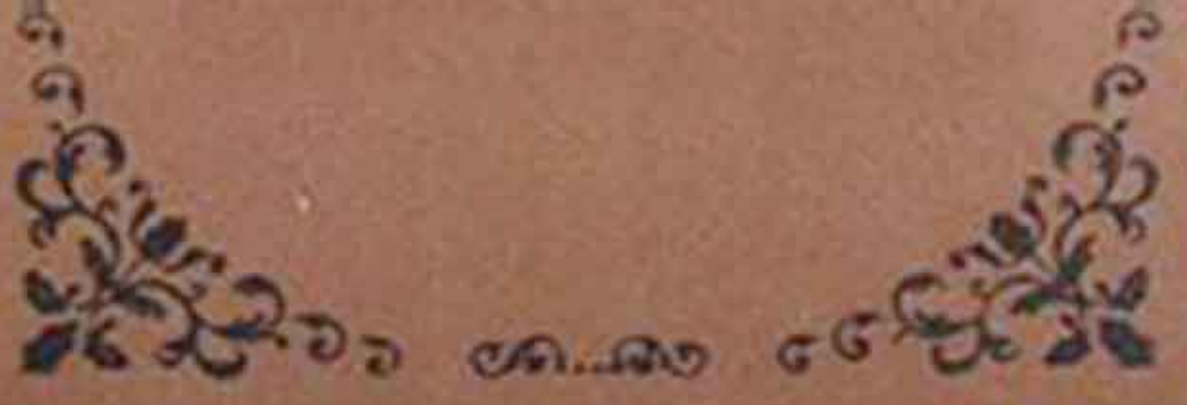

BURMA LAW REPORTS

1965

**Containing cases determined by the
Chief Court of the Union of Burma**

BURMA LAW REPORTS

CHIEF COURT

1965

Containing cases determined by the Chief Court of the Union of Burma.

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
တကြည့်တိုက်

Index prepared by—U PE THAN, B.A., B.L., Advocate.
U TIN NYUNT, B.A., B.L., Advocate.

Published under the authority of the Revolutionary Government of the Union of Burma by the Chief Controller, Central Press, Burma, Rangoon.

[All rights reserved.]

ဇယားနည်းများလက်စွဲ အပိုစီစဉ်၍ အရ တစ်ပြိုင်နားရင်း နည်း
ရက်သတ္တပတ်(၃)ပတ်ထက်မပိုစေရ။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများစာရင်း

- ၁။ တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ B.L. (Rang.), J.S.D. (Yale),
LL.D. (Utrecht), of Lincoln's Inn, *Barrister-at-Law*.
- ၂။ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၊ B.A., B.L.
- ၃။ တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး၊ B.A., *Barrister-at-Law*.
- ၄။ တရားသူကြီး ဦးချစ်၊ B.A., B.L.
- ၅။ တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ၊ B.A., B.L.
- ၆။ တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း၊ B.A., B.L.

**ချစ်ဦး ခုနစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ ပြုစုရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင်
များစာရင်း**

- ၁။ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ B.L.
(Rang.), J.S.D. (Yale), LL.D. (Utrecht), of Lincoln's Inn,
Barrister-at-Law.
- ၂။ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၊ B.A., B.L.
- ၃။ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးချစ်၊ B.A., B.L.
- ၄။ နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘစိန်၊ B.Sc., B.L., Advocate.
- ၅။ ဒေါက်တာဘဟန်၊ M.A., Ph.D., D.Litt., of Lincoln's Inn,
Barrister-at-Law.
- ၆။ စည်သူ ဦးပိုင်၊ B.A., *Barrister,-at-Law* I.C.S. (Retd.)
- ၇။ ဦးညီပိတ်၊ B.A., B.L., Advocate.

LAW OFFICERS OF THE UNION OF BURMA DURING THE YEAR 1965

Attorney-General

U BA SEIN, B.Sc., B.L., Advocate.

Legal Remembrancer

U KYAW THOUNG, *Bar.-at-Law*.

Assistant Attorney-General

U CHIT, B.A., B.L., Advocate, up to 7th June, 1965.

U BA KYAW, B.A., B.L., Advocate, from 8th June, 1965.

Law Officer to the States

U TIN OHN, B.A., (Hons.), B.L., LL.B. (Lond.),
Bar.-at-Law.

Government Advocates

U TIN MAUNG, B.A., B.L., Advocate, up to 6th March,
1965.

U BA KYAW, B.A., B.L., Advocate, up to 7th June, 1965.

U TOE MAUNG, B.A., B.L., Advocate.

U BA KYINE, B.Sc., B.L., Advocate.

U BA PE, B.A., B.L., Advocate.

U BA PE, B.Sc., B.L., Advocate.

U HLA THIN, B.A., B.L., Advocate.

U TUN LWIN, B.A., B.L., Advocate.

U TUN NYO, B.A., B.L., Advocate.

U KHIN MAUNG, Advocate.

MR. S. K. GHOSH, B.A., B.L., Advocate.

U MYO KHIN, M.A. (Cantab.), *Bar.-at-Law*.

DAW MYA THAN NU, B.A., B.L., Advocate.

U HNIT, B.A., B.L., Advocate.

U KHIN SEIN, Advocate.

U MYA SHEIN, B.A., B.L., Advocate.

U BA THAN, B.A., B.L., Advocate.

Assistant Government Advocates

U MYO HTUN LYNN, M.COM., LL.B. (Lond.), DOCTORANDUS (UTRECHT), *Bar.-at-Law*, from 1st September, 1965.

U WIN PE, B.A., B.L., Advocate, from 1st September, 1965.

U ZIN, Advocate, from 1st September, 1965.

U KYAW GAUNG, B.A., B.L., Advocate, from 1st September, 1965.

Legal Draftsmen

U LUN PE, B.A., B.L., Advocate.

DAW AYE KYI, B.A., B.L., Advocate.

U SEIN WIN HLAING, B.A., B.L.

Assistant Legal Draftsmen

U HLA THOUNG, B.Sc., B.L., *Dip.-in-Law* (Lond.), Advocate.

U SAN SHIN, B.A., B.L.

Legal Research Officer

U THEIN HAN, B.A., B.L., Advocate.

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမူခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

	PAGE
Abdul Jalil Khan v. Muntaz Khan and one ...	219
Additional Commissioner of Income-tax, Burma v. Messrs. Burma Trade Federation, Ltd. ...	785
Ali Hashim Mehtar and others v. The Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon ...	789
Asha Bi Bi <u>Abdul Rahim</u> v. The Union of Burma ...	1
D. N. Panday and two others v. Babu Madan Gopal Bagla and others ...	583
Daw Chit Ngwe v. Mr. W. F. Wood and one ...	226
— Choe v. The Union of Burma (Ko Kyee) ...	232
— Ein Tint v. U San Hla and six others ...	5
— Htai Yin v. Daw Aye Mai and five others ...	1001
— Khin Kyi and one v. Daw Ma Ma ...	1005
— Khin Myint and one v. U Tun Sein and four others ...	1010
— Mya May v. Daw Hla Yin and six others ...	237
— Mya Nwe v. U Ba Yi and three others ...	12
— Peggy (a) Daw Tin Tin and one v. District Magistrate, Rangoon and two others ...	796
— Than v. Ramniranjan Lhila ...	590
— Than Myint and one v. Messrs. Shwe Ni Trading Co., Ltd. ...	1015
— Than Tin v. Daw Ma Nge ...	801

	PAGE
Daw Nwai v. Maung Maung Ohn Shein and eleven others	805
— Thaung Chit and four others v. U Tun Hlaing and one	19
— Thin Hlaing v. G. Gordhandas	594
Esoof Hashim Mehtar v. Mahmood Hashim Mehtar ...	253
Gulbahar v. The Union of Burma	811
Haji B. P. Musa (a) Haji Musa Ka Ka v. Haji Abdul Samad	259
In the matter of Chan Kar Li (a) U Win Maung (a) U Kaw Li (Debtor)	1020
Ismail Ebrahim Ismail v. E. M. Gora and six others ...	815
Kasi Nath Rai (Shri K. N. Rai) v. Dr. S. L. Loomba and one	602
Khatiza Bi Bi v. Ma Sint and six others	268
Ko Shein Gyi v. Maung Nyunt Sein	819
Kusam Bi Bi v. Maideen Bi Bi	1023
Law Su v. Naing Hha Paung In	823
Lee Law Shwin and two others v. Daramsin and two others	280
Ma Khin Myint v. Ah Shwe	830
— Mya Thwin v. Ko Maung Than	282
— Thein Han v. U Mya Maung	26
— Tin Aye and one v. U San Kyu (a) U Nya Ninda and one	836
Maung Ba Thin v. The Union of Burma	38
— Set Htaw (a) Maung Nyein Maung v. The Union of Burma	841
— Tha Aw and one v. The Union of Burma	46
— Thaw Ka and one v. The Union of Burma	289
— Tin Ngwe v. The Union of Burma	845
Messrs. Cathay Pacific Airways Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma	849

LIST OF CASES REPORTED

xi

	PAGE
Messrs. Likhmuchand Hiralal v. H. E. Jamal and seventeen others	1026
Mrs. J. Foxwell v. The Income-tax Tribunal, Rangoon and one	853
Om Rao Ahir v. Noor Mohamed Khan	306
P. Sooriah (a) P. Suraya Naranyana Murthy, in the matter of the Estate of	310
Peer Mohamed v. The Union of Burma	51
Peoples' Bank No. 9 v. Messrs. National Cigarette Co. and fifteen others	53
Plascol Syndicate v. The Commissioner of Income-tax, Burma	606
Ramhiranjan Ihila, in the matter of	60
Steel Brothers and Co., Ltd. v. Y. A. Ganny Sons and two	449
Sweyada Rahman (a) Maung Tha Tun v. Ma Noor Mahur and two others	1035
The Mineral Resources Development Corporation v. U Ba Yone	856
— State Commercial Bank v. U Khin Maung Thet and two others	614
U Ah Kit v. The Union of Burma	64
— Ah Kyit v. The Union of Burma	72
— Aye Maung v. Daw Aye Aye Shwe	320
————— v. Daw Aye Aye Shwe	465
————— v. Daw Aye Khin and ten others	75
— Ba Sein and one v. The Collector of Rangoon	323
— Khin Maung v. A. E. Madha and one	80
————— v. Paik Kyain	876
— Kyaw Thein and one v. Daw Zainabi (a) Ma Hla Kyai and one	882
— Maung Maung and two others v. U Kyaw Thein	87
— Ohn Tin v. Daw Tin Mya and one	1040

	PAGE
U San Kyaw v. Maung Maung Kywe	92
U Thein Kyi and one U Kyin Hoke	
U Thein Kyi and one v. U Kyin Hoke	1046
U Tin Myint v. U Khin Myint and one	1050
— Tin Tun v. U Shwe Htoo Yin	97
— Way Lin v. F. Mohamed	1054
Union of Burma v. Maung Tin Myint	864
————— v. U Kyaw Lin	317
————— v. W. T. McIntyre and one	868
ကာကွယ်ရေးဌာန၊ တာဝန်ခံအတွင်းဝန်နှင့် ဒေါ်ပွားရင်ပါ ၄	၁၀၃
ကာရမယားကလီရာမာရ်ပန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၀၈
ကိုတုံပါ ၇ နှင့် မမြင့်မြင့်	၁၁၂
ကိုဖန်စိန်နှင့် ဒေါ်ဂ္ဂုတင် (ခ) လင်ကြူသွင်ပါ ၂	၁၁၇
ကိုဘာဘုနှင့် ကိုကျင်သိန်း	၄၇၀
ခင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ...	၃၂၈
ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒီမာ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၄၇၅
စောဝါဝါ (ခေါ်) ခင်ဝင်းကြည် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၄၇၈
ထွက်ဆိန်း နှင့် တဦးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၃၁
ဒါဝတ်နှင့် ရာမ (ခေါ်) ရာမာဘွာမိ	၆၁၈
ဒုကရင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၀၅၉
ဒေါ်ခင်စုပါ ၂ နှင့် ဦးအုန်းမောင်ပါ ၅	၆၂၀
ဒေါ်စောရီနှင့် ကိုကျင်အိပ်	၆၂၅
ဒေါ်ဇွန်းနှင့် မသီပါ ၂	၃၃၄
ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးနှင့် ဦးကိုကိုလေး ပါ ၂	၁၀၆၅
ဒေါ်ဖြူနှင့် ဒေါ်နန်းအေး	၄၈၁
ဒေါ်ရွှေစိန်မြနှင့် ဦးထွန်းအောင်ဖြူ ပါ ၂	၆၂၈
ဒေါ်လှချစ်နှင့် ဦးစံ ပါ ၃	၈၈၇
ဒေါ်လှရင်နှင့် ဒေါက်တာ ဥာဏ်ချစ်	၆၃၆
ဒေါ်အမာဂျန်နှင့် တဦးနှင့် ဝါလီမိုဟာမက်နှင့် တဦး	၃၃၇

LIST OF CASES REPORTED

	PAGE
ဒေါ်အေးသင်နှင့် ကော်လိတ္တော်အရာရှိ	၁၀၇၀
နိုင်ငံတော် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်နှင့် မက်ဆားရွှေနှင့်ဆီအင်တာ ပရိုက်လီမိတက်	၃၄၃
ပီ၊ ဆွာမီ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၂၈
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဒေါက်တာပြည်စိုး) နှင့် ဒေါ်တင်တင်	၁၀၇၅
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘဏော (ခေါ်) ရွှေအာ	၁၀၈၇
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ထွန်းမြင့်	၆၄၃
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ပြုံး	၄၈၆
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ဖေကြည်	၆၄၇
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်လှဆင့်	၈၉၄
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်လှရွှေ	၈၉၈
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်သန်ချောင်း	၁၃၂
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးစံခင်	၄၈၈
ဘီတိုင်စတိုး နှင့် ရမ်နာရာဂျန်ဒတ်မဟာဘီပရာဆဒ်	၁၃၉
မခင်ရီနှင့် ဦးကြည်	၁၀၈၉
မတင်ရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၅၀
မတင်သိန်း နှင့် မောင်ဝင်းခိုင်	၁၄၉
မတင်အိ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၄၉၄
မမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၅၇
မမြသွေးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၄၇
မမြိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၅၄
မသန်းတင်ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်လှခင်	၁၅၄
မသန်းတင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ချော	၆၅၉
မဟာမက်ဆူဗန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၀၁
မဟန်းဇူး နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၆၃
မအမာနှင့် ကိုစံမြင့်	၆၆၂
မဇ္ဈိမ ကော၊ အေး၊ အီး လီယက် (စ) နှင့် မန်နေဂျာ၊ အိ(စ) အေဂျတစ် ကမ္ဘာ့	၅၂၉

မဏ္ဍတာ ဂျော့ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးကျော်ဇံပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်ပါ ၂	၉၀၅
မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း (၎င်း၏ကိုယ်စား မြင်းပြိုင်ပွဲ အသင်း ပါဗိုက်တာ လူကြီးများအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးလှမောင်နှင့် ဦးလှ)	၅၃၃
မောင်ကိုကြီးနှင့် ဒေါ်စုန်းခင်	၉၁၃
မောင်ကုန်ချိုနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၀၉၆
မောင်ကျော်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၆၆
မောင်ကျော်မြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၂၄
မောင်ကျော်ဝင်းနှင့် မလှကြည်	၁၇၃
မောင်ကျော်သိန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၆၉
မောင်ကြာလင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၇၀
မောင်ခင်မောင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ	၁၇၀
မောင်ခင်မောင် နှင့် မမြရှု	၆၇၃
မောင်ချစ်မြိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ [အီစရာ့ဟင် (ခေါ်)] မောင်ကျော်ခင်	၃၆၄
မောင်စံတင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၀၂
မောင်စံတင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၀၅
မောင်ဦးဖေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၂၉
မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၆၉
မောင်ထွန်းဘင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၀၅
မောင်ထွန်းဇို နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၃၅
မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၁၂
မောင်ထွန်းလင်း ပါ ၆ နှင့် မမယ်ခင်	၃၇၄
မောင်ထွန်းလှနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၁၀၅
မောင်ပါတူး ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၇၀
မောင်ဖြူနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၇၀
မောင်ဘုဒင် (ခ) မောင်ဘဒင် နှင့် ဦးခင်မောင်	၁၉၂
မောင်ဘိုးရွှေ ပါ ၄ နှင့် ဟာဂျီစုလေမန်အိစွပ်ဘိုလင်	၃၀၀
မောင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၉၄
မောင်သန်း (ခေါ်) ရာကွတ်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၁၀၀

	PAGE
မသန်းရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၄၉၈
မအေးမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၀၀
မောင်လှရွှေ ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၈၆
မောင်လှသော် နှင့် ဦးထွန်းဝင်း (၎င်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသော ဒေါ်ကြင်မြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်ရီ နှင့် မောင်ခင်ကြည်)	၅၁၇
မောင်ဝ (ခ) သန်းမြိုင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၉၅
မောင်သာမြနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၄၀
မောင်သူတော်လေးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၄၅
မောင်သောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၄၉
မောင်သောင်းချီ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၉၈
မောင်အုန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၉၀
မောင်အောင်ဌေးမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၃၉၇
မောင်အောင်ထွေးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၆၉၄
မောင်အောင်ပွင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၁၁၁၂
မောင်အောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၂၁
မောင်အောင်ရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၅၆
မောင်အောင်သစ်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၆၁
မောင်အောင်သန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၂၃
ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်)ထရေဒင် ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်တော်ခွန် မင်းကြီး	၇၀၄
ရန်ထင်လင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၂၀၂
သောင်းခိုင်ပါ ၄ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၉၆၇
ဟာဂျီဘီဘီ ပါ ၅ နှင့် ဘီဘီဂျန်	၇၀၉
အထက်တန်းရွှေနေ ဗိုလ်မှူး ကျော်ဒင်၏ကိစ္စ	၉၇၅
အေရာဟင်ဆီလော့နှင့် ဒေါ်အမာဂျန် ပါ ၂	၄၀၆
အော်ဒရော်ဖမန်ပါ ၆ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၃၀
အဗ္ဗဒူကာကာနှင့် ဦးညွန့် ပါ ၃	၄၁၃
အောင် ထရေဒင် ကုမ္ပဏီနှင့် ယူနိုက်တက်လိုင်းနား အေဂျင်စီအော့(ဖ်) ဘားမားလီမိတက် ပါ ၂	၇၁၇
ဦးကလိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၂၀၅

	PAGE
ဦးကျော်ညွန့် နှင့် မောင်အေးသန်း	၅၄၅
ဦးကျော်မြင့် ပါ ၃ နှင့် မင်းဝင်းတင်ပါ ၂	၅၄၇
ဦးကြင်မောင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်းညွန့် ပါ ၂	၇၂၇
ဦးခင်မောင် ပါ ၆ နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၈	၇၃၄
ဦးခွေးနှင့် ကိုအေးပါ ၂	၉၀၀
ဦးခွေးနှင့် ဦးအေး ပါ ၂	၁၁၁၆
ဦးစောလွင် နှင့် ကာဒါ	၅၅၁
ဦးစောဦးနှင့် ဦးစိန်လွင်ပါ ၂	၉၀၉
ဦးစန္ဒိမာဝံသနှင့် ဦးသုမင်္ဂလ ပါ ၃	၇၄၀
ဦးစံသိန်း နှင့် မောင်ခိုင်....	၅၅၄
ဦးစိမ့် ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၆၁
ဦးညိုမိုးနှင့် ဦးကျင်ဝက်	၅၆၇
ဦးတရုတ်ဖြူ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ဖွားညွန့်ပါ ၃	၇၄၈
ဦးထွန်းကြည်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၇၅၆
ဦးထွန်းရုံ နှင့် ဦးအုန်းဖေ ပါ ၂	၂၀၉
ဦးပညာဝံသ ပါ ၂ နှင့် ဦးဝိသုဒ္ဓိ	၄၂၀
ဦးပေါက်ကျော် ပါ ၆ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၄၃၁
ဦးဘဘင်နှင့် ဦးစိန်ချော	၁၁၂၆
ဦးဘတင်နှင့် ဦးလှဖေ ပါ ၆ ဦး	၁၁၃၁
ဦးဘအေးနှင့် ဒေါ်ချစ် ပါ ၂	၇၆၀
ဦးဘိုနီပါ ၂ နှင့် ဦးထွန်းပါ	၁၀၀၁
ဦးဘိုင်ကျင်ပါ ၂ နှင့် မမြကြည်	၉၉၇
ဦးမင်းသော် နှင့် ဒေါ်ချစ်	၅၇၂
ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်ဖါဖီမာ (ခေါ်) ဒေါ်ညိုမိုးပါ ၄	၁၁၃၉
ဦးရဲမြင့်နှင့် ပြည်သူ့ဘဏ် အမှတ် (၂၂) ပါ ၂	၇၇၁
ဦးဝါရင်နှင့် ဒေါ်ကျင်စိန် ပါ ၁၀	၁၁၄၃
ဦးအဝိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ....	၂၁၂
ဦးအေးကျော်နှင့် ဦးဘစိန် ပါ ၃	၇၇၆
ဦးအောင်ညွန့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	၅၇၈
ဦးအောင်လှနှင့် ဦးကျော်ဝ	၄၄၁

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

	PAGE
A. C. Akhoo and one v. Habib, (1952) B.L.R., 236 (S.C.), referred to	219
A.K.A.C.T.V. Chidambaram Chettyar v. A.L.P.R.S. Muthia Chettyar, (1937) R.L.R. 214 (F.B.), referred to	590
A. Krishnaswami Ayyar v. Chandravadana, I.L.R. 27 Mad. 565, referred to	282
A.R.A.R.A.L. Chettyar Firm v. U Sin, A.I.R. (1935) Ran. 398 at 399, referred to	815
A. S. Hutton v. I.M. Madha, (1949) B.L.R. 484 (H.C.), referred to	1010
A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettyar, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.), referred to	1040
A.S.P.S.K.R. Karuppa Chettyar v. A. Chokalingam Chettyar, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.), referred to	796
A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokka Lingam Chettyar, (1949) B.L.R., p. 46 (S.C.), referred to and followed	219
A. Thumbuswami Pillay v. Ma Lone and one, 9 B.R. 49, referred to	282
Abdul Aziz v. Ganesh, 25 C.L.J. 1185, referred to	706
Ali Meah v. The Union of Burma, (1954) B.L.R. 65 (S.C.), referred to and followed	46
Anne Venkatasubbarao v. Anne Bhanyangayya and another, A.I.R. (1946), Mad. 104, referred to	75
Anupama Devi v. Gurudas Cheeyar, I.L.R. 57 Cal. 1274, referred to and followed	60

	PAGE
Ariff v. Jadu Nath, 55 Cal. 1090, referred to and followed	1015
Asaram and others v. Ludheshwar and others, A.I.R. (1938) Nag. 335 (F.B.), referred to and followed ...	19
Aung Hla v. Ton Gyi, Ma Hnin U, L.B.R. 1915-16, Vol. VIII 264, dissented from	1131
B. R. Kamdar v. The Assistant Controller of Rents and others, (1950) B.L.R. p. 50 (S.C.), referred to and followed	830
B. Titus and others, A.I.R. (1941) Mad. 720, referred to	894
Babu Ram Das v. U Maung Gyi and four others, (1959) B.L.R. (S.C.) p. 179, referred to	836
Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai and others, A.I.R. (1953) Jammu and Kashmir, p. 16, referred to ...	282
Balvantrav Oze v. Sadrudia, (1887) I.L.R. 13 Bom. 485 (488), referred to	590
Baran Shanta v. Ma Chan Tha May, 11 Ran. 682, referred to	282
Bhagat Ram and another v. Ramniwas and others, A.I.R. (1949) Ajmer 44, referred to	449
Bilasroy and another v. The Scindia Steam Navigation Ltd., (1940) R.L.R. p. 552, distinguished ...	717
Bindo v. Sham Lal, I.L.R. 29 All. 210, referred to ...	773
Bishna Lal v. The Union of Burma, (1959) B.L.R. 3 (H.C.), referred to and followed	841
Cargo Lately Laden on board the Fehmarn (Owners) v. Fehmarn (Owners) (1958) 1 W.L.R. 159, distinguished	449
Chaudhuri Mahammad Manjural Haque v. Bisweswar Banerji, (1944) 1 Cal., 644, referred to and followed	268
Chhabile Ram v. Durga Prasad, (1915) I.L.R. 37 All. 296, referred to	583
Chandidat Jha v. Padmanand Singh Bahadur and others, 22 Cal. p. 459, referred to and followed ...	12
China-Siam Line by their local agents Chip Hwat v. Nay Yi Yi Store, (1959) B.L.R. p. 270, distinguished	717

LIST OF CASES CITED**xix**

	PAGE
Chhotan Hasmat Ali v. Emperor, (1935) I.L.R. Vol. LIX 514, referred to	894
Chit Tin (a) Su Thi and one v. The Union of Burma, (1951) B.L.R., 142 (S.C.), referred to	289
Cillaranjan Guha and another v. Parul Rani Nandi, A.I.R. (1946) Cal. 112, dissented from	449
Continental Drug Co., Ltd., Bombay v. Chemoids and Industries Ltd. Cal., A.I.R. (1955) Cal. 161, referred to	449
Daw Saw Yin v. Maung Kyi, (1962) B.L.R. 227, referred to	310
Dhanna Mal and others v. Moti Sagar, I.L.R. Lah. 573 (P.C.), referred to	237
Dinshaw Italia v. State of Hyderabad, A.I.R. (1955) Hyderabad p. 203, referred to	1070
Doddi Dorayya v. Bathula Adinarayana, A.I.R. (1953) Mad. 183, referred to	226
Duggempudi Ramakrishna Reddi v. Duggempudi Veera Reddi and another, referred to	1040
Dwarka Rubber Works v. Chotelal, A.I.R. (1956) Madhya Bharat 120, dissented from	449
Dewan Singh v. Emperor, A.I.R. (1940) Lah. 528, referred to	796
Dhanput Singh v. Chatterput Singh, I.L.R. 20 Cal. 513, referred to	38
East and West Steam Ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettyar, A.I.R. (1960) (S.C.) p. 1058, distinguished	717
Emperor v. Faiz Jalib, A.I.R. (1926) Lah. p. 317, referred to	894
Eschenchunder Singh v. Shamachuru Bhutto, Koilasunder Singh and others, 11 M.J.A. 7, referred to	219
Eusooof Ahmed Sema v. Ismail Ahmed Sema, A.I.R. (1938) Ran. 322, referred to	1023
F. Bibes v. B. S. Dhudhuria, 18 C.W.N. 1198 (1200), referred to	173

	PAGE
Fateh Khan v. Muhammad Isa, A.I.R. (1919) Lah. 198, referred to and followed	1050
Fainzunessa v. Golam Rabhani, (1935) I.L.R. 62 Cal. 1232, referred to	583
G. H. Renton & Co. Ltd. v. Palmyra Trading Corporation of Panama, (1957) Appeal Cases p. 149 (House of Lords), referred to	717
Gajadhar Ramchandra Jatia v. Rambhau Vishwa Nath, A.I.R. (1938) Nag. 439, referred to	1026
Ghulam Haidar Khan v. Sardar Ali Khan, 73 (I.C.) 748, distinguished	1010
Giyana Sambadha Pandara Sannadhi v. Kandasmi Tambiran, I.L.R. 10 Mad. 375 at p. 502, referred to	1001
Gobinda Chandra Pal v. Dwarka Nath Pal, I.L.R. 35. 837, referred to	26
Gobinda Chandra Ghose v. Abdul Majid Ostagar, (1944) I.L.R. 1 Cal. 329, referred to	583
Gopal Ram Mohuri v. Dhakeswar Pershad Naram Singh, I.L.R. 35 Cal. 807, referred to	1001
Gopaldas Khettry v. Pulchand, A.I.R. (1946) Cal. 357, distinguished	1010
Govindaswamy and another v. N. China Tambi, (1952) B.L.R. p. 8 (H.C.), referred to	1035
Hari Ram v. Firm Maddu Mal Durga Das, A.I.R. (1938) Lah. p. 12, referred to	815
Harilal (a) Harilal Dhanuka v. Tin Tin U, (1958) B.L.R. (H.C.) 268, referred to and followed	92
Harendra Nath Chandhuri v. Sourindra Nath Chandhuri, I.L.R. (1924) 2 Cal. 485, dissented from	1015
Hemantakumar Banerji v. Manorama Debee, 62 Cal. 639, referred to	282
Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zanmindari Co., A.I.R. (1919) Privy Council 79, referred to	26
Hoosen Kasam Dada (India) Ltd. v. Motilal Padampat Sugar Mill Co. Ltd., A.I.R. (1954) Mad. 845, referred to and followed	449

LIST OF CASES CITED

xxi

	PAGE
Hwe Eye Hain and one v. The King, (1948) B.L.R. 40, referred to and followed	92
<i>In re Sabnia, Goregaonkar and Senjit, Shivramdas and others v. B. V. Narurkar and others, A.I.R. (1937) Bom. p. 374 at 378.</i> referred to	805
— The Kaladan Sooratee Bazaar Company, Ltd., Moulmein, 10 (L.B.) rulings 309, referred to	789
Indar Dass v. State, Criminal Law Journal, (1952) p. 280, referred to	1108
Indu Bhai v. The Union of Burma, (1963) B.L.R. 384 (C.C.), referred to	841
J. Huie v. L. K. Aiyayoonaidu, (1951) B.L.R. (S.C.) p. 81, referred to	517
Jaganath Malwari v. Kalidas Raha, A.I.R. (1929) Pat. 245, referred to	1026
Jagat Singh v. Sangat Singh, A.I.R. (1940) (P.C.) 70, referred to and followed	1050
Jaggewar Dutt v. Bhuban Mohan Mitra, I.L.R. 33 Cal. 425, referred to	614
Jambapuram Subhama v. Jambapuram Venkala Reddi, A.I.R. (1950) Mad. 394, referred to	282
Jivraj Gordhands and another v. Messrs. Gaganmal Ramchand a Firm, I.L.R. (1953) Bom. 1168, referred to	60
John William Cree v. Violet Elizabeth Cree, B.L.R. (1952) (H.C.) p. 53, referred to	836
Kali Mutu v. The Union of Burma, (1962) B.L.R. 51 (C.C.), referred to	841
Karchanlal v. Hari Prasad Dadu Khadak Singh, A.I.R. (1959) Nag. 379, referred to	1026
Khatoon Jannet Bibi v. Syed Wali Ullah and another, A.I.R. (1949) All. p. 310 at 315, referred to and followed	805
Khandesh Lakshmiivilas Mill Co. v. Vinavak Atmaram Kaurkar, (1935) 156 (I.C.) 277, referred to	449

	PAGE
Khaw Taw and one v. The Union of Burma, (1948) B.L.R. 310 (H.C.), referred to	289
Khem Chand Motumal and another v. Bherumal Cularbrai, A.I.R. (1955) Ajmer 1, referred to ...	594
Khosh Mohamed Sirkar v. Nazir Mohamed, I.L.R. 33 Cal. 352 (F.B.), referred to	38
Kidri Prasad and others v. K. R. Khosala, A.I.R. (1923) Lah. 425, dissented from	449
King v. Nga Myo, (1938) R.L.R. 90 (F.B.), referred to and distinguished	46
Kir Mohamed Khan v. Mt. Janath, A.I.R. (1940) Lah. 359, distinguished	1026
Knightsdale Estates v. The Commissioner of Income-tax, (1955) 28 I.T.R. 650, referred to	789
Ko Ba Yin v. Ko Thein and one, (1958) B.L.R. 616 (H.C.), referred to and followed	259
— Kyin Wain v. U San Myint and one, Civil Reference No. 1 of 1960 decided by the Chief Court on 12th October 1962, referred to	823
— Lambarr v. Prafulla Chandra Palakkar and two others, C.N.A. No. 12 of (1962) of the Chief Court referred to and followed	80
— Maung Tin v. U Gon Man, R.L.R. (1947) p. 149 at 156, referred to	836
— Po Maung and one v. Ma Mein Gale, I.L.R. (1923) Vol. I (Rangoon series) 562, dissented from ...	1131
— Yan and another v. Ma Mai Wi, I.L.R. (1932) Vol. X (Rangoon series) 529, dissented from ...	1131
Kuchwar Lime and Stone Co. Ltd. v. Secretary of State, A.I.R. (1937) Pat. 65, referred to	1022
Lahore Ice Factories Association v. Commissioner of Income-tax, A.I.R. (1935) Lah. 110, distinguished	789
Lal Bahadur v. Emperor, 39 C.L.J. 527, referred to ...	796
— Singh v. Hira Singh, A.I.R. (1921) Lah. 242, distinguished	1026

LIST OF CASES CITED

xxiii

	PAGE
Lalji Hari v. The Emperor, (1919) Vol. 21 Criminal Law Journal, Pat. p. 226, referred to and followed ...	92
Lakshman Bhatkar v. Babaji Bhatkar, (1884) I.L.R. 8 Bom. 31, referred to	950
Lim Chin So v. Lim Geoksoo, (1956) B.L.R. 248 at p. 260, referred to and followed	237
M. I. Kadri v. Khubmiya Mahomedmiya, A.I.R. (1939) Bom. 388, referred to	583
M. V. A. L. Viswanathan Chettyar v. Ma Aye and three others, I.L.R. 4 Ran. 214, referred to ...	614
Ma Kyaing v. Ma Ohn Kyi and four others, (1963) B.L.R., p. 184, referred to and followed ...	237
— Kyway v. Ma Mi Lay and another, (1928) I.L.R. 6 Ran. 682, referred to and distinguished ...	310
— Nu v. Ma Gun, (1924) I.L.R. 2 Ran. 338, referred to ...	310
— Pu v. Daw Aye Mya and others, (1948) B.L.R. 19 at p. 26, referred to and followed	237
— Shwe Mya v. Maung Mo Naung, 4 U.B.R. 30, referred to	1010
— Than Yin v. Tan Keat Khang (a) Tan Keit Shein, B.L.R. (1951) (H.C.) 161, referred to	882
— Thaing v. Maung Chet Ohn, 7 Ran. 140, referred to ...	1010
— Tin U v. U Shwe Kyu and four others, (1950) B.L.R. 128 (S.C.), referred to	614
Malojirao v. State of Madhya Bharat, A.I.R. (1953) M.B. p. 97, referred to	1070
Marian Bee v. Ismail Ebrahim Mayath and others, 6 B.L.R. p. 119, referred to and followed ...	12
Maung Aung Khin v. Ma Shwe Hla, (1958) B.L.R. 311 (H.C.), referred to and followed	465
— Ba Hla v. The Emperor, (1917) Vol. 18 Criminal Law Journal p. 331, referred to and followed ...	92
— Daw Na and another v. Maung Wa Maung and others, R.L.R. (1941) 706, dissented from ...	1131
— Han and others v. The King, (1947) R.L.R. 371, referred to	289

	PAGE
Maung Hmat v. Maung Htay, 1 Ran., p. 258, referred to	226
—— Kyaw Aye v. The Union of Burma, (1953) B.L.R. p. 114 (H.C.), referred to	796
—— Pan Ohn and another v. Maung Tun Thein, (1961) B.L.R. 280, referred to	38
—— Po Lu v. The State, 1 Ran. p. 397, referred to	1054
—— San Myaing v. U Pon Gyaw, I.L.R. 2 Ran. 106, referred to	614
—— Shwe Kyu and four others v. Ma Tin U, (1948) B.L.R. 606 at 607 (H.C.), referred to	614
—— Shwe Ba v. Ma Thein Nya, A.I.R. (1939) Ran. 95, referred to and followed	282
Messrs. Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, (1963) B.L.R. p. 31 (C.C.), referred to	849
—— Burma Corporation Ltd. v. The Union of Burma, (1953) B.L.R. (H.C.), p. 403, referred to	836
—— Nanigram Jaganath v. K. A. M. Sheik Mohamed and others, (1947) R.L.R. 478, referred to and followed	1015
Mouli Durzi v. Maurangi Lall, 4 C.W.N. p. 35, referred to	92
Mrs. Constance Minoo Writer v. A. M. Khan, (1951) B.L.R. p. 196 (S.C.), referred to	830
—— D. M. Singer v. The Controller of Rents and three others, (1949) B.L.R. p. 143 (S.C.), referred to	830
Mst. Khedani Rajwarin v. Legan Singh, A.I.R. (1921) Pat. 379, referred to	282
Mt. Ali Began and others v. Badrul-Islam Ali Khan and others, A.I.R. (1938) (P.C.) 184, referred to	583
—— Amir Bi v. Abdul Rahim and others, A.I.R. (1928) Mad. p. 760, referred to	1040
—— Samiunnissa v. Mt. Saida Khatun, A.I.R. (1944) All. 202, referred to and followed	1035
Muiji Tejsing v. Ransi Devraj, I.L.R. (1910) 34 Bom. 13, dissented from	449

LIST OF CASES CITED

XXV

	PAGE
Munnu Chamar v. Hari Narain, I.L.R. (1946) All. p. 856, referred to and followed	268
Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass, I.L.R. (1945) 26 Lah. (F.B.), referred to and followed	449
Muthaya Chettyar v. A.R.M. Chettyar Firm, (1948) B.L.R. 855 (H.C.), referred to	1010
N. A. Anamalai Chettyar v. Mohamed Yava and two others, (1954) B.L.R. 86 (H.C.), referred to	614
Nao Rang Singh v. A. J. Maik, A.I.R. (1923) Mad. 41, referred to	1026
National Petroleum Co., Bombay v. F. X. Rebello, A.T.R. (1935) Nag. 48, dissented from	449
————— Ltd. of Bombay v. Meghraj, I.L.R. (1939) Nag. 614, referred to	449
Naravan Deo v. Hanumantha Rao, A.I.R. (1950) Orissa p. 241, referred to	856
P. C. Ray and one v. The Union of Burma, (1961) B.L.R. 1 (S.C.), referred to	868
P. M. Chettyar Firm v. Ma Shwe Pon, 5 Ran. 114, referred to	1010
P. K. Dutta v. Superintendent, Central Jail, Rangoon, (1953) B.L.R. 83 (S.C.), distinguished	841
Pethu Reddiar v. Chidambara Reddiar, A.I.R. (1931) Mad. 533, referred to	1010
Poniatha Kathoot Parameswaran Munpee v. Moothedath Mollisseri Illath Narayanan Mambodri, (1916) I.L.R. 40 Mad. 110, referred to	583
Pragi Lal v. Maxwell and others, 7 All. 284, dissented from	1015
Province (State) of Madras v. I.S. & C. Nandhado, A.I.R. (1955) Mad. distinguished	717
Public Prosecutor, Andhra v. Shaik Dastagiri, A.I.R. (1957) Andhra Pradesh p. 532, referred to	894
————— v. India-China Lingiah and others, (1954) Cr. Law Journal, 583, referred to	317

	PAGE
Pun Za Cin (a) P. Khup Za Cin v. The Financial Commissioner (Commerce) and two others, (1960) B.L.R. 142 (S.C.), referred to and distinguished ...	64
R. T. S. Khoondoo v. Hussein Buksh, I.L.R. 3 Cal. 785, referred to and followed	1050
Radha Kishen v. Bombay Co., Ltd., A.I.R. (1943) Lah. 295, dissented from	449
Krishna v. Radha Ramana Swami, A.I.R. (1941) Orissa 1, distinguished	1026
— Kishun and others v. Chyam Das and others, A.I.R. (1939) Pat. p. 671, referred to ...	1131
Raja Annada Rao v. Ramdua Daduram and others, (1929) I.L.R. 48 Cal. 493 (P.C.), referred to ...	583
— Balu v. Krishna Rao Ramchandra, 2 Bom. 273 at 293, referred to	1026
Rajappa v. Nilakanta Rao and others, (1962) Criminal Law Journal p. 441, referred to	92
Rahimadulla Sahib v. The Emperor, I.L.R. 31 Mad. 140, referred to and followed	92
Ram Gulam and another v. Shyan Sarup and others, (1934) I.L.R. 55 All. 687, referred to	583
— Krishna Shukla and others v. Thakur Sri Ramjanki, I.L.R. 35 Pat. 986, referred to	1046
— Nath Singh v. Chandrika Prasad and one, 1963) B.L.R. 370 (C.C.), referred to	590
— Sarup Rai and others v. Charitter Rai, A.I.R. (1927) All. p. 338, dissented from	1131
Rammamurthi v. Spl. Dy. Collr., Vizag, A.I.R. (1929) Mad. p. 114, referred to	1070
Ramkhelawan Sahu v. Bir Surendra Sahi, (1937) 16 Pat. p. 766, referred to	882
Robert Fischer v. The Secretary of State for India in Council, I.L.R. Mad. p. 270 (P.C.), referred to and distinguished	268
Sarju Prasad v. Emperor, A.I.R. (1941) Oudh. 262, referred to	289

LIST OF CASES CITED

xxvii

	PAGE
Sashi Bhusan v. Tulsi Charan, A.I.R. (1950) Cal. 107, referred to	1010
Sathi and two others v. Ramandi Pandaram, 42 Mad. p. 647, referred to	226
Satish Chandra Panday v. Rajendra Narain Bagchi, I.L.R. 22 (1895) Cal. 899, referred to ...	38
Savad Pir Mohi-ud-Din Lal Budshsh v. State, A.I.R. (1938) Lah. p. 762, referred to	1108
Sayed Muktar Ahmed v. Rani Sunder Koa, 17 C.W.N. 960, referred to	1026
Shadeo v. Mahraji and another, 11 Ran., p. 569. referred to	226
Sheo Narayan v. Ram Prasad, A.I.R. (1923) Nag. 241, distinguished	1010
Sheoparsan Singh v. Ram Nandan Prasad Singh, I.L.R. 43 Cal. p. 694 (P.C.), referred to and distinguished	268
Shio Karan Singh v. Surya Nath Singh and two others, (1959) B.L.R. 207, (H.C.), referred to and followed	19
Sharif Ahmad v. Qabul Singh, I.L.R. 43 3ll. 497, referred to	232
Sidheswari Dabi v. Abhoveswari Dabi, 15 Cal. p. 818, referred to and followed	12
Sin Tek and another v. Lekhaung Bros., (1952) B.L.R. p. 180 (H.C.), referred to and followed ...	830
Siva Dass Dey v. Ashabi and one, I.L.R. 3 Ran. 471, referred to	1046
SM. Purnasashi Devi v. Nagendra Nath Bhatahcharj- yee, A.I.R. (1950) Cal. 465, referred to ...	282
Sobhraj v. F. O. Variomal, A.I.R. (1942) Sind. 4, referred to	1010
Sooniram Ramniranjandas v. S.A.R.M. Chettyar Firm, I.L.R. 12 Ran. 64, referred to	60
Sree Meenakshi Mills Ltd. v. Commissioner of Income- tax, Mad., (1957) 31 I.T.R. p. 28, referred to ...	785

	PAGE
Srimati Raj Lakshmi Dasi and others v. Banamali Sen and others, A.I.R. (1953) (S.C.), p. 33, referred to	226
S. S. Mohamed Hanifa v. K. O. Mohamed Kasim, (1950) B.L.R. 26 (H.C.), referred to	1046
State of Bihar v. K. Singh, A.I.R. (1952) (S.C.) p. 254, referred to	1070
Sukdeo Singh v. Corporation of Calcutta, (1953) C.L.J. 196 Cal., referred to	72
Sulaiman and two others v. Ma Hla Bi, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court referred to	5
Sultan Ahmed v. Nasara Jaman, (1950) B.L.R. 369 (H.C.), referred to	1046
Surendra Nath Roy and others v. Krishna Sakhi Dasi and others, 15 C.W.N. 239, referred to ...	1001
Swale v. Swale, 52 E.R. 1233, referred to ...	815
Syed Abu Mahomed Barakat Ali and others v. Abdul Rahim and others, A.I.R. (1925) Cal. 187, referred to	583
T. Kanniah Naidu v. Rajammal, A.I.R. (1941) Mad. 685, referred to	282
— Motandas & Co. v. L. Hakumat Rai and another, A.I.R. (1955) J and K 26, referred to and followed	449
Tan Swee Kyu v. Chan Chain Lyan, (1947) R.L.R. 107, referred to	173
Tarab Ally v. Mohamed Ayub, (1950) B.L.R. 361 (H.C.), referred to	1010
Tarachand v. Abdul Ahad, 67 I.C. 894, distinguished	1010
Tika Sao v. Harilal, A.I.R. (1949) Pat. 276, distinguished	1010
Tin Shwe v. The Union of Burma, (1954) B.L.R. (H.C.) 358, referred to	92
The American International Underwriters (Burma) Ltd. v. U Maung San, (1961) B.L.R. 41 (H.C.), referred to and followed	449

LIST OF CASES CITED

XXI X

	PAGE
The Commissioner of Income-tax, Burma v. Suratee Bazaar Co., Ltd., 9 Ran. p. 154, referred to ...	789
— Consolidated Tin Mines of Burma v. Maung Tun E, I.L.R. Ran. series, Vol. IX (1931) p. 118, referred to ...	819
— King v. Hla Maung, (1946) R.L.R. 102, referred to ...	289
— State v. Ishwarlal, A.I.R. (1950) Nag. 231, referred to and followed ...	282
Tekchand Partabrai Bhavanni v. S. H. Kalavantibai Tekchand, A.I.R. (1941) Sind. 214, referred to ...	282
Tirathdas Dharamdas and another v. Sh. Parmeshwaribai w/o Kundanmal, A.I.R. (1943) Sind p. 223, referred to ...	805
U Aung Dwe v. U Chan Aye, (1955) B.L.R. 360, referred to ...	38
— Ba Khin (Applicant) v. The Union of Burma, (1954) p. 191 (H.C.), referred to ...	796
— Ba Thaug v. Ma Aye, 10 Ran. 194, referred to ...	282
— Chit Tun v. Daw Ngwe Thoug, Civil First Appeal No. 9 of (1960), referred to ...	5
— Hoke Sein v. The Controller of Rents, (1949) B.L.R. (S.C.) p. 160, referred to ...	836
— Kan and one v. Kalachand and one, Civil First Appeal No. 6 of (1962), referred to ...	5
— Maung and one v. Ma Hla Yin and seven others, (1954) B.L.R. 264, referred to ...	1035
— Maung Maung v. Ma Aye Bu, (1952) B.L.R. p. 406 (H.C.), referred to ...	1035
————— and one v. Maung Maung, (1956) B.L.R. 188 (F.B.), referred to ...	26
————— San v. The American International Underwriters (Burma) Ltd. Rangoon, (1962) B.L.R. 191 (C.C.), referred to and followed ...	449
U San Pe v. Ma Thin Kyi and one, (1955) B.L.R. 137, referred to ...	237
— Than Tin v. M. Ba Ba, (1953) B.L.R. p. 9 (S.C.), referred to and followed ...	237

	PAGE
U Thint and one v. Daw Chit Pu, (1962) B.L.T. 329 (C.C.), referred to	1040
Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla and two others, (1958) B.L.R. 29 (H.C.), referred to and distinguished	46
_____ v. Ah Hla (a) Maung Hla and two others, (1958) B.L.R. 29 (H.C.), referred to ...	289
_____ v. Saw Thein, (1958) B.L.R. p. 47, referred to	894
_____ v. U Po Chein, (1963) B.L.R. p. 111, referred to	801
Upendra Narain Roy v. Janaki Nath Roy and others, A.I.R. (1919) Cal. 904, referred to and followed	1050
V. G. Venugopal Naidu v. Lakshmi Ammal and another, Mad. 59 p. 392, referred to ...	554
V. R. A. Veerappa Chettyar v. U Po Nge, B.L.R. (1949) (H.C.), p. 553, referred to	1131
Vaijappa Shivalingappa Humberwadi v. Emperor, A.I.R. (1935) Bom. p. 402, referred to	894
Vasant Vinayak Bhagwat v. State, A.I.R. (1951) Madhya Bharat p. 104, referred to	1108
Venugopalachariar v. Chunnilal Sowcar and others, I.L.R. Vol. XLIX, Mad. p. 935, referred to ...	1020
Volkart Brothers v. Rutnavelu Chetti, I.L.R. Vol. 18, p. 63, referred to	856
W. L. Feria v. Anita Merlene Feria and another, A.I.R. (1951) Cal. p. 66, referred to	282
Wali Mohamed and others v. Mohamed Baksh and others, 57, I.A. 87 at p. 91, referred to ...	237
Williams Thomas Shipping Co., (1930) 2 ch. 368 (376), referred to and followed	602
Wilson v. Bevan, 7 (C.B.) 673, referred to ...	856
Wor Leellone & Co. v. V.E.R.M.B. Chettyar Firm, I.L.R. 7 Ran. 815, referred to and followed ...	60
ကပါဆင်းနှင့် အစိုးရ အေအိုင်အေ (ရ်) ဘဏ္ဍာ ဝန်ဂျီဟိ စာ ဘဉ္ဇ (၁၄၈) ရည်ညွှန်းသည်	၉၆၁

ကာ(ရ်)ပါဆင်းနှင့် အစိုးရ အော့အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁၊ ပန်ဂျပ်၊ ၁၃၇
 ရည်ညွှန်းသည် ၆၉၀

ကိုဒါလီဘာ ပေရာပါ အများနှင့် ရာဒါဒါလီကရတ်နာမ်၊ အော့ အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၃၊ မဒရပ်၊ စာ ၈၈၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၅၇၂

ကိုသန်းမောင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၅၄၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်) ၂၇၃ ရည်ညွှန်းသည် ၇၄၀

ကျူးလင်းအိကွိုတ်မင့် ကုမ္ပဏီလီမိတက်နှင့် ဇိန်နတ်ဘီဘီ၊ အော့အိုင်အာ(ရ်) ၃၀၊ ၁၉၄၃၊ လာဟို၊ စာ ၅၂ ရည်ညွှန်းသည် ၉၉၇

ခေါ်တောနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၄၈၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၁၀ ရည်ညွှန်းသည် ၆၇၈

ချိမန်လာနှင့် နီယာမတရိုင်၊ အော့အိုင်အာ(ရ်) ၁၉၃၈၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၄၄ ဂေါ်ရိဒတ်(စ်)နာမာစူတရားနှင့် နိုင်ငံတော်၊ အော့ အိုင်အာ(ရ်)၊ ၃၆၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၆၅၉ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၉၆၇

ဂျီနာဟူစိန်နှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၅၀၊ အတွဲ ၅၁၊ ရာဇဝတ် ဥပဒေ ဂျာနယ်၊ စာ ၁၅၈၀ ရည်ညွှန်းသည် ၉၂၄

ဂန်ဂါဒင်ရန်ကရမ်နာနှင့် ကယ်လာဒိုကော၊ အော့အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၁၊ အဲလ်ဟာဘတ်၊ ၉၆ ရည်ညွှန်းသည် ၆၃၆

ဂန်ဂါဒတ်(စ်) နှင့် ဂျေကီဆုဒတ်(စ်)၊ အော့အိုင်အာ(ရ်) ၁၉၂၃ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၁၅၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၃၉

ဂျေ၊ ဘားမား ပါ အများနှင့် ကယ်ရီနတ်မာဝါရီပါ အများ၊ အော့ အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂၊ (ပီစီ) ၂၆၉ (၂၇၁) ရည်ညွှန်းသည် ၇၆၀

ဂျေယူးဝေနှင့် အယ်ကေအာယားဗူးနိုင်ဗူး၊ ၁၉၅၁ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (တရားလွှတ်တော်) ၈၁ ရည်ညွှန်းသည် ၇၄၀

ငကြာသင်နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ ၁၅ ရာဇဝတ် ငရားဥပဒေ ဂျာနယ်၊ စာ ၆၈၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၈၅

ငါရန်ဆင်းနှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ အော့အိုင်အာ(ရ်) ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ လာဟို၊ ၅၅၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းပြသည် ၁၃၂

စီကာလီယာအရာ မပါဒီရာချီနှင့် ဇီ၊ ပီ၊ အော့ အာ(ရ်) ချစ်ထီး အသင်း ၉၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၁ ရည်ညွှန်းသည် ၆၃၆

စူကာလာ(လ်)ပါ အများနှင့် ဒေဝီလာ(လ်) ပါ အများ၊ အော့ အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄၊ ရာဂျာစတန် ၁၇၂၊ (၁၇၁) ရည်ညွှန်းသည် ၇၇၆

	PAGE
စူဒါဝန် ပါအများနှင့် ဘီဂျက်နီဒါဒိုက်ဗူး ပါအများ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇၊ မေရပ်၊ ၆၄၉ ရည်ညွှန်းသည်	၇၆၀
စူပရာမန်းနီးယားချစ်တီးယားနှင့် အယ်(လ်)၊ အင်၊ ချစ်တီးယားပမ်း၊ ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၂၅ (၇၂၆) ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၀၁
စောဘသိန်းနှင့် ဦးကိုကိုလေး၊ ၁၉၄၀ နှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၉၈ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၆၅
ဆာဘာဆင်နှင့် နိုင်ငံကျော်၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ လာဟို၊ စာ ၅၀၈ ရည်ညွှန်းသည်	၉၄၀
ဆူ(ဒ်)ဒါကမာမဇွန်ဒါနှင့် တများနှင့် ဝီရင်ဒရာန(သ်) ဆိ(စ်) ဝါ(ဖ်)၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၇၊ ကာလကတ္တား၊ ၇၇၉ ရည်ညွှန်း သည်	၄၄၁
ဆူနီရမ်းရာမီဒော(ရ်)နှင့် ဦးသောင်း၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၈၂ ရည်ညွှန်းသည်	၆၂၈
ဆူလေမန်နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၁၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၅၉ ရည်ညွှန်း လိုက်နာသည်	၉၆၇
ဇီတနှင့် အများနှင့် ဘုရင်ကောရာ၊ ၁၈ ရာဇဝတ်တရား ဥပဒေကျမ်း၊ စာ ၁၀၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၈၅
တီ၊ စီ၊ လျှောင်နှင့် ဦးဘိုးသိန်း၊ ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် ၁ ရည်ညွှန်းခြားငှားလင်းသည်	၃၃၇
တက်ဘိုးဆန်နှင့် ဆီစက်များနှင့် ပြည်တင်း ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင် ရေး ဘက်အဖွဲ့၊ ၁၉၆၃၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၁၇ (၂၂၀) ရည်ညွှန်းသည်	၉၈၉
တန်မိုနီနှင့် အလေ၊ ၁၉၅၆၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်) စာ ၅၀၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်	၁၁၂
တန်ပိုင်နှင့် ဘိုသိန်း၊ ၁၉၃၂၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၁၀၊ ၄၉၀ ရည်ညွှန်းသည်	၇၃၄
ထောင်ယီလိုး ကုမ္ပဏီနှင့် လောင်ဂျီနန်ဂျီ၊ ဒီနိုယ အယူခံများ၊ အတွဲ ၂၈၊ စာ ၂၃၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၃၉
ထိန်ဝင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၀ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၄၈၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၅၁၂
ဗီ၊ ကေ၊ အစကသာနာယာနာဂုပတာနှင့် ဂျေ၊ မူနက်ပ ပါ အများ၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃၊ မေရပ်၊ ၂၅၇ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀

	PAGE
နိုင်ငံတော်အေးအိုင်အာ(ရ်) ၁၉၄၇၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၄၀၈ မလိုင်နာ	၉၆၇
စရက်ဒီယာပါ ၁ နှင့် စရေဘာဂရက်ဒီနှင့် အများ၊ အေး အိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၃၆၊ မဒရပ်၊ ၆၀၅ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၆၊ အီး အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၀၆ (၃၁၂) ရည်ညွှန်းသည်	၇၆၀
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၆၊ အီး အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၀၇ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၇
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၃၁ တရားရုံးချုပ်၊ ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၁၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၆၊ အီး အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၅၉ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၇
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၀၊ တရားရုံးချုပ် ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၁၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၆၄၊ မြန်မာပြည် စီရင်ယုများ၊ စာ ၂၆၄ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၈၉
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၆၄၊ ကာလကတ္တား၊ ၇၇၉ ကိုရည်ညွှန်းလက်ခံသည်	၃၈၈
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၆၊ မဒရပ်၊ ၂၄၈ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၄၀၊ လာဟီး ၄၆၄၊ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၄၀၊ မဒရပ်၊ စာ ၇၄၆ မလိုင်နာ	၉၆၇
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၄၀၊ ရုဇလတ် ဥပမေ ကျာနယ်အတွဲ ၁၁၊ စာ ၆၉၉ ရည်ညွှန်းသည်	၉၄၀
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၂ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၃၉ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၆၅
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ (၁၉၄၆)၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၁၈၆ ခွဲခြားပြသည်	၁၀၉၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန်၊ စီရင်ယု၊ ၁၉၉ (စုံညီခုံ) ရည်ညွှန်းသည်	၉၄၉
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၄၆၊ မြန်မာပြည်စီရင်ယု၊ စာ ၅၁ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၉၆
အေးအိုင်အာ(ရ်)နှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၉၊ မဒရပ်၊ ၄၉၇ ရည်ညွှန်းသည်	၆၆၉

	PAGE
ပက်စတိုလုံးစွန်းခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်မှုများ အာမခံအသင်း၊ မျန်စရိဒီဝေးရှင်း အဘိဓာန် ၂၀၊ စာ ၁၃၇ ရည်ညွှန်းသည်	၇၃၄
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် စောသိန်း၊ ၁၉၅၈ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၄၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်...	၄၇၀
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခင်မြိုင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၆ (ခ) ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၈၇
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ မူအမှတ် ၁၄ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၇၅
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးခင်မောင်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၁၉၄၉၊ စာမျက်နှာ ၆၅၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးခင်မောင်လက်ပါ ၂၊ ၁၉၅၂ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၁၄၊ မလိုက်နာ	၉၄၀
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးဘိုးချိန်၊ ၁၉၆၃၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ စာ ၇ ရည်ညွှန်းသည်	၉၂၄
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးလှခိုင်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၄၄ ပိုင်းခြားဝေဖန်သည်	၁၀၉၆
ပေါ(လ်)(စ်)နှင့် ဗီဘာချန်၊ ၁၉၄၂၊ အော့ဒိုင်း-အာ(ရ်)၊ ကာလကတ္တား၊ ၂၈၃ ရည်ညွှန်းသည်	၇၀၉
ဖေါကတ် နှင့် အော့ဒိုင်း-အာ(ရ်)၊ ၁၈၉၂၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၂၃၂ ကို ရည် ညွှန်းသည်	၁၃၉
ဘက်တရီပရာဆင်နှင့် နာဂါမား၊ ၁၉၅၉၊ အော့ဒိုင်း-အာ(ရ်)၊ (တရားရုံး ချုပ်) စာ ၅၅၉ ရည်ညွှန်းသည်	၇၃၄
ဗွီ၊ အိုင်၊ အိုင်၊ စမိုလမ်စကဂျာ နှင့် အိဗရာဟင်ရန် ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ၁၉၆၂ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားရုံးချုပ်)	၄၄၉
ဗွင်ကာတာ ကီရိုဗင်ဒါနှင့် ရာဗါဂါနှင့် တဦး၊ မရေင် အတွဲ ၉၊ စာ ၁၄၂ ကို ရည်ညွှန်း လိုက်နာသည်	၄၁၃
ဘကဝန်ပတ်စ်ဘရဆမ်းနှင့် ဘာဂျော်ဂျီ၊ ရတ်တွန်ဂျီ၊ ဘိုမန်ဂျီ၊ အိန္ဒိယ အယူခံများ အတွဲ ၄၅၊ စာ ၂၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၃၉
ဘဆန်ဆင်းနှင့် ဘရင်ကောရာင်း၊ အော့ဒိုင်း-အာ(ရ်)၊ ၁၉၇၇ လာဟို စာ ၈၈၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၅၆၇
ဘနာဗီလာနှင့် ရူဂီဘကန်၊ အော့ဒိုင်း-အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅၊ ရာဂျာ(စ်)တန်း၊ ၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၄၁၃

အာစာရက်ဒီဂျစ်နှင့် အိန်ဂျပ်ပီမနီယာ၊ ကာလကတ္တား၊ အလွဲ ၂၅၊ ၂၉၈ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၆
အာမန်ကူးနှင့် ဗမာမင်း၊ ၁၉၅၃၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (တရား လွှတ်တော်) ၃၆၄ ရည်ညွှန်းသည်	၆၃၆
အီဂျစ်နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၈၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၁ မလိုက်နာ	၉၄၀
အီရန်မင်းပြုနှင့် မဇ္ဇန် ပါ ၁၂၊ အယ်(လ်)၊ ဘီ၊ အာ(ရ်)၊ စာ ၁၂၀ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၄၃၁
အီရန်မင်းပြုနှင့် မောင်ဘိုးရင် ပါ ၄၊ ၄ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ တီ၊ ပီ၊ ၁၁ လိုက်နာသည်	၄၃၁
အာပါကူရီချစ်တီးနှင့် စီးနီးယားချစ်ဘီး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ မရပ်၊ စာ ၁၇ ရည်ညွှန်းသည်	၆၂၀
အိုရန်နှင့် ဦးဘစိုး၊ ၁၉၃၉၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်) စာ ၅၆၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၂
ဘိုးစောနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး များ၊ ၃၇၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၉၅
ဘင်ဂျယ်လေးဗီးယား (ခေါ်) မောင်ဘင်ယားနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံ၊ ၁၉၅၅၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၁၄၆ (တရားလွှတ်တော်) ရည်ညွှန်းသည်	၉၅၆
ဆဲလယားကိုနား ပါ ၁ နှင့် ထမာဒွာမီကိုနား ပါ ၁၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ မရပ်၊ ၁၉၄ ရည်ညွှန်းသည်	၇၇၆
သွန်ထာကူ နှင့် ကေထင်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၉ နှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၆၄ ကို ရည်ညွှန်းရှင်းလင်းပြသည်	၁၃၂
မဇ်န် ပါ ၁ နှင့် ကေရီဘုရင်မ၊ အက်၊ ဂျေ၊ ဘီ၊ ၅၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၄၃၁
မထွေးနှင့် မတင်ဦး၊ ၁၉၅၃၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၂၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၃၇၄
မဒမ်ကိုပေါနှင့် ဇွီပါဒတ်(စ်)၊ ၁၉၃၄၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ လာဘိုး၊ စာ ၈၂ ရည်ညွှန်းသည်	၇၃၄
မဂ္ဂန်းမေနှင့် မောင်စံထွန်း၊ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၂၉ ရည်ညွှန်း သည်	၈၈၇
မနီလာ(လ်)နှင့် ဂန်ဂါပရာဆတ် ပါ အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄၊ အလဟဘာတ်၊ ၈၃၂ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမပြု	၇၆၁

မမင်းကျင့်နှင့် မောင်မ Indian Cases, Vol. 31, p. 875 (9 B.L.T. 35) ရည်ညွှန်းသည်	၉၀၅
မမွေးရင် ပါ ၂ နှင့် ဘီ၊ ဒီ၊ မီ ကမ္ဘာ့ဇီဝိပိဇာတ်၊ အော့ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်းကုန်၊ စာ ၁၇၄ ရည်ညွှန်းသည်	၉၉၇
မသန်းရင်နှင့် တန်မိခိုင် (ခေါ်) ဘန်မိခိုင်၊ ၁၉၅၁၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (တရားလွှတ်တော်) ၁၆၁ ရည်ညွှန်းသည်	၆၃၆
မသိန်းနွဲ့နှင့်မောင်မ၊ ရန်ကုန်၊ ဝိုင်သုံးကဘွဲ့ ၇၊ စာ ၄၅၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၅၅၄
မဟာဘိပါ အများနှင့် မှူးမိ၊ အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၉၊ အလဟဘတ်၊ ၂၂၀ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
မိအန်ဆင်နန်လားနှင့် နိုင်ငံတော်၊ အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၈၊ လာဟို၊ ၇၄၇ မလိုက်နာ	၉၆၇
မိုလာလာ(လ်)ပစ်ချေဟာ နှင့် အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃၊ မလရပ်၊ ၄၉၇ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၇၇၆
မိုဟာမက်ဗါလိပတေး နှင့် ဒီ(စ်) အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃၊ မလရပ်၊ ၄၉၇ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၇၇၆
မိုဟာမက်ဘတ်(စ်)နှင့် ဘုရင်ပင်းပြတ်၊ ၁၉၃၅၊ ရာဇဝတ် ၂ပေ၊ ဂျာနယ် အတွဲ ၃၆၊ ၁၃၆၈ ရည်ညွှန်းသည်	၆၆၉
မိုဟတ်လာလ်နှင့် ကောင်စီဝင် ဘုရင်ခံချုပ်၊ အော့ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ န(ဂ်) ပါ စာ ၂၅၅ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၅၇၂
မိုဟန်လာနှင့် (နွဲ့ဆင်း၊ အော့ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃၊ လာဟို၊ စာ ၁၂၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၄၁၃
မစ္စတာ မီ၊ အော့ မန်းနိုးကွန်းနှင့် ကရမ်းချမ်းပါ ၃၊ ၁၉၆၃၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၇၉၆ ရည်ညွှန်းသည်	၉၂၄
မောင်ကတိုးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၆၆၁ ရည်ညွှန်းသည်	၉၃၅
မောင်ကလေးနှင့် မလှရင်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၁၊ စာ ၉၉ ရည်ညွှန်းသည်	၉၁၃
မောင်ကြွယ်နှင့်မကျင်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၈၊ စာ ၄၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၅၅၄
မောင်ခင်မောင်နှင့် ခေါ်လှရင်၊ ၁၉၄၈၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၄၈၁ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၄၉၆

မောင်စန်းမောင်နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု
အမှတ် ၂၀ (ခ) တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေးကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် ၁၄၉

မောင်စံမြနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၃၃၊ ရာဇဝတ် ဥပဒေကျာနယ်
အတွဲ ၃၄၊ စာ ၁၁၇၉ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၇၅၆

မောင်ဝိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး
များ၊ စာ ၃၃၄ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၉၆၇

မောင်စိန်နှင့် ဦးဖိုးတုတ်၊ ၁၉၄၇၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၃၁၂ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၁၅၄

မောင်စိန်ထွန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊
အာ(ရ်)၊ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၁၁၅ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၆၉၄

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊
စာ ၃၃၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၃၂

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ ၁၉၆၂၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊
တရားရုံးချုပ်၊ စာ ၃၃၈ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၁၀၉၆

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄၊ မြန်မာပြည်
စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၁၁၊ ၂၉၃ ရည်ညွှန်းသည် ၉၄၀

မောင်ထွန်းရွှေနှင့် မထွေး၊ ၁၉၅၉၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ ၂၈၇
ရည်ညွှန်းသည် ၁၀၈၉

မောင်ထွန်းသိန်းနှင့် မောင်ဆင်၊ ၁၂ ရန်ကုန်၊ စာ ၆၇၀ ရည်ညွှန်းသည် ၁၁၄၃

မောင်ထွန်းအေးနှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၁၄—၁၆၊ အတွဲ ၂၊ အထက် မြန်မာ
ပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၅ ဗလိက်နာ ၉၆၇

မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည်၊ အိုင်၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ ရန်ကုန်
အတွဲ ၁၄၊ စာ ၂၁၅၊ သဘောကွဲလွဲသည် ၉၁၃

မောင်ပုနှင့် မောင်ကြည်မောင်၊ ၁၉၅၅၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊
တရားလွှတ်တော်၊ ၂၀၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၃၆၄

မောင်ပြည့် ပါ ၅ နှင့် ဧကရီဘုရင်မ၊ ၁၈၉၇—၁၁၊ အိုင်၊ ယူ၊ ဘီ၊ အာ(ရ်)၊
စာ ၂၁၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၄၃၁

မောင်ဘစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊
အာ(ရ်) ၂၁ (တရားလွှတ်တော်) ရည်ညွှန်းသည် ၆၉၀

မောင်ဘစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊
စာ ၂၁ (၂၅-၂၆) ရည်ညွှန်းသည် ၉၆၁

မောင်ဘရင် နှင့် ဘရင်ဧကရာဇ်၊ ဘားမားလောကျာနယ်၊ အတွဲ ၅၊
စာ ၁၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၁၉၅

	PAGE
မောင်ဘိုးဟန်နှင့် မမိုးရီ၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ဂျေ၊ အတွဲ ၂၊ စာ ၆၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၃၇၄
မောင်မြဟန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ အမှတ် ၂ ကို လိုက်နာသည်	၁၀၇၅
မောင်မြအောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၈၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၃၇၀
မောင်မြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (တရားလွှတ်တော်) စာ ၃၇၉ (၃၇၅) ရည်ညွှန်းသည်	၆၅၀
မောင်မှတ်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၈ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၉၆
မောင်ရွှေခွေးနှင့် မမင်း၊ ၁၈၉၂၊ လက်ရွေးစင် စီရင်ထုံးများ၊ အောက် မြန်မာပြည်၊ စာ ၁၁၀ ရည်ညွှန်းသည်	၉၀၅
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မအုန်း၊ လက်ရွေးစင် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည် (၁၈၇၂—၁၈၉၂) စာ ၁၃၄ ရည်ညွှန်းသည်	၆၅၀
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ချို၊ လက်ရွေးစင် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည်၊ (၁၈၇၂—၁၈၉၂)၊ စာ ၄၁၁ ရည်ညွှန်းသည်	၆၅၀
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်စိန်၊ လက်ရွေးစင် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည်၊ (၁၈၇၂—၁၈၉၂)၊ စာ ၅၆၉ ရည်ညွှန်းသည်	၆၅၀
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ရပို၊ လက်ရွေးစင် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည်၊ (၁၈၇၂—၁၈၉၂)၊ စာ ၃၃၇ ရည်ညွှန်းသည်	၆၅၀
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လှမောင်၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၀၂ ရည်ညွှန်းသည်	၆၇၀
မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန်မင်းကြီးနှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သံဖြူ လှိုင်နန်းစက်ရုံ၊ ၁၉၆၀ ခု၊ တရားမဝေဒကမ္မဗဟိုမှတ် ၁၉ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၇၀၄
ယူနို.စီနှင့် ရတ်(ဂျီ) မိုဟာမက်၊ ၁၉၅၆၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (လွှတ်တော်) ၂၂၃ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
ရာဂျာရာမေဂျဝါရောင်းဘဟာဒူး နှင့် ဟိုက်ဒါရဘတ် အမြတ်ခွန်မင်းကြီးအိုင်၊ တီ၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၃၂၊ စာ ၅၅၂ (၅၅၃) ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၇၀၄

	PAGE
ရွာကာခန် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ အော့ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ စာ ၅၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်... ..	၅၆၇
ထော့ဂျယ်နှင့် ကွန်တိုအာဒီအက် (စ်) ကွန်တေဒီပါရစ်(စ်)၊ အယ် (လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၈၇၁ (ပရီဗွီကောင်စီ) အတွဲ ၃၊ ၄၆၅ ရည်ညွှန်း သည်	၇၆၀
ရီဒါပါ အများနှင့် အောဘာဆင်း၊ အော့ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၈၊ လာဟိုး၊ ၈၃၉ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
ရက်ဒီနှင့် ပိုင် (စ်)တန်၊ စောလ(ခဲ)၊ အတွဲ ၂၊ စာ ၄၂၃ ရည်ညွှန်း သည်	၇၄၈
ရန်ဂေရာဇ်နှင့် ဘော(ပ်)ပါရီဂျီရာမူလူပါအများ၊ မဒရပ် စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၇၊ စာ ၁၄၃၊ (ပီစီ) ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ...	၄၄၁
ရမ်နယ်နှင့် ဆိုနာဂျီ၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၈၊ နဂ်ပူ(ရ်)၊ ၂၉၆ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
ရူရီဇာရာ နှင့် တဦးအမှု၊ အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၈၊ အန်ပါပရာဒက်၊ စာ ၆၁ ရည်ညွှန်းသည်	၆၂၈
ရူရမ်လာလ်နှင့် မူစမတ်နှင့်တဦး၊ အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၁၆၊ အိုင်၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ ၄၄၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၂၃ ရည်ညွှန်း သည်	၁၁၄၃
ရွာဟူအဘာဒေးရှာကူမာ ပါ အများနှင့် အက်(စ်) ဇာကောဟူနေပါ အများ၊ အော့အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ အလဟဘတ်၊ ၂၄၃ ရည်ညွှန်း လိုက်နာသည်	၇၇၆
ရှန်ကာ(ရ်) ငွန်ဗန်နှင့် ရာမာအ(ဒ်)ကူး၊ ၄၁ ရာဇဝတ်ဥပဒေ၊ ဂျာနယ်၊ စာ ၇၉၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၃၆၄
လက်ချမီ (ခေါ်) လက်ချမီရာဆင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၁ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ ၁၃၆ တရားလွှတ်တော် ရည်ညွှန်း သည်	၈၄၁
လောင်အီဆေး (ခေါ်) လောင်အီကျန် နှင့် ဧါခင်ကြည်၊ ၁၉၅၈၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၅၀၄ ကို ရည်ညွှန်း လိုက်နာသည်	၄၀၆
လှ ကြယ်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး များ၊ ၃၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၉၅

ဝီလယမ်မော်ဂင် နှင့် ဆင်၊ ဒီး၊ အာ(ရ်)၊ (၁၈၅၇)၊ ၁၁၊ မိုး ဥပဒေ၊
 စာ ၃၂၊ ရည်ညွှန်းသည် ၉၀၉

သက္က(ရ်)ဘားမားနှင့် ဂျီဘန်းရမ်းမာဝါရီ၊ ၄၁၊ ကာလကတ္တာ၊ (ပရိစ္ဆ
 ကောင်စီ) ၅၉၀ (၅၉၈) ရည်ညွှန်းသည် ၇၆၀

သခင်ကြည်ငြိန်ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံး
 ချုပ်၊ ၁၉၆၄ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၈-၄၉ ကို ရည်ညွှန်း
 သည် ၄၇၅

သန်းမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန် မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး
 များ၊ စာ ၃၄၂ ရည်ညွှန်းသည် ၉၆၁

ဟာဂျီအဗ္ဗဒူစမစ်နှင့် ဟာဂျီအာကာကာ၊ ၁၉၆၂၊ ၁၊ အယ်(လ်)၊
 အာ(ရ်)၊ ၅၅ ရည်ညွှန်းသည် ၇၂၇

ဟုစိန်ဘယ်ခန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊
 စာ ၁၉၂ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၄၈၀

ဟေးလမ်းနှင့် ဟဲလေး၊ ၈၂ ကေ၊ရိုင်၊ ၆၂၆ ရည်ညွှန်းသည် ၇၄၀

အစိုးရနှင့် မောင်န်းကြီးအောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး(၁၈၇၂—၁၈၉၂)၊
 စာ ၃၀၈ ကိုရည်ညွှန်းသည် ၅၆၇

အတူးချနွှာ လာဟီရီ နှင့် ဖိုနာတန်ဒေါ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ကာလ
 ကတ္တာ၊ ၇၈၊ ၁၉၆၂ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည် ၄၀၆

အထွေထွေ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာနှင့် အမိန့်နှင့် ရှင်းလင်း ကျေညာချက်၊
 ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စာ ၁၇ ရည်ညွှန်းသည် ၁၀၇၅

အလာ(လ်)တာဆယ်(လ်)နုပ နှင့် နိုက်ဆိုပြည်နယ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊
 ၁၉၆၀၊ မိုက်ဆို၊ ၂၄ ရည်ညွှန်းသည် ၇၄၀

အလီမိုဟာမက် ဂျူပါဒီခန်နှင့် ရှန်ကာတူကရမ်ပိုဟီနှင့် အများ၊ အေ၊
 အိုင်၊အာ(ရ်)၊ (၃၃) ၁၉၄၆၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၁၆၉ ရည်ညွှန်းသည် ၉၉၇

အလှ (မေါ်) မောင်လှနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၈၊
 မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၂၉ (တရားလွှတ်တော်) ရည်ညွှန်း
 သည် ၉၄၉

အာဖတ်နှင့် အများနှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၁၀၄ ကို
 ရည်ညွှန်းသည် ၃၉၀

အာရန်ချနွှာ ချကာ (ရ်) ဘာဘီနှင့် ကာလီပရစ်နာဆာကာ၊
 ကာလကတ္တာ၊ အတွဲ ၅၉၊ စာ ၃၉၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် ၄၁၃

LIST OF CASES CITED

	PAGE
အာရှန်နုရယန်ဒတ်နှင့် မစ္စားဘာရတ် လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လိမိတက်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၂၊ စာ ၄၇ ရည်ညွှန်းသည်	၆၃၆
အိစွတ်အမ်မက်ဆီးမားနှင့် အစွမေး(လ်) ဟမ်မက်ဆီးမားနှင့် အများ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၆၀ ရည်ညွှန်းသည်...	၇၀၉
အိဒူရင်ကာဒမူဒါလီနှင့် ထရီပူထုစွန်ဒါရီအမ်မာ၊ အိုင်၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ ၄၉၊ မဒရပ် စုံညီခုံမှူး၊ စာ ၇၂၈ ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၂၆
အေစီမုတ်သကွတ်တီးနှင့် အဗူဒူရုစ်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၄၄ ရည်ညွှန်းသည်...	၁၀၈၉
အက်(စ်)၊ အန်သိုနီနှင့် ဖရန်စစ်အာသာ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မဒရပ်၊ စာ ၃၀၄ ရည်ညွှန်းသည်	၆၂၈
အင်ငါး ပါ ၁၁ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၇ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ စာ ၃၄၄ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်	၄၃၁
အဗူဂုကရင်နှင့် မောင်စံကျော်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၅၄ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၀၁
အမ်ဘာဒတ်(စ်)၊ ဂုတ်ဂျီပါစာမူရေနှင့် မစ္စားအရာရက်ပါရာရမ်အာဂါ ရှီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅၊ နက်ပူ(ရ်)၊ ၇၈ (၈၀) ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၈
အောင်သိန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ စာ ၁ ရည်ညွှန်းသည်	၆၇၈
အိုင်ထွေးပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၅၇၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ ၁၃၄ (၁၄၁) တရားလွှတ်၊ ရည်ညွှန်းသည်	၆၉၀
ဦးကျော်လှနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (လွတ်တော်) ၂၅၉ ရည်ညွှန်းသည်	၇၄၀
ဦးခွေးနှင့် ဦးအေး ပါ ၂၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၂ ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၁၆
ဦးစန္ဒာသီရိနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃ ရည်ညွှန်းသည်	၁၀၇၅
ဦးဆင်နှင့် မမလေး၊ ၁၉၄၁၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၄၀ ရည်ညွှန်းသည်	၈၈၇
ဦးတိုးစိန်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၂၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၁၉၅

	PAGE
ဦးဘချိုနှင့် အစိုးရ၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၂၊ စာမျက်နှာ ၃၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၂၁၂
ဦးဘပုနှင့် မောင်ရွှေ၊ ၁၉၆၂၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ (ယခင်တရား လွှတ်တော်)၊ စာ ၁၆၇ ရည်ညွှန်းသည်	၇၃၄
ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၃၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ နုတ်ယ အယူခံမှုအမှတ် ၇၊ တရားရုံးချုပ်၊ ရည်ညွှန်းသည်	၁၁၁၆
ဦးလူကလေးနှင့် မောင်သောင်းတင်ပါ ၃၊ ၁၉၆၀၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ စာ ၁၅၆ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) ရည်ညွှန်းသည်	၇၂၇
ဦးလှဖေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့၊ ၁၉၅၁၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်) ၃၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၅၃၃
ဦးသော်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၁၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်	၄၀၀

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

- ARBITRATION ACT.
- BUDDHIST WOMEN'S SPECIAL MARRIAGE AND SUCCESSION ACT.
- BURMA INCOME-TAX ACT.
- CIVIL PROCEDURE CODE.
- CONTEMPT OF COURTS ACT, 1926.
- CONTRACT ACT.
- COURT FEES ACT.
- CRIMINAL PROCEDURE CODE.
- EVIDENCE ACT.
- FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT.
- FOREIGNERS REGISTRATION ACT.
- GUARDIANS AND WARDS ACT.
- JAPANESE CURRENCY (EVALUATION) ACT OF 1947.
- LAND ACQUISITION ACT.
- LIMITATION ACT.
- NATIONAL HOUSING AND DEVELOPMENT ACT.
- PENAL CODE.
- PUBLIC PROPERTY PROTECTION ACT.
- RANGOON CITY CIVIL COURT ACT.
- RANGOON TOWN INSOLVENCY ACT.
- REGISTRATION ACT.
- REGISTRATION OF KETTIMA ADOPTION ACT, 1939.
- REVOLUTIONARY COUNCIL LAW No. 13 OF 1962.
- SEA CUSTOMS ACT.
- SHAN STATE CIVIL JUSTICE (SUBSIDIARY) ORDER, 1906—AMENDMENT ACT, 1961.

- SPECIFIC RELIEF ACT.
- SUCCESSION ACT.
- TRADE DISPUTES ACT.
- TRANSFER OF PROPERTY ACT.
- TRUST ACT.
- UNION CITIZENSHIP ACT.
- UNION CONSTITUTION.
- UNION JUDICIARY ACT.
- URBAN RENT CONTROL ACTS, 1946, 1948 AND 1960.
- WORKMEN'S COMPENSATION ACT.

ACT OF INSOLVENCY—WHEN IT IS DEEMED TO BE COMMITTED UNDER s. 9 (e) OF THE RANGOON TOWN INSOLVENCY ACT—CONTINUATION OF ATTACHMENT NOT CONTINUOUS ACT OF INSOLVENCY—RIGHTS OF DEBTOR TO APPLY FOR ANNULMENT OF ADJUDICATION—POWERS OF REVIEWS— 60

ADMINISTRATION SUIT—*Court should not embark on enquiry as to the disputed items at the time of passing of preliminary decree function of official Referee. Held:* In a suit for accounts and administration the Court should bear in mind the two stages contemplated by the Code of Civil Procedure, viz. the passing of the preliminary decree, and then embarking on an enquiry relating to disputed items of accounts. At the stage of the preliminary decree, it should not embark on an enquiry as to whether the disputed items did or did not form part of the estate of the deceased. A much more satisfactory result will be obtained if a detailed enquiry regarding the matter is made by the Official Referee.

1. U MAUNG MAUNG 2. DAW TIN NYUNT 3. DAW SEIN NYUN	}	v. U KYAW THEIN	87

ADMINISTRATION SUIT—ITS NATURE—HOW IT DIFFERS FROM PARTITION SUIT 1040

ADOPTION—*by ailing aunt before death—whether obtained by undue influence. Courts not to make out a case different from the pleadings. Contract Act, s. 16(3)—presumption as to undue influence—when arises. Concurrent findings by lower courts as to “undue influence” not question of fact but that of law—power of High Court to disturb such finding. “Lack of publicity” in adoption—whether relevant. Contractual nature of adoption under the Registration of Keittima Adoption Act. Held:* Where the plaintiff had alleged that the Deed of Adoption in favour of the defendant by an ailing, deceased aunt shortly before her death was void as it was obtained by “undue influence” it is not open to the Court to suggest that the deceased was more or less senseless at the time of execution and did not know what she was doing. Such a finding would mean that it was null and void on that account alone, and no question of “undue influence” would arise for consideration. It is not for the Court to make out a case different from the one set out in the pleadings. *A.S.P.S.K.R.K. Karunan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar*, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.); *U Than Tin v. M. Ba Ba*, (1953) B.L.R. p. 9 (S.C.) ; referred and followed. *Held further* : Assuming that the Defendant, as the niece of the deceased and living in the same house and looking after her, was

in a position to dominate, there is no evidence to show that she used her position to obtain the execution of the Deed of Adoption. The presumption in s. 16(3) of the Contract Act as to undue influence by a person in a position to dominate the will of another, will arise only if the transaction appears on the face of it or on evidence adduced to be unconscionable. In this case, there is nothing unconscionable in the Deed of Adoption. *Held also* : The concurrent findings of the two lower courts that the Deed of Adoption was invalid because it was obtained by "undue influence" is not based on pure questions of fact. It depends upon legal inference from proved facts, and this is a question of law. Accordingly, the High Court can disturb this finding on Second Appeal. *Dhanna Mal and others v. Moti Sagar*, I.L.R. 8 Lah. 573(PC) ; *U San Pe v. Ma Thin Kyi and one*, (1955) R.L.B. p. 137 ; *Wali Mohamed and others v. Mohamed Baksh and others*, 57 I. A. 87 at p. 91 ; referred to. The question of ' lack of publicity ' has arisen in cases of adoption made before the Registration of Keittima Adoption Act, 1939. When a Deed of Adoption is duly executed and registered in compliance with the Registration of Keittima Adoption Act, the Deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption. *Ma Kyaing v. Ma Ohn Kyi and Four others*, (1963) B.L.R. p. 184 ; *Ma Pu v. Daw Aye Mya and others*, (1948) B.L.R. 19 at p. 26 ; *Lim Chin So v. Lim Geoksoo*, (1956) B.L.R. 248 at p. 260 ; referred to and followed. *Held further* : An adoption under the Burmese Buddhist Law is a contract. It is all the more so a contract under the Registration of Keittima Adoption Act. Accordingly, unless such a contract can be avoided as proof of undue influence, fraud, etc., it remains valid in law.

DAW MYA MAY V. DAW HLA YIN AND OTHERS ... 237

AGREEMENT IN WRITING—ITS CONSTRUCTION—CARDINAL PRINCIPLE—
INTENTION OF THE PARTIES AND SUBSEQUENT EFFECT—CONTRACT
ACT SECTIONS 211 AND 212—BURDEN OF PROOF— ... 856

MENDMENT OF PLAINT AT HEARING OF APPEAL—WHEN TO BE ALLOWED
—ONLY IN SPECIAL CARES ...

AMENDMENT OF PLAINT—ON WHAT PRINCIPLES TO BE ALLOWED OR
DENIED—DIFFERENT SUITS TO BE BROUGHT FOR DIFFERENT CAUSES
OF ACTION ... 1010

APPEAL AGAINST THE ORDER OF ACQUITTAL—conviction under s. 380/
109 P.C. *Held* : It is settled law that in order to convict a person
of abetting the commission of the crime it is not only necessary
to prove that he has taken part in those steps of the transaction
with are innocent but in some way or other it is absolutely
necessary to connect him with those steps of the transaction
which one criminal. There is no shred of evidence to show
that the respondent was aware of the absolute ownership of the
properties by the complainant.

THE UNION OF BURMA v. MAUNG TIN MYINT ... 864

APPOINTMENT OF RECEIVER—*apprehension that the wakf property to
be in jeopardy—trustees disputing each other's authority—O.
XL, R. 1, C.P.C. appointment of Receiver over property not sub-
ject-matter of pending suit. Held* : It is clear from the certified
copies of the judgment and the plaint filed in this case and

activities of the applicant in other connected cases that after exhausting all his efforts to wreck the Wakf itself he has now come forward as co-trustee in the present proceedings and challenged the authority of respondent No. 1 who claims to be the Managing Trustee of the Wakf. Under these circumstances it would be but natural for the original Court to apprehend that the Wakf property is in jeopardy unless a Receiver is appointed to take charge of the rents for the benefit of the Wakf and its beneficiaries. It must be pointed out that the Wakf property is in actual possession of the tenant and the question of injury to anyone of the parties cannot therefore arise by appointing a Receiver to collect the rents. It is, in fact, in the interests of the Wakf and of the persons interested in it that the Court should take charge of the property when the trustees themselves have been disputing each other's authority. *Swale v. Swale*, 52 E.R. 1233, referred to. *Held further* : There is nothing in the wording of Rule (1), Order XL of the Code of Civil Procedure to forbid the Court from appointing a Receiver over the property which is not the subject-matter of a pending suit. *A.R.A.R.L. Chettyar firm v. U Sin*, A.I.R. (1935) Ran. 398 at p. 399 ; *Hari Ram v. Firm Maddu Mal Durga Das*, A.I.R. (1938) Lahore, p. 12, referred to.

ISMAIL EBRAHIM ISMAIL (DECEASED) BY HIS L/R MR.
HASHIN ISMAIL *v.* E.M. GORA AND SIX OTHERS ...

815

APPOINTMENT OF RECEIVER—COURT WILL NOT INTERFERE BY APPOINTING A RECEIVER WHERE A RIGHT IS ASSERTED TO PROPERTY IN POSSESSION OF DEFENDANT CLAIMING TO HOLD IT UNDER A LEGAL TITLE UNLESS A STRONG CASE IS MADE OUT ...

12

ARBITRATION ACT, s. 33—*Application challenging validity of the award—payment of Court Fees—Article 1 (b) 2nd Schedule, Court Fees Act—Limitation Act, Article 158, Non-maintainability of "objection" instead of Application.* *Held* : Under s. 33 of the Arbitration Act, a party to an arbitration agreement desiring to challenge the validity of an award, should do so by making an application to the Court. The said Application should be stamped according to the general Article 1 (b) of the Second Schedule of the Court Fees Act, as it is not elsewhere specifically provided for. A petition to set aside the award on which Court Fees has not been paid, should not have been allowed to be filed, by virtue of ss. 4 and 6 of the Court Fees Act. *Anne Venkatasubba Rao v. Anne Bhujangayya and another*, A.I.R. (1946) Mad. 104, referred to. Moreover under Article 158 of the Limitation Act, an application to set aside an award should be made within 30 days from the date of service of the notice of filing the award. An application made over 4 months after service of notice is barred by the Law of Limitation. *Johurimull Jugalkishore v. Kashiprosad Jhajharia*, I.L.R. (1942) 2 Cal. 160, referred to. *Held also* : Where an "objection" instead of an application is filed, it must fail by reason of s. 33 of the Arbitration Act. *Manghoo Ram v. Firm Girdhari Sal-Ram Chand*, A.I.R. (1945) Lah. 951 ; *Gadiraju Angarayya and another, v. Gottemukhula Ramabhadriraju*, I.L.R. (1948) Mad. 123, referred to and distinguished.

U AYE MAUNG *v.* DAW AYE KHIN AND 10 OTHERS ...

75

	PAGE
ATTACHMENT OF A GARDEN LAND—WHEN IT IS PERMISSIBLE	590
ATTEMPT— <i>attempt to smuggle Burmese Currency—Foreign Exchange Regulation Act, ss. 9 (1) and 24 (1) and 24A—Sea Customs Act s. 167B—not relevant for purposes of Foreign Exchange Regulation Act.</i> The Applicant, a resident of Myawadi (a border town separating Burma and Thailand), was arrested on his way from Myawadi as the sum of K 90,000 was found, secreted in the gear case of his jeep. The Applicant's final explanation was that this sum of K 90,000 was carried by him from Myawadi to Kawkareik for the purpose of enabling him to make a bid at the auction sale for excise licenses, and that it was being brought back to Myawadi because the auction sale was postponed. The trial judge rejected the defence story and accordingly convicted the Applicant; the conviction was upheld by the Sessions Judge, Kawthoolei. On Revision. <i>Held</i> : The evidence on record, supports the findings in the case. There was no reason why the Applicant should have taken K 90,000 for paying for the excise license, if he was successful at the bidding, as the excise licence was sold for K 40,000 and according to the rules, a successful bidder need pay only a small percentage of the purchase price. <i>Held further</i> : S. 167 B of the Sea Customs Act which defines "attempt" is only relevant when action is being taken under s. 167 (8) of the Sea Customs Act. It is irrelevant for the purposes of s. 24A of the Foreign Exchange Regulation Act. However, the Applicant's action amounted to more than a mere "preparation" to smuggle the currency into Thailand, and the stage of "attempt" had been reached. <i>Pun Za Cin (a) P. Khup Za Cin v. The Financial Commissioner (Commerce) and two others</i> , (1960) B.L.R. 142 (SC), referred to and distinguished.	
U AH KIT v. THE UNION OF BURMA	64
BUDDHIST WOMEN'S SPECIAL MARRIAGE AND SUCCESSION ACT, 1954, s. 20 (i).— <i>when a couple living together is deemed to be husband and wife. Photostat copy of deed—when inadmissible. Second wife—right to grant of Succession Certificate. Provident Fund moneys—nomination of first wife by deceased—when invalid—effect of provisions of the Buddhist Women's Special Marriage and Succession Act, 1954.</i> The Applicant, a Burmese Buddhist woman, had applied for a Succession Certificate in respect of the estate of the deceased, her husband, and which estate was comprised of Provident Fund, balance salaries and other moneys. The said deceased was an Indian Hindu who had died at Rangoon on 10th April 1964 and also had an Indian widow in India. The Application was contested by the mother (and agent) of the said Indian widow, on the ground that that the Applicant in any case had been divorced from the deceased, as per photostat copy of a deed dated 3rd December 1962. <i>Held</i> . As there is evidence on record to show that the couple had lived together as husband and wife, and had been recognised as such according to Burmese Buddhist law, they must be deemed to be husband and wife under s. 20 (i) or the Buddhist Women's Special Marriage and Succession Act of 1954. Regarding the question whether there was a divorce by mutual consent, there is no proof that the thumb impression on the deed is that of the Applicant. The photostat copy cannot be admitted in evidence, as the original deed was not produced, and no evidence was given under s. 65 (c) of the Evidence Act to show that it had been destroyed or lost. <i>Maung Thein Zan and one v. The Union of Burma</i> , (1956) B.L.R. 303, H.C., referred to and followed; The Applicant must therefore be deemed at least to	

be the second wife of the deceased, and has *prima facie* a clear title to the succession. The question as to who has a superior title will have to be established by a regular suit. *Held further* : Regarding the question of the nomination of the widow in India as the recipient of the Provident Fund Moneys, the said nomination appears to be valid under s. 5 of the Provident Funds Act, 1925, but it can have no effect in view of the relevant provisions of the Buddhist Women's Special Marriage and Succession Act, 1954. Under the latter Act, the Burmese Buddhist law is made applicable to cases where a Burmese Buddhist woman takes a non-Buddhist as a spouse, regarding questions of marriage, succession and inheritance. Under Burmese Buddhist law, such nomination has been held to be invalid as a testamentary disposition. *Daw Saw Yin v. Maung Kyi*, (1962), B.L.R. 227, and *Ma Nu v. Ma Gun*, (1924) I.L.R. 2 Ran. 338, referred to *Ma Kyway v. Ma Mi Lay and another*, (1928) I.L.R. 6. Ran. 682, referred to and distinguished. A succession certificate will therefore be issued to the Applicant.

IN THE MATTER OF THE ESTATE OF P. SOORIAH (*alias*)

P. SURAYA NARAYANA MURTHY *v.* MA KHIN THEIN ...

310

BURMA INCOME-TAX ACT S. 66(1)—*income from undisclosed source— inclusion in the assessment—whether inclusion justified.* Plascol Syndicate was assessed to income-tax for the assessment year 1955-56 on a total income of K 1,36,688.55 as against K 12,020.30, the amount returned by Mr. B. Ghosh, the sole owner of the firm. The difference was due to add-backs of two sums, namely K 80,801.12 and K 37,000 as receipts from the undisclosed sources by the Income-tax Officer, Group C. The assessee contended that the first sum was put in by him as his daughter's capital in order to provide for her future. He explained that this sum accrued from an inheritance left to him by his mother who died in Calcutta. As regards the second sum the explanation put forward by Mr. Ghosh was that it was in fact a surplus returned to the capital after he had, at one time, withdrawn a bigger sum from the original capital. The Income-tax Officer did not accept the explanation, and instead made the assessments. Thereupon, the assessee took his appeals to the Additional Assistant Commissioner of Income-tax (appeals) and to the Income-tax Appellate Tribunal without success. Hence this reference. The following questions have been referred under s. 66 (1) of the Burma Income-tax Act, at the instance of the applicant—

- (1) whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source.
- (2) whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 37,000 as income from undisclosed source.
- (3) whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source.
- (4) whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 37,000 as income from undisclosed source.

There is sufficient material on record to justify the finding that the two sums of money represented income of the assessee from

undisclosed source. As the assessee was unable to offer a reasonable explanation for the two entries the Income-tax Officer was justified in adding the two sums for the assessment in the year 1955-56. Each of the four questions referred to is therefore answered in the affirmative. *The Bank of Chettinad Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma*, civ. ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court; *Vishnukantham Chetty v. Commissioner of Income-tax, Madras*, (1958) 34 I.T.R. 678; *Lajwanti Sial and others v. The Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal, Nagpur*, (1956) 30 I.T.R. 228; *Daniel v. Commissioner of Income-tax, Bangalore*, (1961) 43 I.T.R. 119; *P. Kuttikrishnan Nair v. Commissioner of Income-tax, Bangalore*, (1961) 41 I.T.R. 597; *Kali Khan Mohammad Hanif v. Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal*, (1963) 50 I.T.R. 1, red referred to.

PLASCOL SYNDICATE v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX,
BURMA 606

BURMA INCOME-TAX ACT, s. 66 (1)—*reference—whether interest on borrowed capital allowable deduction under s. 10(2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Income tax Rules—whether Route Development Expenditure an allowable deduction under s. 10(2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules*—Under s. 66(1) of the Burma Income-tax Act, The Income-tax Appellate Tribunal has referred the following questions:

- (1) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 1,501,232 being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under s. 10(2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.
- (2) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 122,285, being Route Development expenditure, was an allowable deduction under s. 10(2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

Nothing that the assessee has withdrawn the claim for the difference out of HK\$ 1,501,232, the Court would say that on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 1,457, 441, being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under s. 10(2)(iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules. Therefore, the answer to the first question is in the affirmative. On the facts *i.e.* it is the general practice among airway companies to entertain guests invited for inaugural flights and to pay their hotel expenses, etc., in accordance with the resolutions of the International Air Transport Association—as stated by the Appellate Tribunal the answer to the second question is also in the affirmative. *Messrs. Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon*, (1963) B.L.R. p. 13 (C.C.) referred to.

MESSRS. CATHAY PACIFIC AIRWAYS LTD. v. THE COMMISSIONER
OF INCOME-TAX, BURMA 849

BURMA INCOME-TAX ACT—*whether s. 15 C applies to the facts and circumstances—question of facts and question of law*. The respondent Messrs. Burma Trade Federation Ltd. had various sources of income including those from the manufacture of umbrellas

and the manufacture of umbrella component parts. The Company claimed and was granted by the Assistant Commissioner of Income-tax (appeals) an exemption allowance from tax under s. 15 of the Income-tax Act for the assessment year 1958-59 on the ground that it had made an outlay to set up a plant for the manufacture of component parts which it had previously imported from abroad and assembled in Burma. The Income-tax Department raised objection to the grant of the allowance. *Held*: When the proper legal effect of a proved fact need to be weighed a question of law comes in, but when the facts speak for themselves and do not call for the assistance of legal principles and interpretation, the facts cannot be converted by force of imagination alone into questions of law. The only question which was before the Appellate Tribunal in considering the assessee Company's claim to an exemption allowance was whether the Company had started a new industrial venture. The finding that it had was one of fact, arrived at after examination of the evidence. *Sree Meenakshi Mills Ltd. v. Commissioner of Income-tax, (Mad.) (1957)* 31 I.T.R. p. 28, referred to.

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v.
MESSRS. BURMA TRADE FEDERATION LTD. ...

785

BURMA INCOME-TAX ACT—*assessment to Income-tax on capital gains—Whether travelling expenses be construed as personal expenditure or expenditure deductible under the Income-tax Act.* The applicant has been assessed to income-tax on "capital gains" earned by her for sale of a certain property. She was resident in London and came to Rangoon on a visit during which the sale was made. Her appeal was dismissed by the Income-tax Appellate Tribunal. *Held*: Whether the travelling expenses incurred by the assessee to be present before the Chief Court at Rangoon to take measures to make the property under sale transferable must be construed as personal expenditure or expenditure deductible under the Income-tax Act is purely a question of fact and no question of law is involved.

MRS. J. FOXWELL v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL,
RANGOON AND ONE

853

BREACH OF CONTRACT—*suit for refund of the contract price—jurisdiction to try the suit on account of the agreement between the parties—whether such agreement is against the public policy—under s. 23 or contrary to s. 28 of the Contract Act—Civil Procedure Code, O. 49, R 3.* The plaintiff sued the defendants for the refund of K 60,608.39 being loss suffered by the plaintiff as a result of the defendant's breach of contract. The contracts were signed in England by the plaintiff as buyer and in Rangoon by the defendants as sellers. It is alleged that as the defendants reside and carry on business in Rangoon the Chief Court has the jurisdiction to try the suit. The defendants contend that in view of the clauses 26 and 27 of the contracts by which the parties agree that proceeding either legal or by arbitration are to be within exclusive jurisdiction of the Courts of England or arbitrators appointed in England the Chief Court has no jurisdiction to entertain the suit. *Held*: The law on the point is now well-settled in India as well as in Burma. When the English Court and this Court are competent to try the suit it is open to the parties to a contract to agree that dispute in respect thereof should be adjudicated upon by one of them and such agreement is perfectly legal and not contrary to s. 28 of the Contract

Act nor is it against public policy under s. 23 of the said Act. The present case is not a case of absolute restriction but of partial restriction. ဗြိတိသျှအိန္ဒိယနိုင်ငံတော်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတော် (1962) B.L.R. 152 (C.C.); *The National Petroleum Company Ltd. of Bombay v. Meghraj*, I.L.R. (1939) Nag. 614; *Continental Drug Co., Ltd., Bombay v. Chemoids and Industries Ltd., Calcutta*, A.I.R. (1955) Cal. 161; *Khandesh Lakshminivas Mill Co. v. Vinarak Atmaram Kaurkar*, (1935) 156 I.C. 277; *Bhagat Ram and another v. Ramniwas and others*, A.I.R. (1949) Ajmer 44, referred to. *Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass*, I.L.R. (1945) 26 Lah. F.B.; *T. Motandas and Co. v. L. Hakumat Rai and another*, A.I.R. (1955) J. & K. 26; *Housen Kasam Dada (India) Ltd. v. Motilal Padampat Sugar Mill Co., Ltd.*, A.I.R. (1954) Mad. 845; *The American International Underwriters (Burma) Ltd. v. U Maung San*, (1961) B.L.R. 41 H.C.; *U Maung San v. The American International Underwriters (Burma) Ltd., Rangoon*, (1962) B.L.R. 191 (C.C.), referred to and followed. *Kidri Prasad and others v. K.R. Khosala*, A.I.R. (1923) Lah. 425; *Dwarka Rubber Works v. Chotelal*, A.I.R. (1956) Maddhya Bharat 120; *Radha Kishen v. Bombay Co., Ltd.*, A.I.R. (1943) Lah. 295, dissented from; *National Petroleum Co., Bombay v. F.K. Rebello*, A.I.R. (1935) Nag. 48; *Chitturamjan Guha and another v. Parul Rani Nandi*, A.I.R. (1946) Cal. 112; *Mulji Tejsing v. Ransi Devraj*, I.L.R. (1910) 34 Bom. 13, dissented from. *Cargo Lately Laden on Board the Fehmarn (Owners) v. Fehmarn (Owners)*, (1958) I.W.L.R. 159 distinguished. *Held further*: Under Order 49, Rule 3 of the, Code of Civil Procedure the provisions of Order 7, Rule 10 is not made applicable to the Chief Court exercising its ordinary original jurisdiction.

STEEL BROTHERS & Co., LTD. v. Y.A. GANNY SONS AND TWO

449

CAUSES OF ACTION—DIFFERENT SUITS TO BE BROUGHT FOR DIFFERENT CAUSES OF ACTION

1010

CIVIL PROCEDURE CODE ORDER 1, RULE 10 OR S. 151—*application by a stranger to the suit to implead as a necessary defendant*—O. 34, R 1 related to mortgage suit. A stranger to the suit applies under Order 1, Rule 10 of the Code of Civil Procedure or under s. 151 of the said Code to implead her as a necessary defendant in the mortgage suit to avoid multiplicity of suits on the ground that the mortgaged property is her own by virtue of a registered sale deed and that she had been in possession of the same. The plaintiff denies that the defendant is the owner in possession of the suit properties and that she is a necessary party to the suit. *Held*. Order 1, Rule 10 of the Code is general and has no application to the present suit. Nor s. 151 of the Code has any application, when there is an express provision of law. The ordinary rule is that a plaintiff-mortgagee cannot be allowed so to frame his suit as to draw into controversy the title of a third party who is in no way connected with the mortgage and has set up a title paramount to that of the mortgagor and mortgagee. Order 34, Rule 1 of the Code relates specifically to mortgage suits. *Jaggewar Dutt v. Bhuban Mohan Mitra*, I.L.R. Cal. 33, 425; *Maung San Myaing v. U Pon Gyaw*, I.L.R. 2 Ran. 106; *M.V.A.L. Viswanathan Chettyar v. Ma Aye and three others*, I.L.R. 4 Ran. 214; *U Shwe Kyu and four others v. Ma Tin U*, (1948) B.L.R. 606 at 617 (H.C.); *Ma Tin U v. U Shwe Kyu and four others*, (1950) B.L.R. 128 (S.C.); *N.A. Annamalai*

Chettyar v. Mohamed Yaya and two others, (1954) B.L.R. 86 (H.C.); *U Maung and one v. Ma Hla Yin and seven others*, (1954) B.L.R. 264, referred to.

THE STATE COMMERCIAL BANK *v.* U KHIN MAUNG THET AND TWO OTHERS 614

CITIZENSHIP—*prosecution under s. 5 (a) of the Union Citizenship Act for non-renewal of stay permit—name on passport of foreigner father while minors—whether will divest Union Citizenship.* The applicants were born in Burma in 1944 and 1946 respectively and their mother and grand-mother being of Burmese origin they were accordingly natural born citizens. In 1958, while they were still minors, their father, a Pakistani national, took them to Pakistan on his passport. On their return, the Applicants resided in Burma under stay permits, and were prosecuted and convicted on the expiry of the said permits which had not been renewed. The main question which arose was whether the fact that the names of the Applicants were borne in the passport taken out by their father, would divest them of Union Citizenship. *Held:* The names of the Applicants appeared on their father's (Pakistani) passport, not by their volition. Nor did the children apply for stay permits. Thus, what has happened does not come within the mischief of s. 5 (a) of the Union Citizenship Act. It is also clear that the Applicants themselves never took out Pakistani passports, nor registered themselves as Pakistani citizens with the Pakistan Embassy at Rangoon. The convictions were accordingly set aside. *Obiter:* Regarding the question of dual citizenship, it is for the Applicants to examine their own situations in the light of s. 14A of the Union Citizenship Act.

ASHA BI BI *v.* THE UNION OF BURMA 1

CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 2 RULE 2 (1), AND ORDER 23, RULE 1 (1)—RELINQUISHMENT OR ABANDONMENT OF PART OF CLAIMS—WHETHER RELINQUISHMENT OF THE PADDY LANDS OUT OF THE DECEASED ESTATE ALTERS THE NATURE OF THE ADMINISTRATION SUIT 1040

CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 2 RULE 2 (SUB-RULE 3) HOW IT APPLIES TO AMENDMENT OF PLAINT TO ADD CLAIM FOR DAMAGES ... 1050

CIVIL PROCEDURE CODE O. VI RULE 17—*cause of action on the remarriage of the surviving parent—amendment of plaint based on cause of action on the death of the parent.* *Held:* It is an undeniable fact that the cause of action for the proposed amended plaint is quite distinct and different from that of the original plaint. The original plaint bases its cause of action on the remarriage of the surviving parent U Tun Sein to his fourth wife Daw Myint Myint which took place some time in November 1953, whereas the proposed amended plaint has its cause of action on the death of U Tun Sein which occurred on 24th February 1965. It is the fundamental principle of law that different suits must be brought for different causes of action. *Ma Shwe Mya v. Maung Mo Naung*, 4 U.B.R. 30 ; *P. M. Chettyar Firm v. Ma Shwe Pon*, 5 Ran. 115 ; *Ma Thaing v. Maung Chet On*, 7 Ran. 140 ; *Muthaya Chettyar v. A.R.M. Chettiar Firm*, (1948) B.L.R. 855 ; (H.C.) ; *A.S. Hutton v. I.M. Madha*, (1949) B.L.R. 484 (H.C.) ; *Tarab Ally v. Mohamed Ayub*, (1950) B.L.R. 361 (H.C.) ; *Pethu Reddiar v. Chidambara Reddiar*, A.I.R. (1931) Mad. 533 ; *Sobhraj v. F.O. Varioma*, A.I.R. (1942) Sind 4 ; *Sashi Bhusan v. Tulsi Charan*,

	PAGE
A.I.R. (1950) Cal. 107, referred to. <i>Sheo Narayan v. Ram Prasad</i> , A.I.R. (1923) Nag. 241; <i>Tika Sao v. Harilal</i> , A.I.R. (1949) Pat. 276; <i>Gopaldas Khettry v. Pulchand</i> , A.I.R. (1946) Cal. 357; <i>Tarachand v. Abdul Ahad</i> , 67 I.C. 894; <i>Ghulam Haidar Khan v. Sardar Ali Khan</i> , 73 I.C. 748, distinguished.	
DAW KHIN MYINT AND ONE <i>v.</i> U TUN SEIN AND FOUR OTHERS	1010
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 7 RULE 11 (d)—WHEN A PLAINT IS TO BE REJECTED	594
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 8, RULE 6—SET-OFF WHETHER IT CANNOT BE CLAIMED	1015
CIVIL PROCEDURE CODE—APPLICATION UNDER ORDER 9, RULE 9—WHEN COMPETENT TO BE ALLOWED IN VIEW OF SPECIFIC PROVISION OF S. 14(2) OF THE RANGOON INSOLVENCY ACT	1020
CIVIL PROCEDURE CODE—Order 14, Rule 3— <i>framing of issues—not confined to pleadings only—may frame issues from the contents of documents.</i> Held: Order 14, Rule 3 of the Code of Civil Procedure mentions the various materials in addition to the pleadings on which issues may be framed. The obvious intention is to provide against failure of justice upon technical rules of pleading and to add other materials on which proper issues may be framed. Issues are thus not confined to pleadings only. Order 14, Rule 3 (c) of the Code provides the Court may frame issues from the contents of documents produced by either party. In the instant case the materials are provided in the legal notices filed in the suit for framing the preliminary issue proposed by the applicant. It may be a very important issue on which the entire suit rests its fate and it will cause grave injustice to the applicant to shut out this legal issue or defence which goes to the root of the suit. <i>Gopal Ram Mohuri v. Dhakeswar Pershad Narain Singh</i> , I.L.R. 35 Cal. 807; <i>Surendra Nath Roy and others v. Krishna Sakhi Dasi and others</i> , 15 C.W.N. 239; <i>Giyana Sambadha Pandra Sunnadhi v. Kandasami Tambiran</i> , I.L.R. 10 Mad. 375 at p. 502, referred to.	
DAW HTAI YIN <i>v.</i> DAW AYE MAI AND FIVE OTHERS	1001
CIVIL PROCEDURE CODE—O. 21, R 37—WARRANT OF ARREST FOR NON-PAYMENT OF MONEY DECREED—WHEN CAN BE MADE—ENQUIRY UNDER O. 21, R. 40—CAN BE MADE WITHOUT ARREST	306
CIVIL PROCEDURE CODE O. 39 RULE 2(3)— <i>disobeying injunction order.</i> Held: Apart from the bare assertion of the defendant respondent, there is so far nothing on record to testify about the execution of the will; much less to prove the appointment of Mustapha as the sole executor thereof. In the circumstances Mustapha should not be allowed to take the law into his hands and to flout the order of the Court which to his own knowledge has issued the injunction restraining the defendant from disposing of the estate properties. It is common ground that the injunction order was served on Mustapha on 23rd December 1964, and that despite the same he continued to dispose of some of the estate properties. He must therefore be held to be guilty of disobeying the order of the Court for which action should be taken against him in accordance with the provisions of Order XXXIX, Rule 2(3) of the Code of Civil Procedure. <i>Eusoof Ahmed Sema v. Ismail Ahmed Sema</i> , A.I.R. (1938) Ran. 322; <i>Kuchwar Lime</i>	

	PAGE
<i>Stone Co., Ltd., v. Secretary of State, A.I.R. (1937) Pat. 65, referred to.</i>	
KULSAM BI BI <i>v.</i> MAIDEEN BI BI	1023
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 40—RECEIVER—WHEN TO BE APPOINTED—JUST AND EQUITABLE	253
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 40, RULE 1—APPOINTMENT OF RECEIVER OVER PROPERTY NOT SUBJECT-MATTER OF PENDING SUIT—ON THE APPREHENSION THAT WAKF PROPERTY IN JEOPARDY ...	815
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 43, RULE 1 (S)—ORDER OF A DISTRICT JUDGE DERECTING PAYMENT OF COMMISSION TO RECEIVER NOT APPEALABLE—CHIEF COURT CAN EXERCISE ITS SUPERVISORY JURISDICTION UNDER SECTION 4 OF UNION JUDICIARY ACT ...	280
CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 49, RULE 3—THE PROVISIONS OF ORDER 7, RULE 10 IS NOT MADE APPLICABLE TO THE CHIEF COURT EXERCISING ITS ORDINARY ORIGINAL JURISDICTION ...	449
CIVIL PROCEDURE CODE s. 92— <i>suit under—substitution of co-plaintiffs in place of the two dropped-outs—whether application incompetent and not maintainable in law without a fresh consent from the Attorney-General.</i> A suit under s. 92 of the Code of Civil Procedure is instituted by three plaintiffs, who claimed interest in a trust, with the consent of the Attorney-General againt the defendants. The 1st plaintiff applies for permission to drop the 2nd and 3rd plaintiffs who have left Burma for good and to substitute two persons in their places as co-plaintiffs. An important point has been raised in arguments as to whether the application is incompetent and not maintainable in law especially without a fresh consent from the Attorney-General. <i>Held</i> : The original plaintiff No. 1 (applicant) and the proposed plaintiffs in the present suit are suing in respect of the same cause of action. A formal amendment of the plaint or the adding of a party, which does not alter the cause of action or the nature of the claim in the suit does not necessitate a fresh consent. <i>Raja Ananda Rao v. Ramduo Dadurma and others, (1920) I.L.R. 48 Cal. 493 P.C.</i> ; <i>Syed Abu Mahomed Barakat Ali and others v. Abdur Rahim and others, A.I.R. (1925) Cal. 187</i> ; <i>Mt. Ali Began and others v. Badrul-Islam Ali Khan and others, A.I.R. (1938) P.C. 184</i> ; <i>Chhabile Ram v. Durga Prasad, (1915) I.L.R. 37 All. 296</i> ; <i>Fainzunnessa v. Golam Rabhani, (1935) I.L.R. 62 Cal. 1132</i> ; <i>Ponniatha Kathoot Parameswaran Munpee v. Moothedath Mollisseri Illath Narayanan Nambodri, (1916) I.L.R. 40 Mad. 110</i> ; <i>Ram Gulam and another v. Shyam Sarup and others, (1934) I.L.R. 55 All. 687</i> ; <i>M. I. Kadri v. Khubmiya Mahomedmiya, A.I.R. (1931) Bom. 388</i> ; <i>Gobinda Chandra Ghosh v. Abdul Majid Ostagar, (1944) I.L.R. 1 Cal. 329, referred to.</i>	
D. N. PANDAY AND TWO OTHERS <i>v.</i> BABU MADAN GOPAL BAGLA AND OTHERS	583
CIVIL PROCEDURE CODE, s. 115— <i>demanding Court fees afresh—whether revision lies.</i> <i>Held</i> : The Additional District Judge in demanding Court fees afresh had acted in the exercise of his jurisdiction and he could not have avoided an issue that had come up before him. So, even if his order was wrong or contrary to law, it cannot be said that he had acted without jurisdiction or in excess of his jurisdiction, and therefore it is not open to revision. <i>Ma Than</i>	

Yin v. Tan Keat Khang (a) Tan Keit Shein, B.L.R. (1951) (H.C.) 161 ; *Ramkhelawan Sahu v. Bir Surendra Sahit*, (1937) 16 Pat. p. 766, referred to.

U KYAW THEIN AND ONE *v.* DAW ZAINABI (a) MA HLA KYI AND ONE 882

CIVIL EXECUTION—*whether s. 3 of the Union of Burma Revolutionary Council Law No. 13 of 1962 applicable—determination of the jurisdiction—attachment of a garden land whether permissible.* The decree-holder sued the judgement-debtor for recovery of K 60,000 as damages for breach of contract, but obtained a decree for K 33,000 only with costs and on appeal this amount was raised to K 42,900. The execution is to realize K 46,654 made up of the amount finally decreed and costs. The decree-holder has attached a "freehold garden land" in Thingangyun Town. *Held*: As the suit was valued at K 60,000 s. 3 of the Union of Burma Revolutionary Council Law No. 13 of 1962 has no application to the present case. *Held further*: It is a well settled principle that it is the plaintiff's valuation in his plaint which *prima facie* determines the jurisdiction of the Court and not the amount which may be found or decreed by the Court, whatever it may be. Since an execution proceeding is the continuation of the suit, this Court has jurisdiction to entertain the execution application. *A.K.A.C.T.V. Chidambaram Chettyar v. A.L.P.R.S. Muthia Chettyar*, (1937) R.L.R. 214 (F.B.); *Balvantray Oze v. Sadrudia*, (1887) I.L.R. 13 Bom. 485 (488); *Lakshman Bhatkar v. Babaji Bhatkar*, (1884) I.L.R. 8 Bom. 31, referred to. *Held further*: There is nothing to show that the judgement-debtor is an agriculturist or a tiller of the soil or that the land is occupied or ordinarily utilized for purposes of agriculture for livelihood or for purposes subservient to agriculture. In the original suit the judgement-debtor is shown as a Marwari textile merchant residing in the city of Rangoon. Moreover, the land in question is situated in town and therefore it is attachable and saleable. *Ram Nath Singh v. Chandrika Prasad and one*, (1963) B.L.R. 370 (C.C.), referred to.

DAW THAN *v.* RAMNIRANAJN LHILA \.... ... 590

COMPROMISE DECREE—*validity of—payment of (၆၅၃)၁—whether mesne profits or rent—creation of tenancy under the Rent Control Acts—non-registration of lease—whether valid—s. 17 (2) (vi) Registration Act—frustration—impossibility of performance—when exists.* The parties to the present Appeal had entered into a compromise petition and a decree had been passed on it. One of the terms of the decree was that for a period of 4 years the Plaintiff should allow the first Defendant to occupy the suit land on payment of K 30 a month as (၆၅၃)၁ (ground rent). Another term was that if the 1st Defendant was able to purchase for the Plaintiffs a piece of land comparable to that of the suit land and situated in a certain area within 4 years from the date of the decree, the Plaintiffs would convey the suit land to the 1st Defendant. The Plaintiffs subsequently applied for execution of the decree and the said application was granted by the District Judge. On Appeal to the Chief Court, only two points were raised by the Defendant/Appellant: firstly, that as a result of the compromise decree the relationship of Landlord and tenant had been created, and therefore the Appellant/Defendant can be ejected only under the provisions of the Urban Rent Control Act, 1960; and secondly, that the compromise decree was impossible of performance as the

Defendant was unable to purchase a piece of land to the liking of the Plaintiffs. *Held* : All the terms which had been incorporated in the compromise decree had been properly incorporated. *U Maung Maung and one v. Maung Maung*, (1956), B.L.R. 188 (FB) ; *Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co.*, A.I.R. (1919), Privy Council 79 ; *Gobinda Chandra Pal v. Dwarka Nath Pal*, I.L.R. 35,837, referred to. *Held also* : What the Defendant had agreed to pay from the date of the decree was *mesne profits* and not rent although the word (ငွေငါး) had been used therein. A lease or agreement of lease must relate to some document that creates a present and immediate interest in the land. *Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co.*, A.I.R. (1919) Privy Council ; 79 referred to. Even assuming that by the terms of the compromise decree a tenancy was created in favour of the 1st Defendant, both the Urban Rent Control Acts are irrelevant for the purpose of the present case. The decree must be taken as a whole and it is not open to a party to a compromise decree to take advantage of a part of it and resist its effect as to the rest. *Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co.*, A.I.R. (1919) Privy Council ; 79 referred to. Moreover, the lease (which is for 4 years) would be valid notwithstanding that it is not evidenced by a registered document. Having been incorporated in a compromise decree, s. 17 (2) (vi) of the Registration Act applies and no registration was necessary for the validity of the lease. *Held further* : Regarding the question of frustration there is no force in this contention. All that the Defendant is required to prove is that she offered a piece of land in the stipulated area comparable to the size of the suit land and that the Plaintiffs had refused to accept the same. It is not necessary for the land so offered to be entirely to the liking of the Plaintiffs.

MA THEIN HAN *v.* U MYA MAUNG AND ONE ...

26

COMPROMISE DECREE—whether binding on Defendants not a party to the Compromise petition. Maintainability of a suit for Declaration that the decree is not binding—Proviso to s. 42 Specific Relief Act—whether applicable. Held : Where a compromise petition in a suit was signed by one of the Defendants and her Advocate who took care to describe himself as Advocate for that Defendant, the decree passed thereon cannot be binding on the other defendants, in the way that it would have been binding on them, had they been parties to the compromise. *Held further* : A subsequent suit filed by the other defendants, for a Declaration that the said compromise decree is not binding on them, is maintainable in law. Such a suit for Declaration is maintainable in spite of the proviso to s. 42 of the Specific Relief Act, as strictly speaking it is not within the scope of that section. *Robert Fischer v. The Secretary of State for India in Council*, I.L.R. 22 Mad., p. 270 P.C.; and *Sheoparsan Singh v. Ramnandan Prasad Singh*, I.L.R. 43, Cal. p. 694. P.C., referred to and distinguished. *Chaudhuri Mahammad Manjural Haque v. Bisweswar Banerji*, (1944), 1 Cal. 644, referred to and followed. Although execution proceedings had been opened against the plaintiffs in the subsequent suit by virtue of the said compromise decree, a Declaration obtained by them in the subsequent suit is bound to be respected by the executing Court. In such a situation, nothing more than a Declaration needs to be asked for. *Held further* : The object of the proviso to s. 42 of the Specific Relief Act is to prevent a multiplicity of suits. Accordingly, a Declaration should be granted unless it would be futile without such further consequential relief as an injunction, etc. Therefore, even if the present suit for Declaration

is governed by s. 42 of the Specific Relief Act, it is maintainable without a prayer for consequential relief, such as an injunction. *Mummu Chamar v. Hari Narain*, I.L.R. (1946) All. p. 856, referred to and followed.

KHATIZA BIBI v. MA SINT AND SIX 268

CONFESSION—*retracted confession of one accused—not sufficient to corroborate confession of other accused.* *Held*: A retracted confession of an accused person should not be regarded as sufficient corroboration of a retracted confession of another accused so as to warrant the latter's conviction. *Ali Meah v. The Union of Burma*, (1954) B.L.R. 65 (S.C.), referred to and followed. *The Union of Burma v. Maung Hla (a) Maung Hla and two others*, (1958) B.L.R. 29 (H.C.); *The King v. Nga Myo*, (1938) R.L.R. 90 (F.B.), referred to and distinguished. However, in the case of the Appellant, these can be said to be sufficient corroboration, without taking into consideration the confession of his co-accused.

MAUNG THA AW, MAUNG NYEIN MAUNG v. THE UNION OF BURMA 46

CONFESSION—*voluntary, though given in the hope of becoming approver. Exculpatory Statement—no confession. Retracted confession—requirement of corroboration—no hard and fast rule as to amount of corroboration required. Divergences between exculpatory statement and inculpatory confession—effect of when a confession of one accused can be taken into consideration in respect of another accused. Abettor of crime—an unwilling spectator of a crime not an abettor.* *Held*: A confession may be entirely voluntary in nature, although it is quite possible that the person giving the confession may have hoped that by giving a full confession, he would become an approver in the case. It is settled law that no statement which contains exculpatory matter can amount to a confession, if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed. *Maung Han and others v. The King*, (1947) R.L.R. 371; *Chit Tin (a) Su Thi and one v. The Union of Burma*, (1951) B.L.R. 142 (S.C.), referred to. The statement of a person that he was the unwilling spectator of a crime which he did not approve of, is no confession at all, as an unwilling spectator is not an abettor of such crime. *Sarju Prasad v. Emperor*, A.I.R. (1914) Oudh. 262, referred to. *Held further*: It is settled law that the ordinary rule of prudence is that some kind of corroboration is necessary in the case of a retracted confession unless the circumstances are exceptional. *The King v. Hla Maung*, (1946) R.L.R. 102; *The Union of Burma, Ah Hla (a) Maung Hla and two others, v.* (1958) B.L.R. 29 (H.C.), referred to. It is however impossible to lay down any hard and fast rule as to what constitutes sufficient corroboration of a retracted confession. It must depend on the peculiar circumstances of each case. *Held also*: If two confessions which are entirely inculpatory in nature in so far as the confessions are concerned, are divergent in material particulars, it would be a matter for serious consideration whether one or the other, or both these confessions should be rejected as untrue. However, where the so-called confession of one accused is entirely exculpatory, while the confession of another accused inculcates not only himself but his co-accused, it will be surprising if there are no divergencies in these statements. *Held further*: Although the confession of an accused person is good evidence as far as he himself is concerned, it can only be taken into consideration against his co-accused, if the other evidence on record is sufficient

	PAGE
to establish <i>prima facie</i> that such co-accused also committed the crime. <i>Khaw Taw and one v. The Union of Burma</i> had, (1948) B.L.R. 310 (H.C.); <i>Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla</i> , (1948) B.L.R. 29 (H.C.), referred to. Where the evidence against the co-accused is his own exculpatory statement, and the statement of his wife which is by itself insufficient to implicate her husband, a <i>prima facie</i> case of murder cannot be said to be established.	
MAUNG THAW KA AND ONE <i>v.</i> THE UNION OF BURMA ...	289
CONTRACT ACT—s. 16—(3)—PRESUMPTION AS TO “UNDUE INFLUENCE” WHEN ARISES—“INFLUENCE”—NOT QUESTION OF FACT—BUT THAT OF LAW—POWER OF HIGH COURT FOR INTERFERENCE—LACK OF PUBLICITY IN ADOPTION—WHEN RELEVANT ...	237
CONTRACT ACT—SECTIONS 211 AND 212—BURDEN OF PROOF—NON-OBSERVANCE OF THE DIRECTION OR NEGLIGENCE TO DISCHARGE THE DUTIES ...	856
CONTEMPT OF COURT ACT, 1926— <i>publication in a daily newspaper on the conduct or status of one of the parties—matter sub-judice. Held: The object of proceedings in contempt of this nature is to ensure that every litigant in a Court of Justice has a fair and unprejudiced hearing at the trial on the merits of his case. Public confidence in the ability of the Court to administer Justice must be maintained. The article complained of is a reflection on the applicant who is a defendant in the suit. If the effect of the publication of the article is to create prejudice or to interfere with the course of justice absence of intent is irrelevant. The publication of the resolution in the case does create a real tendency to interfere with the due course of justice and does create a substantial prejudice against the defence of the applicant in the suit. The William Thomas Shipping Co., (1930) 2 Ch. 368 (376), referred to and followed.</i>	
KASI NATH RAI } SHRI KASI NATH RAI } <i>v.</i> DR. S.L. LOOMBA AND ONE ...	602
CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 146 (1)—POWER OF DISTRICT MAGISTRATE TO WITHDRAW THE ORDER OF ATTACHMENT ISSUED BY THE TOWNSHIP MAGISTRATE AFTER DUE ENQUIRY ...	38
CRIMINAL PROCEDURE CODE s. 436—WHEN TO BE ORDERED AND HOW TO BE USED ...	801
CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 476—WHEN CAN AN APPLICATION TO HOLD AN ENQUIRY FOR GIVING FALSE EVIDENCE IN A CIVIL SUIT TO BE MADE—CONDONATION—MODE OF PROOF ...	92
CRIMINAL PROCEDURE CODE—s. 488—MAINTENANCE—WHEN A FATHER IS TO MAINTAIN HIS CHILD AFTER ATTAINING MAJORITY—AMOUNT OF EDUCATION TO BE PROVIDED FOR BY FATHER—FATHER'S INCOME TO BE CONSIDERED ...	282
CRIMINAL PROCEDURE CODE—s. 517— <i>disposal of property regarding which offence has been committed—Sale proceeds of stolen property—whether stolen property—s. 410 Penal Code. The respondent who had bought certain stolen gold bars had converted the said bars into jewellery had and sold them after such conversion.</i>	

The proceeds of the sale of these jewelleries were later seized by the police with other stolen property. The money seized was returned to the complainant. *Held*: The money which was seized and returned to the complainant could not be considered as stolen property, as money obtained by the sale of stolen properties cannot be considered to be stolen property as defined in s. 410 of the Penal Code. The learned Judge had no power to order its disposal under s. 517 of the Code of Criminal Procedure which only deals with disposal of property regarding which an offence has been committed. *Public Prosecutor v. India China Lingiah and others*, (1954) Criminal Law Journal, 583, referred to.

UNION OF BURMA *v.* U KYAW LIN 317

CRIMINAL PROCEDURE CODE s. 526—*application for transfer of case—whether confrontation of a witness with his previous statements to be recorded or not—disallowing questions in cross-examination no ground for transfer of case. Held*: It is nowhere laid down that when a prosecution witness is confronted with his previous statements made to the police during the course of the investigation this fact must be recorded either in the diary of the proceedings or elsewhere in the record. *Held further*: It has been held in many cases that the mere fact that the trial Magistrate disallowed questions as irrelevant is no ground for transfer of the case; and that when the Magistrate in disallowing question in cross-examination did not make a note of the same it was held that such omission is also not a ground for transfer of the case under s. 526 of the Criminal Procedure Code. *Abdul Aziz v. Ganesh*, 25 C.L. J. 1185; *Lal Bahadur v. Emperor*, 39 C.L.J. 527; *Dewen Singh v. Emperor*, A.I.R. (1940) Lah. 528, referred to; *Maung Kyaw Aye v. The Union of Burma*, (1953) B.L.R. p. 114 (H.C.); *U Ba Khin (applicant) v. The Union of Burma*, (1954) p. 191 (H.C.), distinguished.

DAW PEGGY (*a*) DAW TIN TIN AND ONE *v.* DISTRICT MAGISTRATE, RANGOON AND TWO OTHERS 796

CUSTODY OF MINOR CHILDREN APPLIED BY FAHTER—s. 25 GUARDIAN AND WARDS ACT—WHEN MAINTAINABLE 320

CUSTODY OF MINOR CHILDREN—Paramount consideration is the interest of the child, rather than rights of the parents—who is a fit person for guardianship 465

DEFAMATION—*use of the word “ဝေဝေ” (servant)—whether defamatory—Penal Code s. 500. Where the complainant was an employee of the Municipality and the accused had referred to him as “ဝေဝေ” (servant) of a certain person, when he was his tenant. Held*: The accused had used defamatory words in so calling the complainant. It is not an act causing slight harm, but a serious imputation. *Sharif Ahmad v. Qabul Singh*, I.L.R. 43 All. 497, referred to and distinguished.

SAW CHOE *v.* THE UNION OF BURMA (KO KYEE) 232

DISPOSAL OF PROPERTY—s. 517 CRIMINAL PROCEDURE CODE—SALE PROCEEDS OF STOLEN PROPERTY—s. 410 PENAL CODE—WHETHER STOLEN PROPERTY 317

	PAGE
EVIDENCE ACT—RETRACTED CONFESSION—EXCULPATORY STATEMENT— WHAT AMOUNT OF COLLABORATION REQUIRED—EFFECT ON THE CO-ACCUSED	289
EVIDENCE ACT—RETRACTED CONFESSION OF ONE ACCUSED NOT SUFFICIENT TO CORROBORATE CONFESSION OF ANOTHER ACCUSED	46
EVIDENCE ACT, s. 92— <i>oral evidence admissible to prove real transaction.</i> <i>Sham document—proof of—by oral evidence.</i> Held: Oral evidence is admissible to prove the real nature of a transaction. S. 92 of the Evidence Act does not stand in the way. Then, where the heading of a document showed that it was an agreement to sell immovable property, and the body of the document was drafted as if it was an outright sale with possession, it was held that it was a sham document intending to cloak the real transaction, namely the mortgage of the property. <i>Shio Karan Singh v. Surya Nath</i> <i>Singh and two others</i> , (1959) B.L.R. 207 (H.C.); <i>Asaram and others</i> <i>v. Ludheshwar and others</i> , A.I.R. (1938) Nag., 335 (F.B.), referred to and followed.	
(1) DAW THAUNG CHIT, (2) MAUNG KYI MYINT, (3) MA KYU KYU, (4) MAUNG TOE MYINT, (5) MAUNG KYAW MYINT. v. (1) U TUN HLAING (2) DAW MYINT AYE	19
EVIDENCE ACT—s. 65 (c)—PHOTOSTAT COPY OF DEED—OF DIVORCE— WHEN ADMISSIBLE—NO EVIDENCE TO SHOW THAT IT HAS BEEN DESTROYED OR LOST	310
FALSE EVIDENCE— <i>Application under s. 476 of Code of Criminal Proce-</i> <i>dure—when to be made. Alleged false evidence in civil suit which</i> <i>was withdrawn unconditionally—condonation. Handwriting—as a</i> <i>mode of proof.</i> Where the Applicant made an application under s. 476 of the Code of Criminal Procedure to hold an enquiry against the respondent (his own son) for giving false evidence in a civil suit before the Chief Court filed by the Applicant; and which suit was compromised by the parties and was dismissed as withdrawn by the Applicant. Held: Ordinarily, and order under s. 476 of the Code of Criminal Procedure should be made during or shortly after the conclusion of the proceedings. In the present case, it was made nearly 2 months after the compromise, and no explanation has been given for the delay. <i>Maung Ba Hla</i> <i>v. Emperor</i> , (1917) Vol. XVIII, Cr. Law Journal, p. 331 <i>Rahima-</i> <i>dulla Sahib v. Emperor</i> , I.L.R. 31 Mad. 140; <i>Hwe Eye Hain and</i> <i>one v. The King</i> , (1946) B.L.R. 40; <i>Lalji Hari v. Emperor</i> , (1919) Vol. XX, Cr. Law Journal, Patna, p. 226 and <i>Harilal (a) Hiralal</i> <i>Dhanuka v. Tin Tin U</i> , (1958) B.L.R. (H.C.) 268, referred to and followed. Held also: Even if the Defendant gave false evidence, it was condoned by the Applicant, as the suit was withdrawn unconditionally. <i>Mouli Durri v. Nawangi Lall</i> , IV C. W. N. p. 351, referred to. Obiter: A comparison of handwriting is an inconclusive mode of proof. A handwriting expert should observe not the extent of similarities but the extent of dissimila- rities. <i>Tin Shwe v. The Union of Burma</i> , (1954) B.L.R. (H.C.) 358; <i>Rajappa v. Nilakanta Rao and others</i> ; (1962) (1) Cr. Law Journal, p. 441, referred to.	
U SAN KYAW v. MAUNG MAUNG KYWE	92

	PAGE
FIXATION OF STANDARD RENT—STANDARD RENT FIXED UNDER 1946 ACT—WHETHER VALID DURING THE LIFE-TIME OF SUBSEQUENT ACTS—RATE AT WHICH RENT TO BE AWARDED FOR DIFFERENT PERIODS	259
FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT OF 1947—SS. 6 (I) AND II(I)—AND PENAL CODE—S. 120 HOW TO INTERPRET LAWS—REVISION AGAINST THE ORDER OF DISCHARGE	868
FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT, ss. 9 (I) AND s. 24 (I) AND 24A—IRRELEVANCY OF ACTION TAKEN FOR “ATTEMPT” THEREUNDER—IT SHOULD BE RELEVANT UNDER s. 167 (8) OF SRA CUSTOMS ACT	64
<p>FOREIGNER'S REGISTRATION ACT s. 5 (1)—<i>applicant and ancestors in Burma for 3 generations—a citizen within the meaning of s. 4(2) of the Union Citizenship Act. Held</i> : Ordinarily no application for revision will be considered if filed more than 60 days after the date of the last order passed unless it is accompanied by the explanation of the delay and the necessary affidavits. Although the Sessions Judge's record did not show that any order was passed in respect of the delay in filing the revision application, it appears that he exercised this discretion in condoning such delay in admitting it. <i>Held further</i> : The applicant and her ancestors have been in Burma for 3 generations, and the applicant as well as her parents were born in Panmaraung (Panmyaung) which is in Minbya Township, Burma proper. The applicant cannot, therefore, be deemed to be a foreigner and as such it is not necessary on her part to hold a Foreigner's Registration Certificate. In other words, she must be deemed to be a citizen within the meaning of s. 4 (2) of the Union Citizenship Act.</p>	
GULBHAR V. THE UNION OF BURMA	811
<p>FOREIGNERS REGISTRATION ACT, s. 5 (1)—<i>non-renewal of certificate—Union Citizenship Act, s. 4 (2)—not incumbent to produce certificate under s. 6 (2). Held</i> : There seems to be considerable confusion in the minds of some magistrates regarding the certificates granted under s. 6 (2) of the Union Citizenship Act, to persons who are deemed to be citizens under s. 4 (2) thereof. It is not incumbent on a person claiming to be a citizen under s. 4 (2), to ask for the issue of such a citizenship certificate. If he can prove that he comes under s. 4 (2) in any any proceedings against him, he is not bound to produce the certificate under s. 6 (2). <i>Held also</i> : In such a serious matter involving the question of citizenship, the recording of evidence by a Magistrate should not be so cryptic. The case against the Applicant should be retried carefully by another magistrate.</p>	
PIER MOHAMED v. THE UNION OF BURMA	51
<p>FOREIGNERS REGISTRATION ACT s. 5 (1)—<i>Constitution s. 11 (ii)—a citizen of the Union under—no necessity to renew the Foreigner Registration Certificate. Held</i> : It cannot be disputed that the applicant was already a citizen of the Union under the Constitution and not merely a person deemed to be a citizen of the Union when he applied for Union Citizenship. A person being</p>	

a citizen of the Union there is no necessity to renew his Foreigners Registration Certificate if he has taken one ဝက်ချိတ် (ခေါ်) ဝက်ချိတ်စာအုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁၉၆၁)၊ မြန်မာပြည်စီရင်စား၊ ၁၃၆ (တရားလွှတ်တော်)။ *Indu Bhai v. The Union of Burma*, (1963) B.L.R. 384 (C.C.), referred to. *Kali Mutu v. The Union of Burma*, (1962), 51 (C.C.) ; *P. K. Dutta v. The Superintendent, Central Jail, Rangoon*, (1953), B.L.R. 83 (S.C.) distinguished. *Bishna Lal v. The Union of Burma*, (1959), B.L.R. 3 (H.C.), referred to and followed.

MAUNG SET HTAW (a) MAUNG NYEIN MAUNG v. THE UNION OF BURMA	841
GARDEN LAND—HOW ATTACHED—WHEN PERMISSIBLE	590
<p>GUARDIAN—<i>meaning of—under Guardian and Wards Act. Application by father of minor children under s. 25—when maintainable. Held :</i> A “guardian” under s. 25 of the Guardian and Wards Act, need not necessarily be a statutory guardian, but includes a natural or even a <i>de facto</i> guardian. Accordingly, a father of minor children can apply for the custody of such children under s. 25 of the Guardian and Wards Act, although he is not a statutory guardian appointed by the Government under s. 7 of the said Act.</p>				
U AYE MAUNG v. DAW AYE AYE SHWE	320
GUARDIANSHIP—ON WHAT PRINCIPLES TO BE APPOINTED—PERSONAL LAW OF MINOR TO BE CONSIDERED	1035
<p>GUARDIANS AND WARDS ACT, s. 7—<i>principles governing the appointment of guardian—personal law of minor taken into consideration. Held :</i> The principle governing the appointment of a guardian has been well settled in that when the custody of the minor child comes before the Court the paramount consideration must be the welfare of the minor as a whole and that the Court is not so much concerned with the feelings of parents and natural guardian as with the proper welfare of the minor. <i>Govindaswamy and another v. N. China Tambi</i>, (1952) B.L.R. p. 8 (H.C.) ; <i>U Maung Maung v. Ma Aye Bu</i>, (1952) B.L.R. p. 406 (H.C.), referred to. <i>Held further :</i> In preferring the mother to the father for appointment as the guardian, it has been considered whether it is consistent with the law to which the minor is subject, namely, the Mahomedan Law and the fact that the mother had re-married and had children by the subsequent marriage. <i>Mt. Samiunnissa v. Mt. Saida Khatun</i>, A.I.R. (1944) All. 202, referred to and followed.</p>				
SWEYADA RAHMNAN (a) MAUNG THA TUN v. MA NOOR MAHUR AND TWO OTHERS	1035
GUARDIANS AND WARDS ACT—s. 48—ORDER PASSED IN PREVIOUS PROCEEDINGS BAR TO SUBSEQUENT SUITS—QUESTION OF ADOPTION	226
<p>GUARDIAN AND WARD ACT—S. 25—<i>application for the return of his two minor daughters to his custody. Held :</i> The paramount consideration in the matter of custody of a minor of tender years is the interest of the child, rather than the rights of the parents. <i>Maung Aung Khin v. Ma Shwe Hla</i>, (1958) B.L.R. 311 H.C. referred to and followed. <i>Held further :</i> When the applicant</p>				

	PAGE
has many other wives and children and is practising some supernatural feats as a bigot accompanied by ill-treatment of the respondent with an inclination to rape young girls, he could not be considered to be a fit man to have the custody of the children.	
U AYE MAUNG <i>v.</i> DAW AYE AYE SHWE	465
INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL—REFERENCE AGAINST ITS ORDER—QUESTION OF INCOME FROM BUSINESS—HOW TO BE ASSESSED	789
INSOLVENCY— <i>Rangoon Town Insolvency Act s. 9 (e)</i> —attachment of property for 21 days in execution of decree—act of insolvency. Need for application by creditor within 3 months of such act of insolvency—s. 12 (1) (2) of the Act. Continuation of attachment—not continuous act of insolvency. Annulment of Adjudication—right of debtor to apply for—s. 21 of the Act. Powers of review—s. 8 (1)—Scope of. Held : Under s. 9 (e) of the Rangoon Town Insolvency Act, a debtor commits an Act of Insolvency if his property has been attached for a period of not less than 21 days in execution of the decree for the payment of money. Under s. 12 (1) (c) of the Act, the creditor must apply within 3 (three) months of such act of insolvency. Accordingly, where the attachment was made on 21st October 1963, the debtor would have committed the act of insolvency on 12th November 1963. The creditor must therefore apply before 12th February 1964 under s. 12 (1) (c) of the Act. As the creditor presented the petition on 9th October 1964, the petition was clearly time barred, and the debtor should not have been adjudicated an insolvent. Held also : Merely because the attachment continues, it is not a continuous act of insolvency, nor is it a repeated act of insolvency on the happening of each fresh period of 21 days. <i>Wor Leellone & Co. v. V.E.R.M.V. Chettyar Firm</i> , I.L.R. VII Ran. 215 ; <i>Anupama Devi v. Gurudas Chatterji</i> , I.L.R. 57 Cal. 1274 ; referred to and followed. Held further : The debtor need not appeal against the order of adjudication, but can apply for annulment of the same. Under s. 21 of the Act, the Court has jurisdiction to annul adjudication. Obiter : The powers given to the Court under s. 21 (1) of the Act are more specific than those given under s. 8 (1) of the Act, which gives wider powers of review than one conferred by the Code of Civil Procedure. <i>Jivraj Gordhandas Govadia and another v. Messrs. Gaganma Ramchand a firm</i> , I.L.R. (1953) Bom. 1168 ; <i>Sooniram Ramniranjandas v. S.A.R.M. Chettyar Firm</i> ; I.L.R. XII Ran. 64 ; referred to.	
IN THE MATTER OF RAMHIRANJAN DHILA	60
DAW THAN	Debtor. Creditor.
INTERPRETATION OF LAWS—FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT OF 1947—S. 6 (i) AND 11 (i) AND PENAL CODE, s. 120	868
ISSUES—HOW TO BE FRAMED—NOT BEING CONFINED TO PLEADINGS ONLY—COURT MAY FRAME ISSUES FROM THE CONTENTS OF DOCUMENTS PRODUCED BY EITHER PARTY—ORDER 14, RULE 3 (c)—CIVIL PROCEDURE CODE	1001
JAPANESE CURRENCY (EVALUATION) ACT OF 1947— <i>whether it has retrospective operation.</i> In the year 1945 the suit land was mortgaged by the first respondent and his late wife Ma Khin to Maung Htwe (deceased), father of the appellants, for a sum of K 1,400 by way of usufructuary mortgage. Sometime afterwards the mortgagors offered to redeem the land but to no	

avail. They then filed a suit for recovery of possession on the basis of their title and it was decreed. On appeal the District Court confirmed the judgment and decree of the trial Court. In the second appeal as well as in the Civil Appeal the appellants were unsuccessful. The question which arises in this appeal is :—"whether the Japanese Currency (Evaluation) Act of 1947 has retrospective operation so that a mortgage of land in the year 1945 involving a sum of Rs. 1,400 in Japanese Currency could be equated with a mortgage for K 70 as calculated in accordance with the Schedule under s. 3 of the Act." *Held* : As pointed out by the learned Judges of the Bench which decided the Civil Special Appeal No. 3 of 1960 of this Court it is settled law that no retrospective operation could be given to a statute unless it is expressly stated to be so or unless it clearly arises by necessary implication. Neither expressed nor implied provision for the retrospective operation of the Act can be found in it. *Ko Maung Tin v. U Gon Man*, R.L.R. (1947) p. 149 at 156 ; *John William Cree v. Violet Elizabeth Cree*, B.L.R. (1952) (H.C.) p. 53 ; *Messrs. Burma Corporation Limited v. The Union of Burma*, (1953) B.L.R. (H.C.) p. 403 ; *U Hoke Sein v. The Controller of Rents*, (1949) B.L.R. (S.C.) p. 160 ; *Babu Ram Das v. U Mg Gyi and four others* (1959) B.L.R. (S.C.) p. 179, referred to.

MA TIN AYE AND ONE v. U SAN KYU (a) U NYA NINDA & ONE

836

LAND ACQUISITION ACT—s. 19—*reference by the collector—notification under sub-s. (1) of s. 4 of the Land Acquisition Act for acquisition of a piece of land for the National Housing and Development Board—another notification in respect of the same piece of land under s. 19, sub-s. (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act, 1951 read with s. 6 of the Land Acquisition Act—whether the compensation should be calculated on the basis of s. 23, sub-s. (1) and (2) of the Land Acquisition Act or as directed in s. 28-A of the National Housing and Development Act.* A piece of land was required by the National Housing and Development Board, Rangoon, for the purpose of erecting a building to house the automatic telephone installation belonging to the Department of Telecommunication of Burma. Notification No. 590, dated 15th December 1955 was issued by the Deputy Secretary of the Finance and Revenue Department and was purported to be made under sub-s. (1) of s. 4 of the Land Acquisition Act. However on the 5th October 1956 a new notification was issued in respect of the same land by the Additional Secretary of the Ministry of Finance and Revenue and was purported to have been issued under s. 19, sub-s. (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act. In the proceedings which follow, the Collector awarded compensation to the owners who accepted it under protest. *Held* : There was nothing to prevent the Government from issuing a fresh notification under s. 19, sub-s. (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act 1951, as has been done in the case now under consideration. The second notification must, by necessary implication, be considered as having cancelled the first. *Held further* : Under s. (1) of the National Housing and Development Act, 1951, the President of the Union of Burma can, at the instance of the Board, acquire land for the use of the Board. Sub-s. (2) of s. 9 enacts that in respect of such acquisition the provisions of the Land Acquisition Act, 1894 will apply *mutatis mutandis* and as amended thereby. Among the amendments are the deletion of the first clause to sub-s. (1) of the s. 23 relating to the market value of the

land at the date of the publication of the notification under s. 4, sub-s. (1) and sub-s. (2) relating to the award of 15 per cent of the market value in consideration of the compulsory nature of the acquisition. If these two amendments were to stand alone, clause second to sub-s. (1) of the s. 23 of the Land Acquisition Act would remain intact in so far as acquisition of and for the National Housing Board is concerned. However, s. 28-A of the National Housing and Development Board Act, 1951 is specific in that notwithstanding anything contained in other acts or in this Act, compensation must be calculated as directed in s. 28-A.

- U BA SEIN AND ONE *v.* THE COLLECTOR OF RANGOON ... 323
- LETTER OF REQUEST—PRACTICE FOLLOWED—CLAIM BY GOVERNMENT BANK AGAINST DEBTS DUE BY FIRM BEFORE ITS NATIONALISATION—WHETHER DECREE CAN BE PASSED OUT OF COMPENSATION PAYABLE—CLAIM OF INTEREST—COST OF SUIT ... 53
- LIMITATION ACT—APPLICATION OF ARTICLE 65 OR ARTICLE 115 ... 594
- LIMITATION ACT—ARTICLE 115—SUIT FOR DAMAGES FOR MALFEASANCE OR MISFEASANCE OR FOR NEGLIGENCE *ex contractu*—HOW APPLIES 1026
- MAINTENANCE—*Criminal Procedure Code s. 488—When a father is to maintain his child who has attained majority. Amount of education to be provided for by father—consideration of father's income. Held* : There were two lines of thought in India and Burma as to whether or not maintenance allowance to a "child" should cease when he or she attained the age of 18. Certain High Courts have held the view that the word "child" in s. 488(1) of the Code of Criminal Procedure means a person who has not attained the age of majority, whereas others have felt that there is no limit of age placed by the said section for maintenance to be awarded to a child, and that such an allowance is to continue as long as the child is unable to maintain himself. *Baran Shanta v. Ma Chan Tha May*, II Ran. 682 ; *U Ba Thauung v. Ma Aye*, 10 Ran. 194 ; *A. Krishnaswami Ayyar v. Chandravadana*, I.L.R. 37 Mad. 565 ; *Hemantakumar Banerji v. Menorama Debes*, 62 Cal. 639 ; *Jambapuram Subbama v. Jambapuram Venkata Reddi*, A.I.R. (1950) Mad. 394 ; *Baram Shanta v. Ma Chan Tha May*, II Ran. 682 ; *Tekchand Partabrai Bhavnani v. Sh. Kalayantibai Tekchand*, A.I.R. (1941) Sind, 214 ; *A. Thumbuswamy Pillay v. Ma Lone and one*, 9 L.B.R. 49 ; *Mst. Khedam Rajwarin v. Lagan Singh* ; A.I.R. (1921) Pat. 379 ; *T. Kanniah Naidu v. Rajammal*, A.I.R. (1941), Mad. 685 ; *Sm. Purnasashi Devi v. Nagendra Nath Bhattacharyjee*, A.I.R. (1950) Cal. 465 ; *W.L. Faria v. Anita Merlane Faria and another*, A.I.R. (1951) Cal. 66 ; *Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai and others*, A.I.R. (1953) Jammu and Kashmir, p. 16, referred to. The correct opinion of the law on the subject seems to be that the question whether a person is a major or a minor is not wholly irrelevant in a proceedings under s. 488 of the Criminal Procedure Code, for if a person is a minor, there can be no presumption against him that he is able to maintain himself ; but that on the contrary, if it is shown that he is a major there would be a presumption against him that he is able to maintain himself. There may be circumstances where the father may not be relieved of the responsibility of maintaining his child, although he might have attained the age of majority. *Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai and others*, A.I.R. (1953) Jammu and Kashmir p. 16 ; *The State v. Ishwourlal*, A.I.R.

(1950) Nag. 231, referred to and followed. *Held further* : The contention in the case under consideration that the elder daughter who is between 20/21 years of age cannot maintain herself because she is studying in the 9th Standard cannot stand. Under the said section, a father is not bound to provide anything more than the cost of minimum amount of education which the conventions of the country call for. *Maung Shwe Ba v. Ma Thein Nya*, A.I.R. (1939) Ran. 95, referred to and followed. Regarding the second daughter who is 18/19 years old, the contention that although she is taking lessons in sewing, her income is only K 1/K1½ per day and therefore was still unable to maintain herself, also cannot stand. The Respondent who is earning only K 100/200 per month, and has a second family to maintain, cannot be expected to contribute any more to her maintenance.

MA MYA THWIN v. KO MAUNG THAN	282
ORAL EVIDENCE—WHEN IT IS ADMISSIBLE TO PROVE REAL TRANSACTION— s. 92 EVIDENCE ACT	19
PADDY—ONLY TO BE SOLD TO GOVERNMENT— LIABILITY UNDER s. 6(i)/9 OF THE PUBLIC PROPERTY PROTECTION ACT	845
PENAL CODE—S. 380/109—APPEAL AGAINST THE ORDER OF ACQUITTAL	864
PENAL CODE—S. 410—SALE PROCEEDS OF STOLEN PROPERTY— WHETHER STOLEN PROPERTY—DISPOSAL OF PROPERTY U/S 517 OF CRIMINAL PROCEDURE CODE	317
PENAL CODE S. 420— <i>ordering further inquiry under s. 436 Cr. P.C. to be used sparingly with great circumspection—further inquiry in case of perverse or illegal decision. Held</i> : The powers vested in District Magistrate ordering further inquiry under s. 437 should be used sparingly and with great circumspection. The jurisdic- tion exercised in revision is an extraordinary jurisdiction and is to be used only in exceptional cases where the circumstances clearly warrant such a course. <i>Held further</i> : The Additional District Magistrate has clearly gone wrong in directing further inquiry in the case decided by the lower Court which was not in the least perverse or illegal. <i>The Union of Burma v. U Po Chin</i> , (1963) B.L.R. p. iii, referred to.	
DAW THAN TIN v. DAW MA NGE	801
PENAL CODE, s. 420— <i>proof of falsity of the statement—proof indicating the dishonest intention. Held</i> : The gravamen of the prosecution case was that the applicant falsely stated that he had with him 300 tons of timber for sale. Unless this is proved there cannot be any offence under s. 420 of the Penal Code. The applicant was a timber merchant of many years standing and at the time of the offence he was actively engaged in the business of selling timber. Therefore, in the absence of any proof indicating the dishonest intention on his part at the time of accepting the advance, it could not be said that he had no intention of performing his promise to supply timber to the respondent. <i>Maung Po Lu v. The State</i> , 1 Ran. p. 397, referred to.	
U WAY LIN v. F. MOHAMFD	1054
RANGOON CITY CIVIL COURT ACT—S. 25—REVISIONAL POWERS OF THE CHIEF COURT—WHEN TO INTERFERE	1046

	PAGE
PENAL CODE—s. 500— <i>Defamation—use of the word "Servant"</i> (32602) <i>Whether defamatory</i>	232

PUBLIC PROPERTY PROTECTION ACT s. 6(1) READ WITH s. 9—no order, direction or notification—paddy to be sold only to Government. Held: It is necessary to determine whether the 77 baskets of paddy were brought to the Government paddy purchasing point with a view to have them sold either under a contract or any law for the time being in force. It has been conceded that at all material time relating to the alleged offence the Government has not yet issued any order, direction or notification by which paddy were required to be sold only to the Government. Therefore it was clearly no offence for a person to mill his paddy at a private mill at the time when the case under consideration took place.

MAUNG TIN NGWE AND TWO *v.* THE UNION OF BURMA ...

845

PLEADING—determination of suit on Pleadings, or consistent with pleadings. Amendment of Plaint at hearing of Appeal—to be allowed only in special cases. The Plaintiff had filed a suit for refund of purchase price of certain machineries and accessories alleged to have been sold to him by the Defendant, and on the evidence, the true facts of the case were found to be that the properties were merely meant to be hypothecated as security for a loan. The learned trial judge having dismissed the suit; On Appeal:—*Held:* The determination of a suit should be founded upon a case, either to be found in the pleadings or involved or consistent with the case thereby made; the whole of the circumstances must be taken into account and carefully scrutinized, and in the ultimate analysis, the question is one of circumstances and not of law. *A. S.P.S.K.R.K. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar*, (1949), B.L.R. 46 (S.C.); *A. C. Akhoon and one v. A. Habib*, (1952) B.L.R. 236 (S.C.); *U Than Tin vs M. Ba Ba*, (1953) B.L.R. 9 (S.C.); and *Eschenchunder Singh v. Shamachuru Bhutto, Koilasunder Singh and others*, II. M.I.A. 7, referred to. In the present suit, the Plaintiff had insisted that the whole of the transaction was a sale of specific movable properties. His remedy is therefore for delivery of the same, and possible damages for non-delivery. He should not be allowed to obtain a decree on the basis that the alleged purchase price was in fact a loan. *Held further:* Regarding the question whether the Plaintiff should be allowed to amend the plaint at this stage, it is not one of the special cases where such amendment should be allowed.

ABDUL JALIL KHAN *v.* MUNTAZ KHAN AND ONE ...

219

PRACTICE—Letter of Request—when granted. Claim by Government Bank against debts due by firm before its nationalisation. Whether decree can be passed out of compensation payable. Claim for interest after nationalisation whether payable. Costs of Suits—payment of proportionate costs by Defendant. The Defendants owed the Plaintiff Bank moneys granted under overdraft facilities and had also pledged their stock with the Plaintiff. On nationalisation of the Defendants' concern, the Government took over the business with all the assets including the stock pledged, the Defendants concern came under the newly formed Cigarettes Nationalisation Act, the Defendants would also be entitled for payment of compensation by the Government. The Plaintiffs filed the present suit as the Defendant failed to repay the money due to it, and interest accruing after nationalisation to the institution of the suit. After filing of the suit the Plaintiff Bank

applied to the Court for a letter of Request to the Compensation Adjudication Committee to withhold payment of Compensation to the Defendants until further notice from Court, and the Defendants took no objection to this application. *Held*: The Letter of Request could not be sent to the Committee as it is neither a Prohibitory Order nor an Attachment Order. Moreover, as the Committee is not a party to the suit it could not be bound by such a Request. Also, a Letter of Request can be issued only for the examination of a witness abroad on Commission; or to a Defendant of rank instead of issuing summons to him. *Held also*: A decree for payment of the moneys out of the compensation payable cannot be allowed. It is not known yet how much the Defendants will get as compensation. The Committee is also not a party to the suit and no proper legal steps can be taken to prohibit it from paying out the compensation to the Defendants. The proper place to take up this point is in the execution proceedings. Regarding the payment of interest up to the date of institution of suit, the Government had already held the stock pledged by the Defendants in the name of the Plaintiff Bank at the time of nationalisation. It would therefore not be equitable for the Government to demand interest on the debt. *Held further*: Regarding the costs of the suit, it is the rule and practice of the Courts in Burma that if the Defendant files his written statement wherein he confesses or admits a part of the claim, and raises his defence for the other parts, proportionate costs of the suit are allowed to the plaintiff, the Advocate's fee being calculated on contested scales on the amount decreed.

PEOPLES' BANK NO. 9 v. MESSRS. NATIONAL CIGARETTE CO.
AND 15 OTHERS 53

RANGOON INSOLVENCY ACT, s. 41 ANNULMENT ORDER—*Application under O. 9, R. 9 C.P.C. to set aside the order—incompetent in view of s. 14 (2) of Rangoon Insolvency Act. Held*: In the absence of any specific provision to the contrary, the provisions of the Civil Procedure Code cannot limit or otherwise affect those of the Rangoon Insolvency Act. It therefore follows that the application under Rule 9, Order 9 of the Civil Procedure Code is incompetent in view of the specific provision of s. 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act. *Venugopalachariar v. Chammal Sowcar and others*, I.L.R. vol. XLIX, Mad. p. 935; *The Law of Insolvency in India* by D.F. Mulla, 2nd edition, p. 331, para. 355, referred to.

IN THE MATTER OF CHAN KAR LI (a) U WIN MAUNG (a)
UKAW LI 1020

RECEIVER—*Appointment of—when property in possession of defendant claiming legal title. Held*: Although the appointment of a receiver is a matter resting in the discretion of the Court, the Court will not interfere by appointing a receiver where a right is asserted to property in the possession of a defendant claiming to hold it under a legal title, unless a strong case is made out. *Sidheswari Dabi v. Abhoveswari Dabi*, XV Cal. p. 818; *Chandidata Jha v. Padmanand Singh Bahadur and others*, XXII Cal. p. 459; *Marian Bee v. Ismail Ebrahim Mayath and others*, 6 B.L.R. p. 119, referred to and followed.

DAW MYA NWE v. (1) U BA YI, (2) DAW MYA YIN,
(3) MA KYIN SEIN AND (4) KYON BIN (a) MAUNG
WIN MYINT 12

RECEIVER—O. 40, *Civil Procedure Code*—*Just and convenient*—when appointment to be made. *Held*: In deciding whether it would be just and equitable to appoint a Receiver, due weight must be given to all relevant considerations and the question of appointment is to be determined on the facts of each particular case. Thus, where the application for such appointment is made by the Plaintiffs who are co-owners of the suit property with the Defendants, and the Defendants have also furnished securities to the Court, the appointment should not be made. For such appointment there should be urgent need for protection of the properties.

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS *v.* MAHMOOD
HASHIM MEHTAR AND TWO OTHERS

253

RECEIVER—order directing payment of commission to receiver—whether appealable. *Supervisory jurisdiction of the Chief Court*—S. 4, *Union Judiciary Act*. *Held*: An order of a district judge directing payment of commission to a Receiver, is not appealable under O. XLIII, r. 1 (s) of the Code of Civil Procedure. Nevertheless, the Chief Court, in the exercise of its powers of supervision under s. 4 of the Union Judiciary Act, can interfere in such matters in suitable cases.

1. LEE LAW SHWIN }
2. Y. C. SWAN } *v.* { 1. DARAMSIN
3. DAW YI } { 2. UJAGAR SINGH } ...
3. R.S. CHOWDHURY. }

280

REFERENCE AGAINST THE ORDER OF THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL—whether the income of the applicants constitutes income from the business—whether the assessment be made as an association of persons. The assessee were *twinzas* of Yenangyaung. They were assessed to income-tax individually under the head of "business". For the year 1961-62 they were assessed as an "association of persons." They contended that the assessment should have been made under the head "property" and the tax imposed on them individually instead of collectively. The Income-tax Appellate Tribunal has put the following two questions:—(a) Whether upon the facts and circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal was right in law in holding that the income of the applicants from the oil-wells constituted income from the business? (b) Whether there was material or evidence on the record for the Tribunal to come to the conclusion that the applicants who had all along been assessed individually constituted an association of persons for the purposes of assessment for the assessment year 1961-62? The answer to the first question is in the affirmative. Even though one of the heirs may have managed the oil-wells while the other heirs take no active part in the extractive business, the nature and the character of the operation still remains that of a business. It is true that profits which were gained from the oil-wells flow really out of the land in which the oil-wells are situated, but the oil-wells by themselves do not yield the profits. Manual labour and machinery have to be put to work to extract the oil which must be put through various processes culminating in the winning of profits. Here, the heirs themselves, through one of their co-heirs, have managed and operated the oil-wells, and divided the profits among themselves an active carrying on of business, rather than acquiring gain by a merely passive ownership of property. The finding that the oil-wells constitute a business and not property for purposes of taxation paves the path for an answer to the second question. The co-heirs have shared

mutual rights and obligations in the business, the risks of loss and the prospects of gain through the years. They may not have combined in a formal association as a partnership firm but the fact remains that they stand in the business not as individuals but collectively. Therefore the answer is in the affirmative. In re *The Kaladan Sooratee Bazaar Company Ltd., Moulmein*, 10 L.B. Rulings 309 ; *The Commissioner of Income-tax, Burma v. Suratee Bazaar Company Ltd.*, 9 Ran. 154 ; *Knightsdale Estates v. The Commissioner of Income-tax*, (1955) 28 I.T.R. 650, referred to. *Lahore Ice Factories Association v. Commissioner of Income-tax*, A.I.R. (1935), Lah. 100, distinguished.

ALI HASHIM MEHTAR AND OTHERS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON

789

REGISTRATION ACT, s. 17 (2) (vi)—NON-REGISTRATION OF LEASE HELD TO BE VALID HAVING BEEN INCORPORATED IN A COMPROMISE DECREE—FRUSTRATION—WHEN DEEMED TO BE IN EXISTENCE

26

REGISTRATION OF KITTIMA ADOPTION ACT—CONTRACTUAL NATURE OF ADOPTION THEREUNDER—LACK OF PUBLICITY IN ADOPTION—WHEN RELEVANT

237

RENT—*Standard Rent Certificate under 1946 Act—whether valid during the lifetime of subsequent Acts. Rate at which rent to be awarded for different periods.* Where the plaintiff respondent had filed a suit for recovery of rent of the suit premises at the standard rent fixed by the Controller of Rents on 16th June 1947, for the period 1st December 1947, to 31st July 1960 and the only question left on Appeal was at what rate the rent should be decreed : *Held* : (1) For the period 1st December 1947 to 17th January 1948 (the date of repeal of the 1948 Act), the plaintiff should be given rent at the rate fixed by the Controller on 16th June 1947, (2) As regards rent for the period when the 1948 Act was in force, it is clear that the standard rent fixed on 16th June 1947 ceased to be in force when the 1946 Act was repealed. There being no rent fixed by the Controller under the 1948 Act, the alternative is to find out the standard rent fixed under s. 2 (f) (ii) of the 1948 Act, i.e. the rent on 1st September 1939. On the evidence it must be held that the rent on this date was Rs. 150 per mensem. (3) Regarding the period subsequent to the expiry of the 1948 Act, and the coming into force of the 1960 Act, the rent is to be the contractual rate of K 300 per mensem. (4) For the period 4th May 1960 to date of suit, the plaintiff cannot recover any rent for want of a certificate by the Rent Controller appointed under the Act of 1960. *Ko Ba Yin v. Ko Thein and one*, (1958) B.L.R. 616 (H.C.) referred to and followed.

HAJI B. P. MUSA (a) HAJI MUSA KAKA v. HAJI ARDUL SAMAD

259

RES- JUDICATA—*decision in a suit under s. 9 of Specific Relief Act—not bar to subsequent suit involving title. Limitation Act, Article 142—when can come into operation.* In a suit under s. 9 of the Specific Relief Act, the question of title is not involved and therefore the decision in it cannot operate as *res-judicata* in a subsequent suit involving title. In a suit for recovery of possession, for Art. 142 of the Limitation Act to come into operation, there must either be “dispossession” or “discontinuance.” *U Kan and one v. Kalachand and one*, Civi

Appeal No. 6 of 1962; *U Chit Tun v. Daw Ngwe³Thaung*, Civil First Appeal No. 9 of 1960; and *Sulaiman an' two v. Ma Hla Bi*, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court, referred to.

DAW EIN TINT *v.* U SAN HLA AND 6 OTHERS ... 5

RES-JUDICATA—*order in proceeding under Guardians and Wards Act—when operates as res-judicata in a subsequent suit. Question of adoption—to be raised in previous proceeding. Guardians and Wards Act s. 48—a bar to subsequent suits.* The Respondents had in a previous proceeding filed an Application under s. 25 of the Guardians and Wards Act against the Appellant for the custody of their minor child. The District Judge, after hearing the contentions of both parties, ordered that the child be delivered to the Respondents who were his natural parents. The said order was also confirmed on Appeal. Subsequently the Appellant filed a suit for declaration that the said child was her adoptive son. The Respondents contended that the suit was barred by *res-judicata* in view of the decision in the previous proceeding. On Appeal: *Held*: In the previous proceeding, the Appellant could have contended against the Respondents, that the child was her adoptive son. She should have specifically raised a plea to that effect. She also did not take the alternative course of filing an application under s. 10 of the Guardians and Wards Act read with s. 7 thereof, to be appointed guardian of the child, on the ground that her rights were superior to that of his natural parents. Accordingly the Appellant's suit is barred by *res-judicata*. *Maung Hmat v. Maung Htay*, 1 Ran. p. 258; *Doddi Dorayya v. Bathula Adinarayana*, A.I.R. (1953) Mad. p. 183; *Srimati Raj Lakshmi Dasi and others v. Banamali Sen and others*, A.I.R. (1953) Supreme Court p. 33; *Shadeo v. Mahraji and another*, 11 Ran. p. 569; *Sathi and two others v. Ramandi Pandoram*, 42 Mad. p. 647, referred to. *Held further*: The present suit is also covered by s. 48 of the Guardians and Wards Act, as the present suit is an attempt to nullify the order passed in the previous proceeding. Under the said section, such an order shall be final and shall not be contested by suits or otherwise.

DAW CHIT NGWE *v.* MR. W. F. WOOD AND ONE ... 226

RETRACTED CONFESSION—OF ONE ACCUSED NOT SUFFICIENT TO CORROBORATE CONFESSION OF ANOTHER ACCUSED ... 46

RETROSPECTIVE OPERATION—ITS QUESTION—JAPANESE CURRENCY (EVALUATION) ACT OF 1947 ... 836

REVISION AGAINST THE ORDER OF DISCHARGE—*Offences under ss. 6(1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947 read with s. 120 B.P.C. the interpretation of laws.* *Held*: The modern trend of construction is where an equivocal or ambiguous word leaves a reasonable doubt of its meaning which the canons of interpretation fail to solve, the benefit of the doubt should be given to the subject and against the legislature which has failed to explain itself. It must be remembered that the spirit of our free institutions require that the interpretation of all laws should be favourable to personal liberty. Where an enactment may entail penal consequences, no violence must be done to its language to bring people within it, but rather care must be taken that no one is brought within it who is not within its express language. If the legislature has not used words sufficiently comprehensive to

include all cases within its prohibition it is not competent to a Court to extend them. There is nothing clear to show on the records that there was intent on the part of the respondents to secure delay in the receipt or to stop or cease the receipt of the foreign exchange. If this be so these two cases do not fall within the ambit of the provisions of ss. 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947. *P.C. Ray and one v. The Union of Burma*, (1961) B.L.R. 1 (S.C.), referred to.

THE UNION OF BURMA v. W.T. McINTYRE AND ONE ... 868

REVISION—*Warrant of attachment under s. 146 of the Criminal Procedure Code by Township Magistrate—grounds for setting aside—power of District Magistrate to withdraw order. Held: It is not the practice of the Chief Court to interfere in Revision in criminal matters when the Application filed is more than 60 days after the order complained of, unless it is accompanied by an explanation of the delay and the necessary affidavits as required under paragraph 766 of the Courts Manual. Held also: Regarding a warrant of attachment which has been issued by a Township Magistrate under s. 146 (1) of the Criminal Procedure Code, although the Chief Court may decline to interfere in revision with regard to it, the District Magistrate himself has the power to withdraw the attachment after due enquiry, under the proviso to s. 146 (1). He may also transfer the case to a Magistrate of the 1st Class having jurisdiction over the local area of the land in dispute. U Aung Dwe v. U Chan Aye, (1955) B.L.R. 360; Maung Pan Ohn and another v. Maung Tun Thein, (1961) B.L.R. 280; Dhanput Singh v. Chatterput Singh, I.L.R. 20 Cal. 513; Khosh Mohamed Sirkar v. Nazir Mohamed, I.L.R. 33 Cal. 352 (F.B); and Satish Chandra Panday v. Rajendra Narain Bagchi, I.L.R. 22 (1895) Cal. 899, referred to.*

MAUNG BA THIN v. THE UNION OF BURMA ... 38

REVOLUTIONARY COUNCIL LAW NO. 3 OF 1962—HOW IT APPLIES TO THE EXECUTION OF A CIVIL CASE—DETERMINATION OF JURISDICTION 590

SEA CUSTOMS ACT, s. 167 (8)—AND 167 B—ACTION TAKEN FOR ATTEMPT THEREUNDER—IRRELEVANT FOR THE PURPOSES OF S. 24A OF FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT ... 64

SET-OFF—*Code of Civil Procedure, O. VIII, Rule 6—whether it cannot be claimed. Held: Under Order VIII, Rule 6 the claim must be legally recoverable, that is, it must not be a dead claim. So unless we import such words as “legally recoverable at the date of the institution of the suit,” in one case, and “legally recoverable at the date when the counter-claim is made,” in another case, into the said enactment there cannot be two different termini ad quem for the purpose of limitation in respect of Order VIII, Rule 6 of the Code of Civil Procedure. If it is time-barred, it cannot be claimed whether the set-off is legal or equitable. Messrs. Nanigram Jaganath v. R.A.M. Sheik Mohamed and others, (1947), R.L.R. 476; Ariff v. Jadu Nath, 55 Cal. 1090, referred to and followed. Pragi Lal v. Maxwell and others, 7 All. 284; Havendra Nath Chaudhuri v. Sourindra Nath Chaudhuri, I.L.R. (1924) 2 Cal. 485, dissented from.*

DAW THAN MYINT AND ONE v. MESSRS. SHWE NI TRADING COMPANY LIMITED ... 1015

	PAGE
SHAN STATES CIVIL JUSTICE (SUBSIDIARY) ORDER, 1906— <i>Rule 18 A—substituted by the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order 1906 (Amendment) Act 1961—ultra vires of the State Legislature—us regards 2nd appeal to the High Court—restriction by s. 102 C.P.C.</i> The question referred to is:—“Is Rule 18A of the Shan State Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906 as substituted by the Shan State Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906 (Amendment) Act, 1961 <i>ultra vires</i> of the State Legislature, in so far as it affects second appeals to the High Court from appellate decrees of the District Courts in the Shan State?” <i>Held</i> : Gaps often exist between law and policy and when this Court finds that it can throw a bridge between the two without doing violence to statutory interpretation it becomes its duty so to do. In that spirit it is decided that second appeals will continue to lie to the Chief Court from the appellate judgment and decrees of the Courts in the Shan State, restricted only by s. 102 of the Civil Procedure Code. <i>Ko Kyin Wain v. U San Myint and one</i> , Civil Reference No. 1 of 1960 decided by the Chief Court on 1962, Oct. 12 referred to.	
LAW SU <i>v.</i> NAING HPA PAUNG IN	823
SHAM DOCUMENT—THEN TO BE PROVED BY ORAL EVIDENCE ...	19
SPECIFIC RELIEF ACT—s. 9—IN A SUIT FILED UNDER THIS ACT, QUESTION OF TITLE NOT INVOLVED—DECISION IN IT DOES NOT OPERATE AS <i>res-judicata</i> IN A SUBSEQUENT SUIT INVOLVING TITLE ...	5
SPECIFIC RELIEF ACT—s. 19—WHETHER A CLAIM FOR POSSESSION CAN BE MADE IN ADDITION TO THAT OF THE SPECIFIC PERFORMANCE OF THE CONTRACT	1050
SPECIFIC RELIEF ACT—PROVISO TO s. 42—ITS APPLICABILITY—MAINTAINABILITY OF A SUIT FOR DECLARATION THAT THE COMPROMISE DECREE IS BINDING	268
SUCCESSION ACT—s. 222—PROBATE OF WILL—HOW TO INTERPRET THE WORD “ <i>devise</i> ” —EXTRINSIC EVIDENCE WEEN TO BE TAKEN—ITS JUSTIFICATION	1005
SUIT FOR DAMAGES FOR BREACH OF CONTRACT— <i>Limitation Act, applicability of either Article 65 or Article 115—Civil Procedure Code O. 7, R 11 (d), rejection of plaint.</i> The plaintiff filed a suit for damages for breach of contract to sell a free-hold land. Altogether, K 25,000 had been paid as advance according to the terms of the agreement, but the defendant has failed to comply with them. The defendant contended that the breach of the terms was committed by the plaintiff and that in any event the suit is barred by the law of Limitation. <i>Held</i> : In the circumstances fo the case, either Article 65 or Article 15 is applicable, because whichever article is applied the time runs for 3 years from the date of the breach of promise or contract or the happening of a specified contingency. Since the target date was set at 2nd March 1957 for the defendant to make out a good or absolute title to the satisfaction of the plaintiff’s advocate the suit should have been brought within three years from this date if the plaintiff’s advocate was not satisfied with the title. <i>Held further</i> : Since there was a delay of over 7 years in filing the suit the plaint should have been rejected under O. 7, R. 11 (d) of the Civil Procedure Code. <i>Khem Chand Motumal and another v. Bherunul Cularbrai</i> , A.I.R. (1955) Ajmer 1, referred to.	
DAW THEIN HLAING <i>v.</i> G. GORDHARDAS	594

SUIT FOR COMPENSATION FOR USE AND OCCUPATION OF PREMISES—*relationship of landlord and tenant—failure of suit for want of Standard Rent Certificate.* Series of litigation had been going on between the parties since the year 1956 in respect of the subject-matter of this suit. In Civil Regular Suit No. 272 of 1962 of the City Civil Court, Rangoon, plaintiff-appellant U Khin Maung filed a suit against the defendant-respondent Paik Kyain for recovery of a sum of K 8,294 being the amount of compensation for use and occupation of the Eastern half of the premises known as No. 781, Maha Bandoola Street, Rangoon. The plaintiff's case was that he was the owner of the premises, but the status of the defendant was not specifically identified. *Held*: There is no shred of evidence to indicate that the defendant was not a tenant at the relevant periods in respect of which the claim for compensation was made. On the other hand there has been successive adjudications by which the defendant was held to be the tenant. *Held further*: Once the relationship of landlord and tenant had been held to be established between the parties the suit was bound to fail for lack of Standard Rent Certificate as required under the provisions of the Urban Rent Control Act, even if the suit had been otherwise maintainable. *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar v. A. Choklingam Chettyar*, (1949) B.L.R. p. 46. (S.C.), referred to.

U KHIN MAUNG v. PAIK KYAIN 876

SUIT FOR DAMAGES ON ACCOUNT OF BREACH OF COVENANT OF LEASE—*ouster of the tenants from the tenement without recourse to a Court of law—breach of covenant of the lease governed by Article 115 of the Limitation Act—dispossession of a tenant in breach of covenant—liability of landlord to pay damages.* *Held*: The plaintiffs are the lessees of the defendants whose ouster of their tenants from the tenement without recourse to a Court of law during the subsistence of the lease is tantamount to a misfeasance arising out of the contract of lease. Under s. 108 (c) of the Transfer of Property Act, the lessors are under a statutory obligation to allow the lessees to hold the leased property without interruption and the wrongful dispossession caused by the lessors is undoubtedly a breach of covenant of the lease, which comes within the purview of Article 115 of the Limitation Act. The plaintiffs were dispossessed on the 20th October 1960 but restored to possession on the 8th September 1961. The limitation under Article 115 will therefore commence only on the latter date and the suit which was instituted on the 30th November 1963 must be held to be within time. *Jaganath Malwari v. Kalidas Raha*, A.I.R. (1929) Pat. 245; *Raja Balu v. Krishna Rao Ramchandra*, 2 Bom. 273 at 293, referred to. *Lal Singh v. Hira Singh*, A.I.R. (1921) Lah. 242; *Kir Mohamed Khan v. Mt. Janath*, A.I.R. (1940) Lah. 359; *Radha Krishna v. Radha Ramana Swami*, A.I.R. (1941) Orissa 1, distinguished. *Held further*: The landlord is under a statutory obligation to allow his tenants to quiet enjoyment of the leased property under s. 108 (c) of the Transfer of Property Act and if he dispossesses a tenant in breach of such a covenant, otherwise than in due course of law, he will be liable in damages. *Sayed Muktar Ahmed v. Rani Sunder Koa*, 17 C.W.N. 960; *Nao Rang Singh v. A.J. Maik*, A.I.R. (1923) Mad. 41; *Gajadhar Ramchandra Jatia v. Rambhau Vishwa Nath*, A.I.R. (1938) Nag. 439; *Karachanlal v. Hari Prasad Dadu Khadak Singh*, A.I.R. (1959) Nag. 379, referred to.

MESSRS. LIKHMICHAND HIRALAI v. H.E. JAMAL AND SEVENTEEN OTHERS 1026

SUIT FOR POSSESSION OF PREMISES AS THE TENANT—*cross suit for declaration claiming the same relief*—*Revisional power of the Chief Court under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act.* *Held:* The deduction made by the Trial Court from the evidence is quite correct and there is no substantial injustice due to an erroneous decision on facts and the Court of Revision cannot interfere under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act. *Siva Dass Dev v. Ashabi and one*, I.L.R. 3 Ran. 471; *S.S. Mohamed Hanifa v. K.O. Mohamed Kasim*, (1950) B.L.R. 26 (H.C.); *Sultan Ahmed v. Nasara Jaman*, (1950) B.L.R. 369 (H.C.); *Ram Krishna Shukla and others v. Thakur Sri Ranjanhi*, I.L.R. 35 Pat. 986, referred to.

U THEIN KYI AND ONE v. U KYIN HOKE 1046
U THEIN KYI AND ONE U KYIN HOKE

SUIT FOR RECOVERY OF PRE-SALE ADVANCES—*cardinal principle of construction of a written agreement—burden of proof—of the non-observance of the direction or negligence to discharge the duties—Contract Act—ss. 211 and 212.* *Held:* It is the cardinal principle of construction of a written agreement that when the intention of the parties are clear and unequivocal, effect must be given to it in the sense the parties have really intended. Although the defendant was described as the trustee of the plaintiff in respect of the ores extracted in one of the clauses of the contract, the real intention of the parties was that they should adopt one another as principal and agent in respect of the ores sold through the plaintiff. *Wilson v. Bevan*, 7 C.B. 673; *Volkart Brothers v. Rutnavelu Chetti*, I.L.R. Vol. XVIII p. 63, referred to. *Held further:* Since the relationship of principal and agent exists between the parties, the defendant, in order to succeed his counter claim, must show that the loss was attributable to the non-observance of the direction given by him or to the negligence of the plaintiff in the discharge of his duty within the meaning of ss. 211 and 212 of the Contract Act. *Narayan Deo. v. Hanu-mantha Rao*, A.I.R. (1950) Orissa p. 241, referred to.

THE MINERAL RESOURCES DEVELOPMENT CORPORATION v.
 U BA YONE 856

SUIT FOR SPECIFIC PERFORMANCE OF CONTRACT OF SALE—*amendment of plaint to add claim or damages—O. 2 Rule 2 sub-rule (3) C.P.C. applies to subsequent proceedings—whether claim for possession be made in addition to specific performance of contract.* *Held:* The words "shall not afterwards sue" in O.II, Rule 2 sub-rule (3) clearly connote that the restriction is imposed by this rule applies only to subsequent proceedings. The bar of the rule will operate only where a decree has been passed in a previous suit in which the plaintiff has omitted a portion of the claim. It has no application to cases similar to the present one where the amendment of plaint is sought for addition of the claim which has been omitted in the original plaint. *Upendra Narain Roy v. Janaki Nath Roy and others*, A.I.R. (1919) Cal. 904; *Fateh Khan v. Muhammad Isa*, A.I.R. (1919) Lah. 198; *R.T.S. Khoondoo v. Hussein Buksh*, I.L.R. 3 Cal. 785; *Jagat Singh v. Sangat Singh*, A.I.R. (1940) P.C. 70, referred to and followed. *Held further:* The question that poses for determination is whether a claim for possession can be made in addition to that of the specific performance of contract. The answer to that question is to be found in s. 19 of the Specific Relief Act which clearly says that such a claim is competent.

U TIN MYINT v. U KEIN MYINT AND ONE 1050

	PAGE
TRANSFER OF PROPERTY ACT—S. 108 (c)—WHEN LANDLORD LIABLE TO PAY DAMAGES TO HIS TENANTS	1026
<p>TRADE DISPUTE ACT, s. 20—failure to carry out terms of Award—imposition of the fine—legality thereof. Held: On reading the provisions of s. 20 (4) of the Trade Disputes Act, with s. 32 of the Code of Criminal Procedure, it is clear that a Magistrate of the 1st Class is competent to sentence a person convicted of an offence under s. 20 (1) of the Act to a fine not exceeding K 1,000 for every day on which the terms of the Award are not carried out by him. The Trade Disputes Act being a special law, it overrides the general provisions contained in s. 32 of the Criminal Procedure Code, because of s. 1 thereof. Though s. 20 (1) of the Trade Disputes Act contains no provision for any imprisonment being awarded in default of payment of fine, by virtue of the provisions of s. 40 and s. 67 of the Penal Code, simple imprisonment not exceeding 6 months can be imposed on default of payment of fine. <i>Sukdeo Singh v. Corporation of Calcutta</i>, (1953) C.L.J. 196 (Calcutta), referred to.</p>	
U AH KYIT v. THE UNION OF BURMA	72
TRANSFER OF CIVIL CASE—CIVIL PROCEDURE CODE—S. 526—ON WHAT GROUNDS	799
<p>TRUST ACT S. 74—appointment of new Trustee or Trustees—whether it should be filled up or not. Held: The sole question that arises for consideration is whether there had been a vacancy in the post of trustee and if so whether it should be filled up by the Court. The answer must clearly be that the Trust has been without a trustee and the need for filling up the vacancy is apparent in the face of refusal by respondent No. 2 to continue his work of managing the Trust as agent of the beneficiaries so as to safeguard the interest of the Trust and all the beneficiaries. <i>Tirathdas Dharamdas and another v. Sh. Parmeshwaribai W.O. Kundanmal</i>, A.I.R. (1943) Sind. p. 23; in re <i>Sabnia, Goregaonkar & Senjit, Shivoramadas and others v. B.V. Narurkar and others</i>, A.I.R. (1937) Bom. p. 374 at 378, referred to. <i>Khatoon Yamma Bibi v. Syed Wali Ullah and another</i>, A.I.R. (1949) All. p. 310 at 315, referred to and followed.</p>	
DAW THAN NWAI v. MAUNG MAUNG OHN GHINE AND ELEVEN OTHERS	805
UNDUE INFLUENCE—CONTRACT ACT—S. 16 (3)—WHEN PRESUMPTION ARISES—NOT QUESTION OF FACT BUT THAT OF LAW—POWER OF HIGH COURT FOR INTERFERENCE—LACK OF PUBLICITY IN ADOPTION—WHEN RELEVANT	237
UNION CITIZENSHIP ACT, s. 4 (2)—INCUMBENT ON A PERSON CLAIMING TO BE A CITIZEN UNDER SAID SECTION TO PRODUCE CERTIFICATE UNDER s. 6 (2)	51
UNION CITIZENSHIP ACT—S. 4 (2)—WHO IS A CITIZEN WITHIN ITS MEANING	811
UNION CONSTITUTION—S. 11 (ii)—WHO IS A CITIZEN UNDER IT—WHETHER RENEWAL OF FOREIGNERS REGISTRATION CERTIFICATE NECESSARY	841
UNION JUDICIARY ACT, s. 4—SUPERVISORY JURISDICTION OF THE CHIEF COURT—OVER AN ORDER OF A DISTRICT JUDGE DIRECTING PAYMENT OF COMMISSION TO A RECEIVER—NOT APPEALABLE UNDER ORDER 43, RULE 1 (9) OF CIVIL PROCEDURE CODE	280

UNION JUDICIARY ACT, s. 6—*definition of tenant in s. 2 (g) of the Urban Rent Control Act.* The appellant filed a suit for ejectment and for damages for wrongful use and occupation against the respondent in respect of a house and its site. She was unsuccessful in the lower court and the 1st appellate court, but on 2nd appeal the suit was decreed with costs in her favour under the provisions of S. 11 (1) (f) of the Urban Rent Control Act. On 11th May 1959 the respondent vacated the premises. Thereafter the appellant filed a suit for recovery of K 11,500 as damages for use and occupation of the suit premises against the respondent. The Additional District Judge held that the respondent was liable to pay only K 4,538 and the appellant's appeal against this judgment and decree was dismissed. Hence the present appeal. *Held:* A tenant who remained in occupation of the premises after having ceased to be a tenant in whatsoever manner his tenancy might have been terminated is a tenant holding-over and as such falls within the purview of s. 2 (g) of the Urban Rent Control Act, and it also includes a tenant against whom an ejectment decree is subsisting but who has not yet vacated the premises. There has not been any appreciable change as would either restrict or widen the scope of the term "tenant" as defined in the old Act of 1948 and in the existing Act of 1960. Therefore in spite of the alteration in the language the law as explained in the rulings decided under the old Act still holds good in so far as the term "tenant" is concerned. *Mrs. D.M. Singer v. The Controller of Rents and three others*, (1949) B.L.R. p. 143 (S.C.), *Sin Tek and another v. Lekhary Bros.*, (1952) B.L.R. p. 180 (H.C.); *B.R. Kamdar v. The Assistant Controller of Rents and others*, (1950) B.L.R. p. 50 (S.C.), referred to and followed. *Mrs. Constance Minoa Writer v. A.M. Khan*, (1951) B.L.R. p. 169 (S.C.), referred to.

MA KEIN MYINT v. AH SHU 830

UNION JUDICIARY ACT, s. 6—*distinction between a suit for partition and an administration suit—nature of administration suit explained—O. 2 R. 2 (1) and O. 23 Rule 1 (1) C.P.C. for relinquishment or abandonment of part of claim—whether the relinquishment of the paddy lands out of the deceased's estate alters the nature of the administration suit.* *Held:* It is not seen how the suit has turned into a suit for partition simply because the properties barring those waived by the 1st respondent remain in possession of the applicant. The suit is styled as a suit for administration praying for a decree for (i) declaration of the shares of the parties in the estate, (ii) ascertainment of the extent of the estate of the deceased, (iii) accounts and (iv) administration. The properties should no doubt be ultimately partitioned, but that does not make the suit a partition suit. The partition may be an incident but it is not a necessary incident of the administration of the deceased's estate. A suit for partition is not an administration suit though the latter involves the former. Order 20 Rule 13 of the Code of Civil Procedure provides that all persons with claims may come in under the preliminary decree and establish their rights. If the applicant claims that some of the properties in his possession are his own it is open to him to establish his rights. There is no reason why a Court should not decide as between the parties whether the assets belong to the deceased or not. In an administration suit a complete inquiry necessarily implies determination of title to properties and the court is bound to decide questions as to ownership of such properties as an incident of the administration of the estate. Administration means management of the

deceased's estate by the Court on request and consists of ascertainment and presentation of the estate, collection of assets, payment of debts and legacies, acts in respect of adverse claims to assets and finally distribution among the heirs. The 1st respondent in her plaint stated that the properties are in possession of the applicant and he is managing them with the approval of the parties and therefore the applicant cannot be said to be in wrongful or illegal possession. If he was in wrongful or illegal possession a suit for administration may not be proper. The present suit being for collection of assets, amongst others, in the hands of the applicant who is properly joined as a defendant being an heir, it is not outside the scope of an administration suit. This case is not only in form but also in substance a suit for administration. *Mt. Amir Bi v. Abdul Rahim and others*, A.I.R. (1928) Mad. p. 760; *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingan Chettyar*, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.), referred to. *Held further*: Order 2 Rule 2 (1) and Order 23 Rule 1 (1) of the Code of Civil Procedure provide for relinquishment or abandonment of part of the claim and in exercising such a right no application for an amendment of the plaint but an intimation to the Court is necessary and the Court has only to note it and there ends the matter. *Duggempudi Ramakrishna Reddi v. Duggempudi Veerareddi and another; U Thint and one v. Daw Chit Pu*, (1962) B.L.R. 329 (C.C.), referred to.

U OHN TIN <i>v.</i> DAW TIN MYA AND ONE	1040
URBAN RENT CONTROL ACT OF 1948—WHETHER ASSIGNMENT OF PREMISES BEFORE EXPIRY OF 1948 ACT AMOUNTS TO BREAK OF OBLIGATION UNDER 1960 ACT	80
URBAN RENT CONTROL ACT—S. 2 (g)—DEFINITION OF A TENANT—WHO IS A TENANT WITHIN ITS MEANING	830
URBAN RENT CONTROL ACT—RELATIONSHIP OF LANDLORD AND TENANT—WHEN ESTABLISHED—FAILURE OF SUIT FOR WANT OF STANDARD RENT CERTIFICATE	876
URBAN RENT CONTROL ACT, 1960— <i>Breach of obligation of tenancy under s. 12 (1) (a)—Whether assignment of premises a breach of such obligation. Assignment before expiry of 1940 Act—not breach of obligation under 1960 Act. Ejectment decree—Whether valid.</i> The 1st Respondent (Plaintiff) had filed a suit for ejectment against the Appellant and the 2nd Respondent on the ground that the Appellant as tenant, had vacated the suit room about the year 1953-54 after handing over the same to the 2nd Respondent (2nd Defendant). The learned trial judge held that as the Appellant (1st Defendant) had committed a breach of obligation of tenancy of which an ejectment decree should be passed against him. A decree was therefore passed against the Appellant, as tenant, and the 2nd Respondent as sub-tenant. The said decree was based not only on the fact that there were arrears of rent lawfully due but on the fact that there had been a breach of obligation of tenancy. On appeal by the Appellant (1st Defendant): <i>Held</i> : As the Appellant (1st Defendant) had assigned the suit room during the year 1953-54 when the Urban Rent Control Act, 1948 was still in force, he still remains a tenant of the 1st Respondent (Plaintiff) and a suit under s. 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act 1960 for non-payment of arrears of rent lawfully due, is maintainable against him. <i>Held further</i> : It is a moot point whether the failure of a tenant to give notice	

that he had vacated the premises which he had been occupying as required by clause (e) of s. 16 AA, constitutes a breach of obligation of tenancy under the Urban Rent Control Act 1940. Assuming that it does constitute a breach of obligation of tenancy under the Act of 1948, it cannot constitute a breach of obligation of tenancy under s. 12 (1) (a) of the Act of 1960. This is because after the coming into force of the Act of 1960, the provisions of the 1948 Act can only be invoked for cases which have been pending at the time of the expiry of the 1948 Act. *Ko Lan Barr v. Profulla Chandra Palakkar and 2 others*, C.M.A. No. 18 of 1962 of the Chief Court, referred to and followed. Accordingly, the decree for ejection based on the breach of obligation of tenancy of the Appellant (1st Defendant) is bad in law. The decree was therefore confirmed in so far as it related to ejection for non-payment of rent.

U KHIN MAUNG *v.* (1) A.E. MADHA, (2) MADAM CHWA SHIN 80

WARRANT OF ARREST FOR NON-PAYMENT OF MONEY DECREED—*when can be made.* O. 21, r. 37, *Civil Procedure Code.* Enquiry under o. 21, r. 40—*can be made without arrest.* The arrest of a judgment debtor under o. 21, r. 37 of the Civil Procedure Code, is only a means to ensure his attendance in Court. It is not an end in itself. Thus where the judgment debtor is not only not absconding but has actually appeared before the Court to plead for time, a warrant of arrest cannot be issued against him. The impression of the trial judge that he could make an enquiry as envisaged in o. 21, r. 40 only after the Appellant was brought to Court under arrest, is entirely mistaken.

OM ROA AHIR *v.* NOOR MOHAMED KHAN ... 306

WILL—*Succession Act s. 222 application for probate of the will—interpretation of the word "devise"—consideration of extrinsic evidence.* Held: It is true that the will does not contain the words "immoveable property" but the use of the word "devise", which is commonly employed only in respect of immoveable property taken in conjunction with the testator's intention of making the respondent her sole heir to her entire estate clearly shows that Daw Mya bequeathed not only her immoveable property but also the suit property as well. Held further: The lower Court is perfectly justified in taking into consideration the extrinsic evidence appearing on its record in construing the will.

DAW KHIN KYI AND ONE *v.* DAW MA MA ... 1005

WORKMEN'S COMPENSATION ACT, S. 12 (1)—*liability of principal—right of workmen to recover from contractor under s. 12 (1)—procedure to be adopted to enforce liability of principal.* Held: Where a workman who is employed by a contractor is injured, it is open for him to recover compensation from the contractor (his employer), under s. 12 (3) of the Workmen's Compensation Act. However, if the workman choose to take action under s. 12 (1) of the Act, the principal and not the contractor becomes the opposite party. In such a case the principal is entitled under Rule 36 of the Rules to present a notice to the Commissioner claiming that he is entitled under s. 12 (2) to be indemnified by the contractor employed by him. Where liability is imposed on the principal without giving him an opportunity of contesting the claim, the order of the Commissioner must be set aside.

U TIN TUN *v.* U SHWE HTOO YIN ... 97

WORKMEN'S COMPENSATION ACT—S. 110—*limitation for institution of proceedings. Held:* No reason whatsoever could be assigned as to why the respondent had failed to make his claim within 12 months from the date of the occurrence of the accident. It was only after a lapse of 2½ years that the case was instituted in the office of the Commissioner and in the face of the plain provisions of law which prescribe a definite time limit within which such a claim must be made. There is no alternative but to hold that the claim of the respondent is time-barred. *The Consolidated Tin Mines of Burma v. Maung Tun E*, I.L.R. Ran. Series, VOL. IX (1931) p. 118, referred to.

KO SHEIN GYI v. MAUNG NYUNT SEIN

အက်ဥပဒေများ—

- ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။
- ချင်းလူမျိုးတို့၏လေ့ထုံးစံ။
- ငွေတိုးချစားသူများအက်ဥပဒေ။
- တရားမကျင့်ထုံး။
- နိုင်ငံခြားသားများမှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ။
- ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။
- ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ။
- ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်များအက်ဥပဒေ။
- ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ။
- ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုအက်ဥပဒေ။
- ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ။
- သိန်းအက်ဥပဒေ။
- မတရားသင်းအက်ဥပဒေ။
- မြေသိမ်းအက်ဥပဒေ။
- မိမိပြုဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။
- မြင်းပြိုင်ပွဲများအတွက် စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေ။
- မြန်မာနိုင်ငံ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ။
- မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအက်ဥပဒေ။
- မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ။
- မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာထုံးတမ်းစဉ်လာ အက်ဥပဒေ။
- ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ။
- ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။
- ရာဇသတ်ကြီး။

- ရုံးတော်ကိုမထေမဲ့မြင်ပြုမှုအက်ဥပဒေ။
- လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု(ဟာယီ)အက်ဥပဒေ။
- လောင်းကစားအက်ဥပဒေ။
- လူထုငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်။
- သမဝါယမအသင်းများအက်ဥပဒေ။
- သီးခြားသက်သာခွင့်အက်ဥပဒေ။
- သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေ။
- သက်သေခံအက်ဥပဒေ။
- သစ်တောအက်ဥပဒေ။
- အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါး (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ (၁၉၄၉)။
- အတွေ့ထွေလူထုငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်။
- အမြတ်ခွန်အက်ဥပဒေ။
- အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ။
- အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ။
- အလုပ်သမားလျော်ကြေး အက်ဥပဒေ။
- ၁၉၅၄ ခု၊ လူတ်တော်ရွှေနေကြီးများလက်ခံခြင်း နည်းဥပဒေ။
- ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့်မြို့ရွာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ အက်ဥပဒေ။
- ၁၉၆၃ ခု၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့်အက်ဥပဒေ။

ကလေးသက်သေ မည်သည့်အခါ၌ လက်ခံစစ်ဆေးသင့်ခြင်း—တင်ကူးကြံရွယ်မှု ရှိ မရှိကိုဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ စဉ်းစားရမည့်အချက်များ။ ပြစ်ဒဏ်—ဂလဲစားခေတ္တခြင်း ထက် ပညာပေးရန်သဘော။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကလေး သက်သေကို စစ်ဆေးလက်ခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားရန်မှာ၊ အမှုဆိုသည်မှာ တမူနှင့် တမူ အကြောင်းခြင်းရာအားဖြင့်၊ ထပ်ထူထပ်မျှ ပေါ်ထွက်ကြသည်မဟုတ်။ ကြံအမှု၌ ကလေးသက်သေကို စစ်ဆေးခဲ့သော တရားသူကြီးကုန်ကုန်ကို၊ ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ပြီးလျှင်၊ မေးခွန်းများမေးကာ၊ ၎င်းကလေးက နားလည်သည်။ ငရေရ လည်လည် ဖြေကြားနိုင်သည်ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအား လက်ခံစစ်ဆေးခြင်းသည် တရားမျှတသည် ဟုယူဆရမည်။ အာဖတ်နှင့် အများနှင့် ဆုရင်ကေရာဇ်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထိုး၊ ၁၀၄။ ။ မောင်မြအောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထိုး၊ စာမျက်နှာ ၂၀၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် တင်ကူးကြံရွယ်မှုဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်း ဟုတ် မဟုတ် စဉ်းစားရာတွင်၊ တင်ကူးကြံရွယ်မှုဆိုသည်မှာ၊ အကြောင်းအခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ ပြဿနာဖြစ်သည်။ တင်ကူးကြံရွယ်မှု ရှိကြောင်းကို အကြောင်း

အချက်တို့ကိုအထင်အရှား ပြသလိုသည်။ တိုက်ရိုက်သက်သေ အထောက်အထား မရှိ၍၊ အကြောင်းအချက်တို့အပေါ်မှ ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ရမည် ဆိုလျှင်လည်း၊ အကြောင်းအချက်တို့က အလွန်ထင်ရှားသဖြင့် တင်ကျွေးကြံရွယ်ချက်ရှိသည်ဟု မယူလျှင် မဖြစ်နိုင်သောအခါမှ ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။ ။ ပြစ်ဒဏ်ကို စဉ်းစားရာ၌၊ တရားစီရင်ရေးဇာတိနှင့်အရင်း၊ အစိုးရဇာတိနှင့်အရင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရာတွင် ဂလိစားချေသည့်သဘောထက်၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံရသူကို၊ တစနှင့် တစပြုပြင်ကာ၊ ပညာပေးရန်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သောအခါ ၁၇ နှစ်သာရှိပြီး၊ သင့်တော်သောအချိန်ကာလ အတွင်း၌သာ ထိုသို့ပညာမျိုးကိုရရှိလျှင် ပြစ်ဒဏ်ကျခံပြီးသောအခါ၌၊ ၎င်းရပ်ရွာတွင် လူကောင်းတယောက်အဖြစ် ပြန်လည်ရပ်တည်နိုင်မည် ဟူ၍လည်း မြော်လင့်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်းဖက် ၁၀ နှစ်ချမှတ်လျှင် သင့်တော်မည်ဟုယူဆသည်။

မောင်ဖြူ နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၃၇၀

ကာလစည်းကမ်းသတ်—ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်သတ်ပုံ ၉၄၀

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅—အစိုးရက အယူခံထင်သွင်းရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်နေခြင်း၊ လုံလောက်သော အကြောင်း ရှိ မရှိ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုများဖြစ်သော၊ ပြည်သူ့ဘဏ်များသည်၊ အယူခံဘဏ်သွင်းခိုင်းရန်အတွက်၊ အခြေအနေအရဘဏ်လုပ်ငန်းများပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ရေးကော်မတီ၏ သဘောတူညီမှုကို ရယူပြီးမှ တင်သွင်းနိုင်ခြင်း၊ ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အချို့မှာလည်း တာဝန်ခံကြီးများဖြစ်ကြပြီး၊ အရေးကြီးသော ကိစ္စများအတွက် ချန်ကန်မှုမရှိထက်ခွါနေသဖြင့်၊ အစည်းအဝေးမကျင်းပနိုင်ခြင်း စသည်အကြောင်းများကိုထောက်ထား၊ အယူခံမှုက၊ အချိန်မီတင်သွင်းရာ၌၊ လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသည်ဟုယူဆရမည်။ ။ ထို့ကြောင့် အယူခံများကိုလက်ခံသည်။

နိုင်ငံတော် ကူးသန်းဈေးဝယ်ရေးဘဏ်၊ ပြည်သူ့ဘဏ် အမှတ် ၉ နှင့် ၁၀ နှင့် မက်ဆားဇေရှင်းဆီ အင်တာပရိုက် လီမိတက်၊ မက်ဆားစိုးစိမ်းကရက် ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ မက်ဆားနေရှင်နယ် စီးကရက်ကုမ္ပဏီ ပါ ၁၆ ၃၄၃

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ—နောက်ဆက်တွဲအပိုဒ် ၁၇၅ အရ၊ ဧရထွက်နှုန်း ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅/၁၄ နှင့်သက်ဆိုင်မှုရှိ မရှိ ၁၀၀၀

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ—ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၆၄—တမက်သတ်ချမှတ်ထားသော စီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်း—သတ်မှတ်ထားသော ရက်ပေါင်း ၃၀ ထက် ကျော်လွန်နေခြင်း ၆၃၆

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၇၅—အရစ်ကျ ပေးဆောင်ခြင်း—စီကရီ ချမှတ်သောနေ့မှ ၆ လအတွင်း လျှောက်ထားခြင်း—“စီကရီချမှတ်သောနေ့” ၏အပေါ်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စည်းကမ်းသတ်ဥပဒေ အပိုဒ် ၁၇၅ တွင်

ဒီကရီငွေကို အရက်ကျပေးဆောင်ခြင်းပြုရန်၊ ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ ၆ လအတွင်း
လျှောက်ထားရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဒီကရီချမှတ်သော နေ့ဆိုသည်မှာ အယူခံ
မရှိလျှင် အောက်မူလခွဲဒီကရီ ချမှတ်သောနေ့ဖြစ်၍၊ အယူခံရှိခဲ့လျှင် အယူခံရုံး
အမိန့်ဒီကရီချမှတ်သောနေ့ဖြစ်သည်။

မောင်ဘွင် (ခေါ်) မောင်ဘွင် နှင့် ဦးခင်မောင် ၁၉၂

ကိုယ်စားလှယ်စာ—မြန်မာနိုင်ငံတော် တံဆိပ်ခေါင်းများ မပါသောစာ—မည်သည့်
အခါ၌ ရုံးက ထက်ခံနိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်
ခေါင်းတပ်ဆင်သော ကိုယ်စားလှယ်စာကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားရုံးတွင် တင်သွင်း
သည့်အခါ၊ မြန်မာနိုင်ငံတံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃(၁)အရ ဒဏ်ထပ်
၍ Impound ပြုလုပ်ပြီး ရုံးကလက်ခံနိုင်သည်။ ။နာသံသကံလီမီတက် နှင့်
အန်ဒါမနစ်လဘက်ကမ္မဏီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၆၀) ကာလကတ္တား၊ ၇၇၉
ကို ရည်ညွှန်း၍လက်ခံသည်။

မောင်ဘိုးရွှေ ပါ ၃ နှင့် ဟာဂျီစုလေမန်အိစုပ်ဘိုထင် ၃၀၀

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၉၆—မည်သည့်အခါတွင် ပြစ်မှုမပြောက်ခြင်း.... ၉၃၅

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်—၎င်းအခွင့် အရေးကို မည်သည့် အခါတွင် ကျော်လွန်ခြင်း—
ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) နှင့် ၂၀၁ (အပိုင်း ၂) အရပြစ်မှု ၉၂၉

ချင်းထိုင်းရင်းသား လူမျိုးတို့နှင့် ပတ်သက်သော ဂလဲစားချေသည့် ထိုးတမ်း
စဉ်လာများ—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် ထည့်သွင်း
စဉ်းစားခြင်း ၁၆၃

ချင်းလူမျိုးတို့၏ ဓနသဘုံးစံကိုပေါ်ပြန်ညှိုး—စာဖြင့်သော်၎င်း၊ နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း ခိုင်
ထံအောင် သက်သေပြရန် လိုအပ်ခြင်း—မယားအား ပြန်လည် ပေါင်းသင်း
ထံမှ ၅၅၄

စွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုခြင်း—လက်ထက်ပျား ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ လင်မယားဖြစ်နေ
သေးသမျှ၊ တဦးဦးကစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။ ။လျှောက်ထားခံရသူနှင့် လျှောက်
ထားသူ (၁) တို့သည် လင်မယားဖြစ်ကြသော်လည်း၊ ၉ နှစ်မျှ သီးခြားနေထိုင်
ခဲ့ကြပြီးနောက်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မိမိလင်ပိုင် လက်ထက်ပျား ဖြစ်သော
ထန်ပင်များအနက် တဝက်ကိုစွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။အောက်ရုံး
ကလည်း ၎င်းအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သဖြင့် ထရားရုံးချုပ်သို့
ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထား ခံရသူသည်၊
လျှောက်ထားသူအား ၎င်းတို့ပိုင် လက်ထက်ပျားပစ္စည်းကို၊ ၎င်းတို့လင်မယား
ဖြစ်သေးသမျှ စွဲဝေပေးရန်၊ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။ ။မထွေး နှင့် မထင်ဦး၊
၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဘီ၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ ဟိုက်ကုတ်၊ စာမျက်နှာ ၂၉ ကို ရည်ညွှန်း၍
လိုက်နာသည်။ ။မောင်ဘိုးဟန် နှင့် မခိုးရီ၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ဂျေး၊ အတွဲ ၂၊

စာမျက်နှာ ၆၅ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာခြင်းမပြု။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
စံဆိုင်ခြင်းမပြုနိုင်သော အမှုကိုအောက်ရုံးက လက်ခံစစ်ဆေး စီရင်ခြင်းဖြစ်သဖြင့်
ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်သည်။

မောင်ထွန်းလင်း ပါ ၆ နှင့် မမယ်ခင် ၃၇၄

ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ အရေးယူသင့် မသင့်။ ။
ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ခံရသူသည် ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ
၁၅ (၁) အရ ဩဇာခံစာချုပ်များတွင် ပြည့်စုံအောင် ရေးသွင်းထားခြင်းမရှိ
သောကြောင့် ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁၀) အရ အမှုစွဲဆိုနိုင်သည်။

ပါဝတ် နှင့် ရာမ (ခေါ်) ရာဆွာမိ ၆၁၀

ငှါးရမ်းခြင်း—ထန်းတောကို နှုတ်နှင့်ငှါးရမ်းခြင်း—တနှစ်မှတနှစ်ငှါးရမ်းခြင်း—ပစ္စည်း
လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ တလမှ တလငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်ခြင်း—ကာ
လစည်းကမ်းသတ် ၃ နှစ်အတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း။ ။ အယူခံတရားခံသည်၊
၎င်း၏ ထန်းတောကို အယူခံတရားလိုအား တနှစ်လျှင် ထန်းလျက်ပိဿာ ၂၅၀
နှုန်းဖြင့် ၁၃၀၁ ခုနှစ်မှစ၍ ငှါးရမ်းရာ၊ ထန်းတောခကို ၁၃၁၀ ခုနှစ် အထိ
ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ၁၃၁၀ ခုနှစ်မှ ၁၃၂၂ ခုနှစ်အထိ မရရှိခဲ့ပေ။ ။
အောက်မူလရုံးက၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအား ၁၂ နှစ် အတွက်
ထန်းလျက်ပိဿာ ၃၀၀၀၊ သို့မဟုတ် သင့်ငွေ ၂,၂၀၀ ကိုပေးရန်ဒီကရီချခဲ့
ပြီ။ ခံခိုင် တရားမရုံးကလည်း ထိုဒီကရီကို အတည်ပြုသဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်
သို့ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်ခြင်းနှင့် ထန်း
တောသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ မရွေ့ပြောင်းနိုင်
သောပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။ ဝေါပြပါထန်းတောကို တနှစ်ပြီးတနှစ်၊
သို့မဟုတ် တနှစ်ထက်ကျော်လွန်၍ အငှါးချထားသော်လည်း မှတ်ပုံတင်စာချုပ်
ဖြင့်ငှါးရမ်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ နှုတ်အားဖြင့်သာ ငှါးရမ်းခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ပစ္စည်း
လွှဲပြောင်းခြင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ ၏လိုအပ်ချက်အသိုင်း ငှါးရမ်းခြင်းမဟုတ်သည်
ကိုတွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားခံနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် ထန်းတော
ပိုင်ရှင်နှင့် ထန်းတော ငှါးသူဖြစ်ကြောင်း အငြင်းမပါးသည့်အပြင် အယူခံ
တရားလိုက အယူခံတရားခံအား ကျသင့်သော ထန်းတောငှါးခ ထန်းလျက်များကို
ပေးသွင်း၍၊ အယူခံတရားခံက လက်ခံခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းထန်းတောကို တလမှတလသို့
ငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်သည် ဟု ယူဆရမည်။ ။ သို့ဖြစ်ပါ၍၊ ထန်းတောကို မှတ်ပုံတင်၍
ငှါးရမ်းခြင်းမဟုတ်သဖြင့်၊ ထန်းတောကို ငှါးခအတွက်၊ ကျသင့်သော ထန်း
လျက်များကို မရနိုင်ဟုမဆိုသာ။ ။ ဆွစ်ဒါကမ္ဘာမကျန်ခါ ပါ အများနှင့် စီရင်
ရန်နာသ်ဘီစ်ပါမ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တာ၊ စာမျက်နှာ
၆၂၅ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ထန်းတောငှါးခ
မှာ တနှစ်လျှင် ပိဿာချိန် ၂၅၀ ဟုဆိုထားသဖြင့်၊ အဆိုပါငှါးခသည်၊
(Ascertained rent) ဖြစ်သည်ဟုဆိုရမည်။ ။ ရန်ဂေရာအပွါ နှင့် ဘောပ်
ပါရဂိုရာမူလပါအများ၊ မဒရတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၄၃ (ပရိဗ္ဗိ

ကောင်းစီ) ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ သို့ရာတွင် ထန်းတောငါးခပိသာ ချိန်များကို ၁၂ နှစ်အတွက် တောင်းဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ၊ ၃ နှစ်အတွက်သာ တရားစွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ဦးအောင်လှ နှင့် ဦးကျော်ဝ ၄၄၁

စာချုပ်သည် ဟန်ဆောင်စာချုပ် ဖြစ်ကြောင်း သက်သေထူခွင့်ရှိခြင်း—တရားရုံးများက အမှုကို နှက်နှက်နဲ့နဲ့ သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ခြင်း— ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူ လယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁) (က) ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ စာချုပ်တစ်ခုကို အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ အစစ်အမှန်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုစာချုပ်ပါစကားတို့နှင့် ကွဲလွဲ၍ ချုပ်ဆိုသူထို့က သက်သေမထူနိုင်ချေ။ ထိုသို့ပင် သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ က ပညတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိ၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေထူခွင့်ရှိသည်။ ဟန်ဆောင်စာချုပ် ဟုတ်မဟုတ် ဟူသည့် အချက်သည် အရေးကြီးသော ကောက်ချက်တရပ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုကောက်ချက်ကို သက်သေ အထောက်အထားများကို သုံးသပ်ပြီးမှသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ လျှောက်ခံရသူတို့က၊ စာချုပ်သည် တရားမဝင်၊ ကြေးကြောင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ရပါသည်။ အရောင်းအဝယ် မရှိခဲ့ပါဟူ၍ ချေလွှာတွင် ဆိုသောကြောင့် ကောက်ချက်ဘရပ်ပင် ထုတ်နုတ်ခဲ့ရသည် ဖြစ်ရာ မူလရုံးက၊ နှင့် ဖက်သက်သေများကို မကြားနာဘဲ၊ စာချုပ်ကို ဖတ်ရှုမှုဖြင့် ကောက်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ အခြေခံကစ၍ မှားယွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးခွေးနှင့် ဦးအေး ပါ ၂၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၂။ ဦးမြထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၃၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဗုဒ္ဓိယ အယူခံမှု အမှတ် ၇၊ တရားရုံးချုပ်။ ဒေါ်သောင်းချက် ပါ ၅ နှင့် ဦးထွန်းထွန်း ပါ ၂။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမဗုဒ္ဓိယ အယူခံမှု အမှတ် ၂၀၊ တရားရုံးချုပ်။ ဒေါ်မြစေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၃၁၊ တရားရုံးချုပ် တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ လျှောက်သူက၊ ငွေလက်ငင်းပေး၍၊ ကျွဲများကို ဝယ်ယူသည်ဆိုသော်လည်း ကျွဲများကိုမယူ၊ လျှောက်ခံရသူတို့လက်ဝယ်တွင် ထားသည်။ စာချုပ်တွင်ကျွဲများကို မယူဘဲ ငှားရမ်းထားကြောင်း ဒေါ်မြခြင်းမရှိ။ စာချုပ်ရေးထိုးပြီးကြမှ၊ နောက်ဘနေတွင် စာချုပ်ကျောဘက်၌ ထိုသို့ငါးကြောင်း ရေးထိုးစေသည်။ ရေးထိုးရာတွင် ဦးအေးသာပါသည်။ ဒေါ်ထားမပါတော့ချေ။ အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် လျှောက်သူသည် ကျွဲများကို ငွေဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့သည်မဟုတ်၊ ကြေးမြီ အ တိုးအတွက်၊ အရောင်း အဝယ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်မူလရုံးက ပဏာမကောက်ချက်အဖြစ် ထုတ်နုတ်ခဲ့သော ပြဿနာပေါ်တွင် တရားလို ဦးခွေးအား ဆန့်ကျင်၍ ဖြေဆိုပါမူ အမှန်တရား ဖြစ်မည်။ စာချုပ်မှာ အရောင်းအဝယ်စာချုပ် အစစ်အမှန် မဟုတ်၊ အယောင်ဆောင်သာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဦးခွေး၏ အမှုတွင်ခိုင်မာသောအခြေခံမရှိ။ အမှုကိုပလပ်ရန်သာဖြစ်ခဲ့သည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ တရားရုံးများသည်၊ အမှုကို အပေါ်ယံကျောမျှသာ မကြည့်ဘဲ၊ နက်နက်နဲ့နဲ့ သုံးသပ်၍ အငြင်းပွားခြင်း၏ အရင်းအမြစ်ကို ရွာဖွေ ထုတ်ဖော်ရသည်။ အမှန် တရားကိုရရှိနိုင်ရန် စစ်ဆေး စုံစမ်းရသည်။ တင်ပြသော သက်သေများဖြင့်

သာ ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ အရေးကြီးသောအချက်တို့ကို ခေါ်ယူ ဖော်ထုတ်ရသည်။ ထိုသို့ဖော်ထုတ်ရာတွင်မူ တဖက်ဖက်သို့ တိမ်းစောင်းအသားပေးခြင်းမျိုး မဖြစ်စေဘဲ၊ အမှန်တရားကိုဖော်ထုတ်ရေးကို မျက်ခြည်မပြတ် ထားလျှင် မျှတမှန်ကန်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ လိုအပ်ပါက အခြင်းဖြစ်ရာသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးလျှင် သက်သေများသည်။ မကြောက်မရွံ့ အမှန်ကိုပြောတတ်သည်။ ယခင်ပြင်ဆင်မှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သော မူဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော စီရင်ထုံးကို ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမပြင်၊ သို့ရာတွင် အမှုတိုင်းတွင် အကြောင်းအချက် အပြည့်အစုံ ဖော်ထုတ် သုံးသပ်၍၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် လိုကြောင်းကိုမူ အထူးသတိပေးလိုသည်။ လယ်သမားဟူသည် တို့တွင်လည်း အတန်းအစား အမျိုးမျိုး အလွှာအချပ်ချပ် ရှိကတ်သည်။ ဦးခေးနှင့် ဖခင် ဦးချန်းနားတို့သည် လယ်သမားများပင်ဖြစ်ခဲ့ကြသော်လည်း ဦးခေး-ဖခင် ထားတို့အပေါ်၌မူကား ၎င်းတို့က ကြေးရှင် မြို့ရှင် အဖြစ် ဆက်ဆံ၍ ကြေးမြီပေါ်တွင် အတိုးနှုန်းကြီးကို ယူခဲ့သူများ ဖြစ်ပေသည်။ ယခင်ကချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးသည်၊ တောင်သူ လယ်လုပ် အချင်းချင်း မြန်မာ့ ငွေရိုးလေ့ အတိုင်း စိုင်းဝန်းကျည်၍၊ ကျွဲနွားလယ်လုပ် ကိရိယာငှါးရမ်းခြင်း စသည်တို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။

ဦးခေး နှင့် ကိုအေး ပါ ၂ ၁၁၁၆

ဆရာနှင့်တပည့်—တပည့်ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုအတွက် ဆရာ၏တာဝန်—အထူး ကိစ္စရပ်များအနေဖြင့်ပြုလုပ်သောဥပဒေများ—သစ်တောအက်ဥပဒေ—လိုင် စင် ရသ့ ချုပ်ဆိုရသောခဲဝန်၊ တပည့်အတွက် တာဝန်ရှိခြင်း။ သစ်တောအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂၊ ၎င်းပုဒ်မခွဲ ၂ အရ အပြစ်ဒဏ်များတည်နေလျှင် ရာဇဝတ်မှု ဝှင်ထွန်၍ မနှံ့နိုင်—ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁)။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သာယာအားဖြင့်ဆိုလျှင် တပည့်ဖြစ်သူ တဦးက ကျူးလွန် သည့် ရာဇဝတ်မှုအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင် တာဝန်မရှိ၊ ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်မြောက်ရန် အတွက် လူထူးသည် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ရာတွင်၊ အပြစ်ရှိသောစိတ်ဖြင့် မနောက်မြောက်လည်း ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ရမည်။ ထိုသို့ နှစ်ရပ်ခေါင်းမှ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ရာတွင်ရောက်သည်။ ကိုယ်တိုင်မသိဘဲ၊ မခိုင်း စေဘဲနှင့် တပည့်လုပ်သူက လုပ်ခဲ့သည့်ကိစ္စအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင် ရာဇဝတ်ဒဏ် မသင့်ရပေ။ သို့ရာတွင် အချို့သော ဥပဒေများက အထူးပြဋ္ဌာန်းချက် တရပ် အနေဖြင့် တပည့်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်က ပြုလုပ်သည့် ကိစ္စများအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင်လည်း ပြစ်ဒဏ် သင့်စေရမည်ဟုဆိုသည်။ သစ်တောဥပဒေတွင် ထိုကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဦးဘချိုနှင့် အစိုးရ၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးအထဲ ၁၂၊ စာမျက်နှာ ၃၀၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တော အက်ဥပဒေအရ လိုင်စင်ရရှိခဲ့သော လျှောက်ထားသူသည်၊ ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ချက်များအရ ခဲဝန်ပြုခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့်၊ ၎င်း၏ဂုဏ်ဖြစ်သူက အစိုးရပိုင် သစ်များကို ထုတ်ယူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ရှိသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ် ချက်။ ။သို့ရာတွင် လျှောက်ထားသူအား သစ်တောအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ သစ်တောဌာနကအရေးယူပြီးဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မအရ ချမှတ်ထားသော အချို့ပြစ် ဒဏ်များတည်နေလျက် ထိုပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ(၂)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို ဆန့်ကျင် ၍ ဆက်လက်ကာ လျှောက်ထားသူအပေါ် တွင် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး

သော သဘောဖြင့် ဝယ်ယူရရှိထားသော မြေနှင့်အိမ်ကို အယူခံတရားလိုအား ပြန်လည်၍ ပေးရန် မသင့်ကြောင်း တရားနှင့်ကသာ ထုတ်ယူထားသည့် လေလံ ဆွဲဝယ်ငွေကို အယူခံတရားလိုအား ပြန်လည်ပေးရန်သင့်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။ အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံး ချမှတ်သောဒီကရီသည် အမြဲမှန်ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ဒီကရီချမှတ်ခြင်း ခံရသူက အယူခံဝင်ခဲ့လျှင် ပဌမအယူခံရုံးနှင့် ဤရုံးက ထိုသို့ ချမှတ်ထားသော ဒီကရီကို အတည်ပြုရန်သင့်က အတည်ပြုမည်ဖြစ်၏။ ပြင်ရန်သင့်က၊ သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ရန်သင့်က ပြင်၍သော်၎င်း၊ ပယ်ဖျက်၍သော်၎င်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့သော ဒီကရီကို ဇာရီမူပြုလုပ်၍ တရားရုံး၏ ပစ္စည်းကို ဝါးရမ်းဖမ်းပြီး လေလံဘင်ရောင်းချ၍ လူတိုင်းတယောက်က ဝယ်ယူပြီးနောက် အယူခံရုံးက ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်ရှိသော် တရားရုံးမှာ ၎င်းအပေါ်တွင် ဒီကရီမရှိပါ ဘဲလျက် ပစ္စည်းဆုံးရှုံးခြင်းခံရ၍ နစ်နာမည်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ လေလံဆွဲဝယ် သူအား လေလံဆွဲဝယ်ငွေကို ပြန်ပေး၍ ပစ္စည်းကိုရယူပြီး တရားရုံးအား ပြန်လည် ၍ပေးလျှင် လေလံဆွဲဝယ်သူမှ ပစ္စည်းမရရှိသာရှိပြီး ငွေမဆုံး၍ နစ်နာခြင်း မရှိသကဲ့သို့၊ တရားရုံးမှာလည်း ပစ္စည်းမဆုံး၍ နစ်နာခြင်းရှိမည် မဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် တရားမျှတခြင်း ရှိမည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ လေလံဆွဲသူအား အကာအကွယ်ပေး၍ ပစ္စည်းကို ရယူစေလျှင် တရားရုံး မဟုတ်ဘဲ ပစ္စည်းအရောင်းခံရသူမှာ များစွာနစ်နာခြင်း ခံရပေမည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးက ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ၎င်းချမှတ်ထားသည့် လေလံတင်ရောင်းချ ခြင်းကို အတည်ပြုခြင်း၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေကို အပ်နှံပေးခြင်း၊ လေလံ ဆွဲဝယ်သည့်ငွေကို အယူခံတရားခံအား ထုတ်ပေးခြင်း အမိန့်များကို တရားမ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ အရ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ရောဂျယ် နှင့် ကွန်ထိုအာ ဒီ အက် (စ်) ကွန်ဆေးစီပါရစ် (စ်)၊ အယ် လ် (လ်)၊ အာ (ရ်)၊ ၁၈၇၁၊ ပရီဗွီ ကောင်စီ၊ ၃ တွဲ ၄၆၅။ သက္က (ရ်) ဘားမားနှင့် ဂျီဘန်းရစ်မာ (ရ်) ဝါရီ၊ ၄၁၊ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံး၊ ပရီဗွီကောင်စီ၊ ၅၉၀(၅၉၈)။ ဂျေဘားမားပါအများ နှင့် ကယ်ဒါန (သ်) မာ (ရ်) ဝါရီပါအများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂ ပရီဗွီ ကောင်စီ၊ ၂၆၉ (၂၇၁)။ ဒီရေးဆွာမီအိုင်းယား နှင့် အန်ကာဆွာမီအိုင်းယား၊ အတွဲ ၂၃၊ မဒရပ် ၃၀၆ (၃၁၂)။ စူဒါစန်ပါ အများ နှင့် သီဂျက်နန် ဒါနိုက်ဒူးပါ အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၇၊ မဒရပ် ၆၉၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ မနီလာ (လ်) နှင့် ဂန်ဂါပရဆတ်ပါအများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၄၊ အလဟဘတ် ၈၃၂ ကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမပြု။

ဦးဆေး နှင့် ဒေါ်ချစ် ပါ ၂ ၇၆၀

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ မည်သည့်အခါတွင် ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်နိုင်ခြင်း—၁၉၆၃ ခု၊ တောင်သူလယ်သမားအခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် အက်ဥပဒေအရ၊ တောင်သူ လယ်သမားလက်ဝယ်ရှိသည့် ကျွဲများကို ဝါးရမ်းကပ်သည့်ကိစ္စ ၉၀၀

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၈)—ဘုံအသင်းအတွက် တရားထိုးပြုလုပ် စွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုခြင်း—သက်ဆိုင်အည့် အသင်းသားများသို့ နို့ တစ်စာ ချအပ်ရန်၊ သို့မဟုတ် သတင်းစာများတွင် ကျေညာရန်လျှင်—မပြည့်စုံသဖြင့် ဥပဒေအရ

အမှုကို ပလပ်သင့် မသင့်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့်(၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ) အရအယူခံ တရားလိုအား တရားလိုပြုလုပ်စွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။ သို့သော် ရုံးတော်မှ ဒုတိယ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် သက်ဆိုင်သည့် အသင်းသားများထံ ထိုသို့တရားစွဲဆိုကြောင်း နှို တစ်စာချမှတ်ပုံ ရန်ကိုသော်၎င်း၊ သတင်းစာများတွင် ကျေညာရန်ကို သော်၎င်း၊ မရည်ညွှန်းခဲ့ သဖြင့်တရားလိုက ဆောင်ရွက်ခြင်း လုံးဝမပြုလုပ်ခဲ့ပေ။ ထို့အတိုက် တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ) အရ လိုအပ်ချက် တစ်ခုမှာ မပြည့်စုံ ကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။ သို့သော် ဥပဒေအရ အမှုကို မပလပ်သင့်၊ ခရိုင် တရားရုံးမှ ၎င်း၏အမှုတွဲ စာရင်းစာအုပ်တွင် မူလနိပါတ်အရ ပြန်လည်ထည့်သွင်း ပြီး တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ) အရ လိုအပ်ချက်များကို ပြုလုပ်၍ ဥပဒေအရ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ရှုရမ်လာ (လ်) နှင့် မူမတ် နှင့် တဦး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၂၂၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၁၆၊ အိုင်၊ အယ်၊ အာ (ရ်)၊ ၄၄၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၂၃၁။ မောင်ထွန်းသိန်း နှင့် မောင်ဆင်၊ ၁၂ ရန်ကုန်စာ ၆၇၀ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးဝါရင် နှင့် ဂေါ်ကျင်စိန်ပါ ၁၀ ၁၁၄၃

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၁၊ နည်း ၉—အမှုသည်များ ထည့်သွင်းခြင်း မပြုလုပ် ရုံမျှနှင့် ပလပ်ရန်သင့်မသင့် အမှုသည်များနှင့်ရွှေ့နေကြီးများ၏ဆောင်ရွက် ရန် ကိစ္စ။ ။အယူခံတရားလိုများက အယူခံတရားခံအပေါ် ကွယ်လွန်သူ အမွေရှင်၏ ပစ္စည်းများကို ရုံးက စီမံအုပ်ချုပ်၍ အမွေခံပေးရန် စွဲဆိုရာ အယူခံ တရားခံက အယူခံ တရားလိုတို့သည် ကွယ်လွန်သူ၏ အထက်နှင့်အောက် သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့အား ခွဲဝေပေးထားသည့် ပစ္စည်းများကို အမှုတွင် ထည့်သွင်း စွဲဆိုခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုကို စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟု ထုချေသည်။ အောက်ရုံးက စွဲဆိုသော အမှုကိုစရိတ်နှင့် ပလပ်လိုက်သည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၁၊ နည်း ၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသော အမှုသည်များကို ထည့်သွင်းခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့် ပလပ်ရန်မသင့်။ လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသော ပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်း စွဲဆိုခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့် ပလပ်ရန် မဟုတ်။ အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီးများ အသုံးသတိချုပ် စေလိုသော အကြောင်းဘျာမ်မှာ အမှုတွင် သက်ဆိုင်သည့် အမှုသည် များနှင့် ပတ်သက်၍သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းများနှင့် စာလျှင်၍သော်၎င်း၊ တဦးနှင့် တဦး အကြိတ်အနယ် အခက်အခဲ ဖြစ်အောင် ဟိုအကြောင်းပြ၊ သည်အကြောင်းပြ၍ တမင် ငြင်းဆိုကန်ကွက်ခြင်း မပြုလုပ်ကြဘဲ အမှုတွင် အမှုသည်များ အတွက် ဥပဒေအရ အမှန်ထက် အကျိုးရှိ၍ အပြီးသတ် အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည့် အချက်အလက်များကိုသာ ဖော်ပြ၍ ရုံးကို အကူအညီပေးရန်ဖြစ်သည်။

မသိန်းတင် ပါ ၃ နှင့် ဈော ၆၅၉

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ အကြောင်းအချက်များ—ကာလ နည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမပေးအပိုဒ် ၁၆၄—ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားမ ကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၉၊နည်း ၁၃ အရ ဈာမတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်။ ။တရားလိုက တရားခံ သုံးဦးတို့အပေါ် အနိုင်ဖိုက်ရီ ရရှိသည်။

ထိုနောက် တရားနိုင်က တရားရှုံးတို့အပေါ် ၎င်းရရှိသောအခိုင် ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် ဇာရီတခုပြီးတခု ပြုလုပ်သည်။ နောက်ဆုံး၌ တရားနိုင် ကွယ်လွန်သဖြင့် ၎င်း၏တရားဝင်ကိုယ်စား လျှောက်သူက ဆက်လက်၍ ဒီကရီ အတည်ပြုလုပ်ရာ လျှောက်ခံရသူ (တရားရှုံး) က ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းသည်။ ထိုအတောအတွင်း လျှောက်ခံရသူက တရားမကြီးအမှုတွင် ချမှတ်ထားသောတဖက်သတ် အခိန်ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ ၎င်းအခိန်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကို ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် အခိန် ချမှတ်လိုက်သည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ခံရသူ တင်ပြသော အကြောင်းပြချက်များမှာ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရလိုအပ်သည့် အကြောင်းပြချက်များ မဟုတ်။ အာရှန်နရယ်နီဒတ် နှင့် မစွာဆိဘာရတ် လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလီမိတက်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၁၊ စာ ၄၇။ ဂန်ဂါဒင်ရန် ကရစ်ရှန်နှင့် ကယ်လာရီကော၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၆၁၊ အလာဟဘတ်(ဒ်)၊ ၉၆ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ခံရသူက တဖက်သတ်ချမှတ်ထားသော ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းမှာလည်း ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၆၄ အရ သတ်မှတ်ထားသော ရက်ပေါင်း ၃၀ ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ၎င်း၏ လျှောက်လွှာကို လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို အောက်ရုံးက လက်ခံရန် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ ချမှတ်ထားသောအခိန်ကို ပြင်ဆင်မှုတွင် အတည်မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်ခြင်းပြုနိုင်သည်။ မသန်းရင် နှင့် တန်ခိခိုင် (ခေါ်) တန်ခိစိန်၊ ၁၉၇၁၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၁၆၁။ အာမစ်ဂ်ရှူး နှင့် ဖူမာဆင်၊ ၁၉၇၃ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၃၆၄။ စိကာစီလရာပရာမပါဒီရာချီ နှင့် စီ၊ ပီ၊ အေအာ(ရ်)၊ ချစ်တီးအသင်း ၉၊ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၇၁ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်လှရင် နှင့် ဒေါက်တာဥာဏ်ချစ် ၆၃၆

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ ယာယီထားဝါးရမ်းမိန့်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုက အချင်းဖြစ်အိမ် ဆောက်လုပ်ခြင်းမှာ ပြီးဆုံး၍ ၎င်းရမ်းနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် မပြဆိုနိုင်သည့်ပြင်၊ တဦးတယောက်အား ၎င်းရမ်းရန် စကားသေချာ၍ စပေါ်ငွေ ယူပြီးပြီဟုလည်း ထက်ဆီခိုင်ခြင်းမရှိသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့် အမှုမှာလည်း အဓိကအားဖြင့် ဆောက်၍ ပြီးစီးသည့်အိမ်ကို ရရှိရန်မဟုတ်၊ သက်သေခံ(က) ကတိစာချုပ်အရ၊ ခြေယာနှင့်၎င်းအပေါ် တည်ရှိသည့်အဆောက်အဦ အစိတ်အပိုင်းကို လွှဲပြောင်းပေးရန်၊ သို့မဟုတ် ယူထားသည့် စဘော်ငွေကို အတိုးနှင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန်သာ တရားစွဲဆိုထားပြီး မြေကရံမှာလည်း အယူခံတရားလို၏ လက်ရှိဖြစ်သဖြင့် ယခင်အမှုမျိုးတွင် တားဝါးရမ်းထုတ်ပေးရန်မသင့်ဟု အောက်ရုံးမှယူဆ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ သက်သေခံချက်များ အရသော်၎င်း၊ ဥပဒေအရ သော်၎င်း မှားယွင်းချွတ်ချော်ခြင်း ဖြစ်နေသည်ဟု မည်သို့မျှ မတွေ့ရပေ။

ဦးမြမောင် နှင့် ဒေါ်မိတီမား (ခေါ်) ဒေါ်ညိမ်း ပါ ၄ ၁၁၃၉

တရားမတော်တို့တွင် ချမှတ်သော အခွန်ကို ပြင်ဆင်မှု—တောင်သူလယ်သမားလက်ဝယ်ရှိ ကျွဲများကို ဝါးရမ်းကပ်ခြင်း—၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမားအခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃(၁)(က) အရ ဝါးရမ်းကပ်ခြင်းသိမ်းခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင်—တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ အရ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်နိုင်ခြင်း။ ။ လျှောက် ခံရသူတို့ တောင်သူလယ်သမားများဖြစ်ကြသဖြင့် ၎င်းတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိနေ သောကျွဲများကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမားအခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁)(က) အရ တရားရုံး၏အခွင့်အာဏာဖြင့် ဝါးရမ်းကပ်ခြင်း သိမ်း ခြင်းပြုနိုင်မပြုနိုင် ဆုံးဖြတ်ရန် ပြင်ဆင်မှုဖွင့်ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမ မှုဆင်းများတွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ က အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို သုံးစွဲ၍ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်နိုင်သော်လည်း သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင် ထိုအာဏာကို လွယ်ကူစွာ သုံးစွဲခြင်းမပြုပေ။ နှစ်ဖက်သော အမှုသည်များအနေနှင့် မကျေနပ် က ကိုယ်တိုင် အယူခံဝင်ရန်၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ပေးရန် လျှောက်ထား နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် လိုအပ်ပါက ထိုသို့အမှုကိုခေါ်ယူ၍ ပြင်ဆင်ပေးနိုင်ကြောင်းမူကား ဥပဒေအရ ထင်ရှားသော အချက်တစ်ချက် ဖြစ် သည်။ ။ အပ်ဆုံးဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမကျင့်ထုံးက တောင်သူလယ်သမား များကို အတော်အသင့် အကာအကွယ်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအခွင့်အရေးများနှင့် မလုံလောက်သေးဟု ယူဆသဖြင့် တော်လှန်ရေးအစိုးရက “ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ” ကိုပြည့်စုံစွာ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ယင်းဥပဒေသည် တဖက်တွင် တောင်သူလယ်သမားများ၊ တဖက်တွင် မြေရှင် ငွေကြေးရှင်တို့ဖြစ်ပါကြသော တရားမမှုများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင် သည်။ ဥပဒေ၏ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်သာရမှာလည်း တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝလုံခြုံမှုတွင် တောင်သူ လယ်သမားအချင်းချင်း ယိုင်းပင်းကူညီ၍ စည်းလုံးကြခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ။ ဤနိုင်ငံတွင် တောင်သူလယ်သမားများသည် တဦးကိုတဦး တတ်နိုင်သရွေ့ လုပ်အားပြင်၎င်း၊ ကျွဲနွားပစ္စည်းကိရိယာတန် ဆာပလားဝါးရမ်းကူညီခြင်းဖြင့် ၎င်း စုပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်သည့် အလေ့အထရှိကြသည်။ အကယ်၍သာအခြား လယ်သမားတဦးထံမှ ကျွဲနွားပစ္စည်းကိရိယာကို ငှားရမ်းသုံးစွဲပြီးသော လယ် သမားတဦးသည် တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို အကာအကွယ်ယူ၍ ထိုကျွဲနွားပစ္စည်းကိရိယာတို့ကို ပိုင်ရှင်လယ်သမားအား ပြန် မပေးဘဲနေဆိုင်မည်ဆိုလျှင် တောင်သူလယ်သမား အချင်းချင်း ယိုင်းပင်းကူညီ အတူစိုက်ပျိုးထွန်ယက်ကြသည့် အလေ့ထုံးတမ်းသည် တစတစနှင့် ပျောက်ကွယ် ရပေလိမ့်မည်။ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ်ပေးရန်ပြဋ္ဌာန်း သည့် ဥပဒေသည် ထိုလုံခြုံမှု၏ အရေးကြီးသော အင်္ဂါတစ်ခုဖြစ်သည်။ တောင်သူ လယ်သမားအချင်းချင်း စည်းလုံးမှုကို ပျက်ပြားစေလိမ့်မည်။ တောင်သူလယ် သမားများ၏အကျိုးကို ရည်ရွယ်၍ ပြဋ္ဌာန်းထားပေးခဲ့သော ဥပဒေကို ရည်ရွယ် သလို မဟုတ်ဘဲ၊ မတရား သုံးစွဲစေလျှင် တောင်သူလယ်သမားများက တရား ဥပဒေများကို၎င်း၊ တရားရုံးများကို၎င်း၊ ယုံကြည်ကိုးစားခြင်း နည်းပါးလာ နိုင်သည်။ ။ ဥပဒေတရားကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် နောင်အခါများတွင် ပေါ် ပေါက်လာနိုင်သည့် ပြဿနာ၊ ဖြစ်ချပ်ဟူသမျှကို ခြုံမိငမိအောင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း နိုင်သည်မဟုတ်ချေ။ မေးမြတ်လင့်ခဲသော ပြဿနာဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာ

သောအခါ၌၊ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်အနှစ်သာရတို့နှင့် ပေါ်ပေါက်သောပြဿနာ ဖြစ်ရပ်တို့ကို အနီးကပ် ဆုံးထိုက်ညီအောင် စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးရန် တာဝန်သည် တရားရုံးချုပ်အပေါ်၌ ကျရောက်သည်။ ထိုသို့ စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်းခြင်း မပြုနိုင်လောက်အောင် ရှိနေလျှင်မူကား ဥပဒေကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပေးရန် ထောက်ခံရန်သာ ရှိပေသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပေါ်ပေါက်သောဖြစ်ရပ်တို့ကို စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍ မရနိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲသည်ဟု မဆိုသာချေ။

ဦးခွေး နှင့် ကိုအေး ပါ ၂ ၉၀၀

တရားမဇာရီမူ—အရစ်ကျ ပေးဆောင်နိုင်ရန် လျှောက်ထားချက်—ကာလစည်းကမ်း သတ်—အက်ဥပဒေ—နောက်ဆက်တွဲ အပိုဒ် ၁၇၅ အရ ရေတွက်နည်း—၎င်း ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၁၄ တို့နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းရှိမရှိ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက် ရုံးက ဒီကရီသည် အယူခံရုံး ဒီကရီနှင့်ပေါင်းစပ် သွားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍ ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကာလကို အယူခံရုံး ဒီကရီ ချမှတ်သည့်နေ့မှ စပြီး ရေတွက်ရမည်။ ။ ဤအမှုတွင် အယူခံရုံး ဒီကရီ ချမှတ်သည့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍သာ စည်းကမ်းသတ် ကာလကို ရေတွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ နှင့် ပုဒ်မ ၁၄ တို့မှာ ဇာရီမူတွင် အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန် လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာများနှင့် မသက်ဆိုင် ။ ။အမှုစွဲကရင် နှင့် မောင်စံကျော်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၂၊ ရန်ကုန် စာ ၅၄။ စူပရမန်းနီးယားချစ်တီးယား နှင့် အယ်(လ်)အင် ချစ်တီးယားဖန်း၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၂၅ (၇၃၀) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးသိန် ပါ ၂ နှင့် ဦးထွန်း ပါ ၂ ၁၀၀၁

တရားမမှု—ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားခြင်း—အဆိုလွှာ ချေလွှာကောက်ချက်များ လိုအပ်ခြင်း—မည်သို့မည်ပုံ တရားမမှုစွဲရန်ညွှန်ကြားချက်—လူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံပေါ်ပြန်ခြင်း။ ။အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် တိုင်တန်းသည့် အနေဖြင့် ဘောင်ပိုင်း ချင်းတောင့်ခိုင်၊ ကန်ပက်လက်မြို့၊ ခရိုင်ဝန်ရုံးသို့ ရုံးခွန် တော်တဆိပ်ခေါင်းများကပ်ပြီး မိမိနားလည်သမျှကိုသာ ရေးသား၍ လျှောက်လွှာထင်သွင်းခဲ့လေသည်။ ။ ဤလျှောက်လွှာကို မင်းတပ်မြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမ တရား သူကြီးက တရားမမှုတွင် တင်သွင်းသောအဆိုလွှာအနေဖြင့် လက်ခံခဲ့သည်။ ။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုအား ချေလွှာဘင်သွင်းရန် အခွင့် မချေသည့် ပြင်၊ ကောက်ချက် များမထုတ်ဘဲ သက်သေများကို စစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ ။ အယူခံတရားခံက ၎င်းသည် ဇနီးဖြစ်သူ မသိန်းရင် (ခေါ်) မသိန်းစေနှင့် အယူခံတရားလိုအိမ်တွင် အတူနေထိုင်လာခဲ့ရာ အယူခံတရားလိုနှင့် ဇနီးတို့က နှင်ချသဖြင့် ဆင်းလာခဲ့ရသောကြောင့် အယူခံတရားလိုက မယားဖြစ်သူ မသိန်းရင် နှင့် သားငယ်ကိုပေးအပ်ရန်၊ အကယ်၍ အယူခံတရားလိုက ၎င်း၏မယားနှင့် သားငယ်ကို ပေးအပ်ခြင်းမပြုပါက ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ အသွင်းဘိုးဝေလေးရာနှင့် မက်လာဆောင်စရိတ်ငွေ ၆၀၊ ၂ ဆကို ပေးရန် နှင့် သားငယ်ကိုလည်းပေးအပ်ရန် တရားစွဲဆိုသည်။ ။ အောက်မူလရုံးက အယူခံတရားခံစွဲဆိုသောအမှုကို “လင်မယားကွဲကွာမှု”

ဖြစ်သည် ဟုယူဆပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်သဖြင့် ဖလမ်းမြို့၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ “လင်မယားကွာရှင်းမှု” အနေနှင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးပြန်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုမှ တရားမမှု ဖြစ်၍ ဥပဒေအရ အဆိုလွှာ၊ ချေလွှာနှင့် ကောက်ချက်များရှိရန် လိုအပ်သည်။ ။ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ စဉ်စစ်အားဖြင့် မယားခေါ်လိုမှု၊ တနည်းအားဖြင့် မယားနှင့် ပြန်၍ ပေါင်းသင်း လိုမှု (Restitution of conjugal right) ဖြစ်ရမည်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံက ၎င်း၏ဇနီးမသိန်းရင်အား (၁) တရားခံအဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်း၍ အယူခံတရားလိုကို (၂) တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုရမည်။ ။ မသိန်းနှံ နှင့် မောင်ခါရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၄၅၁ ။ ။ မောင်ကြယ် နှင့် မကျင်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၄၁၁။ ။

V.G. Venugopal Naidu v. Lakshmi Ammal and another
မဂဒပ်၊ အတွဲ ၅၉၊ စာမျက်နှာ ၃၉၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ ချွင်းလှမ်းထိုးထိုးတမ်းစဉ်လား၊ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးစံအရ၊ အမှုကိုလိုက်နာ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ထိုသို့သောထုံးတမ်းစဉ်လားသည် ဥပဒေအလားတည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းရှိရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းကို ပေါ်လွင်အောင် စာဖြင့်သော်၎င်း၊ နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း ခိုင်လုံအောင် သက်သေပြရန် လိုအပ်သည်။

ဦးစံသိန်း နှင့် မောင်ခိုင် ၅၅၄

တရားရုံးများ၏ တာဝန်—အမှုများကို နက်နက်နဲနဲသုံးသပ်၍ အငြင်းပွားခြင်း၏အရင်းအမြစ်ကို ဖော်ထုတ်ရေး—အမှန်တရားကို စုစမ်းစစ်ဆေးရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ၁၁၁၆

တရားလိုပြုသက်သေများက ရုံးပြောင်းပေးရန်လျှောက်ထားခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားစီရင်ရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြားမှုရှိခဲ့စေဘဲ မျှတမျှန်ကန်ခြင်းလည်း ရှိအောင် အထူးထိရိယာစိုက်၍ ဆောင်ရွက်နေကြစဉ် အမှုစစ်ရုံးသည် ချိန်းသောရက်၌၊ မပျက်မကွက်စစ်ဆေးရန် ကြိုးစားသည်မှာ ရုံး၏တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ရုံးပြောင်းရန် အကြောင်းမရှိ။ ။ မိမိတို့၏ လိုအပ်ဆန္ဒပြည့်ရုံနှင့် တရားသူကြီးသည် မျှတမျှန်၊ ဘက်လိုက်သည်၊ အကတိလိုက် စားသည် စသည်ဖြင့် အာသာတစိတ်ဖြင့်ပြောဆိုစွပ်စွဲကြလျှင် မျှတမျှန်ကန်သော ပြည်သူအများယုံကြည် ကိုးစားသောတရားစီရင်ရေးကို ဖြစ်မြောက်စေရန် ခဲယဉ်းသည်။ ။ အမှုစစ်ရုံးတရားသူကြီးက ၎င်းအနေနှင့် သိက္ခာသမာဓိကို စောင့်တည်ကြောင်း ရုံးတွင်ပြောဆိုကာမျှဖြင့် ၎င်းရွှေ့မောက်၌ရှိသော အမှုများကို အခြားရုံးသို့ပြောင်းရွှေ့ရန် အကြောင်းမဟုတ်။ ။ အမှုကိုမှီ စတင်မစစ်ဆေးရသေးဘဲ ရုံးပေါ်ထွက် ယုံကြည်မှု မရှိတရားသူကြီးထံမ၊ တရားမျှတမှုကို ရမည်မဟုတ်ဟု စွပ်စွဲသည်မှာ ခိုင်လုံနိုင် သည် မဟုတ်။

ဦးကျော်မြင့် ပါ ၃ နှင့် မဝင်းဝင်းထင် ပါ ၂ ၅၄၇

တားဝါးရမ်းထုတ်ပေးရန်အမိန့်—ဃာယိတားဝါးရမ်း မည်သည့်အချိန်တွင် ထုတ်ပေးရန်သင့် မသင့်—တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ ၁၁၃၉

တင်ကူးကြံရွယ်ချက် မရှိဘဲ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရသာ
အပြစ်ရှိခြင်း:

၉၄၅

တင်ကူးကြံရွယ်ချက်—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂(၁) (ခ)—မည်သည့်အခါတွင် မရှိခြင်း

၉၆၁

တင်ကူးကြံရွယ်ချက်—ဥပဒေအရ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂
(၁) (ခ) နှင့် ၃၂၄

တည်မြဲသောအဆောက်အဦ (Permanent structure) မစွန့်လွှဲပြောင်းခြင်း
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈ (တ) သစ်သားအခန်းဖွဲ့နံရံ (Wooden partition)
တည်မြဲသော အဆောက်အဦမည်သည့်အခါ၌ဖြစ်ခြင်း။ ။ အယူခံတရားခံများ
က အယူခံတရားလိုသည် မိမိတို့နေသော အိမ်များတွင်၊ သစ်သားအခန်းဖွဲ့နံရံ
(Wooden partition) ဆောက်လုပ်ရာ၊ တည်မြဲသော ဆောက်လုပ်ခြင်း
(Permanent structure) ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲ၍ နှင်ထုတ်ရန် အမှုစွဲဆိုခဲ့သည်။
အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့သည် အယူခံတရားခံများအား အနိုင်ပေးခဲ့
လေသည်။ အယူခံတရားလိုက ဒုတိယအယူခံဘင်သွင်းရာ။ ။ စဉ်းဖြတ်ချက်။
။ ။ ။ ကြံအမှုတွင် အောက်ရုံးများက လက်ခံခဲ့သော သက်သေခံချက်များနှင့်
သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ထုံးများတွင် ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များကို နှိုင်း
ယှဉ်လေ့လာလျှင်၊ အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ် အခန်းဖွဲ့နံရံပြုလုပ်ထား
ခြင်းမဟုတ်။ အခန်းတခန်းဖြစ်ပေါ်လာရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊
ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်သော အခန်းကို အခြားသူတဦးနေထိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်
ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွဲ့နံရံမဟုတ်။
မူလငှါရမ်းထားသည့်အခန်းများကို ခေတ္တခဏ အနည်းငယ်မျှသာ ပြောင်းလဲ
ပြုလုပ်ထားခြင်း (Small physical change of a temporary or
unsubstantial nature) မဟုတ်ဘဲ၊ ယခင်ရှိထားရင်း အခန်းများနှင့်
မတူအောင် များစွာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း (Substantial change in
the character of premise) ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင် ယင်ရှားသည်။
ထို့ကြောင့် တည်မြဲသောအဆောက်အဦဆောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု တရားရမည်။
မောင်ခင်မောင် နှင့် ဒေါ်လှစု၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွတ်
တော်၊ ၄၇၁။ ။ လောင်အိဆေး (ခေါ်) လောင်အိကျွန် နှင့် ဒေါ်ခင်ကြည်၊
၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွတ်တော်၊ ၅၀၄။ ။ အထူးထံချွန်ရာထူး
ဟိရီ နှင့် စိန်ဘင်္ဂါ၊ ၁၉၆၅ ခု၊ အိုင်၊ အာဂ်၊ ကလကတ္တား၊ ၇၈၊ (၁၉၆၂) တို့ကို
ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အေး ရာဇဝတ်ဆီလော့ နှင့် ဒေါ်အမာကျန်ပါ ၂ ၄၀၆

တပ်မတော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၅ နှင့် ထွက်ငြိမ်းချမ်းသားခွင့်အမိန့် ဆက်စပ်ပုံ—
အမှုနှင့်ပတ်သက်သောစွဲ ကို အစိုးရ၏ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူရန် စပျတ်သော
အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း:

၁၀၃

စီကရိကျင့်ကို အရစ်ကျ ပေးဆောင်ခြင်း—စီကရိချမှတ်သည့်နေ့မှ ၆ လအတွင်း
အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန် လျှောက်ထားနိုင်သည့်ကိစ္စ—ကာလစည်းကမ်းသတ်
အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၇၅ ၁၉၂

ရွတ်သံသယ၏အကျိုး—မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်ရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ၁၇၀

နို့တစ်စာ ခွင့်ပြုချက်နှင့် နေသောသူအား အမှုမစွဲမီ ပေးရန်မလို။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိမ်နှင့်ထုတ်သောအမှုတွင်၊ တရားခံသည် တရားလို၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်နေထိုင်ခြင်းဖြစ်လျှင်၊ အကြောင်းကြားနို့တစ်စာပေးရန်မလို။ မခရတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၆၊ စာမျက်နှာ ၉၇။ ။ အလာဟဘတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၇၊ စာမျက်နှာ ၄၅၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၆ ခု၊ အောက်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်ဇွန်းနှင့်မသီ ပါ ၂ ၃၃၄

နို့တစ်စာ—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရ ပေးထားသောနို့တစ်စာကို မည်သည့်အခါတွင် ပြန်လည်ခြင်း ဖြစ်သည် မဖြစ်သည်ကို စဉ်းစားခြင်း— အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှားပြဿနာ—မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ၁၁၂

နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) (က) နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းအမိန့်—၎င်းကိုပယ်ဖျက်ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသို့ သွားကာမပြုတ်ပြန်မီ နိုင်ငံသို့အပြစ်မှရပ်စဲခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်၊ ၎င်းသည် ပြန်မာနိုင်ငံ သို့ ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

မမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၆၅၇

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ—အရောင်း (Sale Note) နှင့် အဝယ် (Bought Note) စာတမ်းများနှင့် ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်ခြင်း—မည်သည့်အခါတွင် အလောင်းအစားပြုလုပ်ရာထောက်ခြင်း: ၁၃၉

ပေါ်လျှော့လစ်ဟင်းမှုကြောင့် လျှော်ကြေးရလို့မ—ကျယ်ပြန့်သည့် မြစ်ကြောင်းတွင် သင်္ဘောများ မောင်းနှင်သွားလာရန်စည်းကမ်း၊ သင်္ဘော နှစ်စင်း ဦးချင်းဆိုင်၍ ဆံ့မိလျှင် ရှောင်တိမ်းနည်း—ပေါ်လျှော့လစ်ဟင်းမှုကို အထင်အရှား တင်ပြနိုင်ရန် တာဝန်။ ။ ထရားလိုပိုင် ရန်ကုန်-ဟင်္သာတလမ်း ပြေးဆွဲနေသည့် နှစ်ထပ် မော်တော် သင်္ဘော စိန်ဝင်းကြည်နှင့် ထရားခံများပိုင် ရန်ကုန်-ချောင်းမြလမ်း ပြေးဆွဲနေသည့် တထပ် မော်တော်သင်္ဘောမြေပြည်သာတို့သည် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ည ၁၁ နာရီခွဲအချိန်ခန့်တွင် မအူပင်မြို့ အလွန် ခနောင့်တိုရွာ အနီးရှိ ရေဝတီမြစ်အကော့၌ တိုက်မိကြလေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မော်တော် နှစ်စင်းတိုက်မိရာ ဒေသသည် မြစ်ကျဉ်းမဟုတ်ဘဲ အတော်ပင် ကျယ်ပြန့်သည့်ရေကြောင်းတွင် မြစ်ကြောင်းထင်ရှားသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် မော်တော် နှစ်စင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ရှောင်တိမ်း ခုတ်မောင်းနိုင်သည့် အလျောက် ရေကြောင်းကျွန်း စည်းကမ်းများအတိုင်း လိုက်နာ ခုတ်မောင်းရန် မလိုဘဲ တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း မတိုက်မိရအောင် သတိမပြု လွတ်လပ်စွာ မိမိတို့ စိတ်ကြိုက် လမ်းအတိုင်း ခုတ်မောင်းနိုင်ပေသည်။ ။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှုတွင် မည်သည့်မော်တော်က ရေကြောင်း မှားပြီး ခုတ်မောင်း လာသည် ဆိုသော

ပြဿနာမှာ အဓိက ပြဿနာ တရပ်မဟုတ်ပေ။ တက်တိုးဆန်နှင့်ဆီစက်များ နှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဘုတ်အဖွဲ့၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၁၇ (၂၂၈) ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မော်တော် နှစ်စင်းသည် မြစ်လယ်ရေစီးကြောင်းတွင် ရှုတ်တရက်ဦးချင်းဆိုင်၍ ဆိုမိပါက တစင်းနှင့် တစင်း မထိုက်မီရအောင် မြစ်ကြောင်း ဥပဒေအရ လက်ျာ ဘက်သို့ ရွောင်းတိမ်ပေးရန် တာဝန်ရှိ၏။ အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အချက် အလက် အားလုံးကို ပေါင်းစပ်ကြည့်ရှုလျှင် မော်တော်နှစ်စင်းထိုက်မီရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ တရားခံပိုင် မော်တော်၏ ဆလင်နှင့် သင်္ဘောသားတို့၏ လစ် ဟင်မှုကြောင့် ဖြစ်ရမည်ဟု တတစ်ချအဆုံးအဖြတ်ပေးရန် သက်သေအထောက် အထားခိုင်လုံခြင်း မရှိ။ ယင်းသို့ တရားခံများ ပေါ့လျော့ လစ်ဟင်းမှုကို အထင် အရှား တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသည့် အမှုမျိုးတွင် တရားလိုသည် တရားခံထံထံမှ ပျက် စီး ဆုံးရှုံးသည့် အတွက် လျော်ကြေးငွေ မရနိုင်၊ ဝီလီယမ်မော်ဂင် နှင့် ဆင်း အီး၊ အာ(ရ်)၊ (၁၈၅၇)၊ ၁၁ မိုး၊ ၃၀၇ စာ၊ ၃၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးစောဦး နှင့် ဦးစိန်လွင် ပါ ၂ ၉၀၉

ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပေးရန်နှင့် လက်ရောက်အပ်ပေးရန် တရားခံဆိုမှု— ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သော စာရွက်စာတမ်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း စာရွက်စာတမ်း— မြေပုံနှင့် မြေအတ္ထုပ္ပတ္တိတို့၏ သက်သေ အထောက်အထား။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတွင် အရေးကြီးသော ပြင်းချက်မှာ အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ပိုင်ဟုသည့် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုဘက်မှ တင်ပြသည်မှာ သက်သေခံ မြေပုံနှင့် သက်သေခံမြေ အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့ ဖြစ်သည့်အပြင် အချင်းဖြစ် မြေကို လေလံတင် ရောင်းစဉ်အခါက ရှိနေ၍ သိရှိသူ၏ သက်သေထွက်ချက်ဖြစ် သည့် အယူခံတရားလို တင်ပြသွားသည့် သက်သေခံ စာများမှာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေး နိုင်သော စာရွက်စာတမ်း (document creating title) မဟုတ်ဘဲ၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသရာတွင် တန်ဖိုးရှိသော စာရွက်စာတမ်း (document evidencing title) ဟုယူဆရသည်။ အချင်းဖြစ် မြေယာကွက်ကို အယူခံ တရားလိုထံယူစဉ်အခါက ရရှိသော အရောင်းလက်မှတ်ကို အယူခံတရားလိုက ရုံးတွင် မပြနိုင်စေကာမူ၊ တင်ပြထားသည့် မြေပုံနှင့် မြေအတ္ထုပ္ပတ္တိတို့မှာ အချင်း ဖြစ်မြေကို အယူခံ တရားလိုက ပိုင်ကြောင်းကို ပြသည့် သက်သေအထောက် အများ ဖြစ်သည်ဟု ယူသည်။

Ko Po Maung and one v. Ma Mein Gale, I. L. R. (1923), Vol. I (Rangoon Series) 562; Ko Yan and another v. Ma Mai Wi, I.L.R. (1932) Vol. X (Rangoon Series) 529; Maung Daw Na and another v. Maung Wa Maung and others, R.L.R. (1941) 706; Aung Hla v. Ton Gyi, Ma Hnin U, Lower Burma Rulings (1915-16) Vol. VIII, 264; Ram Sarup Rai and others, v. Charitter Rai, A.I.L. (1927) All., p. 338 မသက်ဆိုင်။

V.R.A. Veerappa Chettyar v. U Po Nge, B.L.R. 1949 (H.C.) p. 553; Radha, Kishun and others v. Chyam Das and others, A.I.R. (1939) Pat., p. 671 ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးဘတင် နှင့် ဦးလှစေ ပါ ၆ ဦး ၁၁၃၁

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃—အပေါင်ခံသူက အပေါင်ခံထားသော ပစ္စည်းနောက်သို့လိုက်၍ အရေးယူနိုင်ခွင့်ရှိ မရှိ ၇၇၁

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ (၂)—အာမခံရန် တာဝန်ယူကားသူ၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်—“Warranty of title”—၎င်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မိုးတိမ် များ ပမာ ဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုးခြင်း စသည့် အနှောင့်အယှက်ကို ကွယ်ပြောက်ရှင်း လင်းခြင်း ၇၇၆

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆—အကြောင်းကြားခို တစ်စာ မည်သည့် အခါ အတည်ဖြစ်ခြင်း—အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အကြောင်း ကြားခို တစ်စာ၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု ၅၇၂

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၇—ငှါးရမ်းခြင်း—ထလမှတလငှါးခြင်း— မည်သည့်အခါတွင်ဖြစ်ခြင်း—ကာလစည်းကမ်းသတ် ၃ နှစ်အတွက်သာ တရားစွဲ စွဲဆိုနိုင်ခြင်း ၄၄၁

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈ (တ)—တည်မြဲသောအဆောက်အအုံဟု မည်သည့်အခါတွင်ယူဆရန်ဖြစ်ခြင်း—အခန်းဖွဲ့နံရံ ၄၀၆

ပြစ်ဒဏ်—ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်—ဂလဲစား ချေခြင်းအစား ပညာပေးရန် သဘော တရား—လူကောင်းတယောက်အဖြစ် ပြန် လည်ရပ်တည်နိုင်ရန်ရည်မှန်းချက် ၃၇၀

ပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ပေးရန်လျှောက်ထားခြင်း—အရပ်သား တဦး (Private person) အနေဖြင့် လျှောက်ထားခြင်း ပြုနိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အစိုးရက လျှောက်ထားခြင်း မပြုသော်လည်း၊ အရပ်သားတဦး (Private person) အနေဖြင့် တရားခံအပေါ် တရားရှုံးကချေမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေး ရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော (or which otherwise comes to its knowledge) ဟုဆိုသော စကားသည် အလွန်ကျယ်ပြန့်သည်။ ။မောင်ပု နှင့် မောင်ကြည်မောင်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၂၀၃။ ။ရွန်ကာရ်ရွန်ရန်နှင့် ရာမာအိတ်ထူး၊ ၄၁ ရာဇဝတ်ဥပဒေကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၇၉၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ချစ်မြိုင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အိမ်ရာမင်း (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင် ၃၆၄

ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း—ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ ပြစ်မှုတွင် တသက်တကျွန်းဒဏ် ပေးခြင်း—များလွန်းခြင်း—ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ၊ ပြစ်မှုပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိစ္စ။ ။ အယူခံ တရားလိများသည်၊ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ နှင့် ၃၆၅ အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်းဟောခို၍၊ အောက်မှူးက တသက်တကျွန်း ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်လိုက် ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ ပြစ်မှုအတွက် တသက်တကျွန်းပြစ် ဒဏ်မှာ ကျူးလွန်သောပြစ်မှုနှင့်တူသော်၊ များလွန်းသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေလျှင် သင့်လျော်မည်ဖြစ်သည်။ ။ ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ ပြစ်မှုအတွက် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်စီကျခံစေရန် အမိန့်ချလိုက်သည်။

ထွက်ဆိန်း နှင့် ၁ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၃၃၃

ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်များ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(င)အရ၊ ပညာသင်ကြားထိန်းသိမ်းထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း။ ။ လျှောက်ထားခံရသူအားပြစ်မှုကျူးလွန်သောသူငယ်များအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (င) အရ၊ သရက်မြို့၊ ကလေးသူငယ် များပြုပြင်ရာဌာန (ကလေးထောင်) တွင် (၁) နှစ်တိတိပညာသင်ကြား ထိန်းသိမ်းထားစေရန်အမိန့်မှာ ရုံးများလက်စွဲ (ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း) အပိုဒ် ၇၆၂ နှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိသဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ သုံးနှစ်တိတိသားရံရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဦးကျော်ညွန့် (ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ) နှင့် မောင်အေးသန်း ၅၄၅

ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ လူငယ်များ ဂေဟာသို့ အသက် ၁၇ နှစ်ရှိ တရားခံကိုပို့ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန်အမိန့်။ ။ အယူခံတရားလိုနှင့်သေသူတို့သည် တူကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြင်းများကြရာအယူခံတရားလိုက ဓါးနှင့် ခုတ်သဖြင့် သေဆုံးခဲ့၏။ အထူးတရားသူကြီးကရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၂) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိပြီးလျှင် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုသည် အသက် ၁၇ နှစ်မျှသာရှိသည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် ၎င်းအား ပြစ်မှုကျူးလွန်သောငယ်ရွယ်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ လူငယ်များဂေဟာသို့ ပို့စေရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သောငယ်ရွယ်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ လူငယ်များဂေဟာတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအား ၎င်းတို့၏ အသက် ၂၃ နှစ်အထိသာထားနိုင်သည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံ တရားလိုသည် ပြစ်မှုကိုခိုက်ရန်ဒေါသအလျောက် ကျူးလွန်ခြင်းရက်စက် ကြမ်းကြုတ်စွာ ခုတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ တချက်မျှသာခုတ်ခြင်း၊ မိမိခုတ်ကြောင်းကို ရိုးသားစွာပင် ပြောဆိုချက်ပေးခြင်းတို့ကို ထောက်ရှု၍ လူငယ်များဂေဟာတွင်အသက် ၂၁ သို့ ရောက်သည်အထိ ထားရှိလျှင် တရားမျှတသည့်ပြင် ၎င်း၏ ဘဝရွေးရေးအတွက် သင့်တော်လျော်ကန်လိမ့်မည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ငယ်ရွယ်သူ တဦးအား ဂေဟာသို့မပို့မီ ၎င်းသည်ဂေဟာတွင် အကျင့်စာရိတ္တပြုပြင်၍ ရမည့်သူငယ်တဦးဟုတ်မဟုတ်၊ ၎င်း၏နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကိုလေ့လာ၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုသည်။ ။ လူငယ်များ ဂေဟာသို့ ပို့ခြင်းမပြုမီ ကူးစက်တတ်သောရောဂါ စသည်ရှိမရှိကို ဆရာဝန်ဖြင့် စစ်ဆေးရန်ပြုလုပ်ရမည်။ ။ ရုံးလက်စွဲဥပဒေအရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်တဦးအား လူငယ်များဂေဟာသို့ပို့သောအခါ အစိုးရထံသို့ အစီရင်ခံရသည်။ သို့မှသာ အစိုးရအနေနှင့်လည်း ဂေဟာမှူးမှတစ်ဆင့် ထိုလူငယ်ကိုရရှိစိတ်ပြုပြင်နိုင်မည်။ ထိန်ဝင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်စိုးများ၊ စာ ၃၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၅၅၂

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—ခရိုင်တရားမရုံး၌ သေတမ်းစာ အတည်ပြုရန် စွဲဆိုမှု—တရားရုံးချုပ်တွင်လည်း အမေ့မှု စွဲဆိုခြင်း—ပြိုင်တူ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိခြင်း—ခရိုင်ရုံးက စောင်ဆိုင်ရန်တာဝန်ရှိ မရှိ။ ။မာရီရန် စူလတန် (ခေါ်) ဒေါ်မိဆိုသူ ကွယ်လွန်သဖြင့် အယူခံတရားနှင့် အခြား နှစ်ဦးတို့က ခရိုင်တရားမရုံးတွင် ကွယ်လွန်သူ၏ သေတမ်းစာဟု ၎င်းတို့က တင်ပြ ကြသော စာတမ်းနှစ်စောင်ကို အတည်ပြု ပေးပါရန် လျှောက်ထားကြသည်။ ပဌမအယူခံတရားလိုက အတည်မပြုရန် ကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်းခဲ့သည်။ ထိုနောက် ပိုင်းတွင် ၎င်းကဒေါ်မိ၏အမေအနှစ်များကို ခွဲဝေပေးရန်အတွက် ယခင် တရား လွှတ်တော်တွင် အမေ့မှုတစ်စုံဆိုခဲ့သည်။ ထိုအမှုစွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားစေခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံ တရားလို စွဲဆိုသော အမှုမှာလည်း ပလပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ထိုအခါ ခရိုင် တရားမရုံးက သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်း အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရာ ပဌမအယူခံတရားလိုသို့ နို့တစ်စာ ထုတ်ဆင့်ခြင်းမပြုဘဲ သေတမ်းစာများကို အတည်ပြုလိုက်လေသည်။ ပဌမအယူခံတရားလိုက မိမိရုံးခိုမိခဲ့သော တရားမကြီးမှု အတွက် အယူခံဝင်လေသည်။ အယူခံမှု၌ ပဌမအယူခံတရားလိုနှင့် အချို့သော အမှုသည်များက ကြေအေးကြပြိုးလျှင် ရုံးကအယူခံအမိန့်တွင် မှတ်တမ်းတင်ပေး ရန်လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် ပဌမအယူခံတရားလိုက ၎င်းအားနို့တစ် မထုတ်ဘဲ သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် ခရိုင်တရားမရုံး၌ လျှောက်ထားလေရာ အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားခံက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်သောအခါ အောက်ရုံးအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေ သည်။ သို့ကြောင့် ပဌမအယူခံတရားလိုကအထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပြုရန်လျှောက်ထား ရာ ရရှိခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခရိုင်တရားမရုံးနှင့် တရားလွှတ်တော်တို့တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့် ပြိုင်တူ ရှိနေသဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးတွင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက် လျှောက်ထား ခဲ့ခြင်းမှာလည်း တရားလွှတ်တော်တွင် ပဌမအယူခံတရားလိုက စွဲဆိုသောအမှု၏ အရင်ကျသောကြောင့် ခရိုင်ရုံးသည်တရားလွှတ်တော်တွင် ပဌမအယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ထားသည်ကိုပြီးပြတ်သည်အထိစောင့်စားရန် တာဝန်မရှိ။ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထိုသို့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တရားမဝင်ဟု မဆို သာချေ။ ထိုသို့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းကိုတားဆီးလိုက ပဌမအယူခံတရားလိုက ကသာ ခရိုင်ရုံးကိုသော်၎င်း၊ တရားလွှတ်တော်သို့သော်၎င်း လျှောက်ထားရန် ဖြစ်သည်။ ရုံးအနေနှင့် အယူခံဝင်ထားရုံမျှနှင့် အမှုကို အကန့်အသတ်မရှိ ဆိုင်းငံ ထားရန်သင့် မသင့် ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အယူခံဝင်ရုံမျှနှင့် ဆိုင်းငံ့ရမည်ဟု မဆိုသာချေ။ ။အီစူတ်ဟမ်မက်ဆီးမားနှင့်အစ်(စ်)မေး (လ်) ဟမ်မက်ဆီးမား နှင့် အများ၊ ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၆၀။ ပေါလ်(စ်) နှင့် ဝီတာချန်၊ ၁၉၄၂ ခု၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၂၈၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဟာဂျီဘီဘီနှင့်ပါ ၅ နှင့် ဘီဘီဂျန် ၇၅၉

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—ပဌမ အယူခံမှုတွင် တရားသူကြီး သုံးဦးဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တရားဝင် မဝင်—အထူးအယူခံဝင်ခွင့် ပေးသင့် မပေး

သင့်။ ။လျှောက်ထားသူနှင့် အခြားသူများအပေါ်တွင်၊ ပဌမလျှောက်ထားခံ
ရသူက၊ ကွယ်လွန်သူနှင့် ကွယ်လွန်သူ၏ သမီးတို့၏အနီးဆုံးဆွေမျိုးသည် မိမိသာ
လျှင်ဖြစ်သဖြင့်၎င်းတို့၏ကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများကို အမွေဆက်ခံသင့်သူသည်
မိမိသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့်မြှောက်တကျေညာပေးပါရန်တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ တောင်းခံ
သောစီကရီကိုရရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါလျှောက်သူက ပဌမအယူခံဝင်ဆု မအောင် မြင်
ခဲ့ချေ။ သို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊
အခွင့်ထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။ သို့သော် အယူခံဝင်ရန်
အခွင့်ထူးပေးရန်သင့်မသင့်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ ဥပဒေပြဿနာတရပ်ကို စဉ်းစားရန်
လိုအပ်လာသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤရုံး၏ နည်းဥပဒေက ခရိုင်တရားမရုံးမှ
တက်ရောက်လာသော တန်ဘိုးငွေ တသောင်းအထက်ရှိ ပဌမ အယူခံမှုတွင်၊
တရားသူကြီးနှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးက ကြားနာဆုံးဖြတ်မည်ဟု ဆိုထားစေကာမူ
တရားသူကြီးချုပ်က တရားသူကြီးသုံးဦးထိုင်၍ ဆုံးဖြတ်စေခဲ့ခြင်းသည် တရားဝင်
သည်။ ထိုခုံရုံး၏ စီရင်ချက်သည်လည်းတရားဝင်သည်။ အမှုသည်တဦးအနေနှင့်
မိမိ၏အမှုကို မည်သူကသာ ဆုံးဖြတ်ပေးပါ၊ တရားသူကြီး နှစ်ဦးထိုင်သော
ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပေးပါဟူ၍တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိချေ။ ။ ထပ်မံဆိုဖြတ်ချက်။ ။
ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီက အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ကို ဖွင့်ပေးသည့်
စေတနာနှင့်လည်း ပြည့်ဝရလေအောင်၊ ဤရုံးအနေနှင့်လည်း ဥပဒေပြဿနာ
ကြီးများ ပေါ်လို့ပေါ်ငြား ရှာဖွေနိုင်လေအောင်၊ တွေ့ရှိခဲ့လျှင်လည်း ထိုပြဿနာ
ကြီးများကို ဖြေရှင်း၍ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးပြုသည့် တရားစီရင်ရေးကို ဖန်တီး
နိုင်လေအောင်၊ ဤလျှောက်လွှာ ပေါက်ဖွားခဲ့သည့် ပဌမ အယူခံမှုကို ဤရုံး
တရားသူကြီး သုံးဦး ပါဝင်သောခုံရုံးက ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးစေကာမူ၊
ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ လျှောက်ထားသူသည်
အယူခံဝင်ခွင့် အထူးလာရောက်တောင်းဆိုခြင်းကို ဤရုံးက ကြားနာ၍ အခွင့်ထူး
ပေးထိုက် မပေးထိုက် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သင့်သည်ဟု ယူဆသည်။ အက် (၆) အန်သီနီ
နှင့် ဖရန်စစ်အာအာသား၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မဒရပ်၊ စာ ၃၀၄။
ရှရီခါရောနှင့် တဦးအမူ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၇ ခု၊ အန်ခါပရာဒက်၊ စာ ၆၀။
ဆွန်ရမ်းရာမီရာ (ရ်) နှင့် ဦးသားဝင်း၊ ၁၉၅၃၊ ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ အာ (ရ်)၊ စာ ၇၂
တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်ရွှေခိန်မြ နှင့် ဦးထွန်းအောင်မြူ ပါ ၂ ၆၂၀

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—ပစ္စည်းပြောင်းလဲခြင်း အက်ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၅၅ (၂) အရ အာမခံဘာဝန်ယူထားသူ၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်—၎င်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို
မိုးတိမ်များပမာ မိုးအုပ်လွှမ်းမိုးခြင်း စသည့် အနှောင့်အယှက်ကို ပျောက်ကွယ်
ရှင်းလင်းခြင်း—သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ မြက်ဆိုချက်
စီကရီရရှိရန် အမှုများတွင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်အချက်။ ။ အချင်းဖြစ် မြေနှင့်
အဆောက်အဦကို မူလက ဒေါ်မမခင်ပိုင်၍၊ ၎င်းသေဆုံးသောအခါ အယူခံ
တရားခံများက အမွေရရှိကြသည်။ ထိုနောက် အချင်းဖြစ် မြေနှင့်အဆောက်
အဦကို ဦးမောင်ဦးဆိုသူအားအရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် အပြီးအပိုင်ရောင်းချ
လိုက်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ရောင်းစဉ်အခါက ရောင်းသူများကသော်၎င်း၊ ဝယ်ယူသူ
ကသော်၎င်း ကွယ်လွန်သူက အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အဆောက်အဦကို သူတပါးအား

ရောင်းချလိုက်သည့်ဟုအလျင်းမသိကြချေ။ သို့ရာတွင်ဝယ်သူက အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက်အဦကိုဦးရမ်းနေထိုင်ကြသူများထံမှဦးရမ်းခများကိုငှင်းအား ပေးရန် အကြောင်းကြားနဲ့ တစ်စာပေးသောအခါ အယူခံတရားလိုက ဝယ်သူသို့ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို မိမိသည် ကွယ်လွန်သူထံမှ အခရင်း စာချုပ်နှင့် ဝယ်ယူခဲ့၍ ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့ကြောင်း၊ ပြန်ကြားစာပေးပို့လိုက်သည်။ ထိုအခါ အယူခံတရားခံတို့က အရောင်းအဝယ် စာချုပ်သည်မဟုတ်မမှန်မသား သဖြင့် လိမ်လည်၍ ချုပ်ဆိုထားသောစာချုပ်ဖြစ်၍အတည်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပျက်ပြယ် ရန်ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ၎င်းတို့အပေါ်တွင်ချုပ်နှောင်ထားသောတာဝန်သက်ရောက် ခြင်းမရှိကြောင်း မြက်ဖော်ချက် ဒီကရီကို ရရှိရန်စွဲဆိုသည်။ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံတို့သည် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် စိုးစဉ်းမျှ မရှိတော့သဖြင့်အမှုကို စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည် အမှုကို အကျိုးဆိုင်ရောက်သော သက်သာခွင့် (consequential relief) ကိုထည့်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထုချေသည်။ မူလခိုးနှင့် အယူခံရိုးများတွင် အယူခံတရားလိုသည်ရှုံးနိမ့်ခဲ့ လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုတို့က ၎င်းတို့ပိုင်သည့် အချင်း ဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကိုဦးမောင်းဦးအား ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၄ အရ၊ ရောင်းချလိုက်သဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်ရောင်းချလိုက်သောပစ္စည်းများတွင် ပိုင်ဆိုင်သည့် (ownership) မရှိတော့ဘဲဖြစ်သွားသော်ငြားလည်း ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ (၂) ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စီရင်ထုံးများအရ၊ ၎င်းတို့တွင် ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အာမခံတာဝန်ယူ ထားသောပိုင်ဆိုင်ခွင့် (warranty of title) ရှိနေသေးသည်ဟုဆုတ်ပြန်၍၊ ထိုသို့သော အာမခံတာဝန် ယူထားသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (warranty of title) သည် ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး (in relation to the property) ရှိနေသေးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုသို့သော (warranty of title) ရှိနေသောကြောင့် သာလျှင် ပစ္စည်း ဝယ်ယူသူက ၎င်းဝယ်ယူသော ပစ္စည်းများတွင် ပစ္စည်းရောင်းချသူ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိကြောင်းကို သိရှိခဲ့လျှင် ပစ္စည်းရောင်းချသူအား၊ ဝယ်ယူသော ပစ္စည်းအဖိုးခေ့ကိုသော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် လျှော့ကြေးကိုသော်၎င်း၊ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်လေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စည်းရောင်းချသူက ထိုသို့တရားစွဲဆိုခြင်း မခံရအောင် ၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို အခြားသူတဦးတယောက်က မိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ် လွှမ်းမိုး၍ အနှောင့်အရှက်ပြုလုပ်လျှင် (to cloud their title) ၎င်းသည် ထိုသို့သောမိုးတိမ်များပမာဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုးသည့်အနှောင့် အရှက်ကိုပျောက်ကွယ် ရှင်းလင်းအောင် တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ မိုရလာ(လ်)ပစ်ချေယာ နှင့် ဘောဂါတာရာပူတင်ကတခရစ်ရှန်ရာ နှင့် အများ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ မေလ၊ ၄၇၉။ ဘာစာရက်ဒီဂျစ် နှင့် အီနာဂျပ်ဒီမနီယာ၊ ကာလကဏ္ဍားစီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၅၊ ၂၉၈။ ရွာဟူအာသာဒေးရွာကူမပါအများနှင့် အက်(စ်) ဇာကောဟူးနုပါအများ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄၊ အလဟဘတ်၊ ၂၄၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သီးခြားသက် သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ စွဲဆိုသည့် အမှုများတွင် သက်ဆိုင်ရာရိုးများက မြက်ဆိုချက် ဒီကရီကို ရရှိရန် စွဲဆိုသော အမှုများကို လက်ခံခြင်းပြုနိုင်သည် မပြုနိုင်သည်နှင့် ပတ်သက်၍စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်ထက်၊ အမှုများတွင်တောင်းဆို

သောသက်သာခွင့်များကို ပေးရန်သင့်သည် မသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ပိုမို၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ဧစူရက်ဒီယာ ပါ ၁ နှင့် ဧရေနီဘာစာရက်ဒီနှင့်အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၆၊ မဒရပ်၊ ၆၀၅။ နဂံမာ(လ်) နှင့် အဂိုရာမူသီး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မဒရပ် ၂၄၈။ သဲလရားကိုနားပါ ၁ နှင့် ရာမာဆာမိကိုနားပါ ၁၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ မဒရပ်၊ ၈၉၄။ စူကာလာ(လ်)ပါအများနှင့်ဧဝီလာ(လ်)ပါအများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄၊ ထာဂျာစတန်၊ ၁၇၀ (၁၇၁) တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးအေးကျော် နှင့် ဦးဘခိန် ပါ ၃ ၇၇၆

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—မည်သည့်အခြေအနေထွင် အထူးအယူခံခွင့်ပေးအပ်သင့်ခြင်း။ ။ကွယ်လွန်သူ ဦးထွန်းဝင်းနှင့် ၎င်း၏ သား-သမီးတို့ကလျှောက်သူအပေါ် ချေးငွေများရရှိရန် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး အသီးသီးတွင် ခွဲဆိုသောတရားမမှုများကိုပလုပ်လိုက်သည်။ အယူခံခွင့်သော အခါ ပြင်ဆင်မှုနှင့် အယူခံမှုများတွင် တရားလိုများစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခြင်းကို မကျေနပ်သဖြင့် ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံခွင့်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံရုံးမှဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း သည် တဖက်စောင်းနင်း မှုတမှုမရှိဘဲ၊ ဥပဒေအရများစွာများယွင်းချွတ်ချော် နေသည်ဟုမည်သို့မျှယူဆနိုင်ရန်မဖြစ်သည့်အပြင်၊ ဤအမှုများတွင် ချို့ယွင်းချက် များရှိနေကြောင်းကို မည်သို့မျှ မပေါ်လွင်မထွေ့ရုံကားလျှောက်လွှာများကို ပလုပ်ရမည်။ ။*J. Huie v. I.K. Aiyavoonaiku, (1951) B.L.R. (S.C.) p. 81* ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထုသော် နှင့် ဦးထွန်းဝင်း (၎င်းတရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြားသာ အေ၊ ကြီးမြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်ရီ နှင့် မောင်ခင်ကြည်) ၅၁၇

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—မြေခွဲဝေပေးရန်စွဲဆိုမှု—သီးခြား သက်သာခွင့်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရစွဲဆိုခြင်း။ ။အချင်းဖြစ်မြေခွဲအယူခံတရားလို များအပါအဝင် အိမ်ထောင်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကျော်တို့ မြေငှားချ၍ နေထိုင် ကြသည်။ ထိုမြေဝယ်ယူရန်အတွက် အယူခံတရားလိုများအပါအဝင် မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သူများက အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကြ၍ မြေပိုင် ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း ကြသည်။ ထိုသို့ဝယ်ယူနိုင်ရန် ငွေများကို အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သော သူများထံမှ အချိုးကျ ကောက်ခံရန်ဖြစ်သည်။ မြေကွက်ရနိုင်သူများမှာ မူလ ကနဦးပိုင်ရှင်လက်ထက်ကတည်းက နေထိုင်သူ ဖြစ်ရမည်သာမက စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်သော မြေငှားများလည်း ဖြစ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ထိုနောက် အချင်းဖြစ်မြေကို ရေစုတ်ပြုလုပ်၍ ဝယ်ယူကြသည်။ ယင်းသို့ဝယ်ယူပြီးနောက် မြေကိုခွဲစိတ်ပေးရာတွင် အယူခံတရားလိုများမရရှိပေ။ သို့မရရှိသောအခါအယူခံ တရားလိုများက သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အယူခံတရားခံ များကို တရားစွဲဆိုကြ၏။ တရားလိုနှင့် တရားခံများသည် ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှုမရှိဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ၏ အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွပယ်ခံလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဌမ တရားမ အယူခံမှုတွင်

အယူခံရုံးအနေဖြင့် အမှုတခုလုံးကို ခြုံငုံစဉ်းစားရမည်။ ပြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့သည် တရားဝင်ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့မဟုတ်။ ထို့အပြင် ၎င်းအဖွဲ့မှာ တရားဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားခြင်း မရှိသဖြင့် အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ် မူလက ၇ ဦးရှိခဲ့ရာမှ ၄ ဦးနုတ်ထက်သွားသဖြင့် အသစ် ၄ ဦးတို့ ပါဝင်လာသော အဖွဲ့သည် ပြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့အမည်ခံသော်ငြားလည်းလုံးဝအဖွဲ့သစ်တခု ဖြစ်သွားသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပဋိညာဉ်အရဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်းရှိစေကာမူ အဖွဲ့တင်ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦးသည် မူလကအယူခံတရားလိုများနှင့်အပြောအဆိုရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦး မဟုတ်ဘဲ လူသစ်များသာ ဖြစ်လာသောကြောင့်၊ ဤလူသစ်များ ပါဝင်သောအဖွဲ့နှင့် အယူခံတရားလိုတို့မှာ ပဋိညာဉ်အရနှစ်ဦးနှစ်ဘက်ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။ အဖွဲ့မှာ တရားဝင်အဖွဲ့မဟုတ်သောကြောင့် အဖွဲ့ကို တရားမစွဲဆိုနိုင်။ တန်ခိုင် နှင့် သီဟိုဠ်၊ ၁၉၃၂ ခု၊ အိုင်၊ အယ် (လ်)၊ အာ (ရ်)၊ အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၄၉၀။ ပစ်စတို လုံးဝရှုံးခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်မှုများ အာမခံအသင်း ချန်စရီပေးရှင်း၊ အတွဲ ၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၃၇။ ပက်ထရီပရာဆပ်နှင့် နာဂါမား၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ တရားရုံးချုပ်၊ စာမျက်နှာ ၅၅၉။ မဒမ်ဂိုပေါနှင့် ရှိဝါဒတ် (စ်)၊ ၁၉၃၄ ခု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၈၇၂။ ဦးဘယုနှင့် မောင်ရွှေ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (ယခင်တရားလွတ်တော်)၊ စာမျက်နှာ ၁၆၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးခင်မောင် ပါ ၆ နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၈

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းအက်ဥပဒေနှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းရှိ မရှိ—ကာလစည်းကမ်းသတ်မှတ် ရေတွက်နည်း။ ။ အယူခံတရား လိုအောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီသည် အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) ဖြစ်သော သင်္ဘောကုမ္ပဏီနှင့် အယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကုမ္ပဏီ ကိုယ်စားလှယ်များ အပေါ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ တရားတထုံးစွဲခဲ့သည်။ ၎င်းမှာအယူခံ တရားလိုက သံချောင်းမုခ်အထုပ် ၆၀ ကို နိုင်ငံခြားမှ မှာယူခဲ့ရာ ဟောင်ကောင်မြို့တွင် ထိပစ္စည်းများကို အယူခံတရားခံ အမှတ် (၁) ပိုင် သင်္ဘောနှင့်တင်၍ ရန်ကုန်သို့ ပို့ခဲ့ရာ သင်္ဘောသည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဆိုက်ကပ်၍ ပစ္စည်းများကို ချဲ့ခဲသော်လည်း အယူခံတရားလိုမှာယူခဲ့သော ပစ္စည်းများကိုမူ ထိကုမ္ပဏီက မရရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းများ အတွက် နစ်နာလျှော်ကြေးငွေ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ အယူခံတရားခံများက အမှုကို ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ စွဲဆိုသဖြင့် ပလပ်ရပါမည်ဟု အဓိကထား၍ ခုခံခဲ့သည်။ အယူခံ တရားလိုသည် မူလရုံးတွင် ရှုံးနိမ့်ခဲ့သဖြင့် အယူခံခံရာ၌လည်းမအောင်မြင်ချေ။ အယူခံခံရန် အခွင့်ထူးလျှောက်ထားရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကုန်ပစ္စည်းကို ဟောင်ကောင်မြို့မှ တင်ပို့၍ ချရန်ဆိပ်ကမ်းမှာ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အရ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေများကို စာချုပ်ပါ စကားရပ်များအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဤအမှုတွင် သက်သေခံ တင်သင်းထားသော ကုန်တင်လက်မှတ်ပေါ် တင်လည်း ပစ္စည်းကို သင်္ဘောဖြင့်တင်ပို့ခြင်းသည် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ

ဟောင်ကောင်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ကုန်တင်လက်မှတ်၌ ဖော်ပြထားသော စည်းကမ်းအမှတ် ၁ ၌ ပင်လျှင် ယင်းဥပဒေအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်တွင် သဘောတူညီခဲ့သော စည်းကမ်းချက်များနှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ အတိအလင်း ဖော်ပြထားခြင်းများကြောင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အရ ဟောင်ကောင်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေနှင့် ရည်ရွယ်ချက်တူတည်း၊ တသဘောတည်းဖြင့် သုံးစွဲခဲ့သော စကားလုံးများတွင်လည်း ကွဲလွဲခြင်းမရှိသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းအက်ဥပဒေသည် ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သောကာလစည်းကမ်းသတ်ပြဿနာနှင့် သက်ဆိုင်သည် ဟု ယူဆရန်သာရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ ကုန်တင်ပို့လိုက်သော နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တို့တွင် တူညီသော ဥပဒေ ရှိနေကြသော အခါ၊ ထိုဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာကြခြင်းဖြင့် မျှတမှုလည်း ရှိနိုင်သည်။ တဖက် တချက်နန်နာရန်လည်းမရှိ။ စည်းကမ်းချက်များလည်းတပြေးတည်းဖြစ်နိုင်သည်။ တနိုင်ငံနှင့်တနိုင်ငံရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းကိုလည်း ပြေပြစ် ချောမောစေနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်ကို ညှိနှိုင်းချုပ်ချုပ်ဆိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဥပဒေတမျိုးတည်း တည်ကြသော နိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံအကြား ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးပြဿနာ မပေါ်နိုင်ချေ။ *East and West Steam Ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettyar, A.I.R. (1960) (S.C.), p. 1058; China Siam Line by their local agents Chip Hwat v. Nay Yi Yi Stores; (1959) B.L.R. p. 270* ရည်ညွှန်းသည်။ *Bilasroy and another v. The Scindia Steam Navigation Ltd., (1940) B.L.R. p. 552; Province (State) of Madras v. I. S. and C. Nandhodo; A.I.R. (1955) Mad. p. 519* ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။

ကာလ စည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရာ၌ချပေးပြီးဖြစ်သင့်သော နေ့ရက်မှ တနှစ်အတွင်း ကုန်တင်စေသူက သဘောကုမ္ပဏီအား လျှော်ကြေး စွဲနိုင်သည်ဟု အခံပိုယ် ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အက်ဥပဒေ အရင်း၊ ကုန်တင်လက်မှတ် အပိုဒ် (၁၉) အရင်း ကာလစည်းကမ်းသတ်သည် တနှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုတနှစ်ကို ကုန်ချပြီးဖြစ်မှ ခါသည့်နေ့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ မှန်ကန် တရားမျှတသည်။ အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။ ။ *G. H. Renton & Co. Ltd. v. Palmyra Trading Copcration of Pakama, (1957) Appeal Cases p. 149 (House of Lords)* ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီ နှင့် ယူနိုက်တက်လိုင်ဒား အေဂျင်စီအော့ (၆)
 ဘားမားလီမိတက် ပါ ၂

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—လူ့ခွဲအဖြစ်တရားစွဲဆိုခွင့်ပြုရန် သင့် မသင့်ပြဿနာကိုစုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အချက်အလက်များ—တရားရုံးများတာဝန်။ လျှောက်သူက မိမိအား လျှောက်ခံရသူများသည် မတရားအလုပ် ထုတ်ပယ် သဖြင့် ပိုလုပ်ခဲ့သော အခကြေးငွေများ၊ လျှော်ကြေးငွေများ စသည်တို့ကို ၎င်းတို့ထံမှ ရရှိထိုက်သည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည်။ လျှောက်ခံရသူ များက လျှောက်သူတောင်းခံသော သက်သာခွင့်များသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်လွန်နေ ပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် ၎င်းတို့မရှိတော့ပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကန့်

ကွက်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံးတရားသူကြီးချုပ်ကအမှုကို စစ်ဆေးပြီး၊ အချို့တောင်းခံချက်များမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်ပြီးဖြစ်၍ လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုင်ပိုင်ခွင့်မရှိဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်သွက်ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ တင်သွင်းရာ ပလပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမကျင့်ထုံးအရ လူမှုအဖြစ်စွဲဆိုင်ပြုရန် လျှောက် ထားသူသည် လူမှုဖြစ်မဖြစ်ဟူသော အချက်သာမကဘဲ တင်သွင်းသောအဆိုလွှာ အရ တရားစွဲဆိုင်ခွင့်များရှိ မရှိ၊ ထိုအခွင့်အရေးများသည် ကာလ စည်းကမ်း သတ်ကျော်လွန်နေမနေ စသည်တို့ကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုရသည်။ ထိုသို့သာ ကြည့်ရှု ခြင်းမပြုပါမူ လူများသည် မရထိုက်သော အခွင့်အရေးများအတွက် မိမိတို့ ဖက်မှ စရိတ်အကုန်အကျမည်သို့မျှ မခံရဘဲနှင့် တရားရုံးများကို သုံးစွဲ၍ မလိုသူ တို့အား စွဲဆိုင်နှောင်ရှက် နိုင်မည်။ တဖက်တွင် ငွေကြေးမတတ်နိုင်သော်လည်း တရားဝင်ရခွင့်ရထိုက်ရှိကြသူများကို ရုံးသို့လာရောက်စွဲဆိုင်ခိုင်စေရန် လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုင်ခွင့်ကို ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ တဖက်တွင်လည်း တရားရုံး များတွင် အကြိမ်ကြိမ်လာရောက်ကာ ကံစမ်းမနှိုက်သကဲ့သို့ရလိုခြင်း သူတပါးကိုအနှောင့် အရှက်ပြု၍ တရားစွဲဆိုကြ ခြင်းများကို ပိတ်ပင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ။ ထိုမူများ အရ သုံးသပ်လျှင် လျှောက်သူအား စွဲဆိုင်ခွင့် ရှိသည်တို့ကို စစ်ဆေး ထုတ်ယူ၍ ထိုအခွင့်များအတွက် လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုင်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ မရထိုက် သောအခွင့်အရေးများအတွက် စွဲဆိုင်ခွင့်မပြုသည်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ နောက်ထပ်သက်သာခွင့် ပေးနိုင်မည်မဟုတ်။

မစ္စတာ ကေ၊ အေ၊ အီး၊ အီယက်စ် နှင့် မန်နေဂျာ အရွှေအရွယ်စစ်
 ကမ္ဘာ့ဇီဝိတက် --- --- ---

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—လေဟာပြင်ကွက်လပ် (air space) တွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် ကျူးကျော်မှု — အဆောင်ချင်းထိခိုက်မှုနှင့်ကျူးကျော်ရာရောက် မရောက်။ ။ အယူခံတရားလိုများနှင့် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ဗျူးညွန့်၊ ကွယ်လွန် သူ ဒေါ်သိန်းညွန့်တို့သည် မြေကွက်တကွက်ကို အတူငါးရမ်း၍ နှစ်ထပ် ၄ ခန်း အိမ်ဆောက်လုပ်ကြပြီး သဘောတူ အယူခံတရားလိုတို့က အိမ်အပေါ်ထပ်တွင်၊ အယူခံတရားခံတို့က အိမ်အောက်ထပ်တွင် သီးခြားပိုင်ရှင်များအဖြစ် အသီးသီး နေထိုင်ကြသည်။ အောက်ထပ်နေ အယူခံတရားခံတို့က အလျား ၁၅ ပေ ကျော်ရှိသော အဆောင်ကို အောက်ထပ်မှအနောက်မြစ်ဘက်သို့ချွဲထွင်ဆောက် လုပ်ကြရာ၊ ၎င်းအဆောင်ခေါင်မိုးမှာ အိမ်အပေါ်ထပ်ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်း မဟုတ်ဘဲ၊ ကျော်လွန်၍ အပေါ်သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မခန့် မြင့်၍နေ၏။ အယူခံတရားလိုတို့ကလည်း အိမ်အပေါ်ထပ် ၀ရံတာမို့ အနောက်မြစ်ဘက်သို့ပင် အလျား ၅ ပေ ၆ လက်မရှိသော အဆောင်ကို ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ပြီး၊ နောက်ထပ်တဖန် အလျား ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော ကပြင်ကို ဆောက်လုပ် ကြသည်။ အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလိုတို့ ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ကြသော အဆောင်သည် ၎င်းတို့၏ အဆောင်ခေါင်မိုးပေါ်တွင် တည်ရှိနေ၍၊ ခေါင်မိုး သွပ်ပြားများကို ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းဖြစ်အောင်ပြုလုပ်သဖြင့်၊ အဆိုပါအဆောင် ကို ပျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ အောက်မူလမ်းက ဓျက်ဆီးဖယ်ရှား

ပေးရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံတရားလိုတို့က ခရိုင်တရားမရုံးတွင် အယူခံရာ အောက်ရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ အယူခံ တရားခံတို့က အယူခံရာ ဒုတိယအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားခံတို့၏ အဆောင်ခေါင်မိုးကို အယူခံ တရားလိုတို့ ပုငမချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သည့် အဆောင်ကမည်သို့မျှပျက်စီး ယိုယွင်း အောင်ပြုလုပ်ခြင်းမရှိဘဲ နောက်ထပ်ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သည့် ၂ ပေ ၄ လက်မ ရှိသောအဆောင်ကသာ အချင်းဖြစ် အဆောင်ခေါင်မိုးကို ထိခိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းကို ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံ တရားလိုတို့က ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုအကြောင်း ခြင်းရာ သက်သေခံချက်များအရ၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် သဘောတူ မြေကွက်ကို ၎င်းရမ်းရယူပြီး အိမ်ဆောက်လုပ် ကြ၍ သဘောတူ အယူခံတရားလိုတို့က အိမ်အပေါ် ထပ်တင်၊ အယူခံတရားခံတို့ကအောက်ထပ်တွင် သီးခြားပိုင်ရှင်များအဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်ကြသကဲ့သို့အိမ်အနောက်ဘက်သံလွင်မြစ်သို့ ရွှေ့ရွှေ့လျှောက်ရုံနေသည့် လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကိလည်း အပေါ်ထပ်ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်း မျဉ်းသား၍ ပိုင်းခြားပြီး မျဉ်းကြောင်း၏ အပေါ်ဘက်ကို အယူခံ တရားလိုတို့က ရယူ၍၊ မျဉ်းကြောင်းအောက်ဘက်ကို အယူခံတရားခံတို့က ရယူ ကြသည်ဟူ၍ ယူဆလျှင်လည်း၊ အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောင်သည် ထိုမျဉ်းကြောင်းအောက်သို့ကျရောက်ခြင်းမရှိကြောင်း ပေါ်လွင် သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလိုတို့ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အဆောင်ကို ကျူးကျော်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းမရှိချေ။ ဂျေ၊ ဝေး၊ ဝေးနှင့် အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အာ(ရ်)၊ ယားဗူးနိုင်ဗူး၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး များ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ဂဏ။ အမ်ဘာဒတ် (စံ) ရှုခတ်ဂျီပါစာပူရေနှင့် ဒဏ္ဍားထရာရက်ပါရာရှုရမ်အာဂါရို၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၅၊ နဂ်ပူ(ရ်) ၇၈(ဂဝ)။ ဘေးလမင်းနှင့် ဟဲလေ၊ ဂ၊ ၂၊ ကေ၊ ဝိုင်၊ ၆ ၂၆။ ရက်ဒီနှင့်ပိုင်(စံ) တန်၊ စော့လ(ခ)၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၂၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ဒုတိယအယူခံမှုတွင် အချင်းဖြစ်မြေကွက်လပ်အပေါ် လေဟာပြင်ကွက်လပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သူက မည်သည့်နေရာကိုလက်ရှိရယူ၍မည်သူက မည်ကဲ့သို့ လက်ရှိရယူရန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည်ကတိပဋိညာဉ်ပြုလုပ်ထားကြဟန်မတူ သဖြင့် အယူခံတရားခံတို့ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်ခေါင်မိုးသည်ပေါ်ပြ ပါမျဉ်းကြောင်းအထက်သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မပင် ပို၍မြင့်နေသော်လည်း ၎င်းတို့ကသာကျူးကျော်သည်ဟုယူဆရန် ခဲယဉ်းကြောင်း ဖော်ပြထားသကဲ့သို့၊ ထိုသို့သော ကတိပဋိညာဉ် မရှိသဖြင့်အယူခံတရားလိုတို့ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်သည် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ကြသည့်အဆောင်ခေါင်မိုး ကို ထိခိုက်မှုဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လျှောက်ကန်သင့်မြတ်မည် မဟုတ်ပေ။

ဦးတရပ်ပြုပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ဇိုးညွန့် ပါ ၃ ၇၄၀

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—အရေးကြီးသောပြဿနာတရပ်ကို အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်၍ ထုတ်ဖော် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ပြုသင့် မပြုသင့်။ ။ လျှောက်ထားသူများအပေါ် လျှောက်ခံရသူက ထုတ်ချေးသောငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်

ကို ပြန်ရလိမ့်ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ လျှောက်သူများက ငွေများကို ချေးယူခြင်းမရှိခဲ့ဟု ထုချေသည်။ အမှုကို စစ်ဆေးပြီးနောက် ခရိုင်တရားမဌ်းက တောင်းခံသောဒီကရီကိုချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ ထိုစီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့ကို မကျေနပ်သဖြင့် ပဌမအယူခံမှုနှင့်လွတ်ရာ ထိုအမှုတွင်လည်း ၎င်းတို့ပင်နှုံးနှိမ့်ခဲ့ကြပြန်သည်။ ပဌမအယူခံမှုတွင် လျှောက်ခံရသူနှင့် ညီအစ်ကိုမောင်နှံမတို့သည် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် တရားစွဲဆိုလျှင် အစုစပ်အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အစုစပ်ပါဝင်သူများအားလုံး ပေါင်းစပ်၍ဖြစ်စေ၊ စွဲဆိုရပါမည်။ ထိုသို့တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုခဲ့သည့်အတွက်၊ အမှုသည် တရားမဝင်တော့ပါဟု လျှောက်သူများက လျှောက်လဲတင်ပြခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံမှုကိုကြားနာသောအခါ၌ ထိုအချက်ကိုအသစ်ထုတ်ဖော်၍စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်တော်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေမုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကြိုကဲ့သို့ အရေးကြီးသော ပြဿနာတရပ်ကို အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်၍ ထုတ်ဖော်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အခြေခံဖြစ်သော အကြောင်းအချက်များသည်ခိုင်လုံပြည့်စုံရမည်။ ထင်ထင်ရှားရှား ဝန်ခံထားပြီးသော်၎င်း ဖြစ်ရမည်။ သို့မဟုတ် အငြင်းပွားနိုင်သော အကြောင်းအချက်တို့အရ အခြေတစ်ခုထဲသာ ထွက်သည့် အခြေ၌တည်ရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမျိုးမျိုး အစိပျက်ကောက်ယူနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်များဖြစ်နေလျှင်၊ ထိုအကြောင်းအချက်များမှ ပေါ်ပေါက်လာသောဥပဒေပြဿနာကို အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်ထုတ်ဖော် စစ်ဆေးရန် မဖြစ်နိုင်။ ။ထိုကဲ့သို့စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်လျှင် တဖက်အမှုသည်များတွင် နစ်နာမည်ဖြစ်သည်။ တရားစီရင်ရေး၏ အနှစ်သာရတရပ်မှ ရုံးရွှေမှောက်သို့ ရောက်လာကြသော နှစ်ဖက်နှစ်ချက်အမှုများကို ပြည့်စုံစွာကြားနာရသည်။ တယောက်ကပြောရုံမျှနှင့် ၎င်း၏ပြောဆိုချက်တို့ကို လက်ခံကာဆုံးဖြတ်ရသည်မဟုတ်။ ထဖက်ကိုလည်း ချေပခွင့်နှင့် ပြောဆိုရန်ရှိသည်တို့ကို ခွင့်ပြုရလေသည်။

ကိုဘာဘာဘာ ပါ ၂ နှင့် ကိုကျင်သိန်း

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—အရွယ်မရောက်သေးသူ သမီး၏ မိခင်က အိမ်နှင့် မြေအောင်းခြင်း—ဝယ်သူက ၎င်းတို့ကို အပေါင်ထား၍ ငွေချေးယူခြင်း—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃ အရ အပေါင်ပစ္စည်း နောက်သို့အပေါင်ခံသူလိုက်၍ အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိ မရှိ။ ။အယူခံတရားလိုသည် ဒုတိယအယူခံတရားခံထံမှအချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကိုမှတ်ပုံတင်ပြီးအရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၏။ ၎င်းမြေနှင့်အိမ်ကို ဒုတိယအယူခံတရားခံက အပေါင်စာချုပ်ဖြင့်အပေါင်ပေးအပ်ကာ ပဌမအယူခံ တရားခံထံမှငွေချေးငွေယူခဲ့သည်။ ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်သောအခါ၌၊ ပဌမအယူခံတရားခံက ဒုတိယအယူခံ တရားခံကို အပေါင်စာချုပ်ပေါ်၌ မူတည်၍ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ အယူခံတရားလိုကိုပါ တရားခံအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခဲ့သည်။ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်မှာ အရွယ်မရောက်သေးသူ သမီး၏ မိခင်က အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမခံရသေးမီက ဒုတိယအယူခံတရားခံသို့ ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်နောက်ပိုင်း၌ မိခင်ဖြစ်သူသည် သမီး၏ တရားဝင် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ရုံးကခန့်ထားခြင်းမယူ၍ အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းကို ဒုတိယအယူခံတရားခံသို့ ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးသည့် စာချုပ်အရပ်ထပ်မံ၍ချုပ်ဆိုကာ မှတ်ပုံတင်ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်း

လွှဲပြောင်းပေးရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ ပဌမအယူခံတရားခံသည်အချင်းဖြစ်
 ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပဏာမအပေါင်ဒီကရီကို ရရှိခဲ့သည်။ မကျေနပ်သဖြင့်
 အယူခံဝင်ရာ အယူခံကို ပလုပ်ခဲ့သည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက် ။ မူလအမှုမှာ ပဌမ
 အယူခံတရားခံနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားခံတို့အကြားဖြစ်ပွားခဲ့သော ပေါင်နှံခြင်းကို
 အခြေပြုသော အမှုဖြစ်ခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းကို
 ရောင်းသူတို့ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိ။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ
 ပုဒ်မ ၄၃ ကို အမှုပါအဖြစ်အပျက်များနှင့် စပ်ဟပ်၍ အဆိုပါယ်ကောက်ယူရာ၌
 ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားခံတို့အကြားဖြစ်ပွားခဲ့သည်တို့ကို ထည့်
 သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အကြားတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သောအကြောင်းအချက်
 အရပ်ရပ်တို့ကို ထောက်ထား၍ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ၄၃ အရ၊ ပဌမ
 အယူခံတရားခံသည် အပေါင်စာချုပ်ကို အခြေပြု၍ ထိုပစ္စည်းနောက်သို့ တရားဝင်
 လိုက်နိုင်ခွင့် ရရှိလာသည်။

ဦးရဲမြင့် နှင့် ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် ၂၂ ပါ ၂ ၇၇၁

ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၂)—နိုင်ငံခြားသားဟုတ် မဟုတ်ကို—
 ရာဇဝတ်မှုနှင့်လွတ်၍ စွဲဆိုခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်
 ချက်။ ။နိုင်ငံခြားသား ဟုတ် မဟုတ်စစ်ဆေးရသည့် အမှုများ၌ ချမှတ်
 ထားသော ဒဏ်ငွေသည် မများသော်လည်း ဒဏ်သင့်သောသူများသည် ဆက်
 လက်၍ အရေးယူခြင်းခံရကောင်းခံရနိုင်သည်။ ထို့ပြင်၎င်းတို့သည် ပြည်ထောင်
 စုသားများဖြစ်နေကြလျှင် ထိုသို့ အရေးယူခံရခြင်းအားဖြင့် အဖိုးတန်သော
 ပြည်ထောင်စုသားဘဝကို ဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ ရာဇဝတ်မှုနှင့်လွတ်၍ စွဲဆိုကာမျှနှင့်
 ထိုအချက်ကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်။

ကာရမယားကလိရာမာရာမန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၀၀

ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၆)—ဇာတိအရ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်သူ
 များသည် ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုကို လျှောက်ထားရန်မလိုခြင်း ၁၂၀

မြောင့်ချက်—တရားခံတဦး၏ မြောင့်ချက်ကို အခံပြု၍ အခြားတရားခံတဦးအား ပြစ်မှု
 ထင်ရှားတွေ့ရှိချက်—ဝိုင်းရံခိုက်နှက်ထိုးခတ်မှုတွင် စွဲချက်တင်မည့် ရာဇသတ်
 ပုဒ်မ—ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၂၆ ၅၀၅

မြောင့်ချက်—တရားခံတဦး၏ မြောင့်ချက်သည် အခြားတရားခံတဦး၏အပေါ် အကျိုး
 သက်ရောက်ပုံ—ရုပ်သိမ်းသော မြောင့်ချက်တခုတည်းနှင့် အပြစ်ပေးနိုင် မပေးနိုင်
 —ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း ၆၇၀

မြောင့်ချက်—သူကြီးအားပေးသောမြောင့်ချက်—တရားဝင်မဝင်—သက်သေခံအက်
 ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄—ငြိမ်းချောက်မှု နှင့် သွေးဆောင်မှုကိုစွဲ—တရားသူကြီးရွေ့တွင်
 မြောင့်ချက်ထပ်ခံပေးခြင်း၊ တရားဝင် မဝင်။ သူကြီးသည်ရာဇဝတ်မှုတခုနှင့် ပတ်
 သက်၍ ရက်ကွည့်သည့်အနေနှင့်၊ အယူခံတရားလိုများအားစစ်ဆေးခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့
 အား တိုက်ပိုင်ထားမှု ပေါ်ရင်မကောင်းဘူး၊ မင်းတို့ဟုတ်ရင် မိုးရိုးဝန်ခံကြ
 ဟုပြောပြီး၊ ‘ ဝန်ခံလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် ပါချင်ပါမည်၊ ဖော်ကောင်

လည်းဖြစ်နိုင်တယ်” ဟူ၍လည်းပြောပြနိုင်သည်။ အယူခံတရားလိုများက ထုတ်ပေးပြောကြကြောင်း ထွက်ဆိုချက်ရှိရာ၊ ၎င်းပြောဆိုချက်မျိုးသည်၊ သက်သေခံအဖြစ် စဉ်းစားနိုင်၊ မစဉ်းစားနိုင်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ အရ “ အာဏာပိုင် ” ဆိုသူတွင် ရွာသူကြီးများလည်း အကျုံးဝင် ပါဝင်ကြောင်းစီရင်ထုံးများ တွေ့ရသည်။ ။ ကြောသင်နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ 15, Criminal Law Journal, p. 681 ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ။ ထို့ပြင်၊ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ ခြိမ်းချောက်၍တဖန်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရနိုင်သည်ဟုသွေးဆောင်ရယူခဲ့သည့် ပြောဆိုချက်မျိုးမှာသက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ ၏ ဥပဒေ ပညတ်ချက်နှင့် ငြိစွန်းနေသည်။ ဇီတနှင့်အများ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ 18, Criminal Law Journal, p. 106 ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သူကြီးထံ၌ ထိုသို့ပြောဆိုပြီး နောက်နေ့တွင် တရားသူကြီးရွှေ၌ ပေးခဲ့သောပြောဆိုချက်သည်လည်း၊ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၈ အရ၊ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည့် ပြောဆိုချက်မျိုးမဟုတ်။

မောင်ထွန်းထင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၀၅

ပြောဆိုချက်—အတူပြုဆိုထားသော တရားခံများ၏ ပြောဆိုချက်တို့သည် တခုနှင့်တခု အထောက်အကူပြုနိုင်မှုရှိ မရှိ—သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ဥပဒေ—အထက်ပါ ပစ္စည်းတွင် အထက်သားလမ်းများရှိထိုက်သောဝေစ။ ။ အယူခံတရားလိုများနှင့် အယူခံတရားခံ (၂) တို့သည်၊ အယူခံတရားခံ (၁)၏ အထက်သားလမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် အယူခံတရားလိုများ၏ ဖခင်သည် အကြင်လင်မယားဘဝ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေစဉ်အတွင်းတွင် အယူခံတရားလိုများ၏ ဖခင်က ၎င်း၏နှစ်မ သေဆုံးသဖြင့် အချင်းဖြစ် အိမ်ကိုအမွေရရှိခဲ့သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်အိမ်သည် မစ္စတာ အမ်(မ်) စီဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လွင်က အမွေရရှိသောပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိဒွေးဖြစ်သော အယူခံတရားခံ ၁ ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်သည် ထိုပစ္စည်းတန်ဖိုးအစုတဝက်ဆိုင်သည်။ ကျန်တန်ဖိုးတဝက်မှ ၃ ပိုင်း ၂ ပိုင်းအစုကို အယူခံတရားလိုများဆိုင်သည်။ ၎င်းအနက်ကျန် ၃ ပိုင်းတပိုင်းကို အယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ကဆိုင်သည်။ ။ ဝါဂါ၅ဘုရင်မင်းမြတ်၏ မနုဓမ္မသတ်ကျမ်း (1892) Text Translation Notes, p. 24. အက်စ်-လာဟီရီ Sixth Edition, Lahiri, p. 272။ ဖမင်းကျင် နှင့် မောင်ဝ (1915) Indian Cases, Volume 31, p. 875 (9 B.L.T. 53) အက်စ်-လာဟီရီ (1892) Text Translation and Notes, pp. 273-275 (supra) မောင်ရွှေနှင့်ဖမင်း 1872 (1892) Selected Judgements, Lower Burma, p. 110 ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ် ဥပဒေပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသော အမှုကြီးများမှ ရွေးချယ်ထားသောကျမ်းစာ။ (1926) Buddhist Laws, May Oung, 2nd Edition on 8 p. 27 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မစ္စတာကျောဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးကျော်စံ ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင် ပါ ၂ ၉၀၅

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းကိစ္စ—လက်ထပ်ကတိပျက် ကွက်ခြင်း—ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းနှင့် တပြေးတည်းထား၍ စဉ်းစားရန်နှင့် မသင့်—
 မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဆုံးဖြတ်ရန်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် မူလရုံးတွင် ၎င်းအပေါ် ကတိပျက်ကွက်မှု စွဲဆိုခံရစဉ်အခါက အသက် ၂၅ နှစ် ခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်ပြီးသူတဦးဖြစ်သည်။ လျှောက်ခံရသူ၏ သမီးမသက် ထားမှာ အသက် ၁၇ နှစ်ကျော်ခန့် အရွယ်သို့ရောက်သည်တွင် လျှောက်သူနှင့် လူငယ်ချင်း ရည်ခံခဲ့ကြသည်သာမက၊ လျှောက်သူက မသက်ထားအား တရားဝင် လက်ထပ်၍ ယူပါမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ လျှောက်ခံရသူနှင့် မသက်ထားနှစ်ဦး ဆုံ၍လည်းလျှောက်ထားသူ၏ ကတိကိုရယူခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် မသက်ထား တွင်ကိတ်ဝန်ရင်မာရီလာသောအခါ၊ လျှောက်ထားသူကလက်ထပ်ရန် ကတိပျက် သဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ် မသက်ထားနှင့် လျှောက်ခံရသူတို့က လျော်ကြေးရလို့မူ တရားစွဲဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အမှုကို အောက်ရုံးက ပလုပ်ခဲ့သည်။ အယူခံဝင်ရာ ခရိုင်တရားမရုံးက မသက်ထား၏အမှုကို ပလုပ်ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်။ သို့ရာတွင် လျှောက်ခံရသူအား လျှောက်သူက ကတိပြုခြင်းမှာ ပဋိညာဉ် မြောက်သဖြင့် လျော်ကြေးငွေပေးစေဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ—
 “ အရွယ်ရောက်ပြီးသော ယောက်ျားတဦးက အရွယ် မရောက်သေးသော မိန်းကလေးဘဦးကို လက်ထပ်ပါမည်ဟူ၍၊ ၎င်းမိန်းကလေး၏ မိခင်အား ကတိခံဝန် ပြုခဲ့သည်။ မိခင်ကလည်း တုံ့ပြန်၍ ကတိခံဝန် ပဋိညာဉ်ပြုခဲ့ကြရာတွင် သမီး၏ သဘောတူညီချက်ကို ရရှိခဲ့ပြီး၊ သမီး၏အကျိုးကိုစဉ်းစားလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုလျှင်၊ ယောက်ျားဘက်မှ ကတိပျက်သောအခါ၊ လက်ထပ်ရန် ကတိပျက်ကွက်ခဲ့သည့် အတွက် လျော်ကြေးရလို့မူတရားစွဲဆိုနိုင်ပါသလား ” ဟူသော ပြဿနာကို စုံညီ ခုံရုံးဖွဲ့စည်း၍ သုံးသပ်ကာ ဖြေကြားပေးရန် ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ။
 ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အားလုံးကိုခွဲ၍ ကြည့်သော်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်း စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာမျိုးတွင် မြန်မာထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကို ဦးစွာ လေ့လာသုံးသပ်ရန် လိုသည်။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် ကတိပြုခြင်းကို ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ပြုရန်ကတိပဋိ ညာဉ်ပြုခြင်းမျိုးနှင့် တပြေးတည်းထား၍ စဉ်းစားရန် သင့်တော်သည်မဟုတ်ချေ။ ယဉ်ကျေးသော မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း အိမ်ထောင် တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် ဆက်ဆံကူးလူးခြင်းများနှင့် အတူမထားကြချေ။ သိမ်မွေ့၍အရေးကြီးသော လူမှုရေးကိစ္စတစ်ရပ်ဟူ၍ လက်ခံ ကျင့်သုံးကြသည်။ ဤကိစ္စမျိုးသည် ထိမ်းမြားလက်ထပ် အိမ်ထောင်တည်ဆောက် ကြသူများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည် မှန်သော်လည်း ၎င်းတို့နေထိုင်ကြ သော လူ့ အဆောက်အအုံနှင့်လည်း ပတ်သက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလိက ရေးရာ သက်သက်မျှသာမဟုတ်၊ လူ့ အဆောက်အအုံနှင့် သက်ဆိုင်နေသော ကိစ္စလည်းဖြစ်သည်ဟု လက်ခံကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြ သောအခါ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့သည် မည်သည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည်။ မည်သို့နေထိုင်ပေါင်းသင်းကြမူ တရားဝင် လင်မယားမြောက်သည်၊ အိမ်ထောင် ဖျက်သိမ်း၍ ကွားရှင်းလိုကြလျှင် မည်သို့သော အကြောင်းများ ခိုင်ခိုင်လုံလုံရှိ ရမည်စသည်တို့ကို လူ့ အဆောက်အအုံက စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်၍ ပေးသည်။ ထိုစည်းကမ်းချက်များသည် ကုန်ပစ္စည်း အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်ရာတွင် သတ်မှတ်

ကျင့်သုံးကြသော စည်းကမ်းများနှင့် ထပ်တူမဟုတ်ကြပေ။ လူမှုရေးစည်းကမ်းများဖြစ်သဖြင့် သီးခြားထားရှိကာပို၍သိမ်မွေ့တတ်သည်။ မောင်ကျိကြီးက မသက်ထားအား ပြုခဲ့သောကတိသည် မိန်းကလေးတဦးနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟု မဆိုသာချေ။ မိန်းကလေး၏ မိမိခင်နှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ ၎င်းတို့အားလုံးနေထိုင်ကြသော လူ့ အဆောက်အအုံနှင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသသက်ဆိုင်သည်။ လူ့ သိက္ခာကျင့်ဝတ်လည်း တွဲယှဉ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကတိပျက်၍ အချင်းဖြစ် ပါးသောအခါ အမှုကိစ္စကို ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရသာ အပေါ် ရုံကြော တွေးတောဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းစဉ်လာအရ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစား၍ အမှုသည် အချင်းချင်းအပေါ် တွင် မျှတအောင် ၎င်းတို့၏ လူ့ အဆောက်အအုံကလည်း လက်ခံနိုင်အောင် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်အာ ဥပဒေကို ကိုးကား၍ ၎င်း၊ ယခုအခါတွင် နိုင်ငံ၌ ကျင့်သုံးနေကြသော လူလူချင်း အနိုင်အထက်မပြု၊ အမြတ်မထုတ်၊ လောကပါလတရားကျင့်ဝတ်တို့နှင့် အညီ ကူးလူးဆက်ဆံကြသည့်တရားကို ထောက်ရှု၍ ၎င်း၊ ရှေ့မှောက်ရှိပြဿနာပေါ်တွင် “ ပေါ်ပြသောအခြေအနေမျိုးတွင် ကတိပျက်သော ယောက်ျားအပေါ် လျော်ကြေးရလိကြောင်း တရားစွဲဆိုနိုင်သည် ” ဟုယူဆသည်။ ။ မောင်ကလေးနှင့် မလှရင်၊ မြန်မာ့ပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၁၊ ၈၁ ၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည် အိုင်၊ အယ်၊ အာ (ရ်)၊ ရန်ကုန် အတွဲများ၊ အမှတ် ၁၄၊ ၈၁ ၂၁၅ သဘောကွဲလွဲသည်။

မောင်ကျိကြီးနှင့် ဒေါ်အုန်းခင် ၉၁၃

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ်မဟုတ်ကိစ္စ—ပြဿနာကို မည်သို့ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ခြင်း—ပဌမအိမ်ထောင်မှ ပေါက်ပွားသော သားသမီးများ၊ အမွေအနှစ်အဖြစ်ရမည်ဝေစု။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သေဆုံးသူသည် မူလက တရုတ်ဘာသာ (ကွန်ဖြူးရှင်း) ကိုးကွယ်သူဖြစ်ပြီး၊ နောက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ခဲ့သူ ဖြစ်သလော ဟူသော ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်မဖြစ်ကို ၎င်း၏ပြုမူနေထိုင်ပုံ စသည်တို့ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ရမည်သာဖြစ်သည်။ အခြားဘာသာများမှာကဲ့သို့ ဘာသာသစ်သို့ သွတ်သွင်းသောနည်းလမ်း၊ ပွဲလမ်းများ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌မရှိ။ ။ ထို့ပြင် တရုတ်တင်ခြင်း၊ တရုတ်ရိုးရာအရ လူကြီးများကို ကန်တော့ခြင်း စသည်တို့မှာ ဘာသာရေးအရမဟုတ်ဘဲ ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာများအနေနှင့် ဘာသာရေးနှင့် မဆိုင်သောနတ်များကို ပသခြင်း၊ နတ်အုန်းဆွဲခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်ကြရာ၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ကာမျှနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ မဟုတ်တော့ဟု မဆိုသာ။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဒုတိယ အိမ်ထောင်ပြုထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ယောက်ျားသေဆုံးသောအခါ၊ ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီး (ဒုတိယမယား) သည် အဓိကအမွေစားအမွေခံဖြစ်သည်။ ပဌမအိမ်ထောင်မှ ပေါက်ပွားသော သားသမီးများသည်၊ တခင်၏ အမွေအနှစ်များတွင် ခံစားခွင့် ရှိ မရှိဆိုသည့် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ၎င်းတို့သည် တခင်ထံမှဝေဆုများရရှိပြီး ဖြစ် မဖြစ်ဆိုသည့် ပြဿနာပေါ်တွင်တည်သည်။

ကိုဖန်စိန်နှင့် (၁) ဒေါ်ရွှေထင် (၁) လင်ကြူသွင်၊ (၂) ဦးထန်စွဲ --- ၉၉၇

ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁) (က) အရ စွဲဆိုထားသော အမှုတွင် အာမခံပေးသင့်မပေးသင့်—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ အရေးယူသင့် မသင့်။

ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (Liable to Confiscation) ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဘိန်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ တွင် ဘိန်းများ တင်ဆောင်လာသည့် ကားသည်၊ (Liable to Confiscation) ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းရာ၌၊ (shall be confiscated) ဟုဆိုသော တင်းမာသည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်မျိုးမဟုတ်။ ဘိန်းများ တင်ဆောင်လာသည့် ကားကို၊ အစိုးရကတစ်ဘက်တော် အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန်သင့်က သိမ်းဆည်း၍၊ သိမ်းဆည်းရန်မသင့်က မသိမ်းဆည်းဘဲ ပြန်ပေးရန် discretion ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၃၃၄ နှင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၅၉ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍၊ မူလစီရင်ထုံးကိုလိုက်နာသည်။ ဒုတိယစီရင်ထုံးကို လိုက်နာခြင်းမပြု။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၃၆၉

မတရားသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) — ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်ထံမှ၊ စာရရှိသည်ဆိုခြင်းကို စွဲအပြစ်ပေးခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင်၊ ရဲချုပ်တွင်သော ခံဝန်ချက် — သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ အသုံးမပြုနိုင်။ ။ လျှောက်ထားသူ၏ အိမ်တွင် ရှာဖွေရာ၌၊ ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်တဦးက ၎င်းအား၊ ဆေး၊ ၁. စကုတ်စသည်တို့ကိုဝယ်ယူရန်ခိုင်းစေသော စာတစောင်တွေ့ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းခံရသည်။ ။ ၎င်းပြင် ရဲအချုပ်အတွင်းရှိစဉ်ကလည်း လျှောက်ထားသူသည်၊ ခံဝန်ချက်စာတမ်းတခု လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်ဟူ၍လည်း ဆိုသည်။ ။ ၎င်းစာတမ်း ၂ ခုကို အဓိကထား၍ အောက်ရုံးသည်၊ လျှောက်ထားသူအား မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ ။ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူသည်၊ ခံဝန်ချက် စာတမ်းအရ ရဲအချုပ်တွင်ရှိစဉ်က လက်မှတ်ရေးထားခဲ့ခြင်းဖြင့်၍၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ ၎င်းစာတမ်းကို တရားဝင်လက်ခံခြင်းမပြုနိုင်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်ကရေးသားသည်ဆိုသော စာကိုခွဲကား၊ အမှုပါအကြောင်းအချက်များအရ၊ ၎င်းဗိုလ်က တကယ်ရေးသားခဲ့သော စာဖြစ်သလောဟူသည့် အချက်ကို ဒို့ဘကင်းစွာဝန်ခံခြင်းမပြုနိုင်။ ။ ထိုစာကို တကယ်ပင် လျှောက်ထားသူထံသို့ပေးခဲ့သည်ဆိုစဉ်း၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ ကွန်မြူနစ်များအား ကိုယ်ထံ လက်ရောက်ကူညီခဲ့သည်ဟု ထင်ရှားအောင်ပြောလိုသည်။ ။ စာပေးသူက ပေးရုံမျှနှင့် ကူညီသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ။ အဓိက အချက်သည် စာပေးသူက ပေးမပေးထက် လက်ခံရရှိသူက မတရားအသင်းကို ကူညီသည် မကူညီသည်ဖြစ်ပေသည်။ ။ ကူညီသည့် အထောက်အထားမရှိ၍ လျှောက်ထားသူအား တရားသေလွတ်လိုက်သည်။ ။

မပြသေး နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၃၇၇

မတရားသင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း — ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂(၁)၏ အကြီးခံစားခွင့်ပေးသင့် မပေးသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် မတရားသင်းဖြစ်သော (ကေ၊ ပီ၊ အယ်လ်၊ အေ) ကရင်သောင်းကျန်းသူများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင်တနည်းနည်းဖြင့် ကူညီခြင်း

အားဖြင့် မတရားသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ပြစ်မှုထိုက်သည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မတရားသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား အနည်းဆုံး ထောင်ဒဏ် (၂) နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ဥပဒေက ချမှတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုမှာ အသက် ၁၉ အရွယ် များသာရှိသေးသည်က တကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများက ၎င်းအားကြီးနှင့်တုပ်နှောင်၍ ခေါ်ဆောင်သွားသည်ကို ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့် နေထိုင်စဉ်အခါက ၎င်းသည် အရေးပါအရာရောက်သော တိုက်ခိုက်မှုများမှနေ၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိသည်ဟု မပေါ်လွင်သည်က တကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများစေခိုင်းရာကိုသာလျှင် သတင်းပေးအနေဖြင့်သာ လုပ်ကိုင်ရသည်ကတကြောင်း၊ ယခင်ကပြစ်ဒဏ် မရခြင်းကတကြောင်း ၎င်းအား ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ အချုပ်နှင့်ယနေ့တိုင် နေခံရသည်ကတကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းကြောင်းများကို ထောက်ထား၍၊ ၎င်းအပေါ် ဥုံရာထုတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂(၁) ၏အကျိုးခံစားခွင့်ကိုပေးသင့်သည်။ ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် စောသိန်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများစာမျက်နှာ ၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

စောဝါဝါ (ခေါ်) ခင်ဝင်းကြည်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၄၇၀

မယားစရိတ်လျှောက်ခြင်းကိစ္စ—မယားဟုတ်မဟုတ်—မြန်မာဗုဒ္ဓသာသနာ့ ထုံးတမ်းအရ လင်မယားအပြစ် အတူပေါင်းသင်းခြင်းရှိရန် လိုမလို—စားစရိတ်မူပျိုး၌ သိမ်မွေ့သော ဥပဒေပြဿနာကို အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်ခြင်း။ ။
 လျှောက်ထားသူသည်လျှောက်ထားခံရသူထံမှမယားစရိတ်နှင့်ကလေးစရိတ်ရှိရန် တောင်းခံရာအောက်ရုံးကထိုစရိတ်များပေးရန် အမိန့် ချခဲ့သည်။ လျှောက်ထားခံရသူကစက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ အယူခံဝင်ရာ ထိုတရားသူကြီးက အမှုသည်နှစ်ဦးတို့သည်သမီးရိုးစားအဖြစ် လွန်လွန်ကျူးကျူးရှိခဲ့သည်ဟုယူဆနိုင်သော်လည်း လက်ထပ်ပြီးနောက်ပေါင်းသင်းမှုမရှိခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူက ကြောက်ရွံ့၍ သာလက်ထပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ကာမယားစရိတ်ကိုပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ။
 လျှောက်ထားသူက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မိန်းမတဦးနှင့် ယောက်ျားတဦးသည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ပြုပြီးနောက် ကာမစပ်ယုက် ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိလျှင် တရားဝင် လင်မယားဖြစ် မဖြစ် ဟူသော အချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ကျမ်းပြုစရာများကလဲ အမျိုးမျိုးဝေဖန်ထားကြသည်။ အချို့သော စီရင်ထုံးများသည်လည်း ပေါင်းသင်းမှုမရှိလျှင် လင်မယားမမြောက်ဟူသောသဘောဖြင့်ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းများသည် ပြောင်းလဲလျက် ရှိနေကောင်းရှိနေမည်။ ။ စားစရိတ်မူတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီးနောက် ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိသော်လည်း၊ ယောက်ျားဖြစ်သူက မိန်းမတဦးအား စားစရိတ်ပေးရမည် ဟူသောဆုံးဖြတ်ချက်ရှိသည်။ ။မောင်စန်းအောင်နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၀(ခ)၊ တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေးကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။ အထူးသဖြင့် ယခုလိုစားစရိတ်မူမျိုး၌ ဤကဲ့သို့ သိမ်မွေ့သောပြဿနာကို အပြေအလည် အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ ဤပြဿနာကိုတဦးဦးကတရားမရိုး

တွင် စွဲဆိုရှင်းလင်းနိုင်သည်။ ။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ မူလရုံးက ခွင့်ပြုသည့် အတိုင်း မယားစရိတ်ကို ပါပေးစေ။

မတင်သိန်း နှင့် မောင်ဝင်းခိုင် ၁၄၉

မိမိကိုယ်ကို ခုခံပိုင်ခွင့်—တုတ်ဖြင့် ရိုက်သူအား ခါးဖြင့် ခုတ်ခြင်းကိစ္စ—ခုခံပိုင်ခွင့်ကျော်လွန်မလွန်၊ ဒို့ဟသံသယအကျိုး။ ။ အသက် ၇၀ ခန့်ရှိသော သေသူသည် မိမိ၏ သားမက်ဖြစ်သော အသက် ၃၆ နှစ်ရှိ အယူခံတရားလိုအား ခေါ်သင်ကြားသူဖြစ်သည့် အလှေ့ကပ်၊ အဖျားတွင် အဖျားပါသော ထုတ်တချောင်းကို ကိုင်ကာ၊ ၎င်းထင်းခွဲနေသော နေရာသို့ သွားပြီး တကြိမ်ရိုက်လေသည်။ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်မည် ပြုသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုသည် ထင်းခွဲနေသော ခါးဖြင့် သေသူအား ခုတ်လိုက်ရာ ခေါင်းကို ခုတ်မိ၍ သေဆုံးသွားလေသည်။ ။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏ ခုခံပိုင်ခွင့်ကို ကျူးလွန်၍ ခုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ပေးခဲ့ လေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သေသူသည် ပဌမတကြိမ်ရိုက်ပြီးနောက်၊ ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်မည် ပြုသောအခါမှ အယူခံတရားလိုသည်၊ ခုခံရင်း ခါးဖြင့် တချက်ခုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရာတွင် ပြန်၍ ခုတ်ခြင်းလည်း ပါကောင်း ပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုအား ဒို့ဟသံသယအကျိုးကို ပေးလိုက်သည်။

မောင်ခင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၇၀

မုဒိမ်းမှု—မိန်းကလေးတယောက်၏ စွပ်စွဲချက်ကို ချင့်ချိန်၍ စဉ်းစားရမည်ဆိုသောမူ—ယုံကြည်ထိုက်က ယုံကြည်ရမည်ဖြစ်ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မုဒိမ်းမှုများတွင် မိန်းကလေးတဦး၏ စွပ်စွဲခြင်းကို ချင့်ချိန်၍ လက်ခံစဉ်းစားရမည် ဆိုသောမူကို အမှု၏ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်ဟပ်၍ ကျင့်သုံးရမည် ဖြစ်သည်။ ပုံသေထား၍ ကျင့်သုံးရန် မဟုတ်။ ။ မိန်းကလေးတဦး၏ စွပ်စွဲချက်မျှသာ ရှိစေကာမူ၊ ယုံကြည်ထိုက်က ယုံကြည်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက မိန်းကလေးတဦးကို သက်သေမရနိုင်သော မမြင်ကွယ်ရာ၌ ကျူးလွန်လျှင် ကျူးလွန်သူသည် အမြဲတစေ အပြစ်လွတ်တော့မည်သာ ဖြစ်သည်။ ။ ထို့ကြောင့် မုဒိမ်းမှု ကျင့်ခံရသော ကလေးမမှာ ၈ နှစ် အရွယ် ရှိသားသော လူမမယ်ဖြစ်ရာ၊ လည်ဆယ်၍ စွပ်စွဲရန် စဉ်းစားမည်လည်း မဟုတ်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်လည်း ကျူးလွန်ခြင်း ခံရသည်မှာ ထင်ရှားနေသဖြင့် အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။ ။ မောင်ဘရင် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ ဘားမားလောကျာနယ်၊ အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၁၁၂။ ။ ဦးတိုးစိန် နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၉၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၂၊ ၁။ ။ ဘိုးစော နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ ၃၇၉။ ။ လှကြယ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ ၃၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ဝ (ခေါ်) သန်းမြိုင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၅

မုဒိမ်းမှု—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆—ယောကျ်ားဟုထင်မှတ်၍ လက်ခံခြင်း—မုဒိမ်းမှု မြောက်ခြင်းကိစ္စ။ ။ အယူခံတရားလိုက မိမိအား မုဒိမ်းကျင့်ပါသည်ဟု စွပ်စွဲသော

မိန်းမက မိမိသည် ယောက်ျားပွဲသွားနေစဉ် အိမ်ရှေ့ခပြင်ပေါ်တွင် အိပ်နေရာအယူခံ တရားလိုက ကျူးလွန်ရာ၌၊ မူလတွင် မိမိ၏ယောက်ျားဟု ထင်မှတ်၍ လက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ ယောက်ျားမဟုတ်သည်ဟု သိသည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ ဟစ်အော် ကြွေးကြော် ဆဲဆိုခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မိန်းမကခွင့်မပြုသောအခါ၊ ၎င်းမိန်းမနှင့် ကာမစပ်ယှက်ခြင်းသည်၊ မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။ ။မိမိ၏ ယောက်ျားဟု ထင်မှတ်၍ လက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အယူခံ တရားလိုက ၎င်းသည် ထိုယောက်ျားမဟုတ်ကြောင်း သိလျက်နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။ ။ထို့ပြင် နောက်ပိုင်းတွင် မိမိယောက်ျား မဟုတ်မှန်းသိ၍ ဆဲဆို တိုင်တန်းသောအခါ၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ဆက်လက်၍ ဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။ ။

မောင်စံတင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၀၂

မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါသွားရန်စွဲဆိုမှု—မြေကိုတိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရလိခြင်း—ရိုးဖြောင့်သော သဘော၏ အဓိပ္ပါယ်။ ။ အယူခံတရားခံတို့က အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန် အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလို၍၊ ၎င်းမြေပေါ်မှ အယူခံတရားလိုတို့ ထွက်ခွါသွားရန် တရားစွဲဆိုသည်။ ။ အောက်ရိုးက ၎င်းတို့ စွဲဆိုသော အမှုကို ပယ်လို၍၊ အမိန့်ချမှတ်သည်။ ။ သို့သော် အောက်အယူခံရိုးက အောက်ရိုး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူတယောက်၏ စိတ်နေစိတ်ထားမည်ကဲ့သို့ ရှိကြောင်းကို ၎င်း၏ မျက်နှာကို ကြည့်၍ အကဲခတ်ခြင်းအားဖြင့် သိနိုင်သကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ် အမှန် တကယ် ဆောက်လုပ်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက် ရှိသည် မရှိသည်ကို အချင်းဖြစ်မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားလိုတို့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံ ပြောပုံ ဆိုပုံ ပြုမူပုံရသော အချက်အလက်များကို ထောက်ရှု ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်ပေသည်။ ။ (၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၄) စီရင်ထုံး (စာ-၁၉) ။ (၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၃၄၆) စီရင်ထုံး။ ။ (၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၃၅) စီရင်ထုံးတို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားခံတို့သည် ဥစ္စာပစ္စည်း ကြွယ်ဝသူများဖြစ်၍ တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ငွေအင်အားရှိသည်ဟုဆိုရာ၌ သော်လည်းတိုက်ဆောက်ရန်အတွက် အင်္ဂုစသည်တို့ လုံလောက်အောင် ဝယ်ယူ၍ အစီအစဉ်မရှိခြင်း၊ မည်သည့် တိုက်မျိုးကို မည်မျှ အကုန်ခံ၍ ဆောက်လုပ်မည်ဟု တိတိကျကျ သေ သေချာချာ မရှိသေးခြင်းများကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ၎င်းတို့၌ ရှိသော ငွေအင်အားကို အသုံးပြု၍ တိုက်အိမ်အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း ယူဆရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ချေ။

ဒေါ်ဖြူ နှင့် ဒေါ်နန်းအေး ပါ ၂ ၄၀၁

မြေမှ ထွက်ခွါသွားရန် စွဲဆိုမှု—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း—အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆—အကြောင်းကြား နို့ တစ်စာသည် မည်သည့်အခါ အတည်ဖြစ်သနည်း—အင်္ဂလိပ်

ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း။ ။ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုများကို အခင်းဖြစ်မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါသွားရန် အဓိက ထား၍ တရားစွဲဆိုသည်။ အောက်ရုံးက အယူခံတရားခံ၏ အမှုကို ပလပ်ခဲသည်။ အောက် အယူခံရုံးက အောက်ရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားခံအား အနိုင်ပေးခဲ့သည်။ အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်တွင် တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှု တင်သွင်းကြသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပထမ အယူခံတရားလိုနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားလိုများသည် အကြင်လင်မယားဖြစ်သည့်ပြင် တအိမ်တည်းတွင် နေထိုင်ကြ၍၊ ဒုတိယနှင့် တတိယ အယူခံတရားလိုများအပေါ် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အတည်ဖြစ်သဖြင့် ပထမအယူခံတရားလိုက ၎င်းထံသို့ပေးသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပါသည့် စာအိတ်ကိုလက်မခံဘဲ ၎င်းဆိုသော်လည်း ၎င်းအပေါ်တွင်လည်း အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ မိုဟတ်လာလ် နှင့် ကောင်စီဝင် ဘုရင်ခံချုပ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ နဂပူရ်၊ စာမျက်နှာ ၂၅၅ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာရမည်။ ။ ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပါသည့် စာအိတ်ကို လက်မခံဘဲ ၎င်းဆိုကြောင်းကို စာတိုက်မှ မှတ်သားချက်ဖြင့် ပြန်၍ ပေးပို့သည့်အခါ၊ ထိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာသည် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ စာတိုက်မှ စာပို့သူကို ရုံးသို့ ခေါ်၍ စစ်ဆေးလျှင်လည်း စာပို့သူက လိပ်စာတွင် ပါသောသူ၏ နာမည်ကိုမေး၍ စာကို လိပ်စာတွင် ပါသူအားပေးရာ၊ ၎င်းကလက်မခံဘဲ ၎င်းဆိုသည်ဟူ၍သာ ထွက်ဆို အစစ်ခံနိုင်မည်ဖြစ်၍၊ ၎င်းကို ရုံးသို့ ခေါ်၍ စစ်ဆေးလျှင်လည်း အကြောင်းထူးမည်မဟုတ်ချေ။ ကိုဒါလီဘာပေရာပါအများ နှင့် ရာဒါမီလီကရတ်နာမ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာမျက်နှာ ၈၈၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အကြောင်းစာ နို့တစ်စာရရှိသော သူတို့က အင်္ဂလိပ်စာ မထုတ်သော်လည်း အင်္ဂလိပ်စာထုတ်သော သူတို့အား အဖတ်ခိုင်းခြင်းအားဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းအရာပါရှိမည်ကို သိနိုင်ကြမည်ဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားရုံမျှဖြင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ မဟုတ် ယူဆရန် မသင့်လျော်ချေ။

ဦးမင်းသော် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ချစ် --- --- --- ၅၇၂

မြေသိမ်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့ အိုးအိမ်ပြန်လည် ထူထောင်ရေး နှင့် မြို့ရွာစည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ အရ မြေကွက်သိမ်းယူခြင်း—မြေသိမ်းအမိန့်တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေမနေကို ဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိ မရှိ—လျှော်ကြေးပေးခြင်း အမိန့်မှန် မမှန်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤရုံးသို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် တင်ပြနိုင်သည့်ပြဿနာများမှာ (၁) မြေအတိုင်းအတာ၊ (၂) လျှော်ကြေးငွေ၊ (၃) လျှော်ကြေးကို မည်သူအား ပေးရမည်နှင့် (၄) သက်ဆိုင်သူတို့အား လျှော်ကြေးကို မည်ကဲ့သို့ဝေခြမ်းပေးရမည် ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှု၌ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ထုတ်ပြန်သော မြေသိမ်းအမိန့်သည် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည် မနေသည် ဆိုခြင်းကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိပေ။ *Ramamurthi v. Spl. Dy. Collr., A.I.R.*

(1927) Mad. p. 114; *Dinshaw Italia v. State of Hyderabad* A.I.R. (1955) Hyderabad p. 203 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့သောမြေကို မည်သို့မည်ပုံလျော်ကြေး တွက်ချက်ပေးရမည်ဟု ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀(က)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အလျောက် ထိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ကော်လံဇော့အရာရှိ လျော်ကြေးအမိန့်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ မြေကိုမြေသိမ်း အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခြင်းမပြုသဖြင့် ယင်းဥပဒေအရ လျော်ကြေးတွက်ရန်မလို။ *State of Bihar v. K. Singh* A.I.R. (1952) (S.C.) p. 254; *Malojirao v. State of Madhya Bharat* A.I.R. (1953) M.B. p. 97 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်အေးသင် နှင့် ကော်လံဇော့အရာရှိ ၁၀၇၀

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ—ဒီကရီနှင့်မဆိုင်သူက၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ပါမစ်ကိုတင်ပြ၍၊ ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့ခြင်းမပြုနိုင်။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူက လျှောက်ထားနိုင်ခြင်း—ပုဒ်မ ၁၄၄။ ။လျှောက်ထားသူတို့သည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ (၁) အပေါ် မြေပေါ်မှနှင့်ထုတ်ရန် ဒီကရီရရှိ၍ ဇာရီပြုလုပ်ရာ၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှသက်ဆိုင်သူ မဟုတ်သော လျှောက်ထားခံရသူ (၂) သည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ နေထိုင်ခွင့်ပါမစ်ရရှိ၍ ဇာရီမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားခံရသူ (၂) သည်၊ ဒီကရီနှင့်မည်သို့ သက်ဆိုင်သူ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ တရားမကျင့်ထိုး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ ဇာရီမှုတွင် ဝင်ရောက်ပြီးပါဝင်နိုင်သူမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေကို လေ့လာလျှင် အိမ်ငှားသော်၎င်း၊ ခွင့်ပြုမိန့်ပါမစ်ရရှိသူသော်၎င်း၊ ၎င်းတို့သည်၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ ဝင်ရောက်လျှောက်ထားနိုင်ရန် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်း ခံရသူဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းမခံရသူဖြစ်သည့်အပြင်လူတိုင်းတယောက်က၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ ရရှိသည့်ခွင့်ပြုမိန့် ပါမစ်ကို တင်ပြကာမျှဖြင့် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့၍ထားရန်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းရန် သော်၎င်း ဝင်ရောက် လျှောက်ထား နိုင်မည်မဟုတ်။ ။ထီးစီ၊လျှောင် နှင့် ဦးဘိုးသိန်း၊ ၁၉၅၃ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထိုး၊ တရားလွှတ်တော် ၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။ ။လျှောက်ထားခံရသူ (၂) သည်၊ နေထိုင်ခွင့်ပြုသည့် ပါမစ်ကို ရရှိထားသော်လည်း၊ ၎င်းအပေါ် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၁) အရ၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် တရားမကျင့်ထိုး ပုဒ်မ ၄၇ အရ၎င်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ၎င်း ဇာရီမှုတွင် အတည်ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သော ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် လျှောက်ထားနိုင်ခွင့်မရှိ။

ဒေါ်အမာဂျန် နှင့် ၁ နှင့် ဝါလီမိုဟာမက်နှင့် ၁ ၃၃၇

မြို့ပြဆိုင်ရာငါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (င) အရ တရားစွဲဆိုခြင်း—အိမ်ကို ရှိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် လိုမလို။ ။ အယူခံတရားလိုများက ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင်၎င်းတို့ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် အခင်းဖြစ်အိမ်၏ အခန်းတခန်း၌ အိမ်ငါးအဖြစ် နေထိုင်သူအယူခံတရားခံများအားထိုအိမ်ကို အယူခံတရားလိုများက အကြောင်းအားလျော်စွာ ရှိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် လိုပါသည်ဟုဆို၍ အိမ်မှဖယ်ရှားပြီး လက်ရောက်ပေးအပ်ရန်၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (င) အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အမှုတွင် ရှုံးနိမ့်သွားသဖြင့် အယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားခံများ အစစ်ခံရာလယ်၊ အယူခံတရားလိုများ တရားစွဲဆိုခြင်းမှာ အယူခံတရားခံများက ၎င်းတို့အပေါ် ရာဇဝတ်မှု စွဲဆိုမှုသာ အာဇာတတထား၍ အယူခံတရားခံများအား အိမ်မှသက်သက် နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု တိကျစွာ မထွက်ဆိုနိုင်သည်နှင့်အမျှ လုံလောက်သော အထောက်အထားလည်း မပြနိုင်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများပါ ရည်ညွှန်းချက်များအရ၊ တဦးနှင့်တဦးမသင့်မတင့်ဖြစ်နေကြသည် ဆိုချက်မှာ အဓိကမဟုတ်ရကား၊ အယူခံတရားလိုတို့သည် ၎င်းစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အိမ်ကို ဆောက်လုပ်ရန် ရှိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် လိုအပ်ကြောင်းမှာခိုင်လုံပြီး၊ ထိုသို့ဆောက်လုပ်ရန်လည်း ပစ္စည်းအင်အားရှိကြောင်း တွေ့ရှိမှု၊ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (င) အရ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ရှိုးဖြောင့်သောသဘောနှင့် ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည့် အင်္ဂါရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဟုသာ ယူဆရန်ရှိသည်။ ။ ဒေါ်ဒေါ်သိနှင့် ဦးသိမ်းမောင်ကုမ္ပဏီ၊ ၁၉၅၆၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၄။ ဦးလှကလေးနှင့် မောင်သောင်းတင် ပါ ၃၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၅၆ [အက(စ)၊ စီ] ဟာဂျီအဗ္ဗဒ္ဒစမစ်နှင့် ဟာဂျီဗုဆာကာကာ၊ ၁၉၆၂၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၅။ ဒေါ်သိန်းရွှေနှင့် အက်(စ)၊ အိမ် ချောက်ဒရီ၊ ၁၉၆၃၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၅၉ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးကြင်မောင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်သိန်းညွှန် ပါ ၂ ၇၂၇

မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းကြီးမှကြီးမူးကျင်းပသည့်မြင်းပြိုင်ပွဲများအတွက် စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေ—ဥပဒေအလား တည်ထုခိုင်မြဲခြင်း ရှိမရှိ။ ။ အယူခံတရားခံသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ် အတွင်း မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှ ကြီးမူး၍ မြင်းပွဲများပြုလုပ်ရာတွင် ၃ ကောင်စွပ် တွံ့တွံ့ လောင်းရန်အတွက် နံပါတ်(၀၀၀) ပါရှိသော လက်မှတ်တစောင်ဝယ်ယူခဲ့သည်။ ၎င်းနံပါတ်ဖြင့် အနိုင်ရရှိသော်လည်း မြင်းပွဲများ ပြီးဆုံးသောအခါ လက်မှတ်ပျောက်နေသည်နှင့် နာရီဝက်အတွင်းတွင် တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်၍ ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သော စတိဗယ် လူကြီးများကို အနိုင်ရသော လက်မှတ်ပျောက်ဆုံးကြောင်း တိုင်းကြားခဲ့သည်။ နောက်တနေ့တွင် ပျောက်ဆုံးသော လက်မှတ်ကိုပြန်လည်တွေ့ရှိသဖြင့် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်လူကြီးများ သို့ တင်ပြခဲ့သည်။ သို့သော် လျော်ငွေ မရရှိခဲ့။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းကြီးမှကျင်းပသည့် မြင်းပြိုင်ပွဲများတွင် အလောင်းအစားပြုလုပ်သော သူများသည် ၎င်းအသင်း စည်းမျဉ်းဥပဒေများအရ အလောင်း အစားပြုလုပ်၍ လျော်ငွေများကို ထုတ်ယူကြရန်နှင့် ထိုစည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေများသည် ၎င်းတို့

အပေါ် မယိမ်းမယိုင် ကျောက်စာတိုင် ကဲ့သို့ တည်တံ့ ခိုင်မြဲခြင်း ဖြစ်သည် သာမက၊ ဥပဒေအလား (having the force of law) တည်တံ့ ခိုင်မြဲ ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်။ သို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် (equity) တရားမျှတ ရေးကိုရေးရှု၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်။ ဦးလှဖေ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့ (1951 B.L.R.H.C.) 349 ရည်ညွှန်းသည်။

မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲ အသင်း (၎င်း၏ ကိုယ်စား) မြင်းပြိုင်ပွဲ အသင်းဒါရိုက်တာလူကြီးများအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌဦးလှမောင်နှင့် ဦးလှ

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ—ပယ်ရှားရန် နို့တစ်ပေးပြီးနောက် အိမ်ငါးခ ဆက်လက်ကောက်ခံခြင်း—ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အိမ်ငါးခဆက်လက်၍ ဖြစ်ခြင်း—နို့တစ်စာကိုရုပ်သိမ်းရာရောက်မရောက်—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ နှင့် ၁၁၃။ ။ အိမ်ငါးခဆက်လက်ကောက်ခံခြင်းကြောင့် အသစ် ငါးရမ်းရာမရောက်ခြင်းကိစ္စ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မြို့ပြဆိုင်ရာငါးရမ်းခကြီးကြပ် ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရ၊ အိမ်ငါးခဆိုသည့် စကားရပ်၌ ဖယ်ရှားစေရန် နို့တစ်စာ ရက်ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ နို့တစ်စာရရှိသော အိမ်ငါးခသည်၊ ပဋိညာဉ် အရ ငါးရမ်းသူများအဖြစ်မှ တရားဥပဒေအရ၊ အငါးခရယူသူများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြသည်။ ။ အိမ်ငါးရမ်းခြင်းမှာတည်မြဲလျက်ရှိသေးသည်။ ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုအိမ်ငါးထံမှဆက်လက်၍ အိမ်လခယူသော်လည်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နို့တစ်စာကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းခြင်း ဖြစ်သည် မဖြစ်သည်ကိုစဉ်းစားရန်လိုသည်။ ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ နှင့် ဤအမှုသည် မသက်ဆိုင်ဟု ထားဘိဦး၊ ငါးရမ်းခများ ဆက်လက်ကောက်ခံရမှု ဖြင့် အိမ်ရှင်သည် မိမိပေးခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသည်ဟုယူဆရန် ခံယဉ်းသည်။ ပုဒ်မ ၂ (ဆ) ငါးရမ်းသူများအဖြစ် တည်ရှိလျက် ရှိနေသော ကြောင့်တကြောင်း၊ ၎င်းတို့ထံမှလည်း ငါးရမ်းခများ ဆက်လက်ကောက်ခံနိုင် သည် တကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ဂီရမ်နှင့် ဦးဘစိုး၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၅၆၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ပြင် ဤအမှု၌ အိမ်ရှင်သည် အယူခံဝင်ခဲ့သည့်အပြင် တဘက်မှ အယူခံဝင်ရာတွင် လည်း ဆက်လက်ခံခဲ့ရာ၊ မိမိပေးထားခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် ကြံရွယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ တန်မီနီ နှင့် အဝေ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၅၀၄ ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိမ်ငါးရမ်းခများကို ဆက်လက် ကောက်ခံနေခဲ့မှုဖြင့် အိမ်ရှင်သည်၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အသစ်ငါးရမ်းသည်ဟု မယူဆနိုင်၊ ဤအမှု၌ အိမ်ရှင်သည်၊ ငါးရမ်းခများကို ဆက်လက် ကောက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အိမ်သစ် ဆောက်ရန် သဘောထား မပြောင်းခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည့်အပြင်၊ မူလရုံး၌ တရားရှုံးသည့်အခါ အယူခံဝင်ခဲ့သည်ကို၎င်း၊ အထက် အယူခံရုံးအသီးသီးတွင် ဆက်လက်၍ ခံခဲ့သည်ကို၎င်း၊ ထောက်သော်၊ အယူခံတရားလိုတို့အား အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အသစ်ငါးရမ်းသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ (၁၉၅၇ ခုနှစ်) ပုဒ်မ ၂၇ (၁)အရ ပြစ်မှု
 ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ဆေးထိုးကိရိယာများနှင့် ဆေးများထွေရှိခြင်း—ယစ်မျှ
 ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ (က)အရ လွှဲပြောင်းပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။
 ဆေးထိုးကိရိယာများနှင့် ဆေးများကို အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏အိမ်တွင်
 ထားရှိသည်ဟူသော အချက်နှင့်တကွ ရံဖန်ရံခါ ဆေးထိုးပေးသည်ဟူသော အချက်
 နှင့် စပ်ဟပ်၍ ကြည့်ရှုသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုသည် ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်
 နေသူတဦးဖြစ်တန်ရာသည်ဟု သံသယ မကင်း စရာ အကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်
 လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ သံသယ မကင်းစရာ အကြောင်းများ ရှိရုံကားမျှဖြင့်
 အယူခံ တရားလိုသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်းငှါ
 မသင့်ပေ။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုက မိမိထံတွင် ဆေးထိုး
 သည့် ပြွန်တံတခု ထွေရှိကြောင်းဝန်ခံထား၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ
 တော် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (၁)အရ အပြစ်မရှိစေကာမူ၊ ယစ်မျိုး
 ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က)အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမြောက်ကြောင်းထင်ရှားသည်။

မောင်အောင်ပွင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၁၁၂

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဧကရမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အက်ဥပဒေ
 (Burma carriage of goods by Sea Act) နှင့်သက်ဆိုင်သောကာလစည်းကမ်း
 သတ်ကို ဧကရမ်းခြင်း ၇၁၇

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ—လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်အတွင်း
 ဖေါက်လွဲဖေါက်ပြန်ပြုလုပ်ခြင်း ရှိမရှိ—နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းတွင် မယား၏အခွင့်အရေး
 ဆုံးရှုံးမှု ရှိမရှိ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ နှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်းတွင် မယား၏အခွင့်အရေး
 ဆုံးရှုံးရန်မှာ လင်ဖြစ်သူက မိမိမယားသည် တပါးသောသူနှင့်ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း
 အလွန်ထင်ရှားသည့် သက်သေခံချက်များ ပြသရန် လိုအပ်ပေသည်။ ။ အမှုတွင်
 ရရှိသည့် သက်သေခံချက် အားလုံးကိုခွဲ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ မလှချစ်သည်
 ဦးစံ နှင့် ပေါင်းသင်းနေစဉ် အတွင်း စောထွန်းအောင်နှင့် ဖေါက်လွဲဖေါက်ပြန်
 ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟုဆိုနိုင်၊ ဦးစံ၏ စွပ်စွဲချက်နှင့် မသက်သာစရာအချက်
 များ ပေါ်ပေါက်နိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်းအချို့သာလျှင် အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့
 လေရာ၊ ထိုအချက်များကို အခြေခံထား၍ တရားလို၏အမှုကိုအနိုင်ဖီကရိပေးနိုင်။
 ဦးဆင် နှင့် မမလေး၊ ၁၉၄၁ ခု၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၄၄။ မဒွန်းမေ နှင့်
 မောင်စံထွန်း၊ ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၂၉ ထိုကိရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်လှချစ် နှင့် ဦးစံ ပါ ၃ ၇၀၀

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ—အထက်ပါ ပစ္စည်းများအနက် အထက် သားသမီး
 များ မည်မျှရထိုက်ခြင်း ၉၀၅

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေ—တရားဝင် လင်မယားအရာ မြောက်ရန်
 အတူပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် မလိုခြင်း—ပြောင်းလဲနေသော မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု
 ထုံးတမ်းစဉ်လာများ—မယားစရိတ်လျှောက်ထားရာတွင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိစ္စ ၁၄၉

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကိစ္စ—မည်သည့် အခါတွင်လက်ထပ်
ရန် ကတိပျက်ကွက်ခြင်း—မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာများအရ ဆုံးဖြတ်
ခြင်း: ၉၁၃

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စများ—ပစ္စည်းပိုင်
ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားရန်မဟုတ်ခြင်း—ဥပဒေ အရမလိုလျှင် ထုတ်မပေး
သင့်ခြင်း: ၁၅၄

ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၃ (က)အရ၊ မည်သည့်အခါတွင် အခြားအက်ဥပဒေအရ
ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ (၁၉၅၇ ခုနှစ်) ပုဒ်မ ၂၇
(၁)မှ လွှဲပြောင်း အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း: ၁၁၁၂

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄ မည်သည့်အခါတွင် အကြံတခုကို ထမြောက်စေရန် ပြုလုပ်
ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ခြင်း: ၆၇၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ အယူအဆ လွဲမှား၍ပြုခြင်း—မည်သည့်အခါ၌ အကျုံးဝင်
ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄—သတိကင်းမဲ့ခြင်း—စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့်
လွယ်တူ ခြင်းကိစ္စ။ ။ဒဿနိကတရားခံသည်၊ မိမိယောက္ခမအား၊ ဓါးတချောင်းကို
ကိုင်ဆောင်၍၊ အိမ်သို့လိုက်ပို့ရာ၌၊ တောက်ဖြတ်နေစဉ် ပါလာသော ဓါးဖြင့် ခုတ်
ရာ ၎င်းနေရာတွင်ပင်အသက်ပျောက်ခဲ့လေသည်။ ။ ဖြောင့်ချက်ပေးရာတွင်ဘယ်
လိုဖြစ်မှန်းမသိ၊ သတိလစ်သွားကြောင်း၊ ပြောဆိုခဲ့လေသည်။ ရုံးတွင် အစစ်ခံရာ
တွင်တောကြမ်းသောနေရာ အနားရောက်သောအခါ၊ မျက်စိပြာကြက်သီးထပြုံး၊
ဘာလုပ်မိသည်မသိ၊ အဖော်များက အော်မှသာ ဓါးနှင့် ခုတ်မိမှန်း သိကြောင်း
ထွက်ဆိုလေသည်။ ။ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက၊ အယူခံ တရားခံသည်၊ မိမိရဲ့
ယောက္ခမအား၊ ဓါးနှင့်ခုတ်သည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ အကြောင်းခြင်းရာကို မသိ၊
အယူအဆ လွဲမှား၍ ခုတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယူဆပြီး တရားသေလွတ်ခဲ့သည်။
ထိုသို့လွတ်ခြင်းကို အစိုးရကမကျေနပ်၍အယူခံဝင်ရာတွင်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံသည်၊ နေ့လည်တွင် အဖော်များနှင့်အတူ သေသူက
သွားနေစဉ် ခုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းဖော်ပြသော
အကြောင်းခြင်းရာကို အယူအဆလွဲမှား၍ သေသူအား ခုတ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်
မဖြစ်နိုင်ပေ။ ။ ဝါရန်ဆင်းနှင့် ဧကရာဇ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊
လာဟို၊ စာ ၅၅၄။ ။ ဘွန်တာကုဝိနှင့် ဧကရာဇ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊
၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၆၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းပြသည်။ ။
သို့ရာတွင်၊ အယူခံတရားခံသည်၊ ထိုသို့ခုတ်ရာတွင် မိမိစိတ်ကို မိမိ မပိုင်နိုင်၊
စိတ်ပေါ့သွပ်သွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သလောဟူသောပြဿနာကို ဆက်လက်စဉ်းစား
ရန် လိုသည်။ သက်သေ ထွက်ချက်များကို ထောက်ချင်လျှင်၊ အယူခံ တရားခံ
သည်၊ သေသူအား အကြောင်းမဲ့သက်သက် ရုတ်ခြင်း ဓါးဖြင့် ခုတ်ရာတွင် ရာဇသတ်
ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျုံးဝင်သော သတိကင်းမဲ့ခြင်း စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းမျိုးကို
ခံစားခဲ့ရ၍ဖြစ်နိုင်သည်။ ။ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊
မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာ ၃၃၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်သန်ချောင်း: ၁၃၂

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၀ အရ မည်သည့်အခါတွင် ပြစ်မှုမြောက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပြင်မှု
 မမြောက်ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄(က)အရ တရားစွဲဆိုမှုတွင် တရားရှင်
 လွတ်၍ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခြင်း: ၅၆၇

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄—ရူးသွပ်ကြောင်းပြရန် တရားခံ၏တာဝန်—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး
 ပုဒ်မ ၄၆၄ (၁) (က) (၂)—မည်သည့်အခါ၌ အကျုံးဝင်ခြင်း။ ။အယူခံ
 တရားလိုသည် မိမိ၏ ဘခင်အား ခါးနှင့် ၃-၄ ချက်ခုတ်သဖြင့်၊ သေဆုံးစေ
 ခဲ့ရာ၊ ရူးတွင် မိမိသတ်လစ်နေ၍ ဘာလုပ်မိမှန်းမသိပါဟု ချေပလေသည်။ ။
 ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုက မိမိသည် သတိကင်းလွတ်ပြီး မိမိမည်သည့်
 အမှုပြုလုပ်သည်ကို သိနိုင်စွမ်းရှိသည့် အခြေအနေတွင် မရှိကြောင်း ပြသရန်မှာ
 ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကား ပြင်ဆင်စွမ်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄
 ၏ ခွင့်ပြုချက်အတွင်းမသက်ရောက်နိုင်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံး
 တရားသူကြီးသည် ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၆၄ (၁)
 (က) (၂) အရ အယူခံတရားလိုသည် ရူးသွပ်နေသူ ဟုတ်မဟုတ် စုံစမ်းရန်မလို။
 တရားခံသည် ရူးသွပ်နေ၍၊ ခုခံကာကွယ်ရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိမှသာ ဆောင်
 ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ။အယူခံမှုကို ပယ်လိုက်သည်။ ။

ခင်မောင် နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၃၂၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄—သတိကင်းမဲ့ပြီး၊ သို့မဟုတ် စိတ်ပေါသွပ်ခြင်းကြောင့် လူသတ်
 မည်ဟု ယူဆသည်ကို—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ အရ လွဲမှား၍ ပြုမူသည်ဟု မည်
 သည့်အခါတွင် စဉ်းစားနိုင်ခြင်း: ၁၃၂

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၈၄—၎င်းပုဒ်မတွင် အကျုံးဝင်ပါသည် ထုချေခဲ့ခြင်း မရှိစေကာမူ၊ ထည့်
 သွင်း၍ စဉ်းစားနိုင်ခြင်း—သက်သေထင်ရှား ပြသရန် တာဝန်—အမှုအဖြစ်
 အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ အပေါ်တွင် သက်သေထူထောင်ရန်
 ဖြစ်ခြင်း: ၁၀၉၆

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၆—ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်—မည်သည့် အခါတွင်ပြစ်မှုမမြောက်
 ခြင်း: ၉၃၅

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၁၆၁/၁၀၉ အရ ပြစ်မှု မည်သည့်အခါကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်း—
 လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၁)၊ (ခ)
 တွင် အကျုံးမဝင်ခြင်း: ၁၀၅၄

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၈၈ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ခရိုင်မှ ထွက်ခွါသွား၍ နောင်
 အခါတွင်ခရိုင်အတွင်းသို့သွားလာခြင်းကို တားမြစ်သည့်အမိန့်—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး
 ပုဒ်မ ၄၉၁ အရ အမိန့်ချသင့်မသင့်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူ
 သည် အချုပ်အနှောင်ခံနေရသူ ဖြစ်မှသာ ဤရုံးက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ
 ၄၉၁ ပါ အာဏာများကို သုံးစွဲလျက် ၎င်းအား ချုပ်နှောင်ထားခြင်းသည် ဥပဒေ

နှင့်ညီညွတ်သည် မညီညွတ်သည်ကို စီစဉ်၍ သင့်တော်သော အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ညွန့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ တာချီလိပ်) ၅၇၀

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၉၃ အရ မုသားထွက်ဆိုထားသည့်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားစီရင်ရာတွင် သက်သေများသာမက ရွှေနေရွှေရုပ်များပါ အမှန်တရားကို ဝိုင်းဝန်း၍ ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ။ သက်သေ တဦးသည် အစဉ်မုသားပြောမိခဲ့သည်ကို နောက်ဦးပြင်ဆင်၍၊ အမှန်ထွက်ဆိုခြင်းကိုပိတ်ပင် ရန်မသင့်ဘဲ အစကတည်းကပင် အမှန်ကိုထွက်ဆိုခြင်းကို ပိုမို၍ အားပေးရန် လိုသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ယခုအခါတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံးများ၌ သက်သေများအနေနှင့်၎င်း၊ ရွှေနေရွှေရုပ်များအနေနှင့်၎င်း အမှန်စကားကို ဆိုပါမည်။ အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော်ပါမည်ဟူ၍ အစကပင် သစ္စာပြုကြသည်။ ထိုမှအရဆိုလျှင် သက်သေ တဦးသည် မုသားပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလျှင် ၎င်းအပေါ် အရေးယူ၍၊ ထိုသို့မုသားပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားစွာတွေ့ရှိခဲ့သော် သင့်တော်သော အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန်သာရှိသည်။ ။

ဦးစောလွင်နှင့် ကာခါ ၅၅၁

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ အပြစ်ပေးခြင်း—အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် တွင် အကျုံးဝင် မဝင်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ သည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၀ အခန်း ၁၁ တွင် “မမှန်သက်သေမှုနှင့် ပြောဆိုမှုစွာ တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှုများ” ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ပါရှိ သည်။ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သောအချိန်မှာလည်း လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်ကဖြစ် သဖြင့် ၁၉၆၃ ခု၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည့် အထွေထွေလွတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်မဝင်ကို စဉ်းစားရမည်။ ။ ဆိုခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်ပင်ခံမ ၂၀၁ အရကျူးလွန်သောအမှုသည် တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သော ပြစ်မှုဖြစ်၍၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) (က) နှင့် (ခ) တို့တွင် ဖော်ပြထားသောပြစ်မှုများမပါဝင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ ကျူးလွန်သည်ဆိုသော ပြစ်မှုသည် အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ။ သခင်ကြည်ရှိန် ပါ ၅ ဦးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၀-၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။

ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒိမာ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၄၅၇

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၀၅ မီးပေါ်လျှော့မှု—၎င်းပုဒ်မ၏ အင်္ဂါရပ်များ—ကျူးလွန် ခြင်း မကျူးလွန်ခြင်းနှင့် တရားလို၏တာဝန်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ် ကြီးပုဒ်မ ၂၀၅ တွင်ဖော်ပြထားသော အင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိဘဲ မီးနှင့်ပတ်သက်၍ ပေါ်လျှော့မှုကိုသော်၎င်း၊ မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ ပြုလုပ်ရန် သော်၎င်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြုသင့်သည်ကို မပြုလုပ်ဘဲထားသည်ကိုသော်၎င်း၊

ထင်ရှားစွာပြဆိုရန်မှာ တရားလို၏တာဝန်ဖြစ်သည်။ လျှောက်သူအိမ်၌ မီးခွက် အပျက်တခုနှင့် ထမင်းပါသောဒန်အိုးတခုတွေ့ရှိရုံမျှနှင့် လျှောက်သူသည် မီးနှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ့ဆသည်ဟု ယူဆချက်မှာ တရားဝင်သောလိုအပ်သည့် ယူဆချက် မဟုတ်။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ချို၊ Selected Judgement : Lower Burma (1872-1892) p. 411. ။ မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၃၂၉ (၃၀၅)။ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မိအုန်း၊ Selected Judgement : Lower Burma (1872-1892) p. 134။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ရပိုး၊ Selected Judgement : Lower Burma (1872-1892) p. 337။ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်စိန်၊ Selected Judgement : Lower Burma (1872-1892) p. 569 ကိုတို့ရည်ညွှန်းသည်။

မတင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၅၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် မိမိကိုရန်မူသူအား ရန်မမူနိုင်အောင် ခုခံကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းမှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၆ အရ၊ ပြစ်မှုမမြောက်ဟုယူဆသည်။ မောင်ကတုံး နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၆၆၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထွန်းရီ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၃၅

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အရပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—သွယ်ဝိုက်သည့် သက်သေခံချက်များအရ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ရန် သင့်မသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားခံအပေါ်၌ ငြိစွန်းချက်မှာ ရှိနေသည်ဟူ၍ ဆိုရမည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုအချက်များကြောင့် သေဆုံးသူအားသတ်သောသူမှာ အခြားသူမဖြစ်နိုင်၊ တရားခံသာလျှင် ဖြစ်ရမည်ဟု တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ခဲယဉ်းလေသည်။ တရားခံသည် အချင်းဖြစ်သည့် အချိန်ပိုင်း၌ မိမိသွားလာရောက်ရှိခဲ့သည့် နေရာများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကျေနပ်လောက်အောင် သက်သေခံချက်များ တင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် မိမိတွင် အပြစ်မရှိကြောင်း တရားခံ၌ သက်သေပြရန် တာဝန် လုံးဝမရှိ။ တရားလိုဘက်၌သာလျှင် တရားခံသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူဖြစ်ကြောင်း သံသယကင်းရှင်းသည့် သက်သေခံချက်များ တင်ပြရန် တာဝန်ရှိလေသည်။ အကယ်၍ တရားခံ၌ သွေးစွန်းပေနေသည့် ဓါး၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုခုတခုတွေ့ရှိပါက ထိုအချက်သည် တရားလိုဘက်က အမှုကို ခိုင်မာစေသည့် အထောက်အကူ ရနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ တရားခံတွင် အထက်ဖော်ပြပါအရာဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုခုတွေ့ရှိသည်သာမက ပိုက်ဆံတပြားတချပ်မျှ ၎င်းထံမှ သိမ်းဆည်းရမိခြင်းမရှိချေ။ အချင်းဖြစ်ပြီးနောက် တရားခံသည် မိမိရွာမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရန် ကြံစည်အားထုတ်ခြင်း မရှိချေ။ မိမိနှင့်အတူ လိုက်ပါသွားကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့သည့် သက်သေများရှိလျက်နှင့် တရားခံသည် သေဆုံးသူအား ထိုကဲ့သို့သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ဟူသော အချက်မှာ အလွန်သဘာဝကျသည့် မဆိုနိုင်ချေ။ အင်္ဂုမင်ဇေဗီးယား (ခေါ်) မောင်တင်ဝင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၁၄၆ (တရားလွှတ်တော်) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်အောင်ရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၉၅၆

ရာသေတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ မူပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—သတင်းပေးသူ၏ သက်သေခံချက် တန်ဖိုး—ဖြောင့်ချက်ကို သုံးသပ်ပုံ—ကြိုတင်ကြံစည်ချက် အခြင်းအရာ။ ။ သေသုသည် ၎င်း၏ မယားနှင့် ၅ နှစ်အရွယ်ရှိသမီးကလေးတို့ နှင့်အတူနေအိမ်ခေါင်းရင်းဘက်ရှိ အပိထဲ၌ ကုတင်ပေါ်တွင်အတူတကွအိပ်ပျော် နေစဉ်သန်းခေါင်ချိန်လောက်၌ လူနှစ်ယောက်အပိထဲသို့ဝင်လာပြီး တယောက်က လက်နှိပ်ခါတ်မီးဖြင့် ထိုး၍ အခြားတယောက်ကပါလာသော သေနတ်နှင့် နှစ်ချီ ဖစ်သည်။ ဓါတ်မီးအရောင်ကြောင့် သေနတ်နှင့်ပစ်သူမှာ ယခင်က သိဘူးသူ တရွာတည်းနေ အယူခံတရားလိုဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။ အယူခံတရားလိုကို တရားစွဲဆိုတင်ရာ ရာသေတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန် ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့်၊ ၎င်းပြစ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် သေဒဏ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းကို မကျေနပ်သဖြင့်အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရဲဌာနတွင် သတင်းတိုင်ချက် ပေးစဉ်အခါက၊ တရားခံအမည် ကို ထုတ်ဖော် မပြောရုံနှင့် သတင်းပေးသူ၏ သက်သေခံချက်သည် တရားဝင် မဟုတ်ဟုမယူဆနိုင်။ ။ မောင်စိန်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၁၅ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာ သည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဖြောင့်ချက်တွင် မိမိကိုယ်တိုင်ပြစ်မှုကျူးလွန် သည်ဟု ပြောကြားလျှင် ထိုဖြောင့်ချက်သည် တရားဝင်ဖြောင့်ချက်ဖြစ်၏။ အရေး မကြီးသည့်အပိုင်း၌ အနည်းငယ်ကလွဲရုံမျှနှင့် ဖြောင့်ချက်တခုလုံးကို လက်မခံ နိုင်ဟု တင်ပြချက်မှာ လက်ခံနိုင်စရာမရှိ။ အယူခံတရားလိုသည် သေသုကို စတင် သေနတ်နှင့် လာရောက်မပစ်ခတ်မီ အခြားအိမ်တအိမ်၌ ၎င်းသေနတ် ပြု၍ လှယ်ကိစ္စ ကျူးလွန်သည်ကတကြောင်း၊ အဖော်ပြစ်သူအား ယနေ့ည သေသုကို သတ်မှတ် လမ်းတွင် ကြိမ်းဝါး ပြောဆိုခြင်းက တကြောင်း၊ အိပ်နေသောသူကို လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့်ထိုး၍ ၎င်းအား ရည်စူးပြီး အနား ကပ်ကာ ကျည်ဆံ ၈ တောင့် ကုန်အောင် ပစ်လိုက်ခြင်းက တကြောင်း၊ သေနတ်နှင့် မပစ်ခတ်ခင် မူလကနဦးတည်းက သေသုကိုရန်မူရန် ကြိုတင်စီမံခြင်း အချိန်များစွာ ရှိသည်က တကြောင်းတို့ကြောင့် ကြိုတင်စီမံ၍ လူသတ်မှု ကျူးလွန် သည်ဟု ယူဆသည်။ ။ သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၃၄၂၊ ကပါးဆင်းနှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ပန်ဂျပ်၊ စာ ၁၃၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်အောင်ထွေး နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၉၄

ရာသေတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)(ခ)အရ၊ မူပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်း—တင်ကူး ကြံရွယ် ချက် ရှိ မရှိ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလို၏ အပြစ်အမှုသည် တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်နှင့် ပြုသည် မပြုသည် အချက်ကို စဉ်းစားရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဦးအုပ် သိန်း (လိပြ-၂)၏ အိမ်တွင် ဖိတ်ခေါ်မှုဖြင့် အယူခံတရားလိုနှင့် သေသုတို့စကားများ ကြရာမှ အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ပြန်၍ခါးယူပြီး လမ်းခုလတ်တွင်တွေ့ရှိသော

သေသူ မောင်ချစ်မောင်ကို ခါးနှင့်ခတ်ရာဝယ် မောင်ချစ်မောင်ကို သေစေရန် တင်ကူး ကြံစည်နိုင်လောက်အောင် စဉ်းစားရန် အချိန်မရပေ။ စရန်ဖြစ်သည့် အချိန်မစ၍ ခတ်သည့်အချိန် အထိမှာ တဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ သောကြောင့် အယူခံတရားလိုအနေဖြင့် တင်ကူးကြံရွယ်ချက် ရှိနိုင်ရန် စဉ်းစား ဘို့အချိန်မရှိပေ။ ။သန်းမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၇၉ ခု၊ မြန်မာ ပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၄၂။ အိုင်ထွေး ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၇၇ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွတ်တော်၊ စာ ၁၃၄ (၁၄၁)။ မောင်ဘစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၁ (၂၅-၂၆)။ ကပါးဆင်း နှင့် အစိုးရ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၇၁၊ ပန်ဂျပ်၊ စာ ၁၃၇ (၁၄၀) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်အောင်သစ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၆၁

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)၊ (ခ)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ အရ အကျုံးဝင် မဝင်—တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်နေ ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တာဝန်—ရည်ရွယ်ချက်အကျိုးအကြောင်း မရှိခြင်းကို ယူဆချက်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားခံသည် မိမိ၏ပြုလုပ်မှုမှာရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄ နှင့် အကျုံးဝင်ပါသည်ဟု ထုချေခံခြင်း မရှိစေကာမူ၊ ထိုအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ကြောင်းထင်ရှား၏။ မောင်မှတ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံတော်၊ (၁၉၇၃)၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွတ်တော်၊ စာ ၁၈။ နိုင်ငံတော်နှင့် လှမောင်၊ (၁၉၄၆)။ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၅၀ ထို့ကိုရည်ညွှန်း သည်။ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ (၁၉၆၂)၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားရုံးချုပ်၊ စာ ၃၃၈ ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတွဲရရှိသည့် သက်သေခံချက်များနှင့်တကွ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်း အရာတွင် တရားခံသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံသည် မိမိတိုင်သက်ရောက်သည့် သက်သေခံ ထင်ရှား ပြသနိုင်ရန် တာဝန် ကို ကျေပန်စွာ ထမ်းဆောင်ခံပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်လေသည်။ နိုင်ငံတော် နှင့် မောင်ပီ၊ (၁၉၄၆)။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၈၆ ကိုခွဲခြားပြသည်။ ။ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုနှင့် သေဆုံးသူတို့သည် မောင်နှမ အရင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ တဦးနှင့်တဦး ချစ်ချစ်ခင်ခင် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံ ချက်များ တွေ့ရှိရ၏။ အခင်းဖြစ်မီက ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ စကားများခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်းသက်သေများကတညီတညွတ်တည်းထွက်ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုသည် နှမငယ်အား ခါးဖြင့် ခတ်ရာ၌ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုး အကြောင်း မရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ရာ အယူခံတရားလိုသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍သာလျှင် ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေ သည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့်ဦးလှိုင်၊ (၁၉၇၈)၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွတ်တော်၊ စာ ၁၄၃ ကိုပိုင်းခြားဖော်ပြသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏သက်သာခွင့်ကိုပေးနိုင်ရန်အကြောင်းကားအယူခံတရား လိုသည် မဖွဲ့ကြည့်အား သတ်ဖြတ်စဉ်က မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေသည့်အချိန်ကာလ အတောအတွင်းပြုလုပ်ကြောင်းပြသနိုင်မှသာလျှင် အဆိုပါပုဒ်မ၏သက်သာခွင့်ကို

ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်းလက်တွေ့အားဖြင့်ဆိုလျှင်တရားခံတစ်ဦးသည် မိမိ၏သာမန်အားဖြင့်ရာဇဝတ်မှုမြောက်သောပြုလုပ်မှုသည် ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ် ပေါ့သပ်နေခဲ့၍ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟုပြသနိုင်ရန်မှာမလွယ်ကူချေ။ ထို့ကြောင့် အမှု၏ အဖြစ်အပျက်ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများကိုအားကိုး၍သာလျှင် ၎င်း၏ စိတ်ပေါ့သပ်ခြင်းကို သက်သေထူထောင်ရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအမှု၌ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်း အချက် အလက်များကို ထောက်ဆ၍ ကြည့်သော အခါ အယူခံတရားလိုသည် မဖိုးကြည်အား ဝေးနှင့်ခတ်စဉ်က စိတ်ပေါ့သပ်ခြင်း ကြောင့် မိမိ၏ ပြုလုပ်မှုသည်မည်သို့သော သဘောရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ မတော် မမှန်သည်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သည်ကို သော်၎င်း၊ မသိရှိ၍သာလျှင် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လိုက်သည်။

မောင်ကုတ်ချီ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၀၉၆

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အဆိပ်ကျွေး၍ လူကိုသေစေခြင်း—၎င်းကဲ့သို့သောအမှု မျိုးကို စစ်ဆေးရာတွင် တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာစစ်ဆေးရန်လိုအပ်ခြင်း ၃၅၄

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) နှင့် ၃၂၄—တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ကို အက်ဥပဒေအရ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်နှင့် ပတ် သက်ပြီး စဉ်းစားရာ၌ အယူခံတရားလိုနှင့် သေသူတို့မှာ သားအဖရင်း ဖြစ် ခြင်း။ အယူခံတရားလိုမှာ အလုပ်အကိုင်မရှိဘဲ မယားနှင့် ကလေးများ၏ ကြက် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင်မိမိတို့ စားသောက်နေသဖြင့် သားဖြစ်သူမောင်ညီစိန် က မကျေနပ်ခြင်း၊ အချင်းမဖြစ်ခင်၊ ၁၅ ရက်လောက်က အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ကြမ်းကို ပြင်းထန်စွာ နင်းသဖြင့် မိမိ၏မိခင်ကို စော်ကားသည်ဟုထင်ပြီး အယူခံတရားလိုကိုအိမ်မှနှင်ချခြင်းတို့သည် အယူခံတရားလို၏ စိတ်ခူနှင်သည်ဟု ယူဆကွယ်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မိသားစုတစ်ခုတည်းနေထိုင်ပြီး နောက်ဆုံးပိတ် အိမ်မှနှင်ချသည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အကြာတွင် အချင်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ အယူခံ တရားလိုသည်တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့်ပြုလုပ်သည်ဟုယူဆရန်မှာမလွယ်ကူလေပေ။ အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်တွင် သေသူ မောင်ညီစိန်သည် အိမ်ပေါ်တွင် အိပ်နေ သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုအိပ်နေသည့် ကလေးကိုမြင်သော အခါ အယူခံ တရားလို၏စိတ်၌ တုံ့လှုပ်ခြောက်ခြားလာပြီး အနိုးရှိသောခါးကိုဆွဲ၍ ခုတ်နှံ လိုက်ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်အခါတွင် အယူခံတရားလိုသည်ကလေး အိပ်နေသည်ကို မြင်မှ စိတ်ဖောက်ပြန်လာပြီးယင်းကဲ့သို့ပြုလုပ်လိုက်သဖြင့် ထိုပြု မှု ချက်သည် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ဟန်လက္ခဏာမတူပေ။ ။ သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၃၄၂ (တရားလွှတ်တော်)။ ။ အိုင်ထူးပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၁၃၄ (၁၄၁) (တရားလွှတ်တော်)။ ။ မောင်အစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင် ထုံးများ၊ ၂၁ (တရားလွှတ်တော်)။ ။ ကာရံပါးဆင်း နှင့် အစိုးရ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁၊ ပန်ဂျပ်၊ ၁၃၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်အုန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၉၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ နှင့် ၃၉၂ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—
 တရားခံတစ်ဦး၏ ပြောဆိုချက်ကို အမှီပြု၍ အခြားတရားခံအား ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ထား
 ခြင်း— ဝိုင်း၍ ရိုက်နှက်ထိုးခုတ်မှုတွင် စွဲချက်တင်သင့်သည့် ရာဇသတ် ပုဒ်မ။ ။
 ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပြောဆိုချက်သည် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အလွတ်ရုံး၍ အခြားသူ
 တဦးအပေါ် အပြစ် ပုံချသည့် (Self exculpatory) ပြောဆိုချက်မျိုး
 မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ပြောဆိုချက်သည် တရားဝင်သည်။ ထိုပြောဆိုချက်တွင်
 ပါရှိသော အချက်အလက်များကို အမှုတွင် အခြားနည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်သော
 သက်သေအထောက်အထားများနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ စဉ်းစားနိုင်သည်။ ပြောဆိုချက်
 တခုတည်းကို မှတည်၍ အပြစ်ပေးလျှင် မှားယွင်းမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ အခြား
 အချက်အလက်များနှင့် ပေါင်းစပ်၍ စဉ်းစားနိုင်သော ဆီလျော်သည့် အချက်
 တရပ်သာ ဖြစ်လေသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဝိုင်း၍ ရိုက်နှက်ခြင်းကို
 ထိုးခုတ်ခြင်း အန္တရာယ်ပြုခြင်း စသည်တို့ပြုလုပ်ကြရာတွင် မည်သူ့လက်ချက်ဖြင့်
 ထိုသူသေဆုံးရသည်ဟူ၍ သက်သေအထင်အရှား မတွေ့ရှိလျှင်၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ
 ၃၀၂ မဟုတ်ဘဲ ၃၂၆ အရ ပြင်းထန်စွာ အနာတရ ဖြစ်စေမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု
 တွေ့ရှိလျှင် ပိုမို၍ မျှတခန့်ကန်သည်။ ။ ခေါ်တော နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာ နိုင်ငံ၊
 ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးစာမျက်နှာ ၃၁၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်စံတင်ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၅၀၅

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) နှင့် ၂၀၁၊ အပိုင်း(၂)အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—
 ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတစ်ခုလုံးကို ခြုံ၍ စဉ်းစားဝေဖန်
 သုံးသပ်ရာ၌ အယူခံတရားလို၏ ပြုမူချက်သည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် အနေဖြင့်
 ပြုလုပ်သည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် သေသူက ဓါးမြှောင်ကိုင်၍ အယူခံတရားလိုသို့
 အားသွန် လိုက်ရန်အထံတွင်၊ အယူခံတရားလိုက ကြောက်အားကြီးစွာဖြင့်
 ဓါးမဖြင့် တအားခုတ်လိုက်ခြင်းမှာ သေသူ၏ ပြုမူချက်မှာ အယူခံတရားလို၌
 လျှော့ကန်သင့်မြတ်သော ကြောက်စိတ်မဖြစ်နိုင်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံ
 တရားလိုသည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေက ပေးထားသည်ထက် ပို၍ ပြုလုပ်
 သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလို၏ ပြုမူချက်မှာ လူသတ်မှု
 မမြောက်သော လူသေမှုတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆသည်။

မောင်ညီးဝေ နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၉၂၉

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂(၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း— ရုတ်တရက်ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား
 ရာ၌ ဒေါသအလျောက် တင်ကူးကြံရွယ်ခြင်းမရှိဘဲ ပြုလုပ်မှု— ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄
 အရသာပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် သေ
 သူအား ရိုက်နှက်သည်မှန်သော်လည်း ၎င်းသည် ထိုကဲ့သို့ရိုက်နှက်ရာ၌ ရုတ်တရက်
 ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားသဖြင့် ဒေါသအမျက် ပြင်းပြ၍ ရုတ်တရက် သတ်ပုတ်ရာတွင်၊
 တင်ကူးကြံရွယ်ခြင်း မရှိဘဲနှင့် ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်
 ရာ၌လည်း အယူခံတရားလိုသည် မလျှော့သော အခင်အရေးကို ယူခြင်း၊ သို့တည်း
 မဟုတ် ရက်ရက်စက်စက် ထူးထူးခြားခြား ပြုမူခြင်းရှိကြောင်း အမှုတွင် ရရှိ
 သည့် သက်သေခံချက်များအရ အလျဉ်း မပေါ်ပေါက်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံ

တရားလိုကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရသာလျှင်ဖြစ်သည်ဟုယူဆရပေမည်။ မောင်ထွန်းစိန် နှင့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်ချုပ်)၊ စာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်သူတော်လေး နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၄၅

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း—တရားခံတဦး၏ပြောင့်ချက်သည် အခြားတရားခံတဦးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်ပုံ၊ ရုပ်သိမ်းသောပြောင့်ချက် တခုထည်းနှင့် အပြစ်ပေးနိုင် မပေးနိုင်—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄ ၏သဘော။ ။ ပဌမအယူခံ တရားလိုနှင့် အမှုတွင် ပါသော တရားခံ တဦးတို့က သေသ္မာအား စပါးဘိုးရရန်ရှိသည်ဟု ပြောဆို၍ ၎င်းတို့လည်းနှင့်တင်၍ ခေါ်သွားကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အိမ်ပြန်မလာတော့ချေ။ နှစ်ရက်ကြာသောအခါ ၎င်း၏အလောင်းကို ချောင်းကမ်းပါးတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအလောင်းရှိရာနေရာမှ ၁၄ ပေခန့်အကွာတွင် ဦးထုပ်စိမ်း တခုကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အမှုတွင် မျက်မြင်သက်သေမရှိ။ ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ပြောင့်ချက်နှင့် ဦးထုပ်သာလျှင် အမှုကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် အထောက်အထားပြုထားသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပဌမအယူခံ တရားလိုအပေါ်တွင် ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ပြောင့်ချက်တွင် စွပ်စွဲထားသည်မှအပ အခြားသက်သေခံချက်တစ်ခုတရားမရှိသဖြင့် ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ပြောင့်ချက်ကို အရေးယူရန် မဟုတ်။ ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ပြောင့်ချက်မှ ဖယ်ထုတ်ရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။ ။ ခေါ်တော နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၁၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဒုတိယအယူခံ တရားလို၏ ပြောင့်ချက်သည် အမှုတွင် ဖြစ်ပျက်သော အခြင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ သော်၎င်း၊ သွယ်ဝိုက်သော အခြေအနေအားဖြင့် ရနိုင်သော အကြောင်းခြင်းရာများ သော်၎င်း၊ မှန်ကန်သော ပြောင့်ချက်ဖြစ်သည်ဟုမယူဆ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုပြောင့်ချက်တခုတည်းနှင့် ပြောင့်ချက်ပေးသူကို အပြစ် မပေးနိုင်။ ။ အရင် နှင့် လှမောင်၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၀၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၄ မှာ ပြစ်မှုတခုကို ပြုလုပ်ရာ၌ မူလကတည်းက ပြစ်မှုကျူးလွန် သူများသည် အကြံတူ တခုကို ထမြောက်စေရန်ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင်၎င်းပုဒ်မတွင် အကျုံးဝင်နိုင်ရန် သက်သေထက်ချက်၊ သို့မဟုတ် အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍ အချက်အလက်လုံးဝမရှိ။ ။ အောင်ဆန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ပါတူး ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၇၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၂)/၃၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—အတူချုပ်ထားသော တရားခံများ၏ ပြောင့်ချက်ထို့သည် ထခက်တခု အထောက်အပံ့နှင့် မပြုနိုင်။ အယူခံတရားလို၏ ပြောင့်ချက်ကို ၎င်းနှင့် အတူ ရုံးတင်သော တရားခံ၏ ပြောင့်ချက်က ပိုမိုခိုင်လုံအောင် အထောက်အကူ ဖြစ်မဖြစ်ဆိုသော အချက်ကို ဆန်းစစ်

ရန်လိုပေသည်။ ရဲဌာနအုပ်၏ထွက်ချက်အရအယူခံတရားလိုအားအခြားတရားခံနှင့်အတူ တနေ့တည်းပမ်းဆီးပြီး အတူချုပ်ထားကာ တရားသူကြီး တဦးတည်းရွှေ၌ ပြောဆိုချက်ပေးစေခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ၎င်းထို့၏ပြောဆိုချက်များသည် တဦးနှင့်တဦးကြိုတင်တိုင်ပင်ပြီး ပြောဆိုခဲ့သည့် ပြောဆိုချက်များ မဟုတ်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းနေသည်။ တရားခံများသည် ပြောဆိုချက်မပေးမီ ကြိုတင်တိုင်ပင်ရန် အခွင့်အရေးမရှိဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းနေသောကြောင့် ၎င်းထို့၏ပြောဆိုချက်များမှာ တခုကိုတခု အထောက်အကူပြုသည်ဟုမဆိုနိုင်။ အလှ(ခေါ်)မောင်လှ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၂၉ (တရားလက်တော်)။ နိုင်ငံတော်နှင့် မောင်မြို့၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ ၁၉၉ (စီညီခံ) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်သောင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၄၉

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄—တင်ကူးကြံရွယ်ချက်မရှိဘဲ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း ၉၄၅

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း—လူသေမှု—ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာတွင် စဉ်းစားအပ်သည့် အချက်အလက်များ ၅၂၃

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က)အရ၊ မည်သည့်အခါတွင်အပြစ်ရှိသည်ဟု ယူဆရန်ကိစ္စ—ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရ အပြစ်ပေးခြင်းမမှန်ကန်မှု—ရာဇဝတ်မှုတရားစီရင်ရေး၏ သဘောတရား ၃၉၇

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ ရိုက်နှက်၍ ဦးခေါင်းတွင် ရသောဒဏ်ရာကြောင့် သေဆုံးခြင်း—ဆေးရုံတွင် မနေ၍ သေဆုံးခြင်း—ပုဒ်မ ၃၂၆ အရသာ အပြစ်ပေးထိက်ခြင်း—ပြစ်ဒဏ်ကိစ္စ။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ သေသူနှင့် မူးယစ်နေသောအခါ၌ စကားများ၍ ရိုက်နှက်သဖြင့်၊ သေသူသည် ခေါင်းတွင်ဒဏ်ရာရပြီးနောက်ဆုံးတွင် သေဆုံးခဲ့လေသည်။ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့မှာ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး ဆေးရုံကြီးတွင် ဒဏ်ရာကို ပြသကာ အပြင်လူနာ အဖြစ် ကုသခဲ့ပြီး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အတွင်းလူနာအဖြစ်ဆေးရုံထက်ရ၏။ ၁၉၆၃ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးခဲ့လေသည်။ ။အောက်ရုံးသည် အယူခံတရားလိုအားရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဆေးရုံဆရာဝန်ကြီး၏ ထင်မြင်ချက်တွင် သေသူသည် ဆေးရုံသို့တက်ရောက်ပြီး ကျကျနနကုသလျှင်၊ ဒဏ်ရာမှာပြည်တည်ရောအကြောင်းမရှိ၍၊ မသေနိုင်ဟုပိုမိုသည်။ သေသူသည် ဆေးရုံတွင် ကြပ်ကြပ်မတ်မတ်ကုသခြင်း ခံခဲ့လျှင် အသက်ချမ်းသာရာ ရမည်ဟု ယူဆနိုင်ဘူးပေသည်။ ရရှိသောဒဏ်ရာကြောင့်၊ မုချသေစေနိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ ။ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုအား၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ မဟုတ်ဘဲ ၃၂၆ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်အစား ၇ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

မောင်မောင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၃၉၄

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄—ရိုင်ဖယ်နှင့်ပစ်ရာဌ်၊ ရွယ်သူကို မထိဘဲအခြားသူအားထိမှန်၍
 သေခြင်း—ပြစ်မှု ကျူးလွန်ရာဇောက်ခြင်း—ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်—စဉ်းစားအပ်
 သည့်အချက်အလက်များ။ ။ အယူခံတရားလိုသည်။ ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာနှင့်
 ရှိနေစဉ် မိမိယောက်ျား၏ ရိုက်နှက်ညှဉ်းပန်းခြင်းကို မခံရပဲနိုင်တော့သဖြင့် ရိုင်
 ဖယ်သေနတ်ဖြင့် ၎င်းအား ပစ်ရန် ရည်ရွယ်၍၊ မောင်းဆွဲရာ၊ ယောက်ျားကို
 မထိမိဘဲ၊ အနီးရှိလူတိုင်းအား ထိမှန်၍ ထိုသူသေဆုံးခဲ့လေသည်။ အောက်ရုံး
 တရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ထောင်ဒဏ်
 ၄ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုပါ
 အကြောင်းအချက်တို့ကို ထောက်လျှင်၊ အယူခံတရားလိုအား ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ
 ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည် မှန်ကန်သည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
 ပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း၊ သက်သက်ညာညာနှင့် သတ်မှတ်ပေးပြီးကြောင်း တွေ့ရှိ
 ရသည်။ သို့ရာတွင် ပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌ အင်္ဂေတားရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အပြစ်ကျ
 သူကို ဖြစ်နိုင်ပါက ပြုပြင်၍ ပြည်ထောင်စု၏ သားကောင်း သမီးကောင်းအဖြစ်
 ပြန်လည်၍ ဘဝသစ်ထူထောင်နိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။ တစ်တစ်ကို ပြုလုပ်မိသည့်
 အတက် လူတယောက်အား ထောင်ဒဏ်ကျခံစေသည့်သဘောမျိုးမျှသာမဟုတ်
 ချေ။ ပြစ်ဒဏ်ကိုသတ်မှတ်ရာ၌ တိုင်းတယောက်၏ နောက်ကြောင်းစိတ်ထားနှင့်
 အတူ ရှေ့ရေးကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ၊ ထိုသူတိုင်းသည် အပြစ်ဒဏ်ကျခံပြီး
 သည့်အခါ၌ သူ၏လူ့ဘောင်အဆောက်အအုံတွင် ပြန်လည်၍ ကောင်းသော
 ဘဝသစ်ထူထောင်စေရန် အရေးကြီးထား၍ စဉ်းစားအပ်သည်။ ။ သက်ဆိုင်ရာအချက်
 အလက်များကို စဉ်းစား၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေရန်
 အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

မအေးမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၅၀၀

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ တရားစွဲဆိုမှုတွင် တရားရှင်လွတ်၍ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်
 ထားခြင်း—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၈၀ အရ ပြစ်မှုမမြောက်။ ။ သေသူနှင့်တကွ၊
 လျှောက်ထားခံရသူ အပေါင်းပါတို့သည် တောလိုက်သွားကြရာ၊ ဂျီတကောင်
 တောထဲမှ ထွက်လာသည်အထင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူက သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်
 ရာတွင် ထွက်လာသည့် အကောင်မှာ ဂျီမဟုတ်ဘဲ ဂျီကဲ့သို့အရောင်ရှိသည့် ခွေး
 တကောင်ဖြစ်နေသည်။ ထိုခွေးကို ကျည်သင့်၍ သေနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။
 သေသူလည်း ခေါင်းတွင် သေနတ်ဒဏ်ရာတချက်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် လဲကျ
 နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ လျှောက်ထားခံရသူကို ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ (က)
 အရ တရားစွဲဆိုတင်ရာ စွဲချက်မတင်ဘဲ တရားရှင်လွတ်လိုက်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်
 ချက်။ ။ အမှုအဖြစ်အပျက်များအရ တောလိုက်ရာတွင် မထော်တဆထိမှန်ခဲ့
 ခြင်းဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ သို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၀ အရ ပြစ်မှု
 မမြောက်။ ။ အနီးရ နှင့် မောင်ပန်းကြီး၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ
 (၁၈၇၂—၁၈၉၂)၊ စာ ၃၀၈။ ။ ဆဆန်ဆင်း နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ အေ၊ အိုင်၊
 အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၇၊ လာဟို၊ စာ ၈၀၈။ ။ ရုကာခန် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ အေ၊
 အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ စာ ၅၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးငြိမ်း နှင့် ဦးကျင်ဝက် ၅၆၇

လက်နက်များကိုကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်သည်မှာ အယူခံတရားလိုများသည် အသက်အန္တရာယ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော လက်နက်များကို အသုံးပြုထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ မျက်မြင်သက်သေများ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ အလုံး ၂ လက်မရှိ ၂ တောင်လောက်ရှိသော ပျဉ်းကတိုးတုတ်ချောင်းများနှင့်ပုဆိန်တို့ကို ကိုင်ဆောင်ပြီး တအားရှိသောကြောင့် အယူခံတရားလို ၄ ဦး လုံးက ပြုလုပ်သော ဒဏ်ရာများမှာ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရိုးရိုးနာကျင်စေမှု မဖြစ်နိုင်ဘဲ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုပြုလုပ်သည်ဆိုရာ၌ ဒို့ဟသံသယဖြစ်ဘွယ်ရာအကြောင်း မပေါ်ပေါက်ပေ။ ဆိုလိုရင်းမှာ အယူခံတရားလိုတိုင်းကပင်လျှင် သေသူအပေါ် ဒဏ်ရာရအောင် ပြုလုပ်ခြင်းများသည် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းများဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မည်သူက ပြုလုပ်သော အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုကြောင့် သေဆုံးသွားရသည်ကို မပြောနိုင်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့သေသွားလောက်အောင် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဒို့ဟသံသယရှိသဖြင့် လူသတ်မှုနှင့် အရေးမယူဘဲ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုနှင့်သာ အရေးယူ၍ အပြစ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်ထွန်းအေးနှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၁၄—၁၆၊ အတွဲ ၂၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၅။ မိအန်ဆင် နန်လာနှင့် နိုင်ငံတော်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၈၊ လာဟို၊ စာ ၇၄၇။ ဒီပါနှင့် နိုင်ငံတော်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၇၊ အလဟတတ်၊ စာ ၄၀၈။ နာချားနှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၁၊ မဒရပ်၊ စာ ၇၄၆ တို့ကိုမလိုက်နာ။ ဂေါရီဒတ်(စ်)နာမာ စုထရား နှင့် နိုင်ငံတော်၊ အိုင်၊အယ်၊အာ(ရ်)၊ ၃၆၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၆၅၉။ ဆူထမန်နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၁၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၅၉။ မောင်စိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၃၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

သောင်ခိုင် ပါ ၄ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၆၂

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆—ဒါးနှင့်ကလေးအားခတ်ခြင်းကိစ္စ—ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းမှာ မှားယွင်းခြင်း။ အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိစ္စ—ပူဆွေးခြင်းနှင့် ဓေါသအလျောက်ပြုခြင်း—ဂလဲစားချေသည်ထုံးတမ်း—ချင်းလူမျိုးတို့၏အယူအဆ—ခေတ်နှင့်မလျော်ညီသော်လည်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ခြင်း။ ။ အယူခံတရားလိုသည်၊ မမိ၏လင်ယောက်ျားကို လှူဖြင့်ထိုးသတ်သူအား ဂလဲစားချေရန် ရှာသော်လည်း မတွေ့၍၊ ထိုသူ၏ သားငယ်ကလေးအား ပုခုံးတွင် ဒါးနှင့် ဝင်ခတ်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့အားလုံးမှာချင်းလူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။ ။ ထိုပြစ်မှုအတွက် အောက်ခြုံးများ ထရားသူကြီးသည်၊ အယူခံတရားလိုအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တနှစ်ကျခံစေရန်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။ ။ နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေနှင့် ထိုသို့ ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ အပြစ်ပေးခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း ယူဆ၍၊ ပုဒ်မ ၃၂၆ အရ အပြစ်ပေး၍ အယူခံဝင်ခွင့် ထောင်ခံခဲ့၏။ ထိုပုဒ်မအရ အပြစ်ပေးရလျှင် တနှစ်ထက်ပိုသော ထောင်ဒဏ်ကို ပေးရမည်ကြောင်း အစိုးရဘက်မှ တင်ပြခဲ့သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဥပဒေအရကြည့်လျှင် အပြစ်အပျက်များသည်၊ ထင်ရှားသဖြင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅ အရ အပြစ်ပေးခြင်းသည်၊ မှားယွင်းကြောင်း လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ဆီလျော်သော ပုဒ်မသည် ၃၂၆ ဖြစ်

သည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစား
 သောအခါ၌၊ အယူခံတရားလိုသည်။ မိမိ၏ လင်ယောက်ျား သေဆုံးခြင်းနှင့် ပတ်
 သက်၍၊ ပူဆွေးခြင်း ဖြစ်ရသည်လည်း တကြောင်း၊ ဒေါသဖြစ်ရသည်လည်း
 တကြောင်း၊ ချင်းထိုးစံအရ ဂလဲစားချေနိုင်သည်။ ဂလဲစားချေရန် တာဝန်လည်း
 ရှိသည်ဟူသော အယူအဆ အစွဲရှိခဲ့သည်လည်း တကြောင်းကြောင့်၊ ၎င်းအပေါ်
 သက်ညှာစွာပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သင့်သည်ဟုယူဆသည်။ ။ဂလဲစားချေသောထိုးတမ်း
 သည်၊ ခေတ်နှင့်မလျော်သော ထိုးတမ်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟုယူဆရန်ရှိသော်လည်း၊
 ထိုထိုးတမ်းစဉ်လာ၏ အစွဲအလမ်းများကျန်ရစ်သေးသည်ကို လက်ခံရပေမည်။ ။
 ထို့ကြောင့် ပြစ်ဒဏ်ကို အောက်ရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည်ထက်ပင်၊ လျော့ပေါ့၍ ကျခံခဲ့
 ပြီးသော ထောင်ဒဏ်သို့ လျော့ပေါ့ရန် သတ်မှတ်လိုက်သည်။

မဟုန်းစူး၊ ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ မဟုန်းစူး ၁၆၃

ရာဇသတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ မည်သည့်အခါတွင် ပြစ်မှုကျူးထွက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်
 ခြင်း—ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ပေးခြင်း မမှန်ကန်မှု ၃၉၄

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆—ဝိုင်း၍ ရိုက်နှက် ထိုးခုတ်မှုတွင် စွဲချက် တင်သင့်သော
 ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၀၅

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၇ အရ အပြစ်ပေးခြင်း—အသက် ၁၄ နှစ်မပြည့်သေးသူနှင့် လင်
 မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်းမှု။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အသက် ၁၄ နှစ်မပြည့်သေး
 သည့် ငယ်ရွယ်သူအား လင်မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံသော လျှောက်ထား
 ခံရသူ မောင်ပြူးသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၅၊ အပိုဒ် ၅ အရ၊ ရာဇသတ်ကြီး
 ပုဒ်မ ၃၇၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မဒိန်းမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေ
 မည်။

ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ပြူး ပါ ၂ ၄၀၆

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆—မိန်းကလေးတဦးတယောက်၏ စွပ်စွဲချက်ကိုမည်သည့်အခါ
 တွင် ယုံကြည်ထိုက်ခြင်း ၁၉၅

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆—ယောက်ျား မဟုတ်မှန်းသိသောအခါ ဆက်လက်ဆက်ဆံ
 ခြင်းသည် မဒိန်းမှုမြောက်ခြင်း ၁၀၂

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄—လူယက်မှုတွင် လက်နက်များ ပါသွားခြင်း—ထုထုတွင်
 သတ်ဖြတ်ခဲ့မှုဖြစ်သော အရေးယူပုံဟူနည်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလို
 တို့သည် လူယက်ရာ၌ လက်နက်များ ပါသွားကြသည်။ ထိုသို့ လက်နက်များ
 ပါသွား၍၊ လိုက်အသုံးပြုရန်မှာ လူယက်ခြင်းအပျက်ကျူးလွန်ရာ၌ အထမြောက်
 စေရန် အတွက်ဖြစ်ပေသည်။ လူသတ်ရန်မဟုတ်။ ဤနေရာတွင် မြေပြေနှင့် ခြား
 နားသည်။ လူယက်မှုတွင် ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း လူလိုသော မူလအကြံအစည်ဖြင့်
 ပူးပေါင်းကြံစည်၍ လူရာ၌ အထမြောက်အောင်မြင်ရန် လက်နက်များကို ကိုင်စွဲ

ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤသို့လူရာ၌ လူဆိုးတယောက်က သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသတ်သောလူဆိုးကိုသာလျှင် လူသတ်မှုနှင့်အရေးယူနိုင်သည်။ ထိုသို့ သတ်ဖြတ်ရာ၌ ကျန်လူဆိုးများနှင့် ကြိုတင် ပူးပေါင်းကြံစည်သည်ဟု တရားလိုတက်က သက်သေမပြုနိုင်သရွေ့ကာလပတ်လုံး ကျန်လူဆိုးများမှာ လူသတ်မှုနှင့် တာဝန်မရှိ။ လူယက်ရာတွင် အနာဂတ ရရှိအောင် လုပ်ခြင်းသာ အကျိုးဝင်သည်။ ။ မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထူးများ၊ စာ ၃၇၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်လှရွှေ ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၆၀၆

ရာသေတ်ကြီးဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း—တသက်တကျွန်းပြစ်ဒဏ်ကို များလွန်းသည်ဟု ယူဆခြင်း—ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပြောင်းလဲပေးခြင်း ၃၃၁

ရာသေတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၆/၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ပြစ်ပေါ်သောနယ်—ကျေးရွာ အခြေအနေကို ထောက်ထားရန် သင့် မသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပညာရှိမလွန်း တရားသူကြီးသည် ကျေးရွာနယ် အခြေ အနေကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်မှာ ၎င်း၏စီရင်ချက်တွင် ထင်ရှားသည်။ သို့ရာတွင်ဝိုင်း၍ မီးခိုးကြည့်သူများအနက်မှ မည်သူမည်ဝါတို့ဖြစ်သည်ဟု အတပ်မစွဲနိုင်ဘဲ သက်သေမခိုင်မလဲနှင့် ဒေယူခံတရားလိုများကို အပြစ်ပေးလျှင် မျှတမှုန်ကန်မည်မဟုတ်။ တရားရုံးများအနေနှင့်မူကား သက်သေအထင်အရှား တွေ့ရှိ၍၊ ရုံးရွှေ့ရောက်သော တရားခံများ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု အမှန်ဆုံးပြတ်နိုင်မှသာပြစ်မှုကြီးငယ်အလိုက် ပြတ်ပြတ်သားသားပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း တရားခံများသည် တကယ်ပင်ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူများ ဟုတ်မဟုတ် ခိုင်လုံသော သက်သေမရှိဘဲ သံသယမျှသာရှိသောအခါ၌မူကား ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ချေ။

အော်ရော်စမာန် ပါ ၆ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ... ၅၃၀

ရာသေတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ စွဲဆိုမှု—တရားသေလွတ်ခြင်း—အယူခံဝင်ရာ ၎င်းပုဒ်မဖြင့် အပြစ်ပေးခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မယားဖြစ်သူက လင်ဖြစ်သူအပေါ် မြောက်မထားရာတွင် ၎င်းနှင့် အကြင် ယောက်ျားသည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်သည်ကို မြင်သော တိုက်ရိုက်သက်သေရရှိရန် အလွန်ပင် ခဲယဉ်းမည်ဖြစ်၍၊ သွယ်ဝိုက် ဆက်စပ်သော သက်သေချက်များ အရ၊ အယူခံ တရားခံသည် သံဝါသ စပ်ဟုတ်ခြင်းပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆနိုင်မည်။ ဤအမှုမျိုးကို နောင်အခါ၌ ကျူးလွန်လိုသော သူတို့အား နောင်ကြင် ဟန်တားလောက်သော အပြစ်ဒဏ်မျိုးကို ပေးရန် လိုအပ်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ထွန်းမြင့် ... ၆၄၃

ရာသေတ်ကြီးပုဒ်မ ၅၀၀ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ပုဒ်မ ၄၉၉ ခြွင်းချက်များတွင် တရားခံ၏ အပြစ်အမှုသည် ဝင် မဝင်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဦးတိုက်လျှောက်လာ အပိုဒ် (၃) နှင့် အပိုဒ် (၅) တို့မှာ လျှောက်ခံရသူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာထိခိုက်သော စွပ်စွဲချက်များ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စွပ်စွဲချက်များကို ရေးသားရာ၌

ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း လျှောက်သူ၏ ညွှန်ကြားချက် အရ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဤသို့သော အပြုအမူသည် လျှောက်သူက သဘောရိုးဖြင့် ပြုလုပ်သည် မပြုလုပ်သည်မှာ စဉ်းစားဝေဖန်ရန် ဖြစ်သည်။ လျှောက်သူသည် ဘက်အဖွဲ့ချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ပြုလုပ်ရသည်ဆိုရာ၌ လျှောက်ခံရသူ အပြုအမူကို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး စူးစမ်းဆင်ခြင်စွာဖြင့် ပြုလုပ်ဟန် လက္ခဏာမရှိပေ။ ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လျှောက်သူအပေါ်၌ သဘောရိုးမရှိဟု ယူဆရန်ရှိသည်။ သဘောရိုးမရှိလျှင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၉ ခြင်းချက်များသည် အကျုံးမဝင်ပေ။ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၂၉၃။ အရှင်ကောသလမုဒါလီ နှင့် ထရီပရာစန်အိရိအိမ်မာ၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၄၉၊ မးရပ်၊ စုံညီခုံရုံး၊ စာ ၇၂၇ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးဘတင် နှင့် ဦးစိန်ချော ၁၁၂၆

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၉၉ ၏ ခြင်းချက်များတွင် မည်သည့်အခါတွင် ဝင် မဝင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း—
 သဘောရိုးမရှိမရှိ ယူဆခြင်း—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ ပြန်မှု ၁၁၂၆

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၅၁၁—ဝက်အူချောင်းလုပ်ရန်အတွက် ဝက်သားနှင့် အမဲသားများ ထားရှိခြင်း—လိမ်လည်လှည့်ဖျားရန် ကြံစည်မှု မြောက်မမြောက်။ ။လျှောက်ထားသူသည် ဝက်အူချောင်းရောင်းရောင်းသူဖြစ်၍၊ ၎င်း၏အိမ်ကိုရဲကရွာဖွေစဉ်၊ ဝက်သားနှင့် အမဲသားများကိုတွေ့ရရှိရုံတင်ရာ ဝယ်သူတို့အားလိမ်လည်လှည့်ဖျားရန်ကြံရွယ်သည်ဟု ယူဆ၍ အမှုစစ်ဆေးသော ရုံးတော်က ကြံရွယ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခဲ့သည်။ စွဲချက်ကိုယ်ဖျက်ရန် စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ လျှောက်ထားရာဝယ်ဖျက်ရန်ကို စက်ရှင် တရားသူကြီးက ထောက်ခံလိုက်လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခု စွဲချက်တင်ထားသော ရာဇဝတ်မှုမျိုး၌၊ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ရန် စိတ်ကူးသော မနောက်အပြင်၊ ကျူးလွန်ခြင်းအဆင့်နီးပါးသို့ ရောက်အောင်ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ခြင်းစသော ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်မှုများကိုလည်း အထင်အရှား သက်သေထူရမည်။ ထိုသို့ မနောက် ကာယကံမြောက်သော အခါမှ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ပေါ်လွင်၍၊ စွဲချက်တင်ကာ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။ ဤအမှုပါ အချက်အလက်များအရ လိမ်လည်လှည့်ဖျားခြင်းအတွက် အပြစ်ပေး ခံရလောက်အောင် ပြင်ဆင်စီမံသော ကာယကံမြောက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မထင်ရှား။

ရန်ထင်လင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၂

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ မည်သည့်အခါ၌ အရေးယူဆင်ခြင်း—
 မယူဆင်ခြင်း—ဘိန်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ (၁) (က) အရ၊ စွဲဆိုသည့်အမှုတွင် အာမခံပေးသည့်ကိစ္စ ၆၄၇

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၃၄ (၁)—ခေါင်းစဉ် ၄ ချုပ်လုပ်၍ စွဲချက်တင်ခြင်း—ပြစ်စက်ချမှတ်ခြင်း။ ။လျှောက်ထားသူကို တရားခံက ဓါးမြှောင်နှင့်ထိုးသဖြင့် ဒဏ်ရာရအောင်ပြုလုပ်သည့်အတွက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၄ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု

တွေ့ရှိသဖြင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေရန်၊ ၎င်းပြင် ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်ရန်၊ မပေးဆောင်ခဲ့လျှင် နောက်ထပ် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်ကျခံစေရန်၊ ထောင်ဒဏ်များကို တချိုးတချည်းကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် အခြား ၃ ဦးတို့ကို ဒါးမြောင်ဖြင့် ဒဏ်ရာများရရှိအောင် ပြုလုပ်သည့်အတွက် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၄ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက် ၅၀ ကျပ်စီပေးဆောင်ရန်၊ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ လစီ ကျခံစေရန်၊ ထိုထောင်ဒဏ်များကို တပါတည်း ကျခံစေရန် ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ တရားခံက လူ ၄ ယောက်ကို ဒါးနှင့်ထိုးခြင်းဖြင့် ပြစ်မှု ၄ ခုရှိသည်ဟု ယူဆပြီး တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်ရာ၌ ထိုအမှု ၄ ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ခေါင်းစဉ် ၄ ခု ပြုလုပ်ပြီး စွဲချက်တင်ပြီးသကာလ အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေး၍ တရားခံအား ထိုခေါင်းစဉ် ၄ ခုတို့အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင် ထိုပြစ်မှု အသီးသီးအတွက် ပြစ်ဒဏ်ငွေ ချမှတ်ခြင်းမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂၃၄ (၁) နှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ။ **။မောင်စံမြနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေဂျာနယ်၊ အတွဲ ၃၄၊ စာ ၁၁၇၉ (တရားလွှတ်တော်) ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။**

ဦးထွန်းကြည် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးညွန့်မောင်) ၇၅၆

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၄၁ အရ အကျုံးဝင် မဝင်။ ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ စစ်ဆေးသည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ပြဆိုချက် အရပင် လျှောက်ခံရသူက မေးလိုသည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို အမူအရာဖြင့် ပြစေပြီး ထိုပြဆိုချက်ကို စာနှင့်ရေး၍ ၎င်းအား ပြသည်တွင် မှန်ကန်သည်ဟု အမူအရာနှင့် ပြန်လည်ပြဆို သိရှိသည့်အတိုင်း သက်သေများကို မေးမြန်းစစ်စေးပြီး လျှောက်ခံရသူအားလည်း ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ အထက်ပါနည်းအတိုင်း လျှောက်ခံရသူအား စစ်ဆေးသောအခါ ၎င်းက ကောင်းစွာသိရှိ နားလည်ကြောင်းမှာ စပ်စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ရိုးကမေးသည်များကို လျှောက်ခံရသူက ဖြေကြားထားခြင်းနှင့် စွဲချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မကျူးလွန်ရ၍ အပြစ်မရှိကြောင်း ချေပချက်တို့ကို ရေးမှတ်ထားခြင်းက ပေါ်လွင်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား လျှောက်ခံရသူသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၄၁ တွင် ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း မိမိအပေါ်စွဲဆိုသည့်အမှု အကြောင်းခြင်းရာများကို မည်သို့မျှ သိရှိနားလည်ခြင်းမရှိ၊ သိရှိစေရန်လည်း လုံးဝပြုလုပ်၍ မရနိုင်ကြောင်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်စံမြိုင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၆ (၁) ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဘဇော (ခေါ်) ရွှေအ ၁၀၀၇

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ပြန်လည်ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အမိန့်—တရားရှင် လွှတ်ခံရသူအား ထုချေခွင့် မပြုခြင်း—ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော အမိန့်ဖြစ်မဖြစ်—တရားရှင် လွှတ်ရန် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ရန် အကြောင်းခြင်းရာ။ ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ (ခြင်းချက်) အရ၊

ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ပြန်လည် ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုမီ တရားရှင် လွှတ်ထားခံရသူအား၊ ၎င်းအပေါ်တွင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် အရေးမယူထိုက်ကြောင်း ထုခေါ်ခွင့် မပြုသဖြင့် ၎င်း၏အမိန့်သည်၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။ ဂျီနာဟူစိန် နှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၅၀၊ အတွဲ ၅၁၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေကျမ်း၊ စာ ၁၅၇၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားရှင် လွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည် အလွန်တရာများလှောင်း ချွတ်ချော်နေသည်ကို မတွေ့ရပေ။ အလွန်တရာများလှောင်း ချွတ်ချော်မှုသာလျှင် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ ထပ်မံပြီး စစ်ဆေးရန် အကြောင်းရှိသည်။ မစ္စတာ စီ၊ အာ(ရ်)၊ မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမ်းချွန်းပါ ၃၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၉၆။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်နှင့် ဦးဘိုးချိန်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ စာ ၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ကျော်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၉၂၄

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၆၄ (၁) (က) (၂) အရ ရာဇဝတ်မှုလမ်းက တရားခံသည် ရူးသွပ်နေသူ ယုတ်မယုတ် မည်သည့်အခါတွင် စုံစမ်းရန်လိုခြင်း—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄ အရ ရူးသွပ်ကြောင်း ပြရန် တရားခံ၏တာဝန် ၃၂၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၈၈ (၁)—မိဘအိမ်၌ သွားရောက်နေထိုင်သော မယားအား စားစရိတ်ပေးရန်တာဝန်ရှိမရှိ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်သူသည် လျှောက်ခံရသူ၏ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် တပြားတချပ်မှ မပေးသဖြင့် စားရေး သောက်ရေး အလွန်ကြပ်တည်း နေရကား မိမိ၏မိဘများထံ သွားရောက်နေထိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့သွားရောက်နေထိုင်ရုံနှင့် လင်ခမ်းမယားခမ်း ပြတ်စဲသည်ဟု ဥပဒေအရ မဆိုနိုင်။ လင်မယား၏ ဘဝမှာ တည်မြဲလျက်ပင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လျှောက်ခံရသူမှာ လျှောက်သူအား ပြုစုထောက်ပံ့ရန် တာဝန်ရှိသည်။ မအမာ နှင့် ကိုစံမြင့် ၆၆၂

ရာဇသတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ (၁) အရ ချမှတ်သော အမိန့်—ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြု။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်သူနှင့် လျှောက်ခံရသူတို့မှာ တရားဝင် အကြင်လင်မယားအဖြစ် တည်မြဲနေဆဲဖြစ်သည်။ လျှောက်သူကလျှောက်ခံရသူနှင့် ကူးရှင်းရန် တရားရုံးတော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်။ လျှောက်သူက လျှောက်ခံရသူအား မထောက်ပံ့သည့်အပြင်၊ နောက်ထပ်အမျိုးသမီးတဦးနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသည်မှာ မငြင်းကွယ်နိုင်ရကား အောက်ရုံးနှစ်ရုံးလုံးကလည်း အမှုကို သေချာကျနစွာ လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှ တသဘောတည်းချမှတ်သော အမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိ။ ။ မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် မထွေး၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၂၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၂၉၃ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။ မောင်ခင်မောင် နှင့် မပြေရွှေ ၆၇၃

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ (၁)အရ အမိန့်—အယူခံရာ ကာလစဉ်းကမ်းသတ်ကျော် မကျော်—တဦးထခြားနေခြင်းသည် မိမိသဘောအလျောက် ဟုတ် မဟုတ်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပဌမပြဿနာဖြစ်သော ကာလ စဉ်းကမ်းသတ် ကျော်လွန် ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ရှိရသည်မှာ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော စီရင်ချက်သည် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၆၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီခြင်း မရှိဟု တွေ့ရှိရသည်။ ထိုစီရင်ချက်သည် လျှောက်သူအတွက် တိကျပြတ်သား၍ ပြည့်စုံသော စီရင်ချက် မဟုတ်ပေ။ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်စွဲနှင့် လျှောက်သူသည် ထောက်ပံ့ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း၊ အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့သည်သာလျှင် လျှောက်သူအတွက် စီရင်ချက် ချမှတ်သည့်နေ့ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ဖြစ်ရကား ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက် နေ့တွင် ပြည်မြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးတွင် အယူခံရာ၌ ရက်ပေါင်း ၃၀ မကျော် လွန်သေးသဖြင့် ကာလစဉ်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ အေး၊ စီ၊ မှတ်ဆာကွတ်တီးနှင့် အပဒ္ဒရရွတ်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၂၄။ ခေါ်အုန်းစိန်နှင့် ခေါ် နှင်းဆီ (ခေါ်) ဟာဖစ်ဘီဘီ (၁၉၆၀)၊ မြန်မာ ပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၆၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ခံရသူနေသော ထိုက်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်ရန်မှာ လျှောက်သူအတွက် မဖြစ်နိုင်ပေ။ လျှောက်သူနှင့် ထိုထိုက်တွင်နေသူ ခေါ်ခင်အေးတို့သည် အညွှတ် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တယောက်မျက်နှာ တယောက် မကြည့်ဝံ့လောက်အောင် အကြီးအကျယ် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား ထားသည်မှာ ပေါ်လင်းသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လျှောက်သူသည် လျှောက်ခံရသူနှင့် တဦးထခြား နေခြင်းအားဖြင့် မိမိသဘော အလျောက် နေထိုင်သည်ဟု ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ (၄)အရ မယူဆနိုင်ပေ။ မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် မထွေး၊ (၁၉၅၉)၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၈၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မခင်ရီ နှင့် ဦးကြည် ၁၀၀၉

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ အရ ချုပ်နှောင်ထားခြင်းကို ဥပဒေနှင့် စီစစ်၍ အမိန့် ချမှတ်ရန်ဖြစ်ခြင်း—ခရိုင်မှထွက်ခါသွား၍ နောင်အခါတွင် ၎င်းခရိုင်အတွင်း သွားလာခြင်းကိုတားမြစ်မည့်အမိန့်—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၈၈ အရ ပြစ်မှုထင် ရွားစီရင်ခြင်း ၅၇၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ စသုံးလုံး တရားသူကြီးထံ အာမခံပေးရန် လျှောက် ထားရာ ပယ်ခြင်း—ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ လျှောက်လွှာကို စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးသို့ တင်သွင်းသင့် မသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ စသုံးလုံးတရားသူကြီး အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသည့် လျှောက်လွှာများကို ကနဦး စက်ရှင် တရားသူကြီး ရုံးသို့သာ တင်သွင်း သင့်သည်။ *Savad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshah v. State A. I. R. (1938) Lahore, p. 762; Vasant Vinayak Bhagwat v. State A. I. R. (1951) Madhaya Bharat, p. 104; Indar Dass v. State Criminal Law Journal (1952), p.280* တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ဆန်း (ခေါ်) ရာကွတ် နှင့် ပြည်ဖောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၁၁၀၈

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) — အာမခံပေးခြင်းကိုစု — ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉
 ပြင် စွဲတင်သောအမှု — အာမခံပေးရန် တရားသူကြီး၏ အာဏာ။ ။
 လျှောက်ခံရသူသည်။ (စ-စ-စ) ဌာနတွင် အမှုထမ်းနေစဉ် အတွင်း၊ ၎င်းတာ
 ဝန်ယူရသော လျှို့ဝှက်ရုံပုံငွေမှ ငွေ ၁,၇၃၄ကျပ်၊ ၅၆ ပြား စာရင်း ကွာခြား၍
 လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်ဆိုကာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ (၄၀၉) အရ
 တရားစွဲဆိုခြင်းခံရလေသည်။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ
 ၄၉၇ (၁) အရ အာမခံပေးခဲ့သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရကပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထား
 ရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤကဲ့သို့ ငွေကွာ၍ စာရင်းရှင်းလင်းရန် လိုသော
 အမှုမျိုးနှင့် အခြား လူ့သတ်မှု စသော ပြစ်မှုကြီးများသည်၊ သဘောအားဖြင့်
 မတူကြပေ။ လူ့သတ်မှုမျိုး၌ လူတစ်ဦးတယောက်သေစေမှုဆိုသည်မှာ ထင်ရှား၍ပြီး
 ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုမျိုး၌ မိုးတင်သောအချိန်တွင်၊ တရားခံအပေါ် မည်မျှငြိစွန်း
 သည်ကို အတော်အသင့်ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ ငွေကွာ၍ စာရင်းရှင်းလင်းရန်လိုသော
 အမှုမျိုး၌ကား ထိုသို့ ခန့်မှန်းနိုင်ရန်ခဲယဉ်းသည်။ ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာ
 နိုင်ငံ နှင့် ဦးစင်မောင်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာ ၆၅၇။ ။
 ဟူစိန်ဘတ်ခန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး
 များ၊ စာ ၁၉၂။ ။ ဦးသော် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊
 မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၁၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။
 ထို့ပြင်၊ ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားရုံးချုပ်အနေနှင့် လွန်စွာမှားယွင်း ချွတ်ချော်မှုသာ
 စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန်ရှိသည်။ ။ တော်လှန်ရေး အစိုးရ အနေနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံး
 နေသော ထုံးတမ်းများနှင့်လည်း ယခုအမှုတွင် တရားသူကြီးက အာမခံပေးခြင်း
 သည် ကိုက်ညီသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးစင်မောင် ၄၀၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ — စက်ရှင်တရားသူကြီးတွင် အာမခံကို ပယ်ဖျက်နိုင်သော
 အာဏာရှိ မရှိ — ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) ၀၉၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ — ဆိန်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ (၁)(က) အရ တရားစွဲဆိုမှုတွင်
 စက်ရှင်မှူးက အာမခံပေးခြင်း — ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ အရေး
 ယူသင့် မသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူများသည် နိုင်ငံခြားသို့
 တိမ်းရှောင်ရန် အကြောင်းရှိသည်ဟု အဆိုရှိ၏။ သို့သော် ၎င်းအချက်မှာ အခြေ
 အမြစ် ခိုင်လုံသည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လျှောက်ခံ
 ရသူများအား အာမခံပေးခဲ့သည်မှာ ၄ လ ကျော်မျှ ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့မှာ
 တိမ်းရှောင်ခြင်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စက်ဖက်ရန်မပြင်။ ယခုအမှုမှာ
 အခြားသာမန်အမှုများကဲ့သို့မဟုတ်။ အပြည်ပြည်များက ပပျောက်စေရန်
 ဆောင်ရွက်နေသည့် အရေးကြီးသည့် ဒုစရိုက်မှုတခုဖြစ်နေသဖြင့် လိုလောက်
 သည့် ခံဝန်တောင်းဆိုသင့်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ဖေကြည် ပါ ၂ ၆၄၇

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံပေးခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အစွပ်စွဲ
 ခံနေရသူတစ်ဦးအား ရာဇဝတ်ရုံးက အာမခံပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစား

ဆုံးဖြတ်ရမည့်မှုများကို ဤရုံးကချမှတ်ခံပြုခြင်းဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အစဉ်စံခံနေရသူတစ်ဦးအားအမှုကို ရုံးသို့တင်၍စစ်ဆေးခြင်းမပြုသေးမီ၊ သို့မဟုတ် အမှုကိုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၌ ကြာမြင့်စွာချုပ်နှောင်ထား အပ်သည်မဟုတ်။ ထိုသို့ချုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့်၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားမတွေ့ရှိသေးဘဲ ကြိုတင်၍ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမျိုး မပြစ်အပ်ပေ။

မောင်ကျော် နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၆၆၆

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ (၁)—ခိုးရာပါ သက်သေခံပစ္စည်းကို ပြန်ပေးခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှု အသွားအလာအရ ပေါ်လွင်သည်မှာ သက်သေခံ ပစ္စည်းဖြစ်သော အပ်ချုပ်စက်သည် လျှောက်ခံရသူ၏ တရားဝင် စက်ဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူသည် ထိုစက်ခိုးမှု ကျူးလွန်သောညတွင်ပင် ခိုးရာပါပစ္စည်းဟုမသိ သည်နှင့် ကာလတန်ဘိုးပေး၍ ဘောက်ချာရယူပြီး အမှန်ဝယ်ယူသည်ဟုဆိုငြား သော်လည်း ခိုးသူထံမှ ဝယ်ယူလာသဖြင့် တရားဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိနိုင်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၇ (၁) ဥပဒေစကားရပ်အရ၊ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင် သူမှာ လျှောက်ခံရသူသာဖြစ်သည်။

ဒေါ်မောရီ နှင့် ကိုကျင့်အိပ် ၆၅၅

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၇—သက်သေခံပစ္စည်းကိုမည်သူ့အားပြန်ပေးရမည်ဆိုသော ကိစ္စ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်သော သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုမြောက်လျှင် ထိုသက်သေခံတင်ပြသော ပစ္စည်းကိုပစ္စည်းတင်ပြသူထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာရှိက ပြန် လည်ပေးအပ်ရန်မဟုတ်။ ဤအမှုတွင် အထူး အကြောင်းခြင်းရာများ ရှိမရှိစဉ်းစားရာ၌၊ လျှောက်ခံရသူ(၄) ၏ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်မှလွဲ၍ ကျန်သော အချင်းဖြစ်အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို ပုလက်မှတ်ပိုင်ရှင်များထံမှ မလိမ့်ကတတ်တောင်းယူပြီး လျှောက်သူ(၂) ထံတွင် ငွေချေးရာ၌ အာမခံ အဖြစ်ပေးသွင်းခြင်းသည် အမှုတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာ ဖြစ်သည်။ ။ ဘေပါကူရီချစ်တီးနှင့် စီးနီးယားချစ်တီး၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ဝဠုန် ခု၊ မဒရပ်၊ စာ ၁၇ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်ခင်စု ၂ နှင့် ဦးအုန်းမောင် ပါ ၅ ၆၂၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရအချင်းဖြစ်သော ကျောင်းကို ပြန်၍ ပေးအပ်ခြင်း ပြုသင့်မပြုသင့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုအကြောင်း ခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များအရမေတ္တာရပ်ခံခြင်းခံကြရသူဆရာတော်တို့သည် အချင်းဖြစ်ကျောင်းသို့လာ၍ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော် ခတ်ထားသော ကျောင်းဆံခါးသောခလောက်ကို ရိုက်ခါးပြီး ကျောင်းအတွင်းသို့ အဓမ္မ ဝင် ရောက်နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော်ငြားလည်း ထိုသို့ကျူးကျော်စဉ် အခါတွင်ကျောင်းအတွင်း၌ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏ ထပည့်သား သံဃာပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများအရ ပစ္စည်းကိုသာ

အနိုင်အထက် ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်၍ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်သူအား အနိုင်အထက် ပြုလုပ်ရာ မရောက်သည့်အပြင်၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကျောင်းသို့လာ၍ အဆိုပါ ဆရာတော်အား ထက်ခွါဖယ်ရှား၍ သွားရန်ပြောသည့်အခါတွင်လည်း ကျူးကျော်သူ ဆရာတော်တို့က အကြမ်းဖက် နိုင်ထက်စားနှင့် ပြုမူခြင်းကင်းမဲ့ ရုံမျှမက မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကလည်း ဥပဒေကို လက်ဝယ်ထား၍ အသုံးမပြုဘဲ (Not take law into own hands) သက်ဆိုင်ရာ ဌာနနှင့် တရားရုံးသို့ သွားရောက်တိုင်ကြားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ဤရုံးက ၎င်းအား အကူအညီပေးရန် ဆင့်သော်လည်း၊ ပေါ်ပြသည့် စီရင်ထုံးများတွင် ဆုံးဖြတ် ထားချက်အရ၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အချက်အလက်များနှင့် ပြည့်စုံခြင်းမရှိသဖြင့် ခဲယဉ်းလျက်ရှိပေသည်။ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကသာ သက်ဆိုင်ရာရုံးသို့ ဥပဒေအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက် ရန်သာဖြစ်ပေသည်။ ။ဦးကျော်လှ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာ နိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၅၉။ သန်းမောင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၀၃။ ယူးနို (စ်) နှင့် ရတ် (ဂျီ) မိုးဟာမက်၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၂၃။ ရိုးဒါပါ အများ နှင့် အောတာဆင်း၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၀၊ လာဟိုစီရင်ထုံး၊ ၇၃၉။ နှစ်မိုးဆင်း ပါ ၁ နှင့် ပန်နာလာ (လ်)၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၀၊ လာဟိုစီရင် ထုံး၊ ၄၆၀။ စီကေအေစကသ နာရယားနားဂုပတာ နှင့် ဂျေမူနက်ပပါ အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၃၊ မဒရပ်၊ ၂၅၇။ မဟာဘီ ပါအများနှင့် ရှမ်းခါရီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၉ ခု၊ အလဟဘတ်၊ ၂၂၀။ အာလတာဆယ် (လ်) နှစ် နှင့် မိုက်ဆီပြည်နယ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၆၀၊ မိုက်ဆီ၊ ၂၄။ ရမ်နာနှင့် ဆိုနာဂျီ၊ အိုင်၊ အယ် (လ်) အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၀၊ နဂ်ပူရ်၊ ၂၉၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးစန္ဒိမာဝံသ နှင့် ဦးသုမင်္ဂလာ ပါ ၃ ၇၄၀

ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁—ရာသက် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ အာမခံပေးအမိန့်—ပယ်ဖျက်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤ ရုံးတော်၌ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ခွင့်ပြု ထားသည့် အာမခံကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ကြောင်း စီရင်ထုံး အများအပြား ရှိလေသည်။ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည်၊ ၎င်းခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံကို ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အာဏာမရှိ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်တုရွှေ ၀၉၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂ (၁)—ထောင်ဒဏ်မပေးဘဲ အာမခံနှင့် နေစေရန် အမိန့်—မည်သည့်အခါတွင်မှန်ကန်ခြင်း—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၅ အရပြစ်မှု ... ၀၉၄

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) ၏အကျိုးခံစားခွင့်ကို မည်သည့်အခါတွင် ပေးအပ် သင့်ခြင်း—မတရားသင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်မည် ကိစ္စ ၄၇၀

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်များ—သုံးပုံသုံးနည်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်တွင် လျှောက်ထားသူသည် မသိနားမလည်သူ အလုပ်သမားတယောက်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်သည့် သေးနှပ်မှု၊ သို့မဟုတ် ညာတာသောက်ထားရန် အချက်များနှင့် ပြည့်စုံသည့် အမှုမျိုးဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှ ဖော်ပြထားခြင်းမတွေ့ရှိရသဖြင့် ဒဏ်ငွေအစားထိုပုဒ်မအရသာ အရေးယူသင့်သည်အမှုမျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ခံယဉ်းသည်။

မောင်အောင်ရွှေ နှင့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၅၂၁

ရာဇဝတ်ကြောင်း တရားစီရင်ရေး—အချိန်ကြာမြင့်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ကာ စစ်ဆေးရသော အမှုမျိုး—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၄—သတ်ဖြတ်ရန်ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း။ ။ အယူခံတရားလိုများအား ညောင်ပင်ကြီးရွာမှ ရွာသားနှစ်ဦးကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့က သတ်ဖြတ်ရန်ခေါ်ဆောင်သွားသည်ဟုတွေ့ရှိကာရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၄ အရ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်စီကျခံစေရန် အောက်ရုံးကအမိန့်ချမှတ်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချိန်ကြာမြင့်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ကာစစ်ဆေးရသော အမှုများ၌အမှန်တရားကိုတိကျစွာဖော်ထုတ်၍စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်အထူးလိုအပ်သည်။ သက်သေအထောက်အထားများ ကောင်းမွန်စွာ ခိုင်လုံမှု အစုံစုံခံရသူများ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင်မှန်ကန်တရားပေလိမ့်မည်။ တဦးတယောက်အပြောနှင့်ကြီးမားသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟုတွေ့ရှိကာ ကြီးလေးသောအပြစ်ဒဏ်ကို ပေးရန်မဟုတ်ချေ။ ။ သက်သေခံ အချက်အလက်များအရ အယူခံတရားလိုများ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု မပေါ်လွင်သဖြင့် တရားသေလွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

ဦးစိမ့်ပါ ၃ နှင့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၅၆၁

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု—ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက်ထွန်ကိစ္စ—ကိုယ်ကျိုးအဖြစ်ပြောင်းလဲ၍ သုံးထားခြင်းကို သက်သေပြရန်တာဝန်ရှိမရှိ—တသဘောတည်း အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်သော အမိန့်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုများတွင်ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက်မှာ သာမန်အားဖြင့် အရက် ၆၀ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုရက်ထက်ကျော်လွန်သွားကလျောက်ထားသူကအဘယ်ကြောင့်နှောင့်နှေးကြန့်ကြာရသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရုံးတော်သို့ထင်ရှားစွာ ကျမ်းကျိန်ချက်ဖြင့် တင်ပြလျှင် ရုံးတော်က စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ရက်ကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ လျှောက်ထားသူသည် မကျန်းမမာဖြစ်နေခြင်း၊ ရန်ကုန်သို့လာရန် စရိတ်မရှိခြင်း၊ စည်းကမ်းသတ်ရက်အတွင်းကြီးစား၍အမှုကို ရန်ကုန်သို့လာကြိုနှင့် ပို့ရာတွင် အမှုတွဲပျောက်ဆုံးသွားခြင်း၊ နောက်မှထပ်၍ အမှုထုတ်ပြန်လုပ်ရခြင်းစသည့် တင်ပြချက်များကို လက်ခံသည်။ ထို့ကြောင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက် ကျော်လွန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခွင့်လွှတ်သည်။ ဆာတာဆင် နှင့် နိုင်ငံတော်၊ အိုင်၊ အယ် (လ်)၊ အာ (ရ်)၊ လာဟို၊ စာ ၅၀၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သည်။ သို့နှင့် ယုံကြည် အပ်နှံထားသော ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်ရှိသည်။ တရားလို

အနေနှင့် ၎င်းသည်မည်သို့မည်ပုံ အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သည်။ သို့မဟုတ် ကိုယ်ကျိုး အဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ သုံးထားသည်ကို သက်သေပြရန်တာဝန်မရှိ။ လျော့နေ သော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငွေသွင်းထားခြင်းမရှိသဖြင့် အစိုးရအနေ နှင့် မတရားဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သည့်အပြင် လျှောက်ထားသူဘက်မှ မတရားအကျိုးခံစား ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ ဘီရာဂျာနာနှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၁။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့်ဦးခင်မောင်ထက် ပါ ၂၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၁၄ တို့ကို မလိုက်နာ။ နိုင်ငံတော်နှင့် ကေဒါဘတ်(ရှ်)၊ ၁၉၁၀ ခု၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေကျာနယ်၊ အထဲ ၁၁၊ စာ ၆၉၉ ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံး နှစ်ရုံး၏ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍တသဘောတည်းချမှတ်ထားသောအမိန့်သည် ထင်ရှားစွာ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေပြီး မတရားဖြစ်နေသည်ကို မတွေ့ရီရီ။ ထို့ ကြောင့် ပြင်ဆင်မှုရုံးအနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်မလို။ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၉၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်သာမြ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၉၄၀

ရာဇဝတ်မှုခင်းစီရင်ရေး—အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်ခြင်း—မီးရထားသံလမ်း ပေါ်ကျစေရန်—ခေါင်းထွဲကြိတ်သေဆုံးခြင်း—ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရအပြစ်ရှိခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်မှုများကို စစ်ဆေးရာ၌၊ သက် သေခံချက်များမှ အမှန်တရားကို ထုတ်နှိုက်ရမည်ဖြစ်ရာ၊ မည်သူ့ကို လုံးဝ ယုံ၍ မည်သည့်သက်သေကို လုံးဝယုံရမည်မဟုတ်ဘဲ၊ ယုံသင့်ရာရာတို့ကို ထုတ် နုတ်ပြီးနောက် သဘာဝယုတ္တိနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ အမှန်တရားကိုဖော်ရန်ဖြစ်ပေ သည်။ ။ဤမှုသည် ဆိုရှယ်လစ်စံနစ် ရာဇဝတ်မှုခင်း စီရင်ရေးနှင့်လည်း ကိုက်ညီ ပေသည်။ An Introduction to the Theory of Evidence by A. Thrusov, Foreign Language Publishing House, Moscow. ရည်ညွှန်း၍ ကိုးကားသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုသည်၊ သေသုအား ရန်ဖြစ်ကြစဉ်၊ မီးရထားလမ်းသို့ကျစေပြီး ခေါင်းထွဲကြိတ်၍ သေဆုံးခဲ့ရာ၌၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ အပြစ်ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်။ အောက်ရုံးက ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ရှိကြောင်းဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

မောင်အောင်ဌေးမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၃၉၇

ရိုးဖြောင့်သော သဘော၏အဓိပ္ပါယ်—ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း— ပြောပေါ်မှ ထွက်ခွာသွားရန်စွဲဆိုမှု ၄၀၁

ရုံးတော်ကိုမထိမဲ့ဖြင့်ပြုမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (ခုတ်ယဉ်ခြင်းချက်)—မိုးကြိုးသတင်းစာ တွင် ရေးသားချက်—ရုံးတော်ကို မထိလေးစား ပြုလုပ်ရာ နောက်မစောက်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ရှိရသော အချက်မှာ လျှောက်သူက မိုးရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့ကို မူပိုင်ခွင့် ရရှိရေးကိစ္စနှင့်

ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုနေခိုက်တွင် မိုးကြိုး သတင်းစာက “ မူပိုင်အခွင့်အရေး ခေါ်အုန်းခင်ခင်လေးတွင်မရှိ ” ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းမှာ ရုံးတော် တွင် စစ်ဆေးနေသော အမှု၌ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း အားဖြင့် ရုံးတော်ကို မထိ လေးစား ပြုလုပ်ရာ ရောက်သည်ဟုယူဆသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြ ထားခြင်းသည် မမှန်သော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းသည် တရားရုံး၏ ဂုဏ်ကြက်သရေကို ထိခိုက်သော တရားရုံးတော်၏ အပေါ်တွင် အထင်အမြင်မှား ယွင်းသေးသိမ်စေနိုင်သော ရေးသားချက်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးတော်၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးကို အထင်အမြင်သေးသိမ် စေနိုင်သော၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏ ဂုဏ် တန်ခိုးကို နှိမ်ကျစေနိုင်သော၊ တရားပြောင့်မှန်ရေးကို နှော့ကွပ်ယှက်နိုင်သော၊ သို့မဟုတ် တရားသဖြင့် ထုတ်ဝေသော အမိန့်ဆင့်စာ ဝမ်းစသည်တို့ကို အတည် ပြုရာ၌နှော့ကွပ်ယှက်နိုင်သော အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အရေးအသားသည် ရုံးတော် ကိုမထိမိမြင်ပြုခြင်းဖြစ်မှုဖြစ်သည်။ စောဘသိန်းနှင့် ဦးကိုကိုလေး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၉၈၊ နိုင်ငံတော်နှင့် မောင်တင်စော ပါ ၂၊ ၇၆ ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၃၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ခေါ်အုန်းခင်ခင်လေး နှင့် ဦးကိုကိုလေး ပါ ၂ ၁၀၆၅

ထွဲအဖြစ်တရားစွဲဆိုခွင့်ပြုရန် သင့်မသင့်ပြုသနာကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အချက်အလက် များ—တရားရုံးများ၏တာဝန်—ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ ၅၂၁

လူသေမှု—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၉၉ (၁)နှင့် ပုဒ်မခွဲ (၂-က)တွင် အကျုံးဝင်ခြင်း—
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄အရ အပြစ်ကျူးလွန်ကြောင်းပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း—
 ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာ၌ စဉ်းစားအပ်သည့် အချက်အလက်များ။ ။ ရာယူခံတရားလိုနှင့်
 သေသူတို့သည် အရက်ဆိုင်၌ အတူ အရက်သောက်ကြသည်။ ထို့နောက်
 ပြန်အလာတွင် သေသူအား အယူခံတရားလိုက သံတုတ်ဖြင့် ရိုက်နှက်ရာ သေဆုံး
 သွား၏။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂
 (၂)အရ တသက်တကျွန်းကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
 အမှု၏ အကြောင်း အချက်အလက်များအရ၊ စဉ်းစားရလျှင်၊ အယူခံတရားလို
 သည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၉၉ (၁)တွင် အကျုံးဝင်သော သေစေခြင်းဖြစ်တန်ရာ
 သော ကိုယ်အင်္ဂါနှာကျင်မှုကို ဖြစ်စေရန်အကြံဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လူကိုသေ
 စေခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည့်အပြင် ထိုပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ ၂(က) တွင်
 ဖော်ပြထားသော အကြီးအကျယ်ဒေါသထွက်၍ ပြုခြင်းမျိုးမဟုတ်ဟူ၍၊ မဆိုသာ
 သောကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခဲ့လျှင် ပိုမို၍
 မှန်ကန်မှုတမည်ဟု ယူဆသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပြစ်ဒဏ် သတ်မှတ်
 ရာ၌ မှူးရူးရှိစိတ်လွန်ကိုယ်လွန်လုပ်ခဲ့မိသူများအား သန္ဓေဗီဇ အရ ရာဇသတ်
 ကျူးလွန်သူများနှင့် တတန်းတစားတည်း ထား၍စဉ်းစားသတ်မှတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊
 ၎င်းတို့သည် အကျင့်စာရိတ္တကိုပြုပြင်၍၊ လူကောင်းများ ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု
 မြှော်လင့်ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ။ အကြောင်း အချက်အားလုံးကို နှလုံးသွင်း၍၊
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းကို ဖျက်၍၊

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပြီး ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

မောင်အောင်သန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၅၂၃

လေဟာပြင်ကွက်လပ် (Air Space) တွင် ဖြစ်ပေါ်သော ကျူးကျော်မှု—အဆောင် ချင်းထိရှိမှုနှင့် ကျူးကျော်ရာ ဧကန်မထောက် ၇၄၀

လက်နက်အရေးပေါ်ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု—၂ (၁) (ခ) အရ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်း— လက်နက်ကိုင်ခွင့်ရှိသူ ရဲသားများထံမှ စဘော်ငွေ တောင်းခြင်း—ခွဲဆိုသည့် ပုဒ်မအရ ပြစ်မှု မြောက်မမြောက်—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၁၆၁ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန် ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်သည့် ယမ်းတောင် ၁၂၅ တောင်ကို လက်နက်ကိုင်ဆောင်ခွင့် မရှိသူ တဦးအား ရောင်းချခဲ့ခြင်း မဟုတ်။ လက်နက် ကိုင်ခွင့်ရှိသူ ရဲသားများသို့ ရရှိခဲ့သည့် ယမ်းတောင်များကို အဘိုးစားနား မယူဘဲ ဖြည့်တင်း ထုတ်ပေးရမည့် အစား အယူခံတရားလိုရဲအုပ်က ယမ်းတောင် တတောင် လျှင် စဘော်ငွေ ၂ တောင်းခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်၊ လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(၁)(ခ)၏ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းသို့ အကျုံးဝင်ခြင်း မရှိ။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံ တရားလိုများသည် တာဝန်ရှိသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တဦးအနေနှင့် မိမိပြုလုပ်ရမည့် ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ မတရား လာဘ်လာဘ ရယူပြီးမှ ရွက်ဆောင်ပေးခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် အယူခံ တရားလိုများ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုမှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁ အရသာ ဖြစ်ပေသည်။ အမှု အကြောင်းအရာများကို ခြုံချိကြည့်သော် ပုဒ်မပြောင်းလဲ၍ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင် ငြားသော်လည်း အယူခံ တရားလိုများအဘို့ နှစ်နာရန် အကြောင်း မည်သို့မျှ မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို ရွက်ဆောင်သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁ အရ၎င်း၊ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁/၁၀၉ အရ၎င်း ပြစ်မှုကျူးလွန် သည်ဟု တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ဥက္ကဋ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၀၅၄

လောင်း ကစား အက် ဥပဒေ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော အိမ်နေရာ (private home) နှင့် ပါ သက်ဆိုင်ခြင်း—ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ဝါးရမ်းဖြင့် ဇမ်းဆီး လျှင်၊ ပုဒ်မ ၇ အရ ယူဆချက် (presumption) ဖြစ်ပေါ်ခြင်း—ပုဒ်မ ၆ (၁) ၏ လိုအပ်ချက်များကို ထိကျစွာ လိုက်နာရန် လိုအပ်ခြင်း—ရရှိသည့် သတင်းကို စာဖြင့် ဈေးသားရန် လိုအပ်ချက်—ဝါးရမ်းတွင် ရုံးကံဆပ်ပါရန် လိုအပ် ချက်နှင့် ထုတ်ပေးသည့် နေ့စွဲပါရန် လိုအပ်ချက်များ—ပျက်ကွက်က၊ ယူဆချက် (presumption) မပြုနိုင် သက်သေ ထက်ချက်များ အရ၊ အပြစ်ပေးရန် ခက် ခဲခြင်းကိစ္စ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်(၁)။ ။ မြန်မာပြည်လောင်းကစား အက်ဥပဒေ အရသို့လျှင်၊ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော အိမ်နေရာတွင်သာမက၊ အများနှင့် မသက်ဆိုင်သော အိမ်နေရာ (private home) များတွင်ပါ၊ လောင်းကမ်း

နှင့် အမြတ်အစွန်းထုတ်ရန် ဖဲ၊ ကြော၊ အံ၊ ကက် စသည်များကို လောင်းကစားသူ များအား ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ အပြစ်ပေးနိုင်သည်။ ။ မစိန် ပါ (၁) နှင့် ကေရီ ဘုရင်မ၊ အက် (၆)၊ ဂျေ၊ ဘီ၊ ဘီ၊ ၅၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် မောင်ဘိုးရင် ပါ (၄)။ ၄ ဘီ၊ အယ်(လ်) တီ၊ ပီ၊ ၁၁ ကို လိုက်နာသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် (၂)။ ။ ကစားဝိုင်း တခုကို ဖမ်းရာတွင် ထိုဝိုင်းသို့မရောက်မီ၊ သို့မဟုတ် ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း ကစားဝိုင်းဖျက်ပြီးပြေးသူ ကပြေးကြသေးသောကြောင့်၊ အမြတ်အစွန်းထုတ်ရန် ကစားနေသည်ကို ထင်ရှားစွာ၊ ပေါ်ပြနိုင်သော သက်သေ အလျင်းမရနိုင်ခြင်းကြောင့် ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးရန် ခံယဉ်းသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ပေါ်ပြထားသော ကစားဝိုင်းမျိုးကို ထိုပုဒ်မအရ ထုတ်ပေးသော ဝါးရမ်းအရ ဖမ်းဆီးရန်နှင့် ထိုသို့ သွားရောက်ဖမ်းဆီးလျှင်၊ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက်ဖြစ်သော (presumption) ကို သက်ဆိုင်ရာ ရုံးက ပြုနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလျက် ရှိသည်။ ။ ။ သို့သော် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက် (presumption) ကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ ၎င်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ (၁) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိကျသေချာစွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ။ လိုက်နာခြင်း မပြုလျှင် အဆိုပါ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် (presumption) ယူဆချက်ကို မပြုလုပ်နိုင်။ ။ ။ ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မစွန် ပါ ၁၂၊ ၁ အယ်(လ်) ဘီ၊ အာ (၆)၊ စာမျက်နှာ ၁၂၀။ ။ အင်ငါး ပါ ၁၀ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၇ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(၆)၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် (၃)။ ။ ထို့ပြင် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) ၏ မဋ္ဌမ လိုအပ်ချက် ရရှိသည့် သတင်း (information) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ စာဖြင့် ရေးသားထားချက်ကို အမူတံ့ ထည့်သွင်းထားရန် လိုသည်။ ။ ယခုအမှု၌ကား ထိုသို့ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိ။ ။ မောင်မြည့် ပါ ၅ နှင့် ကေရီဘုရင်မ၊ ၁၇၉၇ ခု၊ အိုင်၊ ယ၊ ဘီ၊ အာ(၆)၊ စာမျက်နှာ ၂၁၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် (၄)။ ။ တဖန်ထိုပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဝါးရမ်းထုတ်သော အရာရှိက ဝါးရမ်း၌ လက်မှတ် ရေးထိုး၍၊ ရက်စွဲထည့် သွင်းပြီး ရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။ ယခုအမှု၏ သက်သေခံ ဝါးရမ်းကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုလျှင် နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ လက်မှတ်ပါသော်လည်း၊ ရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ထားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဝါးရမ်းသည် အတည်မဖြစ်သည့် (invalid) ဝါးရမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံးအတို ၄၂၊ စာ ၇၀၈ နှင့် ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး၊ အတို ၁၈ (၁၈၉၄)၊ စာ ၆၃၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် (၅)။ ။ ၎င်းပြင်ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဝါးရမ်းထုတ်ပေးသည့် နေ့စွဲကို ရေးထည့်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ။ ထိုဝါးရမ်းသည် ၇ ရက် အတွင်းသာ အတည်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၊ ထုတ်ပေးသည့်နေ့ရက်စွဲကို ရေးမှတ်ရန်လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ရေးမှတ်ခြင်း မပြုလျှင်၊ အရေးကြီးသည့်ချို့ယွင်းချက်ဖြစ်သည်။ ။ ဤအမှုတွင် သက်သေခံဝါးရမ်းသည်ရက်စွဲ မပါ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် (၆)။ ။ အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ယခု အမှုတွင် ဝင်ရောက် ဖမ်းဆီးသော အိမ်သည် (common gaming-house) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ခံယဉ်းသည်။ ။ နောက်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားလို သက်သေထွက်ချက်များအရ၊ လျှောက်ထားကြသူများသည် လောင်းကစားခြင်း

ဖဲကစားကြသလားဟူသော အချက်ကို ဆက်လက်စဉ်းစားရာတွင်လည်း၊ ဖမ်းဆီး သည့်အခါတွင် ဖဲချုပ်ပေါင်း ၆၇ ချုပ်နှင့် ငွေ ၂၇ ကျပ် ၉၀ ပြားကိုသာ ဖမ်းဆီး မသောကြောင့်၊ ၎င်းတို့သည် လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်အစား အမြတ် အစွန်းထုတ်ရန် ဖဲကစားကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိ။ ။သို့ဖြစ်၍ လျှောက်ထား သူများအား တရားသေလွတ်လိုက်သည်။

ဦးပေါက်ကျော် ၆ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၄၃၁

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—တပ်မတော် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၅—ငွေကို အစိုးရဘဏ္ဍာ တော်အဖြစ် သိမ်းယူရန်အမိန့်—ဖြစ်ဒဏ်—၎င်းဖြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးနောက်၊ ၎င်းအမှုပေါ်တွင်အမှုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။ ။တပ်မတော် အရာခံဗိုလ်တဦး၏အမည် နှင့် ငွေ ၁,၁၆,၀၀၀ ကျပ် အပ်နှံထားကြောင်းတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ၎င်းအားအမှုစွဲဆိုပြီး ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် တပ်မတော် အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၅ အရ၊ ထိုငွေကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ်သိမ်းယူရန်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချခဲ့ သည်။ ယင်းသို့ အမိန့်မချမှတ်မီ၊ ပဌမအယူခံတရားခံက ငွေ ၁,၁၅,၀၀၀ ကျပ်ကို မိမိသည် ထိုအရာခံဗိုလ်နှင့်၎င်း၏ ဇနီးတို့အားအပ်နှံခဲ့ကြောင်းဖြင့်တရားလွှတ်တော် တွင် တရားစွဲခဲ့ရာ၊ တဘက်သတ်ဒီကရီရရှိခဲ့၏။ ။ထိုဒီကရီမှာ တရားမဝင် အတည်မ ဖြစ်ပါဟုမြန်မာကျေညာစေရန်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရကတဖန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။ အမှု၏အဆိုလွှာ၌ တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းသည်၊ အထက်ပေါ်ပြပါငွေကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခြင်း ခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သော ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း အတိအလင်းပေါ်ပြထားလေသည်။ ။ဤ အတောအတွင်း အဆိုပါ အရာခံဗိုလ်သည်၊ မိမိ၏ ပြစ်ဒဏ်နှင့် အထက်ပါအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်အထိ အယူခံဝင်ရာ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ တွင် ၎င်း၏အမှုကို ကြားနာရာ၌ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် အကျိုး ဝင်နေသဖြင့်ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့်ပြစ်ဒဏ်ကိုပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ။၎င်းနောက် နိုင်ငံတော် အစိုးရက စွဲဆိုသော ပေါ်ပြခဲ့သည့်အမှုကို ဆက်လက် ကြားနာရာ၌၊ မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားသူကြီးက အဆိုပါ အရာခံဗိုလ်သည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ ခွင့်ကို ရရှိပြီးဖြစ်သဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း နှင့် အမှုကို ပယ်လိုက်သည်။ ။ဤသို့အမှုကိုပယ်လိုက်သဖြင့်နိုင်ငံတော် အစိုးရကမကျေနပ် ၍ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအယူခံတွင် ဆုံးဖြတ်ရမည့်မှာ အဆိုပါ ပြစ်ဒဏ်ကိုအကြောင်းပြု၍တရားစွဲဆိုသောအမှုကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သလော ဟူသည့်အချက်သာဖြစ်သည်။ ။ဤအမှုပါငွေ အစိုးရဘဏ္ဍာ အဖြစ် သိမ်းယူသည့် အမိန့်မှာ ပြစ်ဒဏ်တရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ။အဆိုပါ ချမှတ်ခဲ့သောပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့်ပြစ်ဒဏ်တို့မှာပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ရာ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့ထုပြင် ချမှတ်ခဲ့သော ငွေ ၁,၁၆,၀၀၀ ကျပ်ကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ်သိမ်းယူသည့်အမိန့်မှာ မတည်ရှိတော့သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို အကြောင်းပြု အခြေခံ၍ စွဲဆိုသော အမှုမှာ လည်း တည်ရှိနိုင်မည်မဟုတ်၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

ကာကွယ်ရေးဌာန တာဝန်ခံ (အတွင်းဝန်) နှင့် ဒေါ်ဖွားရင် ၁၀၃

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည်—အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်
 ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တော်လှန်ရေးကောင်စီသည်နိုင်ငံတော်စည်းလုံးမှုကိုတည်
 ဆောက်ရန်၎င်း၊ လူသစ်တည်၍ ပြည်သစ်ထူထောင်ရန်၎င်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ
 ခွင့်အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ကျေညာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော် မူဝါဒရေးရာနှင့်ခွဲ၍
 မရ တစ်စပ်လျက်ရှိသော ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည့် အမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ်
 ကောက်ယူ လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာ၌မူဝါဒချည်ညွှန်းချက်တို့နှင့် အကွက်ညီဆုံးဖြစ်
 စေရန်အဓိကထားရသည်။ လက်တွေ့သဘော တွေးတောကျင့်သုံးရသည်။ သာမန်
 ဥပဒေများကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာတွင် အသုံးပြုသော မူများထက်ပင်
 တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏မူဝါဒချည်ညွှန်းချက်တို့ကအရေးကြီးသည်။ အချက်အချာ
 ကျသည်။

အထူးရာဇဝတ်ရုံးအယူခံအဖွဲ့က မောင်မြဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ တွင်
 အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီမူဝါဒ၊
 ရည်မှန်းချက်တို့နှင့်အကိုက်အညီအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်ဟု ယူကြည်လက်ခံသဖြင့်
 ထိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို စီရင်ထုံးပြုလိုက်သည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
 အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့က “ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အရပိတ်ပြီးသော
 ဤကဲ့သို့အမှုများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန်အကြောင်းမရှိ” ဟုဆုံးဖြတ်သည်မှာ
 လည်း လျော်ကန်ပေသည်။ အယူခံအဖွဲ့ကချမှတ်ချက်ပြုသည့်အတိုင်း ပိတ်ပြီးသော
 အမှုများကိုပြန်လည်ဖွင့်လှစ်မည်ဆိုလျှင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊
 စေတနာနှင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်၏ အနှစ်သာရ တို့သည် ပျက်ပြယ်
 ဆုံးရှုံးရန်ရှိသည်။ လွတ်ငြိမ်းသူ တဦးဦးအား မသမာစိတ်ထားသော ကိုယ်တိုင်
 ထိခိုက်နစ်နာ ခံရပါသည်ဆိုသူတဦးဦးက ခြောက်လှန့်တောင်းယူခြင်း စသည်ကို
 ကာလအကန့်အသတ်မရှိပဲ လုပ်နိုင်ဘယ်ရာရှိသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ကြလျှင် စေတနာ
 အမန်ပြင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သော လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်သည် မသမာသူများ
 လက်ဝယ်တွင် လက်နက်သဖွယ်ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံအဖွဲ့က “ လွတ်
 ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့အမှုများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်
 ရန်အကြောင်းမရှိ” ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့လည်း လက်ခံ၍
 စီရင်ပြုလိုက်သည်။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးမဟုတ်သောအမှုများ
 ကို ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာသူများက ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးကို သုံးစွဲ၍ တိုင်ကြား
 လိုက် တိုင်ကြားနိုင်ရန် တော်လှန်ရေးကောင်စီက ကာလစည်းကမ်းသတ်မှတ်၍
 လည်း မည်သည့်နေ့အထိသာ နောက်ဆုံး တိုင်ကြားနိုင်သည်ဟု ဥပဒေပြုသင့်
 ကြောင်း အယူခံအဖွဲ့ကမှတ်ချက်ပြုသည်မှာလဲ အထူးလျော်ကန်သင့်မြတ်သည်။
 ထိုနောက်ဆုံးနေ့ရက်ကို ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သော အမိန့်တရပ်ဖြင့် ထုတ်
 ပြန်ကျေညာရန်သင့်တော်ပေသည်ဟုထောက်ခံသည်။ ။ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။
 အထက်ပါကဲ့သို့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်နှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပါယ်
 ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို စီရင်ထုံးပြုပြီးနောက် ရုံးရွှေ့မောက်ရှိ အမှုကို သုံးသပ်ရာတွင်
 အမှုမှာလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်
 နစ်နာသူက တိုင်ကြား၍ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပြီးသော ဆက်လက်စစ်ဆေးနေဆဲ
 အမှုဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ အမှုကိုပြန်လည်ဖွင့်လှစ်သောအချိန်၌ အထူးရာဇဝတ်
 ရုံးအယူခံအဖွဲ့၏အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်လည်း မရှိသေး။ ဤရုံးက အမှုကိုပြန်လည်

ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်မမှန် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားသုံးသပ်၍၊ ဥပဒေသဘောအရ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူကာ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်လိုအပ်သည်ဟု ယူဆ၍ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်တန်းသူနှင့် တိုင်တန်း ခံရသူတို့ကြော့နှပ်ကြေးအေးကြလျှင် အမှုကိုပိတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ကြေးအေးမမှုမရှိ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာသူက ရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် ဝိရိယစိုက်ထုတ်၊ စရိတ်အကုန်အကျခံကာ တိုင်တန်းရာ၊ ချေပရပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက်၊ ယခုမူ ဤရုံးကပင်ထပ်မံ၍ အမှုပိတ်စေအမိန့်ချပြန်လျှင် နစ်နာသူတွင် လင်ယောကျ်ားလည်းဆုံးရသည်။ စရိတ်ကုန်လှုပ်မိပြစ်ပျံ့ပြုနစ်နာမည်။ တခါက အမှုပြန်လည်ဖွင့်လှစ်စေ၊ ယခုအမှုပြန်ပိတ်စေဟု အမိန့်ချမှတ်သော ဤတရားရုံးချုပ်နှင့်တကွ တရားရုံးများ အပေါ်တွင် ယုံကြည်ကိုးစားမှုလည်း လျော့ပါးလိမ့်မည်။ “စိတ်အခံမကြေနိုင်စရာကိစ္စမျိုးကိုတော့ အစိုးရအနေနှင့် ကြားထဲက ဒို့ကြေလိုက်တယ်ဆိုတာ မလုပ်စကောင်းဘူး” ဟု တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌက ဗဟိုလှုံ့ချရေးနှင့်အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီ နှစ်ပတ်လည်ညီလာခံတွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့၌ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ ခြင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းချက်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုရပေမည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော အမှုများတွင် ယနေ့တိုင် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာသူကတိုင်ကြား၍ ဖွင့်လှစ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းမပြုကြလျှင်၊ ၎င်းတို့သည် ကြော့နှပ်ကြေးအေးပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိတော့သည်။ ထိုအမှုများကို ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာသူများက တိုင်ကြားသော်လည်း ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန်မဟုတ်တော့ပြီဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤကဲ့သို့ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အထူးရာဇဝတ်ရုံးအယူခံအဖွဲ့ “လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့အမှုများ” ဟု မောင်မြဟန်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝိသေသပြုသည်နှင့်ကိုက်ညီသည်။ အမှုကိုလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ခဲ့သော်လည်း ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာသူက မကျေနပ်၍ တိုင်ကြားသဖြင့် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပြီးစစ်ဆေးနေဆဲအမှုများကိုမူ တရားဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက်စစ်ဆေးစီရင်ရန်၊ သို့မဟုတ်တိုင်တန်းသူကကြေးအေးကအမှုကိုရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုရန်ဖြစ်ပေသည်။ အထူးရာဇဝတ်ရုံးအယူခံရုံးအဖွဲ့က မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမှုတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါကဲ့သို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးခဲ့သည်။ “ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာခြင်းခံရသည်ဟု တိုင်ကြားသူ” ဆိုရာတွင် သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသေးသည့် ထိခိုက်နစ်နာသူနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရန် အခက်အခဲ မပေါ်ပေါက်ပေ။ လူသတ်မှု လူသေစေမှုစသည်တို့၌မူကား ကျန်ရစ်သော ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသူများသည် အောက်ပါသူများဖြစ်ကြသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

သေဆုံးသူသည် အိမ်ထောင်ရှိသူတစ်ဦးဖြစ်လျှင်၊ ၎င်း၏မယား၊ သို့မဟုတ် လင်ယောကျ်ား၊ ထိုသို့မယား၊ ယောကျ်ားရှိပါလျက်နှင့် ထိုထိခိုက်နစ်နာသူကတိုင်ကြားခြင်းမပြုလျှင် ပြစ်မှုသည်လုံးဝ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သော ဖြစ်မှုဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်မယားကို သက်သေ လင်၊

လင်ကိုသတ်သောမယား၊ သို့မဟုတ်ထိုသို့သတ်ရာတွင် ပါဝင်ကြခြင်း မျိုးမရှိဟူ၍ မဆိုသာ၊ ထိုသို့သောအခြေအနေမျိုး၌—

သေဆုံးသူ၏ သားသမီးတဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ သေဆုံးသူတွင် မယား၊ သို့မဟုတ် ယောက်ျား မရှိတော့လျှင်လည်း သားသမီးတဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ သားသမီးတဦးဦးက တိုင်ကြားခြင်းမရှိလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို လုံးဝရရှိသည်။

မယား၊ ယောက်ျားမရှိ၊ သားသမီးလည်းမရှိ၊ (သို့မဟုတ် သားသမီးရှိသော် လည်း အရွယ်မရောက်ကြသေး) လျှင် သေဆုံးသူ၏ မိဘသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်သည်။ မိဘဖြစ်သူက မတိုင်ကြားလျှင် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝ အကျုံးဝင်သည်။

မယား၊ ယောက်ျား၊ သားသမီး၊ မိဘဟူ၍ မရှိတော့သူ တဦးသေဆုံးရာတွင် သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ အနက် မည်သူကမျှ တိုင်ကြားခြင်း မရှိလျှင် ပြစ်မှုသည် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝအကျုံးဝင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါကဲ့သို့ တော်စပ်သူများမအပ ဆွေမျိုး တော်စပ်သူများ ကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူများအဖြစ် မှတ်ယူလျှင် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာ ခွင့် အမိန့်၏ အပိုဒ် (၁) ၏ အပိုဒ်ခွဲ (၂) သည် လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းလာ မည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ မှတ်ယူရန် မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အဓိပ္ပါယ် စွင့် ဆိုသည်။

အိမ်ထောင်မရှိသောသူတဦးသေဆုံးရာတွင် ၎င်း၏ မိဘ တဦးဦးသည် ကိုယ် တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူဖြစ်ပေသည်။ မိဘမရှိလျှင်၊ သို့မဟုတ် ရွံလျက်နှင့် အမှုတွင် တနည်းနည်း ငြိစွန်းနေသောကြောင့် မတိုင်ကြားလျှင် သေဆုံးသူ၏ အစ်ကို မောင် နှမ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာ သူ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုထက်လွန်၍ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူဟူ၍ လက်ခံမှတ်ယူရန် မဟုတ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။

အထက်ပါ ကဲ့သို့သော ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် တိုင် ကြားခြင်းမပြုနိုင်လျှင် ၎င်း၏ ကိုယ်စား အခြားတဦးဦးကို တိုင်ကြားရန် စေလွှတ် ခွင်းစေလျှင်လည်း ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူကပင် တိုင်ကြား ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခေး၊ (၁၉၆၃) ရာဇဝတ် စောဒကမူ အမှတ် ၁၄။ ဦးစန္ဒာသိရီနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ (၁၉၆၃) အထူး ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၃၊ အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် နှင့် ရှင်းလင်းကျေညာ ဈာန် ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ (၁၉၆၅) ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၂ ကို လိုက်နာသည်။

သမဝါယမအသင်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅—စာရင်းရှင်း အရာရှိကတောင်းခံသော
 ငွေ—အသင်းသားအချို့က စွန့်လွှတ်ခြင်းကိစ္စ—စာရင်းရှင်း အရာရှိ သဘော
 မတူဘဲဇာရီပြုသောရုံးကနုတ်ပယ်ခြင်းမပြုနိုင်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သမဝါယမ
 အသင်းများ အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ အရ၊ သမဝါယမအသင်းကို ဖျက်သိမ်းရာ၌၊
 စာရင်းရှင်းအရာရှိအဖြစ် ခန့်ထားခြင်း ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသင်းမှ ရရန်
 ရှိသော ငွေများကို ပုဒ်မ ၅၆ (၄)အရ ဇာရီပြုရာ၌၊ ဇာရီပြုသောရုံးသည်၊ ထိုငွေ
 များကို အသင်းသားအချို့က စွန့်လွှတ်သည်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ
 ထုတ်ပယ်ရန် အာဏာမရှိ။ ။သမဝါယမအသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ (၄)တွင်
 အသင်း၏ ပစ္စည်း အားလုံးသည်၊ စာရင်းရှင်း အရာရှိ၌ တည်ရှိရမည်ဟု အတိ
 အလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ အသင်းသားများထံ၌၊ ထိုငွေသည် မတည်ရှိချေ။
 စာရင်းရှင်း အရာရှိ သဘောမတူဘဲ ထိုငွေကို နုတ်ပယ်ခြင်း မပြုနိုင်။

ဦးထွန်းရုံ နှင့် ဦးအုန်းဖေ၊ ဦးအုန်းမောင် ၂၀၉

သီးစားချွဲထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂—ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အာဏာ—
 အမေ့ပြုသနားကို ဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိ—တရားမဝင်သော အမိန့်ကိုမလိုက်နာ
 သဖြင့် အပြစ်မပေးနိုင်။ ။ခြံမြေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူနှင့်
 ၎င်း၏ နှမဝမ်းကွဲတို့ အငြင်းပွားကြရာ၊ ၎င်း အမေ့ ပြုသနားကို ကျေးရွာမြေယာ
 ကော်မတီက လက်ခံဆောင်ရွက်၍ လျှောက်ထားသူအား မြေမှ ဖယ်ရှားရန်
 အမိန့်ပေးခဲ့လေသည်။ ။ ဖယ်ရှားခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ၎င်းအား သီးစားချွဲထားရေး
 အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၂) အရ၊ ရုံးသို့ တင်ပို့ အရေးယူခဲ့ပြီး အောက်ရုံးက
 ဝန်ထုပ်ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မောင်နှမ
 ဆွေမျိုးအချင်းချင်း၊ အမေ့လှကြရာ၌၊ ကော်မတီ အနေနှင့် ပြောငြိမ်းရန် ဖျန်ဖြေ
 ပေးသည်ထက်၊ ပို၍ဆောင်ရွက်ရန် မဟုတ်။ ။ဖျန်ဖြေ၍မရသော အမေ့ကိုစွဲမျိုးကို
 တရားရုံးများ၌ ဥပဒေနှင့်အညီ စစ်ဆေးစီရင်ရန်သာ သင့်သည်။ ။ထို့ကြောင့်
 ကျေးရွာမြေယာ ကော်မတီသည်၊ မိမိ၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပြင်ဘက်သို့
 ရောက်ခဲ့သဖြင့်၊ ကော်မတီက လျှောက်ထားသူအား ဖယ်ရှားပေးရန် မချွတ်သော
 အမိန့်သည် တရားမဝင်ချေ။ ထိုအမိန့်ကိုမလိုက်နာသဖြင့်၊ အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်
 ထားသော ရာဇဝတ်ရုံး အမိန့်သည်လည်း ဥပဒေနှင့် မညီ။

မောင်ကြာလင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (မောင်စိန်ထွန်း) ၁၇၀

သီးစား ချွဲထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂—နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၅—မူလ ချွဲ
 ထားခြင်းခံရသောသီးစား—အယူခံအတောအတွင်းဆက်လက်လုပ်ကိုင်ပိုင်ခွင့်။ ။
 ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ထိုင်း
 မြေယာကော်မတီသို့ အယူခံဝင်နေစေကာမူ၊ အခြေမပျက် ဆက်လက်
 လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိရန် အယူခံဝင်သူသည်၊ မူလ ချွဲပေးခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်
 ရမည်။ ။သီးစားချွဲထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၁ (က)အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းကို
 အခြေခံပြု၍၊ သီးစားချွဲထားရမည်။ ။အပိုဒ် ၁၁ (ခ) အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်း
 အရ၊ လက်ရှိ လက်ငုတ် လုပ်ကိုင်နေသူများကို သီးစားအဖြစ် ဆက်လက်ချွဲထား
 ရမည်။ ။အယူခံဝင်ရောက်သူသည်၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းအရ၊ လက်ရှိလက်ငုတ်

လုပ်ကိုင်နေသူဟူ၍လည်း မထင်ရှား၊ မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း မထင်ရှား။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံရက်အတောအတွင်း အခြေ မပျက် ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိသူမဟုတ်။ ။သီးစားချထားရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းကို အတည်ပြုသည်။

ဦးကလိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၂၀၅

သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂—မြက်ဆိုချက် ဒီကရီရရှိရန် အမှုများတွင် စဉ်းစားရန် အချက် ၇၇၆

သေတမ်းစာအတည်ပြုရန် စွဲဆိုမှု—ခရိုင်တရားမရုံးတွင် စွဲဆိုခြင်းနှင့် တရားရုံးချုပ်တွင် အမှုစွဲဆိုခြင်း—ပြိုင်တူစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိခြင်း—ခရိုင်ရုံးက စောင်ဆိုင်ရန် တာဝန်ရှိမှုရှိ ၇၀၉

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ—ကလေး သက်သေ၏ အစစ်ခံချက်—မည်မည့်အခါတွင် လက်ခံရန် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သင့်ခြင်း ၃၇၀

သက်သေခံအက်ဥပဒေ—ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်း (Document Creating Title) နှင့် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသရာ စာရွက်စာတမ်း (Document Evidencing Title)—ပြေပုံနှင့် ပြေအတ္ထုပ္ပတ္တိတို့၏ သက်သေ အထောက်အထားတန်ဖိုး ၁၁၃၁

အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းများ ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁)—အကျဉ်း နည်းအားဖြင့် စစ်ဆေးသောအမှု—ပြစ်ဒဏ်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အကျဉ်းနည်း အားဖြင့် စစ်ဆေးသောအမှုပေါ်တွင် တွေ့ရှိရသည့် အတိုင်းဆိုလျှင်၊ လျှောက် ထားသူသည် ဆိုရွယ်လစ်စီးပွားရေး စံနှစ်ကို ဆန့်ကျင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မထင်ရှား။ မသိနားမလည်၍ ကုန်ပစ္စည်းကို သယ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသကျခံခဲ့ပြီးသည့် ပြစ်ဒဏ်နှင့်ပင် တော် လောက်ပါပြီဟု ထောက်ခံခြင်းသည် လျော်ကန်သင့်ပြီဖြစ်သည်။ ဤအမှုမျိုး၌ သဘောရိုးဖြင့် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူသယ်ဆောင်ခြင်း ပြုမိ သူများအား အစိုးရက ပညာပေးသည့်အနေနှင့် ဆုံးမ၍လွှတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းတန်ဖိုးကို ပြန်ပေးခြင်း စသည်ကိုလည်း ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။

ဗောင်ထွန်းလှ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၁၀၅

သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄ နှင့် ၂၈—ရွာသူကြီးထံ ပေးသော မြှောင်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားဝင် မဝင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်း—“အာဏာပိုင်” ဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်သက်ဇရာကုန်—ခြိမ်းချောက်ခြင်းနှင့် သွေးဆောင်ခြင်း ၁၀၅

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆—ရဲအချုပ်တွင်ရှိစဉ်လက်မှတ်ရေးထားခဲ့သော ခံဝန် ချက်—တရားဝင် လက်မခံနိုင်ခြင်း ၃၄၇

သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃၊ ၆၅၊ ၆၇ အရ မှတ်တမ်းစာအုပ်အရ၊ ရေးကူးယူထားခြင်း
မဟုတ်သော အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ မှန်ကန်စွာ ရေးကူးယူထားပါသည်ဟု သက်
သေခံချက်မရှိသော စည်းဝေးမှတ်တမ်းများနှင့် စာရွက်အလွတ်တင်ရေးထားပြီး
စာအုပ်တွင် ကပ်ထားသော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဝိနည်းပို့ရ်အရာတော် ရွေးကောက်ပွဲ
မှတ်တမ်းများကို လက်ခံရန်ခဲဟဉ်းခြင်း: ၄၂၀

သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉၂—စာချုပ်တစ်ခုကို အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်
ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြခြင်းအစစ်အမှန်ဖြစ်လျှင် စာချုပ်ပါစကားတို့နှင့် ကွဲလွဲ၍ ချုပ်
ဆိုသူတို့က သက်သေမထူနိုင်ခြင်း—ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်လျှင် သက်သေ
ထူနိုင်၍ ခြင်း: ၁၁၁၆

သင်္ဘောနှစ်စင်း တိုက်မိခြင်း—ပေါ့လျော့လစ်ဟင်းမှုကြောင့် လျော်ကြေးတောင်း
ဆိုမှု—ရွှေငင်တိမ်းရန် စည်းကမ်းနည်းလမ်း—အထင်အရှား ပြရန် တာဝန် ၉၀၉

သစ်တောအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂၊ ပုဒ်မခွဲ ၂ အရ အပြစ်ဒဏ်များ—တည်နေဆဲပြည်သူ
ပိုင်ပစ္စည်းကားကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) ဖြင့် ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် အ
ရေးမယူနိုင်ခြင်း—တပည့်ဖြစ်သူ၏ ကျူးလွန်မှုအတွက် ဆရာဖြစ်သူ တာဝန်ရှိခြင်း ၂၁၂

သူယ်ဝိုက်သည့် သက်သေခံချက်—မည်သည့်အခါတွင် ၎င်းကဲ့သို့သော သက်သေခံချက်
အရ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ရန် မသင့်ခြင်း—ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ ပြစ်မှု
ထင်ရှားစီရင်ခြင်း: ၉

အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါးပြင်ဆင်ချက်အက်ဥပဒေ—(၁၉၅၉ ခုနှစ်) အရ၊ လွှဲများ၍
အပြစ်ပေးထားခြင်းကို တွေ့ရှိလျှင် ရိုးပြောင်စွာ ညွှန်ပြရန်မှာ အစိုးရရွှေနေကြီး
များ၏ တာဝန်ဖြစ်ခြင်း: ၁၉၀

အစိုးရ ရွှေနေကြီးများ၏ တာဝန်လွှဲများ၍ အပြစ်ပေးထားခြင်းကို တွေ့ရှိလျှင်
ရိုးပြောင်စွာ ညွှန်ပြခြင်းကိစ္စ။ ။ ။ ဆီများတွင် ရေနှေး ရောစပ်သည်ဟု
ဆိုကာ ပ-ပ-က စာရေးထည့်အား၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါး
(ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေအရ၊ အပြစ်ဒဏ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း
တွေ့ရှိသဖြင့်၊ အစိုးရရွှေနေကြီးက ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ မှားယွင်း၍ ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း
ပြောကြားလေသည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဥပဒေအရ လွှဲများ၍၊ အပြစ်ပေး
ထားသည်ကို မှားယွင်းလျှင်၊ ကျင့်သို့ရိုးပြောင်စွာ ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ အစိုးရရွှေနေကြီးများ
၏ တာဝန်ဝတ္တရားလည်းဖြစ်သည်။ တရားရုံးများက အမှန်ကို ရွာဖွေရာ၌ အထောက်
အကူပြုရာလည်းရောက်သည်။ ။ ရွှေနေကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်နှင့်လည်း ညီပေ
သည်။ ။ သို့ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူအပေါ် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ထားခြင်းကို
ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

မောင်သောင်းရီနှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၀

အဆိပ်ကျေး၍ လူသေစေခြင်း—ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂(၂)—မှန်ပြင်သက်သေ
မရှိသော်လည်း၊ အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း—ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုးကို စစ်ဆေးရာ၌၊
တည်ငြိမ် အေးဆေးစွာ စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ခြင်းကိစ္စ။ ။ အယူခံ တရားလိုသည်၊
မိမိနှင့် မသင့် မတင့်ရှိနေသော အိမ်အောက်ထပ်နေသူများ၏ ကြက်သားဟင်း

တုင် (Endrin) အဆိပ်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ကလေးတဦးသေဆုံးပြီး၊ တဦးမှာ အပြင်းအထန် ဝေဒနာခံစားရကာ၊ ခွေး ၃ ကောင်လည်း သေဆုံးခဲ့သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည်ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)အရင်း၊ ပုဒ်မ ၃၀၄ အရင်း၊ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။ ။ တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ရာ။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကလေးသူငယ် လူမမယ်များကို အဆိပ်ကျေး၍ သေစေခြင်းသည် စက်ဆုတ်ရွံ့ရှာ ဘယ်ကောင်၍ ကြီးလေးသော ပြစ်မှုမြောက်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ပြစ်မှုမျိုး ဖြင့်၊ လူတဦး တယောက်သည် ပုပ်စွဲခံနေရလျှင်၊ ထိုသူအပေါ် တွင် ရွံ့ရှာမှုန်းတီး ခြင်း၊ ဒေါသစိတ်ရှိခြင်းတို့ဖြင့်ယှဉ်၍ တရားစစ်ဆေးစီရင်လျှင် မျှတမှန်ကန်မှုတို့ကို ထိစိတ်တို့က ဖုံးကွယ်သွားခြင်းကြောင့် အမှားဘက်သို့ ယိမ်းယိုင် တတ်သည်။ ထိုကြောင့် ထိုကဲ့သို့သောအမှုမျိုး၌၊ တရားသူကြီးများအနေဖြင့်၎င်း တရားစီရင် ရေးတိုင် အထောက်အကူပြုသော တရားလိုဘက်မှ၎င်း၊ တရားခံအတွက် ခုခံ ဆောင်ရွက်ပေးသော တရားခံဘက်မှ အကျိုးဆောင်များက၎င်း မှန်းတီးစိတ်၊ ဒေါသစိတ်တို့ကို ပယ်ရှား၍ ထည်ငြိမ်အေးဆေးစွာဖြင့် အမှန်တရားကို ဝိုင်းဝန်း၍ ရွာဖွေနိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ ။ ဤအမှုတွင် အဆိပ်ထည့်သည်ကို မျက်မြင် သက်သေမရှိသော်လည်း၊ အမှုတွင် ပေါ်သည့် အယူခံတရားလို၏ အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုတို့သည်၊ ပြစ်မှုကို အထင် အရှား ဖော်ပြသော သက်သေခံများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ကလေးများ၏ မိခင်နှင့်လည်း မသင့်မတင့်ရှိနေခဲ့သဖြင့်၊ စိတ်ရှိုင်းဝင်ကာ ဤကဲ့သို့ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်သာ ဖြစ် သည်။ ။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မပြင်။

မပြိုင် နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ	၃၅၄
အထွေထွေလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် အကျုံးဝင်မဝင်—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၀၁ အရအပြစ်ပေးရေး	၄၇၅
အမှုသည်များနှင့် ရွှေနေကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်—တမင်ငြင်းဆိုကန်ကွက် ခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ အမှုကို ဥပဒေအရ မှန်ကန် အကျိုးရှိစွာ အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ် နိုင်ရေး အတွက် လိုအပ်သော အချက်အလက်များကိုသာ ဖော်ပြ၍ ရုံးကိုအကူ အညီပေးရေး	၆၅၉

အပြစ်ခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ၆၆(၁)—၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၂၆(က)အရမှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် အတွက်ကုန်စက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းအက်ဥပဒေအရမှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် လိုမလို။ ။ စောဒကောင်သူ ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်)ထရေဒင် ကော်ပိုရေးရှင်းကို အစုရှင် လေးဦး၊ အညီအမျှအစုရှယ်ယူများထည့်သွင်း၍ စတင် ဖွဲ့စည်းထည်ထောင်ပြီး ကုန်စက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ကြသည်။ အစုရှင်တဦးမှာ ကွယ်လွန်၍ အစုရှင် တဦးက အဆိုပါ ကော်ပိုရေးရှင်းလုပ်ငန်းမှ နုတ်ထွက်လိုက်သည်။ ကျန် အစုရှင် တဦး၏ သဘောတူညီချက်အရ၊ မူလအစုရှင် ၏ အရွယ်မရောက်သေးသည့် သားနှင့် သမီးများကို ၎င်းကော်ပိုရေးရှင်းတွင် ကုန်စက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့်ရှိသည့် အနေဖြင့် ထည့်သွင်းရန် သဘောတူ၍ ၎င်းတို့ကို ထည့်သွင်းပြီး လက်ရှိ ကုန်စက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်အသစ် ပြုလုပ်၍၊ ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းပြီး စာချုပ် မှတ်ပုံတင် (ရေစုစုကြံ)

အက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ကြသော်လည်း ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင် မပြုလုပ်ကြချေ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။**။ စောဒကဝင် သူတို့သည် ၎င်းတို့၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံသို့ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အက် ဥပဒေ အရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ လုပ်ငန်းစု (ဂ) တွဲဘက် အမြတ်ခွန် ဝန်ထောက်ထံသို့ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ (က) အရ၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ် စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင် (ရေစာကြို) အက်ဥပဒေ အရ၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့် အပြင်၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက် ဥပဒေ အရ လည်း မှတ်ပုံတင် မပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ သို့မဟုတ် အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ (က) အရ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ **ဧကရာဇာမေဂျီဝါရောင်း** ဘဟာဒူးနှင့် ဟိုက်ဘရိတ်အမြတ်ခွန်မင်းကြီး၊ အိုင်၊ တီ၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၃၂၊ စာမျက်နှာ ၅၅၂ (၅၅၃)။ မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန်မင်းကြီး နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သိပ္ပံပြုလုပ်ငန်း စက်ရုံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ စောဒကမူအမှတ် ၁၉ တို့ကိုရည် ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်) ထရေဇင်ကော်ပိုရေးရှင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး ၇၀၄

အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ—မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့အတွက် မလိုလျှင် ထုတ် မပေးသင့်ခြင်း—အမေ့မှုကို ပေါ့ပေါ့လွယ်လွယ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပေးရာ ရောက် နိုင်ခြင်း။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။**။ အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ထားမှုများကို ဆုံးဖြတ် စီရင်ရာ၌၊ လျှောက်ထားသူတို့ အမေ့ဆက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိမရှိ နှင့် အမေ့ထိန်းစာ လက်ခံထိုက်သူ ဟုတ် မဟုတ် စသော ပြဿနာကိုသာ ကြည့်ရသည်။ မည်သည့် ပစ္စည်းကို မည်သူက ပိုင်သည် စသော အချက်တို့ကိုလိုက်၍၊ နက်နက်နန စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် မဟုတ်၊ ထိုကဲ့သို့ ပြဿနာများကို သက်ဆိုင်သူများက အမေ့မှု စွဲ၍ ဆုံးဖြတ်စေရသည်။ **မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့အတွက်အမေ့ထိန်းစာမထုတ်ဘဲ မနေရဟု ဥပဒေက မဆို၊ ထုတ်ပေးရန် မလိုလျှင် ထုတ်၍မပေးခြင်းက ပိုတရား မျှတမှုန် ကန်သည်။** **မောင်စိန် နှင့် ဦးဘိုးတုတ်ပါ** ၂၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ **ထို့ကြောင့် သေသူ ဖခင်နှင့် မိခင်တို့ ကဲ့ကြရာမှ စ၍၊ ဖခင်နှင့် မိခင်တို့ နေခဲ့သော ပဌမအိမ်ထောင်မှ သမီးနှင့် ဒုတိယ အိမ်ထောင် အတွင်း၌ မွေးစားခဲ့သော သမီးတို့ စင်ပြိုင် အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ရာ၌၊ မည်သူ ကိုမူ အမေ့ထိန်းစာထုတ်ပေးရန် မသင့်၊ ထိုသို့ထုတ်ပေးခြင်း အားဖြင့်၊ အမေ့ဆိုင်များ၏ ကာမေ့မှုကို ပေါ့ပေါ့လွယ်လွယ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပေး လိုက်ရာသာကျမည်။** **ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆသူများသည်၊ အမေ့မှုကြီးကို စွဲဆိုရန်သာ ရှိသည်။**

(၁) မသန်းတင်၊ (၂) ကိုအုန်းမောင် နှင့် ဂေါ်လုခင် ၁၅၄

အယူခံစာဆင့်တွင်အရေးကြီးစသောပြဿနာတရပ်ကို စတင်ပေါ်ထုတ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် ပြုသင့်မပြုသင့်—ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ ၁၇၀

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ—ဥပဒေပြဿနာဟုတ်မဟုတ်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဦးချစ်ဖေ ပဲ့နင်းဟုတ် မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အမှုတို့ရှိ သက်သေခံချက်များအပေါ်မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာ၌လည်း အလွန်အရေးကြီးသည့် ဥပဒေပြဿနာရပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ပြဿနာရပ်များ မပေါ်ပေါက်ချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဤရုံးက တရားဥပဒေအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ပိုင်ခွင့်မရှိ။ အလီမိုဟာမက် ဂျူပါဒီခန် နှင့် ရှန်ကာထူကရမ်ပိုတီနှင့် အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၃၃)၊ ၁၉၄၆၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၁၆၉။ ကျူးလင်အိကွိတ်မင် ကုမ္ပဏီလီမိတက် နှင့် မိန်နတ်ဘီဘီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၃၀) ၁၉၄၇၊ လာယို၊ စာ ၅၂။ မဇေးရင်ပါ ၂ နှင့် သီအိုစီ၊ ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၁၇၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးထိုင်ကျင် ပါ ၂ နှင့် မမြကြည် ၉၉၇

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းနှင့် ပစ္စည်းသိမ်းခြင်းကိစ္စ။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ အစိုးရကသာဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးရန် သတ်မှတ်ထားသော ကုမ်းသီးပိဿာချိန် ၁၀၀ ကျော်ကို ဝယ်ယူသယ်ဆောင်သွားစဉ်အတွင်း၊ အဘမ်းခံခွဲရပြီး၊အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ ထောင်ဒဏ် ၆ လကျခံရန်အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ခံရလေသည်။ ကုမ်းသီးများကို လည်း သိမ်းဆည်းခြင်းခံရသည်။ ။ခရိုင်စက်ရှင်ရုံးက၊ ထိုအမိန့်ကို အတည်ပြုခဲ့သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤအမှု၌ လျှောက်ထားသူက၊ အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ ဥပဒေအရလည်း အပြစ်ရှိနေကြောင်း တွေ့ရသဖြင့်၊ ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည်၊ ဥပဒေနှင့် ချွတ်ချော်လွှဲမှားသည်ဟုမဆိုသာ။ ။ထောင်ဒဏ်နှင့်ပတ်သက်၍မူကား၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ မိန်းမသား ဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ ယခုအခါတွင် နှစ်လကြာမျှအကျဉ်းခံပြီးဖြစ်သည်ကတကြောင်း တို့ကြောင့်ကျခံခဲ့ပြီးသော ထောင်ဒဏ်ကိုသာ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လျှင် လိုလောက်ပြီဟု ယူဆသည်။

မတင်အိနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၉၉၄

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း— မြန်မာလက်သက်ခြောက်တပိဿာ ၇ ကျပ်ခွဲသားတွေ့ရှိခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာလက်သက်ခြောက် ၁ ပိဿာနှင့် ၇၂ ကျပ်ခွဲသား တွေ့ရှိကာမျှနှင့် အစိုးရ၏ ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစံနှစ်ကို ဆန့်ကျင်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ ကိုယ်ကျိုးရှာစီးပွားရေးသမား၊ သို့မဟုတ် မတရား စီးပွားရှာသမားဖြစ်သည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်။ မိမိအမှန်စားသုံးရန်အတွက် ယူဆောင်သည်ဟုယူဆရမည်။

မသန်းရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၉၉၀

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—အမိန့်ကြော်ငြာစာ ၉၂ သည်တရားဝင်မဝင်— ရွှေများကိုသိမ်းဆည်းခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမိန့်ကြော်ငြာ စာအမှတ် ၉၂ မှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက် မှုများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) အရ၊ ကျေညာထားသဖြင့် တရားဝင်သည်။ ထိုပုဒ်မ အရ၊ ရွှေများကို အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်း အနေဖြင့် သတ်မှတ်ရန် မလိုဘဲအရေးယူ တရားစွဲဆိုနိုင်၍ ရွှေများကိုလည်း သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၉၂ ကို ချိုးဖောက်၍ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁) (၂) အရ အရေးယူ အပြစ်ပေး ပေးနိုင်သည်။ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၂၉၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မဟာမက်ဆွမ်း နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ၉၀၁

အလောင်းအစားပဋိညာဉ်—အဝယ်စာတမ်း (Bought Note) နှင့် အရောင်းစာတမ်း (Sale Note) ကို ချုပ်ဆို၍ ပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ခြင်း—မည်သည့် အခါ၌ အလောင်းအစား ပြုလုပ်ရာရောက်ခြင်း။ ။အယူခံတရားခံများသည်၊ အဝယ် စာတမ်း (Bought Note) ချုပ်ဆို၍၊ အယူခံတရားလိုများသည် အရောင်း စာတမ်း (Sale Note) ကို ချုပ်ဆိုကြပြီး၊ ၎င်းစာတမ်းများ အရ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလအတွင်း ဂျူအိတ်ရေ ၂၅၀ ကို ပေးအပ်ရမည်ဟု ပါရှိလေသည်။ ။အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် အမှုစွဲဆိုသောအခါ၌၊ ၎င်းက ထိုစာတမ်းများအရ၊ ပဋိညာဉ်မှာ အလောင်း အစား ပဋိညာဉ်မျိုးမျှသာဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့်၊ တရားမဝင်ကြောင်း ခုခံခဲ့ သည်။ ။မူလတရားသူကြီးက အယူခံတရားခံအား နှာနိုင်ပေးခဲ့သဖြင့် အယူခံ တရားလိုက အယူခံပြန်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုပါ စာတမ်းများကို၊ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အလောင်းအစားဖြစ်ကြောင်း အချိပ်အမြက်မျှ မပေါ်လွင်ပေ။ သို့ဖြစ်၍၊ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ၊ ယင်းစာတမ်းများဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အရောင်းအဝယ် မဟုတ်ဘဲ၊ အလောင်းအစားမျှသာဖြစ်ကြောင်း သက်သေထူရန် တာဝန်သည်၊ အယူခံတရားလိုအပေါ်၌ ကျရောက်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။မိုဟာမက်ဗါဇီ ပတေး နှင့် အိ(စ်) အေရှားတစ်ကမ္ဘာ့ အမှု၊ အနိယ စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၄၊ စာ ၃၄၇။ ။ဂန်ဂါဒတ်(စ်) နှင့် ဂျေကီဆဲဗတ်(စ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၄၅၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အတိုင်းဆိုလျှင် အလောင်း အစားပဋိညာဉ်ပြုရန် အနည်းဆုံးသဘောတူညီသူ ၂ ဦးရှိမှ ဖြစ်မြောက်နိုင် မည်။ တဦးတည်းက မည်မျှပင် လောင်းစားမှု ပြုလိုသည်ဆိုစေ၊ အလောင်းအစား မမြောက်နိုင်။ ။အကဝန်ဗတ်(စ်) ပရစရပ် နှင့် ဘာဇျော်ဂျီရတ်တွန်ဂျီဘိုမန်ဂျီ အမှု၊ အနိယအယူခံများ၊ အတွဲ ၄၅၊ စာ ၂၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထို့ပြင်လည်းရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူတို့ ကုန်ပစ္စည်းပေးအပ်ရန် လက်ခံရန် မရည် ရွယ်ဘဲ၊ ရောင်းဈေးနှင့် ပေါက်ဈေးခြားနားစေ၊ အပေးအယူပြုရန်ကို ရည်ရွယ် မှုသာလျှင်၊ အလောင်းအစားဖြစ်ပေမည်။ ။ကောင်းယီလုံကမ္ဘာ့ နှင့် ဇလောင်

ဂျိန်ဂျီ၊ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ အတွဲ ၂၀၊ စာ ၂၃၉။ ။ အယူခံတရားလို
 သက်မှ တင်ပြသော အကြောင်းအချက်များကို ပေါင်းခြုံ၍ စဉ်းစားရာတွင်၊
 ယခုအမှုပါ ပဋိညာဉ်သည်၊ အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း
 လုံလောက်သော အထောက်အထားဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ချိမန်လာနှင့်
 နိယာမစာချုပ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ ဘိုဘိုင်၊ စာ ၄၄။ ။
 ဖေါက်တံ နှင့် အော(စ်) တီ(ခ်)နီး၊ ၁၈၅၅ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာ
 ၃၂၂ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အတိုးနှုန်းနှင့်ပတ်သက်
 ၍၊ ကုန်အရောင်းအဝယ် ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ အရဆိုလျှင်၊ ဝယ်ယူသူက မိမိကြိုတင်
 ပေးဆောင်ထားသော ကုန်တန်ဘိုးငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာတွင်၊
 ဆန့်ကျင်သော သဘောတူညီချက်မရှိလျှင် တရားရုံးက အတိုးငွေပေးဆောင်
 နိုင်စေသည်။

ဘီတိုင်စတိုးနှင့် ရမ်နာရာဂျွန် ခတ်မဟာဘီပရာဆစ် 139

အာမခံပေးခြင်းကိစ္စ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) — ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉
 ဖြင့် စွဲဆိုတင်သော အမှု အာမခံပေးရန် တရားသူကြီး၏အာဏာ — တရားရုံးချုပ်
 အနေနှင့်မည်သည့် အခါတွင် စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန်ရှိခြင်း ၄၀၀

အာမခံပေးသည်ကိစ္စ — ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ — ဘိန်း ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉(၁)(က)
 အရ စွဲဆိုထားသော အမှုတွင် အာမခံ ပေးသင့် မပေးသင့် — ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး
 ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ အရေးယူသင့်မယူသင့် ၆၄၇

အာမခံလျှောက်ထားခြင်းကို အပယ်ခံရရာ မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို
 မည်သည့်ရုံးသို့ကနဦးတင်သွင်းသင့်ခြင်း — ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ ၁၁၀၀

အိမ်ငှားစာချုပ် — မှတ်ပုံမတင်ထားသော စာချုပ် — မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။ ။
 ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိမ်ငှား စာချုပ်တခုသည်၊ မှတ်ပုံမတင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊
 သက်သေခံ မဝင်သော်လည်း၊ အိမ်ငှားခြင်းပေါ်လွင်အောင်၊ အခြား သက်သေခံ
 ချက်များကို တင်ပြနိုင်သည်။ ။ မှင်တာကာဂီရီဇမင်မီရီနှင့် ရာဂါမီနှင့်အခြား
 သူ၊ မဒရပ်၊ အတွဲ ၉၊ စာမျက်နှာ ၁၄၂ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။ ။ ထို့ပြင်
 ထိုစာချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော အိမ်ငှားသည့် နေ့စွဲများကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ ။
 အိမ်ရှင်အိမ်ငှား ဖြစ်ကြကြောင်းကိုလည်း၊ ထိုစာချုပ်ကို အကိုးအကား ပြုနိုင်
 သည်။ အာရန်ချန္ဒရာကာရီဘာတီ နှင့် ကာလီပရစ်နာဆာကာ၊ ကာလ
 ကတ္တာ၊ အတွဲ ၅၉၊ စာမျက်နှာ ၃၉၆ နှင့် စီဟန်လာလ် နှင့် ဂန္ဒာဆင်း၊
 အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃ ခု၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၃၂၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။
 ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ထိုစာချုပ်သည်၊ အိမ်ငှား စာချုပ် (Contract of
 Lease) အနေဖြင့်သက်သေခံ မဝင်သော်လည်း၊ အိမ်ငှားကြောင်း နှုတ်ကတိ
 ပဋိညာဉ်ရှိခဲ့၍ ထိုအိမ်ကို အိမ်ငှား လက်ရှိနေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့လျှင် အဆိုပါ စာချုပ်ကို
 အငှားချထားခြင်းကို ထောက်ခံသည့် အနေဖြင့် အသုံးပြုလက်ခံနိုင်သည်။ ။
 ဘနာစီလာလ် နှင့် ရှုရီဘဂဝမ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ ခု၊ ရာဂျာစ်တန်၊
 ၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အပွစ္စကာကာ နှင့် ဦးညွန့် နှင့် ၂ ၄၁၃

ထုတ်ဆွဲခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများ အက်ဥပဒေအရဆိုလျှင် အရွယ်မရောက်သေးသော ကလေးများ၏ ချမ်းသာကောင်းကျိုးကိုသာ အဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ လေ့ထုံးစံအတိုင်း ကလေးများကို မိဘတဦးဦးက ပို့မိ၍ အုပ်ထိန်းခွင့်ရှိကြောင်းသော်လည်း၊ ကလေးများက မိဘများနှင့် အတူမနေလိုဘဲ အပွားနှင့်သာ ပျော်နေလျှင်၊ တရားခံက မဖျက်စီးသင့်။ ။ *Binno v. Sham Lal*, I.L.R. XXIX, All. 210; *Tan Swee Kyn v. Chan Chain Lyan*, 1947, R.L.R. 107, *F. Bibes v. B.S. Chudhuria*, 18 I.W.N. 1198 (1200) ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ကျော်ဝင်းနှင့် မလှကြည် ၁၇၃

၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ လွတ်တော်ဌေးနေကြီးများလက်ခံခြင်း နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၇—ဌေးနေကြီးအဖြစ်သို့ စာရင်းထင်သွင်းခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားခြင်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဦးကျော်ဝင်းသည် ဌေးနေ အဖြစ် လက်ခံခြင်း ဆိုင်ရာ နည်း ဥပဒေများကို သေချာစွာ လေ့လာခြင်း မပြုမီ၌ ဤကဲ့သို့ ချွတ်ချော် မှားယွင်းခဲ့ရသည်ကို လက်ခံပါသည်။ ။ သို့ရာတွင် ဌေးနေကြီးများသည်၊ ဥပဒေ စည်းကမ်းများကို ကောင်းမွန်စွာ လေ့လာ၍၊ ၎င်းတို့၏ အမှုသည်များ၏ အကျိုးအထွက်၎င်း၊ တရားရုံးများသည် အမှန်တရားကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အကူအညီပေးနိုင်ရန်၎င်း၊ အမြဲတစေ ဝိရိယ စိုက်ထုတ် သတိထားကာ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု မြှော်လင့်သည်။ ။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဦးကျော်ဝင်းအား သတိ ပေးသည့် အနေနှင့် အထက်တန်း ဌေးနေ အဖြစ် ရန်ကုန် တရားမရုံးတွင် စာရင်းထင်သွင်းခဲ့သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့မှ တနှစ်ပြည့်ပြီးသောအခါမှသာ ဦးကျော်ဝင်းသည် နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ဌေးနေကြီးအဖြစ်ကို ခံယူရန် အရည်အချင်းပြည့်စုံမည်ဟု ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

အထက်တန်းဌေးနေ မိုလ်ဦး ကျော်ဝင်း၏ကိစ္စ ၉၇၅

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ—တရားရုံးများက အမှုကို နက်နက်နဲနဲသုံးသပ်၍ အမှန်တရားကို စစ်ဆေးဖော်ထုတ်ရန် လိုခြင်း—ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဖြစ်ကြောင်းသက်သေထုခွင့်ရှိခြင်း ၁၁၁၆

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူ လယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) (က)—မည်သည့် အခါဝါရမ်းကပ်ခြင်းသိမ်းဆည်းခြင်း—တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ပြင်ဆင်မှုခွင့်ခြင်း ၉၀၀

BURMA LAW REPORTS

CRIMINAL REVISION

Before U Maung Maung, J.

ASHA BI BI
ABDUL RAHIM } (APPLICANTS)

C. C.
1965

Jan. 1

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

Citizenship—prosecution under s. 5 (a) of the Union Citizenship Act for non-renewal of stay permit—name on passport of foreigner father while minors—whether will divest Union Citizenship.

The Applicants were born in Burma in 1944 and 1946 respectively and their mother and grand-mother being of Burmese origin they were accordingly natural born citizens. In 1958, while they were still minors, their father, a Pakistani national, took them to Pakistan on his passport. On their return, the Applicants resided in Burma under stay permits, and were prosecuted and convicted on the expiry of the said permits which had not been renewed.

The main question which arose was whether the fact that the names of the Applicants were borne in the passport taken out by their father, would divest them of Union Citizenship.

Held : The names of the Applicants appeared on their father's (Pakistani) passport, not by their volition. Nor did the children apply for stay permits. Thus, what has happened does not come within the mischief of s. 5 (a) of the Union Citizenship Act.

It is also clear that the Applicants themselves never took out Pakistani passports, nor registered themselves as Pakistani citizens with the Pakistan Embassy at Rangoon.

The convictions were accordingly set aside.

Obiter : Regarding the question of dual citizenship, it is for the Applicants to examine their own situations in the light of s. 14A of the Union Citizenship Act.

* Criminal Revision Nos. 173 (B) and 174 (B) of 1964. Review of order of 3rd Additional Magistrate, Rangoon, in C.R.T. Nos. 455 and 456 of 1964, dated 14th July, 1964.

C.C.
1965

Tun Sein for the applicants.

ASHA BI BI
ABDUL
RAHIM

U Hnit (Government Advocate) for the respondent.

v.
THE UNION
OF BURMA.

U MAUNG MAUNG, J.—This revision application and Criminal Revision No. 174(B) of 1964 have been taken up together, because the facts giving rise to them are similar and identical questions of law are also involved. The learned Sessions Judge who has submitted his recommendations had also dealt with the two cases together. Asha Bi Bi born in 1944 and Abdul Rahim born in 1946 are the children of one Sultan Mohamed, a Pakistani national. In 1958, their father took them to Pakistan for a stay of two months. The names of the two children, then minors, were borne on his Pakistani Passport. On arrival in Burma, the father applied for stay permits for the two children and these were issued. The applicants failed to renew their stay permits claiming that they were Burmese citizens by birth, and therefore the permits were taken out by mistake.

Prosecuted under section 13 (1) of the Burma Immigration Act for overstaying their permits, the applicants were found guilty by the Third Additional Magistrate, Rangoon and sentenced to pay fines of K 100 each. Against those orders the applicants went on revision to the learned Sessions Judge, who has recommended that the convictions should be set aside.

The learned trial Magistrate did find that the applicants were born in Burma and that their mother and grandmother were of Burmese origin. These make the applicants natural born citizens by virtue of section 11(ii) of the Constitution. The question therefore is whether the fact that their names were borne on the passports taken out by their father would divest them of their Union Citizenship.

The learned Sessions Judge has rightly quoted *Maung Ko Gyi v. The Union of Burma* (1) in which the principle was laid down that a person born of a foreigner and a Burmese mother did not lose his Union Citizenship only because he was taken to India during his minority and his name was carried in his father's Indian Passport.

C.C.
1965
ASHA BI BI
ABDUL
RAHIM
v.
THE UNION
OF BURMA.

In these two applications also, Asha Bi Bi and Abdul Rahim were minors when their Pakistani father took them out of Burma for a short stay. It was not by their volition that their names were carried on his passport on their return. Nor did the children apply for stay permits. Thus, what has happened does not come within the mischief of section 5 (a) of the Union Citizenship Act which deprives a child of his Union Citizenship if, on the expiry of a year after he attains majority, he has failed to renounce any other citizenship that he may have. That provision, the learned Sessions Judge has rightly pointed out, applies only to persons born after the commencement of the Constitution, *i.e.*, 4th January, 1948.

I may point out that the principle in *Maung Ko Gyi v. The Union of Burma* (1) has been further explained and upheld in *Chan You Ta v. The Union of Burma* (2) by a Bench of this Court. In that case, it was ruled that a natural born citizen does not lose his citizenship and become a foreigner merely because he was compelled, under deportation order, to take out a Chinese passport. Here, in these two applications it is clear that the applicants themselves never took out Pakistani passports nor registered themselves as Pakistani citizen with the Embassy of Pakistan in Rangoon.

U Tun Sein, learned Advocate for the applicants and U Hnit, learned Government Advocate, concur in their support of the recommendations made by the learned Sessions Judge.

(1) (1959) B.L.R. 268.

(2) Civil 1st Appeal No. 114 of 1963.

C.C.
1965

ASHA BI BI

ABDUL
RAHIM

THE UNION
OF BURMA.

In these circumstances, the recommendations of the learned Sessions Judge must be accepted. The convictions entered against the applicants are set aside. If they have already paid the fines, they must be given their refund.

The learned Sessions Judge made some comments on the undesirability of dual nationality. People who retain Union citizenship and a foreign nationality at the same time are, in his potent words, "a curse". Section 14(a) of the Union Citizenship Act, introduced by the amendment of 1954 is aimed at eliminating, to the greatest extent possible, the curse of dual nationality. It is for the applicants to examine their own situations in the light of that section and then do whatever they might feel advised to do, if they should feel that they might fall within the provision thereof.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, J.

DAW EIN TINT (APPELLANT)

v.

U SAN HLA AND SIX OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Jan. 9.

Resjudicata—decision in a suit under s. 9 of Specific Relief Act—not bar to subsequent suit involving title. Limitation Act, Article 142—when can come into operation.

In a suit under s. 9 of the Specific Relief Act, the question of title is not involved and therefore the decision in it cannot operate as *resjudicata* in a subsequent suit involving title.

In a suit for recovery of possession, for Art. 142 of the Limitation Act to come into operation, there must either be "dispossession" or "discontinuance."

U Kan and one v. Kalachand and one, Civil Appeal No. 6 of 1962; *U Chit Tun v. Daw Ngwe Thaung*, Civil First Appeal No. 9 of 1960; and *Sulaiman and two v. Ma Hla Bi*, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court, referred to.

Maung Maung Ain for the appellant.

Than Sein for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 53 of 1960 of the Township Court of Monywa plaintiff U San Hla and six others, who are the respondents in the present appeal, sued the defendant-appellant Daw Ein Tint for possession of a piece of land situated in Kwin No. 742, Nyaungbyu-bin Anauk, Nyaungbyu-bin Circle, Monywa Town and bounded on the South by cart-track, on the East by Ma E Khin's and Ma Ohn Bwint's holdings, on the West by cart-track and on the North by cart-track, on the ground that this land belonged to their father U Kan Saung and devolved upon them in the year 1312 B.E. as inheritance when U Kan Saung became a Buddhist monk. In the year 1300 B.E., U Kan Saung married one,

* Civil Misc. Appeal No. 9 of 1962, against the decree of the District Court of Lower Chindwin in Civil Appeal No. 16 of 1961, dated 22nd May 1962.

C.C.
1965

DAW EIN
TINT

U SAN HLA
AND SIX
OTHERS.

Ma Tin May, as a second wife and on the occasion of his marriage he made a gift to her of a contiguous piece of land as Kanwin property. This land is on the south of the cart-track which forms the southern boundary of the land now in dispute. In the year 1321 B.E. the present defendant Daw Ein Tint encroached upon the suit land and built a house thereon without the plaintiffs' permission. She refused to vacate when asked to do so so that the present suit for possession had to be filed against her.

The defendant Daw Ein Tint denied that the suit land devolved upon the plaintiffs as inheritance when U Kan Saung was ordained as a Buddhist monk in the year 1312 B.E. as alleged by the plaintiffs. On the other hand, she contended that when U Kan Saung married Ma Tin May as his second wife he made a gift of the whole piece of land shown in the map, Exhibit " ၀၀ " filed by the plaintiffs, and not merely the southern portion thereof. Since that time Ma Tin May had been in possession of the land as owner till the same was sold to the present defendant Daw Ein Tint and her husband, U San Lin, by a registered deed of sale dated the 28th of July 1947. Thereafter the defendant and her husband had been in continuous possession of the land as owners thereof. Accordingly, whatever may be the merits of the plaintiffs' claim their suit was barred by limitation. Furthermore, in Civil Regular Suit No. 3 of 1947 of the Court of the Subordinate Judge, Monywa, Ma Tin May—the predecessor-in-title of the present defendant—filed a suit for possession of the land now in dispute against her husband U Kan Saung and three of his children, namely, U San Hla, Ma Sein Yin and Maung Ba Thwin who figure as plaintiffs Nos. 1, 3 and 5 in the present case. She obtained a decree and in execution of that decree the suit land was restored to the possession of Ma Tin May in Civil Execution Case No. 15 of 1947. Accordingly the present defendant contended that the plaintiffs' suit is barred by *res judicata*.

On the pleadings the learned trial Judge framed several issues of which the most important are:

- (i) Whether the land shown in the map, Exhibit " ၈ " was given by U Kan Saung to his second wife Ma Tin May as *Kanwin* on the occasion of his marriage to Ma Tin May.
- (ii) Whether the plaintiffs have any right to the suit land by devolution from their father U Kan Saung as inheritance.
- (iii) Whether Ma Tin May had the right to sell the whole piece of land to the present defendant.
- (iv) Whether the suit is barred by limitation ; and
- (v) Whether the suit is barred by *res judicata*.

Treating the issues relating to limitation and *res judicata* as preliminary issues, the learned trial Judge held that the plaintiffs' suit was barred under Article 142 of the Limitation Act. Regarding the defendant's plea of *res judicata* the learned Judge held that as the parties now figuring as plaintiffs were not parties in Civil Miscellaneous Case No. 5 of 1948, the present suit was not barred by *res judicata*.

At this stage I may point out that there was considerable confusion in the mind of the learned Township Judge as regards the plea of *res judicata*. Whereas the defendant had relied upon the decree obtained by Ma Tin May in Civil Regular Suit No. 3 of 1947 in support of her plea, the learned Township Judge based his order on another case, namely, Civil Miscellaneous Case No. 5 of 1948, in which Ma Tin May jointly with the present defendant Daw Ein Tint and her husband U San Lin, were successful in their application under Order XXI, Rules 100 and 101, Civil Procedure Code, against one Maung Aye Maung who had obtained a mortgage decree against U Kan Saung and

C.C.
1965

DAW EIN
TINT

U SAN LIN
AND SIX
OTHERS.

C.C.

1965

DAW EIN

TINT

v.

U SAN HLA
AND SIX
OTHERS.

his son, Maung Ba Thwin, in respect of the present suit land.

To continue with the order of the Township Judge, Monywa, in the suit now under appeal: The learned Judge, as already stated above, holding that the plaintiffs' suit was barred by limitation dismissed the same. The plaintiffs being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and the learned District Judge of Lower Chindwin by his judgment and decree in Civil Appeal No. 16 of 1961, set aside the judgment and decree of the trial Court and under Order 41, Rule 23 of the Civil Procedure Code, remanded the suit for trial. In the view of the learned District Judge the issue relating to limitation being one of mixed fact and law the trial Court was not justified in deciding it without any evidence being adduced by the parties to the suit. The defendant Daw Ein Tint being dissatisfied with this order of remand under Order 41, Rule 23 has accordingly preferred the present appeal.

There has been a long history of litigation between the plaintiffs and the defendant's predecessor-in-title, Ma Tin May. This has been fully set out in the judgment of the District Judge, Lower Chindwin, in Civil Appeal No. 15 of 1958 arising out of Civil Suit No. 4 of 1948 in which Maung Aye Maung, already mentioned above, sued Ma Tin May, Daw Ein Tint, U San Lin and three others for a declaration of his title to the suit land as mortgagee of U Kan Saung and his son, Maung Ba Thwin. Therefore for a clear appreciation of the present appeal also I shall summarize what has been said by the learned District Judge in that appeal. In the year 1931, U Kan Saung mortgaged the land now in dispute to one, Maung Kan Htaik by a registered deed. After redeeming this land, he and his son, Maung Ba Thwin, mortgaged the land to Maung Aye Maung by another registered deed dated the

30th May 1947. In Civil Regular Suit No. 3 of 1947 of the Subordinate Judge of Monywa, U Kan Saung's wife Ma Tin May sued U Kan Saung, Maung Ba Thwin, Maung San Hla and Ma Sein Yin for possession of the suit land on the ground that she had been wrongly dispossessed by them, the suit being one under section 9 of the Specific Relief Act. Ma Tin May obtained a decree in that suit on the 10th of April 1947, before the mortgage of the suit land to Maung Aye Maung. Maung Aye Maung thereafter sued U Kan Saung and his son Maung Ba Thwin for possession of the suit land on the ground that he was a usufructuary mortgagee and that the land had not yet been delivered to his possession. He obtained a decree in that suit, being Civil Regular Suit No. 43 of 1947 of the Assistant Judge, Monywa. During the pendency of this suit, Ma Tin May sold the suit land to the present defendant Daw Ein Tint and her husband, U San Lin, for Rs. 1,000 by a registered deed of sale. Thereafter, in Civil Execution Case No. 4 of 1948 arising out of Civil Suit No. 33 of 1947, Maung Aye Maung obtained possession of the suit land which was then in possession of Ma Tin May, Daw Ein Tint and U San Lin. These persons therefore filed an application under Order XXI, Rules 100 and 101 of the Civil Procedure Code on the ground that the decree obtained by Maung Aye Maung in Civil Regular Suit No. 33 of 1947 was not binding upon them as they were in possession of the suit land on their own right. They were successful and the suit land was ordered to be restored to them. Maung Aye Maung then filed Civil Suit No. 4 of 1948 for declaration of his title to possession as mortgagee. The suit was decreed by the learned Assistant Judge, Monywa but on appeal to the District Court of Lower Chindwin, the learned District Judge of that Court holding on the authority of *Ma E Tin v. Maung Byaw* (1) that there can

C.C.
1965DAW EIN
TINTv.
U SAN HLA
AND SIX
OTHERS.

(1) A.I.R. (1928) Ran. 286.

C.C.
1965

DAW EIN
TINT

v.
U SAN HLA
AND SIX
OTHERS.

be a valid ante-nuptial promise to give land as *Kanwin* property made in consideration of a marriage and that it becomes a binding contract on the marriage taking place, dismissed Mg Aye Maung's suit.

Unfortunately, in Civil Suit No. 4 of 1948 of the Assistant Judge, Monywa, U Kan Saung was not a party-defendant so that the plaintiffs who now claim derivative title from U Kan Saung cannot be bound by the decision made therein. Furthermore, Civil Suit No. 43 of 1947 of the Subordinate Judge, Monywa, which was relied upon by the defendant Daw Ein Tint in her written statement in support of her plea of *res judicata* being a suit under section 9 of the Specific Relief Act the question of title was not involved therein. Therefore it cannot operate as *res judicata* although U Kan Saung was a defendant in that suit.

Accordingly in the suit now under appeal the question of the validity of the gift made by U Kan Saung to his second wife Ma Tin May can still be agitated. Can the document executed by U Kan Saung in Ma Tin May's favour be made use of by the defendant Daw Ein Tint as successor-in-title to Ma Tin May for the purpose of section 53A of the Transfer of Property Act? If not, has the defendant Daw Ein Tint obtained a prescriptive title to the suit land because of adverse possession by herself and her predecessor-in-title for more than the statutory period of 12 years? Therefore, I am not prepared to say that the order of the learned District Judge, now appealed against, remanding the suit under Order 41, Rule 23 is wrong.

Regarding the question of limitation it does not seem that the learned District Judge has had the opportunity of benefiting by the decision of this Court in *U Kan and one v. Kalachand and one* (2) where the ruling in *U Chit Tun*

v. *Daw Ngwe Thaung* (3) was affirmed by a Full Bench. The principle laid down in *U Chit Tun's* (3) is the same as that laid down by me in *Sulaiman and two v. Ma Hla Bi* (4) where it was pointed out that before Article 142 can come into operation there must either be "dispossession" in the sense that the plaintiff had been ousted from possession of the suit land or "discontinuance" in the sense that the plaintiff had abandoned the suit land. The principles laid down in the above three cases should be carefully studied by the learned trial Judge to whom the case has been remanded under Order 41, Rule 23.

For the reasons given above the present appeal is dismissed with costs, Advocate's fee being assessed at 3 (three) gold mohurs.

C.C.
1965

DAW EIN
TINT

U SAN HLA
AND SIX
OTHERS.

(3) Civil First Appeal No. 9 of 1960 of the late High Court.

(4) Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court.

APPELLATE CIVIL JURISDICTION

Before U San Maung, U Tun Tin, and U Kyaw Zan U, JJ.

DAW MYA NWE (APPELLANT)

C.C.
1965

Feb. 26.

V.

1. U BA YI. 2. DAW MYA YIN. 3. MA KHIN SEIN. 4. KYON BIN (<i>a</i>) MAUNG WIN
MYINT.	}	(RESPONDENTS).*

Receiver—appointment of—when property in possession of defendant claiming legal title.

Held: Although the appointment of a receiver is a matter resting in the discretion of the Court, the Court will not interfere by appointing a receiver where a right is asserted to property in the possession of a defendant claiming to hold it under a legal title, unless a strong case is made out.

Sidheswari Dabi v. Abhoveswari Dabi, 15 Cal. p. 818; *Chandidat Jha v. Padmanand Singh Bahadur and others*, 22 Cal. p. 459; *Marian Bee v. Ismail Ebrahim Mayath and others*, 6 B.L.R. p. 119, referred to and followed.

Ba Swe for the appellant.

Ba Gyan for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 94 of 1961 of the Original Side of this Court the present appellant Daw Mya Nwe, wife of a retired Commissioner U Sein Chaw, sued the defendant-respondents U Ba Yi, his wife Daw Mya Yin, his daughter Ma Khin Sein, and Kyon Bin, husband of Ma Khin Sein, for a declaration that she was the absolute owner of the premises in suit, namely, No. 241, Maung Taulay Street, Rangoon, and all the assets of Shwe Pyi Company, which were housed in the aforesaid premises. Her case was that she was the owner of Shwe Pyi Company and Shwe Si Taw Company situated at No. 4,

* Civil Misc. Appeal No. 8 of 1962, against the order of the Original Side of this Court in Civil Regular Suit No. 94 of 1961, dated 29th March 1962.

Edward Street, Rangoon, having invested K 29,000 in the former and K 10,000 in the latter. The principal business of the said companies was the import and distribution of textiles and woollen goods. The 1st defendant-respondent U Ba Yi, who was her own uncle, was appointed manager of Shwe Pyi Company as well as general agent of the plaintiff for which he was paid a salary of K 200 per mensem. The 3rd defendant-respondent Ma Khin Sein was appointed manager of Shwe Si Taw company and general agent of the plaintiff at a monthly salary of K 100. Without the consent and knowledge of the plaintiff, the defendant-respondents U Ba Yi and Kyon Bin had disposed of the premises known as No. 4, Edward Street, Rangoon, wherein Shwe Si Taw Company was housed and had credited the sum to the account of Shwe Pyi Company. Shwe Pyi Company having obtained licences regularly from the Government made a profit of over K 78,000 in the year 1956-57 and about K 30,000 annually in subsequent years. Out of the assets of Shwe Pyi Company, two buildings and a plot of land were purchased for K 14,000 in Prome, but these were transferred to the names of the defendant-respondents U Ba Yi and his wife Daw Mya Yin without the knowledge and consent of the plaintiff. The defendant-respondents also purchased a Moscovitch Car out of the assets of Shwe Pyi Company and they had failed to render accounts to her of that company, although several demands had been made. Hence the present suit for declaration and possession and accounts.

The defendant-respondents U Ba Yi and Ma Khin Sein by their written statement contended that they were the owners of Shwe Pyi Company, and that they had nothing whatsoever to do with Shwe Si Taw Company. Their story was that Shwe Pyi Company first belonged to U San Nyun and U Aung Kai, *vide* document " ၈ " relied upon by the plaintiff. U Aung Kai left the partnership

C.C.
1965

DAW
MYA NWE

v.
1. U BA YI.
2. DAW MYA
YIN.
3. MA KHIN
SEIN.
4. KYON BIN
(a) MAUNG
WIN MYINT.

C.C.
1965
—
DAW
MYA NWE
v.
1. U BA YI.
2. DAW MYA
YIN.
3. MA KHIN
SEIN.
4. KYON BIN
(a) MAUNG
WIN MYINT.

leaving U San Nyun as the sole owner of Shwe Pyi Company. On the 1st January 1955, U San Nyun had transferred Shwe Pyi Company for a consideration of K 15,000 by executing a deed of transfer. Therefore, the defendants were the owners of that company. Regarding the deed of release dated the 12th August 1958 signed by U Aung Kai and U San Nyun relied upon by the plaintiff-appellant, the defendant-respondents contended that since U Aung Kai had resigned from the partnership on the 4th July 1950, leaving U San Nyun as the sole owner and since U San Nyun had transferred the company to the defendant-respondents on the 1st January 1955, they no longer had any right on the 12th August 1958 to execute a deed of release in favour of the plaintiff. Regarding the house and its site in Prome, the defendant-respondents stated that they belonged to U Ba Yi and Daw Mya Yin, and that these properties were in no way connected with Shwe Pyi Company. These defendants further contended that the 2nd and 4th defendants were not necessary parties to the present suit.

The suit under appeal was filed on the 24th July 1961. On the same day the plaintiff filed an application under Order XL, Rule 1 of the Civil Procedure Code for the appointment of a Receiver over the properties in suit. In the affidavit in support thereof the plaintiff stated that both the defendants U Ba Yi and Ma Khin Sein were employed by her to manage Shwe Pyi Company and Shwe Si Taw Company respectively belonging to her and her husband U Sein Chaw, that U San Nyun and U Aung Kai were merely *benamidars* of the plaintiff and her husband, and that the document by which U San Nyun purported to transfer the assets of Shwe Pyi Company was executed with a view to bind U San Nyun, their *benamidar*, and that originally the name of the transferee had been kept blank in that document. Accordingly, the only admissible document on record was the registered deed of

release executed by U San Nyun and U Aung Kai in favour of the plaintiff. As there was danger of the properties in suit being wasted or alienated by the defendants, it was fit and proper to appoint a Receiver in respect of them.

U Sein Chaw, husband of the plaintiff Daw Mya Nwe, also filed an affidavit in support of his wife's application for appointment of a Receiver. He said that Shwe Pyi Company was originally established at Prome in the name of U Thein Shwe and the address of the company was the house belonging to the plaintiff and himself. In the year 1949 Shwe Pyi Company was transferred to the premises known as No. 264, Mogul Street and U San Nyun was employed as a manager at a salary of K 200 per mensem. In the year 1949 when it was necessary to register firms for the purpose of obtaining import licences, the company was temporarily registered as belonging to U San Nyun with U Aung Kai as managing director. However, in order to bind U San Nyun he was made to execute a deed of transfer of all the assets of Shwe Pyi Company for K 15,000. The name of the purchaser was however left blank. U Aung Kai left the service in the year 1950 and Shwe Pyi Company was transferred to No. 241, Maung Taulay Street, whose occupancy rights were purchased in the name of U San Nyun. The defendant-appellant U Ba Yi being a poor relation was employed by U Sein Chaw on the repeated request of his wife Daw Mya Nwe. He was made manager at a salary of K 200 after U San Nyun left the service, and the document relating to the transfer of Shwe Pyi Company executed by U San Nyun was left in the possession of U Ba Yi with other documents belonging to Shwe Pyi Company. Taking advantage of this fact, U Ba Yi had inserted his name as purchaser in that document. Because of this complication, U San Nyun and U Aung Kai had on the 12th August 1958 executed a deed of release relating to

C.C.
1965

DAW
MYA NWE

v.

1. U BA YI.
2. DAW MYA

YIN.

3. MA KHIN
SEIN.

4. KYON BIN
(a) MAUNG
WIN MYINT.

C.C.

1965

DAW
MYA NWE

v.

1. U BA YI.

2. DAW MYA

YIN.

3. MA KHIN

SEIN.

4. KYON BIN

(a) MAUNG

WIN MYINT.

Shwe Pyi Company in favour of Daw Mya Nwe. There was an attempt at compromise between U Sein Chaw and his wife on the one hand and U Ba Yi on the other by which U Ba Yi was to be given half the profit because of his efforts in making the business of Shwe Pyi Company a success. But the compromise failed as U Ba Yi would not render true accounts of the affairs of Shwe Pyi Company. Therefore, U Ba Yi had to be prosecuted under section 409, Penal Code and the case was still pending. Accordingly, a Receiver should be appointed over the assets of Shwe Pyi Company in order to prevent them being wasted or alienated in any way.

The defendant-appellant U Ba Yi by his counter-affidavit reiterated the statements contained in his written statement. He admitted that he had been prosecuted under section 409 of the Penal Code in Criminal Regular Trial No. 651 of 1959 of the 4th Additional Magistrate, Rangoon, and that a charge had been framed against him by the learned Magistrate. But he said that that was no reason why the Court should come to a conclusion that the plaintiff in the present suit had made out a *prima facie* case that she was the owner of Shwe Pyi Company.

On the affidavits and counter-affidavits filed in the case, the learned Judge on the Original Side of the late High Court, namely, U Shu Maung, J., by his order dated the 29th March 1962 dismissed the application of the plaintiff Daw Mya Nwe on the ground that the ownership of Shwe Pyi Company being very much in dispute he could not, at that stage of the proceeding, come to a finding that a strong *prima facie* case had been made out by the plaintiff. The learned Judge also said that the learned Advocate appearing for the defendants in the case had undertaken not to alienate the properties now in dispute during the pendency of the suit on to transfer to other persons licences obtained by Shwe Pyi Company.

In this appeal by the plaintiff-appellant Daw Mya Nwe, it is contended that if the evidence recorded in the criminal case against U Ba Yi and the documents therein be referred to, it would show that U Ba Yi was merely a person employed by the plaintiff Daw Mya Nwe as manager of Shwe Pyi Company. However, we must at once say that merely because a charge had been framed against U Ba Yi in the criminal case on the ground that a *prima facie* case had been made out against him, it does not necessarily mean that U Ba Yi was in fact employed by Daw Mya Nwe as her manager. The criminal case has still to be disposed of after hearing the defence of U Ba Yi. As regards the documents filed in that case by the plaintiff Daw Mya Nwe, they could not have been considered apart from the evidence adduced in the case. Therefore, it would not be proper to come to a conclusion that the plaintiff in the present case had made out a strong *prima facie* case by reference to the documents which she had filed in the criminal case.

In *Sidheswari Dabi v. Abhoyeswari Dabi* (1) a Bench of the Calcutta High Court held that although the appointment of a Receiver is a matter resting in the discretion of the Court, the Court will not interfere by appointing a Receiver where a right is asserted to property in the possession of a defendant claiming to hold it under a legal title, unless a strong case is made out. See also *Chandidat Jha v. Padmanand Singh Bahadur and others* (2) where the case of *Sidheswari Dabi v. Abhoyeswari Dabi* (1) was cited with approval. These two cases of the Calcutta High Court were followed in *Marian Bee v. Ismail Ebrahim Nayath and others* (3). See Dunkley Digest of Burma Rulings (1872—1922), column 1032. In the case now under consideration, we do not consider that

C.C.
1965

DAW
MYA NWE
v.

1. U BA YI.
2. DAW MYA
YIN.
3. MA KHIN
SEIN.
4. KYON BIN
(a) MAUNG
WIN MYINT.

(1) 15 Cal. p. 818.

(2) 22 Cal. p. 459.

(3) 6 B.L.R. 119.

C.C.
1965

DAW
MYA NWE

- v
1. U BA YI.
2. DAW MYA
YIN.
3. MA KHIN
SEIN.
4. KYON BIN
(a) MAUNG
WIN MYINT.

on the materials on record a strong *prima facie* case has been made out by the plaintiff-appellant Daw Mya Nwe.

For these reasons we consider that the application for appointment of a Receiver has been rightly dismissed by the learned Judge on the Original Side of the late High Court. In the result the appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

1. DAW THAUNG CHIT. 2. MAUNG KYI MYINT. 3. MA KYU KYU. 4. MAUNG TOE MYINT. 5. MAUNG KYAW MYINT.	}	(APPELLANTS)

C.C.
1965

Feb. 16.

B.

1. U TUN HLAING. 2. DAW MYINT AYE.	}	(RESPONDENTS).*

Evidence Act s. 92—oral evidence admissible to prove real transaction—Sham document—proof of—by oral evidence.

Held : Oral evidence is admissible to prove the real nature of a transaction. S. 92 of the Evidence Act does not stand in the way.

Thus, where the heading of a document showed that it was an agreement to sell immovable property, and the body of the document was drafted as if it was an outright sale with possession, it was held that it was a sham document intending to cloak the real transaction, namely the mortgage of the property.

Shio Karan Singh v. Surya Nath Singh and two others (1959) B.L.R. 207 (H.C.) ; *Asaram and others v. Ludheshwar and others*, A.I.R. (1938) Nag. 335 (F.B.), referred to and followed.

Mon Po Choe for the appellants.

Than Maung for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 44 of 1961 of the Subdivisional Court of Insein, the plaintiffs U Tun Hlaing and Daw Myint Aye, who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellants Daw Thaung Chit, Maung Kyi Myint and three others for specific performance of the contract of sale of .125 acre of land in Holding No. 7/C of Kwin No. 20, Kamayut Myokwet, Insein Township, with a house standing thereon, on the ground that the deceased U Aung Tin, Daw Thaung

* Civil 2nd Appeal No. 20 of 1964, against the decree of the District Court of Insein, in Civil Appeal No. 20 of 1962, dated the 6th December, 1963.

- C.C.
1965
1. DAW
THAUNG
CHIT.
 2. MAUNG
KYI MYINT.
 3. MA KYU
KYU.
 4. MAUNG
TOE MYINT.
 5. MAUNG
KYAW
MYINT.
- 7.
1. U TUN
HLAING.
 2. DAW
MYINT AYE.

Chit and Maung Kyi Myint had contracted to sell them to the plaintiffs as per document, Exhibit A, and that after the death of U Aung Tin, Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint had refused to execute a registered deed of conveyance. The defence of Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint and the three minor defendants who were the children of the deceased U Aung Tin was that the document, Exhibit A, was obtained from them by fraud and misrepresentation, and that there was no consideration for the alleged sale of the house and its site. On the pleadings, the learned trial Judge framed several issues of which the most important were whether U Aung Tin and the defendants Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint did execute an agreement to sell the suit house and its site as alleged in the plaint and whether there was consideration for the said agreement. After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge came to the conclusion that what purported to be an agreement to sell was in fact a sham document intended to cloak a different transaction, namely, mortgage of the suit house and the land on which it was situate, and that full consideration as recited therein had not been paid. In the result the plaintiffs' suit was dismissed with costs.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court the plaintiffs appealed and the learned District Judge of Insein by his order dated the 19th December 1962 in Civil Appeal No. 20 of 1962 remanded the suit to the trial Court under Order XLI, Rule 25 of the Civil Procedure Code for the trial of the issue whether or not the document, Exhibit A, was obtained by the plaintiffs from U Aung Tin, Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint by fraud and misrepresentation. After the suit was remanded, fresh evidence was led before the successor of the learned Subdivisional Judge whose judgment was under appeal. This Subdivisional Judge submitted the

proceedings to the District Court with his answer to the issue framed by the learned District Judge in the negative. Accepting this answer the learned District Judge held that the plaintiffs had succeeded in proving the due execution of the agreement, Exhibit A, and that therefore the plaintiffs' suit should succeed. Accordingly he passed a judgment and decree in favour of the plaintiffs as prayed for by them. Hence the present appeal under clause (d) of sub-section (1) of section 100, Civil Procedure Code.

According to the plaintiff U Tun Hlaing who gave evidence in the case, a sum of K 3,500 was given about four or five days before the date of the execution of Exhibit A and K 1,500 about the time of its execution. The document, Exhibit A, was written by the petition writer U Sein (PW 3) and executed in the presence of Ko Mya Than (PW 2), who resided with him and U Lone Tin (PW 1), his cousin-in-law who was also related to the deceased U Aung Tin as uncle. The petition writer U Sein said that before the execution of Exhibit A it was read out by him to those present and it was signed by U Aung Tin and Maung Kyi Myint. The thumb impression of Daw Thaung Chit was also taken and U Lone Tin and Maung Mya Than attested the document. U Lone Tin (PW 1) said that although the agreement, Exhibit A, was read out by the petition writer, he did so in a low tone. He also said that he did not see any money being paid by U Tun Hlaing to U Aung Tin at the time Exhibit A was executed.

The defence version as stated by Daw Thaung Chit was that there were no payments of K 3,500 a few days before the execution of Exhibit A and K 1,500 at about the time of its execution as alleged by the plaintiffs. On the other hand, the deceased U Aung Tin had borrowed a few years before Exhibit A was executed K 3,500 from U Tun Hlaing for the purpose of his business. This loan

C.C.
1965

1. DAW
THAUNG
CHIT.
 2. MAUNG
KYI MYINT.
 3. MA KYU
KYU.
 4. MAUNG
TOE MYINT.
 5. MAUNG
KYAW
MYINT.
- v.
1. U TUN
HLAING.
 2. DAW
MYINT AYE.

C.C.
1965

1. DAW
THAUNG
CHIT.
 2. MAUNG
KYI MYINT.
 3. MA KYU
KYU.
 4. MAUNG
TOE MYINT.
 5. MAUNG
KYAW
MYINT.
- v.
1. U TUN
HLAING.
 2. DAW
MYINT AYE.

was to bear interest at the rate of 5% per mensem so that monthly payment of K 175 as interest had to be made. When business declined U Aung Tin was unable to pay interest regularly so that there was accumulated interest to the amount of K 1,500. Therefore, U Aung Tin had to execute a document in favour of U Tin Hlaing as security for the loan. Daw Thaung Chit herself being illiterate did not know the nature of the document which she was executing, but because her husband signed it she put her thumb impression thereon. The defendant Maung Kyi Myint was about 17 years old at the time Exhibit A was executed. He said that so far as he understood, Exhibit A was executed in order to secure the loan of K 3,500 taken by his father for which he had been paying monthly interest of K 175.

The defence story receives strong support from Ko Kyaw Din (DW 1). He said that the deceased U Aung Tin had borrowed K 3,500 from the plaintiffs for his business of calico printing. Interest had to be paid at 5% per mensem. Ko Kyaw Din himself had once borrowed a sum of K 4,000 from the plaintiffs on the security of his V 8 motorcar and at that time also he had to execute a sale deed in favour of U Tun Hlaing. U Taik Kaung (DW 8), a rice miller of Thamaing was a friend of the deceased U Aung Tin. He said he knew for a fact that U Aung Tin had borrowed K 3,500 from U Tun Hlaing with interest at the rate of 5% per mensem, and that U Aung Tin was in later years unable to pay the interest. U Tun Hlaing then told U Aung Tin to execute a document to secure a loan of K 3,500 with interest thereon, and that the house of U Aung Tin should be offered as security. U Taik Kaung tried to dissuade U Tun Hlaing not to press for payment on the ground that U Aung Tin was then a sick man. He did not know when and how the document, Exhibit A, was executed, but he could say

that at that time the land alone was worth about K 15,000.

On the evidence on record, the learned Subdivisional Judge who passed the judgment relying upon the decision of the late High Court in *Shio Karan Singh v. Surya Nath Singh and two others* (1) came to the conclusion that Exhibit A was executed as a sham document intending to cloak the real transaction which was the mortgage of the suit house and its site by U Aung Tin, his wife Daw Thaung Chit and his son Maung Kyi Myint for the debt of K 3,500 and interest thereon. His successor who answered the issue framed by the District Judge held that since the defendants Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint and the deceased U Aung Tin executed the document, Exhibit A, knowing the nature of its contents, the defendants were precluded by section 92 of the Evidence Act for adducing evidence to show that it was intended to be a cloak for something else, namely, mortgage of the suit house and its site. The learned District Judge agreeing with this view had decreed the plaintiffs' suit.

Now, it is common ground that U Aung Tin's health was at a low ebb at the time Exhibit A was executed by him. His business was failing and he was depressed in mind. The defendant Daw Thaung Chit was illiterate and the defendant Maung Kyi Myint was quite young and inexperienced. According to the plaintiff he paid the consideration of K 5,000 to U Aung Tin in two instalments, namely, K 3,500 a few days before the execution of the document, Exhibit A, and K 1,500 at the time of its execution. However, his own witness U Lone Tin (PW 1), who was again cited by the defendants after the remand, admitted that when U Aung Tin died about six months after the execution of Exhibit A, he died as a pauper. U Lone Tin himself had to defray the funeral

C.C.
1965

1. DAW
THAUNG
CHIT;
2. MAUNG
KYI MYINT.
3. MA KYE
KYU.
4. MAUNG
TOE MYINT.
5. MAUNG
KYAW
MYINT.
v.
1. U TUN
HLAING.
2. DAW
MYINT AYE.

(1) (1959) B.L.R 207 (H.C.).

C.C.
1965

- 1. DAW
THAUNG
CHIT.
 - 2. MAUNG
KYI MYINT.
 - 3. MA KYU
KYU.
 - 4. MAUNG
TOR MYINT.
 - 5. MAUNG
KYAW
MYINT.
- v.
- 1. U TUN
HLAING.
 - 2. DAW
MYINT AYE.

expenses. Therefore the plaintiffs' story that a consideration of K 5,000 in cash was paid at or about the time of the execution of Exhibit A is palpably untrue. In contrast, the defence story that a few years before the execution of Exhibit A U Aung Tin had borrowed from U Tun Hlaing K 3,500 for his business at a high rate of interest of 5% per mensem, and that because he was largely in arrears in interest payment, Exhibit A had to be executed, rings true. It is supported by an independent witness like U Taik Kaung (DW 8). Furthermore, according to U Taik Kaung the land alone was worth about K 15,000 at the time Exhibit A was executed. Therefore, I am of the opinion that the defendants Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint were telling the truth when they stated that the transaction evidenced by Exhibit A was meant to be a mortgage and not a deed of agreement to sell the property in question.

No doubt, U Sein (PW 3), the writer of the document, Exhibit A, said that he read it out to the executants before the execution of Exhibit A. However, U Lone Tin said that this was done in a low tone. Therefore, the probabilities are that Daw Thaung Chit and Maung Kyi Myint were not paying any particular attention to the contents of Exhibit A at the time it was being read out by U Sein. Daw Thaung Chit affixed her thumb impression on Exhibit A because her husband had signed it. As for Maung Kyi Myint he signed it thinking that it was not unusual to execute such a document even if the transaction was in fact a mortgage.

Exhibit A itself is a peculiar document. While the heading shows that it was an agreement to sell the house and its site, the body of the document was drafted as if it was in evidence of an outright sale with possession. No doubt, there is a recital to the effect that—

“နောက်နောင် ပုဒ်မ ဥဉ္စ အရအမိန့်ရရှိသည့်အခါ ရောင်းသူတို့က သက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်တွင်လက်မှတ်ရေးထိုး နာမည်လွှဲပြောင်းပေးပါမည်ဟု ဝန်ခံကြပြီ။”

However, as observed by the learned Subdivisional Judge, who wrote the judgment under appeal, this statement is not unequivocal. It could be construed as meaning that when permission under section 39 was obtained the land would be mutated into the names of U Tun Hlaing and his sister Daw Myint Aye. Accordingly, it is quite probable that none of the parties envisaged the execution of a registered deed of sale, and that Exhibit A was drafted with a view to attract the provisions of section 53A of the Transfer of Property Act.

For these reasons I consider that Exhibit A was a sham document intending to cloak the real transaction, namely, the mortgage of the suit house and its site by U Aung Tin, his wife Daw Thaung Chit and his son Maung Kyi Myint for an old debt of K 3,500 with interest thereon. Therefore, oral evidence is admissible to prove the real nature of the transaction. In this connection, see the observation of Bose, J. in *Asaram and others v. Ludheshwar and others* (2) which has been quoted with approval in the case of *Shio Karan Singh v. Surya Nath Singh and two others* (1). Section 92 of the Evidence Act does not stand in the way of oral evidence being given to prove the real nature of the transaction which Exhibit A was intended to cloak.

For these reasons I consider that the learned Subdivisional Judge who passed the judgment now under appeal was correct in the conclusion arrived at by him. The appeal is allowed. The judgment and decree of the trial Court are confirmed and those of the District Court of Insein reversed. The defendants are awarded costs throughout. Advocate fees in this Court being assessed at five gold mohurs.

C.C.
1965

1. DAW
THAUNG
CHIT.
 2. MAUNG
KYI MYINT.
 3. MA KYU
KYU.
 4. MAUNG
TOE MYINT.
 5. MAUNG
KYAW
MYINT.
- v.
1. U TUN
HLAING.
 2. DAW
MYINT AYE.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J

MA THEIN HAN (APPELLANT)

v.

U MYA MAUNG AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Feb. 27.

Compromise decree—validity of—payment of “ ခြေခံ ”—Whether mesne profits or rent—Creation of tenancy under the Rent Control Acts—Non-registration of lease—whether valid—s. 17 (2) (vi) Registration Act—Frustration—impossibility of performance—when exists.

The parties to the present Appeal had entered into a compromise petition and a decree had been passed on it.

One of the terms of the decree was that for a period of 4 years the Plaintiff should allow the first Defendant to occupy the suit land on payment of K 30 a month as “ ခြေခံ ” (ground rent). Another term was that if the 1st Defendant was able to purchase for the Plaintiffs a piece of land comparable to that of the suit land and situated in a certain area within 4 years from the date of the decree, the Plaintiffs would convey the suit land to the 1st Defendant.

The Plaintiffs subsequently applied for execution of the decree and the said application was granted by the District Judge.

On Appeal to the Chief Court, only two points were raised by the Defendant/Appellant: firstly, that as a result of the compromise decree the relationship of Landlord and tenant had been created, and therefore the Appellant/Defendant can be ejected only under the provisions of the Urban Rent Control Act, 1960; and secondly, that the compromise decree was impossible of performance as the Defendant was unable to purchase a piece of land to the liking of the Plaintiffs.

Held: All the terms which had been incorporated in the compromise decree had been properly incorporated.

U Maung Maung and one v. Maung Maung (1956) B.L.R. 188 (F.B.); *Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co.*, A.I.R. (1919), Privy Council 79; *Gobida Chandra Pal v. Dwarka Nath Pal*, I.L.R. 35, 837 referred to.

Held also: What the Defendant had agreed to pay from the date of the decree was *mesne profits* and not rent although the word “ ခြေခံ ” had been used therein. A lease or agreement of lease must relate to some document that creates a present and immediate interest in the land.

Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co., A.I.R. (1919) Privy Council, 79 referred to.

* Civil 2nd Appeal No. 110 of 1963 in the Chief Court, against the decree of the District Court of Pegu in Civil Miscellaneous Appeal No. 5 of 1962, dated 27 September 1963.

Even assuming that by the terms of the compromise decree a tenancy was created in favour of the 1st Defendant, both the Urban Rent Control Acts are irrelevant for the purposes of the present case. The decree must be taken as a whole and it is not open to a party to a compromise decree to take advantage of a part of it and resist its effect as to the rest.

Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co., A.I.R. (1919), Privy Council, 79 referred to.

Moreover, the lease (which is for 4 years) would be valid notwithstanding that it is not evidenced by a registered document. Having been incorporated in a compromise decree, s. 17 (2) (vi) of the Registration Act applies and no registration was necessary for the validity of the lease.

Held further : Regarding the question of frustration there is no force in this contention. All that the Defendant is required to prove is that she offered a piece of land in the stipulated area comparable to the site of the suit land and that the Plaintiffs had refused to accept the same. It is not necessary for the land so offered to be entirely to the liking of the Plaintiffs.

Cheng Po for the appellant.

Tun Maung for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 5 of 1951 of the Subdivisional Court of Pegu the present respondents U Mya Maung and Daw Khin Thein sued the defendant-appellant Ma Thein Han for possession of a house site known as Holding No. 29-B of 1949-50 in Panhlaing Kyonyodan Yat No. 13, Pegu Myoma Charge No. 49 of Pegu Town. In that suit the plaintiffs were husband and wife and the present appellant Ma Thein Han was the own sister of the plaintiff Daw Khin Thein. The 2nd defendant Daw Pwa was the mother of Daw Khin Thein and Ma Thein Han while the 3rd and 4th defendants Alamun and Ma E Thin were the tenants of Ma Thein Han. The plaintiffs' case was that the suit land was purchased by them by a registered deed of sale, No. 220 of 1948 of the Sub-Registrar, Pegu and that sometime after their purchase the two defendants Ma Thein Han and Daw Pwa, surreptitiously and without the consent of the plaintiffs erected thereon a two-storeyed building. They occupied part of the building and let out parts to Alamun and Ma E Thin. When the 1st and 2nd defendants failed

C.C.
1965
MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

C.C.
1965
MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

to comply with the repeated requests of the plaintiffs to dismantle their building the plaintiffs moved the Pegu Municipality, by application dated the 30th of August 1949 and again, on the 30th of January 1950, to demolish the same as the plaintiffs learnt that the building had been erected without any plan having been approved by the Municipality. However, the plaintiffs' applications to the municipal authorities having proved fruitless they had to file the suit for possession and also for *mesne* profits from August 1949 till the end of April 1951. Further *mesne* profits from the date of the suit till the date of delivery of possession of the suit land were also claimed.

The defendant Ma Thein Han by her written statement denied that she and her mother Daw Pwa had surreptitiously and without consent of the plaintiffs erected the two-storeyed building in question. On the other hand, she said that it was she who had originally made a contract with the agent of Vellamai Achi, the owner of the suit land for the purchase of the same at a price of Rs. 2,000 for which an advance of Rs. 200 had been paid. Later, at the request of the plaintiffs she had allowed them to purchase the suit land for Rs. 2,000 from Vellamai Achi and the plaintiffs had to pay the owner only Rs. 1,800 as she had already paid Rs. 200 as earnest money. At the time of the purchase the plaintiffs agreed with her that they would convey to her the suit land on payment to them of Rs. 1,800 only. About the month of February, 1949, she obtained the permission of the plaintiffs to occupy the suit land free of rent and to construct a substantial building thereon. After obtaining the permission the two storeyed building was constructed at a cost of about Rs. 8,000. Then she offered to pay the plaintiffs Rs. 1,800 in order that the suit land might be conveyed to her but the plaintiffs refused to allow her to purchase the suit land. Accordingly, the plaintiffs' suit for possession and *mesne* profits should be dismissed

as she was occupying the suit land under a contract of sale and she was at all times willing to perform her part of the contract.

The defendant Daw Pwa by a separate written statement supported the story of her daughter Ma Thein Han. She also said that she had been wrongly impleaded in the suit as the house was built by Ma Thein Han and she was living with her as a dependent. The other defendants did not contest the plaintiffs' suit.

The suit did not, however, proceed to a hearing on the merits of each party's case. The parties being close relatives better counsels seemed to have prevailed and on the 16th of May 1951, a compromise petition was filed for the passing of a decree in the following terms:—

- (a) That the 2nd defendant Daw Pwa be dismissed from the suit with no order as to costs.
- (b) That the 1st defendant should pay to the plaintiffs Rs. 500 for the use and occupation of the suit land and costs of the suit by monthly instalments of K 20 with effect from the 1st of September, 1951.
- (c) That from the date of the decree for a period of 4 years the plaintiffs should allow the 1st defendant to occupy the suit land on payment of K 30 a month as “ ခြေခံ ” (ground rent).
- (d) That after the expiry of the period of 4 years from the date of the decree the 1st defendant should vacate from the suit land after demolishing the building standing thereon.
- (e) That the 1st defendant will pay to the plaintiffs the sum of K 50 as stipulated in (b) and (c) above on or before the 5th of each month.
- (f) That on failure to make such payments the plaintiffs would be at liberty to file execution

C.C.
1965

MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

C.C.
1965
—
MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

proceedings against the 1st defendant for recovery of all the sums due to them and for the ejection of the defendant.

- (g) That if the 1st defendant were able to purchase for the plaintiffs a piece of land comparable to that of the suit land and situated in 21st or 22nd Street or Panhlaing Road or Kone-baw Road within 4 years from the date of the decree the plaintiffs would convey the suit land to the 1st defendant.

A decree in terms of the compromise was accordingly passed on the 16th of August, 1951.

On the 29th of November, 1958, the plaintiffs U Mya Maung and Daw Khin Thein filed an application for execution of the decree for possession and for recovery of the sums due to them under the terms of the compromise decree on the ground that since the date of the decree the 1st defendant Ma Thein Han had only paid K 300 which did not even cover the amount stipulated in clause (b) of the terms of the decree. The defendant Ma Thein Han filed a written objection to the application for execution contending, *inter alia*:—

- (1) that the application for execution having been filed more than 3 years from the date of the decree it was barred by limitation.
- (2) that she had been paying the plaintiffs regularly up till March, 1958, the sums stipulated in the decree as per details given in the schedule annexed to her written objection.
- (3) that the term contained in clause (g) of the compromise decree was impossible of performance as the plaintiffs had refused to accept a number of alternative sites shown to them and that therefore, the whole compromise

agreement giving rise to the compromise decree had become void.

- (4) that in any event, in view of the coming into force in the meantime of the Urban Rent Control Act, 1960, she should be allowed to pay arrears of rent which may be found due to the plaintiffs by reasonable monthly instalments as provided for in section 16 of that Act.

C.C.
1965

MA
THEIN HAN

U. MYA
MAUNG AND
ONE.

The learned Subdivisional Judge, however, over-ruled all these objections. He held that section 2 of the Special Limitation and Accrual of Interest (Adjustment) Act, 1950, applied and that the courts in Pegu must be deemed to be closed within the meaning of section 4 of the Limitation Act on the date the plaintiff-respondents filed their application for execution. In coming to this conclusion the learned Judge relied upon the decision of the late High Court in *U Maung Maung and one v. Maung Maung* (1). He also held that the defendant-appellant Daw Thein Han had failed to prove the payments as detailed in the schedule annexed to her written objection. It was also held that the doctrine of frustration of contract was inapplicable to the case as it was not impossible for the defendant to perform that part of the compromise decree as contained in clause (g) thereof. Finally, he held that the provisions of the Urban Rent Control Acts of 1948 and 1960 were not applicable. Accordingly, the learned Subdivisional Judge directed that execution should proceed. Being dissatisfied with the order of the learned Subdivisional Judge the defendant Ma Thein Han appealed and the learned District Judge agreeing with the findings of the trial Court in his Civil Miscellaneous Appeal No. 5 of 1962 dismissed the appeal. Hence the present second appeal by Ma Thein Han.

C.C.
1965
—
MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

Only two points have been raised by the learned Advocate for the defendant-appellant Ma Thein Han:— (a) that clause (g) of the compromise decree was impossible of performance: and (b) that in terms of the compromise decree, especially clause (c) thereof the relationship of landlord and tenant had been created as between the plaintiffs and the defendant Ma Thein Han so that Ma Thein Han cannot be ejected otherwise than as provided for in the Urban Rent Control Act of 1960. The question therefore is whether these contentions can be allowed to prevail.

Unquestionably, all the terms contained in the agreement dated the 16th of May 1951 had been validly incorporated in the compromise decree. As pointed out by the Privy Council in the leading case of *Hemanta Kumari Debi v. Midnapur Zamindari Co.* (2) a proper and effectual method of carrying out the terms of section 375 of the Civil Procedure Code, 1882, corresponding to Order XXIII, Rule 3 of the Civil Procedure Code, 1908, is for the decree to recite the whole of the agreement and then to conclude with an order relative to that part which is the subject of the suit. As to what constitutes the subject of the suit the case of *Gobinda Chandra Pal v. Dwarka Nath Pal* (3) affords a useful illustration. There, upon a suit for recovery of money due on *bahikhata* accounts, a compromise was come to, and a petition filed in accordance with which a decree was made to the effect that the defendants must pay the plaintiffs certain sums of money with interest thereon in instalments and that the immovable property specified therein should be hypothecated for the realization of the said money, it was held that as the hypothecation of immovable property in the consent decree was the consideration for the time allowed for payment of the sum decreed by instalments it was an integral and necessary part of the adjustment of the claim

(2) A.I.R. (1919) Privy Council 79.

(3) I.L.R. 35 Cal. 837.

in the suit. Accordingly, the hypothecation clause was properly inserted in the consent decree and the Court did not act against the provisions of section 375 of the Code of Civil Procedure in allowing its insertion.

In this connection the observations of a Bench of the Patna High Court in *Ramjanam v. Bindeshwari* (4) may be usefully quoted. It was observed:—

“The question then boils down to this. What is meant by the expression: subject-matter of the suit? No hard and fast rule can be laid down as to the meaning of this expression which will inevitably depend upon the facts of each case. The question whether a particular term of a compromise relates to the subject-matter of the suit has to be answered on the frame of the suit, the reliefs claimed and the matters which arose for decision in the case on the pleadings of the parties. The term is comprehensive enough and if the compromise relates to all those matters which fell to be decided in the case, it could not be said that any part of the compromise was beyond the subject-matter of the suit. There is a large body of authority to show that where a compromise relating to matters outside the scope of the suit is a part of the consideration for the agreement as to matters in suit, the entire compromise as an integral whole must be recorded and decreed as relating to the suit whether they otherwise relate to the suit or not. But the present case stands on a stronger footing. Here the defendant-appellant themselves contended that the contract for sale related to the sale of both the houses referred to in the compromise petition. That being so, the matter whether the contract for sale related only to one house or to both the houses was entirely within the scope of the suit, and had to be decided in the case. Parties, therefore, could come to an agreement in regard to this matter and agree that the contract in question related to both the houses. In effect that is what they have done and the compromise, therefore, as affecting both the houses falls within the subject-matter of the suit. In *Charu Chandra Mitra v. Sambhu Nath Pandey* (5) which is a Full Bench decision of this Court, it has been

C.C.
1965
—
MA
THEIN HAN
v.
U MIYA
MAUNG AND
ONE.

(4) L.L.R. Patna Vol. 29, p. 610 at 626-27. (5) (1918) 3 Pat. L.J. 255, F.3.

C.C.
1965

MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

observed by Atkinson, J., at p. 268 of the report that where, as in the present case:

'the compromise was really an adjustment of the rights and differences in respect of all matters in dispute between them whether as framed in the plaint or set up by way of defence in the written statement; and that the compromise purported to be a final settlement and adjustment of these disputes on a fair and satisfactory basis acceptable to all'

it must be held to relate to the suit which expression should receive an extended construction. It must be therefore, held that the compromise in so far as it relates not only to the house in occupation of the plaintiff but also in respect of the other house referred to therein has to be regarded as forming the operative part of the decree with the result that the entire compromise decree could be executable as such."

Applying the test enunciated above there can be no doubt that all the terms which I had enumerated in the earlier part of this judgment had been properly incorporated in the compromise decree in the suit now under consideration. The question now which arises for consideration is this: Has the defendant-appellant Ma Thein Han been constituted a tenant of the plaintiffs as from the date of the compromise decree because of clause (c) thereof? In this connection, the learned District Judge held that what the defendant had agreed to pay was K 30 *mesne* profits from the date of the decree and not as rent although the word "မြေငါး" had been used therein. The reason he gave was that when the parties talked of *mesne* profits for the period prior to the date of the suit they used the expression, "တရားမစွဲဆိုမီက၊ မြေကို နေထိုင် ကမ်းခြံလှည့်သော မြေငါး" and so the expression "မြေငါး" in clause (c) relating to the period subsequent to the date of the decree was an inartistic way of expressing the same idea. I am inclined to agree with this conclusion of the learned District Judge because it was nobody's case that the 1st defendant was the tenant of the plaintiffs. According to the plaintiffs she was a trespasser and according to the 1st defendant

she was in occupation by permission of the plaintiffs because of the existence of the contract of sale in her favour. As a lease or agreement of lease must relate to some document that creates a present and immediate interest in the land *vide Hemanta Kumari Debi's* (2) case cited above there can be no such thing as *ex post facto* lease. Therefore, clause (b) of the compromise decree undoubtedly related to *mesne* profits and clause (c) also apparently envisaged future *mesne* profits for a period of 4 years from the date of the decree.

However, even assuming that by the terms of the compromise decree a tenancy in favour of the 1st defendant Ma Thein Han was created for a period of 4 years from the date of the decree I do not consider that either section 11 (1) of the Urban Rent Control Act, 1948 or section 12 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960 is relevant for the purpose of the present case. The decree must be taken as a whole and it is not open to a party to a compromise decree to take advantage of a part of it and resist its effect as to the rest. So said the Privy Council in *Hemanta Kumar Debi v. Midnapur Zamindari Co.* (2). The advantage accruing to the defendant Ma Thein Han from the fact of the agreement to allow her to stay on the suit land for 4 years from the date of the decree on payment of K 30 a month as rent (assuming it is to be considered as rent) is that the lease is valid notwithstanding that it is not evidenced by a registered document. Having been incorporated in a compromise decree section 17, sub-section (2), clause (vi) of the Registration Act applied and no registration was necessary for the validity of the lease. Had the agreement not been incorporated in a decree the lease for a period exceeding one year would be invalid in law and the defendant Ma Thein Han would be liable to be ejected after 15 days' notice ending with the month of tenancy as provided for in section 106

C.C.
1965MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

C.C.
1965
MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

of the Transfer of Property Act. If the Urban Rent Control Act of 1948 or 1960 as the case may be, is in operation she can be ejected if the land is required *bona fide* by the landlord for the erection of a building thereon. [See section 11 (1) (d) of the Urban Rent Control Act, 1948 and section 12 (1) (d) of the Urban Rent Control Act, 1960.] However, because clause (c) has been incorporated in the compromise decree she could remain on the suit land for 4 years from the date of the decree so long as she paid rent regularly. Having had the advantage of this clause she cannot turn round to say that she cannot be ejected if she failed to vacate after the 4 years' period stipulated in clause (c) of the compromise decree has expired.

In short, assuming that clause (c) did have the effect of creating a tenancy of the suit land for a period of 4 years such a creation having derived its force from the terms of the compromise decree itself the defendant-appellant cannot resist its effect, namely, that she is liable to be ejected if she does not vacate after 4 years or if she fails to pay rent regularly as stipulated in the decree.

Regarding the question whether the whole agreement leading to the passing of the compromise decree was frustrated because of the alleged impossibility of performance of clause (g) I consider that there is no force whatsoever in this contention. All that the defendant is required to prove to the Court is that she did offer a piece of land in the area stipulated in that clause which was comparable in size to the suit land and that the plaintiffs had refused to accept the same in order to resist the effect of clause (c) of the compromise decree. However, the defendant had not in the execution proceedings now under consideration been able to prove this fact. It was not necessary as the defendant had contended that the piece of land offered as an alternative to the suit land should be entirely to the liking of the plaintiffs; all that was necessary was that the land offered must be in that

particular area and be of comparable size. This undoubtedly is a justifiable issue. Accordingly, I am not prepared to hold that clause (g) of the compromise decree was impossible of performance.

For these reasons I do not consider that there is any merit in the present appeal. It is accordingly dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

C.C.
1965

MA
THEIN HAN
v.
U MYA
MAUNG AND
ONE.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

MAUNG BA THIN (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Jan. 22.

Revision—Warrant of attachment under s. 146 of the Criminal Procedure Code by Township Magistrate—grounds for setting aside—power of District Magistrate to withdraw order.

Held : It is not the practice of the Chief Court to interfere in Revision in criminal matters when the Application filed is more than 60 days after the order complained of, unless it is accompanied by an explanation of the delay and the necessary affidavits as required under paragraph 766 of the Courts Manual.

Held also : Regarding a warrant of attachment which has been issued by a Township Magistrate under s. 146 (1) of the Criminal Procedure Code, although the Chief Court may decline to interfere in revision with regard to it, the District Magistrate himself has the power to withdraw the attachment after due enquiry, under the proviso to s. 146 (1).

He may also transfer the case to a Magistrate of the 1st Class having jurisdiction over the local area of the land in dispute.

U Aung Dwe v. U Chan Aye, (1955) B.L.R. 366 ; *Maung Pan Ohn and another v. Maung Tun Thein*, (1961) B.L.R. 280 ; *Dhanput Singh v. Chatterput Singh*, I.L.R. 20 Cal. 513 ; *Khosh Mohamedi Sirkar v. Nasir Mohamed*, I.L.R. 33 Cal. 352 (F.B.) ; and *Satish Chandra Panday v. Rajendra Navain Bagchi*, I.L.R. 22 (1895) Cal. 899, referred to.

— for the applicant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Revision Case No. 2 of 1964 of the District Magistrate, Thayetmyo, which was initiated on the application of Ma Than on the 23rd of March 1964, the learned District Magistrate by his order dated the 16th of June 1964 recommended to this Court that the order of the Township Magistrate, Aunglan, dated the 7th September 1961, under sub-section (1) of section 146 of the Criminal Procedure Code be set aside on the

* Criminal Revision No. 108 (B) of 1964.

ground that the learned Magistrate had acted without jurisdiction. The facts giving rise to the present recommendation of the learned District Magistrate are briefly these :

C.C.
1965
MAUNG BA
THIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

On the 2nd of September 1961, U Aye, Headman of Thayettaw Quarter, Aunglan-myo, made a report to the Township Magistrate that there was a likelihood of the breach of the peace between two rival claimants to holding No. 263 of 1960-61 of Thayettaw Quarter, Aunglan-myo and that accordingly the learned Magistrate should take necessary action according to law. The Magistrate thereupon examined U Aye who said that the dispute was between one Maung Khin and Ma Than because Maung Khin closed the gates of the compound leading to the houses of Ma Ohn Khin, and U Nyi Bu who were residing on this land and that the dispute was so heated that there was likelihood to a breach of the peace. The Township Magistrate then sent the papers to the Police Station Officer for inquiry and report as to the existence or otherwise of the likelihood of a breach of the peace. The Police Station Officer reported immediately that the two parties in dispute were having heated arguments over the matter and that unless the police were to watch over the locality both night and day, which was not possible, there was likelihood to breach of peace resulting from the arguments. This report was received on the 4th of September 1961 and the learned Township Magistrate after perusal thereof recorded the following order in his diary :

“Having perused the police report I am satisfied that criminal cases are likely to emerge from the dispute between the parties. Accordingly I order that copies of prohibitory order under section 145, Criminal Procedure Code be served upon the disputants and the Headman and a copy of the order be affixed in a conspicuous place near the property in dispute. Also call upon the two parties concerned to come to Court on the 7th September 1961 bringing two witnesses each in support of their claims.”

C.C.
1965
MAUNG BA
THIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

On the 7th September, 1961, the two disputants, Ma Than and Maung Khin were examined; U Nyi Bu, the access to whose house was blocked was also examined. The Headman was also examined, but it is not clear on which date. Seven other witnesses were also examined but the heading of their deposition record states that the date of examination was the 9th of July 1961 which was obviously an error for the 7th September 1961. After examining these witnesses the learned Township Magistrate, by a short Diary Order dated the 7th of September 1961, stated that he was unable to decide who had the right to be in possession of the disputed land that accordingly there would be a warrant of attachment under section 145 of the Criminal Procedure Code. A warrant of attachment was actually issued, but obviously another error was committed because such a warrant should be under sub-section (1) of section 146 of the Code.

Now, the undisputed facts were that Holding No. 263 in question consists of two plots, namely, No. 366 on the south side and No. 367 on the north. No. 366 was actually in possession of one of the disputants, Maung Khin. No. 367 was in the possession of U Nyi Bu and Ma Ohn Khin. Maung Khin claimed that both U Nyi Bu and Ma Ohn Khin were in possession of plot No. 367 as his tenant and licensee. On the other hand, the other disputant Ma Than claimed that the whole of Holding No. 263 having devolved upon her deceased husband U Ba Saw on the death of his mother Daw Lay about 17 years ago, Maung Khin and Ma Ohn Khin were residing on the land with the permission of her husband while U Nyi Bu was her husband's tenant. A few days before this dispute occurred, Maung Khin and his sister Ma Than Yin had the whole Holding No. 263 mutated from the name of their grandmother Daw Lay to their own names. Thereafter, they shut the gates leading to the houses of U Nyi Bu and Ma Ohn Khin in assertion of their claim to ownership over

the whole holding. Therefore, the dispute over the ownership of the land arose between Ma Than as widow of U Ba Saw on the one hand, and Maung Khin and Ma Than Yin on the other, these persons incidentally, being the nephew and niece of U Ba Saw.

C.C.
1965
MAUNG BA
THIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Ma Ohn Khin who lived on Plot No. 367 of Holding No. 263 being fed-up with the conduct of Maung Khin went to reside in another house leaving her son to go and sleep in her house at night. She had also sold her house to Ma Than. So the result of the Township Magistrate's order of attachment, was that while Ma Than and her alleged licensee Ma Ohn Khin remained ousted Maung Khin and U Nyi Bu continued to occupy Plot No. 366 and Plot No. 367 respectively. According to Ma Than the Magistrate subsequently ordered the entrance to U Nyi Bu's house to be opened so that the only person remaining aggrieved by the Magistrate's order was herself.

Ma Than, however, did not take any steps to have the Township Magistrate's order of attachment dated the 7th September 1961 set aside in revision until she filed the present application before the District Magistrate, Thayetmyo, on the 23rd March 1964, more than 2½ years later. In the meantime, she appealed to the Deputy Commissioner, Thayetmyo, against the order of the Subdivisional Officer for the mutation of names in respect of Holding No. 263 from that of Daw Lay to those of Maung Khin and Ma Than Yin. In this she was successful and on the 20th of November 1962, the Deputy Commissioner by his order in District Office Revenue Proceedings No. 3130 of 1962-63 directed that the land should remain in the name of Daw Lay until such time as the civil courts had adjudicated on the rights of ownership over the land. Ma Than then applied to the Township Magistrate, Aunglanmyo, to withdraw the order of attachment of his predecessor and this application was apparently made

C.C.
1965

MAUNG BA
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

under the proviso to sub-section (1) of section 146 which reads:

“ . . . Provided that the District Magistrate or the Magistrate who has attached the subject of dispute may withdraw the attachment at any time if he is satisfied that there is no longer any likelihood of a breach of the peace in regard to the subject of dispute.”

The stand taken by Ma Than in her application was that since the land had been re-mutated to the name of Daw Lay there was no likelihood of a breach of the peace any longer. The matter was enquired into by the successor of the Township Officer who passed the order of attachment dated the 7th September 1961. After examining witnesses as to the likelihood of a breach of the peace still existing or not, the learned Magistrate discovered that he had no jurisdiction as he was exercising only second Class magisterial powers—proceeding under sections 145 and 146 of the Code of Criminal Procedure being within the jurisdiction only of District Magistrates, Subdivisional Magistrates and Magistrates of the first Class. He then submitted the proceedings to the Subdivisional Magistrate for necessary action with the report that in his opinion, in spite of the mutation of the name of ownership to that of Daw Lay, there was still a likelihood of the breach of peace between the rival claimants to the land in dispute. The Subdivisional Magistrate then without himself enquiring into the case, refused to take any action and directed the parties to settle the matter in the civil court. Accordingly, Ma Than went before the District Magistrate, Thayetmyo, for redress by filing the present application for revision.

The learned District Magistrate relying upon the decisions of the late High Court in *U Aung Dwe v. U Chan Aye* (1) and *Maung Pan Ohn and another v. Maung Tun Thein* (2) recommended that the order of attachment of

(1) (1955) B.L.R. 360.

(2) (1961) B.L.R. 280.

the Township Magistrate, Aunglan-myo, dated the 7th September 1961 be set aside. For this he gave two reasons: (1) that the Magistrate did not pass a preliminary order under section 145 (1) of the Criminal Procedure Code, and (2) that before the Magistrate passed the final order under section 145 (6) of the Criminal Procedure Code, he did not hold an inquiry as required by section 145 (4).

The first of these two reasons seems to be sound as although the Magistrate did direct that order under section 145 (1) be issued, none was served to the disputants or affixed to a conspicuous place at or near the subject matter of dispute. The second reason is not acceptable because the Magistrate did hold an inquiry although he had somewhat misdirected himself by paying too much regard to the right to possession which was irrelevant, then to the factum of actual possession which was essential to be determined in proceedings under section 145 of the Criminal Procedure Code. However, in spite of defects in the learned Township Magistrate's proceedings I do not consider that this Court should interfere with the order of attachment dated the 7th September 1961. In the first place, the statement of the Headman and the report of the Police Station Officer did indicate that there was a likelihood of a breach of the peace resulting from arguments over the land. In this connection I would refer to the case of *Dhanput Singh v. Chatterput Singh* (3) which was later approved by the Full Bench of the Calcutta High Court in *Khosh Mahomed Sirkar v. Nazir Mahomed* (4). There it was held that where a Magistrate had directed the police to enquire and report whether there were sufficient grounds for proceeding under section 145, Criminal Procedure Code, and having received a report which both suggested the necessity for such and set forth substantial reasons in support of the suggestion, made such

C.C.
1965
MAUNG BA
THIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

(3) I.L.R. 20. Cal. 513.

(4) I.L.R. 33. Cal. 352 (F.B.)

C.C.
1965
MAUNG BA
THIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

report the foundation for the proceedings which he instituted and it was contended that the Magistrate had not complied with the provisions of the Code in omitting to state the grounds of his being so satisfied of the imminence of a breach of the peace, the contention was not acceptable inasmuch as the police report contained evidence of the likelihood of a breach of the peace and it was sufficient for the purposes of notice to the parties for the Magistrate to cite it as the ground of his proceeding on which he was satisfied that a dispute within the terms of section 145 existed. Besides, it is not the practice of this Court to interfere in revision when the application filed is more than 60 days after the order complained of unless it is accompanied by an explanation of the delay and the necessary affidavits (see Paragraph 766 of the Courts Manual). In the case now under consideration there is no explanation for the delay in applying to the Court within 60 days of the date (7-9-1961) of the order complained of.

However, I would like to point out that it is within the jurisdiction of the learned District Magistrate himself either to act under the proviso to sub-section (1) of section 146, Criminal Procedure Code or to transfer the case to a Magistrate of the first Class having jurisdiction over the local area of the land in dispute. *Satish Chandra Panday v. Rajendra Narain Bagchi* (5) a Bench of the Calcutta High Court held that a proceeding under Chapter XII of the Criminal Procedure Code is an "enquiry" within the meaning of section 4 of the Code and that therefore the general power conferred by sections 192 and 528 of the Code upon a District or Subdivisional Magistrate to transfer or withdraw any case for enquiry or trial by any Magistrate subordinate to him is not taken away or cut down by anything in section 145. If the

(5) I.L.R. 22 (1895) Cal. 899.

learned District Magistrate thinks after due enquiry that the attachment should be withdrawn it is well within his power to do so. Let the proceedings be returned to the District Magistrate with these remarks.

C.C.
1965

MAUNG BA
THIN

v.
THE UNION
OF BURMA.

APPELLATE CRIMINAL*Before U San Maung, J.*

C.C.
1965
Feb. 3.

<table style="border: none;"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px 10px;">MAUNG THA AW</td> <td rowspan="2" style="font-size: 3em; padding: 0 10px;">}</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">(APPELLANT)</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px 10px;">MAUNG NYEIN MAUNG</td> </tr> </table>	MAUNG THA AW	}	(APPELLANT)	MAUNG NYEIN MAUNG
MAUNG THA AW	}			(APPELLANT)
MAUNG NYEIN MAUNG				

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Confession—retracted confession of one accused—not sufficient to corroborate confession of other accused.

Held : A retracted confession of an accused person should not be regarded as sufficient corroboration of a retracted confession of another accused so as to warrant the latter's conviction.

Ali Meah v. The Union of Burma, (1954) B.L.R. 65 (S.C.), referred to and followed.

The Union of Burma v. Maung Hla (a) *Maung Hla and two others*, (1958) B.L.R. 29 (H.C.); *The King v. Nga Myo*, (1938) R.L.R. 90 (F.B.), referred to and distinguished.

However, in the case of the Appellant, there can be said to be sufficient corroboration, without taking into consideration the confession of his co-accused.

— for the appellant.

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 64 of 1964 of the 2nd Additional Special Power Magistrate, Ye-U, the appellant Maung Tha Aw and Maung Nyein Maung were convicted of the offence punishable under section 395 of the Penal Code and each of them was sentenced to five years' rigorous imprisonment. The appellants being dissatisfied with the conviction and sentences have now preferred these appeals.

The facts leading to the present appeal are briefly these. On the 7th *lasan* of *Kason* 1326 B.E. (17-4-64) at about 7 p.m. a number of dacoits raided Aint Village

* Criminal Appeal No. $\frac{79}{80}$ of 1964; Appeal from the order of the 2nd Additional Special Power Magistrate of Ye-U, dated the 21st day of July, 1964, passed in Criminal Regular Trial No. 64 of 1964.

in Ye-U Township and took away a radio, a sewing machine, etc. from the house of Maung Ba Ohn (PW 1), a pair of gold *nagats* from Ma Khin Ei (PW 2), a gold pendant from the house of Ma Than Shwin (PW 3) and a torch, a lamp and clothings from the house of Ma Mya Sein (PW 4). Ma Khin Ei and Ma Than Shwin (PWs 2 and 3) were taken as hostages and it was noticed that the dacoits exceeded seven in number. The First Information Report was lodged by U Po Hman (PW 5), an elder of the village, and U Hla Pe (PW 7), Police Station Officer, Depeyin, took up investigation. The appellant Maung Tha Aw was arrested on the 21st April 1964 at Saidaw Village on suspicion and his confession (Exhibit ၁) was recorded by U Aung Tun (PW 6), Township Magistrate, Depeyin. On the 1st May 1964 U Hla Pe (PW 7) arrested the discharged accused Maung Nyein Aung and on information received from him, the police officer proceeded to Letti Village where an absconding accused Zar Maung resided. He summoned Ma Nyun Yin, the acquitted accused from the house of U San Mauk (PW 9) and asked her to produce the radio which according to his information had been brought by her husband Zar Maung. Ma Nyun Yin went and searched for the radio and brought it to U Hla Pe, who seized it as per search list (Exhibit ၂). On the same day, the discharged accused Maung Nyein Aung took U Hla Pe to a field about a call away from Waha Village and there produced a local made gun from inside a rubbish heap. It was seized by U Hla Pe as per (Exhibit ၃). The radio set seized from Ma Nyun Yin was identified by Maung Ba Ohn (PW 1) as that looted from his house on the night of the dacoity.

The case against the appellant Tha Aw, the discharged accused Maung Nyein Aung and the acquitted accused Ma Nyun Yin was sent up on the 22nd May 1964. The appellant Maung Nyein Maung surrendered himself at Depeyin Police Station on the 25th May 1964 and on the

C.C.
1965

MAUNG
THA AW

MAUNG
NYEIN
MAUNG

U.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965

MAUNG
THA AW

MAUNG
NYEIN
MAUNG

v.
THE UNION
OF BURMA.

27th May 1964 his confession (Exhibit 6) was recorded by the same Township Magistrate, who recorded the confession of Maung Tha Aw. Both the confessions were retracted, but the learned trial Magistrate, holding that Tha Aw's confession was corroborated by the fact of the finding of the radio set which had been taken away by one of the dacoits, namely, Zar Maung, and that the confession of Maung Nyein Maung was corroborated by that of Maung Tha Aw, convicted the two appellants and sentenced them as already stated above.

Now, the confession of the appellant Maung Tha Aw which was given by him a few days after his arrest mentioned the fact that one of the dacoits was Zar Maung, and that among the property obtained as booty was a radio set from Maung Ba Ohn's house. The confession is also full of details as to the manner in which the dacoity was committed and the properties obtained by the dacoits as booty. However, the most important piece of corroboration is that the radio set which was produced by the wife of Zar Maung was identified by Maung Ba Ohn (PW 1) as in fact stolen property. Ma Nyun Yin in giving evidence on behalf of her own defence no doubt said that her husband Zar Maung who one day brought a bundle along with the appellants Maung Tha Aw, Maung Nyein Maung and one Hti Paw did not give it to her, but took it away and that when the police station officer came to ask her to produce the radio set, she made a search in a likely place and found the radio hidden in a rubbish heap about a call distance away from her house. However, as it is impossible to imagine that Ma Nyun Yin would have been able to find the radio set unless she was at least told where it had been hidden, it is clear that the possession of the radio set must be traced to the absconding accused Zar Maung. Accordingly, the fact that Zar Maung was in possession of the radio set which was one of the stolen properties, and that Zar Maung was mentioned by the

appellant Maung Tha Aw as one of his fellow dacoits, taken together are in strong corroboration of the retracted confession of the appellant Maung Tha Aw. As regards the retracted confession of the appellant Maung Nyein Maung also, it is full of circumstantial details as to the manner of committing dacoity and of the properties obtained as booty. Maung Nyein Maung's confession also mentioned the fact of a radio set having been obtained from one of the three houses attacked by them that night, although Maung Nyein Maung did not mention the name of Zar Maung in his confession which was to the effect that there were also two unknown men among the dacoits. Nevertheless, the fact that the possession of the radio set had been traced to Zar Maung, an absconding accused must be taken as a fact in corroboration of the confession of Maung Nyein Maung. Furthermore, Maung Nyein Maung mentioned in his confession that he had entrusted a gun which was used by the dacoits with his younger brother Maung Nyein Aung with the instruction that it should be delivered to Ko Hti Paw, who according to Maung Nyein Maung, was also one of the dacoits. The fact that the discharged accused Maung Nyein Aung did produce a local made gun *vide* Exhibit "c" is also in corroboration of the confession of the appellant Maung Nyein Maung.

Regarding the question whether the confession of one accused can be used as in corroboration of another, I would like to point out that the observations in *The Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla and two others* (1) to that effect were based upon the dictum in the case of *The King v. Nga Myo* (2) whose authority has been weakened by the decision of the late Supreme Court in *Ali Meah v. The Union of Burma* (3). Accordingly, a retracted confession of an accused person should not be

C.C.
1965

MAUNG
THA AW
MAUNG
NYEIN
MAUNG

v.
THE UNION
OF BURMA.

(1) (1958) B.L.R. 29 (H.C.). (2) (1938) R.L.R. 90 (F.B.).
(3) (1954) B.L.R. 65 (S.C.).

C.C.
1965

MAUNG
THA AW

MAUNG
NYEIN
MAUNG

THE UNION
OF BURMA.

regarded as sufficient corroboration of a retracted confession of another accused so as to warrant the latter's conviction.

However, in the case of the appellant Maung Nyein Maung, I have already demonstrated how there can be said to be sufficient corroboration without taking into consideration the confession of his co-accused Maung Tha Aw.

Both the appellants contended that they had been induced to give false confessions because of threats and illtreatment meted out to them by the police officer U Hla Pe. However, there is no sufficient reason to accept their defence in this connection. The confession of the appellant Maung Tha Aw was given only three days after his arrest and as deposed by U Hla Pe (PW 7), two days were spent on the journey from Saidaw to the police station. As for the appellant Maung Nyein Maung, he gave a confession three days after his voluntary surrender at the police station. The story of their illtreatment by the police was probably the result of an afterthought.

For these reasons, I consider that both the appellants have been rightly convicted of the offence under section 395 of the Penal Code. The sentences of five years' rigorous imprisonment call for no interference. The appeals are accordingly dismissed.

CRIMINAL REVISION*Before U San Maung, J.***PEER MOHAMED (APPLICANT)**

v.

UNION OF BURMA (RESPONDENT). *C.C.
1965

Jan. 16.

Foreigners Registration Act, s. 5 (1)—non-renewal of certificate—Union Citizenship Act, s. 4 (2)—not incumbent to produce certificate under s. 6 (2).

Held: There seems to be considerable confusion in the minds of some magistrates regarding the certificates granted under s. 6 (2) of the Union Citizenship Act, to persons who are deemed to be citizens under s. 4 (2) thereof.

It is not incumbent on a person claiming to be a citizen under s. 4 (2) to ask for the issue of such a citizenship certificate. If he can prove that he comes under s. 4 (2) in any proceeding against him, he is not bound to produce the certificate under s. 6 (2).

Held also: In such a serious matter involving the question of citizenship the recording of evidence by a Magistrate should not be so cryptic. The case against the Applicant should be retried carefully by another magistrate.

—for the applicant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 3621 of 1963 of the 9th Additional Magistrate, Rangoon, the applicant Peer Mohamed was convicted under section 5(1) of the Registration of Foreigners Act, 1940 for failure to renew his Foreigners Registration Certificate HTY. 13484/49 when it expired on the 1st October 1956. The defence of the applicant was that since he must be deemed to be a citizen of the Union as provided for in Sub-section (2) of section 4 of the Union Citizenship Act, 1948, he was not bound to renew the Foreigners Registration Certificate. The applicant gave evidence on behalf of his own defence and cited two witnesses in support of his claim. He was nevertheless convicted under section

* Criminal Revision No. 165 (B) of 1964.

Review of the order of the 9th Additional Magistrate of Rangoon, dated the 29th day of November 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 362 of 1963 as recommended by the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon.

C.C.
1965
—
PEER
MOHAMED
v.
UNION OF
BURMA.

5 (1) of the Registration of Foreigners Act and sentenced to a fine of K 35 or in default three months' rigorous imprisonment. The applicant being dissatisfied with the order of the trial Court filed an application for revision before the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon, and the learned Sessions Judge by his order dated the 7th October 1964 recommended that the conviction and sentence on the applicant be set aside.

I agree with the learned Sessions Judge that the learned trial Magistrate had not carefully considered whether the claim of the applicant that he must be deemed to be a citizen under section 4(2) of the Union Citizenship Act, 1948, should be accepted. From what I can see, the learned Magistrate had been very slipshod in the manner in which he recorded the evidence of the witnesses cited by the applicant. In such a serious matter as this, his recording of the evidence should not be so cryptic. I would accordingly set aside the conviction on the applicant and direct that the case against him be retried more carefully by such learned Magistrate as may be selected by the District Magistrate.

In this connection, I would like to observe that there seems to be considerable confusion in the minds of some Magistrates regarding the certificates granted under section 6(2) of the Union Citizenship Act, 1948 to persons who are deemed to be citizens under section 4(2) thereof. It is not incumbent on a person claiming to be a citizen under section 4(2) to ask for the issue of such a citizenship certificate. It is no doubt to his interest that he should be armed with a certificate which will be conclusive evidence as to the existence of his citizenship under section 4 (2) *vide* sub-section (3) of section 6. However, if he can prove that he comes under section 4 (2) in any proceeding against him, he is not bound to produce the certificate under section 6 (2). These observations should be borne in mind by the Magistrate who retries this case.

ORIGINAL CIVIL*Before U Kyaw Zan U, J.*

PEOPLES' BANK No. 9 (PLAINTIFF)

v.

MESSRS. NATIONAL CIGARETTE Co. AND FIFTEEN OTHERS
(DEFENDANTS).*C.C.
1964

Apr. 4.

Practice—letter of Request—when granted. Claim by Government Bank against debts due by firm before its nationalization. Whether decree can be passed out of compensation payable. Claim for interest after nationalization whether payable. Costs of Suits—payment of proportionate costs by Defendant.

The Defendants owed the Plaintiff Bank moneys granted under overdraft facilities and had also pledged their stocks with the Plaintiff. On nationalization of the Defendants' concern, the Government took over the business with all the assets including the stocks pledged. The Defendants' concern came under the newly formed Cigarettes Nationalization Administrative Committee and the Defendants would also be entitled for payment of Compensation by the Government.

The Plaintiffs filed the present suit as the Defendant failed to repay the money due to it, and interest accruing after nationalization to the date of institution of the suit.

After filing of the suit, the Plaintiff Bank applied to the Court for a Letter of Request to the Compensation Adjudication Committee to withhold payment of Compensation to the Defendants until further notice from the Court, and the Defendants took no objection to this application.

Held: The Letter of Request could not be sent to the Committee as it is neither a Prohibitory Order nor an Attachment Order. Moreover, as the Committee is not a party to the suit it could not be bound by such a Request. Also, a Letter of Request can be issued only for the examination of a witness abroad on Commission; or to a Defendant of rank instead of issuing summons to him.

Held also: A decree for payment of the moneys out of the compensation payable cannot be allowed. It is not known yet how much the Defendants will get as compensation. The Committee is also not a party to the suit and no proper legal steps can be taken to prohibit it from paying out the compensation to the Defendants. The proper place to take up this point is in the execution proceedings.

Regarding the payment of interest up to the date of institution of suit, the Government had already held the stocks pledged by the Defendants in the name of the Plaintiff Bank at the time of nationalization. It would therefore not be equitable for the Government to demand interest on the debt.

C.C.
1964
PEOPLES'
BANK NO. 9
v.
MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
CO. AND
FIFTEEN
OTHERS.

Held further : Regarding the costs of the suit, it is the rule and practice of the Courts in Burma that if the Defendant files his written statement wherein he confesses or admits a part of the claim, and raises his defence for the other parts, proportionate costs of the suit are allowed to the Plaintiff, the Advocate's fee being calculated on contested scale on the amount decreed.

Daw Mya Than Nu (Government Advocate) for the plaintiff.

Wan Hock (Advocate) for the defendants.

U KYAW ZAN U, J.—The defendants Nos. 2 to 16 are the partners who were carrying on the business of manufacture of cigarettes and operating a banking account in the name of their firm (Defendant No. 1) with the Bank of China now known as Peoples' Bank No. 12 after the nationalization by the Government. This Bank granted loan facilities to the defendants for their business, and on 26th September 1963 it assigned the debt of the defendants amounting to K 1,09,245-33 to the plaintiff bank which was formerly known as Hongkong and Shanghai Banking Corporation before the nationalization, and two days later, i.e., on 28th September 1963 U Kyin Sein (Defendant No. 2) the Managing Partner of the defendant firm executed an Instrument of Pledge and a promissory note in favour of the plaintiff Bank "in consideration of the plaintiff bank continuing to grant the defendants general banking facilities to a maximum of K 3,00,000" with interest at the rate of 7 per cent per annum. The properties pledged were their stock in 53rd Street, Thukha Avenue, Kamayut, Rangoon.

On 19th October 1963 the Government nationalized the defendant firm also and took over the business with all the assets including the stock pledged. It will be seen that the stock had already been pledged with the Government in the name of the plaintiff Bank or in other words, the Government now holds the same stock in two capacities, i.e., as plaintiff Bank (People's Bank No. 9) and

Cigarettes Nationalization Administrative Committee, formed under the Business Nationalization Act, 1963 being The Revolutionary Government of the Union of Burma 'Act 33 of 1963. The defendants are entitled to claim compensation from the Government under the Act. The plaintiff Bank claims that the stock pledged has now merged with the compensation the defendants are to receive from the Government.

It called upon the defendants to repay the sum of K 1,34,624.70 due on 26th October 1963 within seven days but the defendants failed, so this suit was instituted for the recovery of this amount with the accrued interest of K 1,365.65 from 1st October 1963 to 20th November 1963 making a total claim of K 1,35,990.35.

The contention of the defendants in their written statement is that inasmuch as their assets now in the hands of the Government are far in excess of the claim, they had replied to the demand made by the plaintiff Bank to realize the amount claimed from those assets. They submitted "inter alia" that the suit is premature though they are liable to pay K 1,35,169.99 only up to the date of nationalization, *i.e.*, 19th October 1963 with no further interest from that date and no costs of the suit as their assets and cash in hand are now being used by the Government. They pray that a consent decree for K 1,35,169.99 only be passed against them without costs out of the compensation payable by the Government to them, and in case the compensation payable is found to be insufficient the plaintiff Bank be given permission to apply for personal decree against them as prayed for.

On 21st November 1963 the plaintiff Bank applied to the Court for a Letter of Request to the Compensation Adjudication Committee formed under the aforesaid Act No. 33 of 1963 to withhold the compensation that may be paid by the Government from paying to the defendants

C.C.
1964

PEOPLES'
BANK No. 9

v.
MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
CO. AND
FIFTEEN
OTHERS.

C.C.
1964

PEOPLES'
BANK No. 9

v.

MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
CO. AND
FIFTEEN
OTHERS.

until further notice from the Court. The defendants in their affidavit dated 13th December 1963 pleaded that they have no objection to the Letter of Request if K 1,35,169-99 only, which they admit, is deducted from the amount of compensation that may be paid to them by the Government. To this the plaintiff Bank replied in their affidavit dated 25th February 1964 that the tobacco leaves pledged by the defendants have deteriorated and consequently their value has now come down from their original value of K 2,17,440. The defendants denied their value has now come down as the Government has, after the nationalization, been manufacturing cigarettes out of the same tobacco and selling them as before at the same rates. The plaintiff Bank admitted that it is now a department of the Government. I do not quite understand how this Letter of Request could have been sent to the Committee when it is neither a Prohibitory Order nor an Attachment before or after judgment. The Committee is not a party to the suit and it is not known how it could be bound by such a request. So far as I am aware a Letter of Request can be issued only for the examination of a witness abroad on Commission under section 77 read with Order 26, Rule 5 of the Code of Civil Procedure or to a defendant, instead of a summons if he, in the opinion of the Court, is of a rank entitling him to such mark of consideration under Order 5, Rule 30 of the Code.

I have heard the arguments of the learned Advocate for the defendant and of the learned Government Advocate for the plaintiff Bank. The points for determination are (1) whether a decree for the admitted amount of K 1,35,169-99 only up to the date of the nationalization should be passed in favour of the plaintiff Bank as payable out of the compensation, or for the whole amount claimed, that is, with interest up to the date of institution of the

suit, and (ii) whether the defendants are liable for costs of the suit. I have considered the matters very seriously.

As regards the first part of the first point I am of the view that the Court cannot allow the plaintiff Bank to realize the admitted amount of K 1,35,169.99 only, out of the compensation that may be given to the defendants by the Government. It is not known yet how much they will get as compensation. Under section 3 (3) (b) of Act 33 of 1963 the Government is not liable for all the liabilities of the defendants. It takes responsibilities only for those liabilities that are fit and acceptable. Again under section 5 (2) (b) of the Act the Compensation Adjudication Committee is empowered to pay such compensation as it thinks fit and proper, and under section 7 (4) and (5) of the Act there is neither appeal nor revision against its order but the Government may amend it. As I have said above the Committee is not a party to the suit and no proper legal steps have been taken to prohibit it from paying out the compensation to the defendants. I think the proper place to take up this point is in the execution proceedings. As regards the second part of the point it cannot be denied that banking facilities were originally granted to the defendants for their business by the Bank of China (now Peoples' Bank No. 12) which assigned the debt of the defendants to the plaintiff Bank, which is admittedly a Government Bank, and when the defendant firm was nationalized later the entire assets fell again into the hands of the Government. The defendants were liable to the plaintiff (Government) Bank up to the time of the nationalization of their firm by the Government. When the Government nationalized the firm it had already held the stock pledged by the defendants in the name of the plaintiff (Government) Bank, so it will not be equitable for the Government to demand interest on the debt, which is comparatively a very small amount, from the defendants when it had held the defendants' stock in one hand when

C.C.
1964

PEOPLES'
BANK No. 9
v.
MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
CO. AND
FIFTEEN
OTHERS.

C.C.
1964

PROPLES'
BANK NO. 9
v.
MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
Co. AND
FIFTEEN
OTHERS.

it nationalized the Banks, and later the defendants' assets in the other when it nationalized the defendant firm. The defendants are now unable to use any more the banking facilities granted to them for their business and consequently they are now out of their business. They are deprived of money on which they actually made interest. When the plaintiff (Government) Bank gave notice of demand the defendants were by force of the statute prevented from enjoying the assets as the Government had obtained the enjoyment in its way. The defendants had been deprived of their property and the Government had enjoyed both their stock and assets. The relief given to the needy was founded in part upon an enlarged equity, flowing from the principles of natural and social justice, against the designs of that calculating capacity, which the law constantly discountenances. Indeed in cases of this sort, Courts of Equity have extended a degree of protection to the borrowers. The Court has to find that in the circumstances of the case the claim for interest is harsh and unconscionable or in other words "substantially unfair." In order to find whether the claim is substantially unfair the Court has to consider whether the creditor is guilty of taking improper advantage of the weakness or distress of the borrower. The learned Government Advocate must be taken to have conceded these principles when she, in the course of her arguments rightly submitted that she could not press this point seriously, and I am glad she does not insist on her extra "pound of flesh." My answer therefore is that interest should not be allowed on the debt after the date of nationalization of the firm.

In regard to the last point the rule and practice of the Courts in Burma are that if the defendant files his written statement wherein he confesses or admits a part of the claim, and raises his defence for the other parts, proportionate costs of the suit are allowed to the plaintiff the

Advocate's fee being calculated on contested scale on the amount decreed. Costs awardable are entirely in the discretion of the Court but this discretion must be judiciously based on rule and practice. The present suit cannot be said to be frivolous or vexatious nor can the plaintiff Bank be said to have made dishonest pleas. My answer therefore is that the defendants are liable for the amount decreed with proportionate costs with Advocate's fee on the amount calculated on contested scale.

In the result, a decree is passed for the admitted amount of K 1,35,169.99 only as stated in the written statement on the calculation made by the defendants on the amount of debt due on the date of the nationalization of the defendant firm with interest at 7 per cent per annum with costs of the suit inclusive of the Advocate's fee on the aforesaid decretal amount on contested scale.

C.C.
1964

PEOPLES'
BANK No. 9

v.

MESSRS.
NATIONAL
CIGARETTE
CO. AND
FIFTEEN
OTHERS.

INSOLVENCY JURISDICTION

Before U Kyaw Zan U, J.

IN THE MATTER OF RAMNIRANJAN LHILA (DEBTOR)

V.

DAW THAN (CREDITOR).*

C.C.
1965

Jan. 13.

Insolvency—Rangoon Town Insolvency Act s. 9 (e)—attachment of property for 21 days in execution of decree—act of insolvency. Need for application by creditor within 3 months of such act of insolvency—s. 12 (1) (c) of the Act. Continuation of attachment—not continuous act of insolvency.—Annulment of Adjudication—right of debtor to apply for—s. 21 of the Act. Powers of review—s. 8 (1)—Scope of.

Held: Under s. 9 (e) of the Rangoon Town Insolvency Act, a debtor commits an Act of Insolvency if his property has been attached for a period of not less than 21 days in execution of the decree for the payment of money. Under s. 12 (1) (c) of the Act, the creditor must apply within 3 (three) months of such act of insolvency.

Accordingly, where the attachment was made on 1963 October 21 the debtor would have committed the act of insolvency on 1963 November 12. The creditor must therefore apply before 1964 February 12 under s. 12 (1) (c) of the Act. As the creditor presented the petition on 1964 October 9 the petition was clearly time-barred, and the debt should not have been adjudicated an insolvent.

Held also: Merely because the attachment continues, it is not a continuous act of insolvency, nor is it a repeated act of insolvency on the happening of each fresh period of 21 days. *Wor Lee Lone & Co. v. W.E.R.M.V. Chettyar Firm*, I.L.R. 7 Ran. 815; *Anupama Devi Gurudas Chatterji*, I.L.R. 57 Cal. 1274, referred to and followed.

Held further: The debtor need not appeal against the order of adjudication, but can apply for annulment of the same. Under s. 21 of the Act, the Court has jurisdiction to annul adjudication.

Obiter: The powers given to the Court under s. 21 (1) of the Act are more specific than those given under s. 8 (1) of the Act, which gives wider powers of review than one conferred by the Code of Civil Procedure.

Jivraj Gordhandas Govadia and another v. Messrs. Gaganmal Ramchand a firm, I.L.R. (1953) Bom. 1168; *Sooniram Ramniranjandas v. S.A.R.M. Chettyar Firm*, I.L.R. 12 Ran. 64, referred to.

H. M. Fisher for the creditor.

Wan Hock for the Insolvent-Applicant (debtor).

* Insolvency Case No. 6 of 1964.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application under section 21 (1) of the Rangoon Insolvency Act by the applicant who is the debtor for annulment of his adjudication on the ground that he ought not to have been adjudged an insolvent on the application *ex parte* of his creditor Daw Than which was time-barred under section 9 (e) read with section 12 (c) of the Act.

On 9th October 1964 the creditor applied *ex parte* to this Court for the adjudication of the applicant as an insolvent alleging that he had committed an act of insolvency under section 9 (e) of the Act when his freehold land was attached for payment of K 46,000 being the decretal amount with costs in Civil Regular Suit No. 11 of 1959 of this Court “for a period exceeding 21 days, viz. from 21st October 1963 till date” (9th October 1964) and the Court by its order dated 20th October 1964 adjudicated the applicant as an insolvent under section 13 (5) of the Act. About a month later, *i.e.*, on 20th November 1964 the applicant presented the present application.

The point for consideration now is whether the applicant ought not to have been adjudged insolvent. The Court should scrutinize the actual position at the time of the application made by the creditor. Under section 9 (e) of the Act a debtor commits an act of insolvency if his property has been attached for a period of not less than 21 days in execution of the decree for the payment of money, and the creditor must apply within 3 months of the act of insolvency under section 12 (1) (c) of the Act. In the instant case the attachment was made on 21st October 1963 and the applicant would have committed the act of insolvency 21 days after the attachment, that is to say on 12th November 1963. The creditor must therefore apply before 12th February 1964 under section 12 (1) (c) of the Act, which says that a creditor shall not be entitled to present an insolvency petition against a debtor unless the act of insolvency on which the petition is grounded

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
RAMNIRAN-
JAN LHILA
v.
DAW THAN.

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
RAMNIRAN-
JAN LHILA
v.
DAW THAN.

has occurred within 3 months before the presentation of the petition. Since the creditor had presented her petition on 9th October 1964 it was clearly time-barred, and the applicant ought not to have been adjudged insolvent on her petition, which I consider was based on a misconception of the law. The learned Advocate for the creditor argued that the attachment being continuous it was within time, but in *Wor Lee Lone & Co. v. V.E.R.M.V. Chettyar Firm* (1) it was pointed out that "merely because the attachment continues, it is not a continuous act of insolvency, nor is it a repeated act of insolvency on the happening of each fresh period of 21 days, and consequently a creditor who wishes to adjudicate the debtor for such an act, must do so within 3 months from the completion of the first 21 days of attachment. In a subsequent ruling of the Bench of the Calcutta High Court in *Anupama Devi v. Gurudas Chatterji* (2) the same view was taken when it held—

"Attachment of property in execution of decree, for 21 days and more, is not a continuing act of insolvency. It is completed when 21 clear days have elapsed from the date of attachment".

It is therefore clear that no petition under section 9 (e) of the Act can be founded after the expiration of 3 months from the completion of the period of 21 days of attachment. The act of insolvency is complete if the attachment subsists for the requisite period, i.e., 21 clear days, and it is not a continuing act during the subsequent period of attachment.

Another point raised by the learned Advocate for the creditor in his argument is that the applicant should have appealed against the order of adjudication and not have applied for annulment. Under section 21 of the Act the Court has discretionary jurisdiction to annul an adjudication. Where, in the opinion of the Court, a debtor ought

(1) I.L.R. 7 Ran. 815.

(2) I.L.R. 57 Cal. 1274.

not to have been adjudged insolvent, it is within its discretion to annul the adjudication, or it can review, rescind, or vary the order of adjudication made by it under section 8 (1) of the Act. The applicant is not bound to prefer an appeal against the order of adjudication. The learned Advocate for the applicant submitted that if no application for annulment lies under section 21 the application may be treated as an application for review under section 8 (1) of the Act. I do not think it is necessary. Section 8 gives wider powers of review than are conferred by the Code of Civil Procedure. The section is wide enough to allow the Court to act *suo motu* to rescind its previous order in a proper case under its inherent jurisdiction. If the Court is satisfied that the order made by it formerly is not a proper order and that it should not have been made, it has got jurisdiction under section 8 (1) of the Act also to rescind that order. See *Jivraj Gordhandas Goradia and another v. Messrs. Gaganmal Ramchand a firm* (3). The powers given to the Court under section 21 (1) are more specific than those given under section 8 (1) of the Act. According to Baguley, J., in *Sooniram Ramniranjandas v. S.A.R.M. Chettyar Firm* (4) section 21 is a special section and it enables an insolvency Court to reconsider an order which it has already passed, and, if it thinks fit, to set it aside.

In the result the application is allowed and the adjudication is hereby annulled with costs. Advocate's fee five Gold Mohurs.

C.C.
1965
IN THE
MATTER OF
RAMNIRAN-
JAN LHILA
v.
DAW THAN.

(3) I.L.R. (1953) Bom. 1168.

(4) I.L.R. 12 Ran. 64.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

U AH KIT (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Attempt—attempt to smuggle Burmese Currency—Foreign Exchange Regulation Act, s. 9 (1) and 24 (1) and 24A—Sea Customs Act, s. 167B—not relevant for purposes of Foreign Exchange Regulation Act.

The Applicant, a resident of Myawadi (a border town separating Burma and Thailand), was arrested on his way from Myawadi as the sum of K 90,000 was found, secreted in the gear case of his jeep. The Applicant's final explanation was that this sum of K 90,000 was carried by him from Myawadi to Kawkaik for the purpose of enabling him to make a bid at the auction sale for excise licenses, and that it was being brought back to Myawadi because the auction sale was postponed.

The trial Judge rejected the defense story and accordingly convicted the Applicant; the conviction was upheld by the Sessions Judge, Kawthoolei. On Revision.

Held : The evidence on record, supports the findings in the case. There was no reason why the Applicant should have taken K 90,000 for paying for the excise license, if he was successful at the bidding, as the excise license was sold for K 40,000 and according to the rules, a successful bidder need pay only a small percentage of the purchase price.

Held further : S. 167B of the Sea Customs Act which defines " attempt " is only relevant when action is being taken under s. 167 (8) of the Sea Customs Act. It is irrelevant for the purposes of s. 24A of the Foreign Exchange Regulation Act.

However, the Applicant's action amounted to more than a mere " preparation " to smuggle the currency into Thailand, and the stage of " attempt " had been reached.

Pun Za Cin (a) *P. Khup Za Cin v. The Financial Commissioner (Commerce) and two others*, (1960) B.L.R. 142 (S.C.), referred to and distinguished.

Hla Pe (2) for the applicant.

Toe Maung (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 157 of 1963 of the Additional Special Power Magistrate,

* Criminal Revision 146 (B) of 1964.

Review of order of the Sessions Judge of Kawthoolei, dated the 27th day of June, 1964, passed in his Criminal Appeal No. 6 (A) of 1964.

Kawkareik, the applicant U Ah Kit was convicted of the offence punishable under section 24 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act read with section 24A and section 9 (2) thereof for attempting to send out of Burma Burmese currency notes to the value of K 90,000 and was sentenced to one years' rigorous imprisonment. The applicant being dissatisfied with the conviction and sentence appealed, but the learned Sessions Judge, Kawthoolei, in his Criminal Appeal No. 6 (A) of 1964 confirmed the conviction and sentence meted out to him by the trial Court and dismissed his appeal. Hence the present application for revision.

The facts which have been fully set out in the judgment of the trial Court are briefly these: The applicant U Ah Kit resided in Myawadi, a town immediately on the border separating Burma from Thailand and he had a miscellaneous store in which goods to the value of K 20,000 were stocked. He also owned a house at Kawkareik situated in the vicinity of the police station. On the 14th December 1963, U Soe Tint (PW 1), Preventive Officer of the Customs Department stationed at Myawadi received information that U Ah Kit was on his way from Kawkareik to Myawadi. It would appear that since about April 1963, the officers belonging to the Land Customs Department were instructed by the Collector of Customs, Rangoon, to be on the lookout for persons on the way from Kawkareik to Myawadi to see if they, without any good reason, carried large sums of money in Burmese currency notes. In November 1963 also, the Area Commander of the Burma Army had issued instructions to officers belonging to the Immigration, Customs and Police Departments to see that attempts were not made to smuggle Burmese currency across the border to Thailand there to be exchanged into foreign currency at the black market rate. It would also seem that the applicant U Ah Kit had acquired a certain reputation of being engaged in such black market

C.C.
1965
U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

activities. Accordingly, U Soe Tint passed on his information to Captain Soe Win who was in charge of the Army detachment at Myawadi and tried to enlist his help. Captain Soe Win accordingly detailed Lieutenant Hla Myaing (PW 6) for necessary action. U Soe Tint stationed himself in the wood about a mile west of Myawadi and he had a number of Riflemen to assist him. Lieut. Hla Myaing, Customs Officer U Soe Myint (PW 5) and some police officers stationed themselves in front of the police station which was near the spot where the road from Kawkareik entered Myawadi town. At about 3 p.m. Jeep No. C/3426 belonging to the applicant U Ah Kit and driven by his co-accused Maung Aung Myint was seen approaching the police station. It was stopped and a search made on the Jeep proved fruitless. Then Maung Tun Myint (P W4), a subordinate in the Customs Department was instructed to look underneath the Jeep. He found that the gear casing on the front part of the Jeep had been plugged with rags. He pulled out the plug and found 2 "Rupee" coins. He reported his finding to U Soe Myint (PW 5) and Lieut. Hla Myaing (PW 6). These two officers then directed the Jeep to be driven into the police station compound so that the vehicle could be thoroughly searched. When the Jeep was inside the police station compound a thorough search was made. The covering of the gear case was opened by unscrewing the bolts and inside were found 9 packets of K 100 currency notes each packet containing 100 sheets. Two more "Rupee" coins were also found. Because the applicant U Ah Kit could give no satisfactory explanation as to why such a vast quantity of Burma currency notes had to be carried into Myawadi in such a secretive manner the Jeep and the currency notes were seized and a report was made by Lieut. Hla Myaing by wireless to Kawkareik and from instructions received the applicant's house was searched. Over 300 *Bahts* in Thai currency notes were found in his

house. The applicant was then prosecuted in this case for an offence under section 24 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act read with sections 24A and 9 (2) thereof. The Jeep driver Aung Myint was added as a co-accused by the trial Magistrate for abetment by conspiracy. Both the applicant and Maung Aung Myint were convicted. Both appealed to the Sessions Judge, Kawthoolei but their appeals were dismissed. Maung Aung Myint who was sentenced to 6 (six) months rigorous imprisonment only, did not file any application for revision, he having served out the sentence by the time the present application was filed.

C.C.
1965
U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

On the evidence the learned trial Magistrate found (1) that when Maung Tun Myint (PW 4) on removing the plug from the gear casing found the two "Rupee" coins the applicant U Ah Kit told the Customs Officer U Soe Myint (PW 5) that there was nothing more secreted in the Jeep; (2) that when Lieut. Hla Myaing ordered the Jeep to be driven into the police station compound for the purpose of a thorough search, the applicant became crestfallen; (3) he (the applicant) asked Lieut. Hla Myaing to allow the Jeep to go first into the town for the purpose of discharging some passengers before being brought back to be searched but that permission was refused; (4) when the gear casing was opened K 90,000 Burma currency in K 100 notes were found secreted therein; (5) when this large quantity of currency notes was found the applicant disclaimed ownership and volunteered to find who were the people responsible for secreting them inside his Jeep; (6) he later said that the money was intended to be disbursed as salary of Government officers stationed at Myawadi; and (7) finally, he said that this sum of K 90,000 was carried by him from Myawadi to Kawkareik for the purpose of enabling him to make a bid at the auction sale for excise licenses.

C.C.
1965

U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

The learned trial Magistrate also held that the applicant's story that he took K 90,000 from Myawadi to Kawkareik for the purpose stated by him and that he brought the currency notes back to Myawadi because the auction sale was postponed, was highly incredible. Accordingly he came to the conclusion, considering that Myawadi town was on the bank of the fordable river which formed the boundary between Burma and Thailand, that the applicant had brought up such a vast quantity of currency notes to Myawadi from Kawkareik with the intention of smuggling them over to Thailand, and that but for the combined action of the Customs and Army officers he would have succeeded in his plan. Hence the conviction and sentence mentioned above.

We have carefully scrutinized the evidence on record and we consider that in so far as the prosecution case is concerned, these findings are supported if the evidence of the witnesses for the prosecution is believed. As for the trial Magistrate's rejection of the defence story we are of the opinion that it is not perverse. According to the applicant U Ah Kit he went from Myawadi to Kawkareik on the 8th of December 1963 in the Jeep driven by Mg Haniff (DW 5). He took with him K 90,000 in K 100 currency notes. Some of the bundles of currency were taken in his own box while the rest were entrusted to the driver Haniff. At Kawkareik he found out that the auction sale for excise licenses had been postponed till the 27th of December 1963. Therefore, he went to Moulmein to fetch his daughter who would be coming home for her holidays, returning to Kawkareik on the 13th of December 1963. The next day (14-12-63), he returned from Kawkareik to Myawadi after secreting K 90,000 in currency notes in the gear casing for fear of robbers on the way. He was never questioned on leaving Kawkareik whether he had any Burmese currency with him. As soon as he was stopped at Myawadi, he

informed the Customs Officer there that he had brought with him K 90,000 in currency notes belonging to him.

As a matter of fact, however, the excise auction sale was not postponed from the 10th December till the 27th December 1963. Furthermore, there was no reason why U Ah Kit should have taken with him K 90,000 for the purpose of paying for the excise license if he was successful at the bidding, as the excise license was in fact sold for K 40,000 and according to the rules the successful bidder need only pay a small percentage of the purchase price. U Ah Kit told an untruth when he said that he was never questioned by the Customs Officer U Maung Maung Yi (PW 9) before leaving Kawkareik for Myawadi. He told an untruth when he said that as soon as his Jeep was stopped at Myawadi for the purpose of being searched, he had declared the quantity and value of the currency notes carried by him. Accordingly, it was a fair inference on the part of the trial Magistrate that the applicant U Ah Kit's story was nothing but a tissue of lies.

The learned trial Magistrate in coming to the conclusion that the action of the applicant U Ah Kit amounted to an attempt to contravene the provisions of the Foreign Exchange Regulation Act which was made punishable under section 24A, had referred to section 167B of the Sea Customs Act, 1878, as inserted by the Sea Customs (Amendment) Act, 1959 (Act XIX of 1959). This section reads:

“167B. For the purposes of Item 8 of the Schedule to section 167 and section 167A the word
 Attempt. ‘attempt’ means any act of concealment, keeping or conveying of goods under such circumstances as are sufficient to satisfy the Customs-collector that the goods are being concealed, kept or conveyed with intent to import or export the goods contrary to the prohibition or restriction under section 19.”

However, it is clear that this section which defines “attempt” is only relevant when action is being taken

C.C.
1965

U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

under Item 8 of section 167 of the Sea Customs Act. It is irrelevant for the purpose of section 24A of the Foreign Exchange Regulation Act. Nevertheless, in our opinion, the findings of fact arrived at by the learned trial Magistrate are sufficient to warrant an inference that an attempt had been made by the applicant U Ah Kit to smuggle Burmese currency notes of great value across the border into Thailand. The learned Advocate for the applicant has strongly relied upon the decision of the late Supreme Court in *Pun Za Cin (a) P. Khup Za Cin v. The Financial Commissioner (Commerce) and two others* (1) for the contention that in the case now under consideration, the applicant U Ah Kit cannot be said to have done anything more than "preparation" to smuggle the currency notes out of this country into Thailand. However, the facts in *Pun Za Cin's* case are distinguishable from the present. There, gold bars and gold plates weighing 945 tolas were found in a wooden box described falsely as "books" and sent as air-freight from Rangoon to Kalewa by air. When the plane landed at Mandalay Airport on the 5th of July 1958, this box was seized by Army personnel and searched. The gold was found and action was taken against Pun Za Cin by the Collector of Land Customs and the gold was confiscated under Item 8 of section 167 of the Sea Customs Act. The Supreme Court in quashing the order of the Collector of Customs, held that it could not be said that in sending gold from Rangoon to Kalewa which was 160 miles away from the Indian frontier an "attempt" to send it out of Burma had been made, and that as the offence took place before the coming into force of section 167B of the Sea Customs Act, the provisions therein were inapplicable.

In the case now under consideration Myawadi was right on the border between Burma and Thailand. The applicant's own house was about two furlongs away from the

(1) (1960) B.L.R. 142 (S.C.).

fordable river forming the boundary between the two countries. The applicant undoubtedly had dealings with people from Thailand as he was found in possession of over 300 *Bahts* in Thai currency. The applicant probably told the truth when the currency notes were first unearthed from the place where they were hidden ; he said that the notes did not belong to him but that he would try and find out who were responsible. The applicant had admittedly just come from Moulmein where a large number of foreigners resided. His story that the currency notes belonged to him was probably an afterthought. Therefore, in all probability the applicant was acting as a carrier for the transport of currency notes to Myawadi for the purpose of their being sent across the river into Thailand where they could be readily exchanged into Thai currency in the black market. In these circumstances the applicant's action amounted to more than a mere "preparation" to smuggle the currency into Thailand. In this connection the observation in *Pun Za Cin's* case (1) that in some cases the line between "preparation" and "attempt" is very thin should be borne in mind. Although in *Pun Za Cin's* case the facts might not have warranted an inference that there was an "attempt" to smuggle the gold out of Burma, in our opinion, the stage of "preparation" has been passed and that of "attempt" has been reached in the case now under consideration.

We see no sufficient reason for interfering with the conviction passed on the applicant U. Ah Kit under section 24 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act read with section 24A and 9 (2) thereof and the sentence thereunder. The application for revision fails and it is dismissed.

C.C.
1965

U AH KIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

CRIMINAL REVISION*Before U San Maung, J.*

U AH KYIT (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Trade Disputes Act, s. 20—failure to carry out terms of Award—imposition of fine—legality thereof.

Held : On reading the provisions of s. 20 (4) of the Trade Disputes Act, with s. 32 of the Code of Criminal Procedure, it is clear that a Magistrate of the 1st Class is competent to sentence a person convicted of an offence under s. 20 (1) of the Act to a fine not exceeding K 1,000 for every day on which the terms of the Award are not carried out by him.

The Trade Disputes Act being a special law, it overrides the general provisions contained in s. 32 of the Criminal Procedure Code, because of s. 1 thereof.

Though s. 20 (1) of the Trade Disputes Act contains no provision for any imprisonment being awarded in default of payment of fine, by virtue of the provisions of s. 40 and s. 67 of the Penal Code, simple imprisonment not exceeding six months can be imposed on default of payment of fine.

Sukdeo Singh v. Corporation of Calcutta (1953) C.L.J. 196 (Calcutta), referred to.

Kyaw Htoon for the applicant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 681 of 1963 of the Second Additional Special Power Magistrate, Rangoon, the applicant, U Ah Kyt was convicted under section 20, sub-section (1) of the Trade Disputes Act, 1929 for failing to carry out the terms of the award of the Industrial Court and he was sentenced to pay a fine of K 3,300 or in default to undergo six months' simple imprisonment. Being dissatisfied with the conviction and

* Criminal Revision No. 168 (B) of 1964.

Review of the order of the 2nd Additional Special Power Magistrate of Rangoon, dated the 23rd day of July, 1964, passed in his Criminal Summary No. 681 of 1963, and confirmed by the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon.

sentence the applicant appealed to the learned Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon Town District and the learned Sessions Judge by his judgment in Criminal Appeal No. 89 of 1964, confirmed the conviction and sentence passed upon the applicant and dismissed his appeal. Hence the present application for revision.

The only point contended before this Court by the learned Advocate for the applicant is that the sentence is illegal because under section 32 of the Criminal Procedure Code, a 1st Class Magistrate cannot impose any fine exceeding K 1,000. However, sub-section (1) to section 20 of the Trade Disputes Act, 1929, provides that a person guilty of an offence under that section shall be punishable with fine which may extend to K 1,000 for every day on which the terms of the award are not carried out. Sub-section (4) of section 20 of the Act provides that no Court inferior to that of a Magistrate of the 1st Class shall try the offence. When these two provisions are read together it is clear that a Magistrate of the 1st Class is competent to sentence a person convicted of an offence under section 20 (1) of the Act to a fine not exceeding K 1,000 for every day on which the terms of the award are not carried out by him. The Trade Disputes Act, 1929, being a special law, it overrides the general provisions contained in section 32, Criminal Procedure Code because of section 1 thereof. Therefore, the fine of K 3,300 imposed upon the applicant is not invalid in law.

The learned Advocate for the applicant has further contended that the imprisonment in default of payment of fine was illegal as section 20 (1) of the Trade Disputes Act, 1929 makes no provision for any imprisonment being awarded in default of payment of fine. However, section 67 of the Penal Code enacts that if the offence be punishable with fine only there can be imprisonment in default of payment of such fine although the imprisonment imposed must be simple and must not exceed six months.

C.C.
1965

U AH KYIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
U AH KYIT
v.
THE UNION
OF BURMA.

Section 40 of the Penal Code enacts that the word "offence" occurring in section 67 denotes a thing punishable under the Code or under any special or local law as defined in sections 41 and 42. The Trade Disputes Act, 1929, is undoubtedly a special law.

In this connection, I need only refer to the case of *Sukdeo Singh v. Corporation of Calcutta* (1) where it was held that in an offence under the Calcutta Municipal Act which is punishable with fine only the Magistrate has jurisdiction to impose a sentence of imprisonment in default of fine by virtue of section 64, Penal Code.

In the result, the application for revision fails and it is dismissed.

(1) (1953) C.L.J. 196 (Calcutta).

ORIGINAL CIVIL JURISDICTION

Before U Kyaw Zan U, J.

U AYE MAUNG (APPLICANT)

v.

DAW AYE KHIN AND TEN OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C.
1965
Apl. 8.

Arbitration Act s. 33—Application challenging validity of the award—payment of Court Fees—Article 1 (b) 2nd Schedule, Court Fees Act—Limitation Act, Article 158, Non-maintainability of “objection” instead of Application.

Held : Under s. 33 of the Arbitration Act, a party to an arbitration agreement desiring to challenge the validity of an award, should do so by making an application to the Court. The said Application should be stamped according to the general Article 1 (b) of the Second Schedule of the Court Fees Act, as it is not elsewhere specifically provided for.

A petition to set aside the award on which Court Fees has not been paid, should not have been allowed to be filed, by virtue of sections 4 and 6 of the Court Fees Act.

Anne Venkatasubba Rao v. Anne Bhujangayya and another, A.I.R. 1946 Mad. 104, referred to.

Moreover under Article 158 of the Limitation Act, an application to set aside an award should be made within 30 days from the date of service of the notice of filing the award. An application made over 4 months after service of notice is barred by the Law of Limitation.

Johurimull Jugalkishore v. Kashiprosad Jhajharia, I.L.R. (1942) 2 Cal. 160, referred to.

Held also : Where an “objection” instead of an application is filed, it must fail by reason of s. 33 of the Arbitration Act.

Mangoo Ram v. Firm Girahari Lal-Ram Chand, A.I.R. 1936 Lah. 951; *Gadiraju Bangarayya and another v. Gottemukkula Ramabhadriraju*, I.L.R. (1948) Mad. 123; referred to and distinguished.

G. N. Banerjee for the applicant.

Subhan for the respondent No. 3.

B. K. Sen for the respondent No. 4.

Dr. Maung Pyu for the respondent No. 7.

Rest unrepresented.

* Civil Miscellaneous No. 39 of 1958.

C.C.
1965

U AYE
MAUNG

DAW AYE
KHIN AND
TEN OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.—Stripped of all the unnecessary details for the purpose of the matter now before the Court for determination and going direct to the point the facts are these :—

U Aye MOUNG, retired Chief Engineer and one of the heirs of Daw Noo (deceased) by his amended application dated 5th May 1958 under section 14 of the Arbitration Act, 1944 caused the award and the necessary documents to be filed in Court as the arbitrator. There are 11 respondents and it was alleged that nine of them signed the arbitration agreement while the applicant acted for himself and for and on behalf of U MOUNG MOUNG OHN GHINE and U THAIN MOUNG (respondents Nos. 4 and 5) by virtue of the General Power of Attorney dated 2nd August 1946 granted to him as their agent. The Court gave notices to the respondents of the filing of the award. Of the 11 respondents only the 4th and 5th respondents mentioned above are not satisfied with the award, and this matter now before the Court mainly concerns them. "Notice to file application to remit or set aside an award" under "section 14 (2) of the Arbitration Act" in printed Form Original Side/Civil 96A was served on these two respondents on 24th May 1958.

I shall take up the case of U Thain MOUNG first. On 26th September 1958, *i.e.*, over four months after the service of notice on him, he filed a petition through an Advocate to set aside the award on the ground that the Power of Attorney granted to the applicant having no relation to the estate of Daw Noo he considered that he was not a party to the arbitration agreement. This petition, or application if it can be called, is not stamped. The Power of Attorney is a General Power of Attorney and so long as it has not been revoked the applicant must be held to be competent to act for him. He was all along aware of the arbitration proceedings, and did not object to the

same. In *Saturjit Pertap Bahadoor Sahi v. Dulhin Gulab Koer* (1) the point for consideration was whether the defendant was aware of the reference to arbitration and acquiesced in the proceedings before the arbitrators, and, if so, whether he can now be allowed to raise the objection that his agent was not authorised to consent to the arbitration. It was held that the defendant having been aware of the proceedings and tacitly ratified the action of his agent he could not raise the objection even though the agent was not authorised to consent to the arbitration. Under section 33 of the Arbitration Act 1944, any party to an arbitration agreement desiring to challenge the existence or validity of an arbitration agreement or an award "shall apply to the Court." The section clearly says that the claim to set aside an arbitration award or challenge an arbitration agreement should be made by application to the Court. In *Anne Venkatasubba Rao v. Anne Bhujangayya and another* (2) it was held that since an application under section 33 of the Arbitration Act is not provided for in the Court Fees Act the court fee under the general Article, viz. Article 1 (b) of the Second Schedule of the Court Fees Act must be paid for such an application. While section 4 of the Court Fees Act provides that no document of any of the kinds specified in the Second Schedule as chargeable with fees shall be filed, exhibited or received by the High Court in any case coming before it in the exercise of its extraordinary original civil jurisdiction, section 6 of the Act makes similar provisions for any Court of Justice or public officer. The petition or application dated 26th September 1958 of U Thain Mung should not therefore have been received or allowed to be filed. Even if it is acceptable it cannot be considered at all as it is barred by the Law of Limitation. Article 158 of the Law of Limitation provides 30 days from the date of service of the notice of filing the award, for an

C.C.

1965

U AYE

MAUNG

v.

DAW AYE

KHIN AND

TEN OTHERS.

(1) I.L.R. 24 Cal. 469.

(2) A.I.R. (1946) Mad. 104.

C.C.
1965
U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
KHEN AND
TEN OTHERS.

application under the Arbitration Act, 1944, to set aside an award or to get an award remitted for reconsideration. In *Johurimull Jugalkishore v. Kashiprosad Jhajharia* (3) where the notice of filling the award was served on 21st November 1941 and on an application to set aside the award was made on 22nd December 1941 (21st December 1941 being Sunday) it was held that though there was the right to make the application on 22nd December 1941 if did not follow that the time for making that application had not expired on 21st December 1941. The learned Advocate for the respondent No. 5 argued that Article 91 of the Limitation is applicable. I do not agree. It only deals with setting aside an instrument in a suit not otherwise provided for in the Law of Limitation. Article 158 is specific. It deals with applications under the Arbitration Act to set aside an award or to get an award remitted for reconsideration. For all these reasons U Thain Moung the respondent No. 5 must fail.

Now I come to the case of U Moung Moung Ohn Ghine the respondent No. 4. He did not file an application under section 33 of the Arbitration Act. On 2nd June 1958 *i.e.*, 9 days after the service of notice on him he filed an "Objection" without any prayer stating that the Power of Attorney granted to the applicant could not include the application made by the applicant under section 14 of the Arbitration Act, 1944, and that it could not be construed as giving consent to the arbitration. Since this is an "Objection" and not an "Application" under section 33 of the Arbitration Act, 1944, he must fail also for the reasons given above. Being an "Objection" it was not stamped with the required court fee stamp. The learned Advocate for this respondent referred to me to *Manghoo Ram v. Firm Girdhari Lal-Ram Chand* (4) but this is a very old authority decided long before the amendment of Article 158 of the Limitation Act. This authority is otiose.

(3) I.L.R. (1942) 2 Cal. 160.

(4) A.I.R. (1935) Lah. 951.

He then submitted that this "Objection" should be treated as an "application." I do not know how I can do so when the notice served on the respondent clearly shows that he was required "to file application to remit or set aside an award" under "section 14 (2) of the Arbitration Act" in printed Form Original Side/Civil 96A. In *Gadiraju Bangarayya and another v. Gottemukkula Ramabhadriraju* (5) an objection instead of an application was no doubt accepted by the Court but the facts are entirely different from those in the instant case. In that case the party was misled by the order of the Court posting the suit for objections, and the objection not only was in substance an application to set aside the award, but almost so in form. This "Objection" in the present case was signed by both the learned Advocate and the respondent No. 4 and in the verification the word "application" was purposely deleted and the word "objection" substituted as in the heading. U Moungh Moungh Ghine the 4th respondent must therefore fail and he must also fail on the other point, viz. the Power of Attorney granted to the applicant, which I have discussed above.

There are no grounds as specified in section 30 of the Arbitration Act, 1944, for setting aside the award. In exercise of the power given under section 17 of the said Act the amended application of the applicant dated 5th May 1958 is accepted with the award filed with costs of the application against the respondents Nos. 4 and 5 in equal shares, and consequently a judgment is passed in the terms of the award with particular reference to paragraph No. 4 of the said award with the direction that the arbitrator be released forthwith. The respondents Nos. 4 and 5 shall also pay 2 gold mohurs each as Advocates' fees for each of the Advocates representing (i) the applicant, (ii) respondent No. 3 and (iii) respondent No. 7.

C.C.
1965
U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
KHIN AND
TEN OTHERS

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

U KHIN MAUNG (APPELLANT)

v.

1. A. E. MADHA.
2. MADAM CHWA SHIN	}	(RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Feb. 18.

Urban Rent Control Act, 1960—Breach of obligation of tenancy under s. 12(1) (a) — Whether assignment of premises a breach of such obligation. Assignment before expiry of 1948 Act—not breach of obligation under 1960 Act. Ejectment decree—Whether valid.

The 1st Respondent (Plaintiff) had filed a suit for ejectment against the Appellant and the 2nd Respondent on the ground that the Appellant as tenant, had vacated the suit room about the year 1953/1954 after handing over the same to the 2nd Respondent (2nd Defendant).

The learned trial Judge held that as the Appellant (1st Defendant) had committed a breach of obligation of tenancy on which an ejectment decree should be passed against him. A decree was therefore passed against the Appellant, as tenant, and the 2nd Respondent as sub-tenant. The said decree was based not only on the fact that there were arrears of rent lawfully due but on the fact that there had been a breach of obligation of tenancy.

On appeal by the Appellant (1st Defendant):

Held : As the Appellant (1st Defendant) had assigned the suit room during the year 1953/1954 when the Urban Rent Control Act, 1948 was still in force, he still remains a tenant of the 1st Respondent (Plaintiff) and a suit under s. 12(1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960 for non-payment of arrears of rent lawfully due, is maintainable against him.

Held further : It is a moot point whether the failure of a tenant to give notice that he had vacated the premises which he had been occupying as required by clause (e) of s. 16 AA, constitutes a breach of obligation of tenancy under the Urban Rent Control Act, 1948.

Assuming that it does constitute a breach of obligation of tenancy under the Act of 1948, it cannot constitute a breach of obligation of tenancy under s. 12 (1)(a) of the Act of 1960. This is because after the coming into force of the Act of 1960, the provisions of the 1948 Act can only be invoked for cases which have been pending at the time of the expiry of the 1948 Act.

Ko Lan Barr v. Prafulla Chandra Palakkar and two others, C.M.A. No. 18 of 1962 of the Chief Court, referred to and followed.

Accordingly, the decree for ejectment based on the breach of obligation of tenancy of the Appellant (1st Defendant) is bad in law.

The decree was therefore confirmed in so far as it related to ejectment for non-payment of rent.

* Civil 1st Appeal No. 128 of 1964, against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 491 of 1964, dated the 17th September 1964.

Maung Maung Aye for the appellant.

M. A. Subhan for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 491 of 1961 of the City Civil Court of Rangoon the plaintiff Ismail Ahmed Madha Waqf by its Managing Trustee A. E. Madha sued the defendant-appellant U Khin Maung and the defendant-respondent Madam Chwa Shin for their ejection from the premises in suit for non-payment of arrears of rent and for alleged breach by U Khin Maung of the obligations of the tenancy, the suit being one under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960. The plaintiff also impleaded as co-defendant—the Controller of Rents, Rangoon, without having issued to him the statutory notice required by section 80 of the Civil Procedure Code. The suit was dismissed by the trial Court on the ground that the statutory notice being wanting the suit not only against the Controller of Rents but also against other defendants was not maintainable in law. The plaintiff appealed and this Court by its judgment in Civil First Appeal No. 17 of 1962 set aside the judgment and decree of the trial Court and remanded the suit under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code for trial after striking out the name of the Controller of Rents from the array of defendants. The suit has since been decreed and hence the present appeal by the 1st defendant U Khin Maung.

The plaintiff's case in brief was as follows: The Waqf was the owner of the premises known as No. 264, Lewis Street, Rangoon and the 1st defendant U Khin Maung was the tenant in respect of Room No. 12 thereof at a rental of K 45 per mensem. In Civil Regular Suit No. 1099 of 1956 of the City Civil Court of Rangoon the plaintiff Waqf sued U Khin Maung under section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act for his ejection for non-payment of

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG

v.

1. A. E.
MADHA.

2. MADAM
CHWA SHIN.

C.C.
1965
U KHIN
MAUNG
v.
1. A. E.
MADHA.
2. MADAM
CHWA SHIN.

arrears of rent. The 2nd respondent Madam Chwa Shin sought to be made a party-defendant to that suit on the ground that the tenancy had been made over to her by U Khin Maung. Her application was rejected and a decree for ejectment under section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1948, was passed against U Khin Maung alone. This decree was subsequently rescinded under section 14 of the Urban Rent Control Act, 1948. Thereafter in Civil Regular Suit No. 327 of 1957 of the City Civil Court, Rangoon, Madam Chwa Shin sued the plaintiff Waqf for a declaration that she was a sub-lessee of U Khin Maung. She failed and her appeal to the late High Court against the decision of the City Civil Court was unsuccessful. Thereafter, the plaintiff tried to move the Controller of Rents, Rangoon, to take action against U Khin Maung and Madam Chwa Shin under section 16B of the Urban Rent Control Act, 1948, read with section 16AA and for ejectment summarily of Madam Chwa Shin from the room in question. However, while the proceedings before the Rent Controller were pending the Urban Rent Control Act, 1948, expired by efflux of time without the Controller of Rents having passed any order on the application filed by the plaintiff. Therefore, the present suit was filed against U Khin Maung, Madam Chwa Shin and the Controller of Rents who, as I have already pointed out above, had since been dropped from the array of defendants.

The defence of U Khin Maung was that during the interregnum after the expiry of the Urban Rent Control Act, 1948 and before the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960, he assigned the tenancy of the suit room to Madam Chwa Shin as provided for in section 108 of the Transfer of Property Act. Therefore, the plaintiff's suit as against him was not maintainable in law. Madam Chwa Shin's defence was that since the tenancy had been validly assigned to her she was willing to pay the rent to the plaintiff. Moreover, the present suit was

bad as the notices under section 106 of the Transfer of Property Act and under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960, were served not on her but on U Khin Maung.

Several issues were framed of which the most important for the purpose of the present appeal are: (a) whether the tenancy was validly assigned by the defendant-appellant U Khin Maung to the defendant-respondent Madam Chwa Shin during the interregnum as contended by these defendants; (b) whether the present suit was maintainable in view of the fact that notices were served only on the 1st defendant U Khin Maung; and (c) whether the two defendants were liable to be ejected for non-payment of rent and for breach of the obligations of the tenancy.

The Managing Trustee of the plaintiff Waqf alone gave evidence, none of the defendants having appeared in the witness-box to prove that the tenancy had been validly assigned after the expiry of the Urban Rent Control Act, 1948, and before the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960. That there were arrears of rent lawfully due was an admitted fact. Therefore, the learned trial Judge came to the conclusion that since it had been abundantly shown from matters appearing on record that the 1st defendant U Khin Maung had vacated the suit room about the year 1953-54, after handing over the same to the 2nd defendant Madam Chwa Shin the 1st defendant had committed a breach of the obligation of tenancy for which an ejectment decree should be passed against him. Regarding the validity of the notices under section 106 of the Transfer of Property Act and section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960, the learned Judge held that in law U Khin Maung was still the tenant of the plaintiff Waqf. Therefore, he was liable to be ejected for non-payment of arrears of rent lawfully due. Accordingly a decree was passed in favour of the plaintiff Waqf as against U Khin Maung as tenant of the plaintiff and Madam Chwa

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG

v.

1. A. E.
MADHA.

2. MADAM
CHWA SHIN.

C.C.
1965
U KHIN
MAUNG
v.
1. A. E.
MADHA.
2. MADAM
CHWA SHIN.

Shin as sub-tenant of U Khin Maung. This decree was based not only on the fact that there were arrears of rent lawfully due but on the fact that there had been a breach of obligation of the tenancy. Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court the defendant U Khin Maung appealed impleading the plaintiff and the 2nd defendant Madam Chwa Shin as respondents.

Now, I am in entire agreement with the learned trial Judge that the defendants had failed to prove that the tenancy of the suit-room had been validly assigned by U Khin Maung to Madam Chwa Shin during the period when there was no Urban Rent Control Act in force. On the contrary, there are abundant reasons for coming to the conclusion that it was during the year 1953-54 that U Khin Maung had vacated the suit-room in favour of Madam Chwa Shin. Therefore, U Khin Maung still remains a tenant of the plaintiff Waqf, and a suit under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act for non-payment of arrears of rent lawfully due is maintainable as against him.

A more difficult question arises as to whether the ejection decree can be based on the fact of the existence of a breach of obligation of tenancy as envisaged in the other part of section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960. This section corresponds to section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1948, which reads:

“Notwithstanding anything contained in the Transfer of Property Act or the Contract Act or the Rangoon City Civil Court Act no order or decree for the recovery of possession of any premises to which this Act applies or for the ejection of a tenant therefrom shall be made or given unless—

(a) any rent lawfully due from the tenant which accrued after the resumption of civil government on the conclusion of hostilities with Japan has not been paid to the landlord or deposited with the Controller (under section 14B) after a written demand for payment of such rent has been

sent to the tenant by registered post and has not been complied with for three weeks from the date of such demand, or any other obligation of the tenancy, whether under the contract of tenancy or under this Act, so far as the same is consistent with the provisions of this Act, has been broken or not performed;”

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG

v.

1. A. E.
MADHA.

2. MADAM
CHWA SHIN.

No doubt, the section speaks not only of breach of obligation of tenancy under the contract of tenancy but also breach of condition of tenancy under the Act. However, it is a moot point whether the failure of a tenant to give notice that he had vacated the premises which he had been occupying as required by clause (e) of section 16AA constitute a breach of obligation of the tenancy under the Urban Rent Control Act, 1948. However, assuming though not deciding that it does constitute such a breach of the obligation of tenancy under the Act of 1948, it is evident that the failure of U Khin Maung to give a notice in the year 1953 or 1954 when he vacated the premises in favour of Madam Chwa Shin, cannot constitute a breach of obligation of tenancy under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960. As pointed out by a Special Bench of this Court in *Ko Lan Barr v. Prafulla Chandra Palakkar and two others* (1) after the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960, the provisions of the 1948 Act can only be invoked for cases which have been pending at the time of the expiry of the 1948 Act by efflux of time. The provisions of the 1948 Act cannot be applied to cases instituted during the interregnum, or to cases instituted after the coming into force of the 1960 Act. For these reasons, I am of the opinion that the decree for ejectment of the defendants based on the ground that defendant U Khin Maung had committed breach of the obligation of the tenancy, is bad in law and must be set aside.

(1) Civil Miscellaneous Application No. 18 of (1962) of the Chief Court.

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG

v.

1. A. E.
MADHA.

2. MADAM
CHWA SHIN.

Accordingly the decree appealed against is confirmed only in so far as it related to the ejection of the defendant for non-payment of arrears of rent lawfully due. As this appeal succeeds in part, I would direct that each party should bear its own costs in this Court. The defendants must pay the costs incurred by the plaintiff in the trial Court.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi C.J., U San Maung and U Tun Tin, JJ.

1. U MAUNG MAUNG 2. DAW TIN NYUN 3. DAW SEIN NYUN	}	v. U KYAW THEIN
---	---	-----------------

C.C.
1965

Feb. 23.

Administration suit—Court should not embark on enquiry as to the disputed item at time of passing of preliminary decree—function of official Referee.

Held : In a suit for accounts and administration, the Court should bear in mind the two stages contemplated by the Code of Civil Procedure, *viz.* the passing of the preliminary decree, and then embarking on an enquiry relating to disputed items of accounts.

At the stage of the preliminary decree, it should not embark on an enquiry as to whether the disputed items did or did not form part of the estate of the deceased. A much more satisfactory result will be obtained if a detailed inquiry regarding the matter is made by the Official Referee.

Myint Tin for the appellants.

Ba Gyaw for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 28 of 1962 of the Original Side of this Court, the plaintiff U Kyaw Thein, who is the respondent in the present appeal sued his two sisters, Daw Sein Nyun and Daw Tin Nyun and his younger brother U Maung Maung, for the administration of the estate of the deceased U Po Saw, who died on the 12th May 1954. The plaintiff's case was that the deceased died possessed of immoveable and moveable properties as detailed in Schedules A and B annexed to the plaint, and that although after the death of their father he had asked the defendants to give him his rightful share of the

* Civil 1st Appeal No. 33 of 1964 against the decree of the Original Side (U Kyaw Zan U) of this Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 28 of 1962 dated the 11th January 1964.

C.C.
1965

1. U MAUNG
MAUNG.
2. DAW
TIN NYUN.
3. DAW
SEIN NYUN.
v.
U KYAW
THEIN.

deceased's estate, they had refused to do so. It was common ground that all the parties to the suit were entitled to equal shares of the estate. There was also no dispute regarding the fact that items 1, 2 and 3 of schedule A belonged to the estate. The point of difference between the parties was whether item 4 of schedule A, which was a wooden building with corrugated iron roofing known as No. 17/19, 10th Street, Rangoon and the site on which it was situate belonged to the estate and whether all the three firms mentioned in schedule B also belonged to the estate. The learned Judge on the Original Side who tried the suit instead of passing a preliminary decree straight-away, after the framing of the issues, embarked on an inquiry as to whether the disputed items did or did not form part of the estate of the deceased U Po Saw. After examining witnesses cited by both the parties, he came to the conclusion that whereas the building known as No. 17/19 in 10th Street belonged to the estate, the site on which it was situate belonged to the defendant-appellant U Maung Maung personally. Regarding the items mentioned in schedule B, he came to the conclusion that all the firms, namely, U Po Saw and Sons Limited, U Hla Pe and Son and Ba Kyin and Company belonged to the estate of the deceased U Po Saw. Being dissatisfied with the judgment of the learned trial Judge, the defendants have preferred the present appeal.

Now, as pointed out by a Bench of the Calcutta High Court in *Balakbala Dasee v. Jadunath Das* (1) unless the distinction between the two stages that the Code contemplates in a suit for account and administration is strictly borne in mind, the result may be some confusion. Normally, what a Court should do in an administration suit at the stage of the preliminary decree, is to direct that necessary accounts should be taken and inquiries made. It should not, at that stage, embark on an inquiry relating

(1) LVII Cal. p. (1358).

to disputed items of accounts. However, in the case now under consideration, the learned Advocates appearing for both the parties to the appeal have asked us to give a decision regarding the ownership of the building known as No. 17/19, 10th Street, Rangoon. We shall do so leaving it to the Official Referee to make a detailed inquiry relating to two of the three items shown in schedule B.

According to Daw Khin Aye (PW 1), wife of the plaintiff U Kyaw Thein, this building was built by the deceased U Po Saw on a piece of land which he had taken on lease from a Chinese lady at a rental of K 400 per annum. After constructing the building which was originally a godown, U Po Saw himself made use of one of the rooms therein, while he leased out the two others to tenants. When in the year 1951 she and her husband U Kyaw Thein came to settle down at Rangoon at the request of U Po Saw, they at first resided at No. 27, 11th Street. About four or five months later, they shifted to No. 17/19, 10th Street, Rangoon and with the permission of U Po Saw made alterations to render it suitable for residential purposes. They spent about K 4,000 in making these alterations. They had to pay K 300 permensem as rent to U Po Saw as U Po Saw said that he needed the money for charitable purposes. U Kyaw Thein owned a godown in Stevenson Street which was given to him as a *shinbyu* gift by an old lady who regarded him as an adoptive grandson. This godown yielded a rent of K 300 per mensem, and the rent was taken by U Po Saw in payment of the rent which they had to give him for occupying building No. 17/19 in 10th Street. After the death of U Po Saw, the defendants purchased the land on which this building was situate from its owner in the name of the defendant U Maung Maung, without informing U Kyaw Thein.

U Ba Tin (PW 2), a witness cited by the plaintiff was employed as a driver by the Chinese lady from whom U Po Saw had taken lease of the land on which building

C.C.
1965

1. U MAUNG MAUNG.
2. DAW TIN NYUN.
3. DAW SEIN NYUN.
2. U KYAW THEIN.

C.C.
1965

1. U MAUNG
MAUNG.
2. DAW
TIN NYUN.
3. DAW
SEIN NYUN.
v.
U KYAW
THEIN.

No. 17/19 of 10th Street was constructed: He could state that it was U Po Saw who had constructed this godown. The defendant Daw Sein Nyun in giving evidence substantially corroborated the story of Daw Khin Aye that the godown known as No. 17/19, 10th Street, was built by her father U Po Saw in the name of her youngest brother U Maung Maung. She also admitted that after U Kyaw Thein shifted to Rangoon he occupied this godown, after making suitable alterations to make it fit for residential purposes. She also admitted that as the godown, which was subsequently converted into a residential building belonged to the estate, the plaintiff had to give her father rent at the rate of K 300 per mensem. Daw Tin Nyun, while admitting that No. 17/19 of 10th Street was constructed by her father U Po Saw, said that it belonged to the defendant U Maung Maung as it was built in his name. The defendant U Maung Maung also claimed that the house was his as it was constructed in his name. He admitted that the plaintiff paid U Po Saw K 300 per mensem as rent for occupying this building, but said that after the death of his father it was he who collected the rent. It was an admitted fact that while U Kyaw Thein remained owner of the godown in Stevenson Street, the rent received for this godown was utilized as payment of rent for the building occupied by U Kyaw Thein. This godown was however sold by U Kyaw Thein during July 1956. So, U Maung Maung said that he had to be compensated by the rent received from the godown in 9th Street. This godown appears as item I in schedule A.

From the evidence narrated above, it is clear that although the building known as No. 17/19 in 10th Street was assessed to municipal taxes in the name of the defendant U Maung Maung, it was built by U Po Saw on the land which U Po Saw had taken on lease from a Chinese lady, and that during U Po Saw's lifetime it was he who had collected rent in respect of this building. It

is also clear that this building was at all times regarded as belonging to U Po Saw. Therefore, in our opinion, the learned Judge on the Original Side was quite justified in the conclusion arrived at by him that the building known as No. 17/19 of 10th Street belonged to U Po Saw's estate.

Regarding the three firms enumerated in schedule B, the learned Advocate for the defendant-appellants has now conceded that the firm known as U Po Saw and Sons Limited may be considered as belonging to the estate. He, however, contends that the two other firms belonged to strangers, namely, Maung Hla Pe who was husband of the defendant Daw Tin Nyun, and U Ba Kyin who was a distant relation of the deceased U Po Saw, and that therefore these firms should not have been considered to belong to the estate of U Po Saw. In this connection, we consider that a much more satisfactory result will be obtained if a detailed inquiry regarding the matter is made by the Official Referee. We would therefore direct that the finding of the learned Judge on the Original Side regarding these two firms be set aside, and that a fresh decision should be arrived at thereon on the receipt of the report of the Official Referee.

In the result the preliminary decree is confirmed except in so far as it relates to the declaration regarding items 2 and 3 of schedule B. As the appellants are only partially successful in their appeal, we would direct that each party should bear its own costs of this appeal.

C.C.
1965

1. U MAUNG
MAUNG.
2. DAW
TIN NYUN.
3. DAW
SEIN NYUN.
v.
U KYAW
THEIN.

CHIEF COURT

Before U Kyaw Zan U, J.

U SAN KYAW (APPLICANT)

V.

MAUNG MAUNG KYWE (RESPONDENT). *

C.C.
1965
Sept. 10.

False evidence—Application under s. 476 of Code of Criminal Procedure—when to be made. Alleged false evidence in civil suit which was withdrawn unconditionally—condonation. Handwriting—as a mode of proof.

Where the Applicant made an application under s. 476 of the Code of Criminal Procedure to hold an enquiry against the respondent (his own son) for giving false evidence in a civil suit before the Chief Court filed by the Applicant; and which suit was compromised by the parties and was dismissed as withdrawn by the Applicant.

Held : Ordinarily, an order under s. 476 of the Code of Criminal Procedure should be made during or on or shortly after the conclusion of the proceedings. In the present case, it was made nearly 2 months after the compromise, and no explanation has been given for the delay.

Maung Ba Hla v. Emperor, (1917) Vol. XVIII, Cr. Law Journal, p. 331, *Rahimadulla Sahib v. Emperor*, I.L.R. 31 Mad., 140; *Hwe Eye Hain and One v. The King*, 1948 B.L.R. 40; *Lalji Hari v. Emperor*, (1919) Vol. XX, Cr. Law Journal, Patna, p. 226; and *Harilal (a) Hiralal Dhanuka v. Tin Tin U*, 1959 B.L.R. (H.C.) 268; referred to and followed.

Held also : Even if the Defendant gave false evidence, it was condoned by the Applicant, as the suit was withdrawn unconditionally. *Mouli Durzi v. Naurungi Lall*, IV C. W. N. p. 351; referred to.

Obiter : A comparison of handwriting is an inconclusive mode of proof. A handwriting expert should observe not the extent of similarities but the extent of dissimilarities.

Tin Shew v. The Union of Burma, 1954 B.L.R. (H.C.) 358; *Ravjappa v. Nilakanta Rao and others*; 1962 (1) Cr. Law Journal, p. 441, referred to.

Rishi Rar for the applicant.

Tun Aung (2) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application under section 476 of the Code of Criminal Procedure to hold an inquiry into an offence under section 193 of the Penal Code against the respondent, who is no other than the son of the

* Civil Miscellaneous Application No. 54 of 1964.

applicant, for giving false evidence in Civil Regular Suit No. 91 of 1961 of this Court, which was a suit for a declaration by the applicant against his children including the respondent that he was the sole owner of the premises at No. 47, 126th Street, Rangoon. It was alleged that the applicant produced certain letters in that suit, being Exhibits ၈, ၉ and ၁၀, which were said to have been written by the respondent, who denied, but the hand-writing expert deposed that the signatures on these letters were those of the respondent. These letters were not hand-written but typed. The respondent gave evidence on 24th July 1963 in that suit. The hand-writing expert was examined on 11th December 1963. Before the close of the suit the parties, however, came to a compromise outside the Court, and the suit was dismissed by U Maung Maung, J., as withdrawn by the applicant without costs on 25th February 1964. The present application was filed about four months after the expert had given evidence and nearly two months after the compromise. No explanation whatsoever was given for the delay.

C.C.
1965
—
U SAN
KYAW
v.
MAUNG
MAUNG
KYWE.

In *Maung Ba Hla v. Emperor* (1), it was held that ordinarily an order under section 476 of the Code of Criminal Procedure should be made during or on or shortly after the conclusion of the proceedings. In that case there was a delay of nearly three months. Following the Full Bench case of *Rahimadulla Sahib v. Emperor* (2), it was held in *Hwe Eye Hain and one v. The King* (3), "section 476, Criminal Procedure Code does not fix any time limit within which a complaint should be made but the tenor and the spirit of the language of the section indicate clearly that prosecution for any of the offences set out in section 295, Criminal Procedure Code, should be made at the termination of the proceeding in which

(1) (1917) Vol. XVIII, Cr. Law Journal, p. 331.

(2) I.L.R. 31. Mad. p. 140.

(3) (1948) B.L.R., p. 40.

C.C.
1965

U SAN
KYAW
v.
MAUNG
MAUNG
KYWE.

the offence alleged has been committed or soon after the termination of the said proceedings." Ba U, J, (as he then was) in that case went on to say, "Therefore the delay in taking action under section 476, Criminal Procedure Code, is in my opinion fatal to the case of the respondent. The respondent apparently did not move the machinery of the law so as to vindicate His Majesty but to satisfy his private grudge." In *Lalji Hari v. Emperor* (4), a delay of three weeks was held to be too long under the circumstances of the case. Again in *Harilal (a) Hiralal Dhanuka v. Tin Tin U* (5), it was observed that it is most desirable that a prosecution basing upon section 476 of the Code of Criminal Procedure should be initiated as early as possible, especially when the matter is not *suo motu*.

The learned Advocate for the respondent contended that since the suit had been compromised the present matter should also be deemed to have been compromised and as such, the application is misconceived and not maintainable. The point for consideration is, in the circumstances, whether it will be expedient in the interest of justice that an inquiry should be ordered. Since no mention whatsoever was made as to the alleged false evidence in the order of the Court, it was condoned by the applicant, who, in fact, withdrew the suit altogether against his children including the respondent unconditionally. By withdrawing the suit altogether the applicant did not desire to take any action or proceed with it and, I am afraid, he cannot now rely upon a certain evidence in the suit to take action against the respondent. With the withdrawal of the suit the "proceeding" has ceased to exist. The dismissal of the suit operated as a withdrawal of the same under Order 23 Rule 1 (1) of the Code of Civil Procedure. In *Mouli Durzi v. Naurangi Lall* (6) where the complainant did not desire to take further

(4) (1919) Vol, XX, Cr. Law Journal, Pat. p. 226.

(5) (1958) B.L.R. p. 268. (H.C.).

(6) IV C.W.N., p. 351.

proceedings and applied to withdraw the complaint, it was held the Magistrate was not competent to order under section 476 of the Code of Criminal Procedure, the prosecution of the complainant under section 211 of the Penal Code, for making a false complaint, on taking evidence *suo motu* as there was no proceeding before him, it being withdrawn by the complainant. I do not quite know what these denials of the signatures on the exhibits documents had to do with the applicant's suit for a declaration. If the false evidence made was clearly immaterial and if nothing hinged on it, then clearly this is not a fit case for holding an inquiry with a view to make a complaint for the prosecution of the respondent. The application rests mainly on the evidence of the hand-writing expert but this sort of evidence, as held in *Tin Shwe v. The Union of Burma* (7) is not very reliable. A comparison of hand-writing is at all times as a mode of proof, hazardous and inconclusive. The science of the study of calligraphy is yet very uncertain and inexact and instances are not rare when even the best hand-writing expert had not been able to find out the forgery. I have read the evidence of the hand-writing expert who had dwelt upon mainly on the similarities of the signatures of the respondent in his written statement, power of attorney and specimen signatures with those appearing on the exhibits documents to come to his findings that the signatures on the exhibits are those of the respondent. I think it was a wrong approach. I should say the true test is not the extent of similarities observed, but the nature of extent of dissimilarities noticed as forged documents or signatures are good imitations. *Ravjappa v. Nilakanta Rao and others* (8).

It is for the Court acting in the matter to determine in the exercise of its discretion whether or not to make an

C.C.
1965
U SAN
KYAW
v.
MAUNG
MAUNG
KYWE.

(7) (1954) B.L.R., p. 358 (H.C.).

(8) (1962) (1) Cr. Law Journal, p. 441.

C.C.
1965

U SAN
KYAW
v.
MAUNG
MAUNG
KYWE.

inquiry. I have seriously considered the matter and I am of the opinion that the circumstances are not such as to warrant a finding that it is expedient in the interest of justice that the matter should be inquired into with a view to make a complaint against the respondent. The application is therefore rejected without costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, J.

U TIN TUN (APPELLANT)

v.

U SHWE HTOO YIN (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Jan. 9.

Workmen's Compensation Act, s. 12 (1)—liability of principal—right of workmen to recover from contractor under s. 12 (1)—procedure to be adopted to enforce liability of principal.

Held : Where a workman who is employed by a contractor is injured, it is open for him to recover compensation from the contractor (his employer), under s. 12 (3) of the Workmen's Compensation Act.

However, if the workman chose to take action under s. 12 (1) of the Act, the principal and not the contractor becomes the opposite party. In such a case the principal is entitled under Rule 36 of the Rules to present a notice to the Commissioner claiming that he is entitled under s. 12 (2) to be indemnified by the contractor employed by him.

Where liability is imposed on the principal without giving him an opportunity of contesting the claim, the order of the Commissioner must be set aside.

Mon San Hlaing for the appellant.

for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by U Tin Tun, owner of Morton Lead Mine, is against the order of the Commissioner for Workmen's Compensation, Mergui, dated the 16th July 1964, in his Workmen's Compensation Proceedings No. 6 of 1957, wherein the learned Commissioner ordered the appellant to pay K 2,040 out of the compensation of K 3,240 awarded to the respondent U Shwe Htoo Yin as compensation for the death of his son Maung Tint,

* Civil Misc. Appeal No. 28 of 1964, against the order of the Commissioner for Workmen's Compensation, Mergui in his Workmen's Compensation Proceedings No. 6 of 1957, dated 16th July, 1964.

C.C.
1965
U TIN TUN
v.
U SHWE
Htoo YIN.

who was employed by one U Hmu. The facts leading to the present appeal are briefly these:

On the 25th September 1957 U Shwe Htoo Yin filed an application before the District Magistrate, Mergui, who was *ex-officio* Commissioner for Workmen's Compensation to the effect that his son Maung Tint, who was employed by U Hmu at a daily wage of K 3 in Morton Lead Mine, died of injury received while he was working in the mine, and that the owner of the mine was U Tin Tun. Notices dated the 30th September 1957 were apparently issued both to U Hmu and U Tin Tun as they filed statements in Form "Y" on the 11th December 1957 before the Additional Commissioner for Workmen's Compensation, Tavoy and Mergui, to whom the case was sent for enquiry and report. In his statement, the present appellant U Tin Tun said that the deceased Maung Tint was not his employee as the mine was run by a contractor Saya Hmu, and that in any event the deceased who was under the influence of liquor at the time of the accident was working in spite of the prohibition made by Saya Hmu. Saya Hmu's statement was to the effect that Maung Tint did not die as a result of an accident received in course of his employment as he was working in spite of the prohibition made by Saya Hmu, and moreover, Maung Tint was under the influence of liquor at that time. The learned Additional Commissioner who inquired into the case apparently treated U Shwe Htoo Yin's application as if it was a claim against Maung Tint's employer Saya Hmu. He framed only two issues, namely:

- (1) Whether Maung Tint was a workman as defined in clause (n) of sub-section (1) of section 2 of the Workmen's Compensation Act, 1924 and
- (2) Whether Maung Tint died of injury caused by an accident arising out of and in the

course of his employment within the meaning of sub-section (1) of section 3 of the Act.

C.C.
1965

U TIN TUN
v.
U SHWE
HTOO YIN.

After examining U Shwe Htoo Yin, Saya Hmu and witnesses cited by them, the learned Additional Commissioner made a report to the effect that the deceased Maung Tint was a workman employed by Saya Hmu, and that he died of injury caused by an accident arising out of and in the course of his employment in the mine which was worked by Saya Hmu under contract with U Tin Tun. He recommended that compensation of K 3,240 should be paid by Saya Hmu to U Shwe Htoo Yin, and that if this sum cannot be recovered from Saya Hmu, the owner of the mine U Tin Tun should, under section 12 of the Workmen's Compensation Act, be ordered to pay whatever amount remained unrecovered from Saya Hmu. This report was dated the 12th October 1962. On the 6th November 1962, the then Commissioner for Workmen's Compensation (U Tin Maung) passed an order for the payment by Saya Hmu of a sum of K 3,240 to U Shwe Htoo Yin. The amount was not paid and recovery proceedings resulted in the recovery of only K 1,200 from Saya Hmu. On the 12th December 1962, the successor of the Commissioner who passed the order dated the 6th November 1962 sent a notice to the present appellant U Tin Tun asking him to show cause why he should not pay K 2,040 which remained unrecovered from Saya Hmu. U Tin Tun by his letter dated the 11th January 1964 contended that he and Saya Hmu did not stand in the relation of principal and contractor within the meaning of section 12 (1) of the Workmen's Compensation Act, 1924, and that therefore, whatever compensation that was awarded to U Shwe Htoo Yin for the death of his son Maung Tint should be recovered from Saya Hmu alone. This contention was rejected by the learned Commissioner who passed the order dated the 16th July 1964 to the

C.C.
1965
U TIN TUN
v.
U SHWE
HTOO YIN.

effect that out of the compensation of K 3,240 awarded to U Shwe Htoo Yin, U Tin Tun was liable under section 12 (2) of the Act to pay K 2,040. Being dissatisfied with the order of the learned Commissioner, U Tin Tun had filed the present appeal.

Now, it is clear that both the Additional Commissioner for Workmen's Compensation, who inquired into the case and the two Commissioners, who passed orders thereon, were not familiar with the procedure involved in a proceeding under section 12 (1) and (2) of the Workmen's Compensation Act, 1924. For the purpose of ready reference I shall reproduce below sub-sections (1), (2) and (3) of this section. They read:

" 12. (1) Where any person (hereinafter in this section referred to as the principal) in the course of or for the purposes of his trade or business contracts with any other person (hereinafter in this section referred to as the contractor) for the execution by or under the contractor of the whole or any part of any work which is ordinarily part of shall be liable to pay to any workman employed in the execution of the work any compensation which he would have been liable to pay if that workman had been immediately employed by him; and, where compensation is claimed from the principal, this Act shall apply as if references to the principal were substituted for references to the employer except that the amount of compensation shall be calculated with reference to the wages of the workman under the employer by whom he is immediately employed.

(2) Where the principal is liable to pay compensation under this section, he shall be entitled to be indemnified by the contractor or any other person from whom the workman could have recovered compensation, and where a contractor who is himself a principal is liable to pay compensation or to indemnify a principal under this section he shall be entitled to be indemnified by any person standing to him in the relation of a contractor from whom the workman would have recovered compensation, and all questions as to the

right to and the amount of any such indemnity shall, in default of agreement, be settled by the Commissioner.

(3) Nothing in this section shall be construed as preventing a workman from recovering compensation from the contractor instead of the principal.

* * * * *

Under sub-section (3) above, it is open to a workman to recover compensation from his own employer, namely, the contractor mentioned in the section instead of the principal. However, if the workman chooses to take action under sub-section (1), the principal and not the contractor becomes the opposite party. In such a case, the principal is under rule 36 of the Workmen's Compensation Rules, 1924, entitled to present a notice to the Commissioner claiming that he is entitled under sub-section (2) of section 12 to be indemnified by the contractor employed by him. On the receipt of such a notice of claim, the Commissioner must issue notice to the contractor in Form "J". The person served with this notice can contest either the applicant's claim for compensation or the opposite party's claim to be indemnified. To do this, he must appear before the Commissioner on the date fixed for the hearing and when he so appears he has all the rights of a party to the proceedings. In default of appearance he will be deemed to admit the validity of the award made against the opposite party and also to admit his own liability to indemnify the opposite party for any compensation recovered from him *vide* sub-rule (2) of rule 36.

Now, in the case under consideration, both the Additional Commissioner for Workmen's Compensation and the two Commissioners who passed the orders dated the 6th November 1962 and the 16th July 1964 had apparently treated Saya Hmu as the opposite party in the case. The learned Commissioner, who passed the order dated the

C.C.
1965

U TIN TUN
U SHWB
HTOO YIN.

C.C.
1964
U TIN TUN
v.
U SHWE
HTOO YIN.

16th July 1964 now under appeal, had misapplied sub-section (2) of section 12.

The net result of the procedure adopted by the Additional Commissioner and the two Commissioners concerned in the case now under consideration was that the applicant U Shwe Htoo Yin's claim for compensation for the death of his son was proceeded with *ex parte* in so far as the present appellant was concerned. The appellant was not given a real opportunity of contesting that he was not a principal within the meaning of section 12 (1) of the Workmen's Compensation Act, 1924, or that the deceased Maung Tint was a workman of his contractor Saya Hmu, and that the deceased died of injury caused by an accident arising out of and in the course of his employment. The order appealed against must therefore be set aside. The Commissioner for Workmen's Compensation must now proceed with the application of U Shwe Htoo Yin in so far as it concerns U Tin Tun according to law, in the light of the remarks made above. There will be no order as to costs of this appeal.

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုးကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရွှေတွင်။

ကာကွယ်ရေးဥာန တာဝန်ခံအတွင်းဝန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ဖွားရင် ပါ ၄ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
ဖေဖော်ဝါရီလ
၁၈ ရက်။

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—တပ်မတော် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၅—ငွေကို အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူရန် အမိန့်—ပြစ်ဒဏ်—၎င်းပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးနောက် ၎င်းအပေါ်တွင် အမှုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။

တပ်မတော် အရာခံဗိုလ်တဦး၏အမည်နှင့်ငွေ ၁,၁၆,၀၀၀ ကျပ်အပ်နှံထားကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ၎င်းအားအမှုစွဲဆိုပြီး၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၅ အရ၊ ထိုငွေကို အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူရန်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့အမိန့်မချမှတ်မီ၊ ပဌမအယူခံတရားခံက ငွေကျပ် ၁,၁၅,၀၀၀ ကို မိမိသည် ထိုအရာခံ ဗိုလ်နှင့် ၎င်း၏ဇနီးတို့အား အပ်နှံခဲ့ကြောင်းနှင့် တရားလွှတ်တော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ တတက်သတ် ဒီဂရီရှိခဲ့၏။

ထိုဒီဂရီမှာ၊ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ပါဟု မြွက်ဟကျေညာစေရန်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက တဖန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အမှု၏အဆိုလွှာ၌ တရားစွဲဆိုရန်အကြောင်းသည်၊ အထက်ဖော်ပြပါ ငွေကို၊ အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းခံရစေမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သော ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက် နေ့တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း အတိအလင်းဖော်ပြထားလေသည်။

ဤအတောအတွင်း အဆိုပါအရာခံဗိုလ်သည်၊ မိမိ၏ပြစ်ဒဏ်နှင့် အထက်ပါအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ တရားရုံးချုပ်အထိ အယူခံဝင်ရာ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ၎င်း၏အမှုကို ကြားနာ ရာ၌၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် အကျုံးဝင်နေသဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကိုပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

၎င်းနောက် နိုင်ငံတော်အစိုးရကစွဲဆိုသော ပေါ်ပြခဲ့သည့်အမှုကို ဆက်လက်ကြားနာရာ၌ မူလ ဘက်ဆိုင်ရာ၊ တရားသူကြီးက၊ အဆိုပါအရာခံဗိုလ်သည်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် အမှုကိုပယ်လိက်သည်။

ဤသို့အမှုကိုပယ်လိက်သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မကျေနပ်၍၊ အယူခံဝင်ရာ၊

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမ အယူခံမှု အမှတ် ၄၈။
† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၄၄ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက် နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ်မှမူလဘက်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 ကာကွယ်ရေးဌာ
 နတာဝန်ခံ
 အတွင်းဝန်
 နှင့်
 ဒေါ်ဖွားရင်
 ပါ ၄။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤအယူခံတွင် ဆုံးဖြတ်ရမည်မှာ၊ အဆိုပါပြစ်ဒဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ တရားစွဲဆိုသောအမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သလော ဟူသည့်အချက်သာဖြစ်သည်။ ဤအမှုပါ ငွေကိုအစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူသည့်အမိန့်မှာ ပြစ်ဒဏ်တရပ်ဖြစ်ပေသည်။

အဆိုပါချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်တို့မှာ ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ရာ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်ချမှတ်ခဲ့သော ငွေကျပ် ၁,၁၆,၀၀၀ ကိုအစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူသည့် အမိန့်မှာ မတည်ရှိတော့သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို အကြောင်းပြုအခြေခံ၍၊ စွဲဆိုသောအမှုမှာလည်း တည်ရှိနိုင်မည်မဟုတ် အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးချစ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဘီ၊ ကေ၊ ဆင်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ယခုမူဒင်းပါ အကြောင်းခြင်းရာများကို လိုအပ် သမျှ ဖော်ပြရသော်၊ ဒုတိယ အယူခံတရားခံ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီသည်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်၍၊ တပ်မတော်တွင် အရာခံခိုလ်တဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့ ပဋ္ဌည်းအပ်နှံရာဌာနများကို သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ လိုက်လံစစ်ဆေးရာ၌၊ စတုတ္ထ အယူခံတရားခံ ကွပ်ကဲသော၊ ရန်ကုန်ပဋ္ဌည်းအပ်နှံရာဌာနလီမိတက်တွင်၊ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီ နာမည်ဖြင့် ငွေ ၁,၁၆,၀၀၀ ကျပ် တွေ့ရှိ၏။ ယင်းငွေမှာ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီ ရရှိသော လစာငွေထက် အဆမတန် များလွန်းသည်ဖြစ်၍၊ ၎င်းအပေါ်၌ အာတီလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေအရ အမှုစွဲဆိုသည်ကို၊ စစ်တရားရုံးက ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်၍ ထောင်ဒဏ်ကျခံစေသည့်အပြင်၊ အဆိုပါငွေကို ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းအားဖြင့် တရားခံ ခံစားရရှိကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ တပ်မှူးက၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၅ အရ၊ အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူရန် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ယင်းသို့ အမိန့်ချမှတ်မီ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်၊ ပဋ္ဌမအယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဖွားရင်သည်၊ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီနှင့်ဇနီးဖြစ်သူ တတိယအယူခံ တရားခံ မကြင်ယုံ အပေါ်၌၎င်း၊ စတုတ္ထအယူခံ တရားခံ အပေါ်၌၎င်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ ငွေအနက် ငွေ ၁,၁၅,၀၀၀ ကျပ်ကို မိမိသည် ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီနှင့်ဇနီး မကြင်ယုံ တို့အား ယုံကြည်အပ်နှံထားခဲ့ကြောင်းဖြင့်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၃၀/၅၈ တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ ၎င်းတို့က အမှုကို မဆုခံသဖြင့် တရားလွှတ်တော် က တဘက်သတ် ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်။ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာချာချီသည်

မိမိအပေါ်၌ ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ထို့နောက်တဖန်၊ ဤ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ပြန်ရာ၊ တရားရုံးချုပ်က ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် အမှုကြားနာရာ၌၊ ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီးက ယင်းအမှုသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ယူ၊ အင်(န)၊ ဘာတာချာချီ အပေါ်၌ ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဝန်ခံသည်ဖြစ်ရာ၊ တရားရုံးချုပ် စုံညီခုံရုံးက သဘောတူသဖြင့် ထိုပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ယခုပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာ ယင်းသို့ပယ်ဖျက်လိုက်သည့် အကြောင်းကြောင့်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၄၄/၆၁ တွင်၊ အစိုးရသည် ယခုအယူခံ တရားခံ ၄ ဦးအပေါ်၌ ပဌမအယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဖွားရင် ရရှိခဲ့သော တဘက်သတ် ဒီကရီသည် တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ပါဟု မြွက်ဟကျေညာစေရန် စွဲဆိုသောမူခင်းသည် တရားစွဲဆိုရန် အခြေအမြစ်ရှိသေးသလောဟူသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင် အဆိုလွှာ၌ တရားစွဲဆိုရန်အကြောင်းသည် အထက်ဖော်ပြပါငွေကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သော ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထား၏။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ယင်း အမိန့်ကို အကြောင်းပြု၍ အစိုးရသည် ထိုအမှုကို စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤရုံးမူလဘက် ဆိုင်ရာ တရားသူကြီးသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ထုံးများကို ကိုးကားပြီး ယူ၊ အင် (န) ဘာတာချာချီ အပေါ်၌ ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ရာ၊ ယူ၊ အင်(န)၊ ဘာတာချာချီသည် ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုမှ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိပြီး လူသစ်ဖြစ်သွားကြောင်းတွေ့ရှိ၍၊ ၎င်းအပေါ်၌ စွဲဆို သော တရားမမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်တော့ကြောင်းနှင့် အမှုကို ပလပ်လေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ရွှေနေတဦးကိစ္စ (၁) တွင်၊ ထိုရွှေနေက ၎င်းအား အထက်တန်းရွှေနေအဖြစ် အမှုလိုက်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသည်တွင် ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးက ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်၏ ရည်ရွယ်ချက် မှာ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူ တိုင်းရင်းသားများအား ဘဝသစ်၊ လူသစ်ဖြစ်စေရန် သင်ပုန်း ချေသည့်စနစ်ဖြင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ ယင်းရွှေနေသည် ထိုအမိန့် တွင် အကျုံးဝင်သဖြင့်၊ ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုမှ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိ သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ အမှုကို ကြားနာသော ခုံရုံးက ယင်းလျှောက်လဲသည့်အတိုင်း သဘောတူညီသဖြင့် ထိုရွှေနေသည် ၎င်းအပေါ်၌

၁၉၆၅
 ကာကွယ်ရေးဌာ
 နတာဝန်ခံ
 အတွင်းဝန်
 နိုင်
 ဒေါ်ဖွားရင်
 ပါ ၄။

(၁) တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကအမှု၊ အမှတ် ၉။

၁၉၆၅
 ကာကွယ်ရေးဌာ
 နတာဝန်ခံ
 အတွင်းဝန်
 နှင့်
 ခေါ်ပို့ရင်
 ပါ ၄။

ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်တို့မှ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိသည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုလိုက်၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် အပိုဒ် ၁၊ စာပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

“၁။ ။ (၁) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား တဦးဦးသည်၊ ဤ အမိန့် ထုတ်ပြန်သည့်နေ့ရက်မတိုင်မီက၊ စာပိုဒ်ခွဲ (၂) တွင် ဤအမိန့်နှင့် မသက်ဆိုင်စေရဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ရာဇဝတ်ပြစ်မှုများမှအပ၊ အခြားရာဇဝတ် ပြစ်မှုတခုခုကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ရ က၊ အဆိုပါ အခြားရာဇဝတ်ပြစ်မှုများအတွက် လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်။”

ပညာရှိ လက်ထောက် အစိုးရရှေ့နေချုပ်က ယူ၊ အင်(န)၊ ဘာတာချာချီ ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုမှာ ထိုစာပိုဒ် ၁၊ စာပိုဒ်ခွဲ (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်ဟု ဝန်ခံ၏။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ ယူ၊ အင်(န)၊ ဘာတာချာချီသည်၊ မိမိကျူးလွန်ခဲ့သော ရာဇဝတ်ပြစ်မှုအတွက် လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်း သာခွင့် ရရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဤအမှုတွင် ယူ၊ အင်(န)၊ ဘာတာချာချီသည်၊ ဘဝသစ်လူသစ်အဖြစ်သို့ရောက်ရှိ သဖြင့်၊ မိမိ၏ မူလရာထူးကို ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက်၊ လျှောက်ထားနိုင် မခိုင်ဆိုသည့် ပြဿနာ မပေါ်ပေါက်ချေ။ ၎င်းအပေါ်၌ ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ရာ၊ ထိုပြစ်ဒဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ တရားစွဲဆိုသောအမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သလောဟူသည့်အချက်ကိုသာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ပြစ်ဒဏ်ဆိုသည့် စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အထွေထွေစကားရပ်များ အက်ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိချေ။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၅၃ တွင် ပြစ်ဒဏ်အသီးသီးကို သတ်မှတ် ရာ၌၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ ပစ္စည်းကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းလည်း မူလက ပါဝင်သည်။ သို့သော် ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ ပစ္စည်းအားလုံးကို သိမ်းယူ သည့်သဘော သက်ရောက်လေသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ကျူးလွန်သောပြစ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူရန် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေကို ဆက်လက်တည်ရှိစေခဲ့၏။ ဥပမာဆိုလျှင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၉ တွင် ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းတဦးသည်၊ ဥပဒေအရ ပစ္စည်းတခုခုကို ဝယ်ယူခြင်းမှ တားမြစ်ထားလျက်နှင့် ဝယ်ယူလျှင်၊ အခြားပစ်ဒဏ်များအပြင်၊ ထိုပစ္စည်းကိုသိမ်းယူ

သည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း ခံရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ဤအမှုပါဠော့ကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူသည့်အမိန့်မှာလည်း ပြစ်ဒဏ်တရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ပညာရှိ လက်ထောက် အစိုးရရွေးနေချုပ်က အယူခံလွှာ ငြင်းချက်များတွင်၎င်း၊ လျှောက်လဲတင်ပြရာ၌၎င်း၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ယူ၊ အင်(န်)၊ ဘာတာ ချာချီ အပေါ်၌ ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်တို့မှ ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ဝန်ခံ၏။ ထိုဝန်ခံချက်အတိုင်း ဤရုံးကလည်း သဘောတူညီ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောဧ ၁,၁၆,၀၀၀ ကျပ်ကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူသည့်အမိန့်မှာ မတည်ရှိတော့သဖြင့် ထိုအမိန့်ကိုအကြောင်း ပြု အခြေခံ၍ စွဲဆိုသော ဤမူခင်းမှာလည်း တည်ရှိနိုင်မည်မဟုတ်တော့ပေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို ပလပ်လိုက်သည်။ ဤအမှုကို တရားစွဲဆိုပြီးမှ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့် ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့်၊ ထိုအမိန့်အရ ယူ၊ အင်(န်) ဘာတာချာချီ အပေါ်၌ ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်သောကြောင့်၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်တော့သည့်ဖြစ်ရာ၊ အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျခံကြစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ။

၁၉၆၅

ကာကွယ်ရေးဌာ
နတာဝန်ခံ
အတွင်းဝန်
နှင့်
ဒေါ်ဖွိုးရင်
ပါ ၄။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတင်

ကာရမယား ကာလီရာမာရာမန် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၁ ရက်။

ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၂) — နိုင်ငံခြားသား ဟုတ် မဟုတ်ကိစ္စ—ရာဇဝတ်မှု တွင်ဖွင့်လှစ်၍၊ စွဲဆိုခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ နိုင်ငံခြားသား ဟုတ်-မဟုတ် စစ်ဆေးရသည့်အမှုများ၌ ချမှတ်ထားသော ဒဏ်ငွေသည်မများသော်လည်း ဒဏ်သင့်သောသူများသည်၊ ဆက်လက်၍ အရေးယူခြင်းခံရကောင်း ခံရနိုင်သည်။ ထို့ပြင်၎င်းတို့သည် ပြည်ထောင်စုသားများဖြစ်နေကြလျှင် ထိုသို့အရေးယူခံရခြင်း အားဖြင့် အဘိုးတန်သောပြည်ထောင်စုသားဘဝကို ဆုံးရှုံးနိုင်သည်။

ရာဇဝတ်မှု ဖွင့်လှစ်၍၊ စွဲဆိုကာမျှနှင့် ထိုအချက်ကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ မစွတာစစ်ဖိုး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။ ဤပြင်ဆင်မှုနှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၅ (ခ) နှင့် ၃၆ (ခ) တို့ကိုအတူ ကြားနာခဲ့သည်။ လျှောက်ထား သူများသည် သီးခြားဖြစ်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့အား၊ ဝေါမြို့၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး ရုံးက နိုင်ငံခြားသားများ ဖြစ်ကြသည်ဆိုကာ၊ နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ အရ၊ အရေးယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပွားသည့်ဒေသနှင့် အကြောင်းအရာတို့ ဆင်တူ ကြသည်။ စဉ်းစားရန်ပြဿနာများလည်း သုံးမှုစလုံးတွင် ထပ်တူထပ်မျှလိုပင်ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူများအားရုံးသို့ နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် ထုတ်ယူကိုင်ဆောင်ခြင်း မပြုသောကြောင့်၊ သက်ဆိုင်ရာတို့က စွဲဆိုဘင်ပို့သောအခါ၌၊ လျှောက်ထားသူများက မိမိတို့သည်၊ ပြည်ထောင်စုသားများ ဖြစ်ကြပါသည်ဟု ခုခံချေပခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အလုံသက်သေမထူနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ဝေါမြို့နယ်ပိုင်ပညာရှိ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃၄ (ခ)၊ ၃၅ (ခ)၊ ၃၆ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၉၊ ၂၀၊ ၂၁ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့၊ ရာဘက် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍၊ ဆင်ခြင်မှု။

ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကင်းတို့အား၊ နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ၆(၁) (က) အရ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိပြီးလျှင်၊ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၅(၁) အရ ဒဏ်ငွေ ၂၅ ကျပ်စီ ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကိုလျှောက်ထားသူများ အသီးသီး တို့သည်၊ ပဲခူးမြို့ ရာ တက်စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ် လျှောက်ထားခဲ့ကြပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှိရာဘက် စက်ရှင်တရားသူကြီးကလည်း မူလရုံးအတိုင်းပင် တွေ့ရှိ သဘောပိုက်ကာ၊ ၎င်းတို့၏ ပြစ်မှုများကို ပလပ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
 ကာရမယားကာ
 လီရာမာရာမန်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤရုံး၌လျှောက်ထားသူတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး မဇ္ဇတာ စံစီဖိုးက၊ လျှောက်ထား သူများသည် ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၂) တွင်အကျုံးဝင်ပါ သည်။ လျှောက်ထားသူများကိုယ်တိုင် ပြည်ထောင်စုအတွင်း၌ မွေးဖွားခဲ့ကြ၍ ၎င်းတို့၏ မိဘများသည်လည်း အလားတူပင် မွေးဖွားခဲ့ကြပါသည်။ ဘိုးဘွားများသည်လည်း ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ပင်ရင်းတိုင်းပြည်အဖြစ် ထာဝစဉ်အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့ ကြသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအချက်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံကြသဖြင့်၊ လျှောက်ထား သူများသည် ဇာတိအရပ် ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်ကြပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

အမှုများကို စစ်ဆေးခဲ့သောပညာရှိ မြို့နယ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ လျှောက် ထားသူများက တင်ပြသောသက်သေချားသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် မွေးဖွားခြင်း၊ ၎င်းတို့၏မိဘများ မွေးဖွားနေထိုင်ခြင်း စသည်တို့ကို သက်သေထွက်ကြသဖြင့်၊ ဘိုးဘွား များနှင့်ပတ်သက်၍ အထောက်အထား မပြနိုင်ကြောင်းဖြင့် တွေ့ရှိထားသည်။ အမှုတွဲ များကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုသောအခါ ထိုအတိုင်းပင် မှန်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် လျှောက်ထားသူများသည် ရှေ့နေရှေ့ရပ် အကူအညီမရခဲ့ဘဲ မိမိတို့အနေနှင့် မွေးဖွား ကတည်းက မြန်မာပြည်တွင်အခြေစိုက်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ကိုသာ အဓိကထား၍ ထွက်ဆိုခဲ့ပုံရသည်။ ၎င်းတို့၏မိဘများသည် မြန်မာပြည်တွင် မွေးကြောင်းဖြင့်ထွက်ဆို ကြသည်။ အဘိုးအဘွားတို့က မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေစိုက် နေထိုင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြောင်းကိုမူ အရေးကြီးသော အချက်တရပ်အဖြစ် ထည့်သွင်းထွက်ဆိုခြင်းမရှိ ခဲ့ကြချေ။ ဥပဒေ ၈ ပြဋ္ဌာန်းသောအချက်အချင်းအပြည့်အစုံကိုမသိ၍ ထိုသို့ပျက်ကွက် ခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ လျှောက်ထားသူများ တင်ပြသော သက်သေချားကို အဘိုး အဘွားများအထိ မှတ်မိသူများလည်းရှိသည်။ ထိုအဘိုးအဘွားတို့သည် ရွာတွင်ပင် လယ်သာယာယုန်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြပြီးလျှင်၊ စစ်ကြီးဖြစ်သောအခါမှ ထွက်ပြေးသွား ကြသည်။ စသဖြင့်၊ ကာရမယား၏ အမှုတွင်၎င်း၊ ကလီရာမ၏ အမှုတွင်၎င်း ထွက်ဆို ကြသည်။ ကာရမယား၏အမှုတွင် ထိုသို့ထွက်ဆိုသော သက်သေနှစ်ဦးအနက်၊ ကိုထွန်း မြိုင် ခံပြု (၂) သည်အသက် ၆၆ နှစ်ရှိပြီဖြစ်၍၊ စစ်မဖြစ်ပွားမီက အဖြစ်အပျက် တို့ကို ကောင်းစွာသိနိုင်သူဖြစ်သည်။ အလားတူ ကလီရာမ၏အမှုတွင် ဦးအေးမောင်

၁၉၆၅

ကာရမယားကာ
လီရာမာရာမန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ခံပြု (၂) သည်အသက် ၇၇ နှစ်ရှိပြီဖြစ်၍၊ ခေတ်ဟောင်းကို မှီသူလည်းဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ရာမန်၏အမှုသည်။ ဦးပန်း ခံပြု (၂) နှင့်ဦးဘိုးငယ် ခံပြု (၃) တို့သည် အသက် ၅၁ နှစ်ရှိ လူကြီးများဖြစ်ကြ၍၊ လျှောက်ထားသူများ၏ အဘိုးအဘွားအထိ မှီခိုကြသူများဖြစ်ကြသည်။

လျှောက်ထားသူများသည်၊ တောင်သူလယ်လုပ်အဖြစ် အသက်မွေးလာခဲ့ကြသူ များဖြစ်ရာ၊ ကျေးရွာတွင် အမြစ်တွယ်၍နေသူများဖြစ်ကြပုံရသည်။ ၎င်းတို့၏ မိဘ များသည်၎င်း၊ အဘိုးအဘွားများသည်၎င်း၊ ရွာတွင်လယ်ယာလုပ်ကိုင် နေထိုင်ခဲ့ကြ သူများဖြစ်ပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူများ ခုခံချေပသကဲ့သို့ ၎င်းတို့သည် ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၂) တွင်အကျုံးဝင်ကောင်း ဝင်မည်ဟု ယူနိုင်သည့် သက်သေအ ထောက်အထားများကို အမှုတွဲတွင် တွေ့ရှိရသည်။

ပညာရှိ အစိုးရရွေးနေကြီး ဦးနှစ်ကလည်း၊ အထက်ပါအတိုင်းပင် ထောက်ခံ ထွက်ဆိုသည်။ လျှောက်ထားသူများအနေနှင့် ဥပဒေကို မကျွမ်းကျင်၍၎င်း၊ ဖော်ပြပါ အက်ဥပဒေ ၄(၂) တွင်လိုအပ်သော အချည်အချင်းတို့ကို တိကျစွာဖော်ထုတ်တင်ပြ နိုင်ခြင်းမရှိ၍၎င်း၊ ဤသို့အပြစ်ပေးခံခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄(၂) တွင်အကျုံးဝင်ပုံပေါ်သည့်သက်သေများ အမှုတွဲများတွင်ရှိနေသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အား ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးသင့်ပါသည်ဟု ထောက်ခံလျှောက် ထားသည်။

ဤအမှုမျိုးများ၌ ပေးဆောင်ရန် ချမှတ်ထားသောဒဏ်ငွေသည် မများသော် လည်း၊ ပြစ်ဒဏ်သင့်ထားခြင်းဖြင့် လျှောက်ထားသူများသည်၊ နိုင်ငံခြားသို့ အပြစ် ဆက်လက်အရေးယူခြင်း ခံရကောင်း ခံရနိုင်သည်။ အကယ်၍၊ လျှောက်ထားသူ များသည် ပြည်ထောင်စုသားများ ဖြစ်နေကြလျှင်၊ ထိုသို့အရေးယူခံရခြင်းအားဖြင့် အဖိုးတန်သော ပြည်ထောင်စုသားဘဝကို ဆုံးရှုံးနိုင်သည့်ပြင်၊ ပြည်နှင့်ဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ထပ်လောင်း၍ ပြစ်ဒဏ်များ ခံရကောင်း ခံရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အမှုများတွင်ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းအချက်များအရ လျှောက်ထား သူများအပေါ်တွင် ချမှတ်ထားခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းနှင့်ဒဏ်ငွေ ပေးဆောင် ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်သင့်သည်ဟု ယူဆသည်။ လျှောက်ထားသူများ အနေနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုကို အထင်အရှု ပေါ်လွင်စေရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရန်သင့်မသင့်စဉ်းစားရန်လိုကောင်း လိုပေလိမ့်မည်။ အလားတူပင် အစိုးရဘက် မှလည်း၊ ၎င်းတို့သည် ပြည်ထောင်စုသားဟုတ်မဟုတ် လေးလေးနက်နက် စုံစမ်း စစ်ဆေးသင့်ကောင်း သင့်ပေလိမ့်မည်။ ရာဇဝတ်မှုနှင့်လှစ်၍စွဲဆိုကာမျှနှင့် ထိုအချက်

ကိုဘိကျရှင်းလင်းစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဗွီ
 စံစီဒိုးကသည်း၊ အစိုးရအနေနှင့် ထိုကဲ့သို့ ဆက်လက်စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်း များကို
 ပြုလုပ် ယျက် ရှိပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်။

အထက်ပါ မှတ်ချက်များဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်ချက်များကိုလက်ခံ၍ လျှောက်ထားသူ
 များအပေါ်တွင် အမှုများနှင့် ပတ်သက်သမျှ ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းနှင့်
 ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ရန် အမိန့်တို့ကို ပယ်လိုက်သည်။ ဒဏ်ငွေကို ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ကာ၊
 လျှောက်ထားသူများအား ပြန်လည်အမ်းရန်ဖြစ်သည်။

အခွင့်အထူးတရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်စံဦး ရှေ့တွဲ

† ၁၉၆၅

ဖေဖော်ဝါရီလ
၁၃ ရက်။

ကိုတုံပါ ၇ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

မမြင့်မြင့် (အယူခံတရားခံ) *

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ—ဖယ်ရှားရန် နို့တစ်ပေးပြီးနောက် အိမ်ငှားခ ဆက်လက်ကောက်ခံခြင်း—ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၂(ဆ)—အိမ်ငှားဆက်လက်၍ ဖြစ်ခြင်း—နို့တစ် စာကိုရုပ်သိမ်းရာရောက် မရောက်—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးပုဒ်မ ၁၀၆ နှင့် ၁၁၃—အိမ်ငှားခ ဆက်လက်ကောက်ခံခြင်းကြောင့်၊ အသစ်ငှားရမ်းရာ မရောက်ခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ၊ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရ၊ အိမ်ငှား ဆိုသည့်စကားရပ်၌ ဖယ်ရှားရေးရန် နို့တစ်စာရက် ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ နို့တစ်စာရရှိသော အိမ်ငှား သည်၊ ပစ္စည်းအရ၊ ငှားရမ်းသူများအဖြစ်မှ တရားဥပဒေအရ၊ အငှားခယူရသူများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ သွားကြသည်။ အိမ်ငှားရမ်းခြင်းမှာ တည်မြဲလျက်ရှိသေးသည်။

သို့ဖြစ်၍ ထိုအိမ်ငှားထံမှ ဆက်လက်၍ အိမ်လခယူသော်လည်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၃ အရ၊ နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းဖြစ်သည် မဖြစ်သည်ကိုစဉ်းစားရန်လိုသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၃ နှင့် ဤအမှုသည် မသက်ဆိုင်ဟုထားကိဦး၊ ငှားရမ်းခ များ ဆက်လက်ကောက်ခံရုံမျှဖြင့် အိမ်ရှင်သည် မိမိပေးခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ ပုဒ်မ ၂(ဆ) အရ၊ ငှားရမ်းသူများအဖြစ် တည်ရှိလျက်ရှိနေသောကြောင့် တကြောင်း ၎င်းတို့ထံမှလည်း ငှားရမ်းခများဆက်လက် ကောက်ခံနိုင်သည် တကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘိုဂီရမ် နှင့် ဦးဘစိုး ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၅၆၅ ကို ရည် ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် ဤအမှု၌ အိမ်ရှင်သည် အယူခံဝင်ခဲ့သည့်အပြင် တဘက်မှ အယူခံဝင်ရာတွင်လည်း ဆက်လက် ခုခံခဲ့ရာ၊ မိမိပေးထားခဲ့သော၊ နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် ကြံရွယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အခွင့်အထူး တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆ နှင့် ၇။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှု အမှတ် ၈၂၊ ၈၅၊ ၈၆၊ ၈၃၊ ၈၇၊ ၈၄၊ ၈၈ တို့တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ် အယူခံ ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

တန်မီနှင့် အဝေအမှု ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၅၀၄ ကိုရည်ညွှန်း၍၊ လိုက်နာသည်။

၁၉၆၅
ကိုတုံပါ ၇၊
နှင့်
မမြင့်မြင့်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိမ်ငှားရမ်းခများကို ဆက်လက်ကောက်ခံနေရုံမျှဖြင့် အိမ်ရှင်သည် အခင်းဖြစ်ပွားစာကို အသစ်ငှားရမ်းသည်ဟုမယူဆနိုင်။ ဤအမှု၌ အိမ်ရှင်သည် ငှားရမ်းခများကို ဆက်လက်ကောက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အိမ်သစ်ဆောက်ရန် သဘောထား မပြောင်းခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆို သည့်အပြင်၊ မူလရုံး၌တရားရုံးသည့်အခါ အယူခံဝင်ခဲ့သည်ကို၎င်း၊ အထက် အယူခံရုံးအသီးသီး တွင် ဆက်လက်၍၊ ခုခံခဲ့သည်ကို၎င်း ထောက်သော် အယူခံတရားလိုတို့အား၊ အခင်းဖြစ်ပွားစာကို အသစ်ငှားရမ်းသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ ဦးအုန်းမောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဦးလှသိန်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤအယူခံမှုများပါ အကြောင်းခြင်းရာများမှာ ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ အမှုများကိုလည်း တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ် သည်။ အမှုအကြောင်းခြင်းရာလိုရင်းအကျဉ်းချုပ်ကိုသာ ဖော်ပြရသော်၊ အယူခံ တရားခံ မမြင့်မြင့်သည် မိမိပိုင် အခင်းဖြစ် ပွားစာမှ အယူခံတရားလို အသီးသီးတို့အား ထွက်ခွာဖယ်ရှားစေရန်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ မူလရုံးက မမြင့်မြင့်သည် အခင်းဖြစ်ပွားစာကို အိမ်သစ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် သဘောရိုးဖြင့် ပြန်လည်ရရှိလိုသည်ဆိုသည်မှာ မမှန်ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း တရားမစွဲမီ အယူခံတရားလိုတို့အားပေးသော နို့တစ်စာ အသီးသီး မှာလည်း တရားမဝင်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ မမြင့်မြင့် စွဲဆိုသောအမှုများကို ပလပ်လိုက်၏။ မမြင့်မြင့်သည် ဖျာပုံခရိုင်တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ခရိုင်တရားမ ရုံးက မူလရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆကာ၊ ထိုရုံး၏အမိန့်ဒီကရီ များကို ပယ်ဖျက်ပြီး တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်၏။ အယူခံ တရားလိုတို့ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်သည်တွင် မမြင့်မြင့်က ရွှေနေဖြင့် ခုခံချေပ၏။ တရားရုံးချုပ်က ခရိုင်တရားမရုံးနှင့် သဘောတူညီပြီး၊ အယူခံများကို ပလပ်လိုက်၏။ ယင်းအမိန့်များကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် ပြည်ထောင်စုတရား စီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ တဖန်အယူခံဝင်ကြရာ၊ မမြင့်မြင့်က ရွှေနေဖြင့် ခုခံချေပပြန်၏။

ဤရုံးတွင် မမြင့်မြင့်က အခင်းဖြစ်ပွားစာမှ ထွက်ခွာဖယ်ရှားစေရန် အယူခံတရားလို တို့အားပေးသော နို့တစ်စာများ တရားမဝင်ကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊

၁၉၆၅
ကိုတံ ပါ ၇
နှင့်
မမြင့်မြင့်။

အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အိမ်သစ်ဆောက်ရန်အတွက် သဘောရိုးဖြင့် ပြန်လည်ရယူ
လိုကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း အငြင်းမပွားတော့ချေ။ အယူခံတရားလိုတို့၏
ပညာရှိရွှေနေကြီးက အချက်နှစ်ချက်ကိုသာ တင်ပြလျှောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာ၊
မူလရုံး၌ မမြင့်မြင့်အား အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ပြန်လည်မေးမြန်း
ရာတွင် အခင်းဖြစ် ဥပစာမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ပေးသော နို့တစ်စာရက်ကုန်ဆုံးပြီးနောက် မမြင့်မြင့်သည် အယူခံ
တရားလိုတို့ထံမှ ငှားရမ်းခငွေ ကောက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ ယင်း၌ ကောက်ခံသည်မှာ
အယူခံတရားလိုတို့အား အငှားခံယူသူများအဖြစ် ဆက်လက်အသိအမှတ်ပြု၍ ဖြစ်
ကြောင်း ဝန်ခံသည်ဖြစ်ရာ၊ ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၃ အရ၊ ထိုနို့တစ်စာများကို
ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။
အခင်းဖြစ် ဥပစာသည် မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အာဏာစက်
အတွင်းသို့ မကျရောက်လျှင်၊ ထို မမြင့်မြင့်၏ ဝန်ခံချက်မှာ၊ မိမိသည် အယူခံတရားလို
တို့အား နို့တစ်စာရက်ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အငှားခံယူသူများအဖြစ် ဆက်လက် အသိ
အမှတ်ပြုကြောင်း ခိုင်လုံသော အထောက်အထားတရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။
သို့သော် ယခုဥပစာမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်
နေသဖြင့် ယင်းအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။
မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (စ) အရ “အိမ်ငှား” ဆို
သည်မှာ အငှားသက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ မိမိအား ငှားရမ်းသည့် ဥပစာကို အိမ်ရှင်၏
သဘောတူညီချက်အရဖြစ်စေ၊ သဘောတူညီချက်အရ မဟုတ်ဘဲဖြစ်စေ လက်ရှိနေထိုင်မြဲ
နေထိုင်သူများလည်း ပါဝင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် နို့တစ်စာပေးပြီးငြားသော်လည်း
မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ ပါ အကြောင်းအချက်တရပ်
မရှိလျှင် အငှားခံယူသူအား ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ မြို့ပြ
ဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရဆိုလျှင်၊ အယူခံတရားလို
တို့အား ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် ပေးပို့သော နို့တစ်စာရက် ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊
၎င်းတို့သည် ပဋိညာဉ်အရ အငှားခံယူသူများအဖြစ်မှ တရားဥပဒေအရ အငှားခံယူ
များအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြလေသည်။ ငှားရမ်းခြင်းမှာ တည်မြဲလျက်ရှိချေသေး
သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၃ နှင့် ၁၀၆ ပါ
ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် သက်ဆိုင်သလော
ဟူသည့်အချက်ပေါ်ပေါက်လေသည်။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ပညာရှိ ရွှေနေ
ကြီးများ၏လျှောက်ထားချက်များကို မကြားနာခဲ့ရသဖြင့် အဆုံးအဖြတ်မပြုသင့်ပေ။

၁၉၆၅
ကိုတံပါ ၇
နှင့်
မမြင့်မြင့်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၃ သည်၊ ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည်ထားဘိဦး၊ မမြင့်မြင့်သည် မိမိပေးခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းရန် ကြံရွယ်သလောဟူသည့် အချက်မှာ အမှုအဖြစ်အပျက်အားလုံးပေါ် မူတည်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်ဖြစ်သည်။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မမြင့်မြင့်က ငှားရမ်းခများကို ဆက်လက်ကောက်ခံသည်မှာ အယူခံတရားလိုများအား ငှားရမ်းသူများအဖြစ် ဆက်လက်အသိအမှတ်ပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဝန်ခံ ခဲ့၏။ သို့သော် အမှုအသီးသီးတွင် ၎င်းအားပေါ်နေစစ်ဆေးရာ၌ ငှားရမ်းခများကို ဆက်လက်ကောက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာပေါ်၌ အိမ်ထစ်ဆောက်လုပ်ရန် သဘောထား မပြောင်းပါဟု ထွက်ဆိုခဲ့၏။ ဤအမှုပါ အခြေအနေတွင် မမြင့်မြင့်က အယူခံတရားလိုများအား ငှားရမ်းသူများအဖြစ် ဆက်လက်အသိအမှတ်ပြုပြီး ငှားရမ်း ခများ ကောက်ခံခဲ့သည်ဆိုရုံမျှဖြင့် မိမိပေးခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း ခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ) အရ အယူခံ တရား မှီတို့သည်၊ ငှားရမ်းသူများအဖြစ် တည်ရှိနေကြသောကြောင့် တကြောင်း၊ ၎င်းတို့ထံမှ မမြင့်မြင့်သည် ငှားရမ်းခများ ဆက်လက်ကောက်ခံနိုင်သည်တကြောင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဘိုဂီရမ်နှင့် ဦးဘစိုးတို့အမှု (၁) တွင်၊ တရားလွှတ်တော်ခုံရုံးက ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ မူလငှားရမ်းခြင်း ရပ်စဲခဲ့သော်လည်း အငှားခယူသူသည် ဆက်လက်၍ အငှားခယူသူအဖြစ် တည်ရှိနေ သေးသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုသူက ဥပစာတွင် ဆက်လက်နေထိုင်သေးလျှင်၊ ငှားရမ်းခပေး ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင်လည်း မမြင့်မြင့်သည် မူလရုံး၌ တရားရှုံးသည့်အခါ အယူခံဝင်ခဲ့သေး၏။ တဘက်မှ အထက်ရုံး အသီးသီးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်လည်း ဆက်လက်ခံသည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ တန်ပိုနီနှင့် အဝေအမှု (၂) တွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း မမြင့်မြင့်သည် မိမိပေးခဲ့သော နို့တစ်စာကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် ကြံရွယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ဒုတိယအချက်နှင့် စပ်သျှဉ်း၍လည်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ဆ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ ပဋိညာဉ်အရ ငှားရမ်းသူများအဖြစ်မှ တရားဥပဒေအရ၊ ငှားရမ်းသူများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲတည်ရှိ နေကြသေးသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့ထံမှ ငှားရမ်းခများကို မမြင့်မြင့် ဆက်လက်ကောက်ခံ နေရုံမျှဖြင့် မမြင့်မြင့်သည် အခင်းဖြစ်ဥပစာကို အသစ်ငှားရမ်းသည်ဟု ယူဆရန်

(၁) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၅၆၅။
 (၂) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၅၀၄။

၁၉၆၅
ကိုတုံပါ ၇
နှင့်
မမြင့်မြင့်။

မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဘာဒီယိုဒတ်(စ်) နှင့် ဂျီ၊ပီ၊ဆီနာဘာလာ အမှု (၃) တွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ရာ၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာမှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ မမြင့်မြင့်သည်၊ ငှါးရမ်းခများ ဆက်လက်ကောက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အိမ်သစ်ဆောက်ရန် သဘောထားမပြောင်းခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည့်အပြင်၊ မူလရုံး၌ တရားရုံးသည့် အခါ အယူခံဝင်ခဲ့သည်ကို၎င်း၊ အထက်အယူခံရုံးအသီးသီးတွင် ဆက်လက်၍ ခုခံခဲ့သည်ကို၎င်း ထောက်သော်၊ အယူခံဘုရားလိုတို့အား အခင်းဖြစ်ဥပစာကို အသစ်ငှါးရမ်းသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အယူခံများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ အမှုအသီးသီးတွင် ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၃၇၅။

တရားပပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရှေ့တွင်

ကိုယ်စိန်စိန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

၁။ ဒေါ်ရွှေတင် (ခ) လင်ကြူ သွင်၊ ၂။ ဦးထန်စွဲ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၄
ဒီဇင်ဘာလ
၁၉ ရက်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ် မဟုတ်ကိစ္စ—ပြဿနာကိုမည်သို့ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ခြင်း—ပဌမအိမ် ထောင်မှ ပေါက်ဖွားသော သားသမီးများ—အမေ့အနှစ်အဖြစ်ရမည့်ဝေစု။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သေဆုံးသူသည် မူလကတရပ်ဘာသာ (ကုန်ဖြူးရှင်း) ကိုးကွယ်သူဖြစ်ပြီး နောက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ခဲ့သူဖြစ်သလော ဟူသောပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ် မဖြစ်ကို ၎င်း၏ပြုမူနေထိုင်ပုံ စသည်တို့ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည် သာဖြစ်သည်။ အခြားဘာသာများမှာကဲ့သို့ ဘာသာသစ်သို့ သွတ်သွင်းသော နည်းလမ်းပုံလမ်း များ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌မရှိ။

သို့ပြင် တရပ်နှုတ်တင်ခြင်း၊ တရပ်ချိုးရာအရ၊ လူကြီးများကိုကုန်တော့ခြင်း စသည်တို့မှာ ဘာသာရေးအရမဟုတ်ဘဲ၊ ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းအရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာများအနေနှင့် ဘာသာရေးနှင့်မဆိုင်သောနတ်များကိုပသခြင်း၊ နတ်အုန်းဆွဲခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်ကြရာ ထိုသို့ပြုလုပ်ကာမျှနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ မဟုတ်တော့ဟု မဆိုသာ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဒုတိယအိမ်ထောင် ပြုထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ယောက်ျားသေ ဆုံးသောအခါ၊ ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီး (ဒုတိယမယား) သည်၊ အဓိကအမေ့စားအမေ့ခံဖြစ်သည်။ ပဌမအိမ်ထောင်မှ ပေါက်ဖွားသော သားသမီးများသည်၊ ဘခင်၏အမေ့အနှစ်များတွင် ခံစားခွင့်ရှိမရှိဆိုသည့် ပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍၊ ၎င်းတို့သည်၊ ဘခင်ထံမှ ဝေစုများရရှိပြီး ဖြစ်မဖြစ် ဆိုသည့်ပြဿနာပေါ်တွင်တည်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ ဦးကိုကို။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက် ။ ။ ဦးဗဂျမ်း။

အယူခံတရားခံ (၂) အတွက် ။ ။ မလာ။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှု အမှတ် ၈၇။
† ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ဟင်္သာတမြို့၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီဂရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရှုတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စိန်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ။ ။ အယူခံတရားလို ကိုဖန်စိန်းနှင့် ဒုတိယတရားခံ ကိုထန်စိန်တို့သည်၊ ဦးနီနှင့်ဒေါ်ချစ်ဆိုသောမိဘများမှပေါက်ဖွားခဲ့ကြသော ညီအစ်ကို ရင်းများဖြစ်ကြသည်။ ထိုမိဘနှစ်ပါးတို့သည်တရပ်လူမျိုးများဖြစ်ကြ၍၊ တရပ်ဘာသာ ကိုလည်း ကိုးကွယ်ကြသည်ဟု ညီအစ်ကိုနှစ်ဦးကဆိုသည်။ ဒေါ်ချစ် ကွယ်လွန်သွား ပြီးနောက် ဦးနီသည် ပဌမအယူခံတရားခံ ဒေါ်ရှုတင်နှင့် နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည်။ နောက်အိမ်ထောင်ပြုပြီး များမကြာမီ၊ ကိုဖန်စိန်းနှင့်ကိုထန်စိန်တို့သည်ဦးနီ-ဒေါ်ရှုတင် တို့နှင့်အတူမနေတော့ဘဲ ခွဲခွာလာခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့လာခဲ့ကြသည်မှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဝေဟင်တွင် ဦးနီကွယ်လွန်သွားသည်အထိဖြစ်သည်။

ကိုထန်စိန်က ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် တရားလိုပြုလုပ်၍၊ ဦးနီ၏ပစ္စည်းများကိုအမွေခွဲဝေ ပေးရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ကိုဖန်စိန်းကအတူတူ၍တရားလိုအဖြစ်စွဲဆိုရန် ငြင်းဆန် သည်ဟုဆိုကာ၊ အမှုတွင်၎င်းအား ၂ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်း၍၊ ဒေါ်ရှုတင်အား ၁ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ အဆိုလွှာတွင် ဦးနီသည် တရပ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်သူဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းဘာသာထုံးတမ်းဥပဒေအရ၊ ၎င်းတွင်ကျန်သော ပစ္စည်း အရပ်ရပ်ကို၊ သားနှစ်ဦးကသာ လက်ရှိထိန်းသိမ်းခံစားနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ထိုသို့ထိန်း သိမ်း ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကိုရုံးက ဒီကရီချမှတ်ပေးပါရန်၊ သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓကာသာ ဓမ္မသတ်အတိုင်း ခွဲဝေပေးရမည်ဆိုလျှင်၊ ထိုဥပဒေအတိုင်းရုံးကစီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ပေး ပါရန် အကြောင်းတို့ကို တောင်းခံသည်။ ကိုဖန်စိန်းသည်တရားလိုအဖြစ် ပါဝင်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သော်လည်း အမှုတွင်ကိုထန်စိန်ကို ထောက်ခံသည့်ဖြောင့်ချက် တင်သွင်း၍ သက်သေများလည်း ပြခဲ့သည်။

ဒေါ်ရှုတင်ကအမှုကို ခုခံချေပရာ၌၊ ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦးဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ်ထုံးတမ်းအတိုင်း အမွေမှုကိုဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် မိမိနှင့်ဦးနီတို့အိမ်ထောင်ကျပြီးမကြာမီ၊ ကိုဖန်စိန်းနှင့်ကိုထန်စိန်တို့က၊ ၎င်းတို့၏ ဘခင်ထံမှ အမွေတောင်းခံကြသဖြင့် ခွဲဝေပေးပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဦးနီ၏ အမွေအနှစ်များကို၎င်းတို့ခံစားပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းဖြင့် အဓိကအားဖြင့်ချေပခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့်အမှုကို စစ်ဆေးခဲ့သော ပညာရှိဟင်္သာတခရိုင် တရားမတရားသူကြီး သည်၊ ကောက်ချက်အရပ်ရပ်ထုတ်နုတ်သည့်အနက်မှ၊ အောက်ပါအဓိက ကောက်ချက် တို့ကိုလည်း ထုတ်နုတ်ခဲ့သည်။

ကောက်ချက်များ

- (၁) ကွယ်လွန်သူဦးနီသည် တရပ်ဘာသာ (ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာ) ကိုးကွယ် သူတဦးဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူတဦး ဖြစ်သလော။

- (၂) အဆိုပွားအပိုဒ်(၅) အရ တရားလိုနှင့် ၂ တရားခံတို့သာလျှင်ကွယ်လွန်သူ ဦးနီ၏ အမွေအခွင့်များ ဖြစ်ကြသလော။
- (၃) (က) ချေမှုအပိုဒ် (၁၀) အရ တရားလိုနှင့် ၂ တရားခံတို့သည် မိမိတို့အမွေဝေစုများကိုယူပြီး ဖြစ်ကြသလော။
- (ခ) သို့ဖြစ်လျှင်၊ ၎င်းတို့သည် ၁ တရားခံထံမှ နောက်ထပ်အမွေ ဘောင်းဆီခွင့်ရှိသေးသလော။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရွှေတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်း၊
 ၂။ ဦးထန်စိန်။

တရားလို ကိုထန်စိန်က၊ ၎င်း၏ အဆိုလွှာနှင့်အတူ ဦးနီကအထက်အိမ်ထောင်မှ နောက်အိမ်ထောင်သို့ ယူဆောင်လာခဲ့သော အထက်ပါပစ္စည်းများ စာရင်းဖြစ်သည် ဆိုသော (က) စာရင်းကို၎င်း၊ ဦးနီနှင့်ဒေါ်ရွှေတင်တို့လက်ထက်တွင် ပူးသောပစ္စည်း စာရင်းများဆိုသော(ခ) နှင့် (ဂ) စာရင်းတို့ကို၎င်း တင်သွင်းခဲ့သည်။ (က) စာရင်း အနက်မှ အမှတ် (၁) အဖြစ်ပြထားသော ဆန်စက်တလုံးနှင့် အမှတ် (၂) နှင့် (၃) အဖြစ်ပြထားသော ခိမ် ၂ ဆောင်တို့သည် ဦးနီနှင့်၎င်း၏ပဌမဇနီးတို့၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းများဖြစ်ကြသလောဟူ၍ပညာရှိတရားသူကြီးက၊ ကောက်ချက်ထုတ်နုတ်သည်။ အခြားကောက်ချက်များတွင်လည်း(ခ) နှင့် (ဂ) စာရင်းများတွင် အကျုံးဝင်သော ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ကောက်ချက်ထုတ်နုတ်ခဲ့သည်။

ကောက်ချက်များ ထုတ်နုတ်ပြီးသောအခါ၊ တရားလိုကိုထန်စိန်၏ ရွှေနေကြီးက ဦးနီသည် တချပ်သူမျိုးဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်သူ တယောက်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပြီးလျှင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ယဘောဘူညီချက်အရ၊ ကောက်ချက်အမှတ် (၁) နှင့် (၂) ကို ဖွန်ပယ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ဖွန်ပယ်ကြောင်းကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ပညာရှိတရားသူကြီးက မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အမှု စစ်ဆေးသောအခါ၌၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကဦးနီသည်မည်သည့်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ခဲ့သည် ဆိုသောပြဿနာကို သက်သေအထောက်အထားများ တင်ပြကြသည်။ ပညာရှိတရား သူကြီးကလည်း၊ ထိုသက်သေ အထောက်အထားများတို့ကို ချိန်ဆဝေဘန်သုံးသပ်ပြီး လျှင် ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်သူ တယောက်အဖြစ်နှင့် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သဖြင့် ကောက်ချက်အမှတ် (၂) သည်လည်း အလယ်တကူပင် ပြေရှင်း၍သွားပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ အမွေ ဆက်ခံသူကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သောအခါ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ် ထုံးတမ်းစဉ်လာများ ကိုပါလက်ခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုထုံးတမ်းစဉ်လာများအရ၊ကွယ်လွန်သူ၏ တရားဝင် ဇနီးဒေါ်ရွှေတင်သည် အဓိကအမွေစား အမွေခံဖြစ်ပေမည်။ တချပ်ဘာသာအရ ကျန်

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရှုတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စွဲ။

ရစ်သော သားများက ပစ္စည်းအားလုံးကို ထိန်းသိမ်း၍၊ မုဆိုးမက ၎င်းတို့၏ထံမှ စားဝတ်နေရေးအတွက် အထောက်အပံ့ခံယူခွင့်သာ ရှိသည်ဆိုသည်နှင့် ဤအမှုသည် မပတ်သက်နိုင်တော့ပေ။

ကောက်ချက်အမှတ် (၃) နှင့်ပတ်သက်၍လည်း၊ သက်သေအထောက်အထား များကိုလေ့လာဆင်ခြင်ပြီးနောက်၊ ကိုထန်စွဲနှင့်ကိုဖန်စိန်းတို့သည် ဦးနီထံမှအမွေများ ခွဲဝေရရှိပြီးဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်သ် ဦးနီကွယ် ယွန်သွားသောအခါ၌၊ အခွင့်ရပိုင်ခွင့် မရှိတော့သဖြင့် အမှုကို ပလပ်ခဲလေသည်။

အမှုရှုံးသွားသောကိုထန်စွဲက အယူခံမဝင်တော့ဘဲ၊ အမှုတွင် ဥဒုတိယတရားခံ အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သော ကိုဖန်စိန်းက ယခုအယူခံဝင်သည်။ ထိုကဲ့သို့အယူခံဝင်နိုင် မဝင် နိုင်ကို ပဏာမဥပဒေ ပြဿနာတရားပုံအနေနှင့်အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးကိုကိုနှင့်အယူခံတရားခံအမှတ် ၁ ဒေါ်ရှုတင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဗဂျမ်းတို့ကို ကြားနာခဲ့သည်။ ထိုနောက်အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကာ ဆက်သက်၍ အယူခံကိုကြားနာခဲ့သည်။

ဦးကိုကို က ဦးနီ သည် တချုပ်ဘာသာဝင်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ မူလရုံးတွင် ကရားလုံပြု သက်သေအခြောက်အမြား အခိုင်အမာပုံပေးပြခဲ့ပါသည်။ ဒေါ်ရှုတင်ဘက်မှ ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှင်လည်းပူကြောင်း၊ သေဆုံးသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးစံအတိုင်း အသုတကိစ္စတို့ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ဘုရားတန်ဆောင်းတွင် ဦးနီ အမည်နှင့် တန်ဆောင်းယူဒါန်းခဲ့ကြောင်း၊ စသည်တို့ကို ထွက်ဆိုခဲ့ကြသော်လည်း ခိုင်လုံခြင်းမရှိပါ။ ပညာရှိတရားသူကြီးက၊ အလေးပေး၍ ဆန်စက်ပိုင်ရှင် တဦးဖြစ်သ ဖြင့်ယုံကြည်စိတ်ချလောက်သည်ဟု ယူဆခဲ့သော ဦးစန်ထက်(ခံပြ-၁၀)သည်လည်း၊ ဆန်စက်ပိုင်သည်မဟုတ်၊ ဆန်စက်ဘလုံးတွင် အစုငွေငါးထောင်သာပါဝင်ခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးတေဇိန္ဒ (ခံပြ-၉) သည်လည်း ဒေါ်ရှုတင်က ပစ္စည်းလေးပါး ဝါယကာခံယူသားသော ကိုယ်တော်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် ရုံးသို့လာရန် မီးရထား လက်မှတ်ကို ဒေါ်ရှုတင်က ပေးသည်ဆိုတာမသိပါ။ ဘယ်သူပေးမှန်းမသိပါဟူ၍ ပြော ဆိုသွားသဖြင့် ရေရာသော သက်သေဟုတ်ပါ။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပညိန္ဒ (ခံပြ-၈) သည်လည်း၊ ၎င်းအား ပုဂ္ဂလိကပိုင်အဖြစ်နှင့် ပေးထားသောနှားမမှပေါက်ဖိုးသော နှားများကို ရောင်းချသော ဘုန်းကြီး ကပါးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဘုန်းတော် ကြီးများပင်ဖြစ်စေကာမူ၊ ချင့်ချင်ချိန်ချိန် စဉ်းစားအပ်သော သက်သေများဖြစ်ပါ သည်ဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

သက်သေများကို ပညာရှိ တရားသူကြီးက ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့၍ အကဲခတ်နိုင်ခဲ့သည်။ သက်န်းဝတ်ဖြစ်၍ မုသားမပြော၊ ဆန်စက်ပိုင်ဖြစ်၍ ယုံရမည်စသည်ဖြင့် ပညာရှိ တရားသူကြီးက ယတိပြတ်လက်ခံခဲ့သည်မဟုတ်။ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို ချင့်ချိန်သော အခါ၌သာ ဝေဘန်သုံးသပ်သည့် အနေနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဝါရင့်ကျောင်းထိုင် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၍ မဟုတ်မမှန်ဘဲ၊ တရားခံဘက် မျက်နှာလိုက်ပြီးလျှင် သက်သေခံရန်အကြောင်းမရှိ။ ဦးစန်ထက်သည်လည်း ကုန်သည်ကြီးတဦးဖြစ်၍ ယုံကြည်စိတ်ချလောက်သည်ဟု မှတ်ချက်ချခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသက်သေ ၃ ဦးသာမက သေးဘဲ၊ အခြားပတ်ဝန်းကျင် ကြောင်းခြင်းရာများကို ပညာရှိ တရားသူကြီးက စေ့စုံစွာ စဉ်းစားသုံးသပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ခေါ်ရွတ်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စိုး။

တရားလိုပြုသက်သေများက ဦးနီသည် တချုပ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်သည်၊ တရုပ်နတ်ကို ကိုးကွယ်သည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသွားကြသော်လည်း ပညာရှိ တရားသူကြီးက တွေ့ရှိပြီးဖြစ်သည့် အတိုင်း၊ ၎င်းသက်သေများသည် ဦးနီနှင့် နီးကပ်စွာ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြသူများမဟုတ်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင်နေကြ၍ တခါတရံသာ တွေ့ဆုံကြသူများဖြစ်ကြသည်။ ဥပမာ ဦးဗဂျမ်းက ညွှန်ပြသည့် ဦးဖန်စိန်း၏ သက်သေတဦးဖြစ်သော ဦးကြာရွက် (ခံပြ-၆) က ဦးနီသည် တချုပ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ပါသည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ ကိုဖန်စိန်း၏ ဆန်စက်တွင် လုပ်ကိုင်နေစဉ် ၎င်းသည် စက်ဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ဘူးကြောင်း။ ထိုသို့စက်ဆရာမလုပ်သည်မှာ ၁၂ နှစ်ခန့်ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ဦးနီအား ဘာ-ဘာသာကို ကိုးကွယ်လဲဟူ၍ မေးမကြည့်ဘူးကြောင်း၊ ဦးနီတချုပ်နတ်ဘဝသော အခါ၊ အလုပ်သမားများကို မုန့်ဝေပေးဘူးကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ ဦးကြာရွက် စက်ဆရာမလုပ်သည်မှာ ၁၂ နှစ်ကျော်ပြီဖြစ်၍၊ ထို ၁၂ နှစ်အတွင်း ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို လက်ခံ၍၊ ကိုင်းရှိုင်းကျင့်သုံးလာသူ မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ တချုပ်နတ်တင်ခြင်း၊ တချုပ်ခွီးရာအရ လူကြီးများကို ကန်တော့ခြင်း စသည်တို့မှာ ဘာသာရေးအရ မဟုတ်ဘဲ၊ ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဗဂျမ်းက လျှောက်လဲသည်။ ထိုအတိုင်းပင် မူလရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးကလည်း တွေးခေါ် ယူဆခဲ့လေသည်။ ဗမာဗုဒ္ဓဘာသာများအနေနှင့် ဘာသာရေးနှင့် မဆိုင်သော နတ်များကို ပုသခြင်း၊ နတ်အုန်းဆွဲခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်သေးသည်၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ကာ မျှနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ မဟုတ်ဘောဟူ၍ မဆိုသာချေ။

ဦးကိုကိုက ဘုရားတန်ဆောင်းတွင် ကျည်းထိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ကိုထန်စိန်၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ညွှန်ပြသည်။ ထူးကြီးမြို့ရှိ တောင်ပေါ်ဘုရားကို၊ ၎င်းကိုယ်တိုင် သိကြောင်း၊ ထိုဘုရားတွင် မဟာရံတန်တိုင်းမှာ ဦးနီလှူဒါန်းသည်ဟု ကျည်းထိုးထား

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရှုတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူထွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စိုး။

သည်မှာမှန်ကြောင်း။ သို့ရာတွင် ဦးနီသေပြီးနောက်မှ ဒေါ်ရှုတင်က ကဗျည်းထိုးခြင်း ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် တရားလိုကထွက်ဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဦးနီသေပြီးမှ လှူဒါန်း၍ ကဗျည်းထိုးသလော၊ မသေခင်က လှူဒါန်းခဲ့ပြီးနောက်မှ ကဗျည်းထိုး သလော ဆိုသည်မှာ သက်သေအထက်အရှား မရှိသော်လည်း၊ ဦးနီအမည်နှင့် ကဗျည်း ထိုးထားခြင်းကိုမူကား၊ ကိုထန်စိုးကိုယ်တိုင် ဝန်ခံပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို အခြား အချက်များနှင့်ယှဉ်တွဲ၍ စဉ်းစားသောအခါ၊ ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦးဖြစ်ခဲ့ သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်တက်သို့ အလေးစီးပေသည်။

ဒေါ်မော်နီး ပါ ဂ နှင့် အယ်(လ်)အနင်း (ခေါ်) ဦးပါ ၄(၁) ကိုရည်ညွှန်း၍ ဦးကိုကိုက၊ ဤရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်းကို၊ မည်သို့ဆန်းစစ် ကြည့်အပ်သည်ဟူ၍ မှတ်ချက်ချမှတ် ထားသည်များကို ကိုးကားသည်။ သီလခံယူခြင်း၊ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်း၊ သားများလူလားမြောက်၍ ရှင်ပြုသောအခါ၊ ဆံချရာ၌ ဆံခံခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးပြန်း ခြင်းစသည်တို့သည် သူတဦး၏ ဘာသာရေးကို မှတ်ကျောက်တင်သော အချက်များ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ဦးကိုကိုက ဒေါ်ရှုတင် တင်ပြခဲ့သော သက်သေ များတွင် ထိုသို့အထောက်အထားများ မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောကြားခြင်းသာ ရှိပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

ဦးဗဂျမ်းကမူ၊ ဘုန်းဘော်ကြီး နှစ်ပါး၏ ပြောဆိုချက်များအရ၊ ဦးနီသည် ဘုန်းဘော်ကြီးများကို ဆွမ်းလောင်းလှူဒါန်းရုံသာမက၊ ရေစက်လည်းချ၏။ ကလေး များကို ရှင်ပြု၍ပေးသည်၊ ရှင်ပြုဘို့ ဦးနီတိုက်တွင်ပင်ပြုလုပ်၍ ဘုန်းကြီးများကို ပင့်သည်။ လူများကိုတိတ်ကြားသည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခဲ့ကြသည်များကို ရည်ညွှန်း၍ ထိုအချက်များအရပင်လျှင်၊ ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ကိုထန်စိုးနှင့် ကိုဖန်စိန်းတို့ကို ဦးနီက ရှင်ပြု၍ပေးခဲ့ပုံမရ။ သို့ရာတွင် ဒေါ်ရှုတင်နှင့် ဦးနီတို့ အိမ်ထောင်ကျသောအခါ၌ ကိုထန်စိုးနှင့် ကိုဖန်စိန်းတို့ သည်လည်း သားမယားများနှင့် ဖြစ်နေကြပြီဟု သက်သေအထောက်အထားများ တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ထောင်ခဲ့ဖြစ်သောသားများကို ရှင်မပြုခဲ့ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သားများက တရုပ်ဘာသာကိုဆက်လက်ကိုးကွယ်သော်လည်း ဦးနီက ဒေါ်ရှုတင်နှင့် အိမ်ထောင်ထူပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင်ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်သို့ ပို၍ညွတ်ကာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လုံးလုံး ဖြစ်လာသည်ဟူ၍လည်း ယူဆနိုင်တယ်ရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာ ကြောင်း သက်သေများလည်း ခိုင်ခံ့သည်ဟု ယူဆသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တဦး ဖြစ်မဖြစ်ကို ပြုမူနေထိုင်ပုံ စသည်တို့ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ဆုံးဖြတ်ရမည်သာဖြစ်သည်။

(၁) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၂၃၂။

အခြားဘာသာများမှာကဲ့သို့ ဘာသာသို့ အသစ်ဝင်ရောက်သော သူငယ်တိုင်း၊ သို့မဟုတ် ယူကြီးတိုင်းအားနှစ်ချင်းဖြစ်ဘာသာသို့ သွတ်သွင်းခြင်း၊ အခြားနည်းလမ်းပုံလမ်းတို့ဖြင့် သွတ်သွင်းခြင်းမျိုးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ရှိသည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ဦးကိုကို ရည်ညွှန်းသော စီရင်ထုံး၌ ပညာရှိ တရားသူကြီးများက၊ သူတိုင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်မဖြစ်ကို၊ ၎င်း၏အပြုအမူ နေထိုင်ပုံတို့မှ ခြုံချိကြည့်ရှု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဝေတန်ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရှုတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စွဲ။

အထက်ပါ အကြောင်းအချက် အားလုံးကို ထောက်ရှုလျှင် ဦးနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကဦးအဖြစ်နှင့် သေဆုံးခဲ့သည်ဟူ၍ မူလရုံးပညာရှိတရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းကို လက်ခံအတည်ပြုရန်သာ ရှိပေသည်။

ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဦးနီ၏ အမွေအနှစ်များကို ခွဲဝေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ်ထုံးတမ်းဥပဒေအရသာ ဆုံးဖြတ်ရန်ရှိတော့သည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ရန်ရှိကြောင်းကို ပညာရှိဓမ္မနေကြီး ဦးကိုကိုကလည်း အငြင်းမပွားပေ။ ငြင်းချက်အမှတ် (၂) နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ မူလရုံး ခရိုင်တရားမဘဏ္ဍာသူကြီးက ကိုးကားထားသော စီရင်ထုံးနှင့် ဥပဒေများသည်လည်း မှန်ကန်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ၊ ဦးနီကွယ်လွန်သွားသောအခါ၊ ၎င်း၏တရားဝင်ဇနီး ဒေါ်ရှုတင်သည် အဓိက အမွေစား အမွေခံဖြစ်သည်။ ကိုဖန်စိန်းနှင့် ကိုထန်စွဲတို့သည် ဦးနီ၏ ယခင်အိမ်ထောင်မှ ပေါက်ဖွားသော သားကြီးများအဖြစ်၊ ဦးနီသေဆုံးသောအခါ၌ အမွေအနှစ်များတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိ မရှိဆိုသည့် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ၎င်းတို့သည် ဦးနီထံမှ ဝေပေးရရှိပြီးဖြစ် မဖြစ်ဆိုသည့်ပြဿနာပေါ်တွင် တည်သည်။ ထိုအချက်ကို ပညာရှိ မူလရုံး တရားသူကြီးသည် ငြင်းချက်အမှတ် (၃) ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဒေါ်ရှုတင်ဘက်မှ သက်သေပြကြသည်မှာ၊ ဦးနီနှင့် ဒေါ်ရှုတင်တို့ အိမ်ထောင်ကျပြီးသည့်နောက်၊ ဦးနီ၏သားကြီး ၂ ယောက်သည်၊ ၎င်းတို့နှင့်အတူ ၃-၄ နှစ်ခန့် လိုက်၍နေကြောင်း။ ထို့နောက် ယခုအယူခံတရားလို၊ မူလအမှုတွင် ဒုတိယတရားခံဖြစ်ခဲ့သော ကိုဖန်စိန်းက၊ ဦးနီအား အမွေခွဲဝေပေးရန် တောင်းသဖြင့်၊ ဟင်္သာတမြို့သို့ ဦးနီသည် ကိုဖန်စိန်း၊ ကိုအုန်းကျော် (၁-ဘဏ္ဍာခံ၏ကိုယ်စားလှယ်)၊ ကိုဘိုးသစ် (ခံပြု-၁) နှင့် ကိုမောင်ကျောက် (ခံပြု-၂) တို့ကို အဖော်ခေါ်၍၊ ဟင်္သာတ ဘုံသူကြီးများထံသွားရောက် စကားဆိုခဲ့ကြကြောင်း။ လူကြီးများက လယ်မြေ၊ အိမ်နှစ်ဆောင်နှင့် ကုံစိုခိုင်ကို အဘိုးငွေ နှစ်သောင်းတထောင်ထား၍၊ သားနှစ်ယောက်ကိုတဝက်၊ ဦးနီကိုတဝက်ပေးခဲ့ကြောင်း။ ကိုထန်စွဲက ငွေ ၅,၅၀၀ ကျပ် ရ၍၊ ကိုဖန်စိန်းက ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ရကြောင်း စသည်ဖြင့် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ယခုအယူခံတရားလို

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရွှင်တင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူလှိုင်၊
 ၂။ ဦးထန်စွဲ။

ကိုဖန်စိန်းက ၎င်းသည် ၅,၀၀၀ ကျပ် ရကြောင်းကို မူလရုံး၌ သက်သေခံရာ၌ မြင်းကွယ်ခဲ့ပေ။ ဦးနီထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ကို လက်ခံရရှိကြောင်းဖြင့် သက်သေခံအမှတ် (၃) ပြေစာကို လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခဲ့သည်ဟူ၍ ဒေါ်ရွှင်တင်တို့ဘက်မှလည်း တင်ပြခဲ့သည်။ ထိုပြေစာတွင် ဟင်္သာဘမြို့ပေါ်ရှိ တရပ်သူကြီးများ ဆုံးဖြတ်ပေးသော ငွေများကို ဘခင်ထံမှ ကောင်းစွာရရှိပါသည်ဟု လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။ ထိုပြေစာ၏နေ့စွဲမှာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့ဖြစ်၍ ဒေါ်ရွှင်တင်တို့ဘက်မှ ဦးနီသည် ဒေါ်ရွှင်တင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက် သက်သေခံအမှတ် (၁) စာချုပ်ဖြင့် ဆန်စက်ကလုံးဝယ်ကြောင်း၊ ဝယ်ပြီးနောက် ဆန်စက်မအားသေး၍ တနှစ်ခန့် စောင့်ပြီးလျှင် ဆန်စက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ကြောင်း၊ ထိုအခါ ဦးနီ၏သားကြီး ၂ ယောက်ရှိသည်လည်း လိုက်ပါနေထိုင်ကြ၍၊ ၃ နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ အမွေကိစ္စပေါ်ပေါက်လာကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်များနှင့် တိုက်ဆိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သက်သေခံအမှတ် (၁) စာချုပ်ကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ယခုအယူခံတရားပို့ဖြစ်သော ကိုဖန်စိန်းက၊ ဦးနီမသေခင် ၉ နှစ်၊ ၁၀ နှစ်လောက်က ဒေါ်ရွှင်တင်သည် ဟင်္သာဘမြို့ တရပ်ဘုံကျောင်းမှတစ်ဆင့် ဆန်စက်ကို တောင်းကြောင်း၊ ဘုံသူကြီးများက ကျွန်တော့်အား ဆန်စက်မှ ထွက်သွားပြီး အခြားအလုပ်သွားလုပ်ဟုပြောကာ ဦးနီထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ် တောင်းပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ယူ၍ စာရွက်စာတမ်းများကို ဦးနီထံပေးအပ်ကာ၊ ၎င်းသည်အပြင်မှာ စပါးအလုပ်သွားလုပ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် စာချုပ်မှာ ဦးနီ၏ နာမည်ဖြင့် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်၍၊ ထိုစာချုပ်ကို ဦးနီအားပင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်အတွက် ကိုဖန်စိန်းအား ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်ပေးရန်အကြောင်း ပေါ်ပေါက်မည်မဟုတ်ပေ။

ကိုထန်စွဲက ၎င်းအား ငွေ ၅,၅၀၀ ကျပ် အမွေဝေစုအဖြစ် ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဆိုသည်ကိုပြင်းသည်။ ဒေါ်ရွှင်တင်တို့ဘက်မှ သက်သေပြသည်မှာ ၎င်းသည် ငွေ ၅,၅၀၀ ကျပ်ကို ဦးနီထံမှချေးယူ၍၊ ဦးနီတို့နှင့်အတူမနေတော့ဘဲ၊ အခြားဘွဲ့ အိမ်ထောင်ခွဲ၊ စီးပွားခွဲ နေခဲ့ကြောင်း၊ နောင်တွင် ချေးယူငွေကို ပြန်မပေးနိုင်တော့ကြောင်းပြောဆို၍ အမွေဝေနှင့် ခုနှိမ်ကာ ယူလျက်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုကြသည်။ သက်သေခံအမှတ် (၄) နှင့် (၅) အဖြစ်တင်ပြခဲ့သော ဦးနီ၏စာရင်းစာအုပ်တွင် ကိုထန်စွဲအား၊ ဦးနီက ငွေ ၅,၅၀၀ ကျပ် ချေးခဲ့ကြောင်း ထည့်သွင်းထားသည်ကိုလည်း သက်သေထူကြသည်။ စာရင်းစာအုပ်မှာ တရပ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်ဘာသာပြန်ဌာနမှ အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆို၍ ပေးထားသည်။ ထိုစာအုပ်သည် သက်သေခံ

မဝ်ပါဟု ဦးကိုကိုက လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသက်သေခံကို တင်သွင်းသော အခါ၌ မည်သို့မျှကန့်ကွက်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ ထိုစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပြန်လှန်မေးခွန်း ထုတ်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ထိုသက်သေခံ စာအုပ်ကို အပြီးအပိုင် ခိုင်လုံသော သက်သေအထောက်အထားတရပ်အနေနှင့် မူလရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးက လက်ခံ ခဲ့သည်မဟုတ်။ အားလုံးသော သက်သေထွက်ချက်တို့ကိုခြုံ၍ စဉ်းစားရာ၌သာ ထည့် သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဦးကိုကိုက လျှောက်လဲသည်မှာ၊ အဆိုလွှာနှင့် တင်သွင်းခဲ့သော ပစ္စည်းများ စာရင်းအရ၊ ဦးနီ၏ အမေ့အနှစ်သည် အနည်းဆုံး တသိန်းကျော်တန်ကြောင်း။ ထိုသို့သော အမေ့အနှစ်ကိုသာ တဦးအား ၅,၀၀၀ ကျပ်၊ တဦးအား ၅,၅၀၀ ကျပ်နှင့် အပြီးပေးခဲ့သည်ဆိုသည်မှာ ယုတ္တိမရှိနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲသည်။ ဆိုလွှာနှင့် တင်သွင်းသော ပစ္စည်းစာရင်း (က) တွင် ဖော်ပြသည့် ဆန်စက်တလုံးကပင် ၈၀,၀၀၀ ကျပ်တန်ပါသည်။ ထိုဆန်စက်ကို ထည့်သွင်းခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ဒေါ်ရွှေတင်တို့ ဘက်မှ သက်သေများအရပင် ပေါ်လွင်ပါသည်ဟုလည်း လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင် မူလကပင် ဒေါ်ရွှေတင်တို့က ဆန်စက်သည် ဦးနီ၏ အထက်ပါပစ္စည်းမဟုတ်ကြောင်း ဒေါ်ရွှေတင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက်မှ ဒေါ်ရွှေတင်ကိုယ်တိုင် ငွေအလုံးအရင်း စိုက် ထုတ်၍ ငယ်ခဲ့သော လက်ထက်ပွားပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် (က) စာရင်းတွင် မပါကင်ကြောင်းဖြင့် ခုခံချေပခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို ကောက်ချက်အမှတ် (၄) တွင် ကြေလည်စွာ ဆွေးနွေးပြီးနောက် ပညာရှိတရားသူကြီးသည် (က) ပစ္စည်း စာရင်းမှ အမှတ် (၁) (၂) နှင့် (၃) တို့သည် ဦးနီနှင့် ၎င်း၏ပဌမဇနီး ဒေါ်ချစ်တို့၏ အထက်ပါပစ္စည်းမဟုတ်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။ ထိုကောက်ချက်ကို ထိုသို့ဖြေရန်အတွက် လုံလောက်သော သက်သေ အထောက်အထားများလည်း ရှိသည်ဟု တွေ့ရှိသည်။ ဒေါ်ရွှေတင် အဆိုအရ၊ ၎င်းနှင့်ဦးနီတို့သည် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် လက်ထပ်ခဲ့ကြသည်။ ဆန်စက်ကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်းမှာ ဝယ်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုဖန်စိန်း ကိုယ်တိုင်က ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်ရွှေတင်နှင့် ဦးနီတို့ ညှားကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဒေါ်ချစ် သေဆုံးသည်မှာ ၁၉၃၄ ခုနှစ်ဟုလည်းဆိုသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဆန်စက်ကိုဝယ်၍ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင်၊ ၎င်းနှင့် ၎င်း၏ဇနီး မကျင်ဘီတို့ စက်သို့သွား၍ အလုပ်လုပ်ကြသည် ဟုလည်းဆိုလေရာ၊ စက်သို့ဝင်ရောက် ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ကြသောအခါ၌၊ ဒေါ်ရွှေတင် နှင့် ဦးနီတို့ အိမ်ထောင်ကျပြီးဖြစ်ကြသည်ဟု ကိုဖန်စိန်း၏ ထွက်ချက်အရပင် ကောက် ယူရန်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်အရ၊ ဒေါ်ရွှေတင်ပြောသည့်အတိုင်း ၎င်းနှင့်ဦးနီတို့ အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက်မှ ဆန်စက်ကိုဝယ်၍ တနှစ်ခန့် စောင့်ပြီးလျှင် ဆန်စက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်သည်ဆိုသည့်အချက်က မှန်ကန်ဘွယ်ရှိသည်။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရွှေတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စို။

၁၉၆၄
 ကိုဖန်စိန်း
 နှင့်
 ၁။ ဒေါ်ရှုတင်
 (ခေါ်)
 လင်ကြူသွင်၊
 ၂။ ဦးထန်စွဲ။

ထို့ကြောင့် ကောက်ချက်အမှတ် (၄) နှင့် ပတ်သက်၍ ဆန်စက်သည် ဦးနီနှင့် ဒေါ်ချစ်ဘို့၏ အထက်ပါပစ္စည်းမဟုတ်ဟု ပညာရှိ တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို လက်ခံရန်ရှိသည်။ ဦးကိုကိုအနေနှင့်လည်း ထိုအချက်ကို မည်သို့မျှ စောဒကတက်ခြင်းမရှိပေ။ ဆန်စက်ကို အထက်ပါပစ္စည်းစာရင်းမှ ထုတ်လိုက်လျှင် ကိုထန်စွဲက တရားလိုအပေါ် တင်ပြသော ပစ္စည်းစာရင်းအရပင်လျှင် တန်ဘိုးငွေ များစွာရှိတော့သည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် တုံ့ပြန်ကြီးများက လယ်ယာမြေ၊ ကုန်ဆိုင် စသော ပစ္စည်းအားလုံးကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်၍ တန်ဘိုးငွေ ၂၁,၀၀၀ ကျပ် သတ်မှတ်ကာ၊ ဦးနီမှာတဝက်၊ သားနှစ်ယောက်ပေါင်းလျှင်တဝက် ခွဲဝေပေးခဲ့ခြင်းသည်၊ တန်ဘိုးနှိမ့်လွန်းသည်၊ သားများအတွက် ဝေစုနှည်းလွန်းသည်ဟု မဆိုသာချေ။ ထိုခွဲဝေချမ်းပေးခဲ့သည်မှာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်ကဖြစ်၍၊ ထိုအချိန်က ငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်၊ ၅,၅၀၀ ကျပ် စသည့် ဝေစုသည် သားများအတွက် တန်ဘိုးမနည်းသော ဝေစုများဖြစ်ပေသည်။ ကိုထန်စွဲအနေနှင့် ကိုဖန်စိန်းနှင့် တချိန်တည်း ၎င်း၏ဝေစုကို မယူဟုဆိုစေကာမူ၊ ငွေ ၅,၅၀၀ ကျပ်ကို ချေးယူငွေနှင့်ခန့်မှီ၍ ဝေစုကဖြစ်ရပြီးနောက်၊ ဦးနီတို့နှင့်အတူ မနေဘဲ ထွက်ခွာခဲ့သည်ဆိုသည့်အချက်မှာ ယုံကြည်တယ်ရာရှိသည်။ ဘုံကြီးလူများ ရှေ့မှောက်၌အမှုကို အပြီးအပိုင် ခွဲဝေယူခဲ့ကြပြီးဖြစ်ရာ၊ တဦးကရပါလျက် တဦးက မယူဘဲနေသည်ဆိုလျှင်လည်း၊ ယုတ္တိရှိ ပိုမိုမည်မဟုတ်ပေ။ သားကြီးနှစ်ဦးစလုံးသည်၊ ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်များဖြင့် ဦးနီ-ဒေါ်ရှုတင်တို့ထံမှ အသီးသီးခွဲခွဲနေထိုင်ခဲ့ကြသည် မှာ ဦးနီသေဆုံးသည်အထိဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဦးနီထံမှ ရစရာများရှိခဲ့လျှင်၊ ထိုခွဲခွဲနေသည့် နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း၌ စကားဆိုခဲ့ကြပေလိမ့်မည်ဟု ယူဆရန်သာ ရှိသည်။ ယခုမူ ၎င်းဘို့နှစ်ဦးကိုယ်တိုင်က၊ ထိုကဲ့သို့ စကားဆိုခဲ့ခြင်း၊ အမွေခွဲပေရန် တောင်းခံခဲ့ခြင်းများကို၊ တုံ့ကျောင်းသူကြီးများက ဆုံးဖြတ်ပေးကြသော ၁၉၄၀ ခုနှစ်နောက်၌ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်း မရှိခဲ့ကြချေ။

ပညာရှိရွှေခနကြီး ဦးဗဂျမ်းကလည်း၊ ဤကဲ့သို့ လူကြီးစုံရာနှင့် အပြီးအပြတ် ခွဲဝေပေးခြင်းသည် အမွေခွဲဝေပေးခြင်းသာ ဖြစ်မြောက်ပါသည်။ ဆုသဘော၊ လက်ဆောင်သဘောပေးခြင်း၊ အရင်းအနှီး မှတည်ပေးခြင်း မဖြစ်နိုင်ပါ စသည်ဖြင့် စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍ ညွှောက်လဲသည်။ ခွဲဝေပေးခဲ့သော ဝေစု၏ပမာဏနှင့် ထိုအချိန်က ဦးနီနှင့် ဒေါ်ရှုတင်ဘို့၏ အထက်ပါပစ္စည်းတန်ဘိုးကို ထောက်ထားလျှင်၊ ထိုအတိုင်းပင် လူကြီးစုံရာနှင့် အပြီးအပြတ် ခွဲဝေပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရန်သာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ မူလရုံးတရားသူကြီးက ကောက်ချက်အမှတ် (၃) အပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဘို့ကို လက်ခံအောင်ပြုရပေမည်။

ပညာရှိဘုရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်၌ နောက်ဆုံးအပိုဒ်တွင်၊ အမှုသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်သည် မကျရောက်သည်ကို အနည်းငယ် သုံးသပ်၍၊ စည်းကမ်းသတ်လွန်သည်ဟူ၍ ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို၊ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးကိုကိုက အကျဉ်းအားဖြင့် ဝေဖန်သည်။ အမှန်အားဖြင့်၊ ပညာရှိဘုရားသူကြီးသည် အကြောင်းခြင်းရာ အစုံအလင်ကို စေ့စိုစွာစစ်ဆေး၍ ဥပဒေများကို သုံးသပ်ကာ စီရင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်ချခြင်းသည်၊ အဓိက ကောက်ချက်ချရန်အပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည့် သဘောမဟုတ်ချေ။ ရွှေနေကြီး ဦးဗဂျမ်းကလည်း ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် ပတ်သက်၍ တွက်ချက်ရန်မှာ ဦးနီ သေဆုံးသည့်အချိန်မှစ၍ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်သျှင် ကာလစည်းကမ်းသတ် အတွင်း၌ ကျရောက်ပါသည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အထူးအထွေ ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ရန် မလိုပေ။

၁၉၆၄
ကိုယ့်စိန်း
နှင့်
၁။ ဒေါ်ရွှေတင်
(ခေါ်)
လင်ကြူသွင်၊
၂။ ဦးထွန်းစွဲ။

အသက်ပါကဲ့သို့ မူလရုံးပညာရှိဘုရားသူကြီးက ကောက်ချက်အမှတ် (၁) (၂) နှင့် (၃) တို့ အပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကိုလည်း လက်ခံအတည်ပြုသောကြောင့်၊ ဤအယူခံ ဦးလည်း လက်ခံရန်အကြောင်းမရှိ၊ စခိုက်နှင့်အတူ ပယ်ပိုင်သည်။

ဤရုံးရွှေနေသည် ၁၇၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ပီ၊ဆွာမိ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

ဇနီးဘဝါရီလ
၁ ရက်။

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ဇာတိအရ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်ကြသူများ—ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုကို လျှောက်ထားခဲ့ရန်မလို
—ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ၊ ဒို့ဟရိုမှ ဒို့ဟ ကင်းစေရန်
လျှောက်ထားခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခြေခံ အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေ၏
သက်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဖြစ်စေ၊ ဇာတိအရ ပြည်ထောင်စုသားများ ဖြစ်ကြသည်ဟုသတ်
မှတ်ခြင်းခံရသူများသည်၊ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုကို လျှောက်ထားခံယူရန်မလို မွေးကတည်းက
ပြည်ထောင်စုသားများဖြစ်ကြသည်။

၎င်းတို့၏အနေနှင့် မိမိတို့၏ဘဝကို ဒို့ဟရိုမှသာလျှင်၊ အက်ဥပဒေ၏ပုဒ်မ (၆) အရ၊ ဒို့ဟ
ကင်းစင်စေနိုင်ရန်အတွက်၊ ဒို့ဟကင်းစေသော လက်မှတ်တောင်းယူနိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ မန်နိုး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရခရီးကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ ပီ၊ ဆွာမိအား၊ ရန်ကုန်မြို့၊
နဝမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်ကို မလဲလှယ်ခဲ့သည့်
အတွက်၊ ဒဏ်ခံပေးဆောင်စေရန် စီရင်ထားသည်။ လျှောက်ထားသူက အမှုတွင်
၎င်းသည် မြန်မာအစစ်ဖြစ်ပါသည်ဟု ခုခံ၍ ၎င်း၏မိဘတိုးတိုးများကို သိသော
သက်သေ ၂ ဦးကို တင်ပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်ပညာရှိတရားသူကြီးက၊ လျှောက်ထား
သူသည် ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂) တွင် အကျုံးဝင်ကြောင်း
သက်သေထင်ရှား မပြနိုင်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်ကို ထုတ်ယူပြီး

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၇၁ (ခ) ။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၉၉၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်
နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ နဝမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

ဖြစ်သည့်အတိုင်း လဲလှယ်ရန်လိုသည်။ ထိုသို့လဲလှယ်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူက၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြင် ဆင်မှုနှင့်လွှတ်တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ အမှန်အားဖြင့် လျှောက် ထားသူခန့်ချပခဲ့သည်မှာ၊ ၎င်းသည်အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၂) အရ၊ ပြည်ထောင်စု သားဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ပေသည်။ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) ကိုသာ ရည်ညွှန်းကိစ္စကား၍ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ မှားယွင်း သည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား တဦးသည် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်ကို မှားယွင်း၍ ထုတ်ယူခဲ့သော်၊ ထိုမှတ်ပုံတင်ကို ဆက်လက်၍ လဲလှယ်ရန်မလို၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ခြင်းရာများအရ ၎င်း၊ ဥပဒေအရ ၎င်း လျှောက်ထားသူ၏ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကို ခွင့်ပြု၍ ၎င်းအပေါ်ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ဤရုံးသို့ထောက်ခံသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ မန်နီး က ဤကဲ့သို့သောအမှု မျိုးသည် မြောက်မြားလှသဖြင့်၊ စွဲချက်စသည်တို့ကို ပုံနှိပ်၍တင်သွင်းခဲ့သည်ကို မူလ ရုံး၏အမှုတွဲ၌ တွေ့မြင်ပါလိမ့်မည်။ စီရင်ချက်ချမှတ်ရာတွင်လည်း ပုံစံအတိုင်း ချမှတ် ကြပါသည်။ နက်နက်နဲနဲ အကြောင်းအချက်တို့ကို စဉ်းစားဝေဖန်ခြင်း မရှိပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးသည် ထိုအတိုင်းပင် တွေ့ရှိ၍၊ “တရား သူကြီးတဦးအား အလုပ်ခန့်ခွဲမနင်း ပေးပါက၊ အမှုကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ စစ်ဆေးနိုင် မည်မဟုတ်မည်မှာ၊ ဤ ကိစ္စတွင် သာဓက ဖြစ်နေပေသည်” ဟု မှတ်ချက် ချမှတ် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပညာရှိ နဝမရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းတွင် ပုံစံပါမှတ်ချက်အရ တွေ့ရသည်။ ပုံစံတွင် တရားခံက တိုင်းရင်းသား လျှောက်ထား၍ အပြစ်မရှိပါဟု မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် တရားခံကိုယ်တိုင် ရုံးတွင် ကျမ်းနှင့်အစစ်ခံ သာအခါ၌ ၎င်းသည် မြန်မာအစစ်ဖြစ်ပါသည်။ အမိ၏ မိဘ ကိုလှအဆွေဒေါ်ဆန်နီတို့မှာ သခင်သားပါဖြစ်သည်ဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်မှုအတွက်လျှောက်ထားသည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်းမရှိ။ ၎င်းသည် မွေးကတည်းက တိုင်းရင်းသား မိဘတိုးဘွားမှ ပေါက်ဖွားဆင်းသက်သဖြင့်၊ ပြည် ထောင်စုသား တဦးဖြစ်သည်ဟု ခန့်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပေါက်ဖွား ကြောင်းကို ၎င်း၏သက်သေ အသက် ၆၂ နှစ်ရှိ မာမက်ဂန်နှင့် အသက် ၆၈ နှစ်ရှိ ဦးဘခင်တို့က အစောင့်ကသင့် ထောက်ခံထွက်ဆို ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က အကြောင်းအချက်များသည် ပြည့်စုံ လုံ လောက်သည်ဟု မခံတွေ့ပါ။ ထို့ကြောင့် မူလရုံးသို့ အမှုတွဲကို ပြန်ပို့ပြီး စစ်ဆေးသင့်

၁၉၆၅
ပီ၊ ဆာမီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
ပီ၊ ဆွာမိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပါသည်ဟု အကြံဉာဏ်ပေးသည်။ အကြောင်းအချက်များသည် မပြည့်စုံသည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်နှင့် ၎င်း၏သက်သေများ၏ထွက်ဆိုချက်တို့ အရ၊ လျှောက်ထားသူသည် တိုင်းရင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်နိုင်ဘွယ်ရာရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။ ထိုမျှလောက် သက်သေထူနိုင်လျှင် လျှောက်ထားသူအဘို့ ဤရာဇဝတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ တီတိအကျပြုဟု ယူဆရပေမည်။

လျှောက်ထားသူသည် ပြည်ထောင်စုသား တိုင်းရင်းသားဖြစ်ကြောင်း ဒို့ဟရှိနေ လျှင်၊ ၎င်းက ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ဌာနသို့ လက်မှတ်ထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားသင့်ကောင်း လျှောက်ထား သင့်ပေ လိမ့်မည်။ အစိုးရအနေနှင့်လည်း ပို၍နက်နက်နဲနဲ စစ်ဆေးစုံစမ်းမှုများပြုလုပ်လိုကောင်း လိုပေလိမ့်မည်။ ရာဇဝတ်ရုံးများအနေနှင့်ကား၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်မှုကိုအပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြသည် မဟုတ်ချေ။ စွဲဆိုတင်ပို့သော ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ရာရောက် မရောက်ကိုသာ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပညာရှိ နဝမရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ လျှောက်ထားသူသည် ပြည်ထောင် စုသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄(၂) တွင် အကျုံးဝင်စေဦးတော့သက်သေအထောက် အထားများအရ၊ အထူးတုံ့ဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများက ထောက်ခံ၍၊ သက် ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနသို့ တင်ပြရသည်။ ဝန်ကြီး ဌာနက၊ လက်မှတ် ထုတ်ပေးမှု ပြည်ထောင်စုသားဘက်ရှိသည်ဟူ၍မှတ်ချက်ချထားသည်ကို၊ ၎င်း၏ အစီရင်ခံချက်တွင် တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် အမှန်အားဖြင့် အခြေခံဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်မှု အက်ဥပဒေ၏သက်ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဖြစ်စေ၊ ဇာတိအရ ပြည်ထောင်စု သားများဖြစ်ကြသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူများသည် ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်မှုကို လျှောက်ထားခံယူရန်မလိုပေ။ မွေးကတည်းကပြည်ထောင်စုသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့် မိမိတို့၏ဘဝကို ဒို့ဟရှိမှသာလျှင်၊ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ဒို့ဟ ကင်းစင်နိုင်စေရန်အတွက်၊ ဝန်ကြီးဌာနသို့ လျှောက်ကြား၍ ဒို့ဟကင်းစင်စေသော လက်မှတ်ကို တောင်းယူနိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုသား ဘဝသည် အဘိုးတန်သော အရည်အချင်းတရပ်ဖြစ်၏။ ပြည်ထောင်စုသားဖြစ်မှုအက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကိုမကျွမ်းကျင် မသိနားမလည် ကြသဖြင့်၊ ဇာတိအရ၊ တိုင်းရင်းသား ပြည်ထောင်စုသား အမြောက်အမြားသည်၊ နိုင်ငံခြားသားလက်မှတ်ကိုထုတ်ယူခြင်း စသည်တို့ကို ပြုမိကြသည်များလည်း ရှိသည်။ ၎င်းတို့အပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားသားများအဖြစ်စွဲချက်တင်၍ စစ်ဆေးသောအခါ၌ စေ့စုံ သေချာစွာ စစ်ဆေး၍၊ ဤအမှုမှာကဲ့သို့ ၎င်းတို့သည် ဇာတိအရ၊ ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်ကြသည်ဟု ယုံကြည်ယူဆနိုင်ဘွယ်ရာတွေ့ရှိလျှင်၊ ၎င်းတို့အား အလွယ်တကူ အပြစ်

ဒဏ်ပေးခြင်းပြုမည့်အစား၊ သေချာစေ့စွာ စုံစမ်းခြင်းကို ပြုထိုက်သည်။ သို့မှသာ ၎င်းတို့သည် ပို၍ပြည့်စုံခိုင်လုံသောသက်သေအထောက်အထားများကို တင်ပြနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့မပြုလုပ်လျှင် ပြည်ထောင်စုတွင်း၌ ပေါက်ဖွားကြသော ကျေးလက်တောရွာများတွင်လယ်ယာလုပ်ကိုင်၍ ဗမာ့မြေတွင်အမြစ်တွယ်ကြပြီး ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအများသည် အဘိုးတန်သောပြည်ထောင်စုသားဘဝကို ဆုံးရှုံးသဖြင့်၊ များစွာ နစ်နာကြပေလိမ့်မည်။

အထက်ပါမှတ်ချက်တို့ဖြင့်၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံပြီးလျှင်၊ လျှောက်ထားသူအပေါ်တွင် မူလရုံးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ထားခြင်းနှင့် ဒဏ်ခံသူမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ၎င်းက ဒဏ်ခံပေးဆောင်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ ထိုခံမှုကို ၎င်းအားပြန်အမ်းရန် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 ပီ၊ ဆာမီ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ခမောင်သန်ချောင်း (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဇနာဝါရီလ
၁၆ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ အယူအဆ လွဲမှား၍ပြုခြင်း—မည်သည့်အခါ၌ အကျုံးဝင်
ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ သတိကင်းမဲ့ခြင်း—စိတ်ပေါ့သွတ်ခြင်းကြောင့်
လူသတ်ခြင်းကိစ္စ။

အယူခံတရားခံသည်၊ မိမိယောက္ခမအား၊ ခါးတချောင်းကိုကိုင်ဆောင်၍၊ အိမ်သို့လိုက်ပို့ရာ
တောက်ကြွတ်နေစဉ် ပါလာသောခါးဖြင့်ခုတ်ရာ ၎င်းနေရာတွင်ပင် အသက်ပျောက်ခဲ့လေသည်။

ဖြောင့်ချက်ပေးရာတွင်၊ ဘယ်လိုဖြစ်မှန်းမသိ သတိလစ်သွားကြောင်း ပြောဆိုခဲ့လေသည်။
ရုံးတွင်အစစ်ခံရာတွင် တောကြမ်းသောနေရာ အနားရောက်သောအခါ၊ မျက်စိပြာ၊ ကြက်သီးထပြီး
ဘာလုပ်မိသည်မသိ၊ အဖော်များကအော်မှသာ ခါးနှင့်ခုတ်မိမှန်း သိကြောင်းထွက်ဆိုလေသည်။

အောက်ရုံးတရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားခံသည်၊ မိမိ၏ယောက္ခမအား ခါးနှင့်ခုတ်သည်မှာ
မှန်သော်လည်း၊ အကြောင်းခြင်းရာကိုမသိ၊ အယူအဆလွဲမှား၍ ခုတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယူဆပြီး
တရားသေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့လွှတ်ခြင်းကို အစိုးရကမကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ရာတွင်၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံသည်၊ နေ့လည်တွင် အဖော်များနှင့်အတူ
သေသူကဘွားနေစဉ် ခုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ တွင်ပြဋ္ဌာန်းဖော်ပြသော
အကြောင်းခြင်းရာကို အယူအဆလွဲမှား၍ သေသူအားခုတ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။

ဝါရန်ဆင်နှင့် ကေရာဇ်၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၅၅၄။
ဘွန်တာကူဗိနှင့် ကေရာဇ်၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၆၄ ကိုရည်ညွှန်း၍
ရှင်းလင်းပြသည်။

သို့ရာတွင် အယူခံတရားခံသည်၊ ထိုသို့ခုတ်ရာတွင် မိမိစိတ်ကိုမိမိမပိုင်နိုင်၊ စိတ်ပေါ့သွတ်သွား
ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သလောဟူသောပြဿနာကို ဆက်လက်စဉ်းစားရန်လိုသည်။ သက်သေထွက်ချက်
များကိုထောက်ချင့်လျှင်၊ အယူခံတရားခံသည်၊ သေသူအား အကြောင်းမဲ့သက်သက် ရုတ်ခြည်းခါးဖြင့်
ခုတ်ရာတွင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင်အကျုံးဝင်သော သတိကင်းမဲ့ခြင်း၊ စိတ်ပေါ့သွတ်ခြင်းမျိုးကို
ခံစားခဲ့ရ၍ ဖြစ်နိုင်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၁၈၈။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၂ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅
ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဖျာပုံမြို့၊ ပဌမ အထူးတရားသူကြီး (စက်ရှင်) ရုံးတော်၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။
ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ မူပြစ် ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးစာ ၃၃၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။သခင်ချစ်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှစ်
မောင်သန်
ချောင်း။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အစိုးရသည် ဤအယူခံကို တင်သွင်းခြင်းဖြင့်၊ စိတ်ဝင်စားဘွယ်ဖြစ်သော ပြဿနာတရပ်ကို၊ ရုံးရွှေ့မှောက်သို့ ရောက်စေသည်။ ထို့ပြင် ပြည်သူ့အကျိုးနှင့် စပ်လျဉ်းသော ကိစ္စတရပ်တွင်၊ ဤရုံး၏အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူ ရာလည်းခရောက်သည်။

အယူခံတရားခံ မောင်သန်ချောင်းသည်၊ ၎င်း၏ယောက္ခမဖြစ်သူ ဒေါ်အေးခင် အား ခါးဖြင့် နေရာတွင် ပဲ့ချင်းပြီး သေစေအောင် ခုတ်သည့်အတွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ဖျားပျံ့မှု ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏ရုံးတွင် စွဲဆိုစစ်ဆေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့်ပတ်သက်၍ဦးဟမရှိ ရှင်းလင်းသည်။ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင်လည်း အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပြီးဖြစ်၍၊ ယခုထပ်မံ၍ အသေးစိတ်ဖော်ပြရန် မလိုပေ။ မောင်သန်ချောင်းသည် ၎င်း၏ဇနီး မစိန်လှနှင့် စိတ်အခန့်မသင့်ကြ၍ ကွဲကွာနေကြသည်။ မစိန်လှသည် ၎င်း၏မိခင် ဒေါ်အေးခင် ထံသို့ သွားရောက်နေထိုင်သည်။ အခင်းဖြစ်သောနေ့က ဒေါ်အေးခင်သည် မောင်သန်ချောင်းနေရာသို့ သွားရောက်၍ မစိန်လှ၏ အဝတ်အစားများကို ပေးရန် တောင်းသည်။ ထိုသို့သွားရောက်ရာ၌ မနှဲ့ (လိပြား)နှင့် မြေးမလှတင် (လိပြား) တို့လည်း ပါကြသည်။ မောင်သန်ချောင်း၏ဦးလေး ဦးချစ်တန်း ဆိုသူကိုလည်း ဒေါ်အေးခင်က ဝင်ခေါ်သဖြင့် မောင်သန်ချောင်းအိမ်သို့ သွားရောက်သောအခါ၌ ဦးချစ်တန်းလည်းပါသည်။ မောင်သန်ချောင်းက အဝတ်အစားများကို ကြည်ဖြူစွာ ထုတ်ပေး၍၊ ဒေါ်အေးခင်နှင့် အဖော်များသည် အဝတ်အစားများကိုယူခါ ပြန်ကြ သည်။ ဦးချစ်တန်းက နေရစ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်အေးခင်တို့ အပြန်တွင် တောလမ်းကို ဖြတ်၍ ပြန်ရသဖြင့် မောင်သန်ချောင်းက၊ ခါးတချောင်းကိုကိုင်၍ နောက်မှလိုက် ပို့သည်။ တောကိုဖြတ်စဉ်၊ တနေရာ၌ မောင်သန်ချောင်းသည် ဒေါ်အေးခင်၏ နောက်မှလိုက်ပါလာသော မနှဲ့နှင့် မလှတင်တို့ကို ကျော်ဖြတ်၍ ဒေါ်အေးခင်အား မိမိကိုင်ဆောင်လာသော ခါးဖြင့် ခုတ်လေသည်။ ခါးဒဏ်ရာများဖြင့် ဒေါ်အေးခင် သည် နေရာတွင်ပင် အသက်ပျောက်ခဲ့သည်။

အထက်ပါ အချက်အလက်တို့ကို သက်သေအထောက်အထားများကလည်း ထင် ရှားစွာ ပေါ်လွင်စေသည်။ မောင်သန်ချောင်း ကိုယ်တိုင်ကလည်း ငြင်းကွယ်ခြင်းမရှိ

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်သန်
ချောင်း။

ဖြောင့်ချက်ပေးသောအခါ၌၊ ၎င်းက အဝတ်အစားများကို၊ ၎င်းသည် ကြေကြေနပ်နပ်
နှင့် ဒေါ်အေးခင်တို့အား ပေးလိုက်ပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့အားလိုက်၍ပို့ပါသည်။
“လှေဆိပ်နားကြတော့ ကျွန်တော် ဘယ်လိုဖြစ်မှန်းမသိ၊ သတိလစ်သွားပါသည်။
ကျွန်တော့်နောက်မှ ကောင်မလေးနှစ်ယောက် ပါလာပါသည်။ ကောင်မလေး
နှစ်ယောက်အော်မှ ကျွန်တော် သတိရပါသည်။ ကျွန်တော်ခါးနှင့် ခုတ်မိကြောင်း
တွေ့ပါသည်” ဟု ပြောဆိုထားသည်။ ထိုဖြောင့်ချက်ကို ရုပ်သိမ်းခြင်းမရှိ။ ရုံးတွင်
အစစ်ခံရာ၌လည်း ထိုအတိုင်းပင်ပြောဆိုသည်။ ဒေါ်အေးခင်တို့သည် မိန်းမသား
များချည်းဖြစ်နေ၍၊ ၎င်းက တောကြမ်းသဖြင့် လိုက်ပို့ကြောင်း။ တောကြမ်း
သဖြင့်လည်း ခါးယူသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း။ တောကြမ်းသောနေရာနား ရောက်သော
အခါ၊ မျက်စိပြာ ကြက်သီးထပြီးဘာလုပ်မိသည်မသိ၊ မနွဲ့နှင့် မလှတင်တို့ကအော်မှ၊
ဒေါ်အေးခင်အား ခုတ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း မြင်ရ၍ ကြောက်အားလန့်အားနှင့်
အိမ်ပြန်ပြေးကြောင်း။ သတိရသောအခါ ၎င်း၏အမေအား၊ ဒေါ်အေးခင်ကို ခုတ်မိ
ကြောင်းကို ပြောပြကြောင်း စသည်ဖြင့် မောင်သန်ချောင်းက ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ပြင်
ပြန်လှန်မေးခွန်းကို ဖြေကြားရာ၌၊ တောနားရောက်သောအခါ ကျွန်တော့်အရှေ့တွင်
မဲမဲကြီးသဏ္ဍာန်တခု မြင်ပါသည်။ ထိုမဲမဲကြီးသဏ္ဍာန်သည်၊ ကျွန်တော့်ဘက်လာသည်
ကိုမြင်၍၊ ကျွန်တော်ခုတ်လိုက်ပါသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ထိုကောကြမ်းသည့်နေရာကို
၄-၅ ခါလောက် ဖြတ်သန်းသွားလာခဲ့တူးရာ၊ ထို ၄-၅ ခါလုံး ၎င်းအားချောက်ပါသည်
ဟူ၍လည်း ထွက်ဆိုသွားသည်။ သေဆုံးသူ ဒေါ်အေးခင်၏သမီး မောင်သန်ချောင်း၏
ဇနီးဖြစ်သူ မစိန်လှက၊ ၎င်း၏မိခင်နှင့် မောင်သန်ချောင်းတို့သည် စကားများခြင်း
မရှိကြ။ ၎င်းအနေနှင့်လည်း အချင်းမဖြစ်မီ ၁၅ ရက်လောက်က ကလေးနေမကောင်း
သဖြင့် မိခင်ထံ သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အပတ်အစားများ ပါမလာ၍၊
ဒေါ်အေးခင်က ပြန်ယူခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းနှင့် မောင်သန်ချောင်းတို့ စကားများ
စိတ်ဆိုးခြင်းမရှိကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ ကိုယ်တိုင်မျက်မြင်သက်သေဖြစ်သည့်မနွဲ့
က မောင်သန်ချောင်းသည် အဝတ်အစားများနှင့် ပစ္စည်းများပေးစဉ်က၊ ချိုချိုသာ
သာပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမျက်ထွက်ခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းတို့ပြန်ကြသောအခါ၌မိန်းမသား
ချည်းဖြစ်နေ၍အဖော်အဖြစ် အတူလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေါ်အေးခင်ကိုမောင်သန်
ချောင်းကခုတ်စဉ် မျက်လုံးပြူးပြူးနှင့် သာမညမျက်နှာအမူအရာမျိုးမဟုတ်ပါ။ ဖြစ်
ပွားသည့်နေရာတဝိုက်တွင်နတ်သူကြမ်းကြောင်းသိပါသည်။ စသည်ဖြင့်ထွက်ဆိုသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကို ကောက်ရှု၍ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက၊
မောင်သန်ချောင်းသည် ဒေါ်အေးခင်အား ခုတ်သည်မှန်သော်လည်း၊ ကြောင်းခြင်းရာ
ကိုမသိ၊ အယူအဆလွဲမှားခြင်းကြောင့် ခုတ်ခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ မည်သည့်ပြစ်မှုမှ မမြောက်

ဟုဆုံးဖြတ်ကာ၊ မောင်သန်ချောင်းအား တရားသေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားသေ
လွှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်မညီ၊ ကြောင်းခြင်းရာနှင့်လည်း မညီဟူ၍ သဘောရရှိသဖြင့်
အစိုးရက ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်သန်
ချောင်း။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က လျှောက်လဲသည်မှာ၊ အချင်းဖြစ်ပွားသည့်
အချိန်မှာ နေ့ ၂ နာရီခန့်ဖြစ်၍၊ တောကြမ်းသည်ဆိုသည့် နေရာ၌လည်း ဒေါ်အေးခင်
အတူတကွ ပါလာသော အခြားအဖော်များကို၊ နတ်သူရဲက မချောက်ဘဲ၊
မောင်သန်ချောင်းကိုသာ ချောက်သည် စီးသည်ဟုဆိုလျှင် ယုတ္တိမရှိနိုင်ပါ။ ထိုကဲ့သို့
ချောက်ကြောင်း စီးကြောင်းကိုလည်း သက်သေထင်ရှား မရှိပါ။ ထို့ကြောင့်
မောင်သန်ချောင်းသည် ကြောင်းခြင်းရာကိုမသိ၊ အယူအဆ လဲမှားသည်ဟူ၍ဆုံးဖြတ်
ရန် မဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ မောင်သန်ချောင်း၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး
သခင်ချစ်ကမူ၊ တရားလိုပြသက်သေများကိုယ်တိုင်က၊ အချင်းဖြစ်ပွားသော နေရာ၌
တောကြမ်းသည်၊ နတ်သူရဲချောက်တတ်သည်ကို ထွက်ဆိုပြီး ဖြစ်ပါသည်။ တရားလိုပြ
သက်သေများအရလည်း မောင်သန်ချောင်းသည် ၎င်း၏ဇနီးနှင့် နာနာကြည်းကြည်း
စိတ်ဆိုးခဲ့သည်မဟုတ်၊ ယောက်ျားနှင့်လည်း သင့်မြတ်သည်၊ ပစ္စည်းများကို သွားရောက်
ယူသောအခါ၌ သာသာကြည်ကြည် ပေးခဲ့သည်၊ တောကြမ်းသဖြင့် အဖော်ပြုလုပ်ခါ
လိုက်ပါပို့ဆောင်သည်၊ ထိုသို့ပို့နေရာမှ တောကြမ်းသည် နေရာသို့ရောက်သောအခါ
မြူးကနဲထ၍ အကြောင်းမရှိဘဲ အသေခတ်သည်မှာ သဘာဝကျသော ပြုလုပ်ခြင်းမျိုး
မဟုတ်၊ အပ-ပယောဂစီး၍သာ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ရှိပါသည်ဟု
လျှောက်လဲသည်။ မူလရုံးက ကိုးကားခဲ့သော ဝါရန်ဆင်းနှင့် ဧကရာဇ် (၁) ကိုလည်း
အားကိုးသည်။ ထိုအမှု၌ ဝါရန်ဆင်းသည် ၎င်းတွင်ထွန်းကားသော သားသမီးများ
တဦးပြီးတဦး သေဆုံးသဖြင့်၊ ရွှေတွင်သားသမီးများ ထွန်းကားစေလိုလျှင် ၎င်းနှင့်
၎င်း၏ဇနီးသည်၊ ညအခါ၌ သုဿန်သို့သွား၍၊ မကြာခင်က မြုပ်နှံခဲ့သော ၎င်း၏
နောက်ဆုံးကလေးတဦး၏ ဂူပေါ်တွင်၊ ဝေချိုးကြရမည်ဟု အကြံပေးသည့်အတိုင်း
ဆောင်ရွက်ကြသည်။ သုဿန်၌ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နေကြစဉ် လူတဦး ရုတ်ခြည်းပေါ်လာ
သဖြင့်၊ တစ္ဆေ-သူရဲဖြစ်သည်ဟု၊ ဝါရန်ဆင်းတို့က အထိန်အလန့်ထင်မြင်ကာ၊ တုတ်ဖြင့်
ရိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူသေဆုံးသည်။ ဝါရန်ဆင်းအား မူလရုံးက ရာဇသတ်ကြီး
ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ အပြစ်ပေးခဲ့ရာ၊ တရားလွှတ်တော်က အယူခံကို ကြားနာ
ပြီးနောက်၊ အကြောင်းအချက်များအရ ဝါရန်ဆင်းသည်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ တွင်
ပြဋ္ဌာန်းထားသော အကြောင်းခြင်းရာကို၊ အယူအဆလဲမှားခဲ့ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်
၎င်းတို့ ပြစ်မှုမမြောက်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်) ၁၉၂၆ ခု၊ လာဟို၊ စာ ၅၅၄။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်သန်
ချောင်း။

သို့ရာတွင်၊ ဤအမှုဖြစ်ပွားသည်မှာ ညဉ့်သန်းခေါင်ယံတွင်၊ သုဿန်၌ဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်၊ နေ့လည်အချိန်တွင် လူအများနှင့် တောလမ်းမှ ဖြတ်သန်းသွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ သခင်ချစ်က နောက်ထပ်ဘင်ပြသော စီရင်ထိုးတရပ်မှာ သွန်တာကူစီနှင့် ကေရာဇ် (၂) ဖြစ်သည်။ ထိုအမှု၌ အယူခံတရားလိုသည် ညဉ့်အခါ၌ အိမ်တွင် ရှိနေစဉ်၊ လူတယောက်သည် အဝတ်မပါ ဘသကျင်း၍ တဘက်တွင် တံမြက်စည်း ရိုးကိုချည်၍ ခေါင်းတွင်ဖျာသိပ်ကိုပတ်ပြီး ကခုန်ကာဝင်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ထိုပုံသဏ္ဍာန်အရ တစ္ဆေ-သူရဲဟုယူဆကာ၊ ၎င်း၏ဘူမကိုရန်ပြုရန် လာသည်ဟု သဘောပိုက်၍ ပုဆိန်နှင့် ခုတ်လေသည်။ ထိုသူသေဆုံးသောကြောင့် အယူခံတရားလိုအား အောက်ရိုးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးခဲ့ သည်ကို၊ အယူခံတရားလွှတ်တော်က ပယ်ဖျက်၍ တရားသေလွှတ်စေသည်။

သို့ရာတွင်၊ ထိုအမှုပါ အဖြစ်အပျက်များနှင့် ဤအမှုပါ အဖြစ်အပျက်တို့သည် ကွာခြားသည်။ ထိုအမှုမှာကဲ့သို့ သေသူသည် ညဉ့်သန်းခေါင်ယံ အချိန်၌ ထူးဆန်း သော ပုံသဏ္ဍာန်ကို ဆောင်၍လာသည်မဟုတ်၊ နေ့ခင်းနေ့လည်တွင် အပေါ်များနှင့် အတူ ဧေါအေးခင်က သွားသည်ကို၊ မောင်သန်ချောင်းက လိုက်၍ခုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

မောင်သန်ချောင်းက ရိုးတွင်အစစ်ခံသောအခါ၌၊ မဲခဲသဏ္ဍာန်တခု မိမိထံလာ သည်ကိုမြင်၍ခုတ်ကြောင်း ပြောဆိုသော်လည်း၊ ထိုအရင် ဖြောင့်ချက်ပေးသောအခါ၌ ထိုကဲ့သို့ပြောဆိုခြင်း မရှိခဲ့၊ မိမိအနေနှင့် မိုက်ကနဲသဘိလစ်သွားပြီးနောက်၊ သတိ ရသောအခါ ဧေါအေးခင်အား ခုတ်ပြီးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရကြောင်းဖြင့်သာ ပြောဆို လေသည်။

ထို့ကြောင့် မောင်သန်ချောင်းသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်း ဖော်ပြသော ကြောင်းခြင်းရာကို အယူအဆလွဲမှား၍ ဧေါအေးခင်အား ခုတ်သတ် ခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

သို့ရာတွင် တဆင့်တက်၍ စဉ်းစားရန်မှာ၊ မောင်သန်ချောင်းသည်၊ မိမိ၏ပြုလုပ် လိုက်ခြင်းသည် မည်သို့သဘောရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ မတော်မမှန် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင် သည်ကိုသော်၎င်း မသိလိုက်၍ ဧေါအေးခင်အား ခုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သလော ဟူသော ပြဿနာကို စဉ်းစားရန်လိုသည်။ တနည်းဆိုသော်၊ ထိုသို့ခုတ်စဉ်အခါ၌ မိမိ၏စိတ်ကို မိမိမပိုင်နိုင်၊ စိတ်ပေါ့သွပ်သွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သလော ဟူသော ပြဿနာဖြစ်ပေ သည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှိအစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနစ်က၊ မောင်သန်ချောင်း သည် အမှန်တကယ်ပင် အခိုက်အခန့်အားဖြင့် လုံးဝသဘိလစ်ဟင်းသွားကောင်း သွားခဲ့သည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဆရာဝန်များ၏ စစ်ဆေးထွက်ဆိုချက် မရှိပါ။ ၎င်းကိုယ်

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခု၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၆၄။

တိုင်ကလည်း ထိုကဲ့သို့ ခုခံချေပခဲ့ခြင်းမရှိပါဟု ပြောဆိုသည်။ တရားလို၏ သက်သေ ထွက်ချက်ကို အရဖြစ်စေ၊ တရားခံဘက်မှ ထွက်ဆိုချက်ကို အရဖြစ်စေ၊ အားလုံးကို ခြုံပေါင်း၍ဖြစ်စေ၊ ဤပြဿနာကို စဉ်းစားထိုက်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိသောအခါ၊ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် ရုံး၌တာဝန်ကျရောက်သည့် သက်သေထွက်ချက်များအရ၊ မောင်သန်ချောင်း သည် ဒေါ်အေးခင်အပေါ် မည်သည့်ရန်ငြိုးမှလည်းမရှိ၊ ၎င်း၏ဇနီး မစိန်လှနှင့်လည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား၍ ခွဲနေကြသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ရုတ်ခြည်းထ၍ ဒေါ်အေးခင်အား ခုတ်ခြင်းကို၊ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားရန်လိုသည်။ မစိန်လှ၏ ထွက်ဆိုချက်တွင် ဤပြဿနာကို စဉ်းစားရာ၌ အထောက်အကူပြုသည့် အချက်အလက် အချို့ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းက မောင်သန်ချောင်းသည် စိတ်ဆိုးဆိုးခြင်းဖြစ်ဘူး ပါသည်။ စိတ်ဆိုးဆိုးနေသော အချိန်တွင် မောင်သန်ချောင်းသည် ၎င်းအား ဆဲဆိုပြီး၊ တဲထရံများကို ဓါးနှင့်ခုတ်ဘူးပါသည်။ စိတ်ကောင်းလျှင်ကား ၎င်းအား ကောင်းမွန်စွာပြုစုပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ မောင်သန်ချောင်းကိုယ်တိုင်က ရုံးတွင် အစစ်ခံရာ၌လည်း၊ ၎င်းသည် အချင်းမဖြစ်မီက တခါတလေ သတိပေးပြီး၊ တခုခု လုပ်မိခဲ့ခြင်း ရှိပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုအချက်ကို ထောက်ချင့်လျှင် ဒေါ်အေးခင်အား မောင်သန်ချောင်းက အကြောင်းမဲ့သက်သက် ရုတ်ခြည်းထ၍ခုတ်ခဲ့ ခြင်းသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျူးဝင်သော သတိကင်းမဲ့ခြင်း၊ စိတ်ပေါ့သွပ် ခြင်းမျိုးကို ခံစားခဲ့ရ၍ ဖြစ်နိုင်သည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်သန်
ချောင်း။

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ (၃) တွင်၊ ကိုယ်စိတ်ကိုယ်မနိုင်၊ အများ အမှန်ကိုမသိဘဲ ပြုမူလုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ဤရုံးက ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ရည်ညွှန်းလိုသည်။ ထိုအမှု၌ မောင်ထွန်းစိန်သည် အကြောင်းမဲ့ သက်သက်ထ၍၊ ၎င်း၏ဇနီး၏ ဦးလေးနှင့် အရီးတို့ကို ဓါးဖြင့်ခုတ်သည်။ နှစ်ဦးစလုံး နေရာတွင် အသက် ကုန်ကြသည်။ ဇနီးဖြစ်သူ၏ ပခင်ကိုလည်း ခုတ်ရာ ဒဏ်ရာအပြင်းအထန်ရခဲ့သည်။ ထိုမှသ၍ပြေးကာ မကြာမီခါးကိုချ၍ အဘမ်းခံခဲ့ရသည်။ တရားလိုသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ မောင်ထွန်းစိန်သည် တခါတရံ သတိပေး ငေးမိုင်တွေဝေဖြစ်တတ် ကြောင်း၊ သေဆုံးသူများအပေါ် မည်သည့်အငြိုးအာသာဘမှ မရှိကြောင်းကို ရုံးက တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီးအား မောင်ထွန်းစိန်၏ အခြေအနေကို စစ်ဆေး စေခဲ့ရာ၊ စစ်ဆေးသောအခါ၌၊ ၎င်းသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍မနေပါ။ သို့ရာတွင် ဤသို့ စစ်ဆေးရာတွင် လပေါင်းများစွာ၊ သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်းများစွာ သေချာစွာ လေ့လာ မှုသာ၊ အစစ်ခံရသူသည် စိတ်ပေါ့သွပ်သည်၊ သို့မဟုတ် ကောင်းမွန်သည်ကို တတ်အပ်

(၃) (၁၉၆၅) ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်စု၊ စာ ၃၃၇။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်သန်
ချောင်း။

ပြောနိုင်ပါသည်ဟု အစီရင်ခံခဲ့သည်။ ထိုအချက်အလက်များအပေါ်တွင် စီရင်ထုံး
များကို ကိုးကား၍ မောင်ထွန်းစိန်အား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ ကင်းလွတ်ခွင့်ကို
ပေးကာ၊ တရားသေလွတ်စေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အများပြည်သူတို့၏ လုံခြုံမှုအတွက်
၎င်း၊ မောင်ထွန်းစိန်ကိုယ်တိုင်လည်း အရှေ့အကျိုးအတွက်၎င်း၊ ၎င်းအား စိတ္တဇ
ဆေးရုံသို့တင်၍ ကုသပေးခြင်းကို ခံယူစေရန်လည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဤအမှုတွင်မူ၊ မောင်သန်ချောင်းအား ဆေးစစ်ဆေးခဲ့ခြင်းပင် မရှိခဲ့။ စစ်ဆေး
ခံရန်လည်း စိတ္တဇရောဂါနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သော ဆရာဝန်ကြီးများသည်
ခရိုင်တိုင်း၌ ရှိကြသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ တရားသူကြီးအနေနှင့် မိမိမြင်တွေ့
ဥာဏ်မှီသမျှသာ စဉ်းစား၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ကြောင်းခြင်းရာအားလုံးကိုခွဲ၍ကြည့်လျှင်၊ မောင်သန်ချောင်းသည်၊ ၎င်းအား
နတ်သူရဲစီး၍ ဒေါ်အေးခင်အား ချစ်မိသည်ဟူ၍ လက်ခံယုံကြည်ရန်လည်း ခဲယဉ်း
သည်။ ဒေါ်အေးခင်ကို တစ္ဆေသူရဲထင်၍ ချစ်မိသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ရန်လည်း
ခဲယဉ်းသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၉ အရ၊ ကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍
လွဲမှားယူဆခြင်းကြောင့် ဒေါ်အေးခင်အား ချစ်သည်ဟု တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းကို
ပယ်ဖျက်ရမည်။

သို့ရာတွင် သက်သေအထောက်အထားများအရ၊ မောင်သန်ချောင်းသည် သတိ
လစ်ဟင်း တွေဝေဘက်သည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သောအခါ၌ ထရုံကိုခါးနှင့် ခုတ်ခြင်း၊ မယား
ကို ရိုက်နှက်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုမူတတ်သည်။ ဒေါ်အေးခင်အား ချစ်သောအခါ၌
ထိုကဲ့သို့ သတိလစ်ဟင်း၍ မိမိကိုယ်ကို မိမိမိမိနှင့်၊ စိတ်ပေါ့သွပ်သည့် သဘောမျိုး
ရောက်နေခဲ့သည်ဟုယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ ကင်းလွတ်ခြင်းကို
၎င်းအားပေး၍၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက၊ ၎င်း၏ပြုမူချက်သည် ပြစ်ဒဏ်
မမြောက်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းကို အတည်ပြုသည်။ သို့ရာတွင် အများပြည်သူတို့၏
လုံခြုံမှုအတွက်၎င်း၊ မောင်သန်ချောင်းကိုယ်တိုင်၏ အရှေ့အကျိုးအတွက်၎င်း၊ ၎င်းအား
တံတားကလေး စိတ္တဇဆေးရုံသို့၊ လိုအပ်သလောက် ထိန်းသိမ်းကုသပေးခြင်းကို ခံယူ
ရရှိစေရန် ပို့စေရမည်။ ထိုမှနောက်တွင် ဆေးတာဝန်ခံ ဆရာဝန်ကြီးများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ
အစိုးရဌာန အကြီးအကဲတို့အား၊ ၎င်း၏ရောဂါ လုံးဝကင်းစင်စွာ ပပျောက်ပြီဟု
ယူဆ၍၊ ၎င်းအား ထိန်းသိမ်းကုသရန် မလိုတော့ဟု ဆုံးဖြတ်သောအခါ၊ သင့်တော်
သော အစီအမံတို့ဖြင့် ၎င်းအားဆေးရုံမှ ဆင်းခွင့်၊ လိုရာသို့ လွတ်လပ်စွာသွားခွင့်တို့ကို
ပေးစေရမည်။

ဤဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၇၁ အရ၊ လိုအပ်
သော အစီရင်ခံခြင်းကို၊ အစိုးရက တရားရေးဌာနသို့ ပို့စေရမည်။

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး တို့ရှေ့တွင်

ဘီတိုင်စတိုး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ရမ်နာရာဂျန်ဒတ် မဟာဘီပရာဆဒ် (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၄

ဒီဇင်ဘာလ

၂၄ ရက်။

အလောင်းအစား ပဋိညာဉ် အဝယ်စာတမ်း (Bought Note) နှင့် အရောင်းစာတမ်း (Sale Note) ကိုချုပ်ဆို၍၊ ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ မည်သည့်အခါ၌၊ အလောင်းအစား ပြုလုပ်ရာ ရောက်ခြင်း။

အယူခံ တရားခံများသည်၊ အဝယ်စာတမ်း (Bought Note) ချုပ်ဆို၍၊ အယူခံတရားလို များသည်၊ အရောင်းစာတမ်း (Sale Note) ကိုချုပ်ဆိုကြပြီး၊ ၎င်းစာတမ်းများအရ၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ အတွင်း၊ ဂျူအိတ်ရေ ၂၅၀ ကိုပေးအပ်ရမည်ဟုပါရှိလေသည်။

အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် အမှုစွဲဆိုသောအခါ၌၊ ၎င်းက ထိုစာတမ်းများ အရ၊ ပဋိညာဉ်မှာ အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်မျိုးမျှသာ ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်၊ တရားမဝင် ကြောင်း ခုခံခဲ့သည်။

မူလတရားသူကြီးက အယူခံတရားခံအား အနိုင်ပေးခဲ့သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုက အယူခံ ပြန်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အဆိုပါ စာတမ်းများကို၊ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် အလောင်းအစား ဖြစ်ကြောင်း အရိပ်အမြွက်မျှ မပေါ်လွင်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များအရ၊ ယင်းစာတမ်းများဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်၊ အရောင်းအဝယ် မဟုတ်ဘဲ အလောင်းအစားမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း သက်သေထူရန် တာဝန်သည် အယူခံ တရားလိုအပေါ် ၌ ကျရောက်သည်ဟု ယူဆရမည်။

မိုလာမက်ပါလီပတေး နှင့် အိ (စ်) အေရှားတစ်ကုမ္ပဏီအမှု၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၃၄၇။ ဂန်ဂါဒတ် (စ်) နှင့် ဂျေကီဆံဒတ် (စ်)၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင် စာမျက်နှာ ၄၅၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှု အမှတ် ၆၅။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅၅ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် မူလဘက် တရားသူကြီး (ဦးမောင်မောင်) ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၄
ဘီတိုင်စတိုး
နှင့်
ရမ်နာရာဂျန်
ဒတ်မဟာဘီ
ပရာဆဒ်။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း ဆိုလျှင်၊ အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်ပြုရန် အနည်းဆုံး သဘောတူညီသူ ၂ ဦးရှိမှ ဖြစ်မြောက်နိုင်မည်။ တဦးတည်းက မည်မျှပင်လောင်းစားမှု ပြုလိုသည်ဆိုစေ၊ အလောင်းအစားမမြောက်နိုင်။

ဘဂဝန်ဒတ် (စ) ပရမရမ် နှင့် ဘာဂျောဂျီရတ်ထွန်ဂျီဘိုမန်ဂျီအမှု၊ အိန္ဒိယ အယူခံများ အတွဲ ၄၅၊ စာမျက်နှာ ၂၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင်လည်း ရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူတို့ ကုန်ပစ္စည်းပေးအပ်ရန် လက်ခံရန်၊ မရည်ရွယ်ဘဲ၊ ရောင်းဈေးနှင့် ပေါက်ဈေး ခြားနားငွေ၊ အပေး အယူ ပြုရန်ကို ရည်ရွယ်မှသာလျှင်၊ အလောင်းအစား ဖြစ်ပေမည်။

ကောင်မီလုံးကုမ္ပဏီ နှင့် လောင်ဂျီနန်ဂျီ၊ အိန္ဒိယ အယူခံများ အတွဲ ၂၀၊ စာမျက်နှာ ၂၃၉။ အယူခံတရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော အကြောင်း အချက်များကို ပေါင်းခြုံ၍ စဉ်းစားရာတွင် ယခုအမှုပါ ပဋိညာဉ်သည် အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း လုံလောက်သော အထောက်အထားဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ချီမန်လာ နှင့် နိယာမတရိုင်း၊ အေ၊အိုင်၊အေ (ရ်)၊ ၁၉၃၈ ခု၊ ဘုံဘိုင်၊ စာမျက်နှာ ၄၄။ ဖေါဂက် နှင့် အော (စ) ထိပ် (ခ) နီ၊ ၁၈၉၅ ခုနှစ်၊ အယူခံအမှုများ၊ စာမျက်နှာ ၃၂၃ ထို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အတိုးနှုန်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ကုန်အရောင်းအဝယ် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၁ အရ ဆိုလျှင်၊ ဝယ်ယူသူက မိမိကြိုတင်ပေးဆောင်ထားသော ကုန်တန်ဘိုးငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲ ဆိုရာတွင်၊ ဆန့်ကျင်သော သဘောတူညီချက်မရှိလျှင် တရားရုံးက အတိုးငွေ ပေးဆောင်နိုင် စေသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစ္စတာ စူးမား၊ မစ္စတာ အင်အာ (ရ်) ဘာဂျော်ဂျီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဒေါက်တာ ဘဟန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ အယူခံတရားလို ဘီတိုင်စတိုး အစုစပ်အပေါ် အယူခံတရားခံ ရမ်နီရန်ဂျန်ဒတ်(စ) မဟာဗီပါရဆဒ်က လျှော့ကြေးငွေ ၁၀,၇၅၅ ကျပ် နှင့် ၎င်းငွေပေါ်၌ ကျသင့်သော အတိုးငွေ ၂၁၇ ကျပ် ၅၀ ပြား စုစုပေါင်းငွေ ၁၁,၀၉၂ ကျပ် ၅၀ ပြား ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ ဤတရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အငြင်းမပွားသောအချက်မှာ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၌ အယူခံတရားခံသည် အဝယ်စာတမ်း (Bought Note) သက်သေခံအမှတ် “အေ” ကိုချုပ်ဆို၍၊ အယူခံတရားလိုသည် အရောင်းစာတမ်း (Sale Note) သက်သေခံ အမှတ် “ဘီ” ကို ချုပ်ဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာတမ်းများတွင်၊ အယူခံတရားလို

၁၉၆၄
ဘီတိုင်စတိုး
နှင့်
ရန်ကုန်
ဒတ်မဟာဘိ
ပရာဆန်။

သည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလအတွင်း တောင်ကြီးဂျုံအိတ်ရေ ၂၅၀ ပေးအပ်ရမည်ဟု ပါရှိသည်။ သို့သော် အယူခံတရားလိုက ယင်းသို့ပါရှိသော်လည်း၊ မိမိနှင့် အယူခံ တရားခံတို့သည် ထိုစာတမ်းများကို ချုပ်ဆိုစဉ်က ဂျုံပေးအပ်ရန်ကိုသော်၎င်း၊ ဂျုံဘိုး ငွေပေးချေရန်ကိုသော်၎င်း ရည်ရွယ်ရင်းမရှိကြ။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလကုန်၌ပေါက်သည့် ဈေးနှုန်းနှင့် ထိုစာတမ်းများတွင် ပါရှိသည့် အရောင်းဈေးနှုန်းနှစ်ရပ် ကွာခြားသည့် ငွေကို အပေးအယူပြုရန်ကိုသာ သဘောတူညီခဲ့ကြကြောင်း။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ထိုစာတမ်း များအရ ပဋိညာဉ်မှာ အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်မျိုးမျှသာ ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်၊ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ကြောင်းနှင့် ခုခံချေပ၏။

ထိုစာတမ်းများ၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် ဂျုံရောင်းဈေးနှုန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလကုန် ပေါက်ဈေးနှုန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊ အငြင်းမပါးကြချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အရောင်းအဝယ် စာတမ်းမျိုးဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် အရောင်း အဝယ်ပြုကြကြောင်း သက်သေခံချက်များအရ ထင်ရှား၏။ ထို့ပြင်လည်း ထိုစာတမ်း များပါ အကြောင်းခြင်းရာများမှာ၊ သာမန်အရောင်းအဝယ် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် မခြားနားချေ။ ၎င်းတို့ကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အလောင်းအစား ဖြစ်ကြောင်း အရိပ်အမြှင်မျှ မပေါ်လွင်ချေ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ယင်းစာတမ်းများဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် ခြင်းသည် အရောင်းအဝယ်မဟုတ်ဘဲ၊ အလောင်းအစားမျှသာဖြစ်ကြောင်း သက်သေ ထူရန်တာဝန်သည် အယူခံတရားလိုအပေါ်၌ ကျရောက်ကြောင်းနှင့် မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး အဆုံးအဖြတ်ပြုသည်မှာ မှန်ပေသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်ဗါလီပတေး နှင့် အိ (စ်) အေရှားတစ်ကုမ္ပဏီ အမှု (၁) တွင်လည်း၊ ယခင် ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်သည် ဤမှုအတိုင်းပင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ပါရဂူများဖြစ်ကြသော ပေါလော့(ခ) နှင့် မူလာတို့ပြုသည့် ရှစ်ကြိမ်မြောက်ထုတ် ပဋိညာဉ်ကျမ်းတွင်လည်း ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ကို ဝေဖန်ရာ၌၊ ဘုံဘိုင်တရားလွှတ်တော် အဆုံးအဖြတ် ပြုသော ဂန်ဂါဒတ်(စ်)နှင့် ဂျေကီဆုံဒတ်(စ်) အမှု (၂) နှင့် အခြားစီရင်ထုံးများကို အကိုးအကားပြုပြီး၊ ယင်းမှုကိုလက်ခံခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် သက်သေခံအမှတ် “အေ” နှင့် “ဘီ” စာတမ်းများအရ ဆောင်ရွက်ချက်မှာ အရောင်းအဝယ်မဟုတ် အလောင်းအစားမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းကို အယူခံတရားလိုက သက်သေထင်ရှား ပြရ ဖေမည်။

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၄၊ စာ ၃၄၇။
(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်) ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၄၅၈။

၁၉၆၄
ဘီတိုင်စတိုး
နှင့်
ရမ်နာရာဂျန်
ဒတ်မဟာဘိ
ပရာဆဒ်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းမပြုမီ၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေ အချက်အလက်များကို စိစစ်ဝေဖန်ရပေဦးမည်။ မူလရုံးစီရင်ချက်တွင် နှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများ တင်ပြသည့် စီရင်ထုံးများကို လေ့လာဝေဖန်ထားလေသည်။ ဤရုံးတွင်လည်း ထိုစီရင်ထုံးများအပြင် အခြားစီရင်ထုံးများကိုလည်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြကြ၏။ သို့သော် ဤအမှုပါ ပဋိညာဉ်သည် တကယ့်ပဋိညာဉ်ဖြစ်သလော၊ အရောင်းအဝယ်ဟန်ဆောင်ထားသော အလောင်းအစားမျှသာ ဖြစ်သလောဟူသည့် အချက်မှာ တရားဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ဆိုင်သော အချက်မျိုးသာဖြစ်သဖြင့်၊ တင်ပြသော စီရင်ထုံးများသည် အထောက်အကူ မပြုလှချေ။ အစ်မေလက်ဘီနှင့် ဘာတ်လီ (တ) ကုမ္ပဏီအမှု (၃) ကို ကြည့်ပါ။ အကြောင်းသော်ကား၊ အမှုတစ်ခုပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ အခြားအမှုတစ်ခုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းလှသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့တစေလည်း ထိုစီရင်ချက်များတွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းသည့် တရားဥပဒေမူများကို၎င်း၊ မြက်ကြားသည့် ကုန်သည်တို့ လိုက်နာကျင့်သုံးသော ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို၎င်း မှန်ကန်သည်ထင်လျှင် ဤရုံးကလက်ခံရပေမည်။

ဤမူခင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော တရားဥပဒေသည်၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ အရဖြစ်၍၊ လိုအပ်သမျှ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

“30. Agreements by way of wager are void ; and no suit shall be brought for recovering anything alleged to be won on any wager, or entrusted to any person to abide the result of any game or other uncertain event on which any wager is made.”

ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းဆိုလျှင်၊ အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်ပြုရန် အနည်းဆုံးသဘောတူညီသူ နှစ်ဦးရှိမှ ဖြစ်မြောက်နိုင်ပေမည်။ တဦးတည်းက မည်မျှပင် လောင်းစားမှု ပြုလိုသည်ဆိုစေ၊ အလောင်းအစား မမြောက်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့နှစ်ဦး အကြံတူ အလောင်းအစား ပြုရန် ပဋိညာဉ်ပြုမှသာလျှင်၊ အမှုပါ ပဋိညာဉ်သည် အလောင်းအစား ပဋိညာဉ် ဖြစ်ပေမည်။ ဘဂဝန်ဒတ်(စ်)ပရစရမ်နှင့် ဘာဂျော်ဂျီရတ်တွန်ဂျီတိုမန်ဂျီအမှု (၄) တွင်လည်း၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ဤနည်းအတိုင်းပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ပေသည်။ ထို့ပြင်လည်း ရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူတို့ ကုန်ပစ္စည်းပေးအပ်

(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်) ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၉။
(၄) အိန္ဒိယ အယူခံများ အတွဲ ၄၅၊ စာ ၂၉။

ရန် လက်ခံရန် မရည်ရွယ်ဘဲ ရောင်းဈေးနှင့် ပေါက်ဈေး ခြားနားငွေအပေးအယူ ပြုရန်ကို ရည်ရွယ်မှသာလျှင် အလောင်းအစား ဖြစ်ပေမည်။ ကောင်ယီလုံးကုမ္ပဏီ နှင့် လောင်ဂျီနန်ဂျီအမှု (၅) ကိုကြည့်ပါ။

၁၉၆၄
ဘီထိုင်စတိုး
နှင့်
ရမ်နာရာဂျန်
ဒတ်မဘာဘီ
ပရာဆန်။

အထက်ပါ တရားဥပဒေ များကို နှလုံးပြု၍၊ ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်း ခြင်းရာများကို စဉ်းစား ရပေမည်။ အမှုပါ အရောင်း အဝယ် စာတမ်း များသည် သာမန် တကယ့် ရောင်းဝယ်မှုမျိုးတွင် အသုံးပြုယုံမျှဖြင့်၊ အလောင်း အစားပြုရန်အတွက် အသုံးပြုသော စာတမ်းများမဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ထိုနည်းတူစွာ အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့ တွေ့ဆုံပြီး ရောင်းဝယ်မှု မပြုဘဲ၊ ပွဲစား ဂျမ်နာဒတ် (စံ) ဖြင့် အရောင်းအဝယ် ပြုယုံမျှဖြင့် အလောင်းအစား မဟုတ်ဟု မဆို နိုင်ပေ။ ယင်းသို့ သာမန်အရောင်းအဝယ် စာတမ်းမျိုးဖြင့် ပွဲစားမှတစ်ဆင့် ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ကြလျှင်၊ အမြင်အားဖြင့် တကယ့် အရောင်းအဝယ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင် ပေသည်။ သို့သော် ယင်းအချက်များသည် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ဆိုင်သည့် အချက် များဖြစ်ရကား၊ ကုန်ပစ္စည်းပေးအပ်လက်ခံရန် မရည်ရွယ်ဘဲ ရောင်းဈေးနှင့် ပေါက် ဈေးပေါ်မူတည်ပြီး အလောင်းအစား ပြုခြင်းမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သက်သေပြနိုင် ပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ ယခုပြဿနာကို စဉ်းစားရာ၌ အမှုသည်များ၏ ပစ္စည်း အခြေအနေ၊ ယခုပဋိညာဉ်မျိုးကို ရှေးကမည်သို့မည်ပုံ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ကုန် ပစ္စည်းရနိုင် မရနိုင် စသည့်အကြောင်းခြင်းရာအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အရောင်းအဝယ်မဟုတ်၊ အလောင်း အစားမျှသာဖြစ်ကြောင်း၊ အထောက်အထားများကို မူလရုံး၌ တင်ပြခဲ့ရာ၊ ထိုရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး ဝေဖန်ပြီး၊ မလုံလောက်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနက် အရေးကြီးသောအချက်များမှာ၊ အမှုသည်များသည် ယခင်က အခြား အရောင်း အဝယ်များသာ ပြုခဲ့ကြောင်း။ ဂျုံအရောင်းအဝယ် တကြိမ်တခါမျှ မပြုခဲ့ဘူးကြောင်း။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ထွက်သည့် တောင်ကြီးဂျုံသည် အယူခံတရားခံဝယ်သည့် ဂျုံအိတ် ရေထက် လျော့နည်းကြောင်း။ အယူခံတရားခံ၌ဂိုဒေါင်၊ ဂုံနီအိတ်၊ ဂုံနီကြိုး လုံလောက် စွာမရှိကြောင်း။ အယူခံတရားခံသည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်အပ်ရန် တန်ဘိုးကျပ် ၁၀ သိန်းမျှရှိ ဂျုံအိတ်ရေ ၁၇,၉၀၀ ဝယ်ရန် စာချုပ်သော်လည်း၊ အရင်းငွေမှာ ကျပ် ၁ သိန်းနီးပါးမျှသာရှိကြောင်း။ အယူခံတရားခံသည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့၌ အယူခံတရားလိုထံမှ ပဲအိတ်ရေ ၅၅၀ ဝယ်ပြီး တလမျှအကြာတွင်၊ အယူခံတရားလိုအား ပဲအိတ်ပေါ်တွင် အမြတ်ငွေ ၁ ကျပ်နှင့် ပြန်လည်ရောင်းချရန် စာချုပ်ချုပ်ဆို ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်အပ်ရန် ဂျုံအိတ်ရေ ၁၇,၉၀၀ အနက်

(၅) အိန္ဒိယ အယူခံများ၊ အတွဲ ၂၀၊ စာ ၂၃၉။

၁၉၆၄
 အိတ်ရေ
 နှင့်
 ရန်ကင်း
 အိတ်ရေ
 ပရာဆိ။

အိတ်ရေ ၇,၅၀၀ အတွက် ရောင်းသူများ ထံမှ ဂျုံမရဘဲ ရောင်းဈေးနှင့် ပေါက်ဈေး ခြားနားငွေကို ခံယူခဲ့ကြောင်း၊ အခြားသူများအား ဂျုံကြိုတင်ရောင်းချခြင်း မပြု ခဲ့ကြောင်း။ ကိန့်စစ်ပြီလတွင် ဂျုံရောင်းသည်ဆိုသူများထံမှ ဂျုံအိတ်ရေ အနည်းငယ် သာရရှိသော်လည်း၊ ဈေးကွက်တွင် ဂျုံဝယ်ရန် အားမထုတ်ခဲ့ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်လဲ၏။

အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိရွှေငွေကြီးကလည်း၊ ကုန်သည်များသည် မိမိတို့သမဓိကျ လုပ်ငန်းမှအပဖြစ်သော ရောင်းဝယ်မှုပြုကြသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်ကြောင်း။ အယူခံ တရားလိုပင် ဓါတုဗေဒဆေးများ ရောင်းဝယ်မှုအပြင်၊ ဂျုံ၊ ပဲ ရောင်းဝယ်အမှုတွက် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်အတွက် ဂျုံအိတ်ရေမှာ အစိုးရထံမှ ရရှိသော စာရင်းအရ ၇၀,၀၀၀ မျှသာ ရှိသည်ဆိုသည်မှာ ခန့်မှန်းခြေမျှသာဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်နယ်တနယ်လုံးမှ ထွက်သည့် ဂျုံမဟုတ်ကြောင်း။ ဝယ်သည့်ဂျုံကို ရောင်းသူ များပေးအပ်သော်၊ တပြိုင်တည်းပေးအပ်မည် မဟုတ်သဖြင့်၎င်း၊ ဝယ်လိုသူများအား ပခုံးပြောင်းရောင်းချနိုင်မည်ဖြစ်သည်က တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဂျုံအိတ်ရေ ၇,၀၀၀ ကျော် ၉,၀၀၀ မျှဝင်သောအယူခံတရားခံ၏ဂိုဒေါင်နှစ်လုံးနှင့် ဂုံနီအိတ်နှင့် ဂုံနီကြိုးများ လုံလောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံ၏ ငွေပင်ငွေရင်းသည် ငွေ ၁ သိန်း နီးပါးမျှသာ ရှိသော်လည်း၊ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ကိစ္စတွင် ငွေပင်ငွေရင်းသည် ပခါန မဟုတ်။ ငွေချေးငှားနိုင်စွမ်းရှိမှုမှာလည်း အရေးကြီးကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုကပင်၊ ပင်ရင်းငွေထက် ဆယ်ဆမျှတန်ဘိုးရှိသော ကုန်စည်များကို ဝယ်ယူရောင်းချနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဝန်ခံခဲ့ကြောင်း။ ပဲအရောင်းအဝယ်ကိစ္စနှင့် ပေးအပ်ခြင်းမပြုသော ဂျုံအိတ်များအနက် အိတ်ရေ ၇,၅၀၀ အတွက် ခြားနားငွေကိုခံယူခဲ့သည် မှာလည်း ကုန်သည်များ ထုံးစံအတိုင်းဖြစ်သည့်အပြင်၊ အရောင်းအဝယ် စာချုပ်ပြုစဉ်က ယင်းသို့ ခြားနားငွေကို ခံယူရန် သဘောတူမှု မရှိခဲ့သဖြင့်၊ ထိုစဉ်က ကုန်ပစ္စည်းပေးအပ် လက်ခံရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိဟု မဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲဖြေရှင်း၏။

ဤနောက်ဆုံးတင်ပြချက်ကို မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရပေမည်။ အထက်၌ ညွှန်းခဲ့ သော မိုဟာမက်ဗါလီပတေး နှင့် အိ(စိ) အေရှားတစ်ကုမ္ပဏီအမှု (၁) နှင့် ဘကဝန် ဒတ်(စိ) ပရစရမ်အမှု (၂) တွင်၊ ဤမူအတိုင်းပင် ယခင် ရန်ကုန် တရားလွှတ်တော် ခုံရုံးနှင့် ပရိပီကောင်စီတို့ အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။ အယူခံတရားခံသည် လုပ်ငန်းနှင့် နှိုင်းစာလျှင် မများလှသော ငွေပင်ငွေရင်းနှင့် ဂျုံဈေးနှုန်းတက်မည်ကို မြော်ကိုး၍ ဂျုံအိတ်ရေ မြောက်မြားစွာကို ဝယ်ယူခဲ့သည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ယင်းသို့ ပြုလုပ် ရုံမျှဖြင့် အလောင်းအစားပြုသည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေငွေကြီး ကိုးကားသော အထက်၌ညွှန်းခဲ့သည့် ကောင်ယီလုံးနှင့် လောင်ဂျီနန်ဂျီ

အမှု (၅) တွင် ရောင်းသူသည် မိမိ၏ငွေရင်းအားထက် အဆပေါင်း ငါးရာမျှတန်သော ကုန်ပစ္စည်းကို ရောင်းချခဲ့သည့်အပြင်၊ အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းခြင်းရာ များအရလည်း တကယ့်ရောင်းဝယ်မှုမပြုဘဲ လောင်းစားမှုသာပြုရန် ကြံရွယ်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်လေသည်။ ချီမန်လာ နှင့် နီးယာမတ ရိုင်အမှု (၆) တွင် အကိုးအကားပြုသော ဖေါဂတ် နှင့် အော့(စ်) တိပ်(ခိ) နီအမှု (၇) ပါ မြက်ကြားချက်များသည် ရောင်းဝယ်ရေးတွင် ကုန်သည်များ လိုက်နာကျင့်သုံးတတ် သော အစဉ်အလာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုမြက်ကြားချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

အမှု (၅)
ဘီတိုင်တိုး
နှင့်
ရန်ကင်းရန်
စက်မဟာဘီ
ပရာဆစ်။

“It may well be that the appellant was aware that in directing a purchase to be made the respondent did not intend to keep the shares purchased, but to sell them when, as he anticipated would be the case, they rose in value ; that his object was not investment but speculation. To enter into “transactions with such an object is sometimes spoken of as ‘gambling on the Stock Exchange’ ; but it certainly does not follow that the transactions involve any gaming contract. A contract cannot properly be so described merely because it is entered into in furtherance of a speculation. It is a legitimate commercial transaction to buy a commodity in the expectation that it will rise in value and with the intention of realizing a profit by its resale. Such dealings are of every-day occurrence in commerce. The legal aspect of the case is the same whatever be the nature of the commodity, whether it be a cargo of wheat or the shares of a joint-stock company. Nor, again, do such purchases and sales become gaming contracts because the person purchasing is not possessed of the money required to pay for his purchases, but obtains the requisite funds in a large measure by means of advances on the security of the stocks or goods he has purchased. This, also, is an every-day commercial transaction. For example, a merchant who has to pay the price of a cargo purchased before he resells it obtains in ordinary course the means of doing so by pledging the bill of lading.”

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလို ထံမှ ဂျုံမရရှိသည့် အခါ၌ စျေးကွက်တွင် အခြားဂျုံများ မဝယ်ယူကြောင်းနှင့်

(၆) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ဒေဉာဂ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၄၄။
(၇) ၁၈၉၅ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၃၂၃။

၁၉၆၄
ဘီထိုင်စတိုး
နှင့်
ရန်ကင်းရာဂျန်
ဒတ်မဟာဘိ
ပရာဆန်။

လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကလည်း ထိုအချိန် ပေါက်ခွေးသည် မူလခရောင်းဈေးထက် များစွာပိုပင် ကြီးမားနေသောကြောင့် မဝယ် ယူခဲ့ကြောင်းနှင့် ဖြေကြား၏။ အယူခံတရားခံတွင် ဂျုံစက်ခရိုဂျုံကိုဝယ်ပြီး ရောင်း ချရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်ဟုဆို၏။ သို့ဖြစ်ရာ ဈေးကြီးပေး၍ ဂျုံကိုဝယ်ယူမည် မဟုတ် တန်ရာပေ။

အထက်၌ဖော်ပြသည့် အကြောင်းအချက်များသည် သွယ်ဝိုက်သက်သေခံချက် များဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကိုပေါင်းခြုံ၍ စဉ်းစားရာတွင်၊ ယခုအမှုပါ ပဋိညာဉ်သည် အလောင်း အစား ပဋိညာဉ်များသာ ဖြစ်ကြောင်း လုံလောက်သော အထောက် အထား ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

တိုက်ခိုက်သက်သေခံချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို တန်ရစ်(ချ်) က ဂျုံအပ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်မရှိ။ အလောင်းအစားမျှသာဖြစ်ကြောင်း ထပ်ကာထပ်ကာ ထွက်ဆို၏။ မိမိသည် အလောင်းအစားပြုမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ပွဲစား ဂျန်နာဒတ်(စ်) အား ပြောကြားခဲ့သည်ဟုလည်း ထွက်ဆိုပြန်သေး၏။ သို့သော် ဂျန်နာဒတ်(စ်) အား ပြန်သွန်မေးခွန်းထုတ်ရာ၌ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တလုံးတပါဒမျှ မေးမြန်းခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ဂျန်နာဒတ်(စ်) ကမူကား၊ ဤအမှုပါ ပဋိညာဉ်သည် တကယ်ပဋိညာဉ် ဖြစ်ကြောင်း။ အလောင်းအစားပဋိညာဉ်မျိုး မဟုတ်ကြောင်းနှင့်ထွက်ဆို၏။ အယူခံ တရားခံ မဟာဘိပရာဆ(ဒ်) ကလည်း ဂျန်နာဒတ်(စ်)က မိမိအား ဟန်ရစ်(ချ်) နှင့် အလောင်းအစားပြုရန် မပြောကြောင်းနှင့်ထွက်ဆို၏။ ကြားနေဖြစ်သူ ပွဲစား ဂျန်နာဒတ်(စ်) က တကယ်အရောင်းအဝယ် ပြုခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်မှာ အရေးကြီး သောအချက်တရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်ကို အယူခံ တရားလို ဟန်ရစ်(ချ်) ၏ ပြုမူချက်ကထောက်ခံသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့၌အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလိုထံ ဝယ်ယူသောဂျုံကို ပေးအပ်ရန် ရွှေနေမှတစ်ဆင့် နို့တစ်စာပေးပို့၏။ အယူခံတရားလိုသည် ထိုနို့တစ်စာကိုမပြန်ကြား ချေ။ ထို့နောက်တဖန် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် အယူခံ တရားခံသည် ရွှေနေမှ တဆင့် အယူခံတရားလိုသို့ လျော်ကြေးငွေတောင်းသည့် နို့တစ်စာ ပေးပို့ပြန်၏။ အယူခံတရားလိုပြန်ကြားခြင်းမပြုချေ။ တကယ်၍၎င်းတို့ချုပ်ဆိုခဲ့သော ပဋိညာဉ်သည် အလောင်းအစား ပဋိညာဉ်မျှသာ ဖြစ်လျှင် ထိုစဉ်က အလောင်းအစား ပဋိညာဉ် မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် လျော်ကြေးငွေ ပေးရန် မလိုကြောင်း ပြန်ကြားမည်ဖြစ် သည်။ အယူခံတရားခံပြုမူချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းသည် ချစ်ယူတန်ထံမှ ဂျုံအိတ်ရေ ၅၀၀ ဝယ်ယူခဲ့ရာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်ပေးအပ်သည့်ဂျုံအိတ်ရေ ၅၀၀ ကို လက်ခံပြီး ငွေအကျေချေခဲ့၏။ ထိုအချိန်လောက်တွင် ဘီထယ်ဒတ်(စ်) ထံမှ ဝယ်ယူခဲ့သော

ဂျူအိတ်ရေများ အနက် ဂျူအိတ်ရေ ၂၅၀ ပေးအပ်သည်ကို လက်ခံသည့် အပြင် ဆွန်တေလာထံမှ ဝယ်ယူခဲ့သော ဂျူအိတ်ရေများအနက် ဂျူအိတ်ရေ ၂၅၀ ပေးအပ်သည်ကို လက်ခံခဲ့၏။ မပေးအပ်သော ဂျူအိတ်ရေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုခဲ့၏။

၁၉၆၄
ဘီတိုင်စတိုး
နှင့်
ရန်နာရာဂျန်
ထေမဟာဘီ
ဗရာဆစ်။

ထို့ပြင်လည်း ပွဲစား ဂျန်နာဒတ်(စ်) နှင့် အယူခံတရားလို၏ သက်သေ ပန်နယား တို့၏ ထွက်ဆိုချက်များအရ တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလကျမှသာလျှင် အရောင်းအဝယ်စာတမ်းဖြင့် ပြုလုပ်သောရောင်းဝယ်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းအခုံ ပွားခဲ့ကြောင်းပေါ်လွင်၏။ ထိုလတွင် ဂျူရောင်းစာချုပ်ချုပ်ဆိုသူအမြောက်အမြားသည် ဂျူအိတ်ခြင်း မပြုကြချေ။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ယင်းသို့ ဂျူအိတ်ခြင်းမပြုသည်မှာ အလောင်းအစား အဖြစ် ပဋိညာဉ်ချုပ်ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းနှင့်လျှောက်လဲ၏။ တဖက်ကလည်း မြန်မာပြည်ထွက် ဂျူသည် စားသုံးသူများအဘို့ မသုံးသောက်သဖြင့် နိုင်ငံခြားမှ ဂျူတင်သွင်းခဲ့ရာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ထိုထိုသော အကြောင်းများကြောင့် သွင်းကုန်သိုလ်စင် ထုတ်ပေးခြင်း နှောင့်နှေးသဖြင့် ဂျူဈေးတိုးတက်သွားသောကြောင့် ဂျူမအပ်နိုင်ကြကြောင်း ပြန်လည်ဖြေကြားကြ၏။ ထိုဖြေကြားချက်မှာ ယုတ္တိမတန်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအချက်အားလုံးကို ပေါင်းခြုံ၍ လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် အယူခံတရားလိုသည် ဤအမှုပါ ပဋိညာဉ်မှာ အလောင်းအစားမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သက်သေထင်ရှား မပြနိုင်ဟု မူလရုံးဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးသည် အယူခံ တရားခံတောင်းဆိုသော လျော်ကြေးငွေပေါ်တွင် တရားစွဲဆိုသည့်နေ့အထိ အတိုးနှုန်းကျသင့်ငွေ ၂၁၇ ကျပ် ၅၀ ပြား ပေးဆောင်စေခဲ့၏။ ကုန်အရောင်းအဝယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ အရ ဆိုလျှင် ဝယ်ယူသူက မိမိကြိုတင်ပေးဆောင်ထားသော ကုန်တိုးငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဆန့်ကျင်သော သဘောတူညီချက်မရှိလျှင် တရားရုံးက အတိုးငွေ ပေးဆောင်စေနိုင်ပေမည်။ ဘင်ကာနဂ်ပူ မီးရထားကုမ္ပဏီနှင့် ရက်တင်ဂျီရမ်ဂျီအမှု (၇) တွင်လည်း အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့၏။

“ Interest for the period prior to the date of the suit may be awarded, if there is an agreement for the payment of interest at a fixed rate, or it is payable by the usage of trade

(၇) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇၊ ပရိဗီကောင်စီ၊ စာ ၆၇။

၁၉၆၄
အိတ်တိုင်တိုင်
နှင့်
ရန်ကင်းတိုက်
အိတ်တိုင်တိုင်
ပထမပတ်။

having the force of law, or under the provision of any substantive law entitling the plaintiff to recover interest as for instance the Court may award interest at the rate of 6 per cent, per annum, when no rate of interest is specified in a promissory note or bill of exchange under S. 80, Negotiable Instruments Act."

ဤအမှုတွင် အတိုးပေးဆောင်ရန် သဘောတူညီချက် မရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ မူလရုံး
စီရင်ချက်တွင် အတိုးငွေ ၂၁၇ ကျပ် ၅၀ ပြား ပေးဆောင်စေသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး
လျော်ကြေးငွေ ၁၀,၈၇၅ ကျပ် ပေးဆောင်စေသည့် အမိန့်နှင့် ထိုငွေပေါ်တွင် တရား
စွဲဆိုသည့်နေ့မှ အပြေအလည် ပေးဆောင်သည့်နေ့အထိ တနှစ်လျှင် အတိုးငွေ ၉ ကျပ်
နှုန်း ပေးဆောင်စေသည့် အမိန့်ကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် အချိုးကျအတိုင်း တရားစရိတ်ကို ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။
ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ ၃၀၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မတင်သိန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ဝင်းခိုင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဇန်နဝါရီလ
၂၂ ရက်။

မယားစရိတ် လျှောက်ခြင်းကိစ္စ—မယား ဟုတ်မဟုတ်—မြန်မာဗုဒ္ဓသာသနာ့ ထုံးထမ်းအရ၊ လင်မယားအဖြစ် အတူပေါင်းသင်းခြင်းရှိရန် လို မလို—စားစရိတ်မူပျိုး၌ သိမ်မွေ့သော ဥပဒေ ပြဿနာကို အပြီးအပိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည် လျှောက်ထားခံရသူထံမှ မယားစရိတ်နှင့် ကလေးစရိတ် ရရှိရန် တောင်းခံရာ အောက်ရိုးက ထိုစရိတ်များပေးရန် အမိန့်ချခဲ့သည်။ လျှောက်ထားခံရသူက စက်ရှင် တရားသူကြီးထံသို့ အယူခံဝင်ရာ ထိုတရားသူကြီးက အမှုသည် နှစ်ဦးတို့သည် သမီးရိုးစား အဖြစ် လွန်လွန်ကျူးကျူးရှိခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်သော်လည်း လက်ထပ်ပြီးနောက် ပေါင်းသင်းမှု မရှိခဲ့သည့်ပြင် လျှောက်ထားခံရသူက ကြောက်ရွံ့၍သာ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ မယားစရိတ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

လျှောက်ထားသူက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မိန်းမတဦးနှင့် ယောက်ျားတဦးသည် လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်း ပြုပြီးနောက် ကာမစပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိလျှင် တရားဝင်လင်မယားဖြစ် မဖြစ်ဟူသော အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျမ်းပြုဆရာများကလည်း အမျိုးမျိုးမတူမတန်းကြသည်။ အချို့သော စီရင်ထုံးများသည်လည်း ဖေါင်းသင်းမှုမရှိလျှင် လင်မယားမမြောက်ဟူသော သဘောဖြင့် ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးထမ်းများသည် ပြောင်းလဲလျက်ရှိနေကောင်းရှိနေမည်။

စားစရိတ်မှုတွင် လက်ထပ် ထိမ်းမြားပြီးနောက် ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိသော်လည်း ယောက်ျားဖြစ်သူက မိန်းမတဦးအား စားစရိတ်ပေးရမည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ရှိသည်။

မောင်စန်းအောင် နှင့် မကြည်ကြည်စေ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၀ (ခ)၊ တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေးကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၈၃ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၇ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်နေ့စွဲပါ သထုံမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
မတင်သိန်း
နှင့်
မောင်ဝင်းခိုင်။

အထူးသဖြင့် ယခုလို စားစရိတ်မှုမျိုး၌ ဤကဲ့သို့ သိမ်မွေ့သော ပြဿနာကို အပြေအလည် အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ ဤပြဿနာကို တဦးဦးက တရားမရုံးတွင် စွဲဆိုရှင်းလင်း နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ မူလ ရုံးကခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း မယား စရိတ်ကိုပါ ပေးစေ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ စံစီဒိုး။
ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘိုးသာ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ မတင်သိန်းသည်၊ လျှောက် ထားခံရသူ မောင်ဝင်းခိုင်ထံမှ မယားစရိတ်နှင့် ကလေးစရိတ် ရလိုကြောင်းဖြင့် သတိပြု၍ ဒုတိယရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးတွင် လျှောက်ထားတောင်းခံခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ မယားစရိတ် ၂၀ ကျပ်နှင့် ကလေးစရိတ် ၅ ကျပ်ပေးစေရန် အမိန့်ချခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်မှ မောင်ဝင်းခိုင်က သတိပြု၍ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက သက်သေအထောက်အထားများ အရ၊ အမှုသည်နှစ်ဦးတို့သည် သမီးစီးစားအဖြစ် လွန်လွန်ကျူးကျူးရှိခဲ့သည်ဟု ယူဆ ရန်အကြောင်းရှိသော်လည်း၊ လက်ထပ်ပြီးသည့်နောက် ပေါင်းသင်းမှု မရှိခဲ့ကြ။ ထို့ပြင် လက်ထပ်သည်ဆိုရာ၌ နယ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီမှ တပ်မတော် အရာရှိတဦးက မတင်သိန်း၏ တိုင်တန်းလျှောက်ထားချက်အရ ဖင်ရောက်ပြောဆို သဖြင့်၊ မောင်ဝင်းခိုင်က ကြောက်ရွံ့၍ သာလက်ထပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ သဘောတူချက် လွတ်လပ်စွာပေးခြင်း မဟုတ်သဖြင့်၊ ထိမ်းမြားမှုမြောက်ခြင်း မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ကာ မယားစရိတ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ကလေးစရိတ်ကိုမူကား မောင်ဝင်းခိုင်၏ ရွှေနေကြီးက ကန့်ကွက်ပြောဆိုခြင်း မရှိသဖြင့် ယခင်အတိုင်းဘည်စေသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဖိုးက၊ ကလေးစရိတ်ကို ခွင့်ပြု သော်လည်း မယားစရိတ်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်းသည် သဘာဝမကျပါ။ လက်ထပ်ခြင်း မှာလည်း အထင်အရှားဖြစ်ပါသည်။ မောင်ဝင်းခိုင်က ကြောက်လန့်၍ လက်ထပ် ရသည်ဆိုသည်မှာလည်း မမှန်ပါ။ မောင်ဝင်းခိုင်ကိုယ်တိုင်က လက်ထပ်ပြီးသည့်နောက်၊ မတင်သိန်းကို မိမိတို့အိမ်သို့လိုက်၍နေရန်ခေါ်ကြောင်း ထွက်ဆိုချက်ရှိပါသည်။ မောင်ဝင်းခိုင်က သဘောမတူ ကြောက်လန့်၍ လက်ထပ်ရသည်ဆိုလျှင် ထိုသို့ခေါ်မည် မဟုတ်ပါ စသည်ဖြင့် လျှောက်လဲသည်။

မတင်သိန်းက ထွက်ဆိုခဲ့သည်မှာ၊ ၎င်းနှင့် မောင်ဝင်းခိုင်တို့သည် အကြင်လင်မယား အဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကိုယ်ဝန်အပင့်အမာရှိသောအခါမှ၊ မောင်ဝင်းခိုင်

၉၅
မတင်သိန်း
နှင့်
မောင်ဝင်းခိုင်

က မယားမဟုတ်ဟု ငြင်းကွယ်နေသဖြင့်၊ တပ်မတော်အရာရှိထံ သွားရောက်တိုင်တန်း ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအရာရှိက စေ့စပ်သဖြင့် လူကြီးစုံရာနှင့် မောင်ဝင်းခိုင်က တောင်းရမ်းလက်ထပ်ကြောင်း၊ မိတ်ဆွေများကိုလည်း လက်ထပ်ရည်ဟိုက်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ထိုသို့လက်ထပ်သည့်နေ့မှစ၍ မောင်ဝင်းခိုင်ကို ၎င်း၏မိဘများက ခေါ်သွားကာ ဆက်လက်ပေါင်းသင်းမှု မရှိခဲ့ကြောင်းကို မတင်သိန်းက ထွက်ဆိုခဲ့သည်။

မောင်ဝင်းခိုင်ကိုယ်တိုင် ထွက်ဆိုသည်မှာကား ကြေနပ်လောက်ဘွယ် မရှိချေ။ ၎င်းက မတင်သိန်းသည် ရီးစားများ၍ အချို့သော ရီးစားများနှင့် ကာမစပ်ယှက်သည်ဟု ကြားရကြောင်း စသည်ဖြင့်ပြော၍ ၎င်း၏မိတ်ဆွေအချို့ကို သက်သေတင်ပြသည်။ မောင်ဝင်းခိုင်ကိုယ်တိုင်ကမူ မတင်သိန်းနှင့် နှုတ်အားဖြင့် ချစ်ကြိုက်တူးသော်လည်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပေါင်းသင်းမှုမရှိခဲ့၊ စာပေးစာယူလည်း မရှိခဲ့ဟူ၍ ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ လုံးဝပေါင်းသင်းမှု မရှိခဲ့လျှင် ကိုယ်ဝန်အထက်ကရ ဖြစ်နေသော မတင်သိန်းကို မောင်ဝင်းခိုင်က လူကြီးစုံရာဖြင့် တောင်းရမ်းလက်ထပ်မည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကလည်း လက်ထပ်ပြီးသောအခါ၊ မတင်သိန်းကို ခေါ်ပါသည်။ မလိုက်ဘဲ ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်သာ တောင်းပါသည်ဟုဆိုသည်။ စစ်ဗိုလ်ကို ကြောက်ရ၍ လက်ထပ်ခဲ့ရသည်ဆိုလျှင် ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနှင့်ရှိသော မိန်းကလေးတစ်ဦးကို အတူနေထိုင်ပေါင်းသင်းရန် ခေါ်မည်မဟုတ်ပေ။ မတင်သိန်း အနေနှင့် ထိုသို့ခေါ်ကြောင်းကို ဝန်ခံ၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းအားခေါ်၍ ထားမည်ဆိုသည့် အိမ်၌ ယောက်ျားတစ်ဦးရှိနေ၍ မတင်မတယ်ဖြစ်မည်၊ သမုတ်ခံရမည်စိုးသဖြင့်၊ မသွားကြောင်း၊ ငွေမှာကလေးမွေးစေမိတ် တောင်းခံခြင်းဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖြေရှင်းပြောဆိုသည်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာထုံးတမ်းဥပဒေအရ၊ လင်မယားမမြောက်ရန်အတွက် နှစ်ဦး နှစ်ဘက် အတူလင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် သဘောတူညီမှု ရှိရမည့် အပြင်၊ အတူပေါင်းသင်းခြင်းလည်း ရှိရမည်ဟူသော အချက်ကို ဥပဒေအချက်တရပ် အနေနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးဘိုးလာက စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍ လျှောက်လဲသည်။ မထွေးနှင့် လွယ်ဟိန် (၁) အမှုတွင် အောက်မြန်မာပြည် တရားရုံးချုပ်က ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို၎င်း၊ မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည် (၂) အမှုတွင် တရားလွှတ်တော်စုံညီခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို၎င်း၊ မကြင်မြနှင့် မောင်စစ်ဟန် (၃) အမှုကို၎င်း ကိုးကားသည်။ မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည်တို့၏

(၁) ဘားမားလောထိုင်း (မ)စ်၊ အတွဲ ၁၃၊ စာ ၁၀၅။
(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၄၊ စာ ၂၁၅။
(၃) ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၀၃။

၁၉၆၅
မောင်စိန်
နှင့်
မောင်ဝင်းခိုင်။

အမှုတွင် စုံညီခုံရုံးက၊ ယောက်ျားကလေးတစ်ဦးနှင့် မိန်းကလေးတစ်ဦးတို့ အတူပေါင်းသင်း
နေထိုင်သည်မှာ လင်မယားဖြစ်မြောက်ရန် သဘောတူညီသည်နှင့် တဆက်တည်း
ဖြစ်ရမည်၊ ယခုပေါင်းသင်း၍ နောင်တွင်အိုးအိမ်ထူထောင်ကြရမည်၊ လင်မယားအဖြစ်
နေထိုင်ကြမည်ဆိုရုံမျှနှင့် မပြီးကြောင်း၊ သဘောတူခြင်းနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်းတို့သည်
ကပ်လျက်တဆက်တည်းဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ဦးဘိုးသာက
ညွှန်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှု၌ မိန်းကလေးရော ယောက်ျားကလေးပါ ၁၅ နှစ်မျှသာ
ရှိကြသေး၍၊ ယောက်ျားကလေး အနေနှင့် မိန်းကလေး၏ မိဘများက ၎င်းတို့
ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြသည်ကို သိရှိသောအခါ လက်ထပ်ပါမည်ဟု ဂတိပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်
သည်။ ထိုအချိန်၌ ယောက်ျားကလေး အနေနှင့် ကတိပြုရန် အသက်အရွယ်မရောက်
သေး၊ ထို့ကြောင့် အရွယ်မရောက်ခင်ကပေးသော ကတိသည် တရားဝင်သလော၊
ကတိအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလျှင် ပဋိညာဉ်ဖောက်ဖျက်ခြင်းကြောင့် လျော်ကြေး
ပေးရမည်လော ဟူသည့် ပြဿနာတို့ကို ရုံးကအဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မိန်းမတစ်ဦးနှင့် ယောက်ျားတစ်ဦးသည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း ပြုပြီးနောက် ကာမ
စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိလျှင် တရားဝင်လင်မယား ဖြစ် မဖြစ်ဟူသော အချက်နှင့်
ပတ်သက်၍ ကျမ်းပြုဆရာများကလည်း အမျိုးမျိုးရေးသား ဝေဖန်ကြသည်။
ဦးဘိုးသာ ညွှန်ပြသော အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အချို့သော စီရင်ထုံးများ၌လည်း
ပေါင်းသင်းမှုမရှိလျှင် လင်မယားမမြောက်ဟူသောသဘောဖြင့် ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။
သို့ရာတွင် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းများသည် ပြောင်းလွှဲ
လျက်ရှိနေကောင်းလည်း ရှိနေမည်။ ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံး ထုံးတမ်း
များကို သေချာစွာစစ်ဆေး၍ ဤရုံးကဖြစ်စေ၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်၊ တရားလွှတ်
တော်ချုပ်တို့ကဖြစ်စေ၊ ခိုင်လုံသောစီရင်ထုံး ချမှတ်ထားသည်လည်း မရှိသေး။ သို့ရာ
တွင် ဤအမှုကဲ့သို့ စားစရိတ်မှုတွင် လက်ရှိစီရင်ထုံးများနှင့် ကျမ်းအသီးသီးကို စေ့စုံစွာ
သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီးနောက် ဤရုံးပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းက တဦးတည်း
ထိုင်ကာ၊ **မောင်စန်းအောင် နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ (၄)** အမှုတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြား
ပြီးနောက် ပေါင်းသင်းခြင်း မရှိသော်လည်း ယောက်ျားဖြစ်သူက မိန်းမတစ်ဦးအား
စားစရိတ်ပေးရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို လေးစား
စွာ လက်ခံရန်ဖြစ်ပေသည်။

အထူးသဖြင့် ယခုလို စားစရိတ်မှုမျိုး၌၊ ဤကဲ့သို့သိမ်မွေ့သော ပြဿနာကို
အပြေအလည် အပြီးအပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်မဟုတ်ချေ။ ရာဇဝတ်ရုံးတွင် မယားစရိတ်
လျှောက်ခြင်းဖြင့် မိန်းမတစ်ဦးသည် လောလောဆယ်လိုသော အကူအညီကို တောင်းခံ

(၄) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၀ (ခ)၊ တရားရုံးချုပ်၊ (မန္တလေး)။

၁၉၆၅
မတင်သိန်း
နှင့်
မောင်ဝင်းခိုင်။

ခြင်းဖြစ်သည်။ လင်မယားနှစ်ဦးအကြားတွင် ပြောဆို၍ နက်နဲသိမ်မွေ့သော ပြဿနာ များပေါ်ပေါက်ကြလျှင်၊ ထိုအချက်တို့ကို ၎င်းတို့အနက် တဦးဦးက တရားမရုံးတွင် စွဲဆိုရှင်းလင်းရန်ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုအနေနှင့် ကလေးသည် မောင်ဝင်းခိုင်၏ကလေး ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ၎င်းကလည်း မူလရုံးတွင် လုံးဝငြင်းကွယ်ခဲ့သော်လည်း ပဌမအယူခံရုံး၌ ကလေးနှင့် ပတ်သက်၍ ငြင်းကွယ်ခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ထို့ပြင် နှစ်ဦး နှစ်ဘက်ကို လူကြီးစုံရာရွှေ၌ လက်ထပ်ခဲ့ကြသည်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ မတင်သိန်း အရာဆိုလျှင် ထိုကဲ့သို့ လက်ထပ်ခြင်းမှာ အမှန်အားဖြင့် ယခင်ကတည်းက လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ခြင်းကို လူကြီးစုံရာရွှေ၌ ဝန်ခံခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း မျှသာဖြစ်သည်။ ထိုနေ့မှစ၍သာ လင်မယားဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဟု မဆိုချေ။ ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာနှင့်ရှိသော အမျိုးသမီးတဦးကို ထိုသို့လူကြီးစုံရာရွှေ၌တောင်းရမ်းလက်ထပ် ခြင်းဖြင့် မောင်ဝင်းခိုင်အနေနှင့်လည်း မတင်သိန်း၏ ကိုယ်ဝန်သည် ၎င်းနှင့်ရသော ကိုယ်ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ မတင်သိန်းနှင့် ၎င်းတို့သည် ယခင်ကပင် အတူပေါင်းသင်း နေထိုင်ခဲ့ပါသည်ဟု ဝန်ခံရာရောက်ပေသည်။

မောင်ဝင်းခိုင်က ၎င်းသဘောမတူဘဲ တပ်မတော်အရာရှိက စေ့စပ်ပေးသဖြင့် ကြောက်ရွံ့လက်ထပ်ရပါသည် ဆိုခြင်းသည်လည်း ယုတ္တိမရှိ။ တပ်မတော်အရာရှိအနေ နှင့်လည်း ရပ်ရေးရွာမှုတွင် အချင်းချင်းပြောအေးကြရန်ကိုသာ ဝင်ရောက်စေ့စပ်ခဲ့ဟန် တူသည်။ ခြောက်လှန့်သည်ဟူသော သက်သေမရှိ။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ခေါ်၍ ပြော ခြင်းလည်းမဟုတ်၊ လူကြီးများမှတစ်ဆင့် ပြောဆိုစေခြင်းဖြစ်သည်။ လက်ထပ်ပြီးသော အခါ မောင်ဝင်းခိုင်က မတင်သိန်းကို အိမ်သို့လိုက်နေရန် ခေါ်ခြင်းဖြင့်လည်း ၎င်းကိုယ် ထိုင် ကြေနပ်ကြည့်ဖြူစွာ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မယားစရိတ်ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ဆိုလျှင် အမှုပေါ်ရှိ အထောက်အထားများသည် မတင်သိန်း၏ မယားစရိတ် တောင်းခံလွှာကို ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ထောက်ခံသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍၊ မူလရုံးက မတင်သိန်းအား မယားစရိတ်ခွင့်ပြု ထားသည့်အတိုင်း ထိုရုံး၌ မယားစရိတ် ကလေးစရိတ် လျှောက်ထားသည့်နေ့မှစ၍ မောင်ဝင်းခိုင်ကပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ် ခိုက်သည်။

ဤရုံးစရိတ်ကို အမှုသည် အသီးသီးတို့က မိမိတို့ဘာသာ ကျခံကြရမည်။

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅
စေမော်ဝါရီလ
၂၆ ရက်။

၁။ မသန်းတင် ၂။ ကိုအုန်းမောင် (အယူခံတရားလိုများ)
နှင့်
ဒေါ်လှခင် (အယူခံတရားခံ)*

အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ထားခြင်းကိစ္စ—မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့အတွက် မလိုလျှင် ထုတ်ပေးသင့်
ခြင်း—အမေ့မှုကို ပေါ့ပေါ့ လွယ်လွယ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပေးရာ ရောက်နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ထားမှုများကို ဆုံးဖြတ်စီရင်ရာ၌၊ လျှောက်ထား
သူတွင် အမေ့ဆက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိမရှိနှင့်၊ အမေ့ထိန်းစာ လက်ခံထိုက်သူ ဟုတ်မဟုတ် စသောပြဿနာ
တို့ကိုသာ ကြည့်ရသည်။ မည်သည့် ပစ္စည်းကို မည်သူကပိုင်သည် စသော အချက်တို့ကိုလိုက်၍၊
နက်နက်နဲနဲ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်၊ ထိုကဲ့သို့ ပြဿနာများကို သက်ဆိုင်သူများက အမေ့မှုစွဲ၍
ဆုံးဖြတ်စေရသည်။

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့အတွက် အမေ့ထိန်းစာ မထုတ်ဘဲ မနေရဟု ဥပဒေက မဆို၊ ထုတ်ပေးရန်
မလိုလျှင် ထုတ်၍မပေးခြင်းကပို၍ တရားမျှတမှန်ကန်သည်။

မောင်စိန် နှင့် ဦးဖိုးတုတ်ပါ ၂၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၁၂ ကို ရည်ညွှန်း
သည်။

ထို့ကြောင့်၊ သေသူဖခင်နှင့်မိခင်တို့ ကွဲကြရာမှစ၍၊ ဖခင်နှင့်ခွဲခွဲ၍ နေခဲ့သော ပဌမ အိမ်ထောင် မ
သမီးနှင့်၊ ဒုတိယအိမ်ထောင်အတွင်း၌ မွေးစားခဲ့သော သမီးတို့စင်ပြိုင်အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်ရာ၌၊
မည်သူ့ ကိုမှ အမေ့ထိန်းစာထုတ်ပေးရန်မသင့်။ ထိုသို့ ထုတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် အမေ့ဆိုင်များ၏
အမေ့မှုကို ပေါ့ပေါ့လွယ်လွယ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပေးလိုက်ရာသာကြမည်။

ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆသူများသည်၊ အမေ့မှုကြီးကို စွဲဆိုရန်သာ ရှိသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးကျော်မင်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားခံ ဒေါ်လှခင်သည် ကွယ်လွန်သူ
ဦးမောင်ကြီး၏သမီးဖြစ်ပါသည်ဟုဆိုကာ ဘခင်၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများကို
စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အလို့ငှါ အမေ့ထိန်း စာလက်မှတ် ထုတ်ပေးပါရန်၊ မကွေးမြို့ခရိုင်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၉၂။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် မကွေးမြို့ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏
ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

တရားမရုံး၌ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ။ ၎င်း၏လျှောက်လွှာတွင် ဦးမောင်ကြီး၏ နီးစပ်ရာ ဆွေမျိုးများဟူ၍ စာရင်းပြရာ၌ ယခုအယူခံဝင်သူ ဒေါ်သန်းတင်အား ဦးမောင်ကြီးနှင့် အတူနေသူ မည်သို့မျှမတော်စပ်ဟူ၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်သူ၏ တူများဟူ၍ ဒေါ်ပြခဲ့သူများက ဒေါ်လှခင်၏လျှောက်လွှာကို ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုကြချေ။ ဒေါ်သန်းတင်ကသာလျှင် မိမိသည် ဦးမောင်ကြီး၏ ကိစ္စိမပေးစားသမီး ဖြစ်၍၊ ယခု အယူခံတရားလို နံပါတ် (၂) သည်၊ မိမိ၏ယောက်ျားဖြစ်သဖြင့်၊ မိမိတို့ကသာ အမေ့ဆက်ခံနိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်လှခင်၏ လျှောက်လွှာကို ခွင့်မပြုသင့်ပါဟူ၍ ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးသည်၊ ဒေါ်လှခင်၏ လျှောက်လွှာကို တရားမသေးမှုမှ တရားမကြီးမှုသို့ လွှဲပြောင်း၍ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ နှစ်ဘက်သော သက်သေများကို ကြားနာပြီးသည့် အချိန်လောက်တွင်၊ ဒေါ်သန်းတင်က မိမိကိုသာ အမေ့ထိန်းစာ ထုတ်ပေးပါဟူ၍ လျှောက်လွှာတရပ် တင်သွင်းသည်။ ထိုလျှောက်လွှာကိုလည်း တရားမကြီးမှုအဖြစ် ဖွင့်လှစ်ကာ၊ အမှုနှစ်မှုစလုံးကို ပဌမအမှု၌ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပြီးသော သက်သေခံချက်များအရ၊ နှစ်ဘက်သဘောတူ သုံးသပ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၆၅
 ၁။ မသန်းတင်၊
 ၂။ ကိုအုန်း
 မောင်
 နှင့်
 ဒေါ်လှခင်။

အမှုများကို ဆုံးဖြတ်စီရင်သောပညာရှိတရားသူကြီးသည် သက်သေများကိုကိုယ တိုင်မြင်တွေ့ စစ်ဆေးရသည်မဟုတ်ချေ။ ယခင်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးကစစ်ဆေးခဲ့ ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်သက်သေကို ယုံကြည်ထိုက်သည်၊ မည်သည့် သက်သေကို မယုံကြည်ထိုက်ဟူသောအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းပေါ်မှသာ အမှုများကို ဆုံးဖြတ်စီရင်သော ပညာရှိ တရားသူကြီးက ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဒေါ်လှခင်သည် ဦးမောင်ကြီး၏ ပဌမအိမ်ထောင် ဒေါ်မိန်းကလေးမှ ပေါက်ဖွား သောသမီးဖြစ်သည်။ ဒေါ်မိန်းကလေးနှင့် ဦးမောင်ကြီးတို့သည် ဒေါ်လှခင် ၅ နှစ် သမီး အရွယ်လောက်က ကွာရှင်း ခဲ့ကြပြီးနောက်၊ နှစ် အတန် ကြာသော အခါ၊ ဦးမောင်ကြီးသည်၊ ဒေါ်သစ်ဆိုသူနှင့် အိမ်ထောင်သစ် ထူထောင်သည်။ ဒေါ်သန်းတင် ကို ထိုအိမ်ထောင်သစ်တွင်ဒေါ်ယု၍ ကျွေးမွေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကိစ္စိမသမီးအဖြစ် မွေးစားသည်မဟုတ်။ ဦးမောင်ကြီးအနေနှင့် ဒေါ်လှခင်ကို သမီးရင်းဖြစ်သည့်အား လျော်စွာ ပေးကမ်းထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ ဒေါ်သစ်က ဦးမောင်ကြီးထက်စော၍ သေဆုံး ပြီးနောက်၊ ဦးမောင်ကြီးသည် မိမိကွယ်လွန်သည့်အခါ၌၊ ဒေါ်လှခင်သာ အမေ့ဆက်ခံ လိမ့်မည်ဟု မိတ်ဆွေများကို ပြောကြားခဲ့သည် စသည်တို့ကို တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်၍ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးက၊ ဒေါ်သန်းတင်၏ အမေ့ထိန်းစာ လျှောက်လွှာကို ပယ်ပြီး လျှင်၊ ဒေါ်လှခင်အား အမေ့ထိန်းစာ ထုတ်ပေးခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ယခုဒေါ်သန်းတင်က ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 ၁။ မသန်းထင်၊
 ၂။ ကိုအုန်း
 မောင်
 နှင့်
 ဒေါ်လှခင်။

အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးကျော်မင်းက၊ သက်သေအထောက်
 အထားများအရဆိုလျှင်၊ ဦးမောင်ကြီးသည် အလုပ်အကိုင်မရှိသဖြင့်၊ ဒေါ်မိန်းကလေး
 က အိမ်မှနှင့်ချကာ ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအခါတွင် ဒေါ်လှခင်သည်
 ဒေါ်မိန်းကလေးနှင့်အတူ ဆက်လက်နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ အိမ်ထောင်ကွဲ
 သွားပြီးဖြစ်၍ ဒေါ်လှခင်သည် ဦးမောင်ကြီး၏အမွေကိုဆက်ခံရန် မည်သို့မျှအကြောင်း
 မရှိတော့ကြောင်း၊ အကယ်၍ ဆက်ခံလိုလျှင် ဦးမောင်ကြီးနှင့် ဒေါ်လှခင်တို့သည်
 အဖေနှင့်သမီးအဖြစ် ကူးလူးဆက်ဆံခြင်း၊ အဖေက သမီးကို ထောက်ပံ့သလို၊ သမီးက
 အဖေအား၊ စောင့်ရှောက်ပြုစုခြင်း စသည်တို့ကို အထင်အရှား သက်သေထူရပါမည်ဟု
 လျှောက်လဲသည်။ ထိုလျှောက်လဲချက်များကို ပေးရာ၌ မောင်ဘသွင်နှင့် မောင်အိုးထီ
 (၁) အမှုနှင့် မချစ်မေနှင့် မစောရှင် (၂) အမှုတို့ကို ကိုးကားသည်။ အမွေဆက်ခံခိုင်
 ခိုင်အတွက်၊ အဖေနှင့်သမီး ဆက်ဆံရေးဆိုရာ၌လည်း တဦးနှင့်တဦး ခင်မင်ယုံမျှနှင့်
 မပြီး၊ အဖေက သမီးဖြစ်သူကို တခါတရံ ပေးကမ်းခြင်းဖြင့်လည်းမပြည့်စုံ။ အဖေ
 ဖြစ်သူက သမီးကို မိမိ၏အမွေစားအမွေခံဘဦးအဖြစ် ဆက်လက် လက်ခံကြောင်းကို
 အထင်အရှားပြသရန်၊ အမွေဆက်ခံလိုသူ သမီးအပေါ်တွင် တာဝန်ရှိသည်ဟူ၍လည်း
 ဦးကျော်မင်းက လျှောက်လဲသည်။

ပညာရှိ ရွှေ နေကြီး ဦးဘဆွေက၊ မသက်နှင့် မစန်းအုံ (၃) အမှုကို ရည်ညွှန်း၍
 လင်နှင့်မယား ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီးသည့်နောက်၌၊ အဖေနှင့် လိုက်ပါနေသော ကလေး
 သည်၊ ဘခင်၏ အမွေကို မဆက်ခံရဟူသော အချက်သည် တထစ်ချ ပုံသေ လက်ခံ
 ရမည့်အချက် မဟုတ်ကြောင်း။ အမှုအဖြစ်အပျက် အခြင်းအရာများကို ထောက်ချင့်၍
 ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်းကို တင်ပြသည်။ ထိုသို့ပုံသေကားချ မှတ်ယူ၍ မရသည်ကား
 မှန်၏။ သို့ရာတွင် ထိုစီရင်ထုံး၌ မိဘနှစ်ပါး ကွဲကွာသွားကြသောအခါ၌ ပစ္စည်းများ
 ခွဲဝေခြင်းလည်းမရှိကြ။ ထို့ပြင် သမီးနှင့် ဘခင်တို့သည်လည်း ဆက်လက်၍ပင်
 မပြတ်မစဲ သမီးက ဘခင်အား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုစု၍၎င်း၊ ဘခင်က သမီးကို စောင့်
 ရှောက်၍၎င်း ဆက်ဆံခဲ့ကြသည်။ ထိုအချက်တို့ကြောင့် သမီးသည် ဘခင်၏အမွေကို
 ဆက်ခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ယခုအမှုတွင်ကား ဒေါ်လှခင်၏
 မိခင် ဒေါ်မိန်းကလေးကိုယ်တိုင် ရုံးတွင် သက်သေခံရာ၌ ၎င်းသည် ဦးမောင်ကြီးနှင့်
 ၄-၅ နှစ် ပေါင်းပြီးနောက်၊ ဦးမောင်ကြီးတွင် အလုပ်အကိုင်မရှိ၍ ၎င်းက ဦးမောင်ကြီး
 အား အိမ်မှနှင့်ချလိုက်ကြောင်း၊ ထိုမှနောက်ပိုင်းတွင် ပြတ်စဲခဲ့ကြကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြ

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၁၀။
 (၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၁၃၊ စာမျက်နှာ ၁၆၆။
 (၃) အောက်မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၈၅။

သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးမောင်ကြီးနှင့် ကွဲကွာ၍ ပြတ်စဲကြသောအခါ၌ ခွဲဝေရန် ကျန်ရှိသော လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းဟူ၍လည်း ရှိခဲ့ဟန် မတူပေ။ ဒေါ်မိန်းကလေး နှင့် ဦးမောင်ကြီးတို့သည် ခိုးယူပေါင်းသင်းကြကာ ဒေါ်မိန်းကလေး၏ အိမ်၌ ၄-၅ နှစ်မျှ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ ခန်းဝင်ပစ္စည်း စသည်တို့လည်း ရှိခဲ့ကြဟန်မတူချေ။ ထို့ကြောင့် ကွာရှင်းကြသောအချိန်၌ လူခြင်းလည်းပြတ်စဲ၊ ပစ္စည်းခွဲဝေရန်လည်း မရှိသဖြင့်၊ တအိုး တအိမ်စီ တဘဝစီ ဖြစ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁။ မသန်းတင်၊
၂။ ကိုဘုန်း
မောင်
နှင့်
ဒေါ်လှခင်။

ဒေါ်မိန်းကလေးက ဦးမောင်ကြီးနှင့် ပေါင်းသင်း၍ ၄-၅ နှစ်ကြာသောအခါ၊ ကွာရှင်းကြသည်ဟုဆိုရာ၊ ထိုအချိန်၌ ဒေါ်လှခင်သည် အလွန်ဆုံး ၅ နှစ်သမီးမျှသာ ရှိပေလိမ့်မည်။ ဤအမှုကို စွဲဆိုသောအချိန်၌ ဒေါ်လှခင်သည် ၅၆ နှစ်မျှရှိပေပြီ။ ထို့ကြောင့် ဘခင်နှင့်ပြတ်စဲဝေးကွာလှသည်မှာ အနှစ် ၅၀ ခန့်ရှိခဲ့လေပြီ။ လင်မယား ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသောအခါ၊ မိဘတဦးနှင့် နေရစ်ခဲ့သော သားသမီးတယောက်သည်၊ အခြားသောမိဘ၏ အမွေဆက်ခံနိုင်ခွင့်ရှိသူ မဟုတ်တော့ဟူသောမူကို ပုံသေကားချမှတ်ယူရန်မဟုတ်ဟူ၍၊ ဦးအောင်ကြွယ်နှင့် မောင်ဘိုးလှဝင်း (၄) အမှုတွင် ထုံးပြုထားသည်။ စီရင်ချက်ကိုရေးသားသော တရားသူကြီး ဦးအေးမောင်က၊ မနုကျယ် အမွေဆက်ကို၊ မစ္စတာရစ်ချ (ဒ်) ဆန်က အင်္ဂလိပ်လိုဘာသာပြန်ရာ၌၊ မှားယွင်း၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခဲ့သည်မှစ၍၊ ထိုသို့အယူရှိခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို အကိုးအကား များနှင့် ညွှန်ပြထားသည်။ မနုကျယ်အတွဲ ၁၀ ၌ “ဤ ၆ ယောက်သောသားသမီး တို့သည် အမွေစားရရာ၊ မစားထိုက်ကြောင်းကိုဆိုခဲ့ပြီး၊ အလျော်ပေးသောသားသမီး၊ ကွာသောသားသမီးတို့မှာလည်း ဆိုခဲ့ပြီ” ဟုဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ဖော်ပြထားသဖြင့် လင်မယားကွာရှင်းပြီးသောအခါ၌ တဘက်မိဘနှင့် လိုက်ပါသွားသော သားသမီးများသည်၊ တဘက်မိဘ၏ အမွေကိုမစားနိုင်ဟူ၍ ယူဆနိုင်ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို စီရင်ထုံး၌ ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစီရင်ထုံးပါ အချက်အလက်တို့သည်လည်း သားဖြစ်သူက အဖေနှင့် ဆက်လက်ကူးလူးဆက်ဆံကာ၊ အဖေက သားဖြစ်သူကို အမွေစားတဦးအဖြစ် လက်ခံခဲ့သည့် အချက်များအပေါ်တွင် မူတည်၍ ချမှတ်သော စီရင်ထုံးဖြစ်ပေသည်။

ဤအမှုတွင်ကား၊ ဒေါ်လှခင်သည်၊ ဦးမောင်ကြီးနှင့်ထိုကဲ့သို့ ကူးလူးဆက်ဆံခဲ့ခြင်း ရှိဟန်မတူပေ။ ဒေါ်မိန်းကလေးနှင့် ဦးမောင်ကြီးတို့ ကွာရှင်းပြီးသည့်နောက်၌၊ ဒေါ်လှခင်သည် ၎င်း၏ဘခင်ထံသို့ မကြာမကြာသွားရောက်သည်ဟု ၎င်းကဆိုသည်။ ငွေကြေး အဝတ်အစား စသည်တို့ကိုလည်း ဦးမောင်ကြီး ပေးသည်ဟုဆိုသည်။ ဦးမောင်ကြီးက ဒေါ်လှခင် ငွေလိုသောအခါ၊ အလွယ်တကူရနိုင်ရန် ဒေါ်သိုက်ဆိုသူထံ

(၄) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး ၁၅ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်)။

၁၉၆၅
 ၁။ မသန်းတင်၊
 ၂။ ကိုအုန်း
 မောင်
 နှင့်
 ဒေါ်လင်း။

ငွေအပ်နှံထားသည်။ ဤဒေါ်သိုက်ထံမှ ငွေရသည်ဟူ၍ဆိုသည်။ ထိုအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အထောက်အထားအလုံအလောက် မပြနိုင်ချေ။ ဒေါ်သိုက် (လိပြ-၁) က ၎င်းအားမလှခင်က ငွေတောင်းလျှင်ပေးရန် ၅၀၊ ၁၀၀ စသည်ဖြင့် ပေးပေးထားပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းကတချိန်က ဦးမောင်ကြီးအား အိမ်ကိုရောင်းရန် ပြောဆိုရာ၊ ဦးမောင်ကြီးက သူ့တွင်သမီးတယောက်ရှိ၍ ရောင်း၍မဖြစ်ဟု ပြန်ပြောသည်ဟုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ သမီးဖြစ်သူကို ဒေါ်သိုက်မှတဆင့် ငွေပေးနေသည်ဆိုလျှင် ကျုပ်သမီးမလှခင် အမွေဆက်ခံရန်ရှိ၍ အိမ်ကိုရောင်းနိုင်ဟူ၍ ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောရန်သာရှိသည်။ ထို့ပြင်ဒေါ်လှခင်သည် ဦးမောင်ကြီးအိမ်သို့ မကြာမကြာ အဝင်အထွက်ရှိသည်ဆိုလျှင်၊ အဖေဖြစ်သူက ပေးလိုသောငွေကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် သမီးအား ပေးရန်ရှိသည်။ တမြို့တည်းနေကြသူများဖြစ်ရာ၊ တစ်မိမိတစ်စာမှတဆင့် သမီးကို ငွေပေးရန်မလိုချေ။

ဦးကျော်ဇံ (လိပြ-၄) သည် ရွှေနေတဦးဖြစ်၍ ဦးမောင်ကြီးနှင့် ခင်မင်ခဲ့သည်။ ဦးကျော်ဇံက ဦးမောင်ကြီးသည် ဒေါ်လှခင်အား ပေးကမ်းခဲ့ကြောင်းပြောသည်။ ဒေါ်သိန်းနှင့် ဦးမောင်ကြီးကို အိမ်ထောင်ကျပြီးသည့် အခါ၌လည်း၊ ဒေါ်လှခင်အား ဆက်လက်၍ ထောက်ပံ့နေသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖအေဖြစ်သူရော မိထွေးဖြစ်သူ တို့ကပါ ကြည်ဖြူကြလျှင်၊ တစ်မိမိဖြစ်သူ ဒေါ်သိုက်မှတဆင့် ဒေါ်လှခင်အား ထောက်ပံ့သည်ဆိုသည်မှာ ပို၍ပင် ယုတ္တိကင်းမဲ့ပေသည်။ ဦးကျော်ဇံက ဦးမောင်ကြီး အခြေအနေဆိုးလာသောအခါ၌၊ အမွေကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍မေးရာ၊ သူ့တွင်သမီးရှိသေးကြောင်း ပြောသည်ဟုဆိုသည်။ ဦးကျော်ဇံသည် ရင်းနှီး၍ အိမ်တွင်းကိစ္စများကို သိကျွမ်းသူဖြစ်ရာ ဦးမောင်ကြီးအနေနှင့် အမွေကိစ္စကိုပြောလျှင်လည်း၊ ကျုပ်သမီးမလှခင်သည် အမွေစားအမွေခံဖြစ်သည်ဟု ပွင့်လင်းစွာ ပြောရန်သာဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ရောဂါအခြေအနေဆိုးသောအခါမှ၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတဦးသည်၊ မိမိ၏ အမွေများကို မည်သူ့အစာလိုသည်၊ မည်သူ့အစာ ခို စသည်ဖြင့် ဝေခွဲပေးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပေ။ ထိုသို့ပေးခြင်းသည် ဘေတမ်းစာဖြင့် အမွေပေးခြင်းမြောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ရောဂါဆိုးလာသောအခါ၌ ဦးမောင်ကြီး ပြောဆိုသည်ဆိုသော စကားများထက်၊ ဤအမှုအတွက် အရေးကြီးသည်မှာ၊ ဒေါ်မိန်းကလေးနှင့် ကွာရှင်းပြီးသည့် နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်ကွင်း၊ ဦးမောင်ကြီးအနေနှင့် ဒေါ်လှခင်အား သမီးရင်းတယောက် အမွေဆက်ခံရလျှင် သူ တယောက်အနေနှင့် လက်ခံပြုစုခဲ့သလောဟူသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို အထင်အရှား ဒေါ်လှခင်ကပြနိုင်မှသာ၊ ၎င်းတွင် အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိသည်၊ အမှုကွင်းမူကား၊ ထိုကဲ့သို့ဦးမောင်ကြီးက ၎င်းအားဆက်လက် ဆက်ဆံခဲ့ကြောင်းကို အထင်အရှားပြနိုင်သည်မတော့ချ။ ၎င်းအနေနှင့် ဦးမောင်ကြီး

အား ဘခင်တဦးအနေနှင့် စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုစုခဲ့သည်ဟူ၍ အထင်အရှားမပြနိုင်ပေ။

ဒေါ်လှခင်သည် ၎င်း၏အမွေထိန်းစာလျှောက်လွှာ၌၊ အချက်အလက် အပြည့် အစုံကိုရိုးသားစွာ ဖော်ပြခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ အပိုဒ် (၃) ၌ ၎င်းသည် ဦးမောင်ကြီး၏ ပဌမမယားကြီး ဒေါ်မိန်းကလေးတို့၏ တဦးတည်းသောသမီး ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြ၍၊ ဒေါ်မိန်းကလေးရောဒေါ်သစ်ပါးဦးမောင်ကြီးမသေမီက ကွယ်လွန်ကြပြီးဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်မိန်းကလေးသည် သက်ရှိထင်ရှားရှိခဲ့သည်။ ရုံးဘွဲ့ပင် လာရောက်အစစ်ခံနိုင်သေးသည်။ လျှောက်လွှာတွင် ဒေါ်မိန်းကလေးနှင့် ဦးမောင်ကြီးတို့သည် အနှစ် ၅၀ ကျော်ခန့်က ကွာရှင်းခဲ့သည်ဟူ၍လည်း ဖော်ပြခြင်း မပြု၊ ထိမ်ဝှက်၍ထားခဲ့သည်။ ရုံး၌အစစ်ခံရာတွင် ဒေါ်လှခင်က၊ ဒေါ်သန်းတင်သည် ဦးမောင်ကြီးမသေမီ ၄-၅ နှစ်လောက်က ဦးမောင်ကြီး၏အိမ်သို့လာ၍ နေခြင်းဖြစ်ပါ သည်ဟု ပြောဆိုသည်။ သို့ရာတွင်သက်သေအထင်အရှား တွေ့ရသည်မှာ ဒေါ်သန်းတင် သည် ဦးမောင်ကြီးဒေါ်သစ်တို့အိမ်သို့ ၎င်းအသက် ၁၀ နှစ်အရွယ်ခန့်က ခေါ်ယူ မွေးစားသဖြင့် ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်မဖြစ်ခင်က ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကိုလည်း အထင်အရှားတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်သန်းတင်သည် ဦးမောင်ကြီး အိမ်သို့ စတင်ရောက်ခဲ့သည်မှာ၊ ဦးမောင်ကြီးမသေမီ အနည်းဆုံး ၅ နှစ်ခန့်တို့ ဖြစ်သည်။ ဒေါ်လှခင်က မသန်းတင် ဦးမောင်ကြီးအိမ်ရောက်ပြီးနောက်၊ ၎င်းသည် ဦးမောင်ကြီးအိမ်သို့ ငါးခေါက်လောက် ရောက်ပါသည်။ ထိုငါးခေါက်မှာ ဦးမောင်ကြီး မမာနေဘုန်းရောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တခြားအချိန်တွင်၎င်းသည် ဦးမောင်ကြီးအိမ်သို့ မရောက်ပါဟု ပြန်လှန်မေးရာတွင် ထွက်ဆိုသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးမောင်ကြီး မသေဆုံးမီအနှစ် ၅ ခန့်တွင်၊ ဒေါ်လှခင်သည် ဦးမောင်ကြီးအိမ်သို့ တကြိမ်မှမရောက် သေးဆုံးကာနီး အပြင်းအထန် မမာသောအခါမှ ၄-၅ ခေါက်ရောက်သည်မှာ ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်အရပင် ထင်ရှားသည်။ အနှစ် ၅ လောက်တွင် သေခါနီးဆဲဆဲမှဘခင်ထ သွားရောက်ခဲ့ခြင်းဖြင့်၊ ဘခင်အား သမီးတဦးယောက်အနေနှင့် ပြုစုရန် ဝတ္တရားများကို ဒေါ်လှခင်က ကျေပွန်ခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

ဒေါ်သန်းတင်သည်၊ ဒေါ်သစ်၏ညီမဝမ်းကွဲ၏ သမီးဖြစ်သည်။ ဦးမောင်ကြီးနှင့် ဒေါ်သစ်တို့က ၎င်းကိုမွေးစားလိုပါသည်ဟုဆို၍ ဒေါ်သန်းတင်၏ မိခင်ဖြစ်သူ ဒေါ်မေ (ခံပြု-၁) က သွားရောက် အပ်နှံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမှတဆက်ဘည်း ဦးမောင်ကြီး- ဒေါ်သစ်တို့နှင့်အတူ ဒေါ်သန်းတင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ကပင် ကျောင်းထား ပေးကြောင်း ကျောင်းဆရာမကြီးဖြစ်သူ ဒေါ်ဝိုင်းရွှေ (ခံပြု-၂) က ထွက်ဆိုသည်။ ဒေါ်ဝိုင်းရွှေက၊ ဒေါ်သန်းတင်သည် ဦးမောင်ကြီး၏ မွေးစားသမီးဖြစ်သည်ဟုအရပ်က

၁၉၆၅
၁။ မသန်းတင်၊
၂။ ကိုအုန်း
မောင်
နှင့်
ဒေါ်လှခင်။

၁၉၆၅
 ၁။ မိသားစုတင်၊
 ၂။ ကိုအုန်း
 မောင်
 နှင့်
 ဒေါ်လှခင်။

ပြောကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ဒေါ်သန်းတင် လက်ဝတ်လက်စားများကို ဝတ်သည်ကို မြင်ပါသည်ဟုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ဒေါ်သန်းတင် အရွယ်ရောက် လာ သောအခါ၌၊ ၎င်းအား ဦးမောင်ကြီးနှင့် ဒေါ်သစ်တို့ကပင် မင်္ဂလာဆောင်ပေး ကြသည်။ ဦးကျော်စံ (လိပြ-၄) က၊ ထို မင်္ဂလာဆောင်တွင်၊ ဒေါ်သန်းတင် ကိုအုန်းမောင်တို့အား ဦးမောင်ကြီးတို့က ရွှေနှစ်ကျပ်သားနှင့် ငွေ ၄၀၀ ကျပ် ပေး သည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ထိုသို့ပေးခြင်းသည် အပြီးအပိုင်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ဦးကျော်စံက ထင်မြင်ချက်ပေးသည်။ သို့ရာတွင် မိဘရင်းချာအနေနှင့် တင့်တင့် တယ်တယ် မင်္ဂလာဆောင်၍ပေးခြင်း၊ လက်ဖွဲ့ခြင်းဟူ၍လည်း မြန်မာ့ထုံးစံအရ ယူဆ နိုင်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ကိုအုန်းမောင်တို့သည်၊ ဦးမောင်ကြီးတို့ နှင့်ပင် အတူဆက်လက်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဒေါ်သစ်သေဆုံးပြီးသည့်နောက်၌လည်း ဦးမောင်ကြီးသည် ဒေါ်သန်းတင်တို့ လင်မယားနှင့် အတူ လက်ဆက်၍ နေသည်။ တစ်ပွားတည်း နေထိုင်ခဲ့ကြပုံလည်းရသည်။ ဒေါ်သန်းတင်က ကိုအုန်းမောင်က နာရီ ပြင်ဆင်ဖွင့်၍၊ ဦးမောင်ကြီး ဘိနပ်ဆိုင်ကို ဖြုတ်လိုက်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ခေတ္တမျှအခန့်မသင့်ကြ၍ ဦးမောင်ကြီးသည် ဒေါ်သန်းတင်တို့နှင့်အတူမနေဆင်းသွား သည်ဟုတွေ့ရှိရသည်။ သို့ရာတွင် အတန်ကြာသောအခါ၌ အတူပင် ပေါင်းစပ်နေထိုင် ကြကာ၊ ဦးမောင်ကြီး အသဲအသန် နာဖျားသောအခါ၌၊ ဒေါ်သန်းတင်ကပင်ပြုစု၍၊ သေဆုံးသောအခါ၌လည်း၎င်းတို့ပင် သင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြသည်မှာအထင်အရှားဖြစ်သည်။

အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထားမှုများကို ဆုံးဖြတ်စီရင်ရာ၌ လျှောက်ထားသူတွင်၊ အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိ မရှိနှင့် အမွေထိန်းစာ လက်ခံထိုက်သူဟုတ် မဟုတ် စသော ပြဿနာတို့ကိုသာ ကြည့်ရသည်။ မည်သည့်ပစ္စည်းကို မည်သူကပိုင်သည်၊ မည်သည့် အမွေဆိုင်က မည်သူပိုင်သင့်သည်စသော အချက်တို့ကိုလိုက်၍ နက်နက်နဲနဲ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရန် မဟုတ်ချေ။ ထိုကဲ့သို့ ပြဿနာများကို သက်ဆိုင်သူများက အမွေမစွဲ၍ ဆုံးဖြတ်စေရာသည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ အမွေအနှစ်များကို အမွေထိန်းစာ မထုတ်ပေးဘဲ မနေရဟူ၍လည်း ဥပဒေကမဆိုချေ။ ထုတ်ပေးရန်သင့် မသင့်ကို အမှုအကြောင်းခြင်းရာများကို သုံးသပ်၍ ရှုံးကဆုံးဖြတ်ရသည်။ ထုတ်ပေးရန်မလိုလျှင် ထုတ်၍မပေးခြင်းက ပို၍တရားမျှတ မှန်ကန်သည်။ ထိုအတိုင်းပင် မောင်စိန်နှင့် ဦးဖိုးတုတ် ပါ ၂(၅) အမှုတွင်၊ တရားသူကြီး ဦးအေးမောင်က ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ရည်ညွှန်းလိုသည်။ ထိုစီရင်ထုံး၌ အောက်ပါကဲ့သို့ မြက်ဆိုထားသည်။

“The representation of a Burman Buddhist is not compulsory under the Succession Act and the application appeared

(၅) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၃၁၂။

to have been made to have a decision on the disputed claims of Maung Sein and also of Daw Hnit settled in a cheap way. I am not prepared to encourage this method. . . "

၁၉၆၅

၁။ မသန်းတင်၊
၂။ ကိုအုန်း
မောင်
နှင့်
ဒေါ်လှခင်။

ဤအမှုပါ အကြောင်းအချက်များအရ ဒေါ်လှခင်သည် ဦးမောင်ကြီးနှင့် အနှစ် ၅၀ ကျော် ကင်းကွာခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဒေါ်လှခင်၏မိခင်နှင့် ဦးမောင်ကြီးတို့ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသောအခါ၌လည်းလုံးဝကင်းကင်းရှင်းရှင်း ပြတ်စဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မခွဲမဝေဘဲ ကျန်ရှိနေသော ပစ္စည်းများဟူ၍လည်းမရှိ။ ဦးမောင်ကြီး သေဆုံးသော အခါ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်တို့မှာ၊ ဦးမောင်ကြီးနှင့် ဒေါ်သစ်တို့ လက်ထက်ပွားများဖြစ်ပုံ ရသည်။ ဒေါ်သန်းတင်သည် ဦးမောင်ကြီးတို့အိမ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ၌၊ အရောင်း အဝယ်တွင်လည်း ကူညီခဲ့သူဖြစ်သည်။ အမှုအကြောင်းရာများကို ထောက်ချင့်လျှင်၊ ဒေါ်သန်းတင်သည် ကိတ္တိမ သမီးပင် မဟုတ်စေဦး၊ အပတိဿသား ဖြစ်နိုင်ရန် အထောက်အသားများစွာ ရှိသည်။ ဤရုံးမူလဘက်တွင် မောင်သူနှင့် ဒေါ်ခင်ကြည် ပါ ၃ (၆) အမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ဦးဘဏ္ဍေ ကပင် တရားခံတို့ဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုအမှု၌ မွေးစားသားဖြစ်သည် ဆိုသူနှင့် သေသူ၏မောင်ဖြစ်သူ ဆိုသူတို့ ယှဉ်ပြိုင်၍ အမွေထိန်းစာ တောင်းခံ ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဘဏ္ဍေက၊ ထိုအမှု၌ ကိတ္တိမသားမဟုတ်ဘဲ၊ အပတိဿသား မျှသာဖြစ်လျှင်လည်း၊ မခင်ကြည် နှင့် မသန်းတင် (၇) အမှုတွင်၊ အပတိဿသား သည်လည်း အမွေဆက်ခံနိုင်ပါသည်ဟု တင်ပြခဲ့သည်။ ထိုအမှု၌ မွေးစားသားကို အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ကိတ္တိမသားဟုတ် မဟုတ်ဟူသော ပြဿနာကိုကား မဆုံးဖြတ်ခဲ့ပေ။ ထိုကဲ့သို့ စီရင်ခဲ့ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟူ၍လည်း အယူခံရုံက လက်ခံ အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဤအမှုတွင် ဒေါ်သန်းတင်သည် ကိတ္တိမသမီးဟုတ် မဟုတ်ဟူသည့် ပြဿနာကို ရတိပြတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုလိုပေ။ သို့ရာတွင် အကြောင်း အချက်များအရ၊ ၎င်းသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ မွေးစားသမီးတဦး အနေနှင့် ဦးမောင်ကြီး ဒေါ်သစ်ပျိုနှင့် အတူ နေထိုင်ခဲ့သည်။ စီးပွားတူလုပ်ခဲ့သည်။ ဦးမောင်ကြီးသေသည်အထိ စောင့်ရှောက်ပြုစု ခဲ့သည်တို့ကို လက်ခံရမည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည် ဦးမောင်ကြီး၏ အမွေကို ဆက်ခံ နိုင်သူတဦးဖြစ်သည်။ ဦးမောင်ကြီး သေဆုံးပြီးသည့်နောက်၊ ဒေါ်သန်းတင် အနေနှင့် ပစ္စည်းများကို အမွေထိန်းစာမလိုဘဲဆက်လက်ထိန်းသိမ်းလာနိုင်ခဲ့သည်။ ဒေါ်လှခင်က

(၆) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၈။
(၇) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ ၂၇၃၊ (တရားလွှတ်တော်) နှင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ ၅၅၊ (တရားလွှတ်တော်)။

၁၉၆၅

- ၁။ မထန်းတင်၊
- ၂။ ကိုအုန်း
- မောင်
- နိုင်
- ခေါ်လှခင်။

အမေ့ထိန်းစာ သျှောက်သောအခါမှာ ၊ ၎င်းအနေနှင့်လည်း လိုရမယ်ရ ၊ တို့ပြန်လျှောက် ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ။

ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် အမေ့ထိန်းစာကို ထုတ်ပေးရန်မသင့်၊ ။ ထိုသို့ထုတ်ပေးခြင်း အားဖြင့် အခမဲ့ဆိုင်များ၏ ။ အမေ့မှုကို ပေါ့ပေါ့လွယ်လွယ်နှင့် ။ ဆုံးဖြတ်၍ပေးလိုက် ရာသာကြမည်။ ။ ထို့ကြောင့် မည်သူ့အားမျှ ။ အမေ့ထိန်းစာ ထုတ်မပေးဘဲ၊ ပိုနေမြဲ၊ ကျားနေမြဲ ။ ခြေသို့ပြန်သည်ထားရှိကာ၊ ဒေါ်လှခင်အနေနှင့် ။ ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆ လျှင်၊ အမေ့မှုကြီးကို စွဲဆိုရန်သာရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ခွင့်ပြု၍၊ မူလရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို၊ စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေခ ၈၅ ကျပ်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မဟွန်ဗူး၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ မဟွန်ဗူး (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ပေဖေါ်ဝါရီလ
၁၃ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၆—ဓါးနှင့်ကလေးအားခုတ်ခြင်းကိစ္စ—ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းမှာ မှားယွင်းခြင်း။ ။အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိစ္စ—ပူဆွေးခြင်းနှင့် ဒေါသအလျောက် ပြုခြင်း—ဂလဲ့စားချေသည့် ထုံးတမ်း—ချင်းလူမျိုးတို့၏အယူအဆ—ဇော်နှင့်မလျော်ညီသော်လည်း စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ခြင်း။

အယူခံ တရားလိုသည် မိမိ၏လင်ယောက်ျားကို လှံဖြင့်ထိုးသတ်သူအား ဂလဲ့စားချေရန် ချွှာသော်လည်းမတွေ့၍၊ ထိုသူ၏ သားငယ်ကလေးအား ပုခုံးတွင် ဓါးနှင့်ဝင်ခုတ်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့အားလုံးမှာ ချင်းလူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။

ထိုပြစ်မှုအတွက် အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည်၊ အယူခံတရားလိုအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောဝီ ဒဏ် တနှစ်ကျခံစေရန် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေနှင့် ထိုသို့ ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း ယူဆ၍ ပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ အပြစ်ပေးရန် အယူခံဝင်ခွင့်တောင်းခဲ့၏။ ထိုပုဒ်မအရ၊ အပြစ်ပေးရ လျှင် တနှစ်ထက်ပိုသော ထောင်ဒဏ်ကို ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်းအစိုးရဘက်မှ တင်ပြခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဥပဒေအရ ကြည့်လျှင်၊ အပြစ်အပျက်များသည်၊ ထင်ရှားသဖြင့်၊ ရာဇသတ် ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းသည် မှားယွင်းကြောင်း လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ဆီလျော် သော ပုဒ်မသည် ၃၂၆ ဖြစ်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားသောအခါ၌ အယူခံ တရားလိုသည် မိမိ၏လင်ယောက်ျား သေဆုံးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပူဆွေးခြင်းဖြစ်ရသည်လည်း တကြောင်း၊ ဒေါသဖြစ်ရသည်လည်းတကြောင်း၊ ချင်းထုံးစံအရ ဂလဲ့စားချေနိုင်သည်။ ဂလဲ့စား ချေရန် တာဝန်လည်းရှိသည်ဟူသော အယူအဆ အစွဲရှိခဲ့သည်လည်း တကြောင်းကြောင့် ၎င်းအပေါ် သက်ညှာစွာ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သင့်သည်ဟုယူဆသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၇၃။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄။
၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ မင်းတပ်မြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။
ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ မှုပြစ် ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
 မဟန္ဒဗူး၊
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ၊
 မဟန္ဒဗူး။

ကလေးစားချေသော ထုံးတမ်းသည်။ ခေတ်နှင့်မလျော်ညီသော ထုံးတမ်းတရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ရန်ရှိသော်လည်း၊ ထိုထုံးတမ်းစဉ်လာ၏ အစွဲအလန်းမှာ ကျန်ရစ်သေးသည်ကို လက်ခံရပေမည်။

ထို့ကြောင့် ပြစ်ဒဏ်ကို အောက်ရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည်ထက်ပင် လျော့ပေါ့၍၊ ကျခံခဲ့ပြီးသော ထောင်ဒဏ်သို့ လျော့ပေါ့ရန် သတ်မှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးခင်စိန်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။ မဟန္ဒဗူးသည် ကလေးတယောက်ကို ခါးနှင့် ခုတ်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ အမှုသွားအမှုလာအရ၊ ၎င်းအပေါ်တွင်၊ မင်းတပ်မြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးက၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။ မဟန္ဒဗူးက အယူခံဝင်ရာ၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရအတွက်၊ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိအစိုးရရွှေ့နေကြီးက၊ အမှုတွဲကို သေ့လာ၍၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅-၅၇ ပြစ်မှုပေးထားခြင်းသည်၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်း နေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့်၊ အစိုးရအနေနှင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ မဟန္ဒဗူး အား အပြစ်ပေးသင့်ပါလျက်နှင့် မပေးခြင်းကြောင့် ထိုပုဒ်မအရ၊ တရားသေလွတ်ခြင်း မြောက်နေသဖြင့်၊ အယူခံဝင်လိုသည်ဟု အချိန်တောင်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် အယူခံ ဝင်ခဲ့သည်။ မဟန္ဒဗူး၏ အယူခံနှင့် အစိုးရ၏ အယူခံတို့ကို ပူးပေါင်းကြားနာကာ၊ ဤအမိန့်တရပ်တည်းနှင့် ဆုံးဖြတ်မည်။

အကြောင်းအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အခက်အခဲမရှိပေ။ မဟန္ဒဗူး၏ ယောက်ျား ထန်ယောင်းကို၊ ယောင်လိန်းဆိုသူက လှုံ့ဖြင့်ထိုးသတ်သည်။ ထိုသို့ ထိုးသတ်ပြီး မကြာခင်ပင် မဟန္ဒဗူးက၊ ယောင်လိန်းနှင့် မယုံခင်တို့၏ ကလေးကို၊ ပခုံး၌ ခါးနှင့်ဝင်ခုတ်သည်။ ထိုသို့ဝင်၍ခုတ်သည်ကို မျက်မြင်သက်သေ မရှိသော်လည်း၊ မဟန္ဒဗူးကိုယ်တိုင်က ငြင်းကွယ်ခြင်းမရှိ။ ကလေးကလည်း၊ ၎င်းကို မဟန္ဒဗူးက ခါးနှင့် ခုတ်သွားကြောင်း၊ ၎င်း၏မိခင်ကိုပြောသည်။ ရုံးတွင်အစစ်ခံရာ၌၊ မဟန္ဒဗူးက “ကျမ သည်၊ ကျမယောက်ျားအလောင်းကို တွေ့သည့်အခါ၊ စိတ်တွင်အများကြီး ထိခိုက်ပြီး ဒေါသဖြစ်လှနန်းသဖြင့်၊ အနီးတွင်တွေ့သော ယောင်လိန်း၏ကလေးကို ခါးနှင့်အသာ ကလေး လှီးလိုက်မိပါသည်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ကလေးတွင် ဒဏ်ရာအကြီးအကျယ် မရပါဟူ၍လည်း ထွက်ဆိုသည်။ ကလေးတွင် ဒဏ်ရာအနက်အနဲရခဲ့ပုံ မပေါ်ချေ။ ဆရာဝန် ဒေါက်တာစိန်ဝှက် (လှိုပြ-၄)ထံ ကလေးရောက်သောအခါ၌၊ အနာသည် ကျက်လှူနီးပါးနေပြီဖြစ်ခဲ့၏။ ဆရာဝန်ထံခေါ်မသွားခင်၊ အိမ်၌ပင် ကလေးကို ဆေးထည့် ပေးခဲ့ဟန်တူသည်။

မဟန္ဒဗူးက အယူခံဝင်ရာ၌၊ ၎င်းစိတ်သောကဖြစ်ရသည့်ပြင်၊ ဒေါသအလျောက် လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယောက်ျား အသတ်ခံရသဖြင့်၊ ၎င်းသည် ဘဝဆုံးကာ၊ တသက်တာ အငတ်ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည့် မုဆိုးမဖြစ်ရသည်။ သေရသည်နှင့် မခြားပါဟု ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် ချင်းလူမျိုးတို့၏ ဂလဲ့စားချေသည့် အယူအဆ ဓလေ့ကြောင့်၊ မိမိသင်ယောက်ျားကို လှုံဖြင့်ထိုးသတ်သော ယောင်လိန်း၏ ကလေးကို၊ ဓါးနှင့်ခုတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ယောင်လိန်းကို ရှာသော်လည်း မတွေ့သဖြင့်၊ တွေ့ရာကလေးကို ခုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

၁၉၆၅
မဟန္ဒဗူး၊
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ၊
မဟန္ဒဗူး။

ဥပဒေအရကြည့်ရှုလျှင်၊ အဖြစ်အပျက်များသည် ထင်ရှားသဖြင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ မဟန္ဒဗူးအား ပြစ်ဒဏ်ပေးထားခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု အစိုးရက တင်ပြသည်ကို လက်ခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ဆီလျော်သော ပုဒ်မသည် ၃၂၆ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးခင်စိန်က၊ ရုံးက သင့်တော်မည်ထင်သလို သတ်မှတ်ပါဟု ဘျောက်ထားသည်။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ တနှစ်ထက်ပိုသော ထောင်ဒဏ်ကို ပေးရိုးရှိပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

ဤအမှုတွင် ပြစ်ဒဏ်ကိုသတ်မှတ်ရာ၌၊ အဓိကထား၍ စဉ်းစားသင့်သော ကိစ္စ တရပ်သည်၊ မဟန္ဒဗူး၊ ၎င်း၏ ကွယ်လွန်သွားသောယောက်ျား၊ ထိုယောက်ျားကို လှုံဖြင့် ထိုးသတ်သော ယောင်လိန်း၊ ၎င်း၏မိန်းမ မယုံခင်နှင့် မဟန္ဒဗူးက ဓါးဖြင့်ခုတ်ခဲ့သော ကလေးတို့သည်၊ ချင်းလူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။ ချင်းလူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း အရ၊ လူတစ်ဦးကို တဦးကသတ်လျှင်၊ အသတ်ခံခဲ့ရသူ၏ ကျန်ရစ်သောအိမ်သား ညီအစ်ကို စသည်တို့က၊ သတ်သောသူအား၊ ဂလဲ့စားချေရန် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ရှိသည် ဟူသော အယူအဆနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းရှိခဲ့ဟန်တူသည်။ ထိုအယူအဆနှင့် ဓလေ့ ထုံးတမ်းသည်၊ ယခုခေတ်နှင့် များစွာဆီလျော်တော့သည် မဟုတ်တော့သော်လည်း၊ ချင်းပိသေသတိုင်း၌ ပျောက်ကွယ်သေးသည် မဟုတ်သည်မှာ၊ ဤအမှုမှတ်တမ်းများ အရပင် ထင်ရှားသည်။ ကလေး၏မိခင် မယုံခင်ကိုယ်တိုင်က၊ မဟန္ဒဗူးသည် ၎င်း၏ ယောက်ျားသေရသည်မှာ၊ ယောင်လိန်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဆိုပြီး၊ ဂလဲ့စား ချေသည့် အနေနှင့် ကျမကလေးကို ဓါးနှင့်ခုတ်သွားတာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ရုံးတွင်ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ကျမာဘို့ ချင်းလူမျိုးဘို့တွင်၊ ထိုကဲ့သို့ ဂလဲ့စားချေရန် ထုံးစံရှိပါသည်ဟုလည်း ပြောဆို သည်။ နှစ်နာသူက၊ ဤသို့ထွက်ဆိုဝန်ခံထားခြင်းကို အလေးပြု၍၊ စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ အလားတူပင်၊ ဘန်းတုံး (လိပြု-၂)က၊ ချင်းလူမျိုးတို့တွင်၊ တဘက်က

၁၉၆၅

မဟာနိဒ္ဒါ၊
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ၊
မဟာနိဒ္ဒါ။

လာသတ်လျှင်၊ အသတ်ခံရသည့်ဘက်မှနေ၍၊ တဘက်သို့ပြန်ပြီး ဂလဲစားချေရသည့် ထုံးစံရှိပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

မင်းတပ်မြို့ အထူးစက်ရှင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၃ တွင်၊ ယောင်လိန်းအား၊ မဟာနိဒ္ဒါယောက်ျား ထန်ယောင်းကို လှံဖြင့်ထိုး၍ သေစေကြောင်းတွေ့ရှိကာ၊ ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာသွင်၊ လူတိုင်းကိုသတ်သူအား၊ တဘက်ဆွေမျိုး များက၊ မပျက်မကွက် သတ်ဖြတ်ဂလဲစားချေရမည်ဟု ပုံသေသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိ၊ မတော်တဆ ထိခိုက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မူးယစ်သောက်စားရင်း ဖြစ်ပွားခြင်း စသည်တို့တွင် ထိုသို့ဂလဲစားချေရမည့် ထုံးစံရှိပုံမပေါ်ချေ။ ထိုအခါမျိုး၌၊ နှစ်နာသူများဘက်သို့ အစဉ်အလာအရ၊ သတ်မှတ်ထားသည့် လျော်ကြေးများကို ပေးဆောင်၍၊ နှစ်ဘက် ကြေအေးနိုင်ကြသည်။ လျော်ကြေးအနေနှင့် နှားနောက်တကောင်၊ ၂ ကောင်၊ ဝက်တကောင် ၂ ကောင် စသည်ကိုပေးရန် သတ်မှတ်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ လူသေစေ မှုမျိုးဖြစ်ရပါလျက်နှင့် လျော်ကြေးပေး၍ ကြေအေးစေသည်ကို၊ ရှေးကျ၍ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့ခြင်းမရှိသော ထုံးတမ်းတရပ်ဟု ဘေးလူများအနေနှင့် ထင်မြင်ယူဆကောင်း ယူဆနိုင်ဘွယ်ရှိသော်လည်း၊ ချင်းလူမျိုးများအနေနှင့်မူကား၊ ထိုထုံးတမ်းမလေ့သည်၊ ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဆက်ဆံမှုအတွက် ပြေပြစ်သင့်တော်သော ထုံးတမ်းတရပ်ဖြစ်ခဲ့ဟန် တူသည်။ ၎င်းတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေများသည်၊ ချင်းသွေးသောက်စုများ အတွင်း၌၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို၎င်း၊ စီးပွားရေးအားဖြင့်၊ တဦးကိုတဦး ကူညီရိုင်းပင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးကို၎င်း၊ အထောက်အကူပြုခဲ့သည်။ ယခုအချိန်အထိလည်း ချင်း ဝိသေသတိုင်း စသော မလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများနှင့် ပြေပြစ်အေးချမ်းစွာ လူ့ အဆောက်အအုံများကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော နေရာများတွင်၊ မြန်မာပြည်မမှာ ကဲ့သို့၊ လူသတ်မှု၊ ခါးပြဲမှု၊ မုဒိမ်းမှု စသည်တို့ များပြားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိသည်ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာက တွေ့နိုင်ပေသည်။

လူသတ်မှုဖြစ်သောအခါ၌၊ သတ်သူကို သေစားသေစေခြင်း မပြုဘဲ၊ ၎င်းက နှစ်နာသူတို့အား လျော်ကြေးငွေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လုပ်အားပေး၍ သေသူကို အစားထိုး၍ ဖြစ်စေ၊ ရန်ကြေစေခြင်းမှာ၊ ချင်းလူမျိုးတို့သာမက၊ ရှေးမြန်မာရိုးရာထုံးတမ်းများ တွင်လည်းတွေ့ရသည်။ မနုကျယ်မေ့သတ်၊ ပဉ္စမတွဲတွင်၊ သူ့ကိုအသေသတ်သောတရား ဟူသည့်အခန်း၌၊ ထိုသို့ပင် ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ “ လူသတ်ကြောင်း သက်သေထင်ရှား တွေ့ရှိရမှု ပုတ်ခတ်သတ်မိ၍သေသော်၊ အတတ်၊ အလျောက် လျော်စေရာသတည်း။ သူနှစ်အား၊ သူနှစ်အလျောက်၊ လျော်စေရာသတည်း။ အကြင်

သူနပ်သည်။ သူကောင်းကို၊ ခါးလုံ၊ ဆောက်၊ ပုတ်၊ လုံတန်၊ တောင်ဝေးတို့ဖြင့် ပုတ်ခတ်သတ်မိ၍ သေဘိမ္မကား၊ သူတတ်ကိုသော်ကား၊ ခုနှစ်ကျိပ်တည်း” စသည်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် လူသေစေမှု၌ လျော်ကြေးပေးရသော ထုံးတမ်းသည် ရှေးထုံးတမ်းသည် ရှေးကျသည်။ ရိုင်းစိုင်းသည်ဟု မဆိုသာ။ ထိုအတူနတ်နာသူများက ဂလဲစားချေကြသည့် ထုံးတမ်းသည်လည်း၊ ရှေးကျလွန်းလှသည်။ ရိုင်းစိုင်းလွန်းလှ သည်ဟု မဆိုသာချေ။ ဂလဲစားချေသည့် ထုံးတမ်းသည်၊ တစတစ ချင်းတောင်မှအစ၊ အခြားနေရာများတွင် ပျောက်ကွယ်စပြုပြီး ဖြစ်သော်လည်း၊ လျော်ကြေးပေးသည့် ထုံးတမ်းမှာမူကား၊ ရာဇဝတ်မှုများတွင် သင့်တော်သော ပြစ်ဒဏ်တရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယခုထက်တိုင် အနောက်နိုင်ငံများတွင်ပင် လက်ခံကျင့်သုံးလျက် ရှိကြပေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ မဟာန်ဇူးက ၎င်းသည်၊ ၎င်း၏ယောက်ျားကို သတ်သူအား၊ ဂလဲစား ချေသည့်အနေနှင့်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ပါသည်ဟု ဖြောင့်ဆိုကာ၊ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း သည်၊ ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ၊ ပြစ်မှုမမြောက်ပါဟု ခုခံခြင်းကို၊ လေးစားစွာ စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ဂလဲစားချေသည့် ထုံးတမ်းသည် ခေတ် နှင့်မလျော်တော့သဖြင့် ၎င်းရာဇဝတ်ကြီးသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကပင်၊ ချင်းတောင်သို့ ပြန်နံ့၍ အာဏာသက်ဝင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ မဟာန်ဇူး အယူခံဝင်သကဲ့သို့၊ ၎င်းအား လုံးဝပြစ်မှုမှ လွတ်ငြိမ်းစေရန်ကား မဖြစ်နိုင်ချေ။ ၎င်းနှင့်တကွ ချင်းဝိသေသ တိုင်းသား တိုင်းသူတို့အားလုံးကိုပညာပေးသည့်အနေနှင့် ၎င်းအပေါ်တွင် ရာဇဝတ် ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိရန်သာရှိသည်။ သို့ရာတွင် ပြစ်ဒဏ်ကို သတ်မှတ်သောအခါ၌မူကား ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင် မပျောက်ကွယ်သေးဘဲ၊ အစွဲ အလမ်းရှိနေသေးသည့်ထိုဂလဲစားချေသည့် ထုံးတမ်းကို ၎င်း၏လင်ယောက်ျား မိမိ၏ မျက်မှောက်တွင်ပင် အသတ်ခံရသဖြင့်၊ ဒေါသလည်းဖြစ်၊ ပူဆွေးခြင်းလည်းဖြစ်ကာ၊ ဤသို့ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်တို့ကို၎င်း၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုသားတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် ၎င်းတို့ကျင့်သုံး ခဲ့ကြသော ဥပဒေများကိုယခုအခါတွင် အစိုးရအနေနှင့် နက်နက်နဲနဲ လေ့လာလျက် ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်ရွှေ့နေချုပ် ဦးဆောင်သော ကော်မတီတရပ်ကလည်း၊ ထိုထုံးတမ်း စဉ်လာ ဥပဒေများကို သုတေသန ပြုလုပ်လျက်၊ မှတ်တမ်းတင်လျက်ရှိသည်။ ထုံးတမ်း စဉ်လာ ဥပဒေများကို လေ့လာပြီးသောအခါ၌၊ သင့်တော်သည်တို့ကို ဆက်လက် တည်တန့်စေပြီး၊ မသင့်တော်သည်တို့ကို တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအား၊ ပညာပေး၍ စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် ပြုပြင်ပြဋ္ဌာန်းသွားကြရန်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုအတွင်း၌ နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေများကို၊ လေ့လာ မှတ်သားကာ၊ သင့်တော်သော အခါများ၌၊ လိုက်နာခဲ့သည့် သာဓကကို ရှေးမြန်မာ

၁၉၆၅
မဟာန်ဇူး၊
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
မဟာန်ဇူး။

၁၉၆၅
 မဟာနန်းစူး၊
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ၊
 မဟာနန်းစူး။

ဘုရင်များ လက်ထက်ကပင် တွေ့ရှိရသည်။ ရေစကြိုခုံတော်ဖြတ်ထိုး၌ ပလောင်လူမျိုး လင်မယား၏ အမှုတမှုကို ဆုံးဖြတ်ပြုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မိန်းမဖြစ်သူက၊ ၎င်း၏ယောက်ျားနှင့် ဆက်လက်ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုလိုတော့သဖြင့်၊ ပလောင်တို့၏ ထုံးတမ်းအရ၊ ကွဲကွာခွင့်ကို လင်ယောက်ျားအား ၃ ကြိမ်ကန်တော့၍ တောင်းခဲ့ပြီးပြီဟု ဆိုသည်။ ပလောင်တို့ ထုံးတမ်းအရ၊ မိန်းမက ထိုသို့ ခွင့်တောင်းကန်တော့လျှင်၊ ယောက်ျားဖြစ်သူက တကြိမ်အကန်တော့မခံဘဲ နေနိုင်သည်။ ၂ ကြိမ်ဆက်၍လည်း အကန်တော့မခံ ငြင်းဆန်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ၃ ကြိမ်ကန်တော့လျှင်မူကား၊ ငြင်းဆန်၍ မရ၊ ကန်တော့ခံ၍ လင်မယားအဖြစ်မှ ပြတ်စဲကြသည်။ ထိုသို့ပြတ်စဲပြီးပြီဟုဆိုသော မိန်းမကို၊ လင်ယောက်ျားဖြစ်သူက၊ မပြတ်စဲသေးဟုဆိုကာ၊ ဆွဲငင်သဖြင့်၊ မိန်းမဖြစ်သူ တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ခုံတရားသူကြီးက၊ မြန်မာတို့အရင်၊ ရှမ်းတို့အရင်၊ ပလောင်တို့အရင်၊ ဒေသ-ဌာနတို့လိုက်၍ တရားစီရင်သင့်သည်။ ကာလံ ဒေသံ အဂ္ဂံ ဓနံ၊ မဟာပဒေသတရား ၄ ပါးကို ဓမ္မဂန်ကြောင်း၊ ဓမ္မသတ်ကြောင်း နှစ်ရပ်ညီသည်ဖြစ်၍ တရားထုံးကို မိန်းမဖြစ်သူအား အနိုင်ပေးလိုက်သည်။ ယောက်ျား ဖြစ်သူသည်၊ ရပ်ရွာထုံးတမ်းကိုဖျက်၍၊ အမှုအခင်း ရှာကြံဆွဲငင်ကာ၊ မိန်းမအား ထောင်းသတ်ခေါ်ယူသည့်အတွက်၊ မနာဂ်မဝံ့အောင်ဟု ရာဇဇာန် ၁၀ ချက် အရိုက် ခံစေဟူ၍လည်း ခုံတရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မဟာနန်းစူးအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၅ အရ၊ မင်းတပ်မြို့ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက ပြစ်ဒဏ်ပေးထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်သည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အယူခံကို လက်ခံသည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ် သည်နှင့်အမျှလည်း မဟာနန်းစူး၏ အယူခံကို ပလပ်သည်။

သို့ရာတွင်၊ ပြစ်ဒဏ်နှင့်ပတ်သက်၍၊ စဉ်းစားသောအခါ၌၊ မဟာနန်းစူးသည် မိမိ မျက်မှောက်၌၊ အလောအလပ် ၎င်း၏ယောက်ျားသေဆုံးရသည့်အတွက်၊ ပူဆွေး သောက ဖြစ်ရသည်လည်းတကြောင်း၊ ဒေါသဖြစ်ရသည်လည်းတကြောင်း၊ ချင်းထုံးစံ အရ ဂလဲ့စားချေနိုင်သည်။ ဂလဲ့စားချေရန် တာဝန်လည်း ရှိသည်ဟူသော အယူအဆ အစွဲရှိခဲ့သည်လည်း တကြောင်းကြောင့်၊ ၎င်းအပေါ် သက်ညှာစွာ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် သင့်သည်ဟု ယူဆသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ထွက်ဆိုရာ၌၊ မယုံခင်၏ ခလေးဖြစ်သူအား ဓါးဖြင့် အသာလှီးခဲ့ပါသည်ဟုဆိုရာ၊ ဆရာဝန်၏ထွက်ဆိုချက်နှင့်လည်း ကိုက်ညီသည်။ ယောက်ျားဖြစ်သူ အသတ်ခံရ၍၊ သတ်သူ၏ကလေးကိုလည်း အသေသတ်ရမည်ဟူသော အစွဲကြီးနှင့် ပင်ရောက်၍၊ မဟာနန်းစူးက ခုတ်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ဂလဲ့စားချေသည့် ထုံးတမ်းသည်၊ ခေတ်နှင့်မလျော်သော ထုံးတမ်းတရပ်ဖြစ်သည်ဟု

ယူဆသော်လည်း၊ ထိုထုံးတမ်း၏ အစွဲအလမ်းများ ကျန်ရစ်သေးသည်ကို လက်ခံရပေမည်။ ထိုအစွဲများကို စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် ပညာပေးကာ ပယ်ဖျောက်ကြရပေမည်။ ထို့ပြင် အခြားသော ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းမလေ့ ဥပဒေများကိုလည်း နက်နဲစွာ လေ့လာ၍ သင့်တော်သည်တို့ကို လက်ခံထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ်ပေသည်။ မဟာန်ဦးသည်၊ ရွာသူရွာသားအများကို အန္တရာယ်ပြုမည့် ရာဇဝတ်သားမျိုးလည်းမဟုတ်။ ယခုလောက် ဆိုလျှင်၊ ၎င်း၏ဒေါသအလျောက်နှင့် ဂလဲ့စားချေလိုသည့် အစွဲအလျောက် လုပ်ခဲ့ခြင်းသည်၊ မှားယွင်းကြောင်း ပညာရလောက်ပြီဟု ယူဆသည်။ ၎င်းဘက်မှဆိုလျှင်လည်း၊ ဒေါသလည်းပြေ ရန်ကြွေးလည်း ကြေလောက်ပေပြီ။

ထို့ကြောင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပညာရှိအထူးတရားသူကြီး ချမှတ်ထားသည်ထက် လျော့ပေါ့၍၊ ယခုအမိန့်ချသည့်နေ့အထိ၊ ကျခံခဲ့ပြီးသော ထောင်ဒဏ်သို့ လျော့ပေါ့၍ သတ်မှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မဟာန်ဦး၊
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ၊
 မဟာန်ဦး။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ။ ။ လက်ယက်စမ်းကျေးရွာအုပ်စုတွင် ခြံမြေကွက် တခုကို အမွေဆိုင်အဖြစ် သူပိုင်ငါပိုင်ဟူ၍ မခင်လှိုင်ဆိုသူနှင့် အစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်သူ ဦးကြာလင်းတို့သည် အငြင်းပွားနေကြသည်။ ထိုအမွေပြုသနာကို လက်ယက်စမ်း ကျေးရွာမြေယာကော်မတီက လက်ခံဆောင်ရွက်၍ ဦးကြာလင်းအား မြေမှဖယ်ရှား ရန် အမိန့်ပေးသည်။ ထိုသို့ဖယ်ရှားခြင်းမပြု၊ ဆက်လက်တက်ရောက်နေထိုင်သဖြင့် ဦးကြာလင်းအား၊ ကော်မတီ၏အမိန့်ကို လွန်ဆန်သည်ဟုဆိုကာ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ သီးစား ချထားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ ရုံးသို့တင်ပို့အရေးယူခဲ့သည်။ သံလျင်မြို့ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးက၊ အမှုကိုစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ဦးကြာလင်းအပေါ် ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိကာ၊ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၂ လကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
မောင်ကြာလင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
မောင်စိန်ထွန်း။

ဦးကြာလင်းနှင့် ဒေါ်ခင်လှိုင်တို့၏ အမွေကိစ္စသည်၊ လက်ယက်စမ်းကျေးရွာ၊ မြေယာကော်မတီက ရည်ညွှန်းသဖြင့်၊ တိုင်းမြေယာကော်မတီသို့ ရောက်ခဲ့သည်ဟု ယခု၍ရုံးတွင် ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးသန်းစိန်နှင့် ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင် တို့က ပြောကြားကြသည်။ တိုင်းကော်မတီက၊ ကျေးရွာကော်မတီသည် အမွေကိစ္စကို လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်မဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ပေးခဲ့ကြောင်းကိုလည်း တင်ပြကြသည်။ မြို့နယ်ရာဇဝတ်ရုံး၏ အမှုတွဲတွင် ပဲခူးတိုင်းမြေယာကော်မတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တင်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုတိုင်းမြေယာကော်မတီ အစည်းအဝေးသို့၊ ဘိုလ်မွှား ဝင်းမောင်နှင့်တကွ အဖွဲ့ဝင်များ တက်ရောက်ကြပြီးလျှင် အခင်းဖြစ်ခြံမြေကို ကျေးရွာမြေယာကော်မတီက သိမ်းဆည်းထားသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ကြောင်း၊ ထိုခြံ မြေကို ဦးကြာလင်းအား သီးစားမှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရန် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီအား ညွှန်ကြားကြောင်းဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအချက်ကို ပညာရှိ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ အမှုကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ သိရှိရသော်လည်း၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီက သိမ်းဆည်းထားသည့် အတောအတွင်း၌ ဦးကြာလင်းက အခင်းဖြစ်ခြံမြေကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက် သင့်ပါသည်ဟု ထောက်ခံရာ၌၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ အမှန်အားဖြင့် အမွေကိစ္စကို မြေယာကော်မတီက စစ်ဆေးရန်အာဏာလုံးဝမရှိ၊ နှစ်ဘက်အမှုသည် များက ကြေနပ်လျှင် ဖြန်ဖြေ၍ပေးရန်သာရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ အာဏာမရှိဘဲ၊ ဖြန်ဖြေ ပေးရန်ကိုလည်း မကြိုးစားခဲ့ဘဲနှင့် ဦးကြာလင်းအား မြေမှထွက်ခွာသွားရန် အမိန့် ချမှတ်ခြင်းသည်၊ ကော်မတီက မိမိလုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့ကို၊ ကျူးလွန်၍

၁၉၆၅
 မောင်ကြာလင်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ
 မောင်စိန်ထွန်း။

ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်သည် ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၁၂ တွင် အကျုံးဝင်သော တရားဝင်သည့်အမိန့်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ထိုအမိန့်ကို မလိုက်နာသောကြောင့် ပြစ်ဒဏ် မသင့်နိုင်ဟူ၍ ယူဆကာ မှတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို ဦးကြာလင်း၏ ရှေ့နေကြီး ဦးသန်းစိန်က ထပ်လောင်းထောက်ခံသည့်အပြင် ပညာရှိအစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင် ကလည်း လက်ခံသဘောတူသည်။ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီသည် ရွာသူရွာသား အချင်းချင်း ခြံမြေနှင့်ပတ်သက်၍ အချင်းဖြစ်ပါးနေသည်ကို ပြေငြိမ်းအောင် စေတနာ နှင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ကို ယုံမှားဘွယ်ရာမရှိပေ။ သို့ရာတွင် မောင်နှမဆွေမျိုး အချင်းချင်း အမေ့လုနေကြရာ၌ ကော်မတီအနေနှင့် ပြေငြိမ်းရန် ဖြန့်ဖြေပေးသည် ထက်ပို၍ ဆောင်ရွက်ရန်မဟုတ်ချေ။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်က တဘက်ဘက်သို့ ဘက် လိုက်သည့်အနေရောက်နိုင်သည်။ ကော်မတီ၏ သိက္ခာသည်လည်း ကျနိုင်သည်။ ဖြန့်ဖြေ၍ မရသော အမေ့ကိစ္စများကို တရားရုံးများ၌ ဥပဒေနှင့်အညီ စစ်ဆေး စီရင်ရန်သာ သင့်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း တိုင်းမြေယာကော်မတီက ထိုကိစ္စ တွင်ကျေးရွာကော်မတီသည် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုဘဲ ခြံမြေကို သိမ်းဆည်း ထားခြင်းမှရပ်စဲရန် ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ခြံမြေလက်ရှိဖြစ်သော ဦးကြာလင်း အားလည်း သီးစားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပေသည်။ ယခုပညာရှိ ရှေ့နေကြီး များကလည်း အမေ့နှင့်ပတ်သက်၍ တရားရုံးတွင် အမှုသည်များသည် စွဲဆီဆောင် ရွက်လျက်ရှိသည်ဟု ပြောကြားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီသည် စေတနာနှင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်စေကာမူ မိမိ၏လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် တို့၏ အပြင်ဘက်သို့ ရောက်ခဲ့သဖြင့် ကော်မတီက ဦးကြာလင်းအား မြေမှဖယ်ရှား ပေးရန် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်သည် တရားမဝင်ချေ။ ထိုအမိန့်ကို လိုက်နာခြင်းမပြုခဲ့သော ဦးကြာလင်းအား အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားသော ရာဇဝတ်ရုံးအမိန့်သည်လည်း ဥပဒေ နှင့် မညီပေ။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ထောက်ခံ၍ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း သဘောတူသည့်အတိုင်း မူလရုံး၏ အပြစ်စီရင် ချက်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဦးကြာလင်းက ဒဏ်ငွေ ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ပါက ထိုဒဏ်ငွေကို ၎င်းအားပြန်အမ်းရန်ဖြစ်သည်။

မူလတရားမမှု

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးရွှေတောင်

မောင်ကျော်ဝင်း (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မလှကြည် (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဖေဖော်ဝါရီလ
၆ ရက်။

အုပ်ထိန်းသူ ခန့်အပ်ခြင်းကိစ္စ—ကလေးများ၏ ချမ်းသာ ကောင်းကျိုးကိုသာ အဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အုပ်ထိန်းသူများနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများ အက်ဥပဒေ အရ ဆိုလျှင် အရွယ် မရောက်သော ကလေးများ၏ ချမ်းသာ ကောင်းကျိုးကိုသာ အဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ။

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓလေ့ထုံးစံအတိုင်း ကလေးများကို မိဘ တဦးဦးကပိုမို၍ အုပ်ထိန်းခွင့် ရှိငြားသော်လည်း၊ ကလေးများက မိဘများနှင့်အတူ မနေလိုဘဲ၊ အဖွားနှင့်သာ ပျော်နေလျှင် တရားရုံးက မဖျက်ဆီးသင့်။ ။

Bindo v. Sham Lal. I.L.R.XXIX All. 200. Tan Swee Kyu v. Chan Chain Lyan. 1947 R.L.R. 107. F. Bibes v. B. S. Dhuduria. 18 C.W.N.1198 (1200) ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ မစွတော အက်(၆)၊ အေ၊ အေ၊ ပီလေး။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ လျှောက်ထားခံရသူကိုယ်တိုင်။

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး။ ။ ဤအမှု၏ အကြောင်းအရာမှာ လျှောက်ထားသူ တရားလိုမောင်ကျော်ဝင်းက၊ ၎င်း၏ (၁) ၁၄ နှစ်သမီးအကြီး မအေးဟန်၊ (၂) ၁၂ နှစ်သမီးအလတ် မသန်းအေးနှင့် (၃) ၈ နှစ်အရွယ်ရှိ သားမောင်မြင့်သိန်းတို့ကို အုပ်ထိန်းခွင့်ရလို၍၊ ၎င်း၏ကွာရှင်းပြီး မယားဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူ တရားခံ မလှကြည်အပေါ် စွပ်စွဲခြင်းပြုသည်မှာ၊ ၎င်းတို့သည် ၁၅ နှစ်ခန့်ပေါင်းသင်းလာပြီးမှ၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့ည ၁၀ နာရီခွဲ အချိန်လောက်တွင် မလှကြည်ကို ကိုကျော်မြင့်ဆိုသူနှင့်အတူ အိပ်ယာထဲတွင်တွေ့ရာ၊ မလှကြည်ကသူနှင့် မပေါင်းသင်း နိုင်တော့ဘူးဆိုပြီး၊ နောက်တနေ့ ကလေးများကိုခေါ်၍၊ အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားပြီး

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေး အဖွဲ့အမှတ် ၇၄။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်ဝင်း
နှင့်
မလှကြည်။

များမကြာမှီပင်အင်းစိန်မြို့မ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်သေးအမှု အမှတ် ၄၈ တွင်၊ ကလေးများအတွက်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ အရ၊ စရိတ်များ ရလိုမှုလျှောက်ရာ၊ တလကိုငွေ ၂၅ ကျပ်စီ မပျက်မကွက်ပေးလာခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် တနှစ်ကျော်ခန့် ကြာမြင့်လာရာ၊ မလှကြည်သည်မောင်ကျော်သန်းဆိုသူနှင့် ယခုအထိ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေ၍၊ ကလေးများကို ပညာသင်ပေးခြင်း မပြုဘဲ၊ အလုပ်ခိုင်း နှိပ်စက်ခြင်းများ၊ ပြုလုပ်နေသည်ဟုဆိုသည်။ မလှကြည်က ဤသို့စွပ်စွဲ ချက်မျှ ကို ငြင်းဆိုပြီး၊ တရားလိုသည် ကလေးစရိတ်များကို မှန်မှန်ပေးသည်သာ မက၊ စရိတ်များမှ ကင်းလွတ်စေရန်၊ ယခုအမှုကို လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထုချေ သည်။ တရားလိုက နှင်ချ၍သာ ဆင်းလာရ၍၊ နောက်မောင်ကျော်သန်းနှင့် အိမ်ထောင် ပြုခဲ့ရာ ကလေးများမှာ သူ၏အမေ ဒေါ်ထွေး (ခံပြု-၂) နှင့်သာ တခြားစီ အတူတူ နေပြီး၊ ကျောင်းတွင်စာသင်လျက်ပင် ရှိသည်ဟုဆိုသည်။

မလှကြည်မှာ၊ ဈေးရောင်းစားသူတိုင်းဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ရွှေနေလည်းမပါ၍ ၎င်း၏လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏အကျိုးကို ထောက်ထား ပြီး၊ ဤအမှုကို တမင်ဦးစားပေး၍၊ အင်းစိန်သို့ သွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင်၊ ဤကဲ့သို့အမှုမျိုးတွင်၊ ငြင်းချက်များထုတ်ရန် မလိုသော်လည်း ၎င်းတို့သိရှိ နားလည်ရန် အောက်ပါ ငြင်းချက်ငါးခုကို တမင်ထုတ်၍ အမှုစစ်ဆေးရာ၌ လွယ်ကူစေရန် ဘတ်ပြခဲ့သည်။

ငြင်းချက်များ

- ၁။ ။ တရားခံနှင့် မောင်ကျော်မြင့် ဆိုသူတို့ကို ၁၉၆၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ည ၁၀ နာရီခွဲ အချိန်လောက်တွင်၊ အိပ်ယာထဲတွင် တွေ့သည် ဆိုသည်မှာ မှန်သလား။
- ၂။ ။ ၁၃၂၅ ခုနှစ် (၁၉၆၃ ခု)၊ တန်ဆောင်မုန်းလအတွင်းက၊ တရားခံ သည်မောင်ကျော်သန်း ဆိုသူနှင့် ပေါင်းသင်းနေသည်ဆိုသည်မှာ၊ မှန်သလား။
- ၃။ ။ တရားလိုသည်၊ အင်းစိန်မြို့၊ မြို့မရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၄၈ (၇)၊ ၁၅ တွင်အမိန့်ချမှတ်သည့် အတိုင်း၊ ၎င်း၏ကလေး ၃ ယောက် ၏ စားစရိတ်မှန်မှန်ပေးသလား။
- ၄။ ။ တရားခံသည်၊ ကလေး ၃ ယောက်ကိုကျောင်းတွင်မထားဘူးဆိုသည် မှာမှန်သလား။

၅။ ။တရားလိုမှာ၊ ၎င်းကလေး ၃ ယောက်အတွက်၊ အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်ဖြင့် ခန့်ရန် အရည်အချင်းရှိသလား။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်ဝင်း
နှင့်
မလှကြည်။

ငြင်းချက်အမှတ် ၁။ ။မလှကြည်သည်၊ ကိုကျော်မြင့်ဆိုသူနှင့် ဖေါက်ပြန်နေသည်ကို မဒေါင်းကြည် (လိပြ-၁) ကထောက်ခံခဲ့သည်။ ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်အရ မလှကြည်သည် အိမ်ပေါ်မှ မဆင်းသွားခင်ကပင်၊ ၎င်း၏အိမ်တွင် ၃-၄ ရက်ခန့် ကိုကျော်မြင့်နှင့်အတူ လာအိပ်ကြပြီးနောက်၊ ကိုကျော်ညွန့် (လိပြ-၂) အိမ်မှာလည်း၊ လင်မယားလိုအတူတူ တလခန့်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ကိုကျော်ညွန့်ကလည်း ထောက်ခံသည်။ တရားလိုတိုင်ကြားသည့်အတိုင်း၊ ဤအကြောင်းကို ဗိုလ်နေအောင် (လိပြ-၃) ကလည်း စုံစမ်းစစ်ဆေးရာ၊ မလှကြည်က မငြင်းပေ။ မလှကြည်က သူသည် မဒေါင်းကြည်နှင့် ဗိုလ်နေအောင်တို့နှင့် ရန်စမရှိဘဲ၊ အသင့်အတင့်ရှိသည်ဟု ဝန်ခံထားသည်ကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ ဤငြင်းချက်မှာ မှန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဤအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ မလှကြည်က တစုံတခုမျှ သက်သေတင်ပြခြင်း မပြုခဲ့ပေ။

ငြင်းချက်အမှတ် ၂။ ။ဤငြင်းချက်ကို မလှကြည်ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံထားသည် ဖြစ်၍ ဖြေဆိုရန်မလို။

ငြင်းချက်အမှတ် ၃။ ။ဤငြင်းချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ တရားလိုက နောက်ဆုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှ ဒီဇင်ဘာလများတွင် ကလေးစရိတ်များပေးဆောင်ခဲ့ကြောင်းကို သက်သေခံပြေစာအမှတ် (ခ-ဂ-ဃ နှင့် င) တို့ဖြင့် တင်ပြခဲ့သည်။ မလှကြည်က ကြားလများအတွက် စရိတ်မပေးပါဟု ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ အထောက်အထားမပြနိုင်။ ၎င်း၏အမေ ဒေါ်ထွေးကကြား ၃ လကျန်နေသည်ဟု ဆိုသော်လည်း မည်သည့်လများအတွက် ကျန်ရှိနေသည်ကို မပြောနိုင်။ သို့သော်ငါးလအတွက် နှစ်ကြိမ်စု ပေးကြောင်းကို ဝန်ခံသည်။ တရားလိုသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဝန်ထမ်းတပ်တွင်၊ လက်သမားအလုပ်ကိုလုပ်သည်။ ၎င်းတပ်ကို ဖြုတ်လိုက်သည့်အခါ နေ့စားအလုပ်ကို လုပ်နေရ၍ ကလေးစရိတ်များကို လစဉ်မှန်မှန် မပေးခဲ့နိုင်သော်လည်း နောက် စုပြီးပေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဤသက်သေထွက်ဆိုချက်များကို၊ စဉ်းစားဝေဖန်သော်၊ ဤငြင်းချက်ကို တရားလိုဘက်မှ ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

ငြင်းချက်အမှတ် ၄။ ။ဤငြင်းချက်ကို တရားခံဘက်မှ ဖြေဆိုရမည်။ ကျောင်းဆရာဦးသိန်း (ခံပြ-၁) ၏ထွက်ဆိုချက်အရ၊ သမီးအကြီး မအေးဟန်သည်၊ မူလတန်းကျောင်းမှထွက်သွားသည်မှာ၊ သုံးနှစ်ခန့်ရှိပြီးသမီးအလတ် မအေးသန်းသည် သုံးတန်းရောက်နေပြီး၊ သားမောင်မြင့်သိန်းမှာ ၁ တန်းတွင်စာသင်နေတုံးပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နေသောမလှရွာတွင် အသက်တန်းကျောင်းမရှိ။ ဒေါ်ထွေးကမအေးဟန်သည်သုံးတန်းအောင်၍ကျောင်းဆက်၍မနေလိုသဖြင့် လေးတန်းမှနှုတ်ထွက်လိုက်သည်ဟုဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်ဝင်း
နှင့်
မလှကြည်။

ငြင်းချက်အမှတ် ၅။ ။ ဤငြင်းချက်သည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ တရားလို
သည် မလှကြည်နှင့် ကွာရှင်းပြီးနောက် သက်သေခံအမှတ် (က) အိမ်ထောင်
ပြုခဲ့သည်ဟု မလှကြည်နှင့် မအေးမျှင် (ခံပြု-၃) တို့ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ ယခုအခါ
မယားမရှိကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော် နောင်ကို သူ့အိမ်ထောင်မပြုဟု မဆိုနိုင် ။
သူသည်အောင်ဆန်းမြို့၊ တပ်မတော် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ စက်ရုံတွင် တလ ၁၂၄
ကျပ်မတ်တင်းဖြင့် အလုပ်လုပ်နေသည်။ အိမ်၊ မီး၊ ရေတို့လည်း အစုံရသည်။ သို့သော်
တယောက်တည်းချက်ပြုတ်စား၍နေထိုင်သည်။ အိမ်နှင့်မနီးမဝေးတွင်လည်း အခမဲ့စာ
သင်ကျောင်းရှိသည်။ အထူးသဖြင့် သမီးအကြီးမအေးဟန်သည်၊ အပျိုပေါက်စကလေး
ဖြစ်နေ၍၊ တရားလိုအလုပ်ဆင်းသောအချိန်နှင့် တခြား ကလေးနှစ်ယောက်လည်း
ကျောင်းသွားနေစဉ်တယောက်တည်း အိမ်တွင်နေရန် လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ သမီး
အလတ်မသန်းအေးက တရားလိုနှင့် မနေချင်ပါဟုပြောသည်။ ၎င်း၏အဖွား ဒေါ်ထွေး
နှင့်နေ၍ပျော်သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုနည်းအတူ သမီးအကြီး မအေးဟန်ကလည်း
ထွက်ဆိုသည်။ မအေးဟန်ကို ၎င်း၏အဖွား ဒေါ်ထွေးက တနှစ်ခန့်အရွယ်ကပင်
မွေးစားကြည့်ရှုခဲ့၍ အလွန်ခင်မင်နေကြသည်။ သူသည် အမေထံအလည်သွားသော်
လည်း အမေနှင့်လည်း အတူမနေလို။ သူဝတ်ဆင်ထားသော ကြယ်သီး၊ ရွှေလက်
ကောက်များမှာ၊ သူ၏အဖွား ဒေါ်ထွေးပေးဆင်ထားသော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း
ပြောသည်။ ဒေါ်ထွေး၏ဝင်ငွေမှာ တနှစ်ကိုငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်လောက်ရှိသည်။
ယောက်ျားလည်းရှိသည်။ ဒေါ်ထွေးနှင့်မလှကြည်တို့ကလည်း၊ ကလေးများက တရား
လိုနှင့်အတူနေချင်သည်ဟုဆိုလျှင်၊ မကန့်ကွက်ပါဟုပြောသည်။ အုပ်ချုပ်သူများနှင့်
အုပ်ချုပ်ခြင်းခံရသူများအက်ဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ အရွယ်မရောက်သော ကလေးများ၏
ချမ်းသာကောင်းကျိုးကိုသာ အဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကလေးများကို
တကွဲတပြားစီထားလည်းမသင့်ပေ။ ယခုကဲ့သို့တစုတခဲတည်း အဖွားနှင့် ပျော်ပျော်
ရွှင်ရွှင်နေကြရခြင်းသာ ပိုမို၍ သူတို့အတွက် အကျိုးရှိမည်ဟု ယူဆသည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓ
ဘာသာ ဓလေ့ထုံးစံအတိုင်း ကလေးများကို မိဘတဦးဦးက ပိုမို၍ အုပ်ထိန်းခွင့်
ရှိငြားသော်လည်း၊ ကလေးများက မိဘများနှင့်အတူ မနေလိုဘဲ အဖွားနှင့်သာ
ပျော်ပျော်ပါးပါး တစုတခဲတည်းနေ၍ လုပ်ကိုင်စားသောက် ပညာသင်ကြားခြင်း
ခံနေရလျှင်၊ တရားရုံးက မဖျက်ဆီးသင့်ပေ။ In *Bindo v. Sham Lal* (1)
the minor girl aged 10 had been living with her maternal
grandmother who was in good circumstances since the age of
5, that is to say, since the death of her mother. The father
who had married again was refused guardianship of the minor

(1) I.L.R. XXIX All. 210.

on the ground that the minor was likely to be happier with her grandmother.

၁၉၆၅

မောင်ကျော်ဝင်း၊
နှင့်
မလှကြည်။

ယခုအမှုတွင်လည်း အရွယ်မရောက်သေးသောကလေးများမှာ၊ ပစ္စည်းများလည်း မရှိသည်ဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့ကိုအုပ်ထိန်းရန် ခန့်အပ်အမိန့်ထုတ်ပေးရန်ပင် မလိုဟု ယူဆသည်။ U Thein Maung, J. (as he then was) in *Tan Swee Kyu v. Chan Chain Lyan* (2) quoting the observation made by the Bench of the Calcutta High Court in *F. Bibes v. B.S. Dhudhuria* (3) said,

“The principle upon which the question should be decided is laid down in section 17 of the Guardian and Wards Act. Sub-section (1) of the section provides that in appointing the guardian of a minor the Court shall be guided by what, consistently with the law to which the minor is subject, appears in the circumstances to be for the welfare of the minor. Sub-section (2) provides that in considering what will be for the welfare of the minor, the Court shall have regard to the age, sex and religion of the minor, the character and capacity of the proposed guardian and his nearness of kin to the minor, the wishes if any of a deceased parent and any existing or previous relations of the proposed guardian with the minor or his property. Sub-section (3) provides that if the minor is old enough to form an intelligent preference, the Court may consider that preference. The primary point for consideration consequently, is, what in the circumstances of this case is for the welfare of minor. As observed by Mr. Justice Davar in the case of *Re Gulbai and Lilbai* (4) in making orders appointing guardians for the persons of minors, the most paramount consideration for the Judge ought to be what order, under the circumstances of the case, would be best for securing the welfare and happiness of the minor. With whom will they be happy? Who is the most likely to contribute to their well-being and look after their health and comfort? Indeed the question of true welfare of the minor is of such paramount consideration that the law to which the minor is subject must, if necessary, be assigned a relatively subordinate position.”

အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် အမှုကိုစိတ်ချခွဲ ပလပ်လိုက်သည်။

(2) (1947) R.L.R. 70.

(3) (18) C.W. N. (1200).

(4) I.L.R. 32 Bom. 250 (1907).

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မောင်ခင်မောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

၁၉၆၅
ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၀ ရက်။

မိမိကိုယ်ကို ခုခံပိုင်ခွင့်—တုတ်ဖြင့်ရိုက်သူအား—ခါးဖြင့်ခုတ်ခြင်းကိစ္စ—ခုခံပိုင်ခွင့် ကျော်လွန်
မလွန်—ဒို့ဟသံသယအကျိုး။

အသက် ၇၀ ခန့်ရှိသော၊ သေသူသည်၊ မိမိ၏သားမက်ဖြစ်သော အသက် ၃၆ နှစ်ရှိ၊ အယူခံ
တရားလိုအား၊ ဒေါသကြီးသို့ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ အဖျားတွင် အဖူကြီးပါသော တုတ်တချောင်းကို
ကိုင်ကာ၊ ၎င်းထင်းခွဲနေသော နေရာသို့သွားပြီး တကြိမ်ရိုက်လေသည်။ ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်မည်
ပြုသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ထင်းခွဲနေသောခါးဖြင့် သေသူအား ခုတ်လိုက်ရာ၊ ခေါင်းကို
ခုတ်မိ၍ သေဆုံးသွားလေသည်။

အောက်ရိုး တရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိ၏ ခုခံပိုင်ခွင့်ကို ကျူးလွန်၍၊ ခုတ်
ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေသူသည်၊ ပဌမတကြိမ် ရိုက်ပြီးနောက်၊ ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်မည်ပြု
သောအခါမှ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ခုခံရင်း ခါးဖြင့် တချက်ခုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့
ပြုလုပ်ရာတွင် ပြန်၍ခုတ်ခြင်းလည်း ပါကောင်းပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံ တရားလိုအား၊ ဒို့ဟသံသယ
အကျိုးကိုပေးလိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်ခင်မောင် အား၊
ပျဉ်းမနားမြို့၊ အထူးတရားသူကြီးက ၎င်း၏ ယောက်ခမဖြစ်သူ ဦးအောင်ဘော် ဆိုသူ
အား၊ ခါးဖြင့်ခုတ်၍ သေစေခဲ့သောကြောင့်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှု

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၃၄၂။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၃ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်
နေ့စွဲပါ၊ အထူးတရားသူကြီး (ပျဉ်းမနား) ၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။
‡ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ မှုပြစ် ထင်ရှား စီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

ထင်ရှားတွေ့ရှိကာ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ် ထားသည်။

၁၉၆၅
မောင်ခင်မောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် ဖြစ်ပွားပုံ အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြ ပြီးဖြစ်သည်။ အကြောင်းချင်းရာများသည် ရှင်းလင်း ထားသည်။ ဦးအောင်တော် သည်၊ ဒေါသကြီးသူ တဦးဖြစ်၍၊ မြည်တုန်တောက်တီး ပြုလုပ်တတ်သည်။ အချင်း ဖြစ်ပွားသည့်နေ့က ဦးအောင်တော်က၊ မောင်ခင်မောင် အား၊ ဆူပူ ကြိမ်းမောင်း သဖြင့်၊ မောင်ခင်မောင်က ပြန်ပြောသည်။ ထိုအခါ ဦးအောင်တော် သည်၊ ဒေါသ တကြီးနှင့် အဖျားတွင် ဖျက်ပြီးပါသော တုတ်တချောင်းကိုကိုင်ကာ၊ မောင်ခင်မောင် ထိုင်၍ ထင်းခွဲနေသည့်နေရာသို့ သွားပြီး ထိုတုတ်ဖြင့် မောင်ခင်မောင်၏ ဦးခေါင်းကို တကြိမ်ရိုက်သည်။ ဒုတိယတကြိမ် ရိုက်မည် ရွယ်ရာ၊ မောင်ခင်မောင်က ထ၍၊ ထင်း ခွဲလျက် ရှိသော ဓါးဖြင့် တချက်ခုတ်သည်။ ဦးအောင်တော်၏ ဦးခေါင်းကို ခုတ်မိ၍ ထိုဒဏ်ရာဖြင့် ဦးအောင်တော်သည် မကြာခင် သေဆုံးသွားသည်။

ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်အေးမူ (လိပြ-၁၅) က ဦးအောင်တော်၏ အလောင်းကို စစ်ဆေးရာ၊ ဦးခေါင်း၌ သေစေလောက်သော ဒဏ်ရာများ ရရှိကြောင်း။ ထိုဒဏ် ရာများသည်၊ တကြိမ် တချက်တည်း ရစေသော ဒဏ်ရာများ ဖြစ်ကြောင်း။ သက်သေ ခံ ဓါးဖြင့်ဆိုလျှင်၊ တအားမခတ်ဘဲ အတော် အသင့် အားစိုက်၍ ခုတ်လျှင် ထိုဒဏ် ရာများကို ရရှိနိုင်ပါသည်ဟု ထွက်ဆို သွားသည်။ မောင်ခင်မောင်ကိုလည်း စစ် ဆေးကြည့်ရှုရာ ဦးခေါင်း၌ တလက်မခွဲ နှင့် လက်မဝက်ခန့်ရှိသော ပေါက်ပြဲသည့် ဒဏ်ရာကို ဦးခွံခိုက်အောင် နက်စွာ ရရှိထားသည်ကို တွေ့ရကြောင်းဖြင့် ထွက် ဆို၏။ ထိုဒဏ်ရာမှာ တုံးသော လက်နက်ဖြင့် ရိုက်၍ ရရှိသော ဒဏ်ရာ ဖြစ်ပါသည် ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ပြန်လှန်မေးရာ၌ ဆရာဝန်က ဦးအောင်တော် ရရှိသောဒဏ် ရာများ အနက်၊ လည်ပင်းတွင် ဓါးရှသည့် ဒဏ်ရာမှာ ဓါးအဖျား ကလေးနှင့် အနည်းငယ်လျော့ကျ ထိရှခြင်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။ လက်မောင်းတွင် ရရှိသောဒဏ်ရာမှာ လဲကျသွားခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်ဟူ၍လည်း ထွက်ဆို သွား သည်။ ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ မောင်ခင်မောင်သည်။ ဓါးနှင့် ဦးအောင်တော် ကို တချက်မျှသာ ခုတ်လိုက်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုသို့ ခုတ်ရာတွင် အားခွန် စိုက်၍ ခုတ်ခြင်းလည်း မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင် ဦးအောင်တော်က ၎င်းအား အပေါ်မှစီး၍ ခေါင်းကိုရိုက်သော ဒဏ်ရာသည်လည်း သေးငယ်သည် မဟုတ်။ ဦးခွံရောက်အောင် နက်နဲသည်ဟူသည့် အချက်မှာ ထင်ရှား ပေသည်။

ဦးအောင်တော်က ဒေါသ တကြီးနှင့် မောင်ခင်မောင်အား စ၍၊ အဖျားတွင် ဖျက်ပြီးပါသောတုတ်ဖြင့် ရိုက်ရန်သွားသည်ကို ဦးအောင်တော်၏ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ချစ်စု

၁၉၆၅
 မောင်ခင်မောင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

(လိပြု-၁) ကိုယ်တိုင်ကလည်း ထွက်ဆိုသည်။ သေသူ၏ သမီး အယူခံ တရားလို၏ ဇနီးဖြစ်သူ မကြည် (လိပြု-၂) ကလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်း၏ အဖေက မောင်ခင် မောင်ကို ထိုင်နေရာ၌ အပေါ်မှ စီး၍ ရိုက်ကြောင်း၊ နောက်တချက် ရိုက်မည် အလုပ်တွင် မောင်ခင်မောင်က ထ၍ ဓါးနှင့် ခုတ်ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထို သို့ ဖြစ်ပွားသည့်အခါ၌ မောင်ခင်မောင်သည် ၄-၅ ရက်ကြာ ဖျားနေပြီးကာစ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း မကြည်က ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နေသဖြင့် ထမင်း မစား ရသည်မှာ ၄-၅ ရက် ရှိပြီဟူ၍လည်း ပြောသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ခင်မောင် အား၊ ဦးခေါင်းပေါ်၌ ရိုက်သောဒဏ်ရာသည် ပို၍ ပြင်းထန်မည်၊ ပို၍ ခံစားရမည် ဟူ၍ ယူဆနိုင်သည်။

မောင်ခင်မောင် ကိုယ်တိုင်က ၎င်းသည် ဦးအောင်ဘော်အား၊ ဓါးနှင့် ခုတ် လိုက်ကြောင်းကို ငြင်းဆိုခြင်း မရှိပေ။ ဖြောင့်ချက်ပေးရာတွင်လည်း ၎င်းအား ဦးခေါင်း၌ ရိုက်သဖြင့် ကြောက်သန့်ပြီး ခုခံလိုက်ပါသည်။ ဘယ်ကို ခုတ်မိမှန်း မသိ ပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ရုံးတွင် ကျမ်းဖြင့် အစစ် ခံရာ၌လည်း နောက် တချက် ပြန်ရိုက် မည် အလုပ်တွင် မိမိလက်တွင် ရှိသော ဓါးနှင့်ဦးအောင်ဘော်၏ တုတ်ကို ဖယ်ရှား လိုက်ပါသည်။ သူ့ ကို ဘယ်ထိမှန်း မသိပါဟု ထွက်ဆို၏။

အထက်ပါ အချက်အလက်များကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက လက်ခံသည်။ ဦးအောင်ဘော်က စ၍ ရိုက်သဖြင့်၊ မောင်ခင်မောင်က ခုခံသည့် အနေဖြင့် ခုတ်မိ ကြောင်းကို တွေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မောင်ခင်မောင်သည် မိမိ ကိုယ်ကို မိမိ ခုခံ ပိုင်ခွင့်ကို ကျူးလွန်၍၊ ထိုသို့ ခုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကာ ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိ၍ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ပညာရှိရှေ့နေကြီးဦးမောင်မောင်ခင်က အကြောင်းအချက်များ အရ၊ မောင်ခင်မောင် သည် ၎င်း၏ အသက်အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်လောက်အောင် ဦးအောင်ဘော်က ရိုက်နှက်နေသဖြင့်၎င်း၊ မကြောက်ကြောက် လန့်ထန်နှင့် မိမိကိုယ်ကို မိမိခုခံချင်း ဓါးဖြင့် တချက်မျှ ခုတ်ခိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ဦးအောင် ဘော်က သုံးစွဲသောလက်နက်မှာ ဗူးကြီးပါသောတုတ်ဖြစ်ရာ ရိုက်သည့်နေရာမှာလည်း ဦးခေါင်းကိုဖြစ်သဖြင့် မောင်ခင်မောင်၏ အသက်ဘေးကို စိုးရိမ်နိုင်တယ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အသက်ကို အန္တရာယ်ပြုမည့် အခြေအနေ၌ကျရောက်နေလျှင် မောင်ခင်မောင် တွင် ပြန်လှန်ခုခံရန် အခွင့်အရေးရှိပါသည်။ ထိုသို့ ပြန်လှန်ခုခံရာ၌ မည်ရွေ့ မည်မျှ အင်အားစိုက်၍ခုခံရမည်ဆိုသည်ကို တိကျစွာ တိုင်းထွာ၍မရပါ။ တိုင်းထွာရန်လည်း မလိုအကြောင်းဖြင့် စီရင်ထုံးများက ချမှတ်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ခင်

မောင်သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ခုခံပိုင်ခွင့်အတွင်း၌လုံးဝကျရောက်ပါသဖြင့် ပြစ်မှုမရှိပါဟု လျှောက်လဲ၏။

၁၉၆၅
မောင်ခင်မောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးတိုးမောင်က ဦးမောင်မောင်ခင် တင်ပြသွားသော မူများကို လက်ခံသော်လည်း၊ ဤအမှု၌ ဦးအောင်ဘော်သည် မောင်ခင်မောင်နှင့် အသက်အားဖြင့်လွန်စွာကွာခြားသူတို့ဖြစ်သည်ကိုမူထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုကောင်း လိုမည်ဟု ပြောသည်။ မောင်ခင်မောင်သည် အသက် ၃၆ နှစ်ခန့်ရှိ၍ ဦးအောင်ဘော် သည် ၇၁ ခန့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးအောင်ဘော်က ရိုက်နှက်သည်မှာ မိမိအား သေစေလောက်သော အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်ဟု မောင်ခင်မောင်ကတောင်း၍ ပယ်ရှားရန် လိုမလို ဟူသောပြဿနာဖြစ်သည်။ ထိုပြဿနာမှအပ မိမိကိုယ်ကို မိမိခုခံပိုင်ခွင့်အရ ပြန်၍ ခုတ်ကြောင်းကိုမူ အစိုးရ ရှေ့နေကြီးက လက်ခံသည်။

သေသူနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ အသက်ခြင်းကွာခြားလှသည့် အချက်ကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားမိသည်။ သို့ရာတွင် တရားလိုသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ပြီဆိုသော်လည်း ဒေါသကြီးသူ၊ အခြားသူများကို ရိုက်နှက်တတ်သူ ဖြစ်သည်မှာ သက်သေအထောက် အထားများအရ ထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင် မှုခင်းဖြစ်သည့်နေ့က မောင်ခင်မောင်သည် ဖျားနာပြီးစ အားနည်းနေသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့အားနည်းသောသူကို အပေါ် မှစီး၍ တုတ်ဖြင့်တချက်ရိုက်ရာ ဒဏ်ရာပြင်းပြင်းထန်ထန် မောင်ခင်မောင် ရခဲသည်မှာ ဆရာဝန်၏ ထွက်ချက်တွင် ပေါ်လွင်၏။ ထိုမျှနှင့် မပြီးသေး၊ ဦးအောင်ဘော်က နောက်တကြိမ်စ၍ ရိုက်မည်အပြုတွင်မှ မောင်ခင်မောင်က ခုခံရင်း ဓါးဖြင့်တချက် ခုတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ပြန်၍ ခုတ်ခြင်းလည်း ပါကောင်း ပါမည်။ နောက်တကြိမ် ရိုက်သည့်တုတ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ဆီးတားသည့် သဘောလည်း ပါကောင်းပါမည်။ ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ဦးအောင်ဘော်အား တချက်ဘည်း အားခွန်မစိုက်ဘဲ ခုတ်ကြောင်းတွေ့ရသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းအားလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင်၊ မောင်ခင်မောင်အား ဒို့ဟ၏ အကျိုးကို ပေးသင့်ကောင်း ပေးသင့်ပါသည်ဟူ၍ အစိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း သဘော တူသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါက မောင်ခင်မောင်သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိခုခံပိုင်ခွင့်အတွင်းမှ ဦးအောင်ဘော်အား သေစေခဲ့သည်ဟု ယူနိုင်ဘွယ်ရှိသဖြင့်၊ အယူခံကိုလက်ခံ၍ ၎င်း အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မောင်စံတင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

၁၉၆၅

ဧပြီလ
၁၁ ရက်။

မုဒိမ်းမှု ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆—ယောက်ျားဟုတ်မှတ်၍ လက်ခံခြင်း—မုဒိမ်းမှုမြောက်ခြင်း ကိစ္စ။

အယူခံ တရားလိုက မိမိအား မုဒိမ်းကျင့်ပါသည်ဟု စွပ်စွဲသော မိန်းမကမိမိသည် ယောက်ျား ပွဲသွားနေစဉ် အိမ်ရွက်ပြင်ပေါ်တွင် အိပ်နေရာ၊ အယူခံ တရားလိုက ကျူးလွန်ရာ၌၊ မူလတွင် မိမိ၏ ယောက်ျားဟု ထင်မှတ်၍ လက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ ယောက်ျားမဟုတ်သည်ဟု သိသည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ဆဲဆိုခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မိန်းမက ခွင့်မပြုသောအခါ၊ ၎င်းမိန်းမနှင့် ကာမ စပ်ယှက်ခြင်းသည် မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။

မိမိ၏ ယောက်ျားဟု ထင်မှတ်၍ လက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အယူခံတရားလိုက ၎င်းသည် ထို ယောက်ျား မဟုတ်ကြောင်း သိလျက်နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။

ထို့ပြင် နောက်ပိုင်းတွင် မိမိ ယောက်ျားမဟုတ်မှန်းသိ၍ ဆဲဆိုတိုင်တန်းသောအခါ၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ဆက်လက်၍ ဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်စိန်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်စံတင် အပေါ်တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ မုဒိမ်းမှု ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်တားသည်။ ဖြစ်ပွားပုံကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း စီရင်ချက်၌ ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သည်။ အခင်းဖြစ်သည့်နေ့အရက်တက်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၂၉၈။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၁၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။
‡ ရာဇဝတ် ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅

မောင်စံတင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

အချိန်လောက်တွင်၊ မသန်းကြည်က အိမ်နီးနားခြင်း ဖြစ်သူ မောင်စံတင်သည် မိမိ အား မတရားကျင့်ပါသည်ဟု အော်ဟစ်သဖြင့်၊ အိမ်နီးနားခြင်းများ ဖြစ်ကြသော မစောခင်၊ ကိုအောင်ပြည့်၊ ဦးဘအေးနှင့် ဦးထွန်းမင်းတို့က သွားရောက်ကြရာ၊ မသန်းကြည်က မောင်စံတင်သည် ၎င်းအား မုဒိမ်းကျင့်ကြောင်းဖြင့် တိုင်တန်းသည်။ မသန်းကြည်တွင် ယောက်ျားရှိ၍ ထိုအချိန်က ယောက်ျားသည် ပွဲသွားနေသည်ဟု ဆိုသည်။ မသန်းကြည်သည် အိမ်ရှေ့ကပြင်တွင်ထွက်၍ အိပ်နေစဉ်၊ မောင်စံတင်က ဝင်ရောက်စပ်ယှက်ရာ၊ အစအဦး၌ မိမိ၏ ယောက်ျားမှတ်၍၊ မသန်းကြည်ကလက်ခံ သည်။ မိမိယောက်ျား မဟုတ်မှန်းသိသည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ မီးခြစ်ခြစ်၍ကြည့်ရာ မောင်စံတင်မှန်း သိသည်နှင့် တပြိုင်နက် အော်ဟစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါမောင်စံတင် က မအော်နှင့်ဟုဆိုကာငွေ ၅ ကျပ်ပစ်ပေးခဲ့သည်ဟု မသန်းကြည်က ထွက်ဆိုသည်။ ထို ၅ ကျပ်ကိုလည်း လာရောက်ကြသောအိမ်နီးနားခြင်းများအား ပြသည်။ ထိုမှ တဆင့် ရဲဌာနသို့သွားရောက်တိုင်တန်း၍ ငွေ ၅ ကျပ်နှင့်တကွ ပုင်းဝတ်ဆင်ထားသော ထမီကိုပါပေးအပ်ခဲ့သည်။ ထမီကို ဓါတုဗေဒ စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်စေရာ သုတ်ပိုးများ တွေ့ရှိရသည်ဟု အစီရင်ခံစာ ရရှိသည်။

မောင်စံတင်က၊ မသန်းကြည်နှင့် သွားရောက်၍ စပ်ယှက်သည်ဟု ဝန်ခံခြင်း မပြုသော်လည်း၊ မသန်းကြည်သည် ငွေ ၅ ကျပ်ပေးသည်ကို မကျေနပ်၍ ဤသို့စွပ်စွဲ တိုင်တန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အလိုတူ စပ်ယှက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဆိုသည့်သဘောဖြင့် ခုခံခဲ့သည်။ မသန်းကြည်သည် အကျင့် မကောင်းသော မိန်းမ တဦးဖြစ်၍ အခြား သူများနှင့်လည်း ငွေယူကာ စပ်ယှက်ကြောင်းဖြင့် သက်သေ အချို့ကိုပြသည်။ သို့ရာတွင် သက်သေများသည်၊ မသန်းကြည်၏ အိမ်သို့ အရပ်လူကြီး ဦးရွှေရဆိုသူ သွားရောက် ဘူးသည်ကို တွေ့ကြောင်း စသည်ဖြင့်သာ ထွက်ဆို နိုင်ကြသည်။ မသန်းကြည် ကိုယ်တိုင်က ပြန်လှန် မေးခွန်းကို ဖြေကြားရာ၌၊ ဦးရွှေရက ကျွန်မ အိမ်မှာ မကောင်းတာ လုပ်လို့ သတိပေးဘူးပါသည်။ မလိုလို့သတိပေး ပါသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ မသန်းကြည်ကိုယ်တိုင်က တန်းလျားမှာ ချက်ကြီးဆိုသူရှိပါသည်။ အရင်က ကိုချက်ကြီးသည် ကျွန်မကို ကာမစပ်ယှက်ဘို့ ငွေပေးလာခေါ်ဒါ မှန်ပါ သည်။ ကျွန်မကဂတ်တိုင်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

အထက်ပါ အထောက်အထား တို့ကိုသုံးသပ်လျှင်၊ ထိုညက အယူခံတရားလိုသည် မသန်းကြည်နှင့် စပ်ယှက်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ယခု အယူခံတွင် စဉ်းစားရန် ပြဿနာမှာ မသန်းကြည်က ထိုကဲ့သို့ စပ်ယှက်ခြင်းကို အလိုတူခဲ့သည် မတူခဲ့သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အစိုးရ ရွှေနေကြီးဦးခင်စိန်က၊ မသန်းကြည်သည် အကျင့်မကောင်း သော မိန်းကလေးတဦး ဖြစ်ကြောင်း သက်သေ အထောက်အထား အယူခံတရားလို

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တို့ကမပြနိုင်ပါ။ လင်ရှိ မိန်းမတဦးကို အချိန်မတော်တွင် သွားရောက်ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်မှာထင်ရှားပါသည်။ မသန်းကြည်သည် အနည်းငယ် အကျင့်ဖောက်ပြား သည်ဆိုစေဦးတော့၊ မုဒိမ်းမှုကျူးလွန်ခြင်း မြောက်သို့အတွက် ထိုအချက်သည်ဆီ လျော် သက်ဆိုင်ခြင်းခံရပေ။ အကျင့်ဖောက်ပြားသော မိန်းမတဦး၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ၎င်းအားကျူးလွန်လျှင် မုဒိမ်းမှု ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

အယူခံတရားလိုတွင် မယားရှိသည်၊ အခင်း ဖြစ်သည့် အချိန်က မိန်းမအိမ်တွင် မရှိ၊ ခရီးသွားနေသည်ဟု သက်သေ အထောက်အထား များရှိသည်။ မိန်းမမရှိခိုက် မောင်စံတင်သည်၊ ယောက်ျားပွဲသွားနေစဉ် အိမ်ရှေ့ ကပြင်၌ အိပ်ပျော် နေသော မသန်းကြည်ကို သွားရောက်ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မသန်းကြည်က ခွင့်ပြုခဲ့လျှင် ၎င်းသည်ထ၍အော်မည်၊ တိုင်တန်းမည်မဟုတ်၊ အခကြေးငွေယူရန် သဘောတူပြီးနောက်၊ လိုသလောက်မရ၍ အော်သည်ဆိုသည့် အကြောင်းပြချက် သည်လည်း ခိုင်လုံသည်မဟုတ်၊ မသန်းကြည်သည် လင်ရှိမယားတဦးဖြစ်၍၊ လင့် ကွယ်ရာတွင် ဤသို့နေထိုင်သည်ဆိုလျှင်လည်း ထိုသို့နေထိုင်ကြောင်းကို လင်ဖြစ်သူနှင့် အရပ်က မသိအောင် ဖုံးကွယ်မည်သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မသန်းကြည် စွပ်စွဲ ထွက်ဆိုသကဲ့သို့ ၎င်းသည် အစအဦး၌ မိမိ၏ ယောက်ျားမှတ်၍ မောင်စံတင်ကို လက်ခံခဲ့သော်လည်း ယောက်ျား မဟုတ်မှန်း သိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဟစ်အော် ကြွေးကြော်သည်။ မောင်စံတင်ကို ဆဲဆိုသည်ဆိုသည့် အချက်ကို လက်ခံဘွယ်ရာ ရှိသည်။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မိန်းမကခွင့်မပြုသောအခါ ၎င်းမိန်းမနှင့် ကာမစပ်ယှက် ခြင်းသည် မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။ မိန်းမဖြစ်သူက မိမိ၏ ယောက်ျား မှတ်၍ ခွင့်ပြုသော်လည်း ထိုသို့ကာမပိုင် ယောက်ျား မဟုတ်ဘဲ၊ ထိုမိန်းမနှင့်စပ်ယှက် ခြင်းသည်လည်း မုဒိမ်းမှုမြောက်သည်။ ဤအမှု၌ ပဌမတွင် မှား၍ မသန်းကြည်က လက်ခံခွင့်ပြုခဲ့သည်။ မောင်စံတင်က ၎င်းသည် မသန်းကြည်၏ ယောက်ျား မဟုတ်မှန်း သိလျှက်နှင့် ဆက်ဆံသည်။ ထိုအပိုင်းသည်လည်း မုဒိမ်းမှုမြောက်သော အပိုင်းဖြစ် သည်။ နောက်ပိုင်း မသန်းကြည်က မိမိ ယောက်ျား မဟုတ်မှန်းသိ၍ ဆဲဆိုတိုင်တန်း သောအခါ ခွင့်မပြုဘဲဆက်လက်ဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း မုဒိမ်းမှု မြောက်သည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အယူခံ တရားလိုအပေါ် ပညာရှိ ပဉ္စမ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်း တို့ကို စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမမြင်ချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံကို ပလပ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးခံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရွှေမှောက်တွင်

မောင်ထွန်းတင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၉ ရက်။

ဖြောင့်ချက်—သူကြီးအား ပေးသောဖြောင့်ချက်—တရားဝင် မဝင်၊ သက်သေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄—
ခြိမ်းချောက်မှုနှင့် သွေးဆောင်မှုကိစ္စ၊ တရားသူကြီးရွှေတွင် ဖြောင့်ချက် ထပ်မံပေးခြင်း—
တရားဝင် မဝင်။

သူကြီးသည်၊ ရာဇဝတ်မှုတခုနှင့်ပတ်သက်၍၊ ရဲကိုင်ကူညီသည့်အနေနှင့်၊ အယူခံ တရားလို
များအား၊ စစ်ဆေးခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့အား “တိုက်ပိုင်လာမှပေါ်ရင်မကောင်းဘူး၊ မင်းတို့ ဟုတ်ရင်
ရိုးရိုးဝန်ခံကြ ” ဟုပြောပြီး၊ “ ဝန်ခံလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် ပါချင်ပါမည်၊ ဖော်ကောင်
လည်း ဖြစ်နိုင်တယ် ” ဟူ၍လည်း ပြောပြန်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများက ထုတ်ဖော် ပြောကြ
ကြောင်း ထွက်ဆိုချက်ရှိရာ၊ ၎င်းဖြောင့်ချက်မျိုးသည်၊ သက်သေခံ အဖြစ် စဉ်းစားနိုင် မစဉ်းစားနိုင်၊
ကိစ္စပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄ အရ၊ “ အာဏာပိုင် ” ဆိုသူတွင်၊ ရွာသူကြီး
များလည်း အကျုံးဝင်ပါဝင်ကြောင်း စီရင်ထုံးများတွေ့ရသည်။

ကြာသင် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် 15, Criminal Law Journal P. 681 ကို ရည်ညွှန်းသည်။
ထို့ပြင်၊ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့၊ ခြိမ်းချောက်၍ တတန်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရနိုင်သည်ဟု သွေး
ဆောင်ရယူခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်မျိုးမှာ၊ သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၄) ၏ ဥပဒေပညတ်ချက်နှင့်
ငြိစွန်းနေသည်။

ဇီတနှင့်အများနှင့်ဘုရင်ကေရာဇ် 18, Criminal Law Journal, P. 106 ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သူကြီးထံ၌၊ ထိုသို့ ပြောဆိုပြီး၊ နောက်နေ့တွင် တရားသူကြီး ရွှေ
ပေးခဲ့သော ဖြောင့်ချက်သည်လည်း၊ သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၄) အရ၊ လက်ခံ စဉ်းစားနိုင်သည့်
ဖြောင့်ချက်မျိုးမဟုတ်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးခင်မောင်ကြီး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ ယခုအမှုမှ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းတင်နှင့်
ဆက်စပ်နေသည့် ၁၉၆၄ ခု၊ အယူခံအမှုအမှတ် ၂၆၈ မှအယူခံတရားလိုမောင်စောမောင်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၂၆၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ
၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဓာနုမူ၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
 မောင်ထွန်းတင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တို့မှာ၊ ပခုက္ကူမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၁၆ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ အသီးသီးပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်းတွေ့ရှိ ရသည်ဆို၍၊ သေဒဏ်ကျခံစေရမည်ဟု အမိန့်စီရင်ခြင်းခံရလေသည်။ ထို့အတွက် အယူခံတရားလိုများက ယခုအယူခံမှုများကို တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ယခုအမှုတွင် ချမှတ်မည့် စီရင်ချက်မှာ၊ ၁၉၆၄ ခု၊ အယူခံမှုအမှတ် ၂၆၈ အတွက်ပါ အကြူးဝင်ပေသည်။

အမှုအကြောင်းအရာအသေးစိတ်ကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်တွင်ပြည့်စုံစွာရေးထား ပြီးဖြစ်၍၊ ထပ်လောင်းဖော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် လိုရင်းကိုရည်ညွှန်းရမှု အခြင်းဖြစ်သည့် ၁၃၂၅ ခုနှစ်၊ တန်ခူးလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက်နေ့ (၁၉၆၃ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်) ညတွင်သေသူ မောင်ဘည့်နှင့် ဇနီးမလှဝေတို့သည် အိမ်အောက် မြေကြီး ပေါ်ရှိ ကုတင်ပေါ်တွင် အတူအိပ်နေကြောင်း၊ နောက်နေ့နံနက်စောစောတွင် မလှဝေ မှာ ပဲဆွတ်ရန် ထွက်သွားပြီးသော်လည်း၊ ကိုဘည့်အိပ်ရာမှမထသဖြင့်၊ နံနက် ၈ နာရီ အချိန်ခန့် မလှဝေ၏သား မောင်တင်ဌေး (လိပြ-၂) က သွားရောက်ကြည့်ရှုသည်တွင် ဘခင်သေဆုံးနေကြောင်းတွေ့ရှိရ၍၊ ဦးလေးကိုချစ်လှိုင် (လိပြ-၁၁) အား အကြောင်း ကြားပြီးနောက် ရပ်ရွာလူကြီးများကို အကြောင်းကြားသဖြင့်၊ ရွာအုပ် ဦးသိန်းရင် (လိပြ-၁) က အလောင်းကို လာရောက်ကြည့်ရှုပြီး ဌာနာတွင်သက်သေခံ “က” သတင်းချက်ကို ရေးဖွင့်လေသည်။

ထို့နောက် ကျွဲကုန်းရွာနေ အပိုင်သူကြီး ဦးဘဇုံ (လိပြ-၁၂) နှင့် အုပ်စုသူကြီး ဖြစ်သူ ဦးတက်ဘိုး (လိပြ-၁၃) တို့ရောက်ရှိလာ၍၊ အလောင်းကိုကြည့်ရာရင်ဘတ်တွင် ဒဏ်ရာတခုတွေ့သဖြင့်၊ သေသူ၏ဇနီး မလှဝေ အား မေးမြန်းသည်တွင် မည်သူမည်ဝါ သတ်သွားကြောင်း မသိပါဆိုသဖြင့်၊ ရဲအရာရှိများရောက်ရှိလာပြီးနောက်၊ အလောင်း ကို ရေစကြိုမြို့ဆေးရုံသို့ ပို့ခဲ့လေသည်။ ဆေးဆရာဝန် ဦးမျိုးမြင့် (လိပြ-၁၆) က အလောင်းကို စစ်ဆေးသည်တွင် လက်ျာဘက်ရင်ဘတ်တွင် သက်သေခံအမှတ် ၂ လှံကဲ့သို့ စူးချွန်သည့်လက်နက်နှင့် ထိုးထားသည့်ဒဏ်ရာ ၁ ခုတွေ့ရှိရာ၊ ထိုဒဏ်ရာမှာ လက်ဝဲဘက်အဆုတ်ကို ဖောက်ထွင်းသွားသဖြင့်၊ သဘာဝအားဖြင့် သေစေရန် လုံ လောက်သည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းဒဏ်ရာကြောင့် သေဆုံးခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုလေသည်။

အခြင်းဖြစ်သည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ သူကြီး ဦးဘဇုံနှင့် ဦးတက်တိုးတို့က ဆက်လက် စုံစမ်းသည်တွင် အခြင်းဖြစ်သည့်ည ရွာတံခါးများပိတ်ပြီးမှ၊ ပန်းညိုရွာနေ အယူခံ တရားလို မောင်စောမောင်သည် ရွာစီးရိုးပေါက်ကတိုးထွက်သွားကြောင်း ကင်းသမား များဖြစ်သူ မောင်အောင်ဇုံ (လိပြ-၉) နှင့် မောင်ကြည် (လိပြ-၁၀) တို့ထံမှသိရှိရ သဖြင့်၊ ၎င်းအား မသင်္ကာကြောင်းကို ရဲအုပ်ဦးမြမောင်နှင့် ဦးဘအုံးတို့အားပြောပြ

ပြီး၊ မောင်စောမောင်အား၊ ပန်းညိုရွာတွင် သွားရောက်ဘမ်းဆီးပြီး၊ ကျွဲကုန်းသူကြီး ဦးဘဇုံအိမ်သို့ ခေါ်သွားလေသည်။ အခြင်းဖြစ်သည့်နေ့စောစောက မောင်စော မောင်စောသည် ကျောက်ဖူးရွာ၎င်း၏ဘဝင် ဦးကျော်ခ (လိပြ-၅) ထံရောက်ရှိကြောင်း နှင့် ၎င်းညက မောင်စောမောင်နှင့် မောင်ထွန်းတင်တို့ ရွာတွင်အတူရှိ၍ ၎င်းနှင့်ပင် အချက် သောက်ကြောင်း မောင်ကြည် (လိပြ-၁၀) က ထွက်ဆို သည်ကို၊ မောင်အောင်သန်း (လိပြ-၂၁) က ထောက်ခံသဖြင့်၊ သူကြီးနှင့် ရဲအရာရှိများက အယူခံတရားလိုမောင်ထွန်းတင် အား ၎င်းညတွင်ပင်ထပ်မံဘမ်းဆီးပြီး၊ ဦးဘဇုံအိမ်သို့ ခေါ်သွား၍ စစ်ဆေးသော်လည်း၊ အယူခံတရားလိုများက ငြင်းဆိုကြသည်ဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းတင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သို့သော် နောက်နေ့ (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့) တွင် ရဲအုပ် ဦးဘအုံး (လိပြ-၂၄) ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ သူကြီးဦးတက်ဘိုးနှင့် ဦးဘဇုံတို့က ၎င်းအမှုကို ပေါ်အောင်စစ်ပါမည်ဆိုသဖြင့်၊ ရဲအရာရှိများ ကျောက်ဖူးရွာသို့ ထမင်းစားထွက် သွားသောအခါ၊ ဦးတက်ဘိုး (လိပြ-၁၃) က နေ့ခင်း ၁၂ နာရီ အချိန်ခန့်တွင်အယူခံ တရားလိုဘို့အား ညနေတိုက်ပိုင်ရောက်သိမ့်မည်။ အမှုဟာပေါ်မှာဘဲ၊ တိုက်ပိုင်လာရင် မကောင်းဘူး၊ တိုက်ပိုင်မလာခင် မင်းတို့ဟုတ်ရင်ဖော်ကြ ရိုးရိုးဝန်ခံပါဟု ပြော သည်တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းတင်ကဖော်ရင် မှားမှာပေါ့၊ မဟုတ်ဘူးဟု ပြန်ပြောသည်ဆိုသည်။ ထိုအခါ ဦးတက်ဘိုးက မဟုတ်ဘူး၊ မင်းစဉ်းစား၊ လူသတ်မှုဟာ ရိုးရိုးလေးဝန်ခံရင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့်ပါချင်ပါသွားမယ်၊ ဖော်ကောင်လည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်ဟုပြောရာ၊ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းတင် က၊ ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်က သတ်ကြောင်းကို ဖော်ပါမယ်ဟု ပြောပြီးအယူခံတရားလို မောင်စော မောင်ကလည်း ဖြောင့်မယ်ဟု ပြောပါသည်ဆိုသည်။

ထို့နောက် အယူခံတရားလို ထွန်းတင်က လှံနှင့်ထိုးတာပါဆိုပြီး လှံကို ပေးမည် ဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းအား ရဲအုပ် ဦးဘအုံး၊ ကာကွယ်ရေးသမားများနှင့် ကျောက်ဖူးရွာသို့ ထည့်လိုက်ရာ၊ အယူခံတရားလို ထွန်းတင်က ဝှက်ထားသည့် သက်သေခံအမှတ် ၂ လှံ၊ မောင်အောင်ရထံမှငှား၍ အခြင်းဖြစ်စဉ်က သုံးသည်ဆိုသည့်သက်သေခံ ၁ လက်နှိပ် ဓါတ်ဒီးတို့ကို ထုတ်ပေးသည်ဆိုကြောင်း၊ အယူခံတရားလို မောင်စောမောင်ကလည်း အခြင်းဖြစ်စဉ်၊ သေသူ၏ခြံစည်းရိုးမှ ၎င်းကခါးမတချောင်းနှင့် စောင့်နေကြောင်းနှင့် ၎င်းခါးမ သက်သေခံ ၃ ကို လူကြီးများအား သွားယူအပ်ပေးသည်ဆိုသည်။

ထို့အတွက် ရဲအရာရှိများက အယူခံတရားလိုများအား ရေစကြိုမြို့သို့ ခေါ်သွား ပြီး၊ ထိုနေ့တွင်ပင် ၎င်းတို့က ဖြောင့်ဆိုချက်များ ပေးလိုသည်ဆိုသဖြင့်၊ ပခုက္ကူမြို့ မြို့မရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးသန်းရွှေ (လိပြ-၂၃) အရှေ့တွင်၊ အယူခံတရားလိုများ၏ ဖြောင့်ဆိုချက် သက်သေခံအမှတ် “ည” နှင့် “ဋ” ကို ရေးယူခဲ့သည်ဆိုသည်။ ဖြောင့်

၁၉၆၅
 မောင်ထွန်းတင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ချက်များတွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ဆက်လက်စုံစမ်းရာ အခြင်းဖြစ်သည့်ညနေက၊ အယူခံ တရားလိုများတို့သည် မောင်ဘညံရောင်းသည့် ဝက်သားဘိုး လာတောင်းသည်တွင် သေသူ မောင်ဘညံလည်း ရောက်လာ၍ ငွေကိုမူ မောင်ထွန်းတင်ကယူပြီး ၎င်းတို့ ၃ ဦးစလုံး ပြန်သွားကြောင်း ဦးညိမ်း (လိပြ-၁၄) က ထွက်ဆို၍၊ သက်သေခံလှနှင့် ပတ်သက်၍ အခြင်းဖြစ်ညဦးက မောင်ထွန်းတင်က လာငှားသွားကြောင်း၊ လှရှင် မောင်တင်လှနှင့် မမြရီ (လိပြ-၆) တို့က ထွက်ဆို၍၊ မောင်အောင်ရ (လိပြ-၇) က သက်သေခံ ၁ လက်နှိပ်ခါဘိဒီးကို၊ ထိုညက မောင်ထွန်းတင် လာငှားသွားပြီး များမကြာခိုပြန်ပေးသည်ဟု အသီးသီး ထောက်ခံထွက်ဆိုကြသည့် အတိုင်း၊ အယူခံ တရားလိုများအပေါ်၊ မောင်ဘညံ သေဆုံးသည့် အတွက် အမှုကို စွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေ သည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုအမှုတွင် အောက်ရုံးပညာရှိတရားသူကြီး ပြဆိုသည့်အတိုင်း သေသူ မောင်ဘညံ သေဆုံးရသည်နှင့်ပတ်သက်၍ မျက်မြင်သက်သေ လုံးဝမရှိ၊ အယူခံတရားလိုများအပေါ် ၎င်းတို့ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်များပေါ်သာ မူတည် တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အယူခံတရားလိုများ၏ဖြောင့်ချက်များတွင် ပါရှိသည့် အတိုင်း အချင်းဖြစ်ညနေက၊ ၎င်းတို့ ဝက်ဘိုးတောင်းပြီးပြန်အလာသေသူက အရက် မူးပြီး ခါးကိုင်၍ငွေကို မောင်ထွန်းတင်ထံမှ ပြန်ယူသွားသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်ဖြစ်ပြီး ထိုနေ့ညတွင်၊ သေသူအား မောင်ထွန်းတင်ကလှနှင့်သွားထိုးရာဝယ်၊ မောင်စောမောင်က ခြံစီးရုံးမှ ခါးနှင့်စောင့်ပေးကြောင်းဖြောင့်ချက်ပါစကားများကို ဆရာဝန်နှင့် ပြင်ပသက်သေ အထောက်အထားများ လုံလောက်အောင် ရှိနေသဖြင့် အယူခံတရားလိုများက ဖြောင့်ချက်မှာ မမှန်ကန်ပါ။ ရဲအရာရှိများညဦးပန်းနှိပ်စက် သဖြင့် ၎င်းတို့သင်ပေးသည့်အတိုင်း ပေးရပါသည်ဟု ယခုမှ ရုပ်သိမ်းသော်လည်း ရုံးတော်မှ လက်ခံခံဘဲ ဖြောင့်ချက်များမှာ အလိုအလျောက် မှန်ကန်စွာပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်များဖြစ်သည်ဟု လက်ခံပြီး၊ အယူခံတရားလိုများအပေါ် ၎င်းတို့ပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်များအရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

ထို့အတွက် ယခုအယူခံမှုများတွင် အဓိကစဉ်းစားရန်မှာ၊ သက်သေခံချက်များ အရ၊ အယူခံတရားလိုများပေးခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်များမှာ၊ ပြင်ပ ပယောဂကင်းရှင်း၍ ၎င်းတို့အလိုအလျောက် မှန်ကန်စွာပေးခဲ့၍ ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်သည့်ဖြောင့်ချက် များဟုတ်မဟုတ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုများ ရှေးဦးစွာဖော်ပြောပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည့် စစ်ဆေးသော သူကြီးဦးတက်တိုးနှင့် ဦးဘဇုံ (လိပြ-၁၃၊ ၁၂) တို့၏ထွက်ဆိုချက်ကို စိစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်ရပေမည်။ ၎င်း သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်အရပင်အမှုဖြစ်ပြီးများမကြာမီ ရဲအရာရှိ ဦးမြမောင်နှင့်

ဦးတန်း (လိပြောင်၊ ၂၄) တို့ရောက်လာပြီး ၎င်းတို့က ရဲအရာရှိများအား၊ ကူညီ၍ အမှုကိုမခံပါပေါ့အောင် ကြိုးစားစုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့ခြင်း ပြုသည်မှာထင်ရှားပေသည်။ သူကြီးဦးတက်တိုးကလည်း အမှုက မပေါ်-ပေါ် အောင် အယူခံတရားလိုများအား မည်သို့စစ်ဆေးခဲ့သည်နှင့်ပတ်သက်၍ ထွက်ဆိုရာတွင် အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံတရားလိုများအား တိုက်ပိုင်လာမှ ပေါ်ရင်မကောင်းဘူး၊ မင်းတို့ဟုတ်ရင် ရိုးရိုး ဝန်ခံကြဟု ပြောပေးငြားလည်း အယူခံတရားလိုကပေါ်လျှင်မှားမှာပေါ့ဟု ပြန်ပြောသည်တို့၊ ထပ်မံ၍ဝန်ခံရင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့်ပါချင်ပါမည်။ ဖော်ကောင်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်ဟု ပြောဆိုမှသာ၊ အယူခံတရားလိုများက ဖော်ပြောကြောင်းထွက်ဆိုထားသဖြင့်၊ ထိုသို့သူကြီးကဖော်ရန် ပြောဆိုခြင်းမှာ၊ အာဏာပိုင်တဦး (*person in authority*) က၊ ခြိမ်းချောက်၍တသွယ်၊ ဖြားယောင်း သွေးဆောင်၍တတန် ထိုဖြောင့်ချက်ကိုရယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်နေကြောင်းတွေ့ရှိနေရကား၊ ၎င်းဖြောက်ချက်မျိုးသည်သက်သေခံအဖြစ်၊ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်ပါသလား ဆိုသည်ကို စိစစ်ရပေမည်။

သက်ဆိုင်သည့်သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းထင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

“A confession made by an accused person is irrelevant in a criminal proceeding, if the making of the confession appears to the Court to have been caused by any inducement, threat or promise, having reference to the charge against the accused person proceeding from a person in authority and sufficient, in the opinion of the Court, to give the accused person grounds which would appear to him responsible for supposing that by making it he would gain any advantage or avoid any evil of a temporal nature in reference to the proceedings against him.”

အထက်ပါပုဒ်မပါ အာဏာပိုင်ဆိုသူတွင် ရွာသူကြီးများလည်း အကြွင်းဝင်ပါဝင်ကြောင်းကို ယခင်အောက်မြန်မာပြည်တရားရုံးချုပ်က ဝကြာသင် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် (၁) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားလေသည်။

“The *thugyi* or headman of a village is a person in authority within the meaning of section 24 of the evidence Act. Therefore, the confession made by an accused to the *thugyi* on being sent for by him after he was told that he would not be punished if he had not taken part in the offence, is irrelevant and inadmissible in evidence, as what the *thugyi* told the accused was an inducement to make a statement.”

(၁) 15, Criminal Law Journal, page 681.

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းတင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တဖန် ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ ခြိမ်းချောက်၍တတန်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာကင်းလွတ်ခွင့် ရနိုင်မည်ဟု သွေးဆောင်ရယူခဲ့သည့် ဖြောင့်ချက်မျိုးမှာ၊ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ ၏ ဥပဒေပညတ်ချက်နှင့် ငြိစွန်းနေသဖြင့်၊ ထိုဖြောင့်ချက်မျိုးကို သက်သေခံအဖြစ်လက်ခံ စဉ်းစားနိုင်ရန် မဖြစ်ကြောင်းကို ယခင်အောက် မြန်မာပြည်တရားရုံးချုပ်က၊ ဇီတနှင့် အများ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် (၂) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုခဲ့လေသည်။

“ An incriminating statement by an accused to a Headman, in consequence of the latter telling him it was better he spoke the truth because if the other side called witnesses, the truth against him would come out, is inadmissible under section 24.”

ထိုမှတဆင့် ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုများသည်သူကြီးထံ ဖော်ပြပြောဆိုပြီး နောက်နေ့တွင်၊ တရားသူကြီးရှေ့ ၎င်းတို့၏ဖြောင့်ချက် သက်သေခံအမှတ် “ ည ” နှင့် “ ဋ ” တို့ပေးခဲ့ရကား၊ ထိုဖြောင့်ချက်များသည်၊ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရ သက်သေခံဝင်၍ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည့် ဖြောင့်ချက်များ ဟုတ်-မဟုတ် ဆင်ခြင် ရပေမည်။ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပါရဂူ အင်မိုနီက၎င်းပြုပြင်ခဲ့သည့် စတုတ္ထထုတ် သက်သေခံဥပဒေအာပုပ် ပုဒ်မ ၂၀ ရှင်းလင်းချက်များတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆို ခဲ့လေသည်။

“ When once the existence of improper inducement, threat or promise has been established so as to bring the case within the provisions of section 24, there is a presumption of its continuance, and it is the duty of the prosecution to satisfy the Court that the impression caused by the original inducement, threat or promise was fully removed when the prisoner made the confession. If an accused person makes a confession in consequence of an inducement and the confession is repeated before a Magistrate after due warning, the confession will be inadmissible if the impression caused by the original-inducement had not disappeared at the time the confession was repeated before the Magistrate.

“ It must be recognised by everybody, and Judges must never allow themselves to loss sight of the fact, that whatever other incidents may follow, an incident of this kind . . . is a continuing offer.”

(၂) 18, Criminal Law Journal, page 106.

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

မောင်ဘုဒင် (ခေါ်) မောင်ဘဒင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးခင်မောင် (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ဇန်နဝါရီလ
၁၅ ရက်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ အပိုဒ် (၁၇၅)—အရစ်ကျ ပေးဆောင်ခြင်း—ဒီကရီ ချမှတ်
သောနေ့မှ ၆ လအတွင်း လျှောက်ထားခြင်း—“ ဒီကရီချမှတ်သောနေ့ ” ၏အဓိပ္ပာယ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ အပိုဒ် ၁၇၅ တွင် ဒီကရီခွေကို အရစ်ကျ ပေးဆောင်
ခြင်းပြုရန်၊ ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ ၆ လ အတွင်း လျှောက်ထားရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဒီကရီ
ချမှတ်သော နေ့ဆိုသည်မှာအယူခံမရှိခဲ့လျှင် အောက်မူလရုံး ဒီကရီချမှတ်သော နေ့ဖြစ်၍၊ အယူခံ
မရှိခဲ့လျှင်၊ အယူခံ ရုံးအမိန့် ဒီကရီချမှတ်သောနေ့ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးညုညန့်၊

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာဘို(စ်)၊

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံတရားခံ၊ ဦးခင်မောင်က၊ မိတ္ထီ ဗာမြို့၊
ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ဇူလိုင်လမှတ် ၃ တွင် အယူခံတရားလို
မောင်ဘုဒင် (ခေါ်) မောင်ဘဒင်အပေါ် ၎င်းရရှိသော ဒီကရီကို အတည်ပြု ယုပ်ရာ
အယူခံတရားလိုက၊ ဒီကရီခွေကို တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေနည်း ၂၀၊ အမိန့် ၁၁ (၂) အရ၊
အရစ်ကျပေးဆပ်ခွင့် ပြုရန်လျှောက်ထားသည်။

ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက၊ အယူခံ တရားလိုအပေါ်၊ ဒီကရီချမှတ်
သောနေ့မှာ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့၊ ဒီကရီခွေကို ခရစ်ကျပေး
ဆပ်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထား သောနေ့မှာ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ဖြစ် ဖြင့်၊
စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပိုဒ် ၁၇၅ အရ၊ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်သော
ကြောင့် အယူခံတရား ဦးခင်မောင် လျှောက်လွှာကို ပယ် ချက်သည်။

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၂။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ဇာရီမူအမှတ် ၃ တွင်၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး
ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၇၅ တွင်၊ ဒီကရီငွေကိုအရစ်ကျပေးဆောင်ခွင့် ပြုရန်၊ ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ ၆ လအတွင်း လျှောက်ထားရန်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဒီကရီချမှတ်သောနေ့ဆိုသည်မှာ၊ အယူခံမရှိခဲ့လျှင် အောက်မူလရုံး ဒီကရီချမှတ်သော နေ့ဖြစ်၍၊ အယူခံရှိခဲ့လျှင်၊ အယူခံရုံးကအမိန့် ဒီကရီချမှတ်သောနေ့ဖြစ်ကြောင်း။ [A.I.R. Commentaries on Limitation Act. Vol. 3 P. 2598) တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် (A.I.R. 1916 Madras, Page 883 ကိုလည်း ကြည့်ပါ)။

၁၉၆၅
မောင်ဘုဒင်
(ခေါ်)
မောင်ဘဒင်
နှင့်
ဦးခင်မောင်။

ဤအမှုတွင် ဒီကရီချမှတ်သော နေ့မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုဒီကရီနှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတွင် ယခင်တရားလွှတ်တော်က၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်သော နေ့မှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့ဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုက၊ တရားမကျင့်ထိုးဥပဒေအမိန့် ၂၀ နည်း ၁၁(၂)အရ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသည်မှာ ၆ လအတွင်း ဖြစ်သောကြောင့်၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ခြင်း မရှိသေးသဖြင့်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်ကိုအတည် ပြုရန် မဖြစ်နိုင်၍ ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားလို၏ လျှောက်ထားချက်ကို ဥပဒေ အရ၊ ဆက်လက်၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ အမှုသည်ဘို့သည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ ကျခံရန်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မောင်ဝ (ခေါ်) သန်းမြိုင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ဖေဖော်ဝါရီလ
၅ ရက်။

မုဒိမ်းမှု မိန်းကလေး တယောက်၏ စွပ်စွဲချက်ကို ချင့်ချိန်စဉ်းစားရမည်ဆိုသောမူ ယုံကြည်ထိုက်က ယုံကြည်ရမည်ဖြစ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မုဒိမ်းမှုများတွင် မိန်းကလေး တဦး၏ စွပ်စွဲခြင်းကို ချင့်ချိန်၍ လကခံစဉ်းစားရမည် ဆိုသောမူကို အမှု၏အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်ဟပ်၍၊ ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်သည်။ ပုံသေထား၍ ကျင့်သုံးရန်မဟုတ်။

မိန်းကလေးတဦး၏ စွပ်စွဲချက်မျှသာရှိစေကာမူ၊ ယုံကြည်ထိုက်က ယုံကြည်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက၊ မိန်းကလေးတဦးကို သက်သေမရနိုင်သော၊ မမြင်ကွယ်ရာ၌၊ ကျူးလွန်လျှင်၊ ကျူးလွန်သူသည် အမြဲတစေ၊ အပြစ်လွှတ်တော့မည်သာဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မုဒိမ်းမှုကျင့်ခံရသော ကလေးမမှာ၊ ၈ နှစ်အရွယ်၊ ရိုးသားသော လူမမယ်ဖြစ်ရာ လည်ဆယ်၍ စွပ်စွဲရန် စဉ်းစားမည်လည်းမဟုတ်၊ ၎င်းကိုယ်တိုင်လည်း ကျူးလွန်ခြင်းခံရသည်မှာ ထင်ရှားနေသဖြင့်၊ အယူခံကိုယ်လိုက်သည်။

မောင်ဘရင်နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ ဘားမားလောဂျာနယ်၊ အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၁၁၂။

ဦးတိုးစိန် နှင့် ဘုရင် မင်းမြတ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၉ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၂၈။

ဘိုးစောနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ ၃၇၉။

လှကြွယ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ ၃၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်ဝ အပေါ်တွင်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ မစန်းရီ ဆိုသော ရှစ်နှစ်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၂၉။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄၀ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဒုတိယ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

အရွယ်ရှိကလေးမ တဦးကို မုဒိမ်းကျင့်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်
ဒဏ် ၅ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဝ (ခေါ်)
သန်းမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်သည့် အချက်အတိုချုပ်မှာ၊ မစန်းရီအား ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊
ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီလောက်တွင်၊ ၎င်း၏မောင်ငယ်တဦးကို
ထိန်းကျောင်းနေစဉ်၊ မောင်ဝက ခေါ်ငင်၍ ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မစန်းရီကို
ကျူးလွန်ပြီးသည့်နောက်၊ မောင်ဝက “နှင့်အမေကို မပြောနဲ့၊ နှင့်အမေရိုက်လိမ့်
မယ်” ဟုချောက်လှန့်သဖြင့်၊ နှစ်ရက်ကြာအထိ မိခင်အား တိုင်ကြားခြင်းမပြုရပေ။
သို့ရာတွင် နာကျင်သဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့၌ မိခင်ဒေါ်ကုန်ပိ
(လိပြ-၂) အားတိုင်ကြားသည်။ ဒေါ်ကုန်ပိက ရွာသူကြီး ဦးနီတိုး (လိပြ-၃)ထံ
သွားရောက်တိုင်တန်းကာ၊ သူကြီးနှင့် အတူ ရွာဝမ်းဆွဲဒေါ်မာ (လိပြ-၄)အား၊
မစန်းရီကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုစေသည်။ ဒေါ်မာက မစန်းရီ၏ တံဇာသည်၊ ယောင်ရမ်း
နီမြန်း၍ ချိုယွင်းနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအချက်တို့သည်၊ သက်သေအထောက်
အထား များပေါ်တွင် ပေါ်လွင်၏။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင်၊ မစန်းရီက
ရဲဌာနာတွင် တိုင်ချက်ဖွင့်သည်။ ထိုနေ့တွင်ပင်၊ ဒေါက်တာ ဦးကျော်ထွန်းလှ (လိပြ-၅)
က၊ မစန်းရီကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုသည်။ မိန်းမအင်္ဂါဇတ်မှာ သွေးဆင်းနေသည်ကိုတွေ့
ရသည့်ပြင်၊ ဒဏ်ရာများလည်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ မိန်းကလေးသည် မုဒိမ်းကျင့်ခံရသည်
ဟုယူဆကြောင်းဖြင့် ဆရာဝန်ကထွက်ဆိုသည်။ မစန်းရီသည် ငယ်ရွယ်သူ ဖြစ်သဖြင့်
နားမလည်သောကြောင့်၊ မိမိကျူးလွန်ခြင်း ခံရစဉ်က ဝတ်ထားသော ထမီကို၊ ရေ
လျှော်ပစ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ထမီကို စစ်ဆေးနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

အထက်ပါ အကြောင်း အချက်တို့ကို ထောက်ခံချင့်၍၊ ပညာရှိတရားသူကြီးက၊
မောင်ဝသည် စွဲဆိုသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မောင်ဝက ခုခံရာ၌၊ ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်အချိန်က အိမ်တွင်မရှိ၊ မစန်းရီနှင့်
၎င်း၏မောင်ကို၊ တချိန်က ခြံမှမောင်းထုတ်ဘူးသဖြင့် အညှိုးနှင့် စွပ်စွဲခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်ဟု ခုခံခဲ့သည်။

အယူခံကိုကြားနာရာ၌၊ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးတိုးမောင်က၊ သာမန်
အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ဤအမှုမျိုး၌ မိန်းကလေးတဦးက မိမိကိုမုဒိမ်းကျင့်ပါသည်ဟု စွပ်စွဲ
ရုံမျှနှင့် စွပ်စွဲခံရသူကို၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိရန်မသင့်ပါ။ မိန်းကလေးတဦး၏ ထီးထီး
ချည်း စွပ်စွဲခြင်းကို သတိထား၍၊ ဆင်ခြင်ရပါသည်ဟု ဥပဒေအရတင်ပြသည်။
အကိုးအကားများ အဖြစ်၊ မောင်ဘရင် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် (၁)၊ ဦးတိုးစိန် နှင့် ဘုရင်

(၁) ဘားမားလောဂျာနယ်၊ အတွဲ ၅၊ စာ ၁၁၂။

၁၉၆၅
 မောင်ဝ (ခေါ်)
 သန်းမြိုင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

မင်းမြတ် (၂)၊ ဘိုးစော နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၃) နှင့်၊ လှကြွယ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၄) စီရင်ထုံးတို့ကိုတင်ပြသည်။ သို့ရာတွင်၊ ထိုစီရင်ထုံးများအရလည်း၊ စွပ်စွဲသူ မိန်းကလေး တဦး၏ ပြောဆိုချက်ကို ထောက်ခံသည့်၊ အခြားသက်သေခံချက်များရှိလျှင်၊ ပူးပေါင်းစဉ်းစား နိုင်သည်ကိုလည်း၊ ဦးတိုးမောင်က ညွှန်ပြသည်။ ဤအမှုတွင် မစန်းရီကျူးလွန်ခြင်း ခံရကြောင်းမှာ၊ ဆရာဝန်၏ထွက်ချက်အရ၎င်း၊ ဧေါ်မာ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၎င်း၊ ထင်ရှား၊ ကျူးလွန်ခြင်း ခံရပြီး ၂ ရက်အကြာတွင်၊ မိခင်အားတိုင်တန်းကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်သည်။ ထိုသို့ တိုင်တန်းသည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ မိခင်က သူကြီးအား တိုင်တန်းသည်။ ဧေါ်အမာအားစစ်ဆေးစေသည်။ ရဲဌာနာတွင် တိုင်ချက်ဖွင့်ကြသည်။ တိုင်ချက်ဖွင့်သည့်နေ့၌ပင်၊ ဆေးခုံ၌ ဆရာဝန်ကစစ်ဆေးသည်။ ထိုအချက်တို့အားလုံးကိုထောက်ချင့်လျှင်၊မစန်းရီက မဟုတ်ဘဲ လည်ဆယ်၍ တိုင်ခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ အမှန်ကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆခိုင်အွယ် ရှိသည်။ စွပ်စွဲသူ မိန်းကလေးတဦး၏ စွပ်စွဲချက် တခုတည်းကိုသာ လက်ခံ၍ ယုံကြည်ရန် မသင့်ကြောင်း၊ စီရင်ထုံး ပြုထားသည်တို့မှာ၊ ဤအမှုမျိုး၌၊ မိန်းမတဦးက လက်ညှိုးထိုးစွဲဆိုကာမျှနှင့်၊ ယောက်ျား များကို အပြစ်ပေး ရမည်ဆိုလျှင်၊ တရားမျှတမည်မဟုတ်သဖြင့်၊ သတိပေးထားခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ စွပ်စွဲသူသည် အရွယ်ရောက်ပြီး မိန်းမတဦးဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ၎င်း၏ အကျင့်စာရိတ္တ အနေအထိုင်စသည်မှာလည်း ခပ်လွယ်လွယ် ဖြစ်လျှင်၊ ၎င်း၏ စွပ်စွဲချက်ကိုပို၍ပင် သတိထား စဉ်းစားရမည်မှာ မွေတာပင်ဖြစ်သည်။ ယခုမူ စွဲဆိုသည့် မိန်းကလေးမှာ ၈ နှစ် အရွယ်ရိုးသားသော လူမမယ်ဖြစ်သည်။ မိခင်အား အစဦး၌၊ ကြောက်လန့်၍ တိုင်တန်းခြင်း မပြုသော်လည်း ၂ ရက်မျှကြာသောအခါ နာကျင်၍ မနေနိုင်ဘဲ တိုင်တန်းသည်။ များစွာ ကြာမြင့်မှ တိုင်တန်းခြင်းမဟုတ်။ မောင်ဝ ပြောသကဲ့သို့၊ ယခင်ရန်ညှိုးကြောင့် စွပ်စွဲသည်ဟု ယုံကြည်ရန်လည်း မရှိ။ ၈ နှစ်အရွယ်မိန်းကလေးတဦးသည်၊ ဤကဲ့သို့ မတော်မတရားလည်ဆယ် စွပ်စွဲရန် စဉ်းစားမိမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင်၊ မစန်းရီအနေနှင့် ကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်ခံရသည်မှာလည်း အထင်အရှား ဖြစ်သည်။

မိန်းကလေး တဦးက စွပ်စွဲခြင်းကို၊ ချင့်ချိန်၍ လက်ခံစဉ်းစားရမည်ဆိုသောမူကို၊ အမှု၏ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်ဟပ်၍ ကျင့်သုံးရန်ဖြစ်သည်။ ပုံသေထား၍ ကျင့်သုံးရန်မဟုတ်။ မိန်းကလေးတဦး၏ စွပ်စွဲချက်မျှသာ ရှိစေကာမူ၊ ယုံကြည်ထိုက်က ယုံကြည်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့သာ မဟုတ်ပါက၊ မိန်းကလေးတဦးကို

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၉ ခု၊ ရန်ကုန်၊ ၁၂၀။
 (၃) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ ၃၇၉။
 (၄) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ ၃၀။

သက်သေမရနိုင်သော၊ မမြင်ကွယ်ရာ၌ ကျူးလွန်လျှင်၊ ကျူးလွန်သူသည် အမြဲတစေ အပြစ်လွတ်တော့မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဤအမှု၌၊ မစန်းရီ၏ စွဲဆိုချက်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သက်သေခံချက် တို့ကိုပေါင်းစပ် ကြည့်ရှုလျှင်၊ ၎င်းစွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ မောင်ဝက ၎င်းအား ကျူးလွန်သည်ဟုယူဆရန် သာရှိသည်။ ထို့ကြောင့်၊ မောင်ဝအပေါ် ပြစ်မှု ထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းကို အတည်ပြု သည်။ အပြစ်ဒဏ်သည် ပြစ်မှုနှင့် နှိုင်းစာလျှင် များသည်ဟု မဆိုသာ။ ထို့ကြောင့်၊ အပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း လျော့ပေါ့ရန် အကြောင်း မမြင်။ အယူခံကို ပလပ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
မောင်ဝ (ခေါ်)
သန်းမြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတိုင်

မောင်သောင်းရီ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဇန်နဝါရီလ ၂၉
ရက်။

အစိုးရရွှေနေကြီးများ၏တာဝန်—လွဲမှား၍ အပြစ်ပေးထားခြင်းကို တွေ့ရှိလျှင်၊ ရုံးဖြောင့်စွာ
ညွှန်ပြခြင်းကိစ္စ။

ဆီများတွင် ဓရနွေးထေ့စပ်သည်ဟုဆိုကာ ပ-ပ-က စာရေးတဦးအား၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အစား
အသောက်နှင့် ဆေးဝါး (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ အရ၊ အပြစ်ဒဏ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်း
ကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ အစိုးရရွှေနေကြီးက ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ မှားယွင်း၍ ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း
ပြောကြားလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဥပဒေအရ လွဲမှား၍၊ အပြစ်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိလျှင်၊ ဤသို့ရုံးဖြောင့်စွာ
ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ အစိုးရရွှေနေကြီးများ၏ တာဝန်ဝတ်တရားလည်းဖြစ်သည်။ တရားရုံးများက
အမှန်ကိုရှာဖွေရာ၌၊ အထောက်အကူပြုရာလည်းရောက်သည်၊ ရွှေနေကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်နှင့်လည်
ညီပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူအပေါ် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးကိုကိုကြီး (၃)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။(အစိုးရရွှေနေကြီး) ဒေါ်မြသန်းနု။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။ပြင်ဆင်မှုကို ကြားနာရာ၌ ပညာရှိ အစိုးရ
ရွှေနေကြီး ဒေါ်မြသန်းနုက စတင်၍၊ အမှုသွား အမှုလာများအရ လျှောက်ထားသူ
မောင်သောင်းရီအပေါ်တွင် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါးပြင်ဆင်ချက်
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးထားခြင်းသည် မှားယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၇၉ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၃ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်
နေ့စွဲပါ၊ ခန့်ဖြူမြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါး (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊
မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို ပြင်ဆင်မှု။

ပါသည်။ ထိုပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် သင့်လျော်ပါသည်ဟု ပြောကြားသည်။ ဥပဒေအရ လွဲမှား၍ အပြစ်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိလျှင်၊ ဤသို့ရိုးဖြောင့်စွာ ညွှန်ပြခြင်းသည် အစိုးရရွှေ့နေကြီးများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားလည်းဖြစ်သည်။ တရားရုံးများက အမှန်ကို ရှာဖွေရာ၌ အထောက်အကူပြုရာလည်းရောက်သည်။ ရွှေ့နေကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်နှင့်လည်း ညီပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်သောင်းရီ
နှင့်
မြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်သောင်းရီသည် ခေပွဖြူမြို့နယ်၊ ကျောင်းစုရွာ ပ-ပ-က ဆိုင်၏ အရောင်းတာဝန်ခံ စာရေးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအတွင်းက၊ ထိုဆိုင်မှ ရောင်းသောအိမ်များသည် စားသုံးရန်မသင့်တော်၊ ပုပ်စော်နံ့၍နေသည်ဟု စားသုံးသူများက တွေ့ရှိသဖြင့် တိုင်တန်းကြသည်။ ဆီတွင် မောင်သောင်းရီက ရေနှွေးရောသည်ဟု အထောက်အထား တွေ့ရှိသည်ဆိုကာ၊ ၎င်းအပေါ်တွင် အမှုပွင့်လှစ်၍ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ခေပွဖြူမြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းထင်ရှားတွေ့ရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ မောင်သောင်းရီက၊ မအူပင်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပွင့်လှစ်၍ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၎င်း၏လျှောက်လွှာကို ပညာရှိ တရားသူကြီးက ပယ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ နောက်တဆင့်အနေနှင့် မောင်သောင်းရီသည် ဤရုံးသို့ လာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မောင်အောင်ကြည် (လိပြ-၃) နှင့် မောင်ထွန်းစိန် (လိပြ-၄) တို့သည် ဆီထဲ၌ မောင်သောင်းရီက ရေနှွေးရောသည်ကို တွေ့မြင်ရကြောင်း၊ ၎င်းတို့က ဟန့်တားကန့်ကွက်ရာ၊ မောင်သောင်းရီက ငါ့တာဝန်နှင့်ငါရောသည်ဟု ပြောဆိုကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုကြသည်။ မောင်ညွန့်စိန်က ရေနှွေးများကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ကျိုပေးရပါသည်ဟု၍လည်းပြောသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြည်သူအများ စားသုံးမည့် ဆီပီပါထဲသို့ ရေနှွေးရောစပ်မည်ဆိုလျှင်၊ မောင်သောင်းရီ အနေဖြင့် လူမြင်သူမြင်လုပ်မည်ဟု ယူဆရန် မရှိ။ သက်သေနှစ်ဦးထွက်ဆိုသည်မှာ တထပ်တည်း၊ တထေရာတည်း ဖြစ်နေ၍ အနည်းငယ် သံသယရှိစရာဖြစ်သည်။

မောင်တင်သန်း (လိပြ-၅) ကမူ၊ ရေနှွေးကျိုပြီး မောင်သောင်းရီက ကော်ဖီဖျော်ပြီး ၎င်းအားပေးကြောင်း၊ ထိုအချိန်တွင် ၎င်းကစာရင်းကိုင်နေကြောင်း၊ ဆီထဲ ရေရောသည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းဘာမျှမသိကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသက်သေက ရဲများထံတွင်မူ ၎င်းသည် မောင်သောင်းရီက ဆီထဲရေနှွေးရောသည်ကိုမြင်ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုခဲ့ဟန်တူသည်။

မောင်သောင်းရီက ဆီထဲရေနှွေးမရောကြောင်း ငြင်းဆို၍၊ သက်သေခံအမှတ် (၄) စာကိုရုံး၌ တင်သွင်းသည်။ ထိုစာတွင် ၎င်းနှင့်အခြား ပ-ပ-က အမှုထမ်းတဦးက၊

၁၉၆၅
မောင်သောင်းရီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မြို့နယ်မန်နေဂျာသို့ ယခင်တရက်၊ နှစ်ရက်က ရရှိလာသော မြေပုံဆီတပီပီ (ပိဿာချိန် ၁၁၀) ကို ထုတ်ဝေရောင်းချရာ ဆီမှာစင်ကြယ်ခြင်းမရှိ နောက်ကျိနေကြောင်း၊ စားသုံးသူများမကြိုက်၍ ပြန်လဲက လက်ခံရန်တာဝန်ယူ၍ ရောင်းချပေးနေကြောင်းကို အစီရင်ခံထားသည်။ ထိုအတိုင်း ဆက်လုပ်ရန် မြို့နယ်မန်နေဂျာက နှုတ်ဖြင့်ညွှန်ကြား သဖြင့်၊ ဆီများကို ဆက်လက်ရောင်းချခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု မောင်သောင်းရီက ထွက်ဆို သည်။ အကယ်၍ မိမိအမြတ်အစွန်းရရှိရန်အတွက် ဆီများကို ရေနှွေးရောစပ်၍ ရောင်းချသည်ဆိုလျှင်၊ ထိုကဲ့သို့ မန်နေဂျာအား အကြောင်းကြားရန် မရှိချေ။ ထိုဆီပီပီကို ၎င်း၏ရှေ့တွင်မပွင့်၊ ဆိုင်၏အခြားအမှုထမ်းများက ပွင့်ပါသည်။ ပွင့်သော အခါ၌လည်း ဆီမှာအနံ့မကောင်း၊ အရောင်မကောင်းကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစီရင်ခံခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းအပေါ် သက်သေ ထွက်သွားသော အလုပ်သမားများသည် ၎င်းကမန်နေဂျာထံ တိုင်တန်းခဲ့သဖြင့် မန်နေဂျာက ဆူဘူးပါသည်။ မောင်ညွန့်စိန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းအပေါ် အမျက် ထားပါသည်။ မောင်အောင်ကြည်သည် အရက်သောက်သည့်အတွက် ၎င်းနှင့်စကား ပြောရဘူးပါသည် စသည်ဖြင့်လည်း ထွက်ဆိုပါသည်။

အထူးသတိချပ်သင့်သည်ကိုမော့၊ ထိုကဲ့သို့ မကောင်းသောဆီများ ဖြန့်ချိသည့် အချိန်လောက်၌ အခြားသော ပ-ပ-က အခြေခံစားသုံးဆိုင်များကလည်း မနုဖြူမြို့၊ မန်နေဂျာသို့ ၎င်းတို့ရရှိကြသော ပီပီများတွင် ထည့်ထားသည့် ဆီများသည် ပြစ်ချဲ့ချဲ့ နှင့် အနံ့မကောင်းကြောင်း အစီရင်ခံထားသည်တို့ကို သက်သေခံအမှတ် (၁) မှ (၃) အထိတွင်လည်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုဆီများသည် မောင်သောင်းရီတို့က၊ ၎င်းတို့ရရှိသော ပီပီမှခွဲ၍ ထုတ်ဝေသော ဆီများမဟုတ်၊ တဆိုင်စီသို့ သီးခြားထုတ်ပေးခဲ့သော တပီပီ နှစ်ပီပီ စသည်တို့မှ ဆီများဖြစ်ကြသည်။

မောင်သောင်းရီတို့၏ဆိုင်မှ ထုတ်ဝေရောင်းချသော ဆီနမူနာများကို ဓါတုဗေဒ ရုံးသို့ စစ်ဆေးရန် ပို့စေခဲ့ရာ၊ စစ်ဆေးချက်တွင် တပုလင်းမှာ လူစားသုံးရန် အသင့် အတင့် သင့်လျော်သေးသော်လည်း၊ ကျန်တပုလင်းမှာ ဆီ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ရေ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းရောနှောထားသည်ကို တွေ့ရသည်ဟု အစီရင်ခံသည်။ အကယ်၍ သက်သေ မောင်အောင်ကြည်နှင့် မောင်ထွန်းစိန်တို့ ပြောဆိုသကဲ့သို့ ရေနှွေးတအိုးစာ နှစ်အိုးစာ စသည်ကို မောင်သောင်းရီက ပိဿာ ၁၁၀ ဝင် ပီပီထဲသို့ ထည့်သွင်းရောစပ်သည် ဆိုလျှင်၊ ဆီ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ရေ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းအချက်များကို ထောက်ရှုလျှင်၊ မောင်သောင်းရီအပေါ် ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းသည် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်း

သည်ဟု ဆိုရမည်။ ထို့ပြင် ဥပဒေအရလည်း ပြစ်ဒဏ်ပေးထားသော ၁ ပြစ်မှုနှင့်ဆက်စပ်၍ မရပါဟု ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက လျှောက်လဲသည်။

၁၉၆၅
မောင်သောင်းရီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူ၏ ရှေ့နေကြီး ဦးကိုကိုကြီးကလည်း ပညာရှိအစိုးရရှေ့နေကြီးက အထက်ပါအတိုင်း ပြောပြပြီးဖြစ်၍၊ မိမိအနေနှင့် အထူးလျှောက်လဲရန် မရှိပါဟု ပြောဆိုသည်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်သောင်းရီအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ကာ၊ ၎င်းအား ပြန်အမ်းရန်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

ရန်ထင်လင်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၂ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၁၁—ဝက်အူချောင်းလုပ်ရန်အတွက် ဝက်သားနှင့် အမဲသားများ ထား
ရှိခြင်း—လိမ်လည်လှည့်ဖြားရန် ကြံစည်မှုမြောက်မမြောက်။

လျှောက်ထားသူသည် ဝက်အူချောင်း ရောင်းသူဖြစ်၍ ၎င်း၏အိမ်ကို ရဲကရွာဖွဲ့စဉ်၊ ဝက်
သားနှင့် အမဲသားများကိုတွေ့ရ၍ ရုံးတင်ရာ၊ ဝယ်သူတို့အားလိမ်လည်လှည့်ဖြားရန် ကြံရွယ်သည်ဟု
ယူဆ၍ အမှုစစ်ဆေးသော ရုံးတော်က ထိုသို့ကြံရွယ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခဲ့သည်။ စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်ရန်
စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ လျှောက်ထားရာ ပယ်ဖျက်ရန်ကို စက်ရှင်တရားသူကြီးက ထောက်ခံ
လိုက်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ယခုစွဲချက်တင်ထားသော ရာဇဝတ်မှုမျိုး၌ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ရန်
စိတ်ကူးသော မနောက်အပြင်၊ ကျူးလွန်ခြင်းအဆင့်နီးပါးသို့ရောက်အောင် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
စသောကာယကံမြောက် ကျူးလွန်မှုများကိုလည်း အထင်အရှား သက်သေထုရသည်။ ထိုသို့
မနောက် ကာယကံမြောက်သောအခါမှ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ပေါ်လွင်၍ စွဲချက်
တင်ကာ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။ ဤအမှုပါ အချက်အလက်များအရ၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း
အတွက် အပြစ်ပေးခံရလောက်အောင် ပြင်ဆင်စီမံသော ကာယကံမြောက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်
မထင်ရှား။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဗို၊ စံစီမိုး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီးဦးမောင်မောင်။ ။ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်ရှိပညာရှိ စက်ရှင်
တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ ရန်ထင်လင်းအပေါ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ၁၀ ရာဘက်
ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၂၀/၅၁၁ တို့အရပြစ်မှုထင်ရှား

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၈၅ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂၀ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ
၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

စွဲချက်တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု ထောက်ခံတင်သွင်းသည်။ ရန်ထင်လင်းသည် ဝက်အူချောင်း ရောင်းသူဖြစ်၍ ၎င်း၏ အိမ်ကို ရဲအဖွဲ့မှတက်ရောက်ရှာဖွေသောအခါ၌ ဝက်သားနှင့် အမဲသားများကို တွေ့ရှိကြရသည်။ ထိုသို့တွေ့ရှိသဖြင့် ရန်ထင်လင်းသည် ဝက်အူချောင်းများ လုပ်သောအခါ၌ ဝက်သားကိုသာမသုံး၊ အမဲသားပါ ရော၍လုပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝယ်သူတို့အား လိမ်လည်လှည့်ဖြားသည်။ သို့ရာတွင်အိမ်၌ ဝက်အူချောင်းများ လုပ်မည့် အခြေအနေ၌ပင် ရှိသေးသောကြောင့် ဝယ်ယူသူတစ်စုံတရာတဦးအား လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း မမြောက်သေး။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် ကြံရွယ်သည့်အဆင့်၌သာ ရှိသည်ဟု ယူဆကာ လိမ်လည်လှည့်ဖြားရန်ကြံရွယ်ခြင်း အတွက်စွဲချက်တင်ထားခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၁၉၆၅
 ရန်ထင်လင်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးက သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ စွဲချက်တင်သည့်အခြေအနေလောက်၌ တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ကာ စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်လေ့မရှိ။ သို့ရာတွင် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်း အချက်တို့အရ မည်သည့်ပြစ်မှုမျိုးမျှဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိနိုင်လျှင်၊ တရားခံအား ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးနေမည့်အစား စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန်သင့်တော် ပေလိမ့်မည်ဟုယူဆ၍၊ ဤအမှုတွင် စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန် ထောက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

ထို ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံသင့်ပါသည်ဟုလျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဗီ၊ စံစီဖိုး ကလျောက်လဲသည်။ သက်သေ အထောက်အထားများအရ အမဲသားနှင့် ဝက်သားကို ရောနှော၍ ဝက်အူချောင်းများ လုပ်ပြီးပြီ ဟူ၍လည်း မတွေ့ရ။ ဆိုင်သို့တင်၍ ပြည်သူအများသို့ ရောင်းချသည့် အဆင့်သို့လည်း မရောက်သေး။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထား သူအား မည်သည့် ပြစ်မှုနှင့်မျှ စွဲချက်တင်ရန် မရှိပါဟု ရွှေနေကြီးကလျှောက်လဲသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က အမဲသားရောထားသော ဝက်အူချောင်းများကို ဆိုင်တွင်တင်၍ ရောင်းချခဲ့ခြင်း မရှိ။ အိမ်၌အမဲသားတခြား၊ ဝက်သားတခြား တွေ့ရှိမှုနှင့် ထိုသို့ရောနှောကာ ဝက်အူချောင်းများကို ပြုလုပ်၍ ဆိုင်သို့တင်လိမ့်မည် ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင် သေးသောကြောင့်၊ ယခုစွဲချက်တင်ခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။ ထို့ပြင်ရောနှော ထားသော အစားအစာ ဆေးဝါးများကို ရောင်းချခြင်းမှာ ကာကွယ်သည့် ဥပဒေအရလည်း ယခုအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော အဖြစ်အပျက်တို့သည် အကျိုးမဝင်ပါ။ ဆိုင်တွင်တင်၍ ရောင်းချခြင်းမရှိသေးသဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ စားသုံးသူ ပြည်သူတို့၏ ကျန်းမာရေးကို အန္တရာယ် ပြုမည့် အစားအစာမျိုးဖြစ်လျှင်၊ လျှောက်ထားသူ၏ လက်ဝယ်၌ ထိုအစားအစာများကို တွေ့ရှိခြင်းဖြင့်လည်း အရေးယူ စွဲချက်တင်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် အစားအစာများ

၁၉၆၅
ရန်ကင်းလမ်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟူ၍လည်း မပြောနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀/၅၁၁ အရ၎င်း၊ အစားအစာများနှင့် ဆေးဝါးများကို ရောစပ် ရောင်းချခြင်းမှ ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ အရ၎င်း၊ လျှောက်ထားသူအား အရေးယူ နိုင်သည့် အထောက်အထား မရှိပါဟု ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံသင့်ပါသည်ဟု အစိုးရ ရွှေနေကြီးက လျှောက်ထားသည်။

ပြည်သူ့ရဲများ အနေနှင့် စားသုံးသူများ၏ အကျိုးကို မျှော်ကြီး၍ အသား အစစ်အမှန် မဟုတ်သော ဝက်အူချောင်းများကို ရောင်းချခြင်းမှ ပိတ်ပင်ရန် ဤကဲ့သို့ ဝိရိယစိုက်ထုတ်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ယခုစွဲချက်တင်ထား သော ရာဇဝတ်မှုမျိုး၌ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ရန် စိတ်ကူးသော မနောက်အပြင်၊ ကျူးလွန်ခြင်းအဆင့်နီးပါးသို့ ရောက်အောင် ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ခြင်းစသော ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်မှုများကိုလည်း အထင်အရှား သက်သေ ထူရသည်။ ထိုသို့ မနောက်၊ ကာယကံမြောက် သော အခါမှ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ပေါ်လွင်၍ စွဲချက်တင်ကာ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်။ ဤအမှုပါ အချက်အလက်များ အရ လျှောက်ထားသူတွင် မနောက်မြောက် ကျူးလွန်မိကောင်း ကျူးလွန်ခဲ့မည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၅၁၁ နှင့်တွဲစပ်၍ လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း အတွက် အပြစ်ပေးခံရလောက်အောင် ပြင်ဆင် စီမံသော ကာယကံမြောက် ဆောင်ရွက်ခြင်း ကိုကားသက်သေ မထင်ရှားချေ။

ထို့ကြောင့် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံ၍ လျှောက်ထား သူအပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀/၅၁၁ အရစွဲချက်တင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတွင်

ဦးကလိန် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဇွန်ဝါရီလ
၂၁ ရက်။

သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၊ နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၅—မူလ ချထားခြင်းခံရသော သီးစား—အယူခံ အတောအတွင်း ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ပိုင်ခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျေးရွာ မြေယာ ကော်မတီ၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ တိုင်းမြေယာ ကော်မတီသို့ အယူခံဝင်နေ စေကာမူ၊ အခြေမပျက် ဆက်လက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိရန် အယူခံဝင်သူ သည်၊ မူလချပေးခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်ရမည်။

သီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၁ (က) အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းကို အခြေခံပြု၍၊ သီးစား ချထားရမည်။ အပိုဒ် ၁၁ (ခ) အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းအရ၊ လက်ရှိ၊ လက်ငုတ် လုပ်ကိုင်နေသူ များကို သီးစားအဖြစ် ဆက်လက်ချထားရမည်။

အယူခံ ဝင်ရောက်သူသည်၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းအရ၊ လက်ရှိ လက်ငုတ် လုပ်ကိုင်နေသူ ဟူ၍ လည်း မထင်ရှား၊ မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း မထင်ရှား။ သို့ဖြစ်၍၊ အယူခံရက် အတောအတွင်း အခြေမပျက် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိသူမဟုတ်။

သီးစား ချထားရေး၊ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းကို အတည်ပြုသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မရှိ

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးခင်စိန်။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ကျိုက္ခမိမြို့၊မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၆၅ တွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးကလိန်အပေါ်၌ ၁၉၆၃ ခု နှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ထိုက်သော ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကြောင့်၊ ဒဏ်ခံ ၇၅ ကျပ်ဆောင်ရန်၊ ဒဏ်ခံမှုဆောင်နိုင်လျှင်၊ အလုပ် ကြမ်းနှင့် သောင်းဒဏ် ၁ လ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ် ပို့ချခြင်းကို၊ ဦးကလိန်က မကျေနပ်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၄ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆၅ တွင်၊ ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ကျိုက္ခမိ မြို့နယ်ရာဇဝတ်၊ တရားသူကြီး အမိန့်ကိုပြန်၍ ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးကလိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

နပ်၍ ကျိက္ခမိခိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ တင်သွင်းလေ
သည်။ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ယင်းသို့အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းမှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟု
ယူဆကာ၊ ထိုအမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ရန်၊ ထောက်ခံချက်နှင့် ဤရုံးသို့ ၎င်း၏ ၁၉၆၄ ခု၊
ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁ တွင်၊ ချမှတ်သောအမိန့်နှင့် တင်ပို့လိုက်၏။ အမှုအဖြစ်
အပျက်အတိုချုပ်မှာကား အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင်၊ ဝါးခရုကျေးရွာ၊ အုပ်စုမြေယာ
ကော်မတီအတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော ဦးဝိ (လိပြ-၁) က၊ ဦးကလိန်နှင့် ၎င်း၏ဇနီး မညွန့်တို့
ပိုင်သော ကွင်းနံပါတ် (အို-အက်စ်-အက်စ်) ကြေးတိုင်မြင်ကွင်း၊ ဦးပိုင်နံပါတ် အင် (န)
ဂ၊ မြေချိန် ၄ ဧကကို (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၁ ရက်) ၁၃၂၅ ခု၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၄
ရက်နေ့တွင် စာချုပ်စက္ကူနံပါတ် ၁၀၂၁ အရ၊ ငွေရှင် ဦးစံသိန်းနှင့်ဇနီး မလှသွင်တို့သို့၊
အပိုင်ရောင်းချပြီးကြောင်းတွေ့ရှိရ၍၊ ဦးစံသိန်းနှင့်ဇနီး မလှသွင်တို့ကို၊ အဆိုပါမြေ
လုပ်ကိုင်ရန်၊ မြေယာကော်မတီမှ ချထားပေးခဲ့ကြောင်း။ သို့ရာတွင် ဦးကလိန်သည်၊
မြေယာကော်မတီအမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဦးကလိန်
အပေါ်၌၊ ၁၉၆၃ ခု၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အရေးယူသင့်
ကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။ ဦးကလိန်အပေါ်၌၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက
အရေးယူဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ ကျေးရွာကော်မတီ လူကြီးများဖြစ်သော ဦးဝိ၊ ဦးညွန့်၊
ဦးဘိနှင့်မောင်ဝင်း (လိပြ-၁ မှ ၄) တို့က၊ အစစ်ခံကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်အရ၊
အချင်းဖြစ် ရော်ဘာခြံကို မိမိအား ချထားရန်အသို့ငှါ၊ ဦးစံသိန်းက ကျေးရွာ
ကော်မတီထံတွင် လျှောက်ထားရာဝယ်၊ ကော်မတီသည် ဦးစံသိန်းနှင့် ဦးကလိန်တို့၏
ပြောဆိုချက်များကို ကြားနာပြီး၊ ဦးစံသိန်းတင်ပြသော စာချုပ်ကို အကိုးအကားပြု၍
ဦးစံသိန်းအား၊ ထိုခြံကိုလုပ်ကိုင်ရန် အပ်နှံလိုက်ကြောင်း။ ထို့ပြင် ဦးစံသိန်းသည်၊
အချင်းဖြစ် ရော်ဘာခြံအတွက် သီးစားဖြစ်ကြောင်း၊ သီးစားမှတ်ပုံတင်စာအုပ်၌လည်း
မှတ်သားထားသိုက်ကြောင်း။ သို့ရာတွင် ဦးကလိန်သည်၊ အမိန့်ချမှတ်ပြီးနောက် ၁၅
ရက်အကြာတွင်၊ အချင်းဖြစ်ရော်ဘာခြံအတွင်းသို့ အတင်းဝင်ရောက်ကာ၊ ရော်ဘာ
စေးများလှီးယူကြောင်း။ ထို့နောက် ၂ လ ၃ လခန့်အကြာတွင် တခါထပ်မံ အတင်း
ဝင်ရောက်ကာ ရော်ဘာစေးများ လှီးယူကြောင်းဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေများကို
အပြန်အလှန် မေးခွန်းထုတ်ရာဝယ်၊ ဦးဝိနှင့် မောင်ဝင်းတို့က သီးစားချထားရေး
အက်ဥပဒေအရ၊ လက်ငုတ်ကို သီးစားချထားပေးရမည်ဆိုသည်ကို မသိပါဟု
ထွက်ဆို၍၊ ဦးဘိကမူကား၊ လက်ငုတ်ကို သီးစားချထားပေးရမည်ဆိုသည့် အကြောင်း
ကို မိမိသိရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ဦးစံသိန်းနှင့် ဦးကလိန်တို့နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်အရ၊
ဦးစံသိန်းအား ချထားပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ ကျေးရွာမြေယာ

၁၉၆၅
ဦးကလိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်ပေးနိုင်ငံ။

ကော်မတီများ၏ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြေညာခြင်း အားဖြင့် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီလူကြီးများသည်၊ သီးစားချထားရေးကိစ္စတွင် မဟုတ်ဘဲ၊ အချင်းဖြစ်ခြင်းစပ်လျဉ်း၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုပါ မိမိတို့ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြောင်း အထင်ရောက်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဦးကလိန်အား မြို့နယ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက စစ်မေးသည့်အခါတွင်၊ ဦးကလိန်က မိမိသည် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အယူခံနေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်ခြင်းအတွင်း မိမိသည် အခါ ၂၀ ခန့်ဝင်လှီးခဲ့ကြောင်း၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီအမိန့်ကိုမနာခံလျှင် အပြစ်ဒဏ်ရမည် ကိုမသိကြောင်း ဖြေကြားလေသည်။ သို့ရာတွင် မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ ဦးကလိန်သည် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏ အမိန့်ကို အယူခံခြင်းမရှိဘဲ ထိုအမိန့်ကို ဆန့်ကျင်ကာ ရော်ဘာခြံအတွင်းသို့ အတင်းအဓမ္မ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ အကယ်၍ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တိုင်းမြေယာကော်မတီ ထံသို့ အယူခံဝင်ထားသည် ဆိုသည့်အချက်မှာ မှန်စေကာမူ တိုင်းမြေယာကော်မတီက၊ အမိန့်ကစုံတရာ မချမှတ်မီအတွင်း၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီအမိန့်မှာ တည်လျက်ပင် ရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ဦးကလိန်၏ပြုမူချက်မှာ၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အမိန့်ကို ဆန့်ကျင်သဖြင့်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးထိုက်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ မြောက်ကြောင်းကောက်ယူဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ အထက်တွင် ဖော်ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့၏။

စက်ရှင်တရားသူကြီးကမူကား၊ ဦးကလိန်သည် ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အမိန့် ကို အယူခံဝင်ရောက်သည် ဆိုသည့်အချက်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တိုင်းမြေယာကော်မတီက ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း။ ၎င်းပြင် တိုင်းမြေယာကော်မတီသို့ ဥပဒေက သတ်မှတ်ခဲ့သည့်ရက် ၃၀ အတွင်းအယူခံဝင်ရောက်ပါသည်ဟူ၍ အဆိုရှိသော ဦးကလိန် ၏ထွက်ချက်အရ၊ ဟုတ်မှန်နိုင်စရာရှိကြောင်း၊ ထင်မြင်ချက်များဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသို့ထင်မြင်သည့်အတိုင်း ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ၊ ဦးကလိန်သည်၊ အယူခံနေသည့် ကာလအတွင်း၊ အခြေမပျက်ဆက်လက်လုပ် ကိုင်ခွင့်ရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းအပေါ်၌၊ ၁၉၆၃ ခု၊ သီးစားချထားရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း၊ အကြောင်းပြကာ ယင်းသို့အပြစ်ပေး စီရင် ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ရန် ဤရုံးသို့ထောက်ခံခဲ့လေသည်။

ကျွန်ုပ်၏အမြင်မှာ၊ ကျေးရွာ၏အမိန့်ချမှတ်သောနေ့ရက်သည်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၂၁ ရက်နေ့ဖြစ်၍၊ ဦးကလိန်၏အယူခံကို ခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီမှတစ်ဆင့် တိုင်း မြေယာကော်မတီရုံးသို့ရောက်သည့်နေ့မှာ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
ဦးကလိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီမှ အချိန်မှီပို့သော အယူခံသည်၊ ၆ လနီးပါး ကြာမှသာလျှင်၊ တိုင်းမြေယာကော်မတီသို့ ရောက်သည်ဆိုသောအချက်မှာ ယုံကြည် ရန်ခဲယဉ်းပေသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ဦးကလိန်သည်၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မတီ၏အမိန့်ကို၊ အချိန်မှီ တိုင်းမြေယာကော်မတီထံသို့အယူခံဝင်ရောက်သည်ဟု ယူဆစေကာမူ၊ ၎င်းသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ ပုဒ်မခွဲ ၅ တွင်၊ အကျုံးဝင်သော မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်သည်ဟူ၍၊ ဤအမှုတွင် မထင်ရှားချေ။ အဆိုပါ နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ ပုဒ်မခွဲ ၅ မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၅။ ။ (၅) အမှုများကို အယူခံနေသည့် ကာလအတောအတွင်း၊ သို့တည်း မဟုတ်၊ အယူခံမှုများမပြီးမီခြင်း၊ မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစား သည်၊ အခြေမပျက် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့် ရှိရမည့်ပြင်၊ အမှုပြီးပြတ် သော်လည်း၊ ပြီးပြတ်သည့်အချိန်တွင်၊ စိုက်ပျိုးထားသော သီးနှံများ ကိုလည်း ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

အမှုတွင်ပေါ်ထွက်သော အချက်များကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ ဦးကလိန်သည်၊ မူလပိုင်ရှင်အနေဖြင့်၊ အချင်းဖြစ်ခြံကို လုပ်နေခဲ့ဟန်တူသည်။ ၎င်းအား ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေအရ၊ မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစားဖြစ်သည်ဟူ၍ မည်သူကမှ အဆိုမပြုခဲ့ချေ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၁ အပိုဒ် (က) တွင်၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းကိုအခြေခံ၍၊ သီးစားချထားရမည်။ သီးစားခံယူလုပ်လို ကြောင်းလျှောက်လွှာများကို သီးခြားခေါ်ယူခြင်း မပြုရဟူ၍၎င်း၊ အပိုဒ် (ခ) တွင်၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းအရ၊ လက်ရှိလက်ငုတ် လုပ်ကိုင်နေသူများကို သီးစားအဖြစ် ဆက်လက် ချထားရမည်ဟူ၍၎င်း ဖော်ပြထားခြင်းမှန်၏။ သို့ရာတွင် ဦးကလိန်သည်၊ မှတ်ပုံတင် စာရင်းအရ၊ လက်ရှိလက်ငုတ် လုပ်ကိုင်နေသူ ဟုတ်မဟုတ်ဟူသောအချက်မှာ မထင် ရှား အကယ်၍ မှတ်ပုံတင်စာရင်းအရ၊ လက်ရှိလက်ငုတ်လုပ်ကိုင်နေသူ အမှန်ဖြစ်လျှင် လည်း၊ နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရ၊ မူလချထားခြင်းခံရသော သီးစား ဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်မှာလည်း မထင်ရှား။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည်နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရ၊ အမှုပြီးပြတ်မီ အခြေမပျက် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့်ရသူ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့မဆိုနိုင်ချေ။

အထက်တွင် ဖော်ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သော အကြောင်းများကြောင့်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး က ထောက်ခံသည့်အတိုင်း၊ ဦးကလိန်အပေါ်၌ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းကိုပယ်ဖျက်ရန်၊ ကျွန်ုပ်သဘောမတူချေ၊ ဤမှတ်ချက်များဖြင့်၊ အမှုတို့များကို အောက်ရုံးသို့ပြန်ပို့စေ။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရွှေ့ကွင်း

ဦးထွန်းရုံ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးအုန်းဖေ၊ ဦးအုန်းမောင် (အယူခံတရားခံများ)*

၁၉၆၅

ဇန္နဝါရီလ
၂၀ ရက်။

သမဝါယမအသင်းများအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ — စာရင်းရှင်းအရာရှိက တောင်းခံသောငွေ—အသင်း
သားအချို့က စွန့်လွှတ်ခြင်းကိစ္စ—စာရင်းရှင်း အရာရှိက သဘောမတူဘဲ ဇာရီပြုသော
ရုံးက နုတ်ပယ်ခြင်း မပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သမဝါယမ အသင်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ အရ၊ သမဝါယမ
အသင်းကို ဖျက်သိမ်းရာ၌ စာရင်းရှင်း အရာရှိအဖြစ်၊ ခန့်ထားခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသင်း
မှ ရရန်ရှိသော ငွေများကို ပုဒ်မ ၅၆ (၄) အရ၊ ဇာရီပြုရာ၌၊ ဇာရီပြုသော ရုံးသည်၊ ထိုငွေများ
ကို အသင်းသားအချို့က စွန့်လွှတ်သည်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဇာရီ ပြုလုပ်ခြင်းမှ ထုတ်ပယ်ရန်
အာဏာမရှိ။

သမဝါယမ အသင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ (၄) တွင်၊ အသင်း၏ ပစ္စည်း အားလုံးသည်
စာရင်းရှင်း အရာရှိ၌ တည်ရှိရမည်ဟု အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းထား၏။ အသင်းသားများထံ၌၊
ထိုငွေသည် မတည်ရှိချေ။ စာရင်းရှင်းအရာရှိ သဘောမတူဘဲ ထိုငွေကိုနုတ်ပယ်ခြင်းမပြုနိုင်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစွဲတာ တီ၊ ကေ၊ ဘွန်း။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ ဦးသက်ငွေ။ အယူခံတရားခံကိုယ်တိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤအယူခံမှု ၂ မှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများ
သည်၊ ထပ်ကူထပ်မျှလိုပင်ဖြစ်ပြီး၊ ၂ မှုစလုံးကို တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည်
ဖြစ်၍ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၇၃ နှင့် ၇၄။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ဇာရီမှုအမှတ် ၄ နှင့် ၃ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်
နေ့စွဲပါ၊ သာယာဝတီမြို့၊ ရာဘက် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို
အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 ဦးထွန်းရုံ
 နှင့်
 ဦးအုန်းဖေ၊
 ဦးအုန်းမောင်။

သာယာဝတီခရိုင်၊ သာယာဝတီမြို့နယ် သုံးဆယ်မြို့၊ တာဝန်အကန့်အသတ်ရှိသော သုံးဆယ်စက်မှုလက်မှု သမဝါယမအသင်းကို၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ သမဝါယမအသင်းများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ အရ၊ စာရင်းရှင်းလင်းဖျက်သိမ်းပြီး ပုဒ်မ ၅၅ အရ၊ ယခုအယူခံ တရားလို ဦးထွန်းရုံအား စာရင်းရှင်းအရာရှိ နေထွေးလှိုင်၏။ ဦးထွန်းရုံသည် ယင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ (၂) (ဂ) တွင်၊ မိမိအား အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို အသုံးပြုလျက်၊ အသင်း၏ငွေထိန်းဟောင်းဖြစ်သူ အယူခံတရားလို ဦးအုန်းဖေနှင့် အတွင်းရေးမှူးဟောင်းဖြစ်သူ အယူခံတရားလို ဦးအုန်းမောင်တို့ အပေါ်၌၎င်း၊ အခြား အသင်းသားအချို့အပေါ်၌၎င်း ငွေအသီးသီးပေးဆောင်စေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်ဆုံးဖြတ် လိုက်၏။

ယင်းအမိန့်ကို ထိုပုဒ်မ ၅၆ (၄) အရ၊ သာယာဝတီ ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရား သူကြီးရုံးတွင်၊ အတည်ပြုရန် လျှောက်ထား၏။ ဦးအုန်းဖေနှင့် ဦးအုန်းမောင်တို့က အဆိုပါအသင်းဝင် ၇၁ ဦးရှိသည့်အနက်၊ ၄၅ ဦးတို့က ၎င်းတို့အပေါ်၌ ရရန်ရှိသော ငွေများကို မလိုတော့ကြောင်း။ အသင်း၏ လက်ကျန်ငွေကိုသာ အချိုးကျဝေယူ လိုကြောင်း၊ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်ဟု ချေပသည်ကို ရာဘက်ခရိုင်တရားမ ရုံးက လက်ခံပြီး၊ ထိုလက်မှတ်ရေးထိုးသူ ၄၅ ယောက်တို့က ဦးအုန်းဖေနှင့် ဦးအုန်းမောင် တို့အပေါ် ရရန်ရှိသော ငွေများကို စာရင်းရှင်း အရာရှိ ဦးထွန်းရုံ ဇာရီပြုလုပ်တောင်းခံ သောငွေများမှ နုတ်ပယ်ပြီးလျှင်၊ ကျန်အသင်းသား ၂၆ ဦးတို့က၊ ရရန်ရှိသောငွေများ စာရင်းရှင်းလင်းခစရိတ်နှင့် တရားစရိတ်ငွေများကိုသာ ဇာရီပြုလုပ်တောင်းခံရမည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုလိုက်၏။ ယင်းအဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဦးထွန်းရုံ ယခု အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဤရုံးတွင် အငြင်းမပွားချေ။ ယခုဆုံးဖြတ်ရမည့် ပြဿနာမှာ အသင်းသားဟောင်း ၄၅ ယောက်တို့က မိမိတို့ရရန် ရှိသည်ဆိုသော ငွေများကို မယူလို စွန့်လွှတ်သည်ဆိုသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဦးထွန်းရုံတောင်းခံသောငွေမှာ ထိုငွေများကို ဇာရီပြုသောရုံးက နုတ်ပယ်နိုင်သလော ဟူသည့်အချက်သာဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ (၁) တွင် အသင်း၏ပစ္စည်းအားလုံးသည် စာရင်း ရှင်းအရာရှိ၌တည်ရှိရမည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ စာရင်းရှင်း အရာရှိသဘောမတူဘဲ အသင်းသားဟောင်း ၄၅ ယောက်က မိမိတို့ရရန်ရှိသောငွေကို မယူလိုကြောင်းနှင့် စွန့်လွှတ်သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် စာရင်းရှင်းအရာရှိ တောင်းဆိုသောငွေမှာ ထိုသူများခိုင်သည်ဆိုသောငွေကို နုတ်ပယ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အမှန်အားဖြင့်ကား အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အသင်း၏ ပစ္စည်းအားလုံးသည် စာရင်းရှင်း အရာရှိ၌တည်ရှိ၏။ ထိုသူများ၌ မတည်ရှိချေ။

ထို့ကြောင့်၊ သာယာဝတီ ရာဘက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ဇာရီမူအမှတ် ၃/၆၂ နှင့် ၄/၆၂ တွင် ချမှတ်သောအမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ယင်းဇာရီမူများကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက တရားစရိတ် မယူလိုကြောင်းနှင့် စွန့်လွှတ် သဖြင့်၊ အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံကြရမည်ဖြစ် သည်။

၁၉၆၅

ဦးထွန်းရုံ
နှင့်

ဦးအုန်းဖေ၊
ဦးအုန်းမောင်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တ ရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရှေ့တွင်

ဦးအဝိန် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၃ ရက်။

ဆရာနှင့် တပည့်—တပည့်ကျူးလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှုအတွက် ဆရာ၏တာဝန် အထူးကိစ္စရပ်များအနေဖြင့် ပြုလုပ်သော ဥပဒေများ—သစ်တော အက်ဥပဒေ—လိုင်စင်ရသူ ချုပ်ဆိုရသော ခံဝန်—တပည့် အတွက် တာဝန်ရှိခြင်း။ ။သစ်တော ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂ ၎င်းပုဒ်မခွဲ ၂ အရ၊ အပြစ်ဒဏ်များ တည်နေလျှင် ရာဇဝတ်မှုပွင့်လှစ်၍၊ မစွဲနိုင်—ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁)။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ တပည့်ဖြစ်သူ တဦးက ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင် တာဝန်မရှိ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်မြောက်ရန်အတွက် လူတဦးသည် ကိုယ်ယိလက်ရောက် ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ရာတွင်၊ အပြစ်ရှိသောစိတ်ဖြင့် မနောက်မြောက်လည်း ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်ရမည်။ ထိုသို့ နှစ်ရပ်ပေါင်းမှ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ရာတွင် ရောက်သည်။ ကိုယ်တိုင်မသိဘဲ၊ မခိုင်းစေဘဲနှင့် တပည့်လုပ်သူက လုပ်ခဲ့သည့်ကိစ္စအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင် ရာဇဝတ်ဒဏ်မသင့်ရပေ။

သို့ရာတွင် အချို့သောဥပဒေများက အထူးပြဋ္ဌာန်းချက် တရပ်အနေဖြင့် တပည့်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်က ပြုလုပ်သည့်ကိစ္စများအတွက် ဆရာဖြစ်သူတွင်လည်း ပြစ်ဒဏ် သင့်စေရမည်ဟု ဆိုသည်။ သစ်တော ဥပဒေတွင် ထိုကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ ထင်ရှားသည်။

ဦးဘချီနှင့် အစိုးရ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၁၂၊ စာမျက်နှာ ၃၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့် သစ်တော အက်ဥပဒေအရ၊ လိုင်စင်ရရှိထားခဲ့သော၊ လျှောက်ထားသူသည် ထိုဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခံဝန် ပြုခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့်၊ ၎င်း၏ ဂန်ဒယ်ဖြစ်သူက အစိုးရပိုင် သစ်များကို ခုတ်ယူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ရှိသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သို့ရာတွင် လျှောက်ထားသူအား၊ သစ်တော အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၃၅ တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပျဉ်းမနားမြို့၊ စတုတ္ထတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

အရ၊ သစ်တောဌာနက အရေးယူပြီးဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ အရ၊ ချမှတ်ထားသော အချို့ပြစ်ဒဏ်များ တည်နေလျက် ထိုပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို ဆန့်ကျင်၍၊ ဆက်လက်ကာ လျှောက်ထားသူအပေါ်တွင် ပြည်သူပိုင် ဗစ္စည်း ကာကွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) အရ၊ ရာဇဝတ်မှု သစ်စွဲဆိုဖွင့်လှစ်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ လွဲမှားသည်ဟု ဆိုရမည်။

သို့ဖြစ်၍၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

၁၉၆၅

ဦးအဝိန်
နှင့်

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ ဦးအဝိန်သည်၊ သစ်စက်ပိုင် တဦးဖြစ်၍၊ သစ်စက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်၊ သစ်တောအက်ဥပဒေအရ လိုင်စင် ရရှိထားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ။ ၎င်း၏သစ်စက်၌ တောမှခုတ်ယူခဲ့သော စုစုပေါင်းငွေ ၂၅၀ ကျပ်ခန့်တန်သော သစ်လုံးများကို ရမည်းသင်း သစ်တောခရိုင် ခရိုင်သစ်တောဝန်နှင့် အဖွဲ့တို့က တွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ။ ထိုတောသစ်များအနက်၊ ပျဉ်းကဘိုးသစ်လုံး ၂ လုံး လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ပျဉ်းကဘိုး သစ်လုံးများသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံး၌ သစ် တော နည်းဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ (၁) တွင်ပါရှိပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း၊ အစိုးရပိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်သော သစ်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အစိုးရပိုင်ဖြစ်၍၊ အခြား သူများက ခုတ်လှဲရန် တားမြစ်ထားသော သစ်လုံးများကို၊ သစ်စက်တွင်တွေ့ရှိရ သဖြင့်၊ ဦးအဝိန်၊ ၎င်း၏သစ်စက်မန်နေဂျာ ဦးမြသိန်းနှင့် ဝန်ထမ်း ကိုအစိန်ဆိုသူတို့ကို၊ ပျဉ်းမနားမြို့၊ ၄ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၌၊ ပြည်သူပိုင်ဗစ္စည်းကာကွယ်ရေး ပုဒ် မ ၆(၁)အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ကိုအစိန်က၊ ထိုသစ်တုံးများကို၊ မိမိ၏အိမ် ဆောက်ရာတွင်၊ အသုံးပြုရန်အတွက်၊ ယူစေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ဝန်ခံခဲ့သည်။ ထို့ ကြောင့် ၎င်းအပေါ်တွင် စွဲဆိုသောပြစ်မှုဖြင့် ထင်ရှားစီရင်ခဲ့သည်။ ကိုမြသိန်းမှာ မူကား၊ သစ်တုံးများ တိုက်ယူလာသည်ကို မသိဟု၊ ပညာရှိတရားသူကြီးကဆုံးဖြတ် သဖြင့်၊ တရားရှင်လွတ်ခဲ့သည်။ ဦးအဝိန်ကိုမူကား သစ်စက်ပိုင်ရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ သစ်တုံးများကို တိုက်ယူလာစဉ်က၊ ၎င်းသည် သစ်စက်၌မရှိ။ ရန်ကုန်မြို့တွင်ရောက် ရှိနေသဖြင့် မသိဟုဆိုနိုင်စေကာမူ၊ နောက်ပိုင်း၌၊ သစ်တုံးများ ဆွဲယူလာကြောင်း ကိုသိရမည်။ တိုက်ယူလာသော လှည်းသမားအချို့ကိုလည်း လှည်းတိုက်ခ ဦးအဝိန် က ၎င်း၏စာရေးများမှတစ်ဆင့် ငွေပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးအဝိန်သည်လည်း၊ တာဝန်မကင်း အထူးသဖြင့်၊ ဦးဘချို နှင့် အစိုးရ (၁)တွင်၊ ချမှတ်ထားသောမူအရ၊

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၂၊ စာ ၃၀၀။

၁၉၆၅
ဦးအဝိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ကိုအစိန် ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုအတွက်၊ ဦးအဝိန် တွင်လည်း ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ၊ ဦးအဝိန်အား စွဲဆိုသောပုဒ်မအရ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ၍၊ ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်မှ မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးအဝိန်က ပျဉ်းမနားမြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရား သူကြီးက သစ်များကို သစ်စက်အတွင်းသို့ ဆွဲယူလာသည်ကို၊ ဦးအဝိန်က မသိကြောင်း ငြင်းကွယ်ထားသော်လည်း၊ မူလရုံးက ရည်ညွှန်းသော စီရင်ထုံးအရ၊ ဦးအဝိန်၌ တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံကို ခွင့်မပြုဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ယခု ဤရုံးသို့ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်လာရောက်ရာတွင်၊ ဦးအဝိန်က တင်ပြသည်မှာ၊ တရားလိုပြ သက်သေများအရပင်လျှင် တရားမဝင်သော သစ်များကို သစ်စက်အတွင်း သို့ယူခဲ့သည်မှာ၊ မိမိရန်ကုန်မြို့တွင် အရက် ၂၀ ခန့်မျှ လာရောက်နေထိုင်ခဲ့စဉ်က ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင် သိရှိလျက်နှင့် ဤသို့ သစ်တုံးများကို ယူဝင်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင်၎င်းက သစ်များကို လှည်းဖြင့်တိုက်ယူသည့်အတွက်၊ အခကြေးငွေ ပေးသည်ဟူ၍လည်း သက်သေ အထောက်အထားလည်း မရှိပါ။ တရားလိုပြသက်သေ များကပင်၊ ထိုသစ်တုံးများကို ဆွဲယူခဲ့အတွက်၊ အခကြေးငွေ မရသေးဟုထွက်ဆို ကြပါသည်။ ဤသို့သာလျှင်၊ ၎င်းကိုယ်တိုင် တောသစ် ၇ လုံးဆွဲပေးစမ်းဟု အခြား သူများအား စေခိုင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း။ ဣတို့ဘယ်က ဆွဲလာမှန်း မသိ။ ဦးအဝိန် ခိုင်း၍ ဆွဲခိုင်းခြင်းလည်း မဟုတ်။ ဦးအဝိန်လည်း မသိ။ မန်နေဂျာလည်း မသိဘဲ၊ မိမိဘာသာ ဆွဲခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုခဲ့သည်တို့ကို ထောက်ရှု၍၊ ဦးအဝိန် အပေါ်တွင်၊ မည်သည့်သက်သေ အထောက်အထားမျှမရှိပါဘဲနှင့်၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည်၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည်ဟု အကြောင်းပြသည်။

ထိုအချက်ကို လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးအောင်မင်းက၊ သက်သေ ထွက်ချက်များကို ရည်ညွှန်း၍ လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင်သက်သေထွက်ချက်တို့ကို၊ မူလရုံးက ကြေကြေလည်လည် သုံးသပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သည်။ စက်ရှင်ရုံးကလည်း သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီးနောက်၊ မူလရုံးနှင့် ထပ်တူပင် ယူဆဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍၊ မူလရုံးနှင့် ပဌမ အလှူခံရုံးတို့က၊ တသဘော တည်းဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည်ကို၊ ဤရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင်၊ ပြန်လည် ဖော်ထုတ်၍သုံးသပ် ဝေဖန်သည့်ထုံး မရှိချေ။ အထူးတလည် မှားယွင်း ချွတ်ချော်မှသော်၎င်း၊ သက်သေ အထောက်အထား လုံးဝမရှိ ပါဘဲနှင့် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားသောအခါမှသော်၎င်း၊ စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။

ဦးအဝိန်၏ တာဝန်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်က၊ ဦးဘချို နှင့် အစိုးရ (၁)၏ စီရင်ထုံးအရ၊ ဦးအဝိန်သည်၊ သစ်တော အက်ဥပဒေ၊

နည်းဥပဒေများနှင့် ၎င်းကိုယ်တိုင် လိုင်စင်ထုတ်ယူ စဉ်က၊ ချုပ်ဆိုခဲ့ရသော အာမခံ စာချုပ်အရ၊ ၎င်း၏ သစ်စက်တွင်၊ တရားဝင် တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ပြီးသော သစ်လုံးများမှ အပ အခြား သစ်လုံးများကို ယူဆောင်လာခြင်း၊ ထားရှိခြင်း၊ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ပါဟူ၍ ခံဝန်ကတိ ပြုထားပါသည်။ နည်းဥပဒေ ၇၀ အရ၊ သစ်စက်လိုင်စင် ပုံစံ ၂၁ စည်းကမ်းချက် ၇ တွင်၊ ထိုကဲ့သို့ပင်ပါရှိပါသည်။ ထိုစည်းကမ်းချက်ကို ဖောက်ဖျက်က သစ်တော အက်ဥပဒေအရ၊ အရေးယူခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းခံရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိပါသည်။ ထို့ပြင်နည်းဥပဒေ ၉၆ အရ၊ ပုံစံ ၂၀ ဖြင့် ခံဝန်စာချုပ်ကို ဦးအဝိန်က ရေးထိုးခဲ့ရသည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုစာချုပ်အရ၊ ၎င်း၏အလုပ် သမားများ၊ ကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း၊ ၎င်းကဲ့သို့ ထပ်တူ အက်ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများက ပညတ်တားမြစ် ထားသည်တို့ကို မလုပ်ရန်နှင့် စည်းကမ်း ချက်တို့ကို လိုက်နာရန်၊ ခံဝန်ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ထိုအချက်တို့ကြောင့်၊ ဤအမှု တွင်၊ ဦးအဝိန်ကိုယ်တိုင်၊ ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ခြင်းမရှိခဲ့ဟုဆိုစေကာမူ၊ အက် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့် ခံဝန်ချုပ်များအရ၊ ဦးအဝိန်တွင် ကာဝန်မကင်းပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ဦးဘချို နှင့် အစိုးရ (၁)စီရင်ထုံး၌၊ ထို မှုအရ သစ်ခတ်လှဲရန် လိုင်စင် ရရှိထားသူက၊ ၎င်း၏တပည့် တဦးအား၊ ဟံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ရန် တာဝန်လွှဲထားခဲ့ ရာ၊ ထိုတပည့်က လိုင်စင်စည်းကမ်းချက်တို့ကို ကျူးလွန်၍၊ လှဲခွင့်မရှိသောသစ်များ ကို၊ ခုတ်လှဲခြင်းကြောင့်၊ တပည့်ရော ဆရာပါ ရာဇဝတ်ဒဏ် သင့်ခဲ့ကြောင်းကို၊ ကိုး ကားသည်။

၁၉၆၅
 ဦးအဝိန်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ တပည့်ဖြစ်သူတဦးက၊ ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုအ တွက်၊ ဆရာဖြစ်သူတွင် တာဝန်မရှိပေ။ ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်မြောက်ရန်အတွက်၊ လူတဦး သည် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ရာတွင်၊ အပြစ်ရှိသောစိတ် ဖြင့် မနောက်မြောက်လည်း ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ရမည်။ ထိုသို့ ၂ ရပ်ပေါင်းမှ ထိုသူ သည် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ရာရောက်သည်။ ကိုယ်တိုင်မသိဘဲ၊ မခိုင်းစေဘဲနှင့်၊ တပည့် ဖြစ်သူက လုပ်ခဲ့သည့်ကိစ္စအတွက်၊ ဆရာဖြစ်သူတွင် ရာဇဝတ်ဒဏ် မသင့်ရပေ။ လက် ညှိုးမကောင်း လက်ညှိုး၊ လက်မမကောင်း လက်မဆိုရိုးအတိုင်း၊ ရာဇဝတ်မှုများကို စီရင်ရာ၌ တပည့် မကောင်းလျှင် တပည့်၊ ဆရာမကောင်းလျှင် ဆရာသာဖြစ်ရာသည်။ သို့ရာတွင်၊ အချို့သောဥပဒေများက၊ အထူးပြဋ္ဌာန်းချက် တရပ်အနေနှင့်၊ တပည့်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်က၊ ပြုလုပ်သည့် ကိစ္စများအတွက်၊ ဆရာဖြစ်သူတွင်လည်း၊ ပြစ်ဒဏ် သင့်စေရမည်ဟု ဆိုခြင်းသည်၊ ထိုမှုနှင့် ဆန့်ကျင်သော်လည်း၊ ဆရာဖြစ်သူတွင် တာဝန်ကျရောက်စေသည်။ တပည့်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်၏ ရာဇဝတ်မှုအတွက် ဆရာလည်း ရာဇဝတ်ဒဏ်ခံရသည်။ သစ်တောဥပဒေ၊ ယစ်မျိုးဥပဒေ၊ လက်နက်

၁၉၆၅
 ဦးအဝိန်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဥပဒေသည်တို့တွင်၊ အထူးကိစ္စရပ်များ အနေနှင့်၊ တပည့်ပြုလုပ်သည့်အတွက် ဆရာပါ တာဝန်ကျသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များရှိသည်။ သစ်တော ဥပဒေတွင် ထိုကဲ့သို့ ပင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ၊ ဦးဘချို နှင့် အစိုးရ (၁) စီရင်ထုံးကထင်ရှားစေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ထိုဥပဒေကိုလိုက်နာ၍၊ ဦးအဝိန်ကခံဝန်ပြုခဲ့ သည်တို့အတွက်ကြောင့် ဤအမှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးအဝိန်တွင် တာဝန်ရှိသည်။

သို့ရာတွင် ဤအမှု၌ ဥပဒေအရ ချွတ်ချော်လွဲမှား နေခြင်းတရပ်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ဦးအဝိန်အား၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း ကာကွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊ ရာဇဝတ်မှု ဖွင့်လှစ်၍ အရေးယူခြင်းမပြုမီ သစ်တောဌာနမှ သစ်တော အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ ဤအမှုပါကိစ္စနှင့် ပင်အရေးယူပြီး၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း ပြုပြီးဖြစ်သည်ကို မူလရုံး အမှုတွဲ သက်သေခံအမှတ် (၁) တွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထိုသက်သေခံစာရွက်သည်၊ ဦးအဝိန်ထံသို့၊ ရမည်းသင်း သစ်တောခရိုင်၊ အခွန်တော်ဝန်ထောက်က ပေးပို့သော အကြောင်းကြားစာ ဖြစ်သည်။ ထိုစာတွင် စစ်တောင်းတိုင်း သစ်တောမင်းကြီး၏ ညွှန်ကြားချက်အရ၊ ဦးအဝိန်၏ သစ်စက်ကို ရာသက်ပန် ပိတ်လိုက်သဖြင့် ဘမ်းဆီး ထားသော သစ်များအား ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းပြီးလျှင်၊ သစ်တောမှုအတွက် ဒဏ်ငွေ ၅၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ သစ်တော အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ ဒဏ်ငွေ ၅၀၀ ကျပ်သည် အများဆုံးသစ်တော အရာရှိများက တတ်နိုင်သော ဒဏ်ငွေ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစာပို့ပြီး ၂ လခန့်အကြာ တွင်၊ ရမည်းသင်း သစ်တောခရိုင်ဝန်က၊ ဦးအဝိန်အား၊ ထပ်မံအကြောင်းကြားစာ ပို့ပြန်သည်။ ထိုစာသည်သက်သေခံ အမှတ် (၄) ဖြစ်သည်။ ထိုစာတွင်သစ်တောမှု အတွက်၊ သစ်တောမင်းကြီးက ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ပယ်ဖျက်လိုက်ကြောင်း၊ ဦးအဝိန်ကပေးဆောင်ပြီး ဖြစ်သော ဒဏ်ငွေ ၅၀၀ ကျပ် ကိုလည်း၊ ပြန်လည်ထုတ်ယူခွင့် ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိသည်။ သို့ရာတွင်သစ်တောမှုတွင် ချမှတ်ထားသော အခြား ပြစ်ဒဏ်များဖြစ်သည့်၊ သစ်စက်ကို ရာသက်ပန် ပိတ်ခြင်း၊ သစ်လုံးများကို ဘဏ္ဍာ တော်အဖြစ် သိမ်းဆီးယူခြင်း၊ စသည်နှင့်ပတ်သက်၍ကား မည်သို့မျှ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။ ဒဏ်ငွေပယ်ဖျက်ခြင်းသည် သစ်တော အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ အရေးယူ ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ကာ၊ ဦးအဝိန်နှင့် အခြားသူများအပေါ်၌ ရာဇဝတ်ကြောင်း ဖြင့် အရေးယူနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သစ်တော အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ ပုဒ်မခွဲ (၂) ကဆိုထားသည်မှာ၊ ဒဏ်ငွေစသော ပြစ်ဒဏ်တို့ကို ပေးဆောင်ပြီး၊ ကျခံပြီးဖြစ်က အရေးယူခံရသူ၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏ ပစ္စည်းများအပေါ်တွင် အခြား အရေးယူခြင်းများ မည်သို့မျှ မပြုလုပ်စေရဟု အတိ အကျ ဖော်ပြထားသည်။

စစ်တောင်းခရိုင် သစ်တောမင်းကြီး ဦးထွန်းကျော် (ခံပြု-၁)က၊ ၎င်း၏အမှုထမ်း သက် ၃၀ ကျော်အတွင်းတွင်၊ သစ်တောမှုဖြင့်သစ်စက်ပိတ်ခြင်း၊ ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခြင်း တို့ကို ကြုံဘူးပါသည်။ သစ်တောဌာန အနေဖြင့် ထိုသို့အပြစ်ဒဏ် ပေးပြီးသည့် နောက် ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် အရေးယူဘူးသည်ကို မကြုံဘူးပါဟု ထွက်ဆိုထား သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်နှင့် သစ်တောအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည် ကိုက်ညီပေသည်။

၁၉၆၅
 ဦးအဝိန်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဒဏ်ငွေကိုပြန်လည် ထုတ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှ အပ သစ်စက်ပိတ်ခြင်း၊ ဘမ်းဆီးထားသော သစ်များကို ဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် သိမ်းခြင်းစသော အပြစ်ဒဏ် များနှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက် ထားသည်ကို၊ ပညာရှိအစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးတိုးမောင်က၊ သစ်တောဌာနထံမှ ညွှန်ကြားချက် ယူခဲ့သည်ဟုသိရှိရသည်။ အမှုတွဲ ပေါ်တွင် ပေါ်လွင်သော စာရွက် စာတမ်းများ၌၊ ထိုအခြားပြစ်ဒဏ် ၂ ရပ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးတိုးမောင် ကလည်း၊ ထိုအတိုင်းပင် မှန်ပါသည်။ ဖျက်သိမ်းရခြင်းမရှိသေးပါ။ ထို့ကြောင့် သစ်တောမှုတွင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ အရေးယူထားခြင်းသည် လုံးဝပယ်ဖျက် ရုပ်သိမ်းပြီး ဖြစ်သည်ဟု မပြောနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၆၃(၂) အရ၊အရေးယူထားပြီးဖြစ်လျှင် အခြား နည်းဖြင့် ဆက်လက်အရေးယူခြင်း မပြုရဆိုသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ရာဇဝတ်မှုနှင့်လှစ် စွဲဆိုခြင်းတို့သည်၊ ဆန့်ကျင်၍နေပါသည်ဟု၊ ဦးတိုးမောင်က ငန်ခံသည်။

ထို့ကြောင့် အမှုသွား အမှုလာ အားလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင် သစ်တော ဥပဒေ အရ၊ ဦးအဝိန်သည် ၎င်း၏သစ်စက်အတွင်းသို့ အစိုးရသစ်များကို ဆွဲယူလာခြင်း အတွက်၊ တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်သော သစ်တောအက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ချက်တို့ဖြင့်၊ သစ်တောဌာနမှ၊ ၎င်းအပေါ် အရေးယူခဲ့ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ၎င်းအားပဏ်တပ်ခဲ့ခြင်း စသည်တို့သည်လည်း၊ ထို အက်ဥပဒေ အတွင်းက၊ သစ်တောဌာန အရာရှိများက ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်ငန်းလုပ်စဉ်အတိုင်းနှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ရာတွင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂ အရ၊ ချမှတ်ထားသော အချို့သော ပြစ်ဒဏ်များကို တည်နေစေလျက်၊ ထိုပုဒ်မ၊ ပုဒ်မခွဲ (၂)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထား သည်တို့ကို ဆန့်ကျင်၍ဆက်လက်ကာ ဦးအဝိန်အပေါ်တွင်၊ ရာဇဝတ်မှုနှင့် စွဲဆိုဖွင့်လှစ်ခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေအရ လွဲမှား သည်ဟုဆိုရပေမည်။ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း လွဲမှားနေကြောင်းလက်ခံသည်။

အစိုးရအနေနှင့် သစ်များကို၊ လွတ်လပ်စွာခိုးယူ ခုတ်လှဲနေကြသည်တို့ကို၊ ပြင်း ပြင်း ထန်ထန်အရေးယူရန် ရည်ရွယ်၍၊ ဦးအဝိန်အား သစ်တော အက်ဥပဒေနှင့်

၁၉၆၅
 ဦးအဝိန်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အရေးမယူတော့ဘဲ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် အရေးယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့် မည်။ သို့ရာတွင်၊ သစ်တောမှုကို အမှုတွင်ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ် အားလုံးကို ပယ်ဖျက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် ဆက်လက် အရေးယူခဲ့ခြင်းမူသည်ကား၊ သစ်တော အက်ဥပဒေနှင့်ပင် ဖီလာဖြစ်၍ နေသည်။ ဦးအဝိန်၏ တာဝန်သည်၊ သစ်တောအက်ဥပဒေမှ သက်ဆင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဦးအဝိန်အား အပြစ်ပေးရန်အတွက် သစ်တော အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကို တိကျစွာ လိုက်နာရမည်လည်းဖြစ် သည်။ အမှုတွဲပေါ်မှ တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ အမှုစစ်ဆေးရာတွင် ဦးအဝိန်သည် ၄ လ ကျော်မျှအချုပ်ခံခဲ့ရသည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ မူလရုံးကပြစ်မှု ထင်ရှားတွေ့ရှိကာပြစ်ဒဏ် ချမှတ်သည့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့မှစ၍၊ အကျဉ်းခံခဲ့ရပြီးလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် သစ်တောမှုအရ၊ အချို့သော ပြစ်ဒဏ်များသည်လည်း၊ ဖျက်သိမ်း ခြင်းမရှိ၊ တည်နေလျက်ရှိသေးသည်။ ထိုအချက်အားလုံးကို ပေါင်းစပ် စဉ်းစား လျှင်၊ ဦးအဝိန်အနေနှင့် ဤအမှုအတွက်ထိုက်သင့်သော ပြစ်ဒဏ် အရပ်ရပ်ကို ကျခံခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင် အတွက်နှင့် အခြားသော သစ်စက် လုပ်ငန်း များတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည့်သူများအသို့၊ လုံလောက်သော ပညာပေးမှု တရပ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ပြီဟုယူဆသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဤပြင်ဆင်မှုကို လက်ခံ၍၊ ဦးအဝိန် အပေါ်တွင် ရာဇဝတ်ရုံးက၊ သစ်တော အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ (၂)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တို့ကိုဆန့်ကျင်၍ အရေးယူကာ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထား ခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

APPELLATE CIVIL*Before U San Maung, J.*

ABDUL JALIL KHAN (APPELLANT)

V.

MUNTAZ KHAN AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Feb. 8th.

*Pleadings—determination of suit on pleadings, or consistent with pleadings.
Amendment of Plaintiff at hearing of Appeal—to be allowed only in special cases.*

The Plaintiff had filed a suit for refund of purchase price of certain machineries and accessories alleged to have been sold to him by the Defendant, and on the evidence, the true facts of the case were found to be that the properties were merely meant to be hypothecated as security for a loan.

The learned trial judge having dismissed the suit ; On Appeal :—

Held : The determination of a suit should be founded upon a case, either to be found in the pleadings or involved or consistent with the case thereby made ; the whole of the circumstances must be taken into account and carefully scrutinized, and in the ultimate analysis, the question is one of circumstances and not of law.

A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar (1949) B.L.R. 46 (S.C.) ; *A.C. Akhon and one v A. Habib*, (1952) B.L.R. 236 (S.C.) ; *U Than Tin v. M. Ba Ba*, (1953), B.L.R. 9 (S.C.) and *Eschenichunder Singh v. Shamachuru Bhutto, Koilasunder Singh and others*, II. M.I.A. 7, referred to.

In the present suit, the Plaintiff had insisted that the whole of the transaction was a sale of specific movable properties. His remedy is therefore for delivery of the same, and possibly damages for non-delivery. He should not be allowed to obtain a decree on the basis that the alleged purchase price was in fact a loan.

Held further : Regarding the question whether the Plaintiff should be allowed to amend the plaint at this stage, it is not one of the special cases where such amendment should be allowed.

G. N. Banerji for the appellant.

San Thein for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 305 of 1961 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff A. Jalil

* Civil First Appeal No. 121 of 1964, against the decree of the Additional Chief Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 305 of 1961, dated 11th August 1964.

C.C.
1965

ABDUL
JALIL KHAN

v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

Khan who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondent Muntaz Khan for the recovery of K 6,000 with costs thereon and interest at the Court rate from the date of the suit. His case was that at Rangoon on or about the 20th of January 1959, the defendant sold him certain machineries and accessories for a sum of K 6,000 and acknowledged receipt of the purchase price in a document dated the 20th of January 1959 executed by him. This document contained full particulars as to the properties sold to the plaintiff. Subsequent to the sale the defendant failed to give delivery of the goods sold in spite of repeated demands so that he had to file the present suit for the refund of the purchase price. The document which was referred to in the plaint has been filed in the proceedings, though the plaintiff later declined to put it in as evidence in support of his case. By this document the defendant purported to sell to the plaintiff: one paper cutting machine, one wire stitching machine, one paper ruling machine as well as the right of occupancy of the room in House No. 117, 32nd Street for a sum of K 6,000 the receipt of which was acknowledged therein. This document was impounded by the Collector and a heavy penalty of K 1,440 had been paid but, the plaintiff for reasons best known to himself refused to tender it as evidence being of the view that since the right of occupancy of the room was involved, the document required registration. Be that as it may, the plaintiff by a second-amended plaint dated the 18th February 1964, set out the particulars of the moveable properties sold to him by the defendant, namely, paper cutting machine, wire stitching machine and paper ruling machine. This amended plaint was not, however, accepted by the learned trial Judge on the ground that the plaintiff had sought to introduce the particulars which he could never have given without tendering in evidence the document referred to in his first-amended plaint, dated the 12th of

April 1962. There must have been some confusion in the mind of the learned trial Judge between pleading and proof. Since the amended plaint dated the 18th of February 1964, did not introduce a new cause of action different from that set out in the first amended plaint there seems no reason why the plaintiff should not have been allowed to make the necessary amendment ; whether in view of the fact that he refused to tender as evidence the sale deed dated the 20th January 1959, he would be allowed to adduce secondary evidence relating to the contents of that document, is a totally different matter.

The defence of Muntaz Khan was that the document referred to by the plaintiff was signed by him because of a misrepresentation on the part of the plaintiff that it was a deed of hypothecation of his property, namely, the paper cutting machine, wire stitching machine and paper ruling machine. Regarding the transaction between him and the plaintiff the defendant said that he had borrowed the sum of K 5,000 from the plaintiff and that there had been 15 repayments towards that loan to a total of K 3,650 so that only K 1,350 remained unpaid. Accordingly, the plaintiff's suit which was to the effect that the machineries and accessories mentioned by him had been sold but not yet delivered to him, should be dismissed.

On the pleadings the learned trial Judge framed several issues of which the most important were those relating to the allegation by the plaintiff that the machineries and accessories had been sold to him for K 6,000 but not yet delivered to him by the defendant ; and the allegation by the defendant that he had received a loan of K 5,000 of which he had repaid K 3,650.

On the evidence adduced it is clear that the plaintiff had lent a sum of K 5,000 to the defendant by executing a promissory note in favour of the defendant's decree-holder and that the plaintiff also lent K 1,000 to the

C.C.
1965

ABDUL
JALIL KHAN
v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

C.C.
1965
—
ABDUL
JALIL KHAN
v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

defendant to enable him to run his business. Also the loan of K 5,000 was to bear interest at the rate of two per cent per mensem. Regarding the alleged repayments the defendant had only his statement on oath to rely on, as he could not cite as witness the plaintiff's own employee and brother-in-law K. S. Ker Ali who had since returned to Pakistan. It was the defendant's case that the entries in the book produced by him acknowledging payments of several sums entered therein, were in the handwriting of the plaintiff's brother-in-law.

The learned trial Judge while holding that the defendant had not been able to prove that he had made payments to a total of K 3,650 as set out in his written statement, considered that the plaintiff's suit should be dismissed because he had failed to prove the sale of machineries and accessories as alleged in his plaint.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court dismissing his suit, the plaintiff has preferred the present appeal.

Now, even assuming that the plaintiff can be allowed to produce as evidence the sale deed dated the 20th of January, 1959, by which the machineries and accessories and the right of occupancy of the room in No. 117, 32nd Street, Rangoon, his plaint was defective. Since the machineries and accessories were still in existence, what the plaintiff should have sued for was the delivery of specific moveable properties, not for the refund of the purchase price. Therefore, when the true facts are that these properties were merely meant to be hypothecated as security for a loan of K 6,000 can the plaintiff be given a decree without amendment of the plaint?

In *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar* (1) the late Supreme Court after observing that a party should be allowed to win or

(1) (1949) B.L.R. 46. (S.C.).

lose a case set out in his pleading and that it is not the function of a trial or an appellate Court to make out a case different from the one set out in pleadings, held that as an exceptional case where the defendant knew what the case was that he had to meet, and raised a defence but failed to prove it, the appellate Court was justified in giving a decree on the basis of the case set up by the defendant in his defence. Were this dictum to be applied literally to the facts of the present case the plaintiff should succeed in getting from the defendant the sum which he had lent to the defendant in respect of which the defendant had failed to prove repayment. However, the authority in *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar's* (1) case has been shaken by the observations of the late Supreme Court in a subsequent case, viz., *A. C. Ahkhood and one v. A. Habib* (2). There it was observed that there is no decision which goes to the length of permitting the Court to reject the plaintiff's case, and to grant the plaintiff a decree on an inconsistent set of facts set up by the defendant in answer to the plaintiff's case. A compromise was, however, apparently made in a third case before the late Supreme Court, namely, *U Than Tin v. M. Ba Ba* (3). There it was held that in applying the principle enunciated *Eshenchunder Singh v. Shamachuru Bhutto, Koilasunder Singh and others* (4) of the absolute necessity that the determination in a case should be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved or consistent with the case thereby made, the whole of the circumstances must be taken into account and carefully scrutinized and that in the ultimate analysis the question is one of circumstances and not of law.

Now what are the circumstances of the present case? The plaintiff had insisted to the last, that is to say, till the date of his second-amended plaint which he filed on the

C.C.
1965

ABDUL
JALIL KHAN
v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

(1) (1952) B.L.R. 236. (S.C.).

(2) (1953) B.L.R. 9 (S.C.).

(4) 11.M.P.A. 7.

C.C.
1965
—
ABDUL
JALIL KHAN
v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

18th February 1964, that the whole of the transaction was sale of specific moveable properties. If so, the property in the goods passed to him and his only remedy was to obtain delivery of the same and possibly, damages as well for non-delivery within a reasonable time. In a suit thus framed, I do not consider that the plaintiff should be allowed to obtain a decree on the basis that the alleged purchase price was in fact a loan. The question remains whether I should, at this stage of the proceedings, allow the plaintiff to amend his plaint so as to enable him to establish the existence of the relationship of creditor and debtor as between himself and the defendant. However, it is a well established principle of law that except in very special cases, leave to amend should be refused when the effect of the proposed amendment is to take away from the defendant a legal right which has accrued to him by lapse of time. No doubt in this country it is usual to allow a plaintiff to amend his plaint so as to base his action on the original consideration, when a promissory note is defective because the stamps thereon had not been properly cancelled by the defendant who had executed it. However, I do not consider that this is one of the very special cases where amendment of the plaint should be allowed. The plaintiff had deliberately sought to make out that the transaction relating to the machineries and accessories was a sale, whereas in fact it was a mere hypothecation as admitted by his own witnesses. He had not sought to amend the plaint even after the defendant had by his written statement pointed out the real nature of the transaction. He did not even ask for an amendment at the time he filed the present appeal on the 26th of September, 1964, long after the debt had been barred by limitation, the alleged loan being transacted on the 20th of January, 1959. Consequently, I do not consider that the request of the learned Advocate for the plaintiff-appellant that he should be given time to file an application for

leave to amend the plaint in the appellate stage, should be acceded to.

For these reasons I consider that the learned trial Judge was quite justified in having dismissed the plaintiff's suit. In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

C.C.
1965

ABDUL
JALIL KHAN
v.
MUNTAZ
KHAN
AND ONE.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Saw Ba Thein, JJ.

C.C.
1965

DAW CHIT NGWE (APPELLANT)

V.

MR. W. F. WOOD AND ONE (RESPONDENTS).*

Mar. 30.

Resjudicata—order in proceeding under Guardians and Wards Act—when operates as res judicata in a subsequent suit. Question of adoption—to be raised in previous proceeding. Guardians and Wards Act s. 48—a bar to subsequent suits.

The Respondents had in a previous proceeding filed an Application under s. 25 of the Guardians and Wards Act against the Appellant for the custody of their minor child. The District Judge, after hearing the contentions of both parties, ordered that the child be delivered to the Respondents who were his natural parents. The said order was also confirmed on Appeal.

Subsequently the Appellant filed a suit for declaration that the said child was her adoptive son. The Respondents contended that the suit was barred by *res judicata* in view of the decision in the previous proceeding. On Appeal:—

Held: In the previous proceeding, the Appellant could have contended against the Respondents, that the child was her adoptive son. She should have specifically raised a plea to that effect. She also did not take the alternative course of filing an application under s. 10 of the Guardians and Wards Act read with s. 7 thereof, to be appointed guardian of the child, on the ground that her rights were superior to that of his natural parents. Accordingly the Appellants' suit is barred by *res judicata*.

Maung Hmat v. Maung Htay, 1 Ran. p. 258; *Doddi Dorayya v. Bathula Adinarayana*, A.I.R. (1953) Mad. p. 183; *Srimati Raj Lakshmi Dasi and other. v. Banamali Sen and others*, A.I.R. (1953) Supreme Court p. 33; *Shadeo v. Mahraj and another*, 11 Ran. p. 569; *Sathi and two others v. Ramandi Pandaram* 42 Mad. p. 647, referred to.

Held further: The present suit is also covered by s. 48 of the Guardians and Wards Act, as the present suit is an attempt to nullify the order passed in the previous proceeding. Under the said section, such an order shall be final and shall not be contested by suits or otherwise.

Hla Nyun for Tin Maung for the appellant.

S. L. Verma for the Respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Daw Chit Ngwe, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 6 of 1963, of the

* Civil First Appeal No. 25 of 1963 against the decree of the District Court of Mandalay in Civil Regular Suit No. 6 of 1963, passed on the 30th of July 1963.

District Court of Mandalay, is against the judgment and decree of the trial Court, dismissing her suit on the ground that it was barred by *res judicata*, because of the decision in Civil Miscellaneous Case No. 38 of 1960 of the same Court. The facts giving rise to the present appeal are briefly these :

C.C.
1965

DAW CHIT
NGWE
v.
MR. W.F.
WOOD AND
ONE.

In Civil Miscellaneous Case No. 38 of 1960 a fore-said, W. F. Wood and his wife Mrs. Wood filed an application under section 25 of the Guardians and Wards Act for an order directing Daw Chit Ngwe to deliver their minor son William Wood to their custody. The applicants' case was that William Wood was born to them on the 5th of December 1953 and lived with them in 75th Street, Mandalay, where Daw Chit Ngwe also lived in a house opposite to them. Daw Chit Ngwe was on friendly terms with them, so they allowed their son William Wood to go and live with her from time to time. In June 1959, W. F. Wood was transferred from Mandalay to Prome leaving his wife and children at Mandalay. On the 28th of March 1960 Mrs. Wood went to visit her friends at Shwebo leaving William in charge of Daw Chit Ngwe. When she returned to Mandalay on the 31st of March 1960, she found both Daw Chit Ngwe and her son William missing. So, she and her husband had to file an application under section 25 of the Guardians and Wards Act. The defence of Daw Chit Ngwe to the application under section 25 of the Guardians and Wards Act was that she had brought up William since he was about three days old and that the applicants Mr. and Mrs. Wood having neglected, abandoned and deserted their minor son were not entitled to his custody. She also said that she had looked after William as if he was her own child, and had brought him up in a manner befitting her position as wife of the late U Sein Aung, a Deputy Superintendent of Police.

C.C.
1965
DAW CHIT
NGWE
v.
MR. W. F.
WOOD AND
ONE.

The learned District Judge, after a thorough enquiry into the contentions raised by the applicants Mr. and Mrs. Wood and by the respondent Daw Chit Ngwe, passed an order directing that William Wood be delivered to the custody of his natural parents. Daw Chit Ngwe being dissatisfied with the order of the learned District Judge appealed as provided for, in section 47 of the Guardians and Wards Act, and a Bench of this Court dismissed her appeal holding that although Daw Chit Ngwe might have brought up the boy since he was a few years old, she had no real defence to the application under section 25 of the Guardians and Wards Act. The order of the appellate Court was passed on the 18th of March 1963.

On the 28th of March 1963, the plaintiff Daw Chit Ngwe filed the present suit for declaration that the minor William Wood was her adoptive son. According to her she had brought him up as her own child since he was about three days old, with the intention that he should inherit and that if there is any legal impediment to his being declared a *kittima* adoptive son, a declaration to the effect that he was her *apatittha* adoptive son should be given. Mr. and Mrs. Wood by their written statement contended *inter alia* that the plaintiff Daw Chit Ngwe's suit was barred by *res judicata* in view of the decision in Civil Miscellaneous Case No. 38 of 1960. This defence was accepted by the learned District Judge who accordingly dismissed the plaintiff Daw Chit Ngwe's suit. Hence the present appeal.

Now, the application by the defendant-respondents Mr. and Mrs. Wood in the previous case was based on the ground that they being the natural parents of the minor William Wood were entitled to his custody. Therefore, if, in fact William Wood was the adoptive son of the plaintiff-appellant Daw Chit Ngwe, she could and should have specifically pleaded that her right to the custody of the minor was superior to that of Mr. and Mrs. Wood on

that account. Under the Burmese Buddhist Law, the two principal incidents of adoption are that the adopted child changes its parents and it loses all rights of inheritance in the property of its natural parents. In fact, the adopted child leaves the family of its natural parents and enters that of the adoptive parents almost as effectively as if it had been born in the adoptive family, so long as the adoptive parents remain Buddhist. (See Lahiri's Burmese Buddhist Law, page 163 of the 6th Edition.)

The plaintiff-appellant Daw Chit Ngwe had failed to take this attitude in her defence to the application under section 25 of the Guardians and Wards Act. She did not also take the alternative course opened to her of filing an application under section 10 of the Guardians and Wards Act read with section 7 thereof, to be appointed guardian of the minor William Wood on the ground that her rights were superior to that of his natural parents.

Accordingly, in our opinion, the plaintiff's present suit is barred by the principles of *res judicata*.

In *Maung Hmat v. Maung Htay* (1), it was held that where in a Civil Miscellaneous Proceedings for letters of administration the parties to the appeal were rival claimants, evidence was recorded at length as in a regular suit and the respondent was held by the Court not to be a legitimate daughter of one Maung Paw, this finding constituted a bar to a declaratory suit by the respondent that she was a legitimate daughter of Maung Paw on the general principles of *res judicata*. In *Doddi Dorayya v. Bathula Adinarayana* (2), it was held that proceedings under Rule 2 of the Madras Agriculturists' Relief Act of 1938 were not of a summary nature and that therefore, the order therein that a person was not an agriculturist operated as *res judicata* in a subsequent suit by such person for possession alleging that he was an agriculturist.

C.C.
1965
—
DAW CHIT
NGWE
v.
MR. W. F.
WOOD AND
ONE.

(1) 1 Ran. p. 258.

(2) A.I.R. (1953) Mad. p. 183.

C.C.
1965

DAW CHIT
NGWE

v.
MR. W. F.
WOOD ANE
ONE.

In this connection the following observations of the learned Judge may be usefully reproduced. He said:

“The learned Judges held that the doctrine of *res judicata* is not confined to decisions in suits but applies even to decisions rendered in proceedings, which are not suits. To ascertain whether a proceeding is summary or not, they have laid down various tests and held that if the proceeding is not a summary one, a decision therein would be *res judicata* if the conditions laid down in Section 11 C.P.C. are complied with. They negatived the contention that a proceeding under S. 84(1) of the Madras Hindu Religious Endowments Act is summary in nature. The fact that the District Court is bound to take evidence, should act on the materials placed before it by parties, should decide substantial questions affecting rights of parties and similar characteristics were considered as indicating that the proceedings were not summary in their nature.”

In *Srimati Raj Lakshmi Dasi and others v. Ranamali Sen and others* (3), it was held that the decision of the Special Judge appointed under the Land Acquisition Act, 1894 was binding on the parties in a subsequent suit, on the principle of *res judicata*, that the condition regarding the competency of the former Court to try the subsequent suit was one of the limitations and engrafted on the general rule of *res judicata* by section 11 of the Code and that this limitation has application to suits alone.

In the case now under consideration, the only remedy which was open to Mr. and Mrs. Wood for the restoration of the custody of their minor son was by way of application under the Guardians and Wards Act, *vide Shadeo v. Mahraji and another* (4), where the late High Court of Judicature at Rangoon cited with approval the decision of the Full Bench of the Madras High Court in *Sathi and two others v. Ramandi Pandaram* (5). Therefore, if Daw Chit Ngwe had relied upon the fact that the

(3) A.I.R. (1953) Supreme Court p. 23

(4) 9 Rep. p. 569.

(5) 42 Mad. p. 647.

minor William Wood being her adoptive son should not be restored to the custody of his natural parents, she should have specifically raised a plea to that effect. This she did not do. Accordingly, her present suit is barred under the principle of *res judicata*.

Although this point has not been raised in the trial Court, we are inclined to think that the present suit is also barred by section 48 of the Guardians and Wards Act. On the plaintiff's own showing the present suit was designed to nullify the order passed by the District Court in Civil Miscellaneous Case No. 38 of 1960. Accordingly, section 48 mentioned above will stand in her way. It enacts "Save as provided by the last foregoing section and by section 622 of the Code of Civil Procedure (corresponding to section 115 of the Civil Procedure Code of 1908) an order made under this Act shall be final, and shall not be liable to be contested by suits or otherwise." Therefore, the regular suit practically to contest the finding of the District Court is barred by the provisions of this section.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs. Advocate's fees being assessed at K 51.

C.C.
1965
—
DAW CHIT
NGWE
v.
MR. W. F.
WOOD AND
ONE.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung. J.

C.C.
1965

DAW CHOE (APPLICANT)

Mar. 8.

V.

THE UNION OF BURMA (KO KYEE) (RESPONDENT).*

Defamation—use of the word “အဝေခံ” (servant)—whether defamatory—Penal Code s. 500.

Where the complainant was an employee of the Municipality and the accused had referred to him as “အဝေခံ” (servant) of a certain person, when he was his tenant.

Held: The accused had used defamatory words in so calling the complainant. It is not an act causing slight harm, but a serious imputation.

Sharif Ahmad v. Qabul Singh, I.L.R. 43 All. 497, referred to and distinguished.

Wan Hock for the applicant.

Sein Bu for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 601 of 1963 of the 11th Additional Magistrate, Rangoon, Daw Choe, who is the applicant in the present application for revision was convicted under section 500 of the Penal Code for having defamed the complainant Ko Kyee by calling him “အဝေခံ” and “ကျွန်” of U Tun Maung (PW 5). She was sentenced to a fine of K 100 for this offence. Being dissatisfied with the conviction and sentence the applicant tried to move the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon, to recommend to this Court that the conviction and sentence be set aside on the ground that she had merely described the complainant as “ဦးထွန်းဇေယျာဇော်ထွန်းထွန်း”

* Criminal Revision No. 160 (B) of 1964; Review of the order of the Sessions Judge of Rangoon dated the 27th day of August, 1964, passed in Criminal Revision No. 70 of 1964.

and that she had never described him either as “အဝေခံ” or “ကျွန်”. The learned Sessions Judge considered that the complainant had exaggerated his case by saying that the accused had called him “ကျွန်”. He however held that the complainant had been called “အဝေခံ” and that in the circumstances of the case it was defamation to have called the complainant as such. In the circumstances he refused to recommend that the conviction and sentence be set aside. Hence the present application for revision to this Court by the accused Daw Choe.

Now, it would appear that there was a piece of land in Pathein-nyunt Kwetthit which stood in the joint names of U Tun Maung (PW 5) and the accused Daw Choe. There was also a house situated on this land and the complainant Ko Kyee occupied one room in it while Ko Thaung, husband of Ma Khin Nwe (PW 4) occupied another. This house was burnt down by fire and both Ko Kyee and Ko Thaung were accommodated at the Refugee Camp at Kaba Aye. Later, the authorities concerned allowed Daw Choe to construct a new building on this land on condition that she would lease it to the original tenants. After the house was rebuilt Daw Choe refused to put the complainant Ko Kyee into possession so that Ko Kyee reported the matter to the Local Security and Administrative Committee. This matter was enquired into by U Myint (PW 6), Sub-Inspector of Police and it was alleged that when examined by the police officer Daw Choe had stated in the presence of Ko Kyee, U Tun Maung and Ma Khin Nwe that she did not reinstate Ko Kyee because he was not a tenant of U Tun Maung but merely his “အဝေခံ” or “ကျွန်”. That such a statement was made is supported by the evidence of the Sub-Inspector of Police himself. Accordingly, the learned Magistrate holding that the statement was defamatory convicted the accused Daw Choe as mentioned above. The learned Sessions Judge, however, thought that inasmuch as the

C.C.
1965

DAW CHOE
v.
THE UNION
OF BURMA
(KO KYEE).

C.C.
1965
DAW CHOE
v.
THE UNION
OF BURMA
(KO KYEE).

expression “ကျွန်” was not mentioned by Ko Kyee in his complaint the statements of some witnesses to the effect that such an expression was used to describe Ko Kyee were exaggerations. He, however, believed that the word “အဝေဝံ” was used and that the complainant Ko Kyee being a relation, and not a servant of U Tun Maung, had been defamed.

Sitting as a Court of revision I am not prepared to say that the finding of fact of the learned trial Magistrate that the accused Daw Choe had described Ko Kyee as “အဝေဝံ” and “ကျွန်” to the Sub-Inspector of Police who was making an inquiry into the matter is perverse inasmuch as the Sub-Inspector of Police himself said that such an expression was used by Daw Choe. However, even assuming that Daw Choe had only called Ko Kyee an “အဝေဝံ” of U Tun Maung and not his tenant I consider that the word used in describing Ko Kyee was defamatory.

The learned Advocate appearing for the applicant Daw Choe has relied upon the commentary to section 95 of the Penal Code in *Ratanlal's Law of Crimes* for his contention that the matter was covered by this section. In the commentary the following sentence occurs under the caption “*Acts causing slight harm*” where a barrister and a pleader were engaged in a case, and the latter made a remark conveying an imputation on the former upon which the former called the latter a “liar” the words used were more akin to an abuse or an insult than to defamation of character. With this commentary I am inclined to agree because in the heat of the argument where one lawyer makes a serious imputation on another, and the latter retorted by saying that the person making such an imputation was a “liar”, the expression was meant more to convey an insult than to defame his character.

Another case relied upon by the learned Advocate for the applicant is *Sharif Ahmad v. Qabul Singh* (1). There during the hearing of a civil suit in the case of one, Ramji Lal against the Municipal Board of Kairana, a question arose as to the authority of the acting Secretary of the Municipal Board to sign and verify the written statement on behalf of the Board. The complainant Qabul Singh, a Vakil was present in his professional capacity representing Ramji Lal while the accused Sharif Ahmad who was also Chairman of the Municipal Board was also present in Court. Qabul Singh took objection to the authority of the clerk to sign and verify the plaint. He said that the pay of the clerk concerned was only Rs. 10 to Rs. 15 a month. Thereupon, Sharif Ahmad broke in and said: "Ram Chandra Sahai's status is higher than yours." Thereafter Qabul Singh prosecuted Sharif Ahmad under section 500 of the Penal Code and he was convicted by the trial Magistrate. On application by Sharif Ahmad to the High Court of Allahabad the conviction and sentence were set aside, the learned Judges of the High Court holding that section 95 of the Penal Code was applicable.

However, in that case Qabul Singh, the complainant was a leading Vakil having an income of Rs. 16,000 a year; so, the learned Judges of the Allahabad High Court considered that to say that the status of Qabul Singh was lower than that of a clerk drawing Rs. 10 or Rs. 15 a month could not be defamatory as no one present in Court could have taken this very seriously and that, therefore, no person of ordinary balance, sense and temper would have made the incident a subject of criminal proceedings.

In my opinion *Sharif Ahmad's* case (1) is distinguishable from the present. The complainant Ko Kyee is an employee of the Municipality and his work was to look

C.C.
1965

DAW CHOE
v.
THE UNION
OF BURMA
(KO KYEE).

(1) I.L.R. 43 All. 497.

C.C.
1965
—
DAW CHOE
v.
THE UNION
OF BURMA
(KO KYRE).

after the Municipal gardens. He was a tenant of U Tun Maung. Therefore, in an enquiry which resulted from Daw Choe's refusal to reinstate him on the ground that he was not a tenant of U Tun Maung, it was a serious imputation to call him a "servant" of U Tun Maung instead of being U Tun Maung's tenant.

For these reasons I do not consider that the conviction and sentence meted out to the applicant Daw Choe should be disturbed. The application for revision fails and it is dismissed.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

DAW MYA MAY (APPELLANT)

V.

DAW HLA YIN AND SIX OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C.

1965

10 Apr.

Adoption—by ailing aunt before death—whether obtained by undue influence. Courts not to make out a case different from the pleadings. Contract Act, s. 16 (3)—presumption as to undue influence—when arises. Concurrent findings by lower courts as to “undue influence”—not question of fact but that of law—power of High Court to disturb such finding. “Lack of publicity” in adoption—whether relevant. Contractual nature of adoption under the Registration of Kittima Adoption Act.

Held: Where the plaintiff had alleged that the Deed of Adoption in favour of the defendant by an ailing, deceased aunt shortly before her death was void as it was obtained by “undue influence”, it is not open to the Court to suggest that the deceased was more or less senseless at the time of execution and did not know what she was doing. Such a finding would mean that it was null and void on that account alone, and no question of “undue influence” would arise for consideration. It is not for the Court to make out a case different from the one set out in the pleadings.

A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar, (1949) B.L.R., p. 46 (S.C.); U Than Tin v. M. Ba Ba, (1953) B.L.R., p. 9 (S.C.); referred to and followed.

Held further: Assuming that the Defendant, as the niece of the deceased and living in the same house and looking after her, was in a position to dominate, there is no evidence to show that she used her position to obtain the execution of the Deed of Adoption. The presumption in s. 16 (3) of the Contract Act as to undue influence by a person in a position to dominate the will of another, will arise only if the transaction appears on the face of it or on evidence adduced to be unconscionable. In this case, there is nothing unconscionable in the Deed of Adoption.

Held also: The concurrent findings of the two lower courts that the Deed of Adoption was invalid because it was obtained by “undue influence” is not based on pure questions of fact. It depends upon the legal inference from proved facts, and this is a question of law. Accordingly, the High Court can disturb this finding on Second Appeal.

* Civil Second Appeal No. 82 of 1962, against the decree of the District Court of Toungoo in Civil Appeal No. 10 of 1962, dated 21st, June 1962.

C.C.
1965
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

Dhanna Mal and others v. Moti Sagar, I.L.R.8 Lah. 573 (PC) ; *U San Pe v. Ma Thin Kyi and one*, (1955) B.L.R. p. 137 ; *Wali Mohamed and others v. Mohamed Baksh and others*, 57 I. A. 87 at p. 91 referred to.

The question of "lack of publicity" has arisen in cases of adoption made before the Registration of *Kittima* Adoption Act, 1939. When a Deed of Adoption is duly executed and registered in compliance with the Registration of *Kittima* Adoption Act, the Deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption.

Ma Kyaing v. Ma Ohn Kyi and four others, (1953) B.L.R., p. 184 ; *Ma Pu v. Daw Aye Mya and others*, (1948) B.L.R. 19 at p.26 ; *Lim Chin So v. Lim Geokseo*, (1956) B.L.R. 248 at p. 260 ; referred to and followed.

Held further. Adoption under the Burmese Buddhist Law is a contract. It is all the more so a contract under the Registration of *Keittima* Adoption Act. Accordingly, unless such a contract can be avoided on proof of undue influence, fraud, etc., it remains, valid in law.

Dr. Ba Maw for the appellant.

Maung Maung Khin for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under clause (a), (b) or (c) of sub-section (1) of section 100, Civil Procedure Code, is against the judgment and decree of the District Court of Toungoo in Civil Appeal No. 10 of 1962, wherein the learned District Judge confirmed the judgment and decree of the Subdivisional Court, Toungoo, in Civil Regular Suit No. 9 of 1960 for the administration of the estate of the deceased Daw Aye.

The facts giving rise to the present appeal are briefly as follows: In Civil Regular Suit No. 9 of 1960 mentioned above Daw Hla Yin, the first respondent in the present appeal by her original plaint sued the defendant-appellant Daw Mya May and the defendant-respondents Daw Hla Tin and U Sein for the administration of the estate of her deceased half-sister Daw Aye, who died at Toungoo on the 17th of September 1957. According to Daw Hla Yin, she and the defendants Daw Hla Tin and U Sein being half-sisters and half-brother of the deceased Daw Aye were the only persons entitled to inherit her estate. As for

the defendant Daw Mya May who was only a niece of Daw Aye she was impleaded for the purpose of obtaining a declaration to the effect that registered deed of adoption dated the 2nd of August 1957, by which Daw Aye purported to adopt her as a *Kittima* daughter was null and void because it was obtained by "undue influence" as defined in section 16 of the Contract Act.

C.C.
1965
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

The plaintiff Daw Hla Yin was allowed to amend her plaint for no less than three times. By the 3rd amended plaint dated the 4th of March 1961, Daw Hla Yin claimed that she was one of the eight heirs of the deceased Daw Aye, the other heirs being Daw Mya May, Daw Hla Tin and U Sein who were impleaded in her original plaint, and U Sein Pe, U San Pe, U Tun Hla and Daw Saw whose names appear in her subsequent plaint. These new defendants were the brothers and sister of Daw Mya May and they were related to the deceased Daw Aye as nephews and niece being the children of her full-blooded brother, U Pan Tha. By the 3rd amended plaint plaintiff Daw Hla Yin asked for the administration of the estate of Daw Aye on the footing that she was entitled to $\frac{1}{8}$ th share thereof, because the deed of adoption dated the 2nd of August 1957 was null and void.

Of the defendants the only person who seriously contested Daw Hla Yin's suit was the defendant-appellant Daw Mya May. She denied that the registered deed of adoption dated the 2nd of August 1957, was obtained by "undue influence" as alleged by the plaintiff. She also said that the house mentioned as Item one in the schedule of properties annexed to the plaint did not wholly belong to the estate of the deceased Daw Aye as there was a contract of sale by Daw Aye of this house to herself and her husband U Sein Bwint for the purchase price of K 6,000 of which K 5,000 had already been paid to Daw Aye.

C.C.
1965
—
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

Of the other defendants in the suit U Tun Hla and Daw Saw supported the stand taken by the defendant-appellant Daw Mya May as may be seen from the written statement filed by them on the 14th of October 1960 to the 2nd amended plaint. The other defendants including U Sein Pe and U San Pe, brothers of Daw Mya May, supported the plaintiff's case.

Accordingly the most important issue involved was whether the deed of adoption dated the 2nd August 1957 was void because it was obtained by "undue influence" as defined in section 16 of the Contract Act. After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge answered this issue in the affirmative for the reasons given in the following passage of his judgment. The learned Judge said:

"Now, it has been revealed from the evidence on record that Daw Aye, deceased, while suffering from her lingering illness, was on the 1st *lazan* of *Wagaung*, 1319 B.E. (27-7-1957) fallen down to the ground from her bath-room on the upper storey of her double-storied building, and since then, she could not move and was senseless for 15 days and she died on the 9th *Lasok Tawthathin* 1319 B.E. (17-9-1957).

The registered adoption deed (Exhibit 2) was executed and registered on the 7th *lazan Wagaung*, 1319 B.E. (2-8-1957) as it appeared on the face of the said document. So it is apparent that it was executed and registered only after 6 days of the fall of the deceased from the house. The exact date of the fall could not be ascertained by the 1st defendant and her witnesses. Therefore, it can hardly be presumed that Daw Aye was in normal mental condition on the date of the execution of the exhibit adoption deed. In the testimony of Ko Myint Way (PW 4), the Registration Clerk to Sub-Registrar U Lone in 1957, it had been found stated that at the time of execution and registration of the adoption deed (Exhibit 2) at the house of the deceased Daw Aye, the deceased was laid up in bed under illness and that he thought the patient was senseless at that time, only recovering her

senses at intervals. The actual words the said witness deposed are:

C.C.
1965

DAW MYA
MAY

v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

. . . . “ မှတ်ပုံတင်ပေး-စဉ်အချိန်က (သေသူဒေါ်အေး) မှာ ၎င်း၏အိမ်အောက်ထပ်ကုဘင်ပေါ်တွင် အိပ်နေသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ အိပ်နေခြင်းဆိုသည်မှာ အိပ်ပျော်နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ မမာမကျန်းဖြစ်ပြီး လဲလျောင်းနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ လက်ပုံစံကိုလဲလျောင်းနေရာမှနှိပ်ယူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်က (ဒေါ်အေး) မှာ စကားတော့ပြောနိုင်ပါတယ်။ သတိကတော့ ရတချက် မရတချက် ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ အနီးအနားတွင် ဆရာဝန်မရှိပါ။ (ဒေါ်အေး) မှာ ပကတိ လူကောင်းတယောက်ကဲ့သို့စကားမပြောနိုင်ပါ.....။ ”

In view of this deposition it is hard enough for the Court to hold that the adoption deed (Exhibit 2) was valid, especially in the absence of the signature of the deceased on it, as it appeared on the evidence on record that the deceased when she was alive, was a literate and could ably sign her name.”

In the result, the plaintiff’s suit was decreed with costs.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court the defendant Daw Mya May appealed and the learned District Judge of Toungoo dismissed the appeal for the reasons given in the following passage of his judgment. The learned Judge said:

“The fact that Daw Aye was in a very bad condition at the time of the execution and registration of the deed is evidence by the deposition of Ko Myint Way (PW 4) in which he stated that when he and the Sub-Registrar U Lone (now deceased) went to register the deed, the deceased Daw Aye was lying on a bed in the ground-floor of her house and that in his opinion Daw Aye was unconscious at that time and that she only recovered her senses at intervals. This witness states:

“ ထိုအချိန်က (ဒေါ်အေး) မှာ စကားတော့ ပြောနိုင်ပါသည်။ သတိကတော့ ရတချက်၊ မရတချက် ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ အနီးအနားတွင် ဆရာဝန်မရှိပါ။ ပကတိ လူကောင်းတယောက်ကဲ့သို့စကားမပြောနိုင်ပါ။ ”

A perusal of the document (Exhibit 2) also reveals that there is no signature of the deceased Daw Aye on it. There

C.C.
1965

DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

is only the thumb impression of the deceased. Throughout the evidence it is known that the deceased Daw Aye was literate and was able to sign her name. The absence of the signature of Daw Aye shows that she was in a bad state and entirely unable even to sign her short name. The evidence of the registration clerk Maung Myint Way (PW 4) shows clearly that the deceased Daw Aye was unable to understand as to what she was doing. In May Oung's Buddhist Law at page 121 it is stated thus:

'The essential condition is that the act of adoption is performed in full consciousness of what is being done.'

The manner in which the deceased Daw Aye signed the adoption deed would show that the deed was obtained by undue influence. According to section 16 of the Contract Act a contract is said to be induced by undue influence where the relations subsisting between the parties are such that one of the parties is in a position to dominate the will of the other, and uses that position to obtain an unfair advantage over the other. The condition in which Daw Aye was at the time of executing the adoption deed she was clearly not in a fit mental capacity to know what she was doing and her mind was probably disturbed by her illness. Persons contracting with persons whose mental capacity is effected are presumed to be in a position to dominate the will of the other party. A person who enters into a contract with another whose mental capacity is effected by physical or mental distress or old age or by illness is also deemed to be in a position to dominate the will of that other person. Therefore while the deceased Daw Aye was in the condition that she was at the time of the execution of the adoption deed she was suffering from both physical and mental distress by illness, and when the appellant-1st defendant Daw Mya May and her husband U Sein Bwint made the deceased execute and register the document they were clearly in a position to dominate the will of the deceased Daw Aye. For all these reasons it must be held that the adoption deed (Exhibit 2) was obtained by undue influence and thus the document would be invalid."

Now, it would seem that although the learned District Judge did not say so in so many words he seems to have

come to the conclusion that at the time the deceased Daw Aye executed the registered deed of adoption dated the 2nd of August 1957, by affixing her thumb impression thereto, she did not in fact know that she was executing such a deed. The learned Subdivisional Judge did not say that in his opinion Daw Aye was unable to understand what she was doing at the time she affixed her thumb impression to the deed of adoption. He merely reproduced a portion of the evidence of the Registration Clerk Kō Myint Way (PW 4) for the view that Daw Aye was more or less senseless at that time, only recovering her senses at intervals.

Now, if the learned District Judge considered that at the time Daw Aye executed the deed of adoption dated the 2nd of August 1957, she did not know what she was doing, his finding was tantamount to that the deed of adoption was not in fact that of the deceased Daw Aye. If so, it is null and void on that account alone, and no question of the deed having been obtained by "undue influence" as defined in section 16 of the Contract Act really arose for his consideration. The fact that he did come to a finding that this deed was obtained by "undue influence", necessarily predicates that Daw Aye knew what she was doing when she affixed her thumb impression to the deed. Accordingly, the judgment of the learned District Judge now under appeal is not unequivocal on this account. Similarly is the case of the judgment of the learned trial Judge which had been confirmed by the learned District Judge.

It is settled law that a party should be allowed to win or loss on a case set out in his pleadings and that it is not the function of a trial or an appellate Court to make out a case different from the one set out in pleadings. [See *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar* (1) and *U Than Tin v.*

C.C.
1965DAW MYA
MAY

v.

DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

C.C.
1965

DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

M. Ba Ba (2)] The case of the plaintiff Daw Hla Yin being that the registered deed of adoption dated the 2nd August 1957 was obtained from the deceased Daw Aye by "undue influence" it is not open to the trial Court or to the lower appellate Court to suggest that Daw Aye being more or less senseless at the time she did not know what she was doing when she affixed her thumb impression on the deed of adoption.

"Undue influence" has been defined in section 16 of the Contract Act as follows:

"A contract is said to be induced by 'undue influence' where the relations subsisting between the parties are such that one of the parties is in a position to dominate the will of another and *uses that position to obtain an unfair advantage over the other.*"

"Undue influence" is presumed when a person who is in a position to dominate the will of another, enters into a contract with him, and the transaction appears on the face of it or on the evidence adduced to be unconscionable.

Where a person makes a contract with another whose mental capacity is temporarily affected by reason of age or illness or bodily distress that person is deemed to be in a position to dominate the will of the other. [*Vide* sub-sections (2) and (3) of section 16.]

Bearing this definition in mind, let us examine the circumstances of the present case. The deceased Daw Aye was the daughter of one U Ohn by his first wife Daw Kalema. She had an elder brother U Pan Tha whose children were the defendants Daw Mya May and defendants Nos. 4 to 7. After the death of Daw Kalema, U Ohn married Daw Sein Yin and his children by this second marriage were the plaintiff Daw Hla Yin and the defendants Daw Hla Tin and U Sein. About three years

before the death of Daw Aye the defendant Daw Mya May and her family came to live with her at Toungoo at a house adjacent to that where defendant Daw Hla Tin resided with her husband. Thereafter, there were a series of litigations between Daw Mya May and her husband U Sein Bwint on the one hand and Daw Hla Tin and her husband on the other. A dispute arose between them over the house where Daw Hla Tin and her husband were residing and in this dispute the deceased Daw Aye sided with her niece Daw Mya May with whom she was living. Daw Aye was about 70 years of age when she had an accident. On or about the 27th of July 1957, she fell through a hole in the floor from the upper storey to the groundfloor of her house. According to some of the witnesses for the plaintiff—especially, Ma Ngwe Sein (PW 5) and Daw Yi (PW 6)—Daw Aye was more or less unconcious for about 15 days after her fall. The deed of adoption now sought to be impugned was executed at her house by Daw Aye on the 2nd of August 1957, and it was registered the same day by the Sub-Registrar U Lone (now deceased) and then Registration Clerk Ko Myint Way (PW 4). As to what actually took place at the time of the execution of this deed there is the evidence of Ko Myint Way (PW 4) cited by the plaintiff, the defendant Daw Mya May herself and Daw Aye Kyin (DW 5) who was one of the attesting witnesses. What Ko Myint Way said was that Daw Aye was able to speak at that time but that it was his impression that she lost consciousness now and again during the time they were present at her bed-side because she spoke only a few words. This witness however had to qualify his statement when cross-examined. He had to admit that the Sub-Registrar U Lone was a careful person and that he was usually diligent in the discharge of his duties. He also had to admit that when U Lone asked Daw Aye whether she assented to the execution of the deed of adoption. Daw Aye nodded

C.C.
1965DAW MYA
MAYv.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

C.C.
1965
—
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

her head signifying assent. He also had to admit that U Lone was actually conversing with Daw Aye about the *Ahlu* which she intended to give the next day and that Daw Aye spoke a few words in reply. Accordingly if Ko Myint Way's evidence is taken as a whole the deceased Daw Aye fully knew what she was doing at the time she affixed her thumb impression on the deed of adoption dated the 2nd of August 1957.

Of the two defence witnesses, namely, Daw Aye Kyin (DW 5) and a Burmese physician by the name of *Saya Mya*, Daw Aye Kyin alone could attend Court to give evidence as *Saya Mya* was dead. This witness was emphatic in that Daw Aye was quite conscious at the time she executed the deed of adoption and her thumb impression was taken only because her hands were not steady enough to sign the deed. According to this witness also *Saya Mya* was attending to Daw Aye as she was suffering from diarrhoea and that Daw Aye died only 45 days later because of this disease.

In view of this evidence it would be only perverse if the Court were to come to a finding that Daw Aye's cognitive faculties were so impaired that she did not know what she was doing at the time she affixed her thumb impression to the deed of adoption.

That Daw Aye fully intended to adopt the defendant Daw Mya May and thus preferred her to succeed to her estate to the exclusion of her half-brothers and sisters and her other nephews and niece, there is ample evidence on the record. U Ba Saw (DW 1), a retired District Superintendent of Police was an intimate friend of the deceased Daw Aye. According to this witness about a month after Daw Aye had fall from the upper storey of the house he went for a visit to her house. He was told by Daw Aye that she wished to adopt her niece Daw Mya May as a *Kittima* daughter. He was also requested by

her to make the necessary arrangements with the Sub-Registrar U Lone. He accordingly told U Lone what Daw Aye had requested him to do and about four or five days later he again met U Lone who informed him that the registered deed of adoption had been executed. U Lone also told him that his presence was required at an *Ahlu* to be given by Daw Aye the next day. He went to Daw Aye's house as invited and he was present when Daw Aye performed the *Ye-set-cha* ceremony for the *Ahlu* which she had given. This *Ahlu* had taken the form of a *Soon-gyi-laung* to about 70 monks. Therefore, if U Ba Saw's evidence be believed it was at the instance of Daw Aye that the registered deed of adoption came to be executed, and I see no reason why U Ba Saw should be disbelieved.

There is also another piece of evidence which goes to show that the deceased Daw Aye had looked upon her niece Daw Mya May more or less as an adoptive daughter for some time before a formal deed was executed. In the year 1957 Daw Mya May filed an application for exemption of certain pieces of paddy land measuring 21 acres and Daw Aye filed an affidavit in support of Daw Mya May's application. In that affidavit which had been filed in Revenue Proceedings No. 96 of 1956-57 of the District Land Nationalisation Committee, Toungoo, Daw Aye stated that Daw Mya May was her own niece and that she had adopted the latter in the *Kittima* form since the year 1930. The reference to the year 1930 may well be an exaggeration but the affidavit goes to establish that Daw Aye had been looking upon her niece Daw Mya May more as a daughter.

No doubt, in the agreement (Exhibit 1) dated the 2nd *lazan* of *Nadaw*, 1317 B.E. by which Daw Aye contracted to sell the house and its site mentioned in schedule A annexed to the plaint for a sum of K 6,000 to U Sein Bwint and Daw Mya May, Daw Aye said that she had no one to

C.C.
1965

DAW MYA
MAY

v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

C.C.
1965
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

succeed her as heir. This fact is relied upon by the plaintiff Daw Hla Yin as showing that Daw Mya May could not have been a *Kittima* adoptive daughter since the year 1930 as also claimed by her. However, although it is true that the recital in the agreement, (Exhibit 1), would negative the suggestion that Daw Mya May was a *Kittima* adoptive daughter prior to the date of the execution of the registered deed of adoption dated the 2nd of August 1957, this will not negative the fact that she had intended to adopt Daw Mya May formally, as had since been done.

Now, let us apply the law relating to "undue influence" as defined in section 16 of the Contract Act to the facts of the present case. The deceased Daw Aye who was an elderly lady of about 67 sent for her niece Daw Mya May and family to come and live with her at Toungoo for the purpose of looking after her in her old age. According to U Sein Pe (PW 2) and other witnesses for the plaintiff Daw Aye defrayed the expenses necessary for the maintenance of her household. She was looked upon by Daw Mya May and her family as the Head of the household. Before she had her fall from the upper storey, Daw Aye was served not only by Daw Mya May but also by her children. According to U Sein Pe also when, after she met with the accident, Daw Aye was bed-ridden and was also suffering from diarrhoea Daw Mya May looked after her although the rest of the household neglected her. This statement is in contradiction to that of Ma Hla Kyi (PW 3) U Sein Pe's own wife, who said that Daw Aye was neglected by everybody so that she was more or less covered with filth. Be that as it may, it is clear that before Daw Aye met with her accident there was no one in a position to dominate her will, she being the Head of the household. Assuming that after she became bed-ridden, Daw Mya May who looked after her was in a position to dominate, there is not a iota of evidence to

show that Daw Mya May used her position to obtain the execution of the deed of adoption by Daw Aye. No doubt, sub-section (3) of section 16 of the Contract Act lays down that when a person who is in a position to dominate the will of another enters into a contract with him it must be presumed until the contrary is proved that the contract was induced by "undue influence" if the transaction appears on the face of it or on evidence adduced to be unconscionable. However, in my opinion, there is nothing unconscionable in the deed of adoption.

The circumstances show that Daw Mya May was in the position of the most favoured niece. She was looking after Daw Aye in sickness and in health. According to the admission of the plaintiff's own witnesses, even when the other persons were loathe to attend on her because she was not only bed-ridden but was suffering from diarrhoea as well, Daw Mya May continued to tend to her needs. Accordingly, it is not surprising that Daw Aye should wish to adopt Daw Mya May and thus selected her among her half-brothers and sisters and her other nephews and niece as the person to succeed her in the event of her death.

Therefore, sub-section (3) of section 16 of the Contract Act cannot come into play, and in the absence of any evidence on the record to show that Daw Mya May had used her position to influence Daw Aye to adopt her, the findings of the two courts below that the registered deed of adoption was invalid because of section 16 of the Contract Act, cannot be allowed to stand.

It has been strongly contended by the learned Advocate for the plaintiff-respondent Daw Hla Yin that the learned Judges of the two courts below had come to a concurrent finding of fact that the deed of adoption was obtained by "undue influence" and that, therefore, this finding cannot be disturbed in a second appeal under section 100 of the

C.C.
1965

DAW MYA
MAY

v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

C.C.
1965
—
DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

Civil Procedure Code. In this connection I must say that there is undoubted authority for the proposition that where the judgments of the two courts below are based on a concurrent finding of fact this finding cannot be disturbed by the High Court on appeal. [See *Ma Nyein Byu and four others v. Ma Thet Yon* (3); *Ma Ma Lay (a) Mediyani Bi v. Nazir Khan and another* (4) and *Maung Tin Nyunt v. Ma Khwe Ma and another* (5)].

Nevertheless, the decision of the lower courts that the deed of adoption dated the 2nd of August 1957 was invalid because it was obtained by "undue influence" is not based on pure questions of fact. It depends upon the legal inference from proved facts, that is to say, whether in the circumstances of the case there was "undue influence" as defined in section 16 of the Contract Act. Accordingly, as pointed out by the Privy Council in *Dhanna Mal and others v. Moti Sagar* (6) the proper legal effect of a proved fact is a question of law. [See also *U San Pe v. Ma Thin Kyi and one* (7) where I have cited with approval the observations of the Privy Council in *Wali Mohamed and others v. Mohamed Baksh and others* (8)]. The contention of the learned Advocate for the plaintiff-respondent that the finding of the two courts below cannot be disturbed by this Court in appeal must be rejected.

Much has been made by the learned Judges of the Subdivisional and District courts regarding what they described as "lack of publicity" in adopting the defendant-appellant Daw Mya May. In this connection, they seem to have been swayed by the observations made by the late High Court of Judicature in cases of adoption made before the Registration of *Kettima* Adoptions Act (Burma Act 14 of 1939) came into force on the 1st April,

(3) (1953) B.L.R., p. 411. (H.C.)

(4) (1949) B.L.R., p. 95.

(5) (1951) B.L.R., p. 341.

(6) I.L.R. 8. Lah., 573.(P.C.)

(7) (1955) L.R. p. 137.

(8) 57. I.A. 87. at p. 91.

1941. To the arguments raised by the learned Judges below in this connection the case of *Ma Kyaing v. Ma Ohn Kyi and four others* (9) affords a complete answer. There, U Maung Maung, J., after citing with approval certain observations of U E Maung, J., in *Ma Pu v. Daw Aye Mya and others* (10) and of myself in *Lim Chin So v. Lim Geoksoo* (11) came to the conclusion that when a deed of adoption is duly executed and registered in compliance with the Registration of *Kittima* Adoption Act, the deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption.

In the case now under consideration there is credible evidence to show that it was the deceased Daw Aye herself who had made arrangements with the Sub-Registrar U Lone for the purpose of having the deed of adoption drafted. Being bed-ridden the registration had to be made in the house in the presence of the Sub-Registrar, the Registration Clerk Ko Myint Way and the two attesting witnesses one of whom was the physician attending on her. Accordingly, applying the principle enunciated in *Ma Kyaing's* case (9) the registered deed of adoption dated the 2nd of August 1957 is by itself sufficient proof of the adoption of Daw Mya May by the deceased Daw Aye.

As pointed out in *Maung Mya Din v. Maung Ye Gyi and one* (12) adoption under the Burmese Buddhist Law is a contract under which one person takes another with certain objects and confers certain rights. It is all the more so a contract under the Registration of *Kittima* Adoptions Act. Accordingly, unless such a contract can be avoided on proof of "undue influence" or fraud, etc., it remains valid in law.

For these reasons I consider that both the Courts below were wrong in having given a decree for administration to the plaintiff-respondent Daw Hla Yin on the ground

C.C.
1965

DAW MYA
MAY
v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

(9) (1963) B.L.R., p. 184.

(11) (1956) B.L.R. 248 at p. 260.

(10) (1948) B.L.R., 19 at p. 26.

(12) 4 B.L.J., 136 (See *Dunkley's* Digest, Vol. II, Column 92).

C.C.
1965

—
DAW MIYA
MAY

v.
DAW HLA
YIN AND
SIX OTHERS.

that she and the defendants in the suit were co-heirs to the estate of the deceased Daw Aye, and it must be set aside. In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the District Court of Toungoo appealed against are reversed and the plaintiff-respondent Daw Hla Yin's suit for administration dismissed with costs throughout, Advocate's fees in this Court being assessed at K 185.

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS
(PLAINTIFFS)

C.C.
1965

Feb. 4.

v.

MAHMOOD HASHIM MEHTAR AND TWO OTHERS
(DEFENDANTS).*

Receiver—O. 40, Civil Procedure Code—just and convenient—when appointment to be made.

Held : In deciding whether it would be just and equitable to appoint a Receiver, due weight must be given to all relevant considerations and the question of appointment is to be determined on the facts of each particular case.

Thus, where the application for such appointment is made by the Plaintiffs who are co-owners of the suit property with the Defendants, and the Defendants have also furnished securities to the Court, the appointment should not be made. For such appointment there should be urgent need for protection of the properties.

Basu for the plaintiffs.

Tun Sein for the defendants.

U KYAW ZAN U, J.—These two applications under Order 40, Rule 1 of the Code of Civil Procedure dated 11th October 1963, and 4th November, 1962 “for appointment of Receiver of the plaintiffs’ share of oil pumped up from oil wells at Yenangyaung” are almost identical in substance and they arise out of these two suits against the defendant, who is managing the oil wells as a co-owner and as agent of the plaintiffs, but the power-of-attorney as well as the letter of authority have now been revoked. It has been alleged that oil is subject to

* Civil Regular Suit No. 23 of 1963.
Civil Regular Suit No. 33 of 1963.

C.C.
1965

—
ESOOF
HASHIM
MEHTAR
AND THREE
OTHERS

v.
MAHMOOD
HASHIM
MEHTAR
AND TWO
OTHERS.

evaporation and there are dangers from fires, thefts or leakages apart from fluctuations in prices and consequently it is just and convenient to appoint a Receiver in each case in order to sell their shares of oil to save wastage and loss of profit.

The defendant denied that there has been a valid revocation of the power-of-attorney and letter of authority. He stated that according to the terms of agency he is responsible for any dangers from fire, theft, leakages or evaporation, and that he has to sell at the prevailing market price, which is not less than the price fixed by the Government. He said that for any mishandling a suit for damages was open against him and therefore these applications were not called for. He is afraid that if they are allowed they would entail in closing down of the business as pumping machineries belonging to the third parties would be taken away and labour problems would ensure to the detriments of his and the plaintiffs' interests as co-owners. According to him only certain wells are workable and pumping is allowed by the Government jointly and not separately.

These two suits are mainly for accounts only. The parties are brothers and sisters and nephew and niece. The defence is that the power-of-attorney and the letter of authority are irrevocable and that proper accounts have been rendered. The defendant claims that he is the only member of the family who has special technical knowledge and experience in the oil business since he has worked the oil wells since before the last World War. The oil business and the wells are ancestral properties and the defendant stated that he has worked and managed them for the past 45 years with the knowledge and consent of the plaintiffs who are merely sleeping co-owners. He stated that some wells are now producing less due to natural exhaustion though the expenses are getting heavier and they need re-conditioning, and consequently the

plaintiffs are now dissatisfied with lesser income. According to the plaintiffs the defendant failed to render accounts except for the period 1st August 1961, to 30th April 1963. The suits were filed in July and August 1963. According to the agreement between the parties the accounts are to be rendered only annually. The learned advocate for the plaintiffs contended in his arguments that the accounts rendered are not correct. This matter has yet to be gone into when evidence is led in the suits which have not yet been heard.

C.C.
1965
—
ESOOF
HASHIM
MEHTAR
AND THREE
OTHERS
v.
MAHMOOD
HASHIM
MEHTAR
AND TWO
OTHERS.

The plaintiffs had previously applied under Order 39 of the Code of Civil Procedure for temporary injunction to restrain the defendant from selling the plaintiffs' shares of oil bailed out from the wells and to direct him to deliver to them. The grounds raised were the same as those raised in these applications. The Appellate Court found that all the co-owners have not joined in the suits against the defendant, and that since the defendant has contracted to sell the oil to the third parties and has to pay the income-tax and other charges there would be difficulty in leaving aside the shares of the plaintiffs as in such a business the shares are not quite separable. Only after the sale the taxes can be paid and the various charges met before the remainder can be distributed among the co-owners, and accordingly it ordered to vacate the temporary injunctions on the defendant furnishing sufficient securities. The defendant had furnished sufficient securities. In the circumstances narrated above the point for consideration now is whether it would be just and convenient to allow these two applications. Quoting High on Receivers the learned authors Pillai and Nair in their Law of Receivers (1960) have this to say at page 188:

“No receiver where injunction sufficient—Both injunction and receivers are branches of the extraordinary preventive

C.C.
1965

ESOOF
HASHIM
MEHTAR
AND THREE
OTHERS
v.
MAHMOOD
HASHIM
MEHTAR
AND TWO
OTHERS.

jurisdiction of equity, they are not yet distinct and separate branches used for the attainment of different results, and a Court of Equity may properly refuse a receiver, although an appropriate case is presented for an injunction. So the appointment of a receiver is properly denied where an injunction will afford ample protection for the rights of the plaintiff."

The learned advocate for the plaintiffs dwelt mainly in his arguments upon the alleged termination of the agency and non-rendering of accounts. The Court has yet to come to findings on these points after hearing the evidence in the main suits since the defendant has joined issues on them. For the present the least said about them the better. In deciding whether it will be just and convenient to appoint a Receiver due weight must be given to all relevant considerations and the question of appointment is to be determined on the facts of each particular case. If the defendant is found to be wasting and damaging by his acts of commissions or omissions and there are no means to compensate for the loss thus caused the appointment may be justified. So far there are no materials on record to come to such a finding. It must be remembered that the defendant has his interest in the wells and he has furnished sufficient securities. In the circumstances it does not appear to be just and convenient to remove him from possession and hand over the properties which require technical knowledge and experience to a stranger and complicate matters. I do not think the plaintiffs have made out a strong case. Unless fraud or dishonesty or falsification of accounts is shown to have been committed by the defendant as a co-owner, and there is imminent danger to the properties to be followed by irreparable injury to the other co-owners his possession ought not to be interfered with. There must be urgent need for protection of the properties. The learned advocate for the plaintiffs referred me to *Ramji*

Ram and others v. Saligram (1) wherein the appointment of a Receiver was approved when a co-owner was keeping the other co-owner out of possession of the joint-family property. In the instant case the defendant cannot be said to be keeping the plaintiffs out of possession of the wells or oil. As a matter of fact it was by agreement of all the co-owners that the defendant was asked to work and manage the business.

Another authority relied upon by him is *Raghunath Prasad Tandon v. Budaun Electric Supply Co., Ltd.* (2). It was a very much stronger case than the one now under consideration. In that case definite allegations of waste, falsification and destruction of accounts, removal of machinery and embezzlement of money were made and they were not rebutted by any counter-affidavit on the part of the defendant. In *Chandrika Misra and another v. Ram Misra and another* (3) relied upon by the learned advocate for the plaintiffs the parties concerned were admittedly members of a joint Hindu family and entitled to joint possession of the property, but the plaintiff was denied access to the books of accounts and he was compelled to pay the arrears of house rents to have a decree for ejection rescinded and the arrears of income-tax. The present suits are entirely different. The principle was well laid down in *Daw Sein Yin v. U Ohn Khin* (4) where the head-note says there must be a well-founded fear that the property in question will be dissipated or that irreparable mischief may be done unless the Court gives its protection. It further says that the power conferred by the Code of Civil Procedure on Court for appointment of Receiver should be exercised with greatest care and caution, and that violent and wholesale charges by plaintiff of waste and malversation by the defendant in possession is not sufficient, unless facts averred and

C.C.
1965

ESOOOF
HASHIM
MEHTAR
AND THREE
OTHERS

MAHMOOD
HASHIM
MEHTAR
AND TWO
OTHERS.

(1) (1959-1960) 14 C.W.N. 248.

(2) A.I.R. (1949) All. 112.

(3) (1959) B.L.R. 240 (H.C.).

(4) (1948) B.L.R. 487 (H.C.).

C.C.
1965

—
ESOOF
HASHIM
MEHTAR
AND THREE
OTHERS

v.

MAHMOOD
HASHIM
MEHTAR
AND TWO
OTHERS.

established show that there has been an abuse or danger of abuse by the defendant in possession. It is a discretionary matter. Considering the facts and circumstances obtaining in the suits and in the affidavits and counter-affidavits I do not consider that the applications should be allowed. They are therefore dismissed with costs. Advocate's fees three Gold Mohurs in each suit.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Saw Ba Thein, JJ.

HAJI B. P. MUSA (a) HAJI MUSA KAKA (APPELLANT)

v.

HAJI ABDUL SAMAD (RESPONDENT). *

C.C.
1965

Mar. 29.

Rent—Standard Rent Certificate under 1946 Act—whether valid during the lifetime of subsequent Acts. Rate at which rent to be awarded for different periods.

Where the plaintiff respondent had filed a suit for recovery of rent of the suit premises at the standard rent fixed by the Controller of Rents on 16th June 1947, for the period 1st December 1947 to 31st July 1960 and the only question left on Appeal was at what rate the rent should be decreed.

Held: (1) For the period 1st December 1947 to 17th January 1948 (the date of repeal of the 1948 Act), the plaintiff should be given rent at the rate fixed by the Controller on 16th June 1947.

(2) As regards rent for the period when the 1948 Act was in force, it is clear that the standard rent fixed on 16th June 1947 ceased to be in force when the 1946 Act was repealed. There being no rent fixed by the Controller under the 1948 Act, the alternative is to find out the standard rent fixed under s. 2(f) (ii) of the 1948 Act, *i.e.* the rent on 1st September 1939. On the evidence it must be held that the rent on this date was Rs. 150 per mensem.

(3) Regarding the period subsequent to the expiry of the 1948 Act, and the coming into force of the 1960 Act, the rent is to be the contractual rate of K 300 per mensem.

(4) For the period 4th May 1960 to date of suit, the plaintiff cannot recover any rent for want of a certificate by the Rent Controller appointed under the Act of 1960.

Ko Ba Yin v. Ko Thein and one, (1958) B.L.R. 616 (H.C.), referred to and followed.

S. L. Verma for the appellant.

K. C. Singh for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Haji Musa Kaka, the defendant in Civil Regular Suit No. 13 of 1960 of the District Court, Mandalay, is against the judgment and

* Civil 1st Appeal No. 15 of 1963 against the decree of the District Court of Mandalay, passed in regular Suit No. 13 of 1960.

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji Musa
Kaka
v.
Haji Abdul
Samad.

decree of that Court awarding a sum of K 51,680 to the plaintiff-respondent Haji Abdul Samad as rent of the premises in suit for the period 1st of December 1947 till the 31st of July 1960. The facts giving rise to the present appeal are briefly these :

The defendant-appellant Haji Musa Kaka was the tenant of the plaintiff-respondent Haji Abdul Samad of the three east rooms of premises known as Holding No. 1/1, Block No. 602, Chan-e Thazan Ward, Mandalay. The tenancy was terminated on the 31st of July 1946 by a notice served on the defendant under section 106 of the Transfer of Property Act. The plaintiff then filed a suit being Civil Regular Suit No. 13 of 1951 of the Additional District Court of Mandalay for arrears of rent from 1st of March 1946 till the 31st of July 1946 at Rs. 340 a month and damages for use and occupation from the 1st of August 1946 till the 31st of November 1947 at Rs. 340 a month. The learned Additional District Judge gave a decree as prayed for. He also gave a decree for further damages from the date of suit till the date of eviction of the defendant. The defendant appealed, and a Bench of the then High Court confirmed the decree except that for further damages. The judgment of the then High Court confirming the judgment and decree of the trial Court was passed on the 18th of December 1956 after the Urban Rent Control Act, 1946, had been repealed by the Urban Rent Control Act, 1948, which came into force on the 17th of January 1948.

On the 29th of August 1960, after the defendant Haji Musa Kaka had made unsuccessful attempts to make further appeals against the judgment and decree in Civil Regular Suit No. 13 of 1951 of the Additional District Court, the plaintiff Haji Abdul Samad instituted the suit now under appeal. He asked for damages for use and occupation of the three rooms by the defendant for the

period 1st of December 1947 till the 31st of July 1960. In his plaint, Haji Abdul Samad stated that in spite of the decree for ejection and for damages for use and occupation passed against the defendant Haji Musa Kaka, the defendant had remained in occupation of the three rooms in suit and that he was therefore liable to pay damages at the rate of K 340 per mensem. The defendant Haji Musa Kaka by his written statement to the original plaint contended, *inter alia*, that the plaintiff's suit for damages for use and occupation was not maintainable in law, as he being a tenant remaining in possession of the premises let to him after the termination of the tenancy, was a "tenant" as defined in clause (g) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1948. This contention was accepted by the learned District Judge who relied upon the decision of the late High Court in *Bhogee-Ram v. U Ba So and one (1)* which was based upon the definition of the "tenant" in clause (g) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1948.

Accordingly, on the 31st of March 1961, which was the last date of the closing of civil Courts for the purposes of section 4 of the Limitation Act, *vide* section 2 of the Special Limitation of Accrual of Interests Act, 1950, the plaintiff filed an amended plaint for recover of rent amounting to K 51,680 from the defendant for the period in question. The demand was made according to the standard rent fixed by the Controller of Rents, Mandalay, on the 16th of June 1947 in Revenue Proceedings No. 67/XIII of 1946-47. The defendant filed an amended written statement after the amended plaint was allowed by the learned District Judge by his order dated the 30th of June 1961. He contended that he was the tenant of Messrs. Abdul Samad and sons and not of the plaintiff Haji Abdul Samad. He also contended that the so-called rent fixed by the Controller of Rents in his Revenue Proceedings

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji Musa
KAKA
v.
Haji Abdul
Samad.

C.C.
1965
—
HAJI B. P.
MUSA (a)
HAJI MUSA
KAKA
v.
HAJI ABDUL
SAMAD.

No. 67/XIII of 1946-47 was not the standard rent within the meaning of the Urban Rent Control Act, 1948 or 1960, and that the standard rent was therefore that fixed by Statute, *vide* clause (f) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1948, and clause (f) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1960. He also contended that the claim for rent for the period of more than three years prior to the date of the suit was barred by limitation. Furthermore, he was entitled to be reimbursed for the expenses incurred by him in replacing the roof of the building which was removed by the plaintiff with a view to annoy him.

On these pleadings the learned District Judge framed many issues as enumerated in the judgment now under appeal. After examining the witnesses cited by both the parties, the learned Judge held that he need not go into the question whether or not the premises were let prior to the 1st of September 1939 or between the 1st of September 1939 and the 1st of January 1941 and of the rent for which these premises were let at these periods. He held that the fixation of the standard rent by the Rent Controller in Revenue Proceedings No. 67/XIII of 1946-47 was valid for the period during which the Urban Rent Control Act, 1948, and the Urban Rent Control Act, 1960, were in force. Accordingly, he gave a decree to the plaintiff as prayed for. The defendant's Advocate having waived the plea, the defendant was not entitled to deduct from the rent the cost of replacing the roof on the suit premises.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court, the defendant Haji Musa Kaka has filed the present appeal.

Now, it is clear that although for the period subsequent to the termination of the lease of the three rooms in suit the plaintiff was rightly given a decree for damages for use and occupation of the building in Civil Regular Suit No. 13

of 1951 of the Additional District Court, the suit for damages for the period subsequent to the 17th of January 1948, when the Urban Rent Control Act, 1948, came into force and the 1946 Act was repealed thereby, was not maintainable in law as rightly held by the learned District Judge in his order dated the 24th of March 1961. The learned District Judge has also rightly, in our opinion, given the plaintiff leave to amend the plaint. This amended plaint having been filed on the 31st of March 1961, the plaintiff was saved from limitation in respect of the rent for the period of more than three years prior to the date of the present suit.

It is an admitted fact that in spite of the judgment and decree having been passed against him in Civil Regular Suit No. 13 of 1951, the defendant remained in occupation of the three rooms in suit. It is also, an admitted fact that he never paid the plaintiff any rent for the period subsequent to the 1st of December 1947. The only question which therefore remains is at what rate should the rent be decreed—

- (a) for the period while the Urban Rent Control Act, 1946, remained in force ;
- (b) for the period during which the Urban Rent Control Act, 1948, remained in force ; and
- (c) for the period subsequent to the 8th of October 1959 when the Urban Rent Control Act, 1948, expired by efflux of time.

Regarding (a), it is clear that for the period 1st of December 1947 till the 17th of January 1948, the plaintiff should be given rent at the rate fixed by the Controller in Revenue Proceedings No. 67/XIII of 1946-47.

Regarding (b), it is clear that the standard rent fixed by the Controller of Rents on the 16th of June 1947 ceased to be in force when the Urban Rent Control Act, 1946, was repealed. As pointed out by the late High Court in *Ko Ba*

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji Musa
Kaka
v
Haji Abdul
Samad.

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji Musa
KARA
v.
Haji Abdul
Samad.

Yin (a) Ali Mohamed Musa and one v. Ko Thein and one (2), under the Urban Rent Control Act, 1948, the standard rent is either the rent fixed by statute under paragraph (II) of clause (f) of section 2 or by the Controller of Rents appointed under the 1948 Act as provided in section 19. It is common ground that the Controller of Rents appointed under the 1948 Act had never fixed any standard rent in respect of the three rooms now in suit. Therefore it is a matter for consideration whether there is any standard rent fixed by definition in paragraph (II) of clause (f) of section 2. For this purpose the evidence adduced in the case should be looked into, and the learned Advocates for both the appellant and the respondent have asked us to dispose of this issue as provided for in Order XLI, Rule 24 of the Civil Procedure Code. In our opinion, there is sufficient evidence adduced in the case to come to a finding on this issue.

Now, the plaintiff Haji Abdul Samad said that about two years before the second world war, he had rented the three rooms now in suit to one Kala Singh at a rental of Rs. 100 per room; Kala Singh set up a bakery in these rooms. Regarding the three rooms on the west, he had let them out to one M. L. Badia at a rental of Rs. 300. When the defendant came into occupation of the suit rooms after the second world war, the agreed rent was Rs. 300 per mensem. The defendant Musa, on the other hand, said that he at first occupied the three rooms in suit during the Japanese occupation period for which he paid rent at Rs. 50 per mensem to the plaintiff's son, whose name was U Ba Chit. After the reoccupation of the country by the British, he agreed to pay enhanced rent of Rs. 300 per mensem. Later, the Controller of Rents also on his application fixed the standard rent at Rs. 300 per mensem.

He also said that his predecessor, who was in occupation of the suit rooms for about five or six years before the second world war, was paying rent at the rate of Rs. 150 per mensem.

Maharaj (DW 4) said that the three rooms now occupied by the defendant were occupied by him prior to the year 1942 and that he had to pay daily rent of Rs. 6 for five or six years. Later the rent was reduced to Rs. 5 a day by the plaintiff. As regards the rooms on the west side, this witness said that they were occupied by M. L. Badia, one of the defence witnesses.

M. L. Badia (DW 5) himself said that he was in occupation of the three rooms on the west of the suit premises before the second world war at a rental of Rs. 6 a day, which was later reduced by the plaintiff to Rs. 5 a day. He ceased to occupy these rooms when Mandalay was bombed during the month of March 1942. He had been paying rent at Rs. 5 a day for a period of about three or four years before he ceased to occupy these rooms. The evidence of Badia is corroborated by Hansraj (DW 6).

From the above evidence it is clear that for a period of about three or four years before March 1942, the three rooms in suit now occupied by the defendant Haji Musa Kaka and formerly occupied by Maharaj (DW 4) and the three rooms on the west formerly occupied by M. L. Badia (DW 5) were let out at the rate of Rs. 5 a day, which was approximately Rs. 150 per month, and that prior to that period the rental was Rs. 6 a day, which was approximately Rs. 180 per month. Accordingly, we must hold that the rent of the suit rooms on the 1st of September 1939 was Rs. 150 per mensem. This is the standard rent under paragraph (II) (B) of clause (f) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1948. Accordingly, for the period the 17th of January 1948 till the 8th of October

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji MUSA
KAKA
v.
Haji ABDUL
SAMAD.

C.C.
1965

Haji B. P.
MUSA (a)
Haji Musa
Kaka
v.
Haji Abdul
Samad.

1959, the plaintiff should be awarded rent at the rate of K 150 per mensem.

Regarding (c), for the period subsequent to the expiry of and the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960, the Urban Rent Control Act, 1948, the plaintiff should be given rent at the contractual rate of K 300 per mensem. This was the rate agreed upon between the plaintiff and the defendant as admitted by the latter. For the period the 4th of May 1960 till the date of the suit, the plaintiff cannot recover any rent for want of a certificate by the Rent Controller appointed under the Urban Rent Control Act, 1960, because section 19 of the 1960 Act is standing in his way. He has not filed with this suit a standard rent certificate granted to him by the Controller appointed under the 1960 Act. Of course, such a certificate is not now necessary for the period prior to the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960, because section 19 only enacts that the Court should not accept plaint in suits for the recovery of rents due after the enactment of the 1960 Act unless a certificate by the Controller certifying the standard rent has been attached to the plaint.

For the reasons given above the judgment and decree of the District Court, Mandalay, now appealed against must be varied. Instead of a decree for Rs. 51,680, there will be a decree for K 23,673.22 comprised of the following:

			K
(a)	515.48
(b)	21,108.71
(c)	2,049.03
			<hr/>
	Total	...	23,673.22
			<hr/>

The plaintiff must receive proportionate costs in the trial Court. As regards costs in this appeal, since the appellant and the respondent are partially successful, we would direct that each party should bear its own costs

C.C.
1965

HAJI B. P.
MUSA (a)
HAJI MUSA
KAKA

v.

HAJI ABDUL
SAMAD.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Saw Ba Thein, JJ.

KHATIZA BIBI (APPELLANT)

v.

MA SINT AND SIX (RESPONDENTS).*

C. C.
1965

March. 26.

Compromise decree—whether binding on Defendants not a party to the Compromise petition. Maintainability of a suit for Declaration that the decree is not binding—Proviso to S. 42 Specific Relief Act—whether applicable.

Held : Where a compromise petition in a suit was signed by one of the Defendants and her Advocate who took care to describe himself as Advocate for that Defendant, the decree passed thereon cannot be binding on the other defendants, in the way that it would have been binding on them, had the been parties to the compromise.

Held further : A subsequent suit filed by the other defendants, for a Declaration that the said compromise decree is not binding on them, is maintainable in law.

Such a suit for Declaration is maintainable in spite of the proviso to s. 42 of the Specific Relief Act, as strictly speaking it is not within the scope of that section.

Robert Fischer v. The Secretary of State for India in Council, I.L.R. 22 Mad. p. 270, P.C.; and *Sheoparsan Singh v. Ramnadan Prasad Singh*, I.L.R. 43 Cal. p. 694, P.C., referred to and distinguished.

Chaudhuri Mahammad Manjural Haque v. Bisweswar Banerji, (1944) 1 Cal. 644, referred to and followed.

Although execution proceedings had been opened against the plaintiffs in, the subsequent suit by virtue of the said compromise decree, a Declaration obtained by them in the subsequent suit is bound to be respected by the executing Court. In such a situation, nothing more than a Declaration needs to be asked for.

Held Further : The object of the proviso to s. 42 of the Specific Relief Act is to prevent a multiplicity of suits. Accordingly, a Declaration should be granted unless it would be futile without such further consequential relief as an injunction, etc. Therefore, even if the present suit for Declaration is governed by s. 42 of the Specific Relief Act, it is maintainable without a prayer for consequential relief, such as an injunction.

Munnu Chamar v. Hari Narain, I.L.R. (1946) All. p. 856, referred to and followed.

* Civil First Appeal No. 10 of 1963 in the Chief Court sitting at Mandalay, against the decree of the District Court of Mandalay in Civil Regular Suit No. 22 of 1961, dated the 22nd March, 1963.

Maung Latt for the appellant.

K. C. Singh for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Khatiza Bibi, the first defendant in Civil Regular Suit No. 22 of 1961 of the District Court of Mandalay, is against the judgment and decree of the trial Court declaring that the compromise decree passed in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Court of the Additional District Judge, Mandalay, was not binding upon the plaintiff-respondents Ma Sint, U Tin, Daw Gyi, Ko Ba Aye, Daw Ah Mar and U Htoo. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 13 of 1955 mentioned above, the present appellant Khatiza Bibi sued Daw Tin U and 28 others for possession of a piece of land known as Holding No. 18-B in Block No. 162, Pyigyikyetthayai Quarter, Mandalay, and for the ejection of the defendants from this land. In that suit, U Kyi, now deceased father of Ma Sint was defendant No. 15, U Tin was defendant No. 8, Daw Gyi was defendant No. 9, Ko Ba Aye was defendant No. 10, Daw Ah Mar was defendant No. 11 and U Htoo was defendant No. 12. Ma Khatiza Bibi's case was that by a registered deed of sale No. 99 of 1941 she had purchased from U Tin husband of Daw Tin U the suit land as well as a building situated thereon for a sum of Rs. 6,000. Thereafter, U Tin continued to occupy the building sold to her at a rental of K 30 per mensem. U Tin died in the year 1951, during the pendency of her application to the Urban Rent Controller, Mandalay, for fixation of standard rent. Pending the enquiry before the Urban Rent Controller, U Tin died and his widow Daw Tin U was brought on the record. Daw Tin U by her objection set up a title to the suit land, adverse to her, by taking advantage of the fact that the registered deed of sale No. 99 of 1941 was lost during the Second World War. Accordingly, she had to file the present suit

C.C.
1965

KHATIZA
BIBI

MA SINT
AND SIX.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and six.

impleading the second defendant Ah Pe Gyi, as he was in possession of the building on the suit land as tenant of Daw Tin U. The other defendants were impleaded as they had built houses on the suit land with the permission of Daw Tin U. These defendants also refused to pay her any rent because of Daw Tin U's objection. Therefore, she asked for a decree for possession of the suit land and the building thereon, and for ejection of the defendants from the suit land.

Daw Tin U who was the first defendant in that suit, by her written statement denied that the suit land and the building thereon were sold by her deceased husband U Tin to Khatiza Bibi as alleged by her. She said that she was the owner in succession to her mother-in-law Daw Tan and her deceased husband U Tin, and that the second defendant in that suit *viz.* Ah Pe Gyi was her own tenant. As regards the other defendants, she said that they had built houses on the suit land with the permission given by her deceased husband U Tin and by herself after U Tin's death, and that they were accordingly her tenants.

The second defendant in that suit *viz.* Ah Pe Gyi contended that Daw Tin U was the owner of the house occupied by him and that he was her tenant. The other defendants including U Kyi, U Tin, Daw Gyi, Ko Ba Aye, Daw Ah Mar and U Htoo by their joint written statement contended that they were residing on the suit land with the permission of U Tin and Daw Tin U, and that they were therefore tenants of Daw Tin U. They asked that Ma Khatiza's suit against them to be accordingly dismissed.

In that suit the main defendant Daw Tin U was represented by Mr. S. L. Verma, one of the leading Advocate of Mandalay. The defendant U Kyi, U Tin, Daw Gyi, Ko Ba Aye, Daw Ah Mar and U Htoo were also represented by the same advocate, though in respect of them Mr. Verma filed a separate power of attorney.

On the pleadings, one of the issues framed was whether Ma Khatiza Bibi's suit was maintainable in the form presented to the Court. On this issue, the then Additional District Judge (U Sein Thin) held that on the plaintiff Ma Khatiza Bibi's own showing the main defendant Daw Tin U was her tenant as defined in clause (g) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1948 while the other defendants who were the tenants of Daw Tin U was the plaintiff Ma Khatiza Bibi's sub-tenants. Accordingly, a suit for ejectment of the defendants would only lie in the circumstances enumerated in the various clauses of section 11 of the Urban Rent Control Act. In the result, the plaintiff Ma Khatiza Bibi's suit was dismissed with costs.

Ma Khatiza Bibi appealed, and a Bench of the late High Court by its judgment in Civil First Appeal No. 36 of 1956 set aside the judgment and decree of the trial Court dismissing the plaintiff Ma Khatiza Bibi's suit and under Order 41, Rule 23 of the Civil Procedure Code, remanded the suit for trial. After this remand the plaintiff Ma Khatiza Bibi and the then defendant Daw Tin U filed a joint application for compromise of the suit. By this joint petition the suit land was divided into two with a common passage in between the plaintiff Ma Khatiza Bibi was to obtain possession of the whole of the eastern portion of the suit land together with the house standing thereon, while the then defendant Daw Tin U was to obtain possession of the whole of the western portion. As regards the other defendants, there was to be a decree for possession in favour of the plaintiff Ma Khatiza Bibi as against the defendants No. 2 and defendants No. 8 to 23 who were in occupation of the portion allotted to Ma Khatiza Bibi. The suit as against the defendants No. 3 to 7 and defendants No. 24 to 29 who were in occupation of the portion allotted to Daw Tin U, was to be dismissed without costs.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and six.

C.C.
1965
—
KHATIZA
BIBI
v.
MA SINT
AND SIX.

This petition for compromise was signed by U Ba Than as agent for Khatiza Bibi and the defendant Ma Tin U. It was also signed by U Maung Latt, Advocate for the plaintiff and by Mr. Verma who described himself therein as Advocate for the defendant No. 1. A decree in term of the compromise was passed on the 15th of December 1960, and the suit was closed.

On the 13th of May 1961, Ma Khatiza Bibi filed an application for the execution of the compromise decree which she had obtained in Civil Regular Suit No. 13 of 1955, and her application was dealt with in Civil Execution Case No. 3 of 1961. There, she asked for ejection of the defendants No. 8 to 23 in the aforesaid Civil suit, which included U Kyi father of the respondent Ma Sint, U Tin, Daw Gyi, Ko Ba Aye, Daw Ah Mar and U Htoo. These persons accordingly filed Civil Regular Suit No. 22 of 1961 of the District Court, Mandalay, now under appeal on the ground that since they were not parties to the petition for compromise filed in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court, they were not bound by that decree. In that suit Ma Khatiza Bibi was made the first defendant while Daw Tin U was impleaded as a co-defendant. The defence of Ma Khatiza Bibi was that the compromise petition was signed not only by Daw Tin U but also by Mr. S. L. Verma, who was the advocate appearing for Daw Tin U as well as for all the other 28 defendants in the suit and that therefore, the other defendants were also bound by the compromise decree. The defence of Daw Tin U was that she had consented to the compromise decree being passed against her. As regards the other defendants, Daw Tin U said that they being her tenants, became in law the tenants of Ma Khatiza Bibi because of the compromise decree. She also said that the suit against her was misconceived.

On the pleadings, the most important issue to be decided was whether the compromise decree was binding

on the defendants other than Daw Tin U because Mr. S. L. Verma who represented them in the suit, had signed the petition for compromise. After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge came to the conclusion that Mr. S. L. Verma had signed the compromise petition only in his capacity as advocate for Daw Tin U, and not in his capacity as advocate for the other defendants in the suit. Accordingly, the compromise decree was not binding on these defendants some of whom were the plaintiffs in Civil Regular Suit No. 22 of 1961 now under appeal.

The learned trial Judge also held that the suit was maintainable without a prayer for consequential relief. Hence the present appeal by Khatiza Bibi.

Now, on the facts, there is no room for any possible doubt that Mr. S. L. Verma signed the petition of compromise dated the 15th of December 1960, in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court, merely as advocate for the first defendant Daw Tin U who also affixed her signature thereto. Mr. Verma who was cited by the defendant Khatiza Bibi as her own witness said that he never signed the compromise petition in his capacity as an advocate appearing for the other defendants in the suit. The defendant Khatiza Bibi is bound by the evidence of her own witness. Furthermore, Mr. Verma's evidence is strongly corroborated by the fact that he had taken care to describe himself as advocate for the defendant No. 1 (*viz.* Daw Tin U), at the time he affixed his signature to the compromise petition. Some of the plaintiffs in the present case had also given evidence to the effect that they did not know of the compromise petition and that they only came to know of the existence of the compromise decree when they received notices issued in the Civil Execution Case No. 3 of 1961 arising out of the Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court.

C.C.
1965

KHATIZA
BIBI

v.
MA SINT
AND SIX.

C.C.
1965
KHAMTIZA
BIBI
v.
MA SINT
AND SIX.

The compromise decree passed in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court is accordingly not binding on the present plaintiff-respondents Ma Sint, U Tin, Daw Gyi, Ko Ba Aye, Daw Ah Mar and U Htoo, in the way that the decree would have been binding on them had they been parties to the compromise. The question now for consideration is whether the present suit for declaration that the compromise decree is not binding on the plaintiff-respondents, is maintainable in law.

Now, the compromise decree has been drawn up in usual form viz. No. 2-A in Appendix "D", the name of the plaintiff and the names of the first defendant Daw Tin U and the 28 other defendants have been inserted therein. Then the decree goes on to say—"This suit coming on this day for final disposal before U Maung Maung Kyi, B.L., Additional District Judge, Mandalay in the presence of U Ba Than, Agent for the plaintiff and Mr. S. L. Verma, Advocate for the defendants, it is ordered that the agreement, dated the 15th of December 1960 set out in the Schedule hereto, be recorded and it is decreed that all further proceedings in this suit be, and the same are hereby stayed upon the terms of the said agreement, except for the purpose of carrying the same into effect, for which purpose the parties are to be at liberty to apply."

One of the terms of the agreement set out in the Schedule is as follows :

"(h) That as the defendants No. 2 and 8 to 23 are in occupation of the portion of the land and house allotted by this decree to the plaintiff, there shall be a decree against them for possession with costs of the suit."

So, the decree on the face of it is somewhat mis-leading. It would seem that all the defendants were represented by Mr. Verma and that they had agreed to the terms of the compromise including that mentioned above.

In fact, the learned Additional District Judge who succeeded the learned Judge who passed the decree, himself thought that the compromise decree was binding, as such, on the defendants other than Daw Tin U who had signed petition for compromise. This fact appears in his order dated the 27th November 1962, in rejecting the applications under section 15 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960, by some persons claiming to be successors in title to some of the defendants in the suit, for rescission of the decree on payment of arrears of rent. The learned Additional District Judge stated *inter alia*:

“The rest of the defendants had been living on the land as tenants of Ma Tin U, but Khatiza Bibi obtained a decree for possession against all those persons who were occupying that part of the land allotted to her by the decree. Hence, though the applicants might formerly have been tenants of Ma Tin U, since they occupy Khatiza Bibi's portion of the land, they will have to abide by the decree.”

Hence the present plaintiff-respondents Ma Sint, and five others had every reason to fear that the decree dated the 15th of December 1960 in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court could be executed against them as if they were parties to the compromise petition giving rise to that decree. Accordingly, they had the right to file a suit for a declaration that this decree was not binding upon them in the manner in which they would be bound had they been parties to the compromise petition dated the 15th December 1960 filed in that suit.

The next question for consideration is whether the plaintiff-respondents' suit is not maintainable because of the proviso to section 42 of the Specific Relief Act. In other words, whether they could and should have asked for an injunction by way of consequential relief.

In our opinion the suit now under appeal is not strictly within the scope of section 42 of the Specific Relief Act.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and six.

C.C.
1965
—
KHATIZA
BIBI
v.
MA SINT
AND SIX.

In *Robert Fischer v. The Secretary of State for India in Council*, (1) the Privy Council held that a suit for declaration is maintainable, though not strictly within the purview of section 42 of the Specific Relief Act. In a subsequent case namely, *Sheoparsan Singh v. Ramnandan Prasad Singh* (2), however, Sir Lawrence Jenkins, in delivering the judgment of the Privy Council observed that the Court's power to make a declaration, without more, is derived from section 42 of the Specific Relief Act, and that therefore, regard must be had to its precise terms. The apparent contradiction between these pronouncements of the Privy Council has however been explained, in our opinion, correctly, by the Calcutta High Court in *Chaudhuri Mahammad Manjural Haque v. Bisweswar Banerji* (3). The following passage in the judgment of Rau, J. in this connection may be usefully reproduced. The learned Judge said at page 652 :

“ It would, therefore, seem that the expressions, ‘merely declaratory decree’ and ‘declaration without more’ used in the Privy Council judgments in *Kattama Natchair’s case* (*supra*) and *Sheoparsan Singh’s case* (*supra*) refer to a declaration which merely serves to define rights, present or future, without giving present relief. The power of the Courts in India to make merely declaratory decrees in this sense is, under the above decisions, governed entirely by section 42 of the Specific Relief Act. But, where a decree has the effect of giving present relief as well, the power to make it will be governed by the general provisions of the Code of Civil Procedure, *e.g.*, section 9 or Order VII, rule 7 of the Code and not by section 42 of the Specific Relief Act. Such a view would be consistent, not only with their Lordships’ observations in the above two cases, but also in *Fischer’s case* (*supra*). On this view, the present suit would not be governed by section 42 of the Specific Relief Act.”

In our opinion, the plaintiffs in the case now under appeal need not ask for any relief other than a declaration

(1) I.L.R. 22. Mad. p. 270. (P.C.). (2) I.L.R. 43. Cal. p. 694. (P.C.)

(3) (1944) 1. Cal. p. 644.

that the compromise decree dated the 15th of December 1960 in Civil Regular Suit No. 13 of 1955 of the Additional District Court of Mandalay is not binding on them in the way in which they would be bound had they been parties to the compromise. No doubt, the defendant-respondent Khatiza Bibi had opened execution proceedings against them on the basis of the compromise decree in the Additional District Court of Mandalay. But, the learned Additional District Judge is bound to respect a declaration in the sense indicated above, which had been given to the present plaintiffs in the suit now under appeal. There is ample authority for the proposition, that in such a situation, the plaintiffs need not ask for anything more than a declaration.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and six.

In *Ganga Ghulam v. Tapechri Prasad* (4), the plaintiff came into Court alleging that he was the owner and in possession of a certain house of which one of the defendants had executed a mortgage in favour of the other defendant. The mortgagee filed a suit and obtained a decree for sale, in execution of which the plaintiff's property was proclaimed for sale. The plaintiff asked for a declaration that the house was not liable to sale in execution of the decree obtained by the mortgagee. It was held that section 42 of the Specific Relief Act was no bar to the suit, the plaintiff not being obliged to seek any other relief (as, for example, cancellation of the deed of mortgage) than that which he had claimed. In *Umarannessa Bibi v. Jamirannessa Bibi* (5), it was held that whether it is incumbent upon the plaintiff to ask for consequential relief must depend upon the circumstances of each case and that whether a declaration is sufficient for the protection, the plaintiff cannot be compelled to seek a consequential relief. In *Sri Krishna Chandra v. Mahabir Prasad* (6), a Full Bench of the Allahabad High Court held that where a plaintiff

(4) I.L.R. 26. All. p. 606.

(5) A.I.R. (1923) Cal. p. 362.

(6) A.I.R. (1933) All. p. 488.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and Six.

merely asks for a declaration that the previous decree is not in any way binding upon him, his suit is one for obtaining a declaratory decree only and falls under Article 17 (3), Schedule 2 of the Court-fees Act, 1870.

The whole matter was however lucidly explained by Verma, J., in *Munnu Chamar v. Hari Narain* (7). There the learned Judge pointed out that the object of the proviso to section 42 of the Specific Relief Act, was to prevent a multiplicity of suits by preventing a person from getting a mere declaration of rights in one suit and then seeking the remedy without which the declaration would be useless and which could have been obtained in the same suit, in another suit. Accordingly, a declaration should be granted unless it would be futile without such further consequential relief as an injunction, etc. Therefore, even assuming that the present suit for declaration is governed by section 42 of the Specific Relief Act, we consider that it is maintainable without a prayer for consequential relief, such as an injunction.

The learned Advocate for the plaintiff-appellant Khatiza Bibi has invited our attention to the case of *Daw Aye Khin v. Daw Sein* (8), where it was held that a person in wrongful possession of immoveable property cannot give a valid title to another by creating a lease in his favour, and that where a decree for possession of immoveable property was obtained against that person on the ground that he had been in wrongful possession of the same, his tenant cannot resist the execution of that decree. The learned Advocate contends that even if the decree dated the 15th of December 1960 is not binding upon the present plaintiff-respondents in the manner in which they would be bound, had they been parties to the compromise, they being tenants of Daw Tin U who had signed the compromise petition, were liable to be ejected on the principle enunciated in *Daw Aye Khin's* case. However, we are not concerned

(7) I.L.R. (1946) All. p. 856.

(8) (1960) B.L.R. p. 1. (H.C.).

with this question at the present moment. All that we are now concerned is whether the plaintiff-respondents are bound by the compromise decree in the manner in which they would be bound had they been parties to the compromise. On this question, there is no other answer than that which we had already given above.

In the result, we see no reason for setting aside the judgment and decree now under appeal. Accordingly, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate fees being assessed at K 85.

C.C.
1965
Khatiza
Bibi
v.
Ma Sint
and six.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung and U Saw Ba;Thein, JJ.

C.C.
1965
Mar. 24.

1. LEE LAW SHWIN	}	(APPELLANTS)
2. Y. C. SWAN		
3. DAW YI		

v.

1. DARAMSIN	}	(RESPONDENTS).*
2. UJAGAR SINGH		
3. R. S. CHOWDHURY		

*Receiver—order directing payment of commission to receiver—whether appealable
Supervisory jurisdiction of the Chief Court—S. 4, Union Judiciary Act.*

Held: An order of a District Judge directing payment of commission to a Receiver, is not appealable under O. XLIII, r. 1(s) of the Code of Civil Procedure.

Nevertheless, the Chief Court, in the exercise of its powers of supervision under s. 4 of the Union Judiciary Act, can interfere in such matters in suitable cases.

Hla Nyun for the appellants.

S. L. Verma for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Lee Law Shwin, Y. C. Swan and Daw Yi, three of the defendants in Civil Regular Suit No. 3 of 1957 of the District Court of Myitkyina is against the order of the learned District Judge, dated the 30th of September 1963, in Civil Miscellaneous Case No. 3 of 1960, arising out of the aforesaid civil suit, whereby the learned District Judge directed the payment to the Receiver of a sum of K 500 as instalment towards the commission, which he was entitled to, under Clause (b) of Rule 2 of Order XL Civil Procedure Code. It is contended on behalf of the appellants that since the Receiver took charge of

* Civil Misc. Appeal No. 4 of 1963, against the decree of the District Court of Myitkyina, in Civil Misc. Case No. 3 of 1960, dated the 30th of September 1963.

properties worth about five lakhs kyats, mostly consisting of motor car spare parts, for the purpose of selling them he was entitled to remuneration only under Clause (a) of Rule 2 and not under Clause (b) thereof. On the other hand, the learned Advocate for the respondents Daramsin, Ujagar Singh and Chowdhury contends, firstly, that the order of the learned District Judge dated the 30th of September 1963 is not an appealable order as it does not come within ambit of Clause (s) of Rule 1 of Order XLIII, Civil Procedure Code, and secondly, that since it is now clear that the Receiver would be unable to sell the property which he had taken charge of, owing to nationalisation measures taken by the Government, the Receiver would be entitled to commission under Clause (b) of Rule 2 for so much of the property which had not been sold.

In our opinion, no appeal lies under Order XLIII, Rule 1, Clause (s) against the order of the learned District Judge, dated the 30th of September 1963 as the order, sought to be appealed against has not been made either under Rule 1 or Rule 4 of Order XL. Nevertheless, this Court in exercise of its powers of supervision under section 4 of the Union Judiciary Act, can interfere in such matters as the present, in suitable cases.

Regarding the merit of the present case we are of the opinion that, if the Receiver is unable to sell the bulk of the property of which he had taken charge, he would be entitled to remuneration at one per cent on the estimated value of the unsold property. Regarding the portion of the property sold, he would undoubtedly be entitled to remuneration at five per cent under Clause (a) unless for special reasons the Court orders remuneration to be at some other rate.

In the view of the matter we see no reason for interference at this stage. The appeal is accordingly dismissed with no order as to costs.

C.C.
1965

-
1. LEE LAW SHWIN
 2. Y. C. SWAN
 3. DAW YI v.
 1. DARAMSIN
 2. UJAGER SINGH
 3. R. S. CHOWDHURY.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

MA MYA THWIN (APPLICANT)

v.

KO MAUNG THAN (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Mar. 19.

Maintenance—Criminal Procedure Code s. 488—When a father is to maintain his child who has attained majority. Amount of education to be provided for by father—consideration of father's income.

Held: There were two lines of thought in India and Burma as to whether or not maintenance allowance to a "child" should cease when he or she attained the age of 18. Certain High Courts have held the view that the word "child" in s. 488 (1) of the Code of Criminal Procedure means a person who has not attained the age of majority, whereas others have felt that there is no limit of age placed by the said section for maintenance to be awarded to a child, and that such an allowance is to continue as long as the child is unable to maintain himself.

Baran Shanta v. Ma Chan Tha May, 11 Ran. 682; *U Ba Thauung v. Ma Aye* 10 Ran. 194; *A. Krishnaswami Ayyar v. Chandravallana* I.L.R. 37. Mad. 565; *Hemantakumar Banerji v. Manorama Debee*. 62. Cal. 639; *Jambapuram Subbama v. Jambapuram Venkata Reddi*. A.I.R. (1950) Mad. 394; *Baran Shanta v. Ma Chan Tha May*, 11 Ran. 682; *Tekchand Partabrai Bhavnani v. Sh. Kalavantibai Tekchand*, A.I.R. (1941). Sind. 214; *A. Thumbuswamy Pillay v. Ma Lone and one*, 9 L.B.R. 49; *Mst. Khedani Rajwarin v. Lagan Singh* A.I.R. (1921) Pat. 379; *T. Kanniah Naidu v. Rajammal*, A.I.R. (1941) Mad. 685; *Sm. Purnasashi Devi v. Nagendr Nath Bhattacheryee*, A.I.R. (1950) Cal. 465; *W. L. Faria v. Anita Merlene Faria and another*, A.I.R. (1951) Cal 66; *Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai and others*. A.I.R. (1953), Jammu and Kashmir. p. 16, referred to.

The correct opinion of the law on the subject seems to be that that the question whether a person is a major or a minor is not wholly irrelevant in a proceeding under s. 488 of the Criminal Procedure Code, for if a person is a minor, there can be no presumption against him that he is able to maintain himself; but that on the contrary, if it is shown that he is a major there would be a presumption against him that he is able to maintain himself. There may be circumstances where the father may not be relieved of the responsibility of maintaining his child, although he might have attained the age of majority.

* Criminal Revision No. 198 (B) of 1964 in the Chief Court of Burma, being the review of the order of the Sessions Judge of Henzada, dated the 23rd October 1964, passed in his Criminal Appeal No. 11 of 1964.

Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai and others, A.I.R. (1953) Jammu and Kashmir p. 16; *The State v. Ishwarlal*, A.I.R. (1950) Nag. 231, referred to and followed.

Held further: The contention in the case under consideration that the elder daughter who is between 20/21 years of age cannot maintain herself because she is studying in the 9th Standard cannot stand. Under the said section, a father is not bound to provide anything more than the cost of minimum amount of education which the Conventions of the country call for.

Maung Shwe Ba v. Ma Thein Nya, A.I.R. (1939). Ran. 95, referred to and followed.

Regarding the second daughter who is 18/19 years old, the contention that although she is taking in sewing, her income is only K 1/K 1½ per day and therefore was still unable to maintain herself, also cannot stand. The Respondent who is earning only K 100/200 per month, and has a second family to maintain, cannot be expected to contribute any more to her maintenance.

Kyin Htone for the applicant.

Khin Maung (4) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application for revision by Ma Mya Thwin is against the order of the learned Sessions Judge, Henzada, in his Criminal Appeal No. 11 of 1964, wherein the learned Judge set aside the order of the 2nd Additional Magistrate, Myanaung, in his Criminal Miscellaneous Case No. 30 of 1963 wherein the learned Magistrate awarded to Ma Mya Thwin, a sum of K 30 for the maintenance of her elder daughter, Ma Yin Myint, aged between 20 and 21 and K 10 for her younger daughter Ma Nu Khin, aged between 18 and 19. The facts giving rise to the present application are briefly these:

In the year 1948, when Ma Yin Myint, the elder daughter was about 4 years old and Ma Nu Khin, the younger daughter was about 2 years old, the respondent Maung Than was ordered to pay to Ma Mya Thwin K 10 per month for their maintenance. In 1963, Ma Mya Thwin filed an application before the 2nd Additional Magistrate, Myanaung, for enhancement of the maintenance allowance on the ground that the elder daughter was

C.C.
1965

MA MYA
THWIN
v.
KO MAUNG
THAN.

C.C.
1965
MA MYA
THWIN
v.
KO MAUNG
THAN.

then 19 years old and the younger daughter 17 years old and that the maintenance allowance was insufficient, especially as Ma Yin Myint was studying at school in the 9th standard. This application was dealt with in Criminal Miscellaneous Case No. 30 of 1963 of that Court. Maung Than filed a counter-application for cancellation of the maintenance order passed against him in the year 1948 on the ground that his elder daughter was 21 years old and his younger daughter was 19 years old and that, therefore, they had attained the age of majority. His application was dealt with in Criminal Miscellaneous Case No. 32 of 1963. The learned Magistrate after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion that the respondent Maung Than being the owner of a Burmese medicinal shop derived a net income therefrom of about K 100 to K 200 per month, that his elder daughter Ma Yin Myint who was between 20 and 21 years of age being in school was unable to maintain herself, and that his younger daughter, Ma Nu Khin, who was between 18 and 19 years of age, though augmenting the family income by taking in sewing from which she earned about K 1 to K 1½ daily, was still unable to maintain herself and that therefore, Maung Than should pay the maintenance allowance as already mentioned above. Being dissatisfied with the order of the learned Magistrate Maung Than appealed and the learned Sessions Judge, Henzada, holding on the authority of the decisions in the cases of *Baran Shanta v. Ma Chan Tha May* (1) and *U Ba Thaung v. Ma Aye* (2) no maintenance allowance is payable to persons who have attained the age of majority allowed Maung Than's appeal. Hence the present application for revision.

Now, there were two lines of thought in India and in this country as to whether or not maintenance allowance to a "child" should cease when he or she has attained the

(1) 11 Ran. 682.

(2) 10 Ran. 194.

age of 18. In *A. Krishnaswami Ayyar v. Chandravadana* (3) it was held that the word "child" in section 488 (1) of the Criminal Procedure Code, 1898, means a person who has not attained the age of majority. This dictum of the Madras High Court was followed by the Calcutta High Court in *Hemantakumar Banerji v. Manorama Debee* (4), by the Madras High Court itself in *Jambapuram Subbama v. Jambapuram Venkata Reddi* (5) and by the Rangoon High Court in *Baran Shanta v. Ma Chan Tha May* (1).

C.C.
1965
—
MA MYA
THWIN
v.
KO MAUNG
THAN.

In *Tekchand Partabrai Bhavnani v. Sh. Kalavantibai Tekchand* (6) a Bench of the Sind Chief Court seems to have held by necessary implication that a father is bound to give sufficient maintenance allowance not only to feed and clothe a child but to pay for his necessary education until the child reaches the age of majority.

However, the Chief Court of Lower Burma had in *A. Thumbuswamy Pillay v. Ma Lone and one* (7) doubted the correctness of the dictum in *Krishnasawmi Ayyar's* case (3). What Sir Charles Fox, C. J., observed was this:

"It appears to me to be unnecessary to deal with the question of whether the son ceased to be a child within the purview of the section after he reached the age of 18 years. I hesitate to adopt the view of Sankaran Nair, J. in *A. Krishnasawmi Ayyar v. Chandravadana* (3) without further argument for it appears to me that the Legislature may have intended to make a father liable for the maintenance of his child throughout its life if, owing to some mental or corporal defect, it is unable to maintain itself."

In *Mst. Khedani Rajwarin v. Lagan Singh* (8) the dictum in *Krishnaswami Ayyar v. Chandravadana* (3) was expressly dissented from and that of the Chief Court of Lower Burma in *A. Thumbuswamy Pillay v. Ma Lone and one* (7) quoted

(3) I.L.R. 37 Mad. 565.

(4) 62 Cal. 639.

(5) A.I.R. (1950) Mad. 394.

(6) A.I.R. (1941) Sind 214.

(7) 9 L.B.R. 49.

(8) A.I.R. (1921) Pat. 379.

C.C.
1965
MA MYA
THWIN
v.
KO MAUNG
THAN.

with approval by the learned Judge of the Patna High Court in coming to the conclusion that there is no limit of age placed by section 488 for the maintenance allowance to be awarded to a child and that such an allowance is to continue so long as the child is unable to maintain himself. To the same effect are the decisions in *T. Kanniah Naidu v. Rajammal* (9), *Sm. Purnasashi Devi v. Nagendra Nath Bhattacharijee* (10), *W. L. Faria v. Anita Merlene Faria and another* (11) and *Bakshi Nonihal v. Mst. Ram Lubhai* (12) and others.

In a later case, the Rangoon High Court itself took a much more logical view. In *U Ba Thaung v. Ma Aye* (2) the learned Judges composing the Bench observed:

“There is no definition in the Code of Criminal Procedure as to the meaning of the word ‘child’. It is argued on behalf of the petitioner that the word ‘child’ must mean a person under the age of majority. The term ‘child’ does ordinarily signify a young person but it is also sometimes used as synonymous with the term ‘son’ or ‘daughter’.”

‘There is authority for the view that the provisions of section 488 as to children cannot apply after the child has attained the age of majority, but cases undoubtedly do arise where a son or daughter after attaining the age of majority, is unable to maintain itself and we should hesitate to lay down as a rigid rule that in no such case could an order of maintenance in favour of a child be enforced as regards a major.’”

In *The State v. Ishwarlal* (13) it was observed that the question whether a person is a major or a minor is not wholly irrelevant in a proceeding under section 488 of the Criminal Procedure Code for if a person is a minor, there can be no presumption against him that he is able to maintain himself but that on the contrary, if it is shown

(9) A.I.R. (1941) Mad. 685. (11) A.I.R. (1951) Cal. 66.

(10) A.I.R. (1950) Cal. 465. (12) A.I.R. (1953) Jammu and Kashmir p. 16.

(13) A.I.R. (1950) Nag. 231.

that he is a major there would be a presumption against him that he is able to maintain himself. This observation was made by the learned Judge of the Nagpur High Court after an exhaustive survey of the authorities bearing on the subject. Furthermore, it is very akin to the observation of the Bench of the Rangoon High Court in *U Ba Thaung v. Ma Aye* (2).

In my opinion the law on the subject has been correctly laid down in *The State v. Ishwarlal* (13). Normally, a person who has attained the age of majority will be presumed to be able to maintain himself. However, there may be such circumstances as physical and mental incapacity in the case of a person who has attained the age of majority, which prevents him from earning a living in the way open to a normal person. In such a case a father will not be relieved of the responsibility of maintaining such a person although he might have attained the age of majority.

In the case now under consideration, to say that Ma Yin Myint is unable to maintain herself because she is studying at school in the 9th Standard would be no answer to the above question. As held by Mackney, J., in *Maung Shwe Ba v. Ma Thein Nya* (14) under section 488 of the Criminal Procedure Code a father is not bound to provide anything more than the cost of minimum amount of education which the conventions of the country called for. Ma Yin Myint is the daughter of a seller of Burmese medicinal herbs who is earning an income between K 100 and K 200. Therefore, the father is obviously not bound to maintain his daughter beyond the age of majority merely because she wishes to further her prospects by studying up to Matriculation Standard. There is nothing in the evidence to show that due to physical or mental incapacity Ma Yin Myint was unable to maintain herself

C.C.
1965

MA MYA
THWIN

o.
KO MAUNG
THAN.

(14) A.I.R. (1939) Ran. 95.

C.C.
1965
MA MYA
THWIN
*
KO MAUNG
THAN.

although she is more than 18 years old. As for Ma Nu Khin she is already earning about K 30 to K 45 a month. So, her father who himself is earning between K 100 to 200 a month and has a second family to maintain, cannot be expected to contribute any more for her maintenance. Accordingly, in my opinion, the learned Sessions Judge of Henzada was quite justified in reversing the order of the 2nd Additional Magistrate, Myanaung, although I do not agree with him that under no circumstances can maintenance allowance be given to a person who has reached the age of majority.

For these reasons the application for revision fails and it is dismissed with no order as to costs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung, and Dr. Maung Maung, JJ.

MAUNG THAW KA AND ONE (APPELLANTS)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C.
1965
Mar. 18.

Confession—voluntary, though given in the hope of becoming approver. Exculpatory Statement—no confession. Retracted confession—requirement of corroboration—no hard and fast rule as to amount of corroboration required. Divergences between exculpatory statement and inculpatory confession—effect of. When a confession of one accused can be taken into consideration in respect of another accused. Abettor of crime—an unwilling spectator of a crime not an abettor.

Held: A confession may be entirely voluntary in nature, although it is quite possible that the person giving the confession may have hoped that by giving a full confession, he would become an approver in the case.

It is settled law that no statement which contains exculpatory matter can amount to a confession, if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed.

Maung Han and others v. The King, (1947) R.L.R. 37; *Chit Tin (a) Su Thi and one v. The Union of Burma*, (1951) B.L.R. 142 (S.C.), referred to.

The statement of a person that he was the unwilling spectator of a crime which he did not approve of, is no confession at all as an unwilling spectator is not an abettor of such crime.

Sarju Prasad v. Emperor, A.I.R. (1914) Oudh 262, referred to.

Held further: It is settled law that the ordinary rule of prudence is that some kind of corroboration is necessary in the case of a retracted confession unless the circumstances are exceptional.

The King v. Hla Maung, (1946) R.L.R. 102; *The Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla and two others*, (1958) B.L.R. 29 (H.C.), referred to.

It is however impossible to lay down any hard and fast rule as to what constitutes sufficient corroboration of a retracted confession. It must depend on the peculiar circumstances of each case.

Held also: If two confessions which are entirely inculpatory in nature in so far as the confessions are concerned, are divergent in material particulars, it would be a matter for serious consideration whether one or the other, or both

* Criminal Appeal No. 30 of 1965 (Mandalay). Appeal from the order of the 2nd Special Judge of Mandalay, dated the 21st day of January, 1965, passed in his Criminal Regular Trial No. 6 of 1964.

C.G.
1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE

THE UNION
OF BURMA.

these confessions should be rejected as untrue. However, where the so-called confession of one accused is entirely exculpatory, while the confession of another accused inculpates not only himself but his co-accused, it will be surprising if there are no divergencies in these statements.

Held further : Although the confession of an accused person is good evidence as far as he himself is concerned, it can only be taken into consideration against his co-accused, if the other evidence on record is sufficient to establish *prima facie* that such co-accused had also committed the crime.

Khaw Taw and one v. The Union of Burma, (1948) B.L.R. 310 (H.C.) ; *Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla*, (1958) B.L.R. 29 (H.C.), referred to.

Where the evidence against the co-accused is his own exculpatory statement, and the statement of his wife which is by itself insufficient to implicate her husband, a *prima facie* case of murder cannot be said to be established.

Hla Nyunt for the appellants.

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 6 of 1964 of the 2nd Special Judge, Mandalay, the appellants Thaw Ka, Maung Nyunt and two of the co-accused Maung Lat and Maung Kyin Sein who were discharged from the case were sent up for trial under section 302 (1) (b) of the Penal Code read with section 34 thereof for causing the premeditated murders of the deceased Maung Tun Sein and Maung Saw Maung in furtherance of a common intention. The appellants Thaw Ka and Maung Nyunt were convicted as charged and each of them was sentenced to death. Hence the present appeal.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these:—The deceased Maung Tun Sein was the husband of Ma Khwe (PW 2) and the deceased Maung Saw Maung who was in the employ of Maung Tun Sein was the husband of Ma Chet (PW 3), niece of Ma Khwe. All of them lived together in Kaingdaw North village. Since the 9th *lasan* of *Tagu* 1325 B.E. (21-3-64), Maung Tun Sein and Maung Saw Maung were residing at a field-hut about two miles away from Kaingdaw North village and about a call's distance to the north of Segyigone village where U Hla Din (PW 1) resided. In the small hours of the

morning of the 12th *lasan* of *Tagu* 1325 B.E. (24-3-64), Ma Nyo (PW 5), daughter of Headman U Hla Din was awake at her house. She heard shouts for help “တယ်တော်မှပီ” from a direction to the north of Segyigone village. She, therefore, woke up her husband Maung Sein Maung (PW 6) who in turn roused his neighbours, Maung Moe, Maung Khwe Nyo and others from their sleep. Together, they went in the direction in which the shouts for help were heard, and at a spot about a call’s distance to the north of the village Maung Sein Maung saw in the light of his electric torch, a man lying apparently dead on the cart-track. Not daring to proceed any further Maung Sein Maung and his companions returned to Segyigone village to report their discovery to Headman U Hla Din. U Hla Din then accompanied by Maung Sein Maung and other villagers went to that spot and saw it was the deceased Maung Tun Sein who was lying dead with a gaping *dah*-cut wound on his neck. In the estimation of U Hla Din this spot was about 200 yards to the north of his village and three bamboo-lengths away from Maung Tun Sein’s own field-hut. They went to look at that hut and saw the dead body of Maung Tun Sein’s nephew Maung Saw Maung with many *dah*-cut wounds of his body. U Hla Din sent intimation to Kaindaw North village. He also went to the police station at Singu about eight miles away from his village and there lodged the First Information Report, Exhibit “၈”. Accompanied by police officers U Hla Din came back to the scene of the crime whence the two dead bodies were conveyed by the police to the hospital at Singu. Post-mortem examination showed that the deceased Maung Saw Maung had five incised wounds, three on the head, one on the jaw and one on the nape of the neck. The injury on the neck which involved the severance of the spinal chord was necessarily fatal. Maung Tun Sein, whose dead body was found on the cart-track, had no less than 16 injuries of which three were only superficial. He

C.C.
196MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
—
MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

had four wounds on the head, three on his back and five on his hands. It would appear that the injuries on his hands were received while Maung Tun Sein was trying to ward off the blows which were rained on his head. There was one injury on the nape of the neck which was necessarily fatal. The others would, in combination be sufficient to cause death.

The police were quickly on the scene and their investigation led to the arrest of appellant Thaw Ka on the 28th of March 1964 and of the appellant Maung Nyunt a day later. The appellant Maung Nyunt promptly made a statement the next day, namely, the 30th of March 1964, before the Township Magistrate, Singu. This statement, Exhibit "o" which the learned trial Judge considered to be a confession was entirely exculpatory in nature as we shall point out later. On the 2nd of April 1964, after he had been in custody for five days, the appellant Thaw Ka gave his confession, Exhibit "ω", before the same Magistrate, in which he entirely inculpated not only himself but two of his co-accused, Maung Nyunt and Maung Lat. He did not inculpate the 4th accused Maung Kyin Sein. At the time Thaw Ka gave his confession the exhibit *dashe* was before him and he identified this *dashe* as the one which he had borrowed from Maung Kyin Sein for the purpose of murdering the two deceased persons. This *dashe* was the one seized by the police from the house of the discharged accused Maung Kyin Sein on the 29th of March 1964. According to Ma Hsin Kyi (PW 9), wife of Maung Kyin Sein the *dashe* belonged to her husband. Two days after hearing of the deaths of Maung Tun Sein and Maung Saw Maung she took this *dah* and hid it in the region between the groundnut plantations belonging to Maung Nyo and Maung Ba Khin. She said, she did so because she was afraid that the police in enquiring into the murder of the deceased persons, might go round the village asking questions about possession of *lethal* weapons. According

to U Maung Gale (PW 14) who acted as a search witness, Ma Hsin Kyi produced the *dah* when the police station officer U Hla Pe told her to give up the *dah* which appellant Thaw Ka had left with them. According to the same witness U Maung Gale—Ma Hsin Kyi made further statements as to how and when the *dah* was brought back to the house by the appellants Thaw Ka and Maung Nyunt; but these statements were clearly inadmissible in evidence under section 162 of the Criminal Procedure Code.

We shall now deal with the so-called confession of appellant Maung Nyunt, Exhibit "၀" and the confession of appellant Thaw Ka, Exhibit "၀၀". What Maung Nyunt said was this:—At about 7 p.m. before the night of the murder the appellant Thaw Ka came to his house and called him away to the house of U Mye, father of Thaw Ka. At U Mye's house, he met the discharged accused Maung Kyin Sein and Maung Lat and together they chatted. At about 8 p.m. Thaw Ka went to fetch a bottle of country spirit. After Thaw Ka's return the four of them partook of this liquor till about 10 p.m. Thaw Ka then asked them to follow him to a spot outside the village and they went to a spot about two calls' distance away to the east of Kaingdaw North village. There they sat down underneath a large mango-tree. Thaw Ka then produced the exhibit *dashe* which he had brought hidden underneath a *longyi* which he had wrapped round his body. He asked the three of them, *viz.*, Maung Nyunt, Maung Lat and Kyin Sein to smell it. They complied. Thaw Ka then said, "I have your lives in my hand." Being afraid of him, they asked him what his plan was, and Thaw Ka said that he contemplated committing murder that night. They thereupon asked him whom he was intending to murder and Thaw Ka replied that he intended to murder Tun Sein and Saw Maung. All of them entreated him to desist, whereupon Thaw Ka said that unless they accompanied him to the scene of murder, they also would

C.C.
1965

 MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
—
MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

be put to death. They were afraid of him as he was the only person armed with a *dah* that night. So they had to accompany him to a spot about 10 bamboo-lengths away from Maung Tun Sein's hut where they arrived at about 2 a.m. From a distance they saw Maung Tun Sein and Maung Saw Maung seated beside the fireplace in the field-hut. Then, while the three of them remained near the trunk of a *Kokko* tree Thaw Ka went close to the hut to see what was happening. He came back to say that the inmates were not yet asleep. They waited till 4 a.m. Thaw Ka alone then proceeded to the hut and no sooner had he arrived in it, than they saw the fire-place lit up. Immediately thereafter, sounds of cutting were heard and a man was seen running out of the field-hut shouting "ကယ်တော်မူပါ" He was being chased by Thaw Ka. Soon after, voices were heard from the direction of Segyigone village indicating that there was a hue and cry in response to the shouts for help uttered by the man fleeing from Thaw Ka. The three of them, therefore, ran back together. Even when they arrived near the mango-tree where they had originally rested, they could hear sounds indicating that some one was being cut. At about noon the next day, Thaw Ka came on the road in front of Maung Nyunt's house and after calling him told him not to divulge anything on pain of death.

Appellant Thaw Ka had a different story to tell in his confession. According to him, at about noon of the day before the murders he, appellant Maung Nyunt and the discharged accused Maung Lat made a plan to murder the deceased Maung Tun Sein. Accordingly, at about 7 p.m. that night he went to the house of Maung Lat and there had liquor together. At about 8 p.m. he went to the house of Maung Nyunt and Maung Nyunt came along with him bringing a *dama*. Leaving Maung Nyunt with Maung Lat he went to fetch a bottle of liquor and then went to his father, U Mye's compound where he, Maung Lat and Maung

Nyunt drank liquor underneath a mango-tree. He woke up Kyin Sein and borrowed from him the exhibit *dashe*. Then he, Maung Nyunt and Maung Lat went out of Kaingdaw North village each armed with a *dah*. At a spot about one and half miles to the east of Kaingdaw North village they came to the field-hut of the deceased Maung Tun Sein. They saw Maung Tun Sein warming himself near the fire-place inside the hut. So they sat down at a spot about five bamboo-lengths away to the east of Maung Tun Sein's hut. At about 3 a.m. he alone went to see whether Maung Tun Sein was asleep. He saw Maung Tun Sein awake, splitting bamboo in front of the fire-place. He came back to report to Maung Lat and Maung Nyunt, and they decided to murder Maung Tun Sein even though he might be still awake. He and Maung Nyunt went up the hut after taking the precaution to hide their *dahs* inside the *longyis* which they had wrapped round their bodies. Maung Lat waited from behind the hut. When Maung Tun Sein saw them, he asked them whence they had come. They replied that they had returned from Maung Nyunt's field after seeing to the irrigation of that field. He then suggested that Maung Tun Sein should sleep while they warm themselves near the fire. Maung Tun Sein then went to the platform where Maung Saw Maung was fast asleep. Maung Tun Sein tried to wake up Maung Saw Maung without success. Maung Tun Sein then lay himself down beside Maung Saw Maung. No sooner had Tun Sein done this, than he and Maung Nyunt set upon Saw Maung and Tun Sein. While Maung Nyunt was cutting Saw Maung he (Thaw Ka) tried to cut Tun Sein who wriggled in trying to avoid the blows. He thereupon cut Tun Sein in the region of the neck. Tun Sein ran out of the field-hut shouting: "တယ်တော်မူပါ" Tun Sein was chased by Maung Lat and himself and both of them joined in attacking Maung Tun Sein with their *dahs*. Tun Sein fell down and the three of them then returned

C.C.
1965MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

to the village where they arrived at about dawn. The *dashe* which he had borrowed from Kyin Sein was left on Kyin Sein's cart, Kyin Sein being still fast asleep.

As motive for the murder, Thaw Ka said that he was once leader of the gang of workmen engaged in picking groundnuts. Maung Tun Sein was instrumental in taking this work away from him and installing in his place one, Maung Hla Aung who was a richer man than he. That was why he was under a sense of grievance towards Tun Sein.

Maung Nyunt in Court retracted his statement, Exhibit "o". He did not elect to give evidence on behalf of his own defence. However, when examined as an accused person he said that the police first examined him after plying him with liquor. When he refused to talk the police officers took him in a launch, bound his hands and threw him into the water until he consented to speak about the murders of Maung Tun Sein and Maung Saw Maung as instructed by them.

Appellant Thaw Ka also did not elect to give evidence on behalf of his own defence. When examined as an accused, he said that the police illtreated him by pouring lime-water into his nose thus suffocating him, until at last he consented to give a confession as tutored by them. The confession which he gave was according to the instructions given to him by the police.

In support of his defence that he was illtreated and thus induced to give a confession appellant Thaw Ka cited three witnesses, namely, Maung Ba Kyi (DW 1), Maung Kyaw (DW 3) and Maung Thaug Tun (DW 4). Maung Ba Kyi whilst stating that Thaw Ka was in the same lockup with him at Singu police station while he was in custody, said he did not know anything about the alleged ill-treatment of appellant Thaw Ka. Maung Kyaw (DW 3) on the other hand, said that Thaw Ka was taken out every night between 10 and 11 p.m. to be examined and that he

was only brought back into the lockup after about one hour. He used to hear Thaw Ka's voice shouting "ကြောက်ပါပြီဗျ" He did not ask Thaw Ka what had happened to him because he was sorry for him. Maung Thaung Tun (DW 4) was more specific. He said that Thaw Ka used to be taken out at about 9 or 10 p.m. from the lock-up to be returned there about 5 or 10 minutes later. After his return appellant Thaw Ka used to tell him that he was beaten by the police after being questioned. This happened for three nights.

Now, apart from the discrepancy between Maung Kyaw and Maung Thaung Tun (DWs 3 and 4) as to the duration of the time for which Thaw Ka was taken out of the lock-up for the purpose of being subjected to third degree methods, there is a serious discrepancy between the evidence of Maung Thaung Tun and the statement of the accused Thaw Ka himself as to the manner of illtreatment by the police. According to Thaw Ka the police tried to suffocate him by pouring lime-water into his nose; according to Maung Thaung Tun (DW 4) Thaw Ka told him that he had been beaten successively for three nights.

From the statement of the police station officer U Hla Pe (PW 20) in cross-examination accused Thaw Ka when arrested did not make any confession. It was only on the morning his confession was recorded that he said that he would confess. This statement was relied upon by the learned Advocate for the appellant as indicating that Thaw Ka must have been subjected to torture in the meantime, and thus induced to confess. However, it is clear that Thaw Ka could not have been beaten up for three nights in succession, as he must have been if the defence witness Maung Thaung Tun be believed. When the Magistrate who recorded Thaw Ka's confession examined his body in the presence of two witnesses not a trace of any injury was found on him. So the evidence of the two

C.C.

1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

defence witnesses, Maung Kyaw and Maung Thaug Tun (DWs 3 and 4) is palpably untrue.

Then again, if the appellants Maung Nyunt and Thaw Ka could under torture be induced to make statements as instructed by the police, we do not see how there could be such clear contradictions between the statements of these two persons before the Township Magistrate, Singu, who recorded Exhibits "o" and "ω". In our opinion what really happened was that after Maung Nyunt had given a so-called confession exculpating himself, Maung Lat and Kyin Sein and entirely inculpating Thaw Ka, the latter decided to go one better and gave a confession fully inculpating himself, Maung Nyunt and Maung Lat. For some reason best known to himself he did not inculcate the 4th accused Maung Kyin Sein. Accordingly, we consider that the confession of appellant Thaw Ka was entirely voluntary in nature, although it is quite possible that he might have hoped by giving a full confession to become an approver in the case.

Regarding the statement of Maung Nyunt, Exhibit "o", it is clear that Maung Nyunt did not admit that he was in conspiracy with Thaw Ka and Maung Lat to murder Tun Sein as stated by Thaw Ka in his confession. Maung Nyunt also said that it was fear of instant death at the hands of Thaw Ka that compelled him, Maung Lat and Kyin Sein to accompany him to the field-hut of Maung Tun Sein. On arriving there the three of them remained some distance away from the hut while Thaw Ka alone went to commit the murder.

It is settled law that a confession must admit in terms the offence or at any rate, substantial portion of the facts which constituted the offence, and that no statement that contained exculpatory matter can amount to a confession if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed.

(See *Maung Han and others v. The King* (1) and *Chit Tin (a) Su Thi and one v. The Union of Burma* (2) where the late High Court of Judicature at Rangoon and the late Supreme Court of the Union of Burma cited with approval the dictum to the above effect of the Privy Council in the case of *Pakala Narayan Swami v. The King Emperor* (3).

C.C.
1965
—
MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

Applying this test, the statement of Maung Nyunt, Exhibit "o" was no confession at all. According to Maung Nyunt he was an unwilling spectator of a crime which he did not approve of; and it was held by the Judicial Commissioners, Oudh, in *Sarju Prasad v. Emperor* (4) that such an unwilling spectator is not an abettor of the crime which he was compelled to witness.

Even assuming for the sake of argument that the mere presence of Maung Nyunt and of the two other persons named by him near the scene of crime, was sufficient to constitute abetment of the murder of the deceased persons by Thaw Ka, section 94 of the Penal Code would be applicable. (See *Umadasi Dasi v. Emperor* (5) where it was held that having regard to section 94 of the Penal Code a person abetting murder because of threat of instant death to him cannot be convicted of the offence. (See also *Karu v. King Emperor* (6).

The so-called confession of Maung Nyunt being the sole foundation of the charge against him, the statement of his wife Ma Hsin Tan (PW 19) lending corroboration to the so-called confession is insufficient by itself to implicate Maung Nyunt. Regarding Ma Hsin Tan's evidence we shall discuss it later when we deal with the question of the corroboration of the retracted confession of the appellant Thaw Ka.

Now, it is settled law that although a retracted confession can form the basis of conviction of the maker

(1) (1947) R.L.R. 371.

(2) (1951) B.L.R. 142 (S.C.).

(3) 65. I.A. p. 66.

(4) A.I.R. (1914) Oudh. 262.

(5) I.L.R. 52. Cal. 112.

(6) I.L.R. (1937) Nag. 524.

C.C.
1965
MAUNG
THAW KA
AND ONE
●
THE UNION
OF BURMA.

thereof if the Court believes it to be true, and if it is found to have been made voluntarily, the ordinary rule of prudence is that some kind of corroboration is necessary in the case of a retracted confession unless the circumstances are exceptional. [See *The Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla and two others* (7) where the dictum in *The King v. Hla Maung* (8) was quoted with approval.]

Now, what are the corroborations in regard to the retracted confession of the appellant Thaw Ka? He said that while Maung Nyunt attacked Saw Maung who was fast asleep he attacked Maung Tun Sein who was fully awake and that Maung Tun Sein tried to escape the blows which were rained upon him. He also said that Maung Tun Sein on being cut on the neck ran out of the hut shouting for help “*တယ်တယ်တယ်*” and that thereupon he and Maung Lat jointly attacked him. The nature of the injuries found on the deceased Maung Tun Sein and the fact that Maung Tun Sein was found lying dead on the cart-track about three or four bamboo-lengths away from his field-hut corroborated Thaw Ka’s story on this point. Furthermore, the evidence of the Headman’s daughter Ma Nyo (PW 5) lent some corroboration regarding the deceased Maung Tun Sein’s shouts for help.

Next, the motive for the crime; this is corroborated by the evidence of U Hla Shin (PW 8), Maung Tun Ya (PW 12) and Maung Hla Aung (PW 13). The sum-total of their evidence is that there were two organizations of workers, one headed by the appellant Thaw Ka and the other headed by Hla Aung. The deceased Maung Tun Sein who had at first promised to engage Thaw Ka’s men broke his word and employed Hla Aung’s men. For this the appellant Thaw Ka was dissatisfied and according to U Hla

(7) (1958) BL.R. 92. (H.C.).

(8) (1946) R.L.R. 102.

Shin (PW 8) the deceased Maung Tun Sein told him that Thaw Ka had threatened him for this. According to Tun Ya (PW 12) he knew it for fact that Thaw Ka was dissatisfied with Maung Tun Sein, and actually came to a spot on the south of Thaw Ka's house and threatened as " သိရော့ပေါ့ကွာ ". That such a threat was made by Thaw Ka, who also used abusive words, appears in the evidence of Ma Khwe (PW 2), wife of the deceased Maung Tun Sein.

Next, regarding the exhibit *dashe* which the appellant Thaw Ka identified at the time he gave his confession as that which he had borrowed from Maung Kyin Sein; there is the evidence of Kyin Sein's wife Ma Hsin Kyi (PW 9) who produced it when the police station officer told her to produce the *dah* left behind by Thaw Ka. Ma Hsin Kyi also said that this *dashe* belonged to her husband Maung Kyin Sein. Furthermore, at the time of its seizure by the police some blood-stains were detected on this *dah*, and when sent to the Chemical Examiner for examination it was reported that blood was detected thereon although the quantity of blood was insufficient for further examination regarding its nature, Exhibit "၆".

Then, there is the evidence of U Pyi (PW 4) showing that early in the morning of the 12th *lasan* of *Tagu* 1325 B.E. when the murder took place he was on his way from Kaingdaw North village to Nyaungwan when he saw the appellant Thaw Ka at a spot midway between Kaingdaw North village and the deceased Maung Tun Sein's hut. He could recognize Thaw Ka because the latter came sufficiently close to his cart; but he could not recognize the three other persons who were proceeding towards Kaingdaw North village at the same time as they were far away from him. This fact will show that the appellant Thaw Ka was up and about early that morning and was found at a spot where he would be if he was returning after committing murder at Tun Sein's hut.

C.C.
1965
—
MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

The above circumstances are in our opinion sufficient corroboration of the retracted confession of the appellant Thaw Ka to warrant his conviction for the offence of the murder of the deceased Maung Tun Sein and abetment of the murder of deceased Saw Maung. As already observed above it has been laid down in *The Union of Burma v. Ah Hla* (a) *Maung Hla and two others* (7) following the decision in *The King v. Hla Maung* (8) that in the case of a retracted confession some kind of corroboration is necessary. It is impossible to lay down any hard and fast rule as to what constitutes sufficient corroboration of a retracted confession. It must depend on the peculiar circumstances of each case.

The learned Advocate for the appellants has commented upon the divergence between the so-called confession, Exhibit "o" of the appellant Maung Nyunt and the confession Exhibit "oo" of the appellant Thaw Ka and said that in view of this divergence Thaw Ka's confession stands contradicted. In this connection we must say that while it is true that if two confessions which are entirely inculpatory in nature in so far as the confessors are concerned, are divergent in material particulars, it would be a matter for serious consideration whether one or the other, or both these confessions should be rejected as untrue. However, when as in the case now under consideration the so-called confession of Maung Nyunt is entirely exculpatory while the confession of Thaw Ka fully inculpatory not only himself but his co-accused Maung Nyunt and Maung Lat, it will indeed be surprising if there are no divergencies between these two statements. Therefore, this contention of the learned Advocate for the appellants cannot be allowed to prevail.

Apart from the corroboration already mentioned above we consider that the evidence of Ma Hsin Tan, wife of the

appellant Maung Nyunt also affords considerable corroboration of the retracted confession of the appellant Thaw Ka. According to this witness, at about sunset on the day before the murders of Maung Tun Sein and Maung Saw Maung were discovered Thaw Ka came to her house and took away her husband Maung Nyunt. As Maung Nyunt did not return although two-pots' boiling time had elapsed she followed him to the house of Thaw Ka's father U Mye. There she saw U Mye, Thaw Ka, Kyin Sein and her husband Maung Nyunt drinking liquor together. Later, all of them left in a northerly direction. She came home to sleep that night alone. Early in the morning her husband Maung Nyunt returned home. She could get a peculiar smell from him so she got up to look. She saw two spots of blood on his banian.

Now, this witness was examined by the police on the 16th April, 1964. She did not then mention about the blood-stains. She shifted from Kaingdaw North village after the occurrence of this case and went to work at Thabeikkyin so the police could not cite her as a witness. She was however informed by a villager U Maung Gale (PW 14) that her evidence would be needed. She, therefore, came to Court to give her evidence.

Regarding this witness, the defence had suggested to her in cross-examination that after her husband Maung Nyunt was arrested by the police she took another husband. She denied this allegation and no evidence was given on behalf of the defence to contradict her on this point. Therefore, if Ma Hsin Tan be believed—and we see no reason for discrediting her story—Maung Nyunt was with appellant Thaw Ka that evening; he did not return home that night and when he returned home early the next morning he was blood-stained. These facts fit in with Thaw Ka's confession that Maung Nyunt was an accomplice in the murder of Maung Tun Sein and that

C.C.
1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

Maung Nyunt himself had actually cut Maung Tun Sein's nephew Saw Maung.

Now, although Thaw Ka's confession is good evidence so far as he himself is concerned, it can only be taken into consideration against his co-accused Maung Nyunt if the other evidence on record is sufficient to establish *prima facie* that Maung Nyunt had also committed the crime. This was the dictum in *Khaw Taw and one v. The Union of Burma* (9) which was affirmed in *The Union of Burma v. Ah Hla (a) Maung Hla* (7). There is, in our opinion, no *prima facie* case against Maung Nyunt as the statement, Exhibit "o" made by him before the Township Magistrate, Singu, being entirely exculpatory in nature is not admissible in evidence against him, and the statement of his wife Ma Hsin Tan (PW 19), taken by itself does not establish a *prima facie* case of murder as against him.

Nevertheless, in our opinion, Ma Hsin Tan's testimony can be taken into consideration in corroboration of the retracted confession of Thaw Ka so as to lend assurance to it, as against Thaw Ka himself. In this connection the case of *Umadasi Dasi v. Emperor* (5) already cited above affords an analogy. There it was held that although as a general rule a charge of abetment fails if the substantive offence is not established against the principal there may be an exception where a substantive offence was undoubtedly committed and there is evidence, such as a retracted confession by the abettor, on which the jury might have found, as against him, that the offence was committed by the principal, though, as against the latter, the confession would be insufficient for a conviction of murder. In the present case, although Maung Nyunt must be acquitted because Thaw Ka's confession as against him cannot be used to convict him, the fact appearing in Thaw Ka's confession that Maung Nyunt also committed

murder of Saw Maung is corroborated by the testimony of Maung Nyunt's own wife, Ma Hsin Tan.

For these reasons we would set aside the conviction and sentence of Maung Nyunt and direct that he be acquitted and released. As for appellant Thaw Ka, we will confirm his conviction for the premeditated murder of Maung Tun Sein and abetment of the murder of Saw Maung and the sentence of death thereunder and direct that his appeal be dismissed.

C.C.
1965

MAUNG
THAW KA
AND ONE
v.
THE UNION
OF BURMA.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.† C.C.
1965

Feb. 4.

OM RAO AHIR (APPELLANT)

V.

NOOR MOHAMED KHAN (RESPONDENT).*

Warrant of arrest for non-payment of money decreed—when can be made. o. 21, r. 37, Civil Procedure Code. Enquiry under o. 21, r. 40—can be made without arrest.

The arrest of a judgment debtor under o. 21, r. 37 of the Civil Procedure Code, is only a means to ensure his attendance in Court. It is not an end in itself.

Thus where the judgment-debtor is not only not absconding but has actually appeared before the Court to plead for time, a warrant of arrest cannot be issued against him.

The impression of the trial judge that he could make an enquiry as envisaged in o. 21, r. 40 only after the Appellant was brought to Court under arrest, is entirely mistaken.

Kyaw Htoon for the appellant.

M. Ahmed for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Om Rao Ahir, the judgment-debtor in Civil Suit No. 881 of 1962 is against the order of the learned 3rd Judge of the City Civil Court, Rangoon, dated the 29th October 1964, in his Civil Execution No. 409 of 1964 directing that a warrant of arrest should be issued to the appellant under Order 21, Rule 37 (1) of the Civil Procedure Code. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:—On the 5th of November 1962, the respondent Noor Mohamed Khan obtained an *ex parte decree* against the appellant Om Rao Ahir for a sum of K 1,382.70 with costs thereon. On the 14th of November 1962, the respondent asked for

* Civil Misc. Appeal No. 47 of 1964, against the order of the 3rd Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Execution No. 409 of 1964.

execution of the decree by the arrest and detention in civil prison of the appellant and a notice was issued under the proviso to Order XXI, Rule 37 (1). It was in Civil Execution Case No. 1298 of 1962. The appellant then applied to the Court to allow him to pay the decretal amount by monthly instalment of K 15 and on the 30th of January 1963, the appellant was ordered to pay the decretal amount by monthly instalments of K 60. On the same date Civil Execution No. 1298 of 1962 was closed. Apparently, the appellant was unable to go on paying instalment rates as ordered. He therefore made another application dated the 10th of April 1963 asking the Court to reduce the monthly instalments to K 25. After due notice to the respondent the Court ordered on 31st May 1963 that the decretal amount should be paid by monthly instalments of K 50 failing which execution would proceed against the appellant as prayed for by the respondent without notice to the appellant. On the 16th of January 1964, the appellant filed yet another application for reduction of the monthly instalments. After due notice the Court ordered on the 1st of April 1964 that the appellant must pay the decretal amount by monthly instalments of K 40. This also the appellant had apparently failed to do regularly so that on the 28th of May 1964, the respondent filed an application for execution by arrest and detention in civil prison of the appellant after issue to him of a notice. Accordingly, a notice returnable on the 9th of June 1964 was issued. On the 31st of July 1964, the appellant filed yet another application for time saying that he would pay the instalments regularly in future and that in the meantime he should not be arrested. The application for time by the appellant and the application for execution of the decree by arrest of the appellant and his detention in civil prison were considered simultaneously. In the course of these proceedings the appellant himself appeared in person before the Court on

C.C.
1965
—
OM RAO
AHIR
v.
NOOR
MOHAMED
KHAN.

C.C.
1965
OM RAO
AHIR
v.
NOOR
MOHAMED
KHAN.

the 21st August 1964 and on the 24th August, 1964. After hearing objections against each other's application the Court passed the order now appealed against for the arrest of the appellant. It would seem that the learned 3rd Judge of City Civil Court was under the impression that he could only make an enquiry as envisaged in Order 21, Rule 40 of the Civil Procedure Code after the appellant was brought to Court under arrest. In this he was entirely mistaken.

Now, Order XXI, Rule 37 of the Civil Procedure Code reads as follows :

“ 37 (1) Notwithstanding anything in these rules, where an application is for the execution of a decree for the payment of money by the arrest and detention in the civil prison of a judgment-debtor who is liable to be arrested in pursuance of the application, the Court shall, instead of issuing a warrant for his arrest, issue a notice calling upon him to appear before the Court on a day to be specified in the notice and show cause why he should not be committed to the civil prison :

Provided that such notice shall not be necessary if the Court is satisfied, by affidavit or otherwise, that, with the object or effect of delaying the execution of the decree, the judgment-debtor is likely to abscond or leave the local limits of the jurisdiction of the Court.

(2) Where appearance is not made in obedience to the notice, the Court shall, if the decree-holder so requires, issue a warrant for the arrest of the judgment-debtor.”

It is clear that in the case now under consideration the appellant had already appeared before the Court in answer to the notice issued to him to show cause why he should not be committed to civil prison. In fact, he asked the Court for time to allow him to pay the decretal amount by instalments. If the learned 3rd Judge of the City Civil Court considered that no further time should be given he should proceed to make the enquiry envisaged in Order XXI, Rule 40, Civil Procedure Code. His order for the issue of

a warrant for the arrest of the appellant at this stage of the proceedings is entirely misconceived. Besides, from the proviso to Rule 37 (1) Order XXI of the Civil Procedure Code a warrant of arrest can only be issued if the Court is satisfied that the judgment-debtor with the object of delaying the execution of the decree is likely to abscond or leave the local limits of the jurisdiction of the Court. In the present case the appellant is not only not absconding but is actually before the Court to plead for time. In this connection, it should be borne in mind that the arrest of a judgment-debtor under Order XXI, Rule 37 is only a means to ensure his attendance in Court. It is not an end in itself.

For these reasons I would set aside the order of the learned 3rd Judge of the City Civil Court, Rangoon, for the issue of the warrant of arrest of the appellant and direct him to proceed with the respondent's application for execution according to law in the light of the remarks made above. There will be no order as to costs of this appeal.

C.C.
1965
OM RAO
AHIR
v.
NOOR
MOHAMED
KHAN.

ORIGINAL CIVIL

*Before U Kyaw Zan U, J.*C.C.
1965

May 18.

IN THE MATTER OF THE ESTATE OF P. SOORIAH (a)
P. SURAYA NARAYANA MURTHY

v.

MA KHIN THEIN (PETITIONER).*

Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, 1954, s. 20 (1)—when a couple living together is deemed to be husband and wife. Photostat copy of deed—when inadmissible. Second wife—right to grant of Succession Certificate. Provident fund moneys—nomination of first wife by deceased—when invalid—effect of provisions of the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, 1954.

The Applicant, a Burmese Buddhist woman, had applied for a Succession Certificate in respect of the estate of the deceased, her husband, and which estate was comprised of Provident Fund, balance salaries and other moneys. The said deceased was an Indian Hindu who had died at Rangoon on 10th April 1964 and also had an Indian widow in India.

The Application was contested by the mother (and agent) of the said Indian widow, on the ground that the Applicant in any case had been divorced from the deceased, as per photostat copy of a deed dated 3rd December 1962.

Held : As there is evidence on record to show that the couple had lived together as husband and wife, and had been recognised as such according to Burmese Buddhist law, they must be deemed to be husband and wife under s. 20 (1) of the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act of 1954.

Regarding the question whether there was a divorce by mutual consent, there is no proof that the thumb impression on the deed is that of the Applicant. The photostat copy cannot be admitted in evidence, as the original deed was not produced, and no evidence was given under s. 65 (c) of the Evidence Act to show that it had been destroyed or lost.

Maung Thein Zan and one v. The Union of Burma, (1956) B.L.R. 303, H.C., referred to and followed.

The Applicant must therefore be deemed at least to be the second wife of the deceased, and has *prima facie* a clear title to the succession. The question as to who has a superior title will have to be established by a regular suit.

Held further : Regarding the question of the nomination of the widow in India as the recipient of the Provident Fund Moneys, the said nomination.

* Civil Misc. No. 77 of 1964.

appears to be valid under s. 5 of the Provident Funds Act, 1925, but it can have no effect in view of the relevant provisions of the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, 1954. Under the latter Act, the Burmese Buddhist law is made applicable to cases where a Burmese Buddhist woman takes a non-Buddhist as a spouse, regarding questions of marriage, succession and inheritance. Under Burmese Buddhist law, such nomination has been held to be invalid as a testamentary disposition.

Daw Saw Yin v. Maung Kyi, (1962) B.L.R. 227, and *Ma Nu v. Ma Gun*, (1924) I.L.R. 2 Ran. 388, referred to.

Ma Kyway v. Ma Mi Lay and another, (1928) I.L.R. 6 Ran. 682, referred to and distinguished.

A succession certificate will therefore be issued to the Applicant.

Dutt and Kyi Kyi Win for the petitioner.

Shwe Baw for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application of Ma Khin Thein, a Burmese Buddhist woman, for a Succession Certificate in respect of the estate comprising of Provident Fund, balance salaries and other moneys amounting to K 15,400.00 of P. Sooriah (a) P. Narayana Murthy, an Indian Hindu who died at Rangoon on 10th April 1964 on the ground that she as the widow of the deceased is a fit and proper person to obtain the certificate. She has two minor children by the deceased who also left behind an Indian widow in India with two children.

The Indian widow P. Rajamma through her mother and agent S. Janakamma opposes the application on the ground that the alleged marriage between the applicant and the deceased was not subsisting at the time of the death of the deceased on account of their mutual divorce effected on 3rd December 1962 as per Exhibit No. 1, photostat deed. The applicant denies any knowledge of the said deed.

According to the applicant she had been married to the deceased about ten years ago and has now two children by him living with her aged eight and six years. In the Social Security Board Death Certificate of the deceased

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
THE ESTATE
OF
P. SOORIAH
alias
P. SURAYA
NARAYANA
MURTHY
v.
MA KHIN
THEIN.

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
THE ESTATE
OF
P. SOORIAH
alias
P. SURAYA
NARAYANA
MURTHY
v.
MA KHIN
THEIN.

(Exhibit ၈) she is shown as his wife. The Local Administrative Committee also testifies as per Exhibit “၈” that she is the widow of the deceased. The Exhibit “၈” is the household list issued by the National Registration Department showing the names of the deceased and the applicant besides those of the two children. U Aung Lwin (PW 1), a member of the Committee who had lived close to the couple has proved Exhibit “၈”.

The respondent who is an Indian national deposed that her daughter and the deceased evacuated to India at the beginning of the war and got married there. Admittedly, she was not present at their marriage. Her daughter never returned to Burma. According to her she too has two children by the deceased living in India. She said the deceased showed her an original divorce deed on 3rd December 1962 on which she saw three signatures in English and one in Burmese and also a thumb impression, but she did not say whose they were. She could not read it as it was in Burmese but she said it was explained to her by the deceased who gave her a photostat copy (Exhibit No. 1). She stated that she did not take out the death certificate or the dead body from the hospital, but she admitted that she saw the applicant there. She further admitted that whenever she visited the deceased at the hospital she saw the applicant. M. A. Dawson (DW 4), the Chief Cashier of the Strand Hotel under whom the deceased had worked as an accounts clerk stated that the deceased had given him a deed which he could not read for safe custody but he (deceased) used to take it back very often. He said the deceased had nominated his Indian wife to be the beneficiary of his provident fund but he saw a Burmese woman, meaning the applicant with the deceased when he was ill and when he was in the hospital. According to Tan Ein Paw (DW 5), the accountant of the Strand Hotel the nomination was made some eight years ago as per Exhibit No. 2. U Aye Maung (DW 3), the

Chairman of the Local Administrative Committee who lives close to the couple identified the applicant as the widow of the deceased. He recognized her as such and issued the cooking oil pass to her. He also testified that the deceased's landlord returned the deposit amounting to K 1,000 to her after the death of the deceased in his presence.

The learned Counsel for the respondent contended that since there was no registration of the marriage under the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act (Act No. 32 of 1954) the marriage was invalid, but subsection (1) of section 20 of the said Act says:

“(၁) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သည့် ယောက်ျားတစ်ဦးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမတစ်ဦးတို့ ပေါင်းဖက်နေထိုင်ပြုမူကြပုံသည် အကယ်၍ ထိုသူနှစ်ဦးလုံး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မြန်မာလူမျိုးချည်း ဖြစ်ခဲ့သော်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မွေသတ်အရလင်မယားအရာ မြောက်မည့် ပေါင်းဖက်နေထိုင် ပြုမူကြပုံမျိုး ဖြစ်လျှင်၊ ထိုသူတို့သည် ထိုသူ့ပေါင်းဖက်ကပင်ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ပြင်၊ ထိုသူတို့သည် ဤအက်ဥပဒေအရ ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်ဟုလည်း မှတ်ယူရမည်။”

As there is evidence on record to show that the couple had lived together as husband and wife and been recognized as such according to Burmese Buddhist Law they must be deemed to be husband and wife under the aforesaid Act. I do not quite understand why the photostat copy of the divorce deed (Exhibit No. 1) was relied upon by the respondent, if the marriage was not valid. The respondent herself has recognized the applicant as the wife of the deceased. There is clear evidence to show that the applicant was seen at his side when he was ill. If the marriage was invalid there was no reason why she should be with him till the end. The Death Certificate and the household list are in favour of the applicant. The Local Administrative Committee also supports her and clearly recognizes her as the widow of the deceased.

Another important point is whether there was a divorce by mutual consent. U Ba Thein (DW 2) a bar licensee

C.C.
1965
IN THE
MATTER OF
THE ESTATE
OF
P. SOORIAH
alias
P. SURAYA
NARAYANA
MURTHY
v.
MA KHIN
THEIN.

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
THE ESTATE
OF
P. SOORIAM
alias
P. SURAYA
NARAYANA
MURTHY
v.
MA KHIN
THEIN.

deposed the deceased and a Burmese woman came to him but while the woman stayed outside the bar the deceased brought in a deed typed in Burmese on a revenue stamp paper already signed by him (deceased) with a thumb impression on it. The witness and two other persons signed the deed as attesting witnesses but he did not read it properly. He never saw the woman put her thumb impression on the deed but he said he could make out the signature of the deceased who used to come to his bar for a few drinks on his return from work. His evidence is not satisfactory. He never saw the deceased and the applicant sign or affix the mark on the deed. There is no proof that the thumb impression on the deed is that of the applicant. The original deed was not produced and no evidence was given under section 65 (c) of the Evidence Act to show it has been destroyed or lost. Hence the photostat copy (Exhibit No. 1) cannot be admitted in evidence. *Maung Thein Zan and one v. The Union of Burma* (1).

When the respondent has failed to prove the alleged divorce and has not also succeeded in proving that the marriage was not subsisting at the time of the death of the deceased the applicant must be deemed at least to be the second wife of the deceased at the time of his death. *Prima facie* the applicant has a clear title to the succession. The question as to who has a superior title will have to be established by a regular suit. The respondent did not file a cross application for the certificate and since she is not a rival claimant it is unnecessary to decide who has the preferential claim to the certificate.

It is true that his Indian widow had been nominated in 1957 by the deceased as per Exhibit No. 2 to receive his money in his Provident Fund and this nomination appears to be valid under section 5 of the Provident Funds Act, 1925, but since the deceased was governed by the provisions

(1) (1956) B.L.R. 303 (H.C.).

of the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, 1954, the point for determination now is whether this nomination has any effect. Section 4 of the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act reads as follows:

C.C. 1965
IN THE MATTER OF THE ESTATE OF P. SOORIAH alias P. SURAYA NARAYANA MURTHY o. MA KHIN THEIN.

“၄။ ။ အခြားတည်ဆဲ တရားဥပဒေများတွင်သော်၎င်း၊ တရားဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာရှိသောဓလေ့ထုံးစံများတွင်သော်၎င်း၊ မည်သို့ပင်ဆန့်ကျင်လျက်ပါရှိနေကာမျှ ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမနှင့် ထိုမိန်းမ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်သော လင်ယောက်ျားတိုင်းအပေါ်၌ အာဏာ သက်ရောက်ရမည်။”

So far as their succession is concerned section 26 of the said Act says:

“၂၆။ ။ ဤအက်ဥပဒေအရထိမ်းမြားကြသူတို့၏ သို့တည်းမဟုတ်ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်ဟု မှတ်ယူခြင်းခံရသူတို့၏ အမွေဆက်ခံမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ကိစ္စအားလုံးကိုသို့သူတို့နှင့် ထိုသူတို့၏မိသားစုအားလုံးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မြန်မာလမျိုးချည်းဖြစ်ဘိသကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရမည်။”

ဒေါ်စောရှင်နှင့် မောင်ကြည် (ခေါ်) ကျောက်ကမ္မန်ပါ (၃) (2).

They are thus governed by the Burmese Buddhist Law. Sub-section (1) of section 24 of the Act is also to the same effect so far as their ownership of properties is concerned. Now Burmese Buddhist Law recognizes no form of succession other than intestate succession. The disposition in the instant case in the guise of nomination must be held to be void as contravening the fundamental principles of the Burmese Buddhist Law. In *Ma Nu v. Ma Gun* (3) it was held that the nomination of a person for the payment of the money in a Provident Fund on the death of the subscriber was a testamentary disposition, and invalid where the subscriber was a Burman Buddhist, but in *Ma Kyway v. Ma Mi Lay and another* (4) which was a later

(2) (1962) B.L.R. 227. (C.C.). (3) (1924) I.L.R. 2 Ran. 288. (4) (1928) I.L.R. 6 Ran. 682.

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
THE ESTATE
OF
P. SOORIAH
alias
P. SURAYA
NARAYANA
MURTHY
v.
MA KHIN
THEIN.

case the decision in *Ma Nu v. Ma Gun (supra)* was referred to and it was held the provisions of section 5 of the Provident Funds Act, 1925 which came into force on the 1st of April 1925 enabled the Burman Buddhist to make a valid nomination, though such nomination, being in the nature of a testamentary disposition, is prohibited by his personal law. I may remark here that when the Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, 1954, which came into force only on the 23rd of April 1954 was enacted, the Legislature must be fully aware of or at least be presumed to know the decision in *Ma Kyway v. Ma Mi Lay and another* and the Provident Funds Act, 1925. The Buddhist Women Special Marriage and Succession Act, as pointed out above, makes the Burmese Buddhist Law applicable to cases where a Burman Buddhist Woman takes a non-Burman Buddhist as her spouse and the questions of marriage, succession and inheritance respecting them are involved. The authority laid down in *Ma Nu v. Ma Gun (supra)* must therefore be held to be applicable to the present case.

In the circumstances the application is allowed with costs. The certificate will be issued to the applicant Ma Khin Thein on furnishing security in the sum of K 15,500 with two sureties to the satisfaction of the Registrar of the Original Side. Advocate's fee five gold mohurs.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

U KYAW LIN (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Mar. 6.

Criminal Procedure Code s. 517—disposal of property regarding which offence has been committed—Sale proceeds of stolen property—whether stolen property s. 410 Penal Code.

The respondent who had bought certain stolen gold bars had converted the said bars into jewelleries and had sold them after such conversion. The proceeds of the sale of these jewelleries were later seized by the police with other stolen property. The money seized was returned to the complainant.

Held: The money which was seized and returned to the complainant could not be considered as stolen property, as money obtained by the sale of stolen properties cannot be considered to be stolen property as defined in s. 410 of the Penal Code.

The learned Judge had no power to order its disposal under s. 517 of the Code of Criminal Procedure which only deals with disposal of property regarding which an offence has been committed.

Public Prosecutor v. India China Lingiah and others, (1954) Criminal Law Journal, 583, referred to.

Ba Pe (Government Advocate) (Mandalay) for the applicant.

Respondent in person.

U SAN MAUNG, J.—This application by Sao Sam Hpon is against the order of the learned Additional Sessions Judge, Taunggyi, in his Criminal Regular Trial No. 1 of 1962 by which the learned Judge ordered the return to U Kyaw Lin the sum of K 5,040 which the learned Judge held were received by the confessing accuse Ei Nawn (a) Nan Lon from U Kyaw Lin for the sale of two bars of gold and one gold belt.

* Criminal Revision No. 7 (B) of 1963; Review of the order of the Additional Sessions Judge of Taunggyi dated the 17th December 1962, passed in Criminal Regular Trial No. 1 of 1962.

C.C.
1965
UNION OF
BURMA
v.
U KYAW
LIN.

The facts have been fully dealt with by me in the connected Revision Case No. 6 (B) of 1963 in which the applicant Sao Sam Hpon asked the Court to set aside in revision the order discharging Nan Kyein Kham. It would appear that on the 27th October 1961 the police seized from the house of U Kyaw Lin (PW 8) not only the gold belt which was identified as stolen property, but also K 5,670 which U Kyaw Lin admitted was the proceeds of the sale of two bars of gold sold to him by Ei Nawm (a) Nan Lon which he had sold after converting them into articles of jewellery. This sum of money was directed by the Additional Sessions Judge to be returned to Sao Sam Hpon, while the various sums of money aggregating K 5,040 which were traced to the possession of Ei Nawm (a) Nan Lon were directed to be returned to U Kyaw Lin as these were the sums which U Kyaw Lin had paid for the purchase of the gold bars and gold belt, to Ei Nawm (a) Nan Lon. In fact, what would have been a proper order to pass was to have directed the sum of K 5,040 to be returned to Sao Sam Hpon and the sum of K 5,670 seized from U Kyaw Lin to be returned to him. This sum of K 5,670 cannot be considered to be stolen property.

In this connection, I need only cite the case of the *Public Prosecutor v. India China Lingiah and others* (1). There the learned Single Judge of the Madras High Court cited with approval the following passage from the judgment of a Bench of the Bombay High Court in Criminal Appeal No. 1847 of 1942. It reads:

“It is necessary to prove that the property, which is produced is the property which was stolen, but it need not necessarily be produced in the form which it possessed when it was stolen. If a gold necklace is stolen, and exchanged for another necklace or a bullock, it is obvious that the second necklace or bullock is not the stolen property. But, if the gold necklace is melted down and converted into an

(1) (1954) Criminal Law Journal, 583.

ingot it does not cease to be the same gold as was in the necklace. What was stolen was gold in the form of a necklace, and what is produced is the same gold in the form of an ingot."

C.C.
1965
UNION OF
BURMA
v.
U KYAW
LIN.

Following this decision the learned Judge held that the money obtained by the sale of stolen properties cannot be considered to be stolen properties as defined in section 410 of the Penal Code, although when a gold jewellery is stolen the ingot obtained by melting down this jewellery may be considered to be stolen property.

The sum of K 5,670 seized from U Kyaw Lin not being stolen property, the learned Additional Sessions Judge had no power to order its disposal under section 517 of the Criminal Procedure Code which only deals with disposal of property regarding which an offence has been committed.

However, as in this case U Kyaw Lin to whom a sum of K 5,040 had been given does not complain about the seizure of K 5,670 and the return thereof to Sao Sam Hpon. Therefore, I see no reason for interference of the order of the learned Additional Sessions Judge directing that K 5,040 be given to U Kyaw Lin and K 5,670 be given to Sao Sam Hpon.

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

U AYE MAUNG (APPLICANT)

v.

DAW AYE AYE SHWE (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Sept. 26.

Guardian—meaning of—under Guardian and Wards Act. Application by father of minor children under s. 25—when maintainable.

Held: A “guardian” under s. 25 of the Guardian and Wards Act, need not necessarily be a statutory guardian, but includes a natural or even a *de facto* guardian.

Accordingly, a father of minor children can apply for the custody of such children under s. 25 of the Guardian and Wards Act, although he is not a statutory guardian appointed by the Government under s. 7 of the said Act.

Hla Pe (2) (Advocate) for the applicant.

Sein Hla and *Daw Thuang Tin* (Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The applicant filed this application under section 25 of the Guardians and Wards Act against his wife for the return of their two minor children Ma Thawda Aye, aged about four years and nine months, and Ma Hla May Aye, aged about three years and eight months, who were alleged to have been removed from his custody by the wife, who has filed an application in the Court of the 5th Additional Magistrate, Rangoon against him for maintenance of the said two minors being Criminal Miscellaneous Case No. 19 of 1964, which is now pending. The parties are Burmese Buddhists and it seems no one has taken proceedings in Court to be appointed guardian of the minors under the Act.

A preliminary objection has been raised by the wife that the applicant not being a statutory guardian appointed

* Civil Misc. No. 49 of 1964.

by the Court under section 7 of the Act cannot apply under section 25 of the said Act. I shall therefore have to confine myself to the question whether the application is maintainable or not without going into the merits of the application. The section does not say whether it means a statutory, natural or *de facto* guardian. The word "guardian" is used in wide sense. In section 4 (2) of the Act it is defined as "a person having the care of the person of a minor or of his property, or of both his person and property." It therefore relates to guardians generally. "A guardian" in section 25 need not necessarily be a statutory guardian, but includes a natural or even a *de facto* guardian.

The point for consideration therefore is whether the applicant can make this application under section 25 of the Act for the return of the minors who were alleged to have been removed from his custody by his wife, the mother of the minors. Any person "having the care of the person of a minor" is a "guardian" under section 25 read with section 4 (2) of the Guardians and Wards Act. Guardianship is unknown to the personal law of the Burmese Buddhists. It is governed solely by the Guardians and Wards Act. There is no dispute that the wife left the husband taking away the two minors from the latter. Setting aside the order of the lower Court that the applicant who was the father of the minor claiming to be her natural guardian must first get himself appointed or declared guardian by the Court before he applied for the custody of the minor under section 25 of the Guardians and Wards Act the High Court of Bombay in *Dayabhai Raghunathdas v. Bai Parvati and another* (1) held that an application under section 25 could be made by a guardian, who need not be a certificated guardian. In *Ulfat Bibi v. Bafati* (2) it was held the expression "guardian" used in section 25 is not confined to statutory guardians, but includes the

C.C.
1965
U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
AYE SHWE.

(1) I.L.R. 39 Bom. 438.

(2) I.L.R. 49 All. 773.

C.C.
1965

U AYE
MAUNG

DAW AYE
AYE SHWE.

lawful guardian, such as the father, and the custody referred to in that section includes both constructive as well as actual custody. Following these two authorities and dissenting from the authority of its own Court in *Sydney Hugh McSweeney v. Margaret Arbuthnot* (3) the Calcutta High Court in *Jiban Krishna Dutta and another v. Sailendra Nath Shee and another* (4) held that the word "guardian" used in section 25 applies to any guardian, testamentary, certificated, natural or *de facto*. In *Zynab Bi (a) Bibijun v. Mohammad Ghouse Mohideen* (5) where the father was alleged to have taken away his two minor children from the residence of their mother it was held that to entitle a guardian to apply for custody of a minor under section 25 it is not necessary that the mother should show that she is a legal or natural guardian of the minor and that it is sufficient if she shows that she is a person having the care of the person of the minor. In the instant case since the minors and their mother were living with the applicant (father) when the minors were alleged to have been removed by their mother the applicant being *pater familias* must be deemed to be in custody of the minors having the care of their persons, and as such I hold that he can make the present application under section 25 of the Guardians and Wards Act. I make no order as to costs.

(3) A.I.R. (1931) Cal. 563.

(4) A.I.R. (1946) Cal. 272.

(5) A.I.R. (1952) Mad. 284.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, J.

U BA SEIN AND ONE (PETITIONERS)

v.

THE COLLECTOR OF RANGOON (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Apr. 1.

Land Acquisition Act—s. 19—reference by the collector—notification under sub-s. (1) of s. 4 of the Land Acquisition Act for acquisition of a piece of land for the National Housing and Development Board—another notification in respect of the same piece of land under s. 19, sub-s. (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act, 1951 read with s. 6 of the Land Acquisition Act—whether the compensation should be calculated on the basis of s. 23, sub-s. (1) and (2) of the Land Acquisition Act or as directed in s. 28A of the National Housing and Development Act.

A piece of land was required by the National Housing and Development Board, Rangoon, for the purpose of erecting a building to house the automatic telephone installation belong to the Department of Telecommunication of Burma. Notification No. 590, dated 15th December 1955 was issued by the Deputy Secretary of the Finance and Revenue Department and was purported to be made under sub-s. (1) of s. 4 of the Land Acquisition Act. However, on the 5th October 1956 a new notification was issued in respect of the same land by the Additional Secretary of the Ministry of Finance and Revenue and was purported to have been issued under s. 19, sub-s. (1) and (2) of National Housing and Development Board Act. In the proceedings which follow, the Collector awarded compensation to the Owners who accepted it under protest.

Held : There was nothing to prevent the Government from issuing a fresh notification under s. 19, sub-s. (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act 1951, as has been done in the case now under consideration. The second notification must, by necessary implication, be considered as having cancelled the first.

Held Further : Under s. (1) of the National Housing and Development Act, 1951, the President of the Union of Burma can, at the instance of the Board, acquire land for the use of the Board. Sub-s. (2) of s. 9 enacts that in respect of such acquisition the provisions of the Land Acquisition Act, 1894, will apply *mutatis mutandis* and as amended thereby. Among the amendments are the deletion of the first clause to sub-s. (1) of the s. 23 relating to the market value of the land at the date of the publication of the notification under s. 4, sub-s. (1) and sub-s. (2) relating to the award of 15 per cent of the market value in consideration of the compulsory nature of the acquisition. If these two amendments were to stand alone, clause second to sub-s. (1) of the s. 23

* Civil Misc. No. 140 of 1963.

C.C.
1965
**U BA SEIN
AND ONE**
v.
**THE
COLLECTOR
OF RANGOON.**

of the Land Acquisition Act would remain intact in so far as acquisition of land for the National Housing Board is concerned. However, s. 28A of the National Housing and Development Board Act, 1951, is specific in that notwithstanding anything contained in other acts or in this Act, compensation must be calculated as directed in s. 28A.

U Ba Gyan for the petitioners.

U Toe Maung (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 19 of the Land Acquisition Act, 1894, by the Collector of Rangoon arises out of his Land Acquisition Proceedings No. 8/54-55. The facts giving rise to the reference are briefly these:

A piece of land measuring 0.274 acre situated in *Yatkwet* No. 16-D. 2 of Rangoon East Circle was required by the National Housing and Development Board, Rangoon, for the purpose of erecting a building to house the automatic telephone installations belonging to the Department of Telecommunications of Burma. Accordingly by Notification No. 590, dated the 15th December 1955 issued by the Deputy Secretary of the Finance and Revenue Department it was notified that the President of the Union of Burma required this land for the aforesaid purpose. This notification was purported to be made under subsection (1) of section 4 of the Land Acquisition Act. The Collector of Rangoon was appointed by the President to perform the functions of the Collector under the Act and it was further mentioned in the notification that the provisions of section 5 (a) should not apply to the proceedings.

On the 5th October 1956, however, a new notification No. 444 was issued by the Additional Secretary of the Ministry of Finance and Revenue. It was in respect of 0.208 acre of land in *Yatkwet* No. 16-D. 2 of Rangoon East Circle and it is common ground that this area was part of the area of 0.274 acre which was the subject-matter of the

previous Notification No. 590 issued by the same department. By this new notification it was purported to have been issued under section 19, sub-sections (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act, 1951 (Act No. 63 of 1951) read with section 6 of the Land Acquisition Act, 1894. It was mentioned that the President of the Union of Burma had declared that the aforesaid land was required for a public purpose by the National Housing and Development Board in order to erect a building for the purpose of housing the automatic telephone installations, that the Collector of Rangoon was appointed Collector under the Act, and that under section 17 (1) of the Land Acquisition Act, the President had directed the Collector to take possession of the land after the expiry of 15 days from the date of the notice to persons interested under section 9 (1) of the Act.

In the proceedings which followed, the Collector awarded compensation amounting to K 12,200 to U Ba Sein and one, who were owners of 0.035 acre. He also awarded compensation of K 14,984 to U Pe Kyaing and seven others who were the owners of 0.043 acre of land. These amounts were accepted under protest and the Collector was asked under section 18 of the Land Acquisition Act to refer the matter regarding the quantum of compensation to this Court for determination. This was accordingly done under section 19 of the Act by the Collector.

The question which calls for determination in this reference is whether the compensation should be calculated on the basis of section 23, sub-sections (1) and (2) of the Land Acquisition Act or as directed in section 28A of the National Housing and Development Board Act, 1951.

Now, it cannot be gainsaid that wide powers had been given to the National Housing and Development Board by section 24 of Act No. 63 of 1951. It was the duty of the Board to perform all the functions necessary for the development of the towns and for the furtherance of health,

C.C.
 1965
 U BA SEIN
 AND ONE
 v.
 THE
 COLLECTOR
 OF RANGOON.

C.C.
1965
U BA SEIN
AND ONE
v.
THE
COLLECTOR
OF RANGOON.

communications and other amenities of the people of this country. The erection of a building for the purpose of housing the automatic telephone installations belonging to the Department of Telecommunications is undoubtedly one of the functions which is within the power of the Board to perform.

The only question which requires consideration is whether in view of the previous Notification No. 590, dated the 15th December 1955, the Ministry of Finance and Revenue of the Government of Burma was competent to issue another Notification No. 444, dated the 5th October 1956 in respect of the same land which was required for the same purpose as set out in the previous notification. If so, whether Notification No. 444, dated the 5th October 1956 can be considered to be in supersession of the previous notification.

Now, under section 19 (1) of the National Housing and Development Board Act, 1951, the President of the Union of Burma can, at the instance of the Board, acquire land for the use of the Board. Sub-section (2) of section 9 enacts that in respect of such acquisition the provisions of the Land Acquisition Act, 1894, will apply *mutatis mutandis* and as amended thereby. Among the amendments are the deletion of the first clause to sub-section (1) of section 23 relating to the market value of the land at the date of the publication of the notification under section 4, sub-section (1), and sub-section (2) relating to the award of 15 per cent of the market value in consideration of the compulsory nature of the acquisition. If these two amendments were to stand alone, clause second to sub-section (1) of section 23 of the Land Acquisition Act would remain intact in so far as acquisition of land for the National Housing Board is concerned. However, section 28A of the National Housing and Development Board Act, 1951 is specific in that notwithstanding anything contained in other Acts or in this

Act, compensation must be calculated as directed in section 28A.

Now, by the previous notification No. 590, dated the 15th December 1955, the proceedings were brought to a stage where the President could make a declaration under sub-section (1) of section 6 that the land in question was needed for a public purpose. The land will only vest in the State free from all encumbrances after the Collector had made enquiry into measurements, value and claims under section 11 of the Land Acquisition Act, 1894, and after making an award under that section takes possession under section 16. Accordingly, there was nothing to prevent the Government from issuing a fresh notification under section 19, sub-sections (1) and (2) of the National Housing and Development Board Act, 1951, as has been done in the case now under consideration. The second notification must, by necessary implication, be considered as having cancelled the first.

Accordingly, the compensation to be awarded to U Ba Sein and one and U Pe Kyaing and seven should be calculated as directed in section 28A of the National Housing and Development Board Act, 1951.

This has been done by the Collector in the case now under consideration. Accordingly, the award made by the Collector of K 12,200 to U Ba Sein and one and K 14,984 to U Pe Kyaing and seven are confirmed. There will be no order as to costs of this reference.

C.C.
1965

U BA SEIN
AND ONE
v.
THE
COLLECTOR
OF RANGOON.

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ၏ရှေ့တွင်

ခင်မောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
ဧပြီလ ၃၀
ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄—ရှူးသွပ်ကြောင်းပြရန် တရားခံ၏တာဝန်—ရာဇသတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၆၄
၁ (က) (၂)—မည်သည့်အခါ၌ အကျုံးဝင်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏ဘခင်အားခါးနှင့် ၃-၄ ချက်ခတ်သဖြင့် သေဆုံးစေခဲ့ရာ၊ ရုံးတွင် မိမိသတ်လစ်နေ၍၊ ဘာလုပ်မိမှန်းမသိပါဟု ချေပလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံ တရားလိုက မိမိသည်သတ်ကင်းလွတ်ပြီး၊ မိမိမည်သည့်အမှုပြုလုပ် သည်ကိုသိနိုင်စွမ်းရှိသည့်အခြေအနေတွင် မရှိကြောင်း ပြသရန်မှာ ၎င်း၏တာဝန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကား ပြနိုင်စွမ်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ခွင့်ပြုချက်အတွင်း မသက်ရောက်နိုင်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည် ယခုကဲ့သို့သောအမှုမျိုးတွင်၊ ရာဇသတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၆၄ (၁) (က) (၂) အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် ရှူးသွပ်နေသူဟုတ် မဟုတ် စုံစမ်းရန်မလို။ တရားခံသည်ရှူးသွပ်နေ၍၊ ခုခံကာကွယ်ရန်မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိမှသာ ဆောင်ရွက် ရန် ဖြစ်သည်။

အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ အယူခံတရားလို တင်သွင်းသည့် အယူခံလွှာနှင့် အောက်ရုံး အမှုတွဲကို လေ့လာသည်။ အယူခံတရားလိုသည် သေသူဘခင် ဦးစိန်ဖေ အား၊ အခြင်းဖြစ်သည့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီအချိန် ခန့် အိမ်ပေါ်တွင် ဦးသင်းမောင်၊ မောင်ထွေး (လိပ်ပြာ ၁၊ ၂) တို့နှင့် ရှိနေစဉ် လာရောက် ၍ ဦးစိန်ဖေအနီးရှိ ဓားကိုယူပြီး ၃၊ ၄ ချက်ခတ်ကြောင်း မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ဦးသင်းမောင်နှင့် မောင်ထွေးတို့က တိကျစွာ ထွက်ဆိုထားရာ၊ ၎င်းသက်သေမျှား၏

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၁၇။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဇာပုံမြို့၊ ပဌမစက်ရှင်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
ခင်မောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထွက်ဆိုချက်ကိုမယုံကြည်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။ အယူခံ တရားလိုကလည်း ကျမ်း
ကျိန်အစစ်ခံရာဝယ်၊ ဘခင် ဦးစိန်ဖေအား ခါးနှင့် မခုတ်ရပါဟု မငြင်းဆို၊ မိမိသတိ
လစ်နေ၍ ဘာလုပ်မိမှန်း မသိပါဟု ချေပသဖြင့်၊ ၎င်းက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄
ခွင့်ပြုချက်ကို ရရှိခံစားထိုက်ပါသည်ဟု ဆိုလေသည်။ သို့သော် သူပြသခဲ့သည့် သက်သေ
နှစ်ဦးက၊ အယူခံတရားလိုမှာ လွန်ခဲ့သည့် ၄၊ ၅၊ ၆ နှစ်ခန့်က စိတ်မကောင်းသူတဦးကဲ့သို့
ဂယောင်ခြောက်ခြားများ ပြောဘူးကြောင်းကိုသာ ထွက်ဆိုနိုင်သည်။

ယခုကဲ့သို့ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ခွင့်ပြုချက်ကိုရယူလိုမှု၊ ထိုပုဒ်မအရ လိုအပ်သော
အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်၌ ကျူးလွန်သူသည် သတိကင်းလွတ်ပြီး၊ မိမိမည်သည့်အမှု
ပြုလုပ်သည်ကို သိရှိနိုင်စွမ်းရှိသည့် အခြေအနေတွင် မရှိကြောင်းပြသရန်မှာ ကျူးလွန်
သူ၏ တာဝန်သာဖြစ်ကြောင်းကို စပုဒ် (ခေါ်) ပေါ်လူ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ
(၁) အမှုတွင် အတိအလင်း ပြဆိုထားပေသည်။ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍
အယူခံတရားလိုက လုံလောက်အောင် ပြနိုင်စွမ်း မရှိသည့်ပြင်၊ သက်သေခံချက်များကို
လေ့လာသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုက အချင်းမဖြစ်မီ ၃၊ ၄ လက၊ မိမိခေါင်းမကောင်း
ဘူးဟုသာ ပြောဘူးကြောင်း၊ မောင်ထွေးနှင့် မမြရင်တို့က ထွက်ဆိုနိုင်ပေသည်။
သို့ရာတွင် အချင်းဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း အယူခံတရားလိုက “ ဘာကောင်းတဲ့ အဖေလဲ
ငါအခုထက်ထိ ထမင်းမစားရလေးဘူး၊ ငါလိုးမသား သေတာကောင်းတယ် ” ဟု
ပြောကြောင်းကို ကိုသင်းမောင်နှင့် မောင်ထွေးတို့က ထွက်ဆို၍ ကိုဘိုးလူ (လုံပြ-၄)က
အချင်းဖြစ်ပြီးခဏ အယူခံတရားလိုနှင့်တွေ့ရာ ၎င်းကအဖေကို ခါးနှင့် ခုတ်ခဲ့ကြောင်း
ပြောပြပါသည်ဟု ထွက်ဆိုကြသည်တကြောင်း၊ အယူခံ တရားလိုကသေသူ ဘခင်
နောက်မိန်းမ ယူသောအခါ အမေ့ခွဲဝေပေးရန် တောင်းဆိုရာ မရရှိခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ
ထားသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုက အစားအသောက် ဆင်းရဲနေပြီး အမေ့မရရှိသဖြင့်၊
ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်နေသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ်စဉ်
သတိကင်းကွာနေ၍ ဘာလုပ်မိမှန်း မသိပါဟုဆိုသည့် ချေပချက်ကို လက်ခံနိုင်ရန်
ခဲယဉ်းပေသည်။

တဖန် အယူခံတရားလိုက၊ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ
၄၆၄ (၁)၊ (က)၊ (၂) တို့အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် ရူးသွပ်နေသူတဦးဟုတ် မဟုတ်
မစုံစမ်းခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းနေပါသည်ဟု ဆိုလိုသော်လည်း၊ သို့လိုအပ်ချက်မှာ အမှု
စစ်ဆေးသောအခါ အယူခံတရားလိုသည် ရူးသွပ်နေ၍ ခုခံကာကွယ်ရန် မဖြစ်ပါ
ဆိုသည့်အကြောင်း တွေ့ရှိမှသာ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ ယခုကဲ့သို့အမှုတွင် ရာဇသတ်

(၁) ၁၉၅၀ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၅၂။

၁၉၆၅
 ခင်မောင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ခြွင်းချက်ကို ချေပသောအနေနှင့် တောင်းဆိုခြင်းမရှိနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိပေ။

သို့ဖြစ်ရကား ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟုသာ လက်ခံရပေမည်။ ထိုပြစ်မှုတွက်ထောက် ဖက်အလုပ်ကြမ်းနှင့် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်ထားသည်မှာလည်း ကြီးလေးခြင်း ဖြစ်နေသည်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်၍ ယခုအယူခံမှုကို အကျဉ်းနည်း အားဖြင့် ပယ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

ထွက်ဆိုန်း နှင့် ၁ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

—
ပြေလ ၃၀
ရက်။

ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ ပြစ်မှုတွင် တသက်တကျွန်း ဒဏ်ပေးခြင်း—

များလွန်းခြင်း—ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ ပြစ်မှု၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုများသည်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ နှင့် ၃၆၅ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိ၍၊ အောက်ရုံးက တသက်တကျွန်းပြစ်ဒဏ်ချမှတ်လိုက်ရာ...

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ ပြစ်မှုအတွက် တသက်တကျွန်းဒဏ်မှာ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့်စာသော်၊ များလွန်းသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေလျှင် သင့်လျော်မည်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ၊ ပြစ်မှုအတွက်ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်စီကျခံစေရန်အမိန့်ချလိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးထွန်းဘေ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဘေ၊ အစိုးရရှေ့နေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံတရားလို ထွက်ဆိုန်း နှင့် ထွက်မှတ်တို့က ၎င်းတို့အပေါ်တောင်ကြီးမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးချမှတ်သောပြစ်မှုထင်ရှား ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြသည်။

အမှုအကြောင်းချင်းရာများကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်တွင်စုံလင်စွာ ဖော်ပြ ထား ပြီးဖြစ်၍၊ ဤအယူခံမှုတွင် ထပ်မံ၍၊ ဖော်ပြရန် လိုမည် မဟုတ်ချေ။

တရားလိုဘက်မှ တင်ပြ စစ်ဆေးသော သက်သေ ခံချက်များ အရ၊ အောက်ရုံးက အယူခံ တရားလိုတို့ အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၄ နှင့် ၃၆၅ အရ၊ အပြစ်ပေး သည်မှာ၊ လုံလောက်သော သက်သေခံချက်များ ရှိသဖြင့် မှားယွင်းသည်ဟု မဆို သာချေ။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇၄။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၂ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ တောင်ကြီးမြို့၊ အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
 ထွက်ခွာခြင်းနှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီးက အယူခံ တရားလိုတို့ အပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်သည် များလွန်းသဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းအပြစ် ဒဏ်အစား၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ (တဆယ်) နှစ်ကို ကျခံစေရန် ချမှတ် သင့်ကြောင်း မောင်ဦး နှင့် ဘုရင်မ (၁) စီရင်ထုံးကို အကိုး အကားပြု၍ လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

အဆိုပါ၊ မောင်ဦး နှင့် ဘုရင်မ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"The principal object of punishment is the prevention of offences and the measure of punishment must, consequently, vary from time to time according to the prevalence of a particular form of crime and other circumstances. An amount of severity may be very appropriate at one time which would be quite uncalled for at another. It may generally be taken as a safe principle to follow, that punishments should be made as moderate as is consistent with the object aimed at. It is politically and economically a mistake to keep a man in prison longer than is absolutely requisite for his own reformation and for a warning to others.

The associations of a jail are liable to become demoralizing after a time, and therefore, where a short sharp sentence is likely to be sufficiently punitive and deterrent, it should be preferred, where possible and suitable, to a long term of imprisonment."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေ့နေကြီးကလည်း၊ ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုများအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ အပြစ်ပေးသဖြင့် ၎င်းတို့ အပေါ် ချမှတ်သော တထက် ထကျွန်းဒဏ်မှာ ၎င်းတို့ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့် စာသော် များလွန်းသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအပြစ်ဒဏ် အစား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် အစား ၁၀ နှစ်ထိ ကျခံစေလျှင် သင့်လျော်မည် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။

အောက်ရုံးအမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်သည့် သက်သေ ခံချက်များ ကိုဘတ်ရှုလေ့လာရာ အမှုအကြောင်းချင်းရာများနှင့် ပေါ်ပြပါ စီရင် ထုံးအရ၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သော အမှု သည်တို့၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီးများ လျှောက်လဲ တင်ပြချက်ကို လက်ခံရန် သင့် သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလို ထွက်ဆိန်း နှင့် ထွက်မှတ်ဘို့အပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဘက်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်း မရှိသဖြင့် အတည်ပြု၍ ၎င်းတို့အပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်များကို ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းတို့အား တယောက်လျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ၊ အပြစ်ပေးသည့် အမှုတွင် အလုပ်ကြမ်း နှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်စီ ကျခံစေရန်နှင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၆၅ အရ၊ အပြစ်ပေးသည့် အမှုတွင် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်စီ ကျခံစေရန်၊ ထောင်ဒဏ်နှစ်ရပ်ကို တပေါင်းတည်း ကျခံစေရန် ပြင်ဆင်၍ အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 ထွက်ဆိန်း နှင့်
 ၁
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားမအယူခံမှု

ဘရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

ဒေါ်ဇွန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မသီ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၅

မတ်လ ၃ ရက်။

နို့တစ်စာ—ခွင့်ပြုချက်နှင့်နေသောသူအား အမှုစွဲမီပေးရန်မလို။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိမ်မှနှင့်ထွက်သောအမှုတွင်၊ တရားခံသည် တရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် နေထိုင်ခြင်းဖြစ်လျှင်၊ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပေးရန်မလို။

မဒရတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၆၊ စာမျက်နှာ ၉၇။

အလဟဘတ် စီရင်ထုံးအတွဲ ၁၇၊ စာမျက်နှာ ၄၅။

အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၆ ခု၊ အောက်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ဦးလှညွန့်။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ ။ဦးမောင်လတ်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံတရားလို ဒေါ်ဇွန်းက၊ အယူခံတရားခံ မသီနှင့် မောင်ထွန်းရှိန်တို့အား၊ အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်၊ မန္တလေးမြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတွင် တရားစွဲဆိုရာ၊ အနိုင်ဒီကရီမချဘဲ၊ အမှုမလုပ်ခြင်း ခံရသဖြင့်၊ မကျေနပ်၍မန္တလေးမြို့ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးသို့အယူခံဝင်သော်လည်း၊ မအောင်မြင်၊ အကြောင်းမထူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ၎င်း၏ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသော အယူခံအကြောင်းပြချက်မှာ အောက် အယူခံရုံးက အယူခံတရားခံအဖြစ် အယူခံတရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်၊ အချင်းဖြစ် အိမ်တွင်နေထိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားပါလျက်၊ အကြောင်းကြားနို့တစ်စာ လိုအပ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ မှားယွင်းကြောင်း... ဟူ၍ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အယူခံတရားခံအဖြစ် အချင်းဖြစ် အိမ်တွင်၊ အယူခံတရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်၊ နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အောက်အယူခံ

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄၄။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄ တွင် မန္တလေးမြို့ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ရုံးတော်၏ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံမှု။ (၁၉၆၅ ခု၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့)။

၁၉၆၅
ဒေါ်ဇွန်း
နှင့်
မသိပါ။

ရုံး ဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ၊ သက်သေခံချက်များအရ၊ မှားယွင်းသဖြင့်၊ ဤရုံးက လက်ခံရန် မသင့်ကြောင်း၊ သို့သော်၊ အောက်အယူခံရုံးက၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံတို့အား၊ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ မပေးခြင်းမှာ၊ အရေးကြီးသော ချွတ်ယွင်းချက်ဖြစ်သည်ဟုယူဆပြီး၊ အယူခံကိုပယ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း၊ ဖော်ပြလျှောက်ထားချေပသည်။

ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုသည် မိခင်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံ မသိသည် သမီးဖြစ်သည့်ပြင်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို၊ အယူခံတရားလိုနှင့် လင်ဖြစ်သူ ဦးဘဦးတို့ ပိုင်ဆိုင်လာကြပြီး၊ ဦးဘဦးသေဆုံးသည့်အခါ၊ အယူခံတရားလိုက၊ ကျန်ရစ်သူ ဇနီးအနေဖြင့် အဆိုပါအိမ်ကိုဆက်လက်၍ ပိုင်ဆိုင်သဖြင့်၊ လင်ယောက်ျားသေဆုံး၍၊ မိခင်နှင့်ပြန်နေရန်၊ ယောက်ျားနေထိုင်ရာအရပ်မှ ပြန်လာသော သမီးဖြစ်သူမသိ အား၊ မိခင်အယူခံတရားလို ဒေါ်ဇွန်းက၊ ငြင်းပယ်ခြင်းမပြုဘဲ ခွင့်ပြုမည်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလို ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားခံ မသိသည် အချင်းဖြစ်အိမ်တွင်၊ အယူခံတရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်နှင့်နေထိုင်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

မိခင် အယူခံတရားလိုက၊ သမီးဖြစ်သူ၊ အယူခံတရားခံ အား ထိုကဲ့သို့ခွင့်ပြုသည်ကို သားအမိချင်းဖြစ်၍၊ လူသိနတ်ကြားဖြစ်ရန်၊ မလိုသဖြင့် သိသင့်သိထိုက်သောသူများ သားချင်းများသာ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ၊ အယူခံတရားခံ မသိ၏ညီမဖြစ်သူ ဒေါ်မြခင် (လိပြ-၄)က၊ အယူခံတရားခံ မသိ လင်သေ၍ မိခင်ထံသို့ပြန်လာသည့်အခါ၊ မိခင်အယူခံတရားလိုက၊ ခွင့်ပြုကြောင်းထွက်ဆို၍ ထောက်ခံလျက်ရှိပေသည်။ အောက်မူလရုံးက၊ ဒေါ်မြခင်သည် မသိနှင့်မသင့်မြတ်ဟုယူဆကာ၊ ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်ကို ပယ်ခဲ့သည်မှာ၊ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ အထူးသဖြင့်၊ ဒေါ်မြခင်သည် မသိကဲ့သို့ပင် မိခင်ဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုထံမှ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင်၊ ၎င်းတို့ထိုက်သည့် အခွင့်အရေး (Vested interest) တောင်းဆိုနိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိနေသောကြောင့်၊ မဟုတ်မမှန်ဘဲနှင့် အစ်မဖြစ်သူ မသိအပေါ်၊ ဆန့်ကျင်၍ ထွက်ဆိုရန်၊ အကြောင်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။

အော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်အယူခံရုံးက၊ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် အယူခံတရားခံတို့သည် အယူခံတရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်၊ နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မယူဆ မဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ မှားယွင်းခြင်းမရှိဟု ဆိုရပေမည်။

အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံတရားလိုသည် နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည့်အခါတွင်၊ အယူခံတရားခံ မသိသည် အချင်းဖြစ်အိမ်၌ ရထိုက်သောအခွင့်အရေး (Vested interest) ရှိနေ၍ နေထိုင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသေး၏။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ ထိုကဲ့သို့သော အခွင့်အရေး

၁၉၆၅
ဒေါ်ဇွန်း
နှင့်
မသိ ပါ ၂။

အယူခံတရားခံတွင်၊ ရှိနေသည်ကို စီရင်ထုံးများအရ၊ ဝန်ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ သို့သော်လည်း၊ အယူခံတရားခံ မသိသည် မိမိရရှိခဲ့သည့် အခွင့်အရေးကို၊ အယူခံတရားလို နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည့်နေ့မှစ၍၊ ၁၂ နှစ်အတွင်း၊ တောင်းဆိုခြင်းမပြုခဲ့သဖြင့်၊ **မောင်ကျော်ဇံ** နှင့် **ဦးဒေဘိ ပါ ၁** စီရင်ထုံး(၁)တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ယခုအခါ အဆိုပါအခွင့်အရေးကို၊ တောင်းဆိုခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲချေပသည်။

အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့်အမှုကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်မှာ၊ အယူခံတရားလို၏အမှုနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ အယူခံတရားခံတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့်အပြင်၊ နောင်အခါ ပေါ်ပေါက်လာမည့်အမှုကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရန်၊ ရည်သန်သောစိတ်ထားဖြင့် မည်သို့မျှ စဉ်းစားဝေဘန်ခြင်း မပြုလိုပေ။

ဆက်လက်၍ စဉ်းစားရန်မှာ အယူခံတရားလိုက၊ အယူခံတရားခံတို့အား၊ အိမ်နှင့်ထုတ်လိမ့် စွဲဆိုခြင်းမပြုမီ၊ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပေးရန်လိုပါသလား ဟူ၍ ဖြစ်၏။ အထက်၌ အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်တွင်၊ အယူခံတရားလို၏ အခွင့်နှင့် နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အောက်အယူခံရုံး ဆုံးဖြတ်ထားချက်ကို လက်ခံခဲ့သဖြင့်၊ **အသာကွတ်ဘီ** နှင့် **ဂိုဇွန်ဒါ ပါအများ (၂)** စီရင်ထုံး၊ **ဟိုက်ဒရိုဘီဂန်** နှင့် **နာသူး (၃)** စီရင်ထုံး၊ **ဂျန်ကီး** နှင့် **ကန်ဟီးယားလာယ် (၄)** စီရင်ထုံးများ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အဆိုပါပြဿနာကို အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်တွင်၊ အယူခံတရားလို၏ခွင့်ပြုချက်နှင့် နေထိုင်လာခဲ့သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုက ၎င်းတို့အား၊ အမှုကို စွဲဆိုခြင်းမပြုမီ၊ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပေးရန် မလိုကြောင်း ဆုံးဖြတ်၍ ဖြေဆိုရပေမည်။

အထက်ဘော်ပြုပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကိုခွင့်ပြု၍၊ အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့ ချမှတ်သောစီရင်ချက်နှင့် (အမှုပလပ်ရန် အယူခံပလပ်ရန်) အမိန့်များကို၊ အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် အယူခံတရားလိုစွဲဆိုသည့်အမှုကို စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီချမှတ်၍ပေးရန်၊ ရုံးတိုင်းတွင် တောက်လျှောက်စရိတ်နှင့် **(With costs throughout)** အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွေးနေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

- (၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၁၂၅။
- (၂) မဒရတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၆၊ စာမျက်နှာ ၉၇။
- (၃) အလဟဘတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၇၊ စာမျက်နှာ ၄၅။
- (၄) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၃၆)၊ အောက်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၂။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) (၁၉၃၉)၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၉၁။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတောင်

ဒေါ်အမာဂျန် နှင့် ၁ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဝါလီမိုဟာမက် နှင့် ၁ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၅
မတ်လ
၁၀ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ—ဒီကရီနှင့်မဆိုင်သူက ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ပါမစ်ကိုတင်ပြ၍ ဒီကရီကိုဆိုင်းငံ့ခြင်းမပြုနိုင်။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူကသာ လျှောက်ထားနိုင်ခြင်း—ပုဒ်မ ၁၄။

လျှောက်ထားသူတို့သည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ (၁)အပေါ် မြေပေါ်မှနှင့်ထုတ်ရန် ဒီကရီ ရရှိ၍ ဇာရီပြုလုပ်ရာ၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှသက်ဆိုင်သူမဟုတ်သော လျှောက်ထားခံရသူ (၂) သည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ နေထိုင်ခွင့် ပါမစ်ရရှိ၍ဇာရီပြုလုပ်ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားခံရသူ (၂) သည်၊ ဒီကရီနှင့်မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်သူမဟုတ် ခြင်းကြောင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ ဇာရီမူတောင် ဝင်ရောက်ပြီး ပါဝင်နိုင်သူ မဟုတ်သည်မှာထင်ရှားသည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေကို လေ့လာလျှင် အိမ်ငှားသော်၎င်း၊ ခွင့်ပြုမိန့် ပါမစ်ရရှိသူသော်၎င်း တို့သည်၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ၊ ဝင်ရောက်လျှောက်ထားနိုင်ရန် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူဖြစ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူဖြစ်သည့်အပြင် လူတဦးတယောက်က ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃(၁) အရ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ ရရှိသည့်ခွင့်ပြုမိန့် (ပါ) ကိုတင်ပြကာမျှဖြင့် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကိုဆိုင်းငံ့၍ထားရန်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ်ဖျက်သိမ်းရန်သော်၎င်း ဝင်ရောက်လျှောက် ထားနိုင်မည်မဟုတ်။

တီ၊ စီ၊ လျှောင် နှင့် ဦးဘိုးသိန်း ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားသူတ်တော် ၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

လျှောက်ထား ခံရသူ (၂) သည်၊ နေထိုင်ခွင့်ပြုသည့် ပါမစ်ကို ရရှိထားသော်လည်း ၎င်းအပေါ် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၁) အရ၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူမဟုတ်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄။
† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အောက်ဘိုဘာလ ၂၆ ရက်နေ့မို့ပါ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ဇာရီမူအမှတ် ၁၁ တွင်၊ မန္တလေးမြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံး၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
 —
 ဒေါ်အမာဂျန်
 နှင့် ၁
 နှင့်
 ဝါလီမိုဟာမက်
 နှင့် ၁။

ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇ အရ၎င်း၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၅(၁) အရ၎င်း၊ ဇာရီမူတိုင်အတည်ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သော ဒီကရီကိုဆိုင်ငံ့ထားရန် လျှောက်ထားနိုင်ခွင့်မရှိ။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။မစ္စတာ ဗါးမား။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘိုဝ်စ် နှင့် ဦးဘဌေး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထားကြသူ (တရားနိုင်) ဒေါ်အမာဂျန် နှင့်မရန်တို့သည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ (တရားရှုံး) ဝါလီမိုဟာမက်အပေါ် မြေပေါ်မှ နှင့် ထုတ်ရန်ဒီကရီကိုရရှိ၍၊ မန္တလေးမြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတွင်ဇာရီမူပြုလုပ်ရာ၊ လျှောက်ထားခံရသူ (တရားရှုံး) ဝါလီမိုဟာမက်က၊ မည်သို့မျှ လျှောက်ထားခြင်း မရှိဘဲ၊ ဒီကရီနှင့် သက်ဆိုင်သူမဟုတ်သော၊ လျှောက်ထားခံရသူ မိုဟာမက်ရှာဘန် က၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ၊ မန္တလေးမြို့၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်)ကိုရရှိ၍၊ ရုံးသို့တင်ပြပြီး၊ ဇာရီမူကို ဆိုင်ငံ့ထားရန် လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ပညာရှိနယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးက၊ တီ၊ စီ၊ လျှောင် နှင့် ဦးဘိုးသိန်း (၁) စီရင်ထုံးကို အကိုး အကားပြု၍ ဇာရီမူကို ဆိုင်ငံ့ထားရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားကြသူတို့က ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အောက် အယူခံရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်လိုက်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူတို့ က၊ မကျေနပ်ပြန်၍ ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံမှုဖွင့်၍ အယူခံဝင်ကြသည်။

ဤရုံးက အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်သည် အယူခံဝင်နိုင်သော အမိန့်မဟုတ်ဘဲ၊ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ရန် အမိန့်သာဖြစ်၍၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်လိုက်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားကြသူတို့က၊ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားကြရာတွင်၊ ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသော ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်များမှာ—

(၁) လျှောက်ထား ကြသူတို့သည်၊ အောက်အယူခံရုံးတွင် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်၍၊ ထိုရုံးတွင် ကုန်သောရက်များကို၊ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ နုတ်ပယ်လျှင်၊ ၎င်းတို့

(၁) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၁။

တင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုသည် စည်းကမ်းသတ်ချက်အတွင်းကျရောက်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ကြောင်း၊

- (၂) လျှောက်ထား ခံရသူ မိုဟာမက်ရှာဘန် သည်၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ဇာချီမှုတွင် မြို့ပြဆိုင်ရာ ၎င်းရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ရရှိသော ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ကိုတင်ပြ၍၊ ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ၊ ဇာချီမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်သည် ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်ထား ကြသူတို့က၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်သည် ဇာချီမှုတွင် ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်၍ အယူခံဝင်နိုင်သည်ဟု ယူဆပြီး အယူခံဝင်ကြသည်။ အောက်အယူခံရုံးကလည်း၊ ဇာချီမှုတွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်သည်ဟု ယူဆ၍၊ အယူခံကို လက်ခံပြီး၊ ကြားနာရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။ အကယ်၍ အောက်အယူခံရုံးက အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံမဝင်နိုင်ဘဲ၊ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်၊ လျှောက်ထားကြသူတို့က၊ အောက်အယူခံရုံးသို့ အယူခံဝင်မည် မဟုတ်ဘဲ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားကြမည်ဖြစ်သည်။ လျှောက်ထား ခံရသူတို့ကလည်း၊ အောက်အယူခံရုံးတွင် တင်သွင်းသော အယူခံကို မည်သို့မျှ ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ဝင်ရောက်ထုချေ လျှောက်လဲရုံမျှမက၊ ဤရုံးသို့ပင် ဒုတိယအယူခံမှုအနေဖြင့်၊ အယူခံဝင်ကြသည်။ ဤရုံးက အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်သည် ဇာချီမှုတွင် ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်သော်လည်း၊ လျှောက်ထားခံရသူမိုဟာမက်ရှာဘန် သည်၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်မှုမဟုတ်၍၊ အယူခံမဝင်နိုင်ဘဲ၊ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ရန် အမှုသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော လျှောက်ထားကြသူတို့နှင့် လျှောက်ထား ခံရသူတို့က အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံမဝင်နိုင်ဘဲ၊ ပြင်ဆင်မှု ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိကြသည်။ ဤအကြောင်းများကို ထောက်ရှုခြင်း အားဖြင့်၊ လျှောက်ထားကြသူတို့သည် အောက်အယူခံရုံးတွင် အယူခံမှုကို ရှိသော သဘောဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်၍ ၎င်းတို့အယူခံမှုတွင်ကုန်သော ရက်များကို စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်သောချက်ပေါင်းမှ နုတ်ပယ်နိုင်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့သည် ဤပြင်ဆင်မှုကို စည်းကမ်းသတ်ချက်အတွင်း တင်သွင်းသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။

ဒုတိယ ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤရုံးက ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်၊ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၃ တွင်၊ မိုဟာမက်ရှာဘန် သည်၊ ဒီကရီနှင့် မည်သို့မျှ

၁၉၆၅
 ဧဝါအမာဂျန်
 နှင့် ၁
 နှင့်
 ဝါလီမိုဟာမက်
 နှင့် ၁။

၁၉၆၅
 ဒေါ်အမာကျွန်
 နှင့် ၁
 နှင့်
 ဝါလီအမာမက်
 နှင့် ၁။

သက်ဆိုင်သူ မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ ဇာရီမှုတွင် ဝင်ရောက်ပါဝင်နိုင်သူ မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်။

ထို့ကြောင့် စဉ်းစားရန်မှာ မိုဟာမက်ရှာဘန်သည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁)အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ၊ ထုတ်ပေးသော ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ကို ဇာရီမှုတွင် တင်ပြ၍၊ ဇာရီမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် လျှောက်ထားနိုင်ပါသလား၊ ဟူ၍ဖြစ်၏။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေကို လေ့လာလျှင် ပုဒ်မ ၁၂ တွင် မည်သည့်အခါ အိမ်ငှားအပေါ် ဒီကရီချမှတ်နိုင်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၃ တွင် အိမ်ငှား မဟုတ်သောသူက မည်သည့်အခါ၊ ဥပစာတခုတွင် နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ကို ရနိုင်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၄ တွင် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ရရှိသူအပေါ်၊ မည်သည့်အခါတွင် ဒီကရီ ချမှတ်နိုင်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၅ တွင် မည်သည့်အခါ၌ ချမှတ်ထားသော အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့၍ ထားနိုင်ကြောင်းနှင့် ဖျက်သိမ်းနိုင်ကြောင်း အသီးသီး ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ထောက်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားလျှင် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁)အရ၊ လျှောက်ထားသောသူသည် အိမ်ငှားဖြစ်လျှင် ၎င်းအပေါ် အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ သော်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ရထားသူဖြစ်လျှင်၊ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ သော်၎င်း အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ထားခြင်း ခံရသူဖြစ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

တဖန် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) တွင်—

- (က) ထိုဥပစာ အိမ်ငှားကို၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ၊ နေထိုင်ခွင့်ရှိသူ တဦးတယောက်ကို နှင်ထုတ်ရန် အတုတ်ဖြစ်စေ၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီ ချမှတ်သည့် အချိန်၌ သော်၎င်း၊
- (ခ) အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို ချမှတ်ထားသော်လည်း၊ အိမ်ရှင်က အဆိုပါ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် လျှောက်ထားသည့် အခါတွင် သော်၎င်း၊
- (ဂ) အိမ်ငှားက၊ သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ရရှိသူက၊ အဆိုပါ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို အတည်မပြုရန် လျှောက်ထားသည့် အခါတွင် သော်၎င်း၊
- (ဃ) အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို အတည်မပြုရသေးသည့် ကိစ္စ၌ သော်၎င်း၊ တရားရုံးက၊ ပုဒ်မ ၁၂ (၁)၊ (ဂ) အရ၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၄ (၁)၊ (ခ) နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စမှတစ်ပါး၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီအတည်

ပြုခြင်းကို ဆိုင်းငံ့၍ထားနိုင်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်း နိုင်ကြောင်း၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို ဆင်ခြင်လျှင် အိမ်ငှားသော်၎င်း၊ ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ရရှိသူသော်၎င်း တို့သည်ဖော်ပြပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ ဝင်ရောက်လျှောက်ထားနိုင်ရန်၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ခြင်း ခံရသူ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းပေါ်လွင်သည်ကို ဖော့ရသဖြင့်၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်းမခံရသူ ဖြစ်သည့်အပြင်၊ လူတဦးတယောက်က ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ ရရှိသည့် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ကိုတင်ပြကာမျှဖြင့်၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့၍ထားရန်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းရန်သော်၎င်း ဝင်ရောက် လျှောက်ထားနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

ခမူဗွေ
 ဒေါ်အမာလှနီ
 နှင့် ၁
 နှင့်
 ဝါလီမိုဟာမက်
 နှင့် ၁။

တံ၊ စီ၊ လျှောင် နှင့် ဦးဘိုးသိန်း (၁) စီရင်ထုံးတွင် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ ဥပစာတခုတွင် နေထိုင်ရန်ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ရရှိသောသူက၊ ဇာရီမူကိုပြုလုပ်သောရုံးသို့ ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်) ကို တင်ပြကာမျှဖြင့်၊ ဇာရီမူကို ဆိုင်းငံ့ရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း၊ ထိုစီရင်ထုံးကို ဘတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ၊ ထုတ်ပေးသော ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်)ကို၊ ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁)အရ၊ ရုံးသို့တင်ပြသော ဦးဘိုးသိန်း သည်၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှထွက်ခွါ၍သွားရန် ဒီကရီချမှတ်ခြင်း ခံရသူ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ အဆိုပါ စီရင်ထုံးသည် ဤအမှုနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သို့သော် ထိုစီရင်ထုံးတွင် ချမှတ်ထားသော ဥပဒေမူအရ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ ထုတ်ပေးသော ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်)ကို ရှိသောသူသည်၊ ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ၊ ဇာရီမူကို ဆိုင်းငံ့၍ထားရန် ဝင်ရောက်လျှောက်ထားခြင်း ပြုလိုလျှင်၊ ၎င်းအပေါ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ထားခြင်း ခံရသူဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ မိုဟာမက်ရှာဘန်သည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁)အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်နေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုမိန့် (ပါမစ်)ကို ရရှိသော်လည်း၊ ၎င်းအပေါ် အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ (၁)အရ၊ အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချမှတ်ထားခြင်း ခံရသူမဟုတ်ဘဲ လျှောက်ထားခံရသူ ဝါလီမိုဟာမက်အပေါ် လျှောက်ထားကြသူတို့ ရရှိသော ဒီကရီနှင့် မည်သို့

၁၉၆၅
ဒေါ်အမာဂျန်
နှင့် ၁
နှင့်
ဝါလီမိုတာမက်
နှင့် ၁။

မျှသက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၆ အရသော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရသော်၎င်း၊ ဇာရီမှုတွင် အတည်ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သော ဒီကရီကို ဆိုင်းငံ့၍ထားရန် လျှောက်ထား နိုင်ခွင့်မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ပြီး ဇာရီမှုကို ဥပဒေအရ ဆက်လက်၍ ဆောင် ရွက်ရန်စရိတ်ဖြင့် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံး ရှေ့နေကြီးခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်
နိုင်ငံတော်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်၊ ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် ၉ နှင့်
၁ (အယူခံတရားလို)

† ၁၉၆၅
ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၅ ရက်။

နှင့်

မက်ဆားရွှေနှင့်ဆီအင်တာပရိုက်လီမိတက်၊ မက်ဆားဝိုး(စ်)စီးကရက်
ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ မက်ဆားနေရှင်းနယ် စီးကရက် ကုမ္ပဏီ ပါ ၁၆
(အယူခံတရားခံများ)*

ကလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅—အစိုးရက အယူခံတင်သွင်းရာ၌ ကာလစည်းကမ်း
သတ်ကျော်လွန်နေခြင်း—လုံလောက်သောအကြောင်းရှိ မရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများဖြစ်သော၊ ပြည်သူ့ဘဏ်များသည်၊ အယူခံတင်သွင်း
နိုင်ရန်အတွက်၊ အခြေအနေအရ ဘဏ်လုပ်ငန်းများ ပြည်သူပိုင် ပြုလုပ်ရေးကော်မီတီ၏သဘော
တူညီမှုကိုရယူပြီးမှ တင်သွင်းနိုင်ခြင်း၊ ကော်မီတီအဖွဲ့ဝင်အချို့မှာလည်း တာဝန်ခံကြီးများဖြစ်ကြ
ပြီး၊ အရေးကြီးသောကိစ္စများအတွက်၊ ရန်ကုန်မြို့မှထွက်ခွါနေသဖြင့်၊ အစည်းအဝေးမကျင်းပ
နိုင်ခြင်း စသည့်အကြောင်းများကိုထောက်သော်၊ အယူခံမှုကို အချိန်မှီမတင်သွင်းရာ၌၊ လုံလောက်
သောအကြောင်းရှိသည်ဟု ယူဆရမည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံများကိုလက်ခံသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။လက်ထောက်ရွှေနေချုပ် ဦးချစ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်။
ဦးသန်းအောင်။
ဦးဝမ်ဟုတ် (ကိုယ်စား)ဦးသန်းခင်အောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤရုံးပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၈၁/၆၄ သည်၊
နိုင်ငံတော် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ် တင်သွင်းသော အမှုဖြစ်၍၊ အယူခံမှုအမှတ်
၈၂/၆၄ နှင့် ၈၃/၆၄ တို့သည် ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် ၉ တင်သွင်းသော အယူခံမှု

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၈၁၊ ၈၂ နှင့် ၈၃။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၇၊ ၅၃ နှင့် ၅၅ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ပြေလ ၄ ရက်၊
နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ်မူလဘက်တရားရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 နိုင်ငံတော် ကူး
 ဆန်း ရောင်းဝယ်
 ရေးဘဏ်၊ ပြည်
 သူ့ ဘဏ် အမှတ်
 ၉ နှင့် ၁
 နှင့်
 မက်ဆားရွှေနှင်း
 ဆီ အင်တာ
 ပရိုက်လီမိတက်၊
 မက်ဆားဂိုး(စ်)
 စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
 လီမိတက်၊ မက်
 ဆားနေရှင်နယ်
 စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
 ပါ ၁၆။

အသီးသီးဖြစ်သည်။ ထိုအယူခံမှု ၃ မှုကို ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တပြိုင်တည်း ကြားနာခဲ့သည် တကြောင်း၊ အကြောင်းအချက်များမှာလည်း တူညီ သည် တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင်၊ အဆုံးအဖြတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ မူလမှု အသီးသီးတွင်၊ အယူခံ တရားလိုများ တရားစွဲဆိုသည့် အမှုများတွင်၊ ဤရုံးမူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက ဒီကရီ ချမှတ်ရာ၌ တောင်းဆို သော အတိုးငွေ ပါထည့်သွင်း ချမှတ်ခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုများ ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမိန့်ဒီကရီများကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့၌ ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံ အမှုတွဲများပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများအရ၊ အယူခံမှုများကို၊ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၂၂ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းသည်ဟု ရေးမှတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရွှေနေ ချုပ်ရုံးမှ စာရေးကြီး ဦးဘဘာ သစ္စာပြုလွှာ တင်သွင်း၍ မိမိသည်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၁၉ ရက်နေ့၌ အမှုအသီးသီးတွင် အယူခံလွှာများကို မိတ္တူများပူးတွဲ၍ တရားရုံးချုပ် အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ ဒုတိယ အတွင်းဝန်ထံ တင်သွင်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။ ပညာရှိ လက်ထောက် ရွှေနေချုပ်ထံမှ သိရှိရသည်မှာ၊ အယူခံဘက် ဆိုင်ရာ စာရေးသည် အယူခံလွှာများပေါ်တွင် ထမ်းဆောင်သော တံဆိပ်ခွန်မလို လောက်ဟု ထင်သဖြင့်၊ အယူခံလွှာများကို မှတ်ပုံမတင်ဘဲ ထားပြီးလျှင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၂၂ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင် မှတ်ပုံတင်ကြောင်း သိရသည်။ ဤအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားခံများက ကျမ်းကျိန်လွှာများဖြင့်သော်၎င်း၊ အခြားနည်း ဖြင့်သော်၎င်း၊ ချေပခြင်း မပြုချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံလွှာများကို၊ ၁၉၆၅ ခု၊ မေလ ၁၉ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းသည်ဟု ဟုဆရာမည် ဖြစ်သည်။

ပညာရှိ လက်ထောက် ရွှေနေချုပ်၏ ကျမ်းကျိန်လွှာများနှင့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီ အသီးသီးတို့၏ မိတ္တူများပေါ်တွင် ရေးမှတ် ထားချက်များအရ ထင်ရှား သည်မှာ၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် မိတ္တူများ ရှိရန်အတွက်အယူခံမှု ၈၁/၆၄ နှင့် ၈၂/၆၄ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့၌၊ လျှောက်ထား၍ အယူခံမှု ၈၃/၆၄ တွင် ၁၉၆၄ ခု၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့၌လျှောက်ထားကြ၏။ မူလရုံးတွင် ၁၉၆၄ ခု၊ ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့၌ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်သည်ဖြစ်ရာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အတွင်း မိတ္တူများ လျှောက်ထားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ပညာရှိ လက်ထောက် ရွှေနေချုပ် ဆက်လက် ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုသည်မှာ မိတ္တူများကို ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၄ ရက်နေ့၌ ရရှိပြီးနောက်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဘဏ်လုပ်ငန်း ပြည်သူပိုင် ကော်မတီသို့ အယူခံဝင်လိုက်အမြန်ဆုံးအကြောင်းကြားရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ယင်းကော်မတီတွင် ပါဝင်သော တော်လှန်ရေး

အစိုးရဌာန တာဝန်ခံများသည်၊ အခြားမလွဲမရှောင်သာသည့် တော်လှန်ရေး အစိုးရ ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နေရသည့် အတွက်၊ ကော်မတီ အစည်းအဝေးကို မကျင်းပ နိုင်ခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၁၈ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင်၊ အစည်းအဝေး ကျင်းပပြီး ဤအယူခံမှုများကို တင်သွင်းရန် စကားပြောကြေးနန်းဖြင့် အကြောင်း ကြားသဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် တင်သွင်းခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုဖော်ပြ ထားလေသည်။ ဤအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားခံများမငြင်းဆိုကြချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အခြေအနေတွင်ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်မှု အယူခံ လွှာများကို တင်သွင်းရာ၌ လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသလော ဟူသည့်အချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ဤအယူခံမှုများမှာ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီများမှ ပေါ်ပေါက်သော အမှုများ ဖြစ်သဖြင့်၊ အမိန့်ချမှတ်သည့် နေ့မှ အရက် ၂၀ အတွင်း တင်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။ အယူခံမှုအမှတ် ၈၁/၆၄ တွင် မိတ္ထူကူးရက် ၁၆ ရက်၎င်း၊ အမှုအမှတ် ၈၂/၆၄ တွင် မိတ္ထူကူးရက် ၁၄ ရက်၎င်း၊ အမှုအမှတ် ၈၃/၆၄ တွင် မိတ္ထူကူးရက် ၂၃ ရက်၎င်း ထပ်မံခွင့်ပြုပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ၁၉၆၄ ခု၊ မေလ ၄ ရက်နေ့၌ မိတ္ထူများရရှိသည့်အခါ၌ အယူခံ တင်သွင်းရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်မကျော်လွန်သေးချေ။ သို့သော် အယူခံတရားလို များသည် ဘဏ်လုပ်ငန်း ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ရေး ကော်မတီ၏ သဘောတူညီချက်ကို ရရှိမှသာလျှင်၊ အယူခံဝင်နိုင်ပေသည်။ ယင်းကော်မတီမှာလည်း၊ ပါဝင်သူ တော် လှန်ရေး အစိုးရဌာန တာဝန်ခံများ ရန်ကုန်မြို့၌ မရှိဘဲ၊ အခြားအရပ်ဒေသများသို့ အလွန်တရာ အရေးကြီးသော အစိုးရကိစ္စများ သွားရောက် ဆောင်ရွက်နေရသော ကြောင့် အစည်းအဝေး မကျင်းပနိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ပညာရှိ လက်ထောက် ရွှေနေ ချုပ်၏ ကျမ်းကျိန်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ပညာရှိ လက်ထောက် ရွှေနေချုပ်က အိန္ဒိယပြည်အတွက် တာဝန်ခံနှင့် ဂိုဏ်းမှတ်ဒတ်စ် အမှု (၁) ကို ကိုးကားတင်ပြသည်။ ထိုအမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြှောက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“ . . . The Act makes no distinction between Govern-
ment and a private individual but it is obvious that
considering an application under section 5A distinction must
be made. A private person has only himself to consider and
must be presumed to be familiar with every aspect of his
case. Government has to consider the public interest and
cannot be expected to know the fact of each individual case.

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ (၁၉၂၉) ဆင်း၊ စာ ၂၁၁။

၁၉၆၅
နိုင်ငံတော် ကူး
သန်း ရောင်းဝယ်
ရေးဘဏ်၊ ပြည်
သူ့ဘဏ် အမှတ်
၉ နှင့် ၁
နှင့်
မက်ဆားရွှေနှင်း
ဆီ အင်တာ
ပရိုက်လီမိတက်၊
မက်ဆားတိုး(စ်)
စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
လီမိတက်၊ မက်
ဆား နေရှင်နယ်
စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
ပါ ၁၆။

၁၉၆၅

They require time for inquiry and consideration before taking action and must consult the local officers, to whom they cannot delegate their powers."

နိုင်ငံတော် ကူး
သန်း ရောင်းဝယ်
ရေးဘဏ်၊ ပြည်
သူ့ဘဏ် အမှတ်
၉ နှင့်
မက်ဆားရှင်း
ဆီ အင်တာ
ပရိုက်လီမိတက်၊
မက်ဆားဝိုးစ်
စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
လီမိတက်၊ မက်
ဆား နေရှင်နယ်
စီးကရက်ကုမ္ပဏီ
ပါ ၁၆။

ယခုအမှုများတွင်လည်း အယူခံ တရားလိုဘဏ်များသည် ပြည်သူပိုင်ဘဏ်များ ဖြစ်သဖြင့် အခြေအနေအရ ဘဏ်လုပ်ငန်း ပြည်သူပိုင် ပြုလုပ်ရေး ကော်မတီ၏ သဘောတူညီချက်ကို ရယူပြီးမှ၊ အယူခံလွှာများ တင်သွင်းနိုင်ကြပေသည်။ ယင်း ကော်မတီဝင် အချို့မှာလည်း အရေးကြီးသော အစိုးရကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန် ရှိသဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ထွက်ခွါနေကြရသောကြောင့်၊ အစည်းအဝေး မကျင်းပနိုင်ဘဲ ရှိကြရလေသည်။ ထိုအကြောင်းအားလုံးကိုထောက်သော်၊ အယူခံတရားလိုများသည် အယူခံလွှာများကို အချိန်မီ တင်သွင်းရန် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ အားထုတ်ခဲ့သော်လည်း၊ မလွဲမရှောင်သာသော အကြောင်းများကြောင့် အချိန်မီ တင်သွင်းခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ အယူခံလွှာများကို ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်မှ တင်သွင်းသည်မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ အရ လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံလွှာများကို လက်ခံလိုက်သည်။ ။ အယူခံများကို ကြားနာရန် အတွက် လက်ခံသင့် မသင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်လဲချက်များ ပေးရန် အမှု များကို ချိန်းဆိုပါသည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မမြသွေး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဧပြီလ
၂၃ ရက်။

မတရားသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁)—ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်ထံမှ စာရရှိသည်ဆိုခြင်းကိစ္စ—အပြစ် ပေးခြင်းပြုနိုင်မပြုနိုင်—ရဲချုပ်တွင်းပေးသော ခံဝန်ချက်အားသက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ အသုံးမပြုနိုင်။

လျှောက်ထားသူ၏အိမ်တွင်ရှာဖွေရာ၌၊ ကွန်မြူနစ်ဗိုလ်တဦးက ၎င်းအား ဆေး၊ ဘီစကွတ် စသည်တို့ကို ဝယ်ယူရန် ခိုင်းစေသောစာတစောင်တွေ့ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းခံရသည်။ ၎င်းပြင် ရဲအချုပ်အတွင်းရှိစဉ်ကလည်း လျှောက်ထားသူသည်၊ ခံဝန်ချက်စာတမ်းတခု လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည် ဟူ၍လည်းဆိုသည်။ ၎င်းစာတမ်း ၂ ခုကို အဓိကထား၍ အောက်ရုံးသည်၊ လျှောက်ထားသူ အား မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။

တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ ခံဝန်ချက်စာတမ်းကို ရဲအချုပ်တွင်ရှိစဉ်က လက်မှတ် ရေးထိုးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်၍၊ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ ၎င်းစာတမ်းကို တရားဝင်လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကွန်မြူနစ် ဗိုလ်က ရေးသားသည်ဆိုသော စာကိုမူကား၊ အမှု၏ အကြောင်းအချက်များအရ၊ ၎င်းဗိုလ်က တကယ်ရေးသားခဲ့သော စာဖြစ်သလောဟူသည့်အချက်ကို ဒီဟကင်းစွာ လက်ခံခြင်းမပြုနိုင်။ ထိုစာကိုအကယ်ပင်လျှောက်ထားသူထံသို့ ပေးခဲ့သည်ဆိုစဉ်း၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ ကွန်မြူနစ်များအား ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကူညီခဲ့သည်ဟု ထင်ရှားအောင် ပြသလိုသည်။ စာပေးသူက ပေးရုံမျှနှင့် ကူညီသည်ဟု မဆိုနိုင်။ အဓိကအချက်သည် စာပေးသူက ပေးမပေးထက်၊ လက်ခံရရှိသူက မတရားအသင်းကို ကူညီသည်မကူညီဖြစ်ပေသည်။

ကူညီသည့်အထောက် အထားမရှိ၍ လျှောက်ထားသူအား တရားသေလွတ်လိုက်သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၁ (ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄၄ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ မြတ်ဗွိ၊ ပဌမ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။
ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ မှုဖြစ်သင်ရှားစီရင်ခြင်းကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမုန်စံလှိုင်။

မမြသွေး
နှင့်

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးနှစ် (အစိုးရရွှေနေ)။

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ မမြသွေးအား၊ မြိတ်မြို့ပဌမ ရာဘက် (အထူး) ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ကွန်မြူနစ် သောင်းကျန်းသူတဦးနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ မတရား အသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ် ဗိုလ် မြင့်ဋ္ဌေးဆိုသူက၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၅ ရက်နေ့စွဲပါ စာတစောင်ဖြင့် မမြသွေးအား၊ ဆေး၊ ဘီစကွတ် စသည်တို့ကို ဝယ်ယူရန် ခိုင်းစေခဲ့သည်ဟု၊ အမှုတွင် စွဲဆိုချက် ရှိခဲ့သည်။ ထိုစာသက်သေခံ အမှတ် “က” ကို၊ မောင်အောင်နု (လိုပြ ၂) အား၊ လက်နက်ကိုင် ၄ ဦးက မမြသွေးအား ပေးရန် အပ်နှံခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ မောင်အောင်နုက၊ စာကို မမြသွေး၏ အိမ်သို့ သွားပေးရာ၊ မမြသွေးသည် အိမ်၌ မရှိသဖြင့်၊ ၎င်း၏ ညီမ မခင်ထွေးကို ပေးခဲ့သည်ဟု မောင်အောင်နုက ဆိုလေ သည်။ တပ်မတော်က မမြသွေးတို့၏ ရွာဘက်တွင် လိုက်လံ စုံစမ်း ရှင်းလင်းသည့် အခါ၌၊ သတင်း အရဖြင့်၊ မမြသွေး၏ အိမ်သို့ သွားရောက် ရှာဖွေရာ၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာကို တွေ့ရှိခဲ့သည် ဟုဆိုသည်။ ထိုစာအပြင်၊ သက်သေခံအမှတ် “ဂ” ဖြစ်သော မမြသွေး၏ ဝန်ခံထွက်ဆိုချက်ဟု ခေါင်းစဉ် ကပ်ထားသည့် စာတမ်း ညွှ၊ မမြသွေးက ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး နှင့် ၎င်း သိကျွမ်းကြောင်း၊ လွန်ခဲ့သော ၄ လ ခန့်က မမြသွေးနှင့် အခြား အဖော်များ ဟင်းစားရှာထွက်ခဲ့ရာ၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး နှင့် တွေ့၍၊ ၎င်းက ငွေ ကျပ် ၁၀ ထုတ်ပေးပြီးလျှင်၊ ဆေး၊ ဘီစကွတ်မို့ စသည်တို့ကို ဝယ်ပေး ရန်နှင့် မြိတ်မြို့တွင် ရှိသော ၎င်း၏ ဇနီး မသိန်းညွန့် နေမကောင်းသည်ကို၊ မေးပေး ရန်ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း၊ ထိုသို့ခိုင်းစေသည့် အတွက် ရက် ၂၀ ခန့် အကြာတွင်၊ မြိတ်မြို့သို့ သွား၍ မသိန်းညွန့်ကို ရှာဖွေရာ မတွေ့၊ ပစ္စည်းများ ဝယ်ရာတွင်လည်း မရ၊ ထို့ ကြောင့် ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး ထံသို့ ပစ္စည်းလည်း မပို့နိုင်၊ ငွေလည်း ယခုတိုင် ပြန်ပေးရ သေးခြင်း မရှိသဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်းတို့ကို အမိပြု၍၊ မမြသွေးအား၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ အမှုတွင် အဓိက အထောက် အထားတို့မှာ သက်သေခံ အမှတ် “က” ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေးက ပေးသည် ဆိုသော စာနှင့် သက်သေခံ အမှတ် “ဂ ” မမြသွေး၏ ဝန်ခံ ထွက်ဆိုချက် ဆိုသော စာတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မမြသွေးက၊ မူလရုံး၏ အမိန့် စီရင်ချက်တို့မှ စက်ရှင်ရုံးသို့ အယူခံဝင်ခဲ့ရာ၊ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာသည်၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး ထံမှ လာသော စာဖြစ်သည်ဟု လက်ခံ ယုံကြည်သည်။

သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” သည်လည်း၊ သက်သေခံ ဝင်သော ဝန်ခံချက် ဖြစ်
မြောက်သည်ဟု ယူဆခဲ့သဖြင့်၊ မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် စီရင် ချက်တို့ကို အတည်ပြုခဲ့
သည်။

၁၉၆၅
မမြသွေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမုန်စံလိုင်က၊ ပဌမ အချက် အနေနှင့်
တင်ပြသည်မှာ၊ သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” စာတမ်းသည်၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ တရားဝင်သော ဝန်ခံချက် မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်
မမြသွေးသည် ရဲ အချုပ်တွင် ရှိနေစဉ်၊ ထိုစာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ခြင်း
ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မမြသွေးကိုယ်တိုင်က၊ ရုံးတွင် ကျမ်းဖြင့် အစစ်ခံရာ၌လည်း
၎င်းအား ခြိမ်းချောက်သဖြင့် ကြောက်ရွံ့၍၊ ထိုစာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုး ပေး
လိုက်ရပါသည်။ ထိုစာတမ်းတွင် ပါရှိသော အချက်များသည်၊ လုံးဝ မဟုတ်မမှန်ပါ။
၎င်းအနေနှင့် ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေးကိုလည်း မသိ၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး ထံမှလည်း စာမရ၊ ဆက်သွယ်၍
ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူပေးခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း မပြုလုပ်ခဲ့ပါဟု ငြင်းဆိုသည်။ ထိုသက်
သေခံ စာတမ်းကို စစ်ဆေးသူအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော မောင်တင်အေး
သည်၊ လိုပြ ၁၁ ဖြစ်သည်။ မောင်တင်အေး အား ပြန်လှန်မေးရာတွင် မမြသွေးကို
၎င်းက စစ်ဆေးစဉ်၊ မမြသွေးသည် အချုပ်နှင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရဲသားများက မမြသွေး
အား သင်ပေးသည်၊ မသင်ပေးသည်ကို၊ ကျွန်တော် မပြောနိုင်ပါဟု ရိုးသားစွာ
ဖြေကြားသွားသည်။ ရဲအချုပ်နှင့် ရှိနေစဉ်၊ မမြသွေးက လက်မှတ် ရေးထိုးထားသော
စာတမ်း ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်သေခံ မဝင်သော ဝန်ခံချက် အဖြစ် တရားဝင် လက်မခံ
နိုင်သော စာတမ်း ဖြစ်နေသည်မှာထင်ရှားပေသည်။ ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး
ဦးနုကလည်း၊ ထိုအတိုင်းပင် သဘော ရရှိကြောင်းဖြင့် တင်ပြသည်။ ထို့ကြောင့်
မမြသွေးအပေါ် စွဲဆိုချက်ကို၊ ခိုင်လုံသော သက်သေ ရှိမရှိ စဉ်းစား ဝေဖန်ရာတွင်
သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” စာတမ်းကို ဖယ်ရှား၍၊ ကျန်ရှိသော သက်သေခံချက်
တို့ အပေါ်၌သာ၊ မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်လျှင်၊ အဓိက အချက်သည်၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာ ဖြစ်၍
နေသည်။ ထိုစာကို မမြသွေးအိမ်၌ ရှာဖွေ ရရှိခဲ့သည့် အချက်မှာမူ၊ ထင်ရှားသည်ဟု
ယူဆရပေမည်။ သို့ရာတွင်၊ ၎င်းစာမှာ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေးက ရေးသားသောစာဖြစ်သည်ဟု
သော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ တကြိမ် တောခိုခဲဘူးသော မောင်တင်ဖေ
(လိုပြ ၉) ၏ ထွက်ဆိုချက်သာ ရှိသည်။ မောင်တင်ဖေက၊ တောထဲ၌ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး
နှင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ဘူးသဖြင့်၊ ၎င်း၏ လက်ရေးကို ကောင်းစွာ သိကျွမ်းပါသည်ဟု ဆို

၁၉၆၅
မမြသွေး
နှင့်
မြည်ထောင်ရ
ခြင်းနှင့်

သည်။ သို့ရာတွင်၊ မောင်တင်ဖေ ကိုယ်တိုင်ကပင်၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေးသည်၊ လက်ရေးကို တသမတ်တည်း မရေး၊ မျက်၍ ရေးတတ်သည်။ ထိုသို့ ရေးရခြင်းမှာ၊ လက်ရေးကို မသိအောင် ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင်၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာမှာမူကား၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေး၏ စာပင် ဖြစ်သည်ဟု၎င်းက အတတ်ပြော လေသည်။

အကယ်၍၊ ဗိုလ်မြင့်ဋ္ဌေးက ရေးသော စာဖြစ်စေဦးတော့၊ ၎င်းစာကို လက်ခံရရှိ သူ မမြသွေးသည်၊ မတရား အသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) တွင် အကျူးဝင် သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်၊ မကျူးလွန်သည်ကို သေချာစွာ ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ရန် လိုပေသေးသည်။ စာတွင် ရေးသား ထားသည်မှာ “မှာထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေရပြီ ဆိုတာ သိရသည့် အတွက်၊ မောင်တင်အောင်ကို ပစ္စည်းယူရန် လွှတ်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တော့ လာရောက် မတွေ့ နိုင်တော့ပါ။ မသိန်းညွန့် ကိစ္စ တနည်းနည်း ရေးပေးလိုက်ပါက၊ ကောင်းမယ် ထင်တယ်။” ဆိုကာ၊ ဆေးဘီစကွတ် စသည်တို့ ကိုလည်း ဝယ်ပေးလိုက်ပါဟု အဆုံးသတ်ထားသည်။ ထိုစာကို လက်နက်ကိုင် ၄ ဦး ထံမှ ရရှိသည် ဆိုသော မောင်အောင်နုက၊ မမြသွေး အိမ်သို့ သွားရောက်၍ ပေး ပို့ခဲ့သည် ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် စာအရဆိုလျှင် မောင်တင်အောင်က စာကို ယူဆောင် ၍၊ မမြသွေးထံမှ ပဋည်းများကို ယူသွားရန် ဖြစ်ပေသည်။ မောင်အောင်နုက ထွက် ဆိုသည်မှာ၊ စာကို မမြသွေး၏ ညီမ မခင်ထွေးထံသို့ ပေးသော အခါ၊ မခင်ထွေးက မယူဘဲလဲမရ၊ ကြောက်ရပါသည်ဟု ပြော၍ ယူထားလိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ မမြသွေး က ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူ၍ ပေးသည် မပေးသည်ကို၊ မောင်အောင်နုက မသိဟု ဆို သည်။ ထို့ပြင်၊ မောင်အောင်နု ကိုယ်တိုင် ထွက်ဆိုချက်အရ၊ မမြသွေးသည်လည်း အရောင်း အဝယ် အလုပ်အကိုင်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တယောက်ထည်း သွားလာ တတ်သည် ဖြစ်ရာ၊ သောင်းကျန်းသူများ အနေနှင့် ၎င်းနှင့် ဆက်သွယ်လိုလျှင် မောင်အောင်နု ကဲ့သို့သော အခြားလူ တဦးမှ တဆင့် မဟုတ်ဘဲ၊ မမြသွေးနှင့် တိုက် ရိုက် ဆက်သွယ်ရန် ခဲယဉ်းမည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့်၊ စာကို သောင်းကျန်းသူများ ထံမှ ရယူခဲ့သည် ဆိုသော အချက်ကို၊ ချင့်ချင် ချိန်ချိန် စဉ်းစားရန် ဖြစ်ပေသည်။ မောင်အောင်နုသည်၊ ထိုကဲ့သို့ စာရကြောင်းကို၊ အစိုးရ၏ ရဲအဖွဲ့ စသည်တို့ထံသို့ သွားရောက် တိုင်ကြားခြင်း မပြုခဲ့သည်ကိုလည်း သတိ ချပ်ရန် လိုသည်။

မခင်ထွေးသည်၊ တရားလိုပြ သက်သေ အမှတ် “၃” အဖြစ် သက်သေခံခဲ့သည်။ ၎င်းက၊ မောင်အောင်နု စာတစောင် လာပေးဘူးကြောင်း ထွက်ဆိုသော်လည်း

မမြသွေးသည်။ ၎င်းစာကို ကြောက်၍ သိမ်းထားကြောင်း၊ ဗိုလ်မြင့်ဌေး ဖြစ်စေ၊ အခြား ကွန်မြူနစ်များကို ဖြစ်စေ၊ မည်သူ့ကိုမျှ ပစ္စည်း ဝယ်မပေးဘူးကြောင်း သွက်ဆိုသည်။

၁၉၆၅
မမြသွေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးရန်ဖြေ (လိုပြ ၄) သည်၊ အချင်းဖြစ်သည့် ပင်အိုရွာ သူကြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းက ကွန်မြူနစ် ဗိုလ်မြင့်ဌေးတို့ လွန်ခဲ့သော ၅ နှစ် ခန့်က ရွာတွင် တပ်မတော်နှင့် ရဲတပ်များ ရှိစဉ်က၊ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြဘူးကြောင်း၊ သို့ရာတွင်၊ ရွာ၌ ၂ နှစ်ခန့်က စ၍ တပ်မတော် စခန်း လာရောက် ချထားကြောင်း၊ ရဲကင်းလည်း ချထားကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ချထားခဲ့သည့် ၂ နှစ် အတွင်း၊ သောင်းကျန်း သူများသည်၊ ရွာသို့ မလာ တော့ပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ၂ နှစ်ခန့်က တပ်မတော်မှ အခိုင်အမာ တပ်စွဲ စောင့်ရှောက် ထားသော ရွာတွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လလောက်က လက်နက်ကိုင် သောင်းကျန်းသူများသည်၊ အလွယ်တကူ လာရောက်ကာ၊ မောင်အောင်နုအား၊ မမြသွေးသို့ ပေးရန် စာပေးခဲ့သည် ဆိုသော အချက်ကိုလည်း အထူး စဉ်းစား၍ သုံးသပ်ရန် လိုပေသည်။ ဦးရန်ဖြေ ကိုယ်တိုင်က၊ မမြသွေးသည် ရိုးသားစွာ ရောင်း ဝယ် လုပ်ကိုင်နေသူ ဖြစ်ပါသည်။ ရွာကိစ္စ အဝဝကိုလည်း ကူညီပါသည်။ အစိုးရ တပ်များ လာသောအခါ၌၊ ထမင်းထုပ် စသည့် အကူ အညီများကိုလည်း ပေးပါ သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ သောင်းကျန်းသူများနှင့် အဆက် အသွယ် မရှိ၊ အကူအညီ ပေးတာလည်း မရှိပါဟု ဦးရန်ဖြေက ထွက်ဆိုသည့် အပြင်၊ သောင်းကျန်းသူတို့ ထကြွစဉ်က ဆိုလျှင်၊ ၎င်းတို့ ခိုင်းစေသော အခါ၌၊ ရွာသူ ရွာသားများမှာ မငြင်း ဆန် ရဲပါဟု ဦးရန်ဖြေက ဖြေကြားခဲ့သည်။

အထက်ပါ အချက်တို့ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာသည်၊ ဗိုလ်မြင့်ဌေးက အမှန်တကယ် ရေးသားခဲ့သော စာ ဖြစ်သလော ဟူသည့် အချက် မှာ ဒို့ဟ ကင်းစင်စွာလက်ခံနိုင်သည့်အချက်မဟုတ်ချေ။ ရွာ၏ အခေ့ အနေ ပတ်ဝန်း ကျင်ကို ခြုံ၍ ကြည့်လျှင်လည်း ၂ နှစ် ခန့်ကပင် သောင်းကျန်းသူများကို ရှင်းလင်း ခဲ့ပြီးနောက်၊ တပ်မတော်မှ စောင့်ရှောက်ခဲ့သော ရွာဖြစ်၍၊ သောင်းကျန်းသူ လက် နက်ကိုင်များသည်။ ရွာအနီး တဝိုက်တွင် လာ၍ ထိုစာမျိုးကို ကမ်းလှမ်းနိုင်မည်၊ သို့မဟုတ် ကမ်းလှမ်းဝန်မည် ဟုတ် မဟုတ်မှာ၊ အထူး ချင့်ချိန် စဉ်းစားရန် အချက် လည်း ဖြစ်သည်။

အထက်ကကဲ့သို့ အကြောင်း ခြင်းရာများ အရ၊ သက်သေခံ အမှတ် “က” စာကို ဒို့ဟ ကင်းစင်စွာ လက်မခံနိုင်ဟု ယူဆရန် ရှိသည်သာ မဟုတ်သေး၊ ထိုစာကို တကယ့်

၁၉၆၅
 မြေသွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ပင်၊ ဗိုလ်မြင့်ဌေးက မမြေသွေးသို့ ပေးခဲ့သည် မှန်စေဦးတော့၊ မတရား အသင်း အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ မမြေသွေးအား၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိနိုင်ရန် အတွက်၊ ၎င်းက ကိုယ်ထိ လက်ရောက် မတရား အသင်း ကျေညာခြင်း ခံထားရသော ကျွန်မြူ နှစ်များကို ကူညီခဲ့သည်ဟု ထင်ရှားအောင် ပြဆို လိုသည်။ စာပေးသူက ပေးရုံမျှ နှင့် ထိုသူ ကူညီခဲ့သည်ဟု မဆိုသာချေ။ လက်ခံရရှိသော မမြေသွေးက၊ တကယ်ပင် ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူပေးပို့သည်ကို၊ အထင်အရှား သက်သေထူရန် လိုသေးသည်။ ထိုကဲ့သို့သာ မဟုတ်လျှင်၊ တောခို သောင်းကျန်းသူများက စာတိုက်မှ နေ၍၊ တဦးဦးထံသို့ ပစ္စည်းမှာခြင်း၊ အကူအညီတောင်းခြင်း၊ သဘောမျိုးပါသော စာကို ရေးကြလျှင်၊ ထိုစာကို လက်ခံရရှိသောသူသည်၊ ပြစ်မှု ဖြစ်ရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေလိမ့် မည်။ ထို့ကြောင့်၊ အမိက အချက်သည်၊ စာပေးသူက ပေး မပေးထက်၊ လက်ခံ ရရှိသူက မတရား အသင်းကို ကူညီသည်၊ မကူညီသည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချက်ကို လည်း ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်ကာ၊ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံထားသည်။ စာသည် ဗိုလ်မြင့်ဌေး၏ စာဖြစ်စေဦးတော့၊ အမှုပေါ်တွင် ပေါ်ပေါက်သော သက်သေခံချက် များအရ၊ မမြေသွေးသည်၊ ထိုစာတွင် တောင်းခံသည့် အတိုင်း၊ ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူ ခြင်း၊ ပေးပို့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပေးပို့ရန် ကြံရွယ်ခြင်း စသည်တို့ကို သက်သေ အထောက် အထား မရှိပါဟု ဦးနှစ်ကာ ဝန်ခံသည်။ သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” စာတမ်းတွင် မမြေသွေးက ငွေ ကျပ် ၁၀ ဗိုလ်မြင့်ဌေး ထံမှရသည်။ ပစ္စည်းများ ဝယ်ရန် သွားထုတ် သော်လည်း မရခဲ့ပါဟု ပါရှိသော်လည်း၊ သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” စာတမ်းသည်၊ တရားမဝင်၊ လက်ခံစဉ်းစားရန် မဟုတ်ကြောင်းကို၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့ပေပြီ။

ဗိုလ်မြင့်ဌေး၏ ဇနီး မသိန်းညွန့် သည်၊ မြိတ်မြို့၊ ဂုဏ်ရုံအနီးတွင် နေထိုင်ပါသည်ဟု မောင်တင်ပေ (လိပြ ၉) က ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ မသိန်းညွန့်ကို သက်သေ အဖြစ် တရားလိုဘတ်မှ တင်ပြရန် မခဲယဉ်းသင့်ပေ။ မသိန်းညွန့် အနေနှင့် ဆိုလျှင် ၎င်း၏ ယောက်ျား ဗိုလ်မြင့်ဌေး၏ သွားလာ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် လက်ရေး စသည် တို့ကို၊ သက်သေ ခံနိုင်ဘွယ်ရာ ရှိသည်။ သို့ရာတွင်၊ မသိန်းညွန့်အား၊ တရားလိုဘတ်မှ သက်သေ ပြခဲ့ခြင်း မရှိပေ။

ထို့ကြောင့်၊ သက်သေခံ အမှတ် “ဂ” စာတမ်းကို၊ မမြေသွေး၏ ဝန်ခံချက်အဖြစ်၊ လက်ခံ စဉ်းစားခဲ့ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်။ သက်သေခံအမှတ် “က” တခုတည်း နှင့် ဆိုလျှင်၊ မမြေသွေးအပေါ်တွင် ပြစ်မှုတွေ့ရှိရန် ခိုင်လုံခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်းမရှိ၊ ထိုစာကို ဗိုလ်မြင့်ဌေး၏ စာဟုတ်မှန်သည် မမှန်သည်ကို၊ ဒို့ဟ ကင်းစင်စွာ ဆုံးဖြတ် ရန် ခဲယဉ်းသည်။ ဟုတ်မှန်လျှင်လည်း၊ အကူ အညီတောင်းသော စာမျှသာ ဖြစ်၍ မမြေသွေးက အကူအညီပေးသည်ဟု သက်သေ အထောက် အထား လုံးဝ မရှိချေ။

ကျွန်ုပ်တို့ ယခု ပြင်ဆင် တည်ထွင်လျက် ရှိသော တရားရေး စံနစ်တွင်၊ အမှန် တရားကို အဓိကထားသည်။ ထိုအမှန်တရားကို စေ့စပ်သေချာစွာ ထုတ်ဖော်၍၊ ထိုတရား အတိုင်း တရားစီရင်ခြင်းသည်၊ စံနစ်သစ်၏ အနှစ်သာရ ဖြစ်သည်။ ထိုတရားအရ၊ လျှောက်ထားသူ မမြသွေးအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည်၊ မှီ ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကို လက်ခံကာ၊ ၎င်းအပေါ် တွင် ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်သမျှ တွေ့ရှိထားသော ပြစ်မှုနှင့် ချမှတ် ထားသော ပြစ်ဒဏ် တို့ကို ပယ်ဖျက်၍ တရားသေ လွတ်စေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မမြသွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ဖြန့်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဧပြီလ ၂၀ ရက်။

မမြိုင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

အဆိုပေးကျွေး၍ လူသေစေခြင်း—ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)—မျက်မြင်သက်သေမရှိသော်လည်း အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း—ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုးကို စစ်ဆေးရာ၌၊ တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာ စစ်ဆေးရန်လိုအပ်ခြင်းကိုစွဲ။

အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိနှင့်မသင့်မတင့်ရှိနေသော အိမ်အောက်ထပ်နေသူများ၏ကြက်သားဟင်းတွင် (Endrin) အဆိုပေးခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ကလေးတဦးသေဆုံးပြီး၊ တဦးမှာအပြစ်အထန်ဝေဒနာခံစားရကာ၊ ခွေး ၃ ကောင်လည်းသေဆုံးခဲ့သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရင်း၊ ပုဒ်မ ၃၀၄ အရင်း အပြစ်ပေးခဲ့လေသည်။

တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကလေးသူငယ်လူမမယ်များကို အဆိုပေးကျွေး၍ သေစေခြင်းသည် စက်ဆုပ်ရွံရှာကွယ်ကောင်း၍ ကြီးလေးသော ပြစ်မှုမြောက်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ပြစ်မှုမျိုးဖြင့်၊ လူတဦးတယောက်သည် စွပ်စွဲခံနေရလျှင်၊ ထိုသူအပေါ်တွင် ရွံရှာမုန်းတီးခြင်း၊ ဒေါသစိတ်ရှိခြင်းတို့ဖြင့် ယှဉ်၍ တရားစစ်ဆေးစီရင်လျှင် မျှတမှန်ကန်မှုတို့ကို ထိုစိတ်တို့ကဖုံးကွယ်သွားခြင်းကြောင့်အများစုက သို့မဟုတ်ယုံကြည်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့သောအမှုမျိုး၌၊ တရားသူကြီးများအနေနှင့်၎င်း၊ တရားစီရင်ရေးတွင် အထောက်အကူပြုသောတရားလိုဘက်မှ၎င်း၊ တရားခံအတွက် ခုခံဆောင်ရွက်ပေးသော၊ တရားခံဘက်မှ အကျိုးဆောင်များက၎င်း မြန်မာ့စီးပိုင်းဒေါသစိတ်တို့ကိုဖယ်ရှား၍ တည်ငြိမ်အေးဆေးစွာဖြင့်၊ အမှန်တရားကိုပိုင်းဝန်း၍ ရှာဖွေနိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။

ဤအမှုတွင် အဆိုပေးသည့်ကဲ့ မျက်မြင်သက်သေ မရှိသော်လည်း၊ အမှုတွင်ပေါ်သည့် တရားလို၏အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုတို့သည် ပြစ်မှုကိုအတင်အရှားပေါ်ပြသောသက်သေခံများဖြစ်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုအယူခံမှုအမှတ် ၁၄၃။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုကြီးအမှတ် ၁ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြောင်းမြမြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)။ ၃၀၇ အရမူပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံဝင်မှု။

သည်။ ၎င်းသည်ကလေး၏မိခင်နှင့်လည်း မသင့်မတင့်ရှိနေခဲ့သဖြင့်၊ စိတ်ရိုင်းဝင်ကာ ဤကဲ့သို့ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်သာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်အကြောင်းမမြင်။

ပဋိပက္ခ
ပဋိပက္ခ
ပဋိပက္ခ
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဒေါ်မြသန်းနု (အစိုးရရွှေနေ) ။

ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံတရားလို ဒေါ်မြိုင်အပေါ်တွင်၊ မြောင်းမြမြို့၊ ပဌမ အထူးတရားသူကြီးက၊ ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) တွင်အကျုံးဝင်သော ပြစ်မှုနှင့်ပုဒ်မ ၃၀၇ တွင်အကျုံးဝင်သော ပြစ်မှုနှစ်ရပ်ကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ ပဌမပြစ်မှု အတွက် တသက်တကျွန်းထောင်ဒဏ်နှင့် ဒုတိယနှင့်တတိယပြစ်မှုများအတွက်၊ အလုပ် ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်စီကျခံစေရန်၊ ထိုထောင်ဒဏ်နှစ်ရပ်စလုံးကို တပေါင်း တည်းကျခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။

ဒေါ်မြိုင်သည် ဝါးခယ်မမြို့တွင် အိမ်တလုံးကိုပိုင်၍၊ အောက်ထပ်တခြမ်း၌နေထိုင် ကာ၊ အပေါ်ထပ်နှင့် အောက်တခြမ်းတို့ကို ကိုညိုကြီးနှင့် မအုံးရှင်ဆိုသူတို့အား အငှားချထားသည်။ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့နံနက်က၊ မအုံးရှင်သည် အောက်ထပ်မီးဖိုတွင် ကြက်သားဟင်းအိုးတည်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ကလေးငယ်များကို အိမ်နှင့်မလှမ်းမကမ်းချောင်း တွင် ရေသွားချိုးပေးသည်။ သမီးအကြီး ချိုချိုမြင့်က၊ ကျောင်းသွားရန်အသင့်ပြင်၍ အိမ်တွင်ကျန်ရစ်သည်။ ကလေးများကို ရေချိုးပေးပြီးနောက် အိမ်ပြန်ပို့ကာ၊ မအုံးရှင် ကချောင်းသို့သွား၍ ရေချိုးပြန်သည်။ ပြန်လာသောအခါ ကြက်သားဟင်းအိုးသည် မီးဖိုပေါ်တွင်မရှိ၊ ချထားလည်ကိုတွေ့၍၊ သမီးချိုချိုမြင့်ကိုမေးရာ၊ ဒေါ်မြိုင်က ဟင်း အိုးကိုမေ့၍ ဘေး၌ချထားသည်ကို မြင်လိုက်ရကြောင်းဖြင့် သမီးကပြန်ပြောသည်။ ဒေါ်မြိုင်နှင့် မအုံးရှင်တို့မှာ၊ မသင့်မတင့်ရှိနေကြသည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ဟင်းအိုးကိုဝင်၍ မေ့ရမည်လားဆိုကာ၊ မအုံးရှင်က ၎င်း၏သမီးကိုရိုက်သည်။ အတန်ကြာသောအခါ၊ ချိုချိုမြင့်ကျောင်းသို့ထွက်သွား၍၊ မအုံးရှင်က သားမောင်မြင့်ဦးနှင့် သမီးမပြုံးတို့အား ထမင်းတပန်းကန်စီထည့်ပေးကာ၊ ကြက်သားဟင်းနှင့်ကျွေးသည်။ နို့စို့သမီးငယ်ကို လည်း မအုံးရှင်က ထမင်းခွံ ပေးသည်။ မောင်မြင့်ဦးက အများဆုံးစား၍၊ မပြုံးက ဟင်းနံသည်ဟုဆိုကာ အနည်းငယ်သာစားသည်။ ကလေးများစားသောက်ပြီးနောက်၊ ကျန်ထမင်းများကို အိမ်ရှေ့သို့သွား၍ ခွေးကလေးတကောင်ကိုကျွေးရာ၊ ၎င်းခွေးသည် စားပြီးမကြာမှီပင်၊ ပါးစပ်မှအမြွှပ်များတစ်စီထွက်၍ တဆင့်ငင်ငင်ဖြစ်ပြီးနောက် သေ သွားသည်။ မောင်မြင့်ဦးနှင့် မပြုံးတို့သည် များမကြာမှီပင် တက်ကြသဖြင့်၊ ဆရာဝန်

၁၉၆၅
—
မြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးအောင်ထွန်းခိုင်ကိုဘူး၍ ခေါ်ရသည်။ ဆရာဝန်က အဆိပ်သင့်သည်ဟု ဆိုသဖြင့်၊
“ကလေးများကို ဘာကျွေးသလဲ” ဟုမေးမြန်းသည်။ ကလေးများစားသော ကြက်
သားဟင်းအိုးကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုသည်။ ကလေး ၂ ယောက်နှင့် နို့စို့ကလေးကိုပါ
ဆေးခုံသို့တင်၍ ပြုစုကုသသည်။ မောင်မြင့်ဦးမှာမူကား၊ ကုသသော်လည်း မရဘဲ
သေဆုံးသွားရသည်။ မပြုံးမှာလည်း ရက်အတန်ကြာ ကုသပြီးနောက်၊ အသက်ချမ်း
သာရာရသည်။ နို့စို့ကလေးမှာမူ များစွာအန္တရာယ်မဖြစ်ခဲ့ချေ။ ကြက်သားဟင်း
အကြွင်းအကျန်များ သွန်ပပ်ထားသဖြင့်၊ လာစားကြသော ခွေး ၂ ကောင်သည်လည်း
သေဆုံးကြရသည်။ ထိုသို့တဆက်တည်း၊ ကြက်သားဟင်းကို စားကြရသော ကလေး
များနှင့် ခွေးများသည်၊ သေကြပျက်စီးကြခြင်း၊ မပြုံးကဲ့သို့ အပြင်းအထန်ဝေဒနာ
ခံစားရခြင်းတို့ကြောင့် တဦးဦးက ကြက်သားဟင်းအိုးထဲတွင် အဆိပ်ခတ်သည်ဟု
သံသယကြီးစွာ ရှိလာရန် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ မအုံးရှင်နှင့် ဒေါ်မြိုင်တို့သည်၊
မသင့်မတင့်ရှိနေခဲ့သည်ကတကြောင်း၊ ထိုသို့မသင့်မြတ်ဘဲ တဦးနှင့်တဦး စကားမပြော
ဘဲနေထိုင်ခဲ့ကြသည့်အတွင်း၊ မအုံးရှင်တည်ထားခဲ့သည့် ကြက်သားဟင်းအိုးကို ဝင်
ရောက်မေ့သည်၊ တေးဦးချထားသည်ကို ချီချီမြင့်က မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်ကတကြောင်း၊
ခွေးတကောင် အစားကြွင်းများစား၍ သေသည်မှအစ၊ ကလေးများတက်ကြွသဖြင့်
အိမ်နီးနားချင်းများက၊ မအုံးရှင်အော်ဟစ် အကူအညီတောင်း၍ ဝိုင်းငန်းလာရောက်
ကြသောအခါ၊ ဒေါ်မြိုင်၏ ပြုမူပြောဆိုပုံတို့မှာလည်း၊ များစွာသံသယရှိတယ်ဖြစ်ခဲ့
သည်က တကြောင်းဟို့ကြောင့်၊ ဒေါ်မြိုင်အား အမှုစွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ကလေးသူငယ် လူမမယ်များကို အဆိပ်ကျွေး၍သေစေခြင်းသည်၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာ
ဘွယ်ရာကောင်း၍ ကြီးလေးသော ပြစ်မှုမြောက်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ပြစ်မှုမျိုးဖြင့်၊
လူတဦးတယောက်သည် စွပ်စွဲခံနေရလျှင်၊ ထိုသူအပေါ်တွင် ရွံရှာမုန်းတီးခြင်း၊ ဒေါသ
စိတ်ရှိခြင်းတို့ဖြင့်ယှဉ်၍ တရားစစ်ဆေးစီရင်လျှင်၊ မျှတမှန်ကန်မှုကို ထိုစိတ်တို့က ဖုံး
ကွယ်သွားခြင်းကြောင့်၊ အမှားဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုကဲ့သို့
သောအမှုမျိုး၌၊ တရားသူကြီးများအနေနှင့်၎င်း၊ တရားစီရင်ရေးတွင် အထောက်အကူ
ပြုကြသော တရားလိုဘက်မှ၎င်း၊ တရားခံအတွက် ခုခံဆောင်ရွက်ပေးသော၊ တရားခံ
ဘက်မှအကျိုးဆောင်များက၎င်း၊ မုန်းတီးစိတ်၊ ဒေါသစိတ်တို့ကို ဖယ်ရှား၍၊ တည်ငြိမ်
အေးဆေးစွာဖြင့်၊ အမှန်တရားကိုဝိုင်းဝန်း၍ရှာဖွေနိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ ဤအမှုတွင်
ပညာရှိတရားသူကြီးသည် အထူးဂရုစိုက်၍၊ သက်သေများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံနှင့် မျှတ
မှန်ကန်စွာထွက်ဆိုနိုင်ကြရန်၊ ဝိရိယစိုက်ထုတ်၍ ဆောင်ရွက်ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။
အလားတူပင်၊ ရုံးကိုအထောက်အကူပြုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း၊ ကူညီဆောင်
ရွက်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ စီရင်ချက်တွင်လည်း၊ ပညာရှိ တရားသူကြီးသည်

အစွဲ
မမြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ

အကြောင်းအချက်များကို သေချာစေရန်လေ့လာပြီးမှ၊ ဒေါ်မြိုင်သည် ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု၊ ဒို့ဟောင်းစင်စွာ လက်ခံရန်သာရှိတော့သည်ကိုတွေ့၍၊ ၎င်းအပေါ်တွင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အယူခံကို ကြားနာရာ၌လည်း၊ ဒေါ်မြိုင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်နှင့် ပညာရှိအစိုးရရွှေနေ ဒေါ်မြသန်း နှုတ်တို့သည်၊ အထူးကြိုးစား၍ အချက်အလက်များကိုပြည့်စုံအောင်၊ ရုံးသို့တင်ပြကြသည်။ မောင်မြိုင်ဦး၊ မပြုံးနှင့် သေသွားသော ခွေးများ၏ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်း၊ ဝမ်းမှ ထုတ်ယူသောအရည်၊ ဆီးစသည်တို့ကို၎င်း၊ ကြက်သားဟင်းမှ ဟင်းကြွင်းဟင်းကျန်များကို၎င်း၊ ဓါတုဗေဒဝန်ထံ ပေးပို့စစ်ဆေးခဲ့ရာ၊ စမ်းသပ်ကြည့်ရှုရာ၌၊ အဆိပ်များပါသည်ဟု အစီရင်ခံချက်များ ရှိလေသည်။ ထိုအဆိပ်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပို၍သေချာသည်ထက် သေချာအောင်၊ ဒေါ်မြသန်းနုက အကြံပေးသည့်အတိုင်း၊ ပါရဂူအဖြစ် ရာဇဝတ်မှုခင်းများဆိုင်ရာ ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာမောင်မောင်တိတ်ကို ဘိတ်ခေါ်၍၊ ထင်မြင်ချက်များတောင်းယူခဲ့သည်။ ထိုနည်းအတူ၊ ဦးမောင်မောင်ခင်ကတောင်းဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဓါတုဗေဒဝန် ဒေါက်တာဘိဂရစ် ကိုယ်တိုင်ကိုလည်း ရုံးကဘိတ်ခေါ်၍၊ အလားတူအကြံဉာဏ်များတောင်းခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးသည် ရုံးသို့လာရောက်ကြကာ၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံထင်မြင်ချက်များ ပေးသွားကြသည့်အတွက်လည်း၊ ၎င်းတို့အား ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဤရုံးကမှတ်တမ်းတင်သည်။

ဦးမောင်မောင်ခင်က၊ ဒေါ်မြိုင်အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှားစွာရှုရန်အတွက်ဆိုလျှင်၊ မျက်မြင်သက်သေလည်း မရှိ၊ ထိုဘို့တိုက်ရိုက် မျက်မြင်သက်သေလည်းမရှိသဖြင့်၊ ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းအချက်တို့ကိုဆက်စပ်၍ ဆုံးဖြတ်ရသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုသက်သေခံကွင်းဆက်များသည်၊ မပြတ်မလပ် တစပ်တည်းရှိရပါမည်။ တနေရာရာ၌ ပြတ်လပ်နေခဲ့သော်၊ ဒေါ်မြိုင်အား ဒို့ဟ၏အကျိုးကိုပေး၍၊ ပြစ်မှုမကျူးလွန်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်သာဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ဒေါ်မြိုင်သည် ကြက်သားဟင်းအိုးကိုမွေကြောင်း၊ ချိုချိုမြင့် (လိပြ ၂၁) ၏ ထွက်ဆိုချက်သာရှိပါသည်။ ဟင်းအိုးထဲသို့ တခုခုထည့်သည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုချက်မရှိပါ။ ချိုချိုမြင့်သည် အသက် ၁၃ နှစ်မျှသာရှိသေး၍၊ ၎င်း၏စကားကို ချင့်ချိန်၍ လက်ခံရန် သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ချိုချိုမြင့်၏ အဓိကအစစ်ခံချက်တွင်၎င်း၊ ပြန်လှန်မေးခွန်းများတွင်၎င်း၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံမေးမြန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်း၏ဖြေကြားချက်များအရ၊ ၎င်းသည်အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ် ကျောင်းသူမျှသာဖြစ်သော်လည်း၊ ရေရေလည်လည်ရှိ၍ အမှားအမှန်ကိုခွဲခြား သိနိုင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ၎င်းမြင်တွေ့သမျှ မှန်ကန်စွာထွက်ဆိုသည်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်။ ချိုချိုမြင့်က ၎င်းအား၊ ၎င်း၏ မိခင်က ကြက်သားဟင်းအိုးကို ကြည့်ပိုက်ရန်မှာမသွားပါ။ ၎င်းကအိမ်ပေါ်ထပ်မှ

၁၉၆၅
မေမြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်လှမ်းခြင်း။

အောက်တပ်သို့ ဆင်းလာသောအခါ၊ ဒေါ်မြိုင်က ဟင်းအိုးကို မီးဖိုဘေးကြမ်းပေါ်ချ၍
ဇွန်းနှင့် မွှေနေတာမြင်ရပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ဟင်းအိုးကို မကိုင်စဘူးကိုင်၍၊ ၎င်းက
“အမေမြိုင် ဘာလုပ်နေတာလဲ” ဟုသွားမေးပါသည်။ ဒေါ်မြိုင်က “ဟင်းအိုးကို
မွှေမဲ့လူမရှိလို့ ငါချမွှေတာ” ဟုပြောပါသည်။ စသည်ဖြင့်ထွက်ဆိုသည်။ မအုံးရှင်
(လိုပြ ၁၆)သည်၊ ပြန်လာ၍ ဟင်းအိုးကို ဒေါ်မြိုင်မွှေသွားကြောင်း ချီချီမြင့်က
ပြောသဖြင့် “စကားမပြောတဲ့လူ ဟင်းအိုးကိုမွှေစေရသလား၊ နှင်မကြည့်ဘူးလား”
ဆိုကာ၊ တံမြက်စည်းနှင့်ခိုက်သည်ဟု ချီချီမြင့်ကထွက်ဆိုသည်။ မအုံးရှင်ကိုယ်တိုင်
ကလည်း ထိုကဲ့သို့ပင်ထွက်ဆိုသည်။

ဒေါ်မြိုင်က ကျမ်းဖြင့်ပွားတွင် သက်သေခံရာ၌၊ မအုံးရှင်က ချီချီမြင့်ကို၊ ဟင်းအိုး
တူးပြီး ကြေအောင်မွှေသောကြောင့်၊ ရိုက်သံကြားရပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ အမေ
မြိုင် ဟင်းအိုးမွှေသည်ဟုပြောသံကို မကြားရပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့မိမိဟင်းအိုး
မွှေသည့်အတွက်၊ မအုံးရှင်က ၎င်း၏သမီးကိုရိုက်သည်ဟု ဝန်မခံသော်လည်း၊ အချင်း
ဖြစ်သည့်နေ့နံနက်က၊ မအုံးရှင်သည် ၎င်း၏သမီးကို ဟင်းအိုးမွှေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍
ဆူပူရိုက်ပတ်ကြောင်းကိုမူကား၊ ဒေါ်မြိုင်ကပင် အတော်အတန်သွယ်ဝိုက်၍ ဝန်ခံ
ထားရာ ရောက်ပေသည်။

ဟင်းကြွင်းဟင်းကျန်များကို စားသောခွေးသည်၊ လောလောလတ်လတ် သေဆုံး
သည်ကိုမြင်တွေ့ရသော သက်သေများ အထင်အရှားရှိသည်။ ထို့နောက် ကြက်သား
ဟင်းနှင့် ထမင်းကိုစားကြသော မောင်မြင့်ဦးနှင့် မပြုံးတို့တက်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည်
အဆိပ်သင့်သည်ဟုလည်း၊ ဆရာဝန်ကြီး၏ထွက်ဆိုချက်နှင့် ဓါတုဗေဒဝန်၏ အစီရင်ခံ
ချက်တို့ အထင်အရှားရှိသည်။ ဟင်းခွက်တွင်ထည့်ထားသော ကြက်သားဟင်းကို
ကြမ်းမှသွန်ချသဖြင့်၊ ထိုဟင်းများကို စားသောက်ကြသော ခွေး ၂ ကောင်သည်လည်း
အဆိပ်သင့်၍သေကြပြန်သည်မှာလည်း အထင်အရှားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ မောင်မြင့်
ဦး သေဆုံး၍၊ မပြုံးအပြင်းအထန် ဝေဒနာခံစားရခြင်း၊ ခွေး ၃ ကောင်သေဆုံးရခြင်း
တို့သည်၊ ကြက်သားဟင်းတွင်ပါသော အဆိပ်များကို စားမိကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်
ဟူသောအချက်သည်ကား ထင်ရှားသည်။ ပို၍ထင်ရှားသည်မှာ၊ ဟင်းအိုးတွင်ကပ်၍
ကျန်နေသော ဟင်းများကို၊ ဓါတုဗေဒဝန်ထံ ပေးပို့စစ်ဆေးစေရာ၊ ဓါတုဗေဒဝန်က
အဆိပ်ကိုတွေ့ရှိရကြောင်း၊ သက်သေခံအမှတ် “ဂ” အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထား
ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ပေးပို့စစ်ဆေးစေခဲ့သော ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း၊ ဝမ်း၊ ဗဟိုဗဟို
သောအရည်၊ အိန္ဒြေနှင့် စသည်တို့တွင်၎င်း၊ ဟင်းကြွင်းဟင်းကျန်များတွင်၎င်း၊ တွေ့ရှိ
ရသောအဆိပ်သည် တမျိုးတည်း ဖြစ်နေခြင်းသည်လည်း၊ ဟင်းအိုးကို အဆိပ်ခပ်၍

ဤကဲ့သို့သေဆုံးကြခြင်း၊ ဝေဒနာခံစားရခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ရသည်တို့ကို ထင်ရှားစေ
သောအချက်ဖြစ်ပေသည်။

မအုံးရှင်က၊ မောင်မြင့်ဦးတက်နေ၍ အော်ဟစ်အကူအညီတောင်းသောကြောင့်၊
အိမ်နီးနားချင်းများ ဝိုင်းအံ့၍လာရောက်ကြသည်။ ထို့နောက်၊ ထိုအခိုက်၌ ဆရာဝန်
ဦးအောင်ထွန်းခိုင် လာရောက်စစ်ဆေးသည့် အချိန်တွင်၊ ဒေါ်မြိုင်၏ ပြုမူပြောဆို
ပုံတို့နှင့် ပတ်သက်၍၊ မျက်မြင်သက်သေများ အခိုင်အလုံရှိပေသည်။ ပဌမဦးဆုံး
ခွေးမှာ လမ်းတွင်အမြှုပ်တစ်စီနှင့် သေဆုံးသောအခါ၊ မောင်လှိုင် (လိပြ ၂)
နှင့်မနီ (လိပြ ၄) တို့ကမြင်ကြသည်။ ဒေါ်မြိုင်က၊ ခွေးကလေးကို ပိုးထိတာဟု
ကလေးတွေကို ပြောပြသံကို၊ မခင်နွဲ့ (လိပြ ၂၆) ကကြားသည်။ ထိုသို့
မလှိုင်သည့်ဘက်ကိုဝင်၍၊ မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ဒေါ်မြိုင်၏ မလှိုင်သောစိတ်ကို
သရုပ်ပေါ်စေသည်။ ဆရာဝန် ဦးအောင်ထွန်းခိုင်က၊ မအုံးရှင်အား ကလေး
တွေ ဘာ စားသလဲဟုမေးသဖြင့်၊ ကြက်သားဟင်း ကြေးမိပါသည်ဟု ပြန်ပြော
ရာ၊ ဟင်းကိုယူခိုင်းသောအခါ၌၊ ဒေါ်မြိုင်က ဟင်းပန်းကန်များကို သွန်ပစ်လိုက်ပြီဟု
ပြောကာ၊ ကြောင်တိုး၍ပန်းကန် ကြောင်အိမ်ပေါ်မကြွသဖြင့်၊ ထိုသို့သွန်ပစ်လိုက်
သလိုလို၊ ကြောင်စား၍ထိုအခိုက်၌ သွန်ပစ်ရှင်းလင်းလိုက်သလိုလို ပြောကြောင်း ကြားရ
သည့်သက်သေများလည်း၊ အများအပြားပင်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ၊ မနီ၊ မအုံးခင်၊
မနန်း၊ ဦးထွန်းလှိုင်၊ ကိုအောင်သန်း၊ ဒေါ်ဖန်ရောင်၊ မောင်ဟန်ညွန့်စသူတို့ဖြစ်ကြသည်။
မအုံးရှင်နှင့် ဒေါ်မြိုင်တို့သည် မသင့်မသင့်ဖြစ်နေကြလျှင်၊ ထိုသို့မဆီမဆိုင် မအုံးရှင်၏
ဟင်းပန်းကန်ကိုသွန်ပစ်ရန် ဒေါ်မြိုင်တွင်အကြောင်းမရှိ၊ သင့်သင့်တင့်တင့်ရှိကြသည်
ဆိုလျှင်လည်း၊ ထိုသို့ဝင်ရောက်၍ ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သောအလုပ်ကို၊ ဒေါ်မြိုင်ကလုပ်စရာ
မရှိပေ။ အဖြစ်အပျက်များအရ၊ ဒေါ်မြိုင်သည် ကြက်သားဟင်းကြွင်းဟင်းကျန်များကို
လက်စပျောက်ရန်၊ ထိုကဲ့သို့ ပန်းကန်ထဲမှဟင်းများကို သွန်ပစ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု
ယူဆဘွယ်ရာ ဖြစ်လာသည်။ သွန်ပစ်သော ဟင်းများကို ခွေးများလာစားကြောင်း၊
ကိုအောင်သန်း (လိပြ ၂၇) ကထွက်ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့စားသောခွေး ၂ ကောင်
သေဆုံးရသည်မှာလည်း၊ အထင်အရှားဖြစ်သည်။ ကလေးများကို ဆေးရုံသို့ ခေါ်
ဆောင်သွားပြီးနောက်၊ ရဲများက ဒေါ်မြိုင်အိမ်သို့ လာရောက်ရှာဖွေကြရာ၊ မရှာဖွေမှီ
ကလေးတွင် ဒေါ်မြိုင်အိမ် မီးဖိုပေါက်မှ ပန်းကန်တလုံး ပစ်ချလိုက်ကြောင်းကို
မောင်မြဝင်း (လိပြ ၂၀) ကတွေ့မြင်လိုက်ရသည်။ ရဲများက ပန်းကန်ကဲ့တလုံး
(သက်သေခံပစ္စည်းအမှတ် ၂) နှင့်အနံ့စူးစူးရှိသော ဘိလပ်ရည်ပုလင်းတလုံးကို ယူ
ဆောင်သွားကြသည်။ ထိုသက်သေခံပစ္စည်းအမှတ် ၂ ပန်းကန်မှာ၊ မအုံးရှင်က
သူ၏ပန်းကန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြားသောပန်းကန်များနှင့် ရောထွေး၍ပြရာမှ ဆွဲထုတ်၍

မမြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မြိုင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြောနိုင်သည်။ မခင်နွဲ့ (လိပြ ၂၆) က၊ ကလေးများတက်နေသည့်အခါ၌၊ ဒေါ်မြိုင်သည် ၎င်း၏အခန်း၌ “ငါမှားပြီ၊ ငါမှားပြီ” ဟုညည်းညူနေကြောင်း ကြားရသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ကလေးများ ဆေးရုံသို့ပို့ပြီးနောက်၊ ဒေါ်ဖန်ရောင် (လိပြ ၂၉) သည် ဒေါ်မြိုင်ထံရောက်လာရာ၊ ၎င်းသည်ရင်တုံ့နေသည်ဟုပြောပြီးလျှင်၊ ဘုရားကယ်ပါ၊ မအုံးရှင်တို့ ဟင်းပန်းကန်ကိုလည်း၊ နောက်ဖေး၌သွန်ပစ်ပြီဟု ပြောဆိုသည်ကိုကြားရကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဟင်းသွန်လိုက်သည်ဟု ပြောခြင်းနှင့် မောင်မြစင်းက၊ ပန်းကန်တသုံးကို ဒေါ်မြိုင် မီးဖိုပေါက်မှ ပစ်ချလိုက်သည်ကို တွေ့လိုက်ရကြောင်း ပြောခြင်းတို့ကို ဆက်စပ်၍ရသည်။

မအုံးရှင်က၊ ၎င်းနှင့်ဒေါ်မြိုင်တို့သည် မသင့်မတင့်ရှိကြပါသည်။ ကလေးများ ဒေါ်မြိုင်ထံ သွားရောက်ဆော့ကြသဖြင့်၊ ထိုကဲ့သို့မသင့်မတင့်ဖြစ်ကြပါသည်။ အချင်းမဖြစ်မီ လအနည်းငယ်အတွင်းက၊ ဒေါ်မြိုင်သည် အပေါ်ထပ်၌ ဓါတ်ကြိုးကိုဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ၎င်းက “စိတ်ကောင်းမရှိဘူး၊ မတော်ဓါတ်ကြိုးကို ကိုင်မိလျှင်သေမှာဘဲ” ဟုပြောခဲ့ကြောင်း၊ ဒေါ်မြိုင်အခန်းတွင် ဖဲဝိုင်းလုပ်တာမကြိုက်၍ ပြောမိကြောင်း၊ တနှစ်လောက်ကတည်းက၊ စကားမပြောကြကြောင်း စသည်ဖြင့်ထွက်ဆိုသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်ကို သက်သေများကထောက်ခံကြသည်။ ဒေါ်မြိုင်ကမူ၊ ထိုသို့မသင့်မမြတ်မရှိပါ။ ကလေးများကို မိမိကပြုစုခဲ့သေးကြောင်းဖြင့်ဆိုသည်။ ဓါတ်ကြိုးဖြတ်သည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ မအုံးရှင်၏ထွက်ဆိုချက်ကိုငြင်းသည်။ သို့ရာတွင်၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ငြင်းဆိုသည်ကားမဟုတ်ချေ။ ဓါတ်မီးကြိုးဖြတ်သည့်အတွက်၊ ကျွန်မကိုမအုံးရှင်က မတရားစွပ်စွဲဘို့အကြောင်း မရှိပါဟုသာ၊ ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာ၌ ပြောဆိုသည်။

ကိုတင်လှိုင် (လိပြ ၇) သည်၊ ဂုံလျှော်ဌာန အင်စပိတ်တော်တဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဝါးခယ်မတွင် တာဝန်ကျသောအခါ၌၊ ဒေါ်မြိုင်၏အိမ်တွင်နေထိုင်၍ ထမင်းဘိုး ပေးစားသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလလောက်တွင် ဂုံလျှော်ပင်များ ပိုးကျသဖြင့်၊ ပိုးသတ်ဆေးနှင့်သွား၍ ဖျန်းပေးရပါသည်။ ကျန်နေသော ပိုးသတ်ဆေးအချို့ကို ဘိလပ်ရည်ပုလင်းအဖြူတွင်ထည့်၍ အိမ်၌ထားပါသည်။ ဘိလပ်ရည်ပုလင်းထဲတွင် လက်သုံးလုံးလောက် ကျန်ရှိပါသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လလောက်တွင်၊ ဝါးခယ်မမှ အခြားနေရာသို့ ပြောင်းသွားသောအခါ၊ ထိုပိုးသတ်ဆေး (Endrin) ရည်ကို ထားခဲ့ပါသည်။ နောက်နှစ် မတ်လလောက် ဝါးခယ်မသို့ ပြန်ပြောင်းလာသောအခါ၊ ထိုဆေးရည်ပုလင်း မတွေ့တော့ပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ဒေါ်မြိုင်က ထိုဆေးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ကိုညိုကြီး၊ မအုံးရှင်တို့ကယူကာ၊ ကြမ်းပိုးသတ်ရန် သုံးစွဲခဲ့သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ကိုတင်လှိုင်ကိုယ်တိုင်က၊ ကိုညိုကြီးနှင့် မအုံးရှင်တို့သည်၊ ၎င်းထံမှ ကြမ်းပိုးသတ်ရန် ဆေးယူဘူးကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင်၊ ထိုသို့ယူဘူးသည်မှာ။

၎င်းပြောင်းမသွားမီက ဖြစ်ခဲ့သည့်သဘော ထွက်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဘိလပ်ရည်ပုလင်း တွင် လက်သုံးလုံးခန့် ကျန်ရှိနေသော ဆေးရည်နှင့်ပတ်သက်၍မူကား၊ ဝါးခယ်မသို့ ပြန်ပြောင်းလာသောအခါ၌ မရှိတော့ပါဟု ကိုတင်လှိုင်ကထွက်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

မမြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

* ဓါတုဗေဒဝန်က နမူနာများကို စစ်ဆေးကြည့်ရှု၍၊ ၎င်းတို့တွင် ပိုးသတ်ဆေးဖြစ် သော (Chlorinated Hydrocarbon) ပါရှိသည်ကိုတွေ့ရကြောင်းအစီရင်ခံချက်ရှိ သည်။ ထိုဆေးနှင့် ကိုတင်လှိုင်ပြောသော (Endrin) ဆေးတို့သည်၊ တမျိုးတည်းကို အခေါ်အဝေါ်လဲ၍ခေါ်ခြင်းဖြစ်သလော၊ သို့မဟုတ် တမျိုးစီကွဲပြားသလောဟူသည့် ပြဿနာကို၊ ပိုမို၍ပြည့်စုံစွာ လေ့လာစုံစမ်းသင့်ပါသည်ဟု ပညာရှိအစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဧေါမြသန်းနုကအကြံပေးသဖြင့်၊ ထိုပြဿနာနှင့်တကွ ဆက်စပ်နေသော ပြဿနာ များကို၊ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်နှင့် ဓါတုဗေဒဝန်တို့အားဘိတ်ခေါ်၍ အကြံ ဉာဏ်များ တောင်းခံခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အား အယူခံဟုရေးလို့၏၊ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်၏ရှေ့တွင်ကြားနာ၍၊ ဦးမောင်မောင်ခင်အားလည်း မေးခွန်းများ မေးလိုက၊ ရုံးမှတစ်ဆင့်မေးရန်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်သည် ပြဿနာများ ဖြေကြားနိုင်ရန်အတွက်၊ လက်တွေ့စမ်းသပ်ခြင်းများကိုလည်း၊ ၎င်း၏ စမ်းသပ်ခန်း၌ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ (Endrin) ဆေးရည်နမူနာကိုလည်း ပုလင်းနှင့် ယူဆောင်လာကာ၊ ရုံးသို့တင်ပြသည်။ ၎င်း၏အကြံပေးထင်မြင်ချက် အကျဉ်းချုပ် အရဆိုလျှင်၊ (Endrin) ဆေးရည်သည်လည်း ပိုးသတ်ဆေး တမျိုးဖြစ်ကာ၊ (Chlorinated Hydrocarbon) အနွယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ (Endrin) ဆေးရည်သည် ရေနံဆီစသည်တို့နှင့်ဖျော်ရသော ဆေးမျိုးဖြစ်၍ အနံ့ရှိကြောင်း၊ ဟင်းအိုးထဲတွင် (Endrin) ဆေးရည်ကိုထည့်၍ မွေလျှင်၊ အနံ့သည် ရေနံဆီအနံ့ကဲ့သို့ ဖြစ်မည်ဖြစ် ကြောင်း၊ ဟင်းအိုးတွင်ထည့်၍ လက်တွေ့စမ်းသပ်မှုကြည့်ရာ အနံ့ရကြောင်း၊ သို့ရာ တွင်၊ ထူးခြားစွာ စူးရှသောအနံ့များဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ကြောင်း၊ အပူဒီဂရီ ၂၀၀ အထိ ဟင်းအိုးကိုချက်လျှင်လည်း၊ ပိုးသတ်သည့်အဆိပ်ခါတ်သတ္တိသည် ကြင်းကျန် နေရစ်ဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဟင်းအိုးတဖုံးသည် ဆီချဉ်းသာဖြစ်လျှင်၊ အပူဒီဂရီ ၂၀၀ အထိကျက်နိုင်ကြောင်း၊ ရေများပါလျှင် ထိုအပူရှိန်အထိ မတက်နိုင်ကြောင်း၊ သာမန် (Endrin) အဆိပ်၏သေစေနိုင်သော သတ္တိသည်၊ လူ ၆ ယောက်စာ ဟင်းအိုးတွင် ဘိလပ်ရည်ပုလင်းတွင် လက်သုံးလုံးခန့်ရှိသည့် (Endrin) ထည့်လျှင်၊ ထိုဟင်းအိုးမှ လေးပုံတပုံခန့်ကိုပယ်ထား၍၊ ကျန်သောဟင်းများကို လူ ၆ ဦးညီတူညီမျှဝေခွဲစားလျှင်၊ တဦးစာ တဦးစာတွင်သေစေနိုင်သော အဆိပ်အားထက်၊ အဆပေါင်း ၂၀ ခန့်ပို၍ အဆိပ်များ ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသွားသည်။

၁၉၆၅

မိမြိုင်

ပြည်ထောင်စု မြို့မရုံးခန်း

ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် မောင်မြင့်ဦးသေဆုံးခဲ့ခြင်း၊ ခွေးများသေဆုံးခဲ့ခြင်း၊ မပြုံး အဆိပ်သင့်ခြင်းတို့သည်၊ အစာတွင် မသန့်ရှင်းမှု၊ ရောဂါပိုးများ ရှိနေမှုများ ဖြစ်နိုင် သလောဟူသည့် ပြဿနာကိုလည်း၊ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်နှင့် ဓါတုဗေဒ ဝန်ထုပ်အား ကြိုတင်၍မေးမြန်းခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်က၊ အစာ မသန့်ရှင်းခြင်း၊ ရောဂါပိုးများ ဝင်ခြင်းတို့ကြောင့်၊ ထိုအစာကိုစားသော သူများသည်၊ အစာတောက်ခြင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်းမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ ရုတ်ချည်းဖြစ် သေးဘဲ၊ အော့အန်ခြင်း ဝေဒနာခံစားစေခြင်း ဖြစ်ပေါ်ပါမည်။ (Endrin) အဆိပ် သင့်ခြင်းမှာမူကား၊ ပို၍မြန်ဆန်စွာ ဝေဒနာခံရပါသည်။ အစာမသန့်ရှင်း၍၊ ရောဂါပိုး များကြောင့် ဖြစ်ရခြင်းမျိုး၌၊ ဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်ကြည့်လျှင် (Endrin) အဆိပ်ဓါတ်ကို တွေ့ရမည်မဟုတ်ပါဟု ထင်မြင်ချက်ပေးသည်။ ဤအမှု၌ မောင်မြင့်ဦးနှင့်ခွေးများ၏ အူစသည့် အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့ကို စစ်ဆေးရာတွင်၎င်း၊ မပြုံး၏ ဆီးနှင့်ဟင်းကြွင်း ဟင်းကျန်များကို စစ်ဆေးရာတွင်၎င်း (Chlorinated Hydrocarbon) အဆိပ် ဓါတ်ပါသည်ကို ဓါတုဗေဒဝန်က တွေ့ရှိပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ သာမန်အစာ မသန့်ရှင်းဘဲ ရောဂါပိုးမစင်၍ ဖြစ်ရသော ကိစ္စမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟုသာ လက်ခံရပေ မည်။

ဓါတုဗေဒဝန်ကလည်း၊ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်၏ ထင်မြင်ချက်များနှင့် တသဘောတည်းရရှိကြောင်း ပြောဆိုသည်။ ဒေါ်မြိုင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မောင် မောင်ခင်သည်၊ ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်ကိုသော်၎င်း၊ ဓါတုဗေဒဝန်ကိုသော်၎င်း ရုံးမှတဆင့် မေးခွန်းများမေးရန် အခွင့်အရေးကို၊ အသုံးချခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

ဒေါ်မြိုင်က ပန်းကန်ထဲမှဟင်းကို၊ ကြောင်တိုး၍ကျကာစားသဖြင့်၊ ကျန်သော ဟင်းများကို သွန်ပစ်လိုက်ရသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း၊ ထိုကြောင်မှာမသေ၊ အသက် ရှင်လျက်ရှိသေးသည်ဟု၊ ၎င်းကြောင်၏ဓါတ်ပုံကို သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းထား သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကြောင်အသက်ရှင်လျက်ပင် ရှိသေးကြောင်းကို၊ ကိုတင်လှိုင် (လီပြီ ၇) က၎င်း၊ အခြားသက်သေများက၎င်း ထွက်ဆိုကြသည်။ ခွေးများသေရခြင်း ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ မြူနီစီပါယ်မှ အဆိပ်ကျေး၍ ရှင်းလင်းခြင်းမဟုတ်ကြောင်းကို ဆရာဝန်နှင့်တကွ အခြားသက်သေများက ထွက်ဆိုကြသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဒေါ်မြိုင်ကိုယ်တိုင် အဆိပ်ရည်များကို ဟင်းအိုးထဲသို့ လောင်းထည့် ကာမူသည်ကို၊ မြင်ရသူတိုင်းတယောက်မျှ မရှိသော်လည်း၊ အဖြစ်အပျက်အားလုံးကို ပေါင်းခြုံ၍စဉ်းစားလျှင်၊ ဒေါ်မြိုင်သည်သာလျှင် ဟင်းအိုးထဲသို့ အဆိပ်ခပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ခွဲစိတ်သေဆုံးစင်စင်မှာ လက်ခံရမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဒေါ်မြိုင်က အားလုံးကိုငြင်း ကွယ်သည်။ အရူးပြစ်သည့် အချိန်လောက်က ၎င်းနှင့်အတူ ရှိနေသည်ဆိုသော၊

သက်သေ ၂ ဦးကိုလည်း တင်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသက်သေ ၂ ဦးက၊ မအုံးရှင်သည် ၎င်း၏သမီးကို၊ ဟင်းအိုးတူးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရိုက်ကြောင်း ကြားရသည်ဟုသာ သာမန်ထွက်ဆိုနိုင်ကြသည်။ ဒေါ်မြိုင်၏အခန်းနှင့် မအုံးရှင်ဟင်းချက်ရာ မီးပိုခန်းတို့ မှာလည်း၊ အလွယ်တကူ ဝင်၍ရသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းသက်သေ ၂ ဦးမလာမီ၊ သို့မဟုတ် ရှိနေခိုက်တွင်၊ ဒေါ်မြိုင်သည် ခေတ္တမျှသွားရောက်၍ အဆိပ်မခပ်ဟူ၍ မပြောနိုင်ပေ။

၁၉၆၅
 မမြိုင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ

အထက်ပါ အကြောင်းအချက်အားလုံးကို ထောက်ချင့်လျှင်၊ ဒေါ်မြိုင်အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည်၊ သက်သေခိုင်လုံသဖြင့် မှန်ကန်ပါသည်ဟု၊ ပညာရှိ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဒေါ်မြသန်းနုက တင်ပြသည်။

မျက်မြင်သက်သေ၊ တိုက်ရိုက် သက်သေဟူ၍ မရှိသော်လည်း၊ ချိုချိုမြင့်က၊ ဒေါ်မြိုင်သည် မလုပ်စဘူး ဟင်းအိုးကိုကိုင်၍ မွှေနေသည်ကိုတွေ့မြင်ခြင်း၊ ထိုဟင်းအိုးမှ ဟင်းများကို စားကြသော ကလေးများနှင့် ခွေးများသည်၊ လတ်တလော သေကြေ ပျက်စီးခြင်း၊ အန္တရာယ်ဝေဒနာခံစားရခြင်း၊ ဒေါ်မြိုင်သည် မအုံးရှင်၏ ဟင်းပန်းကန်ကို သွန်ပစ်ခြင်း၊ ပန်းကန်ကိုလွှင့်ပစ်ခြင်း၊ မဆီမဆိုင်ဘဲနှင့် ခွေးကို ပိုးထိတာပါဟုဝင်၍ ရှင်းပြခြင်း၊ ငါမှားပြီဟုညည်းညူခြင်း စသည်တို့သည်၊ ၎င်း၏ပြစ်မှုကို အထင်အရှား ပေါ်ပြသော သက်သေခံများဖြစ်ပေသည်။ ယခင်က မအုံးရှင်နှင့်လည်း၊ မသင့်မတင့် ရှိနေခဲ့ကြသဖြင့်၊ ထိုအချင်းဖြစ်သည့်နေ့တွင် စိတ်ရိုင်းဝင်ကာ၊ ဒေါ်မြိုင်သည် ဤကဲ့သို့ ခြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍သာ ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ပညာရှိ အထူး တရားသူကြီးသည်၊ ၎င်းအပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိရာ၌၊ တင်ကူးကြံရွယ်ခြင်းမရှိသော လူသတ် မှုကိုသာ ကျူးလွန်သည်ဟု၊ သက်သက်ညာညာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခဲ့ပေသည်။ ထို ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်ပေ။

ထိုကြောင့်၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်မြိုင်အပေါ်တွင်၊ ပြစ်မှုနှစ်မှုကို ကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ၎င်းပြစ်မှုများအတွက် ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်များ ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဧပြီလ ၂၃ ရက်။

မောင်ချစ်မြိုင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အိမ်ရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင်
(ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း—အရပ်သားတဦး (Private person) အနေဖြင့်
လျှောက်ထားခြင်းပြုနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အစိုးရက လျှောက်ထားခြင်းမပြုသော်လည်း၊ အရပ်သားတဦး (Private person) အနေဖြင့်၊ တရားခံအပေါ် တရားရုံးက ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော “ or which otherwise comes to its knowledge ” ဟုဆိုသောစကားသည် အလွန်ကျယ်ပြန့်သည်။

မောင်ပု နှင့် မောင်ကြည်မောင် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၂၀၃၂၊ ရှန်ကာရ်ရှရ်ဗန် နှင့် ရာမာအိန်ကူး ၄၁ ရာဇဝတ်ဥပဒေကျာနယ်၊ စာမျက်နှာ ၇၉၃ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ကိုယ်တိုင်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးလှညွန့်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ကန့်ဘလူမြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၅ တွင် တရားခံ ဦးလူမော် အား၊ အပြစ်မပေးဘဲ၊ တရားသေလွှတ်၍၊ တရားခံအိမ်ရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင် အား၊ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ အပြစ်ပေး၍၊ ရုံးမင်းတထိုင် ထောင်ဒဏ်နှင့် ဒဏ်ငွေ ၅၀ ကျပ် ပေးဆောင်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇ (ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၅ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၀ ရက် နေ့စွဲပါ ကန့်ဘလူမြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို ပြင်ဆင်မှု။

စေရန်၊ မပေးဆောင်နိုင်က၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ လ၊ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
မောင်ချစ်မြိုင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားခံ အိဗရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင် အပေါ်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်ကို မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရအတွက်၊ ဆောင်ရွက်သူ အစိုးရ ရွေးနေကြီးက၊ မကျေနပ်၍ ရွှေဘိုမြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ တရားခံအပေါ် ချမှတ်သောအပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ လက်မခံဘဲ ပယ်လိုက်သဖြင့်၊ အဆိုပါအမှုတွင်၊ ဒဏ်ရာရ၍ နစ်နာသူ တရားလို မောင်ချစ်မြိုင်က၊ မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပွင့်၍ လျှောက်ထား ခံရသူ အိဗရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင် အပေါ်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သောအပြစ် ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန်၊ လျှောက်ထားသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အိဗရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင်၏ ပညာရှိရွေးနေ ကြီးက—

၁။ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရက၊ လျှောက်ထားခြင်း မပြုဘဲ၊ မောင်ချစ်မြိုင် ဆိုသူက၊ အရပ်သား အနေဖြင့် (Private person) လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည့်ပြင်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ရိုက်နှက်သည်ဆို၍၊ ဒဏ်ရာရပြီး၊ နစ်နာသူ ဖြစ်သော၊ မောင်ညိမ်းမောင် (လိပြ-၂)က၊ လျှောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ဤရုံးက လက်ခံ၍ အောက်ရုံးချမှတ်သော အပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန်မသင့်ကြောင်း၊

၂။ လျှောက်ထားခံရသူ အိဗရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင်သည် ၎င်း အပေါ် ချမှတ်ထားသောပြစ်မှု ထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံဝင်ခဲ့သော်လည်း၊ ယခု၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အပြစ် ဒဏ်ကိုတိုးမြှင့်ပေးရန်၊ နစ်နာသူက လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်း သည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ (၆) အရ၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသောပြစ်မှု ထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဤပြင် ဆင်မှုတွင်၊ ပြောဆိုခွင့်ရှိသည့် အတိုင်း၊ ပြောဆိုလိုသည်မှာ၊ အောက် ရုံးက၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသောပြစ်မှု "ထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်မှာ၊ သက်သေခံချက် မလုံလောက် သဖြင့်၊ မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမအကြောင်းပြချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် "or which otherwise comes to its knowledge"

၁၉၅၅
မောင်ချစ်မြိုင်
နှင့်
မြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟု ဆိုသောစကားသည်၊ အသွန်ကျယ်ပြန့်သဖြင့်၊ ဤအမှုမျိုးပါဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။

မောင်ပုနှင့် မောင်ကြည်မောင် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“There is nothing in the Criminal Procedure Code which either expressly or impliedly prevents the High Court from enhancing a sentence at the instance of a private person.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရက၊ လျှောက်ထားခံရသူ အပေါ်၊ ချမှတ်ထားသောအပြစ်ဒဏ်ကို၊ တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းမပြု သော်လည်း၊ နစ်နာသူ မောင်ချစ်မြိုင်က၊ အရပ်သားတယောက်အနေဖြင့်၊ လျှောက် ထားနိုင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီးက၊ ဤအမှုတွင် ဒဏ်ရာရ၍ နစ်နာသူမှာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ချစ်မြိုင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းအား ရိုက်နှက်သည်ဟုဆိုသော တရားခံဦးလူမော်ကို၊ အောက်ရုံးက တရားသေလွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် မောင် ညိုမီးမောင်ကိုယ်စား လျှောက်ထားခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း၊ လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ရှန်ကာရ်ရှ်ဗန် နှင့် ရာမာအဒ်ကူး (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“In most cases the High Court should refuse to entertain an application for enhancement of sentence from a private complainant where Government has not seen fit to move. But there is no absolute rule, and in a case where there is manifestly a ground for interference beyond all reasonable doubt, it matters not whether the case comes before the High Court of its own motion or at the instance of a private prosecutor or through any other channel whatever, and the High Court will interfere. The High Court does not regard the question of enhancement only from the point of view of public interest but from the circumstances of the particular case before it.”

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ရိုက်နှက်ခြင်းခံရ၍ ဒဏ်ရာရရှိသော မောင်ညိုမီးမောင်က၊ လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ချမှတ်ထားသောအပြစ်ဒဏ်ကို၊ တိုးမြှင့်ပေးရန်၊ ဤရုံးသို့ လာအရောက်လျှောက်ထားခြင်း မပြုသော်လည်း၊ ၎င်းနှင့်အတူ ရိုက်နှက်ခြင်းခံရ၍

(၁) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၂၀၃။

(၂) 41 Criminal Law Journal p.793.

ဒဏ်ရာရရှိသော မောင်ချစ်မြိုင်က၊ လာရောက်၍လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ဤရုံးက၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ၊ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မောင်ချစ်မြိုင်
နှင့်
ပြည်ခံထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဒုတိယအကြောင်းပြချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ လျှောက်ထားခံရသူ အိဗရာဟင်(ခေါ်) မောင်ကျော်ခင်သည် ၎င်းအပေါ်၊ ချမှတ်ထားသောပြစ်မှု ထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ လျှောက်ထားခွင့်ရှိသည့်အတိုင်း၊ ၎င်း၏ပညာရှိရွေးနေကြီးက၊ လျှောက် ထားခံရသူအား၊ ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ အပြစ်ပေးရန်၊ လုံလောက်သော သက်သေခံချက်မရှိကြောင်း၊ လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

အောက်ရုံးအမှုတွဲကို ဘတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် မောင် ညိုမီးမောင် (လိပြ-၅) အား၊ တုတ်နှင့်ရိုက်နှက်ကြောင်း ထောက်ခံသော သက်သေခံ ချက် လုံလောက်စွာရှိသည်ကို တွေ့ရသည့်ပြင်၊ ၎င်းတင်ပြစစ်ဆေးသော သက်သေတို့က ၎င်းသည် မောင်ညိုမီးမောင်အား၊ တုတ်ဖြင့်ရိုက်နှက်ခြင်းမပြုကြောင်း ယူဆနိုင်လောက် အောင်၊ ထွက်ဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြသဖြင့်၊ အောက်ရုံးက ၎င်းအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ အပြစ်ပေးသည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုသာချေ။

ဆရာဝန် နော်စောခင် (လိပြ-၉) အစစ်ခံချက်အရ မောင်ညိုမီးမောင်ကိုယ်ပေါ် တွင်းတုတ်ဖြင့်ရိုက်နှက်သော ဒဏ်ရာပေါင်း ၅ ချက်ရှိ၍၊ ဒဏ်ရာအမှတ် ၃နှင့် ၅ တို့သည် အရိုးကျိုးသဖြင့်၊ ပြင်းထန်သောဒဏ်ရာများဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းစွာပေါ်လွင်ထင် ရှားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဤမျှလောက်သော ဒဏ်ရာများအတွက်၊ အောက်ရုံးက လျှောက်ထားခံရသူအပေါ်၊ ရုံးမင်းတထိုင်ထောင်ဒဏ်နှင့် ဒဏ်ငွေ ၅၀ ကျပ် ပေး ဆောင်စေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ၊ အလွန်သက်သာလွန်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဤအမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာများအရ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် မောင် ညိုမီးမောင်နှင့် အပေါင်းပါတို့ရှိရာသို့ သွားရောက်၍၊ ရိုက်နှက်ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ သည်။ သို့သော်၊ လျှောက်ထားခံရသူနှင့် မောင်ညိုမီးမောင်တို့သည် ယခင်ကပင် တဦးနှင့်တဦး မသင့်မတင့်ရှိနေသည်ကို အကြောင်းပြု၍၊ နောက်ထပ်တဖန်၊ ၎င်းတို့ တဦးနှင့်တဦး ဆက်လက်၍ ထိုကဲ့သို့ မသင့်မတင့်မဖြစ်စေဘဲ၊ သင့်တင့်ခြင်းဖြစ်စေ အောင်၊ အောက်ရုံးက ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ဟန်တူပေသည်။ ထို့ပြင်၊ အောက်ရုံးကလည်း၊ လျှောက်ထားခံရသူသည် ပဌမအကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန် သူဖြစ်၍၊ ကြီးလေးသော ထောင်ဒဏ်အပြစ်ကို မပေးဘဲ၊ အမည်ဖြစ် ထောင်ဒဏ် ကိုသာ၊ ပေးသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဤအမှုတွင်၊ အောက်ရုံးကပေါ်လွင်သော သက်သေခံချက် များအရ၊ လျှောက်ထားခံရသူအား အပြစ်ပေးသည်မှာ၊ လုံလောက်ခြင်းမရှိသဖြင့်၊

၁၉၆၅
 မောင်ချစ်မြိုင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တိုးမြှင့်၍ပေးရန်ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းသည် ပဌမအကြိမ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သောသူ
 ဖြစ်၍ နောင်သတိထား၍ ပြည်ထောင်စုသားကောင်း တယောက်အနေဖြင့်၊ ကောင်း
 မှန်စွာနေထိုင်ရန်ကိုရွှေ့ပြောင်းပြီး၊ ၎င်းအား ယခုအကြိမ် ကြီးလေးသော ထောင်ဒဏ်
 အပြစ်ကိုမပေးဘဲ၊ ၎င်းအပေါ်ချမှတ်ထားသော ဒဏ်ငွေကိုသာ၊ ပညာရှိရွှေ့ပြောင်းကြီး
 လျှောက်လဲတင်ပြသည့်အတိုင်း၊ တိုးမြှင့်၍ပေးလျှင် သင့်တော်လောက်ပြီဟု ယူဆ
 သည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ အီဗရာဟင် (ခေါ်) မောင်ကျော်ခင်
 အပေါ်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်ကို အတည်ပြု၍၊ ၎င်း
 အပေါ်ချမှတ်ထားသော၊ အပြစ်ဒဏ်ကိုပယ်ဖျက်ပြီး၊ ၎င်းအား ရုံးမင်းတထိုင် ထောင်
 ဒဏ်နှင့် ဒဏ်ငွေကျပ် ၂၅၀ ကိုပေးဆောင်စေရန်၊ မပေးဆောင်က၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်
 ထောင်ဒဏ် ၉ လကျခံစေရန်၊ ဒဏ်ငွေကျပ် ၂၅၀ ပေးဆောင်က၊ ထိုဒဏ်ငွေအနက်
 ငွေကျပ် ၁၅၀ ကို မောင်ညိုမီးမောင် အား၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၄၅ (၁)
 (ခ) အရ၊ လျှော်ခကြေးအဖြစ်ပေးစေရန်၊ ပြင်ဆင်၍ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

မောင်ထွန်းစိန် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခြင်းခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

ပြီလ ၁၂ ရက်။

ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ liable to confiscation ဟူသောစကားရပ်၏အဓိပ္ပါယ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဘိန်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၁) တွင် ဘိန်းများ တင်ဆောင်လာသည့်ကားသည်။ liable to confiscation ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၌။ shall be confiscated ဟုဆိုသော တင်းမာသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်မျိုးမဟုတ်။ ဘိန်းများတင်ဆောင်လာသည့်ကားကို အစိုးရက ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန်သင့်က သိမ်းဆည်း၍၊ သိမ်းဆီးရန်မသင့်က မသိမ်းဆည်းဘဲ ပြန်ပေးရန် discretion ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းသာဖြစ်သည်။

၁၉၅၀၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၃၃၄ နှင့်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၅၉ တို့ကိုရည်ညွှန်း၍၊ မူလစီရင်ထုံးကိုလိုက်နာသည်။ ဒုတိယစီရင်ထုံးကိုလိုက်နာခြင်းမပြု။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမြစိန်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘဘေ၊ အစိုးရရွှေခနကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင်လျှောက်ထားသူမောင်ထွန်းစိန်သည် (လျှောက်ထားခြင်းမပြုသော) တရားခံ မောင်ဖေဆင်၊ မောင်မှတ်နှင့် မောင်ယစ်တို့ကို၊ ၎င်းပိုင်ဂျစ်ကားနံပါတ်/ ၂၉၀၀ နှင့် ကလေးမြို့မှကျောက်ပန်းတောင်းမြို့သို့တင်ဆောင်၍ လာရာမိတ္ထီလာမြို့မှ ၁၀ မိုင်ကျော်ခန့် ဝေးကွာသောနေရာသို့ရောက်လျှင်၊ သတင်းအရ စောင့်ဆိုင်း၍နေသော ယစ်မျိုးအဖွဲ့က၊ အဆိုပါဂျစ်ကားကိုရပ်တန့်၍ ရှာဖွေသည့်အခါ၊ ဂျစ်ကားနောက်ခံခွေ ခြေချချိန်တွင် လွယ်အိတ် ၅ လုံးကို တွေ့ရှိရာ၊ လွယ်အိတ်ဘလုံး တွင်၊ ရှမ်းလျော်ခဲဘိန်း ၇ ထုပ်၊ အလေးချိန် ၄ ပိဿာခကျော်၊ လွယ်အိတ်ဘလုံးတွင်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅(ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၄၉ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ တတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။ ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉(၂) အရပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅

မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ရှမ်းလော်ခဲဘိန်း ၄ ထုပ်၊ အလေးချိန် ၂ ပိဿာကျော်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတောင်၊
ရှမ်းလော်ခဲဘိန်း ၅ ထုပ်၊ အလေးချိန် ၃ ပိဿာခန့်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတောင်၊ ရှမ်းလော်ခဲ
ဘိန်း ၃ ထုပ်၊ အလေးချိန် ၁ ပိဿာခွဲကျော်၊ အခြားလွယ်အိတ်တလုံးတောင်၊ ရှမ်းဘိန်း
စိမ်းအလေးချိန် ၇ ကျပ်ခွဲသား၊ စုစုပေါင်းအလေးချိန် ၁၀ ပိဿာ၊ တိုလာချိန် ၁၅၃၃
တိုလာ တို့ကိုတွေ့ရှိ၍ သိမ်းဆည်းပြီး လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် အပေါင်းပါ
၄ ယောက်တို့အား၊ ဘမ်းဆီး၍ ရုံးတင်တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ တတိယရာဘက်
ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ တရားခံ မောင်ယစ် အား၊ ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁)
(က) အရ၊ အပြစ်ပေး၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်ကျခံစေရန်၊ လျှောက်ထား
သူ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် တရားခံ မောင်ဖေဆင်၊ မောင်မှတ် တို့အား၊ ဘိန်းအက်ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၉ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေး၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၄ လစီ ကျခံစေရန်နှင့်
ဂျစ်ကားကို အစိုးရတရားတော်အဖြစ် သိမ်းယူစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် အပေါင်းပါ ၄ ယောက်တို့က၊ ၎င်းတို့အပေါ်
ချမှတ်သောအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ မိတ္ထီလာမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံ
ဝင်ကြသော်လည်း၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန် တယောက်
ကသာမကျေနပ်ပြန်၍၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်ပြီး၊ ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော
ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကိုပယ်ဖျက်ပေးရန်၊ လျှောက်ထားသည်။

ရှေးဦးစွာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ယစ်မျိုး
အရာရှိအဖွဲ့သည် မီးနီပြု၍ တားပါလျက်၊ လျှောက်ထားသူသည် ကားကိုမရပ်ဘဲ၊
အတင်းမောင်းနှင်၍ သွားရာ၊ မိတ္ထီလာမြို့မှ ၁၀ မိုင်ကျော်ဝေးကွာသော နေရာတွင်
မှီ၍ ကားကို ရပ်တန့် ရှာဖွေကြောင်း ထွက်ဆိုဖော်ပြသည်မှာ မဟုတ်နိုင်သဖြင့်၊
ယုံကြည်ရန်မသင့်ကြောင်း။ အကယ်၍သာ၊ လျှောက်ထားသူက မီးနီပြုပါလျက်၊
ကားကို မရပ်ဘဲ၊ မောင်းနှင်၍ သွားရိုးမှန်ခဲ့လျှင် ၁၀ မိုင်ဝေးကွာသော ခရီးလမ်း
တနေရာတွင်၊ လွယ်အိတ်များတွင် ထည့်ထားသော ဘိန်းများကို လွှင့်ပစ်နိုင်ခဲ့မည်
ဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍ လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ဤအချက်ကို အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့က၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး၊
လက်မခံဘဲ ပယ်ခဲ့ဟန်တူပေသည်။ ဤလျှောက်လဲတင်ပြသည့်အချက်ကို၊ သေချာ
စွာ စဉ်းစားဆင်ခြင်ခဲ့ရာ၊ ယစ်မျိုးအရာရှိအဖွဲ့သည် သတင်းအရ၊ လမ်းတွင်စောင့်
ဆိုင်း၍နေသဖြင့်၊ မလွတ်တမ်းဘမ်းဆီးရမိရန်၊ လိုအပ်သော အစီအစဉ်ကို ပြုလုပ်မည်
ဖြစ်၍၊ ဂျစ်ကားရောက်လာသည့်အခါ၊ မရပ်တန့်ဘဲ မောင်းနှင်သွားသည်ဟုဆိုသည်မှာ
ယုံကြည်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အကယ်၍ ဂျစ်ကားသည် တားဆီးသော်လည်း၊ မရပ်တန့်
ဘဲမောင်းနှင်၍ သွားခဲ့လျှင်၊ ကားပေါ်တွင်ရှိသောသူများက၊ ဘိန်းများကို လွယ်အိတ်

တွင် ထည့်၍ ထားသဖြင့်၊ ၁၀ မိုင်ခန့်ဝေးသော ခရီးလမ်း တနေနေရာတွင်၊ ပစ်ချရန် ခဲယဉ်းမည်မဟုတ်ပေ။ တဖန်၊ အကယ်၍ ဂျစ်ကားသည် မရပ်တန့်ဘဲ၊ မောင်းနှင်၍ သွားခဲ့လျှင်၊ ယစ်မျိုးအဖွဲ့ကားက ၎င်းဂျစ်ကားကို ကျော်လွန်၍ ပြုန်းကန့်ရွေ့တွင်၊ လမ်းကိုဖြတ်၍ ကန့်လန့်ရပ်ထားပါက၊ အရှိန်ဖြင့် မောင်းနှင်လျက်ရှိသော၊ လျှောက် ထားသူ၏ ဂျစ်ကားနှင့် တိုက်မိမည်ဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် ယစ်မျိုးအရာရှိအဖွဲ့သည် ၎င်းတို့၏ကားကို လမ်းတွင်ဖြတ်၍ မူလကပင် ကန့်လန့်ထားပြီး၊ လျှောက်ထားသူ၏ ဂျစ်ကားကို ရပ်တန့်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤဖော်ပြချက်ကို အောက် ရုံးပယ်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ပယ်ရန်သာဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ပြင်၊ လျှောက်ထားသူ၏ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ဤအမှုသည် မောင်ရွှေကြိပါ အများ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ ဖော်ပြထားသည့်အမှုနှင့် အလားတူ ဖြစ်၍၊ လျှောက်ထားသူအား၊ တရားသေလွတ်ရန်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

မောင်ရွှေကြိပါအများ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ ဖော်ပြထားသည့် အမှု၌ ဘိန်းများကိုတင်ဆောင်လာသောကားသည် အငှားတက္ကစီကားမဟုတ်ဘဲ၊ ပရိုက် ဘိတ် ဒေါတ်ချိုကားဖြစ်၍၊ ဘိန်းများမှာ တိုလာချိန် ၅၇ တိုလာသာဖြစ်ပြီး၊ မိုးကာ အင်္ကျီအိတ်တွင်ထည့်လျက်၊ မိုးကာဖြင့်လုံးထွေးထုပ်ထား၍ ကားနောက်ခံရွှေ ချိုင့် တွင်ထားသဖြင့်၊ ကားမောင်းသူက ဘိန်းများပါလာကြောင်း သိရှိရန်ခဲယဉ်းပေမည်။ အချိန်မှာလည်း၊ ညမဟုတ်ဘဲ၊ နံနက် ၁၀ နာရီ ဖြစ်သဖြင့်၊ လူအများ သွားနေကျ လာနေကျ အချိန် ဖြစ်ပေသည်။

ယခုအမှုတွင်၊ အချိန်မှာ လူသူအများသွားနေကျ၊ လာနေကျဖြစ်သော နေ့ခင်း အချိန်မဟုတ်ဘဲ၊ သန်းခေါင်ကျော် အချိန်ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ဘိန်းများကိုလွယ်အိတ် ၅လုံး တွင်ထည့်လျက်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတွင် ဘိန်း ၇ ထုပ်ရှိ၍ အလေးချိန် ၄ပိဿာကျော်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတွင် ဘိန်း ၄ ထုပ်ရှိ၍ အလေးချိန် ၂ ပိဿာကျော်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတွင် ဘိန်း ၅ ထုပ်ရှိ၍၊ အလေးချိန် ၃ ပိဿာခန့်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတွင် ဘိန်း ၃ ထုပ်ရှိ၍ အလေးချိန် ၁ ပိဿာခန့်ကျော်၊ လွယ်အိတ်တလုံးတွင် ဘိန်းစိမ်း အလေးချိန် ၇ ကျပ်ခွဲ သား၊ စုစုပေါင်းအလေးချိန် ၁၀ ပိဿာ တိုလာချိန် ၁၅၃၃ တိုလာဖြစ်သဖြင့်၊ လွယ်အိတ်များကို၊ ကားပေါ် သို့တအိတ်ပြီးတအိတ် အားစိုက်၍၊ မတင်ရပေလိမ့်မည်။ လူအများ သွားလာနေကျဖြစ်သော အချိန်မဟုတ်သည့် ညအခါ၌၊ အလွန်ဝေးလှစွာ သော ကျောက်ပန်းတောင်းသို့၊ ကားငှားသူ မောင်ယစ်အား ပို့ရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ အပြစ်ကင်းမဲ့၍ ရိုးဖြောင့်သော သဘောရှိသူအနေဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန်

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၁၁။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သည် အဆိုပါလွယ်အိတ်များတွင်၊ မည်သည့်ပစ္စည်း ထည့်ထားသည်ကို သိရှိရန် ကိုင်တွယ်ကြည့်ရှု၍သော်၎င်း၊ မေးမြန်း၍သော်၎င်း ပြုလုပ်ပေးလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်က လွယ်အိတ်များတွင်၊ ဘိန်းများပါသည်ကို သိရှိနိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုသည် အဆိုပါစီရင်ထုံးတွင် ပေါ်ပြသည့်အမှုနှင့် အလားတူဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။

ထိုမှတစ်ပါး၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွေးနေကြီးက၊ လျှောက်ထားသူသည် အငြားကားမောင်းသူဖြစ်၍၊ ငြားသူရှိက မောင်းပို့မည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ငြားသူတင်ဆောင် လာသည့်ပစ္စည်းများအတွက်၊ တာဝန်ထား၍ ကားကိုသိမ်းရန်မသင့်ကြောင်း လျှောက် လဲတင်ပြသည်။

လျှောက်ထားသူသည် ၎င်း၏ကားဖြင့်၊ ကလောမြို့မှ ကျောက်ပန်းဘောင်းမြို့သို့ အမြဲတမ်း လှူပို့ရန်မောင်းနှင်၍ သွားလာနေခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ တရားခံမောင်ယစ်က ၎င်းအား ငြား၍မောင်းနှင်ပို့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ အထူးစပယ်ရှယ် ငြားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်၍၊ ကားငြားသူတင်ဆောင်သည့် ပစ္စည်းများအတွက် တာဝန်မရှိဟုမဆိုသာ ချေ။

ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၁) တွင်၊ ဘိန်းများတင်ဆောင်လာသည့် ကားသည် **liable to confiscation** ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၃၃၄ တွင်၊ **liable to confiscation** ဟု ဆိုသည်မှာ၊ **shall be confiscated** နှင့် မတူကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထား၍၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၅၉ တွင် **liable to confiscation** ဟုဆိုသည်မှာ **shall be confiscation** နှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ် ထားသဖြင့်၊ မည်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်သည် မှားသည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စဉ်းစား ဆင်ခြင်ရာ၊ **shall be confiscated** ဟု ဆိုသည်မှာ၊ ဘိန်းများ တင်ဆောင်သည့် ကားကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် သိမ်းဆည်း ရမည်ဟု တင်း မာသော ပြဋ္ဌာန်းချက် ဖြစ်၍၊ **liable to confiscation** ဟု ဆိုသည်မှာ၊ ထိုသို့တင်းမာသောပြဋ္ဌာန်းချက်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ ဘိန်းများတင်ဆောင်လာသည့်ကားကို၊ အစိုးရဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန် သင့်က သိမ်းဆည်းရန်၊ သိမ်းဆည်းရန် မသင့်က မသိမ်းဆည်းဘဲ၊ ကားပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် ကားမောင်းသူအား ပြန်၍ပေးရန် **discretion** ခွဲကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ဤအမှုတွင်၊ လျှောက်ထားသူသည် ဘိန်းများပါလာသူ မောင်ယစ်အား ဖော်ပြခဲ့ သည့်အကြောင်းများကြောင့်၊ ဘိန်းပါလာမှန်းသိလျက်နှင့် ၎င်း၏ကားဖြင့် တင်ဆောင် မောင်းနှင်လာခြင်းဖြစ်၍၊ မောင်ယစ်သည် ဘိန်းများကို လက်ဝယ်ထားရှိနိုင်ရန်အတွက်

၎င်းကူညီခြင်းပြုရာ ရောက်သဖြင့်၊ ၎င်းအား အောက်ရုံးက၊ ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉(၂) အရ၊ အပြစ်ပေးသည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုသာချေ။

တဖန်၊ လျှောက်ထားသူသည် သက်သေခံဘိန်းများကို၊ ကလေးမြို့မှ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့သို့ တင်ဆောင်၍လာသဖြင့်၊ ဘိန်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉(၁) (ခ) အရလည်း၊ အပြစ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ချေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ လျှောက်ထားသူသည် ဤဖြစ်မှုမှ၊ လွတ်ကင်းရန် မဖြစ်နိုင်၍၊ အောက်ရုံးက၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ ၎င်း၏ဂျစ်ကားကို၊ အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူလိုက်ခြင်းကို၊ ကားမောင်းသူနှင့် ကားပိုင်ရှင်များအား၊ နောင်ကြဉ်ဟန်တားခြင်းဖြစ်စေအောင်၊ ရည်သန်၍ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည့်ပြင်၊ အဆိုပါဂျစ်ကားကို၊ လျှောက်ထားသူအား၊ ပြန်၍ပေးနိုင်ရန် လိုအပ်သော အကြောင်းထူး (Special reason) အလျဉ်းမရှိ သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ပေးရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းစိန်အပေါ်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှားဆုံးဖြတ်ချက်၊ အပြစ်ဒဏ်နှင့် ၎င်း၏ဂျစ်ကားကို၊ အစိုးရဘဏ္ဍာတော် အဖြစ်၊ သိမ်းယူရန်အမိန့်တို့ကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်၊ လုံလောက်သောအကြောင်း မရှိသဖြင့်၊ အတည်ပြု၍ ဤပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကို ပယ်ရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

မောင်ထွန်းလင်း ပါ ၆ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

မမယ်ခင် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

မတ်လ ၆ ရက်။

ခွဲဝေပေးရန်တရားစွဲဆိုခြင်း—လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ လင်မယားဖြစ်နေသေးသမျှ၊ တဦးဦးကစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။

လျှောက်ထားခံရသူနှင့် လျှောက်ထားသူ (၁) တို့သည် လင်မယားဖြစ်ကြသော်လည်း ၉ နှစ်မျှ ဆီးခြားနေထိုင်ခဲ့ကြပြီးနောက်၊ လျှောက်ထားခံရသူက မိမိလင်ပိုင် လက်ထက်ပွားဖြစ်သောထန်းပင် များအနက် တဝက်ကိုခွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံးကလည်း ၎င်းအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ လျှောက်ထားသူအား ၎င်းတို့ပိုင် လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို၊ ၎င်းတို့လင်မယားဖြစ်သေးသမျှ ခွဲဝေပေးရန်၊ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။

မထွေးနှင့် မတင်ဦး၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဘီ၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ ဟိုက်ကုတ် စာမျက်နှာ ၂၉ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မောင်ဘိုးဟန် နှင့် မစိုးရီ၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ဂျေ၊ အတဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၆၅ ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာခြင်းမပြု။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်သောအမှုကို အောက်ရုံးက လက်ခံစစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားရုံးချုပ်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်သည်။

လျှောက်ထားသူ အတူက်။ ။မစွတာ ဗားမား။

လျှောက်ထား ခံရသူအတူက်။ ။ဦးမြစိန်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထား ခံရသူ မမယ်ခင် နှင့် လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းတို့သည် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြသော်လည်း လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းသည် နောက်မိန်းမယူ၍၊ ဆီးခြားနေထိုင်လာခဲ့ရာ

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၉။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၇ တွင်၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့၊ မြို့နယ်တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၉ နှစ်ကျော် ရှိခဲ့သော်လည်း လင်မယားကွာရှင်းခြင်း မရှိသေးဘဲ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်က လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းပါ ၆ ယောက်တို့အပေါ် ၎င်းနှင့် မောင်ထွန်းလင်းပိုင် လက်ထက်ပွားဖြစ်သော ထန်းပင်များအနက်၊ တဝက်ကို ခွဲဝေ ပေးရန် ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၇ တွင် တရားစွဲဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းလင်း
ပါ ၆
နှင့်
မမယ်ခင်။

လျှောက်ထား ကြသူတို့က လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင် စွဲဆိုသော အမှုကို ပြန်လည်ချေပရာတွင်၊ ဖော်ပြသော အကြောင်းများအနက်၊ တခုသော အဓိက အကြောင်းပြချက်မှာ၊ လျှောက်ထား ခံရသူ မမယ်ခင်နှင့် လျှောက်ထားသူ မောင် ထွန်းလင်းတို့သည် လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းခြင်း မရှိကြသေးဘဲ၊ လင်မယားပင် ဖြစ်နေသေးသဖြင့်၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး ပိုင်ဆိုင်သော လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို ခွဲဝေပေးရန် တရားရုံးတွင် စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင် ဟူ၍ဖြစ်၏။

အောက်ရုံးက စီရင်ထုံးအချို့ကို အကိုးအကားပြု၍ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင် သည်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းနှင့် လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းခြင်း မရှိသေး ဘဲ၊ လင်မယားဖြစ်လျက် ရှိနေသေးသော်လည်း၊ လျှောက်ထား ခံရသူက လျှောက်ထား သူ မောင်ထွန်းလင်းအား၊ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သော လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို တဝက်ခွဲဝေ ပေးရန် အမှုကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။

လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်း ပါ ၆ တို့က၊ ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင် ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသော အဓိက ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်မှာ **မထွေး နှင့် မတင်ဦး** (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်သည်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းနှင့် လင်မယားကွာရှင်းခြင်း မရှိသေး ဘဲ လင်မယားပင် ဖြစ်နေသေးသဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်က လျှောက် ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းအပေါ်၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦးပိုင် လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို ခွဲဝေ ပေးရန် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ဟူ၍ဖြစ်၏။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက လျှောက်ထားသူတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးတင်ပြသော စီရင်ထုံးသည်၊ ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို **မသန်းရင် နှင့် တန်ခိခိုင်** (၂) စီရင်ထုံးအရ၊ လက်ခံရန်မသင့်ကြောင်း

(၁) ၁၉၅၃ ခု၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ဟိုက်ကုတ်၊ စာမျက်နှာ ၂၉။
(၂) ၁၉၅၁ ခု၊ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ဟိုက်ကုတ်၊ စာမျက်နှာ ၁၆၁။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းလင်း
ပါ ၆
နှင့်
မမယ်ခင်။

ဖော်ပြ၍၊ မောင်မဲ့ နှင့် မစိန် (၃) စီရင်ထုံးကို အကိုးအကားပြု၍ လျှောက်လဲချေပ
သည်။

ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးနှစ်ဦး လျှောက်လဲတင်ပြချက်အရ၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင်၊ ဆုံးဖြတ်
ရန် အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းနှင့် လျှောက်ထား
ခံရသူ မမယ်ခင်တို့သည် အကြင်လင်မယားပင် ဖြစ်နေသေးသဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရ
သူ မမယ်ခင်က လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းအပေါ် ၎င်းတို့နှစ်ဦးပိုင်ဖြစ်သော
လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းဖြစ်သည့် ထန်းပင်များကို ခွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုနိုင်ပါသလား
ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မောင်ဘိုးဟန် နှင့် မစိုးရီ (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

“It is not correct that as between a husband and wife there
is no cause of action for partition of the joint property save
on divorce.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

သို့သော် မထွေး နှင့် မတင်ဦး (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“During the subsistence of the marriage neither of the
spouses can obtain a partition of his or her share as against
the other spouse It should be noted, however,
that though the above-mentioned interests of either spouse
may be attached or sold, there can be no right of partition
of the joint properties except on the death or divorce of the
other spouse.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားပြန်သည်။

ပဌမ စီရင်ထုံးအရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်သည်၊ လျှောက်ထားသူ
မောင်ထွန်းလင်းအား၊ ၎င်းတို့၏ လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို ခွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုနိုင်
မည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဒုတိယ စီရင်ထုံးအရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်က လျှောက်
ထားသူ မောင်ထွန်းလင်းအား၊ ၎င်းတို့ပိုင်လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းကို ၎င်းတို့လင်မယား
ဖြစ်နေသေးသမျှ ခွဲဝေပေးရန် တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။

ပဌမစီရင်ထုံးကို ဤရုံးတွင် မရရှိနိုင်သဖြင့် ဘတ်ဂ္ဂလေ့လာခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။
ဒုတိယစီရင်ထုံးကို ရရှိ၍ ဘတ်ဂ္ဂလေ့လာနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုစီရင်ထုံး နှစ်ခုအနက်၊ ဒုတိယ

(၃) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၉၊ စာမျက်နှာ ၅၂၄။
(၄) သီ၊ အယ်(လ်)၊ ဇေ၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၆၅။

စီရင်ထုံးမှာ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ဖွဲ့စည်းပြုလုပ်သောကောင်စီက ကြီးကြပ်၍ ပြုလုပ်ထားသော စီရင်ထုံးဖြစ်သဖြင့် လိုက်နာရန် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းလင်း
ပါ ၆
နှင့်
မမယ်ခင် ။

လျှောက်ထားသူ မောင်ထွန်းလင်း၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက မသန်းရင် နှင့် တန်ခိုးခိုင် (၂) စီရင်ထုံးအရ၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို လက်ခံရန်မသင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြ၍ လျှောက်ထားသူ၏ ရွှေနေကြီးက လျှောက်ထားခံရသူ မမယ်ခင်သင့် ဤအမှုကို ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးအရ လျှောက်ထားသူအပေါ် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင် သဖြင့်၊ အောက်ရုံးက ဤအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဘဲ၊ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ပြုသဖြင့် ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဘက်နိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲချေပသည်။

မထွေး နှင့် မတင်ဦး (၁) စီရင်ထုံးအရလျှောက်ထားခံရသူသည် လျှောက်ထား သူတို့အား၊ ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်၍ ထိုသူစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်သောအမှုကို အောက်ရုံးက ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဘဲ၊ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းပြုသဖြင့် ဤရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန် သင့် ကြောင်းထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် လျှောက်ထားသူအပေါ် စွဲဆိုသောအမှုကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများကို ထောက်ရှု၍ အမှုသည်တို့သည် ဤရုံးနှင့် အောက်ရုံးတွင် ကုန်ကျစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံရန်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ထို့ရွှေတူင်

† ၁၉၆၅
မတ်လ
၂၀ ရက်။

ခမောင်ဖြူ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

ကလေးသက်သေ—မည်သည့်အခါ၌လက်ခံစစ်ဆေးသင့်ခြင်း၊ တင်ကူးကြံရွယ်မှုရှိ မရှိကိုဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ စဉ်းစားရမည့်အချက်များ။ ပြစ်ဒဏ်—ဂလဲစားချေခြင်းထက် ပညာပေးရန်သဘော။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကလေးသက်သေကို စစ်ဆေးလက်ခံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်သားရန်မှာ၊ အမှုဆိုသည်မှာ တမှုနှင့်တမှု အကြောင်းခြင်းရာအားဖြင့်၊ ထပ်တူထပ်မျှပေါ်ထွက်ကြသည်မဟုတ်။ ဤအမှု၌ ကလေးသက်သေကို စစ်ဆေးခဲ့သော တရားသူကြီးက ၎င်းကို၊ ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ပြီးလျှင်၊ မေးခွန်းများကိုမေးကာ၊ ၎င်းကလေးကနားလည်သည်။ ရေရေလည်လည်ဖြေကြားနိုင်သည်ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအား လက်ခံစစ်ဆေးခြင်းသည် တရားမျှတသည်ဟုယူဆရမည်။

အာဖတ် နှင့် အများ နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၁၀၄။

မောင်မြအောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၂၀၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤအမှုတွင် တင်ကူးကြံရွယ်မှုဖြင့် သတ်ခြင်းဟုတ် မဟုတ် စဉ်းစားရာတွင်၊ တင်ကူးကြံရွယ်မှုဆိုသည်မှာ အကြောင်းအခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာဖြစ်သည်။ တင်ကူးကြံရွယ်မှုရှိကြောင်း၊ အကြောင်းအချက်တို့ကို အထင်အရှားပြဘို့လိုသည်။ ထိုတို့ရိုက်သက်သေအထောက်အထားမရှိ၍၊ အကြောင်းအချက်တို့အပေါ်မှ ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ရမည်ဆိုလျှင်လည်း၊ အကြောင်းအချက်တို့က အလွန်ထင်ရှားသဖြင့် ထင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိသည်ဟု မယူဆလျှင် မဖြစ်နိုင်သောအခါမှ ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

ပြစ်ဒဏ်ကိုစဉ်းစားရာ၌၊ တရားစီရင်ရေး၏မူမှန်အရ၎င်း၊ အစိုးရ၏မူအရ၎င်း၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရာတွင် ဂလဲစားချေသည့်သဘောထက်၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံရသူကို၊ တစ်နှင်တစ်ပြုပြင်ကာ၊ ပညာပေးရန်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သောအခါ ၁၇ နှစ်သာရှိပြီး၊ သင့်တော်သော

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၆။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁ (မ) တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

အချိန်ကာလအတွင်း၌ ထိုသို့ပညာမျိုးကိုရရှိလျှင် ပြစ်ဒဏ်ကျခံပြီးသောအခါ၌၊ ၎င်းရပ်ရွာတွင် လူကောင်းတယောက်အဖြစ် ပြန်လည်ရပတ်နိုင်မည်ဟူ၍လည်း မြော်လင့်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ချမှတ်လျှင် သင့်တော်မည်ဟုယူဆသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးသန်းတင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘကျော်၊ အစိုးရရွှေနေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အမှုဖြစ်ပွားပုံမှာ၊ အောက်ပါ ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့ နံနက်စောစောတွင်၊ ဖါးပျောက်ရွာမှ မဘူဒါဆိုသူသည်၊ ကုလားမညွန့်ဆိုသူ ကလေးမတဦးကို အပေါ်ခေါ်ကာ၊ ရွာမှ နံနက်စောစောတွင် ငါးဝယ်ရန် ထွက်ခွာ၍လာခဲ့ရာ၊ လမ်းတွင်၊ ချွဲထဲမှ လူတဦးက ထွက်၍၊ မဘူဒါအား ခါးနှင့်တချက် ရင်ဝတွင်ထိုးသည်။ မဘူဒါနှင့်အတူ ကပ်၍ လိုက်ပါလာခဲ့သည်ဆိုသော၊ ကုလားမညွန့်က ထိုသို့ခါးဖြင့်ထိုးသောလူသည်၊ တရွာ တည်းနေ မောင်ဖြူဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာမြင်မှတ်လိုက်ရသည်ဟု ဆိုသည်။ ကုလားမညွန့်သည် လှည့်၍ရွာသို့ပြန်ပြေးကာ၊ရွာအပြင်ရေတွင်းနား၌ ရေခပ်နေသော မခါတွန်ဆိုသူကို မောင်ဖြူက မဘူဒါကို ခါးနှင့်ထိုးသတ်လိုက်ပြီဟု ပြောသည်။ ပူခါတွန်က တဖန်၊ ရေတွင်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းအိမ်တွင်နေသော နာရီအားလှမ်းခေါ် ပြီးလျှင်၊မဘူဒါကို ငဖြူခါးနှင့်ထိုးသတ်လိုက်ပြီဟုတိုင်တမ်းသည်။ထိုမှတဆင့်နာရီသည်၊ မဘူဒါ လဲနေရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုရာ၊ မဘူဒါသည်၊ အသက်ထွက်၍နေလေပြီ။ ရွာသူရွာသားများသည်လည်း၊ မဘူဒါ လဲနေရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့သည်။ ထို့အတူ ရဲကင်းရဲအုပ် ဦးမောင်ဆင့် သည်လည်း၊ မဘူဒါ ကိုမောင်ဖြူ ခါးနှင့်ထိုးသတ်ဟု ကုလားမညွန့်အော်၍ ရဲကင်းဘက်သို့ ပြေးလာသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ချက်ခြင်းပင် လိုက်သွားကြည့်ရှုသောအခါ၌၊ မဘူဒါ၏ အလောင်းကို တွေ့ရလေသည်။

မဘူဒါသေဆုံးသည်ကိုသိ၍ မောင်ဖြူက ခါးနှင့်ထိုးသတ်သည်ဟု ကြားကြရသော မဘူဒါ၏ ဦးလေးများဖြစ်ကြသူ ဘာရစ်နှင့် ဒေါ်ရဟတ် တို့သည်၊ အချင်းဖြစ်သော နံနက်၌ပင် ချက်ခြင်း မောင်ဖြူကို လိုက်၍ရှာကြသည်။ မောင်ဖြူကို ၎င်း၏ဆွေမျိုး များရှိရာ ကျောက်ပြာရွာသို့ လိုက်၍ရှာကြရာ၊ ကရင်တိုက်ရွာကထွက်အလာ တောစပ် တွင် မောင်ဖြူကို တွေ့ကြသည်။ ၎င်းအားဘမ်း၍ခေါ်မည်အပြုတွင်၊ ကရင်သူပုန် အဖွဲ့နှင့်တွေ့၍၊ ထိုအဖွဲ့၏ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်စိုးမြင့်ဆိုသူက မောင်ဖြူကို ၎င်းတို့က စစ်ဆေးမည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို အပ်ရမည်ဟု တောင်းသဖြင့် ပေးခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ကြောင့် မောင်ဖြူကို ဘမ်းဆီးကာ၊ ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်း မရှိနိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်း၏အပေါ်တွင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ တရားခံပြေးမှုဖွင့်လှစ်မှတ်တမ်း တင်ထားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၈ လခန့်ကြာသောအခါ၊ မောင်ဖြူသည်၊ ကရင်သူပုန် များလက်မှ ထွက်ပြေးလာ၍၊ ၎င်းကိုဘမ်းမိကာ၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့၌ ၎င်း၏အပေါ်တွင် မော်လမြိုင်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီးရုံး၌၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ကြီးမှုအမှတ် ၁ (မ) ကို ဖွင့်လှစ်ကာ စစ်ဆေးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုတွင် အဓိကသက်သေသည်၊ ကုလားမညွန့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုစစ်ဆေးသော အခါ၌ ၎င်းသည် ၁၀ နှစ်ရှိပြီဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်ပွားသော အချိန်၌ ၉ နှစ်ခန့်သာရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ထိုအချက်ကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည် အထူးသတိချပ်ခဲ့၍ ငယ်ရွယ်သူ ၎င်းသက်သေအား စစ်ဆေးသောအခါ၌၊ ၎င်းကို အကဲခပ်ကာ၊ ၎င်းသည်ရေရေလည်လည် ပြောနိုင်ဆိုနိုင်၍ မေးခွန်းများကိုနားလည်သူ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ထိုသို့ယူဆကြောင်းလည်း မှတ်တမ်းတင်၍ ထားခဲ့သည်။ ကုလားမညွန့်က မခါတုန်ဆိုသူအား ချက်ခြင်းသွားရောက်၍ မဘူဒါကို မောင်ဖြူ ဓါးနှင့်ထိုးသည်ဟု ပြောကြောင်းထွက်ဆိုသဖြင့်၊ မခါတုန်သည်လည်း အရေးကြီးသော သက်သေတဦးဖြစ်လေသည်။ အမှုတွဲတွင်၊ မခါတုန်ဆိုသူ ၂ ဦးကို ရုံးကခေါ်ယူ စစ်ဆေးခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ပဌမ မခါတုန်မှာ တရားလိုသက်သေ (၁၄) ဖြစ် သည်။ ၎င်းက အချင်းဖြစ်သော နံနက်၌ ရွာတွင်ရှိ၍၊ အများပြောစကားကို ကြားရ သည်။ မဘူဒါလဲနေသည့်နေရာကိုလည်း လိုက်ကြည့်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း ၎င်းအား ကုလားမညွန့်က ပြောဆိုတိုင်တမ်းခြင်းမရှိဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်ဒုတိယ မခါတုန်ကို ရုံးက ခေါ်ယူစစ်ဆေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။ ၎င်းသည်၊ တရားလိုသက်သေ (၁၅) ဖြစ်သည်။ မခါတုန် ၂ ဦးတို့သည်၊ တရားတည်းနေကြသည့်အပြင်၊ အသက်အရွယ် အားဖြင့် ၂၈ နှစ်ရှိကြ၍၊ ရွယ်တူတန်းတူဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာမူလင်များလည်း ဖြစ်ကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့ ၂ ဦးကို လွဲမှားခဲ့ကြဟန်တူသည်။ မခါတုန် (လိုပြ-၁၅) က၊ အချင်းဖြစ်သောနေ့ နံနက် ၇ နာရီခန့်တွင် ၎င်းသည် ရွာပြင်ရှိ ရေတွင်းမှာ အဝတ် လျှော် ရေခပ်နေစဉ်၊ ကုလားမညွန့်သည် ပြေးလာပြီး၊ မဘူဒါကို မောင်ဖြူ ဓါးနှင့် ထိုးလိုဟု ပြောကြားကာ၊ အော်ပြေးသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ရေတွင်းနှင့် အနီးဆုံး အိမ်တွင်နေသော နာရီတို့လူစု ထွက်လာပြီး သွားကြည့်ကြပါသည်ဟုလည်း ထွက်ဆို သည်။ ကုလားမညွန့် ထွက်ဆိုသကဲ့သို့၊ မခါတုန်က နာရီ အားလှမ်း၍ အော်ပြော သည်ဟူ၍ကား ထွက်ဆိုခြင်း မရှိပေ။

နာရီ (လိုပြ-၂) က၊ မခါတုန်သည်၊ ၎င်းအားအော်၍မဘူဒါကို မောင်ဖြူ ဓါးနှင့် ထိုးတယ်လို့ ကုလားမညွန့် ပြောသည်ဟုပြောကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည်

ချက်ခြင်းပင် လိုက်ကြည့်ရာ၊ မဘူဒါ လဲနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း။ ထိုအခါ မဘူဒါသည် အသက်မရှူ စကားမေး မရတော့ကြောင်း။ ရွာကလူအများလည်း မကြာခင် ရောက်လာကြ၍၊ ရဲကင်းအုပ် ကိုမောင်ဆင့်လည်း ရောက်လာကြောင်း စသဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးမောင်ဆင့် (လိုပြဂ) သည်၊ ရဲကင်းရဲအုပ်ဖြစ်၍ အခင်းဖြစ်သော နံနက် ၆ နာရီလောက်တွင်၊ ရဲကင်းဝင်းထရီထဲက အထွက်လိုက်၊ ကုလားမညွန့်က ရဲကင်းဘက်သို့ ပြေးလာကာ မဘူဒါကို မောင်ဖြူ ခါးနှင့်ထိုးလိုက်ပြီဟု ၂ ခွန်း ၃ ခွန်းသက်၍ ပြောကာ ပြေးကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်ရာသို့ လိုက်ကြည့်သည့် အခါ၊ မဘူဒါ၏ အလောင်းကိုတွေ့၍၊ အလောင်းကို ကျိုက်မရောဆေးရုံသို့ ပို့ရ၍၊ အစီအစဉ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို ဦးမောင်ဆင့်က ထွက်ဆိုသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ကုလားမညွန့်သည်၊ ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့၍ မောင်ဖြူကို မှတ်မိသဖြင့် မောင်ဖြူက မဘူဒါကို ခါးနှင့်ထိုးကြောင်းကို အချိန်မလင့်ဘဲ မခါတွန်ကိုတိုင်ခြင်း၊ မခါတွန်က နာဂ္ဂီ အားလှမ်းအော်၍ပြောခြင်း၊ ကုလားမညွန့်အော်၍ ပြေးသည်ကို ဦးမောင်ဆင့်ကကြားခြင်း စသည်တို့နှင့် တဆက်တည်း မဘူဒါ လမ်းပေါ်တွင် ခါးဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးနေခြင်းတို့သည်၊ မောင်ဖြူအပေါ်တွင် အမှုပတ်စေသည့် အကြောင်းအချက်များ ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ မဘူဒါ၏ ဦးလေးများဖြစ်ကြသော ဘာရစ်နှင့် ဒေါရဟတ်တို့က အချင်းဖြစ်ပွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း၊ မောင်ဖြူကို လိုက်ရှာကြရာ ၎င်းကိုမှီ၍ ဘမ်းမိခြင်း၊ ထို့နောက် ကရင်သူပုန်အဖွဲ့က တောင်းသဖြင့်၊ မောင်ဖြူကို ပေးအပ်လိုက်ခြင်း စသည်တို့သည်လည်း၊ မောင်ဖြူသည် မဘူဒါကို ခါးနှင့် ထိုးခဲ့သူဖြစ်သည်ဟူ၍ ထပ်လောင်း သက်သေခိုင်လုံစေသည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ အချင်းဖြစ်ပွားသည်မှာ နံနက်စောစောဟု ဆိုသော်လည်း၊ အလင်းရောင်လည်း ကောင်းစွာပေါ်ပြီး၊ ကုလားမညွန့်သည်လည်း မောင်ဖြူကို အနီးမှကပ်၍ မြင်လိုက်ရသူလည်းဖြစ်သည်။ မောင်ဖြူကို ကောင်းစွာ သိကျွမ်းခဲ့သူလည်းဖြစ်သဖြင့်၊ ကုလားမညွန့်က မောင်ဖြူကို သဲကဲ့စွာမြင်၍ ကောင်းစွာ မှတ်မိလိုက်သည်ဆိုသည့် အချက်ကိုလည်း ပညာရှိ တရားသူကြီးက ယုံကြည်ခဲ့သည်။

မောင်ဖြူဘက်မှ ခုခံသည်မှာ၊ အချင်းဖြစ်ပွားသော အချိန်၌၊ ၎င်းသည်ရွာ၌မရှိ၊ ခရီးလွန်၍နေသည်။ ၎င်းကိုစွပ်စွဲခြင်းမှာလည်း၊ အာသာဘကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကုလားမညွန့်က ထွက်ဆိုခဲ့သည်မှာလည်း၊ ၎င်း၏ဆွေမျိုးများကသွန်သင်၍ဖြစ်ပါသည်။ စာဖြင့် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုခုခံချက် ဝှို့ကို လက်ခံရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့် ပညာရှိ တရားသူကြီးက မောင်ဖြူ ကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ)

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အရာ၊ မဘူဒါကို တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် သတ်ခဲ့သည်ဟု ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိကာ၊
သေစားသေစေရန် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤရုံးတွင် မောင်၏ဖြူ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးသန်းတင်က၊ ကုလားမညွန့်သည်၊
၉ နှစ် ၁၀ နှစ် အရွယ် လူမမယ်ဖြစ်၍ ၎င်းအား သက်သေအဖြစ်လက်ခံ စစ်ဆေးခဲ့
ခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။ လက်ခံစစ်ဆေးခဲ့ခြင်းသည် မှားယွင်းခြင်း မရှိဟု ယူဆ
လျှင်လည်း၊ ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်တို့တွင်၊ အရေးကြီးသော ကဲ့လဲ့ချက်များ ပါရှိနေ
သဖြင့်၊ ၎င်းအား မယုံထိုက်ပါ ဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။ ကုလားမညွန့်၏
ထွက်ဆိုချက်တွင်၊ ၎င်းသည် အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် မသိ၊ ဘယ်နှင့်
ညာ မခွဲခြားနိုင်ဟု ဆိုသည့် အချက်ကို ရည်ညွှန်း၍၊ ဦးသန်းတင်က ထိုကဲ့သို့ လိပ်
ပတ်လည်အောင် အကြောင်း အရာများကိုမသိသော လူမမယ် ကလေး တယောက်ကို
သက်သေအဖြစ် လက်ခံခြင်း မပြုသင့်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ အာဖတ်နှင့် အများ
နှင့် ဘုရင်ဧကရာဇ် (၁) တွင်၊ ကလေးသူငယ် တဦး၏ သက်သေခံချက်ကို၊ အထူး
စဉ်းစားချင့်ချိန်၍၊ လက်ခံအပ်သည်။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၈ အရာ၊
ကလေးငယ် တဦးကို သက်သေ အဖြစ် စစ်ဆေးသော အခါ၌ ၎င်းသည် မေးခွန်း
များကို ကောင်းစွာ နားလည်သည်။ ရေရေ လည်လည် ပြန်၍ ဖြေကြားနိုင်သည်
စသည်ဖြင့် ရုံးက စစ်ဆေး သုံးသပ်ရန် လိုကြောင်းကို ထုံးပြုထားသည်ကို ဦးသန်းတင်
က၊ အကိုးအကား ပြုသည်။ ထိုအမှုတွင် သက်သေကလေးမ သည်၊ အသက် အရွယ်
အားဖြင့် ၈ နှစ်မျှသာ ဖြစ်သည့်ပြင်၊ အမူသွား အမူလာများကို ထောက်ချင့်၍
အယူခံခံရုံးက ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ထို “မူ”
ကို ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့်လည်း လက်ခံသည်။ ထို့ပြင်၊ မောင်မြအောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံတော် (၂) တွင်လည်း၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အသက် အရွယ်
နုနယ်သော လူမမယ် ကလေးများ၏ သက်သေခံချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရုံးများက
သတိချုပ် လိုက်လံ ဆောင်ရွက်အပ်သော ကျင့်ထုံးနှင့် “မူ” များကို ချမှတ်ခဲ့ပြီး
ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းရည်ညွှန်းသည်။ ငယ်ရွယ်သူ၊ သက်သေတဦးကိုစစ်ဆေးခြင်း မပြုမီ၊
သင့်တော်သော ပဏာမ မေးခွန်းများကို မေး၍ မေးသည့် မေးခွန်းများကို နားလည်
သလော၊ အဖြေများကို အသက်အရွယ် အလျောက် သာမန် လူများကဲ့သို့ ဖြေဆို
နိုင်သလောဟူ၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ယင်းသို့ မေးမြန်း ဆုံးဖြတ်ကြောင်း
ကို၊ အမှုတွဲပေါ်တွင် ပေါ်လွင်အောင်လည်း တနည်းနည်း ဆောင်ရွက် သင့်သည်ဟု
ထိုစီရင်ထုံးတွင် မှတ်ချက်များ ချထားခဲ့သည်ကိုလည်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ သတိမူမိသည်။

(၁) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး ၁၀၄။
(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၀၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်။

၁၉၆၅

မောင်ဖြူ

နှင့်

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သို့ရာတွင် အမှုဆိုသည်မှာ တမ္မနှင့်တမ္မ အကြောင်းချင်းရာ အားဖြင့် ထပ်တူ ထပ်မျှ ပေါ်ထွက်ကြသည် မဟုတ်ပေ။ ဤအမှု၌ ကုလား မညွန့်ကိုစစ်ဆေးခဲ့သော တရားသူကြီးက၊ သက်သေကို ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ပြီးလျှင်၊ မေးခွန်းများကို မေးကာ ၎င်းတို့ကို ကလေးမက ကောင်းစွာ နားလည်သည်၊ ရေရေ လည်လည်ဖြေကြားနိုင်သည် ဟု မှတ်တမ်းတင် ထားရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ကုလားမညွန့်၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ သုံးသပ်သော အခါ၌လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ယူဆရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကလေးမကို သက်သေ အဖြစ် လက်ခံ စစ်ဆေးခဲ့ခြင်းသည် “မူ” များနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိ။ တရားမျှတသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။

ဒုတိယဆင့် အနေနှင့် ဦးသန်းတင်က ကုလား မညွန့်ကို လက်ခံ စစ်ဆေးစဉ်၊ ၎င်း၏ ကဲ့လဲ့သော ထွက်ဆိုချက်တို့ကြောင့်၊ မယုံကြည် ထိုက်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မောင်ဖြူသည်၊ မဘူဒါကို ဓါးမြှောင်နှင့် တချက်ထိုးပြီး နောက်၊ ၎င်းထွက်၍ လာခဲ့ရာ ချုံထဲသို့ ပြန်ဝင် သွားပါသည်ဟု ကုလားမညွန့်က အစဦးတွင် ထွက်ဆိုခဲ့၍၊ နောက်ပိုင်း၌ မောင်ဖြူသည်၊ ဓါးနှင့် ထိုးပြီးနောက် ဘုရားကျွန်းဘက်သို့ ထွက်ပြေးသွားပါသည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်းတို့ကို၊ ဦးသန်းတင်က ညွှန်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုထွက်ဆိုချက် ၂ ရပ်သည် ကဲ့လဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ဓါးနှင့် ထိုးပြီးနောက်၊ လမ်းဘေး ချုံတောကို ဖြတ်၍၊ ဘုရားကျွန်းဘက်သို့ ထွက်ပြေးသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူ၍လည်း ရသည်။ ကုလားမညွန့်က ၎င်းသည် မခါတုန်ကို မောင်ဖြူက၊ မဘူဒါကို ဓါးနှင့် ထိုးကြောင်း ပြောပြီးသောအခါ၊ မခါတုန်က နာဂ္ဂီကို လှမ်းအော်၍ ပြောကြောင်းကိုထွက်ဆိုသည်။ မခါတုန် (လိပြ-၁၅) ကမူ၊ ထိုသို့ ၎င်းက နာဂ္ဂီကို အော်၍ ပြောကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်း မရှိပေ။ ထိုအချက်သည်လည်း ကုလားမညွန့် ထွက်ဆိုချက်နှင့် မခါတုန်တို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ အရေးကြီးသော နေရာ၌၊ ကဲ့လဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဦးသန်းတင်က လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင် နာဂ္ဂီကိုယ်တိုင်က မခါတုန်၎င်းကို အော်၍ပြောသဖြင့် ၎င်းသည်အချင်းဖြစ်ရာသို့ ချက်ခြင်း သွားရောက် ကြည့်ရှုပါသည်ဟုထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်ကုလားမညွန့်၏ထွက်ဆိုချက်သည် မှားယွင်းသည်၊ အထောက် အထား မရှိဟူ၍ မဆိုသာချေ။ ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်နေသော အခိုက်၌၊ မခါတုန်က အော်၍ တိုင်သဖြင့် နာဂ္ဂီကြားသိကာ၊ အချင်း ဖြစ်ရာသို့သွားခြင်းလော။ သို့မဟုတ် ကုလားမညွန့်ကအော်၍၊ ပြောနေခြင်းကို ကြားသဖြင့် နာဂ္ဂီက သိရခြင်းလောဟူသည့် အချက်သည်၊ သဲကဲ့စွာ ထွက်ပေါ်နိုင်မည့် မဟုတ်ပေ။ တရားလိုပြု သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်တို့သည်၊ တဦးကို တဦး တိတိကျကျ၊ အသေးစိတ် ကိစ္စတို့၌ ထောက်ခံကြလျှင်၊ ၎င်းတို့သည် တိုင်ပင်၍ ထွက်ဆိုနေကြခြင်းလောဟူ၍ပင် သံသယ ဖြစ်ပေါ် နိုင်သေးသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးသန်းတင်က၊ ကုလားမညွန့်သည်၊ နံနက် စောစော ထ၍ မဘူဒါနှင့် လိုက်
သွားရသည် ဆိုသဖြင့်၊ အခြေ အနေအားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ အလင်းရောင် ကောင်းစွာ
ပေါ်ထွက်လာမည် မဟုတ်သေး။ ကုလားမညွန့်၏ ထွက်ဆိုချက် အရပင်၊ ၎င်းတို့
မိသားစု မီးလုံ၍ နေကြသည်ဟု ဆိုရာ၊ အလွန်အေးချမ်းသည့် မိုးမလင်းသေးသည့်
အချိန် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အလင်းရောင် ကောင်းစွာ မရှိသော အခါ၌၊
မောင်ဖြူကို ကုလား မညွန့်က အထင် အရှား မြင်မှတ်လိုက်ရသည် ဆိုသည့် အချက်
သည်၊ ယုတ္တိမရှိပါဟု လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင်၊ အခြားသော သက်သေ ထွက်
ဆိုချက်များအရဆိုလျှင်၊ အချင်းဖြစ်ပွားသည်မှာ၊ နံနက်စောစောပင် ဖြစ်သော်လည်း
၆ နာရီ၊ ၇ နာရီခန့် ရှိပြီ။ မအေးစိန် (လိပြ-၃) က၊ ကုလား မညွန့် ရွာထဲသို့ အော်
ပြေး၍၊ လာတာ တွေ့ရပါသည်။ သူက၊ မဘူဒါကို မောင်ဖြူ ခါးနှင့် ထိုးသည်ဟု
ငိုကြွေးအော်ဟစ် လာပါသည်။ ထိုအချိန်မှာ ၆ နာရီခွဲ နှင့် ၇ နာရီ အကြားတွင် ငိုပါ
သည်ဟု ဆိုသည်။ ဘာရစ် (လိပြ-၄) က၊ အချင်းဖြစ်ပွား၍၊ မဘူဒါ ခါးနှင့် အထိုး
ခံရကြောင်း ၎င်းကြားသိသည်မှာ ၇ နာရီလောက်တွင် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။
ဦးမောင်ဆင့် (လိပြ-၈) ကမူ ၆ နာရီခန့်တွင်၊ ကုလား မညွန့်ကအော်၍ ပြေးလာ
ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ မခါတုန် (လိပြ-၁၅) ကမူ ထိုသို့ ကုလားမညွန့် အော်၍
ပြေးလာသည်မှာ ၇ နာရီခန့်တွင် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန် အား
ဖြင့် ၆ နာရီ ၇ နာရီခန့် အလင်းရောင်လည်း ကောင်းစွာ ပေါ်ထွက်၍၊ ကုလား
မညွန့်က မိမိနှင့် တရွာတည်းလည်းနေ၊ ကောင်းစွာလည်း သိကျွမ်းခဲ့သော၊ မောင်ဖြူ
ကို အနီးမှ ကပ်၍ ကြည့်ရသဖြင့် သဲကဲ့စွာ မြင်ရသည်။ ကောင်းစွာ မှတ်မိသည်ဟု
ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်းသည်၊ ယုတ္တိမရှိဟူ၍၊ မဆိုသာချေ။

ကုလားမညွန့်ကို ဆွေမျိုးများက၊ ဝိုင်း၍ သွန်သင်ပေးကြသည်ဟု ဦးသန်းတင်က
လျှောက်လဲ ပြန်သေးသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေ အထောက်
အထားများ မရှိပေ။ တရားလိုပြု သက်သေများသည်၊ မောင်ဖြူ၏ အမများ အိမ်၌
တည်းခိုကာ၊ ကုလား မညွန့်ကို သွန်သင်ပေးသည်ဟု မောင်ဖြူ၏ အစ်မ မဇိုင်တုန်ဘီ
(ခံပြ-၄) က ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ ထိုအချက်မှာ သဘာဝ ယုတ္တိနှင့် မကိုက်ညီပေ။
ထို့ပြင်၊ ထိုကဲ့သို့ သက်သေကို ရုံးတွင် ထွက်ဆိုရန် သွန်သင်ပေးသည် ဆိုသော အချိန်
မှာ၊ အမှုကို စစ်ဆေးသော အချိန်က ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမှုကို စစ်ဆေး သည်မှာ အချင်း
ဖြစ်ပွားပြီး တနှစ်ကျော်ကြာမှ ဖြစ်သည်။ အချင်း ဖြစ်ပွားလျှင် ဖြစ်ပွားခြင်း အချိန်
မလင့်ဘဲ၊ ကုလားမညွန့်က မောင်ဖြူသည် မဘူဒါကို ခါးနှင့်ထိုးကြောင်း အော်ဟစ်
ပြောဆိုခဲ့ကြောင်းကို သက်သေ အထောက် အထားများ အခိုင် အလုံ ရှိပြီး ဖြစ်သည်။
ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားချိန်လောလော လပ်လပ်၌၊ ကုလားမညွန့်က ပြောဆို တိုင်တန်းခဲ့

ကြောင်းသက်သေ အခိုင် အလုံ ရှိပါလျက်၊ တနစ်ကျော် ကြာသော အခါမှ၊ ထိုသို့ ထွက်ဆိုရန်၊ ၎င်းအား သွန်သင်ပေးရန် လိုသည် ဆိုသည်မှာလည်း၊ ယုတ္တိ မရှိသည့် အချက် ဖြစ်သည်။

မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးဝင်း (လိုပြ ၉) သည်၊ သံဖြူဇရပ်ရဲဌာနာ ရဲအုပ်ဖြစ်၍၊ အမှုကို အချင်းဖြင့် သောနေ့၌ ပင်သက်ခံရရှိ၍၊ ထိုနေ့တွင်ပင်၊ ကုလားမညွန့်၊ နာရီစသူတို့ကို စစ်ဆေး ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုပါ အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အချင်းဖြစ် ပွားသည်မှာ၊ ကုလားမညွန့်က၊ အော်ဟစ်တိုင်တန်းခြင်း၊ ရဲအုပ်က အမှုကို လက်ခံ စစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့မှာ၊ အပြတ်အလပ်မရှိ။ တဆက်တည်း ဖြစ်ပါးခဲ့သော အကြောင်းချင်းရာများ ဖြစ်ပေသည်။

ဘာရစ် (လိုပြ-၄) နှင့် ဒေါရဟတ် (လိုပြ-၆) တို့က မောင်ဖြူကို ၎င်းတို့ အချင်းဖြစ်ပြီးပြီးလျှင် ပြီးခြင်း လိုက်ကြရာ တောစပ်တွင် မိသည်။ ထိုအခါ၌ မောင်ဖြူ ၏သံတွင် သွေးစွန်းနေသော ဓါးမြှောင် တသက်ပါသည်။ မောင်ဖြူအား ဘမ်းစဉ်၊ ကရင် သူပုန်အဖွဲ့က လာရောက်၍ ၎င်းတို့လက်သို့အပ်ရန် တောင်းသဖြင့် ပေးအပ် လိုက်ရသည်ဟု ထွက်ဆိုကြသည်။ ဒေါရဟတ်က မောင်ဖြူကို၊ ကရင်သူပုန်အဖွဲ့ ဗိုလ်စိုးမြင့်ကမေးသောအခါ၊ သူက မဘုဒါကို ထိုးခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံပါသည်ဟု ထွက် ဆိုသည်။ ဘာရစ်ကမူ ထိုကဲ့သို့ အတိအကျ ပြောဆိုခြင်း မရှိပေ။ မောင်ဖြူက မှန်ဖြစ်လို့ လုပ်တာပါဟူ၍ ပြောဆိုသည်။ ထိုသို့ ကဲ့လဲ့စွာ ထွက်ဆိုကြသည့်အချက်ကို ဦးသန်းတင်က ညွှန်ပြ၍ ထိုသက်သေ ၂ ဦးသည်၊ သေဆုံးသူ မဘုဒါ၏ ဦးလေး များလည်း ဖြစ်ကြသည့် အကြောင်းနှင့်၊ ၎င်းတို့ကို မယုံကြည်ထိုက်ပါဟု လျှောက်လဲ သည်။

မောင်ဖြူက ၎င်းက မဘုဒါကို ဓါးနှင့်ထိုးကြောင်း ဝန်ခံသည်ဆိုသည့် အချက်ကို လက်ခံစေကာမူ၊ မောင်ဖြူကိုယ်တိုင် ရုံးတွင် ကျမ်းနှင့် အစစ်ခံရာ၌၊ ၎င်းကို ဘာရစ်နှင့် ဒေါရဟတ်တို့က ဘမ်းဆီးကြောင်း၊ ထို့နောက် ကရင်သူပုန်များလက်ထဲ သို့ အပ်လိုက်ကြောင်း၊ သူပုန်လက်ထဲတွင် ၉ လ ၁၀ လလောက် နေခဲ့ရပြီးလျှင် ထွက်ပြေးခဲ့ကြောင်း စသည်တို့ကို ထွက်ဆိုထားခြင်းက၊ ဘာရစ်နှင့် ဒေါရဟတ်တို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို၊ သွယ်ဝိုက်၍ အချို့သော အချက်တို့၌ ထောက်ခံရာရောက်ပေသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဦးဘကျော်က၊ ကုလားမညွန့်သည်၊ ငယ်ရွယ်သူ ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းသည် မေးခွန်းများကို ကြေကြေလည်လည် ဖြေဆိုနိုင်သူ ဖြစ်သည့်ပြင်၊ အချင်းဖြစ်ပါးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ ပြတ်ပြတ်သားသား ထွက်ဆို နိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ ယုံကြည်ထိုက်သောသူ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

အထောက်အခံပြုသော အခြား အကြောင်း အချက်တို့မှာလည်း၊ အထင်အရှား ရှိနေသဖြင့်၊ မောင်ဖြူသည် မဘူဒါကို ဓါးနှင့် ထိုးသတ်သည်ဆိုသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဒို့ဟရိုရန် အကြောင်းမမြင်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ အထက်တွင် ဝေဖန် သုံးသပ်ပြီးသည့် အတိုင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့်လည်း၊ မောင်ဖြူသည် မဘူဒါကို ဓါးနှင့် ထိုးသတ်ခဲ့သည် ဆိုသည့် အချက်ကို၊ ဒို့ဟကင်းစင်စွာလက်ခံယုံကြည် ရမည်ဖြစ်သည်။

မောင်ဖြူ အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ တင်ကူးကြံရွယ် ချက်ဖြင့် မဘူဒါကို သတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သလော ဆိုသည့် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ မူကား၊ ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် စဉ်းစားရန် အကြောင်း အချက်များ ရှိသည်ဟု ယူဆသည်။ အမှုကို စစ်ဆေး စီရင်ခဲ့သော ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက၊ မောင်ဖြူ သည် ချုံကွယ်တွင် ဓါးမြှောင်ကိုင်၍၊ စောင့်နေခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိယုံကြည်သဖြင့် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်သည် ထင်ရှားသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ အမြင်တွင်မူကား၊ ထိုအချက်သည် ဒို့ဟကင်းရှင်းသော အချက်မဟုတ်ပေ။ နံနက်စောစောတွင် လမ်း၌ ချုံကွယ်၍ စောင့်နေနိုင်ရန် အတွက်၊ မောင်ဖြူသည် မဘူဒါထိုလမ်းကို ထိုအချိန်လာမည်ဟု သိနေကြောင်း သက်သေအထောက် အထား မရှိပေ။ ထိုလမ်းကို ထိုအချိန်အခါမျိုး၌၊ မဘူဒါသည် မှန်မှန် သွားတတ်သည်ဟူ၍ လည်း သက်သေ အထောက်အထား မရှိ။ ထို့ကြောင့် မောင်ဖြူ အနေနှင့် သွားရန် ရှိသောခရီးကို သွားနေခိုက်၊ မဘူဒါနှင့် ကြုံကြိုက်သဖြင့်၊ ယခင်က ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား ခဲ့ဘူးသောကြောင့်၊ ရုတ်ခြင်းဒေါသဖြင့်၊ မဘူဒါအား ပါလာသည့် ဓါးနှင့် ထိုး သည်ဟု ယူဆရန်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ၁၇၈၆ (လီပြု-၄) က၊ ၎င်းတို့ မောင်ဖြူကို လိုက်၍ဘမ်းသောအခါ၌၊ မောင်ဖြူက ရန်ဖြစ်လို့ လုပ်တာပါ ဟု ပြောကြောင်း ထွက်ဆိုချက်ရှိသည်။ မောင်ဖြူက ကျမ်းကျိန်၍ ရုံးတွင် အစစ်ခံသော အခါ၌၊ ၎င်းအား ပြန်လှန် မေးခွန်းများ မေးကြရာတွင် “မဘူဒါက ကျွန်တော့်ကို ခံဘိနပ်နှင့် ရိုက်တယ်ဆိုတာ မဟုတ်ပါ” စသဖြင့် ဖြေကြားချက် ရှိသည်။ ဦးပါခွေး (ခံပြု-၂) ကိုလည်း၊ အလားတူ ပြန်လှန်မေးသဖြင့်၊ မဘူဒါနှင့် မောင်ဖြူ ရန်စရိုက်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်မသိပါဟု ဖြေကြားချက် ရှိသည်။ ထိုသို့ပြန်လှန် မေးခွန်းများကို ထောက် သော် မဘူဒါနှင့် မောင်ဖြူတို့ ယခင်က ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြဘူးသည်ဟု ယူဆရန်လည်း ရှိသည်။ ထိုသို့ ရန်စရိုက်သဖြင့်၊ နံနက်စောစော လမ်းပေါ်တွင် မမြော်လင့်ဘဲ တွေ့ရှိကြကာ၊ မောင်ဖြူက မဘူဒါကို ဓါးနှင့်ထိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍၊ ယူဆလျှင် လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တင်ကူးကြံရွယ်ချက် ဆိုသည်မှာ၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ တင်ကူး ကြံရွယ်ချက် ရှိကြောင်းကို

၁၉၆၅
မောင်ဖြူ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အကြောင်းအချက်တို့က အထင်အရှား ပြသသလိုသည်။ ထိုအချက်ကို အထင်
အရှားပြုရန် တိုက်ရိုက် သက်သေ အထောက်အထား မရှိ၍၊ အကြောင်းအချက်တို့
အပေါ်မှ ကောက်ယူ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဆိုလျှင်လည်း၊ အကြောင်းအချက်တို့က အလွန်
ထင်ရှားသဖြင့်၊ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိသည်ဟု မယူဆလျှင် မဖြစ်နိုင်သော အခါ
ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအမှုပါ အချက်အလက်ဘို့အရာ မောင်ဖြူသည် တင်ကူး
ကြံရွယ်ချက်ဖြင့်၊ မဘူဒါကို လမ်းတွင်ကြို၍ ချွံကွယ်စောင့်ကာ၊ ခါးနှင့် ထိုးသတ်
သည်ဟု ယူဆရန်ကား မဖြစ်နိုင်ပေ။ ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးဘကျော်
ကလည်း၊ ထိုသို့ပင် မှန်ပါသည်ဟု ဝန်ခံသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် မောင်ဖြူ သည်၊ မဘူဒါကို တင်ကူးကြံရွယ်
ချက်မရှိဘဲ၊ ခါးဖြင့် ထိုးသတ်ခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့်
၎င်းအပေါ်တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) ဖြင့်သာ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ၍
ပြစ်ဒဏ်ပေးရမည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်သည်။

ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစား ဆင်ခြင်သော အခါ၌ မောင်ဖြူသည်
ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည့် အခါက၊ ၁၇ နှစ်သာရှိခဲ့သည်။ ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်
အရ၊ မဘူဒါတွင်၊ ဒဏ်ရာတချက်ဖြင့်သာ သေဆုံးရသည်။ ထို့ကြောင့် မဘူဒါအား
ခါးနှင့်ထိုးသောအခါ၌၊ မောင်ဖြူသည်၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ အဖန်တလဲလဲ ထိုးခဲ့
သည် မဟုတ်သည်မှာ လည်း ထင်ရှားသည်။ တရားစီရင်ရေး၏ မူမှန်အရ၎င်း၊
အစိုးရ၏မူအရ၎င်း ပြစ်ဒဏ်ပေးရာတွင်၊ ဂလဲ့စားချေသည့် သဘောထက်၊ ပြစ်ဒဏ်
ချမှတ်ခြင်းခံရသူကို၊ တစတစနှင့် ပြုပြင်ကာ၊ ပညာပေးရန် ဖြစ်သည်။ မောင်ဖြူသည်၊
ငယ်ရွယ်သေးသူ ဖြစ်သဖြင့်၊ သင့်တော်သော အချိန်ကာလ အတွင်း ထိုသို့ပညာမျိုး
ကိုရရှိလျှင်၊ ပြစ်ဒဏ်ကျခံပြီးသောအခါ၌၊ ၎င်း၏ ရပ်ရွာတွင်လူကောင်း တယောက်
အဖြစ်၊ ပြန်လည် ရပ်တည်နိုင်မည်ဟူ၍လည်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ မြော်လင့်ရသည်။ ထို
အချက်များကို ထောက်ထား၍၊ ၎င်း၏ အပေါ်တွင်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်
၁၀ နှစ် ချမှတ်လျှင် သင့်တော်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် မောင်ဖြူ အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ)
အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)
အရ၊လွှဲပြောင်းကာ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိပြီးလျှင်၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော
သေဒဏ်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ကာ မောင်ဖြူအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်
၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်တို့ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတောင်

မောင်ဘိုးရွှေပါ ၄ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဟာဂျီစူလေမှန်အိစွပ်ဘိုလင် (လျှောက်ထား ခံရသူများ) *

† ၁၉၆၅
မတ်လ
၁၈ ရက်။

ကိုယ်စားလှယ်စာ—မြန်မာနိုင်ငံတော် တံဆိပ်တော်ခေါင်းများမပါသောစာ—မည်သည့်အခါခွဲရုံးက လက်ခံနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း တပ်ဆင်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်စာကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားရုံးတွင်တင်သွင်းသည့်အခါ၊ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ (၁) အရ ဒဏ်တပ်၍ (Impound) ပြုလုပ်ပြီး ရုံးကလက်ခံနိုင်သည်။

နာသ်ဘက်လီမိတက်နှင့်အန်ဒါမနစ်လဘက်ကုမ္ပဏီ၊ အေ၊အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၀ ကာလကတ္တား၊ ၇၇၉ ကိုရည်ညွှန်း၍လက်ခံသည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ ဦးညွန့်မြိုင် ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဘွို(စ်) ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ ဟာဂျီ စူလေ မန် အိစွပ်ဘိုလင်က၊ ၎င်း၏ကိုယ်စားလှယ် အမ်၊အက်(စ်) ဘိုလပ်ဖြင့် လျှောက်ထား ကြသူ မောင်ဘိုးရွှေ၊ မောင်ပြန်၊ မောင်ညီပုနှင့် မောင်ဘဒင်တို့ အပေါ် အချင်းဖြစ် ဖြေပေါ်မာ ထွက်ခွါ၍ လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ လျှောက်ထားကြသူ တို့က အမ်၊ အက်(စ်) ဘိုလပ်သည် အမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူထံမှ ရရှိ၍ တင်သွင်းသော ကိုယ်စားလှယ်စာသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်းသာ ကပ်ထား ၍ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း ကပ်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် တရားဝင်သော ကိုယ် စားလှယ်စာ မဟုတ်သောကြောင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ပေါ်ပြထုချေ သည်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၀ တွင်၊ မြင်းခြံမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ ဒီကရီကိုပြင်ဆင်မှု။

အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့က အမ်၊ အက်(စ်)ဘိုလပ်သည် အိန္ဒိယ နိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်းသာ ပါရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း မပါရှိသော ကိုယ်စားလှယ်စာအရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် ဤအမှုကို တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

၁၉၆၅
မောင်ဘိုးရွှေ
ပါ ၄
နှင့်
ဟာဂျီစုလေမန်
အိစွပ်ဘိုလပ်။

လျှောက်ထားကြသူတို့က ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု ပြုလုပ်ပေးရန်၊ လျှောက်ထား ကြရာတွင်၊ ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး တင်ပြသော ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်များမှာ—

(၁) အမှုတွင် တင်သွင်းထားသော ကိုယ်စားလှယ် စာသည်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်းသာ ကပ်ထား၍၊ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈ အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း ကပ်ထား ခြင်း မရှိသောကြောင့်၊ တရားပင်သော ကိုယ်စားလှယ်စာ မဟုတ် သဖြင့် အမ်၊ အက်(စ်)ဘိုလပ်သည်၊ ဤအမှုကိုလျှောက်ထားခံရသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း၊

(၂) လျှောက်ထားခံရသူက အမ်၊ အက်(စ်) ဘိုလပ်အား ပေးသော ကိုယ် စားလှယ် စာသည် ဤအမှုကို စွဲဆိုရန်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်စာ မဟုတ်ဘဲ မြေအရောင်းအဝယ်အတွက် အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ် စာသာဖြစ်၍၊ အမ်၊ အက်(စ်) ဘိုလပ်သည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် ဤအမှုကို တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင် ကြောင်း

ဟူ၍ ဖြစ်၏။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲ ချေပသော အကြောင်း ပြချက်များမှာ—

(၁) ပြင်ဆင်မှုကို မသန်းရင်နှင့် တန်ခိုးခိုင် (၁)စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် အရ၊ လက်ခံရန်မသင့်ကြောင်း၊

(၂) အကယ်၍ လက်ခံဆုံးဖြတ်ရန်သင့်လျော်မည်ဟုယူဆလျှင်၊ ဤပြင်ဆင်မှု ကို စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသဖြင့် ပလပ်ရန် ဖြစ် ကြောင်း၊

(၃) ဖော်ပြပါ ကိုယ်စားလှယ်စာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း မပါ သဖြင့်၊ တရားဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်စာ မဟုတ်ဟု ယူဆလျှင်

(၁) (၁၉၅၁) ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်) စာမျက်နှာ ၁၆၁။

၁၉၆၅
မောင်ဘိုးရွှေ
ပါ ၄
နှင့်
ဟာဂျီစုလေမန်
အိစပ်ဘိုလင်။

မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (၁)အရ၊
ဒဏ်တပ်၍ (Impound) ပြုလုပ်ပြီး၊ လက်ခံရန်ဖြစ်ကြောင်း၊
(၄) ရုံး၌ တင်သွင်းထားသော ကိုယ်စားလှယ်စာသည်အထူးသီးသန့် ပြုလုပ်
ထားသည့် (Special power) ကိုယ်စားလှယ်စာသာ ဖြစ်၍၊
ဤအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဈေးဦးစွာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သောအချက်မှာ ဤပြင်ဆင်မှုကို မသန်းရင်
နှင့် တန်ခိခိုင် (၁) စီရင်ထုံးအရ၊ လက်ခံရန် သင့်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

အောက်မူလရုံးက တင်သွင်းထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်စာသည် တရားဝင်သော
ကိုယ်စားလှယ်စာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အမှုကို ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးရန်ရက်ချိန်း
ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် အကယ်၍ အဆိုပါ ကိုယ်စားလှယ်စာသည် တရားဝင်သော
ကိုယ်စားလှယ်စာမဟုတ်၍ အမ်၊ အက် (စ) ဘိုလပ်သည် ဤအမှုကို လျှောက်ထား
ခံရသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်လျှင် ၎င်း၏အမှုကို ပလပ်
ရန်သာ ဖြစ်ချေသည်။

ဤထင်မြင်ယူဆချက်ကို ရာဒါကစ်ဟင်နှင့် ငါလီမိုဟာမက် (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“If the Court comes to the conclusion that the person signing the plaint was not authorised, it should call upon the plaintiff to cure the defect, and on his failure to do so, proceed to decide the question forthwith and to dismiss it.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်က ထောက်ခံချက်ရှိပေသည်။

ထို့ပြင်၊ မသန်းရင်နှင့် တန်ခိခိုင် (၁) အမှုတွင် တံဆိပ်တော်ခေါင်း ပေးရန်နှင့်
ပတ်သက်ပြီး၊ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်၍ ဤအမှုတွင် အမ်၊ အက် (စ) ဘိုလပ်က တင်
သွင်းထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်စာအရ၊ တရားစွဲဆိုနိုင်သည် မနိုင်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍
ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သဖြင့် မသန်းရင်နှင့်တန်ခိခိုင် (၁) အမှုသည် ဤအမှုနှင့် အလားတူ
အမှုများ ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။

တဖန် ဤအမှုကို အမ်၊ အက် (စ) ဘိုလပ်က ဖော်ပြပါ ကိုယ်စားလှယ်စာအရ၊
တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဘဲလျက် အောက်ရုံးက ဆက်လက်စစ်ဆေး ကြားနာပြီး
စီရင်ချက် ချမှတ်လျှင် နောက်ဆုံး အယူခံရုံး၌ အတည်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပျက်ပြယ်ခြင်းသို့
ရောက်မည်ဖြစ်ချေသည်။

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၅၆) ဟိုက်ဒရဘတ် စီရင်ထုံး ၁၃၃။

ပေါ်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကို ထောက်ရှုလျှင်၊ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် သက်ဆိုင်လျက် ရှိနေသည်။ ဤပြင်ဆင်မှုကို ဤရုံးကလက်ခံ စဉ်းစားရန်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဒုတိယ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အချက်မှာ ဤပြင်ဆင်မှုကို စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။ အောက်မူလရုံး အမိန့်ချမှတ်သောနေ့မှာ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ဖြစ်၍၊ အောက်အယူခံရုံးသို့ အယူခံဝင်သောနေ့မှာ ၁၉၆၃ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၈ နေ့ ဖြစ်သဖြင့် စည်းကမ်းသတ်ရက်အတွင်း အယူခံဝင်သည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်ပေသည်။ တဖန် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သော နေ့မှာ ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၂၈ နေ့ဖြစ်သဖြင့် စည်းကမ်းသတ်ရက်အတွင်း အယူခံခြင်း ဖြစ်သည်မှာလည်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။ သို့သော်လည်း၊ အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော အမိန့်မှာ အယူခံဝင်နိုင်သော အမိန့်မဟုတ်သဖြင့် လျှောက်ထားကြသူတို့က အောက်အယူခံရုံးသို့ မှား၍ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ လျှောက်ထားကြသူတို့သည် အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အောက်အယူခံရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြသည့်အခါ၊ အောက်အယူခံရုံးကလည်း၊ အယူခံဝင်နိုင်သော အမိန့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး အယူခံကိုလက်ခံ၍ ကြားနာပြီးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။ အကယ်၍၊ အောက်အယူခံရုံးက အယူခံဝင်နိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လျှင် လျှောက်ထားကြသူတို့တွင်ဤရုံးသို့ အချိန်မှီ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားကြမည်ဖြစ်ပေသည်။ ယခု အောက်အယူခံရုံးက အယူခံကိုလက်ခံ၍ ကြားနာပြီး အမိန့်ချမှတ်သဖြင့် ၎င်းတို့ကထိုအယူခံ ဝင်ခြင်းမှာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အယူခံဝင်နိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုရပေမည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအယူခံဝင်သဖြင့်ကုန်သော ရက်များကို စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ အရ၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်သည်ဟုဆိုသောရက်ပေါင်းမှနှုတ်ပယ်နိုင်သည်ဟု ယူဆသဖြင့် ဤပြင်ဆင်မှုကို လျှောက်ထားကြသူတို့သည် စည်းကမ်းသတ် ရက်အတွင်းတင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

လျှောက်ထားကြသူတို့၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီး တင်ပြသည့် ပြင်ဆင်မှု ပဌမအကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရုံး၌ တင်သွင်းထားသော ကိုယ်စားလှယ်စာ ပေါ်တွင်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်း ကပ်ထားသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုသို့သော တံဆိပ်တော်ခေါင်းကို အသုံးမပြုသဖြင့် အမ်၊ အက်(စ်) ဘိုလပ်က မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈ အရ၊ အဆိုပါ ကိုယ်စားလှယ်စာကို သက်ဆိုင်ရာ သို့ တင်ပြ၍၊ မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခေါင်းဖြင့် ကပ်ပြီး တရားဝင်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ပါလျက် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် ပေါ်ပြပါ ကိုယ်စားလှယ်စာသည်

၁၉၆၅
မောင်ဘိုးရွှေ
ပါ ၄
နှင့်
ဗဟိုဥပဒေမန်
အိစ္ဆာဘိုလင်။

၁၉၆၅
 မောင်အိုးရွှေ
 ပါ ၄
 နိုင်
 ဟာကိုစုလေမန်
 အိစုပ်ဘိုလင်။

လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခေါင်း ပါရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်
 ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅ အရ၊ အမှုတွင် အခြေခံမီငြမ်းပြုနိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်စာ
 ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်။ သို့သော် ထိုသို့သော ကိုယ်စားလှယ်စာကို မြန်မာနိုင်ငံ
 တွင် ပြုလုပ်ပါက မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃(၁)အရ
 ဒဏ်တပ်၍ (Impound) ပြုလုပ်ပြီး၊ သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံနိုင်ပေမည်။ ထို့
 ကြောင့် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန်အချက်မှာ ရုံး၌တင်သွင်းထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်စာကို
 မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ် တော်ခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (၁)အရ ဒဏ်တပ်၍ (Impound)
 ပြုလုပ်နိုင်ပါမည်လား ဟူ၍ဖြစ်၏။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေမူအားဖြင့် တနိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ထားသည့် ဥပဒေသည်
 အခြားတနိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ထားသည့် ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်ခြင်း မဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုနိုင်ငံက
 အသိအမှတ်ပြုမည် ဖြစ်ပေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေသည်
 မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ အလားတူပင် ဖြစ်သည်ဟု
 ယူဆက မှားမည်မဟုတ်ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မှီတင်း နေထိုင်ကြသူတို့ စွဲဆိုသော
 အမှုများကို မြန်မာနိုင်ငံတွင်တည်ရှိနေသည့်ဥပဒေများအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။
 သို့ဖြစ်သောကြောင့် လျှောက်ထားခံရသူ တင်သွင်းသည့် ကိုယ်စားလှယ်စာကို မြန်မာ
 နိုင်ငံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃(၁)အရ၊ ဒဏ်တပ်၍ (Impound)
 ပြုလုပ်ပြီး လက်ခံနိုင်မည်ဟု ယူဆသည်။

ဤထင်မြင်ယူဆချက်ကို [အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၃၅ ခု၊ နက်ပူရ် ၅၄] စီရင်ထုံးကို အကိုးအကားပြု၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်နာသ်ဘဏ်လီမိတက်နှင့် အန်ဒါမနစ် လဘက်ကုမ္ပဏီလီမိတက် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“Hypothecation bond stamped with Pakistan Stamps but executed in the Indian Union is admissible in evidence—section 18 has no application—Moreover section 18 does not make the document inadmissible—Such a document is impoundable and should be admitted in evidence even if section 18 is held applicable.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဥပဒေမူက ထောက်ခံချက် ရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။
 ဒုတိယ ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံးက နှစ်ဦး
 နှစ်ဘက်သော အမှုသည်တို့၏ ပညာရှိရွှေ နေကြီးများ လျှောက်လဲတင်ပြချက်များကို
 ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ တင်သွင်းထားသော ကိုယ်စားလှယ်စာသည် အထူး သီးသန့်

(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၆၀) ကလကတ္တား ၇၇၉။

ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်စာ ဖြစ်သည်-မဖြစ်သည်၊ အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ်စာ ဖြစ်သည်-မဖြစ်သည်၊ ထိုကိုယ်စားလှယ်စာသည် အမ်၊ အက်(စ်)ဘိုလပ်အား၊ လျှောက်ထား ခံရသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဤအမှုကို စွဲဆိုနိုင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်စာ ဖြစ်သည်-မဖြစ်သည် စသည်ကို သေချာဂနစွာ ဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သေးသည်ဟု ထင်မြင်သဖြင့် ဤစီရင်ချက်တွင် အဆိုပါ ကိုယ်စားလှယ်စာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မျှ ဝေဖန် ဖော်ပြခြင်း မပြုလိုပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံ ရုံးတို့ ချမှတ်သော အမိန့်များကို အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ များအရ စရိတ်မရှိဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကို ဤစီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း ဆက်လက်၍လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
မောင်ဘိုးရွှေ
ပါ ၄
နှင့်
ဟာဂျီစုလေမန်
အိစပ်ဘိုလင်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

မောင်မောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ဧပြီလ

၂၄ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄—ရိုက်နှက်၍ ဦးခေါင်းတွင်ဒဏ်ရာရသော ဒဏ်ရာကြောင့် သေဆုံးခြင်း—
ဆေးရုံတွင်မနေ၍ သေဆုံးခြင်း—ပုဒ်မ ၃၂၆ အရသာ ပြစ်ပေးထိုက်ခြင်း—ပြစ်ဒဏ်ကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုသည်။ သေသူနှင့်မူးယစ်နေသောအခါ၌ စကားများ၍ ရိုက်နှက်သဖြင့် သေသူသည် ခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာရပြီးနောက်ဆုံးတွင်သေဆုံးခဲ့လေသည်။ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့မှာ ၁၉၆၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး ဆေးရုံကြီးတွင်ဒဏ်ရာကို ပြသကာ အပြင်လူနာအဖြစ် ကုသခဲ့ပြီး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အတွင်းလူနာအဖြစ် ဆေးရုံတက်ရ၏။ ၁၉၆၃ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံးသည် အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဆေးရုံဆရာဝန်ကြီး၏ထင်မြင်ချက်တွင်၊ သေသူသည် ဆေးရုံသို့တက်ရောက်ပြီး ကျကျနနကုသလျှင်၊ ဒဏ်ရာမှာ ပြည်တည်စရာအကြောင်းမရှိ၍၊ မသေနိုင်ဟုပါရှိသည်။ သေသူသည် ဆေးရုံတွင် ကြပ်ကြပ်မတ်မတ်ကုသခြင်းခံခဲ့လျှင် အသက်ချမ်းသာရာမည်ဟု ယူဆနိုင်ဘွယ်ရာ ရှိသည်။ ရရှိသောဒဏ်ရာကြောင့် မချသေစေနိုင်သည်ဟုဆိုနိုင်။

ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုအား၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရမဟုတ်ဘဲ ၃၂၆ အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်အစား ၇ နှစ်ကျခံစေရန်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဦးနှစ်၊ အစိုးရရွှေနေကြီး။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ အယူခံ တရားလို ကိုမောင်မောင် နှင့် အခြား ၃ ဦးတို့နှင့်အတူ၊ မြေနီကုန်း အစိုးရ အရက်ဆိုင်ထဲတွင် သောက်စား

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၁၆။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၁ တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်ခရိုင်၊ အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။ ပုဒ်မ ၃၀၄၊ ရာဇသတ်အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

မူးယစ်ကြပြီးလျှင်၊ ကိုပါဆိုသူနှင့် စကားများကြကာ ရိုက်နှက်ကြသဖြင့်၊ ကိုပါသည် ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာ ရပြီးလျှင် သေဆုံးခဲ့ရသည့် အတွက်၊ ရန်ကုန်ခရိုင် အထူးတရားသူကြီးက၊ ကိုမောင်မောင်အား၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိပြီးလျှင်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ခဲ့သည်။ အခြား ၃ ဦး အပေါ်တွင်မူကား၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၂၃ အရသာ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ၍၊ ၎င်းတို့အား၊ အမှုအတွင်း အချုပ်နှင့် နေရသည့် အချိန် ကာလကို ထည့်သွင်း တွက်ချက်ပြီးလျှင်၊ ရုံးတက် ရုံးဆင်း အကျဉ်း ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
မောင်မောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ယခု ကိုမောင်မောင်က အယူခံဝင်ရာတွင် ဖြစ်ပွားပုံအကြောင်း အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စောဒက မဘက်ချေ။ အချင်းဖြစ်ကြပုံကို၊ မျက်မြင် သက်သေများ လည်း ရှိခဲ့သည်။ ရုတ်ရုတ် သဲသဲဖြစ်လျှင် ဖြစ်ခြင်း၊ ရဲအဖွဲ့မှ လာရောက် ထိန်းသိမ်း ကာ၊ ဒဏ်ရာရသူ ကိုပါနှင့် တကွ၊ တရားခံများကို တွေ့ရှိ စစ်ဆေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သဖြင့် အကြောင်း အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အထူးအငြင်းပွားရန်လည်း မရှိပေ။ ကိုပါ ကိုယ်တိုင် ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာရပြီးသည့်နောက်၊ ပဌမ သတင်းပေး တိုင်ချက်ကို ဖွင့်လှစ် နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အချင်းဖြစ်၍၊ ဆေးရုံကြီးတွင် ဒဏ်ရာကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီးနောက် အပြင် လူနာ အဖြစ် ကုသ ခဲ့ပြီးလျှင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင်၊ ကိုပါကို ၎င်း၏ ဇနီးက ဆေးရုံသို့ ပြန်ခေါ် ထွားရသည်။ ဒဏ်ရာမှာ မသက်သာ၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် ကိုပါ သေဆုံးသွားသည်။

အယူခံတရားလိုက၊ အဓိကထား၍၊ ဤရုံးသို့ တင်ပြသည်မှာ၊ ကိုပါ သေဆုံးခဲ့ရခြင်းသည်၊ ဆေးရုံတွင် အတွင်းလူနာအဖြစ် ကြပ်ကြပ် မတ်မတ် ကုသပေးခြင်း မခံခဲ့ရ၍ ဖြစ်ပါသည်။ အချင်းဖြစ်ပြီးနောက်၊ ရက်ပေါင်း အတန်ကြာမျှ လိုအပ်သော ကုသခြင်းကို မခံရ၍၊ သေဆုံးခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ သေစေ နိုင်သော ဒဏ်ရာ မဟုတ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အမှုကို စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ညွန့် (၁၉၄၇ ခုနှစ် မြန်မာ နိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၂၇၀) အမှုတွင် ထုံးပြုထားသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းအား ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၂၅ အရ ဖြစ်စေ၊ ၃၂၆ အရ ဖြစ်စေ နှင့်သာ အပြစ်ပေး ခံသင့်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က၊ အကြောင်း အချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဒို့ထက်စင်ပါသည်။ ဒဏ်ရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင်တိတ်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ မူလ ဒဏ်ရာသည် အတော် ပြင်းထန်သဖြင့် အား အတော်များ များသုံးပြီး၊ ရွှေမှနေ၍ ရိုက်မှုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဦးနှောက်ပေါ်တွင် ပြုတည်နေသော အခြေ အနေများကို တွေ့ပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်ကို ထောက်ထား၍

၁၉၆၅
မောင်ခောင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ယခုရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေးထားခြင်းသည် မှန်ကန်ပါသည်ဟု လျှောက်
လဲသည်။

ဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင်တိတ်၏ ထင်မြင်ချက်တွင်၊ ဆေးကောင်း ကောင်း
မကုလျှင် ပြီတည်နိုင်ပါသည်။ ဆေးရုံသို့ တက်ရောက်ပြီး ကျကျနန ကုသမည် ဆို
လျှင်၊ ပြီတည်စရာ အကြောင်း မရှိပါ။ ထိုသို့ ပြီမတည်လျှင်၊ လူနာ မသေနိုင်ပါဟု
ထွက်ဆိုထားချက်လည်း ရှိသည်။ လူနာက ဆေးရုံရောက်ပြီး၊ အတွင်း လူနာအဖြစ်
မကုလိုဟု ဆိုလျှင်၊ ဆရာဝန်က ပြန်လွှတ်မည် ဖြစ်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထို့
ကြောင့်၊ သေဆုံးသူ ကိုပါသည်။ ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ပြီးနောက်၊ အတွင်းလူနာ
အဖြစ် ကုသရန် ဆန္ဒမရှိဘဲ အိမ်သို့ ပြန်သွားခဲ့သည်မှာ ဝမ်းနည်းဘွယ်ကောင်းသော
မှားယွင်းချက် တရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းသာ ဆေးရုံတွင် ကြပ်ကြပ်မတ်မတ် ကုသခြင်း
ခံခဲ့လျှင်၊ အသက် ချမ်းသာရာရမည်ဟု ယူဆနိုင်ဘွယ်ရာ ရှိသည်။ ရရှိသော ဒဏ်ရာ
ကြောင့်၊ မုချသေစေနိုင်သည်ဟုမဆိုနိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုအား၊ ၎င်းကိုးကားသော စီရင်ထုံးပါ မူများအရ
ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ မဟုတ်ဘဲ ၃၂၆ အရ၊ ဘေးဖြစ်စေတတ်သော လက်နက်
ဖြင့်၊ အပြင်း အထန် နာကျင်စေမှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ် လိုက်သည်။
သို့ရာတွင် အပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ ၎င်းသည် အားစိုက်၍ ပုလင်းဖြင့်
ကိုပါ၏ ဦးခေါင်းကို ရိုက်သဖြင့် အရိုက်ခံရသူအား ပြင်းပြင်း ထန်ထန် အနာ တရ
ဖြစ်စေမည်ကို၊ သိရမည်ဟုသာ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခု
ချမှတ်ပြီးသော အပြစ်ဒဏ်ကို၊ များစွာ လျှော့ပေါ့ရန် အကြောင်းမမြင်။ ယခုထောင်
ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်
၇ နှစ် ကျခံစေရမည် ဟူ၍သာ၊ တော်သင့်သလောက် လျှော့ပေါ့ သတ်မှတ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

မောင်အောင်ဌေးမြင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ပြေလ ဇရက်။

ရာဇဝတ်မှုခင်း စီရင်ရေး—အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်ခြင်း—မီးရထား သံလမ်းပေါ်ကျ
စေရန်—ခေါင်းတူကြိတ်သေဆုံးခြင်း—ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရအပြစ်ရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇဝတ်မှုများကို စစ်ဆေးရာ၌၊ သက်သေခံချက်များမှအမှန်တရားကို ထုတ်
နိုက်ရမည်ဖြစ်ရာ၊ မည်သူ့ကို လုံးဝယုံ၍ မည်သည့်သက်သေကို လုံးဝယုံရမည်မဟုတ်ဘဲ၊ ယုံသင့်
ရာရာတို့ကိုထုတ်နုတ်ပြီးနောက်၊ သဘာဝယုတ္တိနှင့်နှိုင်းယှဉ်ကာ၊ အမှန်တရားကိုဖော် ရန်ဖြစ်ပေသည်။

ဤမှုသည် ဆိုရှယ်လစ်စံနစ် ရာဇဝတ်မှုခင်းစီရင်ရေးနှင့်လည်း ကိုက်ညီပေသည်။
An Introduction to the Theory of Evidence by A. Thrusov, Foreign
Language Publishing House, Moscow. ရည်ညွှန်း၍ကိုးကားသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် သေသူအား ရန်ဖြစ်ကြစဉ်၊ မီးရထားလမ်းသို့
ကျစေပြီး၊ ခေါင်းတူကြိတ်၍သေဆုံးခဲ့ရာ၌ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ အပြစ်ရှိသည်ဟု
ယူဆရမည်။ အောက်ရုံးကပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ပယ်ဖျက်
လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးမြင့်စိုး။
အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးထွန်းညို။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးမောင်မောင်။ ။ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်
ဌေးမြင့် အပေါ်တွင်၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ တင်ကူး
ကြံရွယ်ချက်မရှိသော လူသတ်မှုဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိကာ၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂
(၂) အရ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။
မောင်အောင်ဌေးမြင့်သည် တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးဌာနမှတပ်ကြပ်တဦး ဖြစ်ခဲ့၍

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၀၇။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃ (ရန်) တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ
၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။
ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ဌေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တပ်မတော်မှ ရဲဘော်တစ်ဦးဖြစ်သော မောင်ရင်ဆိုသူအား၊ မင်္ဂလာဒုံဘူတာတွင် ရထား
လမ်းပေါ်သို့ တွန်းချသဖြင့်၊ မောင်ရင်သည် ရထားကြိတ်ခံရပြီး သေဆုံးသွားခဲ့သည်ဟု
စစ်ဆေးတွေ့ရှိခဲ့၍ ထိုကဲ့သို့ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့ည ၉ နာရီခွဲအချိန်တွင် မောင်ရင်နှင့်အတူ
လူငယ်အသိမိတ်ဆွေများ ဖြစ်ကြသူ မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေးတို့သည် မင်္ဂလာ
ဒုံဘူတာ၌ ရထားကိုစောင့်၍ အရှေ့စင်္ကြံ လူထိုင်ခုံပေါ်တွင်ထိုင်ကာ စကားပြောနေ
ကြသည်။ ထိုအခါ မောင်အောင်ဌေးမြင့်နှင့် အခြားအဖော် နှစ်ဦးတို့သည် အရပ်ဝတ်
အရပ်စားများဖြင့် ဘူတာသို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ မောင်ရင်က ၎င်း၏မိတ်ဆွေ
လူငယ်နှစ်ဦးအား စစ်တပ်ကို ချီးကျူးပြောဆိုနေသည်ကို မောင်အောင်ဌေးမြင့်က
ကြား၍ မင်းတို့ စစ်တပ်အကြောင်းကို ပြောမနေပါနှင့်၊ ငါအသဲနာလွန်းလို့ပါ
တပ်ထဲမှာ ပန်းချီဆွဲချင်လို့လဲ မဆွဲရ၊ ပန်းဘဲထုချင်လို့လဲမရ ဟုဝင်ကာ ပြောသည်ဟု
ဆိုသည်။ ဤတွင် မောင်ရင်နှင့် မောင်အောင်ဌေးမြင့်တို့ စကားများကာ၊ မောင်
အောင်ဌေးမြင့်က မောင်ရင်အား လက်သီးနှင့်ထိုးသည်၊ မောင်အောင်ဌေးမြင့်၏
အဖော်များက ဝင်ရောက်ဆွဲငင်ကာ ပြန်ဖြေကြသည်။ လူငယ်သွားပြီးနောက် အတန်
ကြာလောအခါ မောင်အောင်ဌေးမြင့်နှင့် အဖော်တစ်ဦးက မောင်ရင်အား ခေတ္တ
လာရန်ခေါ်၍ မောင်ရင်က လူတက်စင်္ကြံ နားသို့ လိုက်သွားသည်။ ထိုအချိန်လောက်
တွင် ရန်ကုန်မှရထား ဆိုက်လာပြီး၊ ဖက်ခေါင်းလမ်းပြောင်း၍ မောင်းနှင်လာရာ၊
မောင်အောင်ဌေးမြင့်က မောင်ရင်အား ခြေထောက်နှင့် မီးရထား လမ်းပေါ်သို့
ကန်ချလိုက်သည်ဟုဆိုသည်။ ရထားလမ်းပေါ်သို့ ကျသွားပြီးနောက် မောင်ရင်သည်
စက်ကြိတ်ခံရကာ ခြေနှစ်ဘက် ပြတ်သွားသည်။ ဦးခေါင်းတွင်လည်း ဒဏ်ရာရရှိရာ
ထိုဒဏ်ရာများဖြင့်ပင် တပ်မတော် စစ်ဆေးခုံသို့ တင်ပို့ကုသ ခံရသော်လည်း စကားမေး
မရဘဲ သေဆုံးသွားခဲ့သည်။

အထက်ပါ အချက်အလက်အတိုချုပ်မှာ တရားလိုတို့ဘက်မှ တင်ပြခဲ့သော တိုင်
တန်းချက်သည် သက်သေခံချက်တို့မှ ထုတ်နုတ်သော အချက်အလက်များ ဖြစ်သည်။
ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် ထိုအချက်အလက်တို့ကို လက်ခံ၍ အယူခံတရားလို
သည် မောင်ရင်အား ရထားစက်ခေါင်း ရောက်လာခါနီးတွင် ရထားလမ်းပေါ်သို့
ကန်ချ၍ သေစေခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်အောင်ဌေးမြင့်သည် မင်္ဂလာ
ဒုံနှင့် ရန်ကုန်အကြား အခေါက်ပေါင်းများစွာ ရထားဖြင့် သွားလာခဲ့ဘူး၍၊ မင်္ဂလာဒုံ
ဘူတာတွင် ရထား ခေါင်းတွဲဖြုတ်၍ လမ်းပြောင်းကြောင်းကို သိရှိရမည်။ ထိုသို့သိရှိ
ပါလျက် စက်ခေါင်း လမ်းပြောင်းနေခိုက်တွင် မောင်ရင်အား ကန်ချခဲ့ခြင်း ဖြစ်သော

ကြောင့်၊ လူသတ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းလည်းဖြစ်သည်။

မောင်အောင်ဌေးမြင့်ဘက်မှ အမှုတွင် ခုခံတင်ပြခဲ့သည်မှာ ၎င်းနှင့် အဖော်များ ဘူတာရုံသို့ ရောက်သောအခါ မောင်ရင်ထံမှ ဆေးလိပ်မီးညှိရန် တောင်းခဲ့ကြောင်း၊ နောက် ဆေးလိပ်မီးဖွားကျသည်မှ စ၍၎င်း၊ မောင်ရင်က ၎င်းသည် တပ်မတော်က ထွက်လိုက်ပြီး၊ ပန်းချီရေးခွင့် ဝါသနာပါသည်ကို မလိုက်နိုင်သည့်အတွက် ထွက်ခြင်း ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် သူ၏အဖော်များကို ပြောနေသည်ကို ကြား၍၎င်း၊ ထိုအဖော် များအား မင်းတို့ကိုငါ စစ်တပ်ထဲ သွင်းပေးနိုင်သည်၊ ငါ့ကိုငွေကြေး ပေးရမည်ဟု ပြောသည်ကို ကြားရ၍၎င်း ရန်ဖြစ်ရပါသည်ဟု ထွက်ဆိုကြသည်။ မောင်ရင်ကပင် လက်သီးနှင့်ထိုးရန် ပြေးလာကြောင်း၊ ထိုအခါ အဖော်များက ဖြန်ဖြေ၍ လူစုခွဲပေး သဖြင့် မောင်အောင်ဌေးမြင့်က ဘူတာ စကြံ နားတွင် ရပ်နေကြောင်း၊ ရထားလက်မှတ် စကြံ ပေါ်သို့ ကျသွားသဖြင့် မောင်အောင်ဌေးမြင့်က ကုန်း၍အကောက်တွင် မောင် ရင်က ပြေးလာပြီးထိုးရန် ထပ်မံ၍လုပ်ကြောင်း၊ ထိုအခါ မောင်အောင်ဌေးမြင့်က ရှောင်လိုက်သဖြင့် မောင်ရင်သည် သံလမ်းပေါ်သို့ ကျသွားကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေ သည်။ မောင်အောင်ဌေးမြင့်၏ ထွက်ဆိုချက်ကို တပ်ကြပ်များ ဖြစ်ကြသည့် မောင် သန်းညွန့်နှင့် မောင်ဝင်း (ခံပြု-၂ နှင့် ၃) တို့က ထောက်ခံထွက်ဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသက်သေများသည် မောင်အောင်ဌေးမြင့်နှင့် ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ကြ၍ ၎င်းတို့က ကာကွယ်ပေးမ၍ ထောက်ခံထွက်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက ထင်မြင်ယူဆခဲ့သည်။ တရားလိုဘက်မှ မောင်ရင်နှင့်အတူ ဘူတာတွင် ရှိနေခဲ့ကြသည်ဆိုသော မောင်ရင်၏ငယ်ရွယ်သူမိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသော မောင်ထွန်း ခေ (လိပြု-၁) နှင့် မောင်တင်အေး (လိပြု-၂) တို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို ပညာရှိ တရားသူကြီးက ပို၍ အလေးပေးကာ လက်ခံခဲ့သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမြင့်စိုးက အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ထို လူငယ်လူရွယ်နှစ်ဦး၏ သက်သေခံချက်တို့ကို အထူးသတိထား၍ စဉ်းစားထိုက်ပါသည်။ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် မောင်ရင်နှင့် ရင်းနှီးကြသည့်ပြင်၊ ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားရာ၌လည်း ပါဝင်ခဲ့ ကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။ လွတ်လပ်သော သက်သေများ မဟုတ်ကြပါ။ မောင်တင်အေး က ပြန်လှန်မေးခွန်းတရပ်ကို ဖြေကြားရာတွင် လက်ဦးစကားများပြီး၊ မောင်အောင်ဌေး မြင့်က မောင်ထွန်းဝေကို လက်သီးနှင့် ထိုးပါသည်၊ မ ထိပါ။ ကန်တာလည်း မထိမိပါ စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်ကိုလည်း ဦးမြင့်စိုးက ညွှန်ပြသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်အရ၊ ပဌမဦးစွာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားရာ၌ မောင်ထွန်းဝေလည်း ပါသည်ဟု ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေးတို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့သည် လွတ်လပ်၍

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ဌေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ငွေးမြင့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တည့်မှန်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ ထိုသူငယ်နှစ်ဦးမှာ ၁၅ နှစ် အရွယ်စီ ရှိကြသော်လည်း ကျောင်းမနေသည်မှာ နှစ်အတန် ကြာခဲ့ပြီး၍ အခြေတကျ ရှိသော သူငယ်များလည်း မဟုတ်ကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏စကားကို အလေးပေး၍လက်ခံ ရန် မသင့်ပါဟူ၍လည်း ဦးမြင့်စိုးက လျှောက်လဲသည်။

မျက်မြင်သက်သေ တဦးလည်းဖြစ်၍ မည်သည့်ဘက်နှင့်မျှ မပတ်သက်သောသူမှာ မသန်းရီ (လိုပြ-၅) ဖြစ်ပါသည်ဟု ဦးမြင့်စိုးက တင်ပြသည်။ မသန်းရီသည်လည်း အချင်းဖြစ်ပွားသည့် အချိန်က မင်္ဂလာဒုံဘူတာ၌ ရှိခဲ့၍ အဖြစ်အပျက်များကို ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ပဌမပိုင်း၌ လူ ၂ စုခုန်ဖြစ်ကြ၍ ထိုးပုတ်ကြပါသည်။ ထိုအခါ ၎င်းသည် အရွှေဘက် စကြံ ဘက်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ပါသည်။ နောက် လက်မှတ် ရောင်းသော အပေါက်ရွှေမှာ ထိုင်နေစဉ် ရန်ဖြစ်သူများ တယောက်တကွဲစီ သွား ထိုင်နေပါသည်။ ရထားဝင်လာ၍ ခေါင်းတွဲ ဖြုတ်သောအခါ စောစောက သတ်ပုတ် နေကြသူများသည် စကြံ အပေါ်တွင် သတ်ပုတ်နေကြပြန်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တယောက်တယောက် ထိုးကြိတ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းတို့ကိုယခု မမှတ် မိတော့ပါ။ တယောက်သောသူက ရထား သံလမ်းမပေါ်မှာ ကျသွားသည်ကို မြင်လိုက် ရပါသည်။ တယောက်တယောက်ထိုးရင်း ကျသွားပါသည်။ ကျသွားသောသူကို ခေါင်း တွဲက ကြိတ်သွားပါသည်ထွက်ဆိုသည်။ မသန်းရီ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက အလေးထား၍ စဉ်းစားခဲ့ဟန် မတူချေ။ ၎င်းသည်ရုံးရွှေတွင် အမှန်ကို ကွယ်၍ ထွက်ဟန်တူသည်ဟု မှတ်ချက်ချသော်လည်း၊ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ထိုသို့ အမှန်ကို ဖုံးကွယ်သည်ထင်ကြောင်းကိုမူကား ဝေဘန်ခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ မျက်မြင် သက် သေများအနက်၊ လူငယ်နှစ်ဦးမှာ သေသူ မောင်ရင်နှင့် ရင်းနှီးသူများ ဖြစ်သည့်အပြင်၊ အချင်းဖြစ်ရာတွင်လည်း ကိုယ်ယိလက်ရောက် ပါဝင်ခဲ့ကြသူများဖြစ်၍ အခြား လုံ လောက်သော အကြောင်းမရှိလျှင် ၎င်းတို့၏စကားထက် မသန်းရီ၏ စကားကိုပို၍ အလေးပေး လက်ခံသင့်သည်ဟု ဤရုံးကထင်မြင်သည်။

မီးရထား စက်ခေါင်းကိုမောင်းသူ ဦးဘညိမ်း (လိုပြ-၄)မှာ လူကြိတ်သွားပြီး နောက်မှ စက်ခေါင်းကို ရပ်ရသည်ဖြစ်သည်။ မည်သို့သံလမ်းပေါ်သို့ ထိုလူကျလာ သည်ကို မမြင်လိုက်ရပေ။ စက်ခေါင်းမီးထိုးသူ မောင်စိန်မောင်က ဟိုးဟိုးလို့ ရပ်ခိုင်း သည်ကိုကြားလျှင် စက်ခေါင်းကို ရပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်ထိုအခါ၌ မောင်ရင် ကို ကြိတ်၍ပြီးနေပြီ၊ မောင်စိန်မောင်ကို မောင်အောင်ငွေးမြင့်က တရားခံပြသက်သေ (၄)အဖြစ် ခေါ်ယူတင်ပြခဲ့သည်။ မောင်စိန်မောင်က အချင်းဖြစ်သည့် အချိန်တွင် ၎င်းကရွှေကိုကြည့်၍ စက်ခေါင်းဥဩဆွဲကြောင်း၊ လူတွေလမ်းကို ကူးမှာစိုး၍ ဥဩ ဆွဲခြင်းဖြစ်ကြောင်း။ ပေ ၂၀ လောက်အကွာတွင် လူ ၂ ယောက်၊ ၃ ယောက်စကြံ

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ဌေးမြင့်
နှင့်
မြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပေါ်တွင် မတ်တတ်ရပ်နေသည်ကို တွေ့ကြောင်း။ အဲဒီအချိန်လောက်တွင် လူ
တယောက်က ပသက်ဖောင်းပေါ်မှ သံလမ်းပေါ်သို့ ဆင်းလိုက်သည်ကို မြင်ကြောင်း၊
ထိုအခါ ကိုဘညိမ်းကို စက်ရုပ်ပါဟု ပြောကြောင်း၊ စက်ခေါင်းကို ရပ်သောအခါ၌
ထိုလူကို ကြိတ်ပြီး၍ ပေါင်ပြတ်သွားသည်ကို တွေ့ရကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုခဲ့
သည်။ မောင်စိန်မောင်၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လက်မခံ
ခဲ့ပေ။ မောင်အောင်ဌေးမြင့် ကိုယ်တိုင်က သေသူ မောင်ရင်သည် လမ်းကိုရှုတ်တရက်
ဖြတ်ကူး၍ စက်ခေါင်းနှင့်တိုက်မိကာ သေဆုံးသည်ဟု ထုချေခြင်း မပြုခဲ့သောကြောင့်
မောင်စိန်မောင်၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ထိုကဲ့သို့ ငြင်းပယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် သက်သေ ထွက်ဆိုချက်ကို အထူးဂရုစိုက်၍
သုံးသပ်ချိန်ဆဲခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ သက်သေများသည် စက်ရှင်ရုံး၌ အစစ်ခံခဲ့
ရသည့်ဖြစ်ရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ၎င်းတို့ကို မြင်တွေ့အခဲခတ်ပြီးလျှင် မည်သူ့ကို
ယုံသင့်သည်၊ မည်သူ့ကို မယုံသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းတို့ကို ဤရုံးကလည်း လေးစား
စွာ စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မသန်းရီ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို လုံးဝလက်မခံ
ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် မည်သည့်အတွက်
ကြောင့် ငြင်းပယ်သည်ကို အကြောင်းပြခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ အကယ်၍
လိုပြုသက်သေ မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေးတို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို လုံးလုံး
လျှားလျား လက်ခံမည်ဆိုလျှင် ပဌမအကြိမ် ရန်ပုံ့ဖြစ်ပြီးနောက်၊ လူစုကဲ့သွားကြပြီး
လျှင် မီးရထား ဝင်ခါနီး၌ မောင်အောင်ဌေးမြင့်နှင့် အဖော်တဦးက မောင်ရင်ကို
ခဏလှာပါဦးဟု စကြံ ဘက်သို့ ခေါ်သွားသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအခါမောင်ရင်က လိုက်
သွားခါ စကြံ ပေါ်တွင် ရပ်နေသည်၊ ခေါင်းတွင်လှာခါနီးတွင် မောင်အောင်ဌေးမြင့်
က မောင်ရင်ကို မီးရထား သံလမ်းပေါ် သို့ ကန်ချလိုက်သည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်ကိုယုံကြည်
၍ လုံးဝလက်ခံလျှင် မောင်အောင်ဌေးမြင့် သည်သာမက ၎င်း၏အဖော်များပါ မောင်
ရင်ကိုတောင်းအေးအေးနှင့် တင်ကူးကြံရွယ်ကာသတ်ခဲ့ကြခြင်းသာ ဖြစ်ရပေမည်။ တင်ကူး
ကြံရွယ်ချက် မရှိဟူ၍မဆိုသာ။ မောင်အောင်ဌေးမြင့် တဦးတည်းက ပြစ်မှုကျူးလွန်
သည်ဟူ၍လည်း မပြောနိုင်၊ စိတ်တူသဘောတူဖြင့် တင်ကူးကြံရွယ်ကာ သတ်ဖြတ်ခဲ့
ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်သာရှိသည်။ ထိုသို့ကား ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက
မဆုံးဖြတ်ခဲ့ပေ။ တင်ကူးကြံရွယ်ချက် မရှိသော လူသတ်မှုကို မောင်အောင်ဌေးမြင့်
တဦးတည်းကသာ ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေးတို့ ပြောသည့်အတိုင်းဆိုလျှင်၊ မောင်အောင်
ဌေးမြင့်သည် အချင်းဖြစ်သည့် အခါက၊ အရက်မူး၍နေသည်။ ပဌမတချီလည်း
ထိုအချက်မူးသွန်နှင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပြီးပြီးနောက်၊ မောင်ရင် ကဲ့သို့သော တပ်မတော်မှ

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ငွေမြင့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရဲဘော်တဦးသည် ထိုသို့မူးနေသော ရန်ဖြစ်ပြီးလည်းဖြစ်သော မောင်အောင်ငွေမြင့် နှင့် အပေါင်းပါတဦးက လာ၍ခေါ်သည်တွင် အေးအေးသာသာ လိုက်၍သွားခါ၊ စကြံပေါ်၌ကန်၍ ချခြင်းခံရသည်အထိ စောင့်၍ရပ်နေသည် ဆိုသည့်အချက်မှာ သဘာဝယုတ္တိနှင့် ဆန့်ကျင်သော အချက်ဖြစ်သည်။ မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေး တို့က အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်က မောင်ရင်သည် အရက်သောက်၍ မထားပါဟု ထွက်ဆိုကြသည်။ ၎င်းအား ဆေးရုံတွင် လက်ခံကုသခဲ့သော ဗိုလ်ကြီး ခင်မောင်သွင် (လိပြ-၇)ကလည်း လူနာပါးစပ်မှ အရက်နို့ မရပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုအတိုင်းမုန်လျှင် အရက်မူး၍နေသော သူတဦးနှင့် ၎င်း၏ အဖော်များက စကြံ နမ်းသို့ လာပါဟု ဆိုကာမျှနှင့် အရက်မမူးသော တပ်မတော်ရဲဘော် တဦးဖြစ်သည့် မောင်ရင်သည် သွားခါ စောင့်၍ရပ်နေမည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် ပို၍ယုတ္တိရှိသော ဖြစ်ရပ်မှာ မသန်းရီ ထွက်ဆိုသကဲ့သို့ ပဌမတချီ ထိုးကြကြိတ်ကြလုပ်ပြီး နောက် လူစုကဲ့သွားပြီးလျှင် နောက်တကြိမ် မီးရထား ဝင်ခါနီး ၌ ထိုးကြိတ်သတ်ပုတ်ကြပုံရသည်။ ထိုသို့ ထိုးကြိတ်သတ်ပုတ်ရာ၌ မောင်ရင်ကို မောင်အောင်ငွေမြင့်က ထိုးရင်းတန်းရင်းနှင့် မောင်ရင်သည် သံလမ်းပေါ်သို့ ကျ၍ သွားခဲ့ဟန်တူသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်သည် မသန်းရီကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့သော သက်သေခံ ချက်နှင့်လည်း စပ်ဟပ်၍ရသည်ကို သက်သေများ ဖြစ်ကြသော မောင်ထွန်းဝေနှင့် မောင်တင်အေးတို့ ကိုယ်တိုင်က ညွှန်ပြပြောဆိုသဖြင့် ဦးလှမောင် (လိပြ-၉)က ချေးယူ၍ရုံးတွင် သက်သေခံ တင်သွင်းသော မြေပုံပေါ်တွင် မှတ်သားထားသော အတိုင်းအထွာများနှင့်၎င်း၊ ညွှန်ပြချက်တို့နှင့်၎င်း ကိုက်ညီသည်။ ၎င်းမြေပုံ (သက် သေခံ-၈)တွင် (c) ဟု မင်နီဖြင့် မှတ်ထားသော နေရာသည်၊ ဒုတိယအချင်းဖြစ် နေရာသို့ တရားခံ ပြန်လာရာလမ်းကို ရည်ညွှန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (၇) နေရာကို သေသူနှင့် တရားခံအဖော်နှစ်ယောက်တို့ ဒုတိယအကြိမ် စကားထပ်များကြ ပြီး မီးရထား ခေါင်းတံ့လာစဉ် တရားခံက တွန်းချသော နေရာဟု မှတ်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် မြေပုံဆွဲအရာရှိကို တရားလိုပြု မျက်မြင်သက်သေနှစ်ဦးက လိုက်လံပြသ ဖြေရှင်းပေးသော အခါ၌ ဒုတိယအကြိမ် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြသေးသည် ဆိုသည့်အချက် ကို ထည့်သွင်း ပေါ်ပြခဲ့ကြသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ၎င်းသက်သေများကိုယ်တိုင် ရုံးတွင် ထွက်ဆိုသော အခါ၌မူကား၊ ဒုတိယအကြိမ် အချင်းဖြစ်ပွားကြသည်ဟု မဆိုကြ တော့ချေ။ မောင်အောင်ငွေမြင့်နှင့် အဖော်တဦးက မောင်ရင်ကို ခဖားလာပါဦးဟု ခေါ်သွားသည်။ စကြံ အစွန်နားတွင်ရပ်၍ မောင်ရင်နှင့် စကားပြောကာ မီးရထား အလာတွင် ကန်ချလိုက်သည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုကြသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်နှင့် မြေပုံပါ အချက်အလက်တို့မှာ အရေးကြီးသော ကွဲလွဲချက်များ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံ၍ ထိုးပတ်သတ်ဖြတ်ကြသည်မှာ တရားလို သက်သေများ၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ရေးဆွဲခဲ့သော မြေပုံအရင်း၊ မည်သည့် ဘက်နှင့်မှ မပတ်သက်သော သက်သေ မသန်းရီ၏ ထွက်ချက်အရင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုသို့ ထိုးပတ်ကြပြီးနောက်၊ မောင်ရင် သံလမ်းပေါ်သို့ ကျသွားသည်မှာ မောင်အောင်ဌေးမြင့်က သတ်ပုတ်ရင်း တွန်းထိုး၍ကျပြီး ဖြစ်ရသည်ဟုလည်း ဒိဟမရှိ လက်ခံနိုင်ဘွယ်ရှိသည်။ မောင်အောင်ဌေးမြင့်က ခုခံထုခေ့သကဲ့သို့ ၎င်းက လက်မှတ်ကုန်း၍ အကောက်တွင် မောင်ရင်က ပြေး၍၎င်းကို ထိုးသည်၊ ထိုအခါရှောင်လိုက်သဖြင့် မောင်ရင် ကျသွားသည်ဟူသည့် အချက်ကိုမူ လက်ခံနိုင်ဘွယ်ရာ မရှိချေ။ မသန်းရီ၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ကွဲလွဲသည်။ ဒုတိယအကြိမ် ရန်ဖြစ် ထိုးပတ်ကြသည်ဟု ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည့် အချက်နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်သည်။

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ဌေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးထွန်းညွှိက၊ တရားလိုပြသက်သေ လူငယ် နှစ်ဦးသည် မောင်ရင်၏ သူငယ်ချင်းများပင် ဖြစ်ကြသော်လည်း အမှန်အကန်ကို ထွက်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို လက်မခံဘဲ ပယ်မည်ဆိုလျှင် အကြောင်းလုံလောက်မှ ပယ်သင့်ပါသည်ဟူ၍ တိုတိုတုတ်တုတ် လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ဤအမှု အဖြစ်အပျက်များမှာ မျက်မြင်သက်သေများကလည်း ကွဲလွဲထွက်ဆိုခဲ့ကြသည်။ မောင်အောင်ဌေးမြင့် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကျမ်းနှင့် ထွက်ဆိုရာ၌ မိမိကိုယ်ကိုမိ လုံးဝအပြစ်မှလွတ်ရန် ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသက်သေခံချက်များမှ အမှန်တရားကိုထုတ်နုတ်ရမည်ဖြစ်ရာ မည်သူ့ကို လုံးဝယုံ၍ မည်သည့်သက်သေကို လုံးဝပယ်ရမည်ဟူ၍မဟုတ်ဘဲ ယုံသင့်ရာရာတို့ကို ထုတ်နုတ်ပြီးနောက်၊ သဘာဝယုတ္တိနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ အမှန်တရားကို ဖော်ရန်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ဖော်ရာတွင် အထက်ပါ အကြောင်းအချက်တို့ကြောင့် မောင်ရင်အား မောင်အောင်ဌေးမြင့်က ဒုတိယအကြိမ် သတ်ပုတ်ကြရင်း တွန်းထိုးသဖြင့် မောင်ရင်သည် မီးရထား သံလမ်းပေါ်သို့ ကျသွားသည်။ ထိုအခါ စက်ခေါင်း ဝင်လာသဖြင့် ကြိတ်မိသွားသည် ဟူသည့်အချက်မှာ အမှန်တရားနှင့် အနီးကပ်ဆုံးသော တရားဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ဆုံးဖြတ်သည်။

ဦးမြင့်စိုးက မောင်အောင်ဌေးမြင့် အပေါ်တွင် အပြစ်ရှိသည်ဟု ယူဆလျှင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က)အရသာ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ မောင်ရင်ကို မီးရထား လမ်းပေါ်သို့ တွန်းထိုးချသည်မှာ သတ်ပုတ်ရင်းဖြစ်၍ သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်သော်လည်း၊ မောင်အောင်ဌေးမြင့်ဘက်မှကာ ပေါ့လျော့ ရမ်းကားခဲ့သည်မှာမူ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုးရင်းသတ်ရင်းနှင့် ဖြစ်ကြသဖြင့် မီးရထားစက်ခေါင်း ဝင်လာသည်ကို သိသည်ဟူ၍ကား ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် မီးရထား သံလမ်းပေါ်သို့

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ဌေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ ။

လူတယောက်အား ထိုး၍တွန်း၍ချလျှင် ထိုသူကွင် ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာရစေနိုင်သည်။ အခန့်မသင့်လျှင် မီးရထားဝင်လာ၍ ကြိတ်သွားနိုင်သည် စသည်တို့ကို သိသင့်သိထိုက်ပေသည်။

ဤအမှုမျိုး၌ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ဥပဒေမူများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးမြင့်စိုးက ဆိုရှယ်လစ် တရားစီရင်ရေး စံနှစ်များတွင် နမူနာတရားအဖြစ် လေ့လာသင့်သော ဆိုဗီယက် တရားစီရင်ရေးစံနှစ်မှ “သက်သေခံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံမူများ”

(*An Introduction to the Theory of Evidence by A. Thrusov, Foreign Languages Publishing House Moscow*) ကို ညွှန်းသည်။ ထို ကျမ်းတွင် ရာဇဝတ်မှုများ၌ တရားခံသည် အပြစ်ရှိကြောင်း အထင်အရှား သက်သေထူ ရန်မှာ တရားလို၏ တာဝန်သာဖြစ်ကြောင်း၊ တရားရုံးများ၊ အစိုးရရွေ့နေ၊ တရားလို တရားခံရွေ့နေများသည် ပူးပေါင်း၍ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးစားကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြထားသည်များကို ဦးမြင့်စိုးက ရည်ညွှန်း သည်။ ထိုကဲ့သို့သော မူများသည် နှစ်မကြာသေးမီက ဆိုဗီယက်နိုင်ငံတွင် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံ သဘောတရားများကို သတ်မှတ်ပြီးနောက် ကျင့်သုံးလာခဲ့သောမူများ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမူများသည် ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၌ တရားစီရင် ရေးစံနှစ်ကို အမျိုးမျိုး တီထွင်ကာ ဆိုရှယ်လစ် လူ့ဘောင်နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးရင်းနှင့် သံသရာတပတ်လည်ကာ ပေါ်ထွက်လာသော မူများ ဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၀၀ ၌ အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြထားသည်။

“A number of guarantees of the correctness of a court's findings given in Article 43 of Fundamentals of Criminal Procedure operate in the same direction. This article also provides more difficult conditions for the prosecution than for the defence. For the court to find an accused guilty absolute proof of his guilt must be given in court and it must be based on facts and not on assumptions.

For an accused to be found not guilty and acquitted the law (to facilitate his defence against an unfounded charge) provides less rigid conditions. It is not necessary that the accused's innocence be proved, it is only necessary that his participation in the commission of the crime is not proved. These points in the law mean that any doubt, substantiated by the facts of a case, must be interpreted in favour of the accused. If the evidence is contradictory, incomplete or for any reason subject to doubt and does not give the court the right to consider the charge proved beyond all reasonable

doubt in its entirety or in any of its parts, the court's findings must be in favour of the accused. The same applies to a case of a fact that permits or different interpretations. Naturally this does not include doubts that are not well-founded, but those that are substantiated by the material of the case, by its concrete circumstances, doubts that could not be removed during the preliminary investigation or the court examination although all possibilities in that field have been exhausted."

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ငွေးမြင့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ကျွန်ုပ်တို့ အစိုးရ အနေနှင့်လည်း တရားစီရင်ရေး စနစ်ကို တီထွင်ရာတွင် အမှုများကို မှန်မှန်နှင့်မြန်မြန်စစ်ဆေးစီရင်ရန်နှင့် ငွေများရာဘက်သို့ တရားပါသည်ဆိုသော အကျင့်ကို ပျောက်ဖျက်ပစ်ကာ၊ ပြည်သူ့အများသည် တရားရုံးရွှေ့သို့ ရောက်လျှင် မျှတမှုကို ရရှိမည်၊ မှန်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်ဟူ၍ ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်သော တရားစီရင်ရေး စံနစ်ကို ထူထောင်ရန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်သည် အထက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဆိုရှယ်လစ်စံနစ် ရာဇဝတ်မှုခင်း စီရင်ရေးမှုများနှင့်လည်း ကိုက်ညီပေသည်။

အကြောင်းခြင်းရာများကို အထက်၌ သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဖော်ပြပါ တရားစီရင်ရေး မှုများနှင့် စပ်ဟပ်ပြီးလျှင်၊ ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရသော အယူခံ တရားလို မောင်အောင်ငွေးမြင့်သည် ပေါ့လျော့ရမ်းကား၍ မောင်ရင်အား သေစေခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) တွင် အကျုံးဝင်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အရ မောင်အောင်ငွေးမြင့် အပေါ်တွင် စက်ရှင်ရုံးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ထိုအစား ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျင့်စေလျှင် ထိုပြစ်မှုအတွက် သင့်တော် လျော်ကန်ပြီးဟု ယူဆသဖြင့်၊ ပြစ်ဒဏ်ကို ထိုအတိုင်းသတ်မှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

အေ-ရာဟင်ဆီလော့ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်အမာဂျန် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၅

မတ်လ ၁၃ ရက်။

တည်မြဲသောအဆောက်အအုံ (permanent structure)—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (တ)—သစ်သားအခန်းဖွင့်နံရံ (wooden partition)—တည်မြဲသော အဆောက်အအုံမည်သည်အခါ၌ဖြစ်ခြင်း။

အယူခံတရားခံများက အယူခံတရားလိုသည်မိမိတို့နေသောအိမ်ခန်းများတွင်၊ သစ်သားအခန်းဖွင့်နံရံ (wooden partition) ဆောက်လုပ်ရာ၊ တည်မြဲသောဆောက်လုပ်ခြင်း (permanent structure) ဖြစ်သည်စွပ်စွဲ၍၊ နှင်ထုတ်ရန်အမှုစွဲဆိုခဲ့သည်။ အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့သည် အယူခံတရားခံများအား အနိုင်ပေးခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုက ဒုတိယအယူခံတင်သွင်းရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးများကလက်ခံခဲ့သော သက်သေခံများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ထုံးများတွင်ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာလျှင်၊ အယူခံတရားလိုသည် အခန်းဖြစ်အခန်းဖွင့်နံရံပြုလုပ်ထားခြင်းမူ၊ အခန်းတခန်းဖြစ်ပေါ်လာရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာသော အခန်းကို အခြားသူတဦးနေထိုင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွင့်နံရံမူ၊ မူလဌာနရမ်းထားသည့် အခန်းများကို ခေတ္တခဏအနည်းငယ်မျှသာ ပြောင်းလဲပြုလုပ်ထားခြင်း (small physical change of a temporary or unsubstantial nature) မဟုတ်ဘဲ၊ ယခင်ရှိ ထားရင်း အခန်းများနှင့်မတူအောင် များစွာပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း (substantial change in the character of premise) ဖြစ်ကြောင်းပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် တည်မြဲသော အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

မောင်ခင်မောင် နှင့် ဒေါ်လှရင်၊ ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၄၇၀။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၅။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃၇ တွင်၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
အေ-ရာဟင်ဆီ
စလာ
နှင့်
ဒေါ်အမာဂျန်
ပါ .။

လောင်အိဆေး (ခေါ်) လောင်အိကျန် နှင့် ဒေါ်ခင်ကြည်။ ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၅၀၄။

အထူးလုံချနွဲ့ရာလာဟီရီ နှင့် စိုနာတန်ဒေါ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ကလကတ္တား ၇၈ (၁၉၆၂)ခု၊ တို့ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အယ်(လ်) ဗါမား။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးလှညွန့်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံတရားခံ ဒေါ်အမာဂျန်နှင့် ဒေါ်ရဒီမာ တို့က မေမြို့၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် အယူခံတရားလိုအား နှင်ထုတ်ရန် ဒီကရီချခဲ့သည်။

အယူခံ တရားလိုက မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ မအောင်မြင်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်ရာတွင် ၎င်း၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက မောင်ခင်မောင် နှင့် ဒေါ်လှရင် (၁) စီရင်ထုံး၊ လောင်အိဆေး(ခေါ်) လောင်အိကျန် နှင့် ဒေါ်ခင်ကြည် (၂)စီရင်ထုံး၊ ဦးဘဟိန်း နှင့် မိယာဟူစိန် (၃) စီရင်ထုံး၊ အာ(ရ်)ဂိုဗင်ဒါဆွာမိနိုင်ဦး နှင့် ဂျီဖူးစာပါးလမြား (၄) စီရင်ထုံးနှင့် အက်(စ်)၊ အမ်ဆာဝီထရီဒေဗီ နှင့် ယူအက်(စ်)ဘတ်ဂျီဘိုင် (၅) စီရင်ထုံးတို့ကို အထိုးအကားပြု၍ လျှောက်လဲတင်ပြသော အခါက အယူခံ အကြောင်းပြချက်မှာ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများတွင် အယူခံတရားလို ပြုလုပ်ထားသည်ဟုဆိုသော သစ်သား အခန်းဖွင့်နံရံ (wooden partition) သည် တည်မြဲသော အခန်းဖွင့်နံရံ ဆောက်လုပ်ခြင်း (permanent structure) ဖြစ်ပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့က အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများတွင် အယူခံတရားလို ပြုလုပ်ထားသော သစ်သားအခန်းဖွင့်နံရံ (wooden partition) သည် တည်မြဲသော အခန်းဖွင့်နံရံဆောက်လုပ်ခြင်း (permanent structure) ဖြစ်သည်ဟု တူညီစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် ဤရုံးက ဒုတိယအယူခံမှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် မသင့်ကြောင်း၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ

- (၁) ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၄၈၁။
- (၂) ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၅၀၄။
- (၃) ၁၉၆၀ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၃၉၂။
- (၄) ၁၉၅၂ ခု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ မဒရပ် တရားလွှတ်တော် ၁၈၁။
- (၅) ၁၉၅၆ ခု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ နိုက်ဂ်ပူ(ရ်) တရားလွှတ်တော် ၆၀။

၁၉၆၅
အေ-ရာဟင်ဆီ
လော
နှင့်
ဒေါ်အမာကျန်
ပါ ၂။

ရွှေနေကြီး မှီငြမ်းပြုသော စီရင်ထုံးများမှာ ဤအမှုနှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ် ၁၀၈ (တ)တွင်—

“He must not, without the lessor’s consent, erect on the property any permanent structure, except for agricultural purposes.”

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် အဆောက်အဦ တခု သို့မဟုတ် ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် မည်သည့်အခါ၊ တည်မြဲသော အဆောက်အဦ၊ သို့မဟုတ် ဆောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည် ကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြရန်လိုပေသည်။

မောင်ခင်မောင် နှင့် ဒေါ်လှရင် (၁) စီရင်ထုံးတွင် အချင်းဖြစ်သောအဆောက် အဦမှာ တိုက်အိမ်အဆောက်အဦဖြစ်၍ ထိုအဆောက်အဦသည် တည်မြဲသော အဆောက်အဦဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းခြင်း ရှိမည်မဟုတ်ချေ။

လောင်အီဆေး (ခေါ်)လောင်အီကျန် နှင့် ဒေါ်ခင်ကြည် (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“Partitions made in a building which are secured by means of screws and which are detachable and moveable are not permanent structures within the meaning of section 108 (p) of the Transfer of Property Act.”

ဟူ၍ သက်သေ ကေ၊ စီ အောင်နှင့် မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ စီဂွေးတို့၏ အစစ်ခံချက်များအပေါ် အခြေခံပြု၍ အချင်းဖြစ်သည့် အခန်းဖွင့်နံရံသည် ဝက်အူ များဖြင့်သာ စုတ်၍ လုပ်ထားသဖြင့် လွယ်လင့်တကူဖျက်၍ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ကြောင့်၊ တည်မြဲသော အခန်းဖွင့် နံရံမဟုတ်ဘဲ၊ ခေတ္တခဏသာ ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွင့်နံရံဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဦးဘဟိန်း နှင့် မီယာဟူစိန် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“The removal of a mat walling which formed the temporary partition wall between two rooms to convert them into one large room cannot be considered to be either an act causing deteriorating wast or a breach of tenancy.”

ဟူ၍ ခေတ္တခဏ ဖျာဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွင့်နံရံသည် အိမ်မကြီးကို ပျက်စီး ယိုယွင်းအောင်သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် အိမ်ငှါးပြုလုပ်ရန် တာဝန်ဝတ္တရား ပျက်ကွက်သည် ဟူ၍သော်၎င်း၊ ယူဆရန်သင့်လျော်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

အာ(ရ်)ဂိုဗင်ဒါဆွာမိနိုင်ငံနှင့် ဂျီဗူးစာပါးလမြား (၄) စီရင်ထုံးတွင် အက်(စ်)၊ အမ် ဆာဝီထရီဒေဗီနှင့် ယူအက်(စ်)ဘတ်ဂျီဘိုင် (၅)စီရင်ထုံးတို့သည် ဤအမှုနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ဖော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ချေ။

၁၉၆၅
 အေ-ရာဟင်ဆီ
 လော့
 နှင့်
 ဒေါ်အမာဂျန်
 ဝါ ၂။

တန်ဟိန်းစူး နှင့် အန်ကူခိုင် ဦးပွင့်ကောင်း (၆)စီရင်ထုံးတွင်—

“In our view there is satisfactory evidence on record to show that there is local usage enabling tenants to erect lofts inside the rooms tenanted by them without the express consent of the landlords concerned. Clauses (o) and (p) of section 108 of the Transfer of Property Act cannot operate in favour of the plaintiffs in the present case.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးသည် ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဟု ဆိုရပေမည်။

အတူးလ်ချန္ဒရာလာဟီရီ နှင့် စိုနာတန်ဒေါ (၇) စီရင်ထုံးတွင်—

“The word ‘permanent’ in clause (p) of section 108 appears to have been used in contradistinction to what is temporary. If a structure is intended to be there only temporarily, the statute does not apply: but, if the intention is to enjoy the structure permanently and the structure is of a substantial nature, it must be regarded as a permanent structure. In other words, if the work of conversion or construction is substantial or brings about a substantial change in the physical change premises and it is not merely a small physical change of a temporary or unsubstantial nature, such work of construction falls within the mischief of the clause. The test of removability or demolition is not an invariable test because even permanent structures like buildings or walls can be demolished or removed. It is a mixed question of fact and law in each case whether the extent or degree of construction or erection is such as to make it partake of the character of permanent structure or not.”

ဟူ၍ ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (တ)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည် (permanent structure) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အဆောက်အဦတခုသည် မည်သည့် အခါတွင် ခေတ္တခဏပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦဖြစ်၍ မည်သည့်အခါတွင်

(၆) တရားမ အတူးအယူခံမှုအမှတ် ၁၂/၁၉၅၇၊ တရားရုံးချုပ်။
 (၇) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ကာလကတ္တာ၊ ၇၈ ၁၉၆၂ ခု။

၁၉၆၅
အေ-ရာဟင်ဆီ
လေ့
နှင့်
ဒေါ်အမာဂျန်
ပါ ၂။

တည်မြဲအောင် ပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦ ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှင်းလင်း ဖော်ပြ ထားသည်။

ဤစီရင်ထုံးတွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေမူ သည် မောင်ခင်မောင်နှင့် မလှရင် (၁) စီရင်ထုံး၊ လောင်အီဆေး(ခေါ်) လောင်အီကျန် နှင့် ဒေါ်ခင်ကြည် (၂) စီရင်ထုံးတို့တွင် ချမှတ်ထားသည့် ဥပဒေမူနှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့က အယူခံတရားခံ၏ ကိုယ်စား လှယ် ဦးမင်းလွင်၊ ဦးသီဟ (လိပြ-၁)၊ အစွဲမေလ်(ခေါ်)မောင်လှဝင်း (လိပြ-၂)၊ ရမ်ဇန် (လိပြ-၃)၊ စူလ်တန်(လိပြ-၄) နှင့် ဦးချစ်ပုံ (ခံပြ-၃)တို့၏ အစစ်ခံချက်များ အပေါ်တွင် အခြေခံ မှီငြမ်းပြု၍၊ အယူခံတရားလို ပြုလုပ်ထားသည့် အချင်းဖြစ် သစ်သား အခန်းဖွင့်နံရံသည် တည်မြဲသော အခန်းဖွင့်နံရံ (permanent structure) ဖြစ်သည်ဟု တူညီစွာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ထားသည်။

အယူခံတရားခံ၏ ကိုယ်စားလှယ် ဦးမင်းလွင်က အချင်းဖြစ် အခန်းဖွင့်နံရံကို အခိုင်အမာပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ မူလကနံရံရှိကြောင်း ပြုလုပ်ထားသောနံရံမှာ မူလ နံရံများနှင့် သမံတလင်းများကိုပေါက်ထွင်း၍ ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ အောက်သမံတလင်း များကိုလည်းပေါက်ထွင်း၍ ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ မူလရှိရင်းအုတ်တိုင်ကြီးများကိုလည်း ပေါက်ထွင်း၍ ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသော အခန်းကို တရုပ်တဦး အား၊ ရောင်းချလိုက်ကြောင်း အစစ်ခံ၍၊ ဦးသီဟ (လိပြ-၁)က အချင်းဖြစ် နံရံမှာ အုတ်ဘိုင်ကို တွယ်၍ ပြုလုပ်ထားသဖြင့် အနည်းငယ် ပျက်စီးကြောင်း၊ နံရံမှာ အသေပြုလုပ်ထားကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး၊ အစွဲမေလ်(လိပြ-၂) အကာမှာ ရာထိုးပျံနှင့် အသေခိုက်ထားသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်း၍ မရကြောင်း၊ မူလသမံတလင်းမှ မျက်နှာကြက် အထိ ကာထားကြောင်း၊ တိုင်ထိပ်နံရံအတွက် အသားကပ်ရန် ပေါက်ထွင်းရကြောင်း၊ ထိုနံရံဖြင့် ကာထားသော အခန်းတွင် တရုပ်တယောက်က နာရီဆိုင် ဖွင့်ထားကြောင်း၊ ထိုနံရံပြင်သည့် ရမ်ဇန် (လိပြ-၃) က၊ အချင်းဖြစ်နံရံမှာ အခိုင်အခန့်ဖြစ်၍၊ ရွှေ့ ပြောင်း၍မရကြောင်း၊ နံရံမှာ အခန်းပြည့် ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ အခန်းဖွင့် နံရံ၏ တန်းများကို အိမ်နံရံတွင် သံဖြင့် ရိုက်နှက်ထားကြောင်း၊ အခန်းဖွင့် နံရံ၏ အလယ်တွင် သမံတလင်းကို ပေါက်၍ တိုင်စိုက်ထူထားကြောင်းထွက်ဆို၍ စူလ်တန် (လိပြ-၄)က၊ အယူခံတရားလိုသည် တောင်ဘက်ခန်းကို တရုပ်မ တယောက်အား ရောင်းစား၍၊ ဒုတိယအခန်းကို ချုံကင်း ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်က တရုပ်ကို ရောင်းစားကြောင်း၊ အိမ်နံရံ ပေါက်၍ သစ်သား အခန်းဖွင့် နံရံကို ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်နံရံမှာ သမံ တလင်းကို ပေါက်၍ တိုင်စိုက်ပြီး၊ လက်သမား ၅ ယောက်နှင့် အခိုင်အခန့် ပြုလုပ်ထား ကြောင်း အစစ်ခံပြီး ဦးချစ်ပုံ(ခံပြ-၃)က အချင်းဖြစ်အခန်းဖွင့်နံရံမှာ ၃" x ၂"

နှင့် ၄" x ၅" ရှာထိုးဖြင့် ပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ အပြင်ဘက် ဝရံတာတွင်ရှိသော တိုင်သည် မူလနံရံသို့ တွယ်ကပ်၍ နေရန် အောက်ခြေတွင်ရှိသော ဖောင်းလုံးကို ဖောက် ထွင်း၍ စိုက်ထူထားကြောင်း၊ ထွင်းထားသည်ဟုဆိုသော အသားချောင်းများကို အလို ရှိ၍ ထုတ်ယူလိုလျှင် မူလထွင်းထားသည့် အပေါက်များကို ချဲ့ထွင်၍ ယူရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုနံရံကို အသေသဘောမျိုး ပြုလုပ်ထားကြောင်း တွက်ဆို သည်။

၀၉၆၅
 အေ-ရာဟင်ဆီ
 လော့
 နှင့်
 ဒေါ်အမာဂျန်
 ပါ J။

အယူခံတရားသို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ၎င်းအား ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်သည့် အခါ တွင်၊ အကာမှာ မျက်နှာကြက်အထိအခန်းပြည့်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကာကို မ၍ရွေ့လျှင် မရနိုင်ကြောင်း၊ ပျဉ်ပြားတချပ်စီခါ၍ ရွေ့မှသာလျှင် ရနိုင်ကြောင်း ထွက်ဆို အစစ်ခံသည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် သက်သေခံချက်များကို အတူးလ်ချန္ဒရာလာဟီရီ နှင့် ဝိနာတန်ဒေါ (၇) စီရင်ထုံးတွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် အချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ လေ့လာလျှင် အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ် အခန်းဖွင့် နံရံ ပြုလုပ်ထားခြင်းမှာ အခန်းတခန်း ဖြစ်ပေါ်လာရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ် လာသောအခန်းကို တရုပ်တယောက်အားတနည်းနည်းဖြင့် နေထိုင်စေရန် ရည်သန် သော စိတ်ထားဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည့်ပြင် ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွင့် နံရံမှာ မူလဒါးရမ်းထားသည့် အခန်းများကို ခေတ္တခဏ အနည်းငယ်မျှသာ ပြောင်း လဲ၍ ပြုပြင်ထားခြင်း (small physical change of a temporary or unsubstantial nature) မဟုတ်ဘဲ ယခင် ရှိထားရင်း အခန်းများနှင့် မတူ အောင် များစွာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း (substantial change in the character of the premises) ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် အချင်းဖြစ် အခန်းဖွင့်နံရံ အဆောက်အဦ (ဝါ) ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် ခေတ္တခဏမျှသာ ပြုလုပ်ထားသည့် အခန်းဖွင့် နံရံမဟုတ်ဘဲ တည်မြဲသော အခန်းဖွင့် နံရံ အဆောက်အဦ (ဝါ) ဆောက်လုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံတရားလိုက အချင်းဖြစ် အခန်းဖွင့် နံရံ အဆောက်အဦကို ပျဉ်ပြား တချပ်စီခါ၍ ရွေ့ပြောင်းနိုင်သဖြင့် ထိုအခန်းဖွင့် နံရံ အဆောက်အဦသည် ခေတ္တ ခဏသာ ပြုလုပ်ထားသော အခန်းဖွင့် နံရံ အဆောက်အဦဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုထား သော်လည်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ထားချက်အရ၊ တိုက်အိမ် အဆောက်အဦကိုပင် ဖျက်သိမ်း၍ ရွေ့ပြောင်းနိုင်သဖြင့်၊ ထိုသို့ ဖျက်သိမ်း ရွေ့ပြောင်းနိုင်ခြင်းအပေါ် မူတည်၍ အဆောက်အဦတခုသည် တည်မြဲသော အဆောက်အဦ၊ သို့မဟုတ် ခေတ္တခဏသာ ပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦ ဖြစ်သည်-မဖြစ်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ရန် လျှောက်ကန် သင့်မြတ်မည် ဟုတ်ပေ။

၁၉၆၅
 အေးရာဟစ်ဆီ
 လော့
 နှင့်
 ဖေါ်အမာဂျန်
 ပါ ၂။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့
 က၊ အချင်းဖြစ်အခန်းနှင့်နိမ့်သည် တည်မြဲသော အဆောက်အဦ (ဝါ) ဆောက်လုပ်
 ခြင်း၊ အခန်းနှင့်နိမ့် (permanent structure) ဖြစ်သည်ဟု ဟူညီစွာ ဆုံးဖြတ်
 ထားသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့် အဆိုပါ ရုံးများ ချမှတ်သော
 စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်း မရှိသည့်
 အတွက် ဤအယူခံမှုကို စရိတ်ဖြင့်ပယ်ပစ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံး ရွေးနေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

အပ္ပဒူ (လ်) ကာကာ (အယူခံတရားလို)
နှင့်
ဦးညွန့် နှင့် ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၅
ပြေလ ဂ
ရက်။

အိမ်ငှားစာချုပ် --- မှတ်ပုံတင်ထားသောစာချုပ် --- မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အိမ်ငှားစာချုပ်တစ်ခုသည် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊ သက်သေခံ
မဝင်သော်လည်း၊ အိမ်ငှားခြင်းပေါ်လွင်အောင်၊ အခြားသက်သေခံချက်များကို တင်ပြနိုင်သည်။

ဗွင်ကာတာဂီရိဇမင်ခါရ် နှင့် ရာဂါဗါနှင့်အခြားသူ။ မဒရပ် အတွဲ ၉၊ စာမျက်နှာ ၁၄၂ ကို
ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထို့ပြင် ထိုစာချုပ်တွင် ပေါ်ပြထားသော အိမ်ငှားသည့်နေ့စွဲများကို အသုံးပြုနိုင်သည်။
အိမ်ရှင်အိမ်ငှားဖြစ်ကြကြောင်းကိုလည်း ထိုစာချုပ်ကို အကိုးအကားပြုနိုင်သည်။

ဟာရန်ချန္ဒရာချကာရ်ဘာတီ နှင့် ကာလီပရစ်နာဆာကား၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၅၉၊
စာမျက်နှာ ၃၉၆ နှင့်။

မိုဟန်လာလ် နှင့် ဂန္ဒာဆင်း၊ အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃ ခု၊ လာဟို စာမျက်နှာ ၁၂၇ ကို
ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ထိုစာချုပ်သည် အိမ်ငှားစာချုပ် (Contract of lease) အနေဖြင့်
သက်သေခံမဝင်သော်လည်း၊ အိမ်ငှားကြောင်း နှုတ်ကတိပဋိညာဉ်ရှိခဲ့၍ အိမ်ကို အိမ်ငှားလက်ရှိနေ
ထိုင်ခြင်းပြုခဲ့လျှင်၊ အဆိုပါစာချုပ်ကိုအငှားချထားခြင်းကို ထောက်ခံသည့်အနေဖြင့်အသုံးပြုလက်
ခံနိုင်သည်။

ဘနာစီလာလ် နှင့် ရှုရီဘဂဝမ်၊ အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ ခု၊ ရာဂျာဇ်တန် ၁၆၇ ကိုရည်ညွှန်
သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အယ်(လ်)၊ ငါးမား၊

၁ နှင့် ၃ အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ ဦးလှညွန့်၊

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်ထိယအယူခံမှုအမှတ် ၆၆။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်ထိယအမှတ် ၅ တွင်၊
မြစ်ကြီးနားမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၀၉၆၅
အပ္ပဒု(လ်)ကာ
ကာ
ဦးညွန့် နှင့် J။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားခံ ဦးညွန့်၊
မောင်တင်အောင်နှင့် မောင်တင်ညွန့်တို့က အချင်းဖြစ်အိမ်ကို အယူခံ တရားလို
အပ္ပဒု(လ်)ကာကာအား၊ တလလျှင် အိမ်ငှားခ ငွေ ၃၀ ကျပ်ဖြင့် ၁၉၅၉ ခု၊ မေလ
၂၄ ရက်နေ့မှ ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တိုင် တနှစ်အတွက် သက်သေခံ အမှတ်
(က) အရ ငှားရမ်း၍ နှစ်စေ့သောအခါ အချင်းဖြစ်အိမ်မှာ ဟောင်းနွမ်းပျက်စီးနေ၍
ပြုပြင်လိုသောကြောင့် အယူခံတရားလိုအား အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်၊
အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပေးသော်လည်း၊ ထွက်ခွါ၍မသွားသဖြင့် ၎င်းအား
အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် တရားစွဲဆိုကြသည်။

အယူခံတရားလိုက၊ အယူခံတရားခံတို့သည် ၎င်းအား အချင်းဖြစ်အိမ်ကို သက်သေ
ခံအမှတ် (က) အရ ငှားရမ်းထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ သက်သေခံအမှတ် (ဆ) အရ ငှားရမ်း
ထားခြင်း ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ၎င်းသည် သက်သေခံ အမှတ် (က) ကို အယူခံတရားလိုတို့က
စစ်ဗိုလ်နှင့် ခြိမ်းချောက်၍၊ ကြောက်လန့်သဖြင့် ချုပ်ဆိုရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အချင်း
ဖြစ်အိမ်မှာ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းမရှိ၍ ပြင်ဆင်ရန် မလိုကြောင်း၊ သက်သေခံ အမှတ်
(ဆ) အရ၊ ပေးထားသော ငွေ ၄၀၀ ကျပ်ကို အယူခံတရားခံတို့က ၎င်းအား ပြန်၍
ပေးလျှင် အချင်းဖြစ်အိမ်မှထွက်ခွါ၍ သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထုချေသည်။

အောက်ရုံးက အမှုတွင်လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကိုထုတ်၍၊ သက်သေများကို
စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ပြုပြင်ရန်မလိုကြောင်း၊
အယူခံတရားလိုသည် သက်သေခံအမှတ် (က) ကို အယူခံတရားခံတို့က စစ်ဗိုလ်နှင့်
ခြိမ်းချောက်၍ ကြောက်သဖြင့် ချုပ်ဆိုရခြင်း မဟုတ်ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံတို့သည်
၎င်းအား ငွေ ၄၀၀ ကျပ် ပေးရန်မလိုကြောင်း ယူဆပြီး၊ အယူခံတရားခံတို့ စွဲဆိုသော
အမှုကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားခံတို့က ထိုသို့ ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ရာ
အောက်အယူခံရုံးက အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံတရားခံတို့
စွဲဆိုသော အမှုကို အနိုင်ပေး၍ ဒီကရီချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုက
မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြ
သော အဓိက အယူခံအကြောင်းပြချက်မှာ အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလိုအား
ပေးသော သက်သေခံ အမှတ် (၁) အကြောင်းကြား နို့တစ်စာသည် ဥပဒေအရ
မဟုတ်သဖြင့် အတည်မဖြစ်သော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ
ဆုံးဖြတ်ရန် သင့်ကြောင်း ဟူ၍ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလို
အား၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို တနှစ်မျှသာ ငှားရမ်းပေးခြင်းဖြစ်၍ နှစ်ကုန်သောအခါ

အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပေးရန်မလိုဘဲ အချင်းဖြစ် အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် ဖြစ်ကြောင်း။ အယူခံတရားလိုသည် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်မူလဦးနှင့် အောက်အယူခံဦးတို့တွင် မည်သို့မျှငြင်းဆိုခြင်း မပြုသဖြင့် ဤ အယူခံမူတွင် ငြင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ဟူ၍ လျှောက်လဲ ချေပသည်။

၁၉၆၅
အပ္ပဒ္ဒ(လ်)ကာ
ကာ
နှင့်
ဦးညွန့် နှင့် ၂။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက် များကို ဤဒုတိယအယူခံမူတွင် တင်ပြ၍ လျှောက်လဲခြင်း ပြုနိုင်ကြောင်း၊ သက်သေခံ အမှတ် (က) သည် တနစ်အတွက် အိမ်ငှားခြင်းဖြစ်၍၊ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် သက်သေခံ မပင်ကြောင်း ဟူ၍ ပြန်လည် လျှောက်လဲချေပသည်။

ဤအမှုသည် မိုးကောင်းမြို့နယ်၊ နမ္မတီး ကျေးရွာတွင် ဖြစ်ပွားသော အမှု ဖြစ်သဖြင့် မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင် သည်။

သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်သည်၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့မှ ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တိုင်၊ တနစ်အတွက် ချုပ်ဆိုသော စာချုပ် ဖြစ်သော် လည်း၊ မှတ်ပုံ တင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် မည်မျှ အသုံး ပြုနိုင်သည်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ် ချေမည်။

ဗွင်ကာတဂီရီမင်ဒါရီ နှင့် ရာဂါမီနှင့်အခြားသူ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“If a contract of lease is, for want of registration, ineffectual, the landlord is not debarred from giving other evidence of a tenancy and requiring the Court to adjudicate on his right to reject.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင် ထားခြင်း မရှိသဖြင့် သက်သေခံမဝင်သော်လည်း၊ အိမ်ငှားကြောင်း ပေါ်လွင်အောင် အခြား သက်သေခံချက်များကို တင်ပြနိုင်သည်ဟု ယူဆပေမည်။

ဟာရန်ချန္တရာချကာရ်ဘာတီ နှင့် ကာလီပရစ်နာဆာကား (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“There is no question, however, that this unregistered lease may be used for proving such collateral facts as the fact of the tenant’s possession or the nature of such possession, or the date on which such possession began and similar other matters.”

(၁) မဒရပ်အတွဲ ၉၊ စာမျက်နှာ ၁၄၂။

(၂) ကာလကတ္တား အတွဲ ၅၉၊ စာမျက်နှာ ၃၉၆။

၀၉၆၅
အပူခူ(လ်)ကာ
ကာ
နှိင်
ဦးညွန့် နှင့် ၂။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်
ထားခြင်း မရှိသဖြင့် သက်သေခံ မဝင်သော်လည်း၊ ထိုစာချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော
အိမ်ငှားသည့် နေ့စွဲများကို အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ကောင်းစွာ ဖော်လှယ်နိုင်သည်။

မိုဟန်လာလ် နှင့် ဂန္ဓားဆင်း (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“A rent deed (not compulsorily registrable under the Registration Act) executed by a tenant in favour of a landlord, if not registered, can be relied upon to establish the relationship existing between the parties. For, it contains an admission or an acknowledgment by the person attempted to be made liable and should be very best evidence that one can possibly have as to the oral agreement of the lease and a Court is not prevented from looking into it for this purpose.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်
ထားခြင်း မရှိသဖြင့် သက်သေခံ မဝင်သော်လည်း၊ အယူခံတရားလိနှင့် အယူခံတရားခံ
တို့သည် အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှားဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြရန် အဆိုပါ အိမ်ငှားစာချုပ်ကို
အကိုးအကား ပြုနိုင်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

ဘနာစီလာလ် နှင့် နူရီဘဂဝမ် (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

“A comparison of section 107, Transfer of Property Act, and section 17 (1) (d), Registration Act, would show that leases of immovable property from year to year, or for any term exceeding one year, or reserving a yearly rent are compulsorily registrable according to both the Acts. According to the Registration Act, the registration of other leases is optional as provided in section 18 (c). According to the second paragraph of section 107, Transfer of Property Act, however, all other leases of immovable property may be made in two ways ; that is either by a registered instrument, or by an oral agreement accompanied by delivery of possession.

An unregistered rent-note executed by the tenant for a period of one year only is not compulsorily registrable under section 17 (1) (d), Registration Act. It does not create a lease under section 107 of the Transfer of Property Act and, therefore, it would not be admissible as a lease deed, but if

(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၃ ခု၊ လာဟို စာမျက်နှာ ၁၂၇။
(၄) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၅ ခု၊ ရာဂျာစတန် ၁၆၇။

there is an oral agreement accompanied by delivery of possession, then there is no reason why such a document should not be admitted in evidence to corroborate the fact of such agreement and the terms thereof."

၁၉၆၅
အပ္ပဒူ(လ်)ကာ
ကာ
နှစ်
ဦးညွန့် နှင့် J"

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် သက်သေခံ အမှတ်(က)အိမ်ငှားစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင် ထားခြင်း မရှိသဖြင့် အိမ်ငှားစာချုပ် (Leases deed) အနေဖြင့် သက်သေခံ မဝင်သော်လည်း၊ အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလိုအား အိမ်ငှားကြောင်း နှုတ် ကတိ ပဋိညာဉ်ရှိခဲ့၍၊ အိမ်ကို အိမ်ငှားအား လက်ရှိနေထိုင်ခြင်း ပြုခဲ့လျှင်၊ အဆိုပါ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ထောက်ခံသည့် အနေဖြင့် အသုံးပြု လက်ခံနိုင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

အောက်ရုံး အမှုတွဲကို ဘတ်ရှုလေ့လာသည့်အခါ၊ အယူခံတရားခံ ဦးညွန့်က၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို အယူခံတရားလိုအား နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာ စာချုပ် မချုပ် ဆိုဘဲ၊ နှုတ်ကတိဖြင့် ငှားရမ်းခဲ့ကြောင်း၊ အိမ်ပျက်စီး ယိုယွင်း၍ ပြုပြင်လိုသဖြင့် အယူခံတရားလိုအား၊ အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍ သွားရန် အကြောင်းကြားသော်လည်း ထွက်ခွါ၍မသွားဘဲ၊ ငြင်းဆန်၍ နေသဖြင့် လူကြီးများနှင့် ပြောဆိုရှင်းလင်းကြ ကြောင်း။ အယူခံတရားလိုက အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် တနှစ်အတွက် နေထိုင်ခွင့်ပြုရန် ပြော၍ သဘောတူသဖြင့်၊ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ချုပ်ဆို ကြောင်း ဖော်ပြထွက်ဆိုသည်။

ဦးဘဦး (လိပြ-၁) က အယူခံတရားခံနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် လူကြီးများ ခွေတွင် အချင်းဖြစ်အိမ်၌ နေထိုင်ရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စကားပြောဆိုကြရာ၊ အယူခံ တရားလိုက အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ရုတ်တရက် ရွှေ့ပြောင်းသွားရန် အိမ်မခွဲသဖြင့် အချင်း ဖြစ် အိမ်တွင် တနှစ် ဆက်လက်၍ နေထိုင်ခွင့်ပြုရန် ပြောဆိုကြောင်း၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအား၊ ၆ လသာ နေထိုင်ခွင့်ပြုကြောင်း၊ လူကြီးများက ဖြန်ဖြေ၍ အယူခံတရားလိုအား၊ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် တနှစ်နေထိုင်ခွင့်ပြုရန် ပြောဆိုသည့်အခါ အယူခံတရားခံ က သဘောတူကြောင်း၊ ထိုခနာက် ၎င်းတို့နှစ်ဦး သဘောတူညီချက် အရ၊ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ ကိုချွန် (လိပြ-၂) က ၎င်းနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် အယူခံတရားခံထံမှ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ငှားရမ်း၍၊ နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာ နေထိုင်လာခဲ့ကြောင်း။ အယူခံတရားခံတို့က အချင်းဖြစ်အိမ် ပျက်စီး ယိုယွင်း၍ ပြင်လိုသဖြင့် ထွက်ခွါ၍သွားရန် ပြောဆိုရာ၊ ၎င်းက အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍လာခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံနှင့် အယူခံတရားလို တို့သည် အိမ်ငှားခနှင့် ပတ်သက်၍ စကားများကြရာ၊ လူကြီးများက ဖြန်ဖြေ၍ ၎င်းတို့

၁၉၆၅ -
အမှု (၈) ကာ
ကာ
နွဲ့
ဦးညွန့် နှင့် ၂။

နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်အရ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် အယူခံတရားလိုက တနှစ်အတွက် နေထိုင်ရန် သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်ကို ထောက်ခံကြသည်။

အယူခံတရားလိုကလည်း ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှစ၍ အယူခံ တရားခံထံမှ ငှားရမ်းနေထိုင်လာခဲ့ကြောင်း၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်အိမ်၌ တနှစ်အတွက် ဆက်လက်၍ နေထိုင်ရန် သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုပေးခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ၎င်းသည် သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခြင်းမှာ အယူခံတရားခံတို့က စစ်ဗိုလ်နှင့် ခြိမ်းချောက်၍ ကြောက်သဖြင့် ချုပ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထွက်ဆို သည်။ သို့သော် ၎င်းတင်ပြ စစ်ဆေးသော သက်သေ ဦးဘသင် (ခံပြ-၁)၊ ဦးထွန်း (ခံပြ-၂)၊ ဦးဘကုန်း (ခံပြ-၃) နှင့် ဦးကင် (ခံပြ-၄) တို့က၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့လူကြီးများရွှေ့ တွင် ပြောဆို ရှင်းလင်းနေကြစဉ်၊ စစ်ဝတ်စစ်စားနှင့် စစ်ဗိုလ်ကို မတွေ့ကြောင်း၊ စစ်ဗိုလ်ဟုဆိုသော သူ့ကိုတွေ့သော်လည်း ထိုသူက မည်သို့မျှ ပြောဆိုခြင်း မရှိကြောင်း ထွက်ဆိုသဖြင့် ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလိုအား ခိုင်လုံစွာ ထောက်ခံခြင်း မပြုဟု ဆိုရပေမည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ထွက်ဆိုချက်နှင့် သက်သေခံချက်များအရ၊ အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် ရှေးဦးစွာ အချင်းဖြစ် အိမ် ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နှုတ်ကတိ ပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ကြောင်း၊ ထိုနောက် ထိုနှုတ်ကတိပဋိညာဉ်အရ သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြောင်း ဖော်လှယ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

တဖန် ဖော်ပြခဲ့သည့် နှုတ်ကတိ ပဋိညာဉ်အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ် အိမ်တွင် တနှစ်မျှသာ နေထိုင်ရန် နှုတ်ကတိ ပဋိညာဉ်ရှိကြောင်း မှန်ကန်သည်ကို သက်သေခံ အမှတ် (က) အိမ်ငှားစာချုပ်က ထောက်ခံလျက်ရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အယူခံတရားလိုသည် ၎င်းပြုလုပ်ထားသည့် ကတိပဋိညာဉ်အရ၊ အချင်း ဖြစ် အိမ်တွင် နေထိုင်၍၊ တနှစ်စေ့သောအခါ ထွက်ခွါ၍သွားရန် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအား အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပေးရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ယူဆရပေမည်။

ထိုသို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ အယူခံ တရားခံတို့က အယူခံတရားလိုအား သက်သေခံ အမှတ် (င) အကြောင်းကြား နို့တစ်စာဖြင့် အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပေးခဲ့သည်မှာ လိုအပ်သည်ထက် ပိုနေသည်ဟု ဆိုရ ပေမည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အယူခံတရားခံတို့သည် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့်အိမ်ကို ဟောင်းနွမ်းပျက်စီး ယိုယွင်းနေ၍ ပြင်လိုသဖြင့် အကြောင်းကြားသည့်အခါ အယူခံတရားလိုကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် နေထိုင်သော ကိုချန့် (လိပြု-၂)သည် မည်သို့မျှ ငြင်းဆိုခြင်း မပြုဘဲ၊ ထွက်ခွါ၍ပေးသကဲ့သို့ တနှစ်အတွင်း နေထိုင်၍ နှစ်ကုန်သောအခါ ထွက်ခွါ၍ သွားပါမည်ဟု ဝန်ခံကတိပြုသော အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် နေထိုင်၍ နှစ်ကုန်သောအခါ၊ ထွက်ခွါ၍ သွားရန် လျှော်ကန် သင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
 အပ္ပဒ္ဒ(လ်)ကာ
 ကာ
 နှင့်
 ဦးညွန့် နှင့် ၂။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သောစီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိသဖြင့် ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံး ရှေ့နေကြီးခမာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမကြီးမှု

တရားသူကြီး ဦးကျော်စံဦး၏ ရှေ့တွင်

၁၉၆၅

မတ်လ ၆ ရက်။

ဦးပညာဝံသ ပါ ၂ (တရားလိုများ)

နှင့်

ဦးဝိသုဒ္ဓိ (တရားခံ)*

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂—ကျောင်းတိုက်ကို ထိန်းသိမ်းစီမံအုပ်ချုပ်ပေးရန်နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအရ တောင်းဆိုခြင်း—ထာဝစဉ်တားဝရမ်းထုတ်ဆင့်၍ တားမြစ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်း— ရွှေနေချုပ်ထံမှစာဖြင့် သဘောတူညီချက် မရဘဲ စွဲဆိုနိုင်ခြင်းရှိ မရှိ—သက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃၊ ၆၅၊ ၆၇ အရ၊ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း လက်ခံရန်သင့် မသင့်။

တရားလိုအမှတ် (၁) နှင့် အခြားနှစ်ဦးတို့က တရားခံအမှတ် (၁) နှင့် နောက်တဦးအပေါ် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူတင်ပြ အကိုးအကားပြုသောသက်သေခံ အမှတ် (၁) နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းတွင်ပါရှိသည့်အတိုင်း ဝိနည်းခိုရ်ခုံဆရာတော်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသော ရန်ကုန်မြို့၊ တာမေ့သိမ်ကုန်းကျောင်းထိုင်ဆရာတော် ဦးရေဝတမှာ လွန်ခဲ့သော ၈ နှစ်ခန့် လောက်ကပင် ဘဝနတ်ထံပျံလွန်တော်မူပြီး၍၊ ၎င်းနေရာတွင် အခြားတပါးအား ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်းမရှိသဖြင့် လစ်လပ်လျက်ပင်ရှိနေသည်ဟုဆို၍၊ ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်တပါးအမည် ဖော်ပြတင်မြှောက်ရန် တောင်းဆို၏။ ထို့အပြင်တရားခံသည် အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့၏ နာယက (Trustee)အဖြစ် ပြင်ပမှသီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသော ရတနာပုံ ဦးတိလောက အား သက်သေခံအမှတ် ၈ ကြော်ငြာအရ “ပင့်တင်၍ မိမိနှင့်အတူ သီတင်းသုံးလျက်၊ တရားဟော တရားပြဓမ္မရိပ်သာတခုနှင့်စေပြီးလျှင်၊ လိုအပ်သမျှအလုံးစုံဆောင်ရွက်ထွားနိုင်ရန်မိမိကိုယ်စားလှူအပ် ထားမည်” ဟုဖော်ပြခဲ့ရာ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအရ လှူအပ်ခွင့်လုံးဝမရှိသဖြင့် လှူအပ်ခြင်းမပြုစေ ရန် ထာဝစဉ်တားဝရမ်းထုတ်ဆင့်၍ တားမြစ်ပေးရန် ဒုတိယသက်သာခွင့် တောင်းဆိုထားသည်။

တရားခံဘက်မှ ချေပရာဋ္ဌ၊ လစ်လပ်နေသော ဝိနည်းခိုရ်ခုံဆရာတော်နေရာတွင် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဤအမှုတွင် တဦးတယောက်နှင့်သာ သက်ဆိုင်သောအမှုမဟုတ်ဘဲ တခြားနှင့်သက်ဆိုင်သောအမှုဖြစ်ပြီး နာယကအပေါ်တွင် တရားစွဲဆိုထားသဖြင့် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ နှင့် ဆန့်ကျင်နေကြောင်း ထုချေထားသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အများကိစ္စအလို့ငှါ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သို့မဟုတ် ပေးကမ်းလှူဒါန်း ခြင်းအတွက် ယုံမှတ်လှူအပ်သည့် ထရပ် (စ်) (Trust) တခုခုကို ဖောက်လှံဖောက်ပြန်ပျက်ကွက်မှု ပြုလုပ်၍၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ တွင်ဖော်ပြထားသော သက်သာခွင့် ၈ မျိုးအနက် တခုခု ဒီကရီရယူရန် ၎င်းထရပ် (စ်) တွင် ဝင်ပါသက်ဆိုင်စိတ်ဝင်စားသူ အနည်းဆုံး နှစ်ဦးက ရွှေနေချုပ်၏

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၈၀။

သဘောတူညီချက်အရ၊ တရားရုံးမှ ၎င်းထရပ် (စ်) (Trust) ကိုစီမံအုပ်ချုပ်ပေးစေရန် ညွှန်ကြားချက်လိုအပ်ပါက တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှု၌ ပုဒ်မ ၉၂ တွင်ဖော်ပြထားသော သက်သာခွင့်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဒီကရီတောင်းဆိုခြင်းမရှိသဖြင့် ရွှေနေချုပ်၏သဘောတူညီချက်မရဘဲ တရားမစွဲဆိုနိုင်ဟုမဆိုနိုင်။ အမှုသည် ပုဒ်မ ၉၂ နှင့် အကျိုးဝင်မဝင်ကို အဆိုလွှာကိုသာကြည့်ရှုရပေမည်။

ဒီကရီတောင်းဆိုထားသော သက်သာခွင့်နှစ်ခုသည် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ တွင်ဖော်ပြ ထားသော ပဌမသက်သာခွင့် ၇ မျိုးနှင့်မညီညွှံ့မှု သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသည့်အပြင်၊ နောက်ဆုံး သက်သာခွင့်အမှတ် (၉) နှင့်လည်း မသက်ဆိုင်၍ ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးများအရ တရားလိုများဘက်မှ ဖြေဆိုလိုက်သည်။

Abdul Rahim and others v. Syed Abu Mahamed Barkat Ali Sha, (1927-1928)
32 C. W.N.482 P.C.

Haji Mahamed Nabi Shirazi and others v. The Province of Bengal and others, (1941-1942) 46 C.W.N. 59 တို့ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

နောက်ထပ်ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်သေခံအမှတ် (၃) မှာ အစဉ်းဝေးမှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ဤမှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ မူရင်းလည်းမဟုတ်၊ မူရင်းမှနှုတ်ကုန်စွာ ကူးယူရေးသားထားသည်ဟုလည်း သက်သေထွက်ချက်မရှိ၊ ကူးယူရေးသားထားသူ၏ လက်မှတ်လည်းမပါ၊ ပဌမရေးသောမူရင်းမှာ စာရွက်အလွတ်ဖြစ်၍ ယခုရှာမတွေ့ဟုဆို၏။ ထို့ပြင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရွှေးကောက်ပွဲမှတ်တမ်းမှ စာရွက်အလွတ်တွင် ရေးသားပြီး၍ ဤစာအုပ်တွင်ကပ်ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဤစာအုပ်ကို သက်သေခံဒဏ်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃-၆၅-၆၇ အရ၊ လက်ခံရန်ခဲယဉ်းလှပေသည်။

တရားလိုများအတွက်။ ။ဦးဘရွှန်းနှင့် ဦးလှစိန်။

တရားခံအတွက်။ ။ဦးဖဿာထော်။

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဦး။ ။အမှု၏ အကြောင်းအရာမှာ၊ ယခင်ခေတ်ကာ ရန်ကုန်မြို့၊ ဟိုက်ကုတ်လွတ်တော်၏ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၄၇ တွင် ယခုအချင်းဖြစ် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းရပ်ရှိ ဦးအရိယကျောင်းတိုက်ကို ထိန်းသိမ်းစီမံ အုပ်ချုပ်ပေးရန်၊ ယခုအမှုမှ တရားလိုအမှတ် (၁) ဦးပညာဝံသနှင့် အခြားနှစ်ဦးတို့က ယခုအမှုမှ တရားခံအမှတ် (၁) ဦးပိသုဒ္ဓနှင့် နောက်တဦးအပေါ် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရချောက်ရာတွင်၊ ယခု နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူတင်ပြ အကိုး အကားပြုသော သက်သေခံ အမှတ် (၁) နည်းလမ်းစည်းမျဉ်း (Scheme) ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ၊ ၎င်းနည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအပိုဒ် ၁၂ အရ၊ ကြည်ညိုလေးမြတ် ကောင်းသော ခုံဆရာတော်တပါး (Arbitrator) ရွေးကောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ခုံဆရာတော် ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခန့်အပ်ခြင်း မရှိခဲ့သော်၎င်း၊ လစ်လပ်ဟင်းလင်း ရှိနေသော်၎င်း အချင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်မှ မည်သည့်ရဟန်းတပါးမဆို တရားရုံးချုပ်

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ပါ ၂
နှင့်
ဦးဝံသုဒ္ဓ။

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ပါ J
နှင့်
ဦးဝိသုဒ္ဓါ။

သို့ ကြည်ညိုလေးမြတ်ကောင်းသော ဆရာတော်တပါးအမည် ဖော်ပြတင်မြောက်ပေး
ရန် လျှောက်ထား တောင်းဆိုနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

တရားလိုများ၏ အဆိုလွှာအပိုဒ် ၈ အရ၊ ဝိနည်းခိုရ် ခုံဆရာတော်အဖြစ် ခန့်အပ်
ခြင်းခံရသော ရန်ကုန်မြို့၊ တာမွေ သိမ်ကုန်းကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးရေဝတမှာ
လွန်ခဲ့သော ၈ နှစ် ခန့်လောက်ကပင် ဘဝနတ်ထံ ပုံလွန်တော် မူပြီး၍ ၎င်း၏နေရာ
တွင် တခြားတပါးအား ရွေးကောက် တင်မြောက်ခြင်း မရှိသဖြင့် လစ်လပ်လျက်ပင်
ရှိနေသည်ဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမသက်သာခွင့် တောင်းဆိုချက်မှာ ဝိနည်းခိုရ်
ဆရာတော်တပါးအမည် ဖော်ပြတင်မြောက်ရန်ဖြစ်သည်။

တရားလိုများ၏ အဆိုလွှာအပိုဒ် ၁၀ အရ၊ တရားခံသည် အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်
ပင်ခံအဖွဲ့၏ နာယက (Trustee) အဖြစ် ပြင်ပတွင် သိတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူသော
ရတနာပုံ ဦးတိလောက အား၊ သက်သေခံအမှတ် ၈ ကြော်ငြာအရ၊ “ပင့်တင်၍
မိမိနှင့်အတူ သိတင်းသုံးလျက်၊ တရားဟော တရားပြဓမ္မရိပ်သာတခု ဖွင့်စေပြီးလျှင်၊
လိုအပ်သမျှ အလုံးစုံ ရွက်ဆောင်သွားနိုင်ရန် မိမိကိုယ်စားလှူအပ်ထားမည်” ဟု ဖော်ပြ
ခဲ့ရာ၊ နည်းလမ်းစဉ်းမျဉ်းအရ လှူအပ်ခွင့် လုံးဝမရှိသဖြင့်၊ လှူအပ်ခြင်း မပြုစေရန်
ထာဝစဉ် တားဝရမ်းထုတ်ဆင့်၍ တားမြစ်ပေးရန် ဒုတိယသက်သာခွင့် တောင်းဆိုထား
သည်။

အဆိုလွှာအပိုဒ် ၇ အရ၊ တရားခံသည် နည်းလမ်းစဉ်းမျဉ်းအရ အချင်းဖြစ်
ကျောင်းတိုက် အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့တွင် နာယကဖြစ်ကြောင်းကို အငြင်းအခုံ
မရှိကြပေ။

တရားခံ၏ (၎င်း၏) ချေပလွှာအပိုဒ် ၈ တွင်၊ ပဌမသက်သာခွင့် တောင်းဆိုခြင်း
နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဆရာတော် ဦးရေဝတ ပုံလွန်တော်မူပြီးနောက်၊ လစ်လပ်နေသော
ဝိနည်းခိုရ်ခုံဆရာတော်နေရာတွင် ကော်မရှင်အဖြစ် စစ်ဆေးခဲ့သော သက်တော် ၇၇ နှစ်
ရှိ၊ လိုပြသက်သေအမှတ်(၁) သရက်တောကျောင်းတိုက်၊ သုဓမ္မကျောင်းအုပ်ဆရာတော်
ဦးပရမကို ၁၃၁၅ ခုနှစ်၊ တော်သလင်း လပြည့်နေ့ကစ၍ နည်းလမ်းစဉ်းမျဉ်းအရ
ခုံဆရာတော်အဖြစ် ယခုတိုင် ရွေးကောက်တင်မြောက်ထားကြောင်း ဖော်ပြထားပါ
သည်။

ဒုတိယ သက်သာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားခံက ၎င်း၏ချေပလွှာအပိုဒ် ၁၀ တွင်
ငြင်းဆိုထားသည်မှာ၊ အချင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်ကို ဦးတိလောက အား၊ လှူအပ်ခြင်း
မဟုတ်ဘဲ၊ တရားဟောတရားပြ ဓမ္မရိပ်သာ ဖြစ်မြောက်စေခြင်း ကိစ္စကိုသာ လှူအပ်
ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တရားခံက ဤအမှုတွင် တဦးတယောက်နှင့်သာ သက်ဆိုင်
သော အမှုမဟုတ်ဘဲ တခြားနှင့်ဆိုင်သော အမှုဖြစ်ပြီး၊ နာယကအပေါ် တရားစွဲဆို

ထားသဖြင့် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ နှင့် ဆန့်ကျင်နေ၍ အမှုကို ပလပ်သင့်ကြောင်း ထုခချထားသည်။

တရားလိုများက ပြန်လည်ဖြေရှင်းလွှာတွင် ဦးပရမ အား၊ ခုံဆရာတော်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း မှန်စေကာမူ၊ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအရ မဟုတ်သဖြင့်၊ ခန့်အပ်ခြင်း မမြောက်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအပိုဒ် ၄ အရ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ အဖွဲ့တွင် နာယကနှင့် ဝါတော် ၁၀ ဝါထက်မနည်းသော ရဟန်းလေးပါး၊ စုစုပေါင်းငါးပါးပါရမည့်အပြင်၊ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအပိုဒ် ၇ အရလည်း နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသော အချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ နာယက က အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရန် လွှဲအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယခု မူကား အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့တွင် စုစုပေါင်း ငါးပါးရှိရမည့်အစား နာယက (တရားခံ)နှင့် ဦးနန္ဒဝံ (ခံပြု-၂)ရဟန်းတပါး၊ စုစုပေါင်း နှစ်ပါးသာရှိနေ၍ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအရ အဖွဲ့ပင် မရှိသဖြင့် ဝိနည်းခိုရ် ခုံဆရာတော်အဖြစ် ဦးပရမ အား၊ ရွေး ကောက် တင်မြောက်ရခြင်းမှာ၊ မတည်မမြောက်ဟု ဖြေဆိုထားသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့သာ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအပိုဒ် ၁၂ အရ၊ ခုံဆရာတော်တပါး အမည် ဖော်ပြတင်မြောက်နိုင်ပေသည်။

အထက်ပါ အလွှာများကို လေ့လာပြီးလျှင်၊ အောက်ပါ ငြင်းချက် ၄ ခုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူသည့်အတိုင်း သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်။

- ၁။ ။ အချင်းဖြစ် ဦးအရိယာကျောင်းတိုက်၏ စကင်း ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တို့အရ လိုအပ်သော ဝိနည်းခိုရ် ခုံဆရာတော်ကို ရွေးချယ် ခန့်အပ် ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်း ရှိသလော။
ယခု ၎င်းဝိနည်းခိုရ်ခုံဆရာတော်၏နေရာသည်လစ်လပ်လျက်ရှိသလော။
- ၂။ ။ အဆိုလွှာအပိုဒ် ၁၀ တွင် စွဲဆိုပါရှိသကဲ့သို့၊ ကျောင်းတိုက်၏ နာယက ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓ သည်၊ ကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ပတွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူသော၊ ရတနာပုံ ဦးတိလောက အား၊ မိမိ၏ နာယက တာဝန်ဝတ္တရား အခွင့်အာဏာများ အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ ကိုဖြစ်စေ၊ လွှဲပြောင်းခဲ့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းရန် ကြံစည်စီစဉ် ခဲ့ခြင်းရှိသလော။
- ၃။ ။ ယခုအမှုကို တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ အရ၊ ရွှေနေချုပ်ထံမှ စာဖြင့် သဘောတူညီချက် မရဘဲ စွဲဆိုနိုင်သလား။
- ၄။ ။ တရားလိုတို့၌ မည်သို့သော သက်သာခွင့်များ ရရှိထိုက်သနည်း။

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ပါ ၂
နှင့်
ဦးဝိသုဒ္ဓ။

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ပါ
နှင့်
ဦးဝံသဗ္ဗ။

ငြင်းချက်အမှတ် ၃။ ။ ဤငြင်းချက် အမှတ် ၃ မှာ၊ ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး အမှု၏ အခြေခံဖြစ်၍ လက်ဦးပဌမ ဖြေဆိုသင့်သည်။ အများကိစ္စ အလို့ငှါ ကိုးကွယ် သည့်ဘာသာ၊ သို့မဟုတ် ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းအတွက် ယုံမှတ်လွှဲအပ်သည့် ထရပ်စ် (Trust) တခုခုကို ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ပျက်ကွက်မှု ပြုလုပ်၍ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ တွင် ဖော်ပြထားသော သက်သာခွင့် ဝ မျိုးအနက်၊ တခုခုကို ဒီကရီရယူရန် ၎င်းထရပ်စ် (Trust) တွင်ပါဝင် သက်ဆိုင် စိတ်ဝင်စားသူ အနည်းဆုံး နှစ်ဦးက၊ ရွှေနေချုပ်၏ သဘောတူညီချက်အရ တရားရုံးမှ ၎င်းထရပ်စ် (Trust) ကို စီမံအုပ်ချုပ်ပေးစေရန် ညွှန်ကြားချက် လိုအပ်ပါက၊ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။ ယခုအမှုမှာ ဖော်ပြပါအစဉ်အတိုင်း ပဌမ ၇ မျိုးသက်သာခွင့်များနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်းကို အငြင်းမရှိ၊ နောက်ဆုံးသက်သာခွင့် အမှတ် (ဇ) နှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု တရားခံ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက လျှောက်လဲသည်။ သို့သော် တရားလိုများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး များက ဤသက်သာခွင့်နှင့်လည်း မသက်ဆိုင်၍ အမှုကို တရားစွဲဆိုရန် ရွှေနေချုပ်ထံမှ သဘောတူညီချက်ရရန် မလိုဟု လျှောက်လဲသည်။ ဤသက်သာခွင့်မှာ ပဌမ (၇) မျိုး ကဲ့သို့ အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်သော ကခြားသက်သာခွင့်ကို ဒီကရီ တောင်းဆို နိုင်သည်ဟု ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ [(h) granting such further or other relief as the nature of the case may require.]

ဤငြင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံး သက်သာခွင့်အမှတ် (ဇ) ကို မည်သို့ မည်ပုံ အနက်အဓိပ္ပါယ်ယူ၍ အသုံးပြုရမည်ကို ပရီဗီကောင်စီခေါ် အမြင့်ဆုံး ဘုရင့် အယူခံ တရားလွှတ်တော်က *Abdul Rahim and others v. Syed Abu Mahomed Barkat Ali Sha* (၁) အမှုတွင်၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ . . . only suits claiming any of the reliefs specified in sub-section (1) shall be instituted in conformity with the provisions of section 92, sub-section (1).

The reliefs specified in sub-section (1) (a) to (h) do not cover any of the reliefs claimed in this suit unless the words 'further or other relief' in clause (h) can be held to cover them. It is argued that the words 'such further or other relief as the nature of the case may require' must be taken, not in connection with the previous clauses (a) to (g), but in connection with the nature of the suit, viz., any relief other than (a) to (g) that the case of any alleged breach of an

(၁) (1927-1928) 32 C.W.N. 482. P.C.

express or constructive trust may require in the circumstances of any particular case. Their Lordships are unable to accept this arguments. First, because the words 'further or other relief' must on general principles of construction be taken to mean relief of the same nature as clauses (a) to (g). Secondly, because such construction would cut down substantive rights which existed prior to the enactment of the Code of 1908, and it is unlikely that in a Code regulating procedure the Legislature intended without express words to abolish or extinguish substantive rights of any important nature which admittedly existed at that time."

၁၉၆၅
 ဦးညွှန်သ
 ပါ J
 နှင့်
 ဦးဝိသုဒ္ဓိ။

ယခု တည်လျက်ရှိသော တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၉၂ သည်၊ မည်ကဲ့သို့ ပြင်ဆင် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည့် ရာဇဝင်ကို ရေးသား ဖော်ပြပြီး၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်များက ဆုံးဖြတ်ထားသော စီရင်ထုံးများတွင် ယခင်ပုဒ်မ ၉၂ ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အမျိုးမျိုး ကောက်ယူခဲ့ကြသောကြောင့် ဤပုဒ်မကို စီရင်ထုံးက ယခုတည်လျက်ရှိသော ပုဒ်မ ၉၂ ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မည်ကဲ့သို့ ကောက်ယူရမည်ကို အတိအလင်း ဆုံးဖြတ် ပေးရာတွင် ဤသို့ရေးသားထားသည်။

"The resulting uncertainty could only be removed by legislative enactment and sub-section (2) of section 92 was enacted to put an end to this difference of opinion. It accepted and enacted the view which had been taken by Bombay High Court, as opposed to the view taken by the other High Courts generally, viz., that a suit which prayed for any of the reliefs mentioned in section 92 could only be instituted in accordance with the provisions of that section."

ဤအမှု၏ ခေါင်းစဉ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။

"The words 'further or other relief' in clause (h), sub-section (1), section 92, mean relief of the same nature as provided for in Clauses (a) to (g); they do not mean any relief other than those indicated in clauses (a) to (g) which the circumstances of a particular case may require."

သို့ကြောင့် ယခုအမှု၌ ပုဒ်မ ၉၂ တွင်ဖော်ပြထားသော သက်သာခွင့်များနှင့် ဗတ်သက်၍ ဒီကရီ တောင်းဆိုခြင်း မရှိသဖြင့် ရွှေနေချုပ်၏ သဘောတူညီချက် မရဘဲ၊ တရားမထွဲဆိုနိုင်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အမှုသည် ပုဒ်မ ၉၂ နှင့် အကျိုးဝင်မ ဝင်ကို အဆိုလွှာကို

၁၉၆၅
ဦးညောင်သ
ပါ
နှင့်
ဦးပိသုဒ္ဓ။

သာကြည့်ရှုရပေမည်။ *Haji Mahamed Nabi Shirazi and others v. The Province of Bengal and others* (၂) တွင်—

“Whether a suit comes within rules of procedure which prescribe the conditions for the valid institution of suits of a particular kind depends on the form of the suit as revealed by the plaint.”

ဟုဆိုရှိသည်။ ဤစီရင်ထုံးသည် ပဌမပေါ်ပြထားသော ပရီမိုကောင်စီ စီရင်ထုံးကို ရည်ညွှန်း၍ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ ခေါင်းစဉ်တွင် ဤသို့ရေးသားထားသည်။

“‘Further or other relief’ mentioned in sub-clause (h) of clause (၁) of section 92 of the Civil Procedure Code must be *EJUSDEM GENERIS*, that is to say, an analogous to the reliefs mentioned in the previous sub-clauses (a) to (g).”

ဤစီရင်ထုံးတွင် တရားဝန်ကြီး MITTER, J. က ဤသို့ဆို၏။

“As the suit was decided in the Court below on preliminary issues pleaded in Bar we must proceed on the basis of the plaint only, assuming all averments made therein to be correct.

. . . I do not consider it to be a sound argument at all that clause (h) contemplates a general prayer in addition to one or some of the prayers mentioned in clauses (a) to (g) that must be made in the plaint. This contention is against the construction put upon clause (h) by the Judicial Committee of the Privy Council in *Abdur Rahim's case*. As I understand the judgment in that case, even if no such relief as is mentioned in any of the clauses (a) to (g) is claimed in the suit but another relief analogous to any of the reliefs mentioned in those clauses is claimed, the suit would be one under section 92 (၁) . . . the Privy Council considered the phrase ‘reliefs specified in sub-section (၁)’ occurring in sub-section (2) to cover not only the reliefs described in clauses (a) to (g) of sub-section (၁), but also any other relief which, by the application of the rule of *ejusdem generis* could be brought within clause (h) of that sub-section.”

ယခုအမှုတွင် ဒီကရီ တောင်းဆိုထားသော သက်သာခွင့် နှစ်ခုသည် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ တွင်ပေါ်ပြထားသော ပဌမ သက်သာခွင့် ၇ မျိုးနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်

(၂) (1941-1942) 46. C.W.N. 59.

ခြင်းမရှိသည်ကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဝန်ခံရှိရာ၊ နောက်ဆုံး သက်သာခွင့်အမှတ် (၉) နှင့် လည်း မသက်ဆိုင်နိုင်၍၊ ဤငြင်းချက်ကို အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးများအရ တရားလို များဘက်မှ ဖြေဆိုလိုက်သည်။

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ပါ J
နှင့်
ဦးဝိသုဒ္ဓိ။

ငြင်းချက်အမှတ် ၂။ ။ ဤငြင်းချက် အမှတ် ၂ ကို၊ တရားခံ ဘက်မှသာ ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ သက်သေခံအမှတ် ၈ ကြော်ငြာကို သေချာစွာ တတ်ကြည့်ရှု ရာ၊ တရားခံမှာ ဝေဒနာဘဏ္ဍ ဖြစ်လာ၍ ဆေးကုသပြီး၊ အနားယူနေထိုင်သွားရမည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ သာသနာတော်အကျိုး ပူးများစေခြင်း အလို့ငှါ ဦးတိလောက အား ပင့်တင်၍၊ မိမိနှင့်အတူ သီတင်းသုံးလျှင် တရားဟောတရားပြ မေ့ရိပ်သာတခု ဖွဲ့၍ ၎င်း၏ကိုယ်စား လိုအပ်သမျှအားလုံး ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန် လွှဲအပ် မည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အခြင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်ကို လွှဲအပ်ပေးမည်ဟု ဆိုခြင်း မဟုတ်၊ တရားခံသည် ဝါတော် ၄၇ ဝါရှိသော အသိအလိမ္မာ ပညာရှိသော နာယက ဆရာဘော်ဘဝါး ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ တရားလိုများက စွပ်စွဲသည့်အတိုင်း ပြုလုပ် မည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ တရားခံကိုယ်တိုင်က၊ ကျောင်းတိုက်ကို နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအရ လွှဲပြောင်းပေးအပ်၍ မရကြောင်းကို အတိအလင်း သက်သေထွက်ဆို ရှိသည်။ ပေးအပ် ပြောင်းလွှဲခြင်း မပြုကြောင်းကိုလည်း နားလည်သည်။ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအရ နာယက အလုပ်ဝတ္တရားများကိုလည်း မလွှဲအပ်နိုင်ကြောင်းကို သိရှိ နားလည်သည်။ ဓမ္မရိပ်သာ အလုပ်လုပ်ရန် အတွက်သာ ကိုယ်စားလှယ် လွှဲအပ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ဤငြင်းချက်ကို ဖြေဆိုလိုက်သည်။

ငြင်းချက်အမှတ် ၁။ ။ ဤငြင်းချက်မှာ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအရ ကြည်ညို သေးမြတ်ကောင်းသော ခုံဆရာဘော်ဘဝါး ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရန် ပျက်ကွက် ခဲ့ခြင်းရှိ၍ ခုံဆရာဘော်၏နေရာ လစ်လပ်လျက် ရှိသလောပင် ဖြစ်သည်။ သက်သေခံ အမှတ် (၃) မှာ၊ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း ဖြစ်သည်။ ဤမှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ မူရင်း လည်းမဟုတ်၊ မူရင်းမှ မှန်ကန်စွာ ကူးယူရေးသား ထားသည်ဟုလည်း သက်သေထွက် ချက်မရှိ၊ ကူးယူရေးသားသူ၏ လက်မှတ်လည်းမပါ၊ ပဌမ ရေးသော မူရင်းမှာ စာရွက်အသွက်ဖြစ်၍ ယခု ရှာမတွေ့ရှိဟုဆိုသည်။ ထို့အပြင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲ မှတ်တမ်းမှာ စာရွက်အသွက်တွင် ရေးသားပြီး ဤစာအုပ်တွင် ကပ်ထားသည်ကို တွေ့ရ သည်။ ဤစာအုပ်ကို သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃၊ ၆၅၊ ၆၇ အရ၊ လက်ခံရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ တရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် လေးပါးမှာ (နာယက တရားခံအပ) (၁) ဦးနန္ဒဝံသ (ခဲပြ-၁)၊ (၂) ဦးညာဏိန္ဒ၊ (၃) ဦးဣန္ဒာစာရ နှင့် (၄) ဦးပညာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ သို့သော် တရားလိုအမှတ် (၁) က ကန်ကွက်သည်။ မဲလည်းမပေးခဲ့၊ ဦးပညာမှာ ယခုလူထွက်သွားပြီ။ တရားခံက

၁၉၆၅
ဦးပညာဝံသ
ဝါ ၂
နှင့်
ဦးဝိသုဒ္ဓိ။

၎င်းနှင့်အတူ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် လေးပါးတို့သည် ဦးပရမထံသို့သွား၍ ခုံဆရာတော် အဖြစ် တင်မြောက်ပါသည်ဟုလျှောက်ရာ၊ ဆရာတော် ဦးပရမက သက်သေခံအမှတ် (၂)အရ လက်ခံခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်ကို ဦးပရမကလည်း ထောက်ခံသည်။ သို့သော်၊ ရောက်သာသော ရဟန်းများအနက် တရားခံတဦးကိုသာ ယခုမှတ်မိတော့သည်။ ဦးပရမမှာ သက်တော် ၇၇ နှစ်ရှိပြီ၊ ဝါတော် ၅၇ ဝါရှိပြီ။ သရက်တောကျောင်းတိုက် တွင်လည်း နာယကဆရာတော်ဖြစ်သည်။ ဤဆရာတော်ကြီးသည် ကြည်ညိုလေးမြတ် ဘွယ်မရှိဟု သက်သေထွက်ချက် တစ်စုံတစ်ရာမျှမရှိပေ။ တရားခံက ဦးနန္ဒဝံသ (ခံပြု-၁) မှအပ၊ ကျန်အဖွဲ့ဝင် သုံးပါးမှာ အသက်ကြီးပြီး ယခုဘယ်မှာရှိသည်ကိုမသိ၍ သက်သေ မပြနိုင်ကြောင်း ပြောသည်။ ယခုလူထွက် ဦးပညာမှာလည်း ဘယ်နေရာမှာ ရှိနေသည် ကိုမသိ ဦးနန္ဒဝံသ (ခံပြု-၁)ကလည်း၊ ၎င်းအပါအဝင် အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် လေးပါးနှင့် နာယကဆရာတော် တရားခံတို့သည် ဦးပရမထံသွား၍ ခုံဆရာတော် ရွေးကောက် တင်မြောက်သည်ကို လျှောက်ထား၍ လက်ခံကြောင်းကို ထောက်ခံလျက်ရှိသည်။ တရားခံဘက်မှ သက်သေထွက်ချက်များကို လေ့လာကြည့်ရှုရာ အခြင်းဖြစ် ကျောင်း တိုက်တွင် ခုံဆရာတော်တပါး ရွေးကောက် တင်မြောက်ခြင်းမရှိ၍ လစ်လပ်လျက်ပင် ယခုရှိနေသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

သို့သော် ပဌမတရားလိုက၊ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအရ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် နာယက နှင့် ရဟန်းလေးပါး၊ ပေါင်းငါးပါးကို ငါးနှစ်တကြိမ် ရွေးကောက်ရသော်လည်း ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကပင် တခါမျှ မသွားခဲ့ဟုဆိုသည်။ ဤတရားလိုက ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကပင် ရွေးကောက်ပွဲ မလုပ်ဟု အဆိုရှိသည်။ တရားခံသည် အခြင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်သို့ ၎င်းမရောက်မီကပင် ရောက်ရှိကြောင်းကို ဝန်ခံရှိသည်။ ယခင် တရားလွှတ်တော်တွင် ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၅၅ တွင်၊ ပဌမတရားလိုအား နာယက တင်မြောက် ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ရွေးကောက်ပွဲအသစ် ပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ပေးပြီးနောက်၊ တခါမျှ ရွေးကောက်ပွဲ မလုပ်ခဲ့ဟု ထွက်ဆိုထားသည်။ ယခင်တရားလွှတ်တော်မှ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၅၅ တွင် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်အရ၊ ရွေးကောက်ပွဲ အသစ် ပြုလုပ်ရာတွင် တရားခံပင် နာယကအဖြစ် အရွေးခံခဲ့ရသည်ကို ပဌမ တရားလိုက ပြန်လှန်စစ်မေးရာတွင် ဝန်ခံလေသည်။ သို့သော် တရားခံအား နာယကရွေးကောက် တင်မြောက်ခြင်းကို ၎င်းက “ အထူးတော့ အသိအမှတ်မပြုပါ ” ဟု ဆိုသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကပင် ရွေးကောက်ပွဲ မလုပ်ဟု ဆိုငြားသော်လည်း ဤအမှုနှင့် မသက်ဆိုင်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်သည်ကို ဝန်ခံရှိသည်။ သို့သော် ၎င်းရွေးကောက် ပွဲကို ကန့်ကွက်ရန်အတွက်သာ သွားရောက်ခဲ့သည်ဟုဆို၏။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကပင် အတိုင် ပင်ခံ အဖွဲ့ဝင်များ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းမရှိဟု ဆိုငြားသော်လည်း၊ ပဌမ

၁၉၆၅
—
ဦးပညာဝံသ
ပါ
နွဲ့
ဦးဝိသုဒ္ဓါ

တရားလိုသည် တရားခံကို နာယကအဖြစ် လက်ခံရှိကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ ၎င်းက “နာယကဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါ (တရားခံ)ကို နာယက က ဖြုတ်ပစ်ရန် ကျွန်ုပ်တို့တရား လျှောက်ထားခြင်း မရှိပါ” ဟု ဝန်ခံထားပေသည်။ ဦးသာသန (လိုပြ-၁)မှာ ပဌမတရားလို၏ လက်အောက်တွင် သီတင်းသုံးနေသော ရဟန်းဖြစ်သည်။ ဦးစန် (လိုပြ-၃)နှင့် ဦးကြည်ညွန့် (လိုပြ-၄)တို့သည် အခြင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်တွင် ပဌမတရားလို၏ အခွင့်ပေးထားချက်အရ နေထိုင်သူများသာ ဖြစ်သည်။ ဦးဣန္ဒာစက္က (လိုပြ-၆)က တရားခံသည် အခြင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲသည့် နာယက ဟု သိရှိသော်လည်း ၎င်းအနေဖြင့် အသိအမှတ်မပြုဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထို့အပြင် ခုံဆရာတော်အဖြစ် လက်ခံရန် သရက်တောကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးပရမကို လျှောက်ထားသည့်အခါ ၎င်းကလည်း သဘောတူလက်ခံကြောင်းကို အတိအလင်း ဝန်ခံထားသည်။ ဦးနန္ဒဝံသ (ခံပြ-၁)က တရားလိုများ၏ သက်သေများမှာ ပဌမတရားလို၏ တပည့်ရင်းများနှင့် တကာရင်းများ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဤသက်သေများကလည်း ပဌမတရားလိုကို ထောက်ခံလို၍ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ကပင် ရွေးကောက်ဖွဲ့တင်မြှောက် မလုပ်ခဲ့ပါဟု ထွက်ဆိုကြသော်လည်း ဦးဣန္ဒာစက္က (လိုပြ-၆)က တရားခံသည် အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့တွင် နာယက ဖြစ်ကြောင်းကို သိသော်လည်း အသိအမှတ်မပြုဟုဆိုသည်။ တရားခံ ဦးနန္ဒဝံသ (ခံပြ-၁) နှင့် ဦးပရမတို့၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်များကို တတ်ရုံလေ့လာရာ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းအရ ဦးပရမ ဆရာတော်ကြီးကို ခုံဆရာတော်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရှိ၍ ခုံဆရာတော် လစ်လပ်နေသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဤသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်များကို မယုံကြည်ရန်လည်း အကြောင်းမရှိပေ။ ဆရာတော်ကြီး ဦးပရမ သည် မစုံစမ်း မစစ်ဆေးဘဲ ခုံဆရာတော် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို လက်ခံသိခဲ့မည်မဟုတ်။ ဆရာတော်ကြီးက အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ရှိကြောင်းကို သိရှိသည်သာမက တရားလွှတ်တော်မှ ရေးဆွဲလုပ်ပေးသော နည်းလမ်းစည်းမျဉ်းကိုလည်း တွေ့ဘူးသည်ဟု ထွက်ဆိုရှိသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်၍ တရားခံပင် နာယကဖြစ်ပြီး အဖွဲ့မှ ဦးပရမကို ခုံဆရာတော် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ ထိုရွေးကောက်ပွဲကိုဖြစ်စေ၊ တရားခံ နာယက ခံဖြစ်စေ အသိအမှတ် မပြုရုံနှင့် ဤအမှုကို ဤဦးဣန္ဒာစက္ကဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်။ နည်းလမ်းစည်းမျဉ်း အပိုဒ် ၄ အရ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် ဦးပညာမှာ ယခု လူထွက်နေလျှင်လည်း ကျန်အဖွဲ့ဝင်များကပင် စီမံအုပ်ချုပ် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပေးနိုင်သည်။ အပိုဒ် ၁၀ အရ ဦးပညာ၏နေရာတွင် အဖွဲ့က ဦးပညာ လူထွက်သွားသည့်နေ့မှစ၍ သုံးလအတွင်း ဖြည့်စွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မဖြည့်စွက်ပါက အခြင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်တွင် သီတင်းသုံးနေသော ရဟန်းတပါးက ခုံဆရာတော်ဖဲသို့

၁၉၆၅
 ဦးညာဝံသ
 ဟိ ၂
 နှင့်
 ဦးဝိသုဒ္ဓိ။

တိုင်ကြားပါက၊ ခုံဆရာတော်က အပိုဒ် ၁၁ အရ၊ အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ဤငြင်းချက်ကို တရားခံများဘက်မှ ဖြေဆိုလိုက်သည်။

ငြင်းချက်အမှတ် ၄။ ။ ဤအမှုတွင် တရားလိုများသည် အခြင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်၏ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းများအရ၊ ခုံဆရာတော်တပါး ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်း ပျက်ကွက်ခဲ့၍၊ လစ်လပ်နေသည်ဟု ကြေနပ်လောက်အောင် မပြုနိုင်ပြီး၊ တရားခံသည် နာယကအနေဖြင့် အခြင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်ကိုသော်၎င်း၊ မိမိ၏ တာဝန်ဝတ္တရား အခွင့်အာဏာများ အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ကိုဖြစ်စေ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းရန် ကြံစည်ခြင်းများ လုံးဝပြုလုပ်ခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ မည်သည့်သက်သာခွင့်ကိုမျှ မရထိုက်သဖြင့် အမှုကို ပလပ်လိုက်ရပေသည်။

တရားလို တရားခံများမှာ၊ ရဟန်းတော်များ ဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ကျခံကြရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတောင်

ဦးပေါက်ကျော် ပါ ဖဲ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

မတ်လ

၁၃ ရက်။

လောင်းကစား အက်ဥပဒေ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော အိမ်နေရာ (private home) နှင့်ပါ သက်ဆိုင်ခြင်း—ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ ဝါရမ်းဖြင့် ဖမ်းဆီးလျှင်၊ ပုဒ်မ ၇ အရ ယူဆချက် (presumption) ဖြစ်ပေါ်ခြင်း—ပုဒ်မ ၆ (၁) ၏ လိုအပ်ချက်များကို တိကျစွာလိုက်နာရန်လိုအပ်ခြင်း—ရရှိသည့်သတင်းကို စာဖြင့် ရေးသားရန်လိုအပ်ချက်— ဝါရမ်းတွင် ရုံးတံဆိပ်ပါရန်လိုအပ်ချက်နှင့် ထုတ်ပေးသည့်နေ့စွဲပါရန် လိုအပ်ချက်များ— ပျက်ကွက်ကယူဆချက် (presumption) မပြုနိုင်—သက်သေထွက်ချက်များအရ၊ အပြစ် ပေးရန်ခက်ခဲခြင်းကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်(၁)။ ။ မြန်မာပြည်လောင်းကစား အက်ဥပဒေအရဆိုလျှင် အများနှင့် သက်ဆိုင် သော အိမ်နေရာတွင်သာမက၊ အများနှင့်မသက်ဆိုင်သော အိမ်နေရာ (private home) များတွင်ပါ၊ လောင်းကစားနှင့် အမြတ်အစွန်းထုတ်ရန် ဖဲ၊ ကြော၊ အဲ၊ ကက် စသည်များကိုလောင်း ကစားသူများအား ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရအပြစ်ပေးနိုင်သည်။

မန်စိန် ပါ (၁) နှင့် ကေရီဘုရင်မ၊ အက် (၆)၊ ဂျေ၊ ဘီ၊ ဘီ၊ ၅၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။
ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် မောင်ဘိုးရင် ပါ (၄) ၄ ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ တီ၊ ပီ၊ ၁၁ ကိုလိုက် နာသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်(၂)။ ။ ကစားဝိုင်းတခုကို ဖမ်းရာတွင်၊ ထိုဝိုင်းသို့မရောက်မီ၊ သို့မဟုတ် ရောက် လျှင်ရောက်ချင်း ကစားဝိုင်းဖျက်ပြီးပြေးသူကပြေးကြသောကြောင့်အမြတ်အစွန်းထုတ်ရန် ကစားဧ သည်ကို ထင်ရှားစွာ၊ ဖော်ပြနိုင်သော သက်သေအလျဉ်းမရနိုင်ခြင်းကြောင့် ဥပဒေအရ အပြစ် ပေးရန်ခဲယဉ်းပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဖော်ပြထားသောကစားဝိုင်း မျိုးကို ထိုပုဒ်မအရထုတ်ပေးသောဝါရမ်းအရ ဖမ်းဆီးရန်နှင့် ထိုသို့သွားရောက်ဖမ်းဆီးလျှင်၊ ၎င်း ဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက်ဖြစ်သော (presumption) ကို သက်ဆိုင်ရာရုံးကပြုနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလျက်ရှိသည်။

သို့သော် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ ယူဆချက် (presumption) ကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ ၎င်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ (၁) အရပြဋ္ဌာန်းချက်များကို တိကျသေချာစွာလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၇ (ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄၉ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ကန့်ဘလူမြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

လိုက်နာခြင်းမပြုလျှင် အဆိုပါ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် (presumption) ယူဆချက် ကိုမပြုလုပ်နိုင်။

ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် မဇ္ဇန် ပါ ၁၂၊ ၁ အယ် (လ်)၊ ဘီ၊ အာရ်၊ စာမျက်နှာ ၁၂၀။

အင်ဝါးပါ ၁၀ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၇ ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ အာရ်၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်(၃)။ ။ ထို့ပြင် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) ၏ပဋ္ဌမလိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ရရှိသည့် သတင်း (information) နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ စာဖြင့်ရေးသားထားချက်ကိုအမှုတွဲ၌ ထည့်သွင်း ထားရန်လိုသည်။ ယခုအမှု၌ကား ထိုသို့ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိ။

မော်ဒ်ပြည့် ပါ ၅ နှင့် ကေရီဘုရင်မ၊ ၁၈၉၇—၀၁၊ အိုင်၊ ယူ၊ ဘီ၊ အာရ်၊ စာမျက်နှာ ၂၃၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်(၄)။ ။ တဖန်ထိုပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဝါရမ်းထုတ်သောအရာရှိကဝါရမ်း၌လက် မှတ်ရေးထိုး၍၊ ရက်စွဲထည့်သွင်းပြီးရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုအမှု၏သက်သေခံဝါရမ်း ကိုစစ်ဆေးကြည့်ရှုလျှင် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ လက်မှတ်ပါသော်လည်း၊ ရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ် ထားခြင်းမရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဝါရမ်းသည် အတည်မဖြစ်နိုင်သည့် (invalid) ဝါရမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ကာလကတ္တား စီရင်ထုံးအတွဲ ၄၂၊ စာ ၇၀၈ နှင့် ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံးအတွဲ ၁၈ (၁၈၉၄)၊ စာ ၆၃၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက် (၅)။ ။ ၎င်းပြင် ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဝါရမ်းထုတ်ပေးသည့်နေ့စွဲကို ရေးထည့်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထိုဝါရမ်းသည် ၇ ရက်အတွင်းသာအတည်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၊ ထုတ်ပေးသည့်နေ့ရက်စွဲကို ရေးမှတ်ရန်လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရေးမှတ်ခြင်းမပြုလျှင်၊ အရေးကြီး သည့်ချို့ယွင်းချက်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် သက်သေခံဝါရမ်းသည်ရက်စွဲမပါ။

ဆုံးဖြတ်ချက် (၆)။ ။ အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ယခုအမှုတွင် ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီး သောအိမ်သည် (common gaming-house) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ ထိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်ခဲယဉ်းသည်။

နောက်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားလို သက်သေထွက်ချက်များအရ၊ လျှောက်ထားကြသူ များသည် လောင်းတမ်းဖြင့် ဖဲကစားကြသလားဟူသောအချက်ကို ဆက်လက်စဉ်းစားရာတွင်လည်း၊ ဖမ်းဆီးသည့်အခါတွင် ဖဲချပ်ပေါင်း ၆၇ ချပ်နှင့် ငွေ ၂၇ ကျပ် ၉၀ ပြားကိုသာဖမ်းဆီးမိသော ကြောင့်၊ ၎င်းတို့သည် လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်အစား အမြတ်အစွန်းထုတ်ရန် ဖဲကစားကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိ။

သို့ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူများအား တရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးလှညွန့်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးဘသန်း၊ အစိုးရရှေ့နေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထားသူဦးပေါက်ကျော်က ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံးက လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေး၍ ရုံးတက်ရုံးဆင်း ထောင်ဒဏ် ၁ ရက်နှင့် ဒဏ်ခွေ ၇၅ ကျပ် ပေးဆောင်စေရန်၊ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ လ ကျခံစေရန်။ လျှောက်ထားကြသူ ဦးထွန်းသန်း၊ ဦးပါ၊ ဦးအုန်းမောင်၊ ဦးမြအောင်နှင့် ဦးမြသိန်းတို့က ၎င်းတို့အပေါ် အောက်ရုံးက လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ အပြစ်ပေး၍ တယောက်လျှင် ရုံးတက်ရုံးဆင်း ထောင်ဒဏ် ၁ ရက်နှင့် ဒဏ်ခွေ ၅၀ ကျပ်စီ ပေးဆောင်စေရန်၊ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁ လခွဲ ကျခံစေရန်အသီးသီး အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်ကြသဖြင့် ရွှေဘိုမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြရာ၊ မအောင်မြင် အကြောင်းမထူးသည့်အတွက် ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပွင့်၍ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ဥပဒေအရ ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားကြရာတွင် ယင်းတို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျှောက်လဲ တင်ပြသော ပြင်ဆင်မှု ဥပဒေ အကြောင်းပြချက်များမှာ—

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

- (၁) လောင်းတမ်းဖြင့် ဖဲကစားကြသူများကို လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ၊ ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းဖြင့်ဖမ်းဆီး၍ ရုံးတင်တရား စွဲဆိုသည်အခါ၊ ၎င်းတို့ ဥပဒေအရ၊ အပြစ်ရရှိရန် ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်များကို တိတိကျကျ လိုက်နာရန် လိုအပ်ပါလျက် ယခုအမှုတွင် အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ၊ ပဌမ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ရရှိသည့် သတင်း (information) နှင့် စပ်သွင်း၍၊ စာဖြင့်ရေးထားချက်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြ ထားခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ယူဆချက် (presumption) ကို မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း။
- (၂) လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊ ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းတွင် ထုတ်ပေးသည့် အရာရှိက ရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါလျက် ရုံးတံဆိပ် ခတ်နှိပ်၍မပေးသဖြင့် ရုံးတံဆိပ် မရှိသောကြောင့် ထိုဝါရမ်း သည် အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သော (invalid) ဝါရမ်းဖြစ်သော ကြောင့် လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ယူဆချက် (presumption) ကို မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း။
- (၃) လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ၊ ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်း တွင် ထုတ်ပေးသည့် ရက်စွဲမပါသဖြင့် ဖမ်းဆီးသည့် အရာရှိက ထို ဝါရမ်းကို ၇ ရက်အတွင်း အတည်ပြုသည်ဟု ဒိဋ္ဌအမှန် မပြောနိုင်သည့်

၁၅၆၅

ဦးပေါက်ကျော်
ပါ ၆

ဟူ၍ဖြစ်၏။

အတွက် ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ယူဆချက်
(Presumption) ကို မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း

နှင်း
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ယခု တည်ဆဲ လောင်းကစား အက်ဥပဒေအရ၊ လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်
အစားအမြတ်အစွန်းထုတ်၍မကစားဘဲအများနှင့်မဆိုင်သောအိမ် (Private House)
တွင် ဖဲ၊ ကြွေအံ၊ ကက် စသည်များကိုကစားလျှင် အပြစ်မရှိကြောင်းကို မန်ဝိန် ပါ
၁ နှင့် ကေရီဘုရင်မ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“Gambling in private houses is not punishable by Law.”

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

သို့သော်လည်း၊ တုရင်မင်းမြတ်နှင့် မောင်တိုးရင် ပါ (၄) စီရင်ထုံး (၂) တွင်—

“The definition of common gaming-house in section 3 of the Burma Gambling Act applies to private houses and places as well as to public, and sections 11 and 12 render liable to punishment players in, and the owners, occupiers, and users of, common gaming-house. Where a house was entered and searched under the provisions of section 6 of the Burma Gambling Act and gaming instruments were found, the presumption mentioned in section 7 shall arise although there was no proof of any payment of commission from the players to the keeper.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ လောင်းတမ်းနှင့် အကောက်အစား၊ အမြတ်အစွန်းထုတ်၍
ဖဲ၊ ကြွေအံ၊ ကက် စသည်များကို အများနှင့်ဆိုင်သော အိမ်နေရာ၊ သို့မဟုတ် အများနှင့်
မဆိုင်သော အိမ်နေရာများတွင် ကစား၍ ဖမ်းဆီးရမိသော သူများအား၊ လောင်း
ကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးနိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား
သည်။

ကစားပိုင်းတခုတွင် လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်အစား၊ အမြတ်အစွန်းထုတ်၍
ဖဲ၊ ကြွေအံ၊ ကက် စသည်ကို ကစားကြောင်း ဒိဋ္ဌသိရှိပြီး ဖမ်းဆီးသည့်အရာရှိက
အဆိုပါ ကစားပိုင်းသို့ သွား၍ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း၊ သို့မဟုတ် မရောက်မီ ကစားပိုင်း

(၁) S.J.B.B. 29.

(၂) 4.B.L.T. 15.

ပျက်၍ ပြေးနိုင်သူကပြေး၊ မပြေးနိုင်သူကိုသာ ဖမ်းမိ ကစားသောကိရိယာ (instruments of gaming) နှင့် ငွေအချို့သာသိမ်းဆည်းနိုင်ပြီး၊ အကောက် အစား၊ အမြတ်အစွန်းထုတ်၍ လောင်းတမ်းဖြင့် ကစားခြင်းကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြနိုင်သော သက်သေခံချက် အလျဉ်းမချနိုင်သဖြင့် ဖမ်းဆီး ရမိသမျှသော ဖဲ၊ ကြွေအံ၊ ကက် ကစားသူများနှင့် ကစားသော ကိရိယာများကိုသာ ရုံးတင် တရားစွဲဆိုနိုင်သဖြင့် သက်ဆိုင်ရာရုံးက ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ကြောင့် လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁) တွင် အထက်ဖော်ပြပါ ကစားဝိုင်းမျိုးကို ဖမ်းဆီးသည့်အရာရှိက ထိုပုဒ်မအရ ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းဖြင့် သွားရောက် ဖမ်းဆီးရန် ထိုသို့သွားရောက်၍ ဖမ်းဆီးလျှင် ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက်ဖြစ်သော (presumption) ကို သက်ဆိုင်ရာ ရုံးက ပြုလုပ် နိုင်ကြောင်း၊ ပြဋ္ဌာန်း ထားလျက် ရှိပေသည်။

သို့သော် အဆိုပါ လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ လိုအပ်သော (presumption) ယူဆချက်ကို ပြုလုပ်နိုင်ရန် ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁) အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို တိကျသေချာကနစွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် မနွန် ပါ ၁၂ စီရင်ထုံး (၃) တွင်—

“The provisions of sub-section (1) of section 6 of the Burma Gambling Act are all important, and unless those provisions are strictly carried out a house or place cannot be said to have been entered under the provisions of that section, and consequently the presumption specified in section 7 cannot be made.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

တဖန် လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို မည်ကဲ့သို့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် အင်ငါး ပါ ၁၀ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

“Section 6 of the Burma Gambling Act imposes upon all officers issuing warrants the duty of recording the substance of the information on which they act, and their grounds of belief in such information. An officer issuing a warrant must record the substance of the information in a manner similar to that which he should adopt in making a memorandum

(၃) 1. J.B.R. p. 120. (၄) B.L.R. p. 344.

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

of evidence under section 355 and 356 of the Criminal Procedure Code, except that he is not bound to specify the name of the informer and should not put him on oath. The officer must not act on second-hand information, but must have before him some information given by a person who has direct knowledge that unlawful gaming is or has been going on, and the information which affords reasonable ground for belief. He must record his grounds for believing the information to be true, and a mere record that he believes the statement of the informant to be true is not sufficient. This implies that he shall take reasonable means, by questioning or otherwise, to ascertain whether the information is true."

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပြီး၊ အကယ်၍ ထိုကဲ့သို့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုလျှင်၊ ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် (presumption) ယူဆချက်ကို မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း၊ အဆိုပါ စီရင်ထုံးတမ်း—

"If he issues a warrant without complying with the essential conditions laid down in section 6 of the Gambling Act, the omission constitutes a defect which goes to the root of the validity of the warrant and even if instruments of gaming are found in a place entered under such a defective warrant, the presumption allowed by section 7 of the Act cannot be drawn or applied."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ထိုပြင်၊ လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ (၁)အရ၊ ပဌမလိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ရရှိသည့်သတင်း (information) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ စာဖြင့်ရေးသားထားချက်ကို အမှု စစ်ဆေး စီရင်သောရုံးက ဘတ်ဂ္ဂလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် အမှုတွဲ၌ ထည့်သွင်း ထားရန် လိုအပ်ကြောင်းကို မောင်ပြည့် ပါ ၅ နှင့် ဧကရီ တုရင်မ (၅) စီရင်ထုံးတမ်း—

"As a matter of practice the information and grounds of belief recorded under section 6 should always be filed with the record of the trial."

ဟူ၍ ညွှန်ကြားထားသည်။

ဤအမှုတွင် ရဲဌာနပိုင် ဦးညွန့်ဝေ (လိုပြ-၁) က၊ လျှောက်ထားသူ ဦးပေါက်ကျော် ၏ အိမ်၌၊ ဖဲကစားနေကြောင်း သတင်းကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ရရှိခြင်း မဟုတ်ကြောင်း။

(၅) (1897-01) J, U.B.R. p. 513.

ရဲဝန်ထောက် ဦးအုန်းမောင်က ရရှိပြီး၊ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံသို့ ၎င်းရရှိ
 သော သတင်းကို ပေး၍၊ သက်သေခံ အမှတ် (၇) ဝါရမ်းကို ရယူခဲ့ပြီး ၎င်းအား
 အတည်ပြုရန် နှုတ်ဖြင့်ခိုင်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသဖြင့်၊ ၎င်းသည် လောင်း
 ကစား အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊ ပေါ်ပြခဲ့သည့် ပဌမလိုအပ်ချက်ကို နယ်ပိုင်
 ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက စာဖြင့် ရေးမှတ်ခြင်း ပြုသည်မပြုသည်ကို သိနိုင်မည်
 မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရဲဌာနာပိုင် ဦးတင်မောင် (လိုပြ-၂)၊ ရဲကင်းအုပ် ကိုထွန်းမောင် (လိုပြ-၃)နှင့်
 ရဲကြပ်ကြီး မောင်ညိုအေး (လိုပြ-၄) တို့က ဦးညွန့်ဝေ (လိုပြ-၁)နှင့် လိုက်သွားကြသူ
 များဖြစ်၍၊ ရဲဝန်ထောက် ဦးအုန်းမောင် ရရှိသည့် သတင်းအကြောင်းကို သိနိုင်မည်
 မဟုတ်ချေ။

ရဲဝန်ထောက် ဦးအုန်းမောင်နှင့် နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတို့ ရုံးသို့
 လာရောက်၍ အစစ်မခံကြသဖြင့်၊ လောင်းကစား အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊
 ပဌမ လိုအပ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုသည်မပြုသည်ကို
 အလျဉ်းမသိနိုင်ပေ။

အမှုတွဲ၌လည်း ထိုသို့လိုအပ်သော စာဖြင့် ရေးမှတ်ထားခြင်းကို ထည့်သွင်း
 တွဲထားခြင်း မရှိသည်မှာလည်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် လျှောက်ထားကြသူများအား သွားရောက်ဖမ်းဆီးရာတွင်
 လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ ပဌမလိုအပ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းမရှိဘဲ
 ချွတ်ယွင်းချက် ရှိနေကြောင်း၊ မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုရ
 ပေမည်။

ဒုတိယ ပြင်ဆင်မှုအကြောင်းပြချက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ လောင်းကစား အက်ဥပဒေ
 ပုဒ်မ ၆()တွင် ဝါရမ်း ထုတ်ပေးသော အရာရှိက၊ ဝါရမ်း၌ လက်မှတ်ရေးထိုး၍
 ရက်စွဲထည့်သွင်းပြီး၊ ရုံးတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် အဆိုပါ အရာရှိက၊
 မိမိထုတ်ပေးသော ဝါရမ်းတွင် ထိုသို့လိုအပ်သည့်အတိုင်း ပြည့်စုံစွာ ဆောင်ရွက်
 ထားခြင်း ရှိ မရှိကို အထူးသတိချပ်၍ စစ်ဆေးကြည့်ရှုရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဝါရမ်းကို
 လက်ခံရရှိသော အရာရှိကလည်း ၎င်းရရှိသော ဝါရမ်းတွင် ဥပဒေ လိုအပ်သည့်အတိုင်း၊
 လက်မှတ်ထိုးထားခြင်း ရှိ မရှိ၊ ရက်စွဲထည့်သွင်းထားခြင်း ရှိ မရှိ၊ အရေးကြီးသည့် ရုံး
 တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ စသည်ကိုလည်း၊စစ်ဆေးကြည့်ရှုရန် လိုအပ်သည်။ အ
 ကြောင်းသော်ကားထုတ်ပေးသော ဝါရမ်းတွင်ထုတ်ပေးသည့် အရာရှိလက်မှတ်မပါလျှင်
 ရုံးတံဆိပ်ပင် ပါသော်ငြားလည်း၊ ဥပဒေအရ လိုအပ်သော ဝါရမ်းမဟုတ်နိုင်။ တဖန်

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ထုတ်ပေးသည့် အရာရှိလက်မှတ် ပါသော်လည်း၊ ရုံးတံဆိပ်မပါလျှင် ထိုဝါရမ်းသည် အတည်မဖြစ်နိုင်သည့် (invalid) ဝါရမ်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ (ကာလကတ္တားစီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၄၂၊ စာမျက်နှာ ၇၀၀) နှင့် [ဘုံတိုင်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၈ (၁၈၉၄) စာမျက်နှာ ၆၃၆] တို့တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) ဝါရမ်းကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုလျှင်၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ လက်မှတ်ပါသော်လည်း ရုံးတံဆိပ် ခတ်နှိပ်ထားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ၄ ထောင့် ရှည်လျားသဏ္ဍာန် တံဆိပ်တခု ပါသော်လည်း ထိုတံဆိပ်မှာ စာအမှတ်.....၊ နေ့စွဲ.....၊ ပါနေသဖြင့် အမှန်စင်စစ် ရုံးတံဆိပ်မဟုတ်ဘဲ စာပေးစာယူ ပြုလုပ်ထားသည့် တံဆိပ်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) ဝါရမ်းသည် ဥပဒေအရ အတည်မဖြစ်နိုင်သည့် (invalid) ဝါရမ်းဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

တတိယ ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁) တွင်၊ ဝါရမ်းထုတ်ပေးသည့် နေ့စွဲကို ရေးထည့်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းသည် ထုတ်ပေးသည့် နေ့မှ ၇ ရက်အတွင်းသာ အတည်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထိုရက်စွဲကို ဝါရမ်း၌ ရေးမှတ်ခြင်းမပြုလျှင် ထိုဝါရမ်းကို ၇ ရက်အတွင်း အတည်ပြုခြင်း ဟုတ်သည်မဟုတ်သည်ကို သိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဝါရမ်းတွင် ထုတ်ပေးသည့် ရက်စွဲကို ရေးမှတ်ထားရန် လိုအပ်သဖြင့် ရက်စွဲကို ရေးမှတ်ခြင်းမပြုလျှင် အရေးကြီးသည့် ချွတ်ယွင်းချက်ဖြစ်သည်ဟုဆိုရပေမည်။

ဤအမှုတွင် သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) ဝါရမ်းကိုကြည့်ရှုလျှင်၊ ရက်စွဲမပါသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ဦးညွန့်ဝေ (လိုပြု-၁)ကလည်း၊ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဝါရမ်းကို လက်မှတ်ထိုးစဉ်က နေ့စွဲ မပါပါဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် သက်သေခံအမှတ် (ဂ) ဝါရမ်းကို ဦးညွန့်ဝေ (လိုပြု-၁) က၊ ထုတ်ပေးသည့် နေ့မှ ၇ ရက် အတွင်း အတည်ပြုသည် မပြုသည်ကိုမသိနိုင်ချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများအရ လျှောက်ထားကြသူများအား ဖမ်းဆီးရာတွင် အသုံးပြုသော သက်သေခံအမှတ် (ဂ) ဝါရမ်းသည် လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁) အရ၊ တိကျစွာလိုက်နာ၍ ထုတ်ပေးသော ဝါရမ်းမဟုတ်ဘဲ ပေါ့ဆစွာ ထုတ်ပေးသော ဝါရမ်း ဖြစ်သဖြင့် ပဌမ လိုအပ်ချက်အရ၊ စာဖြင့် ရေးသားတင်ပြထားခြင်းလည်းမရှိ၊ ဝါရမ်းတွင် ရုံးတံဆိပ် ခတ်နှိပ်ထားခြင်းလည်း မပြု၊ ရက်စွဲကိုလည်း ဥပဒေ လိုအပ်သည့်အတိုင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသောကြောင့်၊

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မဏ္ဍန် ပါ ၁၂ စီရင်ထိုး(၃) နှင့် အနာဒီဝါဆင်း ပါ ၂၈ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် စီရင်ထိုး(၆) တွင်—

၁၉၆၅

ဦးပေါက်ကျော်
ပါ ၆
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

“No presumption arises unless the search as well as the entry, is made in accordance with the provisions of section 6.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဦးညွန့်ဝေ (လိပြ-၁) ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးသော အိမ်သည် (common gaming-house) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် လျှောက်ထားကြသူများသည် လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

လျှောက်ထားကြသူများအား၊ လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆(၁)အရ ထုတ်ပေးသော ဝါရမ်း ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့် ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ခွင့်ပြုသည့် ယူဆချက် (presumption) ကို၊ မပြုလုပ်နိုင်သဖြင့် အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ၊ ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက် အမှုကို ဆက်လက်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်မှာ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြစစ်ဆေးသော သက်သေများ အစစ်ခံချက်အရ၊ လျှောက်ထားကြသူများသည် ဖော်ပြပါ အိမ်တွင် လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်အစား အမြတ်အစွန်းထုတ်၍ ဖဲကစားကြပါသလား ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးညွန့်ဝေ (လိပြ-၁) က၊ အိမ်ရှင် ဦးပေါက်ကျော်သည် မည်သည့် ကစားနည်းမျိုး ကစားသည်ကို၎င်း၊ အကောက်အစား ယူသည်မယူသည်ကို၎င်း၊ ခိုင်လုပ်သည် မလုပ်သည်ကို၎င်း ကိုယ်တိုင်မသိကြောင်း၊ ကစားခိုင်အိမ်ဆိုသည်မှာ အကောက်ယူ၍ ကစားခွင့်ပြုသောအိမ်ကို ကစားခိုင်အိမ်ဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ ဦးတင်မောင် (လိပြ-၂) က၊ ငင်သွားသောအခါ၊ ဖဲရိုက်နေတုန်း မတွေ့ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ မည်သည့်ကစားနည်းမျိုးကို ကစားကြောင်း၊ မည်သူခိုင်ပြုလုပ်ကြောင်း၊ မည်သူက အကောက်အစားယူကြောင်း စသည်ကို မသိကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး၊ ကိုထွန်းအောင် (လိပြ-၃)၊ မောင်ညိုအေး (လိပြ-၄)၊ ဦးနွား (လိပြ-၅) နှင့် ကိုသန်း (လိပြ-၆) တို့ကလည်း ဖော်ပြပါအိမ်တွင် မည်သည့် ကစားနည်းမျိုးကို ကစားကြောင်း၊ မည်သူက ခိုင်လုပ်ကြောင်း၊ မည်သူကအကောက်အစား ယူကြောင်း စသည်ကိုမသိကြောင်း ထွက်ဆို အစစ်ခံကြသဖြင့် အဆိုပါအိမ်သည် (common gaming-house) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

ဦးညွန့်ပေ၊ ဦးတင်မောင်၊ ကိုထွန်းအောင်၊ မောင်ညိုအေး၊ ဦးနွားနှင့် ကိုသန်းတို့ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ လျှောက်ထားကြသူတို့အား၊ သွား၍ ဖမ်းဆီးသည့် အခါတွင်

(၆) 4. L B.R. p. 134.

၁၉၆၅
 ဦးပေါက်ကျော်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဖဲချပ်ပေါင်း ၆၃ ချပ်နှင့် ငွေ ၂၇ ကျပ် ၉၈ ပြားကိုသာသိမ်းဆည်းရမိသဖြင့် ၎င်းတို့ လောင်းတမ်းဖြင့် အကောက်အစား အမြတ်အစွန်းထုတ်၍ ဖဲကစားကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသောကြောင့်၊ ၎င်းတို့အား လောင်းကစား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ အပြစ်ပေးရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည် မဟုတ်ပေ။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးကလည်း အမှုအကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်များကို တတ်ရှုလေ့လာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး၊ တည်ဆဲ လောင်းကစား အက်ဥပဒေအရ၊ လျှောက်ထားကြသူများအား၊ အောက်ရုံးက အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁/၁၂ အရ၊ အပြစ်ပေးသည်ကို မှားယွင်းသဖြင့် ထောက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားကြသူများအား ဥပဒေအရ အပြစ်မပေးနိုင်သဖြင့် တရားသေလွှတ်ရန်သာ ဖြစ်ကြောင်းလျှောက်လဲတင်ပြသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်ထားကြသူများအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို အတည်ပြုရန် ဥပဒေအရ၊ မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းတို့အားကျန်အမှုမှ တရားသေလွှတ်ရန် အင်ငွေကို ပေးဆောင်၍ပြီးက ၎င်းတို့အား ပြန်၍ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမဒုတိယအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

ဦးအောင်လှ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးကျော်ဝ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ပြေလ
၃၀ ရက်။

ငှါးရမ်းခြင်း—ထန်းတောကိစ္စတံဖြင့်ငှါးရမ်းခြင်း—တနှစ်မှတနှစ် ငှါးရမ်းခြင်း—ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇—တလမှ တလ ငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်ခြင်း— ကာလစည်းကမ်းသတ် ၃ နှစ် အတွက်သာ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း။

အယူခံတရားခံသည်၊ ၎င်း၏ထန်းတောကို အယူခံတရားလိုအား တနှစ်လျှင် ထန်းလျက် ပိဿာ ၂၅၀ နှုန်းဖြင့်၊ ၁၃၀၁ ခုနှစ် မှစ၍ ငှါးရမ်းရာ၊ ထန်းတောခကို ၁၃၀၀ ခုနှစ် အထိ ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ၁၃၀၀ ခုနှစ်မှ ၁၃၂၂ ခုနှစ်အထိ မရရှိခဲ့ပေ။

အောက်မူလရုံးက၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံအား ၁၂ နှစ်အတွက် ထန်းလျက် ပိဿာ ၃,၀၀၀၊ သို့မဟုတ် သင့်ငွေ ၂,၂၀၀ ကိုပေးရန် ဒီကရီချခဲ့ပြီး၊ ခရိုင်တရားမရုံးကလည်း ထိုဒီကရီကို အတည်ပြုသဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် ထန်းတောသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ မရွေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

ဖော်ပြပါ ထန်းတောကို တနှစ်ပြီးတနှစ်၊ သို့မဟုတ် တနှစ်ထက်ကျော်လွန်၍ အငှါးချသွား သော်လည်း မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ငှါးရမ်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ နှုတ်အားဖြင့်သာ ငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ ၏လိုအပ်ချက်အတိုင်း ငှါးရမ်းခြင်း မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားခံနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် ထန်းတောပိုင်ရှင်နှင့် ထန်းတော ငှါးသူဖြစ်ကြောင်း အငြင်းပွားသည့်အပြင်၊ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံအား ကျသင့်သော ထန်းတောငှါးခ ထန်းလျက်များကိုပေးသွင်း၍၊ အယူခံတရားခံကလက်ခံခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းထန်းတောကို တလမှတလသို့ ငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍၊ ထန်းတောကိုမှတ်ပုံတင်၍ ငှါးရမ်းခြင်းမဟုတ်သဖြင့်၊ ထန်းတောကိုငှါးခ အတွက် ကျသင့်သောထန်းလျက်များကို မရနိုင်ဟုမဆိုသာ။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၀။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၀ တွင်၊ ကျောက်ဆည်မြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
—
ဦးအောင်လှ
နှင့်
ဦးကျော်ဝံ။

ဆူ(ခ)ဒါကုမာမဂျန်ဒါ ပါအများ နှင့် ဒီရင်ဒရာနာသံဘိစိဝါစ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ကာလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၆၂၅ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ထန်းတောငှါးခမ္ဘာ တနှစ်လျှင် ပိဿာချိန် ၂၅၀ ဟု ဆိုထားသဖြင့်၊ အဆိုပါငှါးခသည် (ascertained rent) ဖြစ်သည်ဟုဆိုရမည်။

ရန်ကေရာအပါ နှင့် ဘော(ပံ)ပါရှုရီရာမုလူပါအများ၊ မဒရပ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၄၃ (ပရီဗီကောင်စီ) ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

သို့ရာတွင် ထန်းတောငှါးခ ပိဿာချိန်များကို ၁၂ နှစ်အတွက် တောင်းဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ၊ ၃ နှစ်အတွက်သာ တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှညွန့်၊

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ မယ်နွယ်လိ၊

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှုသည် ကျောက်ဆည်မြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ မှ ပေါ်ပေါက်၍ လာသည်။ ထိုအမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဦးကျော်ဝံက၊ ၎င်း၏ထန်းတောကို၊ အယူခံ တရားလို ဦးအောင်လှအား၊ တနှစ်လျှင် ထန်းလျက်ပိဿာ ၂၅၀ ချိန်နှုန်းဖြင့်၊ ၁၃၀၁ ခုနှစ်ကစ၍ ချထားခဲ့ရာ၊ အယူခံတရားလိုသည် ထန်းတောငှါးခကို၊ ၁၃၁၀ ခုနှစ် အထိ ပေးခဲ့သော်လည်း၊ ၁၃၁၀ ခုနှစ်မှ ၁၃၂၂ ခုနှစ် အထိ၊ ၁၂ နှစ် အတွက် ထန်းတောငှါးခ ထန်းလျက်ပိဿာချိန် ၃,၀၀၀ ကို ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း။ ၁၃၁၁ ခုနှစ်မှ စ၍ ကျောက်ဆည်ခရိုင်တွင်၊ တရားမချုံးများ ပိတ်ထားသဖြင့်၊ ၎င်းစွဲဆိုသောအမှုမှာ၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ခြင်း မရှိကြောင်း ပေါ်ပြစွဲဆိုသည်။

အယူခံတရားလိုက ၎င်းသည် အဆိုပါ ထန်းတောကို၊ အယူခံတရားခံ၏ ထံမှ ငှါးရမ်းရယူခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်း၏အစ်ကို ဦးအောင်ရ ထံမှ ထန်းတောငှါးခ တနှစ်လျှင် ၃၀ ကျပ်ဖြင့် ငှါးယူ၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ထန်းတောငှါးခများကို၊ နှစ်စဉ်မပျက် မကွက် ဦးအောင်ရအား ပေးခဲ့ကြောင်း။ ၁၃၁၁ ခုနှစ်မှ ၁၃၁၉ ခုနှစ်တိုင်၊ ကွန်မြူနစ် သောင်းကျန်းသူများ အုပ်စိုးသဖြင့်၊ ငှါးယူထားသော ထန်းတောကို၊ မလုပ်မကိုင် ရသဖြင့်၊ အကျိုးခံစားခွင့် မရှိခဲ့ကြောင်း။ အယူခံတရားခံက၊ ထန်းတောကို လုပ်ကိုင် ရသည်ဖြစ်စေ၊ မလုပ်ကိုင်ရသည်ဖြစ်စေ၊ ထန်းတောငှါးခ ငွေ ၁၀၀ ကျပ်သာပေးရန် တောင်းဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းကငွေ ၄၀ ကျပ်ပေးပြီးဖြစ်၍၊ ကျန်ငွေ ၆၀ ကျပ်ကိုပေးရန် အသင့်ရှိကြောင်း။ အယူခံတရားလို ပေါ်ပြသည့် စည်းကမ်းသတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝန်မခံဘဲ ငြင်းဆိုကြောင်း ပေါ်ပြထုချေသည်။

အောက်မူလရုံးက၊ ဆိုလွှာနှင့် ချေလွှာတို့မှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ကောက်ချက် များကိုထုတ်၍၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံအား

၁၂ နှစ် အတွက်၊ ထန်းတောငှါးခ ထန်းလျက် ပိဿာချိန် ၃,၀၀၀၊ သို့မဟုတ် သင့်ငွေ ၂,၂၁၀ ကျပ်ကို၊ စရိတ်နှင့်တကွ ပေးစေရန် အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်။
 အယူခံတရားလိုက၊ ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့် ကျောက်ဆည်မြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ မအောင်မြင်အကြောင်း မထူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

၁၉၆၅
 ဦးအောင်လှ
 နှင့်
 ဦးကျော်ဝ။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုအား မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ ထန်းတောကို၊ ၁၃၀၁ ခုနှစ်မှစ၍ ၁၃၂၂ ခုနှစ်အထိ၊ နှစ်ပေါင်း ၂၁ နှစ်ကျော် ချထားခဲ့ကြောင်း၊ ထိုသို့ချထားခြင်းမှာလည်း၊ တနှစ်လျှင်၊ ထန်းတောငှါးခအတွက် ထန်းလျက် ပိဿာချိန် ၂၅၀ နှင့် တနှစ်ပြီးတနှစ် ချထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း။ ထန်းတောငှါးခအတွက်၊ ထန်းလျက်ပိဿာချိန်ကို တနှစ်အတွက် လိုအပ်သည့်အတိုင်း မရသဖြင့်၊ စုပေါင်း၍ ၁၂ နှစ်အတွက်၊ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ရှေးဦးစွာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်အချက်မှာ ဤထန်းတောကို ချထားခြင်းသည် ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရနှင့် သက်ဆိုင်ပါသလားဟူ၍ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံက၊ အဆိုပါမြေနှင့် ထန်းတောကို၊ အယူခံတရားလိုအား အငှါးချထားသည်ဟုဆိုသဖြင့်၊ ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ဖော်ပြပါမြေနှင့် ထန်းတောသည် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ပြင်၊ ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ အပိုဒ် ၁ တွင်—

“မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို၊ တနှစ်ပြီးတနှစ်၊ သို့မဟုတ် တနှစ်ထက်ကျော်လွန်၍၊ သို့မဟုတ် တနှစ်အတွက် ငှါးခကို သီးသန့်ထား၍ အငှါးချထားခြင်းပြုခဲ့သျှင်၊ မှတ်ပုံတင် ရေစစ္စကြီးစာချုပ်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤအမှုတွင်၊ ဖော်ပြထားသော ထန်းတောကို၊ တနှစ်ပြီးတနှစ်၊ သို့မဟုတ် တနှစ်ထက်ကျော်လွန်၍ အငှါးချထားသော်လည်း၊ မှတ်ပုံတင် ရေစစ္စကြီး စာချုပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နှုတ်အားဖြင့် အငှါးချထားခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ချ(ဒ်)မူမာမဂျန်ဒါ ပါ အများ နှင့် ဒီရင်ဒရာနာ(သ်)ဘိ(စ်)ဝါ(စ်) (၁)စီရင်ထုံးတွင်—

“Where an oral lease reserve a yearly rent, the parties intend to create a lease from year to year but that intention

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၇ ခု၊ ကာလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၆၂၅။

၀၉၆၅
—
ဦးအောင်လှ
နှင့်
ဦးကျော်ဝ။

not being expressed in the proper legal form cannot be given effect to."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ ၎င်း၏ထန်းတောကို၊ မှတ်ပုံတင် ရေစက္ကူကြီ စာချုပ်ဖြင့်၊ ငှားရမ်းခြင်း မပြုလုပ်သဖြင့်၊ ၎င်းသည် အဆိုပါ ထန်းတောကို ဥပဒေအရ၊ အယူခံတရားလိုအား ငှားရမ်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ချေ။

သို့သော်၊ အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်းအား၊ ထန်းတောငှားခ အတွက်၊ ယခင်က ကျသင့်သော ထန်းလျက်များကို ပေးခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်ကို အယူခံတရားလိုကလည်း၊ ၎င်းသည် ထန်းတောကို ငှားရမ်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ ယခင်က ထန်းတောငှားခအတွက်၊ ထန်းလျက်များကို နှစ်စဉ်အပြေအကြေ ပေးသွင်းခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံသည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် ချ(ခံ)ဒါကူမာမဂ္ဂန်ဒါ ပါ အများနှင့် ဒီရင်ဒရာနာ(သ်)ဘိ(စ်) ငါ(စ်) (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

" Oral agreement for a lease is to be implied from payment and acceptance of rent. A lease is, therefore, made by possession under a void lease accompanied by payment and acceptance of rent and such a lease is presumed to be a lease from month to month."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အယူခံတရားခံနှင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် ထန်းတောပိုင်ရှင်နှင့် ထန်းတောငှားသူဖြစ်ကြောင်း အငြင်းမပွားသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုက၊ အယူခံတရားခံအား ကျသင့်သော ထန်းတောငှားခ ထန်းလျက်များကို ပေးသွင်း၍ အယူခံတရားခံက လက်ခံခဲ့သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအား၊ ၎င်း၏ ထန်းတောကို တလမှတလသို့ ငှားရမ်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအား၊ ၎င်း၏ ထန်းတောကို မှတ်ပုံတင် ရေစက္ကူကြီ စာချုပ်ဖြင့်၊ ငှားရမ်းခြင်းမပြုရုံနှင့် ၎င်းသည် ထန်းတောငှားခအတွက် ကျသင့်သော ထန်းလျက်များကို မရနိုင်ဟု မဆိုသာချေ။

တဖန်၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် စွဲဆိုသော အမှုမှာ ကျောက်ဆည်ခရိုင်တွင်၊ တရားမချွေးများ ပိတ်ထားသဖြင့်၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ခြင်း မရှိဟု ဖော်ပြထားသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ ထန်းတောငှားခ

(၁)အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၇၇ ခု၊ ကာလ ကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၆၂၅။

၁၂ နှစ်အတွက်၊ ကျသင့်သည့်ထန်းလျက်ပိဿာချိန် ၃,၀၀၀ ကို ရရန် တရားစွဲဆိုသည်။ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ Schedule အပိုဒ် ၁၁၀ တွင်—

၁၉၆၅
ဦးအောင်လှ
နှင့်
ဦးကျော်ဝါ။

110. For arrears of rent	Three years	When the arrears become due."
--------------------------	-------------	-------------------------------

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထိုအပိုဒ်တွင်၊ ဖော်ပြထားသော “ကျန်ရှိသော ငှားရမ်းခ (arrears of rent) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရန်ကေရာအပွါရော(ပ်) နှင့် ဘော(ပ်)၊ ပါရှရီရာမူလူ ပါ အများ (၂) စီရင်ထိုးတွင်—

“In article 110 of Schedule II of the Limitation Act (XV of 1877), ‘arrears of rent’ means arrears of ascertained rent which the tenant is under obligation to pay, and which the landlord can claim, and, if necessary, sue for.”

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် ရရန်စွဲဆိုသော ထန်းတောငှားခမှာ၊ တနှစ်လျှင် ထန်းလျက်ပိဿာချိန် ၂၅၀ နှုန်းဖြင့် ၁၂ နှစ် အတွက်၊ ထန်းလျက်ပိဿာချိန် ၃,၀၀၀ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့်၊ အဆိုပါ ထန်းတောငှားခသည် (ascertained rent) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုမှတစ်ပါး၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် သာမန်အားဖြင့်၊ စည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေနောက်ဆက်တွဲ (schedule) အပိုဒ် ၁၁၀ အရ၊ ထန်းတောငှားခ ထန်းလျက်ပိဿာချိန်များကို ၃ နှစ် အတွက်သာ စွဲဆိုနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံက သောင်းကျန်းသူများကြောင့်၊ တရားမရုံးများ ၁၂ နှစ်ကျော် ပိတ်ထားသည်ကို အကြောင်း ပြု၍ ထန်းတောငှားခ ထန်းလျက်ပိဿာချိန် များကို၊ ၃ နှစ် အတွက်သာ စွဲဆိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ၁၂ နှစ် အတွက် စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်အချက်မှာ အယူခံတရားခံသည် အယူခံ တရားလိုအပေါ်၊ ထန်းတောငှားခ ထန်းလျက် များကို၊ ၃ နှစ်အတွက်သာ စွဲဆိုရန် ဖြစ်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် ၁၂ နှစ် အတွက် စွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်ပါသလား ဟူ၍ ဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံက၊ ဤအမှုကို စည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ (schedule) ၁၁၀ အရ၊ ၃ နှစ် အတွင်း စွဲဆိုရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ ၁၂ နှစ် ကျော်လွန်မှ ရုံးတင်တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပါလျက်၊ ထိုသို့ယူဆခြင်း မပြုသည်မှာ၊ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄

(၂) မဒရပ်စီရင်ထိုး အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၄၃ (ပရိဋ္ဌိကောင်စီ)။

၁၉၆၅
ဦးအောင်လှ
နှင့်
ဦးကျော်ဝ။

ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ မာရီနာန်နာ နှင့် ပါ ရူရီခရစ် (၆)
နာမာသီ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“Where the three years allowed by sections 6 and 8 of the Indian Limitation Act to an *ex-minor* to institute a suit expires on a day when the Court is closed, a suit filed by him on the re-opening day is, by virtue of section 4 of that Act, in time.

Section 4 of the Limitation Act does not extend the period of limitation. But it enables the plaintiff, by excluding the time during which the Court is closed, to institute his suit on the re-opening day and so to have the benefit of the three years period which the Act gives him for that purpose.”

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့်ပြင်၊ မာ(ဂ်)ဘူ(လ်)အဟာမက် ပါ အများ နှင့် ပရတတ်နာရီအန်ဆင်း (၄) စီရင်ထုံးတွင်လည်း—

“There is a marked difference between the language and effect of section 4 and section 14 of the Indian Limitation Act, 1908. Section 4 provides merely that if the prescribed time for a civil proceeding expires when the court is closed, it can be commenced on the day when the court (which means the proper court) re-opens, the section does not alter the period prescribed for the proceedings under section 14, and similar sections, certain periods are to be excluded in computing the prescribed period, the effect is that any day so excluded have to be added to what is primarily that prescribed period.”

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားချက်အရ၊ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ သည် စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ (schedule) အပိုဒ် ၁၁၀ တွင်၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ၃ နှစ်ကာလ အပိုင်း အခြားကို ပိုမိုတိုးချဲ့၍ ပြုလုပ်ခြင်း မရှိဟူ၍ ယူဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အယူခံတရားခံသည် အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ ၎င်း၏အမှုကို တရားမ ရုံးများ ပိတ်ထားသဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်သော်လည်း၊ တရားမရုံးများဖွင့်သည့် အခါတွင်၊ ၎င်းရရန်မှီသော ထန်းတောငှါးခ ထန်းလျက်ပိဿာချိန်များကို ၁၂ နှစ်

(၃) မဒရပ်စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၅၊ စာမျက်နှာ ၂၈၆။
(၄) အာလဟဘတ် စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၅၊ စာမျက်နှာ ၂၄၂၊ (ပရိမိုကောင်စီ)။

အတွက် တောင်းဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ ၃ နှစ်အတွက်သာ တောင်းဆို၍ တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့် ခွင့်ပြု၍၊ အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို စရိတ်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံ အား၊ ထန်းတောငှါးခ ၃ နှစ် အတွက်၊ ကျသင့်သည့် ထန်းလျက် ပိဿာချိန် ၇၅၀ ကိုဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ထန်းလျက်တပိဿာလျင်၊ တကျပ်နှုန်းဖြင့်၊ ထန်းလျက် ပိဿာချိန် ၇၅၀ အတွက် ကျသင့်ငွေ ၇၅၀ ကျပ်ကိုဖြစ်စေ၊ အချိုးကျစရိတ် (with proportionate costs) ဖြင့် ပေးစေရန်၊ ပြင်ဆင်၍ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေကြီးခမ္ဘာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၅
ဦးအောင်လှ
နှင့်
ဦးကျော်ဝ။

CIVIL REGULAR

Before U Kyaw Zan U, J.

STEEL BROTHERS AND Co. Ltd., (PLAINTIFF)

V.

Y. A. GANNY SONS AND TWO (DEFENDENTS).*

C.C.
1965

May 11.

Breach of contract—suit for refund of the contract price—jurisdiction to try the suit on account of the agreement between the parties—whether such agreement is against the public policy—under s. 23 or contrary to s. 28 of the Contract Act—Civil Procedure Code. O.49, R. 3.

The plaintiff sued the defendants for the refund of K 60,608'39 being loss suffered by the plaintiff as a result of the defendant's breach of contract. The contracts were signed in England by the plaintiff as buyer and in Rangoon by the defendants as sellers. It is alleged that as the defendants reside and carry on business in Rangoon the Chief Court has jurisdiction to try the suit. The defendants contend that in view of the clauses 26 and 27 of the contracts by which the parties agree that proceedings either legal or by arbitration are to be within exclusive jurisdiction of the Courts of England or arbitrators appointed in England, the Chief Court has no jurisdiction to entertain the suit.

Held : The law on the point is now well-settled in India as well as in Burma. When the English Court and this Court are competent to try the suit it is open to the parties to a contract to agree that dispute in respect thereof should be adjudicated upon by one of them and such agreement is perfectly legal and not contrary to s. 28 of the Contract Act nor is it against public policy under s. 23 of the said Act. The present case is not a case of absolute restriction but of partial restriction.

ဦးအိုင်အိုင် အိုင်စမိုလမ်ကော့ နှင့် အီဗရာဟင်ရန်းကုမ္ပဏီလီမိတက်။ 1962, B.L.R. 152 (C.C.) ; *The National Petroleum Company, Ltd. of Bombay v. Meghraj*, I.L.R. (1939) Nag. 614 ; *Continental Drug Co., Ltd., Bombay v. Chemoids and Industries Ltd., Calcutta*, A.I.R. (1955) Cal. 161 ; *Khandesh Lakshmvilas Mill Co. v. Vinavak Atmaram Kaurkar*, (1935) 156 I. C. 277 ; *Bhagat Ram and another v. Ramniwas and others*, A.I.R. (1949) Ajmer, 44 referred to.

Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass, I.L.R. (1945) 26 Lah. F.B. ; *T. Motandas and Co. v. L. Hakumat Rai and another*, A.I.R. (1955) J. and K. 26 ; *Hoosen Kasam Dada (India) Ltd., v. Motilal Padampat Sugar Mill Co., Ltd.*, A.I.R. (1954) Mad. 845 ; *The American International Underwriters (Burma) Ltd. v. U Maung San*, (1961) B.L.R. 41 H.C. ; *U Maung San v. The American*

* Civil Regular No. 116 of 1962.

C.C.
1965

International Underwriters (Burma) Ltd., Rangoon, (1962) B.L.R. 191 (C.C.) referred to and followed.

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.

Kidri Prasad and others v. K.R. Khosala, A.I.R. (1923) Lah. 425 ; Dwarka Rubber Works v. Chhotelal, A.I.R. (1956) Madhya Bharat 120 ; Radha Kishen v. Bombay Co., Ltd., A.I.R. (1943) Lah. 295, distinguished from.

Y.A. CONNY
SONS AND
TWO.

National Petroleum Co. Bombay v. F.X. Rebello, A.I.R. (1935) Nag. 48 ; Chittaranjan Guha and another v. Parul Rapi Nandi, A.I.R. (1946) Cal. 112 ; Mulji Tejsing v. Ransi Devrai, I.L.R. (1910) 34 Bom. 13, distinguished from.

Cargo Lately Laden on Board the Fehmarn (Owners) v. Fehmarn (Owners), (1958) I.W.L. 159, distinguished.

Held further : Under Order 49, Rule 3 of the Code of Civil Procedure the provisions of Order 7, Rule 10 is not made applicable to the Chief Court exercising its ordinary original jurisdiction.

Messrs Soorma and Boon for the plaintiff.

N. R. Burjorjee for the defendants Nos. 1 and 3.

Mr. Banerji for the defendant.

U KYAW ZAN U, J.—This is a “suit for the refund of K 60,608-39 being loss suffered by plaintiff as a result of defendants’ breach of contracts.”

According to the plaint the plaintiff-Company by three contracts marked A, B and C purchased from the defendants 200 tons of Expeller Sesamum Cakes c.i.f. Glasgow to be shipped from Burma freight being payable at destination and the defendants, who drew 98% of the contract price amounting to £4,629-6sh-9d. have not also paid the freight to the company amounting to £ 1,067-18sh-8d.

Clause 9 of the contracts reads as follows:

“ . . . Should the analysis show castorseed husk in excess of .005% Buyers shall be entitled to reject the parcel, in which case the contract shall be null and void for such quantity rejected. . . . ”

It is alleged in the plaint that since the cakes contained a percentage of castorseed husk above the permitted tolerance of .005% the contracts became null and void, so when the cakes were sold at the request of the defendants to outsiders the Company realized only £ 1,925-12s-5d.

Hence the suit for refund of the contract price paid less the amount realized on resale amounting to £ 4,545-12s-7d. equivalent to K 60,608-39 together with interest thereon at Court-rate from date of suit 10th December 1962 till realization. The causes of action for the suit are shown to have arisen on the dates the contracts were entered into. It is further alleged that as the defendants reside and carry on business in Rangoon this Court has jurisdiction to try the suit.

The defendants in their written statements contend that in view of Clauses 26 and 27 of the contracts which are reproduced below this Court has no jurisdiction to entertain the suit which is not maintainable and in any event premature.

They also contend that the suit is not maintainable as it infringes the provisions of the Foreign Exchange Control Regulations. The correctness of the figure (£ 1,067-18s-8d) relating to freight and the liability to pay the same are not admitted by the defendants, who also contend that they are not aware of any request being made by them for resale, and accordingly they are not bound by it and without prejudice they submit that even if the cakes were resold they were resold at a very much lower price than their actual value. They further submit that out of 200 tons of cakes, 100 tons were actually purchased direct from the Company's godowns at Rangoon through the Company's brokers and loaded and shipped to the Company in the United Kingdom while the other 100 tons were purchased through the said brokers and as such the Company well knew what quality it wanted.

The relevant clauses of the contracts mentioned above are these:

"26. *Domicile*.—Buyers and Sellers agree that, for the purpose of proceedings either legal or by arbitration, this Contract shall be deemed to have been made in England, and to be performed there, any correspondence in reference to the offer, the acceptance, the place of payment, or otherwise

C.C.
1965

STEEL BROTHERS AND
CO., LTD.
v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.

Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

notwithstanding, and the Courts of England or arbitrators appointed in England, as the case may be, shall except for the purpose of enforcing any award made in pursuance of the arbitration clause hereof, have exclusive jurisdiction over all disputes which may arise under this Contract. Such disputes shall be settled according to the law of England, whatever the domicile, residence or place of business of the parties to this Contract may be or become. Any party to this Contract residing or carrying on business elsewhere than in England or Wales, shall for the purpose of proceedings at law or in arbitration be considered as ordinarily resident or carrying on business at the offices of the London Cattle Food Trade Association (Incorporated), and if in Scotland, he shall be held to have prorogated jurisdiction against himself to the English Courts; or if in Ireland to have submitted to the jurisdiction, and to be bound by decision of the English Courts. The service of proceedings upon any such party by leaving the same at the office of the London Cattle Food Trade Association (Incorporated), together with the posting of a copy of such proceedings to his address abroad, or in Scotland ~~or in Ireland~~, shall be deemed good service, any rule of law or equity to the contrary notwithstanding.

27. *Arbitration.*—Any dispute on this Contract to be settled by arbitration in London, in accordance with the Rules and Regulations of the London Cattle Food Trade Association (Inc), which are endorsed hereon, and are deemed to form part of this Contract.”

On the pleadings the following issues were settled:

1. Has this Court no jurisdiction to try this suit by virtue of clause 26 of the Contract marked “ A ” and attached to the plaint as contended by the 1st, 2nd and 4th defendants?
2. Did the 200 tons of Expeller Sesamum Cake contain a percentage of castorseed husk above the permitted tolerance of .005% as alleged in paragraph 10 of the plaint?

And if so, did the suit contracts become null and void as alleged in paragraph 8 of the plaint?

3. Were the 200 tons of Expeller Sesamum Cake resold at the request of the 1st defendant as stated in paragraph 12 of the plaint?

And if so, did the plaintiffs suffer loss to the extent of £ 4,545-12sh-7d as stated in paragraph 12 and 13 of the plaint?

4. Did the 1st defendant being new to the business entrust the entire purchase of the Expeller Sesamum oil cakes to the plaintiffs' office at Rangoon, which knew the quality required by its main office in London as alleged in paragraph 6 of the written statement of the 1st defendant?

And if so, what is the legal effect?

5. Does the claim for freight infringe the provisions of the Foreign Exchange Regulations Act?

And if so, what is the legal effect?

6. To what relief or reliefs are the plaintiffs entitled?

Reading the pleadings it is clear that disputes do not only relate to the excess percentage of castorseed husk but also to the alleged infringement of the Foreign Exchange Control Regulations, the amount of freight payable and liability to pay the same besides the question of resale of the cakes by the company at the alleged request of the defendants. Under clause 9 of the contracts the contracts shall be null and void only if the analysis shows that castorseed husk is in excess of .005%. The other disputes in the suit are not covered by this clause. Hence the contracts *cannot* be said to be null and void in entirety and under Clause 27 of the contracts "any dispute" is to be settled by arbitration in London but in spite of this clause legal proceedings have now been taken to recover not only the refund of the contract price but also the freight paid less the amount realized on resale. Hence the first issue

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.

Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
Co., LTD.

v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

on law which goes to the root of the suit becomes relevant and the learned Advocates for the parties took up this issue as a preliminary issue for arguments. Evidence might have been necessary on Issue No. 2 to come to a finding whether the contracts have become null and void but in view of the other disputes involved in the suit, *e.g.* Issue No. 5 for which no oral evidence is required as the Company has admittedly taken into account the amount of the freight claimed in its pleadings the arguments were heard on this 1st issue. The causes of actions for the suit are shown to have been arisen on the dates of the contracts on which the suit is indisputably based or founded. The denial of the 1st defendant in paragraph 13 and the 2nd and 3rd defendants in paragraph 5 of their written statements to the plea of the company in paragraph 11 of its plaint that the contracts have become null and void is *ipso facto* a dispute between the parties whether the contracts are null and void.

It is not disputed that the contracts were signed in England by the company as buyers and in Rangoon by the defendants as sellers. Under section 9 of the Code of Civil Procedure :

“The Courts shall (subject to the provisions herein contained) have jurisdiction to try all suits of a civil nature excepting suits of which their cognizance is either expressly or impliedly barred.”

and section 20 of the said Code says :

“Subject to the limitations aforesaid, every suit shall be instituted in a Court within the local limits of whose jurisdiction—

- (a) the defendant, or each of the defendants.
at the time of the commencement of the suit,

actually and voluntarily resides, or carries on business, or personally works for gain; or

- (b)
 (c) the cause of action, wholly or in part arises."

C.C.
1965

STEEL BROTHERS AND CO., LTD.
 v.
 Y.A. GANNY SONS AND TWO.

Since the defendants at the time of the contracts actually and voluntarily resided, or carried on business, or personally worked for gain in Rangoon as they are doing now and the contracts were signed in England and in Rangoon the parties and especially the company must be fully aware that this Court would also have jurisdiction to try the suit or else it would not have put in the words—

"Any party to this contract residing or carrying on business elsewhere than in England or Wales, shall for the purpose of proceedings at law or in arbitration be considered as ordinarily resident or carrying on business at the offices of the London Cattle Food Trade Association (Incorporated), and if in Scotland, he shall be held to have prorogated jurisdiction against himself to the English Course; or if in Ireland to have submitted to the jurisdiction, and to be bound by the decision of the English Courts. The service of proceedings upon any such party by leaving the same at the office of the London Cattle Food Trade Association (Incorporated), together with the posting of a copy of such proceedings to his address abroad, or in Scotland or in Ireland, shall be deemed good service, any rule of law or equity to the contrary notwithstanding."

in Clause 26 of the contracts. In any event section 20 of the Code of Civil Procedure does not apply to the Chief Court in the exercise of its original civil jurisdiction. *Vide* section 120 of the said Code Residential Qualification is not required for trial in the Chief Court nor is it necessary that cause of action should arise in Rangoon. The learned Advocates for the parties agree that the Court in England as well as the Court in Burma has jurisdiction as ordinary tribunals to try the suit in the usual way. Clause 26 of the contracts however takes away the jurisdiction of the

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.

Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

Burmese Court to try the suit. The point for determination therefore is when two Courts have jurisdiction to try a suit can the jurisdiction of one Court be ousted by agreement of the parties? The authorities are in favour of the view that they can. The concensus of opinion of the Courts in Burma as well as in India is that when two Courts have jurisdiction to try a suit the parties by agreement can choose the forum. The choice of a forum in such a case is left open to the parties by agreement which is not considered illegal.

Mr. Soorma the learned Counsel for the company relies upon section 28 of the Contract Act which says:

“28. Every agreement by which any party thereto is restricted absolutely from enforcing his rights under or in respect of any contract, by the usual legal proceedings in the ordinary tribunals, or which limits the time within which he may thus enforce his rights, is void to that extent.”

What he wants to say now is that Clause 26 of the Contracts is illegal and void. When the company has solemnly agreed to do a thing with its eyes open it is rather astounding that it should dishonour such an agreement and say it is illegal and void. A provision in the contract which enables either party to settle a dispute under the contract by instituting a suit in England cannot by any stretch of imagination be interpreted to restrict absolutely the right of a party to enforce the contract by the usual legal proceedings in the ordinary tribunals. There is nothing unfair about it. The parties were not desirous of litigating claims against each other at various places, and for that purpose they made it as one of the essential terms of their contracts that all claims should be settled at one place. They agreed to this term with the full knowledge of the inconvenience to which they might be put in consequence of this term. If the claim in suit had arisen on account of any unforeseen circumstances which was not

in the contemplation of the parties, it would have been another matter. In so far as the claim in suit was *within the contemplation of the parties* this term cannot be lightly overturned. Section 28 of the Contract Act applies only to cases where the agreement absolutely restricts from enforcing the rights under or in respect of any contracts, by the usual legal proceedings in the ordinary tribunals as in the case of ဦးအိုင်အေး၊ အိုင်စမိုလမ်စကဂျာ နှင့်အိဗဆုဟင်ရန်းကုမ္ပဏီ လီမိတက် (1) where the term of the contract said that all disputes which might *arise* out of the contract or in connection with it *should* be submitted to the Foreign Trade Arbitration Commission at the Chamber of Commerce of the USSR, Moscow for its decision without any recourse to legal proceedings. In the instant case the agreement of the parties in Clause 26 of the contracts only partially restricts from enforcing the rights for it permits recourse to legal proceedings in the English Court.

The learned Counsel for the company relied upon *Kidri Prasad and others v. K. R. Khosala* (2) where previous decisions of the other High Courts were not even mentioned or discussed and upon *Dwarka Rubber Works v. Chhotelal* (3) to support his contention that the contracts are null and void inasmuch as they give "exclusive jurisdiction" to English Court. In the former case the plaintiff who was from SIMLA made a contract with the defendants of Ferozepur and the contract was signed at AMBALA. The defendants pleaded the Court at SIMLA where the suit was filed had no jurisdiction to try the suit because according to Clause 15 of the contract the Court at FEROPUR alone was given jurisdiction to try cases between the parties. It was held without, I should say, any discussion that litigants cannot by agreement *inter se* divest a Court of its inherent jurisdiction over the subject-matter of a

C.C.
1965STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.
v.
Y. A. GANNY
SONS AND
TWO.

(1) B.L.R. (1962) 152 (CC).

(2) A.I.R. (1923) Lah. 425.

(3) A.I.R. (1956) Madhya Bharat 120.

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.
v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

suit any more than they can confer jurisdiction on it by consent where it has none and this decision was relied upon in *Radha Kishen v. Bombay Company, Ltd.* (4) where the contract having been made in AMRITSAR the arbitration clause in the contract provided that any proceedings for the filing of the award or any suit arising under the contract should be taken or brought in a competent Court of law at KARACHI. These two Lahore cases, I find, were overruled by the Full Bench of the Lahore High Court not very long ago in *Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass* (5) where it was held that an agreement between parties to a contract to the effect that a suit concerning their disputes arising on the basis of that contract would be instituted in one of the two competent Courts having territorial jurisdiction over the subject-matter of the suit is a valid and an enforceable agreement and is not void under section 28 of the Contract Act, which makes void only those agreements which absolutely restrict a party to a contract from enforcing the rights under the contract in ordinary tribunals. I am in entire agreement with the interpretation put by the Full Bench that section 28 of the Contract Act prevents parties from divesting Courts of their inherent jurisdiction, but it does not in any way vitiate an agreement between the parties by which a party who has the choice of the forum agrees to a limitation of that choice. In that case the contract was entered into at Lahore and the defendants carried on business at Karachi which is in another province. There was no dispute that the suit could be instituted within the territorial limits of the Courts at Karachi as well as at Lahore. The agreement between the parties was any suit arising out of the contract would be instituted at Karachi but the suit was filed at Lahore. The doctrine of conferring or depriving jurisdiction by consent only applies to cases of inherent

(4) A.I.R. (1943) Lah. 295.

(5) I.L.R. (1945) 26 Lah. 281. (F.B.)

jurisdiction of a Court but the question of territorial jurisdiction of a Court is not a question of inherent jurisdiction. In the instant case both the Courts in England and in Burma are competent Courts and there is no defect in their inherent jurisdiction.

In *Dwarka Rubber Works v. Chhotelal (supra)* relied upon by the learned Counsel for the company the decision was based not on section 28 of the Contract Act but on section 23 of the said Act read with section 20 of the Code of Civil Procedure. Section 23 of the Contract Act says consideration or object of an agreement is lawful, unless it is forbidden by law or is of such a nature that, if permitted, it would defeat the provisions of any law and it was held in that case that although an agreement confining the parties to have recourse to only one of the several competent Courts may not be within the mischief of the Contract Act, yet, it is of such a nature that if permitted, it defeats the provisions of law under section 20 of the Code of Civil Procedure which, as pointed out above, does not apply to this Court. The agreement between the parties was that all disputes between them would be settled at Kanpore and that Kanpore Court alone had jurisdiction but contrary to the agreement the suit was filed in the Court at Gwalior. Reliance was placed on *Radha Kishen v. Bombay Company, Ltd. (supra)*. The judgment expressed that if an agreement purports to oust the jurisdiction of the Court in any way, it is to that extent held contrary to public policy and invalid under section 23 of the Contract Act. This authority based on the overruled decision of the Lahore High Court cannot be considered as good authority. It also relied upon *National Petroleum Co. Bombay v. F. X. Rebello* (6) of the Nagpur High Court and *Chittaranjan Guha and another v. Parul Rani Nandi* (7) of the Calcutta High Court but they were not followed

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.

v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

(6) A.I.R. (1935) Nag. 48.

(7) A.I.R. (1946) Cal. 112.

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
Co., LTD.
v.

Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

by the same High Courts in their later cases. *The National Petroleum Company Ltd, of Bombay v. Meghraj* (8) of the Nagpur High Court and *Continental Drug Co., Ltd., Bombay v. Chemoids and Industries Ltd. Calcutta* (9) of the Calcutta High Court. In *The National Petroleum Company, Ltd. of Bombay v. Meghraj (supra)* Pollock, J., said where two Courts had jurisdiction to try a case, he was unable to see anything contrary to public policy in an agreement between parties that disputes between them should be tried at one place rather than at another. On this point it is enlightening to read what Mehr Chand Mohajan, J., said in the Full Bench case of *Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass (supra)*. The learned Judge observed: "There is nothing against public policy in an agreement arrived at between the parties that where several Courts have territorial jurisdiction to hear a case they may limit their choice to one of those Courts. So long as the case is heard by a competent Court which has jurisdiction in every way to hear it, there is nothing in the public policy which dictates that, because other Courts can also hear the same and because they cannot hear it in view of the agreement, that is a matter against public policy." I should say it is not surprising that a well-known company like the plaintiff-company which has agents or branches all over the country at the time if not in many parts of the world should enter into contracts that disputes should be tried at one place.

Mr. Soorma, the learned Counsel for the company referred me to *Mulji Tejsing v. Ransi Devraj* (10), a very old case which, I find, has no application here. It was a case where the stipulation was to decide all disputes which might arise under the contracts by the Sub-Committee of the Bombay United Rice Merchants Association to the exclusion of the Court. The parties were precluded from

(8) I.L.R. (1939) Nag. 641.

(9) A.I.R. (1955) Cal. 161.

(10) I.L.R. (1910) 34 Ban. 13.

suing at law at all events until they had exhausted the remedies provided by the Rules of the Association. It was a case of absolute restriction from enforcing the rights by the usual legal proceedings in the ordinary tribunals. Undoubtedly the agreement was in contravention of the provisions of section 28 of the Contract Act. The Sub-Committee was the exclusive authority and it was rightly held that it went beyond the principle. In a later case of the same High Court (Bombay) *Khandesh Lakshmivilas Mill Co. v. Vinayak Atmaram Kapurkar* (11) however, Broomfield, J. said that section 28 of the Contract Act did not prohibit the parties to a contract from selecting one of two competent tribunals for the disposal of their dispute.

The learned Counsel for the company tried to get support from *Cargo Lately Laden on Board the Fehmarn (Owners) v. Fehmarn (Owners)* (12) which is an English case. There was a term of the bill of lading that all claims and disputes arising thereunder "shall be judged in the U.S.S.R." I do not consider that this case decided under the Administration of Justice Act, 1956, which is a special enactment that has no application to Burma giving jurisdiction to the Court of Admiralty in England is helpful at all to the company. It appears it is a case of the Judge exercising his discretion under the Act.

The law on the point is now well-settled in India as well as, I should say, in our country. When both the English Court and this Court *are* competent to try the suit it is open to the parties to a contract to agree that disputes in respect thereof should be adjudicated upon by one of them and such agreement is perfectly legal and not contrary to section 28 of the Contract Act nor is it against public policy under section 23 of the said Act. The present case is not a case of absolute restriction but of

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
Co., LTD.
v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

(11) (1936) 156 I.C. 277.

(12) (1958) I.W.L.R. 159.

C.C.
1965
STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.
v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

partial restriction. See also *T. Motandas and Co. v. L. Hakumat Rai and another* (13) and *Hoosen Kasam Dada (India) Ltd. v. Motilal Padampat Sugar Mills Co., Ltd.* (14). In Burma we have also an authority on this point in *The American International Underwriters (Burma) Ltd. v. U Maung San* (15) where the agreement between the parties was that in the event of any claim the same should be settled and paid in Rangoon and the entire cause of action should be deemed to arise in Rangoon and further all legal proceedings should be instituted in a competent Court in the City of Rangoon only. The proposals for the insurance were made in Bassein and the suit was instituted there. It was pointed out in that case that "even if part of the cause of action did arise within Bassein District, the jurisdiction of the District Court of Bassein to entertain the claim was ousted by consent of the parties. On appeal [*U Maung San v. The American International Underwriters (Burma) Ltd. Rangoon* (16)] it was decided very recently that the agreement was not invalid as it did not contravene section 28 of the Contract Act. The Bench relied upon *Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass* (5) (*supra*) which was a Full Bench decision of the Lahore High Court which I have discussed above in preference to the decision of the Calcutta High Court in *Chittaranjan Guha v. Parul Rani Nandi* (*supra*) which as pointed out above was not followed by the same High Court in its subsequent cases.

Lastly, the learned Counsel for the company argued that even if these authorities which I have relied upon above are the correct interpretations of the law still they are distinguishable as the two Courts which have jurisdiction to try the suit are not from the same country and accordingly they should not be held to be applicable but he could not cite any authority to support his contention. The learned Advocates for the defendants then referred

(13) A.I.R. (1959) J. and K. 26.

(14) A.I.R. (1954) Mad. 845.

(15) (1961) B.L.R. 41.(H.C.)

(16) (1962) B.L.R. 191. (C.C.)

to me *Bhagat Ram and another v. Ramniwas and others* (17) which was relied upon in *The American International Underwriters (Burma) Ltd. v. U Maung San (supra)* and submitted that the fact that the Court where the suit is agreed to be filed in situated in the foreign land is immaterial. In the case referred to the suit was filed in Beawar within British India though the agreement between the parties to the contract was that the suit would be filed in the Court of Kishengarh which was outside British India. I am of the opinion that the principle underlying the authorities I have relied upon apply equally to the present case. Section 28 of the Contract Act does not make any distinction. The Act may not be exhaustive and a particular point not specifically dealt with must be governed upon general principles. It is not necessary that every order of a Court should be supported by a specific statutory provision and when there is neither provision nor prohibition it has to be guided by ordinary principles of common sense, justice, equity and good conscience. Since the laws are general rules, they cannot regulate for all time to come so as to make express provisions against all the cases that may possibly happen. The inherent power of the Court to act *Ex Debito Justitiae* is expressly recognized in section 151 of the Code of Civil Procedure.

Now for all the reasons given above I must hold that this Court sitting as it is in the exercise of its original civil jurisdiction has no jurisdiction to try the present suit, and under Order 7, Rule 10 of the Code of Civil Procedure the plaint must be returned to be presented to the Court in England in which the suit should have been instituted. The learned Counsel for the company rightly and quite frankly pointed out that if the Court holds that it has no jurisdiction there is no alternative but to dismiss the suit

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
CO., LTD.
v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

C.C.
1965

STEEL BRO-
THERS AND
Co., LTD.

v.
Y.A. GANNY
SONS AND
TWO.

without returning the plaint as the English Court will not accept the plaint without payment of English court-fee in English currency. I also find that under Order 49, Rule 3 of the Code of Civil Procedure the provisions of Order 7, Rule 10 is not made applicable to this Court exercising its ordinary original civil jurisdiction.

In the result the suit is dismissed for want of jurisdiction with costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Kyaw Zan U, J.

U AYE MAUNG (APPLICANT)

v.

DAW AYE AYE SHWE (RESPONDENT).*

C.C.
1965

May 11.

Guardian and Wards Act—S. 25 application for the return of his two minor daughters to his custody.

Held ; The paramount consideration in the matter of custody of a minor of tender years is the interest of the child, rather than the rights of the parents.

Maung Aung Khin v. Ma Shwe Hla, (1958) B.L.R. 311 H.C., referred to and followed.

Held further : When the applicant has many other wives and children and is practising some supernatural feats as a bigot accompanied by ill-treatment of the respondent with an inclination to rape young girls, he could not be considered to be a fit man to have the custody of the children.

Khin Maung Yoe for the applicant.

Sein Hla for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application under section 25 of the Guardians and Wards Act by the father for the return of his two daughters, aged about 5 years and 4 years to his custody. In my order dated 26th September 1964 I have held that he as guardian within the meaning of section 25 could apply to the Court for the return of the children to his custody. The parties agreed to argue the case on pleadings and affidavits filed by them without adducing oral evidence for the disposal of the case and I have heard the arguments of their learned Advocates.

The parties who are Burmese Buddhists were married in November 1957 and according to the applicant the respondent (wife) had previously left him not less than six times but on 22nd February 1961 she promised in writing before the witnesses not to repeat and made an

* Civil Mis. No. 49 of 1964.

C.C.
1965
U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
AYE SHWE.

admission that the children were rightly in the custody of the applicant. She further promised not to call away the children again or claim maintenance for them or for herself. She stated that she could not show any cause for leaving him except her own anger. The applicant alleged that subsequent to her promise in writing she had left him twice but on the third occasion when she again left him taking away the children on 30th August 1962 he asked for the return of the elder child who was allowed to return to him on 18th December 1962 and later with her own consent the younger child was allowed to live with him. The applicant stated that the respondent had often returned to him and after she had lived for 51 days with him and the children within the space of about ten months finally left him on 31st October 1963 taking away the children without his knowledge. He said the respondent was not in a position to maintain the children and had applied for maintenance in the Court of the 5th Additional Magistrate of Rangoon in Criminal Miscellaneous Case No. 19 of 1964 which is still pending.

Ma Ya deposed in her affidavit that the two children had lived with the applicant happily for about a year in 1962 and that the respondent herself had spent her nights often with them until she left him finally on 30th October 1963. These are the essential facts placed before the Court by the applicant.

The respondent in her affidavit deposed that the applicant is a much married man and indulges in black magic in which she was forced to take part against her wish or play as a medium. To support her affidavit she has filed a book written by him. So far as she knows he has taken six other women whom she has named as his wives. His own book testified to the truth of her statements. She said she had left him only twice as she was driven out and had suffered his ill-treatments. The two witnesses who signed on her promise in writing are his

own employees. According to her she was forced to sign and put her thumb impression on the deed. She denied that she allowed the elder child to return to him. She said the child was secretly taken away by him from her relatives when she herself was away for a day in Pegu to attend the funeral of her aunt. She accused the applicant of asking for the hand of her younger cousin Ma Win Kyi for marriage and when he was refused she was beaten. On the following day she took the children and left him to live with her parents. She fears that her children will be ill-treated by his wives and other children if they are given back to him. She has deposed in her affidavit that the applicant was arrested under section 5 of the Public Order Preservation Act for writing and publishing the book which contains wrong doctrines and untruths. Her mother Daw Shwe filed an affidavit to support her statement that the applicant secretly took away the elder child and that he forced Ma Win Kyi to be his wife. The mother also protests against the giving of the children to the applicant whom she said was a much married man and a bigot. The respondent's cousin Maung Tin Hla also deposed that the elder child was secretly taken away from his house by the applicant when he was at the back of the house. Ma Win Kyi a girl of 16 years of age deposed when the respondent went to Pegu to attend the funeral the two children were left in Maung Tin Hla's house and when she was making coffee for the children Maung Tin Hla was with the younger child at the back of the house while the applicant's car was seen taking away the elder child, and some days later when she went to the applicant's house to render help to the respondent as her children were said to be ill she found the children were in perfect health and learnt that she was never sent for by the respondent and on that day at about 5 p.m. the applicant attempted to rape her but she managed to escape and hide in Shwe-Bon Pwint Paya in Pazundaung. Ma Ya again

C.C.
1965

U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
AYE SHWE.

C.C.
1965
U AYE
MAUNG
v.
DAW AYE
AYE SHWE.

filed an affidavit to say that her husband is the agent of the applicant. Unlike her first affidavit she gave more details in this second affidavit. It will be seen that she did not say much in support of the applicant. She deposed that she had personal knowledge of what she said in her first affidavit. She said it was the applicant who told her what to say. She deposed that she knows the applicant has other wives and children and that he is in the habit of travelling to places in the districts as shown in the letter written by his manager to the Advocate in connection with the maintenance proceedings against him in Court and which is filed in the record.

Now reading these affidavits and other connected papers I find there is nothing against the character of the respondent. The allegations made against the applicant were never rebutted. His application stands on his own affidavit alone. When he has many other wives and children and is practising some supernatural feats as a bigot accompanied by ill-treatments of the respondent with an inclination to rape young girls, I cannot for a moment consider that he is a fit man to have the custody of the children. His character as disclosed in the affidavits does not warrant that the welfare of the children will be best served if he is given the custody of the children. The paramount consideration in the matter of custody of a minor of tender years is the interest of the child, rather than the rights of the parents. *Maung Aung Khin v. Ma Saw Hla* (1). When the father is in the habit of going out on business to the districts it will be a sad affair to leave behind the children with his other wives and step-brothers and sisters. However well looked after they may be by them it is the constant warmth, love and affection of the parents they need especially when they are too young. The learned Advocate for the applicant submitted that the elder child has now reached her school going age and

it will be in her interest to be with the father. It must be remembered that she is still in her infancy and it will not be a burden on the mother to send her to school as she will be attending only her kindergarten class. The decision depends upon the facts and circumstances of each case. Under the facts and circumstances obtaining in this case, I must hold that the applicant is unfit to get the custody of the children. The application is therefore dismissed. Advocate's fee five gold mohurs.

C.C.
1965

U AYE
MAUNG

•
DAW AYE
AYE SHWE.

တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက် တာမောင်မောင်ရွှေတွင်

ကိုဘာဘူ ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ကိုကျင်သိန်း (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အရေးကြီးသောပြဿနာတရပ်ကို အယူခံ အဆင့်တွင်မှစတင်၍ ထုတ်ဖော်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ပြုသင့်မပြုသင့်။

လျှောက်သူများအပေါ် လျှောက်ခံရသူက ထုတ်ချေးသော ငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်ကိုပြန်ရလို့မဖြစ် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ လျှောက်သူများက ငွေများကို ချေးယူခြင်းမရှိခဲ့ဟု ထုချေသည်။ အမှုကို စစ်ဆေးပြီးနောက် ခရိုင်တရားမရုံးက တောင်းခံသော ဒီကရီကိုချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ ထိုစီရင်ချက် နှင့် ဒီကရီထိုက်မကျေနပ်သဖြင့် ပဌမ အယူခံမှုနှင့်လှုပ်ရာ ထိုအမှုတွင်လည်း ၎င်းဘို့ပင် ရှုံးနိမ့် ခဲ့ကြပြန်သည်။ ပဌမအယူခံမှုတွင် လျှောက်ခံရသူနှင့် ညီအစ်ကိုမောင်နှမတို့သည် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် တရားစွဲဆိုလျှင် အစုစပ်အနေနှင့်ဖြစ်စေ၊ အစုစပ်ပါဝင်သူများ အားလုံးပေါင်းစပ်၍ဖြစ်စေ စွဲဆိုရပါမည်။ ထိုသို့တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုခဲ့သည့်အတွက်၊ အမှုသည် တရားမဝင်တော့ပါဟု လျှောက်သူများက လျှောက်လဲတင်ပြခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံမှုကို ကြားနာ သောအခါ၌ ထိုအချက်ကိုအသစ်ထုတ်ဖော်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်တော်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤကဲ့သို့ အရေးကြီးသောပြဿနာတရပ်ကို အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်၍ ထုတ်ဖော်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အခြေခံဖြစ်သော အကြောင်းအချက်များသည် ခိုင်လုံပြည့်စုံ ရမည်။ ထင်ထင်ရှားရှား ဝန်ခံထားပြီးသော်၎င်း ဖြစ်ရမည်။ သို့မဟုတ် အငြင်းမပွားနိုင်သော အကြောင်းအချက်အရ အဖြေတခုထဲသာ ထွက်သည့် အခြေ၌တည်ရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမျိုးမျိုးအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူနိုင်သည့်အကြောင်းအချက်များ ဖြစ်နေလျှင် ထိုအကြောင်းအချက် များမှပေါ်ပေါက်လာသော ဥပဒေပြဿနာကို အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်ထုတ်ဖော်စစ်ဆေး ရန်မဖြစ်နိုင်။

ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်လျှင် တဘက်အမှုသည်များတွင် နှစ်နာမည်ဖြစ်သည်။ တရား စီရင်ရေး၏ အနှစ်သာရ တရပ်မှ ရုံးရွှေ့မှောက်သို့ရောက်လာကြသော နှစ်ဖက်နှစ်ချက်အမှုများကို

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၉။

† ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ ရန်ကုန်မြို့၊ တရား ရုံးချုပ်၏တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၁၉/၆၃ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ဒီကရီထိုက်မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ခွင့်ရရန်လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

ပြည်စုံစားကြားနာရသည်။ တယောက်ကပြောရုံမျှနှင့် ၎င်း၏ပြောဆိုချက်တို့ကို လက်ခံကာဆုံးဖြတ်ရသည်မဟုတ်။ တဖက်ကိုလည်း ချေပခွင့်နှင့်ပြောဆိုရန်ရှိသည်တို့ကိုခွင့်ပြုရလေသည်။

၁၉၆၅
ကိုဘာဘူ ပါ ၂
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးထွန်းတင်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘီ၊ ကေ၊ ဆင်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။လျှောက်ထား သူများအပေါ် လျှောက်ထားခံရသူကိုကျင်သိန်းက ဖျာပုံခရိုင်တရားမရုံးတွင် ထုတ်ချေးထားသောငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ်ကို ပြန်ရယူခြင်း တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ထိုငွေများကို ၃,၀၀၀ ကျပ်နှစ်လီ၊ ၁,၀၀၀ ကျပ်ဘလီထုတ်ချေးခဲ့သည်။ မူလကအပေါင်သဘောဖြင့်စာချုပ်များကို ရယူခဲ့သော်လည်း၊ ထိုအပေါင် အခွင့်အရေးများကို စွန့်လွှတ်ကာ ချေးငွေပြန်ရယူလိုမှုဖြင့်သာ စွဲဆိုပါသည်ဟူ၍လည်း ကိုကျင်သိန်းက အဆိုလွှာတွင် မြက်ဟခဲ့သည်။ လျှောက်ထားသူများတို့သည် တရားခံများအဖြစ်ဖြင့် ထိုအမှုကို ခုခံရာ၌ငွေများကို ချေးယူခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ တကြိမ်တခါတွင်ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်ထုတ်ချေးရန် အဘက်တရားလိနှင့်စကားပြောဆိုခဲ့ဘူးပါသည်။ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့မှာ အချင်းချင်းဖြစ်ကြ၍ ယုံကြည်သဖြင့် စာချုပ်နှင့် ဂရုတို့ကို တရားလိုအား ပေးအပ်ထားကြပါသည်။ သို့ရာတွင် တရားလို ကိုကျင်သိန်းမှာ ငွေချေးရန် ဥပဒေအရ လိုင်စင်ရှိသူမဟုတ်သောကြောင့် သဘောတူထားကြသည့်အတိုင်း၊ ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် ချေးငှားယူငင်ခြင်းမပြုလုပ်နိုင်ကြတော့ပါ။ ထိုအကြိမ်၌ပင် ချေးငှားယူငင်ခြင်းမပြုနိုင်သောကြောင့်နောင်အလီလီ ချေးငှားယူပြန်သည် ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်ပါဟူ၍ ထုချေငြင်းကွယ်ကြသည်။

အမှုကို စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ကိုကျင်သိန်း စွဲဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆကာ ၎င်းတောင်းခံသော ဒီကရီကို ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

ထိုစီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ပထမအယူခံမှု ဖွင့်လှစ်၍ လျှောက်ထားသူများက လာခရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအမှုတွင်လည်း ၎င်းတို့ပင်ရုံးနှိမ်ခဲ့ကြပြန်သည်။ ထိုပဌမအယူခံမှုကို စစ်ဆေးစီရင်သော ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၏ ရွှေမှောက်တွင် လျှောက်ထားသူများက ကိုကျင်သိန်းသည် ငွေများကို တဦးတည်း ပိုင်ဆိုင်သည်မဟုတ်၊ ၎င်းတို့၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမများသည် အစုစပ်ပါဘနာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအစုစပ်လုပ်ငန်းသည် မှတ်ပုံတင် ထားရှိခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အစုစပ်လုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၉ အရ၊ တရားစွဲဆိုခွင့် မရှိပါဟု အယူခံတွင် အကြောင်းပြသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ လျှောက်ထားသူများ၏ပညာရှိ

၁၉၆၅
ကိုဘာဘူ ပါ
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းတင်က အစုစပ်လုပ်ငန်း အက်ဥပဒေသည်၊ အမှုဖြစ်ပွားရာ ဖျာပုံ ခရိုင်တွင် အတည်မဖြစ်သေးသဖြင့်၊ အယူခံ အကြောင်းပြချက်ကို စွန့်လွှတ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ထိုသို့ စွန့်လွှတ်သော်လည်း၊ ကိုကျင်သိန်းနှင့် ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့သည် အစုစပ် လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် တရားစွဲဆိုလျှင် အစုစပ်အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အစုစပ် ပါဝင်သူများ အားလုံးပေါင်းစပ်၍ဖြစ်စေ စွဲဆိုရပါမည်။ ထိုသို့ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုခဲ့သည့်အတွက်၊ အမှုသည် တရားမဝင်တော့ပါဟု လျှောက်လဲ တင်ပြခဲ့သည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းက၊ စီရင်ချက်များကို ကိုးကား၍ လျှောက်ထားသူ (မူလမှု တရားခံ) များသည်၊ ချေလွှာတွင် ထိုသို့မြှောက်ဆို ခဲ့ကြခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကိုကျင်သိန်းနှင့် ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့သည် အစုစပ်ပါဝင် သူများအဖြစ်၊ ငွေကို ထုတ်ချေးသလောဟူသည့် ပြဿနာ မပေါ်ခဲ့၊ ကောက်ချက် ထုတ်ခြင်း၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးခြင်းစသည်တို့ မပြုခဲ့ဘဲ၊ မူလရုံး၏ တွေ့ရှိဆုံးဖြတ် ချက်သည်မရှိခဲ့၊ ထို့ကြောင့် ပဌမ အယူခံမှုကို ကြားနာသော အခါ၌၊ ထိုအချက်ကို အသစ်ဖော်ထုတ်၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်တော့ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ လျှောက် ထားသူများ ဘက်ကမူ၊ ကိုကျင်သိန်းကိုယ်တိုင် မူလရုံး၌ ပြန်လှန်စစ်ဆေး မေးမြန်း ရာတွင် ၎င်းနှင့် ညီအစ်ကို မောင်နှမများသည် အလုပ်အကိုင်များကို အတူတကွ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းကပင် ခေါင်းဆောင်၍ လုပ်ကိုင်ပါသည်။ ထုတ်ချေး လိုက်သော ငွေများမှာ ၎င်းတို့၏ အစုစပ်ပိုင်သည့် ငွေများဖြစ်ပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုချက်တို့ကို အားကိုးသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်တို့အရ၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့ သည်၊ အစုစပ် ပါဝင်သူများ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း၊ ထိုသို့ထင်ရှားကြောင်းကို ပဌမအယူခံရုံးက တွေ့ရှိပြီးသျှင် အပုဂံအားလုံး ပေါင်းစပ်၍ တရားလို ပြုလုပ်ကာ၊ အမှုကို စွဲဆိုခြင်း မရှိခဲ့သည့်အတွက် အမှုကို ပလပ်ရန်သာ သင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ သည်။

သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့ အရေးကြီးသော ပြဿနာ တရပ်ကို၊ အယူခံအဆင့်တွင်မှ စတင်၍ ထုတ်ဖော်စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အခြေခံဖြစ်သော အကြောင်းအချက် များသည် ခိုင်လုံပြည့်စုံရမည်။ ထင်ထင်ရှားရှားဝန်ခံထားပြီးသော်၎င်း ဖြစ်ရမည်။ သို့မဟုတ် အငြင်းမပွားနိုင်သော အကြောင်းအချက်တို့အရ၊ အဖြေ တခုတည်းသာ ထွက်သည့်အခြေ၌တည်ရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ၊ အမျိုးမျိုးအဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူနိုင် သည့်အကြောင်းအချက်များ ဖြစ်နေလျှင်၊ ထိုအကြောင်း အချက်များမှပေါ်ပေါက် လာသော ဥပဒေပြဿနာကို အယူခံ အဆင့်တွင်မှ စတင်ထုတ်ဖော်စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ် ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်လျှင် တဘက် အမှုသည်များတွင် နစ်နာ

၁၉၆၅
ကိုဘာဘူ
နှင့်
ကိုကျင်သိန်

မည် ဖြစ်ပေသည်။ တရားစီရင်ရေး၏ အနှစ်သာရ တရပ်မှာ ရုံးရွှေ့မှောက်သို့ ရောက်လာ
ကြသော နှစ်ဘက်နှစ်ချက်သော အမှုသည်များကို ပြည့်စုံစွာ ကြားနာရသည်။
တယောက်က ပြောချိမ့်နှင့် ၎င်း၏ ပြောဆိုချက်တို့ကို လက်ခံကာ ဆုံးဖြတ်ရသည်
မဟုတ်။ တဘက်ကိုလည်း ချေပခွင့်နှင့် ပြောရန်ရှိသည်တို့ကို ပြောဆိုခွင့် ပြုရလေ
သည်။ ဤအမှု၌ လျှောက်ထားသူများ ကိုယ်တိုင်က ကိုကျင်သိန်းတို့ ညီအစ်ကို
မောင်နှမသည် အစုစပ်လုပ်ငန်း လုပ်ကြပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းမှ ရရှိသည့် ငွေများကို
ထုတ်ချေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ မူလရုံးတွင် ချေပပြောဆိုခြင်း လုံးဝမရှိခဲ့ချေ။ ထိုသို့
မရှိခဲ့သည့်အပြင်၊ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်မှာ၊ ကိုကျင်သိန်းကို ယုံကြည်၍ ဆက်ဆံခဲ့
သည်။ စာချုပ်စာတမ်းများ ၎င်းအား အပ်နှံခဲ့သည်ဟုသာ ဖြစ်ပေသည်။ လျှောက်
ထားသူတို့ကိုယ်တိုင် မြက်ဆိုချက်အရ၊ ၎င်းတို့သည် ကိုကျင်သိန်းနှင့်သာ ဆက်ဆံခဲ့ကြ
သည်။ အစုစပ်လုပ်ငန်းနှင့် ဆက်ဆံခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။

ဦးထွန်းတင် တင်ပြသည့် ကိုကျင်သိန်း၏ ထွက်ဆိုချက်တို့မှ အချို့သော စကားရပ်
များတို့ကို ထုတ်ယူကာ ပေါင်းစပ်ပြီးလျှင်၊ အစုစပ်လုပ်ငန်း ရှိခဲ့သည်ဟု ခိုင်လုံထင်ရှား
စွာ တွေ့ရှိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်က ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကို မောင်နှမ
၅ ယောက်အတူဘူ အလုပ်လုပ်ကြခြင်း ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်တယောက်တည်း
အလုပ်လုပ်ပြီး၊ ရရှိသော ငွေများကို ညီအစ်ကို မောင်နှမ ၅ ယောက်စလုံး ဆိုင်ခြင်း
ဖြစ်ပါသည်ဟု ပါရှိပြန်သည်။ တဦးက ခေါင်းဆောင်ပြီး ငွေရှာ၍ ကျန်သူများက
ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အတူတူ တအိုးတည်း စားကြခြင်းသည် အစုစပ်လုပ်ငန်းအဖြစ် ဥပဒေ
သဘောအရ သက်ရောက်သည် မဟုတ်ပေ။ ဥပဒေ သဘောအရ ထိုသို့သက်ရောက်ရန်
အတူက ဝိုင်းဝန်း လုပ်ကိုင်ကြခြင်း၊ ရရှိသော အမြတ်အစွန်းများကို သဘောတူညီပြီး
သည့်အတိုင်း ဝိုင်းဝန်း ခံစားခြင်းမျိုး ရှိကြရသည်။ ယခု ကိုကျင်သိန်း ထွက်ဆိုချက်
မှာ ထိုသို့သဘောအောက်ပုံ မပေါ်ချေ။ တအိုးတည်းစား မိသားစု အနေနှင့် နေထိုင်
လုပ်ကိုင်ကြခြင်းမျိုး ဆိုလိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်
အရ၊ အစုစပ်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည်ဟု ထင်ရှားခိုင်လုံတွေ့ရှိခြင်း မရှိနိုင်သောအခါ၊
ဤရုံးအနေနှင့် ပဌမ အယူခံမှုကို ကြားနာသော အခါ၌၊ ပဌမအကြိမ် ထိုပြဿနာကို
ဖော်ထုတ်ကိုင်တွယ်ကာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ပညာရှိ
တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းက၊ ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ တရားမျှတမှုကို ထောက်ထား၍
ဖြစ်စေ ထိုပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူများက တင်ပြခြင်းကို လက်မခံ
ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့လက်မခံခဲ့ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသဖြင့်၊ ထိုအချက်
နှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးပေးရန် အကြောင်းမမြင်ပေ။

၁၉၆၅
ကိုဘာဘူ ပါ
နှင့်
ကိုကျင်သိန်း။

ဦးထွန်းတင်က တဆင့်တက်၍ လျှောက်သည်မှာ၊ အကယ်၍ အစုစပ်ပါတနာများ မဟုတ်စေဦး၊ မိသားစု အနေနှင့် လုပ်ငန်းအတူတူ လုပ်ခဲ့ကြသည်ဆိုလျှင်၊ မိသားစုနှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေအရ ဝိုင်းဝန်း၍ တရားစွဲဆိုကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ကိုကျင်သိန်း အနေနှင့် တဦးတည်း တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ကိုကျင်သိန်း အနေနှင့် တဦးတည်း စွဲဆိုလိုလျှင် အခြားမိသားစုများ၏ အာဏာပေးစာ ပါရပါမည်။ ထိုသို့သောစာကို တင်ပြခြင်းလည်း မရှိပါဟု လျှောက်လဲပြန်သည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ အထက်၌ ချမှတ်ပြီးသည့် မှတ်ချက်အတိုင်း၊ မူလရုံးတွင် တင်ပြခဲ့ခြင်းမရှိ၊ ကောက်ချက် တရပ် ထုတ်နုတ်ထားခဲ့ခြင်းလည်းမရှိ၊ ယခုအခါမှ အမှုထဲတွင်ပြောသော အကြောင်း အချက်များကို အခြေပြု၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုအတိုင်းပင် ပညာရှိ တရား သူကြီး ဦးစောဘသိန်းက ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ဖွဲ့ရရှိရသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း သဘောတူသည်။

တဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဘီ၊ ကေ၊ ဆင်း က မူလရုံးတွင် လျှောက်ထားသူများသည်၊ ရှေ့နေကြီး တဦး၏ အကူအညီဖြင့် ခုခံခဲ့ သော်လည်း၊ ယခု ဦးထွန်းတင် တင်ပြသော အကြောင်းအချက်တို့ကို မည်သို့မျှ မတင်ပြခဲ့ပါ။ အစုစပ်လုပ်ငန်း ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ကိုကျင်သိန်းနှင့်၎င်း၏အစ်မ မခင်ရီတို့၏ထွက်ချက်တွင် ပါရှိသမျှတို့သည် အစုစပ်လုပ်ငန်း ရှိသည်ဟုထင်ရှားစွာ သက်သေထူသော အချက်တို့ မဟုတ်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် အစုစပ်လုပ်ငန်းလည်းမရှိ၊ ကိုကျင်သိန်းအနေနှင့် မည်သူ့ထံမှလည်း အာဏာပေးစာ ရှိရန်မလိုဘဲ၊ မူလရုံးတွင် စွဲဆိုသည့်အတိုင်း စွဲသည်မှာ တရားဝင် မှန်ကန်သည်ဟု လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ဦးထွန်းတင်က ချေးငွေများကို အားလုံး တပေါင်းတည်း အမှုထဲတွင် စွဲဆို တောင်းခံခြင်းသည်၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ငွေချေး သူနှင့် ချေးယူသူတို့ အကြား၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကိစ္စများဖြစ်၍ ထိုချေးရန်ဖြစ်သော ငွေများအတွက် အမှုတမှုထဲတွင် စွဲဆိုတောင်းခံခြင်းသည် ဥပဒေအရ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ထိုသို့ပင် ပဌမ အယူခံရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုအတိုင်းလည်း ကျွန်ုပ်တို့ သဘောတူရရှိသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး ပေးသင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မတွေ့ရှိရ၊ ထို့ကြောင့် အခွင့်ထူး တောင်းခံသော ဤလျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေ ၅၁ ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်၏ရှေ့တွင်

ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒိမာ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ဘောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၁၄ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဂံမ ၂၀၁ အရ အပြစ်ပေးခြင်း—ထွေထွေလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အကျုံးဝင် မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီးပုဂံမ ၂၀၁ သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဂံမ ဥပဒေ အခန်း ၁၁ တွင် “မမှန်သက်သေမှုနှင့် ဖြောင့်မှန်စွာ တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှုများ” ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ပါရှိသည်။ ထို့ပြစ်မှုကျူးလွန်သောအချိန်မှာလည်း လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်က ဖြစ်သဖြင့် ၁၉၆၃ခု၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည့် အထွေထွေ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင်အကျုံးဝင်မဝင်ကို စဉ်းစားရပေမည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဂံမ ၂၀၁ အရ ကျူးလွန်သောအမှုသည် တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင် သောပြစ်မှုဖြစ်၍၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) (က) နှင့် (ခ) တို့တွင်ဖော်ပြ ထားသော ပြစ်မှုများမပါဝင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဂံမ ၂၀၁ အရ ကျူးလွန်သည် ဆိုသောပြစ်မှုသည်အထွေထွေလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆသည်။

သခင်ကြည်ရှိန်ပါ ၅ ဦး နှင့် ပြည်ခထားစုမြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၄၀-၄၉.....ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံဘုရားလို့အဘွက်။ ။

အယူခံဘုရားခံအဘွက်။ ။အဖိုးရရွေးနေကြီး ဦးထွန်းညို။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။အယူခံတရားလို ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒိမာ အပေါ် တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဂံမ ၂၀၁ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆကာ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောက်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံစေရန်၊ ဟံသာဝတီခရိုင် စက်ရုံတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၁၃။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၁ (ဟံ) တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့ပါစွဲ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်စက်ရုံတရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
 ဂေါ်ဦးစွာ
 (ဂေါ်ဦးစွာ)
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၁၁ (ဟံ) တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဂေါ်ဦးစွာ (ဂေါ်) ဦးစွာက ဤတရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုအတိုချုပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်လောက်က ဇွဲတဲချောင်းရွာနေ လယ်ကူလီလုပ်စားသူ ကိုတင်ကြီးသည် ပျောက်ဆုံးသွားသဖြင့် အယူခံတရားလို ဂေါ်ဦးစွာနှင့် အပေါင်းပါတို့အပေါ် သင်္ကာမကင်းစရာ အကြောင်း ရှိသောကြောင့် အယူခံတရားလိုအား ဖမ်းဆီး၍ ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ စစ်ဆေးရန် ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် တင်လိုက်သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက အမှုကို စစ်ဆေးရာ အယူခံတရားလို ဂေါ်ဦးစွာအပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ စွဲချက်တခုနှင့် မောင်တင်ကြီးအလောင်းကို ဖျောက်ဖျက်ရာတွင် အယူခံတရားလို ဂေါ်ဦးစွာ ပါဝင် သည့်ဟုယူဆကာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ စွဲချက်တင်သည်။ အမှုကိုရှေ့ဆက်လက် စစ်ဆေးပြီးသည့်နောက် စီရင်ချက်ချရာတွင် ဂေါ်ဦးစွာအပေါ်၌ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် ငှားဝင်လွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီးလျှင် မောင်တင်ကြီး၏ အလောင်းကို ဖျောက်ဖျက်ရာ၌ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ကာကွယ်ခြင်း အပိုင်၊ သက်သေခံစွည်းကို ပျောက်ပျက်စေမှုဖြင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု ယူဆ၍ အယူခံတရားလို ဂေါ်ဦးစွာကို အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ယခု စဉ်းစားရန် ရှိသော အချက်မှာ အယူခံတရားလို ဂေါ်ဦးစွာ အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် မှန်ကန်ပါ၏လောဟုသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ သည် ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေအခန်း ၁၁ တွင် “မမှန်သက်သေမှုနှင့် ဖြောင့်မှန်စွာ တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှုများ” ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ပါရှိပေသည်။ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်သော အချိန်မှာလည်း လွန်ခဲ့သည့် ၄ နှစ်ကဖြစ်သဖြင့်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည့် အထွေထွေကွယ်လွန်ခြင်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်တွင် အကျုံးဝင် မဝင်ကို စဉ်းစားရပေမည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ ကျူးလွန်သော အမှုသည် တရားစီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှုဖြစ်၍ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) (က) နှင့် (ခ) တို့တွင် ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုများတွင် မပါဝင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ ကျူးလွန်သည်ဆိုသော ပြစ်မှုသည် အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ကျွန်ုပ်ယူဆသည့်အတိုင်း ဤတရားရုံးချုပ်၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့က၊ သခင်ကြည်ရှိန် ပါ ၅ ဦး နှင့် ပြည်ထောင်စု

မြန်မာနိုင်ငံအမှု (၁) တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ရည်ညွှန်းလိုသည်။ ထိုအမိန့်၏ စာချက်မှာ ၂၆ နောက်ဆုံးအပိုဒ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

၁၉၆၅

ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒီမာ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

“အယူခံတရားလို မောင်ကျော်သန်းနှင့် ဒူးပိတ် တင်မောင်တို့အား၊ အောက် ရုံးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၂၀၁/၁၁၄ အရ၊ အပြစ်ပေးထားသဖြင့် ထိုအပြစ်ပေး ခြင်းကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်နှင့် ပူးတွဲ၍၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစားရာ၊ သေသူ မောင်သွန်းနှင့် မောင်စံဒုတ်တို့၏ အလောင်း အရိုးများနှင့် အဝတ်အစအန များကို၊ တနေရာမှ တနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ထားခြင်းသည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရန်သင့်လျော်မည် မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးကလည်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ပင် ထင်မြင်ယူဆကြောင်း တင်ပြသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အယူခံတရားလို မောင်ကျော်သန်းအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁/၁၁၄ အရ၊ အပြစ်ပေးသည်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားသူ ဒူးပိတ်တင်မောင်အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၀၁/၁၁၄ အရ၊ အပြစ်ပေးသည်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် ၎င်းအားအခြားအပြစ်ပေးထားခြင်းမရှိသဖြင့်၊ ကျခံနေသော စောင်မှလွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။”

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံတရားလို ဂေါင်းကြီး (ခေါ်) ဦးစန္ဒီမာအပေါ်တွင် ရာဇသတ် ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု ယူဆကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအား ထောင်မှလွတ်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှု ၄၈-၄၉။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်၏ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၂၉ ရက်။

စောဝါဝါ (ခေါ်) ခင်ဝင်းကြည် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) ၏အကျိုးခံစားခွင့် ပေးသင့် မပေးသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် မတရားအသင်းဖြစ်သော [ကေ၊ပီ၊ အယ်(လ်)၊ အေ] ကရင်သောင်းကျန်းသူများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင် တနည်းနည်းဖြင့် ကူညီခြင်းအားဖြင့် မတရားအသင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ပြစ်မှုထိုက်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန် သူအား အနည်းဆုံး ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ဥပဒေကချမှတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုမှာ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ်မျှသာရှိသေးသည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများက ၎င်းအား ကြီးနှင့်တုပ်နှောင်၍ခေါ်ဆောင်သွားသည်ကိုယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့် နေထိုင်စဉ်အခါက ၎င်းသည် အရေးပါအရာရောက်သော တိုက်ခိုက်မှု များမှနေ၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိသည်ဟု မပေါ်လွင်သည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများစေခိုင်း ရာကိုသာလျှင် သတင်းပေးအနေဖြင့်သာ လုပ်ကိုင်ရသည်က တကြောင်း၊ ယခင်က ပြစ်ဒဏ် မရခြင်းကတကြောင်း၊ ၎င်းအား ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ အချုပ်နှင့်ယနေ့တိုင် နေခဲရသည်ကတကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းကြောင်းများကို ထောက်ထား၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး၊ ၎င်းအပေါ်၌ ပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) ၏အကျိုးခံစားခွင့်ကိုပေးသင့်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် စောသိန်း၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၄၇.....ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအဘွက်။ ။ ဦးမြင့်စိုး။

အယူခံတရားခံအဘွက်။ ။ ဦးမြင့်နီ။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၁၁၅။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် (၁) တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ ရက် နေ့စွဲပါ တောင်ငူမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။
မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ တောင်ငူမြို့အထူး (စက်ပိုင်) တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇာတ်ကြီးမှအမှတ် (၁) တွင်၊ အယူခံတရားလို စောဝါဝါ (ခေါ်) မောင်ဝင်းကြည် အား၊ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံ စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 စောဝါဝါ
 (ခေါ်)
 မောင်ဝင်းကြည်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

မူလက၊ အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် အရေးပေါ်စီမံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂) အရ တရားစွဲရန် အမှုတင်သော်လည်း၊ ၎င်းပုဒ်မအရ ပြစ်မှုမှာ မထင်ရှား သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုအား မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အရေးယူပြီးလျှင်၊ အပြစ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လလောက်တွင်၊ ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ထွက်ပြေးပြီး၊ တောင်ငူမြို့အနီး အင်တိုင်ရွာ၌နေထိုင်ကြောင်း၊ ထို့နောက် ၎င်း၏ဇနီး မီးပွားမြင်ရာ စီကျယ် ဝိုးရွာ သို့သွားကြောင်း၊ ထိုရွာတွင်နေစဉ်၊ သောင်းကျန်းသူများလာရောက်ပြီး၊ ၎င်းအား ကြိုနှင့်တုပ်၍ ဘမ်းဆီးသွားကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနောက်သို့ လိုက်နာရခဲကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့် တောတွင်းမှာနေရ၍၊ ၎င်းတို့၏ စေခိုင်း ချက်များကိုလုပ် နိုင်ပေးရကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများမှာ [ကောပီအယ်(လ်)၊ အေ] ကရင်သောင်းကျန်းသူများဖြစ်၍၊ ၎င်းအဖွဲ့ကို မတရားအသင်းဟု ကျေညာထားခြင်း မခံဘူးရှိသော်လည်း၊ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၂) (က) တွင် အကျုံးဝင်သည်။

၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ည ၁၁ နာရီအချိန်လောက်တွင်၊ အယူခံ တရားလို စောဝါဝါအား၊ သံတောင်မြို့သစ်တွင် ဘမ်းဆီးရမိသည်။ စောဝါဝါသည် သောင်းကျန်းသူများနှင့်အတူ နေထိုင်ပြီး၊ ၎င်းတို့အား မြို့တွင်ဖြစ်ပျက်နေသည့် လိုအပ် သောသဘင်းများကို ပေးပို့ရသည်ဆိုသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ကော်ဘီလာ (လိပြ ၇)၏ ထွက်ချက်တွင် ပေါ်လွင်သည်။ ကော်ဘီလာသည် လက်နက်ချ သောင်းကျန်းသူတဦးဖြစ်သည်။ တောတွင်း၌ရှိစဉ် ကော်ဘီလာက၊ အယူခံတရားလို စောဝါဝါ ကို ပေးမြင်ရသည်။ သူသည် အမှတ် (၃) ရစ်တံဆိပ်အမှုထမ်းတဦး ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ဦးဂေါ (လိပြ ၄) နှင့် ဆူပါ (လိပြ ၈) တို့၏ သက်သေထွက်ချက်များ အရလည်း ထင်ရှားသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းအရာများကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ အယူခံတရားလို စောဝါဝါ (ခေါ်) မောင်ဝင်းကြည်သည်၊ မတရားအသင်းဖြစ်သော [ကောပီအယ်(လ်)၊ အေ] ကရင်သောင်းကျန်းသူများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင်၊ တနည်းနည်းဖြင့်

၁၉၆၅
 စောဝါဝါ
 (ခေါ်) ခင်ဝင်း
 ကြည်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ကူညီခြင်းအားဖြင့်၊ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုထိုက်
 သည်ဟု အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီး၏ ယူဆချက်မှာ မှန်ကန်သည်။ အယူခံ
 တရားလိုဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမြင့်စိုးကလည်း
 ထိုအတိုင်းပင် တင်ပြသွားသည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်
 ရာတွင်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ပေးထားခြင်းမှာ များလွန်းပါသည်ဟု
 တင်ပြသည်။ ဤကိစ္စ၌ စဉ်းစားရန်ရှိသောအချက်မှာ၊ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေ
 ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား အနည်းဆုံး ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်
 ကျခံစေရမည်ဟု ဥပဒေက ချမှတ်ထားသည်။ လှိုကြောင့်ပင် ပညာရှိ အောက်ရုံး
 တရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုအား ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်
 သည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုမှာ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ်မျှသာ ရှိသေးသည်က
 တကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများက၊ ၎င်းအားကြူးနှင့်တုပ်နှောင်၍ ခေါ်ဆောင်
 သွားသည်ကို ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့်
 နေထိုင်စဉ်အခါက၊ ၎င်းသည် အရေးပါ အရာရောက်သော တိုက်ခိုက်မှုများမှနေ၍
 ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိသည်ဟု မပေါ်လွင်သည်ကတကြောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများစေခိုင်း
 ရာကိုသာလျှင် သဘင်းပေးအနေဖြင့်သာ လုပ်ကိုင်ရသည်ကတကြောင်း၊ ယခင်က
 ပြစ်ဒဏ်မရခြင်းကတကြောင်း၊ ၎င်းအား ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ
 ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ အချုပ်နှင့် ယနေ့တိုင်နေခဲရသည်ကတကြောင်း၊ ထိုအကြောင်း
 ကြောင်းများကို ထောက်ထား၍၊ ၎င်းအပေါ်၌ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) ၏
 အကျိုးခံစားခွင့်ကို ပေးသင့်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း၊
 တရားလွှတ်တော်က ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် စောသိန်း (၁) အမှုတွင်
 စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး ချမှတ်သော
 အပြစ်ဒဏ်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ဆင်လိုက်သည်။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့မှစ၍၊
 အယူခံတရားလိုအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်အစား၊
 အယူခံတရားလိုသည် ထိုနေ့မှစ၍ ယခုကျိရုံးအမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့အထိ၊ ထောင်ဒဏ်
 ကျခံစေရန်၊ ထိုနောက် ၆ လအတွင်းတွင် ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်စေရန် ကျပ် ၁,၀၀၀
 တန်စီ အာမခံနှစ်ဦးဖြင့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆို၍ လွှတ်စေရမည်။ ဤအမိန့်အတိုင်း
 လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပညာရှိ အောက်ရုံးသို့ ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

(၁) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၄၇။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

ဒေါ်ဖြူ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်နန်းအေး ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

မေလ ၂၉ ရက်။

မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါသွားရန် စွဲဆိုမှု—မြေကို တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း—ရိုးဖြောင့်သော သဘော၏ အဓိပ္ပါယ်။

အယူခံ တရားခံတို့က အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်ရယူလို၍ ၎င်းမြေပေါ်မှ အယူခံတရားလိုထွက်ခွါသွားရန် တရားစွဲဆိုသည်။ အောက်ရုံးက ၎င်းတို့စွဲဆိုသော အမှုကိုပယ်လျှ်။ အမိန့်ချမှတ်သည်။ သို့သော် အောက်အယူခံရုံးကအောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်၍ တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လူတယောက်၏စိတ်နေစိတ်ထားမည်ကဲ့သို့ ရှိကြောင်းကို ၎င်း၏မျက်နှာကို ကြည့်ရှု၍ အကဲခတ်ခြင်းအားဖြင့် သိသကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ်အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်မရှိသည်ကို အချင်းဖြစ်မြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားခံတို့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံ ပြောပုံ ဆိုပုံ ပြုမူပုံ ဟူသောအချက်အလက်များကို ထောက်ရှု ဆင်ခြင်ခြင်း အားဖြင့်သိရှိနိုင်ပေသည်။

(၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၄)၊ စီရင်ထုံး (စာ ၁၉)။

(၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၃၄၆)၊ စီရင်ထုံး။

(၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၃၅)၊ စီရင်ထုံးတို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားခံတို့သည် ဥစ္စာပစ္စည်းကြွယ်ဝသူများဖြစ်၍ တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ငွေအင်အားရှိသည်ဟု ဆိုရငြားသော်လည်း တိုက်ဆောက်ရန်အတွက်အုတ်စသည်တို့ လုံလောက်အောင်ဝယ်ယူ၍ အစီအစဉ်မရှိခြင်း၊ မည်သည့်တိုက်မျိုးကိုမည်မျှအကုန်ခံ၍ ဆောက်လုပ် မည်ဟု တိတိကျကျသေသေချာချာမရှိသေးခြင်းများကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ၎င်းတို့ ရှိသောငွေအင်အားကိုအသုံးပြု၍ တိုက်အိမ်အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည်ဟူသော ရည်ရွယ် ချက်ရှိကြောင်းယူဆချန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်ချေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးမြစိန်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဗားမား။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၇။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၆ တွင် မြင်းခြံမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားကျကြီးရုံးက ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
ဒေါ်ဖြူ
နှင့်
ဒေါ်နန်းအေး
ပါ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ မြင်းခြံမြို့၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊
၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ်၊ ၆၂ တွင်၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ်နန်းအေးနှင့်
ဒေါ်သန်းနွဲ့တို့က အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်
သောသဘောဖြင့် ရယူလို၍၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်ဖြူက၊ အယူခံတရားခံဘို့သည်
အချင်းဖြစ်မြေကို ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက်
ရယူလိုက်ခြင်း မဟုတ်သဖြင့် ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှထွက်ခွါ၍သွားရန် မသင့်
ကြောင်းဖော်ပြတုချေသည်။

အောက်ရုံးက အမှုတွဲတွင် လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်၍၊ သက်သေ
များကို စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံတရားခံဘို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်
ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ယူဆပြီး၊
၎င်းတို့ စွဲဆိုသောအမှုကို ပယ်ချန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်ကို အယူခံ တရားခံဘို့က
မကျေနပ်၍ မြင်းခြံမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ
ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက အမှုသွား အမှုလာကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး၊ အယူခံ
တရားခံဘို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော
သဘောဖြင့်၊ ရယူလိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို
ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံ တရားခံဘို့ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပေးလိုက်သဖြင့်
အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

ဤအမှုမျိုးတွင် ရှေးဦးစွာ စဉ်းစားရန် အဓိကအချက်မှာ အယူခံတရားခံ
ဒေါ်နန်းအေးနှင့် ဒေါ်သန်းနွဲ့တို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို အယူခံတရားလို ဒေါ်ဖြူထံမှ
ပြန်၍ ရရှိသည့်အခါ၊ တိုက်အိမ်ကို အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်
စိတ်ထားရှိပါသလား။ ၎င်းဘို့တွင် ထိုကဲ့သို့ တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ငွေကြေး
အင်အား ရှိပါသလားဟူ၍ဖြစ်၏။

(၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၄)၊ စီရင်ထုံး (စာမျက်နှာ ၁၉)
တွင် ယခင်ပညာရှိ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးချန်ထွန်းအောင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့
“နတ်ဆိုးဘောင်မှ လူကဦး၏ စိတ်သားကို မသိနိုင်” သဖြင့် ဤအမှုတွင် အယူခံ
တရားခံဘို့က အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ်ကို အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည်
ဟူ၍ ရည်ရွယ်သောစိတ်ထားရှိသည် မရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သာမန်အားဖြင့် သိရှိ
နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့သော် “ Face is index of mind ” ဟူ၍ ဖော်ပြ
ထားချက်အရ၊ လူတယောက်၏ စိတ်နေစိတ်သား မည်ကဲ့သို့ ရှိကြောင်းကို ၎င်း၏
မျက်နှာကို ကြည့်ရှု၍ အကဲခပ်ခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်သကဲ့သို့ အယူခံ တရားခံဘို့သည်
အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ်အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်

ချက်ရှိသည်။ မရှိသည်ကို အချင်းဖြစ်မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံ၊ ပြောပုံ၊ ဆိုပုံ၊ ပြုမူပုံ စသောအချက်အလက်များကို ထောက်ရှုဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ သာဓက ဥပမာအားဖြင့် ဖော်ပြရမည်ဆိုသော် (၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၃၄၆) စီရင်ထုံးတွင် အချင်းဖြစ်မြေကို အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြရန် တင်ပြသော သက်သေခံချက်များမှာ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်စီမံဌာနမှ ခွင့်ပြုသော အိမ်ပုံစံကို အမှုတွင် တင်ပြထားခြင်း၊ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရာတွင် ကြီးကြပ်ကြည့်ရှုရန် အင်ဂျင်နီယာ တယောက်ကို ငါးရမ်းစီစဉ်ထားခြင်းနှင့် ဧကအားရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးက မြေပိုင်ရှင်သည် အချင်းဖြစ်မြေကို အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

၁၉၆၅
ဒေါ်ဖြူ
နှင့်
ဒေါ်နှင်းအေး
ပါ ။

တဖန် (၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၄) စီရင်ထုံးတွင် ပိုင်ရှင်က အချင်းဖြစ်မြေကို အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြရန် တင်ပြသော သက်သေခံချက်များမှာ အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်စီမံဌာနမှ ခွင့်ပြုသော ဆောက်လုပ်လိုသည့် အဆောက်အဦ ပုံစံနှင့် ဧကအားရှိခြင်းတို့ဖြစ်၍ သက်ဆိုင်ရာရုံးက ထိုအဆောက်အဦပုံစံနှင့် အခြားသက်သေခံချက်များကို ပူးတွဲ၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး၊ ပိုင်ရှင်သည် အချင်းဖြစ်မြေကို ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ထို့ပြင် (၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၃၅) စီရင်ထုံးတွင် ပိုင်ရှင်က အချင်းဖြစ်မြေကို အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြရန် တင်ပြသော သက်သေခံချက်များမှာ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူရန် စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်ခြင်းနှင့် ဧကအားရှိခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးက ပိုင်ရှင်သည် အချင်းဖြစ်မြေကို အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဒေါ်သန်းနွဲ့က အဓိက စစ်မေးချက်တွင် ၎င်းတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြရန်၊ လိုအပ်သော အချက်အလက်များကို မည်သို့မျှ ထွက်ဆို အစစ်ခံခြင်းမပြုဘဲ ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်သည့် အခါမှသာ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် အုတ် ၆ ဖိုကို လယ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊

၁၉၆၅
 ဒေါ်ဖြူ
 နှင့်
 ဒေါ်နန်းအေး
 ပါ။

အဆိုပါအုတ် ၆ ဖိုအနက်၊ အုတ် ၄ ဖိုကို အကျွေးပေးလိုက်သဖြင့် အုတ် ၂ ဖိုသာ ကျန်ရှိကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော အုတ် ၂ ဖို ကျန်ရှိကြောင်းကို အုတ်ဝယ်သော ဘောက်ချာဘင်ပြခြင်းမပြုနိုင်သည့်ပြင်၊ ထိုအုတ် ၂ ဖို အမှန်တကယ် ကျန်ရှိကြောင်းနှင့် ထိုအုတ် ၂ ဖိုသည် ဆောက်လုပ်မည့် တိုက်အိမ်အတွက် လုံလောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မလုံလောက်ခဲ့လျှင် လုံလောက်အောင် လိုအပ်သော အုတ်များကိုဝယ်ရန် စီစဉ်ထားပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ၎င်းတို့တင်ပြစစ်ဆေးသော သက်သေတို့က အလျဉ်းထွက်ဆို ထောက်ခံခြင်း မပြုကြချေ။

တဖန်၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ်သန်းနွဲ့က ၎င်းတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်မည် ဆိုသော်လည်း ၎င်းတို့ဆောက်လုပ်မည့် တိုက်အိမ်သည် တထပ်တိုက်ဖြစ်မည်၊ သို့မဟုတ် နှစ်ထပ်တိုက်ဖြစ်မည်ကို သေချာစွာ မသိရသေးဟု ထွက်ဆိုအစစ်ခံသဖြင့် ၎င်းတို့သည် မည်သည့်တိုက်အိမ်မျိုးကို မည်မျှ အကုန်ခံ၍ ဆောက်လုပ်မည်ကို တိကျသေချာခြင်း မရှိသေးဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုသို့ တိကျသေချာခြင်း မရှိသေးသဖြင့်၊ ၎င်းတို့သည် ဆောက်လုပ်မည့် တိုက်အိမ်ပုံစံကို မပြုလုပ်နိုင်သေးသည့်ပြင်၊ အကယ်၍ တိုက်အိမ်ပုံစံကို ပြုလုပ်ပြီး၍၊ မြို့နီစီပါယ်ရုံးသို့ တင်ပြသည့်အခါ၊ မြို့နီစီပါယ်ရုံးက ထိုသို့ပြုလုပ်သော တိုက်အိမ်ပုံစံအရ ဆောက်လုပ်ခွင့်ပြုမည် မပြုမည်ကိုလည်း အမှန်ဒီဋ္ဌ ပြောဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

အယူခံတရားခံတို့ တင်ပြစစ်ဆေးသော သက်သေ ဒေါ်ကျင် (လိုပြ-၁)၊ ဦးရွှေ (လိုပြ-၂)၊ ဒေါ်မေ (လိုပြ-၃) နှင့် မောင်ထွန်းကြည် (လိုပြ-၄) တို့က အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်ကျင်ထံမှ ဝယ်ယူကြောင်း၊ ဒေါ်ကျင်က ပဌမတွင် ဒေါ်မေထံ၌ ပေါင်၍ ချေးနုတ်ပြီးသောအခါ၊ ၎င်းတို့အား ရောင်းချပေးကြောင်း၊ ဦးရွှေက အသိသက်သေအဖြစ်လက်မှတ်ထိုးကြောင်းတို့ကိုသာ ထွက်ဆိုကြ၍၊ ဦးဘထီ (လိုပြ-၅) က အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ကို အယူခံတရားလို ဒေါ်ဖြူအား ရောင်းချပေးကြောင်းကိုသာ ထွက်ဆိုသဖြင့် ဤသက်သေတို့သည် အယူခံတရားခံ ဒေါ်သန်းနွဲ့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို အနည်းငယ်မျှ ထောက်ခံခြင်း မပြုကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကို ထောက်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ်အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်သော စိတ်နေစိတ်ထား ရှိသည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

အယူခံတရားခံတို့က အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ဘဏ်မှငွေ ၃၀,၀၀၀ ချေးယူထားသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်ကို အယူခံတရားလိုက ငြင်းဆိုခြင်းမပြုသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားခံတို့သည် ဥစ္စာပစ္စည်း ကြွယ်ဝသူများ ဖြစ်ကြောင်း

ချေလွှာတွင် ဖော်ပြထားသဖြင့် အယူခံ တရားခံတို့သည် တိုက်အိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ငွေအင်အားရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သို့သော်လည်း အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ ၎င်းတို့သည် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ၎င်းတို့၌ရှိသော ငွေအင်အားကို အသုံးပြု၍၊ တိုက်အိမ်ကို အမှန်တကယ် ဆောက်လုပ်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း ယူဆချန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်အယူခံရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် စရိတ်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြန်လည်၍ အတည်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးခွေနေကြီးခမှာ ၅၁ ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 ဖော်ပြ
 နှင့်
 ဖော်နန်းအေး
 ပါ ၂။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ ၂ ရက်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ပြူး ပါ ၂ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၆၇ အရအပြစ်ပေးခြင်း—အသက် ၁၄ နှစ် မပြည့်သေးသူနှင့် လင်မယား အဖြစ်ပေါင်းသင်းမှု။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အသက် ၁၄ နှစ်မပြည့်သေးသည့် ငယ်ရွယ်သူအား လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသောလျှောက်ထားခံရသူ မောင်ပြူးသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၅၊ အပိုဒ် ၅ အရ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မုဒိမ်းမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက် ။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘဘေ။
ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက် ။ ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်ပြူးသည်၊ မရှမ်းမ ဆိုသူ မိန်းကလေး အား၊ လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံကြောင်း သက်သေခံချက်များအရ၊ ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည့်ပြင်၊ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကလည်း လင်မယား ဖြစ်၍ လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းကြောင်း ထွက်ဆို ဝန်ခံသည်။

မရှမ်းမ၏ မိခင် ဒေါ်စိန်ကလည် ၊ အမှုတွင် မည်ကဲ့သို့ ထွက်ဆို ပြောဆိုစေကာမူ သက်သေခံချက်များအရ၊ သမီး ဖြစ်သူ မရှမ်းမ အား လျှောက် ထားခံရသူ မောင်ပြူးက၊ လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းသည်ကို၊ မည်သို့မျှ အရေး မယူဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ သဘောတူသည့် အနေဖြင့် နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ၊ မရှမ်းမသည် အချင်း ဖြစ်သည့် အချိန်၌ ပညာရှိ မြို့မရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အတိုင်း၊ အသက် ၁၄ နှစ် မပြည့်သေးသည့် ငယ်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃ (က)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇၇ တွင်ချမှတ်သော ကသာမြို့၊ မြို့မရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

ရွယ်သူ ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအား လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံသော လျှောက်
ထားခံရသူ မောင်ပြူးသည်။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၅၊ အပိုဒ် ၅ အရ၊ ရာဇသတ်ကြီး
ပုဒ်မ ၃၇၆ တွင်၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မုဒိမ်းမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
မောင်ပြူး ဝါ ၂။

ပညာရှိ မြို့မ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ လျှောက်ထား ခံရသူ မောင်ပြူး အား၊
အလုပ်ကြမ်း နှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လကို ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ခဲ့သော်လည်း
၎င်းသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ မုဒိမ်းမှုကို ကျူးလွန်သောသူ ဖြစ်သဖြင့်၊
၎င်းနှင့် နောင်အခါ မုဒိမ်းမှု ကျူးလွန်မည့် သူတို့အား၊ ဟန့်တား နောင်ကြဉ်လောက်
သော ကြီးလေးသည့် ထောင်ဒဏ် အပြစ်ကိုပေးရန် သင့်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။
သို့သော် ဤအမှုတွင် သက်သေခံချက်များအရ၊ ဘခင် ဖြစ်သူက သဘောမတူ
မကြည်ဖြူသော်လည်း၊ မိခင်ဖြစ်သူက သဘောတူပုံ ပေါ်ပေါက်နေသဖြင့်၊ ၎င်းအား
အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကိုသာ၊ ကျခံစေလျှင် သင့်လျော်မည်ဟု
ထင်မြင်ယူဆသည်။

မိခင်ဖြစ်သူ ဒေါ်စိန်မှာ၊ အရွယ်မရောက်သေးသည့် သမီးမရှမ်းမ အား၊ လျှောက်
ထားခံရသူ မောင်ပြူးက၊ လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းနိုင်ရန် ခွင့်ပြုသည်မှာ
မိခင်ဘို့ မပြုလုပ်အပ်သော အပြစ် အမှု ဖြစ်သဖြင့်၊ နောင်ကြဉ် ဟန့်တားလောက်
သော အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးရန် လိုအပ်သည့် အလျောက်၊ အောက်ရုံးက ၎င်းအား၊
အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လကို ကျခံစေရန်၊ အမိန့် ချမှတ်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်၍၊
၎င်းအပေါ် ထိုသို့ ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်၍ ပေးရန် လိုအပ်မည်
မဟုတ်ဟု ယူဆသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ မောင်ပြူး
အပေါ် အောက်ရုံးက ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ အပြစ်ပေးသည်ကို အတည် ပြု၍
၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လကို၊ အလုပ်
ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်သို့ တိုးမြှင့်၍၊ ကျခံစေရန် ပြင်ဆင်၍၊ အမိန့် ချမှတ်
လိုက်သည်။

လျှောက်ထား ခံရသူ မောင်ပြူးသည် ထောင်ဒဏ် ၆ လကို၊ ကျခံ၍ ပြီးက
နောက်ထပ် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် နှင့် ၆ လ ကိုသာ ဆက်လက်၍ ကျခံစေရန်
ဖြစ်ပေသည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်ထားမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးတန်းတင်တို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅

မေလ ၁၇ ရက်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးစံခင် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) — အာမခံပေးခြင်းကိစ္စ — ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ မြင့်စွဲတင်
သောအမှု — အာမခံပေးရန် တရားသူကြီး၏အာဏာ။

လျှောက်ထားခံရသူသည် (စ-စ-စ) ဌာနတွင် အမှုထမ်းနေစဉ်အတွင်း ၎င်းတာဝန်ယူရသော လျှို့ဝှက်ရုံပုံငွေမှ ၁,၃၄၇ ကျပ် ၅၆ ပြား စာရင်းကွာခြား၍လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်ဆိုကာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ တရားစွဲဆိုခြင်းခံရလေသည်။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ရာဇဝတ်ကျင့် ထုံးပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) အရ အာမခံပေးခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရက ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤသို့ငွေကွာ၍ စာရင်းရှင်းလင်းရန်လိုသော အမှုမျိုးနှင့် အခြားလူသတ်မ စသော ပြစ်မှုကြီးများသည် သဘောအားဖြင့် မတူကြပေ။ လူသတ်မှုမျိုး၌ လူတစ်ဦးတယောက်သေစေ ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအမှုမျိုး၌ ရုံးတင်သော အချိန်တွင် တရားခံအပေါ် မည်မျှ ငြိစွန်းသည်ကို အတော်အသင့်ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ ငွေကွာ၍ စာရင်းရှင်းလင်းရန်လိုသော အမှုမျိုး ၌ကား ထိုသို့ခန့်မှန်းနိုင်ရန်ခဲယဉ်းသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးခင်မောင်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၅၇။
ဟူစိန်ဘတ်ခန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၉၂။
ဦးသော် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ် တော် စာ ၁၁၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားရုံးချုပ်အနေနှင့် လွန်စွာ မှားယွင်းချွတ်ချော်မှသာ စွက်ဖက် ပြင်ဆင်ရန်ရှိသည်။

တော်လှန်ရေးအစိုးရအနေ နှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေသော ထုံးတမ်းများနှင့်လည်း ယခုအမှုတွင် တရားသူကြီးက အာမခံပေးခြင်းသည်ကိုက်ညီသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်ထားမှုအမှတ် ၈။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၄ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးလှသင်း။

၁၉၆၅

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ဦးစံခင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဂေါက်တာ မောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားခံရသူ ဦးစံခင် အပေါ်တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနနှင့် အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အက်ဥပဒေအရ ခန့်ထားသော အထူးတရားသူကြီး (၂) ဦး၏ ရုံး၌၊ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနတွင် ၎င်းသည် အဘွားရေး အဘွားဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့စဉ်က၊ ၎င်းတာဝန် ယူရသော လျှို့ဝှက်ရံပုံငွေများမှ ငွေ ၁,၃၄၇ ကျပ် ၅၆ ပြား စာရင်းကွာခြား၍ လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်ဆိုကာ၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၀၉ ဖြင့် တရားစွဲဆိုထားသည်။ ဦးစံခင်က လျှောက်ထားသဖြင့်၊ တရားလိုသက်သေ အမှတ် (၁) ကို စစ်ဆေးခန့်စဉ်အဘွား၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက ၎င်းအား သုံးထောင်တန်ခံရန်နှစ်ဦးဖြင့် ဖမူအဘွား အာမခံနှင့် နေခွင့်ပြုလိုက်သည်။

ထိုကဲ့သို့ အာမခံပေးခြင်းကို မခံကျနပ်သဖြင့် အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနက ဤရုံးသို့ လာရောက်ကာအာမခံခွင့်ပြုသည့်အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ပေးပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးဦးလှသင်းက၊ အမှုတွင် တရားလိုပြုသက်သေတဦးကိုသာ တပိုင်းတစ စစ်ဆေးရပါသေးလျက်၊ လျှောက်ထားခံရသူအား အာမခံပေးခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။ ဆက်လက်စစ်ဆေး၍ လျှောက်ထားခံရသူသည် စွပ်စွဲခံရသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယုံကြည်ဘွယ်ရာ မမြင်ရမှ အာမခံပေးလိုက် ပေးသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲ၏။ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော စည်းကမ်းချက်များအတွင်းက အာမခံပေးလိုက် ပေးနိုင်သည်ကို မငြင်းသော်လည်း၊ ဦးလှသင်း၏ အဆိုအရဆိုလျှင် တရားသူကြီးအနေနှင့် မိမိရွှေ့မှောက်သို့ ရောက်ရှိသော စာရွက်စာတမ်း သက်သေများကို သုံးသပ်၍ စွပ်စွဲခံရသူသည် အပြစ်ကျနိုင်ဘွယ်ရာ မရှိဟု ယုံကြည်မှသာ အာမခံကိုပေးနိုင်သည်။ ဦးလှသင်းက ဤလျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍ အားကိုးသည့် စီရင်ထုံးသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးခင်မောင် (၁) ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင် တကြိမ်က ခရိုင်ဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူကို အစိုးရတက္ကသိုလ်များမှ ငွေ ၃၀,၀၀၀ ကျပ်ကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သည်ဆိုကာ၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ စွဲဆိုခဲ့ရာ၊ဖက်ရှင်ရုံးက အာမခံပေးသဖြင့် ထိုအာမခံကိုပယ်ဖျက်ပေးရန် တရားလွှတ်တော်သို့ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တရားလွှတ်တော်က အမှုတို့ကို သုံးသပ်၍၊ သက်သေအထောက်

(၁) ၁၉၄၉၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၅၇။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဦးစံခင်။

အထား အတတ်အသင့် အခိုင်အလုံရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိကာ ပြစ်မှုမှာလည်း၊ တသက် တကျွန်းခထောင်ဒဏ်အထိ ကျခံရခစနိုင်သောပြစ်မှုမျိုးဖြစ်၍ အာမခံကို လျှောက်ထား သည့်အတိုင်း ပယ်ဖျက်ပေးခဲ့သည်။

ဤအမှု၌ပူးကား လျှောက်ထားခံရသူအပေါ်တွင် တိုင်တန်းချက်နှင့် တရားလိုပြ သက်သေအမှတ် (၁) ၏ တဝက်တပျက် ထွက်ချက်မျှသာရှိသည့် တိုင်တန်းချက်၌ ငွေစာရင်းများကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုရာ၊ ဦးစံခင်ထံတွင် အမှန်တကယ် ကျန်ရှိရမည့် လက်ကျန်ငွေများထက် ၁,၃၄၇ ကျပ် ၅၆ ပြား လျော့နည်းပျောက်ဆုံးနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ အရေးယူပါမည့်အကြောင်းကိုသာ ဖော်ပြ ထားသည်။ ထိုသို့လျော့နည်း ပျောက်ဆုံးနေသောကြောင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ တွင် အကျုံးဝင်နိုင်စေမည့် အကြောင်းအချက်များကို ပေါ်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ တရားလိုပြ သက်သေအမှတ် (၁) ဖြစ်သော ဦးမျိုးစိန်ကို တရက်ကြာမှ စစ်ဆေးသော အခါလည်း စာရင်းစာအုပ်များကို သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းခြင်းကိုသာ ပြုလုပ် နိုင်သေးသည်ဟု ဖော်ပြသည်။ အာမခံလျှောက်လွှာကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရသည့် အခြေ အနေအထိ၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး၏ ရွေးမှောက်၌ ထိုသက်သေခံ အထောက် အထားများသာလျှင် ရှိသေးရာ၊ ဦးစံခင်သည် စွပ်စွဲခံရသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည် မကျူးလွန်သည်ဆိုသည့် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်လောက်အောင် သက်သေခံအထောက်အထား ပြည့်စုံပြီဟု မဆိုသာချေ။ ထိုအခြေအနေမျိုး၌ ထုံးတမ်း စဉ်လာအရ၊ မိမိရွေးမှောက်တွင် စွပ်စွဲခံရသူဘဦးသည်၊ ပြစ်မှု ထင်ရှားသည်ဟု တရားလိုတစ်ဖက်မှ အခိုင်အလုံ သက်သေမသူနိုင်မခြင်း၊ အပြစ်မဲ့သောသူဘဦးဖြစ်နိုင်သည် ဟုယူဆရန်သာရှိသည်။ အပြစ်ရှိကြောင်း အခိုင်အလုံ သက်သေထူရန်မှာ တရားလို၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်။

ထိုအချက်ကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက နှစ်လုံးပိုက်၍၊ ဟူခိန်ဘတ်ခန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အမှု (၂) တွင် စီရင်ထုံးပြုထားသည့်အတိုင်း လျှောက်ထား သူအား အာမခံနှင့်နေခွင့်ပြုလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

အာမခံပေးသည့် အမိန့်တွင်၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည် အခြားသက်ဆိုင် သော စီရင်ထုံးအချို့ကို ရည်ညွှန်း၍ထားသည်။ ထိုစီရင်ထုံးများအနက် ငွေရေး ကြေးရေး စာရင်းရှင်းသင်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည်ဖြေကြားခုံရန် လိုသော အမှုမျိုး၌ စွပ်စွဲခံရသောသူအား လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းများကို ရှာဖွေတင်ပြ နိုင်စေရန်နှင့် ၎င်း၏ရွေးနေကိုညွှန်ကြားနိုင်ရန်အတွက် အခြားကန့်ကွက်ရန် အချက်များ

(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၉၂။

မရှိလျှင်၊ အာမခံဖြင့် နေ့ခွင့်ပြုသင့်သည်ဟူသောမူကိုလည်း လက်ခံခဲ့ပေသည်။ ဦးသော်
 နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမှု (၃) ကိုး အထူးတရားသူကြီးက ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။ ။
 ဤကဲ့သို့တွေ့ကွာ၍ စာရင်းရှင်းလင်းချက်လိုသော အမှုမျိုးနှင့် အခြားလူသတ်မှု စသော
 ပြစ်မှုကြီးများသည် သဘောအားဖြင့် မတူကြပေ။ လူသတ်မှုမျိုး၌ လူတဦးတယောက်
 ဝေခစခဲ့သည်မှာ အထင်အရှားရှိပြီးဖြစ်သည်။ ရဲအဖွဲ့က စုံစမ်းစစ်ဆေး၍ တရားခံနှင့်
 တကွ ရုံးသို့တင်သောအခြေ၌ ရဲ၏ စီရင်ချက်များ၊ အခြား အထောက်အထားများကို
 ကြည့်ရှုလျှင် ရုံးအနေနှင့် တရားခံအပေါ်တွင် မည်မျှငြိစွန်းနေသည်ကို အတော်အသင့်
 ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ ။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 နှင့်
 ဦးစီခင် ။

ယခုအမှုမျိုး၌မူကား ထိုသို့ ခန့်မှန်းနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ မောင်လူမင်းနှင့်
 ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမှု (၄) စီရင်ထုံးတွင် အာမခံ လျှောက်ထားသူသည်
 လူသတ်မှုဖြင့် စွပ်စွဲခံ၍ နေရခြင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ သက်သေခံအချို့ကို စစ်ဆေး
 ပြီးသည့်နောက် ၎င်းအပေါ်တွင် ငြိစွန်းဘွယ်ရာ မမြင်နိုင်သေးဟု ယူဆသော်လည်း
 စက်ရှင်ခိုးက အာမခံငြင်းပယ်ခဲ့သည်ကို တရားလွှတ်တော်က ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ
 ပုဒ်မ ၄၉၈ က အပ်နှင်းထားသော အာဏာကိုသုံးစွဲ၍ အာမခံပေးခဲ့သည်။ စက်ရှင်
 တရားသူကြီးက အာမခံငြင်းပယ်ရာတွင် သက်သေအချို့ကို စစ်ဆေးပြီးဖြစ်သော်လည်း၊
 နောက် သက်သေများက တရားခံအပေါ် ငြိစွန်းနိုင်မည့် ထွက်ချက်များထွက်ဆိုဦး
 မည်လော မသိသေး၍ အာမခံပေးဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။ တရားလွှတ်တော်က
 ကျင့်သုံးရမည့်အမှုထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ ရုံးခရီးတွင် ရောက်ရှိပြီးသော သက်သေအထောက်
 အထားများအရ ငြိစွန်းဘွယ်ခြင်း မမြင်ကို စဉ်းစား၍ အာမခံပေးသင့် မပေးသင့်ကို
 ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ။

ထိုရည်ညွှန်းသောစီရင်ထုံးပါအမှုနှင့် ဤလျှောက်လွှာပေါက်ပွားရသော အမှုမျိုး၌
 ဆက်လက်၍ တရားလိုပြု သက်သေများကို စစ်ဆေးသောအခါ တရားခံအပေါ်တွင်
 ငြိစွန်းသည်များကို တွေ့ရှိလျှင်၊ ၎င်းအားအာမခံနှင့် နေ့ခွင့်ပြုထားသည်ကို
 တရားသူကြီးက ပယ်ဖျက်၍ ပြန်လည်တမ်းဆီးကာ အချုပ်နှင့်ထားရှိရန် အမိန့်ချမှတ်
 နိုင်ပေသည်။ ။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှသင်းအနေနှင့် အထူးတရားသူကြီးက အာမခံ
 ပေးခဲ့ခြင်းသည် စောလွန်းပါသည်ဟု ဆိုသည်မှာအပ၊ အာမခံပေးခြင်းကို အခြား
 အကြောင်းဖြင့် ကန့်ကွက်ခြင်း မရှိချေ။ လျှောက်ထားခံရသူ ထွက်ခွာပြေးတိမ်းရှောင်
 မည့်သူဖြစ်သည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်။ သက်သေများကို ဖျက်နိုင်ဘွယ်ရာရှိသည်ဟုလည်း

(၃) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၂၇၅။
 (၄) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၁၁၂။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ဦးစံခင်။

မပြော၊ ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး၏ အဆိုအရပင်၊ တရားလို စသုံးလုံးဌာနမှ တင်ပြမည့် စာချင်းစာအုပ်များသည် ဌာန၏ လက်ထပ်တွင်ရှိသည်။ သက်သေခံမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း၊ ဌာန၏ အရာရှိများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသက်သေခံ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ရုံးတွင်လာရောက် နှုတ်သက်သေခံမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအား၊ လျှောက်ကားခံရသူက မည်သို့လျှင် ဖျက်နိုင် ပြင်ဆင်နိုင်မည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေ သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးခအေးခမောင်က၊ အထူးတရားသူကြီး သည် ၎င်း၏စီရင်ပိုင်ခွင့်အတွင်း၊ လျှောက်ထားခံရသူကို အာမခံပေးထားခြင်းသည်၊ မှန်လည်းမှန်ကန်ပါသည်။ ဤရုံးအနေနှင့်လည်း စွက်ဘက်ပြင်ဆင်ရန် မဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ မှားယွင်းသည်ဆိုက၊ ဤရုံးအနေနှင့်ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၀/က/ အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို သုံးစွဲ၍ အကြောင်းအချက်များကို ထောက်ရှုကာ လျှောက်ထားခံရသူအား အသစ်တဖန် အာမခံပေးပါရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလျှောက်လွှာအတိုင်း ခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်ထားသည်။

အထက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ သုံးသပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး သည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း ကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ အာမခံပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ စည်းကမ်းချက် များနှင့် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များက အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို လွန်ကျူး၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မဟုတ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်ကို၊ ဤရုံးအနေနှင့် လွန်စွာမှားယွင်းချွတ်ချော်မှသာ စွက်ဘက်ပြင်ဆင်ရန်ရှိ သည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ လွန်စွာမှားယွင်းချွတ်ချော်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မတွေ့ရပေ။

ထို့ပြင်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဘော်လုန်ခေးအစိုးရ အနေနှင့်လည်း၊ တရား စီရင်ခေးစံနစ်ကို ပြုပြင်တည်ထောင်ရာ၌ တန်တိုးမှန် တန်တိုးကောင်းများကို ထိန်းသိမ်း ထားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ရာဇဝတ်မှုခင်းများ၌ စွပ်စွဲခံရသူအပေါ် ပြစ်မှု ထင်ရှားပြီဟု သက်သေချာမှန်မှာ၊ တရားလို၏ တာဝန်သာဖြစ်ကြောင်း၊ ပြစ်မှု တွေ့ရှိခြင်း မခံရမီခင်း စွပ်စွဲခံရသူဘဦးသည် အပြစ်မဲ့သူဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အမှုစစ်ဆေးရာတွင် ၎င်း၏ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ညှိုးနွမ်းစေရအောင် ၎င်းအား နေရာထိုင်ခင်းပေးသည်မှအစ၊ ရှေ့နေခရုရပ်ဖြင့် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်စသည် တို့ကို အပြည့်ပေးသည်အထိ လက်ခံထိန်းသိမ်းလျက်ရှိသည်။ အထူးရာဇဝတ်ရုံးများ၌ ဆိုလျှင် စွပ်စွဲခံရသူဘဦးအား စရိတ်စကမတ်နိုင်လျှင် မည်သည့်ပြစ်မှုနှင့်ပင် စွပ်စွဲ ခံရခံရ၊ အစိုးရက အကျိုးခဆောင် ငှားရမ်း၍ ပေးသည်ကို သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင်

တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေသော ထုံးတမ်းနှင့် ယခု အထူးတရားသူကြီး
ကလျောက်ထားခံရသူအား အာမခံပေးထားခြင်းသည် ကိုက်ညီသည်ဟူ၍ပင် ဆိုနိုင်
ပေသိမ့်မည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ဦးစံခင်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို
စွက်ဘက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် ဤလျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင် ရှေ့ဘွဲ့

မတင်အိ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁)—ပြစ်ဒဏ် ပေးခြင်းနှင့်ပစ္စည်းသိမ်းခြင်းကိစ္စ။

လျှောက်ထားသူသည် အစိုးရကသာဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးရန် သတ်မှတ်ထားသော ကွမ်းသီးပိဿာချိန် ၁၀၀ ကျော်ကို ဝယ်ယူသယ်ဆောင်သွားစဉ်အတွင်း အပမ်းခံခဲရပြီး အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်း များနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈(၁) အရ ထောင်ဒဏ်(၆) လကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။

ခရိုင်စက်ရှင်ရုံးက ထိုအမိန့်ကို အတည်ပြုခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤအမှု၌လျှောက်ထားသူက အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံ၍ဥပဒေအရလည်း အပြစ်ရှိနေကြောင်းတွေ့ရသဖြင့်၊ ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းရန်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ချွတ်ချော်လွဲမှားသည်ဟုမဆိုသာ။ ထောင်ဒဏ်နှင့်ပတ်သက်၍မူကား လျှောက်ထားသူသည်မိန်းမ သားဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ ယခုအခါတွင် နှစ်လကြာမျှ အကျဉ်းခံပြီးဖြစ်သည်ကတကြောင်း ထို့ကြောင့်ကျခံခဲ့ပြီးသောထောင်ဒဏ်ကိုသာ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လျှင် လုံလောက်ပြီဟုယူ ဆသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဒေါက်တာ မောင်ဖြူး။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ (အစိုးရရှေ့နေကြီး) ဦးနှစ်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထားသူ မတင်အိအား၊ ဖြူးမြို့ တွဲဘက်မြို့မ ရာဇသတ်တရားသူကြီးရုံးက၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၁ (ခ)။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှုအမှတ် ၇၄ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ဖြူးမြို့ တွဲဘက်မြို့မရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈(၁) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများ ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈(၁) အရ၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိကာ၊ အပုပ်ကြမ်းနှင့် ဘောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ် ခဲ့သည်။ လျှောက်ထားသူသည် တောင်ငူ ခရိုင်တွင် အစိုးရကသာ ကုန်စည်ဒိုင်များ မှတစ်ဘက် ဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးရန် သတ်မှတ်ထားသည်ဆိုသော ကွမ်းသီးပိဿာချိန် ၁၀၀ ကျော်ကို ဝယ်ယူသယ်ဆောင် သွားစဉ်အတွင်း အတမ်းခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းက ရုံးရွေ့တွင် အပြစ်ရှိပါသည်ဟု ဝန်ခံခဲ့သည်။ တကြိမ်တခါသာ ဥပဒေအရ တာပြစ် ထားကြောင်းမသိ၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ သက်သာသော အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးပါ ရန် ကိုသာ တောင်းခံခဲ့သည်။ ရုံးက ထောင်ဒဏ် ၆ လအပြင်၊ ဘမ်းသီးမိသော ကွမ်းသီးများကိုလည်း သိမ်းဆည်း၍၊ အစိုးရကန်သတ်သော ဈေးနှုန်းဈေးဖြင့် ရောင်း ချကာ ရငွေများကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာငွေအဖြစ် သိမ်းယူရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ လျှောက်ထားသူက၊ တောင်ငူခရိုင်စက်ချင်ရုံးသို့ အယူခံဝင်သော်လည်း မအောင်မြင် ခဲ့ချေ။ ပညာရှိ စက်ရှင်ဘုရားသုကြီးက မတင်အိသည် အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံထားပြီး ဖြစ်၍ ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်သည်၊ သင့်ဘော် မဘော်ကိုသာ စဉ်းစား နိုင်တော့သည်။ အခါကာလနှင့် လျော်ညီစွာ အပြစ်ဒဏ် သတ်မှတ်ထားခြင်း ဖြစ်သ ဖြင့်၊ ပြင်းထန်သည်ဟု မဆိုသာဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
မတင်အိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ၌၊ လျှောက်ထားသူက ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည် တရားဥပဒေနှင့် မညီပါဟုလည်း စောဒကတက်သည်။ သို့ကြောင့် အမှုဘွဲ့များကို ခေါ်ယူစေကာ၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဒေါက်တာ မောင်ဖြိုးအား၊ စစ်ဆေး သုံးသပ်သွင်း ပြုခဲ့ရာတွင် ရှေ့နေကြီးက ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မညီဟူ၍ လျှောက်လဲခြင်း မပြုလိုတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ပြစ်ဒဏ်သည်ကား အနည်းငယ် ကြီးလေးလွန်းပါသည်။ ပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း လျော့ပေါ့ရန်သာ အဓိကထား၍ လျှောက်လဲလိုပါသည်ဟု ၁၉၆၅ ခု၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက် ရက်ချိန်း၌ တင်ပြခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်အမှုကို ကြန့်ကြာခြင်း မရှိစေရအောင် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး တင်ပြသည်ကို မှတ်တမ်းတင်၍ ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ တဘက်မှ အစိုးရ ရှေ့နေကြီးက လျှောက်လဲချက်ပေးရန် ချိန်းဆိုခဲ့သည်။

ယခု ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်က၊ လျှောက်ထားသူသည် မိန်းမသားတဦး ဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ အပြစ်ရှိကြောင်း ရိုးသားစွာ ဝန်ခံခဲ့သည်ကတကြောင်း၊ ယခင် ကလည်း ဤသို့ပြစ်မှုမျိုး ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု မတွေ့ရသည်က တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သင့်လျော်သလို ရုံးကလျော့ပေါ့၍ သတ်မှတ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ရန် မရှိပါဟု ပြောကြား သည်။

၁၉၆၅
မတင်အိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဒေါ်ကိတာ မောင်ဖြူးက၊ ပြစ်ဒဏ်ကို လျော့ပေါ့လျှင်၊ ပြစ်ဒဏ်ကိုသာ မလျော့ဘဲ ပစ္စည်း သိမ်းခြင်းကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်။

အရေးကြီးသော သီးနှံ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရက ရံဖန်ရံခါ မည်သည့်သီးနှံ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများသည် အရေးကြီးသည်ဟု သတ်မှတ် ကျေညာခဲ့သည်။ ထိုပစ္စည်းများကို၊ အများပြည်သူတို့ သက်သာချောင်ချိစွာ သုံးစွဲနိုင်ရန် အလို့ငှါ၊ အစိုးရကသာ ဝယ်ယူဖြန့်ဖြူး ရောင်းချမည်ဟုလည်း၊ ကျေညာ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဤသို့သတ်မှတ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းချမှတ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရာ၌ သီးနှံပစ္စည်းများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် ကြသူများနှင့် မိမိတို့ မိသားစု စားသုံးရန် ဝယ်ယူ ကြသူများ၏အိမ်တွင် ထားရှိခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း စသည်တို့ကို စည်းကမ်းချက်များမှ ကင်းသွတ်ခွင့်များလည်း ပေး၍ထားသည်။ ယခု လျှောက်ထားသူ မတင်အိသည်၊ တောင်ငူခရိုင်တွင် အရေးကြီးသောသီးနှံတရပ် အနေနှင့်သတ်မှတ် ထားသည်ဆိုသော ကွမ်းသီးကို ကိုယ်တိုင်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်သူလည်းမဟုတ်၊ မိမိ ကိုယ်တိုင် စားသုံးရန် ဝယ်ယူသယ်ဆောင် လာခဲ့သည်လည်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း၎င်းကိုယ်တိုင်ကအပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကင်းလွတ်ခွင့်များအရ၊ သယ်ယူခြင်း မဟုတ်စေကာမူ၊ စည်းကမ်းချက်များကို ကောင်းစွာမသိကျွမ်းသေး၍ ပြုလုပ်မိခဲ့သူများအား၊ နယ်အသီးသီးတွင်ရှိ လိုခြံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဦးစီးဌာနမှီတီစသော အဖွဲ့အစည်းများက၊ သက်ညှာစွာ ဆက်ဆံခဲ့သူများလည်း ရှိပါသည်ဟု ဒေါက်တာ မောင်ဖြူးက တင်ပြသည်။ အချို့ကို ဆိုဆုံးမ၍ လွှတ်ပါသည်။ အချို့ထံမှ ပစ္စည်းယူ၍ ပစ္စည်းတန်ဘိုးကို ပြန်ပေးလိုက်ပါသည်။ ရုံးတင်တရားစွဲခြင်းပင် မရှိခဲ့ပါဟု ပြောကြားသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်ထားသူအားလည်း၊ တန်ဘိုးကို ပြန်ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ပါရန် လျှောက်ထားသည်။

ပညာပေးသည့် အနေနှင့် သက်ညှာစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများလည်း ရှိခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်သည်။ သို့ရာတွင် ရုံးတင်တရားစွဲဆိုသော အခါ၌ကား၊ ရုံးများအနေနှင့် ဥပဒေဘောင် အတွင်းမှသာ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်နိုင်တော့သည်။ ဤအမှု၌ လျှောက်ထားသူက အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ ဥပဒေနှင့် စည်းကမ်းများ အရလည်း၊ အပြစ်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ အမှုကို စစ်ဆေးခဲ့သောရုံးက ပစ္စည်းများကိုသိမ်းဆည်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ချွတ်ချော် လွဲမှားသည်ဟု မဆိုသာချေ။ ထိုအမိန့်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် စွက်ဘက်ပြင်ဆင်ရန် မသင့်ဟု ယူဆသည်။

ထောင်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ လျှောက်ထားသူသည် မိန်းမသား ဖြစ်သည်က တကြောင်း၊ ယခုအခါတွင် နှစ်လကြာမျှ အကျဉ်းကျ ခံနေခဲ့ရပြီက တကြောင်းတို့

ကြောင့် ယခုအထိ ကျခံခဲ့ပြီးသော ထောင်ဒဏ်ကိုသာ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လျှင် ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီဟု ဟုတ်သည်။ ဤတရားရုံးချုပ်ကလည်း ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုး၌ မသိနားမလည်သော ပြည်သူ့ပြည်သားတို့ များစွာ နစ်နာခြင်း မရှိရလေအောင် အမှုများကို အမြန်ဆုံး စစ်ဆေး၍ သဘောရိုးနှင့် မသိနားမလည်၍ ပြုလုပ်ခဲ့သူများ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလျှင် လျော့လျော့ပေါ့ပေါ့ အပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း ချမှတ်သင့်သည် ဟု ရုံးအသီးသီးသို့ ညွှန်ကြားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ညွှန်ကြားခဲ့သည့် မှုနှင့်အညီ၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ်တွင် ချမှတ်ထားသော ထောင်ဒဏ်ကို ယနေ့အထိ ၎င်းကျခံခဲ့ပြီးသော ကာလအပိုင်းအခြားသို့၊ လျော့ပေါ့၍ သတ်မှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မတင်အိ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ခင်ရှုထွင်

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ ၂၃
ရက်။

မသန်းရွှေ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—
မြန်မာလက်ဘက်ခြောက် တပိဿာ ၇၂ ကျပ်ခွဲသား တွေ့ရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မြန်မာလက်ဘက်ခြောက် တပိဿာနှင့် ၇၂ ကျပ်ခွဲသားတွေ့ရှိကာမျှနှင့်အစိုးရ၏ ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစံနှစ်ကိုဆန့်ကျင်သည်ဟုဆိုနိုင်။ ကိုယ်ကျိုးရှာစီးပွားရေးသမား၊ သို့မဟုတ် မတရားစီးပွားရှာသမား ဖြစ်သည်ဟုလည်းမဆိုနိုင်။ မိမိအမှန်စားသုံးရန်အတွက် ယူဆောင်သည် ယူဆရမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ သာယာဝတီမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၆ တွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်၌၊ လျှောက်ထားသူ မသန်းရွှေအား၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တသကျခံစေရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် ဤရုံးသို့ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃၈ (၁) အရ၊ ထောက်ခံသားသည်ကို လက်ခံသည်။

မသန်းရွှေထံမှ မြန်မာ လက်ဘက်ခြောက် တပိဿာ ၇၂ ကျပ် ခွဲသား တွေ့ရှိခြင်းမှာ၊ မိမိအမှန် စားသုံးရန်အတွက် ယူဆောင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ဤကဲ့သို့ အမှန် စားသုံးရန်အတွက် ယူဆောင် လာခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ၏ ဆိုရှယ်လစ်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၀၃ (ခ)။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၅ ရက် နေ့စွဲပါ သာယာဝတီမြို့၊ ၇ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

~~စီးပွားရေးစံနှုန်းကို ဆန့်ကျင်အည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ကိစ္စကျိုးရှာ စီးပွားရေးသမား၊
 သို့မဟုတ် မတရား စီးပွားရှာ သမား ဖြစ်သည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်ပေ။~~

ထို့ကြောင့် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သာယာဝတီမြို့၊ စက်ရှင် တရား
 သူကြီး၊ သောက်ခံချက်ကို လက်ခံပြီး၊ အောက်ရုံးအမှုစစ် တရားသူကြီး ချမှတ်သော
 အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ တရားသေ လွတ်ရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 သန်းရွှေ
 နိုင်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ခေါက်တာ ဦးမောင်မောင်

မင်္ဂလာမြင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

မေလ ၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ — ရိုင်ဖယ်နှင့်ပစ်ရာ၌ရွယ်သူကိုမထိဘဲအခြားသူအားထိမှန်၍သေခြင်း —
ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမြောက်ခြင်း— ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်— စဉ်းစားအပ်သည့်အချက်အလက်များ။

အယူခံတရားလိုသည် ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနှင့်ရှိနေစဉ် မိမိယောက်ျား၏ ရိုက်နှက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ကိုမခံရပုံနိုင်တော့သဖြင့် ရိုင်ဖယ်သေနတ်ဖြင့်၎င်းအားပစ်ရန်ရည်ရွယ်၍ မောင်းဆွဲရာ၊ ယောက်ျား ကိုမထိမိဘဲ အနီးရှိလူတဦးအား ထိမှန်၍ ထိုသူသေဆုံးခဲ့လေသည်။ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချခဲ့ လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုပါ အကြောင်းအချက်တို့ကိုထောက်လျှင်၊ အယူခံတရားလိုအား ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းသည်မှန်ကန်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း သက်သက်ညာညာနှင့်သတ်မှတ်ပေးပြီး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ သို့ရာတွင် ပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌ အဓိကထားရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အပြစ်ကျသူကို ဖြစ်နိုင်ပါက ပြုပြင်၍ ပြည်ထောင်စုသားကောင်းသမီးကောင်းအဖြစ် ပြန်လည်၍ ဘဝသစ်ထူထောင် စေနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုလုပ်မိသည့်အတွက်လူတယောက်အားထောင်ဒဏ်ကျခံစေဟူသည့် သဘောမျိုးမျှသာမဟုတ်ချေ။ ပြစ်ဒဏ်ကိုသတ်မှတ်ရာ၌ တဦးတယောက်၏ နောက်ကြောင်းစိတ် ထားနှင့်အတူ ရွေးရေးကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ထိုသူတဦးသည် အပြစ်ဒဏ်ကျခံပြီးသည့် အခါ၌ သူ၏ လူ့ဘောင် အဆောက်အအုံတွင် ပြန်လည်၍ ကောင်းသော ဘာဝသီလတို့စီစေရန် အရေးကြီးထား၍ စဉ်းစားအပ်သည့်။ သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စဉ်းစား၍ အလုပ်ကြမ်း နှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးခင်စိန်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၆၂။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၉ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက် နေ့စွဲဖြင့်၊ ပြည်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။
ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုအယူခံမှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ အယူခံ တရားလို မအေးမြင့် အပေါ်တွင် ပြည်မြို့ ပညာရှိ ပဌမ အထူး တရားသူကြီးက လူသတ်မှု မမြောက်သော လူသေစေမှုကိုကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ထားသည်။

၁၉၆၅
မအေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အချင်းဖြစ်ပွားပုံ အတိုချုပ်မှာ ၁၉၆၄ခု၊ ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့ည ညဦးပိုင်းတွင် မအေးမြင့်နှင့်၎င်း၏ ယောက်ျား ရဲသား မောင်ဝင်းမြင့်တို့သည် ပြည်မြို့၊ ရွှေဆံတော် ဘုရားပူး၍ အိမ်သို့ အပြန်တွင်စကားများကြသည်။ မောင်ဝင်းမြင့်က ရဲဌာနာသို့ တာဝန် ထမ်းဆောင်ရန် သွားရောက်သောအခါ မအေးမြင့်က နောက်မှ လိုက်သွားကာ၊ ၎င်းအား ကွာရှင်းပေးရန် ပြောဆိုသည်ဟု မောင်ဝင်းမြင့်က ရုံးတွင် တရားလို သက်သေ အမှတ် (၅) အဖြစ် အစစ်ခံရင်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုနောက် မအေးမြင့် က၊ နားဆွဲများကို ဖြုတ်၍ လွှင့်ပစ်ခါ အိမ်သို့ ပြန်သွားသည်။ မောင်ဝင်းမြင့်က နားဆွဲများကို ရှာသော်လည်း မတွေ့သဖြင့် အိမ်သို့ ပြန်လာခါ မယားကို ပါးနား ဆွဲ၍ ရိုက်သည်။ ခါးပတ်နှင့်လည်း ရိုက်သည်။ နောက်တဖန် နားဆွဲကို ပြန်၍ ရှာရာ မရ သဖြင့် အိမ်သို့ တခေါက် ရိုက်ရန် ပြန်လာသည်။ ထိုတွင် အိမ်နားနေ ကိုအေးဆိုသူက မောင်ဝင်းမြင့်ကို အိမ်ပေါ်သို့ မတက်နှင့် ခင်ဗျားကို ရိုက်လိမ့်မည်ဟု ဆွဲသည်။ သို့အခိုက် မအေးမြင့်သည် မောင်ဝင်းမြင့်၏ ရှိုင်ဖယ်သေနတ်ကို၍ လှေကားမှ ဆင်းကာ လာသည်။ ထိုနောက် သေနတ်သံ တချက် ကြားလိုက်ကြရ၍ ကိုအေး၏ ဦးခေါင်းတွင် ကျည်သင့်ကာ လဲကျပြီးနောက် မကြာမီ သေဆုံး သွားသည်။

အထက်ပါ အချက်အလက် များနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်ဝင်းမြင့်၏ ထွက်ဆိုချက် အရ၎င်း၊ မအေးမြင့်၏ ရုံးတွင် အစစ်ခံချက် အရ၎င်း အငြင်းပွားခြင်း မရှိပေ။ သို့ရာတွင် အမှုကို စစ်ဆေးရာ၌ ပညာရှိ အထူး တရားသူကြီးက သုံးသပ်ခဲ့ရသည့် ပြဿနာသည် မအေးမြင့်က ၎င်း၏ယောက်ျား မောင်ဝင်းမြင့်ကို သေနတ်နှင့်လှမ်း၍ ပစ်လိုက်သည်တွင် ကိုအေးကို ထိမှန်ခြင်း ဖြစ်သလော၊ သို့တည်း မဟုတ် မအေးမြင့်က ကြောက်သန့်၍ ဖြစ်စေ၊ ရုတ်ခြင်း ဒေါသ ထွက်၍ ဖြစ်စေ၊ သေနတ်ဖြင့် မောင်ဝင်း မြင့်ကို ဆွဲ၍ရိုက်ရာတွင် ကျည်ဆံ မတော်တဆ ထွက်သွားခြင်း ဖြစ်သလောပင် ဖြစ် ပေသည်။ မအေးမြင့်က ၎င်းသည်၊ ကြောက်ကြောက် လန့်လန့်နှင့် ဆွဲမိ ဆွဲရာ ဆွဲကာ၊ မောင်ဝင်းမြင့်ကို ရိုက်လိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ သေနတ်မှန်းလည်း မသိ၊ ပစ်ရန် လည်း မချင်ချင်ခဲ့ပါ။ ရိုက်ပြီး၍ ကျည်ဆံထွက်သွားသောအခါ၌ သေနတ်ကိုလွှင့်ပစ် လိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ ၎င်း၏ ယောက်ျား မောင်ဝင်းမြင့်ကလည်း ထို အတိုင်း ထောက်ခံထွက်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် သေနတ်သံကြားသဖြင့်ပိုင်းဝန်းလာကြသော

၁၉၆၅
 မအေးမြင့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

သက်သေများကမူ ကိုအေး လဲနေရာ အနီး၌၊ မအေးမြင့်သည် သေနတ်ကိုင်၍ ရပ်
 နေသည်ကို တွေ့ကြရသည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပြီးနောက်၊ မောင်ဝင်းမြင့်သည်၊ ၎င်း၏ ဇနီးကို ရဲဌာနာသို့
 ခေါ်ဆောင်သွားကာ၊ ရဲမှူး ဦးခင်မောင်လတ် (လိပြ-၁၂) ထံတွင် အပ်သည်။
 ဦးခင်မောင်လတ်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ ကျွန်တော့် မိန်းမက ကျွန်တော့်ကို ပစ်ရာ
 ကျွန်တော့်အား မသိဘဲ၊ လူတယောက်ကို ထိသွားပါသည်ဟု မောင်ဝင်းမြင့်က
 ဆို၍ အပ်သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

ပညာရှိ အထူးတရား သူကြီးသည်၊ ထိုပြဿနာကို အထူး ဂရုစိုက်၍၊ သုံးသပ်ခဲ့
 သည်။ သေနတ်သည် ရိုက်ခတ်မှုနှင့် မောင်းမပြုတ်နိုင်ဟူ၍ ဦးခင်မောင်လတ် ကထွက်
 ဆိုသားခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ကိုအေးအား ထိမှန်သည်မှာ ညာမျက်လုံးတွင် ဖြစ်၍
 မအေးမြင့်က သေနတ်နှင့် ၎င်း၏ ယောက်ျားကို ဆွမ်း၍ မျက်လိုက် သည်တွင်
 သေနတ်အောက်သို့ လွတ်ကျသဖြင့် ကျည်ဆံထွက်သွားသည်ဆိုလျှင် ထိုသို့ ကိုအေး
 အား ဦးခေါင်းတွင် ထိမှန်ရန် လွယ်ကူမည် မဟုတ် သည်က တကြောင်း၊
 မျက်မြင် သက်သေများက မအေးမြင့်သည်၊ သေနတ်ကို ကိုင်လျက် ရပ်နေ
 သည်ကို တွေ့ရပါသည်ဟု ထွက်ဆိုချက် ရှိကြခြင်းကြောင့်တကြောင်း၊ ဦးခင်မောင်လတ်
 ကိုယ်တိုင် ထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ရှု၍၎င်း၊ မအေးမြင့်သည်၊ သေနတ်နှင့် လှမ်း၍
 ရိုက်သည်မဟုတ်၊ ၎င်း၏ ယောက်ျားအား၊ ရုတ်ခြင်း ဒေါသ ဖြစ်ကာ၊ လှမ်း၍ ပစ်လိုက်
 ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ၊ ၎င်း၏ အပေါ်တွင် ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှု
 ထင်ရှားကြောင်း ဆုံးဖြတ် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤအယူခံကို တင်သွင်းရာ၌လည်း မအေးမြင့်သည်၊ ၎င်း၏ ယောက်ျားကို ၎င်းက
 ဒေါသ အခလျောက် သေနတ်နှင့် လှမ်း၍ရိုက်၍သာ၊ တန်းလျားအောက်တွင် ထိုင်နေ
 သည့် ကိုအေးအား ထိမှန်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ ထိုသို့ ခုခံခြင်းသည်၊
 မောင်ဝင်းမြင့်၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ကွဲလွဲ၍၊ မောင်ဝင်းမြင့်က၊ ကိုအေး ၎င်းအား
 နောက်မှ လိုက်၍ အဆွဲတွင် သေနတ် ထိမှန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သက်သေ
 များက သေနတ်သံကြား၍ လာကြသော အခါ၌လည်း ကိုအေးသည် မောင်ဝင်းမြင့်
 တို့၏ အိမ်ရှေ့တွင် လဲ၍ နေသည်ကို တွေ့ရကြောင်းဖြင့်ထွက်ဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့်
 မောင်ဝင်းမြင့် ထွက်ဆိုသကဲ့သို့ ကိုအေးက ၎င်းအား လိုက်၍ ဆွဲခဲ့သည် ဆိုသည့်
 အချက်မှာ ပို၍ ယုတ္တိရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကယ်၍သာ မအေးမြင့်သည်၊
 ရှိုင်ဖယ်သေနတ်ကို ကိုင်၍၊ ၎င်း၏ ယောက်ျားအား၊ တုံ့ပြန်ရန် မပြုလုပ်ဘဲ၊ နီးရာ
 တုတ်၊ ဓါး စသည်တို့ကို ကိုင်၍ တုံ့ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လျှင် ၎င်းသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ
 ခုခံပိုင်ခွင့် အတွင်းက လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆ နိုင်ဘွယ်ရာရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်

ဆိုသော် မောင်းဝင်းမြင့် ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံထွက်ဆိုသည့် အတိုင်း၊ ၎င်းသည် မအေးမြင့် အား၊ ပါးနားရိုက်ချီလည်း ပြီးခဲ့ပြီ၊ ခါးပတ်ဖြင့်လည်း ချွတ်၍ ရိုက်ခဲ့သည်၊ နောက် တကြိမ်လှဲ၍ ပြန်လာသည်မှာလည်း ထပ်မံ၍ ရိုက်နှက်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန် က မအေးမြင့်သည်၊ ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနှင့် ရှိသည် ဖြစ်ရာ၊ ထိုကဲ့သို့ အနာ တကြည်း ရိုက်နှက်ခြင်းသည်၊ ၎င်း၏ အသက် အန္တရာယ်ကိုပင် စိုးရိမ် နိုင်ဘွယ် ဖြစ်စေ နိုင် သည်။ ထိုသို့ စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့ခြင်းကြောင့်ဆွဲမိ ဆွဲရာ တုတ်၊ခါးကို ဆွဲ၍၊ ခုခံလျှင် ပြစ်မှုမမြောက်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ် နိုင်ဘွယ်ရာ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ယခုမူကား မအေးမြင့် သည်၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကိုကိုင်၍ တုံ့ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ် လေရာ၊ ၎င်း၏ ကိုယ်ကို၎င်း ခုခံပိုင်ခွင့်ကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်သာ ရှိတော့သည်။ သာမန်အားဖြင့် တဦးတယောက်သည်၊ အထူးသဖြင့် မိန်းမတဦးသည် ရိုင်ဖယ်ကဲ့သို့သော လေးလံ သည့် လက်နက်ကို ကိုင်၍ ရိုက်ရန် ပြုလုပ်မည် မထင်၊ ရိုင်ဖယ်ကို ကိုင်လျှင် ပစ်ရန်သာ ရွယ်ဘို့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးတွေ့ရှိသည့် အတိုင်း မအေးမြင့် သည် ရိုင်ဖယ်နှင့် ၎င်း၏ ယောက်ျားကို ရိုက်ရန် ရည်ရွယ်သည် မဟုတ် ရုတ်ခြင်း ဧေါသကြောင့် ပစ်ရန်သာ ပြုလုပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၆၅
မအေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ဇနီးမာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးခင်စိန်က၊ အကြောင်း အချက်များ အရ၊ မအေးမြင့် သည် ထိုအတိုင်း ၎င်း၏ယောက်ျားကို ပစ်ရန် ရည်ရွယ်ပြီးသည့်နောက် သေနတ် မောင်းကို ဆွဲခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်ဟု သျှောက်လဲသည်။ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၁ အရဆိုလျှင်၊ ရည်ရွယ်သူကို မထိသော်လည်း ရည်ရွယ်သူကို ထိမှန် သကဲ့သို့ပင် ပြစ်မှု မြောက်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းအချက်တို့ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ မအေးမြင့်သည်၊ ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းတို့သည် မှန်ကန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် သာရှိသည်။ ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှိ အထူး တရားသူကြီးက မအေးမြင့် သည် အကျင့်စာရိတ္တခကောင်းမွန်သော အမျိုးသမီးတဦး ဖြစ်ခဲ့သည့် အတွက်ကြောင့်၊ အခင်းဖြစ်ပွားသောအခါက ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာ ရှိခဲ့ပြီးလျှင် အကျဉ်းပွဲပင် ကလေး မွေးဖွားခဲ့ရသည်ကို ထောက်ရှု၍ ၎င်း၊ သက်သက် ညာညာနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ် သာ သတ်မှတ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပြစ်မှုကို စစ်ဆေး စီရင်သော ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လေးစားစွာ ဆင်ခြင်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤအမှု၌ သက်ညာစွာလည်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ တရားစီရင်ရေး စနစ်အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌၊ အဓိက ထားရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အပြစ်ကျသူကို ဖြစ်နိုင်ပါက ပြုပြင်၍ ပြည်ထောင်စု၏ သားကောင်း သမီးခကောင်း အဖြစ် ပြန်လည်၍ ဘာသစ်ထူထောင် စေနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်တခုကို

၁၉၆၅
မအေးမြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြုလုပ်မိသည့် အတွက် လူတယောက်အား ထောင်ဒဏ်ကျခံစေ ဟူသည့် သဘော မျိုးမျှသာ မဟုတ်ချေ။ ပြစ်ဒဏ်ကို သတ်မှတ်ရာ၌ တဦးတယောက်၏ နောက်ကြောင်း စိတ်ထားနှင့် အဘူ ရွှေရေးကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားကာ၊ ထိုသူတဦးသည် အပြစ်ဒဏ် ကျခံပြီးသည့်အခါ၌၊ သူ၏ လူ့ တောင် အဆောက်အအုံတွင် ပြန်လည်၍ ကောင်းသော ဘဝသစ် ထူထောင် နိုင်စေရန် အရေး တကြီး ထား၍ စဉ်းစား အပ်သည်။

ဤအမှု၌ မအေးမြင့်သည်၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည့် စိတ် အကျင့် စသည်တို့ မရှိခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ၎င်း၏ ယောက်ျား ရိုက်နှက်ခြင်းကြောင့်သာ အချင်း ဖြစ်သည့်နေ့က၊ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာနှင့် ရှိနေခိုက် ထပ်မံ အရိုက် အနှက် ခံရမည်ကို စိုးရွံ့၍ ၎င်း၊ ရုတ်ခြင်း ဒေါသထွက်၍ ၎င်း ဤသို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်မှာ လည်း ထင်ရှားသည်။ သေဆုံး သွားသူ ကိုအေးဆိုသူနှင့် ၎င်းတို့သည် မည်သို့မျှ အငြိုးထားရှိခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ မအေးမြင့်ကိုယ်တိုင်က ကိုအေးတို့ မောင်နှမများ၏ ကျေးဇူး ၎င်းတို့ အပေါ်တွင် မကင်းပါဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ကိုအေးအားမတော်တဆထိခိုက်စေခဲ့သည်ကို မအေးမြင့် လည်း လိုလားမည် မဟုတ်၊ ၎င်း၏ယောက်ျား မောင်ဝင်းမြင့်အား၊ သေစေလိုသော ဆန္ဒ ရည်ရွယ်ချက် မအေးမြင့်တွင် မရှိခဲ့သည်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ထိုအချက် များအပြင်၊ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် ထည့်သွင်း ထောက်ထားရန်မှာ မအေးမြင့် သည်၊ နို့စို့ကလေးငယ်နှင့် ဖြစ်၍ နေပေလိမ့်မည်။ ထိုကလေးငယ်ကို၊ အကျဉ်း အကျ ခံနေရစဉ် ကောင်းမွန်စွာ ပြုစု ပျိုးထောင်ဘို့ရန် လွယ်ကူမည် မဟုတ်ပေ။ ထိုကလေး ငယ်ကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုစု ပျိုးထောင်၍ အရွယ်ရောက်သောအခါ ပညာပေးရန် လည်းလိုသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ကောင်းကောင်းတွင် ပြုစု ပျိုးထောင်မှ ထိုကလေး ငယ်သည် ပြည်ထောင်စု၏ သားကောင်း သမီးကောင်း တဦး ဖြစ်လာနိုင်မည်။

အထက်ပါ အချက်တို့ကို ထောက်ရှု၍၊ မိမိသည် ဒေါသ အလျောက် လက်လွန် ချေလွန် ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် မှတ်သားလှောက်သော အသိပညာ ပေးရန် အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် ကျစေလျှင် သင့်တော်ပြီဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ယခု ချမှတ် ထားသော ပြစ်ဒဏ်ကို လျော့ပေါ့၍၊ မအေးမြင့်သည်၊ အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်သာ ကျခံစေရန် သတ်မှတ် လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် ရွှေတွင်

မောင်စံတင် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

T ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၁၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ နှင့် ၃၉၂ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—တရားခံတဦး ၏ ဖြောင့်ချက်ကိုအမှီပြု၍ အခြားတရားခံအား ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ထားခြင်း—ဝိုင်း၍ရိုက်နှက် ထိုးခုတ်မှုတွင် စွဲချက်တင်သင့်သည့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဖြောင့်ချက်သည် မိမိကိုယ်ကိုမိမိအလွတ်ရုန်း၍အခြားသူတဦးအပေါ်အပြစ်ပုံ ချသည့် (Self exculpatory) ဖြောင့်ချက်မျိုးမဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ဖြောင့်ချက်သည် တရားဝင်သည်။ ထိုဖြောင့်ချက်တွင် ပါရှိသော အချက်အလက်များကို အမှုတွင် အခြားနည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်သော သက်သေအထောက်အထားများနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ စဉ်းစားနိုင်သည်။ ဖြောင့်ချက် တခုတည်းကိုမူတည်၍ အပြစ်ပေးလျှင် မှားယွင်းမည်ဖြစ်သော်လည်း အခြားအချက်အလက်များနှင့် ပေါင်းစပ်၍ စဉ်းစားနိုင်သော ဆီလျော်သည့် အချက်တရပ်သာဖြစ်လေသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိုင်း၍ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ထိုးခုတ်ခြင်း၊ အန္တရာယ်ပြုခြင်းစသည်တို့ပြုလုပ်ကြ ရာတွင် မည်သူ့ လက်ချက်ဖြင့်ထိုသူသေဆုံးရသည်ဟူ၍ သက်သေအထင်အရှားမတွေ့ရှိလျှင် ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၀၂ မဟုတ်ဘဲ ၃၂၆ အရ ပြင်းထန်စွာ အနာတရဖြစ်စေမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟုတွေ့ရှိလျှင် ပိုမို၍တရားမမှန်ကန်သည်။

ခေါ်တော နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၁၀... ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးအောင်ကြီး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရခရူနေကြီး ဦးခင်မောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်သာခင် နှင့် မောင်စံတင်တို့အပေါ် စစ်တွေ့မြို့၊ ပဌမ အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၁၀-၃၁၁။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အထူးမှုအမှတ် ၁၆ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ စစ်တွေ့မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ပါ ၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟုတွေ့ရှိကာ၊ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်စီကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။ ထိုသို့ ကျူးလွန်စဉ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၂ (၁) အရလည်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိ၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် သုံးနှစ်စီကို တပေါင်းတည်း ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ မောင်သာခင်က စစ်တွေ အကျဉ်းထောင်မှ အယူခံ တင်သွင်း၍ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင်က လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။ မောင်စံတင်အတွက် ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီး ဦးအောင်ကြီးက လိုက်ပါဆောင်ရွက်၍ အစိုးရအတွက် ဦးခင်မောင်က ဆောင်ရွက်သည်။ ရွှေ့နေကြီးများသည် နှစ်မှစလုံး အပေါ် ထုတ်တူညီ လျှောက်လဲချက်များ ပေးကြသဖြင့်၊ အကြောင်းအချက် တပေါင်းတစပ်တည်းဖြစ်သောကြောင့် ဤအယူခံမှု နှစ်မှုကို အတူပူးတွဲ ကြားနာခဲ့သည်။ ဤအမိန့် တရပ်တည်းဖြင့်ပင် အမှုနှစ်မှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

အမှုဖြစ်ပွားပုံ အပြည့်အစုံကို စီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ၁၉၆၄ ခု၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် အောင်ကျော်သိန်း (လိပြ-၁၄)၊ ရွှေသာအောင် (လိပြ-၁၇) တို့နှင့် မောင်စံတင်၊ မောင်သာခင်တို့အပြင်၊ မောင်ကျော်ဦး ဆိုသူတို့သည် ပွဲကြည့်သွားကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အိမ်တအိမ်မှ အုန်းသီးခိုးယူပြီး ခွဲဝေစားသောက်ကြသည်။ ၎င်းနောက် မောင်စံတင်က အောင်ကျော်သိန်းနှင့် ရွှေသာအောင်တို့ကို တခြားသို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ထိုနှစ်ယောက် ထွက်သွားကြသောအခါ မောင်စံတင်၊ မောင်သာခင်နှင့် မောင်ကျော်ဦးတို့ လမ်းဘေး မီးတိုင်အောက်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုလူနှစ်ဦး ပြန်လာကြသောအခါ ကျန်သုံးဦးသားတို့ကို နေရာတွင် မတွေ့သဖြင့် လိုက်လံရှာဖွေကြရာ အတန်ကြာသောအခါမှ မောင်စံတင်နှင့် မောင်သာခင်ကိုသာ ပွဲခင်း ဈေးတန်း၌ တွေ့ရသည်။ မောင်ကျော်ဦး ဘယ်ရောက်သွားသလဲဟု မေးကြည့်ရာ မောင်စံတင်က သရက်သီး ခိုးစားရာတွင် လူလိုက်သဖြင့် ထွက်ပြေးသောအခါ ကျော်ဦး ဘယ်ရောက်သွားသည်ကို မသိတော့ကြောင်း၊ ပြန်ပြောသည်ဟုဆိုသည်။

၁၉၆၄ ခု၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ငှက်ပျောတော ဘုန်းကြီးကျောင်း တောင်ဘက် မှ ဦးရွှေသာ (လိပြ-၁၃)သည် အဖော်များနှင့် ကစားနေရာမှ အလောင်းတလောင်းကို တွေ့၍ ရဲဌာနသို့ သွားရောက်တိုင်တန်းသည်။ ထိုအလောင်းမှာ မောင်ကျော်ဦး၏ အလောင်း ဖြစ်နေသည်။

မောင်ထွန်းဖြူ (လိပြ-၈)သည် ပန်းတိမ်ဆရာဖြစ်၍ ၎င်း၏ဆိုင်တွင် မောင်စံတင်က သက်သေခံအမှတ် (၁) ခွေးလည်ပတ်ပုံစံ ရွှေလက်စွပ်တကွင်းကို ၃၁ ဖြင့် ၁၉၆၄ ခု၊ မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့က ရောင်းချသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုလက်စွပ်သည် မောင်ကျော်ဦး၏ လက်စွပ်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံ အထောက်အထား အခိုင်အလုံ

တွေ့ရှိသည်။ ထိုလက်စွပ်ကို ပန်းတိမ်ဆရာ နီဦးမောင် (လိပြု-၉)က မောင်ကျော်ဦး၏ အပေါ်ဖြစ်သူကလာ၍ မောင်ကျော်ဦးအတွက် အပ်နှံခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ပစ္စည်းများနှင့် ရောနှော၍ ပြသောအခါလည်း ထိုသက်သေခံအမှတ် (၁) လက်စွပ်ကို နီဦးမောင်၊ မောင်ကျော်ဦး၏ ဦးလေးဖြစ်သူ စံထွန်းအောင် (လိပြု-၅)နှင့် တအိမ်တည်းနေ တာမ်းကဲ့ ညီအစ်ကိုတော်သူ ဦးရွှေသိန်း (လိပြု-၇)တို့က မှတ်မိကြသည်။

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ပါ ၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်ပါ အထောက်အထားများဖြင့်မောင်သာခင်နှင့်မောင်စံတင် တို့အပေါ်တွင် စွဲချက်အသီးသီး တင်ခဲ့သည်။ မောင်သာခင်က ရုံးတွင် မရောက်မီပင် သက်သေခံအမှတ် (ဃ) ဖြောင့်ချက်ကို ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းဖြောင့်ချက်၌ အုန်းသီး၊ သရက်သီး ခိုးစား၍ မောင်စံတင်၊ မောင်ကျော်ဦးနှင့် ၎င်းတို့ ရှိကြသောအခါ၊ မောင်စံတင်က မောင်ကျော်ဦးကို လည်ပင်းညှစ်ကြောင်း၊ ၎င်းက မောင်ကျော်ဦး၏ လက်ကို ချုပ်ပေးရကြောင်း၊ မောင်ကျော်ဦး လဲသွားသောအခါ မောင်စံတင်က သေနတ်ဒင်နှင့် ခေါင်းတွင် နှစ်ချက်ရိုက်ကြောင်း၊ မောင်ကျော်ဦး အသက်ငင်နေစဉ် မောင်စံတင်က မျက်နှာကို ခြေထောက်နှင့် တက်၍နင်းကြောင်း၊ မောင်ကျော်ဦး၏ တန်ဆာကို မောင်စံတင်က ၎င်းအား အကိုက်ခိုင်းရာ ၎င်းက မကိုက်သဖြင့် မောင်စံတင်ကပင် မောင်ကျော်ဦး သေသေချာချာ သေအောင် ကိုက်ကြောင်းစသည်ဖြင့် ဖြောင့်ချက်တွင် ထွက်ဆိုသည်။ မောင်ကျော်ဦး သေဆုံးသွားပြီးနောက်၊ ၎င်း၏ အိတ်ယဲတွင်ပါသော ငွေ ၂°-၂၅ ပြားနှင့် လက်စွပ်တကွင်းကို ချွတ်ယူခဲ့ကြကြောင်း၊ လက်စွပ်ကို သွားပေါင်ရာ ၃၀ ရရှိ ၀၈၇ ၁၄° ၎င်းကရရှိကြောင်း စသည်ဖြင့် အချက်အလက်အပြည့်အစုံကို မောင်သာခင်က ဖော်ပြခဲ့သည်။ ရုံးတွင် ကျမ်းဖြင့် အစစ်ခံရာ၌ အဓိကအားဖြင့် ထိုအတိုင်းပင် ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းအနေနှင့် မောင်စံတင်ကို ကြောက်ရွံ့၍ ၎င်းခိုင်းသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကမူ မောင်ကျော်ဦးအား လည်ပင်းကို မညှစ်၊ မောင်စံတင် ခိုင်းသည့်အတိုင်းသာ ဟန်ဆောင်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည် စသည်ဖြင့်ထွက်ဆိုသည်။ မောင်စံတင်သည် ပန်းတိမ်ဆိုင် တဆိုင်သို့ နောက်နေ့တွင်သွား၍ လက်စွပ်ကို ရောင်းချရာ အပြန်၌ ၎င်းအား ၀၈၇ ၁၄° ပေးပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ အစိုးရရွှေနေကြီးက မေးမြန်းရာ မောင်သာခင်က ရုံးတွင် ၎င်းသည် မောင်စံတင်ကို ကြောက်ရသဖြင့် သူခိုင်းတာ လုပ်ရပါသည်။ မလုပ်ရင် ၎င်းအား ရိုက်တတ်ပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။

မောင်စံတင်ကမူ ရုံးတွင် ကျမ်းဖြင့် အစစ်မခံခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်က အခြားနေရာတွင် ရှိပါသည်ဟူ၍ အသေအချာ ခုခံရန်အတွက် သက်သေအချို့ကိုထူသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသက်သေများသည် အချင်းဖြစ်ပွားသည့်အချိန်လောက်က မောင်စံတင်သည် အချင်းဖြစ်သည့်နေရာတွင် မရှိနိုင်ဟု အတိအကျ ခိုင်လုံ

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ၂၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

စေသော သက်သေများ မဟုတ်ကြချေ။ အချင်းမဖြစ်ပွားမီ ပွဲဈေးတန်း၌ မောင်စံတင် အား တွေ့လိုက်ရသည် ဆိုသူများနှင့် ညပိုင်းတွင် အိမ်သို့ပြန်အိပ်၍ ဘယ်မှထွက်မသွား တော့ကြောင်း ပြောဆိုသည့် သူများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုခေတ်ချက်သည် လုံလောက် ခိုင်လုံသည်ဟု ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက လက်မခံခဲ့ပေ။

မောင်စံတင်၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးအောင်ကြီးက မောင်သာခင်၏ ဖြောင့်ချက် ကိုအမှီပြု၍ မောင်စံတင်အား ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည် မှားယွင်းကြောင်း ဖြင့် လျှောက်လဲသည်။ ခေါ်တော နှင့် ပြည်တောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အမှု (၁)စီရင်ထုံး ကိုကိုးကား၍ အတူပူးတွဲ၍ ရုံးတင်ခံရသော တရားခံတဦး၏ ဖြောင့်ချက်ပါ အချက် တို့ကို အခြားတရားခံတဦးအပေါ် အပြစ်ချရန်အတွက် လုံလောက်သည်ဟု မယူဆ နိုင်ကြောင်း။ အခြားအထောက်အထားများ၊ သက်သေများ ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ရှိနေမှ သာ ဆီလျော်သော အချက်တရပ် အနေနှင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည် စသည်ဖြင့် ထုံးပြုထားသည်ကို အားကိုးသည်။ မောင်သာခင်က ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်စံတင် သည် မောင်ကျော်ဦးကို အသက်ငင်နေသည့် အချိန်၌ တန်ဆာတွင်ကိုက်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုထားသော်လည်း၊ ဆရာဝန်၏ ထွက်ချက်တွင်မူ ထိုထိုဒဏ်ရာ မတွေ့ရ ကြောင်းဖြင့် ထင်မြင်ချက် ပေးထားသည်ကို ဦးအောင်ကြီးက ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင်က ဆရာဝန်၏ ထွက်ချက်တွင် အလောင်းကို စစ်ဆေးရသော အခါ၌ ရက်အတန်ကြာနေပြီဖြစ်၍ ပုပ်ပူနေသောကြောင့် ဒဏ်ရာများကို အတိအကျဖော်ပြနိုင်ရန် ခဲယဉ်းကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲသည်။ မောင်ကျော်ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်မှာ လည်ပင်းတွင် အညှစ်ခံရ၍ ဖြစ်ကြောင်းမှာမူ ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်တွင် ထင်ရှားသည်။ ခေါင်းတွင်လည်းဒဏ်ရာ များ ရရှိကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်ဖြစ်၍ ထိုဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များနှင့် မောင်သာခင် ဖြောင့်ဆိုထားသည့် အချက်များသည် စပ်ဟပ်၍ရသည်။ တခုကိုတခု အထောက်အကူ ပြုကြသည်။

မောင်သာခင်က အချင်းဖြစ်ပြီး မကြာမီ ဖြောင့်ချက်ပေးရာတွင် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အလွတ်ရုန်းသည့် သဘောသာ ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ မိမိကိုယ်တိုင် ပါဝင်၍ မောင်ကျော်ဦး၏လက်ကို ချုပ်ကိုင် ပေးရသည်ဆို၍ ထွက်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက်သည် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အလွတ်ရုန်း၍ အခြားသူ တဦးအပေါ် အပြစ်ပုံချသည် (Self Exculpatory) ဖြောင့်ချက်မျိုး မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ မောင်သာခင်၏ ဖြောင့်ချက်သည် တရားဝင်သည်။ ထိုဖြောင့်ချက်တွင် ပါရှိသော

(၁) (၁၉၄၈) ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၁၀။

အချက်အလက်များကို အမှုတွင် အခြားနည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်သော သက်သေအထောက်အထားများနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ စဉ်းစားနိုင်သည်။ ဖြောင့်ချက် တခုတည်းကို မူတည်၍ မောင်စံတင်အား အပြစ်ပေးလျှင် မှားယွင်းမည် ဖြစ်သော်လည်း အခြားအချက်အလက်များနှင့် ပေါင်းစပ်၍ ~~ရင်းနှီးနိုင်သော~~ ဆီလျော်သည့် အချက်တရပ်သာ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ပါ J
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်စံတင်သည် ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ရာ၌ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ကြောင်းမှာ အောင်ကျော်သိန်းနှင့် ရွှေသာအောင် (လိုပြ-၁၄/၁၇) တို့၏ ထွက်ဆိုချက်များအရ ပေါ်လွင်သည်။ ၎င်းတို့သည် ပွဲဈေးတန်းမှ မောင်စံတင်ကို အခြားသို့ စေလွှတ်သဖြင့် ထွက်သွားရသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြန်လာသောအခါ မောင်ကျော်ဦး မရှိတော့ပေ။ ၎င်းတို့က မေးမြန်း ကြသောအခါ၊ မောင်စံတင်ကပင် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြုပြီး မောင်ကျော်ဦး သရက်သီး ခိုးစား၍ ထွက်ပြေးရာ ဘယ်ရောက်သွားမှန်း မသိကြောင်း ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ထိုသက်သေနှစ်ဦး ထွက်သွား၍ ပြန်လာသည့် အကြားတွင် မောင်ကျော်ဦးအား သတ်ဖြတ်၍ ပစ္စည်း လုယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်သာရှိသည်။ ထိုကြားကာလ အချိန်မှာ တိုတိုတောင်းတောင်းပင် ဖြစ်သည်။

မောင်စံတင်သည် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ပန်းတိမ်ဆိုင်သို့သွား၍ ရွှေလက်စွပ်ကို ရောင်းကြောင်း၊ မောင်ထွန်းဖြူ (လိုပြ-၈) ပန်းတိမ်ဆရာက မှတ်မိသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးအောင်ကြီးက မောင်ထွန်းဖြူ အနေနှင့် မောင်စံတင်ကို ယခင်က ကောင်းစွာမသိဘဲ တခါမျှ ဆိုင်သို့လာကာမျှနှင့် မှတ်မိသည်ဆိုသည့် အချက်မှာ ယုတ္တိမရှိပါဟု ပြောဆိုသည်။ ပန်းတိမ်ဆိုင်တွင်ရှိသော အခြားသူများက ထောက်ခံထွက်ဆိုကြခြင်း မရှိပါဟုလည်း ပြောဆိုသည်။ သို့ရာတွင် မောင်ထွန်းဖြူ၏ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ ထွက်ဆိုသော အချက်ကို မောင်သာခင်၏ ဖြောင့်ချက်က ထောက်ခံသည်။ ထို့ပြင် မောင်ထွန်းဖြူ တဦးတည်း ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့ မယုံရဟု ဥပဒေက ဆိုသည်မဟုတ်ပေ။ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည် ၎င်း၏ ရှေ့မှောက်၌ မောင်ထွန်းဖြူကို စစ်ဆေး ကြားနာခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ၎င်းအနေနှင့် ယုံကြည်ထိုက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယူဆ၍ မောင်ထွန်းဖြူ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ယုံကြည် လက်ခံထားသည်ဟု တွေ့ရှိရသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းအရာတို့ကို ထောက်ချင့်လျှင် မောင်စံတင်နှင့် မောင်သာခင်တို့သည် မောင်ကျော်ဦးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့၍ ၎င်း၏ငွေနှင့် လက်စွပ်ကို လုယူခဲ့ကြသည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရန်သာရှိသည်။ မောင်ကျော်ဦး သေဆုံးရသည်မှာ မည်သူ၏ လက်ချက်နှင့်ဖြစ်၍၊ မောင်စံတင်နှင့် မောင်သာခင်တို့ နှစ်ဦးက မည်ကဲ့သို့ပါဝင် ကျူးလွန်ကြသည်ကို စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထင်ရှားသော သက်သေ အထောက်အထားများအရဆိုလျှင် မောင်စံတင်သည် အစမှ အဆုံးတိုင်

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ပါ ၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အောင် ဦးစီးခေါင်းဆောင် ပြုခဲ့သူ တဦးဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ရှိသည်။ အမှန်တကယ် မောင်ကျော်ဦးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ကို မြင်တွေ့ရသော ပျက်ခြင်း သက်သေ မရှိသော်လည်း၊ အဖြစ်အပျက် အခြေအနေအရ၊ မောင်သာခင် တွက်ဆို သကဲ့သို့ မောင်စံတင်ကပင် ဦးစီး ခေါင်းဆောင်ပြု၍ မောင်ကျော်ဦး၏ လည်ပင်းကို ညှစ်ခြင်း၊ ဦးခေါင်းကို သေနတ်ဒင်နှင့် ရိုက်ခြင်း၊ မသေမချင်း သတ်ခြင်း စသည်တို့ကိုပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်။ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဝန်၏ တွေ့ရှိချက်များ စသည်တို့မှာလည်း ဖြစ်ပွားခဲ့ပုံကို ပေါ်လွင်စေသည်။ ဝိုင်း၍ ရိုက်နှက်ထိုးခုတ်ခြင်း၊ အန္တရာယ်ပြုခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်ကြရာတွင် မည်သူ့ လက်ချက်ဖြင့် ထိုသူ သေဆုံးရသည်ဟူ၍ သက်သေအထင်အရှား မတွေ့ရှိလျှင်၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ သို့မဟုတ်ပဲ ၃၂၆ အရ ပြင်းထန်စွာ အနာတရ ဖြစ်စေမှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိလျှင် ပိုမို၍မျှတ မှန်ကန်သည်ထင်သည်။ မောင်သာခင်က ၎င်းသည် မောင်စံတင်ကို ကြောက်ရွံ့၍ ခိုင်းတာကိုသာ လုပ်ရပါသည်။ တကယ် မောင်ကျော်ဦးကို မသေမချင်း သတ်သူမှာ မောင်စံတင်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသော် လည်း၊ မောင်သာခင်သည် ပစ္စည်းလုရာတွင်၎င်း၊ လက်စွပ်ကို ရောင်းချ၍ ရရှိသော ငွေကို ခွဲဝေသုံးစွဲရာတွင်၎င်း ပါဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်သဖြင့် ကြံရာပါတဦးပင် ဖြစ်သည်ဟု ဥပဒေ သဘောအရ မှတ်ယူရပေမည်။ ထို့ကြောင့် မောင်စံတင်ကို ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရမဟုတ်ဘဲ၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆ အရဖြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟုဆုံးဖြတ် လိုက်သည်။

သို့ရာတွင်အခြားလွတ်လပ်သော သက်သေအထောက်အထားများအရ၊ ၎င်းသည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ ကျူးလွန်ရာတွင် ပီရိပိုင်နိုင်၍ ရက်စက်မှုကို ပြုသည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍မူ ယခုချမှတ်ထား သော အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်သည် သင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ပစ္စည်းလုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်မှာလည်း ထင်ရှားသဖြင့် ၎င်းအပေါ်၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၂ (၁) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းကို ပြင်ဆင်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်။ ထိုပြစ်မှုဖြင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ကျခံစေရန်၊ ထိုပြစ်မှုကို အခြားပြစ်ဒဏ်နှင့် တပေါင်းတည်း ကျခံစေရန် ချမှတ်ထားသော အမိန့် တို့ကိုလည်း အတည်ပြု၍ မောင်စံတင်၏ အယူခံလွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

မောင်သာခင်သည်လည်း အထက်ပါအတိုင်းမောင်ကျော်ဦးကိုသတ်ခဲ့ရာတွင်ကိုယ် ထိလက်ရောက် ပါဝင်သူ တဦးဖြစ်သည်ဟုယူဆ ဆုံးဖြတ်ရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက်တွင် ၎င်းကိုယ်တိုင်ပါဝင်၍ အန္တရာယ် ပြုခဲ့သည်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ရုံးတွင် ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုရာ၌မူကား အနည်းငယ် လျော့ပေါ့၍ ထွက်ဆိုထားသည်။

သို့ရာတွင် ၎င်းအနေနှင့် ကြောက်ရွံ့၍ စိတ်မပါတပါ ဝင်ရောက်ကျူးလွန်ခဲ့သည် ဟူ၍ ကားယူဆသည်။ ပစ္စည်း လုယူရာတွင်မူ စိတ်ရောက်ပါ ပါဝင်ခဲ့သည်ဟူ၍လည်း ယူဆသည်။ သို့ရာတွင် မောင်သာခင်နှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းသည် အမှုဖြစ်ပွားပြီးလျှင် ပြီးခြင်း၊ ရိုးသားစွာ ဖြောင့်ဆိုသည်၊ ရုံးဌာနလည်း ဖြောင့်ချက်နှင့် များစွာမကွာခြားဘဲ ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ၎င်း၏ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်လက်မှတ် စသော အခြား အထောက်အထားများအရ ငယ်ရွယ်သူတဦး ဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်က ၎င်းအား ဆေးစစ် ကြည့်ရာတွင် အသက် ၁၉ နှစ်ရှိပြီဟု ခန့်မှန်းသည်။ ထိုကဲ့သို့ ၎င်း၏ကိုယ်အင်္ဂါများ ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍ ခန့်မှန်းခြင်းကို လက်မခံနိုင်ရန် အကြောင်း မရှိသော်လည်း ၎င်း၏ နောင်ရေးနှင့် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်ရေး စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းအား လူကြီးများနှင့်အတူ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်ကို ကျခံစေမည့်အစား၊ လူငယ်များ ဂေဟာ၊ သို့မဟုတ် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်ရေးကျောင်း စသည်တို့ကို ပို့ပေးရန်သင့် မသင့် ဆုံးဖြတ်သင့်သည်ဟု ယူဆသည်။

၁၉၆၅
 မောင်စံတင်
 ပါ J
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ထိုကဲ့သို့ ပို့ပေးရန်သင့် မသင့် ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ၎င်းသည် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်၍ ရနိုင်မည့် လူငယ်တဦးဟုတ် မဟုတ်၊ ၎င်း၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်ကို စစ်ဆေးစုံစမ်းသင့်သည်။ ၎င်းတွင် ကူးစက်တတ်သောရောဂါ စသည်တို့ရှိ မရှိဆေးစစ် သင့်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ လူငယ်တဦးအား လူငယ်များဂေဟာ၊ သို့မဟုတ် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်ရေးကျောင်းသို့ပို့ရန် သင့် မသင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အလို့ငှါ၊ လိုအပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးချက်တို့ကို ပြုလုပ်၍ ဤရုံးသို့ ထပ်မံအစီရင်ခံနိုင်ရန် အမှုတို့ကို အမှုစစ်ရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သည်။ အစီရင်ခံစာကို ရရှိသောအခါမှ မောင်သာခင်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်ဒဏ် သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် လူငယ်များဂေဟာ၊ သို့မဟုတ် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်ရေးကျောင်းသို့ ပို့သင့် မပို့သင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်မည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင် ရွှေတွင်

မောင်ထွန်းရွှေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ ၁၁ ရက်။

ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ၊ လူငယ်များ ဂေဟာသို့ အသက် ၁၇ နှစ်ရှိ တရားခံကိုပို့ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန်အမိန့်။

အယူခံတရားလိုနှင့်သေသူတို့သည် တူကိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အချင်းများကြရာ အယူခံတရားလိုက ဓါးနှင့်ခုတ်သဖြင့် သေဆုံးခဲ့၏။ အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှု ထင်ရှားတွေ့ရှိပြီးလျှင် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။ သို့ရာတွင် အယူခံ တရားလိုသည် အသက် ၁၇ နှစ်မျှသာရှိသည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် ၎င်းအားပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ၊ လူငယ်များဂေဟာသို့ ပို့စေရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ လူငယ်များဂေဟာတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအား ၎င်းတို့၏ အသက် ၂၃ နှစ် အထိသာထားနိုင်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုသည် ပြစ်မှုကိုထိုက်ရန် ဒေါသအလျောက် ကျူးလွန် ခြင်း၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ခုတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ တချက်မျှသာခုတ်ခြင်း၊ မိမိခတ်ကြောင်းကိုရိုးသား စွာပင်ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းတို့ကို ထောက်ရှု၍ လူငယ်များဂေဟာတွင် အသက် ၂၁ သို့ရောက်သည့် အထိထားရှိလျှင် တရားမျတသည့်ပြင် ၎င်း၏ဘဝရွှေ့ရေးအတွက် သင့်တော်လျော်ကန်လိမ့်မည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ငယ်ရွယ်သူတစ်ဦးအား ဂေဟာသို့မပို့မီ ၎င်းသည်ဂေဟာတွင် အကျင့် စာရိတ္တပြုပြင်၍ ရမည့်လူငယ်တစ်ဦးဟုတ်မဟုတ်၊ ၎င်း၏နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို လေ့လာ၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုသည်။

လူငယ်များဂေဟာသို့ ပို့ခြင်းမပြုမီ ကူးစက်တတ်သောရောဂါသည် ရှိမရှိကိုဆရာဝန်ဖြင့်စစ်ဆေး ရန်ပြုလုပ်ရမည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇၅။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၈ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက် နေ့စွဲပါ ရွှေဘိုမြို့ (ဦးဘသောင်းတင်) အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ရုံးလက်စွဲဥပဒေအရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်တိုင်းအား လူငယ်များဂေဟာသို့ပို့သောအခါ အစိုးရထံသို့ အစီရင်ခံရသည်။ သို့မှသာ အစိုးရအနေနှင့်လည်း ဂေဟာမှူးမှတစ်ဆင့် ထိုသူငယ်ကို ဂရုစိုက်ပြုပြင်နိုင်မည်။

ထိန်ဝင်း နှင့် ပြည်ခမ္ဘာ့စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ စာ ၃၈..... ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မရှိ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးထွန်းညို။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်ထွန်းရွှေ အပေါ်တွင် ရွှေဘိုမြို့၊ အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။ မောင်ထွန်းရွှေသည် အသက် ၁၇ နှစ်မျှသာရှိသည်ဟုလည်း တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအား ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ၊ လူငယ်များ ဂေဟာသို့ ပို့စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

အမှုဖြစ်ပွားပုံနှင့် ပတ်သက်၍ များစွာရှုတ်ထွေးခြင်းမရှိပေ။ စီရင်ချက်တွင်လည်း အပြည့်အစုံ ပေါ်ပြပြီးဖြစ်သည်။ မောင်မြအောင်ဆိုသူသည်အခင်းဖြစ်သည့်နေ့ နံနက် ၈ မောင်ထွန်းရွှေ၏အိမ်သို့သွားကာ၊ မောင်ထွန်းရွှေက ၎င်း၏တူကို ခိုးယူသည်ဟု စွပ်စွဲသည်။ ဒေါသတကြီးဖြင့် ဆဲရေးတိုင်းထွာသည်ဟုလည်း အထောက်အထားများ ရှိသည်။ မောင်မြအောင်သည် မောင်ထွန်းရွှေတို့၏ အိမ်ဝင်းအတွင်းသို့ စည်းရိုးမှဝါးကို ဆွဲပြီးဝင်ရာ မောင်ထွန်းရွှေကလည်း ခါးကိုကိုင်၍ အံတုမည်ပြုလုပ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်အေးလှ (ခံပြ-၂) က ၎င်း၏သား မောင်ထွန်းရွှေကို ဆွဲထားသဖြင့် မောင်ထွန်းရွှေ သည် ခါးကိုပစ်ချ၍ အိမ်ရှေ့၌ရပ်နေသည်။ မောင်မြအောင်ကိုလည်း မလှရင် (လိုပြ-၁) က ဆွဲခေါ်သွားသဖြင့် လိုက်ပါသွားသည်။ ထို့နောက်တဖန် ဒေါ်အေးလှက အိမ်မှ တူတချောင်းကို ယူပြီးလျှင် မောင်မြအောင်ဘက်သို့ ပစ်ချပေးလိုက်သဖြင့် မောင်မြအောင်သည် တူကိုကောက်ယူ၍ ထွက်သွားသည်။ မောင်ထွန်းရွှေက မယူခဲ့ မင်းတူမဟုတ်ဘူးဟုအော်ကာ ခါးကိုဆွဲကိုင်၍ မောင်မြအောင်၏နောက်မှ လိုက်ပြန် သည်။ ထို့အခါ မောင်မြအောင်က နောက်သို့လှည့်၍ မောင်ထွန်းရွှေအား တူဖြင့် ထုမည်ရွယ်စဉ် မောင်ထွန်းရွှေက ၎င်းကိုခါးနှင့် ခုတ်ချလိုက်သည်။

ထိုဒဏ်ရာနှင့်ပင် မောင်မြအောင်သည် အသက်ထွက်ရသည်။ ဆရာဝန် (လိုပြ-၁၆) ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ မောင်မြအောင်တွင် လည်ပင်း၌ရရှိသောဒဏ်ရာသည် မုချ ဝေစေချေညီဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်ထွန်းရွှေက မောင်မြအောင်ကို ခါးဖြင့်ခုတ်ကြောင်း ငြင်းဆိုခြင်းမပြု။
ဖြောင့်ချက်ပေးရာတွင်၎င်း၊ ကိုယ်တိုင်ကျမ်းဖြင့်ရုံးတွင်အစစ်ခံရာတွင်၎င်း၊ ထိုသို့ခါးဖြင့်
ခုတ်ခဲ့ကြောင်းကို ဝန်ခံသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းကခုခံတင်ပြသည်မှာ၊ မောင်မြအောင်က
၎င်းကို စဘင်၍ တူဖြင့်ထုမည်ပြုသဖြင့်၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိခုခံရင်း ထိုသို့တချက်ခုတ်ခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်ဟူ၍ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုခုခံချက်ကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက လက်မခံ
နိုင်ခဲ့ပေ။ မျက်မြင်သက်သေ အထောက်အထားများအရ၊ မောင်မြအောင်က တူကို
ကောက်၍ လှည့်ထွက်သွားပြီးသည့်နောက် မောင်ထွန်းရွှေက ခါးနှင့်လိုက်ခြင်းမှာ
ထင်ရှားသည်ဟု တွေ့ရှိသည်။ ထိုအတိုင်းပင် ဤရုံးကလည်း တွေ့ရှိသည်။ ခါးနှင့်
လိုက်သဖြင့် မောင်မြအောင်ကလှည့်၍ တူနှင့်ထုရန်ရွယ်သည်ဆိုစေဦး၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ
ခုခံပိုင်ခွင့်မှာ မောင်မြအောင်တွင်သာရှိသည်။

မောင်ထွန်းရွှေ၏ လက်ချက်ဖြင့် မောင်မြအောင် သေဆုံးရသည်ဖြစ်သော်လည်း
လူငယ်အချင်းချင်း ခိုက်ရန်ဒေါသဖြစ်ကြစဉ် ပြုမူခဲ့ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ပညာရှိ
အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရသာ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိပြီးလျှင်
ပြစ်ဒဏ်ကိုလည်း ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်မျှသာ ချမှတ်ထားခြင်းသည် လျော်ကန်သင့်မြတ်
သည်ဟု ယူဆသည်။ မောင်ထွန်းရွှေသည် ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သည့်အလျောက် လူကြီး
များနှင့် ရောနှော၍ ထောင်ဒဏ်ကျခံစေခြင်းမပြုဘဲ ၎င်း၏အကျင့်စာရိတ္တကို ပြုပြင်
ပေးနိုင်သည့် လူငယ်များဂေဟာသို့ ပေးပို့ခြင်းသည်လည်း မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသည်။
သို့ရာတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ငယ်ရွယ်သူများအား ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၁) အရ
ပြစ်ဒဏ်ကျသော ငယ်ရွယ်သူတို့သည် လူငယ်များဂေဟာ၌ အသက် ၂၁ နှစ်အထိသာ
နေစေရသည်။ ထိုထက်ကျော်လွန်၍ နေစေလျှင် ၎င်းနှင့်အတူ ဂေဟာတွင် နေကြ
ရသော ငယ်ရွယ်သူများ၏ အကျင့်စာရိတ္တကို ၎င်းကပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း
ဩဇာလွှမ်းမည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ထိုသို့ကန့်သတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၂၁ နှစ်
အထိသာထားရမည်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်ကို၊ တရားရေးဌာန၏ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊
ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ ပြန်တမ်းဖြင့် ၂၃ နှစ်အထိတိုးမြှင့်ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
မောင်ထွန်းရွှေကို လူငယ်များဂေဟာတွင် ရည်ညွှန်းသော ဥပဒေအရ ၁၀ နှစ်ထက်
ပိုထား၍ မဖြစ်ပေ။ ၁၀ နှစ်ဆိုလျှင် ၎င်း၏အသက်သည် ၂၇ နှစ်ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။
၎င်းအားအလွန်ဆုံး ၂၃ နှစ်အထိသာ ဂေဟာ၌ ထားရန်ဖြစ်ပေသည်။

မည်သည့်အသက်အရွယ်အထိ မောင်ထွန်းရွှေအား ဂေဟာတွင် ထားသင့်သည်
ဟူသော အချက်ကို စဉ်းစားရာတွင် ၎င်းသည်ပြစ်မှုကို ခိုက်ရန်ဒေါသအလျောက်
ကျူးလွန်ခဲ့မည်ကို ထပ်မံထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်လိုသည်။ ခါးဖြင့်ခုတ်လိုက်ရာ
တွင်လည်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ခုတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကချက်မျှသာ ခုတ်လိုက်ခြင်း

ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ထိုသို့မောင်မြအောင်ကို ဓါးနှင့်ခုတ်ကြောင်းကို ရိုးသားစွာပင်
 ဖြောင့်ချက်ပေးခဲ့သည်။ ရုံး၌လည်း ထွက်ဆိုဝန်ခံခဲ့သည်။ ထိုအချက်တို့ကို ထောက်ရှု
 လျှင် မောင်ထွန်းရွှေအား လူငယ်များဂေဟာတွင် အသက် ၂၁ နှစ်သို့ရောက်သည်အထိ
 ထားရှိလျှင် တရားမျှတမှုအတွက်၎င်း၊ မောင်ထွန်းရွှေ၏ ဘဝရွှေ့ရေးအတွက်၎င်း
 သင့်တော်လျော်ကန်လိမ့်မည်ဟုယူဆသည်။

၁၉၅၅
 မောင်ထွန်းရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

လူငယ်ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတစ်ဦးကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထိန်ဝင်းနှင့်
 ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမှု (၁) ကို ရည်ညွှန်းလိုသည်။ ထိုစီရင်ထုံးပြုသောအမှု၌
 ၁၅ နှစ်အရွယ် သူငယ်တယောက်သည် လက်နက်ကိုင်၍ ရဲအဖွဲ့ဝင်များအား ခုခံ
 တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုအပြစ်သည် ကြီးလေးသည်ဟု ယူဆသော်လည်း၊ ငယ်ရွယ်သူ
 တစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ၎င်း၏အကျင့်စာရိတ္တကို ပြုပြင်၍ရနိုင်သည်။ လူကောင်းတယောက်
 ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆကာ၊ ၎င်းအပေါ်တွင် ထောင်ဒဏ်တသက်တကျွန်းကျခံစေရန်
 အမှုစစ်သည့်ရုံးက ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားသည်ကို၊ တရားလွှတ်တော်က ပယ်ဖျက်၍
 ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်သာ ကျခံစေရန် လျော့ပေါ့သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်။

ဤအမှုတွင် ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည် မောင်ထွန်းရွှေအား လူငယ်များ
 ဂေဟာသို့ပို့ခြင်းမပြုမီ ၎င်းတွင်ကူးစက်တတ်သောရောဂါ စသည်ရှိ မရှိကို ဆရာဝန်ဖြင့်
 စစ်ဆေးရန် ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးခြင်းပြုခဲ့ပုံမရ။
 မောင်ထွန်းရွှေ၏ အသက်ကို သတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက်မူကား ဆရာဝန်ဖြင့် စစ်ဆေး
 ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှုတွဲကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုရာ၊
 မောင်ထွန်းရွှေအား မိတ္ထီလာမြို့၊ လူငယ်များဂေဟာသို့ ပေးပို့၍ ဂေဟာမှူး
 (ထောင်မှူး) က လက်ခံခဲ့သည်မှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့က ဖြစ်ပေသည်။
 ယခုအခါဆိုလျှင် တနှစ်နီးပါးခန့် မောင်ထွန်းရွှေသည် ဂေဟာ၌ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။
 ထို့ကြောင့် ယခုမှ ဆေးစစ်ဆေးနေ၍ ထူးခြားမည်မထင်။ ဂေဟာမှူးက လက်ခံစဉ်က
 လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း စစ်ဆေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်သာရှိတော့သည်။

ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီး အနေနှင့် ငယ်ရွယ်သူတစ်ဦးအား ဂေဟာသို့ မပို့မီ
 ၎င်းသည် ဂေဟာတွင် အကျင့်စာရိတ္တပြုပြင်၍ရမည့် သူငယ်တစ်ဦးဟုတ် မဟုတ်၊
 ၎င်း၏နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို လေ့လာ၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သို့လည်းလိုသည်။ ထိုကဲ့
 သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို စီရင်ချက်တွင် မတွေ့ရသော်လည်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက်များအရ
 ဂေဟာသို့ပို့ရန် သင့်တော်သည့် လူငယ်တစ်ဦးဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက
 စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆသည်။

(၁) ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၈။

၁၉၆၅
 မောင်ထွန်းရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရုံးလက်စွဲဥပဒေအရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်တိုင်းအား လူငယ်များဂေဟာသို့ ပို့သောအခါ အစိုးရထံသို့ အစီရင်ခံရသည်။ ထိုသို့အစီရင်ခံမှသာ အစိုးရအနေနှင့်လည်း ဂေဟာမှူးမှတစ်ဆင့် ထိုသူငယ်ကို ဂရုစိုက်ပြုပြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ လိုအပ်သော အစီရင်ခံစာများကို ပေးပို့ခဲ့သည်ဟူ၍ အမှုစစ်ဆေးသောရုံး၏ အမှုတွဲ မပေါ်ပေါက်ပေ။

အထက်ပါ အနည်းငယ် ချွတ်ယွင်းချက်ရှိခဲ့သည်များသည် အမှုကိုစစ်ဆေးရာတွင် မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ထိပါးခဲ့သည်ဟူ၍ကား မယူဆ။ အမှုအချက်အလက်တို့ကို စေ့စုံစွာစစ်ဆေး၍ မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ဟုယူဆသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းရွှေ အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းကို အတည်ပြုသည်။ ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍မူကား ၎င်း၏အသက်လည် ၁၇ နှစ်ရှိသည်ဟု ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက သတ်မှတ်ခဲ့သည်ကို လက်ခံ၍ ၎င်းကိုလူငယ်များဂေဟာတွင် ၄ နှစ်ပို့ထားစေရမည်ဟူ၍ လျော့ပေါ့သတ်မှတ်လိုက်သည်။ ဤစီရင်ချက်မိတ္တူကို တရားရေးဌာနသို့ ပေးပို့စေရမည်။

တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့်တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေ

မောင်လှသော် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးထွန်းဝင်း (၎င်းတရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသော ဒေါ်ကြင်
မြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်ရီနှင့် မောင်ခင်ကြည်) (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၂၅ ရက်။

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၆)—မည်သည့် အခြေအနေတွင် အထူးအယူ
ခံဝင်ခွင့်ပေးအပ်သင့်ခြင်း။

ကွယ်လွန်သူ ဦးထွန်းဝင်းနှင့် ၎င်း၏သားသမီးတို့က လျှောက်သူအပေါ် ချေးငွေများရရှိရန်
ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံးအသီးသီးတွင်စွဲဆိုသောတရားမမှုများကို ပလုပ်လိုက်သည်။ အယူခံဝင်သော
အခါပြင်ဆင်မှုနှင့်အယူခံမှုများတွင် တရားလိုများစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးခြင်းကို မကျေနပ်
သဖြင့် ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရအယူခံဝင်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံရုံးမှဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည် တဖက်စောင်းနှင့် မျှတမှုမရှိဘဲ၊ ဥပဒေအရ
များစွာများယွင်းချွတ်ချော်နေသည်ဟု မည်သို့မျှယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်သည့်အပြင်၊ ဤအမှုများတွင်
ချို့ယွင်းချက်များရှိနေကြောင်းကို မည်သို့မျှမပေါ်လွင် မတွေ့ရှိရကား လျှောက်လွှာများကိုပလုပ်
ရမည်။

J. Huie v. L. K. Aiyavoo Naidu (1951) B.L.R. (S.C.), p. 81 ကို ရည်ညွှန်း
သည်။

လျှောက်ထားသူအဘွား။ ။ ဦးဘကျော်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးကျော်ရှိန်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊
အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ရရှိရန် လျှောက်ထားသည့် ယခုလျှောက်လွှာနှင့် ဆက်စပ်နေသည့်
ဤရုံး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၆ နှင့် ၁၉၆၄ ခု

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၅-၁၂၆-၁၂၇/၆၄။
† ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံး
ချုပ်၏ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် (၁၀၀) တွင်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့စွဲပါအမိန့်နှင့်
ဒီကရီတို့ကို မကျေနပ်၍၊ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ရရန်လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
 မောင်လသော်
 နှင့်
 ဦးထွန်းဝင်း
 (၎င်းတရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်
 များဖြစ်ကြ
 သော ဒေါ်ကြင်
 မြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်
 ရီနှင့် မောင်ခင်
 ကြည်)။

တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၇ တို့မှာ၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၊ ၁၉၆၀ ခု၊ စမော်ဘက်မှအမှတ် ၄၃၃ တွင် ကွယ်လွန်သူ ဦးထွန်းဝင်းက လျှောက်သူပေါ် ချေးယူငွေ ကျပ် ၁,၀၀၀ ရရှိရန်၎င်း၊ ၁၉၆၀ ခု၊ စမော်ဘက်မှအမှတ် ၄၃၂ တွင်၊ မောင်ခင်ကြည်က လျှောက်သူပေါ် ချေးငွေ ကျပ် ၆၀၀ ရရှိရန်၎င်း၊ ၁၉၆၀ ခု၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၂၈ တွင် လျှောက်သူပေါ် မညွန့်ညွန့်ရီက ချေးငွေ ၃,၆၀၆ ကျပ် ရရှိရန်၎င်း အသီးသီးစွဲဆိုခဲ့သည့် အမှုများကို ပလပ်လိုက်သည်ကို အယူခံဝင်သော အခါ၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၀၀/၆၃၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၉/၆၃ နှင့် တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၃၈/၆၃ တို့တွင်၊ ဤရုံးမှအောက်ရုံး၏စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီများကို ပယ်ဖျက်၍၊ တရားလိုများ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်သည့် အတွက်၊ လျှောက်သူက မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသည့် အလွှာဖြစ်ပေသည်။

မူလရုံး စမော်ဘက်မှအမှတ် ၄၃၃/၆၀ မှ တရားလိုဖြစ်သူ ဦးထွန်းဝင်းမှာ၊ စမော်ဘက်မှအမှတ် ၄၃၂/၆၀ နှင့် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၂၈/၆၀ တို့မှ တရားလို များ၏ တင်ပြခြင်း၊ တအိုးတအိမ်တည်း နေထိုင်၍ အမှုအကြောင်းခြင်းရာများ မှာလည်း တူညီသဖြင့်၊ ထိုအမှုများကို မူလရုံးမှ ပူးတွဲ၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခဲ့သေးသည်။ သို့သော် အယူခံရာတွင် ဤရုံးမှ ထိုသို့ဘေးပါင်းတည်း ကြားနာစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ လျော်ကန်သင့်မြတ်ခြင်းရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်ဆိုပြီး၊ သီးခြားကြားနာဆုံးဖြတ်ခဲ့လေ သည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ရာဝယ်၊ အဓိကအနေနှင့် ဤရုံးမှ လျှောက်ထားသူက တရား စွဲဆိုသည့် သြဒိမ်စာချုပ်များကို ချုပ်ဆိုကြောင်း ဝန်ခံထားသဖြင့်၊ ထိုငွေများကို ပေးဆပ်ရန် တာဝန်မရှိကြောင်း ပြုသရန်မှာ၊ လျှောက်သူပေါ် ကျရောက်နေလင့် ကစား၊ လျှောက်သူက မိမိခရီးမှတ်ထားသည့် ဒိုင်ယာရီမှတ်တမ်းစာအုပ်များသာ တင်သွင်းနိုင်ပြီး၊ ထိုစာရင်းပါ အချက်အလက်များကို သောက်ခံသည့် သက်သေခံ ချက်များ ပြဆိုနိုင်ခွမ်းမရှိဘဲ၊ ၎င်းစာရင်းများကိုသာ လက်ခံ၍ ဆုံးဖြတ်ရန် ဥပဒေအရ မပြုလုပ်နိုင်သဖြင့်၊ လျှောက်သူမှာ ကျရောက်သည့်တာဝန်ကို ပြေလည် အောင် မပြဆိုနိုင်သည်နှင့်အမျှ၊ ကွယ်လွန်သူ တရားလို ဦးထွန်းဝင်းမှာ အမြဲငွေချေး စားသည့် လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေသူကဦးဖြစ်ကြောင်းလည်း ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိသဖြင့်၊ မူလရုံးမှ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီများကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ တရားလိုများစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်လေသည်။

ယခုအထူးအယူခံခွင့် ရရှိရန် လျှောက်ထားရာတွင်လည်း၊ လျှောက်သူက မူလ ရုံးတွင် မိမိတင်သွင်းခဲ့သည့် ဒိုင်ယာရီမှတ်တမ်းစာရင်းစာအုပ်တွင် ရေးသားချက်တို့မှာ၊ လျှောက်ခံရသူများ အခြေပြုစွဲဆိုသည့် သြဒိမ်စာချုပ်ပါ အကြောင်းများနှင့် ကိုက်ညီ နေသဖြင့်၊ လျှောက်ခံသူ တရားလိုတို့မှာ စီးပွားဖြစ် ငွေချေးစားသူဟူသာ ယူဆသင့်

သဖြင့်၊ ငွေချေးသူအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ဒီကရီမရထိုက်ပါဆိုသည့် အချက်ပေါ် ကိုးကားတောင်းဆိုပေသည်။

သို့သော် ထိုပြဆိုချက်မှာ သက်သေခံ အထောက်အထားပေါ် မူတည်ဆုံးဖြတ် ရမည့်အချက်ဖြစ်လင့်ကစား၊ လျှောက်သူက မူလရုံးတွင် ပေါ်လွင်အောင် သက်သေ အထောက်အထား ပြသနိုင်ခြင်း မရှိသည်ဘကြောင်း၊ တရားလိုဖြစ်သူ ကွယ်လွန်သူ ဦးထွန်းဝင်းမှအပ၊ အခြားတရားလိုများမှာ ငွေချေးစားလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူများ သာဖြစ်သည်ဟု၎င်း၊ ဦးထွန်းဝင်းကိုယ်တိုင်ပင် စီးပွားဖြစ် ငွေချေးစားသည့် အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေသူဘဦးဖြစ်ကြောင်း တထစ်ချ ဥပဒေအရ ယူဆနိုင်ရန်ရှိကြောင်း အကိုး အကား မည်သို့မျှ တင်သွင်းနိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံ ရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ တဘက်စောင်းနင်း တရားမျှတမှုမရှိဘဲ ဥပဒေအရ များစွာ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေပါသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မည်သို့မျှ ယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်ပေ။

ထိုမှတဆင့်၊ လျှောက်သူက ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် တရားလိုစွဲဆိုသည့် ဩဒီမံ များတွင် အရေးကြီးသည့် ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ချက်များရှိပါသည်ဆိုခြင်းကို၊ အယူခံ ရုံးမှ စဉ်းစားခြင်း အသျဉ်းမပြုသဖြင့်၊ ထိုဥပဒေအချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် လိုအပ်သဖြင့်၊ အခွင့်ထူး ရထိုက်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မူလရုံးမှ ဩဒီမံစာချုပ်များတွင် အပြောင်းအလဲ မရှိကြောင်း တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ကို၊ အယူခံရုံးက မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုဘဲ ဒီကရီ ချပေးခဲ့သည်ကား၊ မူလရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် သဘောကိုက်ညီကြောင်း ပေါ်လွင် နေသည်သာမက၊ အမှုဘွဲ့ပါ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာမှုလည်း၊ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်သူက မည်သို့မျှ ထင်ရှားအောင် သက်သေအထောက်အထား ပြသနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိရကား၊ ၎င်းပြဆိုချက်ကိုလည်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံနိုင်စရာမရှိပေ။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုကဲ့သို့ အထူးအယူခံဝင်ခွင့် လျှောက်ထားရာဝယ်၊ မည်သည့် အခြေအနေတွင် ပေးအပ်သင့်ကြောင်း၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ *J. Huie v. L. K. Aiyavoo Naidu (1)* စီဒင်ထုံးတွင် ချမှတ်ခဲ့သည့်အရာ၊ ယခုအမှုများ တွင် အရေးကြီးသည့်ဥပဒေချို့ယွင်းချက်များရှိနေကြောင်းကို မည်သို့မျှ မပေါ်လွင် မတွေ့ရှိရကား၊ ယခုလျှောက်လွှာများကို ပလပ်ရမည်သာဖြစ်ပေသည်။

ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအခွင့်ထူးအလွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

ပညာရှိ ရွှေနေကြီး စာရိတ်အဖြစ် ကျပ် ၅၁ သတ်မှတ်သည်။

ဤရုံးဆက်စပ်နေသည့် အမှုအမှတ် ၁၂၅/၆၄ တွင် ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ ယခုအမှုအဘွဲ့ကို အကျိုးဝင်ပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်လှသော်
နှင့်
ဦးထွန်းဝင်း
(၎င်းတရားဝင်
ကိုယ်စားလှယ်
များဖြစ်ကြ
သော ဧေါကြင်
မြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်
ရှိနှင့် မောင်ခင်
ကြည်)။

၁၉၆၅
 မောင်လသော်
 နှင့်
 ဦးထွန်းဝင်း
 (၎င်းတရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်
 များဖြစ်ကြ
 သော ဝေါကြင်
 မြိုင်၊ မညွန့်ညွန့်
 ရီနှင့် မောင်ခင်
 ကြည်)။

ထိုအမိန့်ပါ အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ ယခုလျှောက်လွှာကို စရိတ်မရှိ ပလပ်
 လိုက်သည်။

ဤရုံးဆက်စပ်နေသည့် အမှုအမှတ် ၁၂၅/၆၄ တွင် မျှော်သည့် အမိန့်မှာ၊
 ယခုအမှုအတွက်ပါ အကျုံးဝင်ပေသည်။

ထိုအမိန့်ပါ အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ ယခုလျှောက်လွှာကို စရိတ်မရှိ ပလပ်
 လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးဦးထွန်းတင် ၏ရှေ့တွင်

မောင်အောင်ရွှေ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

† ၁၉၆၅

နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ဇွန်လ ၄ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သုံးဟန်သုံးနည်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်တွင် လျှောက်ထားသူသည် မသိနားမလည်သူ အလုပ်သမားတယောက်သာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်သည့် သေးနပ်မှု၊ သို့မဟုတ်သက်ညှာ ထောက်ထားရန် အချက်များနှင့် ပြည့်စုံသည့်အမှုမျိုးဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှဖော်ပြထားခြင်းမတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ဒဏ်ငွေအစား ထိုပုဒ်မအရသာ အရေးယူသင့်သည့် အမှုမျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အငိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘဝေ (၂) ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ ဤပြင်ဆင်မှုမှာ၊ ဟုသုံးမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ လျှောက်သူ မောင်အောင်ရွှေပေါ်၊ ကျိုက်လတ်မြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၂၀ အရ၊ ၁၉၆၄ ခု၊ အမှုအမှတ် ၅၉ တွင်ဖြစ်မှု တွေ့ရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေ ၅၀ ကျပ် ပေးဆောင်ခစာရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားသည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လျှောက်သူပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းမှာ မှန်ကန်သော်လည်း၊ ၎င်းမှာ မသိနားမလည်သူ အလုပ်သမားတယောက်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဒဏ်ငွေအစား ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က) အရ၊ ဆုံးမလွတ်ရန် သင့်သည်ဟု ယူဆ၍ ထောက်ခံပေးပို့ခဲ့သည့် အမှုဖြစ်သည်။

လျှောက်သူကကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုမှာ၊ ကျိုက်လတ်မြို့၊ ပဌမရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးအား၊ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်၊ “အမှုကို လျှော်တော်တော်လုပ်လျှင် ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်းကိုယ်စား၊ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ပေထံ ကိုယ်တိုင်သွားတိုင်ရမည်ဟု” ခြိမ်းချောက်စော်ကားသည့် ပြုမူချက်ကြောင့် အရေးယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကဲ့သို့ တရားစစ်ဆေးနေစဉ်၊ ရုံးကိုစော်ကားခြင်းမှာ၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) (က)

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၀ (ခ)။

† ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၂၂၀ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို ပြန်၍ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၄
 မောင်အောင်ရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်သည့် သေးနုပိမ္မာ၊ သို့မဟုတ် ညာဘာထောက်ထားရန် အချက်များနှင့် ပြည့်စုံသည့် အမှုမျိုးဖြစ်သည်ဟု၎င်း၊ မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ဇက်ငွေအစား၊ ထိုပုဂံမအရသာ အရေးယူသင့်သည့် အမှုမျိုးဖြစ်ပါသည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပါသည်ဟု၊ အစိုးရတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ပြဆိုပေသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော်၊ ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးက၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးက ညှောက်သူမှာ၊ မသိနားမသည်သူ အလုပ်သမားတယောက်ဖြစ် ကြောင်းသာ ထောက်ခံနိုင်ရကား၊ ၎င်းအချက်မှာ ကျင့်ထုံးပုဂံမ ၅၆၂ (၁) (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် လုံးဝအကျိုးမဝင်သောကြောင့်ဟု ဆိုပေသည်။

အထက်ပါ ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ပြဆိုချက်အရ၊ ကျွန်ုပ်ကလည်း သဘော တူသိသဖြင့်၊ ဖျာပုံမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံနိုင်ရန် မရှိ သောကြောင့်၊ အမှုတွဲကို အထက်ပါ မှတ်ချက်များနှင့် ပြန်လည်ပေးပို့စေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်ရွှေတိုင်

မောင်အောင်သန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

မေလ ၃၁ ရက်။

လူသေမှု—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၉၉ (၁)နှင့်ပုဒ်မခွဲ ၂(က)တွင်အကျုံးဝင်ခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အပြစ်ကျူးလွန် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း—ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာ၌ စဉ်းစားအပ်သည့်အချက်အလက်များ။

အယူခံတရားလိုနှင့်သေသူတို့သည် အရက်ဆိုင်၌ အလှူအရက်သောက်ကြသည်။ ထိုနောက် ပြန်အလာတွင်သေသူအား အယူခံတရားလိုက သံဒုတ်ဖြင့်ရိုက်နှက်ရာသေဆုံးသွား၏။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ တသက်တကျွန်းဒဏ်ခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှု၏အကြောင်းအချက်အလက်များအရ၊ စဉ်းစားရလျှင် အယူခံတရားလိုသည်ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၉၉ (၁) တွင်အကျုံးဝင်သောသေစေခြင်းဖြစ်တန်ရာသောကိုယ်အင်္ဂါ နှာကျင်မှုဖြစ်စေရန်အကြံဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လူကိုသေစေခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည့်အပြင်ထိုပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ ၂(က) တွင်ဖော်ထားသောအကြီးအကျယ်ဒေါသထွက်၍ ပြုခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘူ၍မဆိုသာသောကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခဲ့လျှင်ပိုမို၍ မှန်ကန်မှုတမည်ဟုယူဆသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်ရာ၌ မူးရူး၍ စိတ်လွန်ကိုယ်လွန် လုပ်ခဲ့မှုများအား သန္ဓေဗီဇအရ ရာဇဝတ်ကျူးလွန်သူများနှင့် တတန်းစားတည်းထား၍ စဉ်းစားသတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ၎င်းတို့သည် အကျင့်စာရိတ္တကိုပြုပြင်၍၊ လူကောင်းများဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု မြော်လင့်ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။

အကြောင်းအချက်အားလုံးကိုနှလုံးသွင်း၍၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရပြစ်ဒဏ်ထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းကိုပယ်ဖျက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟုပြောင်းလဲ သတ်မှတ်ပြီး ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၇၃။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၅ ရက် နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်ခရိုင်၊ အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

မောင်အောင်
သန်း

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင်။

နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သန်း အပေါ်တွင် ရန်ကုန်ခရိုင်၊ အထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိပြီးလျှင် တသက်တကျွန်းဒဏ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။ ဖြစ်ပွားပုံ အပြည့်အစုံကို စီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။ အချင်းဖြစ်သည့် ညဘွဲ့၊ သေသူ ဦးစိန်ကွန်ဆိုသူနှင့် မောင်အောင်သန်း၊ မောင်ထွန်းကြူ ဆိုသူတို့သည် အရက်ဆိုင်၌ အဘူအရက်သောက်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ နောက်ပြန်၍အလာတွင် မောင်အောင်သန်းက မောင်ထွန်းကြူအား သူငယ်ချင်း မင်းငါ့အိမ်ကိုပြန်ပြီး ဖဲရိုက်ချေဟုပြောကာ ပြန်လွတ်သဖြင့် မောင်ထွန်းကြူသည် မောင်အောင်သန်း၏ အိမ်သို့သွားကာ မောင်စိန်ထွန်း၊ မောင်တင်မောင်၊ မောင်သောင်း ဆိုသူများနှင့် ဖဲကစားကြသည်။ မကြာမီ ဦးစိန်ကွန်၏ မွေးစားသမီး မခင်မြင့်သည် ငိုယို၍ ဖဲခိုင်းသို့ ပြေးလာကာ အဘိုးကြီးကို လှူရိုက်သွားသည်ဟုပြောသည်။ သွား၍ကြည့်ကြသောအခါ ဦးစိန်ကွန်သည် သွေးဒိုင်ထဲတွင် လဲနေ၍ အနီးတွင် သံဒုတ်တချောင်း တွေ့ရှိကြရသည်။ မောင်ထွန်းကြူသည် သူ၏တန်းလျားသို့ အပြန်တွင် လမ်း၌ မောင်အောင်သန်းနှင့်တွေ့သည်။ မောင်အောင်သန်းက အဘိုးကြီးကိုတော့ ငါရိုက်ခဲ့ပြီ။ ဒီညမင်းအိမ်မှာ ငါအိပ်မယ်ဟုပြောပြီး မောင်ထွန်းကြူနှင့်လိုက်၍အိပ်သည်။ ညသန်းကောင်အချိန်၌ ရဲများလာရောက်ကာ မောင်ထွန်းကြူနှင့် မောင်အောင်သန်းတို့ကို ရဲဌာနာသို့ ခေါ်သွားသည်။ မောင်ထွန်းကြူကို စစ်ဆေးပြီးနောက် ပြန်လွှတ်သော်လည်း၊ မောင်အောင်သန်းကိုမူ အမှုအတွက် ဆက်လက်ဖမ်းဆီး အရေးယူသည်။

မခင်မြင့် (လိုပြ-၁၂) က မိမိတို့အိမ်ခန်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းမှာနေ၍ ဦးစိန်ကွန်နှင့် မောင်အောင်သန်းတို့ လျှောက်လာကြသည်ကို မီးရောင်အောက်တွင် ထင်ရှားစွာ မြင်ရကြောင်း။ မောင်အောင်သန်းက ဦးစိန်ကွန်ကို တထောင်ထွာခန့်ရည်သည့် လက်နက်တခုနှင့် ရိုက်လိုက်သည်ကို မြင်ရကြောင်း။ ထိုသို့တချက်ရိုက်လျှင် ဦးစိန်ကွန် လဲကျသွားကြောင်း။ မောင်အောင်သန်းသည် လက်ထဲမှ လက်နက်ကိုပစ်ထားခဲ့ပြီး ပြေး၍အလာတွင် မိမိနှင့်ဝင်၍တိုက်သွားကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပွားပြီးနောက်၊ မခင်မြင့်က သူ၏ယောက်ျားကိုခေါ်ရန် မောင်အောင်သန်းအိမ်တွင် ဖဲခိုင်းဖြစ်နေသည့် နေရာသို့သွားကာ ပြောကြောင်းထွက်ဆိုသည်။ ရဲထံတွင် ပဌမအစစ်ခံခဲ့စဉ်က မခင်မြင့်က မောင်အောင်သန်းသည် ဦးစိန်ကွန်ကို ရိုက်လိုက်တာမြင်သည်ဟု ထွက်ဆိုခဲ့ဟန် မတူချေ။ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မောင်အောင်သန်း၏ ရွှေနေကြီးက

၁၉၆၅
မောင်အောင်
သန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ရုံးတွင် မခင်မြင့်အား ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာ၊ ၎င်းက ရဲထံ၌လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် အစစ်ခံခဲ့ပါသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးကမူ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မခင်မြင့်သည် နဂိုက မပြောသော်လည်း ရုံးတွင်မှ အနည်းငယ်ချဲ့ထွင်၍ ပြောခြင်းဖြစ်ကောင်း ဖြစ်မည်ဟု မှတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအတိုင်းပင် အနည်းငယ် ပြင်ဆင်ပြုပြင်၍ ပြောခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အဘိုးကြီးကို လူရိုက် သွားပြီဟု မခင်မြင့်က အချင်းဖြစ်ပွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း မောင်အောင်သန်းအိမ်တွင် ဖဲဝိုင်း၍ရိုက်နေသူများအား သွားရောက်တိုင်တမ်းပြောဆိုကြောင်းကိုမူ ထိုသူများက ရုံးတွင်လာရောက်သက်သေခံကြခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသည်။

မောင်စိန်ထွန်း (လိပြ-၃) နှင့် မောင်တင်မောင် (လိပြ-၄) တို့သည် ဖဲကစား နေကြစဉ် မောင်အောင်သန်းအိမ်သို့ ပြန်လာပြီး သံဒုတ်ကို ဆွဲသွားတာမြင်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုကြသည်။ ထိုသို့ဆွဲသွားပြီး မကြာမီ မခင်မြင့်လာရောက်၍ တိုင်တမ်းကြောင်း ကိုလည်း ထွက်ဆိုကြသည်။ မောင်စိန်ထွန်းက ဦးစိန်ကွန့် လဲနေသည့်နေရာနားမှ ကောက်ယူရရှိခဲ့သော သံပိုက်လုံးမှာ မောင်အောင်သန်းလာ၍ဆွဲယူသွားသော သံဒုတ် နှင့်တူပါသည်ဟု ရုံးတွင် သက်သေခံသံပိုက်လုံးကိုကြည့်၍ ထွက်ဆိုသည်။

မောင်တင်မြင့် (လိပြ-၅) နှင့် မောင်စံသိန်း (လိပြ-၆) တို့သည် ဆန်စက်တွင်းမှ နေ၍ အခင်းဖြစ်ပွားသည့်အချိန်ဖြစ်သော ည ၈ နာရီခွဲနှင့် ၉ နာရီကြားလောက်တွင် မောင်အောင်သန်းသည် ၁၀ ပေ၊ ၁၅ ပေကွာမှနေ၍ အနောက်မှ အရှေ့သို့ ပြေးလာ သည်ကို မြင်လိုက်ရကြောင်း ထွက်ဆိုကြသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်နှင့် အမှုတွဲတွင် တင်သွင်းထားသောမြေပုံကို ကိုက်ကြည့်သောအခါ တရားလိုပြ သက်သေများသည် အခြားသော တရားလိုပြ သက်သေများတို့၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် စပ်ဟပ်၍ ရသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရဲအုပ် ဦးညွန့်ဝေသည်၊ အခင်းဖြစ်သော နေရာသို့ ညတွင်းချင်း သွားရောက်၍ ကြည့်ရှုခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဦးစိန်ကွန့် လဲကျသည်ဆိုသောနေရာ၌ သွေးအိုင် ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုသွေးအိုင်သည် လျှပ်စစ်မီးလုံးထွန်းထားသော နေရာအောက်တည့် တည့်မှာရှိသည်။ တောင်ဘက်တလံကျော်ကွာလောက်တွင် သက်သေခံ သံပိုက်လုံးကို တွေ့ရသည် စသဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် တရားလိုပြသက်သေများ ပြောဆိုသည့် အတိုင်း မီးရောင်အောက်တွင် ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ မောင်အောင်သန်း ကို ကောင်းစွာ မှတ်မိကြသည်ဆိုသည့်အချက်သည် ယုတ္တိရှိသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။ မောင်အောင်သန်းနှင့် တရားလိုပြ သက်သေများ၊ မခင်မြင့် စသူတို့သည် အိမ်နီး နားချင်းများလည်းဖြစ်ကြသည်။ ကောင်းစွာသိကျွမ်းသူများလည်းဖြစ်ကြ၍ လူများ စရာလည်း မရှိပေ။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 သန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်အောင်သန်းက ရုံးတွင်အစစ်ခံရာ၌ ၎င်းအပေါ်၌ တရားလိုပြသက်သေ
 များသည် ရန်ငြိုးရှိနေကြ၍ မဟုတ်မတရားထွက်ဆိုသွားကြခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း။
 မခင်မြင့်ကို ၎င်းသည် တကြိမ်က ရိုက်နှက်၍ လူ့အများရွှေတွင် ဆုံးမခဲ့ရဘူးကြောင်း
 ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ရိုက်နှက်ခဲ့ဘူးကြောင်းကို မခင်မြင့်အား ပြန်လှန်
 မေးခွန်းထုတ်ခဲ့သည်ကို မတွေ့ရသဖြင့် လူ့အများရွှေတွင် ထိုသို့ရိုက်နှက်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်၊
 မျက်မြင်သက်သေများ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြနိုင်ဘိရှိသည်။ သို့ရာတွင်
 မောင်အောင်သန်းအနေနှင့် ထိုကဲ့သို့ သက်သေများကို မခေါ်ခဲ့ပေ။ မောင်အောင်သန်း
 က ၎င်းသည် တပ်မတော်မှ ရဲဘော်တဦးဖြစ်၍ အလုပ်သမားများသည် အသေးအပွဲ
 ကိစ္စများပေါ်လာလျှင်၊ ရပ်ရေးရွာမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းအားလာရောက် ပြောဆို
 အကူအညီတောင်းကြကြောင်း။ ၎င်းကလိုက်၍ ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်းထွက်ဆို
 သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ပေးရင်းနှင့် မခင်မြင့်အား မှားယွင်းချက်များတွေ့၍ ရိုက်နှက်
 ဆုံးမခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မောင်ထွန်းကြူကလည်း မိန်းကလေးတဦးကို ဘလက်ကာယ
 လုပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရ၍ ၎င်းအား ပြောဆိုဆုံးမခဲ့ဘူးကြောင်း။ ထို့ကြောင့်
 မောင်ထွန်းကြူက ၎င်းအပေါ်တွင် ရန်ငြိုးထားရှိကြောင်း ပြောသည်။
 မောင်အောင်သန်းက ခုခံထွက်ဆိုသော်လည်း ထိုအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေ
 အထောက်အထားများတင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ အယူခံလွှာတွင်မူကား တပ်မတော်သား
 အနေနှင့် ထိုသို့ရပ်ရွာကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပေးသဖြင့်၊ ရပ်သူရွာသားများက
 ၎င်းအပေါ်တွင် မကျေနပ်ဖြစ်ကာ မတရားစွပ်စွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။
 သို့ရာတွင် အကယ်၍သာ မောင်အောင်သန်းသည် ရပ်ရေးရွာမှုကိစ္စများ၌ လူ့အများက
 လာရောက်တိုင်တမ်း အကူအညီတောင်း၍ ၎င်းကလည်း လိုက်လံဆောင်ရွက်ပေးသည်
 ဆိုလျှင်၊ လူ့အများ၏ ယုံကြည်အားကိုးမှုကို ခံရဘို့သာရှိသည်။ အရပ်ကဝိုင်း၍
 မတော်မတရား စွပ်စွဲကာ မဟုတ်မမှန်သက်သေခံကြမည် မဟုတ်ပေ။

တရားလိုပြသက်သေများနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက အထူး
 စေ့စပ်သေချာစွာ ချိန်ဆစဉ်းစားပြီးဖြစ်သည်။ မျက်မြင်သက်သေဟုဆိုသော
 မခင်မြင့်၏ ၎င်းကိုယ်တိုင် မောင်အောင်သန်းသည် ဦးစိန်ကုန်းကို ရိုက်လိုက်သည်ကို
 မြင်ရပါသည်ဟူသော ထွက်ဆိုချက်ကို လက်မခံလို၍ မောင်ထွန်းကြူ၊ မောင်စိန်ထွန်း၊
 မောင်တင်မောင်တို့၏ ထွက်ဆိုချက်များနှင့် အဖြစ်အပျက်အားလုံးကို ပေါင်းစပ်၍
 ကြည့်လျှင်၊ ထိုညက ဦးစိန်ကုန်းကို မောင်အောင်သန်းက သံဒုတ်နှင့် ရိုက်ခဲ့ကြောင်း
 ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရန်သာရှိသည်။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင်ကလည်း အကြောင်းအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေထင်ရှားပါသည်။ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းသည် မှန်-မမှန်၊ များ-မများ ကိုသာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သင့်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သေသူ ဦးစိန်ကွန်နှင့် မောင်အောင်သန်းတို့သည် အတူတကွ အရက်သောက်ခဲ့ကြသည်ဟု တရားလိုပြ သက်သေများကဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ပွားသော ပြစ်မှုသည် မူးမူးရှူးရှူးနှင့် ပြုလုပ် ခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ မောင်အောင်သန်း အနေနှင့် ဦးစိန်ကွန်နှင့် ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားကာ ရုတ်ခြည်းဒေါသကြောင့် ထိုသို့ရိုက်နှက်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ဟူ၍လည်း မဆို သာချေ။ ရိုက်သည်မှာလည်း တချက်သာဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရဲဆရာဝန်ကြီး ဦးမောင်မောင်တိတ်က သေသူကို စစ်ဆေးတွေ့ရှိ၍ပေးသည့် ထင်မြင်ချက်အရဆိုလျှင် ထိုအချက်မှာ အားစိုက်၍ ရိုက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် မုချသေစေနိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ အကြောင်းအချက်များအရ စဉ်းစားရလျှင် မောင်အောင်သန်း၏ ပြုမှု ချက်သည် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၂၅၉ (၁) တွင် အကျုံးဝင်သော သေစေခြင်းဖြစ်တန်ရာသော ကိုယ်အင်္ဂါနာကျင်မှုကိုဖြစ်စေရန် အကြံဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း။ ထို့ကြောင့် လူကိုသေစေ ခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ထိုပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ ၂ (က) တွင် ဖော်ပြ သော ရုတ်တရက် အကြီးအကျယ်ဒေါသထွက်၍ ပြုခဲ့ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဟူ၍ မဆိုသာ ချေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) နှင့် ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းနှင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိလျှင် ပို၍မှန်ကန်မျှတမည်ဟုယူဆသည်။

ပြစ်ဒဏ်ပေးရာတွင် ပြစ်မှုအတွက် ဒဏ်ခတ်ခြင်းသက်သက်ကိုသာ မစဉ်းစားဘဲ ပြစ်ဒဏ်ခံရသူသည် နောက်တနေ့တွင် နောင်တသံဝေဂ ရရှိပြီး အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နှင့် လူ့အဆောက်အအုံအတွင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိကာ လူကောင်းတယောက်၊ အလုပ်သမားကောင်းတယောက်ဖြစ်အောင် စေတနာထားရှိ ၍လည်း သတ်မှတ်ရမည်။ မောင်အောင်သန်း အနေနှင့် အရက်မူး၍ ဤသို့ဖြစ်ခဲ့ ရသည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်တွင် အရက်သေစာ သောက်စား ကြသူများသည် အရက်မမူးခင် လူကောင်းပကတိ အကြင်နာတရား အပြည့်အဝ ရှိကြသော်လည်း အရက်တခွက်၊ ထန်းရေတမူ စသဖြင့် သောက်စားပြီးကြလျှင် မိမိကိုယ်ကို မိမိတို့ မထိန်းနိုင်ဘဲ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ရာဇဝတ်မှုများကို ကျူးလွန်တတ်ကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ကျူးလွန်တတ်သည်ကို ခွင့်လွှတ် ရန်၊ သို့မဟုတ် အားပေးရန်မဟုတ်သော်လည်း ပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်ရာ၌ ထိုကဲ့သို့သော သူများကို၊ သန္ဓေဗီဇအရ ရာဇဝတ်ကျူးလွန်သူများနှင့် တတန်းစားတည်းထား၍ စဉ်းစားသတ်မှတ်ရန် မသင့်ချေ။ မူးရှူး၍ စိတ်လွန်ကိုယ်လွန်လုပ်ခဲ့သူများသည်

၁၉၆၅
မောင်အောင်
သန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 သန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

၎င်းတို့၏ အကျင့်စာရိတ္တကို ပြုပြင်၍ လူကောင်းများဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု မြော်လင့် ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အသက်ပါ အကြောင်းအချက်အားလုံးကို နှလုံးသွင်း၍မောင်အောင်သန်း အပေါ် တွင် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရနှင့် ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု ပြောင်းလဲသတ်မှတ်လိုက်သည်။ ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍မူ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် သတ်မှတ် လျှင် သင့်တော်ပြီဟု ယူဆ၍၊ ထိုအတိုင်း ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ရွှေတွင်

မစ္စတာကေအေအီအီယက်(စ်) (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မန်နေဂျာ၊ အရှေ့အေရှတစ်ကုမ္ပဏီလီမိတက် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ
၁၉ ရက်။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ — လူမှုအဖြစ် တရားစွဲဆိုခွင့်ပြုရန်သင့်မသင့်ပြသ
နာကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်အချက်အလက်များ—တရားရုံးများတာဝန်။

လျှောက်သူက မိမိအားလျှောက်ခံရသူများသည် မတရားအလုပ်မှ ထုတ်ပယ်သဖြင့်ပိုလုပ်ခဲ့သော အခကြေးငွေများ၊ လျှော့ကြေးငွေများစသည်တို့ကို ၎င်းတို့ထံမှရရှိထိုက်သည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည်။ လျှောက်ခံရသူများက လျှောက်သူ တောင်းခံသော သက်သာခွင့်များသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်နေပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်၎င်းတို့မရှိတော့ပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးတရားသူကြီးချုပ်က အမှုကိုစစ်ဆေးပြီး၊ အချို့တောင်းခံချက်များမှာ ကာလ စည်းကမ်းသတ်လွန်ပြီးဖြစ်၍ လူမှုအဖြစ်စွဲဆိုပိုင်ခွင့်မရှိဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်သူက ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာတင်သွင်းရာ ပလပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရအယူခံဝင်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမကျင့်ထုံးအရ လူမှုအဖြစ်စွဲဆိုခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသူသည် လူမှုဖြစ်မဖြစ်ဟူသော အချက်သာမကဘဲ တင်သွင်းသောအဆိုလွှာအရ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်များရှိမရှိ၊ ထိုအခွင့်အရေးများသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်နေမနေ စသည်တို့ကို စစ်ဆေးကြည့်ရှု ရသည်။ ထိုသို့သာကြည့်ရှုခြင်းမပြုပါက လူများသည် မရထိုက်သော အခွင့်အရေးများအတွက် မိမိတို့ဘက်မှစရိတ်အကုန်အကျမည်သို့မျှမခံရဘဲနှင့် တရားရုံးများကို သုံးစွဲ၍ မလိုသူတို့အားစွဲဆို နှောင့်ရှက်နိုင်မည်။ တဘက်တွင် ငွေကြေးမတတ်နိုင်သော်လည်း တရားဝင်ရခွင့်ရထိုက်ရှိသူများ ကို ရုံးသို့လာရောက်စွဲဆိုနိုင်စေရန် လူမှုအဖြစ်စွဲဆိုခွင့်ကိုပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ တဘက်တွင်လည်း တရားရုံးများတွင် အကြိမ်ကြိမ်လာရောက်ကာ ကံစမ်းမဲနှိုက်သကဲ့သို့ရလိုရငြား သူတပါးကိုနှောင့် အရွက်ပြု၍ တရားစွဲဆိုကြခြင်းများကို ပိတ်ပင်ရန်တာဝန်ရှိသည်။

ထိုမူများအရ သုံးသပ်လျှင် လျှောက်သူအားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသည်တို့ကို စစ်ဆေးထုတ်ယူ၍ ထိုအခွင့် များအတွက် လူမှုအဖြစ်စွဲဆိုခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ မရထိုက်သော အခွင့်အရေးများအတွက် စွဲဆိုခွင့် မပြုသည်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ နောက်ထပ် သက်သာခွင့် ပေးနိုင်မည်မဟုတ်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၆၂။
† ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ်၏ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၄/၆၂ တွင် ၁၀-၁၂-၆၃ နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုမကျေနပ်၍၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပြုရန်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅ လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမုန်ပိုးချို။

မစ္စတာကေအေ အိအိယက်(စ်) လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂)။

နှင့် မန်နေဂျာ၊ အရှေ့ အေရှတစ်ကုမ္ပဏီလီမိတက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူသည် လူမှုအဖြစ် တရားစွဲဆိုခံခဲ့ရပြီးပြန်တောင်းခံခဲ့သည်။ ၎င်း၏အဆိုလွှာတွင် လျှောက်ထားခံရသူများထံမှ ရသင့်ရသိုက်သည်ဆိုသော ၂၄-၄-၅၂ နေ့မှ ၂၉-၅-၅၆ နေ့အထိ ၄၉ လအတွက်ပိုလုပ်ခဲ့သော အခကြေးငွေများ၊ မတရား အလုပ်မှထုတ်ပယ်သည့်အတွက် ခုနှစ်လစာများကို လျော်ကြေးအဖြစ်ခံတောင်းခံခြင်းနှင့် အလုပ်ရှင်ကပေးရန် တာဝန်ရှိသည့်တလနို့တစ်ကို မပေးဘဲ ထုတ်ပယ်သည့်အတွက် တလခငွေသို့ရရှိ ရရှိလိုက်သည်ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည်။

အမှုကို ယခင်တရားလွှတ်တော်၌ စတင်စွဲဆိုခဲ့သော်လည်း၊ နောက်တွင် ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့ခဲ့သဖြင့် ထိုရုံးက လျှောက်ထားသူအား လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုခံခဲ့ရပြီး သင့်မသင့်ပြုရန် ဆက်လက်စုံစမ်း စစ်ဆေးကာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ မူလကယခင်တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာတွင်လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်းပြုခဲ့ရာ တရားခံကုမ္ပဏီကတရားလို (ယခုလျှောက်ထားသူ) တောင်းခံသော သက်သာခွင့်များသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆို ပိုင်ခွင့် ၎င်းကွင်မရှိတော့ပြီဖြစ်ကြောင်း ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ထိုကန့်ကွက်ချက်ကိုပုတီးယ အတွင်းဝန်က ၎င်း၌ စုံစမ်းစစ်ဆေးပိုင်ခွင့်မရှိဟု သဘောရရှိသောကြောင့်၊ ကုမ္ပဏီက ထိုပြုဿနာကို တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇော်ဦးရှေ့သို့ တင်ပို့ခဲ့သည်။ ပညာရှိတရားသူကြီး က ထိုအချက်များသည်မှန် မမှန်စုံစမ်း စစ်ဆေးရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

အမှုကို ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့သောအခါ တရားခံ ကုမ္ပဏီက ကန့်ကွက်သောအချက်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေး၍ ထိုရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးချုပ်ကနို့တစ် မပေးဘဲအလုပ်မှထုတ်ပယ်သည့်အတွက် တလစာငွေကို လျှောက်ထားသူကရရှိသင့်သည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် ပတ်သက်၍အမှုကို စစ်ဆေးပြီးမှဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ၎ှေ့ လအတွက် အလုပ်ပိုများ လုပ်ခဲ့ရသည်ဟုဆိုကာ တောင်းခံသည်မှာမူကား ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်ပြီးသော တောင်းခံချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ထိုသက်သာခွင့်ကို စွဲဆိုတောင်းခံ ပိုင်ခွင့် မရှိတော့၊ ထိုသက်သာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း၌ကျ မသော တလအတွက်မှား၍ လူမှုအဖြစ် တရားစွဲဆိုခံ မပြုနိုင်ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်သည့်အတွက် လျော်ကြေးအနေနှင့် ခုနှစ်လစာ တောင်းခံ သည်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း လျှောက်ထားသူ (တရားလို)ကိုယ်တိုင်က ဒုတိယအတွင်း ဝန်ထံတွင် ထွက်ဆိုခဲ့ရာ၌ ၎င်းသည် တလနို့တစ်ကို အလုပ်ရပ်စဲကြောင်း မပြုမီ

၁၉၆၅

မစ္စတာကောစော
အိအိယက်(၆)
နှင့်
မန်နေဂျာအရှေ့
အေရှတစ်ကုမ္ပ
ဏီလီမိတက်။

ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အမှုထမ်းတဦးဖြစ်ကြောင်းနှင့် အတိအလင်း ထွက်ဆိုထားသည်ကို ထောက်ရှု၍၊ ထိုသို့ ၃ နှစ်စာ တောင်းခံခြင်းသည်အကြောင်းအချက်နှင့် မညီသည့် တောင်းခံခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ တရားသူကြီးချုပ်က ဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသက်သာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း လူမွဲအဖြစ် စွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

အဆိုလွှာတွင် တောင်းခံသည်တို့မှ နို့တစ်မပေးဘဲ ထုတ်သည့်အတွက် ဆိုသည့် တလစာငွေနှင့် အလုပ်ပို လုပ်ရသည်ဆိုသော တလစာ အခကြေးငွေတို့အတွက် ကိုသာ လူမွဲအဖြစ် စွဲဆိုခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက် ထားသူက ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာဖြင့် လာရောက်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်သည် ထိုပြင်ဆင်မှုကို ကြားနာ စစ်ဆေးပြီးနောက် အကြောင်းအချက်တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်၍ ပလပ်ခဲ့သည်။

ယခု ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အထူးအယူခံဝင်ခွင့် လျှောက်လွှာကို လျှောက်ထားသူက တင်သွင်းပြန်သည်။ ၎င်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးမွန်ဘိုးချိုက လူမွဲအဖြစ်စွဲဆိုပိုင်ခွင့်ကို လျှောက်ထားလျှင်၊ လူမွဲဖြစ်-မဖြစ်ကိုသာ အဓိကထား၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရပါသည်။ အမှုသွားအမှုလာ အကြောင်းအ ချက်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ နက်နက်နဲနဲ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ယခုမူ မူလ ရုံးသည် ထိုသို့အကြောင်းအချက်ကိုလေ့လာကာ အမှားအမှန် စီရင်ခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်ကင်းလွတ်၍ စီရင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တဘက်မှ ကမ္မဏိကဖြေလွှာကိုပင်တင် သွင်းရန်မလိုဘဲ ကန့်ကွက်ချက်များကို တင်ပြရုံမျှနှင့် ဤသို့လျှောက်ထားသူ၏ အ ခွင့်အရေးများ ပိတ်ပင်ခံခြင်းသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်နှင့်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့်၎င်းဆန့်ကျင် ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

အမှုသည်တဦးသည် မိမိ၏ အဆိုလွှာတွင် မြက်ဟတောင်းဆိုချက်များနှင့် မိမိ ကိုယ်တိုင်ထွက်ဆိုချက်တို့ပေါ်တွင်မူတည်၍ သက်သာခွင့်တို့ကိုရနိုင်သည်။ ထိုထက် ပို၍တရားရုံးက ပေးနိုင်သည်မဟုတ်ချေ။ ယခုလျှောက်ထားသူ၏ အဆိုလွှာအရပင် ထင်ထင်ရှားရှား အချို့သောသက်သာခွင့်တို့မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်အရ၊တောင်းခံ ခွင့် မရှိနိုင်တော့သည်ကို မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပြင်ဆင်မှု ကြားနာစစ်ဆေးသော ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်သည်၎င်း တသဘောတည်း တွေ့ရှိပြီး ဖြစ်ကြသည်။ တရားမ ကျင့်ထူးအရလည်း လူမွဲအဖြစ် စွဲဆိုခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသောသူသည် လူမွဲဖြစ် မဖြစ်ဟူသော အချက်သာမကဘဲ တင်သွင်းသော အဆိုလွှာအရ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်များ ရှိ မရှိ၊ထိုအခွင့်အရေးများသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်၍နေမနေ စသည် တို့ကို စစ်ဆေး ကြည့်ရှုရသည်။ ထိုသို့သာ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုခြင်း မပြုပါမူ လူများသည်

၁၉၆၅
မရတကေအေ
အိအိယက်(စ်)
နှင့်
မန်နေဂျာအရွှေ
အေဂ္ဂတစ်ကုမ္ပ
ဏီလီမိတက်။

မရတိုက်သော အခွင့်အရေးများအတွက် မိမိတို့ဖက်မှ စရိတ်အကုန်အကျ မည်သို့မျှ မခံရဘဲနှင့် တရားရုံးများကို သုံးစွဲ၍ မလိုသူတို့အား စွဲဆိုနှောင့်ရှက်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ တဘက်ဘွင် ဝေငွေကြေး မဘက်နိုင်သော်လည်း တရားဝင် ရထိုက်ခွင့်များ ရှိကြသူများကို ရုံးသို့လာရောက်စွဲဆိုနိုင်စေရန် လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုခွင့်ကို ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ တဘက်ဘွင်လည်း တရားရုံးများဘွင် အကြိမ်ကြိမ် လာရောက်ကာ ကံစမ်းမဲ နှိုက်သကဲ့သို့ ရလဒ်ရငြား သူ့ဘဝကို အနှောင့်အရှက်ပြု၍ တရားစွဲဆိုကြခြင်းများကို လည်း ပိတ်ပင်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။ ထိုသူများအရ သုံးသပ်လျှင် ယခုလျှောက်ထား သူအား မူလရုံးသည် မျှတမှန်ကန်စွာ ၎င်းစွဲဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်ကို စစ်ဆေးထုတ်ယူ၍ ထိုအခွင့်အရေးအတွက် လူမှုအဖြစ် စွဲဆိုခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မရထိုက်သော အခွင့်အရေးများအတွက် စွဲဆိုခွင့် မပြုသည်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဤရုံးကနောက်ထပ် သက်သာခွင့် ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

လျှောက်ထားခံရသူ ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးအောင်မင်းကမူလရုံးတွင် စွဲဆိုခဲ့သော သက်သာခွင့် အချို့သည်သာလျှင် ကာလစည်းကမ်းသတ်လွန်သည်မဟုတ် ချေ။ ဤအထူးအယူခံဝင်ခွင့် လျှောက်ထားခြင်းသည်လည်း ၃၂ ရက်မျှကာလ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပါသည်။ ထိုသို့ကျော်လွန်ခဲ့သည်ကို ခွင့်လွှတ်ရန် လုံ လောက်သော အကြောင်းကို လျှောက်ထားသူက တင်ပြခြင်း မရှိပါဟု လျှောက်ထား သည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ကျမ်းကျိမ်လွှာဘွင် ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်သည်ကို ခွင့်လွှတ်ရန် တောင်းဆိုသော်လည်း လုံ့လောက်သောအကြောင်း တင်ပြထားခြင်းကို ၎င်း၏ ကျမ်းကျိမ်လွှာဘွင် ကျွန်ုပ်တို့ မတွေ့ရပေ။ ၎င်းကဏ္ဍရုံးတွင် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခဲ့ရာ ထိုအမှုဘွင် ချမှတ်သောအမိန့်ကို မိတ္တူကူးခဲ့သော်လည်း ဒီကရီကို ကူးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ မူလရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီကိုလည်း မလိုဟုထင်၍ မကူးခဲ့ပါ စသဖြင့်သာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ပျက်ကွက်ခြင်းများသည် ၃၂ ရက်ကြာမျှ နောက်ကျနေခဲ့သော လျှောက်လွှာဘုကို ခွင့်ပြု၍ စဉ်းစားရန် လုံ့လောက်သော အကြောင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မယူဆနိုင်ပေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မူလရုံးက ဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ တရားနည်းလမ်းကျသည်။ မျှတသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည့်ပြင် ထိုအမိန့်မှ ပြင်ဆင်မှု ဤရုံးသို့လျှောက်ထား ခဲ့ရာ၌ ချမှတ်ခဲ့ပြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်သည်လည်း မျှတမှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုအကြောင်း သို့အပြင် လျှောက်လွှာသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်များစွာ ကျော်လွန် ပြီးမှ တင်သွင်းခဲ့ခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကြောင်းသို့ကြောင့် အယူခံဝင်ခွင့် အတွက် အခွင့်သူးစေးရန် အကြောင်းမပေါ်ပေါက်သဖြင့် လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက် သည်။

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း (၎င်း၏ကိုယ်စား) မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း
ဒါရိုက်တာ လူကြီးများအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးလှမောင် (အယူခံတရားလို)
နှင့်

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၁၈
ရက်။

ဦးလှ (အယူခံတရားခံ)*

မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းကြီးမှ ကြီးမှူးကျင်းပသည့်မြင်းပြိုင်ပွဲများအတွက် စည်းမျဉ်းနည်း
ဥပဒေ—ဥပဒေအလား တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းရှိမရှိ။

အယူခံတရားခံသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ် အတွင်းက မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှ ကြီးမှူး၍
မြင်းပွဲများပြုလုပ်ရာတွင် ဥ ကောင်စွပ်တွဲပွဲ၌ လောင်းရန်အတွက်နံပါတ် (၀၀၀) ပါရှိသောလက်မှတ်
တစောင်ကိုဝယ်ယူခဲ့သည်။ ၎င်းနံပါတ်ဖြင့် အနိုင်ရရှိသော်လည်း မြင်းပွဲများပြီးဆုံးသောအခါ
လက်မှတ်ပျောက်နေသည်နှင့် နာရီဝက်အတွင်း တင်ပြခြင်းမပြုနိုင်၍ ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သောစတီးဝပ်
လူကြီးများကို အနိုင်ရသော လက်မှတ်ပျောက်ဆုံးကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ နောက်တနေ့တွင်
ပျောက်ဆုံးသော လက်မှတ်ကို ပြန်လည်တွေ့ရှိသဖြင့် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်လူကြီးများသို့ တင်ပြ
ခဲ့သည်။ သို့သော် လျော်ငွေမရရှိခဲ့။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းကြီးမှ ကျင်းပသည့် မြင်းပြိုင်ပွဲများတွင် အလောင်း
အစားပြုလုပ်သောသူများသည် ၎င်းအသင်းစည်းမျဉ်းဥပဒေများအရ အလောင်းအစား ပြုလုပ်၍
လျော်ငွေများကိုထုတ်ယူကြရန်နှင့် ထိုစည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေများသည် ၎င်းတို့အပေါ် မယိမ်းမယိုင်
ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့ တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ဖြစ်သည်သာမက၊ ဥပဒေအလား (having the
force of law) တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်။ သို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် (equity)
တရားမျှတရေးကို ရှေးရှု၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်။

ဦးလှဖေ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံလေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့ (1951) B.L.R. (H.C.) 349
ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဟို(စ်) ကိုယ်စား ဦးမြမိန်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဦးလှညွန့်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ် ၇။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၉ တွင်ချမှတ်သော မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားမ
တရားသူကြီးရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 မန္တလေးမြို့၊ မြင်း
 ပြိုင်ပွဲအသင်း
 (၎င်း၏ကိုယ်
 စား) မြင်းပြိုင်ပွဲ
 အသင်း ဒါရိုက်
 တာ လူကြီးများ
 အဖွဲ့ကဏ္ဍ
 ဦးလှမောင်
 နှင့်
 ဦးလှ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၊ ။ ကြိုအယူခံမှုသည်၊ မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်
 တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၉ မှ ပေါ်ပေါက်၍လာ
 သည့်အမှုဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဦးလှက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ
 ၇ ရက်နေ့တွင်၊ မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှ ကြီးမား၍ မြင်းပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်ရာတွင်
 ၃ ကောင်စွပ် တံ့ပွဲ၌ လောင်းရန်အတွက် နံပါတ် (၀၀၀)ပါရှိသော လက်မှတ်တစောင်ကို
 ဝယ်ယူ၍ အလောင်းအစား ပြုလုပ်ရာ၊ နံပါတ်များတိုက်ဆိုင်၍ အနိုင်ရရှိခဲ့ကြောင်း၊
 မြင်းပွဲများ ပြီးဆုံးသောအခါ နာရီဝက်အတွင်း ၎င်းအနိုင်ရရှိသောလက်မှတ် ပျောက်
 ဆုံး၍ တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သော စတီးဝပ်လူကြီးများထံသို့
 ၎င်းအနိုင်ရရှိသောလက်မှတ် ပျောက်ဆုံးနေသည်ဟုတိုင်ကြားခဲ့ကြောင်း၊ ၃ ကောင်စွပ်
 တံ့ပွဲလက်မှတ်တစောင်အတွက် လျော်ငွေမှာ ၆,၁၃၀ ကျပ်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုနေ့တွင်
 လက်မှတ်ပျောက်ဆုံး၍နေသဖြင့် ၎င်းရသင့်ရထိုက်သောလျော်ငွေ ၆,၁၃၀ ကျပ်ကိုမရ
 ကြောင်း၊ နောက်တနေ့တွင် မြင်းပြိုင်ကွင်းထဲသို့သွား၍ ရှာဖွေသောအခါ ပျောက်ဆုံး
 နေသော လက်မှတ်နံပါတ် (၀၀၀) ကို ပြန်လည်တွေ့ရှိ၍ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင် လူကြီးများ
 ထံသို့ တင်ပြ၍ ရသင့်ရထိုက်သော လျော်ငွေကိုထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားတောင်းဆို
 သော်လည်း အယူခံတရားလို ဦးလှမောင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်
 လူကြီးများက ၎င်းအားလျော်ငွေကို ထုတ်ပေးဘဲ ၎င်းလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်
 ကြောင်း၊ ၃ ကောင်စွပ်တံ့ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသော စည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေ
 အပိုဒ် ၁၁ သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသဖြင့် ၎င်းကအင်္ဂလိပ်စာမတတ်၍
 နားမလည်သည့်ပြင် ယခုအခါ မြန်မာစာသည် ရုံးသုံးစာဖြစ်သဖြင့် အဆိုပါစည်းမျဉ်း
 နည်းဥပဒေသည် ၎င်းအပေါ် တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ရှိသည်ဟု ယူဆရန်မသင့်ကြောင်း၊
 ၎င်း၏လက်မှတ်နံပါတ် (၀၀၀)သည် အမှန်တကယ်ပျောက်ဆုံးခြင်း ဖြစ်သည့်ပြင်
 ချက်ခြင်းသက်ဆိုင်ရာသို့ တိုင်ကြားပြီးနောက် ပြန်လည်တွေ့ရှိသည့်အခါ ၎င်း၏လက်
 မှတ်ကို တင်ပြခြင်း ပြုသဖြင့် ၎င်းရသင့်ရထိုက်သော လျော်ငွေကို မြင်းပွဲအသင်းက
 ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြစွဲဆိုသည်။

အယူခံတရားလို ဦးလှမောင်က မြင်းပွဲအသင်း ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင် လူကြီးများသည်
 အယူခံတရားခံ ဦးလှအား လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လျော်ငွေ ထုတ်ပေးခြင်း မပြု
 သည့်မှာ အယူခံတရားခံဦးလှက မြင်းပွဲများပြီး၍ နာရီဝက်အတွင်း ၎င်းအနိုင်ရရှိသော
 လက်မှတ်ကို တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် မြင်းပွဲစွပ်ဒိုင် နည်းဥပဒေ ၁၁ အရ၊ လိုက်နာ၍
 ဆုံးဖြတ်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထုချေသည်။

အောက်မူလရုံးက၊ “ မြင်းပွဲစွပ်ဒိုင် စည်းမျဉ်းဥပဒေ ၁၁ အရ၊ မြင်းပွဲဒါရိုက်တာ
 လူကြီးများက တရားလိုတောင်းဆိုသော လျော်ငွေကို မပေးသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်မှာ

တရားလိုအပေါ်၌ အတည်ဖြစ်ပါသလား” ဟူသော ကောက်ချက်ကိုထုတ်၍ အမှု အကြောင်းချင်းရာများအရ “တရားခံသည် သက်မှတ်ပျောက်ဆုံးနေသည်ကို သက်ဆိုင်ရာသို့ အကြောင်းကြားရန် မနှောင့်နှေးခဲ့ခြင်း၊ ၎င်းလက်မှတ်ကို ဝယ်ယူထားသည်မှာ လည်း တရားလိုပင်ဖြစ်ကြောင်း အများက သိရှိခြင်းတို့ကို မြင်းပွဲဒါရိုက်တာ လူကြီးများအဖွဲ့က မစဉ်းစားသည်မှာ တရားမျှတရာမရောက်ပေ။ သို့အတွက်ကြောင့် ဒါရိုက်တာလူကြီးများအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် တရားလိုအပေါ်၌ အတည်မဖြစ်ဟူ၍ ကောက်ချက်ကို ဖြေဆိုရပေမည်။” ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ပြီး၍ အယူခံတရားခံဦးလှ စွဲဆိုသည့် အတိုင်းအနိုင်ဒီကရီ ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

၁၉၆၅
မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပွဲအသင်း (၎င်း၏ကိုယ်စား) မြင်းပွဲအသင်း ဒါရိုက်တာ လူကြီးများ အဖွဲ့က ဦးလှမောင်နှင့် ဦးလှ။

ဤအယူခံတွင် အယူခံတရားလို ဦးလှမောင်၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အောက်မူလရုံးသည် မြင်းပွဲအသင်း စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေများအရ၊ ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ (equity) ဟုခေါ်ဆိုသော တရားမျှတခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြုသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်းဟူ၍ လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ဤအမှုသည် မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပွဲအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော မြင်းပွဲအသင်းများမှ ဖြစ်ပေါ်၍ လာသော အမှုဖြစ်သည်။ ထိုမြင်းပွဲအသင်းက မြင်းပွဲအသင်းများ စည်းမျဉ်းဥပဒေအရ မြင်းပွဲအသင်းများကို ကျင်းပသည်။

မြင်းပွဲ စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေ ၁ တွင်—

“Every person taking a ticket and every holder of a ticket shall be deemed to be acquainted with and to agree to be bound by the rules herein prescribed and accept the decision of the Directors of the Mandalay Race Club on any question which may arise.”

ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ မြင်းပွဲအသင်း စည်းမျဉ်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၃ တွင်—

“Under no circumstances will a dividend be paid without production of the ticket issued by the Mandalay Race Club and a dividend shall be paid only to the person producing such a ticket. No other claim whatever will be considered and the club shall be under no liability whatever in respect thereof.”

ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ မြင်းပွဲအသင်း စည်းမျဉ်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၁ တွင်—

“The Club does not undertake to pay on any ticket which is not presented within half and hour of the declaration of the dividends on the last race of the day.”

၁၉၆၅

ဟူ၍ သော်၎င်း၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း စည်းမျဉ်းဥပဒေ ၁၂ တွင်—

“ All dividends withheld under Rules 10 and 11 shall revert to the Club.”

မန္တလေးမြို့မြင်း
ပြိုင်ပွဲအသင်း
(၎င်း၏ကိုယ်
စား) မြင်းပြိုင်ပွဲ
အသင်း ဒါရိုက်
တာ လူကြီးများ
အဖွဲ့ကဏ္ဍ
ဦးလှမောင်
နှင့်
ဦးလှ။

ဟူ၍သော်၎င်း ပြဋ္ဌာန်းထားလျက်ရှိရာ ထိုနည်းဥပဒေများသည် ခု ကောင်စွပ်တွဲပွဲ စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေများအပိုဒ် ၁ အရ၊ ခု ကောင်စွပ် တွဲပွဲများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ကြောင်း မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။

မန္တလေးမြို့ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသည့် မြင်းပြိုင်ပွဲများသို့ ဇလောင်း အစားပြုလုပ်ရန် သွားကြသော လူများသည် အထက်ဖော်ပြပါ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း စည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေများအရ အလောင်းအစားပြုလုပ်၍ လျှော့ငွေများကို ထုတ်ယူကြရန်နှင့် ထိုစည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေများသည် ၎င်းတို့အပေါ် မသိမ်းမယိုင် ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့ တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ထိုစည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေများသည် မန္တလေးမြို့ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသည့် မြင်းပြိုင်ပွဲများအတွက် ဥပဒေအလား (having the force of law) တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ အောင်ဘာလေ သိန်းဆုဌာနမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော သိန်းဆုပွဲများအတွက် ရောင်းချသော ထိလက်မှတ် ကျောဘက်တွင် စည်းကမ်းချက်များရှိရာ စည်းကမ်းချက် အမှတ် ၁ တွင် “ ဆုရသောလက်မှတ် တင်ပြသူကိုသာ လျှင် ဆုငွေရထိုက်သည်ဟု အစိုးရက အသိအမှတ်ပြုလိမ့်မည် ” ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည့်အတိုင်း၊ သိန်းဆုပွဲတွင် အောင်မြင်၍ ဆုရသောသူများသည် ၎င်းတို့၏ ထိလက်မှတ်များကို တင်ပြမှသာလျှင် ဆုငွေများ ရကြပေသည်။ မကြာခဏ ထိလက်မှတ်ဖယ်ယူ၍ ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်းမထားဘဲ သိန်းဆု ပေါက်လာသောအခါ ၎င်းလက်မှတ်ကို တင်မပြနိုင်၍ အခြားတယောက်က တင်ပြနိုင်သဖြင့် အစိုးရ သိန်းဆုဌာနက ထိလက်မှတ် တင်ပြနိုင်သူကိုသာလျှင် ဆုငွေထုတ်ပေးသည်ကို တွေ့ရသည့်အတွက် ထိလက်မှတ် ကျောဘက်တွင် ရေးသားထားသော စည်းကမ်းချက် အမှတ် ၁ သည် ဥပဒေအလားကဲ့သို့ တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်။

တဖန် ဦးလှဖေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အဖွဲ့ (၁) စီရင်ထုံးတွင်လည်း လေယာဉ်ပျံစီးရန်အတွက် လက်မှတ်ကျောဘက်တွင် ရေးသားထားသော စည်းကမ်းချက် အမှတ် ၆ အရပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို အကြောင်းပြု၍

ယခင်တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ထောက်ရှုလျှင် လေယာဉ်ပျံလက်မှတ်
ကျောဘက်တွင် ရေးသားထားသော စည်းကမ်းချက်သည် ဥပဒေအလားကဲ့သို့ တည်
တံ့ခိုင်မြဲသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကို ထောက်ရှု ဆင်ခြင် စဉ်းစားသည့်အခါ ဤအမှုကို
(equity) ဟု ခေါ်ဆိုသော တရားမျှတရေးကို ရှေ့ရှု၍ ဆုံးဖြတ်ရန် သင့်လျော်မည်
မဟုတ်ဘဲ မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းမှပြုလုပ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေများ
အရသာ ဆုံးဖြတ်ရန် သင့်လျော်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အယူခံ
တရားခံ ဦးလှသည် မြင်းပြိုင်ပွဲအသင်း စည်းမျဉ်း နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၁ အရ မြင်းပွဲ
များပြီးဆုံးသည့်နောက် နာရီဝက်အတွင်း မိမိအနိုင်ရရှိသော လက်မှတ်ကို တင်မပြနိုင်
သည်မှာ မငြင်းနိုင်အောင်ပေါ်လွင်ထင်ရှားသဖြင့် မန္တလေးမြို့၊ မြင်းပြိုင်ပွဲ အသင်းက
၎င်းအား လျော်ငွေကို မပေးသည်မှာ ၎င်းမြင်းပြိုင်ပွဲအသင်းအတွက် ပြုလုပ်ထားသည့်
စည်းမျဉ်းနည်းဥပဒေအရ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုသာချေ။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့် အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်
နှင့် ဒီကရီကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားခံ ဦးလှစွဲဆိုသော
အမှုကို ပယ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုအကြောင်းချင်းရာများအရ အမှုသည်တို့သည် မိမိတို့ ကုန်ကျသည့် တရား
စရိတ်ကို မိမိတို့ ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
မန္တလေးမြို့၊ မြင်း
ပြိုင်ပွဲအသင်း
(၎င်း၏ကိုယ်
စား) မြင်းပြိုင်ပွဲ
အသင်း ခါရိုက်
တာ လူကြီးများ
အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ
ဦးလှမောင်
နှင့်
ဦးလှ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် ရွှေတောင်

အော်ဒါရော်ဇမာန်ပါ ၆ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ ၁၆ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၃၆/၁၁၄ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ဖြစ်ပေါ်သော ကျေးရွာအခြေ အနေကို ထောက်ထားရန်သင့်မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပညာရှိမူလရုံးတရားသူကြီးသည် ကျေးရွာနယ် အခြေအနေကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်မှာ ၎င်း၏စီရင်ချက်တွင် ထင်ရှားသည်။ သို့ရာတွင် ပိုင်း၍မီးရှို့ကြသူများ အနက်မှ မည်သူမည်ဝါတို့ဖြစ်သည်ဟု အတပ်မစွဲနိုင်ဘဲ သက်သေမခိုင်မလုံနှင့် အယူခံတရားလိုများကို အပြစ်ပေးလျှင် မျှတမှန်ကန်မည်မဟုတ်။

တရားပုံးများအနေနှင့်မူကား သက်သေအထင်အရှားတွေ့ ရှိ၍၊ ရှုံးရွှေရောက်သောတရားခံများ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု အမှန်ဆုံးဖြတ်နိုင်မှသာ ပြစ်မှုကြီးငယ်အလိုက် ပြတ်ပြတ်သားသား ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း တရားခံများသည် တကယ်ပင် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူများ ဟုတ်မဟုတ် ခိုင်လုံသော သက်သေမရှိဘဲ သံသယမျှသာရှိသောအခါ၌မူကား၊ ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် ရန်သင့်လျော်မည်မဟုတ်ချေ။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။အယူခံ တရားလို (၆)ဦးတို့ အပေါ်တွင် မောင်းတောမြို့၊ (၂)ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၄၃၆ တွင် အကျုံးဝင်သည့် မီးရှို့မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟုတွေ့ရှိကာ ထောင်ဒဏ်ငါးနှစ်စီ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသည်။အဖြစ်အပျက် အလုံးစုံကို အကျယ်တဝင့် ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၆၉။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄၀ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မောင်းတောမြို့၊ ၂ ရာဘက်အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
အော်ဒါရော်ဇာ
မာန် ပါ ၆
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင်အချင်းဖြစ်သည့်ညက ဦးကျော်လှဦးနှင့် ၎င်း၏ဇနီး ဒေါ်နန်းသာဖြူတို့သည်အိမ်၌အတူရှိကြရာ ည ၁၀ နာရီအချိန်လောက်တွင် ၎င်းတို့ အိမ်ပေါ်သို့ခဲများ ကျလာသည့်အခါ ထ၍ ၎င်းတို့နှစ်ဦးက ကြည့်ကြသည်။ အိမ်နီး နားချင်း ဒေါ်ချင်းမေဆိုသူ၏အိမ်တွင် မီးများထ၍ တောက်သည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ထိုမီးရောင်နှင့် ဦးကျော်လှဦးက အယူခံတရားလို (၁)မှ (၅)တို့ကို တွေ့မြင်လိုက်ရ သည်ဟုဆိုသည်။ ၎င်းတို့အပြင် အမည်မသိသူပေါင်း ၁၀ ယောက်ခန့်ကိုလည်း တွေ့ မြင်ရသည်ဟု ဦးကျော်လှဦးကဆိုသည်။ ထိုသို့ ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်နေကြသဖြင့် ဦးကျော်လှဦးက ၎င်း၏ဇနီးအား နောက်ဖေးခြံကိုဖောက်၍ လုံခြုံရာသို့ ထွက်ပြေးရန် စေလွှတ်လိုက်သည်။ အတန်ကြာသောအခါ လူများ မိမိတို့အိမ်ဘက်တို့လာရောက် ဝိုင်းဝန်းကြသဖြင့် ဦးကျော်လှဦးကိုယ်တိုင်လည်း တလုံးပြူးသေနတ်စွဲကိုင်၍ဆင်းပြေး ရသည်။ ၎င်းနောက်သို့ လူများလိုက်လာရာ ၎င်းက သေနတ်တံချက်ပေါက်၍ ခြောက် လှန့်လိုက်ရသည်။ ထိုအခါ လူအုပ်များထဲမှ တဦးက သေနတ်ပစ်သော်လည်း မကြောက် နှင့် သွားခုတ်ပြီး သေနတ်ရောလူပါယူခဲ့ဟု အော်သံကြားရသည်ဟု ဦးကျော်လှဦးက ဆိုသည်။ ထိုအသံရှင်မှာ မြေယာကော်မိတီ အတွင်းရေးမှူး ရေဇာယုအုယူခံတရားလို (၆)ဖြစ်သည်ဟု ဦးကျော်လှဦးက စွပ်စွဲသည်။

ဒေါ်ချင်းမေအိမ်ကို လူများက မီးရှို့ ပစ်လိုက်ကြပြီးလျှင် ဦးကျော်လှဦးတို့အိမ်ကို လည်း ဝိုင်း၍ မီးရှို့ ကြခဲ့ပုံရသည်။ ဦးကျော်လှဦး၏ အဆိုအရ ၎င်း၏အိမ်မှာ လုံးဝ မီးလောင်သွားသည် မဟုတ်ဘဲ သည်း အနည်းငယ် မီးစွဲ၍သွားသည်။ ထရပ်ပိုင်း တစ် မီးခသွားသည်။ ဒေါ်ချင်းမေ၏မီးလောင်သွားသောအိမ်မှာမူကား ၁၁၀ ခန့်တန်ပါ သည်ဟု ဦးကျော်လှဦးကပြောသည်။ မီးရှို့ စဉ် အခါက ဒေါ်ချင်းမေသည် အိမ်တွင် မရှိ မောင်းတော၌ ရောက်နေသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင် ရုံးတွင်အစစ်ခံရာ၌သို့ အိမ်တွင် မရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် အခြားဘာမျှ မသိရပါဟုဆိုသည်။

ဒေါ်နန်းသာဖြူသည် အချင်းဖြစ်စဉ်က အိမ်နောက်ဖေး ခြံကိုဖောက်ထွက်၍ ဆယ်အိမ်ခေါင်း အိမ်ဘက်သို့ ပြေးရာတွင် အော်ဟစ်၍ ပြေးသဖြင့် ၎င်းတို့တွေ့ရသ ကြားရသူ သက်သေများရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်နန်းသာဖြူ ကိုယ်တိုင်က မည်သူ မည်ဝါ မှ မီးရှို့ ရာတွင် ပါသည်ကို သိမြင်သူမဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်နန်းသာဖြူက ၎င်းနှင့်လမ်းတွင်တွေ့သော သက်သေများအား၎င်း၊ ဆယ်အိမ်ခေါင်းအား၎င်း၊ မည်သူ မည်ဝါ မှ မီးရှို့ သည်ဟု အတိအကျကိုယ်တိုင် သိမြင်သည့် အနေဖြင့် ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ မျက်မြင်သက်သေဆိုသူမှာ ဦးကျော်လှဦး တဦးသာရှိသည်။ ၎င်းကအယူခံ တရားလို (၁)မှ (၅)ဦးကိုသာ မီးရောင်အောက်တွင် မြင်တွေ့လိုက်ရသည်ဟု ထွက်ဆို သည်။ အယူခံတရားလိုအမှတ် (၆) ရေဇာကိုမူ အော်၍ပြောသောအသံကိုသာကြား၍

၁၉၆၅
 အော်ဒရေတ်ဖ
 မာန် ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အသံတူသည်ဟု ယူဆလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဦးကျော်လှဦးက အဓိကစစ်ချက်တွင် ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဦးကျော်လှဦးအား ပြန်လည်ခေါ်ယူ၍ တရားခံဘက်မှ မေးမြန်းရာ၌ ရေဇာ၏အသံကို ကြားပါသည်။ အသံကို မမှတ်မိပါဟု ပြောဆိုပြန်သည်။ သက်သေ အထောက်အထားများအရ မောင်မိုက်သောည ဖြစ်ခဲ့သည်။ ရုတ်ရုတ်သဲသဲ အကြား၌ လူတစ်ဦး၏အသံကို အဝေးမှ ကြားရရှိမှုနှင့် ထိုအသံရှင်သည် မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်သည်ဟု အတတ်စွဲနှင့်ရန် လွယ်ကူသည် မဟုတ်ပေ။ ထိုကဲ့သို့ အသံဖြင့် မှတ်မိပါသည် ဟု စွပ်စွဲခြင်းမျိုးကို အထူးသတိထား၍ ချိန်ဆရပေသည်။ ယခုမူ ဦးကျော်လှဦး ကိုယ်တိုင်က ပဌမတွင်ရေဇာ၏အသံနှင့် တူပါသည်ဟု လူမရှိမီက ပြောဆိုပြီးနောက် ပြန်လှန်ခေါ်ယူမေးရာ၌ အသံကိုမမှတ်မိပါဟု ထွက်ဆိုပြန်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ကဲ့လဲ့သော ထွက်ဆိုချက်များကို အခြေပြု၍ ရေဇာအား ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းသည် ခိုင်လုံခြင်း မရှိဟူ၍သာ ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ယူဆသင့်ကြောင်းဖြင့် အယူခံတရားလို များ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးကျော်မြင့်က လျှောက်လဲသည်ကို ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင်က လတ်ခံသင့်ပါသည် ဟူ၍လည်း တင်ပြသည်။

ကျန်အယူခံတရားလို ၅ ဦးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးကျော်မြင့်က ညွှန်ပြသည်မှာ အယူခံတရားလိုများသည် လယ်လုပ်သူများ၊ ညီအစ်ကိုများနှင့် မြေယာကော်မီတီ အတွင်းရေးမှူးများ ဖြစ်ကြ၍ သီးစားမြေကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးကျော်လှဦးနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြခြင်း၊ ရုံးတွင်အပြန်အလှန် တရားစွဲဆိုထားခဲ့ခြင်းများ ရှိသည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကျော်လှဦးတို့ဘက်မှ အမှုဆင်၍ စွပ်စွဲခြင်းမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ဆက်လက်၍ ထိုကဲ့သို့ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းများကြောင့် အယူခံတရားလိုများဘက်မှ ဦးကျော်လှဦး တို့၏အိမ်ကို မီးတိုက်ရန် အငြိုးထားသည်ဟု တဘက်တွင်ကောက်ယူလျှင်လည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ဦးကျော်မြင့်က ဝန်ခံသည်။ ဤသို့စွပ်စွဲမှုနှင့် အစွပ်စွဲ ခံရသူတို့အကြားတွင် ယခင်က ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းများ ရှိခဲ့ခြင်းအကြောင်းသည် နှစ်ဘက်ချွန်ဒါးကဲ့သို့ နှစ်ဘက်နှစ်ချက်ပြတ်သော အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ၍ရသော အချက်မျိုးဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားလိုတို့က ရန်ငြိုးကြောင့် မီးရှို့သည်ဟုလည်းဆိုနိုင်သည်။ ဦးကျော်လှဦးက အယူခံတရားလိုတို့အပေါ်တွင် ရန်ငြိုးထား၍မတရားစွပ်စွဲခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့အခြေအနေမျိုး၌ ဦးကျော်လှဦး၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ၎င်းဘက်ပြုသော အယူခံတရားခံ တရား လိုတို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့ကို ခိုင်လုံသည် မခိုင်လုံသည် ပိုမို၍ ဂရုစိုက်စစ်ဆေးသုံးသပ်ရန် လိုပေသည်။

ဦးကျော်လှဦးသည် အချင်းဖြစ်ရာမှ ပြေး၍သွားကာ၊ ၁၁ အိမ်ခေါင်းအိမ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ဖြစ်ပွားပုံကို တိုင်တန်းသည်ဟုဆိုသော်လည်း ၎င်းမြင်လိုက်ရသည်။

ဆိုသော အယူခံတရားလို (၁)မှ (၅)တို့၏ နာမည်များကိုဖော်ထုတ်၍ တိုင်တန်းခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ထိုသို့ထုတ်ဖော် တိုင်တန်းခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း ၎င်း၏သက်သေ ထွက်ဆိုချက် မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ၁၀ အိမ်ခေါင်း၏ ထွက်ဆိုချက်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ထိုသို့ ၁၁ အိမ်ခေါင်းအိမ်တွင် မတိုင်ဘဲနှင့် မော်ခလောက် (လီပြု-၆)၊ ဆူလေမန် (လီပြု-၇) စသည်တို့နှင့် တွေ့သောအခါမှ ဦးကျော်လှဦးက အမည်များကိုထုတ်ဖော်၍ တိုင်တန်းခြင်းသည်ခဏ်းစားစေရန် ဖြစ်ပေသည်။ မော်ခလောက်ကို အချင်းဖြစ်သည့်ညသန်းခေါင်ကျော်တွင် တွေ့သည်ဟု ၎င်းသက်သေကဆိုသည်။ ဆူလေမန်ကိုမူ နောက်တနေ့ နံနက်တွင်မှတွေ့၍ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်ပွားပြီးနောက် တနေ့နံနက်တွင် ဦးကျော်လှဦးနှင့် ဒေါ်နန်းသာဖြူတို့က ရဲကြပ်ကြီး ကိုနီ (လီပြု-၈) ထံသွားရောက် တိုင်တန်းသော အခါ၌မူ အယူခံတရားလို ၅ ဦးတို့၏ အမည်များကို ဖော်ပြတိုင်တန်းသည်။ ထိုသို့ရဲကြပ်ကြီးထံ တိုင်တန်းသည့်နေ့မှာ ၉-၇-၆၄ နေ့ဖြစ်၍၊ ပဌမသတင်းပေး တိုင်ကြားချက်ကို မှတ်တမ်းတင်သည်မှာ ၁၃-၇-၆၄ နေ့တွင်မှဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်ပွားသောညက သောလောလတ်လတ် အမည်များကို ထုတ်ဖော်၍ ဆယ်အိမ်ခေါင်းအားတိုင်ကြားခြင်းမပြုဘဲ နေခဲ့သည်ကို၎င်း၊ နောက်နေ့တွင်မှ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခြင်းနှင့် ရက်အတန်ကြာမှ ပဌမသတင်းတိုင်ကြားချက်ကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းတို့ကို ဦးကျော်မြင့်က ညွှန်ပြ၍၊ ဦးကျော်လှဦး၏ စွပ်စွဲချက်သည် ယုတ္တိမရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

၁၉၆၅
 အော်ဒါရော်ဖ
 မာန် ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးကျော်လှဦး၏ထွက်ဆိုချက်တွင် ဒေါ်ချင်းမေ၏အိမ်တို့ စတင်မီးစွဲသော အခါ၌ အယူခံတရားလို ၄ ဦးကို သေချာစွာ မြင်လိုက်ရကြောင်း၊ ထိုအခါ မိမိကသေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်ပြုသဖြင့် ဒေါ်နန်းသာဖြူက ဆွဲထားကြောင်း၊ ထိုနောက်မှ ဒေါ်နန်းသာဖြူသည် အိမ်နောက်ဘေး ဝင်းဘက်မှ ထွက်ပြေးသွားရန်၎င်းကလွတ်လိုက်ကြောင်း၊ ထိုသို့လွတ်လိုက်ပြီးနောက်လူများမိမိတို့အိမ်ဘက်ဆီသို့လာပြီး ယခင်တွေ့မြင် မှတ်မိပြီး ဖြစ်သော အယူခံတရားလို ၄ ဦးအပြင်၊ အယူခံတရားလို တဦးကိုပါ ထပ်မံ၍ သဲကဲ့စွာ တွေ့မြင်ရကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်နန်းသာဖြူ ကိုယ်တိုင်ကမူ ဒေါ်ချင်းမေအိမ်ကို မီးလောင်နေသည်ကို စတင်မြင်ရ၍ မီးရောင်ကြောင့် ထိုအနီးအနားတွင် လူအများကို မြင်ရခဲသည်။ မည်သူမည်ဝါဟု တပ်အင်မခံပြောနိုင်ပီဟုထွက်ဆိုသည်။ တရားခံများဘက်မှပြန်လှန် မေးမြန်းသောအခါ၌ မီးရှို့ သူကိုမမြင်ပါ ကျွန်ုပ်အိမ်ကို မီးတိုက်သည်ကိုလည်း မမြင်ပါ စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ အကယ်၍ ဦးကျော်လှဦး အနေဖြင့် ၎င်း၏ဇနီး အိမ်မှ ထွက်ပြေးသွားခြင်းမပြုမီ အယူခံတရားလို ၄ ဦးကို မြင်လိုက်ရသည်ဆိုလျှင် ထိုသို့မြင်ရကြောင်းကို ဦးကျော်လှဦးက ၎င်း၏ ဇနီးအား ပြောကောင်းပြောမည်။ သို့မဟုတ် ၎င်း၏ဇနီး ကိုယ်တိုင်လည်း ထို ၄ ဦးကို

၁၉၆၅
အော်ဒါရော်ဖ
မာန် ပါ ၆
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မြင်လိုက်ရဘိသင့်သည်။ဒေါ်နန်းသာဖြူကို မှူးကမေးမြန်းသောအခါ အယူခံတရားလို ၃ ယောက်ကို မှတ်မိပါသည်။ ထိုလူများကို ဒေါ်ချင်းမေအိမ် မီးလောင်စဉ်က မီးရောင်ကြောင့် မှတ်မိပါသည်။ ကျန်လူများတို့ မမှတ်မိပါဟုဆိုသည်။အဓိကစစ်ချက် တွင် ထိုသို့ထွက်ဆိုခြင်းမပြု၊ တရားခံများဘက်မှ ပြန်လှန်မေးသောအခါ မီးရှို့သူကို မမြင်ဟု ထွက်ဆိုပြီးမှ ရှုံးကမေးသဖြင့် ၃ ယောက်ကို မှတ်မိကြောင်း ဒေါ်နန်းသာဖြူ ကထွက်ဆိုခြင်းကိုလည်း သတိထား၍ လက်ခံရန်ဖြစ်သည်။ဒေါ်နန်းသာဖြူက ၎င်းတို့ ၏ အိမ်ဘေးတွင် သစ်ပင်များ ရှိပါသည်။အချင်းဖြစ်စဉ်က မီးအနည်းငယ် ရွာနေပါ သည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ အိမ်ဘေးတွင် သစ်ပင်များရှိနေသဖြင့် ဒေါ်ချင်းမေ တို့အိမ်ကို မီးရှို့ သောသူများသည် မည်သူမည်ဝါများ ဖြစ်သည်ကို သဲကဲ့စွာမြင်နိုင်။ မှတ်မိနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဦးကျော်မြင့်က လျှောက်လဲသည်။

အေဇာရ်များ (လိုပြ-၄)နှင့် ဆူလ်တန်အာမက်(လိုပြ-၉)တို့က အချင်းဖြစ်သော ညတွင် ဦးကျော်လှဦးနှင့် ၎င်း၏မိန်းမတို့ အော်ဟစ်သံများကို ကြားသောကြောင့် ဆင်း၍သွားရာ၊ တရားလိုများအနက် ဘော်ဒါရော်ဖမာန်၊ ဘော်ဒူဇာမာန်၊နူဒူဇာမာန် (၎င်းတို့ သုံးဦးတို့သည် ညီအစ်ကိုများဖြစ်ကြသည်) တို့နှင့် လမ်းတွင်တွေ့ကြောင်း၊ ၎င်းတို့က ဆဲရေးတိုင်းထွာပြီး တားဆီးသဖြင့် ဆက်၍အချင်းဖြစ်ရာသို့ သွားခဲ့နိုင် ကြောင်း ထွက်ဆိုကြသည်။၎င်းတို့သည် ဦးကျော်လှဦးနှင့် မိန်းမကို ဆယ်အိမ်ခေါင်း အိမ်သို့ ပေးပို့ခဲ့သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသက်သေများသည် ဦးကျော်လှဦးတို့၏ လယ်ကိုလုပ်ကြသူ၊ သို့မဟုတ် မြေပေါ်တွင် အိမ်ဆောက်နေသူ စသည်ဖြင့် ကျေးဇူး မကင်းရာမကင်းကြောင်းရှိခဲ့သူများဖြစ်ကြောင်းကိုပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးကျော်မြင့်က ညွှန်ပြသည်။ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ထွက်ဆိုချက်ကလည်း ဦးကျော်လှဦး၏ထွက်ဆိုချက် ကို ထောက်ခံသည့် လွတ်လပ်ယုံကြည်ထိုက်သောအထောက်အထားများအဖြစ် လက် မခံသင့်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။

အယူခံတရားလို(၁) မှ (၅)ဦးတို့အာပေါ်တွင် ဦးကျော်လှဦး တယောက်တည်း၏ ထွက်ဆိုချက်သာရှိရာ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့ပြီးသောအကြောင်းများကြောင့် ထိုထွက်ဆို ချက်သည် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိလောက်အောင် ခိုင်လုံသည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် ခဲယဉ်း သည်။ သက်သေထွက်ဆိုချက်တို့အရ အချင်းဖြစ်သောညသည် မောင်မိုက်၍ နေသည့် အပြင်၊ ဦးကျော်လှဦး၏ထွက်ဆိုချက်အရပင်လျှင် ဒေါ်ချင်းမေ၏အိမ်ကိုဝိုင်းပြီးမီးရှို့ ကြသောလူအုပ်များသည် ထိုအထဲတွင် မိုးကလည်း ရွာနေသေးသည်။ ထိုသို့ရုတ်ရုတ် သဲသဲတွင် အယူခံတရားလို (၁)မှ (၅)တို့ကို ကောင်းစွာမှတ်မိလိုက်သည်ဟုဦးကျော် လှဦးက ပြောဆိုခြင်းကိုယုံကြည် စိတ်ချလောက်သော အခြားအထောက်အထား များမရှိဘဲနှင့် လက်ခံရန်မသင့်ပေ။ ဦးကျော်လှဦးအနေနှင့် ရိုးသားစွာမှားယွင်းခြင်း

ဖြစ်နိုင်သည်။ ယခင်ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားခြင်းများ၏အစွဲကြောင့် ၎င်းတို့ဘဲဟု ထင်မြင်ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဦးကျော်လှဦးသည် ဆယ်အိမ်ခေါင်းထံ ရောက်သောအခါ အမည်များကို ထုတ်ဖော်၍ တိုင်ကြားခြင်း မပြုသည်မှာ ၎င်း၏စိတ်ထဲတွင် ထင်ထင်ရှားရှား အယူခံတရားလို ၅ ဦးကိုမစွဲနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဦးကျော်လှဦးနှင့်အတူ အိမ်တွင် အချင်းဖြစ်စဉ်ကအတန်ကြာမှ ရောက်ခဲ့သော ဒေါ်နန်းသာဖြူကိုယ်တိုင်က မီးရှို့သူများကို မမှတ်မိပါဟု ထွက်ဆိုသည်ကိုလည်း သတိမူရပေမည်။ နာမည်များကိုတပ်၍ ဦးကျော်လှဦးက စွပ်စွဲသောအခါ အချင်းဖြစ်၍ အတန်ကြာပြီဖြစ်သည်။ ဒေါ်နန်းသာဖြူ ကိုယ်တိုင်လည်း အဓိကစစ်ချက်တွင် နာမည်များကိုတပ်၍ ထွက်ဆိုခြင်းမရှိ။ တရားခံများဘက်မှ မေးသော အခါ၌လည်း မမှတ်မိဟုပြောသည်။ ရုံးကမေးသောအခါမှ တရားခံများအနက်မှ ၃ ဦးကို မှတ်မိပါသည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 အော်ဒရော်ဖ
 မာန်ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်မောင်က သက်သေအထောက်အထားများအရ ခိုင်လုံလှသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ပညာရှိတရားသူကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်သောနယ်အခြေအနေ၊ ကျေးရွာအခြေအနေကို ထောက်ထား၍ ဦးကျော်လှဦး စွပ်စွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်ရမည်ဟု ယူဆလိုက်ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ နယ်အခြေအနေမှာ မငြိမ်မသက်ဖြစ်ခဲ့၍ ဦးကျော်လှဦးနှင့် ဒေါ်ချင်းမေတို့သည်သာလျှင်ထိုရွာတွင် မြန်မာအုပ်စုငယ်တစုအဖြစ် ရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့အား ရွာတွင်မနေနိုင်အောင်ထိုသို့ထိုးခိုင်း၍ မီးရှို့ကြခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

ပညာရှိ မူလရုံး တရားသူကြီးသည် ထိုအခြေအနေကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ၎င်း၏ စီရင်ချက်တွင် ထင်ရှားသည်။ သို့ရာတွင်ထိုင်း၍ မီးရှို့ကြသော သူများအနက်မှ မည်သူမည်ဝါတို့ဖြစ်သည်ဟု အတတ်မစွဲနိုင်ဘဲ သက်သေမခိုင်မလုံနှင့် ဓာယူခံတရားလိုများကို အပြစ်ပေးလျှင် မျှတမှန်ကန်မည် မဟုတ်ပေ။ နယ်အခြေအနေကို နယ်ခြားဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံတို့က ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိန်းသိမ်းထားရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ တရားရုံးများအနေနှင့်မူကား သက်သေအထင်အရှား တွေ့ရှိ၍ ရုံးရွှေ့ရောက်သော တရားခံများ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်အမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြမှသာ ပြစ်မှုကြီးငယ်အလိုက် ပြတ်ပြတ်သားသား ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန်ဖြစ်သော်လည်း တရားခံများသည် တကယ်ပင် ကျူးလွန်ခဲ့သူများဟုတ် မဟုတ်ခိုင်လုံသော သက်သေမရှိဘဲ သံသယမျှသာရှိသောအခါ၌မူကား ၎င်းတို့အပေါ်တွင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့အစဉ်အလာအရ ကျင့်သုံးခဲ့သော တရားစီရင်ရေးမူဖြင့် အယူခံ

၁၉၆၅
 အော်ဒရော်ဖ
 မာန်ပါ ၆
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားလို အမှတ် (၁)မှ (၅)တို့သည်လည်းပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိ ခံထားခြင်းမှ လွတ်ကင်းသင့်သည်ဟု ယူဆသည်။

အသက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုများအပေါ် တွင်ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်သမျှ ပယ်ဖျက်၍ ၎င်းတို့အား တရားသေလွတ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးဦးချစ်ရှေ့တွင်

ဦးကျော်ညွန့် (ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)
(ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်အေးသန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

ဇွန် လ
၂၉ ရက်။

ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (င) အရ၊ ပညာသင်ကြားထိန်းသိမ်းထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း။

လျှောက်ထားခံရသူအား ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆(င) အရ၊ သရက်မြို့၊ ကလေးသူငယ်များ ပြုပြင်ရာဌာန (ကလေးထောင်) တွင် (၁) နှစ်တိတိပညာသင်ကြားထိန်းသိမ်းထားစေရန် အမိန့်မှာ ရုံးများလက်စွဲ (ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း)အပိုဒ် ၇၆၂ နှင့်ကိုက်ညီခြင်း* မရှိသဖြင့် ထိုအမိန့်ကိုပြင်ဆင်၍သုံးနှစ်တိတိထားရှိရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ (အစိုးရရှေ့နေကြီး) ဦးမြရှိန်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ပြည်မြို့ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၆၀ တွင်၊ အသက် ၁၄ နှစ်ခန့်ရှိ တရားခံ မောင်အေးသန်းအား၊ မောင်လှသန်းဆိုသူ၏ စက်ဘီးကို ခိုးယူမှုဖြင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၇၉ အရ၊ ပြစ်မှုဆင်ရှားစီရင်သည်။ အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရာ၌ တရားခံ မောင်အေးသန်းမှာ အသက် ၁၄ နှစ်မျှသာ ရှိပြီး၊ စက်ဘီးခိုးမှု ကျူးလွန်သည်မှာ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားသည်ဟု ယူဆရာ အကြောင်း ရှိသောကြောင့်၊ ယင်းအကျင့်စာရိတ္တ *ပြုပြင်နိုင်ရန်အတွက် သရက်မြို့၊ လူငယ်များ သင်တန်းကျောင်းတွင် ပို့ထားရန် သင့်တော်သည်ဟု ယူဆပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်သော သူငယ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (င) အရ၊ သရက်မြို့ ကလေးသူငယ် ပြုပြင်ရာဌာန (ကလေးထောင်) တွင် ၁ နှစ်တိတိ ပညာသင်ကြားထိန်းသိမ်းထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၆၆ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် (၆၀) တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ ပြည်မြို့၊ တွဲဘက်ခရိုင်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
ဦးကျော်ညွန့်
နှင့်
မောင်အေး
သန်း။

ထိုအမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ
ပြင်ဆင်မှုအမှတ် (၁၈) တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ မောင်အေးသန်းအား သရက်မြို့
ကလေးသူငယ် ပြုပြင်ရာဌာနတွင် ၁ နှစ်တိတိ ထားရှိရန် သတ်မှတ်ထားသော အမိန့်
မှာ ရုံးများလက်စွဲ (ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း) အပိုဒ် ၇၆၂ နှင့်ကိုက်ညီခြင်း မရှိပါ။ ထိုအမိန့်
ကို ပြင်ဆင်ပြီး ချမှတ်သင့်ပါကြောင်းဖြင့် ထောက်ခံထားသည်။

မောင်အေးသန်းမှာ အသက် ၁၄ နှစ်မျှသာ ဖြစ်ပြီး ၎င်းအား လူငယ်များ
သင်တန်းကျောင်းသို့ ပို့ရာတွင် ရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၇၆၂ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း
၎င်းအား သာမန်အားဖြင့် ၃ နှစ်ထက်မနည်း ထိန်းသိမ်းထားစေရန်ဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့် တို့ဘက် ခရိုင်ဇူလိုင် တရားသူကြီး အမိန့်တွင် ၁ နှစ်တိတိ ထားရှိရန်
သတ်မှတ်ထားသည့်အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ မောင်အေးသန်းအား သရက်မြို့ ကလေး
သူငယ် ပြုပြင်ရာဌာနတွင် ၃ နှစ်တိတိထားရှိရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ရွှေတောင်

ဦးကျော်မြင့် ပါ ၃ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

မဝင်းဝင်းတင် ပါ ၂ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၅

ဇွန်လ
၉ ရက်။

တရားလိုပြသက်သေများက ရုံးပြောင်းပေးရန်လျှောက်ထားခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားစီရင်ရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုမရှိဘဲ မျှတမှန်ကန်ခြင်းလည်း ရှိအောင်အထူးဝီရိယစိုက်၍ ဆောင်ရွက်နေကြစဉ် အမှုစစ်ရုံးသည် ချိန်းသောရက်၌၊ မပျက်မကွက် စစ်ဆေးရန် ကြိုးစားသည်မှာ ရုံး၏တာဝန်ကိုကျေပြန်စွာထမ်းဆောင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်ရုံး ပြောင်းရန်အကြောင်းမရှိ။

မိမိတို့၏ လိုအပ်ဆန္ဒမပြည့်ရုံမျှနှင့် တရားသူကြီးသည် မျှတမှုမရှိဘက်လိုက်သည် အကတိ လိုက်စားသည်စသည်ဖြင့် အာဇာတစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုစွပ်စွဲကြလျှင် မျှတမှန်ကန်သောပြည်သူ အများယုံကြည်ကိုးစားသော တရားစီရင်ရေးကို ဖြစ်မြောက်စေရန်ခဲယဉ်းသည်။

အမှုစစ်ရုံး တရားသူကြီးက ၎င်းအနေနှင့် သိက္ခာသမာဓိကိုစောင့်တည်ကြောင်း ရုံးတွင်ပြောဆို ကာမျှနှင့် ၎င်းရွှေ့မောက်၌ရှိသော အမှုများကို အခြားရုံးသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန်အကြောင်းမဟုတ်။

အမှုကိုမှီစတင်မစစ်ဆေးရသေးဘဲရုံးပေါ်တွင် ယုံကြည်မှုမရှိ တရားသူကြီးထံမှ တရားမျှတမှုကို ရမည်မဟုတ်ဟု စွပ်စွဲသည်မှာ ခိုင်လုံနိုင်သည်မဟုတ်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ ဦးမုန်ဖိုးချို။ ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာ နှစ်၇၁လုံးမှာ လျှောက်ထားသူများအတွက် တစ်စုတည်းက တင်သွင်းကြ၍ လျှောက် ထားခံရသူများသာ ကွဲလွဲကြသည်၊ ဖြစ်ပါးပုံ အချင်းအရာများမှာလည်း ဆင်တူ၍ ဘောင်းခံသည်မှာလည်း ရုံးပြောင်းပေးရန် ဖြစ်သဖြင့် ဤအမိန့် တရပ်တည်းနှင့်ပင် လျှောက်လွှာနှစ်ဘောင်လုံးကို ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၃-၁၄။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၉၉-၁၀၀ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးကျော်မြင့်
ပါ ၃
နှစ်
မဝင်းဝင်းတင်
ပါ j#

ရန်ကုန်မြို့ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးတွင် လျှောက်ထားခံရသူ များသည် ပြဿနာဆိုင်ရာ ပေးပို့ချက်များ အက်ဥပဒေအရစွဲဆိုခြင်းခံခဲ့ ကြရသည်။ အမှုများကို ကျောက်တံဘား ရဲခန်း၊ ဒု-လုံခြုံရေးဦးစီးဌာန၊ ဦးမောင်ကိုက တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုလျှောက်ထားသူများသည် ထိုအမှုများတွင် တရားလိုပြ သက်သေများ ဖြစ်ကြသည့်ပြင်၊ ၎င်းတို့၏ တိုင်တန်းချက်အရ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အရေးယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူများက စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးမှ သင့် လျော်ရာ ရုံးတန်းသို့ အမှုများကို လွှဲပြောင်း စစ်ဆေးပေးပါရန် ရန်ကုန်မြို့ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး သည် တင်ပြသော အကြောင်းတို့ကို စေ့စပ် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ ရုံးပြောင်း လျှောက်ထားသူများကို ပယ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူများက ဤရုံးသို့ ထပ်မံ လာရောက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၌ အကြောင်းပြခဲ့သော အချက်တို့ကိုပင် ဤရုံးတွင် ထပ်မံ၍ တင်ပြကြသည်။ အမှုများကို ရက်ချိန်းဆိုသည့်နောက် ပညာရှိ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် တရားလို၏ ရွှေနေကြီးအား လေ့လာရန် အချိန်မပေးဘဲ စစ်ဆေးမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်ဟု အကြောင်းတချက်ပြသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက် ၍ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အမှုတို့ကို စစ်ဆေးသောအခါ ထိုရက်ချိန်း သည် တရားခံများ ရုံးသို့လာရန်သာ ချိန်းဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ သက်သေများကို စစ်ဆေး ရန် ချိန်းဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့စစ်ဆေးရန် ချိန်းဆိုသော ရက်မတိုင် မီကပင် စစ်ဆေးမည့်နေ့ သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ရာ တရားလိုဘက်မှ ရွှေနေငါးလိုက် လုံလောက် စွာအချိန်ရခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိထားသည်။

ယခုအခါတွင် တရားစီရင်ရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်း မရှိဘဲ မျှတမှန်ကန် ခြင်းလည်းရှိအောင် အထူးဝိသိယစိုက်၍ ဆောင်ရွက်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် အမှုစစ် ရုံးသည် ချိန်းသောရက်၌ မပျက်မကွက်စစ်ဆေးရန် ကြိုးစားသည်မှာ၊ ရုံး၏ တာဝန်ကို ကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ရုံးပြောင်းရန် အကြောင်းမရှိပေ။

အမှုစစ်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက တရားခံများကို အာမခံပေးခဲ့ရာ တရားခံများ ဘက်မှ ငွေပေး၍ အာမခံ ရသလိုလို အချပ်ထဲ၌ ပြောဆိုနေသံ ကြားရသဖြင့် ထိုသို့ မဟုတ်ကြောင်း၊ မိမိအနေနှင့် တရားသူကြီး၏ ဘမာစိကို စောင့်ထိန်းကြောင်း၊ ဤသို့ ရုပ်ရှုပ်ပွေ့ပြောဆိုနေကြ လျှင် အမှုများကို စစ်ဆေးရန် ဆန္ဒမရှိကြောင်း ရုံးတွင် မြက်ဆို ခဲ့ဟန်တူသည်။ ထိုအချက်ကို လျှောက်ထားသူများက အထူးကိုးကား၍ တရားသူကြီး ကိုယ်တိုင်က မစစ်ဆေးလိုသောအမှုကို ပြောင်းပေးသင့်ပါသည်ဟု တင်ပြကြသည်။

ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ခန့်ခွင့်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီးဘဦးသည် မိမိစစ်ဆေးလိုသော အမှုကို မှုစစ်ဆေးရမည်ဆိုလျှင် ပေါ်ပေါက်သမျှသော ဆုဇဝတ်မှု၊ တရားမမှုများကို ကုန်စုံစွာ စစ်ဆေးရန်အတွက် တရားသူကြီးများ လိုလောက်မည်ပင် မဟုတ်ပေ။ မိမိရွှေရောက်သော အမှုများကို သမာဓိတရားထား၍ စစ်ဆေးလိုသည်ဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးလိုစိတ် မရှိသည်ဖြစ်စေ တရားသူကြီးများ အနေနှင့် စစ်ဆေးစီရင်ကြရသည်။ ထိုသို့တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် နှစ်ဘက်အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေကြီးများက ဝိုင်းဝန်းကူညီ ဆောင်ရွက်ကြရန်လိုသည်။ မိမိတို့၏ လိုအပ်ဆန္ဒ မပြည့်ရုံမျှနှင့် တရားသူကြီးသည် မျှတမှုမရှိ ဘက်လိုက်သည်။ အကတိလိုက်စားသည် စသည်ဖြင့် အာသာဘစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုစွပ်စွဲကြလျှင် မျှတမှန်ကန်သော ပြည်သူအများက ယုံကြည်စိုးစားသော တရားစီရင်ရေးကို ဖြစ်မြောက်စေရန် ခဲယဉ်းသည်။ ရုံးရွှေသို့ ရောက်လာကြလျှင်ပင် နှစ်ဘက်အမှုသည်များ အပြိုင်အဆိုင် ရှိနေကြသည်။ ထိုသို့အပြိုင် ရှိနေကြသော နှစ်ဘက်စလုံးကို အနိုင်ပေး၍ ရသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ မည်သည့်အမှုတွင်မဆို ရုံးသူရှိရသလို၊ နိုင်သူလည်း ရှိရပေမည်။ မိမိရုံးတိုင်း လိုရာမရတိုင်း မဟုတ်စကားပြောကြားမည်။ ရုံးပြောင်းလျှောက်ထားမည် ဆိုသည်ကို ပြုလုပ်လျှင် တရားစီရင်ရေးသည် ကြန့်ကြာပေလိမ့်မည်။ ပြည်သူတို့က ယုံကြည်မှုလည်း ခေါင်းပါး ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် တတက်တွင် တရားသူကြီးများက အကတိမလိုက်စားဘဲ သမာဓိတရား ရှိရသလို ၎င်းတို့၏ရွှေမှောက်သို့ ရောက်ရှိကြသော အမှုသည်များ၊ ရှေ့နေများအနေနှင့် လည်း၊ ရုံးများကို လေးစား၍ နုတ်စောင့်ခြင်း၊ စည်းကမ်းစောင့်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုရမည်။

၁၉၆၅
ဦးကျော်မြင့်
ပါ ၃
နှင့်
မဝင်းဝင်းတင်
ပါ ၂။

အမှုစစ်ရုံး တရားသူကြီးသည် ၎င်းအနေနှင့် သိက္ခာသမာဓိကို စောင့်တည်ကြောင်း ရုံးဘွဲ့ ပြောဆိုကာမျှနှင့် ၎င်းရွှေမှောက်၌ရှိသော အမှုများကို အခြားရုံးသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် အကြောင်းမဟုတ်ပေ။ ထိုအတိုင်းလည်း ပညာရှိ ခန့်ခွင့်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သဘောရှိသည်။ ဤရုံးကလည်း ထိုသို့ပင် ယူဆသည်။ အမှုများကို စတင်၍ပင် မစစ်ဆေးချသေးချေ။ လျှောက်ထားသူများ၏ မြှောက်ဆိုချက်အရ အမှုစစ်ရန် ချိန်းသောနေ၌ ၎င်းတို့က အချိန်ဘောင်းကြခြင်းဖြစ်သည်။ မကြန့်ကြာစေရအောင် ရုံးကစစ်ဆေးမည် ဟုပြောသောအခါ လျှောက်ထားသူများက ရုံးပြောင်း လျှောက်ထားမည်၊ ရက်ချိန်းပေးပါဟု တောင်းဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုကို မှုစစ်ဆေး မစစ်ဆေးရသေးဘဲ ရုံးပေါ်တွင် ယုံကြည်မှုမရှိ၊ တရားသူကြီးထံမှ တရားမျှတမှုကို ရမည်မဟုတ်ဟု စွပ်စွဲသည်မှာ ခိုင်လုံနိုင်သည်မဟုတ်ပေ။

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမွန်တိုးချိုက အမှုများသည် အရေးကြီးသော အမှုများဖြစ်သည်။ ရပ်ထဲရှာထဲတွင် လှုပ်ရှားနေသော အမှုလည်း ဖြစ်ပါ

၁၉၆၅
ဦးကျော်မြင့်
ပါ ၃
နှင့်
မဝင်းဝင်းထင်
ပါ ၂။

သည်။ ပြည်ထဲရေးဌာနက စိတ်ဝင်စားသော အမှုများလည်း ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်
ထားသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှုစစ်ရုံးသည် စစ်ဆေးစီရင်သော အခါ၌
ဆီလျော်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဆုံးဖြတ်မည်။ ဖြစ်ပေသည်။ ဤရုံးအနေနှင့်
ထိုအချက်များကို မှတ်တမ်းတွင်မပါဘဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မဟုတ်ပေ။ အမှုများကို
ပြည်သူ့ရဲအဖွဲ့က တိုင်ကြား၍ အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ဟူ၍လည်း
ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် တရားလိုပြု သက်သေများသာဖြစ်သော လျှောက်ထားသူ
များသည် အကယ်၍ အမှုစစ်ဆေး စီရင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ချို့ယွင်းချက်များ ကို တွေ့ရှိ
ကြလျှင် အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကြသော ပြည်သူ့ရဲအရာရှိ၊ သို့မဟုတ်
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအား တိုင်ကြားကာ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ကြရန် ဖြစ်လေသည်။

ဦးမွန်ဘိုးချိုက အမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်တဲရွာထဲတွင် တဘက်မှ ခြိမ်းချောက်
ခြင်း၊ သို့မဟုတ် သတင်းလွှင့်ခြင်း စသည်တို့ ရှိနေပါသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ထိုအချက်
မှာလည်း အထောက်အထားမရှိချေ။ အကယ်၍ ရှိခဲ့လျှင်လည်း ဥပဒေအရ လိုအပ်သလို
တိုင်ကြား အရေးယူရန် ဖြစ်လေသည်။ အမှုစစ်ရုံးတွင်ရှိနေသော အမှုများကို အခြားရုံးသို့
လွှဲပြောင်းခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်သော ပြဿနာများ မဟုတ်ပေ။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ပညာရှိ ခန့်ခိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက
ချမှတ်ထားသော အမိန့်သည် လျော်ကန်သင့်မြတ်သည်။ ဥပဒေအရ မှန်ကန်သည်ဟု
ယူဆသည်။

အမှုများတွင် တရားခံများ ဖြစ်ကြသော လျှောက်ထား ခံသူများသည် ဦးမွန်
ဘိုးချို၏ ပြောဆိုချက်အရ အာမခံမရဘဲ အချုပ်ခံ၍ နေကြရသည်။ ထို့ကြောင့်
ဤရုံးပြောင်း လျှောက်လွှာများကို လက်ခံစစ်ဆေးနေလျှင် အမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်
ခြင်းသည် ပို၍ကြန့်ကြာဘွယ်ရာသာရှိသည်။ အမှုများကို ဆက်လက်စစ်ဆေး၍ တရားခံ
များသည် အပြစ်ရှိလျှင်ရှိသလို၊ မရှိလျှင်မရှိသလို ပြတ်ပြတ်သားသား မြန်မြန်နှင့်
မှန်မှန် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက် နိုင်စေရန်ကိုလည်း ထောက်
ထား၍ ဤလျှောက်လွှာများကို လက်ခံရန် မိသင့်ဟု ယူဆသည်။

အထက်ပါ အကြောင်း အရပ်ရပ်ကိုကြောင့်လျှောက်လွှာများကို ပယ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ရွှေတွင်

ဦးစောလွင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကာဒါ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

မေလ
၁၄ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၉၃ အရ မုသားထွက်ဆိုထားသည့်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားစီရင်ရာတွင် သက်သေများသာမက ရွှေနေ ရွှေရပ်များပါ အမှန်တရားကို ဝိုင်းဝန်း၍ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည်။

သက်သေတဦးသည်အစ၌ မုသားပြောမိခဲ့သည်ကို နောက်၌ပြင်ဆင်၍၊ အမှန်ထွက်ဆိုခြင်းကို ပီတိပင်ရန်မသင့်ဘဲ အစကတည်းကပင် အမှန်ကို ထွက်ဆိုခြင်းကို ပိုမို၍အားပေးရန်လိုသည်။

ထပ်မံ၍ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ယခုအခါတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံးများ၌ သက်သေများအနေနှင့်၎င်း၊ ရွှေနေရွှေရပ်များအနေနှင့်၎င်း၊ အမှန်စကားကိုဆိုပါမည်၊ အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော်ပါမည်ဟူ၍ အစကပင် သစ္စာပြုကြသည်။ ထိုမူအရဆိုလျှင် သက်သေတဦးသည် မုသားပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလျှင် ၎င်းအပေါ် အရေးယူ၍၊ ထိုသို့မုသားပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားစွာတွေ့ရှိခဲ့သော် သင့်တော်သော အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန်သာရှိသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအဘက်။ ။ ဦးလှဖေ (၁)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအဘက်။ ။ ဦးကျော်ဇံ။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထားသူ ဦးစောလွင် အပေါ်တွင် လျှောက်ထားခံရသူ ကာဒါက ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်ရှိသော အမှုတူ၌ မုသားထွက်ဆိုခဲ့သည် ဆိုသည့်အတွက် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၉၃-၁၉၅ အရ၊ အမှုဖွင့်လှစ်စွဲဆိုပါရန် ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုလျှောက်လွှာကို ပညာရှိ တရားသူကြီးက စဉ်းစား၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ရွှေနေကြီးများကိုကြားနာကာ ပလပ်ခဲ့သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၄ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆၆ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်စက်ရှင်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးစောလွင်
နှင့်
ကာဓါ။

ကာဓါက ထိုသို့ပလပ်ခြင်းကို မကျေနပ်သဖြင့် ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်စက်ရှင် ရုံးသို့ အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ဦးစောလွင်သည် ရုံး၌ မုသားထွက်ဆိုထားသည်ကို ဝန်ခံထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းအပေါ် ကွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၉၃ အရ၊ တရားစွဲဆိုရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။

ယခု ဦးစောလွင်က ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖြင့် လာရောက်သည်။ ၎င်း၏ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှဇေက စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍ မုသားထွက်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက် သောအမှုသည် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ မရောက်သေးမီ ဤကဲ့သို့လိမ်လည် ထွက်ဆိုခြင်းအတွက် အမှုနှင့်လွှဲစွဲဆိုခြင်းသည် ကျင့်သုံးလေ့ရှိသော ထုံးများနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိပါ။ ထိုကဲ့သို့သာ အမှုစစ်ဆေးစဉ်အတွင်း မုသားထွက်ဆိုသည် ဆိုသည့်အတွက် သက်သေ တဦးကို အရေးယူရမည်ဆိုလျှင် ထိုသက်သေသည် ယခင်တခါက မုသားထွက်ဆိုမိသည့် အတွက် နောင်တွင်ပြင်ဆင်၍ အမှန်ကို ထွက်ဆိုတော့မည် မဟုတ်ပါ။ ယခင်အတိုင်း မုသားစကားဖြင့် ဆက်လက်၍ ပြောဆိုမည်ဖြစ်သဖြင့် အမှုတွင် အမှန်တရားကို ရနိုင် မည်မဟုတ်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ထိုသဘောဖြင့် ဆုံးဖြတ်ထားသော ဦးဘိုးထွန်းနှင့် ဖာစိုးရအမှု(၁)ကို ညွှန်ပြသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးကျော်ဇံကမူ အရေးကြီးသော သက်သေတဦးသည် အမှုတွင် အစစ်ခံရာ၌ မုသားထွက်ဆိုခြင်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရုံးကတွေ့ရှိလျှင် အချိန်မလင့်ဘဲအရေးယူရပါသည်။ သို့မှသာ အမှုတွင် အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်နိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲကာ ဒါနုကာနှင့် တင်တင်ဦးအမှု (၂) ကို ညွှန်ပြ သည်။ ထို့ပြင်ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇၆ အရ၊ စက်ရှင်ရုံးက ဤသို့အမိန့်ချမှတ်ထား ခြင်းကို တရားရုံးချုပ်အနေနှင့် များစွာမှားယွင်း ချွတ်ချော်ခြင်း မရှိလျှင် ပြင်ဆင်ရိုး မရှိပါဟုလည်း ဦးကျော်ဇံက လျှောက်လဲသည်။

တရားစီရင်ရာတွင် သက်သေများသာမက ရွှေနေရွှေရပ်များပါ အမှန်တရားကို စိုင်းဝန်း၍ ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည်။ သက်သေတဦးအနေနှင့်ဆိုလျှင် အစတွင်မုသား ကိုလွယ်လွယ်ပြော၍ ရုံးတွင်အစစ်ခံသောအခါမှ ပြင်ဆင်ကာ အမှန်ကို ပြောမည် ဆိုလျှင် မှုခင်းအနေနှင့်လည်း ရှုပ်ထွေးနိုင်သည်။ မည်သည့်စကားကအမှန်၊ မည်သည့် စကားက အမှားဟူ၍ ခွဲခြားရန်အလွန်ခက်ခဲသည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေတဦးသည် အစ၌ မုသားပြောခဲ့မိသည်ကို နောက်၌ ပြင်ဆင်၍ အမှန်ကိုထွက်ဆိုခြင်းကို ပိတ်ပင်ရန် မသင့်တော်ဘဲ အစကတည်းကပင် အမှန်ကို ထွက်ဆိုခြင်းကို ပိုမို၍အားပေးရန်လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံးများ၌ သက်သေများ အနေနှင့်၎င်း၊

(၁) ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားသောစီရင်ချက်များ (၁၈၉၃-၁၉၀၀) စာ ၃၅၅။
(၂) ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၆၈။

ရွှေနေရွှေရပ်များအနေနှင့်၎င်း၊ အမှန်စကားကို ဆိုပါမည်၊ အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော်
 ပါမည်ဟူ၍ အမှုအစကတည်းကပင် သဏ္ဍာပြုကြသည်။ ထိုမူအရဆိုလျှင် သက်သေတဦး
 သည် မုသားပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလျှင် ၎င်းအပေါ် အရေးယူ၍ ထိုသို့မုသား
 ပြောခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားစွာ တွေ့ရှိခဲ့သော် သင့်တော်သောပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရန်သာရှိ
 သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်သည် ထိုမူနှင့် ကိုက်ညီသည်
 ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏အမိန့်ကို စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမရှိ။

ဤပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 ဦးစောလွင်
 နှင့်
 ကာဒါ။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

ဦးစံသိန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်ခိုင် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ ၁၁ ရက်။

တရားမမှု—ချင်းဝိသေသစီတိုင်တွင်ဖြစ်ပွားခြင်း—အဆိုလွှာ ချေလွှာကောက်ချက်များ လိုအပ်ခြင်း—မည်သို့မည်ပုံတရားမမှုစွဲရန် ညွှန်းကြားချက်—လူမျိုးတို့၏လေ့ထုံးစံပေါ်ပြန်သည်။

အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုအပေါ် တိုင်တန်းသည့်အနေဖြင့် တောင်းပိုင်ချင်းတောင်ခရိုင်၊ ကန်ပက်လက်မြို့၊ ခရိုင်ဝန်ရုံးသို့ ရုံးခွန်တော်တံဆိပ်ခေါင်းများကပ်ပြီး မိမိနားလည်သမျှကိုသာရေးသား၍ လျှောက်လွှာတင်သွင်းခဲ့လေသည်။ ဤလျှောက်လွှာကို မင်းတပ်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးက တရားမမှုတွင် တင်သွင်းသောအဆိုလွှာအနေဖြင့် လက်ခံခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုအား ချေလွှာတင်သွင်းရန် အမိန့်မချသည့်အပြင်၊ ကောက်ချက်များမထုတ်ဘဲ သက်သေများကိုစစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ အယူခံတရားခံက၎င်းသည် ဇနီးဖြစ်သူ မသိန်းရင် (ခေါ်) မသိန်းမေနှင့် အယူခံတရားလိုအိမ်တွင်အတူနေထိုင်လာခဲ့ရာ အယူခံတရားလိုနှင့် ဇနီးတို့က နှင်ချဆဖြင့် ဆင်းလာခဲ့ရသောကြောင့် အယူခံတရားလိုက မယားဖြစ်သူ မသိန်းရင်နှင့်သားငယ်ကို ပေးအပ်ရန်၊ အကယ်၍ အယူခံတရားလိုက ၎င်း၏မယားနှင့်သားငယ်ကို ပေးအပ်ခြင်းမပြုပါက ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အရ အသွင်းဘိုးငွေလေးရာနှင့် မင်္ဂလာဆောင်စရိတ်ငွေ ၆၀။ ၂ ဆကိုပေးရန်နှင့် သားငယ်ကိုလည်း ပေးအပ်ရန် တရားစွဲဆိုသည်။ အောက်မူလရုံးက အယူခံတရားခံစွဲဆိုသောအမှုကို “ လင်မယားကွဲကွာမှု ” ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်သဖြင့် ဖလမ်းမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ “ လင်မယားကွဲရှင်းမှု ” အနေနှင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးပြန်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုမှာတရားမမှုဖြစ်၍ ဥပဒေအရ အဆိုလွှာချေလွှာနှင့် ကောက်ချက်များရှိရန် လိုအပ်သည်။

စွဲဆိုသောအမှုမှာ စင်စစ်အားဖြင့် မယားခေါ်လိုမှု၊ တနည်းအားဖြင့်မယားနှင့်ပြန်၍ပေါင်းသင်းလိုမှု (Restitution of conjugal right) ဖြစ်ရမည်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံက ၎င်း၏ ဇနီး မသိန်းရင်အား (၁) တရားခံအဖြစ် အမှုတွင်ထည့်သွင်း၍၊ အယူခံတရားလိုကို (၂) တရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းစွဲဆိုရမည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၂၀ တွင် ဖလမ်းမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောစီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

မသိန်းနှဲ့ နှင့် မောင်ခ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၇ စာမျက်နှာ ၄၅၁။

မောင်ကြယ် နှင့် မကျင် ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၈ စာမျက်နှာ ၄၁၁။

V. G. Venugopal Naidu v. Lakshmi Ammal and another မဒရပ်အတွဲ ၅၉ စာမျက်နှာ ၃၉၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ၊ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးစံအရ၊ အမှုကို လိုက်နာ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ထိုသို့သော ထုံးတမ်းစဉ်လာသည် ဥပဒေအလား တည်တန်ခိုင်မြဲခြင်းရှိရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းကိုပေါ်လွင်အောင် စာဖြင့်သော် ၎င်း နှုတ်ဖြင့်သော် ၎င်း ခိုင်လုံအောင် သက်သေ ပြရန်လိုအပ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစ္စတာဗားမား။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ မလာ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ဤအမှုသည် ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင် ဖြစ်ပွား သော အမှုဖြစ်၍ ဥပဒေကျမ်းကျင်သူ ရွေးနေများ မပါဘဲ အမှုသည်များကိုယ်တိုင် တတ်အားသရွေ့ စွဲဆိုချေပခြင်း ပြုကြရသဖြင့် တည်ဆဲဥပဒေအရ မဟုတ်ဘဲ ချွတ် ယွင်းချက်များ ရှိကြောင်းကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြလိုပေသည်။

ထိုနောက်၊ ဤအမှုသည် တရားမမှုဖြစ်၍ ဥပဒေအရဆိုလွှာ (Plaint) ချေလွှာ (Written statement) နှင့် ကောက်ချက်များ (Issues) ရှိရန် လိုအပ် ကြောင်း ဆက်သက်၍ ဖော်ပြလိုပေသည်။

သို့သော် အယူခံဘုရားခံ မောင်ခိုင်က ထိုသို့သော ဥပဒေအချက်အလက်များကို နားလည်သူ မဟုတ်၍၊ မိမိနားလည်သမျှကိုသာ ရေးသား၍ အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်း အပေါ် တိုင်တန်းသည့်အနေဖြင့် တောင်ပိုင်း ချင်းတောင်ခရိုင်၊ ကန်ပက်လက်မြို့၊ ခရိုင်ဝန်မင်းရုံးသို့ လျှောက်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤလျှောက်လွှာနှင့် ပူးတွဲ၍ လိုအပ်သည်ဟုယူဆသော ရုံးခွန်တော် တံဆိပ်ခေါင်းများ ကပ်ထားတင်ပြသဖြင့် ဤ လျှောက်လွှာကို မင်းတပ်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးက တရားမမှုတွင် တင်သွင်း သောဆိုလွှာ (Plaint) အနေဖြင့် လက်ခံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် ဤ လျှောက်လွှာကို ဆိုလွှာ (Plaint) အနေဖြင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ပြုရပေမည်။

မင်းတပ်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ တွင်ရှိသော ပဌမနေ့စဉ်မှတ်တမ်းကိုဘတ်ရှုလေ့လာရာ၊ ပညာရှိနယ်ပိုင် တရားမတရား သူကြီးကဆိုလွှာကို လက်ခံပြီးသည့်နောက်တရားလိုနှင့် တရားခံတို့အား ၎င်းတို့၏ သက်သေချာနှင့် မပျက်မကွက် လာရောက်ရန် ဆင့်ဆိုသည့်အတိုင်း တရားလို

၁၉၆၅
ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

၁၉၆၅
ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

တရားခံများနှင့် သက်သေများ လာရောက်ကြသောအခါ စစ်ဆေးသည်ကို ထောက်ရှု
လျှင် ပညာရှိနယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည် တရားခံဖြစ်သည့်ယခုအယူခံတရားလို
ဦးစံသိန်းထံမှ ချေလွှာကို တင်သွင်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုသည်မှာပေါ်လွင်သည်ဟု
ဆိုရပေမည်။ အမှုတွဲတွင်လည်း ချေလွှာကို ရှာ၍မတွေ့ချေ။

တဖန်၊ အမှုတွဲ၌ ကောက်ချက်များ ထုတ်ထားသည်ကို မတွေ့ရသဖြင့် ကောက်
ချက်များကို ဥပဒေလိုအပ်သည့်အတိုင်း ထုတ်ထားခြင်း မရှိဟု ယူဆရပေမည်။

အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင် တင်သွင်းသည့် ဆိုလွှာကို တတ်ရုံသည့်အခါ ၎င်းသည်
ဇနီးဖြစ်သူ မသိန်းရင် (ခေါ်) မသိန်းမေနှင့် အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်း၏ နေအိမ်တွင်
အတူနေထိုင်လာခဲ့ရာ ဦးစံသိန်းနှင့်ဇနီး ဒေါ်ဖွားတင့်တို့က နှင်ချသဖြင့် ဆင်းလာခဲ့ရ
သောကြောင့် အယူခံတရားလိုအား မယားဖြစ်သူ မသိန်းရင်နှင့် သားငယ်ကိုပေးအပ်
ရန် အကယ်၍ အယူခံတရားလိုက ၎င်း၏မယားနှင့်သားငယ်ကို ပေးအပ်ခြင်း မပြုပါက
ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ အသွင်းဘိုးငွေ လေးရာနှင့် မင်္ဂလာဆောင်စရိတ်
၆၀ (၂)ဆကို ပေးရန်နှင့် သားငယ်ကိုလည်း ချင်းလူမျိုးတို့ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ
ပေးအပ်ရန် တရားစွဲဆိုသည်ကို တွေ့ရသည်။

အောက်မူလရုံးက အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်စွဲဆိုသော အမှုကို “လင်မယားကွဲ
ကွာမှု” ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံ၏ မယားနှင့်
ခလေးကို ပေးအပ်ရန်၊ သို့မဟုတ် ချင်းလူမျိုးတို့ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဒီကရီတွင်
ဖော်ပြထားသည့်ငွေများကို ပေးရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်းက ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့်
ဖလမ်းမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ
တရားသူကြီးက အယူခံတရားလို မောင်ခိုင်စွဲဆိုသောအမှုသည် ၎င်း၏ဇနီးနှင့် သားငယ်
ကို ကိုပြန်လည်၍ ပေးအပ်ရန်၊ သို့မဟုတ် သားငယ်ကို ပေးအပ်၍ ချင်းလူမျိုးတို့
ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ လိုအပ်သောငွေများကို ပေးရန် ဖြစ်သော်လည်း အယူခံတရားခံ
မောင်ခိုင်၏ ဇနီး မသိန်းရင်က မောင်ခိုင်နှင့် ပြန်လည်၍ ပေါင်းသင်းရန် မဖြစ်နိုင်စော့
ကြောင်း ထက်ဆိုသဖြင့် အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်စွဲဆိုသော အမှုကို “လင်မယား
ကွာရှင်းမှု” အနေဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆ၍ လိုအပ်သောငွေအရေ
အတွက်များကို ဖော်ပြပြီး၊ အောက်မူလရုံးချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို ပြင်ဆင်၍
အတည်ပြုလိုက်သဖြင့် အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်းက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ ဒုတိယ

အကြိမ် အယူခံဝင်ရာတွင် ၎င်း၏ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသော အဓိက အယူခံ အကြောင်းပြချက်များမှာ—

ဝတ္ထု
ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

- (၁) အောက်ရုံးက အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် အယူခံတရားလိုဦးစံသိန်း အပေါ် ယခုအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ရန် အကြောင်းမပေါ်ပေါက်ပါဘဲလျက် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုသည်မှာ ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းကြောင်း၊
- (၂) အောက်ရုံးက ဤအမှုတွင် အကိုးအကားပြု၍ တင်ပြသော ချွင်းလူမျိုး တို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာမှာ သက်သေဘာသာက ရုံးတွင်လာရောက် ထွက်ဆိုခြင်းသာဖြစ်၍၊ ချွင်းလူမျိုးအားလုံးတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေအလား တည်တန်ခိုင်မြဲသော ချွင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ မဟုတ်ပါဘဲလျက် အမှုကို ထိုသက်သေတဦးတည်း၏ ထွက်ဆိုချက်အရ လိုက်နာ၍ ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤအမှုတွင် ပေါ်လွင်သော အကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များအရ၊ အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်က အယူခံတရားလိုဦးစံသိန်းအိမ်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ဇနီး မသိန်းရင်နှင့် သားငယ်ကို ပြန်၍ရ လိုကြောင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ၎င်း၏ အမှုမှာစင်စစ် အားဖြင့် မယားခေါ်လိုမှု၊ တနည်းအားဖြင့် မယားကိုပြန်၍ ပေါင်းသင်း လိုမှု (Restitution of conjugal rights) ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ၎င်း၏သားငယ်ကို ပြန်၍ လက်ရောက်ရလိုမှု (custody of the child) ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် ၎င်း၏ဇနီး မသိန်းရင်အား (၁) တရားခံအဖြစ် အမှုတွင်ထည့်သွင်း၍ စွဲဆိုရန်နှင့် အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်းအား ၎င်း၏ဇနီး မသိန်းရင်သည် ၎င်း၏ထံသို့ ပြန်မလာအောင် သွေးဆောင်အားပေး ကူညီ ခြင်း ပြုလုပ်နေသူအနေဖြင့် ဒုတိယတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုရန် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပေသည်။

ယခုစွဲဆိုထားသည့် အတိုင်းဆိုလျှင် အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် ၎င်း၏ဇနီး မသိန်းရင် ၎င်း၏ထံသို့ ပြန်လာအောင် မည်သို့မျှ ဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ် ချေ။ အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်းက ၎င်း၏ဇနီးအား ၎င်း၏ထံသို့ ပြန်သွားရန် ပြောဆိုလျှင်လည်း ၎င်း၏ဇနီးက ၎င်းထံသို့ ပြန်လိုက ပြန်ပေးလိမ့်မည်၊ မပြန်လိုက နေမြဲဘိုင်း နေပေလိမ့်မည်။ ဦးစံသိန်းကမည်သို့မျှ တတ်နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့်

၁၉၆၅

ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် ၎င်း၏ဇနီး မသိန်းရင်အား အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းပြုရန် လိုအပ်ကြောင်း ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်။

မသိန်းနွဲ့နှင့် မောင်ခ၊ (၁)စီရင်ထုံးတင် အယူခံတရားခံမောင်ခက အယူခံတရားလို မသိန်းနွဲ့အား ၎င်းနှင့် ပြန်လည်၍ ပေါင်းသင်းရန် (suit for restitution of conjugal rights) စွဲဆိုသည်။

တဖန်၊ မောင်ကြွယ်နှင့် မကျင်၊ (၂)စီရင်ထုံးတင်လည်း၊ အယူခံတရားလို မောင်ကြွယ်က ၎င်း၏ဇနီး မကျင်သည် ၎င်းနှင့်ပြန်လည်၍ ပေါင်းသင်းရန် (suit for restitution of conjugal rights) စွဲဆိုသည်။

ထို့ပြင် V. G. Venugopal Naidu v. Lakshmi Ammal and another (၃)စီရင်ထုံးတင် တရားလိုလင်ယောက်ျားက၎င်း၏ဇနီးသည်၎င်းနှင့်ပြန်လည်၍ပေါင်းသင်းရန် စွဲဆိုသည့်အခါ၊ ၎င်း၏ဇနီးကို (၁) တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆို၍၊ ဇနီးဖြစ်သူ၏ ဘခင်အား ၎င်း၏သမီး လင်ဖြစ်သူထံသို့ ပြန်လာရန်နှင့် ပတ်သတ်၍ မည်သို့မျှ တားမြစ်ခြင်းမပြုရန် (for injunction order) အတွက်၊ ၎င်း၏ ဘခင်အား ဒုတိယတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းပြုသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဤဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများအရ၊ အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် ဤအမှုတွင် ၎င်း၏ဇနီး မသိန်းရင်ကို (၁)တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆို၍၊ အယူခံတရားလို ဦးစံသိန်းအား (၎င်း၏ဇနီး ပြန်လာရန် နှောင့်ရှက်ခြင်းပြုခဲ့လျှင်) ဒုတိယတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုရန် လိုအပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုမှတပါး၊ အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်၏ သားငယ်သည် ၎င်း၏မိခင် မသိန်းရင် ထံ၌ ရှိနေပေသိမ့်မည်၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ၎င်း၏သားငယ်ကိုဇနီးထံမှ ရယူလိုသောကြောင့် (Guardians and Wards Act)ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၅) (က)အရ၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသည့်ရုံး (ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး) တွင်စွဲဆိုခြင်း ပြုရပေလိမ့်မည်။ ယခုကဲ့သို့ မယားခေါ်လိုမှု၊ တနည်းအားဖြင့်မယားအား ပြန်လည်ပေါင်းသင်းလိုမှု (Restitution of conjugal rights) ဖြစ်သောအမှုတွင် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းကို မပြုနိုင်ကြောင်း သိရှိရန် ဖော်ပြလိုပေသည်။

ချင်းလူမျိုးတို့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ တနည်းအားဖြင့် ချင်းလူမျိုးတို့၏ လေ့ထုံးစံအရ၊ အမှုကိုလိုက်နာ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ထိုသို့သော ထုံးတမ်းစဉ်လာသည် ဥပဒေ

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၇ ၊ စာချက်နာ ၄၅၁။
(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၈-စာမျက်နှာ ၄၁၁။
(၃) မဒရပ် အတွဲ ၅၉-စာမျက်နှာ ၃၉၂။

၁၉၆၅
ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

အလား တည်တံ့ ခိုင်မြဲခြင်းရှိရန် (Customs having the force of law) လိုအပ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်သည့် ချင်းလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာကို ဥပဒေအလား တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်း ပေါ်လွင်အောင် စာဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ခိုင်လုံအောင် သက်သေပြရန် လိုအပ်ပေ သည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်က ဥပဒေသိရှိ နားလည်သူတို့၏ အကူအညီ ကိုမရဘဲ မိမိနားလည်သမျှ ရေးသား၍ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည့်ပြင်၊ လိုအပ်သော ရုံးခွန် တော် တံဆိပ်ခေါင်းများကို ပေးထားပြီးဖြစ်၍ နစ်နာခြင်း မရှိစေရန်အထက်၌ ဖော်ပြ ခဲ့သည့်အတိုင်း အမှုကိုစွဲဆိုလိုပါက အောက်ရုံးတွင် ဆိုလွှာကိုပြင်ဆင်၍ တင်သွင်းနိုင် ကြောင်း ဖော်ပြလိုပေသည်။

အောက်ရုံးက စွဲဆိုခြင်းခံရသည့် တရားခံများအား ချေလွှာ တင်သွင်းခွင့် ပြုရန်နှင့် ဆိုလွှာနှင့် ချေလွှာတို့ကိုသေချာစွာဘတ်ရှုလေ့လာပြီး အမှုဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် လိုအပ် သော ကောက်ချက်များကိုထုတ်ရန် မမေ့မလျော့ဘဲ အထူးသတိချပ်စေလိုသည်။

အယူခံတရားခံ မောင်ခိုင်သည် သားငယ်ကို ပြန်လည်ရရှိရန်နှင့် ပတ်သက်၍ (Guardians and Wards Act) ဥပဒေအရ၊ သီးခြား၍ အမှုတစ်ခုကို စွဲဆိုရန် ဖြစ်ကြောင်း ထပ်မံ၍ ဖော်ပြလိုပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံ ရုံးတို့ ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့ကို တည်ဆဲဥပဒေအရ အတည်ပြုရန် မဖြစ် နိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး—

- (၁) အမှုတို့ကို အောက်မူလရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ရန်၊
- (၂) အောက်မူလရုံးက အမှုတို့ကို ပြန်လည်၍ ရရှိသည့်အခါ အမှုမည်များ အား ဆင့်ခေါ်၍ စီရင်ချက်၌ ဖော်ပြထားသည့် ဥပဒေ အချက်အလက် များကို ရှင်းလင်းပြောပြရန်၊ အယူခံ တရားခံအား အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်လိုကြောင်း စဉ်းစားရန်အတွက်အချိန်လိုအပ်ပါက ပေးရန်၊
- (၃) အယူခံတရားခံ ချိန်းဆိုသည့်နေ့တွင် ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်၍ တင်သွင်းလို သည့်ဟု လျှောက်ထားလျှင် အချိန်ပေး၍၊ ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုရန်၊
- (၄) ထိုနောက် တရားခံများအား ပြင်ဆင်ထားသည့် ဆိုလွှာနှင့် ပတ်သက်၍ ချေလွှာတင်သွင်းခွင့်ပြုရန်၊

၁၉၆၅
ဦးစံသိန်း
နှင့်
မောင်ခိုင်။

(၅) ဆိုလွှာနှင့် ချေလွှာတို့ကို ဘတ်ရှုပြီး အမှုဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် လိုအပ်
သော ကောက်ချက်များကိုထုတ်၍ သက်သေများကို ဥပဒေအရ စစ်
ဆေးရန်နှင့် စီရင်ချက် ချမှတ်ရန်
အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ပေါ်ပြခဲ့သည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ အမှုသည်များသည် ဤရုံးနှင့်
အောက်ရုံးများတွင် မိမိတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို မိမိတို့ ကျခံရန်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် ရွှေတွင်

ဦးစိမ့် ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

မေလ ၂၂ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြောင်း တရားစီရင်ရေး—အချိန်ကြာမြင့်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ကာ စစ်ဆေးရသောအမှု မျိုး—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၄—သတ်ဖြတ်ရန်ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း။

အယူခံတရားလိုများအား ညောင်ပင်ကြီးရွာမှ ရွာသားနှစ်ဦးကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့က သတ်ဖြတ်ရန်ခေါ်ဆောင်သွားသည်ဟု တွေ့ရှိကာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၆၄ အရထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်စီကျခံစေရန် အောက်ရုံးကအမိန့်ချမှတ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချိန်ကြာမြင့်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ကာစစ်ဆေးရသောအမှုများ၌ အမှန်တရားကို တိကျစွာ ဖော်ထုတ်၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အထူးလိုအပ်သည်။ သက်သေအထောက်အထားများ ကောင်းမွန်စွာခိုင်လုံမှု အစွပ်စွဲခံရသူများ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင် မှန်ကန် တရားပေးလိမ့်မည်။ တဦးတယောက်အပြောနှင့် ကြီးမားသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု တွေ့ရှိကာ ကြီးလေးသောအပြစ်ဒဏ်ကို ပေးရန်မဟုတ်ချေ။

သက်သေခံအချက်အလက်များအရ အယူခံတရားလိုများ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု မပေါ်လွင် သဖြင့် တရားသေလွတ်ရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးထွန်းညို။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ ဤအယူခံမှု ၃ မှုမှာ အကြောင်းခြင်းရာ တဆက်တည်းမှ ပေါက်ဖွား ခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ အတူကြားနာ ဆုံးဖြတ် ရန်ဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားလိုများ အပေါ်တွင် ပဲခူးမြို့၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးက ရွှေကျင် ရဲဌာနာအပိုင်၊ ညောင်ပင်ကြီးရွာမှ ဦးစိန်ပန်းနှင့် ဦးပန်းလှ ဆိုသူတို့အား ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် သတ်ဖြတ်ရန် ခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၉၄၊ ၉၅၊ ၉၆။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
ဦးစိမ့် ပါ ၃
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟု တွေ့ရှိကာ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၆၄ အရ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်စီ ကျခံစေရန် အမိန့်
ချမှတ်ထားသည်။ အမှုဖြစ်ပွားသည့် အချိန်မှာ အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင်
အကျုံးဝင်သော ကာလအတွင်းတွင် ကျရောက်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ထောင်ဒဏ်လျော့ပေါ့
၍ သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

သေဆုံးသွားသူ နှစ်ဦးကို အယူခံ တရားလိုများက သတ်ဖြတ်သည်ဟူ၍ အတိ
အကျ အထောက်အထား မရှိပေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အား ခေါ်ဆောင်သွားပြီးနောက်၊
၅ ရက်မြောက်သောနေ့တွင် ရွာအနီး ချောင်းမှ ၎င်းတို့၏ အလောင်းများ မျောပါ
လာသည်ဟု သက်သေ အထောက်အထားများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သေဆုံးသူနှစ်ဦး
ကို ခေါ်ဆောင်သွားသူများသည် ၎င်းတို့အား သတ်ဖြတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ခေါ်
ဆောင်သွားခြင်း ဖြစ်မည်ဟု ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၆၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခြင်း
ဖြစ်သည်။

အမှုတွင် မျက်မြင်သက်သေဟုဆိုသူ ၃ ဦးရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ သေဆုံးသူ
ဦးစိန်ပန်း၏ သားနှင့်သမီးများဖြစ်ကြသော မောင်ဘုကြီးနှင့်မတိုးတို့အပြင် သေဆုံး
သူ ဦးပန်းလှ၏ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်လှရွှေဖြစ်သည်။ မောင်ဘုကြီး (လိပြ-၁)က အချင်း
ဖြစ်သောညဂနာရီခန့်တွင် သူကြီး ကိုစိမ့်နှင့် လူငှ ယောက်တို့ အိမ်သို့လာကြပါသည်။
ထိုအခါ ၎င်း၏ဘခင် ဦးစိန်ပန်းနှင့် နှမ မတိုးတို့သည် အိမ်နောက်ဖေးသို့ ဆင်းသွားပါ
သည်။ လူများက လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့် ဟိုထိုးဒီထိုးရှာကာ ၎င်း၏အဖေကို တွေ့သွား
ပါသည်။ လူဆိုး ၅ ဦးအနက် ၃ ဦးကို ၎င်းတို့ထိုးသော ဓါတ်မီးရောင်များကြောင့်
မြင်ရပါသည်။ ထို ၃ ယောက်မှာ ယခု အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်ကြသော ဦးစိမ့်၊
လှထွန်းအောင်နှင့် ချစ်မောင်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကိုစိမ့်က ဦးစိန်ပန်းကို ဆွဲခေါ် သွားရာ
မတိုးက အဖေကိုလိုက်၍ဖက်သဖြင့် ကိုစိမ့်က နောက်ဆုတ်ဟုအော်ကာ မီးဖြင့်ခုတ်ရန်
ရွယ်ပါသည်။ ညတွင်းချင်းပင် ဦးပန်းလှအိမ်သို့ သွားကြည့်ရာ ၎င်း၏အိမ်မှာ ဒေါ်
လှရွှေနှင့် ကလေးများကိုတွေ့ပါသည်။ ဦးပန်းလှကို ကိုစိမ့် ခေါ်သွားသည်ဟု ပြောကြ
ပါသည် စသဖြင့်ထွက်ဆိုသည်။ နောက်တနေ့ မနက်၌မတိုးသည် ဆယ်အိမ်ခေါင်း
ဦးမောင်တင်ထံ သွားရောက် တိုင်ကြားပါသည်ဟုဆိုသည်။ ၅ ရက်ခန့် ကြာသော
အခါ ချောင်းထဲမှ ဦးစိန်ပန်းနှင့် ဦးပန်းလှတို့၏ အလောင်းများ မျောပါလာသည်ကို
တွေ့ရပါသည်။ အားလုံးအလောင်း ၄ လောင်းတွေ့ပါသည်။ အလောင်း ၂ လောင်းကို
ကမ်းစပ်တွင် ဆယ်တင်ထားပြီးနောက်၊ သပြေခွင့်တောင်းရန် သူကြီးကိုစိမ့်ထံ လူ
လွတ်ရာ ကိုစိမ့်က ခွင့်မပြုနိုင်ဟု ဆိုသဖြင့် ဘုန်းကြီးပံ့ပြီး သရဏဂုံတင်ကာ ချောင်းထဲ
သို့ ပြန်မျှောလိုက်ရပါသည် စသဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်။ ကိုဘုကြီး၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့်
ပတ်သက်၍ ပညာရှိ အစိုးရခရူနေကြီး ဦးထွန်းညိုက အရေးကြီးသော အချက်အလက်

များ၌ ဤသက်သေသည် ရဲအရာရှိများထံ အစစ်ခံခဲ့သည်တွင် ကဲ့လဲ့၍ ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယခင်က ထွက်ဆိုချက်တို့တွင် လူဆိုး ၅ ဦးမဟုတ်၊ ၁၂ ဦးနှင့် လာရောက်သည်ဟု ထွက်ဆိုပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် မည်သူမည်ဝါဟူ၍ မှတ်မိကြောင်း မပြောပါ။ ၎င်းကိုယ်တိုင် လူဆိုးများကို မြင်တွေ့လိုက်ရပါသည် ဟူ၍လည်းမဆို။ နှမဖြစ်သူ မတိုးက တွေ့လိုက်ရသည်ဟူ၍သာ ပြောပါသည်။ ကိုဘုကြီးက ၁၉၆၂ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရွှေကျင်ရဲဌာနာ၌ ပထမ သတင်းပေးချက် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ၌ ထိုကဲ့သို့ပင်လူဆိုး ၁၂ ယောက်လာသည်။ နှမ မတိုးက မြင်လိုက်ရသည်။ သို့ရာတွင် မတိုးကလည်း မည်သူမည်ဝါဟူ၍ မသိလိုက်။ လူဆိုးများသည် ဦးစိန်ပန်းနှင့် ဦးပန်းလှတို့ကို ခေါ်သွားသည် စသည်ဖြင့် တိုင်တန်း ထားသည်ကိုသာ တွေ့ရပါသည်။ သက်သေကို တရားခံရှေ့နေက ပြန်လည်ခေါ်ယူ၍ စစ်ဆေးသော အခါ၌ နှမ မတိုးပြောချက်အရ လူဆိုး ၁၂ ယောက်ဟု သိရပါသည်ဟု ဖြေထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်ဟု ဦးထွန်းညိုက ညွှန်ပြသည်။ ယခင်က တိုင်ချက်နှင့် ထွက်ဆိုချက်တို့မှာ ကြောက်၍ လွှဲပြောခြင်းများသာ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးရုံးတွင် အစစ်ခံခြင်းမှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်ဟု ကိုဘုကြီးက ဆိုသော်လည်း၊ ရဲဌာနာသို့ သွားရောက်၍ တိုင်ချက် ဖွင့်ခဲ့သည်ဆိုလျှင် မှန်သည့်အတိုင်း တိုင်တန်း၍ ဝန်လေးရန် သင့်သည်မဟုတ်ချေ။ ကိုစိန်သည် ရွာသူကြီး ဖြစ်နေ၍ ၎င်း၏အမည်ကို ဖော်၍မတိုင်ဝံ့လျှင် လုံးဝမတိုင်ဘဲ နေဘို့ကသာ များပေသိမ့်မည်။

ခွင့်ပြု
ဦးစိန် ပါ ခ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

မတိုး (လိပြု-၇)သည် ၎င်း၏အစ်ကိုနှင့် ကိုက်ညီစွာ ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အယူခံတရားလို ၃ ဦးနှင့် အခြားအမည်မသိသူ ၂ ယောက်လာကြောင်း၊ ဆယ်အိမ်ခေါင်း ဦးမောင်တင်ထံ သွားရောက် တိုင်တန်းစဉ်က ထို ၃ ဦး၏အမည်ကို ဖော်၍ တိုင်တန်းခဲ့ကြောင်း စသဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ အယူခံ တရားလိုများနှင့် မည်သို့မျှယခင်က ခိုက်ရန် မဖြစ်ဘူးဟု ဟူ၍လည်း ထွက်ဆိုသည်။ ဦးထွန်းညိုက တင်ပြသည်မှာ ဆယ်အိမ်ခေါင်း ကိုမောင်တင်ကို တရားလိုဘက်မှသက်သေမထူခဲ့ကြောင်း။ အချင်းဖြစ်ပြီး နောက်တနေ့ မနက်တွင် မတိုးက ဆယ်အိမ်ခေါင်းထံ တရားခံ ၃ ဦး၏အမည်ကိုဖော်၍ တိုင်တန်းခဲ့သည်ဆိုလျှင် ကိုမောင်တင်သည် အရေးကြီးသော သက်သေဖြစ်နေကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ဆယ်အိမ်ခေါင်းကို သက်သေ မထူခဲ့ခြင်းသည် အရေးကြီးသော ချွတ်ယွင်းချက် တံ့ပုံဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးက ပြောကြားသည်။ ယခင် အစစ်ခံခဲ့စဉ်က မတိုးသည် ဦးစိန်ပန်းကိုသွ၍ ဖမ်းသူများမှာ လူဆိုး ၂ ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလူဆိုး ၂ ယောက်က ဦးစိန်ပန်း ဆိုတာ ခင်ဗျားဘဲဟုပြောပြီး အတင်းဆွဲသည်ဟု ထွက်ဆိုခဲ့သည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူကြီး ကိုစိန်ကိုကြောက်၍ ထိုကဲ့သို့ ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု မတိုးက

၁၅၆၅
 ဦးစိန်ပန်း
 ဦးစိန်ပန်း
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရုံးတွင် အစစ်ခံသည်။ ထို့ကြောင့် ယခင်က ကဲ့လဲ့၍ ထွက်ဆိုခဲ့ခြင်း၊ အရေးကြီးသော သတင်းသေ-ကိုမိမိမှတ်တမ်းကို တင်ပြခြင်း မရှိခြင်းတို့မှာ မတိုး၏ သက်သေထွက်ချက်ကို စဉ်းစားချင့်ချိန်၍ လက်ခံစရာအကြောင်းများ ဖြစ်ပါသည်ဟု ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေ ကြီးက ဝေဖန်သည်။

ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးကလည်း မောင်ဘုကြီးနှင့် မထိုးတို့၏ ထွက်ချက်များ ကို မယုံကြည်နိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာသေသူ ဦးစိန်ပန်းနှင့် သူကြီး ကိုစိမ့်တို့သည် ကျေးရွာတွင် ငွေကောက်ခံသော ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မသင့်မတင့် ရှိခဲ့ဘူးခြင်း၊ သက်သေ မောင်နှမ နှစ်ဦးတို့မှာ ဘခင်နှင့် ပတ်သက်၍ ကိုစိမ့်အပေါ်တွင် စိတ်နာစရာများ ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အထူးတရားသူကြီးက ဝေဖန် သုံးသပ်ခဲ့သည်။ ထိုအချက်များအပြင် အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများ ကြောင့် ထိုသက်သေနှစ်ဦး၏ ထွက်ချက်တို့ကို ယုံကြည်စိတ်ချစွာ လက်မခံသင့်ဟု ဤရုံးကလည်း ယူဆသည်။ အယူခံတရားလို လှထွန်းအောင်မှာ သူကြီးကိုစိမ့်၏ သားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေနှစ်ဦးသည် ကိုစိမ့်အပေါ် အညှိုးထားစရာများ ရှိနေကြလျှင် ၎င်း၏သား အပေါ်တွင်လည်း အငြိုးထားနိုင်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ပေသည်။ သက်သေနှစ်ဦး၏ ထွက်ချက်တို့မှာလည်း ကိုစိမ့်ကိုသာ အဓိကထား၍ ထွက်ဆိုကြသည်။ လှထွန်းအောင်နှင့် မောင်ချစ်မောင်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ တိတိကျကျ ထွက်ဆိုနိုင်ကြသည်မဟုတ်။ ထိုနှစ်ဦးကိုလည်း မှတ်မိလိုက်သည် ဟူ၍သာ စွပ်စွဲကြ ခြင်းဖြစ်သည်။

ကျန်ရှိသော မျက်မြင်သက်သေ ဆိုသူမှာ သေဆုံးသူ ဦးပန်းလှ၏ဇနီး ဒေါ်လှရွှေ ဖြစ်သည်။ မူလရုံးကထိုသက်သေကိုယုံကြည်ထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်လှရွှေ (လိပြ-၂) က ဦးပန်းလှနှင့် တရားခံ ၃ ဦး တို့သည် သင့်မြတ်ကြပါသည်ဟုဆိုသည်။ အချင်းဖြစ်သောညက ကိုစိမ့်၊ လှထွန်းအောင်နှင့် အခြား ၃-၄ ယောက်တို့ ဦးပန်းလှ ကိုလာ၍ခေါ်ပါသည်။ နောက်မကြာမီ မောင်ဘုကြီး လိုက်လာ၍ ဦးစိန်ပန်းကို ခေါ်သွားကြောင်း ပြောပါသည်။ မည်သူ့ခေါ်သွားကြောင်း မပြောပါ။ ကျွန်မ အနေနှင့် ဂါတ်သို့သွားမအိပ်ပါ။ မနက် ရောက်သောအခါ သူကြီး ကိုစိမ့် အိမ်သို့ လာပါသည်။ ကိုပန်းလှကို ခေါ်သွားတယ် မဟုတ်လားဟု သူကမေးပါသည်။ ထို့နောက် တောပြော တောင်ပြော မလုပ်နှင့်၊ ကရင်ခေါ်သွားမည်ဟု ပြောပါသည်။ ဒါနဲ့ကြောက်သဖြင့် မည်သူ့ကိုမျှမအိပ်ပါ။ ၅ ရက်မျှကြာသောအခါ အလောင်းများ မျောလာပါသည်။ ကလေးများ သွားကြည့်ကြပါသည်။ ၎င်းကမူ သွား၍မကြည့် တော့ပါဟု ထွက်ဆိုသည်။ ရဲများက ရွာသို့ လာမေးစဉ်က ကြောက်သဖြင့် ဘာမျှ မပြောပါ။ ကိုစိမ့် အချုပ်ထဲ ရောက်နေတော့မှ ပြောပြခဲ့ပါသည်ဟု ဒေါ်လှရွှေက

ထွက်ဆိုသည်။ သက်သေကို ပြန်လည်၍ခေါ်ယူပြီး ထပ်မံ စာရေးသော အခါ၌ ယခင်ကလူဆိုး ၃ ယောက် လက်နှိပ်မိတ်မီးထိုး၍ ခါး ဦးပန်းလှ အိမ်လားဟု မေး၍လာကြောင်း ထွက်ဆိုခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မဟုတ်မမှန်ပါ။ စကြာကံသဖြင့် ထွက်ဆိုပါသည်ဟု ဒေါ်လှရွှေကဆိုသည်။

၁၉၆၅
ဦးစိန်ပါ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးစိန်ကရုံးတွင် ကျမ်းဖြင့် အစစ်ခံရာ၌ ၎င်းသည် အခင်းဖြစ်သည့်နေ့က ဗိုလ်ကြီး ခင်အေးနှင့် တပ်သားများကို တနေကုန် ထမင်းချက်၍ ကျွေးနေပါသည်။ အမှုနှင့် မည်သို့မျှ မပတ်သက်ရပါ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် သူကြီးပြိုင်ရွေး၍ အနိုင်ရခဲ့ရာမှ အာသာဘာသား၍ မတရားစွာစွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကိုလှမောင်ကို ကရင်သူပုန်နှင့် ပေါင်းသည်ဆိုပြီး ၎င်းက သူကြီးအနေနှင့် ရှမ်းသေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းသို့ ဖမ်းပို့ဘူးပါ သည်။ နောက်ပိုင်း၌ ကိုလှမောင်သည် မြေယာကော်မီတီကို ၎င်းကဆဲဆိုသည်ဟု ဆိုကာ တိုင်တန်းသဖြင့် ၎င်းသည် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း ခံရဘူးပါသည်။ ဦးစိန်ပန်း နှင့်၎င်းသည် မသင့်တင့်ပါ။ ဦးပန်းလှနှင့်တော့ သင့်မြတ်ပါသည်။ ဦးစိန်ပန်းသည် ကရင်သူပုန်နှင့် ပေါင်းသည်ဟု ဆိုကာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်က စစ်တပ်သို့၎င်းက တိုင်တန်း ဘူးပါသည်ဟု ထွက်ဆိုပါသည်။ ဦးစိန်က ၎င်း၏ အယူခံလွှာတွင် မြေယာ ကော်မီတီဝင်ဖြစ်သူ ဦးလှမောင်သည် ဒေါ်လှရွှေ၏မောင်ဖြစ်၍ ကိုလှမောင်က အတိုင် ခိုင်းသဖြင့် ဒေါ်လှရွှေက ယခင် ၂ နှစ်ကျော်က မည်သူမည်ဝါ သတ်သွားမှန်း မသိ သော ကိုစိန်ပန်းနှင့် ကိုပန်းလှတို့၏ အမှုကို ပြန်ဖော်ကာ ၎င်းနှင့် ၎င်း၏သား လှသန်းအောင်နှင့် မောင်ချစ်မောင်တို့အပေါ် မတရား စွာစွဲခြင်းမှာ ထင်ရှားပါသည်။ ဒေါ်လှရွှေ၏ ထွက်ချက်သည် အညှိုးထား၍ ထွက်ခြင်းမဟုတ်။ လွတ်လပ်စွာအမှုကို ထွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိ အသူးတရားသူကြီးက သုံးသပ်ဝေဖန် ထားသည်မှာ မှားယွင်းပါသည်ဟု အယူခံလွှာ တင်ပြသည်။ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးထွန်းညို ကလည်း မျက်မြင်သက်သေ နှစ်ဦးဟုဆိုကြသော မောင်ဘုကြီးနှင့် မဘိုးတို့ ထွက် ဆိုချက်တို့ကို မယုံကြည် လက်မခံဟု ပယ်ပြီးလျှင် ဒေါ်လှရွှေ၏ ထွက်ချက်ကိုသာ ယုံကြည်အား ကိုး၍ အယူခံတရားလို ၃ ဦးအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်း သည် ခိုင်လုံစိတ်ချရခြင်း မရှိပါဟု တင်ပြသည်။

ဦးစိန်က တင်ပြသော သက်သေများအနက် ဗိုလ်ကြီး ခင်အေး (ခံပြ-၁၁) ၏ ထွက်ချက်တွင် အခင်းဖြစ်သည့်နေ့က ဦးစိန်သည် ၎င်းနှင့် ရဲဘော်များအား ညောင်ပင် ကြီးရွာ၌ ထမင်းချက်ပြုတ်၍ကျွေးကြောင်း၊ ညနေဘက်တွင်မှ ရွာမှပြန်ခဲ့ကြောင်း၊ နောက်ဘနေတွင် ရွာမှလူအချို့ ညဘက်တွင် ဝင်ဆွဲသွားသည်ဟု သတင်းကြားရ ကြောင်း စသဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်။ ရွာအနီးတဝိုက်တွင် ကရင်သူပုန်များ ထိုစဉ်က ရှိနေကြ၍ အစိုးရက ရွှေကဝင်လျှင် သူပုန်က နောက်ကသွား၊ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး

၁၉၆၅
 ဦးစိမ့် ၁၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်ဟန်ခိုင်။

ကောင်းစွာ ခိုင်ခန့်ခြင်း မရှိသေးသည့်အခြေ၌ ထိုအချိန်က တည်ခဲပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ ထွက်ဆိုခြင်းနှင့် မောင်ဘုကြီးက ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း ချောင်းထဲမှ အလောင်း ၄ လောင်း မျောပါလာသည်။ ၂ လောင်းမှာ ဦးစိန်ပန်းနှင့် ဦးပန်းလှတို့၏ အလောင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စပ်ဟတ်၍ ကြည့်လျှင် ရွာတွင်းမှ ထို ၂ ဦးသာမက အခြားရွာများမှ အခြားသူများကိုပါ သူပုန်များက ခေါ်သွား၍ သတ်ဖြတ်ပစ်ကြခြင်း မဟုတ်ဟူ၍ မဆိုသာချေ။ မောင်ဘုကြီးနှင့် မတိုးတို့၏ မူငှာ ထွက်ချက်များအရ လာရောက်ကြသော လူဆိုးများသည် ၅ ယောက်မဟုတ်၊ ၁၂ ယောက်ခန့် ရှိသည်ဟူသော အချက်နှင့်လည်း စပ်ဟတ်၍ စဉ်းစားရန်ရှိသည်။

အဘက်ပါ အကြောင်းတို့အပြင် ဒေါ်လှရွှေ၏ ထွက်ဆိုချက်ကိုလည်း ယုံကြည်စိတ်ချစွာ လက်ခံရန် မသင့်ဟု ယူဆသည်။ ညအချိန်တွင် ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြစ်၍ ရိုးသားစွာ မှားယွင်းခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ်ရွာတွင် သူကြီးရွေးပွဲစသော နိုင်ငံရေး ပြိုင်ဆိုင်မှုများမှ ထားခဲ့သော အာသာတကြောင့် လိမ်လည်၍ ထွက်ဆိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ယခင်အခါများ၌ သောင်းကျန်းသူများ လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခများ ပြင်းသန်၍ ဖြစ်စေ အမှုများကို ရဲခွဲစွာ ထုတ်ဖော် တိုင်တန်းခြင်း မရှိခဲ့ကြ သည်မှာလည်း မှန်သည်။ နောက်ပိုင်း စိတ်ချလက်ချ တိုင်တန်းရဲသော အခါမှ အမှုမှန် များကို ထုတ်ဖော် တိုင်တန်း ကြခြင်းလည်း ရှိသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံရေး ရန်ညှိုးများ မပြေတဲ မတရားစွာ တိုင်တန်းခြင်းများလည်း ရှိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အချိန် ကြာမြင့်ပြီးမှ ထုတ်ဖော်ကာ စစ်ဆေးရသော ဤအမှုကဲ့သို့သော အမှုများ၌ အမှန် တရားကို တိကျစွာ ဖော်ထုတ်၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အထူး လိုအပ်သည်။ သက်သေ အထောက်အထားများ ကောင်းမွန်စွာ ခိုင်လုံမှု အစွပ်စွဲ ခံရသူများသည် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင် မှန်ကန် တရားပေ လိမ့်မည်။ တဦးတယောက် အပြောနှင့် ကြီးမားသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု တွေ့ရှိကာ ကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ် ကိုပေးရန် မဟုတ်ချေ။

ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီးကလည်း သက်သေ အထောက်အထားများအရ အယူခံ တရားလိုများ အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ ထားခြင်းသည် ခိုင်လုံ မှန်ကန်ခြင်းရှိသည် မထင်ပါဟု ရိုးသားစွာ တင်ပြသည်။ ထိုအတိုင်းလည်း ဤရုံးက သဘောရရှိ၍ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလိုများ အပေါ်တွင် ဤအမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်ကာ ၎င်းတို့အား အမှုများနှင့် ပတ်သက်သမျှ တရား သေလွှတ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်ရွှေတွင်

ဦးညိမ်း၊ ဦးပန်းညွှာနှင့် ဒေါ်တင်တင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

† ၁၉၆၅

နှင့်

ဇွန်လ ၃ ရက်။

ဦးကျင်ဝှက် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ တရားစွဲဆိုမှုတွင် တရားရှင်လွတ်၍ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားခြင်း—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၀ အရပြစ်မှုမမြောက်။

သေသူနှင့်တကွ လျှောက်ထားခံရသူအပေါင်းပါတို့သည် တောလိုက်သွားကြရာ၊ ဂျီတကောင် တောထဲမှထွက်လာသည်အထင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူက သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ရာတွင် ထွက်လာသည့်အကောင်မှာ ဂျီမဟုတ်ဘဲ ဂျီကဲ့သို့ အရောင်ရှိသည့်ခွေးတကောင်ဖြစ်နေသည်။ ထိုခွေးကို ကျည်သင့်၍သေနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ သေသူလည်း ခေါင်းတွင် သေနတ်ဒဏ်ရာတချက်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် လဲကျနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လျှောက်ထားခံရသူကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ တရားစွဲဆိုတင်ရာ စွဲချက်မတင်ဘဲ တရားရှင်လွတ်လိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုအဖြစ်အပျက်များအရ တောလိုက်ရာတွင် မတော်တဆထိမှန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ သို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၀ အရ ပြစ်မှုမမြောက်။

အစိုးရ နှင့် မောင်ပန်းကြီး၊ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ (၁၈၇၂-၁၈၉၂) စာ ၃၀၈။
ဘဆန်ဆင်း နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၂၇ လာဟိုး စာ ၈၈၀။
ရှကာခန် နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ် အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၁၊ စာ ၅၄.....တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးလှဖေ (၂)။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးထွန်းတင်
အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးထွန်းညို။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးကျင်ဝှက် နှင့် နယ်ဒီးတောအုပ် ဦးစိန်လွင်ပါ အဖွဲ့တို့သည် ၂-၆-၆၃ နေ့က တောလိုက်သွားကြသည်။ အဖွဲ့တွင်မုဆိုး အဖလုံဆိုသူလည်းပါသည်။ မုဆိုးက ပစ်ခတ်မည့် သူများကို

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၉၃ (ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၂ (မ) တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ မော်လမြိုင် ခရိုင်စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
 ဦးညိုမိုး
 (ဦးပန်းညွှာ
 နှင့် ဒေါ်ထင်
 တင်)
 နှင့်
 ဦးကျင်ဝှက်။

နေရာချထားပေးကာ တောခြောက်သူများကတောခြောက်၍ လာကြသည်။ ထိုအခါ ဂျီတကောင် ထွက်လာသည် အထင်နှင့် ဦးကျင်ဝှက်က ပစ်ခတ်ရာ ထွက်လာသည့် အကောင်မှာ ဂျီမဟုတ်ဘဲ ဂျီကဲ့သို့အရောင်ရှိသည့် ခွေးတကောင် ဖြစ်နေသည်။ ထိုခွေးကိုကျည်သင့်၍ သေနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ တောအုပ် ဦးစိန်လွင်ကိုလည်း ခေါင်းတွင် သေနတ်ဒဏ်ရာ တချက်ဖြင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် လဲကျနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဦးစိန်လွင်သည် ထိုသေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးသွားသည်။

ဦးကျင်ဝှက်အား ပေါ့လျော့စွာ သို့မဟုတ် ရမ်းကားစွာ ပြုလုပ်မှုနှင့် ဦးစိန်လွင် သေဆုံးခဲ့ရသည်ဟု ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄(က)အရ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင် စွဲဆိုတင်ပို့ခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီးသည် တရားလိုပြ သက်သေများကို အကုန်အစုံ စစ်ဆေးပြီးသော အခါ၌ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းသည် မတော်တဆ သာဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဦးကျင်ဝှက်ဘက်မှ ပေါ့လျော့ခြင်း အရမ်းပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိ၊ သေဆုံး သူ ဦးစိန်လွင်ကသာ ၎င်းအား မုဆိုးကချထားသည့်နေရာ၌မနေ၊ ကူးလူးသွားလာ နေခဲ့သည့်အတွက် ဤသို့ သေနတ်မှန်ရသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကျင်ဝှက် အား စွဲချက်မတင်ဘဲ တရားရှင် လွှတ်လိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် သေဆုံးသူ ဦးစိန်လွင်တို့ဘက်မှ ကျိုက္ခမိခရိုင်စက်ရှင် ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးက ဦးစိန်လွင် အား ထိုမှန်သော ကျည်သည် တိုက်ရိုက်ထိမှန်ခြင်း ဖြစ်သလော၊ သို့မဟုတ် တခုခုကို ထိမှန်ပြီး လမ်းပြောင်းကာ ထိုမှန်သောကျည် ဖြစ်သလောဆိုသည့်အချက်ကို ပိုမိုနက်နဲ စွာစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ဖို့လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ဦးကျင်ဝှက်ဘက်မှ ပေါ့လျော့ခဲ့ခြင်း၊ ရမ်းကား ခဲ့ခြင်းစသည်ရှိ မရှိ ပိုမို၍ တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်။ ထိုသို့ ကျည်သွားရာလမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုပြည့်စုံစွာ သုံးသပ်နိုင်ရန်အတွက် ဦးစိန်လွင် သေဆုံးပြီးနောက်၊ စစ်ဆေးခဲ့သော ဆရာဝန်၏ ထင်မြင်ချက်တို့ကို ရယူရန်လိုအပ်သည်ဟု သဘောပိုက်ကာ အမှုကို ပြန်ပို့ခဲ့သည်။ ပိုမို၍ မျှတမှု ရှိစေရန်အတွက် ထိုအချက်ကို မူလစစ်ဆေးခဲ့သော တရားသူကြီးမှတစ်ပါးသော အခြားတရားသူကြီး တဦးဦးက စစ်ဆေးစေ ဟူ၍လည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအတိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် စက်ရှင်ရုံးသို့ အမှုတွဲ ပြန်လည် ရောက်ရှိသောအခါ ပညာရှိ တရားသူကြီးသည် အချက်အလက်များကို ထပ်မံသုံးသပ်၍ မူလရုံးအတိုင်း သဘောပိုက်ကာ ပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်ခဲ့သည်။ ဆရာဝန်က ကျည်ဆံ သမ်းပြောင်း၍လာသည်၊ မလာသည်ကိုထင်မြင်ချက်မပေးနိုင်ပါ။ ၃ ကိုက်ထက်ပိုသော အကွာအဝေးမှလာသည်ဟူ၍သာလျှင် ထင်မြင်ပါသည် စသည်ဖြင့် ထပ်မံ၍ထွက်ဆိုခဲ့ သည်။ ထိုအချက်အရ ကျည်ဆံသည် ဦးစိန်လွင်ကို တိုက်ရိုက်ထိမှန်သည် မဟုတ်ဘဲ တခုခုကိုထိမှန်၍ လမ်းပြောင်းကာ ထိမှန်ခဲ့သည်ဟု ယူဆလျှင်လည်း မှန်နိုင်သည်ဟု

ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး ဝေဖန်ခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တရားလိုပြ သက်သေ များအရပင်လျှင် ဦးကျင်ဝှက်က ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟူ၍ အထင်အရှား မရှိသဖြင့် ၎င်းအပေါ်တွင် စွဲချက်မတင်ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုသာ၊ ထို့ကြောင့် မူလရုံးက စွဲချက်မတင်ဘဲ ဦးကျင်ဝှက်အား တရားရှင်လွှတ်ခြင်းကိုအတည်ပြုသည်ဟု စက်ရှင်ရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 ဦးညိုဦး
 (ဦးပန်းညွှာ
 နှင့် ဧဇာတင်
 တင်)
 နှင့်
 ဦးကျင်ဝှက်။

သေဆုံးသူ ဦးစိန်လွင်၏ ဇနီးက ဤချုံးသို့ စက်ရှင်ရုံးအမိန့်ကို မကျေနပ်ပြန်သဖြင့် ထပ်မံ၍ ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။ ၎င်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ဦးလှဖေက မူလရုံးသည် ဦးစိန်လွင်ကိုယ်တိုင် ပေါ့လျော့ခဲ့ခြင်းကြောင့် သေနတ်ထိမှန် သေဆုံးခဲ့ရ သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကျင်ဝှက်တွင် အပြစ်မရှိသောသဘောဖြင့် ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းသည် တရားဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည်။ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ စွဲဆိုတင်ပို့သော အမှုမျိုး၌ သေဆုံးသူတက်မှ ပေါ့လျော့သည်။ မပေါ့လျော့သည်က အဓိကမဟုတ်၊ စွဲဆိုခံရသူက ပေါ့လျော့သည်။ သို့မဟုတ် ရမ်းကားသည်ဟူသည့် အချက်ကအဓိက ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ တရားခံဘက်မှပေါ့လျော့မှု ရမ်းကားမှုရှိ၍ သေဆုံးခံရသည်ဆိုလျှင် စွဲချက်ဘက်၌ ဆက်သက်စစ်ဆေးဘို့ လိုပါသည်။ ယခုမူ တရားခံ၏ ပေါ့လျော့ရမ်းကားမှု ကိုမကြည့်ဘဲ သေဆုံးသူ ပေါ့လျော့သည်ဟု တွေ့ရှိရုံမျှနှင့် စွဲချက်မတင်ခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ အစိုးရနှင့် မောင်ပန်းကြီးအမှု (၁) ကိုရည်ညွှန်း ၍ ဘောလိက်သွားကြရာတွင် ချုံများအတွင်းမှ လှုပ်ရှားသည်ကို လူလား တိရစ္ဆာန် လားခွဲခြား၍ သေချာစွာ မကြည့်ဘဲ တရားခံက ပစ်ခတ်ရာ တောလိုက်သူတဦးကို ထိမှန်၍ သေဆုံးရသည်။ ထိုအမှုတွင် ပစ်ခတ်သူသည် သေချာသဲကဲ့စွာမကြည့်ဘဲ ပစ်ခတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိကာ မူလရုံးက ထောင်ဒဏ်တစ်လ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။ ထိုအမှုကို အယူခံဝင်ရာ အောက်မြန်မာပြည် တရားရုံးချုပ်က ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခြင်းသည် မှန်ကန်သည်။ အပြစ်ပေး ခံရသူသည် တောထဲ၌ပင် သေစေကာမူ ချုံကြားမှလှုပ်ရှား ရုံမျှနှင့် ပစ်ခတ်ရန်မဟုတ်၊ အကောင်လား၊ လူလားစသဖြင့် ခွဲခြား၍ ကြည့်ရန်လိုသည် စသည်ဖြင့်ဝေဖန်ကာ အပြစ်အပျက်များအရ ထောင်ဒဏ်မပေးဘဲ ဒဏ်ငွေမျှသာ တပ်ချိက်လျှင် မျှတသိမ့်မည်ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ ထားခြင်းကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ ထောင်ဒဏ် တလမှာလည်း ကျခံပြီးဖြစ်၍ ပြင်ဆင်ပေးခဲ့ ခြင်းမရှိပေ။ ထိုစီရင်ထုံး၏ မူအရ ဤအမှုတွင်လည်း ဦးကျင်ဝှက်သည် တောခြောက်၍ လာကာ အခကောင်တကောင် ပြေးထွက်သည်ဟု ထင်ကာမျှနှင့် လှမ်း၍ ပစ်လိုက်ခြင်း သည် ပေါ့လျော့ရမ်းကားပါသည်ဟု ဦးလှဖေက လျှောက်လဲသည်။

(၁) အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (၁၈၇၂-၁၈၉၂) စာ ၃၀၂။

၁၉၆၅
 ဦးညိုမိုး
 (ဦးပန်းညွှာ
 နှင့် ဒေါ်တင်
 တစ်)
 နှင့်
 ဦးကျင်ဝှက်။

ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တတက်မှ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းတင်က ဦးကျင်ဝှက် လှမ်း၍ပစ်လိုက်သည်မှာ အကောင်လား၊ လူလား ခွဲခြားမသိဘဲ ပစ်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ အကောင်တကောင် တကယ်ပင် ထွက်လာပါသည်။ ဂျီမဟုတ်ဘဲ ခွေးဖြစ် သည်မှန်သော်လည်း ထိုခွေးကို ပစ်ခတ်လိုက်ရာ ထိုမှန်၍ နေရာတွင် လဲသည်ကို မုဆိုးအဖေယုံနှင့်တကွ အခြားသော တရားလိုပြ သက်သေများက ထောက်ခံထားပါ သည်။ အကောင်မှတ်၍ ဦးစိန်လွင်ကို ပစ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် စီရင်ထုံးပါ မှုနှင့် မသက်ဆိုင်ပါ။ ဦးစိန်လွင် သေဆုံးရသည်မှာ ထိုခွေးနှင့် ၁၀ လှမ်းကွာမျှတွင် ဖြစ်ရပါသည်။ ထိုနေရာတွင် မုဆိုးကင်းကို နေရာချထားခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ ဦးစိန်လွင်က ပေါ့လျော့၍ နေရာမှ ထွက်ခွာသွားလာ နေခဲ့သည့်အတွက် ထိုကဲ့သို့ ထိမှန်ရခြင်း ဖြစ်ပါ သည်ဟု လျှောက်လဲသည် အကယ်၍သာမိမိချထားခဲ့သောနေရာ၌ ဦးစိန်လွင် နေခဲ့လျှင် သေနတ်မသိနိုင်ပါဟုမုဆိုးက ထွက်ဆိုထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ဦးထွန်းတင်က တောလိုက် သွားကြသော သူများသည် ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဦးစိန်လွင်ကိုယ်တိုင် ကြံမ္မာငင်၍ ထိုနေ့က ဦးကျင်ဝှက်ကို မလိုက်မနေ ရ ခေါ်ငင်ကာ တောလိုက်ရာတွင်လည်း အကောင်မရမနေ ပစ်ခဲ့သည်မှာတရားလိုပြ သက်သေများအရ ထင်ရှားပါသည်။ ဦးစိန်လွင် သေဆုံးရသည့်အတွက် ဦးကျင်ဝှက် အနေနှင့် စိတ်မချမ်းမြေ့ ဖြစ်ရသော်လည်း မတော်တဆ ဖြစ်ခဲ့ရခြင်း မှန်ကြောင်းကို လည်း တရားလိုပြ သက်သေများအရပင် ထင်ရှား၍ နေပါသည်ဟု ဦးထွန်းတင်က လျှောက်လဲသည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားရာ၌ အကြောင်းအချက် အစုံအလင် ရနိုင်ရန်အတွက် ဆရာဝန်၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ထပ်မံ အပြည့်အစုံ ရရှိအောင် အမှုတွဲကို ပြန်ပို့ခဲ့သေးသည်။ ထိုနောက် အကြောင်းအချက် အပြည့်အစုံကို စဉ်းစားပြီး စွဲချက်မတင်ခြင်းကို ပြင်ဆင်ရန်မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤရုံးအနေနှင့် ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားရာတွင် ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထား သောအမိန့်သည် ဥပဒေအရ များစွာမှားယွင်းချွတ်ချော်နေသည်။ သက်သေအထောက် အထားများနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်နေသည်ဟု တွေ့ရှိမှသာ စွက်ဖက် ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေသည်ကို မတွေ့ရ။

ဤအမှုတွင် ဦးစိန်လွင်သေဆုံးခဲ့ရသည်ဖြစ်၍ ၎င်း၏ဇနီးက မကျေမချမ်း ဖြစ်နေ သည်မှာလည်း ဓမ္မဘာပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤရုံးသို့ ထပ်မံတင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စဉ်းစားနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရ ရွှေနေကြီးအားလည်း အကြောင်းကြားကာ လာရောက်ကူညီရန် ဘိတ်ကြားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးထွန်းညိုသည် အမှုတွင် လိုက်ပါ၍ ဥပဒေအချက် အလက်များကို တင်ပြသည်။ ၎င်းကလည်း အမှုအဖြစ်အပျက်များအရ တော လိုက်ရာတွင် မတော်တဆ

ထိမှန်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၈၀ အရ ဦးကျင်ဝှက်ဘွင် ဖြစ်မှုမမြောက်ပါဟု သျှောက်လဲသည်။ အကိုးအကားများ အနေနှင့် ဘဆန်ဆင်း နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်အမှု (၂) နှင့် ရှုကာခန်နှင့် ဘုရင်ကေရာဇ်အမှု (၃) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုအမှုများ၌ တောဝက် လိုက်ကြရာတွင် တောလိုက်သူတဦးက ပစ်ခတ်သဖြင့် အခြားသူတဦးကိုထိမှန် အနာဘရ ရရှိခြင်းသည် အကြောင်းအချက် များအရ ရာဇဝတ်မှုမြောက်သော ပေါ့လျော့ခမ်းကားခြင်းမရှိဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ဦးထွန်းညိုက တင်ပြသည်။

ခဇ်၅
 ဦးညိုမိုး
 (ဦးပန်းညွှာ
 နှင့် ဒေါ်တင်
 တင်)
 နှင့်
 ဦးကျင်ဝှက်။

ဦးကျင်ဝှက်အပေါ်တွင် မူလရုံး၌ စွဲဆိုခဲ့စဉ်က တရားလိုဘက်မှ သက်သေအစုံ အလင်ကို တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ဖြစ်ပွားရာတွင် လိုက်ပါ၍ ဦးမီးခဲသော မုဆိုးနှင့်တကွ မျက်ခြင်သက်သေများကိုပါ တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ဦးစိန်လွင် သေဆုံးခဲ့ရသည်မှာ မတော်တဆဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းဘက်မှလည်း ပေါ့လျော့မှု ရှိခဲ့ ကြောင်း၊ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များကို စက်ရှင်ရုံးက ထပ်မံသုံးသပ်၍ လိုသေးသည်ထင်သည့် ဆရာဝန်၏ထင်မြင်ချက်ကို တောင်းယူကာ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် မလို၊ မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ စက်ရှင်ရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်သည် အဖြစ်အပျက်များနှင့်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့်၎င်း ကိုက်ညီသည်။ မည်သို့မျှ မှားယွင်းချွတ် ချော်ခြင်းမရှိဟု ဤရုံးကလည်း ယူဆသဖြင့် ဤပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

(၂) အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၇၊ လာဟိုးစာ ၈၀၀။
 (၃) အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ စာ ၅၄။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတင်

† ၁၉၆၅
မေ ၂၂
ရက်။

ဦးမင်းသော် ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်ချစ် (အယူခံတရားခံ)*

မြေမှထွက်ခွါသွားရန်စွဲဆိုမှု—ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆—အကြောင်းကြားနို့
တစ်စာသည် မည်သည့်အခါအတည်ဖြစ်သနည်း—အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော
အကြောင်းကြားနို့ တစ်စာ၏တည်တန်ခိုင်မြဲခြင်း။

အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုများကို အခင်းဖြစ်မြေပေါ်မှထွက်ခွါသွားရန် အဓိကထားရန်
တရားစွဲဆိုသည်။ အောက်ရုံးကအယူခံတရားခံ၏ အမှုကိုပယ်ခံခဲ့သည်။ အောက်အယူခံရုံးက
အောက်ရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားခံအားအနိုင်ပေးခဲ့သည်။ အယူခံတရားလိုများက
မကျေနပ်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်တွင် တရားမဒုတိယအယူခံမှုတင်သွင်းကြသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပထမအယူခံတရားလိုနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားလိုများသည် အကြင်လင်မယား
ဖြစ်သည့်ပြင် တအိမ်တည်းတွင်နေထိုင်ကြ၍၊ ဒုတိယနှင့် တတိယအယူခံတရားလိုများအပေါ်
အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အတည်ဖြစ်သဖြင့် ပထမအယူခံတရားလိုက ၎င်းထံသို့ပေးသော
အကြောင်းကြားနို့တစ်စာပါသည့် စာအိတ်ကို လက်မခံဘဲငြင်းဆိုသော်လည်း၎င်းအပေါ် တွင်လည်း
အကြောင်းကြားနို့တစ်စာအတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မိုဟတ်လားလ် နှင့် ကောင်စီဝင်ဘုရင်ခံချုပ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ နဂ်ပူရ်၊ စာမျက်နှာ
၂၅၅ ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပါသည့် စာအိတ်ကို လက်မခံဘဲငြင်းဆို
ကြောင်းကို စာတိုက်မှ မှတ်သားချက်ဖြင့်ပြန်၍ ပေးပို့သည့်အခါ ထိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာ
သည်အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

စာတိုက်မှ စာပို့သူကိုရုံးသို့ခေါ်၍စစ်ဆေးလျှင်လည်း စာပို့သူကလိပ်စာတွင်ပါသောသူ၏နာမည်
ကိုမေး၍ စာကိုလိပ်စာတွင်ပါသူအား ပေးရာ၊ ၎င်းကလက်မခံဘဲငြင်းဆိုသည်ဟူ၍သာထွက်ဆို
အစစ်ခံနိုင်မည်ဖြစ်၍၊ ၎င်းကိုရုံးသို့ခေါ်၍ စစ်ဆေးလျှင်လည်း အကြောင်းထူးမည်မဟုတ်ချေ။

ကိုဒါလီဘာပေရာပါအများနှင့် ရာဒါမာလီကရတ်နာမ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊
စာမျက်နှာ ၈၈၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၆။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှု ၈ တွင် ကျောက်ဆည်မြို့၊
ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အကြောင်းကြားနို့တစ်စာ ရရှိသောသူတို့က အင်္ဂလိပ်စာမတတ်သော်လည်း အင်္ဂလိပ်စာတတ်သော သူတို့အား အဖတ်ခိုင်းခြင်း အားဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းအရာပါရှိမည်ကို သိနိုင်မည်ဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ရေးသားရုံမျှဖြင့် တည်တန်ခိုင်မြဲသောအကြောင်းကြားနို့တစ်စာ မဟုတ် ယူဆရန်မသင့်လျော်ချေ။

၁၉၆၅
 ဦးမင်းသော်
 ပါး
 နှင့်
 ဒေါ်ချစ်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ မစွတာ ဘီ ကေ ဆင်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဦးညွန့်မြိုင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်၊ ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့အပေါ် ကျောက်ဆည်မြို့၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်၊ အချင်းဖြစ်မြေ ပေါ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်၊ အိမ်လခကျန်ငွေ ၁၀၀ နှင့် ၎င်းတို့ဖျက်လိုက်သော အိမ် တန်တိုးငွေ ၂၅၀ ရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုသည်။

အယူခံ တရားလို ဦးမင်းသော်၊ ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့က ၎င်းတို့သည် အိမ်လခအားလုံးကို ပေးပြီးဖြစ်၍ အယူခံတရားခံအားပေးရန် အိမ်လခ မကျန်တော့ ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည် အချင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင်ရှိသော တဲအိမ်ကို အယူခံတရားခံ၏ သဘောတူညီချက်အရ ဖျက်လိုက်သဖြင့် ထိုတဲအိမ် တန်တိုးကို ပေးရန်မသင့်ကြောင်း အချင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် အယူခံတရားခံ၏ သဘောတူညီချက်အရ ငွေ ၆,၀၀၀ တန် သော အိမ်ကို ဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည့်ပြင် အယူခံတရားခံက ထိုမြေကို ၎င်းတို့ အား ချောင်းပေးမည်ဟုဆိုသော ကတိဝန်ခံချက် ရှိသဖြင့် ၎င်းတို့သည် အဆိုပါအိမ်ကို ဖျက်၍ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် မသင့်ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံ ပေးသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်ကမရရှိသဖြင့်၊ အဘယ်ဖြစ်သည့်ပြင် ထိုနို့တစ်စာသည် ဥပဒေအရ တည်တန်ခိုင်မြဲသော နို့တစ်စာ မဟုတ်ကြောင်း၊ ဖော်ပြထုချေသည်။

အောက်ရုံးပညာရှိ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးက အမှုတွင် လိုအပ်သော ကောက် ချက်များကိုတုတ်၍ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်စွဲဆိုသော အမှုကို ပယ်ရန် အခွင့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က မကျေနပ်၍ ကျောက်ဆည်မြို့၊ ချောင်းတရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ ပညာရှိခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားခံဒေါ်ချစ်

၁၉၆၅
ဦးမင်းသော်
ပါ ၃
၅၆၆
ဒေါ်ချစ်။

စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားလိုတို့သည် အိမ်လခကျန်ငွေ ၁၆၀ ကိုပေးစေရန် နှင့် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါ၍ သွားရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုတို့က အောက်အယူခံခုံး၊ ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို မခံကျနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျှောက်လဲ တင်ပြသော အဓိကအယူခံ အကြောင်းပြချက်များမှာ—

- (၁) အောက်အယူခံခုံးက အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်အပေါ် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်ခံသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊
- (၂) အောက်အယူခံခုံးက အဆိုပါ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာသည် ဥပဒေ အရ တည်တံ့ခိုင်မြဲသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊
- (၃) အောက်အယူခံခုံးက အယူခံ တရားလိုတို့သည် အယူခံတရားခံအား အိမ်လခကျန်ငွေ ၁၆၀ ပေးရန် ရှိသည်ဟု ယူဆသည်မှာ မှားယွင်း ကြောင်း

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမအယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်၊ ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့သည် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်၏အိမ်တွင် ငါးရမ်း ၍အဘူဘူ နေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၍၊ ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့အပေါ် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်ပေးသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အတည်ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ဦးမင်းသော်က ၎င်း၏သံသယခံသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပါသည့် စာအိတ်ကို လက်မခံဘဲ ပြင်းဆိုခဲ့သဖြင့် အောက်အယူခံခုံးက ၎င်းအကြောင်းကြား နို့တစ်စာ သည် အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်အပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။

မိုဟန်လာလ်နှင့် ကောင်စီဝင် ဘုရင်ခံချုပ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“When the notice to quit is addressed to all the joint tenants and served on one of them the other joint tenant will be bound by the notice.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်၊ ဒေါ်သန်းတင် နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့သည် အကြောင်းသစ်များ ဖြစ်ကြသည့်ပြင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင်

(၁) အေ၊ ဒိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅၊ နဂ်ပူရီ စာမျက်နှာ ၂၅၅။

နေထိုင်ကြ၍ ဒေါ်သန်းတင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့အပေါ် အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အဘည်ဖြစ်သဖြင့် ဦးမင်းသော် အပေါ်တွင်လည်း အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ အဘည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

၁၉၆၅
ဦးမင်းသော်
ပါ ၃
၄၆
ဖော်ပြချက်။

ထို့ပြင် ကိုဒါလီဘာပေရာ ပါအများနှင့် ရာဒါဗာလီဝင်ကရတ်နာမ် (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“T.P. Act (1882), S. 106 Notice under, sent by registered post and returned with the postal endorsement ‘refused’ Letter correctly addressed Postal endorsement is admissible in evidence even though the postman is not examined and unless rebutted it is sufficient notice under S. 106.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် တရားလိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို တရားခံထံသို့ စာဘိုက်မှ လိပ်စာမှန်ကန်စွာဖြင့် ပေးပို့၍ တရားခံက ထိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ပါသည့် စာအိတ်ကို လက်မခံဘဲ ငြင်းဆိုကြောင်းကို စာဘိုက်မှ မှတ်သားချက်ဖြင့် ပြန်၍ ပေးပို့သည့်အခါ ထိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာသည် အဘည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက ထိုအကြောင်းကြား နို့တစ်စာပါသော စာအိတ်ကို ပေးပို့သည့်စာဘိုက်မှ ပေးပို့သူကို သက်သေမပြုခဲ့သဖြင့် ထိုနို့တစ်စာသည် အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်၏သံသယ အမှန်ရောက်သည် မရောက်သည်ကို မသိနိုင်သဖြင့် အဘည်ဖြစ်သည်ဟု မယူဆသင့်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြ သည်။ စာဘိုက်မှ စာပို့သူကို ရုံးသို့ခေါ်၍ စစ်ဆေးလျှင်လည်း ထိုစာပို့သူက လိပ်စာတွင် ပါသောသူ၏ နာမည်ကိုခမ်း၍၊ သိရှိသည့်အခါ ထိုစာ ပို့ လိပ်စာတွင်ပါသူအားပေးရာ ၎င်းကလက်မခံ ငြင်းဆိုသည်ဟူ၍သာ ထွက်ဆိုအစစ်ခံနိုင်မည်ဖြစ်၍ ၎င်းကိုရုံးသို့ခေါ်၍ စစ်ဆေးလျှင်လည်း အကြောင်းထူးမည် မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးတွင် ပါရှိသည့် ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်က ၎င်း၏ ထံသို့ပေးပို့သော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ကိုလက်မခံ ငြင်းဆိုသဖြင့် ထိုအကြောင်း ကြားနို့တစ်စာသည် ၎င်းအပေါ် အဘည်ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆရပေမည်။

ဒုတိယအယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အထူးရေးသား ဖော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ချေ။ သက်သေခံအမှတ်(က)အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင်ရေး၍ အယူခံတရားလိုတို့သည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှထွက်ခွါ၍သွားရန် ဖော်ပြထားသဖြင့် ထိုအကြောင်းကြားနို့တစ်စာသည် ဥပဒေအရတည်ကန့်ခိုင်းမြဲသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို မြန်မာဘာ

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(၆)၊ ၁၉၅၃၊ မဒရပ် စာမျက်နှာ ၈၄။

၁၉၆၅
ဦးမင်းသော်
ပါဠိ
နှင့်
ဒေါ်ချစ်။

သာဖြင့် ယခုအခါ ရေးသားလေ့ရှိကြသော်လည်း ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် အချို့သော ရွှေနေကြီးများက အကြောင်းကြား နို့တစ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားလေ့ ရှိကြသည်။ ထိုသို့ပင် ရေးသားသော်လည်း အကြောင်းကြား နို့တစ်စာရှိသော အိမ်ငှါး သူတို့က အင်္ဂလိပ်စာကို မဘတ်သော်လည်း အင်္ဂလိပ်စာဘတ်သော သူတို့အား အဘတ်ခိုင်းခြင်းအားဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းအရာပါရှိသည်ကို သိနိုင်ကြပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤအမှုတွင် အကြောင်းကြားနို့တစ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဖြင့် ရေးသားရမှုဖြင့် တည်တန်ခိုင်မြဲသော အကြောင်းကြား နို့တစ်စာမဟုတ်ဟု ယူဆရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်သဖြင့် ဤအမှုခံ အကြောင်းပြချက်သည်ခိုင်လုံခြင်းမရှိဟု ယူဆရပေမည်။

တတိယအယူခံ အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်သည့်အရာ အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က ၎င်း၏ဆိုလွှာ အပိုဒ် (၂) တွင် အိမ်လခ ကျန်ငွေများ အနက်မှ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှစပြီး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလကုန်တိုင်အောင် ၁၀ လအတွက် ငွေ ၁၈၀ ကိုသာတောင်းဆိုကြောင်း ဖော်ပြထား၍ အယူခံတရားလိုတို့က ချေလွှာတွင် နောက်ဆုံးလွန်ခဲ့သော တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၀ ရက်ခန့်က ငွေ ၂၀၀ သွားပေးရာ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ပေးပြီးဖြစ်၍ အိမ်လခပေးရန် မကျန်တော့ကြောင်း ဖော်ပြ ထုချေသည်။

အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော်က ရုံး၌ အစစ်ခံသည့်အခါ ဒေါ်ချစ်အား မြေနှင့် အိမ်လခများကို ပေးပြီးပါပြီ၊ ကျန်တော် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအထိ အိမ်လခ ပေးပြီးပါပြီ၊ မြန်မာလို ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် ငွေ ၂၀၀ ပေးပါသည်။ ငွေ ၂၀၀ မှာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလကုန်အထိ တွက်ပေးပါသည်။ ပြေစာကို ကျန်တော်မရပါ ဟုသွက်ဆို အစစ်ခံသည်။ မြန်မာချက်ဖြစ်သော ၁၃၂၁ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလသည် အင်္ဂလိပ်ချက်ဖြစ်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလနှင့် ကိုက်ညီနေသဖြင့် ၎င်းသည် အိမ်လခများကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအထိ ပေးပြီးပြီဟု ယူဆရန် ခံယူပေးသည်။ အထူးသဖြင့် တရားလိုက အိမ်လခကျန်ငွေကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတိုင်အောင်သာ စွဲဆိုသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က အိမ်လခငွေ ၁၈၀ ပေးရန် ကျန်ရှိကြောင်း စာရွက်စာတမ်း စာဒုင်းအင်းများဖြင့် သက်သေပြထားခြင်း မရှိသည့်နည်းတူ အယူခံတရားလိုတို့ကလည်း ၎င်းတို့သည် အိမ်လခများကို အပြေအကြေ ပေးပြီးဖြစ်၍၊ ပေးရန် မကျန်တော့ကြောင်း ဖော်ပြသော စာရွက်စာတမ်း သက်သေခံချက်အထောက်အထားများကို တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် အမှုတွင်ရှိသော နှစ်ဦး နှစ်ဘက် တင်ပြချက်ကိုသာ သောက်ရှု၍ အိမ်လခကျန်ငွေနှင့် စပ်သည့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပြုရပေမည်။

၁၉၆၅
ဦးမင်းသော်
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ချစ်မူ

အယူခံတရားလို ဦးမင်းသော် အစစ်ခံချက်အရ၊ ၎င်းသည် နောက်ဆုံးငွေ ၂၀၀ ကို၊ ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်း လတွင် ပေးသည်ဟု ဆိုသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ရက်လအားဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် နောက်ဆုံးငွေ ၂၀၀ ပေးသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သောကြောင့် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က အိမ်လခကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတိုင်အောင် တောင်းဆိုသဖြင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် အိမ်လခကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတိုင်အောင် ၅ လအတွက်ပေးရန် ကျန်ရှိနေသေးသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်၏ ဆိုလွှာတွင် အိမ်လခများကို ၁၈ လအတွက် သင့်ငွေ ၁၈၀ ကို တောင်းဆိုသည်ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း အောက်အယူခံရုံးက အိမ်လခ ကျန်ငွေ ၁၈၀ မဟုတ်ဘဲ၊ ၁၆၀ ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားရာ ထိုအိမ်လခကျန်ငွေသည် မည်သည့်ချက်လမှ မည်သည့်ချက်လတိုင်အောင် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသောကြောင့် လက်ခံရန် ခံယဉ်းပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကို ထောက်ရှု၍ အယူခံတရားလို တို့သည် အယူခံတရားခံအား ပေးရန်ကျန်ရှိသော အိမ်လခမှာ လပေါင်း ၁၈ လအတွက် မဟုတ်ဘဲ လပေါင်း ၅ လအတွက်သင့်ငွေ ၅၀ သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် အောက် အယူခံရုံးချမှတ်သော အယူခံတရားခံ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါ ၍ သွားရန် အမိန့်ဒီကရီကို အဘည်ပြု၍ ၎င်းတို့အပေါ် အိမ်လခငွေ ၁၆၀ ပေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်အား အိမ်လခသင့်ငွေ ၅၀ ကိုသာပေးရန် ပြင်ဆင်၍ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်သည် လုံးဝအနိုင်ရရှိသည်ဟု မဆိုသာဘဲ အယူခံ တရားလိုတို့ကလည်း အတော်အတန် သက်သာခွင့် ရသဖြင့် ၎င်းတို့သည် ဤရုံး တွင် မိမိတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်ကို မိမိတို့ကျခံကြရန် ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅
ဇွန်လ ၂၆ ရက်။

ဦးအောင်ညွန့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ တာချီလိတ်)
(ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၈၈ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ခရိုင်မှ ထွက်ခွါသွား၍ နောင်အခါတွင် ခရိုင်အတွင်းသို့ သွားလာခြင်းကိုတားမြစ်သည့်အမိန့်—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၁ အရ အမိန့်ချသင့်မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် အချုပ်အနှောင်ခံနေရသူဖြစ်မှသာ ဤရုံးက ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ ပါ အာဏာများကို သုံးစွဲလျက် ၎င်းအား ချုပ်နှောင်ထားခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သည် မညီညွတ်သည်ကို စိစဉ်၍သင့်တော်သောအမိန့်ချမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးမ္မန်ဖိုးချို။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးလှသင်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် ။ ။ လျှောက်ထားသူ ဦးအောင်ညွန့် အား နယ်ခြားခရိုင် အရှေ့ရမ်းပြည်နယ်၊ တာချီလိတ်မြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး က ၁၉၆၄ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ စီရင်ချက်အမိန့်ဖြင့် ၎င်းသည် တာချီလိတ်မြို့မှ ယိုးဒယားပြည်၊ မယ်ဆိုင်မြို့သို့လိုအပ်သောခွင့်ပြုချက်မရဘဲကူးသွားခဲ့ခြင်းကြောင့်ရာဇ သတ်ပုဒ်မ ၁၈၈ အရပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု တွေ့ရှိကာ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ဖေးဆောင် စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ဒဏ်ငွေ ချမှတ်ခဲ့သည့် အပြင် ၁၀ ရက် အတွင်း တာချီလိတ် နယ်ခြားခရိုင်မှ ထွက်ခွါသွား၍ နောင်အခါတွင် ခရိုင်နယ်မြေအတွင်းသို့ သွားလာခြင်းကိုတားမြစ်သည့် အမိန့်ကိုလည်း တပါတည်း ချမှတ်လိုက်လေသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၂၈ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ နယ်ခြားခရိုင်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ တာချီလိတ်မြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

ဦးအောင်ညွန့်က ၎င်းသည် ယိုးဒယားပြည်ဘက်သို့ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ကူးလူးသွားလာခဲ့သည်ကို ဝန်ခံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခံရခြင်းနှင့် ဒဏ်ငွေထပ် ခံရခြင်းတို့ကို မည်သို့မျှ စောဒက တက်ခြင်းမပြု။ သို့ရာတွင် နောင်အခါတွင် တာချီလိတ်နယ်ခြားခရိုင် နယ်မြေအတွင်းတွင် သွားလာခြင်းမပြုသော တားမြစ်မိန့်မှာ မူကား၊ အမှုစစ်သည့်ပညာရှိ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏အခွင့်အာဏာကို ကျူးကျော်၍ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးသင့်ပါသည်ဟု ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားသည်။ လျှောက်လွှာကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၁ ၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် လျှောက်ထားသည်ဟု ဦးအောင်ညွန့်က ဆိုသည်။

၁၉၆၅
ဦးအောင်ညွန့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ
(နယ်ပိုင်
ရာဇဝတ်
တရားသူကြီး၊
တာချီလိတ်)။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမွန်ဖိုးချိုက ဤရုံးတွင် လျှောက်လဲရာ၌ ၎င်း၏အမှုသည်သည် မူလရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်မိတ္တူတို့ကို ကူးယူခွင့် လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်းမရ၊ ထို့ကြောင့် ဤရုံးသို့ လျှောက်လွှာတင်သွင်းသောအခါ၌ ကျမ်းကျိန်ချက်ဖြင့်သာ အချက်အလက်တို့ကို မြှောက်ဆိုရပါသည်။ စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်မိတ္တူ မှန်တို့ကို တင်သွင်းနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဟုဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့လည်း လျှောက်လွှာတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ဖော်ပြ ထားရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ပဌမအကြိမ် ဦးမွန်ဖိုးချိုအား ကြားနာခဲ့ပြီးသော အခါတွင် မူလရုံး အမှုတွဲများကို ခေါ်ယူ၍ အစိုးရရှေ့နေကြီးကိုပါ အမှုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကြားနာလိုကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ အမှုတွဲများကို ဤရုံးက ခေါ်ယူသဖြင့် တာချီလိတ်မြို့၊ နယ်ခြားခရိုင် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် နှောင့်နှေးခြင်းမရှိဘဲ ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အမှုပါ အဖြစ်အပျက်များကို ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့မှောက်၌အမှုတွဲပေါ်တွင် ပိုမိုပြည့်စုံစွာ တွေ့ရှိရသည်။ ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှသင်းကလည်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်၍ အကြောင်းခြင်းရာ ဥပဒေအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြနိုင်ပေသည်။

အမှုတွဲပေါ်တွင် တွေ့ရှိရသည်မှာ မူလရုံးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စီရင်ချက် ချမှတ်ခဲ့သော်လည်း ဦးအောင်ညွန့်က မိတ္တူလျှောက်ထားခဲ့ခြင်းမှာ ထိုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင်မှဖြစ်ပေသည်။ ထိုလျှောက်လွှာကိုနယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးကလည်း ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင်ရရှိကြောင်းတံဆိပ်ခပ်နှိတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ သက်ဆိုင်ရာရုံးက မိတ္တူလျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာကိုရပြီးသည့်နောက် ၃ ရက်မြောက်သော နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင်ဦးအောင်ညွန့်က ကျမ်းကျိန်ဆို၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ အရ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဤရုံးသို့ တင်သွင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးအောင်ညွန့်က မိတ္တူများကို လျှောက်ထားသော်လည်း မရပါဟု ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆို

၁၉၆၅
 ဦးအောင်ညွန့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 (နယ်ပိုင်
 ရာဇဝတ်
 တရားသူကြီး၊
 တာချီလိတ်)။

သောအခါ သတ်မှတ်သောမိတ္တူကို လျှောက်လွှာပုံစံဖြင့် လျှောက်ထားပြီး ၃ ရက်ကြာ မျှသာရှိသေးသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ၃ ရက်ခန့်အတွင်း မိတ္တူချက်ခြင်းကူး၍ မပေးသည့်အတွက် မူလရုံးဘက်မှ ပျက်ကွက်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤရုံးကအမှုတို့ကို တောင်းယူသော အခါ၌ ကြန့်ကြာခြင်း မရှိဘဲ အမှုတို့ကို ပေးပို့သဖြင့် ဦးမွန်ဖိုးချို၊ ဦးလှသင်းနှင့်တကွ ကျွန်ုပ်တို့က အချက်အလက်အပြည့်အစုံကို ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ခဲ့ပေသည်။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှသင်းက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ ပါအာဏာ များကို ဤရုံးက သုံးစွဲရန်အတွက် သက်သာခွင့် လျှောက်ထားသူသည် အချုပ်အနှောင် ခံ၍နေရပါမည်။ ထိုကဲ့သို့ အချုပ်အနှောင် ခံနေရသူက လျှောက်ထားမှသာ ဤရုံးက ၎င်းအား ချုပ်နှောင်ထားခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်သည်။ မညီညွတ်သည်ကို စိစစ်၍ သင့်တော်သော အမိန့်ကို ချမှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမှု၌မူ ဦးအောင်ညွန့်သည် ထိုကဲ့သို့ ချုပ်နှောင်ခြင်း ခံနေရသူမဟုတ်။ တာချီလိတ်နယ်ခြားဒေသ ခရိုင်အတွင်းသို့ သွားရောက်ခြင်း၊ ထိုခရိုင်အတွင်းတွင် သွားလာခြင်းကိုသာ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း ခံနေရသည်။ ဤကဲ့သို့ တားမြစ်ထားခြင်းသည် တနည်းအားဖြင့် ၎င်း၏ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို အနည်းငယ် ကျို့စေသည် မှန်သော်လည်း ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်း အရ ဆိုလျှင်၊ ဦးအောင်ညွန့်သည် အချုပ်အနှောင် အကျဉ်းချထား ခံရသူဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ပေ။ ထိုအတိုင်းမှန်သည်ဟူ၍ ဦးမွန်ဖိုးချိုက ဝန်ခံသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏အမှုသည်အနေနှင့် အားကိုးအားထား ပြုကာ ဤရုံးသို့ လာရောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးကဆိုသည်။

ဦးအောင်ညွန့် အနေနှင့် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို မကျေနပ်က သက်ဆိုင်ရာ အထက်ရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခြင်းတို့ကို ပြုလုပ် နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ဦးမွန်ဖိုးချိုက ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးအောင်ညွန့်သည် အယူခံဝင်ခြင်း ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခြင်းတို့ကို မပြုလုပ်နိုင် ခဲ့သည်မှာ စီရင်ချက်မိတ္တူကို အချိန်မှီ မရရှိခဲ့၍ ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ သို့ရာတွင် အမှုတို့ပေါ်၌ ထိုကဲ့သို့ ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိပေ။ အထက်၌ ကျွန်ုပ်တို့ ညွှန်ပြပြီးဖြစ်သည့် အတိုင်း မိတ္တူကို လျှောက်ထားသည်မှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင်မှ ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၁ ပါ အာဏာများကို သုံးစွဲ ၍ ဦးအောင်ညွန့်အား သင့်တော်သော သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်သည် ဆိုစေဦး။ ၎င်းအနေနှင့် ၎င်း၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရာတွင် နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာခြင်း မရှိဘဲ ဆောင်ရွက်မှသာ ဤရုံး၏ကျင့်ထုံးအရ ဤကဲ့သို့ သက်သာခွင့်မျိုးကို ပေးနိုင် သည်။ အမှုသည်တို့သည် နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာခဲ့ပြီး နောက်မှ သက်ဆိုင်ရာအခြား

အထက်ရုံးများသို့ အယူခံဝင်ချိန် လွန်ပါပြီပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာတင်ချိန် လွန်ပါပြီဟု ပြောဆိုကာ ဤရုံးသို့ လာရောက်ခြင်းမျိုးကို ကျွန်ုပ်တို့က အားပေး ကူညီနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ပညာရှိ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး အနေနှင့် ဦးအောင်ညွန့်အား တာချီလိတ် နယ်ခြားခရိုင်မှ ထွက်ခွာ၍ နောင်တွင် ခရိုင်အတွင်းသို့ မလာရောက်စေရဟု အမိန့် ချမှတ်လိုက်ခြင်းသည် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၁၀၈ ကအပ်နှင်းခြင်းမပြုသော အာဏာကို သုံးစွဲလိုက်ဟန်တူသည်။ ထိုနယ်နှင့်မိန့်သည် ပညာရှိတရားသူကြီး ရည်ညွှန်းသော ရာဇ သတ်ပုဒ်မ ၁၀၈ ပါ အာဏာကိုကျော်လွန်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပုံရကြောင်းကို ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှသင်းကလည်း ဝန်ခံသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဤရုံးအနေနှင့် အောက်ရုံးများကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲရမည့် ဝတ္တရားနှင့်ထိုဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် သုံးစွဲရသည့် အာဏာများအရ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ကာ ဆောင်ရွက် သင့်သလောဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစား သုံးသပ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အမှုတွဲကို သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ်သောအခါ နယ်နှင့်မိန့်ကို ပညာရှိ တရားသူကြီးသည် အကြောင်းမဲ့ ချမှတ်ခဲ့သည်မဟုတ်။ ထိုအမိန့်ကို ချမှတ်ရန် အထောက်အထားများ ရှိပုံရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ခံများနှင့်လည်း တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း၍ စနစ်တကျ စုံစမ်း စစ်ဆေးကာ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသည်။ ထိုနယ်နှင့်မိန့် နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချနည်းချဟန်၊ ဥပဒေကို ရည်ညွှန်းဟန်တို့တွင် အနည်းငယ် ချွတ်ချော်လွဲမှားသော်လည်း အကြောင်းအချက် အစုံအလင်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး နောက် စဉ်းစဉ်းစားစားနှင့် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ဖြစ်သည်ဟူ၍ အမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင် ပေသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေမျိုး၌ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဥပဒေကို ကျဉ်းမြောင်းစွာ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း မပြုဘဲ၊ ကျယ်ဝန်းစွာ ချင့်ချိန်စဉ်းစားသော အခါ တရားမျှ တမှုနှင့်ဆန့်ကျင်၍ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်မဟုတ်ကြောင်းကို ဖွဲ့စည်းပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ အချိန်လည်းနှောင်းပြီ ဖြစ်သောအခါမှ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်း မရှိဟု သဘောရရှိကြသည်။

နယ်ခြားခရိုင်များ၌ နယ်ခြားကို ကျော်ဖြတ် ကူးလူးကြခြင်းကို အထူးသတိရစိုက် ၍ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာတာဝန်ခံတို့က ဆောင်ရွက်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကူးလူးကြခြင်းသည် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး၊ လုံခြုံရေး စသည်တို့ကိုလည်း ထိပါးစေနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ နယ်ကျော်ခြင်းမျိုးကို အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ခံတို့က တားမြစ် ပိတ်ပင်နိုင်ရန်အတွက် သင့်တော်သော အာဏာများကို ၎င်းတို့အား အပ်နှင်းထားရ သည်။ ထိုအာဏာများကို သုံးစွဲရာ၌ ဥပဒေ စာသားနှင့် အညီ တိကျကိုက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ၎င်းတို့၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ရန်

၁၉၆၅
ဦးအောင်ညွန့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
(နယ်ပိုင်
ရာဇဝတ်
တရားသူကြီး၊
တာချီလိတ်)။

၁၉၆၅
 ဦးအောင်ညွန့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 (နယ်ပိုင်
 ရာဇဝတ်
 တရားသူကြီး၊
 တာချီလိတ်)။

သင့်မည်မဟုတ်ချေ။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး ဆိုသည်မှာ တသီးတခြား ကဏ္ဍ နှစ်ရပ်ခွဲ၍ ဆောင်ရွက်ရသော ကိစ္စများ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ပုံသေမှတ်ယူရန်မဟုတ်။ ပြည်သူ့အကျိုးပြု လုပ်ငန်းများတွင်၎င်း၊ တိုင်းပြည်၏ လုံခြုံရေးကို ကာကွယ်ရာတွင် ၎င်း၊ ပူးပေါင်း၍ ရည်မှန်းချက်တခုတည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရသော ပြည်သူ့လက်ရုံး များပင် ဖြစ်ကြသည်။ တရားစီရင်ရေးတွင် ပိုမိုထိရောက် နိုင်ရန်အတွက်ဆိုလျှင် အုပ်ချုပ် ရေး အာဏာပိုင်များက ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ကြရာ၌ ပေါ်ပေါက် သော အသေးအဖွဲ့ အမှားအယွင်း ကိစ္စများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ပြင်ဆင်ခြင်း ပြုမည့်အစား အမှန်တကယ် ဥပဒေဖြင့် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည့် တရားစီရင်ရေး ကိစ္စ များတွင်သာ လေးလေးနက်နက် ဆောင်ရွက်ရန် သင့်ပေသည်။ တရားစီရင်ရေး နယ် နိမိတ်အတွင်းသို့ ကျရောက်သော မှုခင်းကိစ္စများတွင် တရားရုံးများသည် ပြတ်ပြတ် သားသား မှန်မှန်ကန်ကန် စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြခြင်းဖြင့် ပြည်သူ့ တာဝန်ကို ကျေမြှန်စွာ ထမ်းဆောင် နိုင်ကြပေမည်။

လျှောက်ထားသူ ဦးအောင်ညွန့်သည် တာချီလိတ်နယ်ခြားခရိုင် အတွင်း၌ ရိုးသား စွာ နေထိုင်လုပ်ကိုင်မည့်သူ တဦးဖြစ်လျှင် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်းကို ထိုခရိုင်၏ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ခံများထံသို့ လျှောက်ထားကာ ၎င်းအား ခရိုင်မှ ဖယ်ရှားထားသည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် တောင်းခံနိုင်သေးသည်။ ထိုသို့ တောင်းခံခြင်းသည် ဦးအောင်ညွန့် အတွက်၎င်း၊ ခရိုင်ကိုချောမောစွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ရေးအတွက်၎င်း ပိုမို၍သင့်တော်သော နည်းလမ်း ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် တရားစီရင်ရေး အာဏာကို သုံးစွဲ၍၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ခြင်း ဖြင့် မည်သို့မျှ ဦးအောင်ညွန့်အား၎င်း၊ ထိုနယ်ခြား ခရိုင်၏အုပ်ချုပ်ရေးအား၎င်း အထောက်အကူ ပြုနိုင်မည် မထင်ပေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် လျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

CIVIL REGULAR SUIT

Before U Kyaw Zan U, J.

D. N. PANDAY AND TWO OTHERS (APPLICANT)

v.

BABU MADAN GOPAL BAGLA AND OTHERS
(RESPONDENT).*C.C.
1965
July

Code of Civil Procedure, s. 92—suit under—substitution of co-plaintiff in place of the two dropped out—whether application incompetent and not maintainable in law without a fresh consent from the Attorney-General.

Suit under s. 92 of the Code of Civil Procedure is instituted by three plaintiffs who claimed interest in a trust with the consent of the Attorney-General against the defendants. The 1st plaintiff applies for permission to drop the 2nd and 3rd plaintiffs who have left Burma for good and to substitute two persons in their places as co-plaintiffs. An important point has been raised in arguments as to whether the application is incompetent and not maintainable in law specifically without a fresh consent from the Attorney-General.

Held: The original plaintiff No. 1 (applicant) and the proposed plaintiffs in present suit are suing in respect of the same cause of action. A formal amendment of the plaint or the adding of a party, which does not alter the cause of action or the nature of the claim in the suit does not necessitate a fresh consent.

Raja Anand Rao v. Ramdas Daduram and others, (1920) I.L.R. 48 Cal. 493; *Syed Abu Mahomed Barakat Ali and others v. Abdur Rahim and others*, A.I.R. (1925) Cal. 187; *Mt. Ali Begam and others v. Badrul-Islam Ali Khan and others*, A.I.R. (1938) P.C. 184; *Chhabile Ram v. Durga Prasad*, (1915) I.L.R. 37 All. 296; *Faissunnessa v. Golam Rahhami*, (1935) I.L.R. 62 Cal. 1132; *Ponniatha Kathoot Parameswaran Munpee v. Moothedath Mollisseri Illath Narayanan Nambodri*, (1916) I.L.R. 40 Mad. 110; *Ram Gulam and another v. Shyam Sarup and others*, (1934) I.L.R. 55 All. 687; *M.I. Kadri v. Khubmia Mahomedmiya*, A.I.R. (1931) Bom. 388; *Gobinda Chandra Ghosh v. Abdul Majid Ostagar*, (1944) I.L.R. 1 Cal. 329, referred to.

San Thein for the plaintiffs.

Aung Min (2) for the defendants.

U KYAW ZAN U, J.—This is a suit under section 92 of the Code of Civil Procedure by three plaintiffs who claimed to have interest in the trust known as The Satyanarayan Temple Trust at Churu, Bikaner, Rajputana, India, which

C.C.
1965

D.N. PAN-
DAY AND TWO
OTHERS

v.

BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

is said to be a public trust for the purposes of a charitable or religious nature with the consent of the Attorney-General against the four defendants, who are alleged to be the present trustees of the said trust for amendment of the scheme framed by the High Court of Judicature at Rangoon in its Civil Regular Suit No. 78 of 1923 to be consistent with the present changes and circumstances prevailing in the country, for accounts, for appointment of a Receiver and for removal of the defendants as trustees. The parties are Marwari Hindus. The defendants have filed their written statements but before making replies the 1st plaintiff applied for permission to drop the 2nd and 3rd plaintiffs, who have left Burma for good, and to substitute Ramnarayan Panday and Raj Dhari Singh in their places as co-plaintiffs as they have consented to be impleaded as such inasmuch as they are Hindus and have interest in the trust. The 3rd defendant at present being unrepresented the remaining three defendants opposed the application. They contended that the proposed plaintiffs have no interest whatsoever in the trust and this Court has no jurisdiction inasmuch as the idol for which the trust was created is situated in India. These points, of course, were not taken up in arguments as evidence will have to be heard first on them. The proposed plaintiffs being Hindus and the scheme having been framed by the High Court of Judicature at Rangoon and since the late High Court had also admittedly acted on the said scheme this Court *prima facie* has jurisdiction until the contrary is proved by evidence. In the plaint it is alleged certain properties belonging to the Trust were situated in Rangoon and they were sold by the 1st defendant. Since a scheme had been framed the present trust must be taken as a public Trust.

An important point however has been raised in the arguments and this is the only point on which I have been asked to give a decision, and that is, whether the application is incompetent and not maintainable in law especially

without a fresh consent from the Attorney-General. There is lack of direct authorities in Burma ; in India where the law on the point is the same as in Burma the decisions were rather conflicting but the majority of the High Courts are now of the view that no fresh consent is necessary relying upon the observations made by the Privy Council in *Raja Anand Rao v. Ramdas Daduram and others* (1) so long ago as in 1920 thus: "There was also a point that one of the persons who originally raised the suit and got the sanction having died the suit could not go on, but there does not seem any force in that point either, it being a suit which is not prosecuted by individuals for their own interests, but as representatives of the general public." Following this authority it was said in *Syed Abu Mahomed Barakat Ali and others v. Abdur Rahim and others* (2) :

C.C.
1965

D.N. PAN-
DAY AND TWO
OTHERS
v.
BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

"Where persons litigate *bona fide* in respect of a public right or of a private right claimed in common for themselves and others, all persons interested in such right shall for the purposes of this section be deemed to claim under the person so litigating."

It is thus clear that the two proposed plaintiffs in the instant case shall be deemed to claim under the two original plaintiffs. Technically the entire public interested are parties and as a matter of general experience, they leave it to the plaintiffs to conduct all the proceedings and to take various steps necessary for its successful prosecution. Under Order 1 Rule 8 (2) of the Code of Civil Procedure any person on whose behalf or for whose benefit a suit is instituted may apply to the Court to be made a party to such suit. Another Privy Council decision following its previous decision referred to above said that when a suit under section 92 was "once validly instituted it is a representative suit subject to all the incidents affecting

(1920) I.L.R. 13, Cal. 493 (P.C.)

(2) A.I.R. (1925) Cal. 137.

C.C.
1965

D.N. PAN-
DAY AND TWO
OTHERS

v.
BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

suits in general and representative suits in particular.”
*Mt. Ali Begam and others v. Badrul-Islam Ali Khan and
others* (3).

Section 92 of the Code of Civil Procedure says, “. . .
. . . Attorney-General, or two or more persons having
an interest in the Trust and having obtained the consent
in writing of the Attorney-General, may institute a suit
. . . .” It deals with the institution and not with
the subsequent stages of the suit. There is no denial in
the instant case that the suit was properly instituted in
accordance with the provisions of section 92. The present
application relates to the subsequent stage, that is to say,
to substitute two new plaintiffs in place of the original
two plaintiffs after the institution of the suit so I do not
think the defendants can now legitimately oppose it. The
learned Advocate for the defendants argued that the pro-
posed two plaintiffs must have obtained the consent of the
Attorney-General before they are added as plaintiffs. I
do not agree. Since the two original plaintiffs having an
interest in the trust had already obtained the consent when
the suit was instituted it is not necessary the two proposed
plaintiffs should again obtain the consent at this stage.
Disagreeing with the decision of the Allahabad High Court
in *Chhabile Ram v. Durga Prasad* (4) the Calcutta High
Court held in *Faizunnessa v. Golam Rahhani* (5) that in a
suit instituted by a certain set of plaintiffs with the consent
of the Attorney-General under section 92 of the Code of
Civil Procedure, the consent of the Attorney-General to
each fresh addition of a party is not necessary. Following
the Privy Council case referred to above and *Ponniatha
Kathoot Parameswaran Munpee v. Moothedath Mollisseri
Illath Narayanan Nambodri* (6) it also held that such a suit
is not prosecuted by individuals for their own interests,

(3) A.I.R. (1938) (P.C.) 184.

(5) (1935) I.L.R. 62 Cal. 1132.

(4) (1915) I.L.R. 37 All. 296.

(6) (1916) I.L.R. 40 Mad. 110.

but as representatives of the general public interested in the endowment, and the Court has power under Order 1, Rule 10, clause (2) of the Code to add other persons interested, because they had become parties to the representative suit. It said the Allahabad decision (4) disregarded the fact of the representative character of the suit and did not lay down the correct legal position. As a matter of fact this decision (4) was held to be no longer good law by the same High Court (Allahabad) in *Ram Gulam and another v. Shyam Sarup and others* (7) where it was held:

“All that the section says is ‘two or more persons . . . may institute a suit’. Where the suit has been properly instituted according to S. 92 Civil P. C., there is nothing in that section which says that the suit cannot be continued if one of the original plaintiffs who instituted the suit in the manner laid down by law happens to die.”

It also made reference to the decision of the Privy Council in *Raja Anand Rao v. Ramdas Daduram and others* I have cited above. In *Mt. Ali Begam and others v. Badr-ul-Islam Ali Khan and others* (*supra*) the Privy Council also held:

“If the three persons join as plaintiffs and two of them die pending suit, the suit does not become defective or incompetent: 48 I. A. 121. There is no provision whatever in the Code for recourse being had to the Advocate-General or Collector during the course of a suit or of any proceedings in appeal. As sub-s. (2) of S. 92 sufficiently shows, the consent in writing is a condition of the valid institution of a suit and has no reference to any other stage. When once validly instituted it is a representative suit subject to all the incidents affecting suits in general and representative suits in particular.”

The Bombay High Court in *M. I. Kadri v. Khubmiya Mahomedmiya* (8) also dissented from the view expressed by the

C.C.
1965
—
D.N PAN-
DAY AND TWO
OTHERS
v.
BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

(7) (1934) I.L.R. 55 All. 687.

(8) A.I.R. (1931) Bom. 388.

C.C.
1965

D.N. PAN-
DAY AND TWO
OTHERS

BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

Allahabad High Court in *Chhabile Ram v. Durga Prasad*
(4) and said :

“ If however the previous parties are dead, or are colluding with the defendants or negligent in applying, it would be permissible for the Court to bring the applicants on the record under O. 1, R. 10, and think for such an application the consent of the Attorney-General is not necessary.”

The original plaintiff No. 1 (applicant) and the proposed plaintiffs in the present suit are suing in respect of the same cause of action. I am also of the opinion that a formal amendment of the plaint or the adding of a party, which does not alter the cause of action or the nature of the claim in the suit does not necessitate a fresh consent. Lastly I may refer to a fairly recent decision of the Calcutta High Court in *Gobinda Chandra Ghosh v. Abdul Majid Ostagar* (9) where the head-note runs as follows :

“ Once such a suit is validly instituted with the required sanction, no fresh sanction is necessary at any further stage of the same suit. A fresh sanction is also not necessary if the plaint of such suit is merely amended or only a party is added. But when such amendment or addition of party changes the nature and the scope of the suit a fresh sanction is necessary.”

The learned Advocate for the defendants in his last hope to knock out the application tried to make a fine distinction between the word “ substituted ” used in Order 1, Rule 10 (1) of the Code of Civil Procedure and also in the application, and the word “ added ” used in clause (2) of the said Order and Rule. The distinction is not really important. To “ substitute ” is to replace or to exchange while to “ add ” is to join or to increase the number. Since there was no doubt as to the institution of the suit in the names of the right plaintiffs, or, that the two original plaintiffs, who have now left the country for good, were

not wrongly impleaded we are not concerned with the word "substituted" although used in the application perhaps inadvertently. We are more concerned with clause (2) which gives the Court power to "add" a plaintiff whose presence is necessary in order to enable the Court effectually and completely to adjudicate upon and settle all questions involved in the suit. Since the name of the 1st plaintiff is still on the record the impleading of the two proposed plaintiffs is a case of addition. If the Court however strikes out the names of the plaintiffs and bring on record the name of another as sole plaintiff then, of course, it will be a case of substitution.

Following the authorities cited above, I hold that no fresh consent of the Attorney-General is necessary under section 92 of the Code of Civil Procedure in the circumstances of the suit to add the two proposed persons as plaintiffs in the suit, and accordingly I direct that they be added as such under Order 1, Rule 10 (2) of the Code of Civil Procedure. The objection is overruled with costs. Advocate's fee five gold mohurs.

C. C.
1965

D.N. PAN-
DAY AND TWO
OTHERS

v.
BABU MADAN
GOPAL BAGLA
AND OTHERS.

CIVIL EXECUTION

Before U Kyaw Zan U, J.

DAW THAN (DECREE-HOLDER)

v.

RAMNIRANJAN LHILA (JUDGEMENT-DEBTOR). *

C.C.
1965
July 20.

Civil Execution—whether s. 3 of the Union of Burma Revolutionary Council Law No. 13 of 1962 applicable—determination of the jurisdiction—attachment of a garden land whether permissible.

The decree-holder sued the judgement-debtor for recovery of K 60,000 as damages for breach of contract, but obtained a decree for K 33,000 only with costs and on appeal this amount was raised to K 42,900. The execution is to realized K 46,654—made up of the amount finally decreed and costs. The decree-holder has attached a 'freehold garden land' in Thingangyun Town.

Held : As the suit was valued at K 60,000—s. 3 of the Union of Burma Revolutionary Council Law No. 13 of 1962 has no application to the present case.

Held further : It is a well settled principle that it is the plaintiff's valuation in his plaint which *prima facie* determines the jurisdiction of the Court and not the amount which may be found or decreed by the Court, whatever it may be. Since an execution proceeding is the continuation of the suit, this Court has jurisdiction to entertain the execution application.

A.K.A.C.T.V. Chidambaram Chettiar v. A.L.P.R.S. Muthia Chettiar, (1937) R.L.R. 214 (F.B.); *Balvantrav Oze v. Sadrudin*, (1887) I.L.R. 13 Bom. 485 (488); *Lakshman Bhatkar v. Babaji Bhatkar*, (1884) I.L.R. 8 Bom. 31, referred to.

Held further : There is nothing to show that the judgement-debtor is an agriculturist or a tiller of the soil of that the land is occupied or ordinarily utilized for purposes of agriculture for livelihood or for purposes subservient to agriculture. In the original suit the judgement-debtor is shown as a Marwari textile merchant residing in the city of Rangoon. Moreover, the land in question is situated in town and therefore it is attachable and saleable.

Ram Nath Singh v. Chandrika Prasad and One, (1963) B.L.R. 370 (C.C.) referred to.

Wan Hock for the judgement-debtor.

H. M. Fisher for the decree-holder.

U KYAW ZAN U, J.—As per diary dated 30th April 1965 the Deputy Registrar (I) of the Original Side has now put

* Civil Execution Case No. 5 of 1965.

up this application dated the 23rd March 1965 of the judgment-debtor to return the execution application of the decree-holder to the Rangoon City Civil Court for action as this Court has no jurisdiction to entertain the said application. It is also contended by the judgment-debtor that the land attached being a garden land is not attachable and saleable in law.

In Civil Regular Suit No. 11 of 1959 of the late High Court, the decree-holder sued the judgment-debtor for the recovery of K 60,000 as damages for breach of contract but she obtained a decree for payment of K 33,000 only with costs on 21st June 1961, and on appeal being Civil First Appeal No. 62 of 1961 of this Court by her this amount was raised to K 42,900 with proportionate costs thereon in the trial Court on 14th June 1962. Executions had been taken twice in this Court without fruitful result.

This is the third application filed on 22nd February 1965 for execution to realize K 46,654 made up of the amount finally decreed and costs. The decree-holder has also obtained as stated above an attachment of a " freehold garden land known as holdings Nos. 16, 17—19 of 1950/51 in Thingangyun Town, Block No. 33(A), Insein Township (Greater Rangoon). "

Under section 3 of the Union of Burma Revolutionary Council Law No. 13 of 1962 " * * * all suits of a civil nature pending before the Chief Court of Burma the amount or value of whose subject matter does not exceed fifty thousand kyats shall be deemed to have been transferred to the Rangoon City Civil Court under section 24 of the Code of Civil Procedure for trial or disposal ". The suit was valued at K 60,000 *vide* paragraph 9 of the plaint. Hence section 3 has no application to the present case. I therefore hold that this Court has jurisdiction to dispose of the case. It is a well settled principle that it is the plaintiff's valuation in his plaint which *prima facie* determines the jurisdiction of the Court and not the

C.C.
1965

DAW THAN
v.
RAMNIRAN-
JAN LHILA.

C.C.
1965
DAW THAN
v.
RAMNIRAN-
JAN LHILA.

amount which may be found or decreed by the Court, whatever it may be. *A.K.A.C.T.V. Chidambaram Chettiar v. A.L.P.R.S. Muthia Chettiar* (1). Since an execution proceeding is the continuation of the suit the value of the subject matter in this execution case is K 60,000 and therefore, this Court has jurisdiction to entertain the execution application. The principle that "jurisdiction continues in all matters in execution" was followed so long ago as in 1887 by Sir Charles Sargent, C.J. in *Balvantrav Oze v. Sadrudin* (2) following the authority in *Lakshman Bhatkar v. Babaji Bhatkar* (3) where it was held "What *prima facie* determines the jurisdiction of a Court is the claim, or subject-matter of the claim, as estimated by the plaintiff, and the determination having given the jurisdiction, the jurisdiction itself continues, whatever the event of the suit."

The next point that arises is whether the Court could allow the attachment of the garden land situated in Thingangyun Town in Greater Rangoon. If the judgment-debtor is an agriculturist or a tiller of the soil his garden land cannot be attached under section 60(c) of the Code of Civil Procedure. Under section 3(b) of Act No. 75 of 1953 (Land Nationalization Act), a garden land which is occupied, or is ordinarily utilized for purposes of agriculture for livelihood or for purposes subservient to agriculture is လယ်ယာခွေ (agricultural land). Such a land cannot be attached or sold in execution under section 37 of the said Act. It does not include land-even if it is a garden land-in possession as a house site in town or village. *Ram Nath Singh v. Chandrika Prasad and one, etc.* (4). There is nothing to show that the judgment-debtor is an agriculturist or a tiller of the soil or that the land is occupied or ordinarily utilized for purposes of agriculture for livelihood or for purposes subservient to agriculture.

(1) (1937) R.L.R. 214 (F.B.).

(2) (1887) I.L.R. 13 Bom. 485(488).

(3) (1884) I.L.R. 8 Bom. 31.

(4) (1963) B.L.R. 370 (C.C.).

In the original suit the judgment-debtor is shown as a Marwari textile merchant residing in the city of Rangoon. Moreover, the land in question is situated in town. I therefore hold it is attachable and saleable.

In the result the application fails and is dismissed with costs. Advocate's fee three gold mohurs.

C.C.
1965

—
DAW THAN
v.
RAMNIRA-
JAN LHILA.

CIVIL REGULAR

Before U Kyaw Zan U, J.

DAW THIN HLAING (PLAINTIFF)

v.

G. GORDHANDAS (DEFENDANT).*

C.C.
1965

July 1.

Suit for damages for breach of contract—Limitation Act, applicability for either Article 65 or Article 115—Civil Procedure Code, O. 7, R. 11 (d), rejection of plaint.

The plaintiff file a suit for damages for breach of contract to sell a free-hold land altogether, K 25,000 had been paid as advance according to the terms of the agreement, but the defendant has failed to comply with them. The defendant contended that the breach of the terms was committed by the plaintiff and that in any event the suit is barred by the law of Limitation.

Held : In the circumstances of the case, either Article 65 or Article 115 is applicable, because whichever article is applied the time runs for 3 years from the date of the breach of promise or contract or the happening of a specified contingency. Since the target date was set at 2nd March 1957 for the defendant to make out a good or absolute title to the satisfaction of the plaintiff's advocate the suit should have been brought within three years from this date if the plaintiff's advocate was not satisfied with the title.

Held further : Since there was a delay of over 7 years in filing the suit the plaint should have been rejected under O. 7, R. 11 (d) of the Civil Procedure Code.

Khem Chand Motumal and another v. Bherumal Cularbari, A.I.R. (1955) Ajmer 1, referred to.

Chan Tun Aung and Choung Po for the plaintiff.

Aung Min (2) for the defendant.

U KYAW ZAN U, J.—This is a "suit for damages for breach of contract to sell" a free-hold land measuring 2.396 acres with all buildings and outhouses standing thereon known as Nos. 3, 4, 5 and 5A in U San Pe Road, Thinganyun, Greater Rangoon for K 1,45,000 as per Exhibit A unregistered agreement, dated 2nd February 1957

* Civil regular suit No. 12 of 1965.

signed by the parties. The plaintiff had paid altogether K 25,000 as advance made up of K 15,000 paid on the day of the agreement and K 10,000 paid on 2nd July 1957. The plaintiff's case is that the defendant has failed to comply with the terms of the agreement. She claims for the refund of the advance *plus* compensation at K 1 per cent per mensem on the advance making a total claim of K 43,600.

The defendant in his written statement contended *inter alia* that the breach of the terms was committed by the plaintiff and not by him and that in any event the suit is barred by the Law of Limitation.

Of the six issues framed the issue No. 3 runs as follows:

“Is the suit claim barred by the Law of Limitation?”

The plaintiff and her three witnesses had been examined by the learned District Judge of Insein before the suit was transferred to this Court for trial. The learned Advocates for the parties have agreed to argue this issue No. 3 quoted above on the pleadings and evidence recorded so far and I have heard their arguments. The learned Advocate for the defendant submitted further that he would not adduce any evidence for the defence as the defendant has left the country for good.

The breach of the terms of the agreement, according to the plaintiff, is that the defendant failed to make out a good or absolute title to the properties. The relevant terms are :

“* * * * *

(5) The vendor shall be bound to make an absolute title to the property to be conveyed.

(6) The vendor shall deliver to the purchaser's Advocate within one month all documents of title to the said property and any other documentary evidence in his possession proving his title and the agreement is subject to the purchaser's

C.C.
1965

DAW THIN
HLAING

v.
G.

GORDHAN-
DAS.

C.C.
1965

DAW THIN
HLAING
v.
G.
GORDHAN-
DAS.

pleader being satisfied as to the absolute title of the vendor.

(7) The purchase shall be completed within four months.

* * * *

According to the agreement the defendant ought to have made out a good or absolute title on or before 2nd March 1957, *i.e.*, "within one month" from the date of the agreement, and if he had made out the purchase would have to be completed on or before 2nd June 1957, *i.e.*, "within four months" from the date of the agreement. For the purpose of limitation the first date *viz.*, 2nd March 1957 is therefore very important. The learned Counsel for the plaintiff has all along maintained in his argument that the suit is well within time and no exemption is claimed in the plaint from limitation. The law is clear on the point. Under Order 7, Rule 6 of the Code of Civil Procedure the plaint must show the ground upon which exemption is claimed if the suit instituted after the expiry of the period prescribed by the Law of Limitation, and Rule 11 (d) of the said Order directs the plaint to be rejected where the suit appears from the statement in the plaint to be barred by the Law of Limitation.

The point for determination therefore is whether the suit is barred, and if so, what Article of the Law of Limitation is applicable. The learned Advocate for the defendant relies upon Article 65 of the Act while the learned Counsel for the plaintiff relies upon Article 115. Both the learned Advocates, however, conceded that the question of successive or continuing breaches is out of the point in the suit. The Article 65 is as follows :

"65. For compensation for breach of a promise to do anything at a specified time, or upon the happening of a specified contingency.

When the time specified arrives or contingency happens."

Three years.

Article 115 excluding the irrelevant parts reads thus :

“ 115. For compensation for breach of any contract, express or implied, not in writing registered and not herein specially provided for.

Three years.

When the contract is broken”

C . C.
1965
—
DAW THIN
HLAING
v.
G.
GORDHAN-
DAS.

Article 115 is a general and residuary article for suits for compensation on unregistered contracts, and will apply only when there is no other specific article applicable to the case. Under Article 65, we have to determine the “specific time” at which the defendant promised to deliver all documents of title to the satisfaction of the plaintiff’s Advocate. Under Article 115, we have to determine the time when there was a breach of contract on the part of the defendant. The period of limitation is the same under both the Articles. To me it is immaterial in the circumstances of the case whether Article 65 or Article 115 applies because whichever Article is applied the time runs for three years from the date of the breach of promise or contract or the happening of a specified contingency. Both the learned Advocates agreed when this point was brought to their notice. Since the target date was set at 2nd March 1957 for the defendant to make out a good or absolute title to the satisfaction of the plaintiff’s Advocate the suit should have been brought within three years from this date if the plaintiff’s Advocate was not satisfied with the title. The defendant has all along maintained that he has a good and absolute title. It was the plaintiff or her Advocate who is not satisfied. If the plaintiff felt that the defendant had failed to make out a good or absolute title within the specified time she must take that the defendant had broken the agreement or promise on 2nd March 1957. The learned Counsel for the plaintiff has touched

C.C.
1965
DAW THIN
HLAING
v.
G.
GORDHAN-
DAS.

upon "social justice" a term, so far as I am aware, now here defined, but in vogue, and which has now become quite a popular term in view of the establishment of a Socialist State by the Government and also on unjust dealing or moral obligation in his argument. The performance of moral obligation must be left to the good faith of the individual, and it is neither within the province nor the policy of the law to apply a metaphysical standard of morality to the conduct of men in their common relations of life. The general rules of law established for the protection and security of honest men will sometimes prevent men of different character from performing their parts which they are bound *in fore conscientiae* to perform. This may be a drawback in all human systems of legislation. I need not dwell upon this subject *ad longum*. The law of society has left most of such obligations to the interior forum aptly called Tribunal of Conscience. It must be remembered that all—whether he be brown or white, from the plains or the hills—are equal before the Law. Since there was a delay of over seven years in filing the suit which was instituted only on 26th June 1963 the plaint should have been rejected under Order 7, Rule 11 (d) of the Code of Civil Procedure which is a mandatory provision. *Khem Chand Motumal and another v. Bherumal Cularbrai and others* (1).

The learned Counsel for the plaintiff referred to certain correspondence passed between the parties to show that the suit was filed within time and these are Exhibits No. 9, ၄၊ ၅၊ and ၆ . The Exhibit No. 9 was a "new arrangement" between the parties in respect of the suit properties and has nothing to do with the present contract. There is neither distinct acknowledgment nor recreation of an existing liability. It is a letter dated 5th January 1960 from the defendant expressing his intention to sell the properties to a third person as agreed upon between him

(1) A.I.R. (1955) Ajmer 1.

and the plaintiff if no objection was raised by the latter within three days promising to repay the advance received from the plaintiff from the sale proceeds. The plaintiff of course denied such an agreement in her Exhibit " ၀ " letter dated 7th January 1960. Even if this letter is taken as an acknowledgment of liability on the part of the defendant under section 19 of the Limitation Act still the suit, which was instituted on 26th June 1963, is barred. In *Raja of Vizianagaram v. The Official Liquidator, Vizianagaram Mining Company Limited, Vizagapatam* (2) it was held " If a claim is barred the fact that there was an acknowledgment of liability later on will not resuscitate a barred claim because under the law an acknowledgement can be only of a subsisting liability ". The Exhibit " ၄ " dated 10th November 1962 is a mere letter written by the plaintiff after over six years from the date of the suit agreement to comply with the terms while Exhibit " ၀ " dated 3rd April 1963 is only a lawyer's reply that the defendant had applied for Letters of Administration. The Exhibit " ၀ " dated 7th June 1963 (written over six years after the date of the suit agreement) is an ultimatum from the plaintiff to the defendant for the return of the advance paid with compensation within seven days. The Plaintiff said that should the defendant fail to comply legal proceedings both civil and criminal would be instituted against him. This letter finally put the matter to an end. These Exhibits mentioned above are not acknowledgements and I do not know how they will help the plaintiff. Under section 19 the acknowledgment must be made before the expiration of the prescribed period of limitation. *Puthen Veetil Karuvankandi Unichira and others v. Karanora Raru Nayar Karnanvan and others* (3).

The exhibit No. 4 dated 7th February 1957 shows the defendant did deliver all the documents of title in his possession to the plaintiff's Advocate within time in accor-

C.C.
1965

—
DAW THIN
HLAING
v.
G.
GORDHAN-
DAS.

(2) A.I.R. (1952) Mad. 136.

(3) A.I.R. (1951) Mad. 674.

C.C.
1965

DAW THIN
HLANG
v.
G.
GORDHAN-
DAS.

dance with Clause (6) of the terms of the agreement but it seems no steps were taken by the plaintiff or her Advocate to complete the sale. Hence the Exhibit " ၁ " letter dated 18th October 1957 from the then Counsel for the defendant (Mr. Venkatram) to the plaintiff's Advocate to complete the sale and pay the balance purchase money. The plaintiff's Advocate then showed his dissatisfaction with the documents of title in his reply dated 30th October 1957 Exhibit " ၂ " to his letter. In this connection I may remark here in her application for attachment of the suit properties before judgment under Order 38, Rule 5 of the Code of Civil Procedure the plaintiff admitted the title of the defendant. Maintaining that the title deeds were good enough the Counsel for the defendant by Exhibit " ၃ " letter dated 2nd January 1958 asked the plaintiff's Advocate to complete the transaction within one week and for return of the title deeds with the warning that in default of compliance steps would be taken to have the properties sold by public auction. The title deeds were returned to the defendant only on 7th January 1958. It will be seen that the plaintiff's letter dated 7th January 1960 being Exhibit " ၄ " through her Advocate to the defendant first put the transaction to a close. In that letter she called upon the defendant to comply with the terms of the agreement by producing further documents of " to refund the advance along with a reasonable amount of compensation " within seven days, i.e., on or before 14th January 1960 failing which legal proceedings would be taken against him for enforcing of her rights. Her second and the final ultimatum was given in Exhibit " ၅ " dated 7th June 1963 as shown above breaking the contract on or before 14th June 1963. U Mya Tin, the Advocate who acted for the plaintiff deposed that the defendant never told him that he would not sell the properties. He said he advised the plaintiff to sue the defendant within three years but she was trying to get the properties only without

filing a suit. In cases where a specific date is fixed for doing of a promise the demand for compliance or fulfilment of the terms or for performance of a contract after such date is of no importance as limitation begins to run from the date fixed. If the title deeds produced by the defendant were not acceptable to the plaintiff's Advocate on 2nd March 1967 which was the date fixed, then the plaintiff must take that the defendant had broken the terms on that date and the plaintiff's demand for compliance or fulfilment of the terms or for performance of the contract after that date as per exhibit " ၀ " and " ၀၀ " is accordingly of no effect as time had already begun to run from that date 2nd March 1957, and when the suit was filed on 26th June 1963 the suit was already barred. The issue is therefore answered in the affirmative.

In the result the suit fails and is dismissed with costs.

C.C.
1965

DAW THIN
HLAING

v.
G.

GORDHAN-
DAS.

MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Kyaw Zan U, J.

KASI NATH RAI (Shri Kasi Nath Rai) (APPLICANT)

v.

DR. S. L. LOOMBA AND ONE (RESPONDENTS).*

Contempt of Courts Acts 1926—publication in a daily newspaper on the conduct or status of one of the parties—matter sub-judice.

The object of proceedings in contempt of this nature is to ensure that every litigant in a Court of justice has a fair and un-prejudiced hearing at the trial on the merits of his case. Public confidence in the ability of the Court to administer justice must be maintained. The article complained of is a reflection on the applicant who is a defendant in the suit. If the effect of the publication of the article is to create prejudice or to interfere with the course of justice absence of intent is irrelevant. The publication of the resolution in the instant case does create a real tendency to interfere with the due course of justice and does create a substantial prejudice against the defence of the applicant in the suit.

The William Thomas Shipping Co., (1930) 2 Ch. 368 (376), referred to and followed.

Ba Tin for the applicant.

Kyaw Myint and *M. Jaffer* for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application to take action against the respondents for contempt under the Contempt of Courts Act, 1926.

The facts leading to this application are that in Civil Regular Suit No. 64 of 1963 of this Court the three plaintiffs named therein claiming to be the members of Arya Samaj a registered Society sued the respondents who are defendants Nos. 1 and 2 along with 17 others including the applicant, who is defendant No. 13 for a declaration besides others that the respondents and 10 other defendants are not legally elected office bearers and/or members of the Managing Committee of the Society and as such they

* Misc. Application No. 12 of 1965.

have no right to handle the affairs of the Society, and for accounts against the respondents. The 1st respondent was duly served with summons on 3rd January 1964 while the 2nd respondent was served on 6th January 1964. The suit is still pending and it has been set for fixing a date for hearing. It was alleged in the plaint that the respondents and others wrongfully assumed control of the Society and collected rents and profits of the same and that in view of these alleged illegal acts, 42 members of the Society formed a Care-Taker Managing Committee consisting of 5 members to take control of the Society and to hold an election of members of the Managing Committee. It was further alleged that in spite of the formation of a Care-Taker Managing Committee the respondents refused to make over the properties of the Society to it. The plaint stated that the 1st and 2nd respondents were never elected as President and Secretary respectively of the Society lawfully. The 1st respondent claimed that he was the lawfully elected President. Both the respondents denied that the Care-Taker Managing Committee is a legal body. The points that loom large for decision in the suit are whether the respondents were elected as President and Secretary of the Society lawfully, and whether the Care-Taker Managing Committee is a legal body. The present applicant, who is the 13th defendant in the suit, supports the plaintiff. He now claims that he was the President when the respondents took control of the Society.

The applicant now states that pending suit the respondents convened a meeting of the Managing Committee on 8th January 1964 and caused a resolution to be passed to suspend the 5 members of the "illegal Care-Taker Committee" and to call upon them to explain why they should not be expelled from the Society.

Another resolution was also passed "to suspend Shri K. N. Rai (applicant) for his various anti-Arya Samaj activities, off and on for a long time, and also suspends

C.C.
1965

KASI NATH
RAI (SHRI
KASI NATH
RAI)

v.
DR. S. L.
LOOMBA
AND ONE.

C.C.
1965

KASI NATH
RAI (SHRI
KASI NATH
RAI)

DR. S. L.
LOHANA
AND ONE.

Shri V. P. Batra for his anti-Arya Samaj activities in various spheres and insulting behaviour and calls upon both of them to explain why they should not be expelled from the membership in the interest of the Arya Samaj". This was published under the signature of the 2nd respondent as Secretary in the *Guardian* a daily English newspaper dated 10th January 1964. This publication to suspend the applicant for his various anti-Arya Samaj activities off and on for a long time and calling him up to explain why he should not be expelled from the membership of the Arya Samaj is now the subject matter of contempt of Court in this case.

The point for consideration is whether this publication of the opinion on the conduct or status of the applicant, who is a defendant in the suit, and which is *sub-judice* is likely to interfere with the due administration of justice. Will the Court be influenced by the publication that the applicant is an anti-Arya Samaj and that he should be called upon to explain why he should not be expelled from Arya Samaj when it has to decide in the pending suit whether the applicant is the duly elected President of the Arya Samaj at the time the respondents forcibly took over the Arya Samaj claiming to be the President and Secretary of the Arya Samaj? Undoubtedly there is likelihood of the Court being influenced. It is very probable that this publication will tend to prejudice the defence in the suit as well. It is well established that all proceedings in suits pending in a Court of justice are privileged, and any comment on the subject matter of the suit and any abuse of or adverse remark against the parties are not allowed. I think the observation of Maugham J. in *re The William Thomas Shipping Co.* (1) is apposite :

"I think that to publish injurious mis-representations directed against a party to the action, especially when they are holding up that party to hatred or contempt, is liable to

(1) (1930) 2 Ch. 368 (376).

affect the course of justice, because it may, in the case of a plaintiff, cause him to discontinue the action from fear of public dislike, or it may cause the defendant to come to a compromise which he otherwise would not come to, for a like reason."

No one has a right to prejudge the case and to state what he regards to be the true facts whilst the case is pending. The object of proceedings in contempt of this nature is to ensure that every litigant in a Court of justice has a fair and un-prejudiced hearing at the trial on the merits of his case. Public confidence in the ability of the Court to administer justice must be maintained. The article complained of is a reflection on the applicant who is a defendant in the suit. If the effect of the publication of the article is to create prejudice or is to interfere with the course of justice absence of intent is irrelevant. In my opinion the publication of the resolution in the instant case does create a real tendency to interfere with the due course of justice and does create a substantial prejudice against the defence of the applicant in the suit. U Kyaw Myint the learned Counsel for the respondents in his usual frankness admitted in his argument that the respondents had done a very unwise thing. Their act is no doubt blameworthy. It is contempt of Court and I am bound to protect the administration of justice. Cases of this nature are however rare so I do not consider a severe sentence is called for. I therefore ask the respondents to tender an apology now before I pass any sentence on them.

(The two respondents appeared today 5th July 1965 before the Court and tendered their unqualified apology which has been accepted by the Court as well as U Ba Tin, learned advocate for the applicant.) The two respondents having tendered their apology they are hereby discharged. No costs.

C.C.
1965

KASI NATH
RAI (SHRI
KASI NATH
RAI)

DR. S. L.
LOOMBA
AND ONE.

CIVIL REFERENCE

Before Dr. Maung Maung, C.J., and U Saw Ba Thein and U Chit, JJ.

C.C.
1965

Aug. 12.

PLASCOL SYNDICATE (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA
(RESPONDENT).*

Burma Income-Tax Act, s. 66 (1)—income from undisclosed source—inclusion in the assessment—whether inclusion justified.

Plascol Syndicate was assessed to income-tax for the assessment year 1955-56 on a total income of K 1,36,688.55 as against K 12,020.30, the amount returned by Mr. B. Ghosh, the sole owner of the firm. The difference was due to add-backs of two sums, namely K 80,801.25 and K 37,000 as receipts from the undisclosed sources by the Income-tax officer, Group C.

The assessee contended that the first sum was put in by him as his daughter's capital in order to provide for her future. He explained that this sum accrued from an inheritance left to him by his mother who died in Calcutta. As regards the second sum the explanation put forward by Mr. Ghosh was that it was in fact a surplus returned to the capital after he had, at one time, withdrawn a bigger sum from the original capital. The Income-tax officer did not accept the explanation, and instead made the assessments. Thereupon, the assessee took his appeals to the Additional Assistant Commissioner of Income-tax (appeals) and to the Income-tax Appellate Tribunal without success. Hence this reference.

The following questions have been referred under s. 66 (1) of the Burma Income-tax Act, at the instance of the applicant—

- (1) Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source.
- (2) Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 37,000 as income from undisclosed source.
- (3) Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source.

* Civil Reference 4 of 1965 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Reference No. 7 of 1964 arising out of the order dated the 29th day of July 1964 passed in appeal No. 28 of 1963.

- (4) Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 37,000 as income from undisclosed source.

There is sufficient material on record to justify the finding that the two sums of money represented income of the assessee from undisclosed source. As the assessee was unable to offer a reasonable explanation for the two entries the Income-tax Officer was justified in adding the two sums for the assessment in the year 1955-56. Each of the four questions referred to is therefore answered in the affirmative.

The Bank of Chettinad Ltd. v. The Commissioner of Income-tax Burma, civ. ref. No. 18 of (1963) of the Chief Court; *Vishnuathamk Chetty v. Commissioner of Income-tax, Madras*, (1958) 34 I. T. R. 678; *Lajwanti Sial and others v. The Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal, Nagpur*, (1956) 30 I.T.R. 228; *Daniel v. Commissioner of Income-tax, Bangalore*, (1961) 43 I.T.R. 119; *P Kuttikrishnan Nair v. Commissioner of Income-tax, Bangalore*, (1961) 41 I.T.R. 597; *Kali Khan Mohammad Hanif v. Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal*, (1963) 50 I.T.R. 1, referred to.

U Paing for the applicant.

Ba Kyaw (Assistant Attorney-General) for the respondent.

DR. MAUNG MAUNG, C.J.—The following questions have been referred to us under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act, at the instance of the applicant, Plascal Syndicate:

1. Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source?
2. Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in treating the sum of K 37,000 as income from undisclosed source?
3. Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 80,801.25 as income from undisclosed source?

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE

v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

4. Whether in the circumstances of the case the Income-tax Officer was justified in including in the assessment for the year 1955-56 the sum of K 37,000 as income from undisclosed source?

The Income-tax Appellate Tribunal has in its succinct Syndicate was assessed to income-tax for the assessment statement laid out the brief facts of the case. Plascol year 1955-56 on a total income of K 1,36,688-55 as against K 12,020-30, the amount returned by Mr. B. Ghosh, the sole owner of the firm. The difference was due to add-backs of two sums, namely, K 80,801-25 and K 37,000 as receipts from undisclosed sources by the Income-tax Officer, Group C.

The assessee contended that the first sum was put in by him as his daughter's capital in order to provide for her future. He explained that this sum accrued from an inheritance left to him by his mother who died in Calcutta. As regards the second sum the explanation put forward by Mr. Ghosh was that it was in fact a surplus returned to the capital after he had, at one time, withdrawn a bigger sum from the original capital. The Income-tax Officer did not accept the explanations and decided that the sums of money were made up of receipts from undisclosed sources, and that he was justified in adding the two sums back for purposes of assessment. The assessee took his appeals to the Additional Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals), Rangoon District, and to the Income-tax Appellate Tribunal without success. When the assessee made an application to the Tribunal for a reference to this Court, the Departmental Representative argued that the finding that the two sums were income from undisclosed sources was a finding of fact and that no question of law arose to invoke the provisions of section 66 (1) of the Burma Income-tax Act. U Paing, learned Advocate for the assessee, who appeared before the Tribunal pointed

out that he was questioning the sufficiency of evidence for the finding and the Tribunal which had entered that finding, in concurrence with the Additional Assistant Commissioner of Income-tax, would not be the proper judge as to whether there had been such a sufficiency. The Tribunal generously agreed and referred the questions to this Court.

The jurisdiction of this Court under the Income-tax Act is merely advisory and the decisions of the Appellate Tribunal on facts are final and cannot be assailed unless they are "unjudicial and capricious." Complete absence or gross insufficiency of evidence may render a finding of fact unjudicial and capricious. However, in examining whether sufficient evidence has been adduced to make a good foundation for a finding of fact, this Court must exercise due care and caution to resist being involved too deeply in the assessment of the evidence. Unless that is done this Court would find itself in the role of another appellate Court, which it is not. This principle is expounded with his usual learning by U San Maung, J., in *The Bank of Chettinad Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma* (1).

The Income-tax Appellate Tribunal, from whose decision this reference has arisen, has dealt thoroughly with the question of the add-backs made by the Income-tax Officer. In regard to the larger sum, namely, K 80,801-25 the Tribunal has found the reasons given by the Income-tax Officer in rejecting the assessee's explanation entirely adequate. After finding generally that the assessee's accounts had been inaccurate and irregular, even on his own admission, the Income-tax Officer has found his story that K 80,801-25 was part of an inheritance and put into the firm's accounts to provide for his daughter's future unworthy of credit. In his extensive remarks on this question the Income-tax Officer has pointed out that the assessee was unable to produce any evidence that he did

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE

vs.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

(1) Civ. Ref. No. 18 of 1963 of the Chief Court.

C.C.
1965
PLASCOL
SYNDICATE
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

receive an inheritance in his mother's estate. His memory was weak on how much his other brothers and sisters received. He said that the distribution of the shares among the heirs was done in the presence of the elders in Calcutta but he could not name any of them. The assessee, the Income-tax Officer remarks, had two other children for whose future he did not seem to show any concern. The firm was also a sole proprietorship.

After going into the accounts of the firm from the assessment year back to 1946-47, the Income-tax Officer came to the conclusion on the hard facts and figures drawn from the assessee's own books that the sum of K 80,801.25 must really be made up of receipts from undisclosed sources.

U Paing, learned Advocate for the applicant, relies heavily on a passage in the order of the Income-tax Officer in which he seemed to say that the sum must really be the assessee's own capital put under the disguise of a loan : (အခွန်ထမ်း၏ ငွေရင်းကို ချေးငွေအဖြစ် လျှို့ဝှက်ထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်) U Paing argues that on this finding the sum would not be liable to income-tax, for be it capital or loan it would not be assessable.

We have given careful consideration to this argument but we find that while the passage, torn from its context, might make out that the Income-tax Officer regarded the sum of money as assessee's capital yet, on reading his thorough discussion on the matter, we find that the passage only marks a trend of thought, not a finding of fact. The finding, simply put, is that the sum has accrued from undisclosed sources.

Regarding the add-backs of K 37,000, U Paing argues that it is on record that the assessee withdrew some sums of money from the capital, deposited the sums with friends, and later returned K 37,000 into the funds of the firm. The sum, therefore, he argues, cannot be held to be income from an unrevealed source. The Appellate Tribunal, on

the other hand, has concurred with the Income-tax Officer in the finding that the sum must represent income from undeclared sources. The Income-tax Officer has dealt with this matter at some length. Before him, the assessee at first explained that he had withdrawn K 72,400 to advance a loan to a friend in need. The assessee later changed his position and stated that as business was dull he withdrew the money and kept it with him. Yet a third explanation was advanced, namely, that he withdrew the money and deposited it with friends to provide for the children's future because he himself was in poor health at the time. He spent K 11,606 on medical expenses, K 20,000 on jewellery for his children and K 3,800 on household expenditure and later, when business looked up, he returned the remainder, that is, K 37,000 to the firm. The Income-tax Officer was not satisfied with these conflicting explanations and concluded that K 37,000 was income from undisclosed sources. With this view both the Additional Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) and the Appellate Tribunal were in full agreement.

U Paing refers us to *Vishnukantham Chetty v. Commissioner of Income-tax, Madras* (2) to support his argument that when there was no evidence to support a finding that the amount added-back for assessment was income which accrued to the assessee in the relevant accounting period it could not be assessed to tax. The learned Advocate also draws our attention to *Lajwanti Sial and others v. Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal, Nagpur* (3) in which it has been held that where an assessee proves certain sources from which the money relating to a credit entry in the accounts could be drawn such money cannot be regarded as money derived from an undisclosed source, even though the assessee is not able to connect the money with any particular source. If the assessee offers a reasonable explanation, U Paing argues, it cannot

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

(2) (1958) 34 I.T.R. 678.

(3) (1956) 30 I.T.R. 228.

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

be rejected on mere suspicion or on imaginary grounds. The principles enunciated in the rulings cannot be questioned but the test is whether the assessee is able to offer reasonable explanation regarding the credit entry which is the subject of scrutiny. If there is no evidence at all to support a finding of fact entered by the Income-tax authorities, then again, of course, the finding must be disturbed as unjudicial and capricious or perverse, but as we have observed at the outset, when we put a finding of fact to those tests we must constantly bear in mind that we do not function as a Court of Appeal.

U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, who appears for the respondent, submits that adequate grounds exist for the finding of fact recorded by the Appellate Tribunal and the authorities below. Also, he points out, the onus is on the assessee to prove that a credit entry does not constitute his income. If the assessee does not discharge the burden to the satisfaction of the income-tax authorities they would be justified to draw a presumption that the credit was from a concealed source of income. U Ba Kyaw refers us, in support of this statement, to *Daniel v. Commissioner of Income-tax, Bangalore* (4) *P. Kuttikrishnan Nair v. Commissioner of Income-tax, Bangalore* (5) and *Kali Khan Mohammad Hanif v. Commissioner of Income-tax, Madhya Pradesh and Bhopal* (6). Some of the authorities cited by both U Paing and U Ba Kyaw before us were also placed before the learned Appellate Tribunal by the Counsel who appeared for the parties before the Tribunal. The Tribunal made its decision in full and correct appreciation of the principles involved.

We consider that there is sufficient material on record to justify the finding that the two sums of money represented income of the assessee from undisclosed sources.

(4) (1961) 43 I.T.R. 119.

(5) (1961) 41 I.T.R. 597.

(6) (1963) 50 I.T.R. 1.

As the assessee was unable to offer a reasonable explanation for the two entries the Income-tax Officer was justified in adding back the two sums for assessment in the year 1955-56. Our answer to each of the four questions referred to us will therefore be in the affirmative.

The applicant must bear the costs of this reference.
Advocate's fee is assessed at K 170.

C.C.
1965

PLASCOL
SYNDICATE
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

REGULAR SUIT

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C.
1965
July

THE STATE COMMERCIAL BANK (PLAINTIFF)

V.

U KHIN MAUNG THAT AND TWO OTHERS
(DEFENDANTS). *

Civil Procedure Code Order 1 Rule 10 or s. 151—application by a stranger to the suit to implead as a necessary defendant—O 34, R. 1 related to mortgage suits.

A stranger to the suit applies under Order 1, Rule 10 of the Code of Civil Procedure or under s. 151 of the said Code to implead her as a necessary defendant in the mortgage suits to avoid multiplicity of suit; on the ground that the mortgaged property is her own by virtue of a registered sale deed and that she had been in possession of the same. The plaintiff denies that the defendant is the owner in possession of the suit properties and that she is a necessary party to the suit.

Held : Order 1, Rule 10 of the Code is general and has no application to the present suit. Nor s. 151 of the Code has any application, when there is an express provision of law.

The ordinary rule is that a plaintiff-mortgagee cannot be allowed so to frame his suit as to draw into controversy the title of a third party who is in no way connected with the mortgage and has set up a title paramount to that of the mortgagor and mortgagee. Order 34, Rule 1 of the Code relates specifically to mortgage suits.

Jaggeswar Dutt v. Bhuban Mohan Mitra, I.L.R. Cal. 33. 425; *Maung San Myaing v. U Pon Gyaw*, I.L.R. 2 Ran. 106; *M.V.A.L. Viswanathan Chettyar v. Ma Aye and three others*, I.L.R. 2 Ran. 214; *U Shwe Kyu and four others v. Ma Tin U*, (1948) B.L.R. 606 at 607 H.C.; *Ma Tin U v. U Shwe Kyu and four others*, (1950) B.L.R. 128 S.C.; *N.A. Annamalai Chettyar v. Mohamed Yaya and two others*, (1954) B.L.R. 86 H.C.; *U Maung and one v. Ma Hla Yin and even others*, (1954) B.L.R. 264, referred to.

Than Sein for the plaintiff.

Hla Pe (2) for the defendants Nos. 1 2.

Maung Maung for the defendant No. 3.

Dr. Ba Maw for the applicant.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application filed on 4th February 1965 under Order 1 Rule 10 of the Code of Civil Procedure or under section 151 of the said Code by Daw Khin Khin a stranger to the suit to implead her as a necessary defendant in this mortgage suit to avoid multiplicity of suits on the ground that the mortgaged property (71 Windermere Road, Rangoon) is her own property by virtue of the registered sale deed dated 13th July 1960 in her favour executed by Daw Yin Yin and that she has been in possession of the same. She denied that the mortgagor (defendant No. 3) is owner; she stated that he mortgaged the property with the plaintiff Bank at the instigation of the defendants relying upon a false document. She alleged that in Civil Regular Suit No. 43 of 1960 Tin Tin Oo Brothers also filed a mortgage suit in respects of the same property against two others viz. U Sein Kyaing and U Kyaw Sein from whom Daw Yin Yin had purchased impleading her (applicant) and the present plaintiff as defendants. She stated that there is still another suit being Civil Regular Suit No. 162 of 1961 wherein the defendants Nos. 1 and 2 sued for a declaration that they are the owners of the suit property.

The plaintiff denied that the applicant is the owner in possession of the suit property and that she is a necessary party to its mortgage suit. The defendant No. 1 stated that the defendant No. 3 is the real owner.

The law is settled. Under the old law *i.e.* section 85 of the Transfer of Property Act which has now been repealed all persons having an interest in the mortgaged property must be impleaded but now under Order 34 Rule 1 of the Code of Civil Procedure "all persons having an interest in the mortgage-security or in the right of redemption shall be joined as parties". This relates specifically to mortgage suits. Order 1 Rule 10 of the Code is general and has no application to the present suit. It applies to other kinds of suits where a party is

C.C.
1965

THE STATE
COMMERCIAL
BANK
v.
U KHIN
MAUNG
THAT AND
TWO OTHERS.

C.C.
1965

THE STATE
COMMERCIAL
BANK
v.
U KHIN
MAUNG
THAT AND
TWO OTHERS.

improperly impleaded and it is necessary that a person, whether as plaintiff or defendant, or whose presence before the Court may be necessary in order to enable the Court effectually and completely to adjudicate upon and settle all the questions involved in the suit is required to be added. Nor section 151 of the Code has any application. When there is express provision of law inherent power of the Court has no place.

The ordinary rule is that a plaintiff-mortgagee cannot be allowed to so frame his suit as to draw into controversy the title of a third party who is in no way connected with the mortgage and has set a title paramount to that of the mortgagor and mortgagee as laid down in *Jaggewar Dutt v. Bhuban Mohan Mitra* (1) which is one of the leading cases on the point and followed in *Maung San Myaing v. U Pon Gyaw* (2) and *M.V.A.L. Viswanathan Chettyar v. Ma Aye and three others* (3) which was followed in *U Shwe Kyu and four others v. Ma Tin U* (4). The last mentioned authority was confirmed by the Supreme Court in *Ma Tin U v. U Shwe Kyu and four others* (5). I may also refer to *N.A. Annamalai Chettyar v. Mohamed Yaya and two others* (6) where the Appellate Bench agreed with me that third parties setting up a paramount or independent title to the mortgaged property are not necessary parties to the mortgage suit and confirmed my judgment which was pronounced when I was District Judge at Bassein.

The facts in *Maung San Myaing v. U Pon Gyaw* (2) are very much the same as in the present case. In that case also a third party was in possession and claimed to be owner. He challenged the mortgagor's right to mortgage the property and it was held he was not a necessary party to the mortgage suit. In *M.V.A.L. Viswanathan Chettyar*

(1) I.L.R. 33 Cal. 425.

(2) I.L.R. 4 Ran. 214.

(5) (1950) B.L.R. 128 S.C.

(2) I.L.R. 2 Ran. 106.

(4) (1948) B.L.R. 606 at 607 H.C.

(6) (1954) B.L.R. 86 H.C.

v. *Ma Aye and three others* (3) it says what Order 34 Rule 1 means is "that persons who have an interest through the mortgagor and are thus interested in the equity of redemption must be so joined. The title of the mortgagor to the property which he has purported to mortgage cannot be investigated in a suit on the mortgage. The decree when passed will be effective only against such interest as the mortgagor had at the time of execution of the mortgage, or has since acquired so as to render that interest subject to the mortgage under section 43 of the Transfer of Property Act. On a sale under the mortgage only such interest will pass to the purchaser and any interest which a third party holds adversely to the mortgagor will not be affected. Such third party has, therefore, no interest in the mortgage security or the right of redemption and should not be joined as a party to the suit either by the mortgagee or at his own instance." Moreover where the plaintiff does not seek any remedy from the applicant and against whom there is no claim whatsoever, she should not be added as a defendant. *U Maung and one v. Ma Hla Yin and seven others* (7). This was a suit for eviction and for possession based on title and the application was made to implead a party under Order 1 Rule 10 of the Code of Civil Procedure.

In the result the application is rejected with costs. The applicant shall pay Advocate's fee K 51 to the plaintiff.

C.C.
1965
THE STATE
COMMERC
BANK
v.
U KHIN
MAUNG
THAT AND
TWO OTHERS.

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

ဒါဝတ် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ရာမ (ခေါ်) ရာမာဆွာမိ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၃၀ ရက်။

ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အရေးယူသင့်မသင့် ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ခံရသူသည် ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ၊ ဩဇာမီစာချုပ်များတွင် ပြည့်စုံအောင်ရေးသွင်းထားခြင်းမရှိသောကြောင့် ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အမှု စွဲဆိုနိုင်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးစံသိန်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ လျှောက်ထားသူဒါဝတ် (မူလတရားလို) က၊ လျှောက်ထားခံရသူ ရာမ (ခေါ်) ရာမာဆွာမိ (မူလတရားခံ) အပေါ်၊ ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ၊ အရေးယူပေးပါရန်၊ ဟင်္သာတမြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၏၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉၈ တွင်ဦးတိုက်လျှောက်ခဲ့သည်။ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ဒါဝတ်ကို ရာဇဝတ်ကျင့်တုံးပုဒ်မ ၂၀၀ အရ၊ သစ္စာပြု၍ စစ်ဆေးသည်။ ထိုနောက် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ ဒါဝတ်၏ အစစ်ခံချက်တွင် တရားခံသည် စွဲဆိုထားသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟုထင်ရှားကာ စွပ်စွဲထားခြင်းမရှိသောကြောင့် ရာဇဝတ်ကျင့်တုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၃ အရ ဦးတိုက်လျှောက်လွှာကို ပယ်ပစ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်ကို ဒါဝတ်က မခံကျနပ်သဖြင့်၊ ဟင်္သာတ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃ တွင် လျှောက်လွှာတင်ခဲ့ရာ၊ ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီးက အောက်ရုံး၏ အမှုတွဲကိုဘတ်ဂျူးပြီးနောက်၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိဟု ယူဆသဖြင့် လျှောက်လွှာကို အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် ပယ်ပစ်ခဲ့သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၆၈ (ခ) ။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉၈ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဟင်္သာတမြို့၊ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်ထားသူ ဒါဝတ်က၊ ဤရုံးတော်တွင် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ အရ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ တင်သွင်းခဲ့သည်။

၁၉၆၅

ဒါဝတ်

နှင့်
ရာမ (ခေါ်)
ရာမဆွာမိ။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးစံသိန်းက၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက ချမှတ်လိုက်သော အမိန့်သည် မှားယွင်းပါသည်။ ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ အောက်ရုံးများက ကျနစွာ လေ့နပ်မသုံးသပ်ကြပါ။ ယခုအမှုတွင် ဒါဝတ်က ရာမထံမှ ချေးငှားထားသော ငွေနှင့်ပတ်သက်၍ ဟင်္သာတမြို့၊ ၆ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၏၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၅၀၊ စာမျက်နှာ ၂၂၊ ၂၄၊ ၂၅ နှင့် ၂၆ တို့တွင်ရှိသော သြဒိမံစာချုပ်များမှာ၊ မြီရှင်လိုင်စင်ရ ငွေတိုးချစား သူ ရာမ (ခေါ်) ရာမဆွာမိက ပြည့်စုံအောင် ရေးသွင်းထားခြင်းမရှိသောကြောင့်၊ ငွေတိုးချစားသူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်မကိုက်ညီသဖြင့်၊ ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ ဦးတိုက်လျှောက်လွှာကို လက်ခံပြီးသကာလ တရားခံအပေါ် ရုံးတော်သို့သာရန် သမ္မာန်ချ၍ ရွှေဆက်လက်ပြီး အမှုကိုစစ်ဆေး ရပါမည်ဟု လျှောက်လဲသွား၏။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါသော ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က၊ ဒါဝတ်၏ ဦးတိုက်လျှောက်လွှာကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂၀၃ အရ ပယ်လိုက်ခြင်းမှာ တရား ဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည် ဟုဝန်ခံသွား၏။

ကျွန်ုပ်အနေနှင့် အမှုကိုလေ့လာရာ၊ ဦးတိုက်လျှောက်လွှာနှင့် ဒါဝတ်၏သစ္စာပြု အစစ်ခံချက်တို့တွင် တရားခံ ရာမ (ခေါ်) ရာမဆွာမိအပေါ် ရည်ညွှန်းသော သြဒိမံစာချုပ် ၄ ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ငွေတိုးချစားသူများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ (၁) အရ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို မတွေ့ရသဖြင့် ပုဒ်မ ၁၇ (၁) အရ အမှုစွဲဆိုနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးအမိန့်များကို ပယ်ဖျက်၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ အရ၊ ဤအမှုကို ယခင်စစ်ဆေးသောနယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးမှအပ၊ အခြားသင့်တော် သော ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးထံသို့၊ အမှုဆက်လက်စစ်ဆေးရန် ဟင်္သာတ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံ ပြန်လည်ပို့ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကိုလက်ခံသည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၁၂ ရက်။

ဒေါ်ခင်စု ပါ ၂ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်သူများ)

နှင့်

ဦးအုံးမောင် ပါ ၅ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ခံရသူများ) *

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၇ သက်သေခံပစ္စည်းကို မည်သူ့ အားပြန်ပေးရမည်ဆို သောကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အချင်းဖြစ်သော သက်သေခံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပြစ်မှုထမြောက်လျှင် ထိုသက်သေခံတင်ပြသောပစ္စည်းကို ပစ္စည်းတင်ပြသူထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာရှိက ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်မဟုတ်။

ဤအမှုတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာများ ရှိ မရှိ စဉ်းစားရာ၌၊ လျှောက်ခံရသူ (၄) ၏ အစုရှယ်ယာ လက်မှတ်မှ လွဲ၍ ကျန်သောအချင်းဖြစ်အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို လက်မှတ်ပိုင်ရှင် များထံမှ မလိမ့်တပတ်တောင်းယူပြီး လျှောက်သူ (၂) ထံတွင် ငွေချေးရာ၌ အာမခံအဖြစ် ပေးသွင်း ခြင်းသည် အမှုတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာဖြစ်သည်။

သေပါကုန်ချစ်တီး နှင့် စီးနီးယာချစ်တီး၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁ ခု၊ မဒရပ်၊ စာ ၁၇ က ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူများ အတွက်။ ။ဦးဘိုးသာ။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးညွန့်တင်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၂၀၀ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဦးအုံးမောင် (မူလတရားလို)က၊ လျှောက်ထားသူများဖြစ်ကြသော ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဦးသန့် (မူလ တရားခံများ) အပေါ်၊ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အလွဲသုံးစား ပြုသည်ဟု စွပ်စွဲကာ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉/၁၂၀(ခ) အရ ဦးတိုက်လျှောက်၍ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ ပညာရှိဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ထိုအမှုကို စစ်ဆေး ပြီးနောက် ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဦးသန့်တို့အပေါ် စွဲဆိုထားသောပြစ်မှုမှာ မထင်ရှားဟု

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၉ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အမှုခံမှု အမှတ် ၁၁၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဝိဇာတ်ထ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ ယံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
ဒေါ်ခင်စုပါ
နှင့်
ဦးအုံးမောင်
ပါ ၅။

ယူဆကာ တရားသေလွတ်ရန် ၁၉၆၄ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့မတိုင်မီ ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့က ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် ဒေါ်တင်နုတို့က၊ ဦးသန်းလက်ဝယ် ရောက်ရှိနေသော မိမိတို့၏ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို ပြန်ပေးရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ မူလပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ ဦးသန်းထံရှိ ၎င်းကရုံးသို့တင်ပြသော အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို ဦးသန်းထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်လိုက်သည်။ ထိုသက်သေခံပစ္စည်း ပြန်ပေးသောအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် ဒေါ်တင်နုတို့က ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အယူခံဝင်သော အမှုတွင် အယူခံဝင်သော အစုရှယ်ယာ လက်မှတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ မူလအောက်ရုံးက ဦးသန်းအား ပြန်လည်ပေးထားသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် ဒေါ်တင်နု အသီးသီးတို့အား အဆိုပါအစုရှယ်ယာ လက်မှတ်များကို ပြန်ယူရရှိရန် ခွင့်ပြုသည့်အမိန့် ချမှတ်လေသည်။

ထိုအမိန့်ကို လျှောက်ထားသူများဖြစ်ကြသော ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဦးသန်းတို့က မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်သွားတင်သွင်းခဲ့သည်။

ယခုဤရုံးအနေနှင့် စဉ်းစားရန်မှာ၊ မူလရုံးပညာရှိတရားသူကြီးက ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဦးသန်းတို့အား တရားသေလွတ်ခြင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မဟုတ်၊ မူလရုံးတွင် ဦးသန်းက တင်ပြသော အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။

ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အမှုပြီးဆုံးသောအခါ၊ သက်သေခံပစ္စည်းကို မည်သူအား ပြန်ပေးရမည်ဆိုသော ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၇ က အတိအလင်းပြဆိုသည်။ လေးနက်ထင်ရှားစေရန် ထိုပုဒ်မကို အောက်တွင်ဖော်ပြသည်။

“When an inquiry or a trial in any criminal Court is concluded, the Court may make such order as it thinks fit for the disposal, by destruction, confiscation, or delivery to any person claiming to be entitled to possession therefore, or otherwise, of any property or document produced before it or in its custody, or regarding which any offence appears to have been committed, or which has been used for the commission of any offence.”

(မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေအတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၃၀၅)။

၁၉၆၅
ဒေါ်ခင်စု ပါ ၂
နွဲ့
ဦးအုံးမောင်
ပါ ၅။

ထိုပုဒ်မတွင် ပေါ်ပြသော အချက်များမှာ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားရန် ရှိသောအခါကအချက်မှာ—

“delivery to any person claiming to be entitled to possession thereof”

ဖြစ်သည်။

အချင်းဖြစ်သက်သေခံ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူ၏လက်ဝယ်တွင်ထားရှိခွင့် ရှိသည်ဆိုသောအချက်ကို အမှုအသွားအမှုလာအရ စဉ်းစားရပေမည်။ ဒေါ်ခင်စုသည် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီလီမိတက်၏ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ သူသည်မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအလုပ်ကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်မှစ၍လုပ်သည်။ ထိုနှစ်အရင် ဒေါ်ရင်ရင်က မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ ယခုဒေါ်ရင်ရင်မှာဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ ဒေါ်ခင်စုက ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် ဒေါ်တင်နုတို့၏ အစုရှယ်ယာများကို ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်ကိစ္စတွင် ပြသရန်ဆို၍ ၎င်းတို့ထံမှ တောင်းယူသည်။ ၎င်းတို့ကလည်း ယုံကြည်၍ပေးလိုက်သည်။ ဒေါ်ခင်စုသည် ၎င်းရရှိသော အစုရှယ်ယာ လက်မှတ်များကို ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်တွင် ပြရန်မဟုတ်၊ ဦးသန့်ထံ ကုမ္ပဏီအတွက် ငွေ ၈၀,၀၀၀ ချေးရာတွင် ဦးသန့်အား အာမခံအဖြစ် အပ်ထားသည်။ ဦးသန့်ကလည်း မိမိငွေ ၈၀,၀၀၀ ဒေါ်ခင်စုသို့ ချေးရာ၌ သက်သေခံအမှတ် (၂) စာချုပ်ဖြင့်ချေးငှားသည်။ ထိုချေးငှားသောစာချုပ်တွင် ဆိုခဲ့ပြီးသော အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို အာမခံအဖြစ်ပေးသွင်းသည်ဟု မပါရှိပေ။ ထိုစာချုပ်ချုပ်ပြီးသည့်နောက် ဦးသန့်က ဒေါ်ခင်စုနှင့်ဒေါ်ရင်ရင်တို့ထံသို့ ၎င်းတို့၏ကတိအတိုင်း အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို စာဖြင့်ရေး၍ တောင်းဆိုသဖြင့်၊ ဒေါ်ခင်စုက သက်သေခံအစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို ဦးသန့်သို့ပေးအပ်ထားသည်။ ဤနေရာတွင် အမှု၌ ပေါ်လွင်သည်မှာ ဦးသန့်ထံမှ ငွေ ၈၀,၀၀၀ ကုမ္ပဏီအတွက် ချေးသည်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ဒေါ်ရင်ရင်က သဘောတူသည်။ ဒေါ်ရင်ရင်ကိုယ်တိုင်လည်း သက်သေခံအမှတ် (၂) တွင်လက်မှတ်ထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို ဦးသန့်ထံသို့ ဒေါ်ရင်ရင်ကပေးအပ်သောအခါ မိမိအစုရှယ်ယာလည်း ပါဝင်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့သည် ဦးသန့်ထံမှ ငွေချေးယူပြီး အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို အာမခံအဖြစ် ဦးသန့်ထံသို့ ပေးအပ်ထားကြောင်းကို ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်းနှင့် ဒေါ်တင်နုတို့ သိရှိဟန်မတူ။ ဤကဲ့သို့ပေးအပ်ခြင်းကိုလည်း သဘောတူသည်ဆိုသည့် အကြောင်းခြင်းထုနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေအထောက်အထားမရှိပေ။ မိမိတို့၏အစုရှယ်ယာများကို ဒေါ်ခင်စုထံသို့ မူလက ပေးအပ်စဉ်အခါက ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်သောအခါသာ ပြရန်သာလျှင်ဖြစ်သည်။ ဦးသန့်အနေနှင့်လည်း မိမိလက်ဝယ်

သို့ဆုတောင်းသော အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များမှာ၊ ဒေါ်ရင်ရင်၏ အစုရှယ်ယာလက်မှတ် မှအပ ကျန်သောအစုရှယ်ယာပိုင်ရှင်များသည် မိမိထံသို့ အာမခံအဖြစ် ပေးသွင်းရာ၌ သိရှိကြသည်။ သို့မဟုတ် သဘောတူကြသည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ထင်ရှားစွာမပြနိုင်။ ဦးသန်းအနေနှင့် ထိုအစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို လက်ဝယ်ထားခြင်းမှာ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့က အပ်သဖြင့် ရထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေါ်ခင်စုအနေနှင့်လည်း အစုရှယ်ယာဝင်များ၏ လက်မှတ်များကို မသိမိတတ်ပေ။ ရယူပြီး၊ ကုမ္ပဏီ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်စေကာမူ၊ အစုရှယ်ယာဝင်များ အသိမပေးဘဲ ဦးသန်းသို့ပေးအပ်ခြင်းမှာ မတရားသောကိစ္စဖြစ်သည်။ ဦးသန်းကလည်း ဒေါ်ရင်ရင်၏ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်မှတစ်ပါး၊ ကျန်အစုရှယ်ယာလက်မှတ်များကို မိမိလက်ဝယ်တွင် ထားရှိခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ ထားရှိပိုင်ခွင့် မရှိဟုယူဆရပေမည်။ ဤနေရာတွင် ဦးအုံးမောင်ပါ ၂ နှင့် ချမ်းသာစေ ကုမ္ပဏီလီမိတက်ပါ ၃(၁) အမှုတွင် တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ချမှတ်သောအမိန့်မှ အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်ကို ဖော်ပြလိုသည်။

၁၉၆၅
 ဒေါ်ခင်စုပါ ၂
 နှင့်
 ဦးအုံးမောင်
 ပါ ၅။

“ဒေါ်ခင်စုက ယင်းသို့ငွေမချေးမီ၊ ကုမ္ပဏီအစုရှယ်ယာဝင်များသည် ကုမ္ပဏီ၏ မှတည်ခွင့်များကို ချေးယူကြသဖြင့်၊ အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ငွေလုံသောကြောင့် ဦးသန်းထံမှငွေ ၈၀,၀၀၀ ချေးရ ပါသည်ဟု ဝန်ခံ၏။ ထိုငွေ ၈၀,၀၀၀ အနက် ငွေ ၅၁,၀၀၀ ကျော် ပြန်လည် ပေးဆပ်ပြီး ဖြစ်၍ ငွေ ၂၅,၀၀၀ မျှသာကျန်တော့ကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့ ဦးသန်းထံမှ ငွေချေးသည်မှာကုမ္ပဏီ၏ ညှပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက်ချေးသည်ဟုယူဆရန် ရှိသော်လည်းကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ်ချေးယူကြောင်း စာရက်စာတမ်း ဖြစ်စေ၊ အခြားသက်သေခံစည်းပြစ်စေ မရှိချေ။ ဦးသန်းကလည်း အစုရှယ်ယာ လက်မှတ် ၅၅ စောင်ကို ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့ အာမခံအဖြစ် ပေးသွင်း ပြီး ငွေချေးရာ၌ ဒေါ်ခင်စုက အစုရှယ်ယာလက်မှတ် ၁၄ စောင်အတွက် တာဝန်ယူကြောင်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်က လက်မှတ် ၁၁ စောင်အတွက် တာဝန် ယူကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဒေါ်ခင်စုနှင့် ဒေါ်ရင်ရင်တို့သည် ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ် များအဖြစ် မဟုတ်ဘဲ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုငွေကို ကုမ္ပဏီက ပေးဆပ်ရန် တရားဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသည်ဆိုနိုင်ရန် ခဲယဉ်း လေသည်။”

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး ဦးဘိုးသာက ဥပဒေစီရင်ထုံး အများ အပြားတင်ပြ၍ လျှောက်လဲသွား၏။ ထိုနည်းတူစွာ လျှောက်ထားခံရသူများ၏ ပညာ

(၁) မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအပွဲအဟူခံမှုအမှတ် ၄၇။

၁၉၆၅
ဒေါ်ခင်စု ပါ ။
နှင့်
ဦးအုံးမောင်
ပါ ။

ရှိနေကြပြီး ဦးညွန့်တင်ကသည်း ဥပဒေအကျိုးအကားများဖြင့် လျှောက်လဲသွားသည်။
ယင်းသို့ကျိုးကားသော စီရင်ထုံးများနှင့် ဥပဒေများကို ကျွန်ုပ်လေ့လာရာ၊ စီရင်ထုံး
များသည် အမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာပေါ်မှာမူတည်၍ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။
အမှုအကြောင်းခြင်းရာ အဖြစ်အပျက်မှာ တမှုနှင့်တမှုမတူကြပေ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်
အနေနှင့် ၎င်းသို့တင်ပြသော စီရင်ထုံးများကို ဝေဖန်ရန်အကြောင်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်
စိတ်ဝင်စားသော စီရင်ထုံးတခုမှာ၊ **ဘေပါကူရီချစ်တီး** နှင့် **စီးနီးယားချစ်တီး** (၂)
အမှုမှ ချမှတ်သောစီရင် ထုံးဖြစ်သည်။ ထိုစီရင်ထုံးအရ အချင်းဖြစ် သက်သေခံပစ္စည်းနှင့်
ပတ်သက်၍၊ ပြစ်မှုမခံမြောက်လျှင် ထိုသက်သေခံတင်ပြသော ပစ္စည်းကို ပစ္စည်းတင်ပြသူ
ထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်အထူး အကြောင်းခြင်းရာရှိက
ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်မဟုတ်။

ယခုအမှုတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာများ ရှိ မရှိ စဉ်းစားရပေမည်။ အထက်တွင်
မြှောက်ဟောပြောဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဒေါ်ရင်ရင်၏ အစုရှယ်ယာလက်မှတ်မှလွဲ၍ ကျန်သော
အချင်းဖြစ် အစုရှယ်ယာ လက်မှတ်များကို ဒေါ်ခင်စုက လက်မှတ်ပိုင်ရှင်များထံမှ
မလိမ့်တပတ်တောင်းယူပြီး၊ ဦးသန်းထံတွင် ငွေချေးရာ၌ အာမခံအဖြစ် ပေးသွင်းခြင်း
သည် ဤအမှုတွင် အထူးအကြောင်းခြင်းရာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေ အချက်အလက်များကို
ထောက်ထား၍၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး ချမှတ်သောအမိန့်ကို အနည်းငယ်
ပြင်ဆင်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဦးအုံးမောင်၊ ဒေါ်ဟန်ဟန်၊ ဒေါ်သန်းသန်းနှင့် ဒေါ်တင်နုတို့သည် ယခုဦးသန်း
လက်ဝယ်ဆုတ်ခွင့်ရှိသော ၎င်းတို့၏ အစုရှယ်ယာများကို ၎င်းတို့ပြန်ရစေရန် အမိန့်
ချမှတ်သည်။ ဒေါ်ရင်ရင်၏ အစုရှယ်ယာနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးသန်းလက်ဝယ်တွင် ထားမြဲ
ထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁ ခု၊ မေရပ်၊ ၈၁ ၁၇။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

ဒေါ်စောရီ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကိုကျင်အိပ် (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၂၅ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၇ (၁)—ခိုးရာပါသက်သေခံပစ္စည်းကို ပြန်ပေးခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုအသွားအလာအရ ပေါ်လွင် သည်မှာ သက်သေခံပစ္စည်း ဖြစ်သော အပ်ချုပ်စက်သည် လျှောက်ခံရသူ၏ တရားဝင်စက်ဖြစ်သည်။ လျှောက်သူသည် ထိုစက်ကို ခိုးမှု ကျူးလွန်သော ညတွင်ပင် ခိုးရာပါပစ္စည်းဟု မသိသည်နှင့် ကာလတန်ဘိုးပေး၍ ဘောင်ချာရယူပြီး အမှန်ဝယ်ယူသည်ဟုဆိုငြားသော်လည်း ခိုးသူထံမှ ဝယ်ယူသဖြင့် တရားဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်မှုမရနိုင်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ (၁) ဥပဒေစကားရပ်အရ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်သူမှာ လျှောက်ခံရသူသာ ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးလှမောင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးကျော်ထွန်း။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ပဲခူးမြို့ သတ္တမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၅၂၃ တွင် မောင်ဘမြင့်ဆိုသူ အပေါ် မောင်ကျင် အိပ်ပိုင် အပ်ချုပ်စက်တလုံးနှင့် အပ်ချုပ်စက်ခေါင်းတခုကို ခိုးယူသဖြင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၈၀ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမှုတွင်တရားခံ မောင်ဘမြင့် က အပြစ်ရှိပါသည်ဟုဝန်ခံသည်။ မောင်ဘမြင့်က မောင်ကျင်အိပ်ဆိုင်မှအဆိုပါပစ္စည်း များကို ခိုးယူပြီးနောက်၊ အပ်ချုပ်စက်ကို ဒေါ်စောရီသို့ ၄၅၀ နှင့် ဖောင်းစား သည်။ ထိုခိုးမှုတွင် ထိုအပ်ချုပ်စက်သည် သက်သေခံပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေခံ ပစ္စည်းကိုပြန်ရန်မောင်ကျင်အိပ်က ရုံးသို့လျှောက်သည်။ ထို့အတူဒေါ်စောရီကလည်း

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၃ (၁)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၅၂၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့၊ သတ္တမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
ဒေါ်စောရီ
နှင့်
ကိုကျင်အိပ်။

လျှောက်သည်။ အမှုစစ်ဆေးသည့် ပညာရှိတရားသူကြီးက မောင်ဘမြင့်အား အလုပ်
ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၆ လ ချမှတ်ပြီးနောက်၊ သက်သေခံအပ်ချုပ်စက်သည် ဒေါ်စော
ရီ၏ထံမှ သက်သေခံအဖြစ် သိမ်းဆီးသောပစ္စည်းဖြစ်သဖြင့် ဒေါ်စောရီသို့ ပြန်ပေးရန်
အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မောင်ကျင်အိပ်က မကျေနပ်သဖြင့်၊ ပဲခူးမြို့၊ ရာဘက်
စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်သေး အယူခံမှု အမှတ် ၁၇ တွင်
အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ ရာဘက် စက်ရှင်တရားသူကြီးက အောက်ရုံး အမိန့်ကို
ပယ်ဖျက်၍ သက်သေခံစက်ကို မောင်ကျင်အိပ်အား ပြန်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။
ထိုအမိန့်ကို ဒေါ်စောရီက မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးတော်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်
ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၁၄ (ခ) တွင် လျှောက်ထားသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှမောင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ၏
ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးကျော်ထွန်းတို့က၊ ဥပဒေ အကိုးအကားနှင့် စီရင်ထုံးများကို
ပြု၍ လျှောက်လဲသွားကြသည်။

ဤအမှုကို ကျွန်ုပ်အနေနှင့် အသေးစိတ် သုံးသပ်သည်။ အမှုပြီးဆုံးသောအခါ၊
သက်သေခံပစ္စည်းကို မည်သူသို့ ပြန်ပေးထိုက်သည် မထိုက်သည်နှင့် ပတ်သက်၍၊
စီရင်ထုံးအများအပြားရှိသည်။ စီရင်ထုံးများမှာလည်း အမှု အဖြစ်အပျက်အကြောင်း
ခြင်းရာ အပေါ်မှ ချမှတ်သော စီရင်ထုံးများဖြစ်သည်။ အမှုကြောင်းခြင်းရာ တခုနှင့်
တခု မတူညီပေ။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများ၏ တင်ပြသော စီရင်ထုံးများမှာ၊ ယခု
ရုံးတော်ရွှေရောက်ရှိနေသော အမှုခြင်းရာနှင့် တသွေမတိမ်း မတူညီကြပေ။ အဓိက
အချက်မှာ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သဘောထားသာလျှင် ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်
သော ဥပဒေမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၁၇ ဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၅၁၇
(၁) တွင် ပါရှိသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အနက် ဤစကားရပ်များမှာ အဓိကဖြစ်သည်။

“ * * * delivery to any person claiming to be entitled
to possession thereof, * * * ”

ဤဥပဒေကိုသုံးသပ်ရာတွင် မည်သူသည်တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည် မရှိသည်
ဖြစ်သည်။ အမှုအသွားအလာအရ၊ မောင်ဘမြင့်က၊ မောင်ကျင်အိပ်၏ အပ်ချုပ်
စက်ကို ခိုးသည်။ စက်သည် မောင်ကျင်အိပ်၏ တရားဝင် စက်ဖြစ်သည်။ သူခိုးသည်
စက်ကို ခိုးယူပြီးနောက်၊ ဒေါ်စောရီအား ရောင်းသည်။ ဒေါ်စောရီက ထိုစက်ကို
ခိုးသော ညတွင်ပင် ဝယ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်စောရီ၏ ထွက်ချက်အရ၊ သူသည်
ကာလ တန်ဖိုးဖြင့် ဘောက်ချားပေး၍ အမှန်ဝယ်ယူသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ မည်သို့ပင်
ဖြစ်စေ၊ ထိုစက်သည် ခိုးရာပါ ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ခိုးရာပါ ပစ္စည်းဟု မသိရပါ့ဟု ဆို

သော်ငြားလည်း၊ ခိုးသူထံမှ ဝယ်ယူသဖြင့် တရားဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်မှု မရနိုင်ပေ။ အထက်တင် ရည်ညွှန်းသော ဥပဒေ စကားရပ်အရ၊ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်သူမှာ မောင်ကျင်အိပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပညာရှိ ဣဘက် စက်ရှင် တရားသူကြီးက ထိုသက်သေခံစက်ကို မောင်ကျင်အိပ်သို့ ပေးရန် အမိန့် ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်သည် မှန်ကန်သည်။ ထိုမှန်ကန်သည့် အမိန့်ကို အတည်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

လျှောက်လွှာကို ပသပ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 ဒေါ်စောရီ
 နှင့်
 ကိုကျင်အိပ်။

တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၊
တရားသူကြီး ဦးကျော်စံဦးနှင့် တရားသူကြီးဦးချစ်တို့ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ
၁၀ ရက်။

ဒေါ်ရွှေစိန်မြ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးထွန်းအောင်ဖြူ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—ပဌမအယူခံမှုတွင် တရားသူကြီးသုံးဦး ဆုံးဖြတ်
ခြင်းသည် တရားဝင် မဝင်—အထူးအယူခံဝင်ခွင့် ပေးသင့် မသင့်။

လျှောက်ထားသူနှင့် အခြားသူများအပေါ်တွင်၊ ပဌမလျှောက်ထားခံရသူက ကွယ်လွန်သူနှင့်
ကွယ်လွန်သူ အသီးသီးတို့၏ အနီးဆုံးဆွေမျိုးသည် မိမိသာလျှင်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကျန်ရစ်ခဲ့
သောပစ္စည်းများကို အမွေဆက်ခံသင့်သူသည် မိမိသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် မြက်ဟကျေညာပေး
ပါရန်တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ တောင်းခံသော ဒီကရီကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါလျှောက်သူက ပဌမ အယူခံ
ဝင်ရာ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊
အခွင့်ထူး အယူခံခံခွင့်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။ သို့သော် အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးပေးရန်
သင့် မသင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ ဥပဒေပြဿနာတရပ်ကို စဉ်းစားရန် လိုအပ်လာသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤရုံး၏နည်းဥပဒေက ခရိုင်တရားမရုံးမှ တက်ရောက်လာသော တန်ဖိုးငွေ
တသောင်းအထက်ရှိ ပဌမအယူခံမှုတွင်၊ တရားသူကြီးနှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးကကြားနာဆုံးဖြတ်
မည်ဟုဆိုစေကာမူ တရားသူကြီးချုပ်က တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည် တရားဝင်
သည်။ ထိုခုံရုံး၏စီရင်ချက်သည်လည်း တရားဝင်သည်။

အမှုသည် တဦးအနေနှင့် မိမိ၏အမှုကို မည်သူကသာဆုံးဖြတ်ပေးပါ တရားသူကြီး နှစ်ဦး
ထိုင်သောခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပေးပါဟူ၍ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိချေ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီက အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ကိုနှင့်
ပေးသည့်စေတနာနှင့်လည်း ရလေအောင်၊ ဤရုံးအနေနှင့်လည်း ဥပဒေပြဿနာကြီးများ ပေါ်လို့
ပေါ်ငြား ရှာဖွေနိုင်လေအောင်၊ တွေ့ရှိခဲ့လျှင်လည်း ထိုပြဿနာကြီးများကို ဖြေရှင်း၍ ပြည်သူတို့၏
အကျိုးပြုသည့် တရားစီရင်ရေးကို ဖန်တည်နိုင်လေအောင်ကြံ့လျှောက်လွှာပေါက်ဖွားခဲ့သည့် ပဌမ
အယူခံမှုကို ဤရုံးတရားသူကြီး သုံးဦးပါဝင်သော ခုံရုံးကကြားနာဆုံးဖြတ်ခဲ့စေကာမူ၊ ပြည်ထောင်စု

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၄။

† ၁၉၄၇ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ်
၏ တရားမ ပဌမ အယူခံမှု အမှတ် ၁၂၉/၆၃ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ
အမိန့်နှင့်ဒီကရီကို မကျေနပ်၍ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ရ ရန် လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားသူသည် အယူခံဝင်ခွင့် အသူးလာရောက်
တောင်းဆိုခြင်းကို ရုံးက ကြားနာ၍ အခွင့်ထူး ပေးထိုက် မပေးထိုက်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သင့်သည်ဟု
ယူဆသည်။

၁၉၆၅

ဒေါ်ရွှေစိန်မြ

ဦးထွန်းအောင်
ဖြူ ပါ ၂။

အက်(စ်)အန်သိုနီနှင့် ပရန်စစ်အာ အာသာ၊ အေးအိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မဒရတ်၊ စာ ၃၀၄။
ရှုရိခါဇော နှင့် တဦးအမှု၊ အေး အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၈ ခု၊ အန်ခါပရာဒက်၊ စာ ၆၀။
ဆူနီရမ်းရာမိရှာ (ရ်) ၁၉၅၃ ခု၊ ဘီ၊ အယ်လ်၊ အာရ်၊ စာ ၈၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးဘရွှန်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးအောင်ကြီး။

ရုံးတော်သဟာယအတွက်။ ။ ဦးဘကျော် (လက်ထောက်ရွှေနေချုပ်)။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်ရွှေစိန်မြနှင့်
တခြားသူများအပေါ်တွင် ဦးထွန်းအောင်ဖြူက၊ စစ်တို့မြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး
ရုံးတွင် ကွယ်လွန်သူ ဦးထွန်းဖြူနှင့် သမီး မကြာဦးတို့၏ အနီးဆုံး ဆွေမျိုးသည်၊
မိမိသာသျှင် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများကို အမွေ ဆက်ခံ
သင့်သူသည်၊ မိမိသာသျှင်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့်၊ မြက်ဟကျညာပေးပါရန် တရားစွဲဆို
ခဲ့သည်။ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ဦးထွန်းအောင်ဖြူအား တောင်းခံ
သော ဒီကရီကို အမှုစစ်ဆေးပြီးသော အခါ၌ ထုတ်ပေးခဲ့သည်။

ခရိုင် တရားမရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီမှ ဒေါ်ရွှေစိန်မြက ဤရုံးသို့ ပဌမအယူခံ
ဝင်ခဲ့သည်။ အယူခံမှုကို ထိုစဉ်အခါက အမှုထမ်းဆောင်လျက် ရှိခဲ့သော ပညာရှိ
တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ပါဝင်သော တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင် ခုံရုံးက ကြားနာ၍
ပယ်ပစ်ခဲ့သည်။ ယခု ဒေါ်ရွှေစိန်မြက ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ထပ်မံအယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး ပေးပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထား
သည်။ ထိုကဲ့သို့ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးပေးရန် သင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ၊
ဒေါ်ရွှေစိန်မြ၏ လျှောက်လွှာတွင်ပေါ် ထုတ်ထားသော ဥပဒေပြဿနာတရပ်ကိုစဉ်းစား
လိုသဖြင့် ထိုပြဿနာတရပ်တည်းပေါ်တွင် ကြားနာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် ဤရုံးက
ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်းကိုလည်း အချိန်ပေးခဲ့သည်။ ရုံးတော်၏ သဟာယအဖြစ်
နှင့်ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပါရန်ကိုလည်း၊ ပညာရှိ နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်အား မေတ္တာ
ရပ်ခံခဲ့သည်။ လျှောက်ထားခံရသူများကိုလည်း အကြောင်းကြားသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏
ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးအောင်ကြီးက ထိုပြဿနာကို ကြားနာရာတွင် လိုက်ပါ
ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၆၅
ဒေါ်ရွှေစိန်မြ
နှင့်
ဦးထွန်းအောင်
၆။ ၂။

ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်းက တင်ပြသည်မှာ တရားရုံးချုပ်က ပဌမအယူခံမှုကို တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၉၆ အရ၊ ကြားနာလျှင် တရားသူကြီးနှစ်ဦးထိုင်သော ခုံရုံးဖြင့်သာ ကြားနာသည့် ထုံးတမ်းရှိပါသည်။ တရားရုံးချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးသည့် နောက်၊ ရုံး၏နည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ် ကျေညာရာ၌လည်း၊ ခရိုင် တရားမရုံးများမှ တန်ဘိုးဋွေ တသောင်းအထက်ရှိသော ပဌမအယူခံမှုများကို တရားသူကြီးနှစ်ဦးထိုင်သော ခုံရုံးက ကြားနာ စစ်ဆေးမည်ဟု အတိအလင်းဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁)

ထိုအယူခံဘက်ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေကို မည်သို့မျှ ပြင်ဆင်ခြင်းမရှိဘဲလျက်၊ တရား သူကြီး နှစ်ဦးသာ ထိုင်ခိုးထိုင်စဉ်ရှိသည့် တန်ဘိုးဋွေအားဖြင့်ဆိုလျှင်လည်း၊ တသောင်း ငါးသောင်း သတ်မှတ်ထားသည့် ပဌမ အယူခံမှုကို တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင် ခုံရုံးက ကြားနာဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည်၊ ထုံးတမ်းနှင့် ဆန့်ကျင်ပါသည်။ တရားရုံးချုပ်က ပြင်ဆင် သတ်မှတ်ထားသော နည်းဥပဒေနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်နေပါသည်ဟု ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်း က တင်ပြသည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအမှတ် ၄၁ ကိုထုတ်ပြန်၍ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ ကို ပြင်ဆင်လိုက်ပါသည်။ ထို့ပြင်ဆင်ချက်အရ၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးတဦးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဖွဲ့စည်းထားသော တရားရုံးအပါအဝင်၊ တရားရုံး တရပ်ရပ်က ချမှတ်သော အပြီးသတ် အခိန်ကို အယူခံင်ရန် တရားရုံးချုပ်သည် မိမိသဘောအတိုင်း အခွင့်ထူးကို ပေးနိုင် သည်ဟု အခွင့်ထူး အယူခံများကို ဖွင့်ပေးလိုက်သည်။ တရားရုံးချုပ်သည် သာမန် အားဖြင့် တရားသူကြီး နှစ်ဦးဖြင့်သာ ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ရမည့် ပဌမ အယူခံမှုများကို တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်ခုံရုံးဖြင့် ကြားနာ စစ်ဆေးလိုက်ခြင်းဖြင့် တော်လှန်ရေး ကောင်စီက ဥပဒေထုတ်ပြန်ကာ ဖွင့်ပေးသော အခွင့်ထူး အယူခံနိုင်ခွင့်သည် ပျက်ပြယ် ဆုံးရှုံး၍ မသွားနိုင်ပါဟု၍ ဦးဘရွှန်းက လျှောက်လဲသည်။

တရားသူကြီး နှစ်ဦးဖြင့်သာ သာမန်အားဖြင့် ကြားနာဆုံးဖြတ်ရသည့် အယူခံ မှုတွင် တရားသူကြီးချုပ်က တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်၍ ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် ခုံ ဖွဲ့စည်းပေးလိုက် ပေးနိုင်ကြောင်းကိုမူ ဦးဘရွှန်းကဝန်ခံသည်။ တရားသူကြီး နှစ်ဦး ထိုင်ရမည့်အစား၊ တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်ခြင်းကြောင့် ထိုခုံရုံးသည် တရားမဝင် မဖြစ်ပါ။ ထိုခုံရုံး၏စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်သည်လည်း တရားဝင်ပါသည်ဟု ဦးဘရွှန်းက ဝန်ခံသည်။ သို့ရာတွင် သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားသူကြီးချုပ်သည် မည်သည့် အတွက်ကြောင့် တရားသူကြီး နှစ်ဦးထိုင်ရမည့်အစား၊ တရားသူကြီး သုံးဦး ထိုင်သင့်

(၁) မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်း၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်၊ စာမျက်နှာ ၉၈၃။

သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ကို အတိအလင်း မှတ်တမ်းတင်၍ ထားရှိရန်လိုပါသည် ဟု လျှောက်သံသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လျှောက်လွှာတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင် ခုံရုံးက စီရင်ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့သည် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေပါသည် ဟူ၍ကား၊ ဦးဘရွှန်းက မဆိုတော့ချေ။

၁၉၆၅
ဒေါ်ရွှေစိန်မြ
နှင့်
ဦးဘရွှန်းအောင်
ပြုပါ။

ထိုပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပ ၁၆ နိုင်ငံတော် လက်ထောက် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်က၊ အယူခံတရားလိုတဦးအနေနှင့် မိမိ၏အယူခံကို တရားသူကြီး မည်သူမည်ဝါ၊ သို့မဟုတ် မည်ရွှေမည်မျှနှင့် ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် မရှိပါ။ မည်သည့်တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးဘယ်နှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည်ဆိုသည့် အချက်မှာ ရုံးတော်ကသာဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ရုံး၏ လုပ်နည်း လုပ်ဟန် ကျင့်ထုံးများကို သတ်မှတ်သောနည်းဥပဒေများက မည်သည့် အယူခံမှုမျိုးတွင်တရားသူကြီးတဦးထိုင်မည်၊ မည်သည့် အမှုမျိုးများတွင် တရားသူကြီး နှစ်ဦးဖြင့် ဆုံးဖြတ်မည်ဟု သတ်မှတ်ကျေညာထားစေဦးတော့၊ ထိုနည်းဥပဒေများသည်၊ ရုံးတွင်း လုပ်နည်းလုပ်ဟန် ကျင့်ထုံးကိစ္စများပင် ဖြစ်ပါသည်။ လိုအပ်ပါက ထိုနည်းဥပဒေများကို မလိုက်နာဘဲ ခုံရုံးများ ဖွဲ့စည်း၍ အမှုများကို စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

အယူခံ တရားလိုတဦးသည်၊ မိမိအယူခံကို ကြားနာရမည့် ရုံးနှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်သို့မျှ အရေးဆိုနိုင်ခွင့်မရှိကြောင်းကို ပညာရှိ နိုင်ငံတော် လက်ထောက် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်က၊ *S. Anthony v. Francis R. Arthur* (၂) ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုစီရင်ထုံး၌ စုံညီခုံရုံးဖြင့် တရားပန်ကိုကိုချင် တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ရန် ရှိနေသည့် အယူခံမှုများကို ထိုတရားလွှတ်တော် ဖျက်သိမ်းပြီးနောက်၊ လက်ကျန် အမှုအခင်းများကို မဒရပ်တရားလွှတ်တော်က ဆက်လက် ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန် ပေါ်လာသောအခါ၌၊ မဒရပ်တရားလွှတ်တော်က စုံညီခုံရုံးဖြင့်မဟုတ်ဘဲ သာမန်အားဖြင့်သာ ကြားနာဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တရားပင်သည်၊ ဥပဒေ တရပ်ရပ်က အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိလျှင် အယူခံတရားလိုတဦးသည် မိမိ၏အယူခံမှုကို တရားသူကြီး တဦးဦး၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီး ဘယ်နှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း စီရင်ထုံးတွင် ဆိုထားသည်။ ထိုထုံးပါမှုများသည် အစဉ်အလာအားဖြင့် လက်ခံခြင်း လုပ်ခဲ့သော မူများဖြစ်ပါသည်ဟု လက်ထောက် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်က တင်ပြသည်။ *In re Sridhor Rao and another* (၃) တွင်လည်း၊ အလားတူ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဟု ရည်ညွှန်းသည်။

(၂) A.I.R. (1962) Mad. p. 1304.
(၃) A.I.R. (1958) Indra Pradesh p. 60.

၁၉၆၅
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး
နယ်ရုံး
ဦးထွန်းအောင်
ပြုပါ။

သာမန်အားဖြင့် တရားသူကြီး နှစ်ဦးပါဝင်သော ခုံရုံးက ကြားနာဆုံးဖြတ်မည်ဟု သတ်မှတ် ကျေညာပြီးသော အမှုအခင်းများကို တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း အားဖြင့် ထိုခုံရုံးသည် တရားမဝင် မဖြစ်နိုင်ချေ။ တရားရုံးချုပ်သို့ တင်သွင်းကြသော အမှုအခင်းများကို ခွဲဝေစစ်ဆေး ကြားနာခြင်း၊ ခုံရုံး၊ စုံညီခုံရုံး စသည်တို့ကို ဖွဲ့စည်း၍ လိုအပ်သလို စစ်ဆေး ကြားနာခြင်းတို့သည် ဤရုံး၏ အုပ်ချုပ်မှု ကိစ္စတရပ်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤရုံး၏ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသည် တရားရုံးချုပ်၏ အာဏာ ဖြစ်သည်။ မည်သည့် တရားသူကြီး၊ မည်သည့် ခုံရုံး၏အာဏာဟူ၍ သီးခြားခွဲခြား ထားသည်မဟုတ်ချေ။ မှုခင်းများ၏ တန်ဖိုးအလျောက်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့ပိုင်ပေါ် ပေါက်သော ဥပဒေ ပြဿနာအကြီးအငယ်ကို လိုက်၍ဖြစ်စေ၊ တရားသူကြီးများ၏ အရေအတွက် လုပ်ငန်း တာဝန် စသည်တို့ကို ချင့်ချိန်၍ဖြစ်စေ၊ အများပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို မျက်ခြေမပြတ်ဘဲ ဤရုံးသို့ရောက်ရှိလာသော အမှုအခင်းများကို ခွဲဝေ၍ ကြားနာကာ စစ်ဆေးစီရင်ကြရသည်။ အမှုသည်တို့အနေနှင့် မိမိ၏အမှုကို မည်သူ ကသာ ဆုံးဖြတ်ပေးပါ၊ တရားသူကြီး ဘယ်နှစ်ဦးထိုင်သော ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပေးပါဟူ၍ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ ထိုကဲ့သို့ တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ကို အမှုသည်များအား ပေးလျှင် တမူထဲဥပင် တဘက်က တောင်းဆိုချက်နှင့် တဘက်က တောင်းဆိုချက်တို့သည် မကိုက်ညီနေ၍ အမှုကို စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သော ခုံရုံး ဖွဲ့စည်းပေးရန် ခဲယဉ်းတော့မည် ဖြစ်ပေသည်။

အလားတူ ပြဿနာတရပ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ် ထားသော စီရင်ထုံးတမ်းကို ကျွန်ုပ်တို့ရည်ညွှန်းလိုသည်။ *Sooniram Rameshur v. U Tha Win* (၄) တွင်၊ ထိုစဉ်က တရားလွှတ်တော် တရားဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သော ပညာရှိ တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီးက၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ထရားမရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသည် ထန်ဘိုး ငွေတသောင်းအထိ ရှိသော တရားမမှုများကို အကျုံးဝင်သည်။ ထိုအမှုများကို တရားမရုံးတွင် စွဲဆိုသောအခါ၊ ထိုရုံး၏ နည်းဥပဒေများက၊ ထိုရုံးတရားသူကြီး အသီးသီး၏ တန်ဖိုးအလျောက် စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို သတ်မှတ်ထားစေကာမူ၊ တရားသူကြီး ချုပ်က ရုံးတွင်းကိစ္စတရပ်အနေနှင့် ထိုသတ်မှတ်ထားသော စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် မကိုက်ညီဘဲ အမှုများကို ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။ ကျင့်ထုံးနှင့်ဆိုင်သော နည်းဥပဒေများ၊ အမိန့်များ သည် လမ်းညွှန်မျှသာဖြစ်၍၊ ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာ မတည်ချေဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းသည်လည်း၊ အထက်၌ ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ပြပြီးသည့် အတိုင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စတရပ်တွင် အများပြည်သူများ၏ အကျိုးကို ထောက်ရှု၍ အချိန် ကာလနှင့် အခြေအနေအလိုက် လိုအပ်သလို ရုံးကို ဖွဲ့စည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် ဤရုံး၏ နည်းဥပဒေက၊ ခရိုင်တရားမရုံးမှ တက်ရောက်လာသော တန်ဘိုးငွေ တသောင်းအထက်ရှိ၊ ပဌမအယူခံမှုတွင် တရားသူကြီး နှစ်ဦးပါဝင်သော ခုံရုံးက ကြားနာဆုံးဖြတ်မည်ဟု ဆိုစေကာမူ၊ တရားသူကြီးချုပ်က တရားသူကြီး သုံးဦးထိုင်၍ ဆုံးဖြတ်စေခဲ့ခြင်းသည် တရားဝင်သည်။ ထိုခုံရုံး၏ စီရင်ချက်သည်လည်း၊ တရားဝင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဖြေဆိုသည်။

၁၉၆၅
ဒေါ်ရွှေစိန်မြ
နှင့်
ဦးထွန်းအောင်
မြ၊ ပါ ၂။

ထိုသို့ တရားဝင်စေကာမူ၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်းက လျှောက်လဲ တင်ပြသည်မှာ ပဌမ အယူခံမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့သည် ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေ၏ ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၆ ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူချက် အရဆိုလျှင်၊ တရားသူကြီးနှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးက ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီဟူ၍သာ မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အထူး အယူခံဝင်ရန် လျှောက်ထားခွင့်ကို ပေးသင့်ပါသေးသည်ဟု ဦးဘရွှန်းက တင်ပြသည်။

ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးအောင်ကြီးက အယူခံ ထပ်တလဲလဲ ဝင်နိုင်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူတို့ အဘို့ မည်သို့မျှ အကျိုးထူးမည် မဟုတ်၊ စရိတ်ကုန် လူမမ်းမျှသာ ဖြစ်ရတတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်လည်း၊ တော်လှန်ရေးကောင်စီက ပုဒ်မ ၆ ကို ပြင်ဆင်ရာတွင် တရားသူကြီး နှစ်ဦး ပါဝင်သော ခုံရုံး၏ စီရင်ချက်၏ အခွင့်ထူးမှ အယူခံနိုင်သည်ဟု အတိအလင်း သတ်မှတ်ပေးခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ သတ်မှတ်ထား သဖြင့် တရားသူကြီး သုံးဦး ထိုင်သော ခုံရုံးမှ စီရင်ချက်ကို အယူခံမဝင်နိုင်သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း စသည်ဖြင့် လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

ပညာရှိ နိုင်ငံတော် လက်ထောက် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်ကမူ၊ ပုဒ်မ ၆ ကို ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အများ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို ထောက်ချင့်လျှင်၊ ဦးဘရွှန်း၏ အမှုသည် ဒေါ်ရွှေစိန်မြ၏ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး လျှောက်လွှာကို လက်ခံ စဉ်းစားပေးပါရန် သင့်ကြောင်းဖြင့် တင်ပြသည်။ အယူခံဝင်ခွင့် ပေးရန် သင့်မသင့်မှာ တရားရုံးချုပ်၏ သဘောအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အခွင့်ထူး ပေးသင့် မပေးသင့် ဟူ၍ကား စဉ်းစားဆုံးဖြတ် ပေးသင့်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ ဒေါ်ရွှေစိန်မြ၏ လျှောက်လွှာကို ကြားနာရာတွင် ဖြစ်စေ၊ အခြားမည်သည့် အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး တောင်းဆိုသည့် လျှောက်လွှာမျိုးကိုမဆို၊ ကြားနာရာတွင် ဖြစ်စေ တရားသူကြီး ဘယ်နှစ်ဦး ထိုင်၍ ကြားနာရမည်ဟူ၍ ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ရုံး၏ အခြေ အနေအရ တရားသူကြီး နည်းပါးနေ၍ ဖြစ်စေ၊ အခြား အကြောင်းမညီညွတ်၍ ဖြစ်စေ လိုအပ်ပါလျှင်၊ တရားသူကြီး တဦး တည်းကပင် ထိုင်၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။ အကယ်၍၊ အယူခံဝင်ရန်

၁၉၆၅
ဒေါ်ရွှေစိန်မြ
နှင့်
ဦးထွန်းအောင်
မြ ပါ။

အခွင့်ထူး ပေးပြီးလျှင် အထူးအယူခံမှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပြီးနောက် ကြားနာ စစ်ဆေး
သော အခါ၌မူ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ တရားသူကြီးနှစ်ဦး၊ သို့မဟုတ် ထိုထက်
ပိုသော တရားသူကြီးများ ပါဝင်သော ခုံရုံးက ကြားနာစစ်ဆေးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့
ခုံရုံးဖွဲ့စည်းရန် အခက်အခဲ တွေ့ရှိနေလျှင်မူကား၊ တရားသူကြီး တဦးတည်း ထိုင်၍
ဆုံးဖြတ်လျှင်လည်း တရားဝင်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးကို ဤရုံးက လေးလေး နက်နက် ချိန်ဆ၍ အများပြည်သူ
တို့နှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေ ပြဿနာ ရုပ်ကြီးများ စသည်တို့ကို ဖြေရှင်းပေးရန်
လိုသောအခါမှ ထုတ်ပေးရိုးပေးစဉ်ရှိသည်။ အထူး အယူခံမှုဆိုသည့် အတိုင်း၊ ဥပဒေ
ပြဿနာ အထူးရှိမှ လက်ခံ ကြားနာခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့
ပြဿနာတရပ် ပေါ်ပေါက်နေပါသည်ဟူ၍ အမှုသည်တဦးက လာရောက် လျှောက်
ထားလျှင် ထိုလျှောက်လွှာကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံ ကြားနာသင့်သည်။ အမှုသည်များ
အနေနှင့် မိမိတို့ဘက်မှ ရှုံးနေကြလျှင်၊ ကြေနှပ်ကြမည်မဟုတ်။ အဆုံးတိုင် အယူခံ
ဝင်လိုတတ်ကြသည်။ မခံချင်စိတ်၏ နှိုးဆော်ချက်ဖြင့်လည်း အထက်ဆုံးရုံးသို့ နောက်
ဆုံး အခွင့်အရေးကို သုံး၍ တက်လိုတတ်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဇွဲမလျော့သော အမှု
သည်များ၏ ပြဿနာများကို တရားစီရင်ရေး တရပ်လုံးနှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေ
အချက်အလက် များနှင့် နှိုင်းစာ သုံးသပ်လျှင် အခွင့်ထူး ပေးလောက်သော ပြဿနာ
ရပ်ကြီးများမဟုတ်ကြသည်ကိုတွေ့ရသည်ကသာ များသည်။ သို့ရာတွင် အခွင့်ထူးအယူခံ
လျှောက်ထားခွင့်ဖြင့် ဤရုံးသို့ နောက်ဆုံးဆင့် လာရောက်ခြင်းဖြင့် အမှုသည် အနေ
နှင့် ကြေနှပ်မှု အတော်အသင့် ရကြသည်။ ၎င်းတို့တင်ပြသော ထူးသည်ဟု ဆိုသည့်
ဥပဒေ ပြဿနာများထဲမှ အမှန်တကယ် ထူးခြား ခက်ခဲသော ပြဿနာမျိုးကိုလည်း
တရံတခါ တွေ့ရသည်။ ဤတရားရုံးချုပ် အနေနှင့် ထိုပြဿနာများ ထွက်ပေါ်လာ
လျှင်၊ ကြေလည်စွာ စဉ်းစား၍ ဖြေရှင်းပေးခြင်းဖြင့် အများ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို
ဆောင်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်နိုင်ရန် အတုတ်လည်း တော်လှန်ရေး ကောင်စီက
ပုန်မ ၆ ကို ပြင်ဆင်၍ အခွင့်ထူး အယူခံဝင်ခွင့်ကို တရားရုံးချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်
နောက်မှ ထပ်မံ၍ ဖွင့်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်း၍ တော်လှန်ရေး ကောင်စီက အထူး အယူခံ ဝင်ခွင့်ကို
ဖွင့်ပေးသည့် စေတနာနှင့်လည်း ဝရလေအောင်၊ ဤရုံးအနေနှင့်လည်း ဥပဒေ ပြဿနာ
ကြီးများ ပေါ်လိုပေါ်ငြား ရှာဖွေနိုင်လေအောင်၊ တွေ့ရှိခွင့်လျှင်လည်း ထိုပြဿနာ
ကြီးများကို ဖြေရှင်း၍၊ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးပြုသည့် တရားစီရင် ရေးကို ဖန်တီး
နိုင်လေအောင် ဤလျှောက်လွှာ ပေါက်ဖွားခဲ့သည့် ပဌမ အယူခံမှုကို ဤရုံး တရား
သူကြီး သုံးဦး ပါဝင်သော ခုံရုံးက ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့စေကာမူ၊ ပြည်ထောင်စု

တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထား သူသည်၊ အယူခံဝင်ခွင့် အခွင့်ထူး လာရောက်တောင်းဆိုခြင်းကို ဤရုံးက ကြားနာ၍ အခွင့်ထူး ပေးထိုက် မပေးထိုက် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်သင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်လည်း၊ ဤလျှောက်လွှာတွင် ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်းက ထုတ်ပေါ် တင်ပြသော ပြဿနာကို တရားရုံးချုပ် အနေနှင့် ယခင်အခါများ၌ အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့ရသည်မဟုတ်သေး။ သာမန်အားဖြင့် တရားသူကြီး နှစ်ဦးသာ ထိုင်၍ ကြားနာ စစ်ဆေးလေ့ရှိသော အယူခံမှုမျိုးတွင် တရားသူကြီး သုံးဦး ပါဝင်သော အဖွဲ့က ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လျှင်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အထူးအယူခံဝင်ခွင့် တောင်းဆိုနိုင်ခြင်း မရှိပြီဟူ၍လည်း ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည် မဟုတ် ချေ။ ယခု ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးဘရွှန်းက ဒေါ်ရွှေစိန်မြ၏ လျှောက်လွှာပေါ်မှ ဤပြဿနာကို ပေါ်ထုတ်တင်ပြ၍သာ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ် ပေးရခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 ဒေါ်ရွှေစိန်မြ
 နှင့်
 ဦးထွန်းအောင်
 မြ၊ ပါ ။

အထက်ပါ မှတ်ချက်များဖြင့် ဒေါ်ရွှေစိန်မြ၏ လျှောက်လွှာကို ဆက်လက်၍ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား လာရောက်၍ ရုံးတော်၏ သဟာယ အပြစ်ဖြင့် ကူညီဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်အား၊ များစွာ ကျေးဇူး ဥပကာယ တင်ရှိကြောင်းကိုလည်း၊ မှတ်တမ်းတင်သည်။

တရားမ ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတိုင်

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ ၃
ရက်။

ဒေါ်လှရင် သေသူ ဦးဘိုးသိုက်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်
(လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါက်တာ ဉာဏ်ချစ်(လျှောက်ထားခံရသူ)*

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊ အကြောင်းအချက်များ—စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ
ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၆၄—ပြင်ဆင်မှုတွင် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊
ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်းမပြုနိုင် မပြုနိုင်။

တရားလိုက တရားခံ သုံးဦးတို့အပေါ် အနိုင်ဒီကရီရရှိသည်။ ထိုနောက် တရားနိုင်က တရားရှုံး
တို့အပေါ် ၎င်းရရှိသောအနိုင်ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် ဇာရီမူတစုပြီးတခု ပြုလုပ်သည်။ နောက်ဆုံး
၌ တရားနိုင်ကွယ်လွန်သဖြင့် ၎င်းတရားဝင်ကိုယ်စား လျှောက်သူက ဆက်လက်၍ ဒီကရီအတည်ပြု
လုပ်ရာ လျှောက်ခံရသူ (တရားရှုံး) က ကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်းသည်။ ထိုအတောအတွင်း
လျှောက်ခံရသူက တရားမကြီးအမှုတွင် ချမှတ်ထားသော တဘက်သတ်အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်
ပေးရန် လျှောက်ထားရာ ၎င်းအမိန့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကိုဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန်
အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ခံရသူ တင်ပြသောအကြောင်းပြချက်များမှာ တရားမကျင့်ထုံး
ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ လိုအပ်သည့် အကြောင်းပြချက်များ မဟုတ်။

အာရှန်နရယ်ဒ်ဖတ် နှင့် မဇ္ဇာဆ်ဘာရတ်၊ လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ထိမိတက်။
အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ အာသံ ၄၇။

ဂန်ဂါဒင်ရန်ကရစ်ရှနာ နှင့် ကယ်သာရီကော၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ အလာဟဘ်ဒ် ၉၆
တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ခံရသူက တဘက်သတ် ချမှတ်ထားသော ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်
ရန်လျှောက်ထားခြင်းမှာလည်း စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၆၄ အရ၊ သတ်မှတ်
ထားသော ရက်ပေါင်း ၃၀ ထက် ကျော်လွန် နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ၎င်း၏
လျှောက်လွှာကို လက်ခံခြင်းမပြုနိုင်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၆။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု ၅ တွင် မန္တလေးမြို့၊
ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စည်းကမ်းသတ်ရက် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို အောက်ရုံးကလက်ခံရန် လိုလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှုတွင် အတည် မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်သည်။

မသန်းရင် နှင့် တန်ခိုးခိုင် (ခေါ်) တန်ခိုးစိန်၊ ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၁၆၁။

ဘာမစ်ကံရွက္ခး နှင့် ဖူမာဆင်း၊ ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် ၃၆၄။
စိကာလီရာ ပရာပပါဒီရာချီ နှင့် စီ၊ ဝီ၊ အေ၊ အာ(ရ်)၊ ချစ်တီးအသင်း ၉၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၇၁ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး မဖွဲ့တာ ပီ၊ ကေ၊ ဘို့စိ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက် ခရိုင်တရားမ တရား သူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင် တရားလို ဦးဘသိုက်က တရားခံ ဦးဥာဏ်ချစ်၊ ဦးစံရီနှင့် ဦးလှဖေ တို့အပေါ် အနိုင်ဒီကရီရရှိသည်။

တရားခံ ဦးဥာဏ်ချစ်၊ ဦးစံရီနှင့် ဦးလှဖေတို့က ၎င်းတို့အပေါ် ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်းမပြုကြချေ။

တရားနိုင် ဦးဘသိုက်က၊ တရားရှုံး ဦးဥာဏ်ချစ်၊ ဦးစံရီနှင့် ဦးလှဖေတို့အပေါ်၊ ၎င်းတို့ရရှိသော အနိုင်ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် ဇာရီမှုတချိုးပြီးတပြုလုပ်သည်။ နောက် ဆုံး၌၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇာရီမှုအမှတ် ၅ တွင် တရားနိုင်၊ ဦးဘသိုက် ကွယ်လွန်သဖြင့်၊ ၎င်း၏တရားဝင် ကိုယ်စားမလှရင်ကဆက်လက်၍ ဒီကရီကိုအတည်ပြုလုပ်ရာ၊ တရားရှုံး ဦးဥာဏ်ချစ်က၊ ကန့်ကွက်သွားတင်သွင်းသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် တရားရှုံး ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ ၎င်းအပေါ် မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင် ချမှတ်ထားသော တဘက်သတ်အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်လျှောက် ထားရာ၊ တရားနိုင် (ကွယ်လွန်သူ ဦးဘသိုက်) ၏ တရားဝင်ကိုယ်စား ဒေါ်လှရင်က၊ ယခင်ချမှတ်ထားသော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် မသင့်ကြောင်း၊ လျှောက်ထား ကန့်ကွက်သည်။

ပညာရှိရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြချက်ကို ကြားနာပြီး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ယခင်ချမှတ်ထားသော အမိန့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊

၁၉၆၅
ဒေါ်လှရင်
(သေသူဦးဘိုး
သိုက်၏တရားဝင်
ကိုယ်စားလှယ်)
နှင့်
ဒေါက်တာ
ဥာဏ်ချစ်။

၁၉၆၅

 ဒေါ်လှရင်
 (ဆေးသူဦးဘိုး
 သိုက်၏တရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်)
 နှင့်
 ဒေါက်တာ
 [ဥက္ကဋ္ဌ]

တရားရုံး၌ ဒေါ်လှရင်က မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင် ၎င်း၏ပညာရှိ ရွေးနေကြီးလျှောက်လဲတင်ပြ သော အဓိကပြင်ဆင်မှုအကြောင်းပြချက်များမှာ—

- (၁) လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ ၎င်းအပေါ်ချမှတ်ထား သော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင် ဖော်ပြ သော အကြောင်းပြချက်များမှာ၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ တွင် လိုအပ်သည့်အကြောင်းပြချက်များမဟုတ်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးက ယခင်ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း၊
- (၂) လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထား သော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်ထားသည်မှာ၊ စည်းကမ်း သတ်ရက် လ နှစ် များစွာကျော်လွန်ပြီးမှ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၍ လက်ခံရန် မသင့်ပါဘဲလျှော့ အောက်ရုံးကလက်ခံပြီး၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်မှာ မှားယွင်း ကြောင်း

ဟူ၍ပြစ်၏။

ပဌမပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အာဂျွန်နရယန်ဒါတ် နှင့် မစ္စာဆ်ဘာရတ်၊ လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လိမိတက် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“O. 9, R. 13 is exclusive and the Court has no power, even inherent power, to set aside the *ex parte* decree, on ground not mentioned in R. 13.”

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ ဂန်ဂါဒင်ထပ်ကရစ်ရှ်နာ နှင့် ကယ်လာရှိကော (၂) စီရင်ထုံးတွင်

“An application to set aside an *ex parte* decree can be allowed only after an express finding by the Court that it is satisfied that the applicant was prevented by a sufficient cause from appearing in the suit. It must be rejected if the Court is not so satisfied. Where the Court observed that the applicant’s affidavit was not free from suspicion but

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ (၆)၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အာဆံ ၄၇။
 (၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (၆)၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အလ်ဟဘစ် ၉၆။

nevertheless allowed it on the ground that the decreeholder's evidence in rebuttal was not reliable.

Held, that, this was virtually a finding that the court was dissatisfied with the evidence of both the parties. The omission to record a clear finding of satisfaction in accordance with R. 13 was a material irregularity which vitiated the decision."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင် ၎င်းအား ထုတ်ပေးသောသမ္မာန်စာကို လက်ခံရရှိအတည်မဖြစ်ဟု ပြောဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊ ၎င်းလျှောက်ထားတင်ပြသော လျှောက်လွှာတွင် ဖော်ပြထားသည့်အကြောင်းပြချက်များကို၊ ဘတ်ရှလေ့လာရာ၊ ၎င်းသည်သမ္မာန်စာကို လက်ခံရရှိကြောင်း ကောင်းစွာပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့်ပြင်၊ ၎င်းက—

“အမှုချိန်းဆိုသည့်နေ့တွင် အလုပ်တာဝန် များပြားလွန်း၍ သတိလစ်ဟင်းပြီး၊ ရုံးသို့ မလာရောက်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆရာဝန်တယောက်အနေဖြင့် ယခင် အစိုးရရုံးချိန်းများတွင် ယခုကဲ့သို့ အလုပ်တာဝန်ကို အာခံစိုက်နေ၍ ရုံးချိန်းရက်များတွင် မသွားမိပါက၊ နောက်ထပ် ချိန်းဆိုချက်များ အမြဲလာသေ့ရှိသဖြင့်၊ ၎င်းကအမှုကိုထပ်မံ၍ချိန်းဆိုလိုမိမည်ဟု ထင်မြင်ခဲ့ရာ၊ နောက်ဆုံးတွင် တဘက်သတ်အမိန့်ချမှတ်လိုက်မှသာ၊ ထပ်မံ၍ ရက်ချိန်းမပေးသည်ကို သိရကြောင်း။ ရုံး၏ စလေ့ထုံးစံကို မသိနားမလည်၍ တဘက်သတ်စီရင်ချက်ချမှတ်ခြင်းခံရသည်မှာ၊ မသင့်လျော်ဟု ထင်မြင်ပါ၍ ထပ်မံပြီး အမှုဖွင့်လှစ်ပေးရန်သင့်ကြောင်း”

ဟူ၍တင်ပြသော အကြောင်းပြချက်များမှာ၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊ လိုအပ်သည့်အကြောင်း ပြချက်များ မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ ရုံး၏စလေ့ထုံးစံကို မသိနားမလည်ဟူ၍ ပေါ်ပြသည်မှာ “Ignorance of law is no excuse” ဟူသော ဥပဒေမူနှင့်ဆန့်ကျင်လျက်ရှိနေသဖြင့်၊ လက်ခံရန်လျှောက်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်ချေ။

စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၆၄ တွင် တဘက်သတ်ချမှတ်ထားသောနေ့၊ သို့မဟုတ် သမ္မာန်စာ အတည်မဖြစ်သော အခါတွင် တရားခံက

၁၉၆၅
—
ဒေါ်လှရင်
(သေဆူဦးထိုး
သိက်၏တရားဝင်
ကိုယ်စားလှယ်)
နှင့်
ဒေါက်တာ
ဥာဏ်ချစ်

၁၉၆၅
 ဒေါ်လှရင်
 (သေသူဦးထိုး
 သိုက်၏တရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်)
 နှင့်
 ဒေါက်တာ
 ဥာဏ်ချစ်။

၎င်းအပေါ် အမိန့်ဒီကရီချမှတ်သည်ကို သိသောနေ့မှစ၍၊ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊ လျှောက်ထားရန်ဖြစ်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က ၎င်းအပေါ် သမ္ဗာန်စာ အတည်ဖြစ်သည်ကို ငြင်းဆိုခြင်းမပြုသည့်ပြင်၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့ဖြစ်၍၊ ၎င်းက တဘက်သတ်ချမှတ်ထားသော ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်ထားသောနေ့မှာ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်သဖြင့် ရက်ပေါင်း ၃၀ ထက်၊ ၂ နှစ် ၆ လ ၈ ရက် ကျော်လွန်ကြောင်း မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက်ရှိပေသည်။

ထို့ပြင်၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပြီးသည့်နောက်၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်လှရင်က ဇာချိမှုများတခုပြီးတခုပြုလုပ်စဉ်အခါတွင်လည်း၊ ၎င်းအပေါ် ထုတ်ပေးသောအကြောင်း ကြားနို့ တစ်စာများအတည်ဖြစ်ကြောင်းမှာလည်း ပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၆၄ အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် သည် ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းမပြုနိုင်သည့်ပြင်၊ ထိုသို့လျှောက်ထား ခြင်းမှာ စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်နေသဖြင့် စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ၊ ၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ၎င်း၏ လျှောက်လွှာကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်ဘဲ ပယ်ရန်သာ ဖြစ်ပေသည်။

အကယ်၍၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ ၎င်းသည် ဆရာဝန် တယောက်အနေဖြင့် အလုပ်များလွန်းသည့်ပြင်၊ ရုံး၏ထုံးစံလေ့ကို မသိနားမလည်၍ လာရောက်ခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်းပေါ်ပြပြီး၊ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ကို အမှီယဟ်ပြု၍၊ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမ ဇယား အပိုဒ် ၁၆၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်ရက်ပေါင်း ၃၀ ကို၊ တိုးချဲ့ပေးလိုကြောင်း လျှောက်ထားလျှင်လည်း မနေ့နေ့ပါ ၁ နှင့် အီ၊ အက်စ်၊ အက်စ်၊ အဲမ် စိုမာစွန်ဒရာမ် ချစ်တီး (၃) စီရင်ထုံး တွင်—

“The provisions of section 5 of the Limitation Act do not apply to an application to set aside an *ex parte* decree, nor to an application to set aside an order of dismissal for default. Negligence on the part of an agent of a party is no justification for review of an order of dismissal of an application for default.”

(၃) ၂၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၆၅၅။

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဆရာဝန် ဦးဉာဏ်ချစ်သည် စည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ ကို အကိုးအကားမပြုနိုင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့်အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်ကို အတည်ပြုရန်မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ ပယ်ဖျက်ရန်လိုအပ်ပေသည်။ သို့သော်၊ ပေါ်ပေါက်လာသည့်ပြဿနာမှာ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို ဤရုံးကပြင်ဆင်မှုတွင် ပယ်ဖျက်နိုင်ပါမည်လားဟူ၍ဖြစ်၏။

ပသန်းရင် နှင့် တန်ခိခိုင် (ခေါ်) တန်ခိစိန် (၄) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်များကို ပြင်ဆင်မှုများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ရန်၊ ထိုသို့ချမှတ်သောအမိန့်များသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချမှတ်သော အမိန့်များဖြစ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

ဘာလ်မစ်ကံရှုကူး နှင့် ဖူမာဆင်းနှင့် ၄ ဦး (၅) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ရုံးက သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ အရ၊ စွဲဆိုသောအမှုကို စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်ပြီးမှစွဲဆိုခြင်းပြုသဖြင့်၊ ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို သက်ဆိုင်သူကမကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ပြင်ဆင်မှုပွင့်၍ ပယ်ဖျက်ပေးရန်လျှောက်ထားရာ၊ ဤရုံးက သက်ဆိုင်သူသည် ထပ်မံ၍၊ တရားမကြီးမှုကို စွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်သည့်ပြင်၊ စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းသည် ဥပဒေအချက်အလက်အရသာ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်၍၊ ပြင်ဆင်မှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။

သို့သော် ဘာလ်မစ်ကံရှုကူး နှင့် ဖူမာဆင်းနှင့် ၄ ဦး (၅) စီရင်ထုံးကို ယခင်တရားလွှတ်တော်က စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုဘဲ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ တွင်—

“Subject to the provisions contained in section 4 to 25 (inclusive), every suit instituted, appeal, preferred, and application made after the period of limitation prescribed therefor by the first schedule shall be dismissed, although limitation has not been set up as a defence.”

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

- (၄) ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) ၁၆၁။
- (၅) ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) ၃၆၄။

၁၉၆၅
 ဧဝါလှရင်
 (သေသူဦးဆိုး
 သိုက်၏တရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်)၊
 နှင့်
 ဒေါက်တာ
 ဉာဏ်ချစ်။

၁၉၆၅
 ဧဝါလှိုင်
 (သေသူဦးဘိုး
 ဆိုက်ခါတရားဝင်
 ကိုယ်စားလှယ်)
 နှင့်
 ဒေါက်တာ
 ဥာဏ်ချစ်။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တရားရုံးများက စည်းကမ်းသတ်ရက်ကျော်လွန်သော တရားမကြီး
 မှုများ၊ အယူခံမှုများနှင့် လျှောက်လွှာများကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်ခံစစ်ဆေး
 ခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ၊ ပလပ်ရန်သာဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားသဖြင့်၊ စည်းကမ်းသတ်
 ရက်ကျော်လွန်သော လျှောက်လွှာများကို တရားရုံးများက၊ ပလပ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ လက်ခံ
 စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ရှိသော်၊ ထိုရုံးများက၊ ၎င်းတို့တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိသောအာဏာ
 ကိုအသုံးပြု၍၊ ထိုလျှောက်လွှာများကို လက်ခံ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြုသည်ဟု ထင်မြင်
 ယူဆချပေမည်။

ထင်မြင်ယူဆချက်ကို၊ စီကာလီရာပရာမပါဒီရာချီ နှင့် စီ၊ ဇွီ၊ အေ၊ အာ(၆)
 ချစ်တီးအသင်း (၆) စီရင်ထုံးတွင်—

“ A Court, which admits an application which is barred
 by limitation under section 3, Limitation Act, without any
 application being made under section 5, exercises a jurisdic-
 tion not vested in it by law and its order may be set
 aside by the High Court in revision.”

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားချက်က၊ ထောက်ခံလျက်ရှိသဖြင့်၊ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ
 ဆရာဝန်ဦးဥာဏ်ချစ် က၊ စည်းကမ်းသတ်ရက် ၃၀ ထက် ၂ နှစ် ၆ လ ၈ ရက် ကျော်လွန်
 ပြီးမှတင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို အောက်ရုံးက လက်ခံ၍ လုံလောက်သော
 အကြောင်းမရှိဘဲ၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၉၊ နည်း ၁၃ အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို
 ဤပြင်ဆင်မှုတွင် အတည်မပြုဘဲ၊ ပယ်ဖျက်ခြင်းပြုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို
 အတည်ပြုရန်မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ စရိတ်ဖြင့်ပယ်ဖျက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။
 ဤရုံးရွှေ့နေကြီးခမှာ ၅၀ ဖြစ်သည်။

(၆) ၉၊ အောက်ပြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၇၁။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတိုင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်ထွန်းမြင့် (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၉၇ အရ စွဲဆိုမှု—တရားသေလွတ်ခြင်း—အယူခံရာ ၎င်းပုဒ်မဖြင့် အပြစ် ပေးခြင်း။

ဆိုပြတ်ချက်။ ။မယားဖြစ်သူက လင်ဖြစ်သူအပေါ် မြောက်မထားရာတွင် ၎င်းနှင့်အကြင် ယောက်ျားသည် လင်မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်းနေထိုင်သည်ကို မြင်သော တိုက်ရိုက်သက်သေရရှိရန် အလွန်ပင်ခဲယဉ်းမည်ဖြစ်၍၊ သူ့ယံဝိုက်သက်စပ်သော သက်သေခံချက်များအရ၊ အယူခံတရားခံသည် သံဝါသသက်စပ်ခြင်း ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆနိုင်မည်။

ဤအမှုမျိုးကို နောင်အခါ၌ ကျူးလွန်လိုသောသူတို့အား နောင်ကြဉ်ဟန့်တားလောက်သော အပြစ်ဒဏ်မျိုးကိုပေးရန်လိုအပ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။အစိုးရဓမ္မဇွှန်ကြီး ဦးနှစ်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးထွန်းအောင် (၃)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့ (၅) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရား သူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီး မှုအမှတ် ၅၃၃ တွင်၊ အယူခံတရားခံ မောင် ထွန်းမြင့်အား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ အပြစ်မပေးဘဲ တရားသေလွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံရာတွင် ပညာရှိ အစိုးရဓမ္မဇွှန်ကြီး လျှောက်ထားတင်ပြသော အဓိကအယူခံ အကြောင်းပြချက်မှာ အောက်ရုံးက တရားလိုသက်မှ တင်ပြသော သက်သေထွက်ဆိုအစစ်ခံချက်များ ရှိပါလျက်၊ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်အား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ အပြစ်မပေးဘဲ တရားသေ လွတ်လိုက်သည်မှာ မှားယွင်း ကြောင်းဟူ၍ဖြစ်၏။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၅၀။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅၃၃ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၉ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့ (၅) ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ၅၅
 မောင်ထွန်းမြင့်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာများကို အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ဤအယူခံမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အချက်များကို သာဖော်ပြရန် လိုပေမည်။

အမှုတွင် တရားလို ဦးမြင့်ဆွေက ၎င်းသည် မမြရီနှင့် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ခဲ့ရာ ၉ နှစ်ခန့် ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းကဲ့သို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်လာခဲ့ကြောင်းကို အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်က ကောင်းစွာ သိရှိကြောင်း၊ မမြရီ ပျောက်သွားသဖြင့် တူးတူး (လိုပြ-၅)အားခေါ်၍၊ အယူခံတရားခံ၏ အစ်မနေထိုင်ရာ ဂ မိုင်တွင်ရှိသော ဂေါ်ရခါးကုန်းသို့ သွားသည့်အခါ၊ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်က အခန်းထဲမှပဌမထွက်လာကြောင်း၊ ထို့နောက် မမြရီသည် အယူခံတရားခံ ထွက်လာသော အခန်းထဲမှ ထွက်လာကြောင်း၊ ၎င်းက မမြရီအား “ဘယ့်နယ်လုပ်တာလဲ” ဟုမေးသည့်အခါ၊ မမြရီက “မြင်တဲ့အတိုင်းဘဲ” ဟုပြောပြကြောင်း၊ မမြရီက “တရားခံနဲ့သာ ပေါင်းသင်းမယ်” ဟုပြောပြကြောင်း ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။

တူးတူး (လိုပြ-၅) က၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေနှင့် ဂ မိုင်သို့ သွားရောက်သောအခါ၊ အယူခံတရားခံ ကိုထွန်းမြင့်သည် အခန်းထဲမှထွက်လာကြောင်း၊ ထို့နောက် မမြရီသည် အဆိုပါ အခန်းထဲမှ ထွက်လာကြောင်း၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေက မမြရီအား “ဘယ့်နယ်လဲ” ဟုမေးရာ၊ မမြရီက “မြင်တဲ့အတိုင်းဘဲ” ဟု ပြောပြကြောင်း ထွက်ဆို၍ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေအား ထောက်ခံသည်။

ဤသက်သေအား အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက ပြန်လှန်၍မေးမြန်းသော်လည်း၊ ၎င်းသည် အယူခံတရားခံအပေါ် မဟုတ်မမှန် ကြံဖန်လည်ဆယ်၍ မတရားသဖြင့် ထွက်ဆိုခြင်းပြုသည်ဟု ယူဆနိုင်လောက်အောင် လုံလောက်သော အကြောင်းခြင်းရာ မရှိသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ၎င်းသည် အဖြစ်အပျက်ကို မြင်သိသမျှ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ပြောဆို၍ အစစ်ခံသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရပေမည်။

ဦးလှသန်း (လိုပြ-၆)က တနေ့သောညနေ ၃ နာရီခန့် အချိန်တွင် တရားလို ဦးမြင့်ဆွေ၏ အိမ်နောက်ပေးခန်း၌ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်သည် မမြရီအား ဖက်နေသည်ကိုမြင်ကြောင်း၊ ပွဲတွင်လည်း အယူခံတရားခံက မမြရီအား ဖက်ထားသည်ကိုမြင်ကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေအား ထောက်ခံသည်။

ဤသက်သေကို အယူခံ တရားခံ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက ပြန်လှန်၍ မေးခွန်း ထုတ်သော်လည်း၊ ၎င်းသည် အယူခံတရားခံအပေါ် မတရားသဖြင့် ထွက်ဆိုခြင်း ပြုသည်ဟု ယူဆနိုင်လောက်အောင် အကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ၎င်းသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကိုသာ ထွက်ဆိုသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်ထွန်းမြင့်။

ဦးအရှင်ကျော် (လိပြ-၇)က၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေသည် ၎င်းထံသို့လာ၍ အယူခံ တရားခံသည် မမြေရီနှင့် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်သည်ဟု တိုင်ကြားကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေအား ထောက်ခံသည်။

ဤသက်သေများ ထွက်ဆို အစစ်ခံချက်အရ၊ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်သည်၊ မမြေရီအား ဖက်၍ထားလေ့ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည့်ပြင်၊ ၎င်းနှင့် မမြေရီတို့သည် တခန်းထဲတွင် အတူနေ၍ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေ သွားသောအခါ၊ အခန်းထဲမှ ထွက်လာကြသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး များစွာ ခင်မင် ရင်းနှီးကြပြီး၊ တဦးနှင့်တဦး လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ရန် အခါအခွင့် ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မမြေရီ (ရုံးသက်သေ)က၊ တရားလို ဦးမြင့်ဆွေနှင့် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းအပေါ် လင်မယားကွာလို့မူ စွဲဆိုထားကြောင်းကို ဝန်ခံသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ မမြေရီသည် ဦးမြင့်ဆွေနှင့် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်လိုခြင်း မရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ ဤအချက်သည် တရားလို ဦးမြင့်ဆွေနှင့် တူးတူး (လိပြ-၅)တို့၏ ထွက်ဆိုအစစ်ခံချက် မှန်ကန်ကြောင်းကို ပေါ်လွင်စွာထောက်ခံသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မယားဖြစ်သူက လင်ဖြစ်သူအပေါ် မျှောက်မထားရာတွင် ၎င်းနှင့် အကြင် ယောက်ျားသည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်သည်ကို မြင်သော တိုက်ရိုက် သက်သေရရှိရန် အလွန်ပင် ခဲယဉ်းမည်ဖြစ်၍၊ သွယ်ဝိုက်ဆက်စပ်သော သက်သေခံချက် များအရ၊ အယူခံတရားခံသည် မမြေရီနှင့် တခန်းထဲတွင် အတူရှိနေသည့်ပြင်၊ မမြေရီကလည်း ၎င်း၏လင်ဖြစ်သော တရားလို ဦးမြင့်ဆွေနှင့် ကွာလို့မူ စွဲဆိုထားပြီးဖြစ်၍၊ ယခင်ကလည်း အယူခံ တရားခံက မမြေရီအား ဖက်ထားခြင်း ပြုလုပ်လေ့ ရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး သံဝါသ စပ်ယှက်ခြင်း ပြုလုပ်သည်ဟုပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ယူဆနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံ တရားခံက ၎င်းသည် မမြေရီနှင့် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်း မပြုကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ သက်သေများ တင်ပြစစ်ဆေးသော်လည်း၊ အဆိုပါ သက်သေ တို့က တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များ ပျက်ပြယ်အောင် ပြုလုပ် နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ ၎င်း၏ ထုချေချက်ကို လက်မခံနိုင်သဖြင့် ပယ်ရချေမည်။

အမှုတခုလုံးကိုခြုံ၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည့်အခါ၊ အယူခံ တရားခံသည် တရားလို ဦးမြင့်ဆွေ၏မယား မမြေရီနှင့် မျှောက်မထားကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ၎င်းအား အောက်ရုံးက ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၉၇ အရ အပြစ်မခံပေးဘဲ တရားသေ လွှတ်လိုက်သည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့ အယူခံ

၁၉၆၅

တရားခံအား တရားသေလွတ်သော အမိန့်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်အား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ အပြစ်ပေးရချေမည်။

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

နှင့်

မောင်ထွန်းမြင့်။

ဤအမှုမျိုးသည် ယခုအခါတွင်သာမက၊ ရွှေအခါ၌လည်း မသိုလားအပ်သော အမှုမျိုးဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်နှင့် ဤအမှုမျိုးကို နောင်အခါ၌ ကျူးလွန်လိုသော သူတို့အား နောင်ကြည်ဟန့်တားလောက်သော အပြစ်ဒဏ်မျိုးကို ပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားခံ မောင်ထွန်းမြင့်အား အောက်ရုံးက တရားသေလွတ်ရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ အပြစ်ပေး၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ဖေကြည်ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ ၃ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ ဘိန်းဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁) (က) အရ၊ တရားစွဲဆိုမှုတွင် စက်ရှင် ရုံးက အာမခံပေးခြင်း—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ အရေးယူသင့် မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူများသည် နိုင်ငံခြားသို့ တိမ်းရှောင်ရန်အကြောင်းရှိသည်ဟု အဆိုရှိ၏။ သို့သော် ၎င်းအချက်မှာ အခြေအမြစ် ခိုင်လုံသည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လျှောက်ခံရသူများ အာမခံပေးခဲ့သည်မှာ ၄ လကျော်မျှ ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့မှာ တိမ်းရှောင်ခြင်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ မည်သို့မျှင် ဖောက်ဖက်ဖက်ရန်မမြင်။ ယခုအမှုမှာ အခြားသာမန်အမှုများကဲ့သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်များက ပပျောက်စေရန် ဆောင်ရွက်နေသည့် အရေးကြီးသော ဒုစရိုက်မှုတခုဖြစ်နေသဖြင့် လုံလောက်သည့် ခံဝန်တောင်းဆိုသင့်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။(အစိုးရရွှေ့နေကြီး) ဦးလှသင်း။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာလျှောက်ထားခံရသူ မောင်ဖေကြည် နှင့်ခမ်ချစ်ကွယ်ချန်တို့မှာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်း၊ ဝါကီဇွန်နှင့်သိပ္ပံတန်းများတွင် အသီးသီးပညာသင်ကြားနေသည့် ကျောင်းသားများ ဝ ချိ၊ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်ဈေးတန်း၊ အမှတ် ၇၂၊ တိုက်အိမ် ၃ ထပ်ရှိ အခန်းတွင် အတူစခတ္တနေထိုင်ကြသည်ဆိုသည်။ ထိုအခန်းသို့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့က အထူးသဘင်းထောက်လှမ်းရေး ဌာနက တက်ဆောက်ရွာဇွေရာ၊ ဘိန်းမှုန့်ထုပ် ၈၇ ထုပ်၊ ကာလတန်ဘိုး တသိန်းကျော်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၉။
† လျှောက်ထားသူအပေါ် ဘိန်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ (၁) (က) အရ၊ ရန်ကုန်မြို့ (၁၀) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး ရာကြီးမှုအမှတ် ၁၆၈/၆၅ တွင်တရားစွဲဆိုထားရာ၊ ရန်ကုန် ဓနိင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၎င်း၏ရုံး ရာသေးမှုအမှတ် ၁၀/၆၅။ ၁၁/၆၅ တွင် မတ်လ ၁၁ ရက် နံနက် လျှောက်ထားခံရသူများကို ကျပ် ၈,၀၀၀ တန် ခံဝန်သန့်စီစီဖြင့် အာမခံပေးခြင်းကို နိုင်ငံ တော်ရွှေ့နေချုပ်က မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသောလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅

ပြည်ထောင်စု
ပြန်ပေးနိုင်ငံ

နှင့်
မောင်စေကြည်
ပါ။

ဘိုးကို ဘမ်းဆီးရမိသည်ဆို၍၊ ရန်ကုန်မြို့ (၁၀) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊
 ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆၈ တွင်၊ ဘိန်းဥပဒေပုဒ်မ ၉ (၁) (က)
 အရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်းခံရလေသည်။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ လျှောက်ခံရသူ
 များက၊ ၎င်းတို့အား အာမခံနှင့် ချေပခွင့်ပြုရန်၊ မူလစစ်ဆေးသည့် ရုံးတွင်လျှောက်
 ထားရာ၊ အောင်မြင်ခြင်းမရှိသဖြင့်၊ ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခု၊
 ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၁၀-၁၁ တို့တွင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံ
 ရရှိရန် ထပ်မံလျှောက်ထားသည်တွင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ
 ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်အရ၊ လျှောက်ခံရသူများအား ကျပ် ၇,၀၀၀ တန် ခံဝန်သူ
 ၂ ဦးစီနှင့် အသွတ်ထုခချခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။ ထိုသို့ခွင့်ပြုလိုက်သည်ကို မကျေနပ်
 ၍၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ ဤရုံး၏အထူး
 အာဏာကို အသုံးပြုပြီး၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ လျှောက်ခံရသူ
 များအား အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ပြန်လည်ဘမ်းဆီးထားပါရန်၊ ယခုလျှောက်
 လွှာကိုတင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့လျှောက်ထားရာဝယ်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊
 ယခုကဲ့သို့အမှုမျိုးတွင်၊ မိမိ၏ ယုံကြည်ချက်ပေါ်မူတည်၍ အာမခံပေးလိုက်သည်ကို
 ဥပဒေအရ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းကို မငြင်းဆိုသော်လည်း၊ ထိုယုံကြည်ချက်ကို ယခု
 အမှုတွင် ကျင့်သုံးထားခြင်းမှာ တရားမျှတခြင်းမရှိကြောင်း၊ အောက်ပါအဓိက
 အချက်နှစ်ချက်ပေါ် မူတည်လျှောက်ထားသေသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဘမ်းဆီးမိသော
 နိုင်ငံခြားတင်လေ့ရှိသည့် ဘိန်းမှုန်များသည် တသိန်းကျော်ဘိုးခန့်တန်ပြီး၊ လျှောက်ခံ
 ရသူများမှာလည်း အခြေအနေအရ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မည်ဟု ယုံကြည်ရန်ရှိသဖြင့်၊
 ကျပ် ၇,၀၀၀ တန်ခံဝန်ချုပ်သာ တောင်းဆိုထားခြင်းမှာ များစွာယုတ်လျော့နေ
 နေသဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု ပြဆိုပေသည်။

သို့ပေငြားလည်း၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံ ကြားနာစဉ်က၊ လျှောက်ခံရသူများ
 သည်၊ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မည်ဟု ထောက်လှမ်းရေးဌာနမှ မည်သို့မျှ သတင်းမရရှိ
 ကြောင်း၊ အစိုးရတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးကပင်နေခံကြောင်း
 ပြဆိုထားသဖြင့်၊ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ဆောင်ရွက်
 ချက်မှာ တရားမျှတမှုကင်းမဲ့နေသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မည်သို့မျှ ယူဆရန် မဖြစ်ပေ။
 သို့ရာတွင် လျှောက်သူတို့ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီးက
 ယခုလျှောက်လွှာနှင့် တင်သွင်းသည့် ကျမ်းကျိန်စာပါ အပိုဒ် ၆ အရ၊ လျှောက်ခံ
 ရသူ မောင်စေကြည်၏ညီမှာ ပြန်မာပြည်မှ တိတ်တဆိတ်ထွက်ခွါသွား၍ ယခု
 ဟောင်ကောင်မြို့တွင် ရှိနေကြောင်း သိရသဖြင့် မောင်စေကြည်မှာ၊ နိုင်ငံခြားသို့

တိမ်းရွှာငရန်အကြောင်းရှိသည်ကို ယခုသိရှိရပါသည်ဆိုသည့်အချက်ပေါ် ကိုးစား
 လျှောက်ထားလေသည်။ သို့သော် ၎င်းအချက်မှာ အခြေအမြစ်ခိုင်လုံသည်ဟု ကျွန်ုပ်
 တို့ယူဆချန်ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ လျှောက်ခံရသူများအား အာမခံ
 ပေးခဲ့သည်မှာ ၄ လကျော်မျှ ရှိခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းတို့မှာ တိမ်းရွှာငခြင်းမရှိ၊ ယခုတိုင်
 တက္ကသိုလ်ဘွဲ့င စာသင်ကြားလျက်ရှိနေကြောင်း၊ လျှောက်သူဘက်မှ မငြင်းဆိုနိုင်
 သည်သာမက၊ လျှောက်ခံရသူ မောရစ်ကွမ်ချန်းနှင့် ပတ်သက်၍မူ၊ ထွက်ပြေးတိမ်း
 ရှောင်ရန်ရှိကြောင်းကို အထောက်အထားစိုးစေ့မျှ ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့်
 ဖြစ်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လျှောက်ခံရသူများ နေထိုင်သည့်အခန်းမှတွေ့ရှိ
 သည်ဆိုသည့်ဘိန်းမွန်များမှာ၊ ကျပ်တသိန်းကျော်မျှ တန်ဘိုးရှိကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်
 နေရကား၊ လျှောက်ခံရသူများအား ခံဝန်ကျပ် ၇,၀၀၀ ခန့်သာတောင်းဆိုထားခြင်းမှာ
 မူ၊ မျှတလုံလောက်ပါသည်ဟုဆိုရန်ခဲယဉ်းပေသည်။ ယခုကဲ့သို့ အာမခံတောင်းဆို
 သည့် ကိစ္စများတွင်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ (၂) အရ အာမခံတန်ဘိုးသည် အမှုကြောင်းရာ
 များအရ ကြီးလေးခြင်းမဖြစ်သင့်ကြောင်းပြဆိုထားသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ နှလုံးပိုက်မိသော်
 လည်း၊ ယခုအမှုမှာ အခြားသာမန်အမှုများကဲ့သို့မဟုတ်၊ အပြည်ပြည်များက ပပျောက်
 စေရန်ဆောင်ရွက်နေသည့် အခင်းကြီးသည့် ဒုစရိုက်မှုဘုရားဖြစ်နေသဖြင့် လုံလောက်
 သည့်ခံဝန်တောင်းဆိုသင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။

ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ခံရသူများ
 အား ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း အလွတ်ထုချေရန်
 အာမခံပေးခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စက်ဖက်ရန် မရှိသော်လည်း၊
 လျှောက်ခံရသူဘဦးလျှင် ကျပ် ၇,၀၀၀ တန်ခံဝန်သန့်စဉ်းအစား၊ အောက်ရိုးက
 ကြေနှပ်လောက်သည့် ကျပ် ၁၀,၀၀၀ (တသောင်း) တန်ခံဝန်သန့်စဉ်းပေးပါက
 အလွတ်ထုချေခွင့်ပြုသည်ဟု ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 နှင့်
 မောင်ဖေကြည်
 ၀၂

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ဋေ့တွင်

မတင်ရွှေ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ ၁၂
ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၇—မီးပေါ်လျော့မှု—၎င်းပုဒ်မ၏ အင်္ဂါရပ်များ—ကျူးလွန်ခြင်း မကျူး
လွန်ခြင်းနှင့် တရားလို၏တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၇ တွင်ဖော်ပြထားသော အင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်
ခြင်းမရှိဘဲ မီးနှင့်ပတ်သက်၍ ပေါ်လျော့မှုကိုသော်၎င်း၊ မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ ပြုလုပ်ရန်သော်၎င်း၊
သို့တည်းမဟုတ် ပြုသင့်သည်ကို မပြုလုပ်ဘဲထားသည်ကိုသော်၎င်း ထင်ရှားစွာ ပြဆိုရန်မှာ တရားလို၏
တာဝန်ဖြစ်သည်။

လျှောက်သူအိမ်၌ မီးခွက်အပျက်ဘခုနှင့် ထမင်းပါသော ဒန်ဒိုးတခုတွေ့ရှိမှုနှင့် လျှောက်သူ
သည် မီးနှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ့ဆသည်ဟု ယူဆချက်မှာ တရားဝင်သောလိုအပ်သည့်ယူဆချက်မဟုတ်။

မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ချို Selected Judgements; Lower Burma (1872—1892)
page 411.

မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ။ တရားလွှတ်
တော်၊ စာ ၃၇၉ (၃၇)။

မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မိအုန်း Selected Judgements; Lower Burma (1872—1892)
page 134.

မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ရပီ Selected Judgements; Lower Burma (1872—1892)
page 337.

မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်စိန် Selected Judgements; Lower Burma (1871—1892)
page 569 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးသန်းအောင်။

လျှောက်ထား ခံရသူအတွက်။ ။(အစိုးရဋေ့ကြီး) ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။မြင်းခြံမြို့ (၅)ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄
ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၀၈ တွင်လျှောက်ထားသူမူလတရားခံ ဒေါ်တင်ရွှေအပေါ်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၀၅ (ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၀၈ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၁ ရက်နေ့စွဲ
ပါ မြင်းခြံမြို့ (၅) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးအမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
မတင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅ အရ ပြစ်မှုထိုက်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းအားအလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၉ လ ကျခံစေရန် အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်လိုက်သည်။ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေက၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် မြင်းခြံမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၉ တွင် အယူခံဝင်သည်။ ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ မူလရုံးမပညာရှိ တရားသူကြီး၏ယူဆချက်ကို လက်ခံ၍၊ လျှောက်ထား သူ ဒေါ်တင်ရွှေသည်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန် မြောက်သော် လည်း ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်မှာ များလွန်းသည်ဟု ယူဆကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၉ လအစား ၄ လသာကျခံစေရန်ပြင်ဆင်၍ ချမှတ်လိုက်သည်။ဤအမိန့် ကို လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေက ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားလေသည်။

အမှုအဖြစ်အပျက် အတိုချုပ်မှာ ၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့ နေ့လည် တနာ့ချီ၅ မိနစ်အချိန်ခန့်တွင်မြင်းခြံမြို့၊ ၄၅ လမ်းတွင် မီးလောင်ရာအိမ်ထောင်ပေါင်း ၁၄ ဦးခန့် မီးလောင်ခံရသည်။ မီးသတ်များ ဝိုင်းပန်းငြိမ်းသတ်မှုကြောင့် ညနေ ၃ နာရီ အချိန်ခန့်လောက်မှ မီးငြိမ်းသွားသည်။ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသော တန်ဘိုးမှာ ၉ သောင်းခန့်ဖြစ်သည်။ မည်သူ့အိမ်မှ မီးစတင်လောင်သည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပဌမဦး ဝိသါဒ ကဲ့ပြားသေးသည်။ ဦးဖေသန်း-ဒေါ်တင်ရွှေတို့၏အိမ်မှစတင်၍လောင်သလော၊ သို့မဟုတ် မောင်စိန်ထွန်းအိမ်မှ စတင်၍ပင် လောင်သလောဟူသော ပြဿနာဖြစ် သည်။ ဦးဖေသန်းသည် ဒေါ်တင်ရွှေ၏ ယောက်ျားဖြစ်သည်။ မီးလောင်စဉ်အခါက ဦးဖေသန်းသည် အိမ်တွင်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ဇနီး ဒေါ်တင်ရွှေအပေါ် အရေးယူ သည်။ မူလအမှုစစ်ဆေးသောရုံးက သက်သေထွက်ချက်များကို ကြားနာပြီးနောက်၊ မောင်စိန်ထွန်း၏အိမ်မှစ၍ မီးလောင်ခြင်းမဟုတ်၊ လျှောက်ထားသူဒေါ်တင်ရွှေအိမ်မှ စ၍မီးလောင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ မောင်စိန်ထွန်းအား တရားရှင် လွှတ်လိုက် သည်။ ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်မှမီးစ၍လောင်ခြင်းမှာဒေါ်တင်ရွှေ၏ မီးပေါ့လျော့မှုကြောင့် သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ယင်း ဒေါ်တင်ရွှေအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ ပြစ်မှုထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၉ လအပြစ်ပေးလိုက် ခြင်းဖြစ်သည်။ ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးကလည်း၊ အယူခံတွင်မီးသည် ဒေါ်တင်ရွှေ အိမ်မှစ၍ လောင်သဖြင့်၊ ဒေါ်တင်ရွှေ၏ မီးပေါ့ဆမှုကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု၊ မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ ယူဆချက်နှင့် တသဘောတည်း ယူဆပြီး၊ ဒေါ်တင်ရွှေ၏ အယူခံကို ပယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အပြစ်ဒဏ်ကိုမူကား၊ အနည်း သယ် လျော့ပေါ့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေက မီးစလောင်သည် ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ငြင်းဘယ်ရာမရှိ၊ ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်မှ ရေနံဆီ မီးခွက်တခုနှင့် ဒန်အိုးတလုံးတို့ဖြင့်၊

၁၉၆၅
မတင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

မီးလောင်ခင် နံနက်ပိုင်းက ဒေါ်တင်ရွှေသည် ထမင်းချက်ခြင်းစသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဒေါ်တင်ရွှေသည် မီးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြုလုပ်သည်ဟု ဆင်ခြင်သုံးသပ် ယူဆခြင်းမှာ သဘာဝကျ မကျစဉ်းစားရပေမည်။

အထက်တွင် မြက်ဟခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံး၏ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်မှစ၍ မီးလောင်သည်ဟူသော အခြင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ယူဆချက်မှာ၊ တညီတညာတည်း ဖြစ်သော်ငြားလည်း၊ ဤအမှုတွင် ပညာရှိ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးက သေချာကျနစွာ ဆင်ခြင်ဝေဖန် သုံးသပ်ခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ တခုမှာ ထင်ရှားသည်။ ထိုအကြောင်းအရာမှာ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေသည်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅ တွင် ပေါ်ပြထားသော အင်္ဂါရပ်များကို ကျူးလွန်သည် မကျူးလွန်သည်ပင်ဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅ က ဤသို့ဆို၏။

“ ၂၅။ ။မည်သူမဆိုလူ့အသက်ကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေအောင် သော်၎င်း၊ သူတပါးကို နာကျင်စေတန်လောက်အောင်၊ သို့တည်းမဟုတ် နှစ်နာစေတန်လောက်အောင် သော်၎င်း မီးဖြင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် မီးလောင်လွယ်သော အရာဝတ္ထုဖြင့် ပြုလုပ်မှုတခုခုကို အရမ်းဖြစ်စေ၊ ပေါ့လျော့စွာဖြစ်စေ ပြုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် မီးကြောင့်သော်၎င်း၊မီးလောင်လွယ်သော အရာဝတ္ထုကြောင့် သော်၎င်း လူ့အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်ဘွယ်ရှိခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် လုံလောက်အောင် လက်ရှိမီးကို၊ သို့တည်းမဟုတ် မီးလောင်လွယ်သော အရာဝတ္ထုကို နေရာဘကျမထားဘဲ၊သိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ပေါ့လျော့စွာဖြစ်စေ ပျက်ကွက်လျှင်၊ ထိုသူကို သုံးနှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်နှင့် ငွေဒဏ်ကိုလည်း ချမှတ်နိုင်သည် ”။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေသည်၊အထက်တွင် ပေါ်ပြထားသည့် အင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ မီးနှင့်ပတ်သက်၍ပေါ့လျော့မှုကို သော်၎င်း၊ မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲပြုလုပ်၍သော်၎င်း၊ သို့တည်းမဟုတ်ပြုလုပ်သင့်သည်ကို မပြုလုပ်ဘဲ ထားသည်၊ရှိသော်၎င်း ထင်ရှားစွာပြဆိုရန်မှာ တရားလို၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်မာနိုင်ငံ နှင့်မောင်ချို (၁)အမှုတွင်၊တရားဝန်ကြီး ဒဗလျူ၊ အက်(ပိ)၊ဒီဗေး(စ်)က၊ အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးထားသည်။

“ READ the report of the Deputy Commissioner of . . . dated the 13th October 1887: read also the report of the Assistant Commissioner of . . . dated the 5th October

(၁) Selected Judgements; Lower Burma (1872—1892) p. 411.

1887 ; read also the record *Queen-Empress v. Nga Cho*. The only evidence on the record is that the accused while smoking let fall a spark on his pillow, which became ignited and was afterwards extinguished. The accused has been convicted under section 285, Indian Penal Code.

In order to support a conviction under that section the following matters must be proved:—

- (i) rash or negligent dealing with fire ;
- (ii) this rashness or negligence must be such as (a) endangers human life, or (b) is likely to cause hurt or injury to any other person ; or
- (iii) there must be found intentional or negligent omission in dealing with fire to guard against probable danger to human life.

In the present case there is only shown to have been negligent dealing with fire.

There is no evidence at all that human life was endangered or that hurt or injury was likely to be caused to any other person, or that there was any probable danger to human life. The conviction is therefore clearly bad and is set aside. The fine, if paid, will be refunded."

၁၉၆၅

မတင်ရွှေ

နှင့်

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မီးလောင်စဉ် အခါက၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေ၏ ယောက်ျားဦးဖေသန်းသည် အိမ်တွင်မရှိ၊ ထို့အတူ သက်သေများ ထွက်ချက်အရ၊ ဒေါ်တင်ရွှေမှာလည်း ထိုနေ့ နံနက် ၉ နာရီလောက် ကတည်းက ချက်ပြုတ်ထားသော ထမင်းကို စားသောက်ပြီးနောက်၊ မီးဖိုကို ရေနှင့်ပက်ဖြန်း ငြိမ်းသတ်ပြီးအိမ်ကိုတံခါးပိတ်၍ မြို့ထဲသို့ ကလေးများခေါ်ပြီးသကာလ သွားရောက်လည်ပတ်နေကြောင်း အဆိုရှိသည်။ နေ့လည်တနာရီကျော်ကျော် အိမ်သို့ပြန်လာမှ လမ်းထိပ်တွင် မီးမြင်သဖြင့်၊ မိမိအိမ်ဘက်မှ မီးလောင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ လက်ထောက်မီးသတ်တာဝန်ခံ ဦးသိန်း (လိုပြ-၁၂) ၏ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင်၊ မီးငြိမ်းသောအခါ ဒေါ်တင်ရွှေ၏အိမ်မီးဖို၌ ရေနံဆီ မီးခွက် အပျက်တခုနှင့် အောက်ခံ ငါးသေတ္တာဘူးခွံ ၎င်းအပြင်အဝှမ်းလက်မခန့်ရှိသော ထမင်းပါသည့် ဒန်အိုးတလုံးတွေ့ရသည်။ ၎င်းပစ္စည်းများကိုရုံးတွင် သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်တွင် တွေ့ရှိရုံနှင့် ဒေါ်တင်ရွှေသည် မီးနှင့်ပတ်သက်၍ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြုလုပ်သည်၊ မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ ပြုလုပ်သည်၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်ထိုက်သည်တို့ကို မပြုလုပ်ဘဲ ထားသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဒေါ်တင်ရွှေသည်မီးကို ပေါ့ဆသည်ဟု ယူဆခြင်းမှာ

၁၉၆၅
မတင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လိုအပ်သောယူဆချက် မဟုတ်ဟု သဘောရသည်။ လိုအပ်သော ဆင်ခြင်သုံးသပ်
ယူဆနိုင်သော အချက်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာ
နိုင်ငံ (၂) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“The words ‘necessary inference’ must mean the only
reasonable inference possible, not merely a ‘probable’
inference from the facts appearing in evidence.”

ထို့ကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်၌ မီးခွက်အပျက် တခုနှင့် ထမင်း
ပါသော ဒန်ဆိုးတခုတွေ့ရှိခဲ့မှုနှင့် ဒေါ်တင်ရွှေသည် မီးနှင့်ပတ်သက်၍ ပေါ်အသည်ဟု
ယူဆချက်မှာ တရားဝင်သော လိုအပ်သည့်ယူဆချက်မဟုတ်ပေ။ စိတ်ကူးယဉ်မျှသာ
ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အမှန်မှာရာဒေသကြီးပုဒ်မ ၂၇၅ တွင်ဖော်ပြထားသည့်
အင်္ဂါရပ်များကို တိကျပြတ်သားစွာ ပြောဆိုနိုင်ရန်မှာ တရားလို၏ အဓိကတာဝန်
ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင် ပညာရှိအောက်ခုံးနှစ်ခုံးစလုံးက မီးစတင် သောင်ခြင်းမှာ
ဒေါ်တင်ရွှေအိမ်မှ စသောပါသည်ဟု ကညီတညာတည်းအဆုံးအဖြတ် ပေးသော်
ငြားလည်း၊ ဥပဒေပါ သင်္ဂါရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေထွက်ချက်လည်းမရှိ၊
စုံစမ်းမေးမြန်း နိုင်ခြင်းလည်း မရှိသဖြင့်၊ ဤနေရာတွင် အောက်ခုံးနှစ်ခုံး စလုံး၌
ချွတ်ချော်မှုရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မိအုန်း (၃) အမှုတွင် တရားဝန်ကြီးချုပ် ဝီ(လ်)ကင်ဆန် နှင့်
တရားဝန်ကြီး အက်(ဖ်)၊ ပါဒိုင်းသိုက အောက်ပါအတိုင်းအဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။

“This is a reference by the learned Judicial Commissioner
to this Court as to whether Magistrates are justified in
assuming that a person who is in charge of a house in
which a fire takes place is rash or negligent and punishable
under section 285 of the Penal Code. In the case in which
this reference arose there is not a scintilla of evidence against
the accused. All the evidence there is, is that a fire was
discovered in the accused’s house, but it does not appear
how it originated. Magistrates are no more justified in
assuming rashness or negligence merely because a fire breaks
out than in assuming the guilt of an accused person upon any
other charge. It must be proved as in all other cases. There
may be conduct either by act or omission from which rash-

(၂) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၃၇၉ (၃၇၅)။
(၃) Selected Judgements Lower Burma (1872—1892) p. 134.

ness or negligence may be inferred, which would require the accused to rebut it by evidence ; but merely because a fire breaks out and destroys property or occasions risk to life or property, evidence of actual carelessness or of an illegal omission to take order with it must be generally be shown before the party by or through whom a fire is said to be occasioned can be convicted. As there was an absence of any such evidence in this case, we therefore quash the conviction and order the return of the fine, if paid to the accused."

၁၉၆၅
 မတင်ရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

၎င်းအပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ရပို၊ (၄) အမှုတွင်၊ တရားဝန်ကြီး အက် (၆)၊ မိရား (၆) က အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုထားပြန်သည်။

"The only evidence in this case goes to show that the accused person had the misfortune to lose his house by a fire which broke out in it. What the origin of the fire was there is no evidence whatever to show. It does not appear that accused was in any way directly or indirectly responsible for the fire. Nevertheless the Magistrate has thought fit to convict under section 285, Indian Penal Code, and has fined the defendant Rs. 10 with an order of 15 days' rigorous imprisonment in default. This order betrays great ignorance of the Magistrate's judicial duties. The conviction and sentence are set aside. The fine, if paid, will be refunded."

ထို့အပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်စိန် (၅) အမှုတွင်လည်း၊ တရားဝန်ကြီး ပေါ် (၁) တန်က အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

"The evidence simply shows that one day about noon the roof of the accused's house caught fire, but there is nothing to indicate how the fire originated or that the accused was guilty of any negligent conduct punishable under section 285, Indian Penal Code. The Magistrate should be careful in future not to strain the law as he has done in this case. The suppositions on which he has convicted the accused are purely fanciful and are not based on any evidence. Negligence with fire is doubtless punishable, but such negligence must be clearly proved. The mere fact that

(၄) Selected Judgements Lower Burma 1872—1892, p. 337.
 (၅) Selected Judgements Lower Burma 1872—1892, p. 569.

၁၉၆၅
မောင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

a man's house is burnt owing to causes which cannot be discovered furnishes no ground for the assumption that he has been guilty of negligence and ought to be punished.

I reverse the conviction and direct that the fine, if paid, must be refunded."

အထက်ပါ စီရင်ထုံးများကို ဖော်ပြခြင်းမှာ ထိုစီရင်ထုံးများသည် နှစ်ပေါင်း ၈၀ ကျော်က ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးများဖြစ်သော်ငြားလည်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကြီးပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ မီးကိုမထိခဲသေးစား ပြုလုပ်သော အမှုများနှင့်ပတ်သက်၍၊ နောက်ပိုင်းတွင် တရားပွတ်တော်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တရားရုံးချုပ်များမှ ချမှတ်ထားသော စီရင်ထုံးများ မရှိသဖြင့်၊ ထိုစီရင်ထုံးများမှာ ဥပဒေ၏မူသဘောတရားကို နှိုက်နှိုက် ချွတ်ချွတ် ဖော်ပြထားရကား၊ ယခုဘဏ်ကျနှင့်အနေဖြင့် ပြန်လည်၍ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေများတွင်ပါရှိသော အင်္ဂါရပ်များကို တရားလိုဘက်မှလည်း မပြနိုင်၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးကလည်း ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ဤရုံးသည် ပြင်ဆင်မှုရုံးဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရပေမည်။ အိမ်တိုင်း သို့မဟုတ် မီးဖိုချောင်ခွဲ မီးဖိုရန် ရေနံဆီမီးခွက် ရှိနိုင်သည်။ ချက်ထားသော ထမင်းလည်း ရှိနိုင်သည်။ ထိုကိရိယာများကို တွေ့ရှိမှုနှင့် ထိုအိမ်ရှင် သည် မီးကိုပေါ်ဆသည်ဟု ချီးမြှင့်ရန် အကြောင်းမဟုတ်ပေ။ ဤသို့ဆိုလျှင် မည်သည့် အိမ်ရှင်မျှ ချမ်းသာရာ ရပေ သိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေအပြင် ကိုးကားထားသော စီရင်ထုံးများကို ထောက်ရှုခြင်း အားဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေအပေါ်တွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကြီးပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ ပြစ်မှုမထိုက်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးက ချမှတ်ထားသော အမိန့်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ယခုအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်တင်ရွှေအား တရားပေးလွှတ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

မမြတ် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ
၁၄ ရက်။

နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁)(က) နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၅(၁)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းအမိန့်—၎င်းကိုပယ်ဖျက်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသို့ သွားကာမူဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသူ အဖြစ်မှလွတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံသူပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးတင်အေး။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ မော်လမြိုင်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရား သူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှုအမှတ် ၉၂ တွင်၊ လျှောက်ထားသူ (တရားခံ) မမြတ် အား၊ နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁) အရ အပြစ်ပေး၍ ဒဏ်ငွေ ၃၀ ပေးဆောင်စေရန်။ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၃ လကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူ မမြတ်က မကျေနပ်သဖြင့် မော်လမြိုင်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။

ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးက အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှားဆုံးဖြတ် ချက်သည် သက်သေခံချက်များနှင့် ဥပဒေအရမဟုတ်ဘဲ၊ မှားယွင်းချွတ်ချော်သဖြင့် ဖယ်ဖျက်ပေးရန်သင့်ကြောင်း၊ ထင်မြင်ယူဆ ထောက်ခံချက်ဖြင့် ဤရုံးသို့ အောက်ရုံး အမှုတံ့များကို တင်ပို့သည်။

ပညာရှိအစိုးရရှေ့နေကြီးက လျှောက်ထားသူ မမြတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသူ ဖြစ်ကြောင်း၊ အောက်ရုံးရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ ၎င်းသည်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၈ (၁)။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှုအမှတ် ၉၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
မမြတ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပါကစွတန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်၍နေထိုင်ခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသူအဖြစ်ကို အပြီး အပိုင်စွန့်လွှတ်ခြင်းမပြုသေးသဖြင့် အောက်ရုံးက ၎င်းအား နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) အရ၊ အပြစ်ပေးသည်မှာ မှားယွင်းသဖြင့်၊ ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီးက ဤရုံးသို့ ပေးပို့သည့်ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံရန်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

အောက်မူလရုံးက သက်သေများ အစစ်ခံချက်အရ၊ လျှောက်ထားသူ မမြတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသူ တဦးဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြောင်း စီရင်ချက်တွင်ရေး သားပေါ်ပြထားလျက်ရှိပေသည်။

ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးကလည်း လျှောက်ထားသူမမြတ်သည် သက်သေ ခံချက်များအရ၊ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသူ တယောက်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ် ထားရှိလျက်ရှိပေသည်။

ဤယူဆဆုံးဖြတ်ထားချက်များသည် အမှုတွဲ၌ပေါ်လွင်သော သက်သေခံချက် များအရ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

လျှောက်ထားသူ မမြတ်သည် ပါကစွတန် နိုင်ငံသို့သွား၍၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လာ ကြောင်း၊ အမှုတွဲ၌ တင်ပြသော ပါမစ်များအရ၊ ပေါ်လွင်သည်ဟုဆိုရပေမည်။

သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ လျှောက်ထားသူ မမြတ်သည် ပါကစွတန်နိုင်ငံသို့ သွားသည့် အခါ ပါကစွတန်နိုင်ငံသူအဖြစ် ခံယူကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက် လာစဉ်က ပါကစွတန်နိုင်ငံမှ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိုရယူခဲ့ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌နေ ထိုင်စဉ်အတွင်း ပါကစွတန်သံရုံးတွင် နိုင်ငံခြားသူတယောက် အနေဖြင့် မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ကြောင်း၊ တရားလိုဘက်မှ သက်သေခံချက်တင်ပြခြင်း မရှိသဖြင့် လျှောက် ထားသူမမြတ်နှင့် ၎င်း၏သမီးများသည် ပါကစွတန်နိုင်ငံသို့ သွားကာမူဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံသူအဖြစ်မှ ရပ်စဲခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်သဖြင့် ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသူများပင်ဖြစ်နေသည်ဟု ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး ထောက်ခံချက်နှင့် ပညာရှိအစိုးရဌေးနေကြီး တင်ပြချက်ကို လက်ခံရန်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်ထားသူ မမြတ်အပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား ဆုံးဖြတ်ချက်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို အတည် မပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် လျှောက်ထားသူ မမြတ်သည် ဒဏ်ငွေကို ပေးဆောင်၍ ပြီးပါက ၎င်းအား ပြန်လည်၍ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

မသိန်းတင် ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်ချော (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ
၃၁ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၁၊ နည်း ၉—အမှုသည်များ ထည့်သွင်းခြင်းမပြုလုပ်ရုံမျှနှင့် ပလပ်ရန်သင့်မသင့်—အမှုသည်များနှင့် ရွှေနေကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုများက အယူခံတရားခံအပေါ် ကွယ်လွန်သူအမေ့ရှင်၏ ပစ္စည်းများကို ရုံးက စီမံအုပ်ချုပ်၍ အခွင့်ပေးရန်စွဲဆိုရာ၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုတို့သည် ကွယ်လွန်သူ၏ အထက်နှင့် အောက်သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့အားခွဲဝေပေးထားသည့် ပစ္စည်းများကို အမှုတွင် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းမပြုသဖြင့် အမှုကိုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟု ထုချေသည်။ အောက်ရုံးကစွဲဆိုသော အမှုကို စရိတ်နှင့်ပလပ်လိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၁၊ နည်း ၉ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ လိုအပ်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆသော အမှုသည်များကို ထည့်သွင်းခြင်းမပြုရုံမျှဖြင့် ပလပ်ရန်မသင့်။

လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသောပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့် ပလပ်ရန် မဟုတ်။

အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးများ အထူးသတိချပ်စေလိုသော အကြောင်း တရပ်မှာအမှုတွင် သက်ဆိုင်သော အမှုသည်များနှင့်ပတ်သက်၍သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသက်၎င်း၊ တဦးနှင့်တဦး အကြိတ်အနယ်အခက်အခဲဖြစ်အောင်ဟိုအကြောင်းပြု၊ သည်အကြောင်း ပြု၍ တဖင်ငြင်းဆို ကန်ကွက်ခြင်းမပြုလုပ်ကြဘဲ အမှုတွင် အမှုသည်များအတွက် ဥပဒေအရ အမှန်တကယ်အကျိုးရှိ၍အပြီးသတ်အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည့် အချက်အလက်များကိုသာ ဖော်ပြ၍ ရုံးကိုအကူအညီပေးရန်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘသော်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၂၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၊ ယျှမ်းမနားမြို့ ရွာထိုင် ရမည်းသင်းမြို့၊ ခရိုင်တရားမထရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောပီကီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
မသိန်းတင်
ပါ ၃
နှင့်
ဖော်ပြချော။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှုသည် ပျဉ်းမနားမြို့ ရုံးထိုင်၊ ရမည်းသင်းခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄ မှ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထိုအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို မသိန်းတင်၊ ကိုမြဆိုင်နှင့် မရွှေမြ တို့က၊ အယူခံတရားခံ ဖော်ပြချောအပေါ်၊ ကွယ်လွန်သူ အမွေရှင်ဦးထယ်၏ ပစ္စည်းများကို၊ ရုံးကစီမံအုပ်ချုပ်၍ အမွေခွဲဝေပေးရန်စွဲဆိုရာ၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုတို့သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးထယ်၏ အထက်နှင့်အောက် သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့အား ခွဲဝေပေးထားသည့်ပစ္စည်းများကို၊ အမှုတွင် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ဤအမှုကိုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟူ၍ ဖော်ပြထုချေသည်။

အောက်ရုံးက အယူခံတရားလိုတို့သည် အမှုတွင် ကွယ်လွန်သူ ဦးထယ်၏ အထက်နှင့်အောက်သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့အား ခွဲဝေပေးထားသည့် ပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ဤအမှုကိုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းတို့စွဲဆိုသော အမှုကို၊ စခိုက်နှင့်ပလပ်ချန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ ၎င်းတို့ကမကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့အယူခံဝင်ကြသည်။

ရှေးဦးစွာ ဤအမှုတွင် ထည့်သွင်းစွဲဆိုထားသော ပစ္စည်းများသည် အများအားဖြင့်၊ လယ်ယာမြေများဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းမြေများကို နိုင်ငံတော် အစိုးရက၊ ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ပြီး ဖြစ်သည်မဖြစ်သည်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့က သီးစားချထားခြင်းပြုသည် မပြုသည်ကို သိရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အမိန့်ဖြင့် လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်၍၊ အမှုကိုအောက်ရုံးသို့ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၄၁၊ နည်း ၂၃ အရ ပြန်လည်၍ပေးပို့ခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံးကလိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ပြီး၊ အချင်းဖြစ်လယ်ယာမြေများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ခြင်းမရှိသေးကြောင်းနှင့် သီးစားချထားရေးအဖွဲ့ကလည်း၊ သီးစားချထားခြင်းမပြုသေးကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အမှုတို့ကို ဤရုံးသို့ပြန်လည်၍ တင်ပို့သည်။

အောက်ရုံးတင်ပြချက်အရ၊ အချင်းဖြစ်လယ်ယာမြေများကို နိုင်ငံတော် အစိုးရက ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ခြင်းမရှိသေးသည့်ပြင်၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့က သီးစားချထားခြင်း မပြုလုပ်သေး သဖြင့်၊ အောက်ရုံးက ဤအမှုကို ဆန့်ကျင်၍ ပြုလုပ်သော ဥပဒေ၊ သို့မဟုတ် အမိန့်တစ်ခုခုချမှတ်ခြင်းမပြုမီ၊ တည်ဆဲဥပဒေအရ၊ ဆက်လက်၍ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြုနိုင်မည်ဟုယူဆရပေမည်။

ဤအယူခံမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အမှုတွင် ကွယ်လွန်သူ ဦးထယ်၏ အထက်နှင့်အောက် သားသမီးများကိုထည့် သွင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ ဤအမှုကို အယူခံတရားလိုတို့က စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်သည်မှာ ဥပဒေအရ မဟုတ်သဖြင့်

မှားယွင်းကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲတင်ပြသည်။ ဤအယူခံအကြောင်းပြချက်နှင့်စပ်
 လျဉ်း၍၊ အကျယ်ဘဝင့်ဖြေကြားဆုံးဖြတ်ရန်မလိုဘဲ၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့်
 ၁၊ နည်း ၉ တွင်ပြဋ္ဌာန်း ထားချက်အရ၊ အောက်ရုံးက ဤအမှုကို လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်
 ယူဆသောအမှုသည်များကို ထည့်သွင်းခြင်း မပြုရုံမျှဖြင့်၊ ပလပ်ရန်မသင့်ဘဲ အမှုတွင်
 ရှိသမျှအမှုသည်တို့အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရပေဦးမည်။

၁၉၆၅
 မသိန်းတင်
 ပါ ၃
 နှင့်
 ဒေါ်ချောဇ

တဖန်၊ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ကွယ်လွန်သူ ဦးထယ်၏ အထက်နှင့်အောက် သား
 သမီးများအား ပေးထားသည့် ပစ္စည်းများကို အမှုတွင် ထည့်သွင်း၍ စွဲဆိုခြင်းမပြု
 ရုံမျှဖြင့်၊ အောက်ရုံးက အမှုကို ပလပ်ရန်မသင့်ကြောင်းဟူ၍ လျှောက်လဲတင်ပြသည်။
 ဤအယူခံအကြောင်းပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးတင့် ပါ ၁ နှင့် ဒေါ်ချစ်ပု ပါ ၇ (၁)
 စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အောက်ရုံးက ဤအမှုကို လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်
 ယူဆသောပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းမပြုရုံမျှဖြင့်၊ ပလပ်ရန်မသင့်ကြောင်းယူဆ
 ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ပညာရှိရွှေနေကြီးများ အထူး
 သဘိချပ်စေလိုသောအကြောင်းတရပ်မှာ အမှုတွင် သက်ဆိုင်သည့်အမှုသည်များနှင့်
 ပတ်သက်၍သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊ တဦးနှင့်တဦး အကြိပ်
 အနယ်၊ အခက်အခဲဖြစ်အောင်၊ ဟိုအကြောင်းပြ၊ သည်အကြောင်းပြ၍၊ တမင်ငြင်းဆို
 ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုလုပ်ကြဘဲ၊ အမှုတွင်အမှုသည်များအတွက် ဥပဒေအရ၊ အမှန်တကယ်
 အကျိုးရှိ၍ အပြီးသတ် အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်မည့် အချက်အလက်များကိုသာ ဖော်ပြ၍
 ရုံးကို အကူအညီပေးရန်ဖြစ်ပေသည်။

မည်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အထက်ဖော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံး
 ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်ကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ယယ်ဖျက်ပြီး၊ အောက်ရုံးက
 အမှုကို ဥပဒေအရ လိုအပ်သလို ဆက်လက်၍၊ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်
 လိုက်သည်။

ဤရုံးတရားစရိတ်များသည် အောက်ရုံး၌ အမှုအခွဲအခိုင်ပေါ်တွင် တည်စေရ
 မည်။ ဤရုံးရွှေနေကြီးမှာ ၅၀ ဖြစ်သည်။

(၁) ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ တရားသွတ်တော် ၃၂၉။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတင်

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ
၁၆ ရက်။

မအမာ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကိုစံမြင့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ (၁)—မိဘအိမ်၌သွားရောက်နေထိုင်သော မယားအား စားစရိတ်ပေးရန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်သူသည် လျှောက်ခံရသူ၏ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် တပြားတချပ်မှမပေးသဖြင့် စားရေးသောက်ရေး အလွန်ကြပ်တည်းနေရကား မိမိ၏မိဘများထံ သွားရောက်နေထိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့သွားရောက်နေထိုင်ရုံနှင့် လင်ခန်းမယားခန်း ပြတ်စဲသည်ဟု ဥပဒေအရ မဆိုနိုင်။ လင်မယား၏ဘဝမှာ တည်မြဲလျက်ပင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ခံရသူမှာ လျှောက်သူအားပြုစုထောက်ပံ့ရန် တာဝန်ရှိသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားလှူအတွက်။ ။ ဦးဝင်းကြည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဒေါက်တာ မောင်ဖြိုး။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ တောင်ငူမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၉၃ (အမ်) တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို လျှောက်ထားသူ မအမာက၊ မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ မအမာအား၊ တောင်ငူမြို့ (၃) ရာဘက် (အထူးအာဏာရ) ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၆၀ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်ထံမှ ၁၉၆၄ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှစ၍ တလလျှင် မယား

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၅ (ခ)။

† လျှောက်ထားသူက တောင်ငူမြို့ (၃) ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ရာသေးမှုအမှတ် ၆၀/၆၄ တွင် လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၈၈ (၁) အရ၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သည့် တောင်ငူမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ရာသေးမှုအမှတ် ၉၃ (အမ်)/၆၄ တွင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့က ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသောလျှောက်လွှာ။

စရိတ် ၃၀ နှင့် မအမာ၏ ကုန်ကျစရိတ်ငွေ ၄ ကျပ် ၅၀ ပြားကိုပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို ကိုစံမြင့်က မကျေနပ်သဖြင့်၊ တောင်ငူမြို့၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပညာရှိအောက်ရုံး တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။

၁၉၅၅
မအမာ
နှင့်
ကိုစံမြင့်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဝင်းကြည်က၊ ဥပဒေ သဘောတရားနှင့် စီရင်ထုံး အများအပြားကို ကိုးကား၍ လျှောက်လဲသည်မှာ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်နှင့် လျှောက်ထားသူ မအမာတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ မွေသတ်အရ အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြသည်မှာ မပြင်းနိုင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်မှာ ကျောင်းဆရာ ဖြစ်၍၊ တလလျှင်လခ ၁၇၀ ရရှိသည်မှာလည်း မပြင်းနိုင်။ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်နှင့် မအမာတို့သည် စာဦးကိုတဦး ချစ်ကြိုက်ကြပြီးလျှင် များရွှေတွင် လက်ထပ်ကြကြောင်းမှာလည်း မပြင်းနိုင်။ ထိုသို့ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ၌ ရပ်ရွာရှိ လူကြီးများအား ဘိတ်ကြားကျွေးမွေးသဖြင့် လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်မှာ ငွေ ၂၀၀ လောက် ကြေးတင်သည်။ ၎င်းငွေ ၂၀၀ မှာလည်း လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်၏ ဘခင်ထံမှ ချေးငှားသော ငွေဖြစ်သည်။ ထိုငွေကို တလလျှင် ၅၀ ကျပ်ပြန်ဆပ်ရန်၊ ကိုစံမြင့်နှင့် မအမာတို့က သဘောတူညီကြသည်။ အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြပြီးနောက်၊ တဦးနှင့် တဦး မသင့်မမြတ် ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာခြင်း အကြောင်းမှာ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်သည် မိမိ၏မယား မအမာအား လခထုတ်သည့်အခါ တပြား တချပ်မှ မအပ်၍၊ ကိုစံမြင့်က အကြွေးများ ပေးဆပ်ရသဖြင့် ကုန်သွားပြီဟု ပြောသဖြင့် ထိုလင်မယားမှာ ရံဖန်ရံခါ စကားများကြရသည်။ သို့စကား များကြရာ၌လည်း၊ ကိုစံမြင့်က မအမာအား ရိုက်နှက်သည်။ ကိုစံမြင့်က မအမာသို့ တပြားတချပ်မှ မပေးသဖြင့် မအမာမှာ ကိုစံမြင့်စားသောက်ရန် ချက်ပြုတ်၍ မကျွေးနိုင်၊ မအမာမှာလည်း တရပ်တည်းနေ မိမိ၏ မိဘအိမ်သို့ သွားရောက်၍ စားသောက်ရသည်။ နောက်ဆုံး၌ မအမာမှာ မိမိ၏ လင်ယောက်ျားနှင့် အတူမနေနိုင်သဖြင့် အိမ်ပေါ်မှ ဆင်း၍ မိဘများထံသို့ သွားနေရသည်။ ထိုမှနေ၍ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်ထံ မယားစရိတ် တောင်းခံခြင်းဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်သည် မအမာ ၎င်း၏ မိဘများထံ သွားရောက်နေစဉ် နောက်ထပ် မိန်းမတယောက် ယူလိုက်သည်။ ဤကဲ့သို့ မအမာအား လျစ်လျူရှုပြီး ထောက်ပံ့ခြင်း မပြုလုပ်သဖြင့်၊ မယားစရိတ် တောင်းခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်ပြုပေးပါရန် လျှောက်လဲသွားသည်။

လျှောက်ထား ခံရသူအတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဒေါက်တာ မောင်ဖြူးက ချေပလျှောက်လဲရာ၌ စီရင်ထုံး အများအပြားကိုကိုးကား

၁၉၆၅
မအမာ
နှင့်
ကိုစံမြင့်။

သွားသည့်အပြင်၊ ဦးသိန်းချစ် (လိပြ-၂)၏ သက်သေထွက်ချက်မှာ ရွှေနေ့က မညီ
သဖြင့်၊ ရုံးတော်မှ မယုံကြည်ထိုက်ပါ။ မအမာနှင့် ကိုစံမြင့်တို့ ခြံရံဖြစ်ကြသည်။
မအမာကို ကိုစံမြင့်က ရိုက်နှက်၍ နှိပ်စက်သည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေထွက်
ချက်မရှိပါ။ မအမာသည် ၎င်း၏ယောက်ျား ကိုစံမြင့်ထက်သူ၏ မိဘများထံ ပိုမို၍
ချစ်ခင်ကြောင်းမှာလည်း မအမာ၏ သက်သေထွက်ချက်တွင် အထင်အရှား တွေ့ရှိရပါ
သည်။ ထို့ပြင် မအမာသည် ကိုစံမြင့်ထံမှ တနှစ်ကျော်ကျော် ခွဲခွာ၍ နေခြင်းကြောင့်၊
ထိုစဉ်နှင့် မအမာတို့မှာ ဥပဒေအရ လင်ခန်း မယားခန်း ပြတ်စဲပြီး ဖြစ်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် မအမာသည် ကိုစံမြင့်ထံမှ ထောက်ပံ့ကြေး မရရှိထိုက်ပါ။ ပညာရှိစက်ရှင်
တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုလည်း အတည်ပြုပါရန် လျှောက်လဲသွားသည်။

ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများ ကိုးကားသွားသော စီရင်ထုံးများကို ကျွန်ုပ်လေ့လာ
သည်။ စီရင်ထုံးများမှာ ဖြစ်ပျက်သော အမှုခြင်းရာ အပေါ်တွင်တည်သည်။ တမူနှင့်
တမူ အခြင်းဖြစ်လျက်ခြင်းမှာ မတူပေ။ ထို့ကြောင့် အဓိက အရေးကြီးစွာ စဉ်းစားရန်
မှာ ဥပဒေ၏ တရားကိုယ် သဘောထားဖြစ်သည်။

အရေးကြီးသော သက်သေမှာ ဦးသိန်းချစ် (လိပြ-၂)ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ သက်သေ
ထွက်ချက်ကို မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက လက်ခံသည်။ ထိုသို့လက်ခံခြင်းမှာ
မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ လျှောက်ထားသူ မအမာမှာ လျှောက်ထားခံရသူ
ကိုစံမြင့်၏ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် တပြားတချပ်မှ မပေးသဖြင့် စားရေးသောက်ရေး အလွန်
ကြပ်တည်းနေခြင်းတို့ကြောင့်၊ မိမိ၏ မိဘများထံသွားရောက် နေထိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။
ထိုသို့သွားရောက် နေထိုင်ရန်နှင့် လင်ခန်း မယားခန်း ပြတ်စဲသည်ဟု ဥပဒေအရ မဆို
နိုင်၊ လင်မယား၏ဘဝမှာ တည်မြဲ တည်ရှိလျက်ပင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ယောက်ျား
လုပ်သူ ကိုစံမြင့်မှာ မိမိ၏မယားအား ပြုစုထောက်ပံ့ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့
လျစ်လျူရှုနေရန်မဟုတ်၊ လျှောက်ထားသူ မအမာမှာလည်းအခြားသူ တဦးတယောက်
နှင့် ကျူးလွန် ဖောက်ပြားခြင်းလည်းမရှိ၊ မိမိ၏ ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့်အတူ မနေထိုင်
နိုင်ဘဲ မိဘများထံတွင် ထိုကဲ့သို့ ခိုကပ် နေထိုင်ရခြင်းမှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်
အတိုင်း၊ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်က ခဏခဏရိုက်နှက်ခြင်း၊ မိမိရရှိသော လခကို
တပြားတချပ်မှ မပေးခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ
အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဒေါက်တာ မောင်ဖြူး၏
လျှောက်လဲချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။

မူလအောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ အမှုအသွားအလာကို ကြေကြေညက်
ညက် ဝေဖန်သုံးသပ်ပြီး၊ ဥပဒေ အကျိုးအကားများကို ပြဆိုကာလျှောက်ထားသူ
မအမာသည်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ကိုစံမြင့်ထံမှ ၎င်းလျှောက်ထားသည့် နေ့မှစ၍

၁၉၆၅
မအမာ
နှင့်
ကိုစံမြင့်။

မယားစရိတ် တလလျှင် ၃၀ ရထိုက်သည်။ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်ကလည်း ပေးရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပယ်ဖျက်ရာတွင် လျှောက်ထားသူ မအမာသည်၊ မယားဝတ္တရားနှင့်မညီ၊ ယောက်ျားအား မပြုစုသည့်အပြင်၊ မိမိ၏ မိဘကို အားကိုးပြီး၊ မိဘကို ယောက်ျားထက်ပို၍ ချစ်မြတ်နိုးသော အကြောင်းခြင်းရာများကြောင့်၊ မယားစရိတ် မရထိုက်ပါဟုဆိုကာ၊ မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအမှုကို သေချာဂနစွာ ဝေဖန်သုံးသပ်ရာတွင်၊ ဝတ္တရား ပျက်ကွက်သူမှ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ် ၄၇၀ ၏ သဘောထားကို တိကျစွာသိရှိရန် လိုအပ်သည်။ လျှောက်ထား ခံရသူ ကိုစံမြင့်၌ လုံလောက်သော ဝင်ငွေရှိသည်။ လခထုတ်တိုင်း အကြွေးပေးရ၍ ကုန်ပြီဆိုခြင်းမှာ ယုတ္တိမရှိ၊ လျှောက်ထားသူ မအမာ သဘောတူ၍ တလလျှင်အကြွေး ၅၀ မျှပေးရသည် ဆိုစေကာမူ၊ ၎င်း၏လခမှာ ငွေ ၁၀၀ ကျော်ကျော် ကျန်သေးသည်။ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်သည် မိမိ၏ မိန်းမကို ဂရုမစိုက်၊ လျစ်လျူရှုသည့် အပြင်၊ မိန်းမကိုလည်း စားရေး သောက်ရေးအတွက် မထောက်ပံ့၊ ထို့ကြောင့် မိန်းမ ဖြစ်သူမှာ မိဘများထံသွား၍ စားသောက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ လျှောက်ထား ခံရသူ ကိုစံမြင့်နှင့် လျှောက်ထားသူ မအမာတို့မှာ တရားဝင် မကွဲကွာကြသေး။ အခိုက်မသင့်၍သာလျှင် ခေတ္တခဏ တခြားစီ နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူ မအမာကို ၎င်း၏ မိဘများထံ နေထိုင်စဉ်က လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်သည် သွားရောက် ခေါ်ယူခြင်း မရှိသည့်အပြင်၊ နောက်ထပ် မိန်းမတယောက်ကိုလည်း ယူထားသည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားခံရသူ ကိုစံမြင့်မှာ လင့်ဝတ္တရားကို အလွန်ချို့တဲ့သူ တဦး ဖြစ်သဖြင့် မိမိ၏မိန်းမကို ထောက်ပံ့ရန် အကြောင်းရှိသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍၊ မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်ထွိုရွှေတို့

မောင်ကျော် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၃၁ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ အာမခံပေးခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အစွပ်စွဲခံနေရသူတဦးအား၊ ရာဇဝတ်ရုံးက အာမခံပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်။ မူများကို ဤရုံးက ချမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်အစွပ်စွဲခံနေရသူတဦးအား အမှုကို ရုံးသို့တင်၍ စစ်ဆေးခြင်း မပြုသေးမီ၊ သို့မဟုတ် အမှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၌ ကြာမြင့်စွာ ချုပ်နှောင် ထားအပ်သည်မဟုတ်၊ ထိုသို့ ချုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားမတွေ့ရှိသေးဘဲ ကြိုတင်၍ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမျိုးမဖြစ်အပ်ပေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးဘသန်း (၁)။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးလှသင်း။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထားသူသည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကျောက်ကုန်း၊ ပြည်သူ့ ပစ္စည်းကော်ပိုရေးရှင်းလက်လီဆိုင်တွင် မန်နေဂျာအဖြစ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ၎င်း၏ဆိုင်မှငွေစာရင်းများကွာခြားနေသည်ကိုတွေ့ရှိကာ၊ သက်ဆိုင်ရာတို့က ၎င်းအားဖမ်းဆီး၍ အထူးရာဇဝတ်ရုံးသို့တင်ပို့စစ်ဆေးစေရန်သင့် မသင့် အစီရင်ခံခဲ့ကြသည်။ ထိုအတွင်း စာရင်းအင်းများကိုစစ်ဆေးနေခဲ့သည်မှာလည်း အတန်ကြာခဲ့ပြီ။ အမှုကို အထူးရာဇဝတ်ရုံးသို့ တင်ပို့မည်၊ သို့မဟုတ် သာမန်တရားရုံးများသို့ပို့၍ စစ်ဆေးစေမည်ကိုဆုံးဖြတ်ရန်ရှိနေပါသည်ဟု ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီးကလျှောက်ထားသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ၏အာမခံလျှောက်လွှာကို ဤရုံးက ရက်ချိန်းအတန်တန်ဖြင့် ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့သည်။

ယခုလျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘသန်း (၁) က၊ လျှောက်ထားသူသည် အချုပ်အနှောင်ခံနေရသည်မှာလည်းကြာမြင့်ပါပြီ။ ပေါ်ပေါက်သောစာရင်း

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၇။
† ဟံသာဝတီ နှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၏ ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၉/၆၅ တွင် တောင်းခံသော အာမခံလျှောက်လွှာကို ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၉ ရက်နေ့က ပလပ်လီကံသဖြင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

အင်းများအရ ၁၆,၀၀၀ ခန့်ကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မူလတွင် စွဲဆိုခဲ့သော်လည်း၊ လျှောက်ထားသူကိုယ်တိုင် ပြန်လည်၍ ပေးသွင်းသော ငွေ ၁၂,၀၀၀ ကျော် ရှိပါသဖြင့်၊ အလွန်ဆုံးကွာခြားလျှင် ၄,၀၀၀ မျှသာရှိပါလိမ့်မည်။ ထိုငွေများကွာခြားရသည်ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်း လျှောက်ထားသူက ၎င်းလင်းခုံခံနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အမှုတွင် ခိုင်လုံစွာ ခုခံနိုင်သို့ လိုအပ်သော ပြင်ဆင်ချက်တို့ကို ပြုလုပ်စေရန် လျှောက်ထားသူအား အာမခံနှင့် နေထိုင်ခွင့်ပြုသင့်ပါသည်။ သို့မှသာ ၎င်းက စာရင်းများကို ချွင်းလင်းခြင်း၊ ၎င်း၏ရွှေနေအား လိုအပ်သော ညွှန်ကြားချက်တို့ကို ပေးခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အထူးရာဇဝတ်ခုံရုံးဖွဲ့လျှင်၊ အထူးရာဇဝတ်ခုံရုံးက ဆက်လက်၍ လျှောက်ထားသူအား အာမခံနှင့်ထားမည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖမ်းခိုးထားရှိကာ စစ်ဆေးမည်ဆိုသည့်အချက်ကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ အထူးရာဇဝတ်ခုံရုံးဖွဲ့စည်းမည်၊ မဖွဲ့စည်းမည် မသေချာသေးသည့် အတောအတွင်း၌၊ လျှောက်ထားသူအား အာမခံနှင့် နေခွင့်ပြုသင့်ပါသည်ဟု ပညာရှိရွှေနေကြီးက တင်ပြသည်။ လျှောက်ထားသူသည် ငွေ ၁၂,၀၀၀ ကျော်ကို ပြန်လည်ပေးသွင်းပြီးသူလည်းဖြစ်ပါသည်။ ရိုးသားစွာ လုပ်ကိုင်သော လုပ်သားပြည်သူတိုင်းဖြစ်၍ ထွက်ပြေးမည့်သူလည်းမဟုတ်ပါ။ မလျော်ကြာသုံးစွဲ၍ သက်သေဖျက်နိုင်မည့်သူလည်း မဟုတ်ပါ။ အရေးကြီးသော သက်သေများမှာလည်း အစိုးရ အမှုထမ်းများ ဖြစ်ကြပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီး ဦးလှသင်းက၊ အထူးရာဇဝတ်ခုံရုံးဖွဲ့ မဖွဲ့ အဆုံးအဖြတ်အတိအကျမရသေးပါ။ လျှောက်ထားသူအား ပဏာမခံချက်ဖြင့် အောက်ရုံးက ယမန်ပေးနေသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုရုံးက လျှောက်ထားသူအား အာမခံမပေးဟု ၎င်းပယ်သော အမိန့်ကို၊ တရားရုံးချုပ်အနေနှင့် ပယ်ဖျက်၍ အာမခံ ပေးလိုက် ပေးနိုင်ကြောင်း၊ တရားရုံးချုပ်က မကြာသေးမီက၊ ရာဇဝတ်ရုံးများတွင် စွပ်စွဲခံနေရသူများအား၊ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း အာမခံနှင့် နေထိုင်ခွင့် ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားထားသည့် “မူ” များနှင့် ညှိနှိုင်းသုံးသပ်လျှင်၊ လျှောက်ထားသူသည် နိုင်ငံတော်၏ လိုချင်ရေးကို ထိပါးစေသော ပြစ်မှုကိုသော်၎င်း၊ လူနေမှု ဘဝလုံခြုံမှုကို ထိပါးစေသော ပြစ်မှုကိုသော်၎င်း၊ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစနစ်ကို ထိပါးစေသော ပြစ်မှုကိုသော်၎င်း ကျူးလွန်သည်ဟုဆိုသော၊ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခဲ့ကောင်းပြုလုပ်ခဲ့မည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစနစ်တရားကို ဖြိုဖျက်မည့် ရည်ရွယ်ချက်မျိုးနှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါဟု အစိုးရရွှေနေကြီးက ပြောဆိုမတ်စွာ တင်ပြသည်။

အစွပ်စွဲခံနေရသူ တဦးအား၊ ရာဇဝတ်ခုံရုံးက အာမခံပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည့် မူများကို ဤရုံးက သတ်မှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်

၁၉၆၅
မောင်ကျော်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အစွပ်စွဲခံနေရသူ တဦးအား အမှုကို ရုံးသို့တင်၍ စစ်ဆေးခြင်း မပြုရသေးမီ၊ သို့မဟုတ် အမှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၌ ကြာမြင့်စွာ ချုပ်နှောင်၍ ထားအပ်သည်မဟုတ်။ ထိုသို့ချုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်းအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားမတွေ့ရှိသေးဘဲ ကြိုတင်၍ အပြစ်ဒဏ်ပေးသည်မရှိမဖြစ်အပ်ပေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူအား အာမခံနှင့် နေထိုင်ခွင့် ပြုသင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆကြသည်။ အကယ်၍ အထူးရာဇဝတ်ခံရုံးဖွဲ့စည်း၍ ၎င်းစား စစ်ဆေးစေလျှင်၊ ထိုခွဲက လျှောက်ထားသူအား အာမခံနှင့် ဆက်လက်၍ ထားရန်နှင့် မသင့်ကို လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ယခုအတော်အတွင်း၌မူ ကား လျှောက်ထားသူသည် ငွေ ၅,၀၀၀ တန် အာမခံကို ခံဝန်ယူနှစ်ဦးဖြင့် တင်သွင်းလျှင်၊ အာမခံနှင့်နေထိုင်ခွင့် ပေးစေရန် ကျွန်ုပ်တို့အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

မောင်ကျင်သိန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ

၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ကားမောင်းသူ၏ တာဝန်ဝတ္တရား။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတစ်ခုလုံးကို ပြင်ဆင်ခြင်းစဉ်အားလျှင် လျှောက်ထားသူသည် မိမိကားကို သတ်ကြီးစွာမထားဘဲ ပေါ့ဆစွာဖြင့် မောင်းနှင်သောကြောင့် သေဆုံးသူကလေးအား တိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွှတ်တော် စီရင်ထုံး ၂၉၃။ ပါသာစာရသေ နှင့် ပြည်နယ်၊ အေ-အိုင်-အာရ်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မဒရပ်စီရင်ထုံး၊ ၄၉၇။ မိုဟာမက်ဘတ်(စ်) နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ဥပဒေကျမ်းအတွဲ ၂၆၊ ၁၃၆၈ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးအောင်ရှိန်ဝန်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ လျှောက်ထားသူ မောင်ကျင်သိန်းက ၎င်း အပေါ် ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီး မှုအမှတ် ၉၆၇ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က)အရ၊ အပြစ်ပေး၍အလုပ်ကြမ်းပြင် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် ကျခံစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်၍ ရန်ကုန်မြို့၊ ရာဘက်စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်သော်လည်း၊ မအောင်မြင် အကြောင်း မထူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုနှင့်၍ အောက်ရုံးချမှတ်သောပြစ်မှုထင်ရှား ဆုံးဖြတ် ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျှောက်သံတင်ပြသော ပြင်ဆင်မှု အကြောင်းပြချက်မှာ အောက်ရုံးက

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၁ (ခ)။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉၆၇ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက် နေ့စဉ်ပါ၊ ရန်ကုန်မြို့ ပဉ္စမရာဘက် (ထူး) ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု

၁၉၆၅
 မောင်ကျင်ဆန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က)အရ၊ အပြစ်ပေးရန် လုံ
 လောက်သော သက်သေခံချက် အလျဉ်းမရှိဘဲ၊ အပြစ်ပေးသည်မှာ ဥပဒေအရမဟုတ်
 သဖြင့်၊ မှားယွင်းကြောင်းဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤအမှုသည် ပြင်ဆင်မှုဖြစ်၍ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁)
 စီရင်ထုံးအရ၊ ဤရုံးက ဤအမှုကို အယူခံရုံးကဲ့သို့ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်မည် မဟုတ်ဘဲ၊
 အောက်ရုံးနှစ်ရုံး ထင်မြင်ယူဆ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မှားယွင်းချွတ်ချော် မတော်မတရား
 ဖြစ်သည်ဟု ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိခဲ့လျှင် လက်ခံ၍ အတည်ပြုမည် ဖြစ်ချေသည်။

အောက်ရုံး အမှုတို့၌ရှိသော သက်သေခံချက်များကို၊ ဖတ်ရှုလေ့လာရာ၊ လျှောက်
 ထားသူသည် ရပ်နေသော ဘတ်(စ်)ကား ၂ စီးကို ကျော်တက်ရာတွင်၊ အသက်
 ၉ နှစ်မျှသာ ရှိသော ကလေးကို တိုက်မိကြောင်း၊ ထိုသို့တိုက်မိခြင်းမှာလည်း၊
 လမ်းဘယ်ဘက်တွင် တိုက်မိခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ လမ်းညာဘက်တွင် လမ်းနံဘေးနှင့် ၁
 တောင်ခန့် အကွာ၌သာ တိုက်မိခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူ ကိုယ်တိုင်က၊
 ၎င်းသည် ဧည့်ရပ်နေသောဘတ်(စ်)ကားများကို ကျော်တက်ရာကားထဲ၌ရှိသော
 ခရီးသည်များက ကလေးတယောက်ကို တိုက်မိသည်ဟုပြောသံကြားမှသာ ကလေးကို
 တိုက်မိကြောင်းသိ၍၊ မှတ်တိုင်၌ကားကို ရပ်လိုက်သည်ဟု ထွက်ဆိုအစစ်ခံကြောင်း
 ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူသည်ကားမောင်းရာတွင်၊ လမ်းဘေး
 ၌ရှိသော ကလေးကိုပင် မမြင်ဘဲ၊ အမှုမဲ့ ပေါ့ဆစွာ မောင်းနှင်သည်ဟု ယူဆရန်
 ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ရုံးက အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် သက်သေခံ
 ချက်များအရ၊ လျှောက်ထားသူသည် ၎င်း၏ကားကိုသတိမမူဘဲ ပေါ့ဆစွာ မောင်းနှင်
 ခြင်းအားဖြင့်၊ သေဆုံးသူ လူမမယ်ကလေးအား တိုက်ခိုက်သေဆုံးစေသည်ဟု ယူဆ
 ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းချွတ်ချော် မတော်မတရား ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ (က) ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပါသာခါရသေ နှင့်
 ပြည်နယ် (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“ It is the duty of the driver to drive his vehicle at a speed
 which will not imperil the safety of others using the road.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ကားမောင်းသူများသည် လမ်းပေါ်ဖြတ်သန်းသွားလာ
 အသုံးပြုကြသူများအား၊ ထိခိုက်တိုက်မိခြင်း မရှိစေရန်၊ မိမိတို့၏ ကားများကို သတိ

(၁) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်စီရင်ထုံး ၂၉၃။
 (၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(၄) (၁၉၅၉)၊ မဒရတ်စီရင်ထုံး ၄၉၇။

ကြီးစွာဖြင့် မောင်းနှင်ရန် ကြီးလေးသော တာဝန်ဝတ္တရားရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

တဖန် မိုဟာမက်ဘတ်(စ်) နှင့် နိုင်ငံတော် (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“Mere velocity of the vehicle is not the only criterion of rash and negligent driving. It may consist in taking, while driving, risks which by the exercise of a little diligence could have been avoided.

Driving a car recklessly until it came so close to the pedestrian that it became impossible to save the collision cannot but be characterised as rash and negligent driving. It is true that ordinarily the pedestrians who use the road are not exempt from the duty to take care of themselves, but negligence, if any, on the part of a pedestrian cannot excuse negligence on the part of a driver of such a fast and dangerous vehicle as a motor bus. As between a pedestrian and a driver of a motor vehicle the responsibility of the latter is greater. *He has a duty to keep better outlook than a pedestrian.* The duty to use care increases in proportion to the danger involved in dealing with the instruments which for a man's own purpose he brings into relations of proximity to his neighbours. There is the strongest presumption (of negligence) both in fact and in law against a driver who runs down a person in day-light.”

၁၉၆၅
မောင်ကျင်သိန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ လမ်းပေါ် ဖြတ်သန်းသွားလာအသုံးပြုကြသူများသည် လမ်းပြေးကားများ တိုက်ခိုက်မိခြင်း မဖြစ်စေရန်၊ သတိထား၍ ဖြတ်သန်းသွားလာ ကြရန် လိုအပ်သည်ထက် ကားမောင်းသူများက၊ လမ်းပေါ်ဖြတ်သန်းသွားလာအသုံး ပြုကြသူများအား ထိခိုက်တိုက်မိခြင်း မဖြစ်စေရန်၊ သာယွန်ပိုမို၍ သတိကြီးစွာဖြင့် မိမိတို့၏ ကားများကိုမောင်းနှင်ကြရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ ကားမောင်းသူများက၊ လူတစ်ဦးတယောက်အား မိမိတို့၏ကားဖြင့် တိုက်ခိုက်မိသည်ရှိသော်၊ ၎င်းတို့သည် မိမိ တို့၏ကားများကို သတိမမူဘဲ ပေါ့ဆစွာ မောင်းနှင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ကြောင်း သတိချပ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

ယခုအခါ၊ မဟာသန်ကုန်မြို့အတွင်း မှီတင်းနေထိုင် ကြသူများသည် ရှေးအခါ ထက်သာသွန်ပိုမို၍ များပြားလာသကဲ့သို့ လမ်းပြေးကားများသည်လည်း ရှေးအခါ ကထက် များပြားလာသဖြင့် လမ်းစည်းကမ်းများကို မည်သို့ပင် ပြုလုပ်ထားစေကာမူ၊

(၃) (၁၉၃၅) ကရော်နယ် စလာဂျာနယ် အတွဲ ၃၆၊ ၁၃၆၈။

၁၉၆၅
 မောင်ကျင်သိန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ကလေးများ အပါအဝင် လူအများက လိုက်နာခြင်းမပြုဘဲ၊ ပေါ့ဆစွာဖြင့်လမ်းပေါ်သို့ ဖြတ်လိုသည့်အခါတွင် ဖြတ်၍၊ သွားလိုသည့်အခါတွင် သွားကြသဖြင့်၊ ကားမောင်း သူများက ထိုသို့ဖြတ်သန်း သွားလာကြသူများအားတိုက်မိခြင်း မဖြစ်စေရန်၊ မိမိတို့၏ ကားများကို သတိကြီးစွာဖြင့် မောင်းနှင်ကြရန် လိုအပ်ကြောင်း သတိပေးဖော်ပြ လိုပေသည်။

ထိုသို့သတိပေး ဖော်ပြ ရခြင်းမှာလည်း၊ ကားမောင်းသူများက လမ်းပေါ်တွင် စည်းကမ်းမဲ့ ဖြတ်သန်းသွားလာကြသူများအား တိုက်မိသည့်အခါတွင်၊ ၎င်းတို့က မိမိတို့၏ ကားများကို သတိကြီးစွာဖြင့် မောင်းနှင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ လမ်း ပေါ်ဖြတ်သန်း သွားလာကြသူများကသာ ပေါ့ဆစွာဖြင့် ဖြတ်သန်း သွား လာကြသောကြောင့်၊ တိုက်မိခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြ၍ ထုချေခြင်း မပြုနိုင် (no contributory negligence can be pleaded) သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

အမှုတစ်ခုလုံးကိုခြုံ၍ ဆင်ခြင် စဉ်းစားလျှင်၊ လျှောက်ထားသူသည် မိမိကားကို သတိကြီးစွာမထားဘဲ ပေါ့ဆစွာဖြင့် မောင်းနှင်သောကြောင့် သေဆုံးသူကလေးအား တိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အောက်မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံ ရုံးတို့က တူညီစွာဆုံးဖြတ် ထားသည်မှာ မှားယွင်းချွတ်ချော် မတော်မတရားဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်လျော်ကန် သင့်မြတ်မည်မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရသည့်ပြင်၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ် မှာလည်း၊ ပညာရှိ အစိုးရရွှေ့နေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းကျူးလွန် သော ပြစ်မှုနှင့်စာသော် များလွန်းသည်ဟု မဆိုသာဘဲ၊ နည်းလွန်းသည်ဟုပင်ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်ငြားလည်း၊ ၎င်းအပေါ် အပြစ်ဒဏ် တိုးမြှင့်၍ပေးရန်အတွက် အရေးမယူခဲ့သဖြင့်၊ ဤစီရင်ချက်တွင် အပြစ်ဒဏ် တိုးမြှင့်၍ပေးရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်ထားသူအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို ပလယ်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ဧပေဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရှေ့တွင်

မောင်ခင်မောင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မမြရွှေ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ၊
၁၇ ရက်။

ဧပေဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ (၁) အရ ချမှတ်သောအမိန့်—ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြု။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်သူနှင့် လျှောက်ခံရသူတို့မှ တရားဝင်အကြင်လင်မယား အဖြစ်တည်မြဲနေဆဲဖြစ်သည်။ လျှောက်သူက လျှောက်ခံရသူနှင့် ကွာရှင်းရန် တရားရုံးတော်တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်။ လျှောက်သူက လျှောက်ခံရသူအား မထောက်ပံ့သည့်ပြင် နောက်ထပ်အမျိုးသမီးတဦးနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသည်မှာ မငြင်းကွယ်နိုင်ရကား အောက်ရုံး နှစ်ရုံးလုံးကလည်း အမှုကို သေချာကျနစွာ လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှ တသဘောတည်း ချမှတ်သောအမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိ။

မောင်ထွန်းရွှေနှင့် မထွေး၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၈၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၂၉၃ ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ မစွဲဘာ အင်၊ စီ၊ ဆင်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးမောင်မောင်ခင်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့ လျှောက်ထားခံရသူ မမြရွှေက၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ခင်မောင်ထံမှ မယားစရိတ် တလလျှင် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်နှင့် သားတယောက်အတွက် တလလျှင် စရိတ်ငွေ ၅၀ ကျပ် စုစုပေါင်းတလလျှင် ၁၅၀ ကျပ်ရလိုကြောင်းဖြင့်ဧပေဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ အရ ပုသိမ်မြို့၊ မြို့မဧပေဝတ်တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ၁၉၆၄ ခု၊ ဧပေဝတ်အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၇ တွင် လျှောက်ထားတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ပညာရှိတရားသူကြီးက၊ ယင်းအမှုကို စစ်ဆေးပြီးလျှင် မယားစရိတ်အတွက်တလလျှင် ၅၀ ကျပ်နှင့် သားစရိတ်အတွက်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဧပေဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၉ (ခ)။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပေဝတ်အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၇ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပုသိမ်မြို့၊ ဧပေဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
မောင်ခင်မောင်
နှင့်
မမြရွှေ။

တလလျှင် ၂၀ ကျပ် စုစုပေါင်းတလလျှင် ၇၀ ကျပ်ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၅ ရက်
နေ့မှအစပြု၍ မောင်ခင်မောင်က မမြရွှေသို့ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို
မောင်ခင်မောင်က မကျေနပ်သဖြင့်၊ ပုသိမ်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊
ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇၂ တွင်အယူခံဝင်လာခဲ့သည်။ ပညာရှိစက်ရှင်တရားသူကြီးက
ယင်းအယူခံမှုကိုကြားနာပြီးလျှင် အောက်ရုံး၏အမိန့်ကိုပြုပြင်ရန် အကြောင်းမရှိဟု
တွေ့ရှိသဖြင့် အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်ပြန်သဖြင့် လျှောက်ထား
သူမောင်ခင်မောင်က၊ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်တွင် ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ
ဤရုံးတော်က ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၉(ခ) ကိုဖွင့်လှစ်၍၊ ကြားနာ
သည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးများဖြစ်ကြသော၊ မစ္စတာ အင်၊ စီ၊ ဆင်း
နှင့်ဦးမြဘူးတို့က လျှောက်လဲချက်ပေးရာ၌၊ မောင်ခင်မောင်နှင့် မမြရွှေတို့သည် တရား
ဝင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ကြသည်မှာ မငြင်းကွယ်ခဲ့ပါ။ မောင်ခင်မောင်နှင့် မမြရွှေတို့
ပေါင်းသင်း၍ မွေးဖွားခဲ့သည့်သားငယ်မှာ မောင်သန်းထွန်း ဖြစ်သည်ဟူသည်ကိုလည်း
မငြင်းကွယ်လိုပါ။ မောင်သန်းထွန်းအတွက် တလလျှင် စားစရိတ်အဖြစ်ငွေ ၁၅ ကျပ်
ကိုသာပေးလိုပါသည်။ မမြရွှေအတွက်မပေးလိုပါ။ မမြရွှေမှာ သူ၏သဘောအရ
မောင်ခင်မောင်နှင့်အတူမနေဘဲ၊ သူ၏မိဘများထံတွင် သွားရောက်နေထိုင်ပြီး မောင်
ခင်မောင်နှင့်အတူတကွ နေထိုင်ရန် ငြင်းဆန်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင်
မောင်ခင်မောင်မှာ အတိအကျအလုပ်အကိုင်မရှိပါ။ မိဘ၏ငန်ပြာရည်လုပ်ငန်းကို အကူ
အညီပေးနေသူတဦးဖြစ်၍ မိဘကတလလျှင်ငွေကျပ် ၃၀ သာလျှင်ပေး၍ ရရှိပြီး၊
မိဘနှင့်အတူနေ၍ မိဘများကပင်ကြွေးမွေးထားပါသည်။ မောင်ခင်မောင်မှာ သီးသန့်
ပိုင်ဆိုင်သောပစ္စည်း ဘာမျှမရှိပါ။ ငန်ပြာရည်လုပ်ငန်း၌လည်း မန်နေဂျာမဟုတ်ပါ။
တလလျှင်ငွေ ၃၀၀ ကျပ်ကိုလည်း မရရှိပါ။ အခြားဝင်ငွေလည်းမရှိပါဟု လျှောက်လဲ
သွား၏။ ၎င်းပြင်ထပ်လောင်း၍ လျှောက်လဲရာ၌၊ မမြရွှေကို မောင်ခင်မောင်က
ရိုက်နှက်ညှဉ်းပန်းခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။ မမြရွှေကသာ ကလေးငယ်ကိုခေါ်ယူ၍ မောင်
ခင်မောင်ကို စွန့်ပစ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့စွန့်ပစ်ပြီး တနှစ်ကျော်ကျော်မှာ၊ မယား
စရိတ်တောင်းခံလာပါသည်။ မောင်ခင်မောင်မှာလည်း မမြရွှေက စွန့်ပစ်သွားသဖြင့်
နောက်တပ်အမျိုးသမီးတယောက်ကို ဇနီးအဖြစ်ယူထားရပါသည်။ ၎င်းပြင် ပညာရှိ
ရွှေနေကြီးများက၊မမြရွှေ၏ မူလလျှောက်လွှာအပိုဒ် ၃ ကိုညွှန်ပြသည်။ ထိုအပိုဒ် ၃ တွင်
ဤသို့ပါရှိသည် “ သားငယ် ၆ လအသက်ရှိသည်တွင် အလျှောက်ခံရသူမှာ လျှောက်သူ
နှင့် သား ၁ ထို့အားထားခဲ့၍၊ ၎င်း၏မိဘများနှင့် သွားရောက်နေထိုင် ကုန်သွယ်မှု
ပြုနေပါသည်။ ဝတ္တရားအလျှောက် ပေးကမ်းထောက်ပံ့ခြင်း အလျင်းမရှိသည်မှာ

၁၉၆၅
မောင်ခင်မောင်
နှင့်
မမြရွှေ။

၁ နှစ်ကျော်ရှိသည့်ပြင်၊ အမျိုးသမီး ၁ ယောက်နှင့် အိမ်ထောင်ဘက် ပြုနေပါသည်။”
ဟုအထက်ဖော်ပြပါအပိုဒ်ကို ပညာရှိရွှေနေကြီးများက ရည်ညွှန်းပြီးနောက် မမြရွှေ၏
ရုံးတွင် ထွက်ဆိုသော ထွက်ချက်မှ အောက်ပါထွက်ချက်ကို ရည်ညွှန်းပြုပြန်သည်။
“ကလေး ၆ လသားအရွယ်တွင်၊ ကျွန်မအားကိုခင်မောင်တို့ကအိမ်မှနှင့်ထုတ်လိုက်သဖြင့်
ကျွန်မသည်ကလေးနှင့်အတူ မိဘများအိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရပါသည်။” အထက်ပါ
အတိုင်းရည်ညွှန်းပြီး၊ ပညာရှိရွှေနေကြီးများက တင်ပြလျှောက်လဲသည်မှာ မမြရွှေသည်
လျှောက်လွှာတွင်တမျိုး ရုံးတွင်ထွက်ချက်တဖုံ ပြောဆိုထားသဖြင့်၊ မမြရွှေ၏ထွက်ဆို
ချက်များမှာ ယုံကြည်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိမည်မဟုတ်ပါ။ မောင်ခင်မောင်အနေနှင့်
မမြရွှေအား အထောက်အပံ့ ပေးလိုသော်ငြားလည်း၊ မမြရွှေက မောင်ခင်မောင်အပေါ်
ယုတ္တိမရှိသော စွပ်စွဲချက်များဖြင့်၊ စွပ်စွဲပြီး မောင်ခင်မောင်နှင့်အတူ နေထိုင်ရန်
ငြင်းပယ်သဖြင့် မမြရွှေသည် မောင်ခင်မောင်ထံမှ မယားစရိတ် ထောက်ပံ့ငွေမရနိုင်ပါ။
အသက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာကို ပညာရှိအောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးက ထည့်သွင်း၍
မစဉ်းစားသွားသဖြင့်၊ ဤရုံးတော်မှ ပြင်ဆင်မှုအနေဖြင့် အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံး၏
အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများက
လျှောက်လဲသွားသည်။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများကိုလည်း ပညာရှိရွှေနေကြီးများက တင်ပြ
သွားသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ မမြရွှေ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်က ပြန်လည်၍
လျှောက်လဲချက်ပေးရာတွင် လျှောက်ထားသူဘက်မှ တင်ပြသွားသော အိန္ဒိယစီရင်
ထုံးများမှာ ယခုရုံးတော်ရွှေသို့ ရောက်ရှိနေသော အမှုကြောင်းခြင်းရာနှင့် တခြားစီ
ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစီရင်ထုံးများကို ရုံးတော်က ထည့်သွင်းမစဉ်းစားရန်
ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအမှုတွင် ရုံးတော်က စဉ်းစားရန်ရှိသောအချက်မှာ မောင်ခင်မောင်
နှင့်မမြရွှေတို့သည် အကြင်လင်မယားဘဝ တည်မြဲလျက်ပင် ရှိနေပါသေးသည်။ မောင်
ခင်မောင်က မမြရွှေကို ရိုက်နှက်၍ နှိပ်စက်ခြင်း၊ မမြရွှေက မောင်ခင်မောင်ကို စွန့်ခွာ
၍ထွက်သွားခြင်းတို့မှာ၊ ဤလိုအမှုမျိုးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရာ၌ ဝေဖန်သုံးသပ်ရန်
အဓိကအချက်မဟုတ်ပါ။ အဓိကအချက်မှာ မောင်ခင်မောင်နှင့် မမြရွှေတို့သည် အကြင်
လင်မယား ဟုတ်မဟုတ်နှင့်၊ မောင်ခင်မောင်သည် မမြရွှေအား လျစ်လျူရှု၍ ထောက်
ပံ့မှုများ မပြုလုပ်သည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။ မမြရွှေမှာ မောင်ခင်မောင်၏ မိဘများနှင့်
အတူတကွ မနေနိုင်ပါ။ ယောက်ျားများနှင့် သင့်မြတ်မှုမရှိပါ။ ယောက်ျားများနှင့်
အတူမနေနိုင်သောကြောင့် မမြရွှေမှာသားငယ်ကိုပိုက်၍ မိမိ မိဘများထံတွင် သွား
ရောက်နေထိုင်ရပါသည်။ မိမိ၏လင်ယောက်ျားဖြစ်သူ မောင်ခင်မောင်ကို မည်သို့ပင်
အားကိုးအားထားလျက်ရှိနေသော်လည်း ယောက်ျားအိမ်တွင် မနေနိုင်သဖြင့် မလွဲ

၁၉၆၅
မောင်ခင်မောင်၊
ဦးနှင့်
မမြ ရှ။

မရှောင်သာသောကြောင့် တသီးတခြားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မောင်ခင်မောင်ကသာ တသီးတခြား အိမ်တဆောင်၊ မီးတပြောင်နှင့်ထားပါက သူနှင့်အတူ ပေါင်းသင်းနေထိုင် ရန်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် ပညာရှိရွှေနေကြီးက မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် မထွေး (၁) စီရင်ထုံးကို တင်ပြသည်။ ယင်းအမှု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

“ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အကြင်လင်မယားနှစ်ဦးသည်၊ အတူတကွ နေထိုင်ပေါင်း သင်းရန် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ တသီးတခြား နေထိုင်ရန်သာလျှင် မလွဲမရှောင်သာသော အကြောင်းများရှိပါက၊ ယင်းကဲ့သို့ တသီးတခြားနေခြင်း အားဖြင့်၊ မိမိသဘောအလျောက် နေထိုင်သည်ဟု ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၇၀(၄) အရ၊ မယူဆနိုင်ပေ။”

ထို့ကြောင့် ပညာရှိရွှေနေကြီးက အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက၊ ချမှတ်သော အမိန့်မှာ ကြောင်းခြင်းရာအားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဥပဒေအရ အားဖြင့်သော်၎င်း မှန်ကန်ပါသည်။ အချက်အလက်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စဉ်းစားဝေဖန်ပြီးဖြစ်၍ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့် များမှာလည်း တသဘောတည်း ဖြစ်နေသောကြောင့်၊ ဤရုံးတော်သည် ပြင်ဆင်မှု ရုံးတော်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် မသင့်ပါဟု လျှောက်လဲပြီး၊ မောင်ထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၂) အမှု ကိုတင်ပြသွားသည်။ ထိုအမှု အောက်ပါအတိုင်းအဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။

“The High Court as a Court of revision will not approach the application as a court of appeal, and will not as a rule go into the evidence but will accept the concurrent findings of facts by the lower courts, except where the judgment of the facts is manifestly wrong and palpably unjust.”

ဤအမှုကို ကျွန်ုပ်သည်အသေးစိတ်သုံးသပ်သည်။ မောင်ခင်မောင်နှင့် မမြရွှေတို့မှာ တရားဝင်အကြင်လင်မယားအဖြစ် တည်မြဲနေဆဲဖြစ်သည်။ မောင်ခင်မောင်မှာ မမြရွှေ နှင့်ကွာရှင်းရန် တရားရုံးတော်တွင်ကွာရှင်းမှုဒီကရီ ရလိုကြောင်း စွဲဆိုခဲ့သည်ကို သိရှိရ၏။ သို့ရာတွင် ထိုဒီကရီကို မမြရွှေက မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်ရာ၊ ထိုဒီကရီမှာ ပယ်ဖျက် သွား၏။ ထို့ကြောင့် မောင်ခင်မောင်နှင့် မမြရွှေတို့မှာ အထက်ကပြန်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အကြင်လင်မယားဘဝ တည်ရှိဆဲတည်ရှိ၏။ မမြရွှေကို မောင်ခင်မောင်က မထောက်ပံ့ သည့်အပြင်၊ မောင်ခင်မောင်ကလည်း နောက်ထပ် အမျိုးသမီးတယောက်နှင့် အိမ် ထောင်ပြုသည်မှာ ငြင်းကွယ်စရာ အကြောင်းမရှိ။ ပညာရှိ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက

(၁) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၇၇။
(၂) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်ထောင့်)၊ စာ ၂၉၃။

လည်း၊ ဤအမှုကို သေချာကျနစွာ လေ့လာဝေဖန်သုံးသပ်ပြီးဖြစ်၍ တသဘောတည်း
 ချမှတ်သောအမိန့် တည်ရှိ၏။ ထိုတသဘောတည်းချမှတ်သော အမိန့်ကို ကျွန်ုပ်
 အနေနှင့် ပြင်ဆင်မှုတွင် အထက်ဖော်ပြခဲ့သော မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ (၂) အမှုအရာ ကျွန်ုပ်သိုက်နာရမည်။ အကြောင်းခြင်းရာပေါ်တွင် တသ
 ဘောတည်း ချမှတ်ခဲ့သောအမိန့်မှာ ထင်ရှားစွာ တရားမျှတမှု မရှိမှသာလျှင်၊ ဤရုံး
 အနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်သည်။ ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက တသ
 ဘောတည်းချမှတ်သော အမိန့်များမှာ ကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍၊ အလွန်ထင်ရှား
 စွာ မှားယင်းနေခြင်းနှင့် တရားမျှတမှုမရှိဟု ကျွန်ုပ်မတွေ့ရှိရပေ။

၁၉၆၅
 မောင်ခင်မောင်
 နှင့်
 မမြရွှေ။

ထို့ကြောင့် ပညာရှိအောက်ရုံး အမိန့်များကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း
 မပြင်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးအမိန့်အတိုင်း တည်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤချောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။
 ဤရုံးတော်၏ရှေ့နေခ ၃၄ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတွင်

မောင်ပါတူး ပါ ၂ (အယူခံ တရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ ၂၄
ရက်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း—တရားခံတဦး၏ ဖြောင့်ချက်ကို အခြားတရားခံတဦးအပေါ်သုံးနည်း—ရုပ်သိမ်းသော ဖြောင့်ချက်တခုနှင့် အပြစ်မပေးနိုင် ပေးနိုင်—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄ ၏သဘော။

ပဌမအယူခံတရားလိုနှင့် အမှုတွင်ပါသော တရားခံတဦးတို့က သေသူအား စပါးဘိုးရရန် ရှိသည်ဟု ပြောဆို၍ ၎င်းတို့လှည်းနှင့်တင်၍ ခေါ်သွားကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အိမ်ပြန်မလာ တော့ချေ။ နှစ်ရက်ကြာသောအခါ ၎င်း၏ အလောင်းကို ချောင်းကမ်းပါးတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအလောင်းရှိရာနေရာမှ ၁၄ ပေခန့်အကွာတွင် ဦးထုပ်စိမ်းတခုကိုလည်းတွေ့ရသည်။ ဤအမှုတွင် မျက်မြင်သက်သေမရှိ။ ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်နှင့် ဦးထုပ်သာလျှင် ဤအမှုကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် အထောက်အထားပြုထားသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဌမအယူခံ တရားလိုအပေါ်တွင် ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်တွင် စွပ်စွဲထားသည်မှအပ အခြားသက်သေခံချက် တစုံတရာမရှိသဖြင့် ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ဖြောင့် ချက်ကိုအရေးယူရန်မဟုတ်။ ထိုစွပ်စွဲချက်ကိုဖြောင့်ချက်မှ ဖယ်ထုတ်ရန်သာအကြောင်းရှိသည်။

ခေါ်တော နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၁၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဒုတိယအယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်သည် အမှုတွင်ဖြစ်ပျက်သော အချင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍သော်၎င်း၊ သွယ်ဝိုက်သော အခြေအနေအားဖြင့် ရနိုင်သော အကြောင်း ခြင်းရာများသော်၎င်း မှန်ကန်သောဖြောင့်ချက်ဖြစ်သည်ဟု မယူဆ။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဖြောင့်ချက် တခုတည်းနှင့် ဖြောင့်ချက်ပေးသူကို အပြစ်မပေးနိုင်။

နိုင်ငံတော် နှင့် လှမောင် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၀၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄ မှာ ပြစ်မှုတခုကိုပြုလုပ်ရာ၌ မူလကတည်းက ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများသည် အကြံတူတခုကို ထမြောက်စေရန် ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ အမှုတွင်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၆၉-၂၇၀။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက် နေ့စွဲပါ၊ သထုံမြို့ (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၎င်းပုဒ်မတွင် အကျုံးဝင်နိုင်ရန် သက်သေထွက်ချက်၊ သို့မဟုတ် အမှုတွင်ပေါ်ပေါက်လာသော အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်အလက်လုံးဝမရှိ။

၁၉၆၅

မောင်ပါတူးပါ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အောင်သိန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွေ့နေကြီး ဒေါ်မြသန်းနု။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။သထုံမြို့၊ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ပါတူးနှင့် မောင်ပါနားတို့ အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ မြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့မြင်ရသဖြင့် ၎င်းတို့ အသီးသီးအား၊ ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်းကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက် ခြင်းကို၊ အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အယူခံတင်သွင်းခြင်း ဖြစ် သည်။ အယူခံ တရားလိုများက၊ အယူခံလွှာကို တသီးတခြားစီ တင်သွင်းသဖြင့် ထိုအယူခံမှုများနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၂၆၉ ဇွင်း၊ တပေါင်းတည်း အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ၎င်း၏ စီရင်ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ပေါ်ပြထားပြီး ဖြစ်ရကား၊ ကျွန်ုပ်အနေနှင့် နောက် ထပ်ဖြည့်စွက်၍ ပေါ်ပြရန် လိုမည်မထင်။

ဦးဟန်သာ သတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားခံများကို ဖမ်းဆီးပြီး အမှုစစ်ဆေး ရန် ရုံးသို့တင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတရားခံ ၅ ဦးမှာ (၁) (အခုအယူခံတရားလို) ပါတူး။ (၂) မောင်ဘအေး၊ (၃) ဖါးသူဒီ၊ (၄) မောင်စူးစူးနှင့် (၅) (ယခုအယူခံတရားလို) မောင်ပါနားတို့ ဖြစ်သည်။ တရားခံမောင်ဘအေးနှင့် မောင်စူးစူးတို့ကို အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ တရားရှင် လွှတ်ခဲ့၍၊ မောင်ပါတူး၊ ဖါးသူဒီနှင့် မောင်ပါနား တို့အပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ စွဲချက် အသီးသီးတင်ပြီး အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးရာ၊ တရားခံ ဖါးသူဒီ အပေါ်တွင် ထင်ရှားမှု မရှိသော ကြောင့်၊ တရားသေလွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ မောင်ပါတူးနှင့် မောင်ပါနား တို့အား၊ အထက်တွင်မြှောက်ဟခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခဲ့သည်။

သထုံပြည်သူ့ ရဲဌာနာပိုင်၊စခန်းကြီးရွာနေ၊ သေသူဦးဟန်သာအား ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့ ည ၈ နာရီခန့် အချိန်တွင် ပါတူးနှင့် ဖါးသူဒီတို့က စပါး

၁၉၆၅
မောင်ပါတူးပါ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်ဟန်နိင်။

ဘိုးပေးရန် ရှိသည်ဟု ဦးဟန်သာအား ပြောပြီး၊ ၎င်းတို့ လှည်းနှင့် တင်၍၊ ခေါ်
သွားကြသည်။ ဦးဟန်သာသည်၊ ထိုအချိန်မှစ၍ အိမ်ပြန်မလာတော့ချေ။ ၁၉၆၄ ခု
ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီလောက်တွင် ဦးအောင်စိန် (လိပြ-၁၀)
သည် ဂေါ်ချောင်းကို ဖြတ်၍၊ မိမိအိမ်သို့ ပြန်လာရာ၊ ချောင်းနောက်ထပ် ထမ်း
ပါးတွင် လူသေ အလောင်းတလောင်းကို တွေ့ရှိ၍၊ သထုံရဲဌာနာသို့ ချက်ခြင်း တိုင်
ကြားသည်။ ရဲအရာရှိများနှင့် ရွာသားများ သွားရောက်ကြပြီး အလောင်းကို ကမ်း
ပေါ်သို့ ဆွဲတင်ရာ၊ အလောင်းမှာ ဦးဟန်သာ၏ အလောင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ
သည်။ ထိုအလောင်းရှိရာ နေရာမှ ၁၄ ပေခန့် အကွာတွင် သက်သေခံ ဦးထုပ်စိမ်း
တစ်ဦးကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ရဲအရာရှိများက သိမ်းဆည်းလိုက်သည်။ ဦးဟန်သာ၏ အလောင်း
ကို ဓါတ်ပုံရိုက်ယူပြီး၊ ၎င်း၏ မိန်းမ ကူးလူးဖိုး (လိပြ-၁) အား ပြသရာ၊ ဓါတ်ပုံရှင်
သည် ၎င်း၏ ယောက်ျား ဦးဟန်သာ ဖြစ်ကြောင်း ကူးလူးဖိုးက ထွက်ဆိုသည်။

ဦးဟန်သာ သတ်မှုနှင့် ရဲက စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဦးဟန်သာအား၊ လာခေါ်သူ ပါတူး
နှင့် ဖါးသူဒီတို့ကို ဖမ်းဆီးပြီး ဆက်လက်၍ မောင်ဘအေး၊ မောင်စူးစူးနှင့် မောင်ပါ
နားတို့ကို ဖမ်းဆီးသည်။ မောင်ပါနားက ဖြောင့်ချက်ပေးလိုသည်ဟု ပြောဆိုသဖြင့်
ရဲအရာရှိများက ၎င်းကို၊ တရားသူကြီးထံသို့ ပို့ခဲ့သည်။ သထုံမြို့၊ တတိယ ရာဘက်
ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဦးအောင်ကြည် (လိပြ-၁၂) က ဖြောင့်ချက်ကို ရယူခဲ့သည်။
၎င်းဖြောင့်ချက်ကို၊ သက်သေခံ အမှတ် (၈) အဖြစ် အမှုတွဲတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထို
ဖြောင့်ချက်အရာ၊ သေသူဦးဟန်သာအား ပါတူး နှင့် ဖါးသူဒီတို့အပြင် မောင်ဘအေး၊
မောင်စူးစူးနှင့် မိမိ (မောင်ပါနား) ပါ ခေါ်လာကြပြီး အဘိုးကြီးအား ချောင်းထဲ
တွင် ဆွဲ၍ နှစ်သတ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ရေထဲသို့ မနှစ်မီ၊ ပါတူးက အဘိုးကြီး၏ လည်
ပင်းကို ညှစ်သည်။ ၎င်းဖြောင့်ချက်မှာပင်၊ ချောင်းထဲ၌ တွေ့ရှိရသော သက်သေခံ
ဦးထုပ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ၎င်းဦးထုပ်သည် ပါတူးဦးထုပ် ဖြစ်ကြောင်း။ တနေ့လုံး
ပါတူးဆောင်းနေသဖြင့် ပါတူး ဦးထုပ် ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာ မှတ်မိသည်ဟု ပြော
ကြားသည်။

ဤလူသတ်မှု၌ မျက်မြင်သက်သေ မရှိ။ ပါနား၏ ဖြောင့်ချက်နှင့် သက်သေခံ
ဦးထုပ်သာလျှင် ဤအမှုကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် အထောက် အထား ပြုထား
သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မောင်ပါနား၏ ဖြောင့်ချက်တွင်၊ ဦးဟန်သာကို သတ်ရာ၌
မောင်ဘအေး နှင့် မောင်စူးစူးတို့လည်း ပါဝင်သည်ဟု ပြောဆို ထားသော်ငြား
လည်း၊ ၎င်းတို့ အပေါ်တွင် အခြား သက်သေ တစုံတရာ မရှိသဖြင့်၊ ပညာရှိ တရား
သူကြီးက၊ ထိုတရားခံ ၂ ဦးအား တရားရှင်လွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ မောင်ပါတူး၊

ပါးသူဒီ နှင့် မောင်ပါနားတို့ကို အထက်က မြက်ဆိုထားခဲ့သည့် အတိုင်း၊ စွဲချက် အသီးသီးတင်သည်။ ယင်းသို့ စွဲချက်တင်ပြီးနောက် ပါးသူဒီ အပေါ်၌ ပြောဆိုချက် တွင်သာလျှင် ပါရှိပြီး၊ ပါးသူဒီမှာ ဦးဟန်သာကို သွားခေါ်စဉ် အခါက မောင်ပါတူး နှင့် အတူပါရှိသည်မှ လွဲ၍ အခြား သက်သေ ထွက်ချက် ပါးသူဒီအပေါ်တွင် မရှိ၊ ပါးသူဒီသည်၊ ဦးဟန်သာကို သွားခေါ်သူများထဲမှာတစ်ဦးပါဝင်သော်လည်း၊ ဦးဟန်သာ ကို သတ်မှုနှင့် မည်သို့မျှ စပ်ဟပ်၍ မရနိုင်သောကြောင့် ၎င်းပါးသူဒီကို အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက တရားသေ လွှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်ပါတူးပါ ၂
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်ပါတူး အပေါ်တွင် အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက အပြစ်ရှိသည်ဟု ယူဆချက်မှာ (၁) မောင်ပါနား၏ ပြောဆိုချက်တွင် မောင်ပါတူး အပေါ် စွပ်စွဲ ထားခြင်း (၂) ချောင်းထဲတွင် တွေ့ရှိသော ဦးထုပ်မှာ မောင်ပါတူး၏ ဦးထုပ် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးထုပ်သည် မောင်ပါနား၏ ပြောဆိုချက်ကို ထောက်ခံထားခြင်း တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဦးထုပ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဦးထုပ်သည် အစိမ်းရောင်ဖြစ်ကြောင်း၊ မောင်ပါတူးသည် ထိုဦးထုပ်ကို အမြဲလိုပင် ဆောင်းလှေ ရှိကြောင်း။ ထိုဦးထုပ်ကို သက်သေများဖြစ်သောကူးဗူးဖိုး (လိုပြ-၁)၊ စောဖါး (လိုပြ-၂) နှင့် ဦးစံဝင်း (လိုပြ-၃) တို့ အား၊ အလားတူ ဦးထုပ်များနှင့် ရောနှော၍၊ သထုံမြို့၊ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဦးလှိုင်ပို့ (လိုပြ-၁၃) ကြီးကြပ်၍၊ ပစ္စည်းပြုစု၍ သက်သေများက၊ ဦးထုပ်သည် အစိမ်းရောင် ဖြစ်သည်။ အမှတ်အသား မသိပါ။ မြင်လျှင် မှတ်မိပါသည်ဟု ပြောဆိုသည့်ပြင် အထူးအမှတ် အသား မရှိပါ စသဖြင့် ပြောဆိုပြီး၊ ထို ဦးထုပ်သည် မောင်ပါတူး ဆောင်းနေကြ ဦးထုပ် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် စွဲဆိုကြသည်။ အထူးသဖြင့်၊ ကူးဗူးဖိုး (လိုပြ-၁) က၊ ပစ္စည်းပြုသည့်နေ့တွင် စွဲဆိုရာ၌ မြင်လျှင် သိပါသည်။ အမှတ်အသား မသိပါဟု ပြောဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းသက်သေသည် ရုံးတွင် တရားလိုပြ သက်သေအမှတ် (၁) အဖြစ်ဖြင့် ထွက်ဆိုရာ၌၊ ဤသို့ ချဲ့ထွင်၍ ထွက်ဆိုခဲ့သည် “ ကျွန်မသည် ပါတူးဆောင်းသည့် သက်သေခံ ဦးထုပ်ကို မှတ်မိခြင်းမှာ ၎င်း၌ အနီရောင် အကွက်နှင့် အပေါက်ငယ် တခု ရှိသည့်ပြင်၊ ဦးထုပ်ပတ်လည်၌လည်း ပေကျံနေသဖြင့် မှတ်မိပါသည်။ ” ဤကဲ့သို့ရုံးရွေ့တွင် ချဲ့ထွင်၍၊ ထွက်ဆိုထားခြင်းကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် ဤသက်သေ ထွက်ချက်ကို၊ ကျွန်ုပ်လက်မခံနိုင်ပေ။ ထို့ပြင်၊ စောဖါး (လိုပြ-၂) ကလည်း၊ ဦးထုပ်ကို စွဲဆိုရာ၌ အမှတ်အသား မရှိဘဲ မှတ်မိသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာလည်း၊ ထူးဆန်းလှ၏။ ၎င်းထွက်ချက်ကိုလည်း၊ ကျွန်ုပ်မယုံကြည်နိုင်ပေ။ ထို့ပြင်၊ ဦးစံဝင်း (လိုပြ-၃) ကလည်း၊ ဦးထုပ်ကိုစွဲဆိုရာ၌၊ ပါတူး၏ ဦးထုပ် ထင်ပါသည်ဟု ပြောဆိုခြင်းမှာ တရားခံ အပေါ်၌၊ စူးရှမှုမရှိ။ ၎င်းပြင် ဤသက်သေက ပင်လျှင် ဤကဲ့သို့ ရုံးတွင် ထွက်ဆိုသည်။ “ ပါတူးသည်၊ ကေ၊ အင်၊ ဒီ၊ အို၊ များ

၁၉၆၅
 မောင်ပါတူးပါ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်ဟောင်း

ဆောင်းလေ့ရှိသည့် ဦးထုပ် အစိမ်းရောင်ကို ဆောင်းလေ့ရှိပါသည်။” ဤထွက်ဆိုချက် အရဆိုလျှင်၊ သက်သေခံ ဦးထုပ်ကဲ့သို့ ဦးထုပ်များမှာ အများဆောင်းသော ဦးထုပ် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင် ဦးစိန်လွင် (လိပြ-၁၆) က “စပါးခြင်သော နွေက ပါတူးဆောင်းသည့် ဦးထုပ်မှာ အဝါရောင် ဖြစ်ပါသည်။ ရဲသားများ ဝတ်ထား သော ဝတ်စုံကောက်ရောင်ကို ကျွန်တော် အဝါရောင်ဟု ဆိုပါသည်။” ဟု ထွက်ဆို ထားသည်။

ဤအချက်ကို ထောက်ထားခြင်းဖြင့်၊ ပါတူးဆောင်းသည် ဆိုသည့် ဦးထုပ်မှာ အများဆောင်းလေ့ရှိသော ဦးထုပ်ဖြစ်သည့်ပြင် အရောင်မှာလည်း အဝါဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်၊ ဦးစံဝင်း (လိပြ-၃) ၏ သက်သေထွက်ချက်ကို၊ ပြန်ကျော့၍ကြည့်ရှုပါမူ ဤသို့ ထွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။ “ကျွန်တော်ဆွဲပြသည့် အခါ၌၊ သက် သေခံ ဦးထုပ်ကဲ့သို့သော အစိမ်းရောင်မျိုး မပါပါ။” ဤထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ရှု ခြင်းအားဖြင့် တရားသူကြီး စိစစ်ပြီးသော ပစ္စည်းတွင် အလားတူအရောင်ပါသည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိသဖြင့် ပစ္စည်း ပြထားသော အခြင်း အရာမှာ တရားဝင် ဖြစ် သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းသည်။

အထက်တွင် ပေါ်ပြပါရှိသော အကြောင်းခြင်းရာများကြောင့် ဦးထုပ်နှင့် ပတ် သက်၍၊ ထို သက်သေခံ ဦးထုပ်သည် ပါတူး ဆောင်းသော ဦးထုပ် ဖြစ်သည်ဟု တထစ်ကျ ပြောနိုင်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ ဒို့ဟု သံသယ များစွာ ရှိသည်။ ထိုဒို့ဟု သံသယ၏ အကျိုး ခံစားခွင့်ကို ပါတူးသာလျှင် ရထိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးထုပ် နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပါတူးအပေါ် စွပ်စွဲထားချက်တို့ကို၊ ပါနား၏ ပြောဆိုချက်မှ ထုတ် ပယ်လိုက်လျှင်၊ ပါတူးအပေါ်တွင်၊ ပါနားက ပြောဆိုချက်တွင် စွပ်စွဲထားသည့် အချက် မှလွဲ၍ အခြား သက်သေခံ အထောက် အထားမရှိ။ ပါတူးသည်၊ ဦးဟန်သာကို သွားခေါ်သည့် ညက ပါးသူဒီနှင့်အတူ သွားရောက်၍ ခေါ်သည်ဟု သက်သေ ထွက် ချက် ရှိသော်လည်း ပါးသူဒီသည်၊ ဦးဟန်သာ သတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤသို့ သွား ရောက် ခေါ်ခံမှုနှင့် ဆက်စပ်မှုမရှိဟု၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ယူဆသည့် အတိုင်း၊ ပါတူးအပေါ် ယူဆရန် ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းပြင် ကူးလူးဖိုး (လိပြ-၁) ၏ သက်သေ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ မိမိ၏ ယောက်ျား ပြန်မလာသဖြင့် လိုက်ရှာရာ၊ ပါတူးနှင့် တွေ့၍၊ ပါတူးကို မေးသော အခါ၊ ဦးဟန်သာမှာ စပါးဘိုး ငွေထုတ်ပြီး၍ ပြန်သွား ကြောင်း ပြောဆိုသည်ဟု ထွက်ဆို ထားချက်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။

ပါတူးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပါနား၏ ပြောဆိုချက်တွင် စွပ်စွဲထားသည်မှ အပ၊ အခြား သက်သေခံချက် တစ်ခုတစ်ရာ မရှိသဖြင့် ပါနား၏ ပြောဆိုချက်ကို၊ အရေးယူရန်မဟုတ်။

ထိုစွဲခံချက်ကို ပြောဆိုချက်မှ ဖယ်ထုတ်ရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။ ဤခေါ်တော
နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း စီရင်ထုံးစံထားသည်။

“If there is no other evidence or if the other evidence is insufficient to establish a *prima facie* case against the accused the confession of the co-accused must be excluded altogether and cannot be taken into consideration.”

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သော၊ ပါတူးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းခြင်း
ရာ၊ ဥပဒေ အချက် အလက်များကြောင့် ပါတူးအပေါ်တွင် ပညာရှိ အောက်ရုံး
တရားသူကြီးက၊ ဦးဟန်သာ သတ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) /
၃၄ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ထောင်ဒဏ် တသက် တကျွန်း ချမှတ်
ထားခြင်းကို ကျွန်ုပ်သက်မခံနိုင်ပေ။

မောင်ပါနားနှင့်ပတ်သက်၍၊ ၎င်း၏ ပြောဆိုချက်သာလျှင် ရှိသည်။ မောင်ပါနား
သည် ၎င်း၏ ပြောဆိုချက်ကို ရုံးတွင် ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပြောဆိုချက် ပေးရ
ခြင်းမှာလည်း ရဲအမှုထမ်းများက ပြောဆိုချက်ပေးခိုင်း၍၊ ပေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
ထို ပြောဆိုချက် မမှန်ပါ။ ထို့ပြင် ရဲအမှုထမ်း များက ရိုက်နှက်ကြောင်းကို
ပြောဆိုချက်ယူသော တရားသူကြီးကို မတိုင်ခဲ့ပါ။ အကြောင်းမှာ ရဲဌာနသို့ ပြန်သွား
လျှင်၊ ရဲများက သတ်မည် စိုးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် စသည်ဖြင့် ပါနား၏ သက်
သေခံချက်တွင် တွေ့ရှိရသည်။ နှိပ်နားသည်၊ သေသူ ဦးဟန်သာအား နှိပ်သွားခေါ်
သည့်သူတွင်ပါမသွားပေ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအပေါ်တွင် ၎င်းရုပ်သိမ်းသောပြောဆိုချက်
တခုတည်းသာလျှင် ရှိသည်။ ပြောဆိုချက် တခုတည်းနှင့်ပြောဆိုချက်ပေးသူကို အပြစ်
ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင်၊ စဉ်းစားရပေမည်။ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ငွေ့မောင်အမှု (၂) တွင် ဆုံးဖြတ်
ထားသော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ပြောဆိုချက် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ
ဖြစ်သည်။ မှတ်သားဘွယ်ရာကောင်းသော ထုံးစံမူမှာအောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“The weight to be attached to a retracted confession must depend upon circumstances of each case. There is no law which prevents conviction being based upon uncorroborated retracted confession but ordinary rule of prudence is that some kind of corroboration is required unless the circumstances are exceptional.”

အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ပါနားအပေါ်တွင်၊ ၎င်း၏ ပြောဆိုချက်
တခုတည်းရှိစေကာမူ၊ ပြောဆိုချက်ကို ယုံကြည်နိုင်စရာ ၊ အထူးအကြောင်း

(၁) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၁၀။
(၂) ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၀၂။

၁၉၆၅
မောင်ပါတူးပါ ၊
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မောင်ပါတူးပါ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ခြင်းရာများ ရှိသည်ဟု ယူဆရာ၌၊ ပါနားသည် ဖြောင့်ချက်တွင် မိမိစာရင်းဒိုင်၏ သားပါတူးကို ထည့်၍ စွပ်စွဲခြင်းမှာ၊ မှန်၍သာ စွပ်စွဲခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ဤယူဆချက်ကို ကျွန်ုပ်လက်မခံနိုင်။ ဖြောင့်ချက် တခုတွင် လူတဦးတယောက်အား ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင်ပါဝင်သည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းမှာ အထူးအကြောင်းခြင်းရာမဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် ထိုဖြောင့်ချက်ကို မောင်ပါတူးက ရဲအမှုထမ်းများသည် ၎င်းအား ရိုက်၍ ပေးရပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသော်ငြားလည်း မောင်ပါတူးက သက်သေ မပြနိုင်ချေ။ မောင်ပါတူး အနေနှင့်လည်း ရဲများက၊ ၎င်းကို ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်၍၊ ဖြောင့်ချက်ပေးရပါသည်ဟု သက်သေထူရန်မှာလည်း မလွယ်ကူလှပေ။ အမှု အသွားအလာကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ ပါနား၏ ဖြောင့်ချက်သည် မိမိအလိုအလျောက် ပေးသော ဖြောင့်ချက်ဟု ယူဆရန် ရှိစေကာမူ၊ ယင်းဖြောင့်ချက်သည် မှန်ကန်သော ဖြောင့်ချက် ဖြစ်သည်ဟု သက်သေ မကင်းဘူးဟု ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဖြောင့်ချက်ဆိုသည်မှာ မိမိ၏ အပြစ်ကိုသာလျှင် ရွေ့ပေါ်ပြုရမည် ဖြစ်သည်။ ပါနား၏ ဖြောင့်ချက်တွင်၊ အဘိုးကြီးအား၊ ရှေ့ထဲနှစ်သတ်ရာ၌ သူမပါ။ ကုန်းပေါ်ကနေ၍ ကြည့်နေသည်ဟု ဆိုသည်။ ဖြောင့်ချက်၌၊ ပါနားက၊ ပဲကရဲကို သတ်မည်လို့ ပြောသည်ဟုဆိုရာ၌၊ ပဲကရဲသည်၊ မည်သူ မည်ဝါ ဖြစ်သည်ဟုအမှုတွင် မပေါ်။ ဦးဟန်သာ၏ အမည်ကို မည်သည့် အခါကမှ ပဲကရဲဟု မခေါ်ကြ။ ၎င်းပြင် နောက် တချက်မှာ ပါနားက အဘိုးကြီးကို ရေထဲမချခင် လည်ပင်းကို ညှစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုထားပြန်သည်။ သထုံမြို့၊ ပြည်သူ့ ဆေးရုံမှ လက်ထောက် ဆရာဝန် ဒေါက်တာ သိန်းတန် (လိုပြ-၁၅) ၏ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင်၊ သေသူ ဦးဟန်သာသည် ရေနစ်၍သာ သေဆုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ အပြင် ဒဏ်ရာများ မတွေ့ရဟု ထွက်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် ပါနား၏ ဖြောင့်ချက်တွင် ပါနားကအဘိုးကြီး၏လည်ပင်းကိုညှစ်သည်ဟုဆိုရာ၌၊ ထိုလည်ပင်းညှစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဒဏ်ရာ ဒဏ်ချက်မတွေ့ရ။ ရေနစ်၍သေဆုံးစေကာမူ၊ အဘိုးကြီး လည်ပင်းကို တကယ် ညှစ်ရိုးမှန်လျှင် လည်ပင်းညှစ်သည့်အချိန်ကြောင့်၊ သေသူ၏ မျက်နှာတွင် အညှိရောင်များသန်းရန် အကြောင်းရှိသည်။ ထို့ပြင် ဦးဟန်သာသည်စပါးဘိုးသွားယူရာ၌ရရန်ရှိသောငွေ ကျပ် ၈,၀၀၀ ကိုဦးဟန်သာရလာပြီးထိုငွေကိုလိုချင်သဖြင့် ပါနားနှင့် အပေါင်းပါတို့က၊ ရေနစ်သတ်သည်ဟု ဖြောင့်ချက်တွင် မပေါ်လွင်။ ထို့ကြောင့် ပါနားပေးသော ဖြောင့်ချက်သည်၊ အမှုတွင် ဖြစ်ပျက်သောအခြင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ သော်၎င်း၊ သွယ်ဝိုက်သော အခြေအနေအားဖြင့် ရနိုင်သော အကြောင်းခြင်းရာများသော်၎င်း မှန်ကန်သော ဖြောင့်ချက် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်မယူဆနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် မောင်ပါတူးအပေါ် အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ ဦးဟန်သာကို သတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်

သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်း ကျခံစေရန် ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ကျွန်ုပ်လက်မခံနိုင်ပေ။ ၎င်းပြင် ဤအမှု၌၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၄ တွဲဘက်၍၊ စွဲချက် ပြုလုပ်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုပုဒ်မ ၃၄ မှာ ပြစ်မှုတစ်ခုကို ပြုလုပ်ရာ၌၊ မူလကတဲက ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများသည် အကြံတူတစ်ခုကို ထမြောက်စေရန် ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောင်သိန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၃) အမှုတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း စီရင်ထုံးစံထားသည်။

၁၉၆၅
မောင်ပါတူးပါ J
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

“It is not every combination of two or more persons making an attack upon another that one can infer from such joint attack, if the other is wounded or killed thereby the existence of a common intention to do a criminal act in furtherance of such intention within the ambit of s. 34. In other words to attract the provisions of S. 34 there must have been a prior meeting of minds. Several persons may simultaneously attack a man and each can have the same intention, namely, the intention to kill and each can individually inflict a separate blow, and yet none would have the common intention required under s. 34 of the Penal Code if there was no prior meeting of minds to form a pre-arranged plan. In such a case each, individually, would be liable for whatever injury he caused, but none could be vicariously, convicted for the act of any of the other persons.”

ဤအမှုတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၄ တွင် အကျုံးဝင်နိုင်ရန် သက်သေထွက်ချက်၊ သို့မဟုတ် အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အကြောင်း ခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်အလက် လုံးဝမရှိချေ။

ကျွန်ုပ်ယူဆသည့် အတိုင်း၊ ပညာရှိ အစိုးရ လွှတ်တော် ရွှေနေကြီး ဒေါ်မြသန်းနုလည်း ယူဆပါသည်ဟု ပွင့်လင်းစွာ လျှောက်လဲသွား၏။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလို မောင်ပါတူးနှင့် မောင်ပါနားတို့ အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု ယူဆပြီး၊ ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်းစီ ကျခံစေရန် ချမှတ် ထားသော အမိန့်ကို၊ ကျွန်ုပ်ပယ်ဖျက်၍၊ ထိုအယူခံ တရားလိုများအား၊ ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး၊ တရားသေ လွှတ်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

(၃) ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

မောင်လှရွှေ ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄—လုယက်မှုတွင် လက်နက်များပါသွားခြင်း—ထုရာတွင်သတ်ဖြတ်ခံမှုဖြစ်
သော်အရေးယူပုံယူနည်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုတို့သည် လုယက်ရာ၌ လက်နက်များပါ လုယက်ကြသည်။ ထိုသို့ လက်နက်များပါသွား၍၊ လိုကအသုံးပြုရန်မှာ လုယက်ခြင်းအမှုကို ကျူးလွန်ရာ၌ အထမြောက်စေရန်အတွက်ဖြစ်ပေသည်။ လူသတ်ရန်မဟုတ်။ ဤနေရာတွင် ဝါးပြွန်နှင့် ခြားနားသည်။ လုယက်မှုတွင် ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း လုလိုသောမူလအကြံအစည်ဖြင့် ပူးပေါင်းကြံစည်၍ လုရာ၌ အထမြောက်အောင်မြင်ရန် လက်နက်များကို ကိုင်စွဲခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤသို့လုရာ၌ လူဆိုးတယောက်ကသတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသတ်သောလူဆိုးကိုသာလျှင် လူသတ်မှုနှင့်အရေးယူနိုင်သည်။ ထိုသို့သတ်ဖြတ်ရာ၌ ကျန်လူဆိုးများနှင့် ကြိုတင် ပူးပေါင်းကြံစည်သည်ဟု ထရားလိုဘက်က သက်ဆေးပြနိုင်သရွေ့ ကာလပတ်လုံး ကျန်လူဆိုးများမှာ လူသတ်မှုနှင့် ထာဝန်မရှိ။ လုယက်ရာတွင် အနာတရ ရရှိအောင်လုပ်ခြင်းသာ အကျိုးစင်သည်။

မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်စံးများ စာ ၃၇၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအထွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ပညာရှိအဖိုးရရွေးခနကြီး ဦးခင်စိန်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေ။ ။ မြတ်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၁ တွင် အယူခံတရားလို မောင်လှရွှေ၊ မောင်ဘာကာနှင့် အပ်တင်အေးတို့အပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ယူဆပြီး ၎င်းတို့အသီးသီးအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်း ကျခံစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ အယူခံလွှာ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၄၃၊ ၂၄၄၊ ၂၄၅။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၁ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြတ်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

တင်သွင်းသည်။ အယူခံတရားလိုတို့သည် အယူခံလွှာ တင်သွင်းရာ၌ တသီးတခြားစီ တင်သွင်းကြသည်။ သို့သော် ထိုအမှု ၃ မှုကို တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သဖြင့် ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် စီရင်ချက်ချမှတ်မည်။

ဤအမှုသည် လူဟက်မှု ပြုလုပ်ရာမှ လူသတ်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မူလက ရဲဌာနာမှ အယူခံတရားလိုများအပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂/၃၉၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုရန် တင်ပို့ခဲ့သော အမှုဖြစ်သည်။

ဤအမှုပါ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာများကို အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးသည် ၎င်း၏စီရင်ချက်တွင် အသွန်ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ထပ်လောင်း၍ ဖော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ အရေးကြီးသော အချက်များကိုသာ ဖော်ပြပေမည်။

ကော့သောင် ရဲဌာနာအပိုင် ကညံပါဒရွာတွင် ၁၉၆၃ ခု၊ ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီခွဲအချိန်ခန့်၌ ကိုကြိန်းဆိုသူ၏ အိမ်တွင် ကိုကြိန်းနှင့်တကွ ၎င်း၏မိန်းမ မအစိုးနှင့် သားသမီးတစ်ယောက်သည် ထမင်း ထိုင်စားနေစဉ် လူ ၃ ယောက် လက်နက်ကိုယ်စီ ကိုင်ဆောင်၍ ဝင်လာပြီး ကိုကြိန်းတို့ မိသားစုကို လက်နက်များဖြင့် ချိန်ထားသည်။ ထို့နောက် အဟိန်ဆိုသူကို လူဆိုးများက ကြိုးနှင့်တုတ်၍ မအစိုးကို အဝတ်နှင့် အုပ်ထားပြီး စားပွဲအောက်တွင် ဝပ်ခိုင်းထားသည်။ ထို့နောက် လူဆိုးတယောက်က အိမ်အောက်ထပ်တွင်ရှိသော အဟိန်၊ ကိုကြိန်း၏ မိန်းမ မအစိုးတို့ကို သေနတ်နှင့် ချိန်၍ စောင့်ကြပ်နေသည်။ ကျန်လူဆိုး ၂ ယောက်က အိမ်ပေါ်တက်ပြီး ကိုကြိန်းထံမှ ပစ္စည်းများကို တောင်းသည်။ ကိုကြိန်းက သေတ္တာထဲက ရွှေငွေပစ္စည်းများကို ထုတ်ပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် ကိုကြိန်းထံမှ သေနတ်ကောင်းသည်။ ကိုကြိန်းက သေနတ်မရှိဟုပြောရာ သေနတ်မရှိလျှင် မင်းကိုပစ်မည်ဟု လူဆိုးများက ပြောသည်။ ထိုအသံကို မယား မအစိုးက ကြားသဖြင့် လန့်ပြီးအော်ရာ အဟိန်ကိုစောင့်နေသော လူဆိုးက မအစိုးကို သေနတ်နှင့် တချက်ပစ်လိုက်ရာ မအစိုးလဲကျသွားသည်။ ထိုသို့ မအစိုး သေနတ်မှန်သည်ကို ကိုကြိန်းကမြင်သဖြင့် ၎င်းအနီးတွင်ရှိသော လူဆိုး ၂ ယောက်အနက်မှ လူဆိုးတယောက် လက်ထဲရှိ သေနတ်ကို ဝင်လုယူဖြင့်၊ ထိုလူဆိုးက ကိုကြိန်းအား သေနတ်နှင့် ပစ်လိုက်ရာ ကိုကြိန်းပိုက်တွင် သေနတ်ဒဏ်ရာတချက် ရရှိသည်။ ထိုအချိန်တွင် စားပွဲပေါ်၌ ထွန်းထားသော မီးအိမ်မှအလင်းရောင်ရှိသည်။ သို့သော် ရုန်းရင်းဆန်ခတ် ဖြစ်သွားသဖြင့် မီးငြိမ်းသွား၍ အမှောင်ကျသွားသည်။ ထိုအခါ လူဆိုးများက ပစ္စည်းများကိုယူ၍ ထွက်ခွာသွားကြသည်။

မအစိုးသည် သေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးသွားသည်။ ကိုကြိန်းမှာသည် အိမ်ထဲ ရရှိခဲ့သည်။ ကိုကြိန်းက လူဆိုးများကို အမည်မသိသော်လည်း တရွာထဲတွင်

၁၉၆၅
—
မောင်လှရွှေ
ပါ ၃
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅

မောင်လှရွှေ
ပါ ?
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

နေသဖြင့် မှတ်မိကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းပြင် ၎င်း၏အိမ်အောက်၌ လဘက်ရည် ဆိုင်ဖွင့်သဖြင့် လဘက်ရည် လာသောက်နေကြသူများ ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိသည်။ ဤအမှုကို ရဲဌာနက စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး အယူခံ တရားလို လှရွှေ၊ ဘာကာနှင့် အပ်တင် အေးထိုအား ဖမ်းဆီး ရမိခဲ့သည်။ ဘာကာနှင့် အပ်တင်အေးထို့မှာ ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောဆိုချက် ပေးလိုပါသည်ဟု ဆိုသဖြင့် တရားသူကြီးထံ ပို့ပေးသည်။ ဘာကာ၏ ပြောဆိုချက်ကို သက်သေခံ အမှတ် (၈)အဖြစ်၎င်း၊ အပ်တင်အေး၏ ပြောဆိုချက်ကို သက်သေခံအမှတ် (၉) အဖြစ်၎င်း အမှုတွင် တင်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းတို့၏ ပြောဆိုချက်များမှာ အရေးကြီးသော အခြင်းဖြစ်ပျက်ရာ၌ တူညီသည်။ ပြောဆိုချက်များအရ လှရွှေ၊ ဘာကာနှင့် အပ်တင်အေးထို့သည် ကိုအကြိန်း အိမ်သို့ သွားရောက်၍ လုယက်ကြသည်။ ကိုအကြိန်း၏ ပစ္စည်းများကို ရယူကြသည်။ ထို့ပြင် မအစိုးကို သေနတ်နှင့် ပစ်သူမှာ လူဆိုးတဦးဖြစ်သော အယူခံတရားလို လှရွှေဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြထားသည်။ သက်သေ များက လူမြင်လျှင် မှတ်မိသည်ဟု ပြောဆိုသဖြင့် တရားခံများကို အခြားလူများနှင့် ရောနှော၍ လူစီတန်းပြသည်။ ဘာကာကို သက်သေ အကောင်း၊ အဟိန်နှင့် ကိုအကြိန်းတို့က လုယက်ရာတွင် ပါဝင်သူ တဦးဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆွဲပြသည်။ တရားခံ အပ်တင်အေးကိုလည်း သက်သေ ကိုအကြိန်း၊ အကောင်းနှင့် အဟိန်တို့က အချင်းဖြစ်စဉ်က ပါဝင်သော လူဆိုးတဦး ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆွဲပြသည်။ တရားခံ လှရွှေကို ၁၉၆၃ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့က ရဲများက သေနတ်နှင့်ပစ်၍ ဖမ်းဆီးရသည်။ ထိုအခါက လှရွှေသည် တောနက်ထဲတွင် ရှိ ချုံဖုတ်တခုတွင် ပုန်းအောင်းနေသည်။ လှရွှေကိုအခြားသူများ နှင့် ရောနှော၍ သက်သေများအား လူစီတန်း ပြရာတွင် သက်သေ အကောင်း၊ အကြိန်းနှင့် အဟိန် တို့က လှရွှေသည်လုယက်ရာတွင် ပါဝင်သည်ဟု ဆွဲပြသည်။ လှရွှေကို ဖမ်းဆီးမိစဉ် အခါက ဆွဲကြိုးတန်းနှင့် အခြားပစ္စည်းများကို ထုတ်ပေးသော်လည်း မည်သူကမျှ မခွဲပြနိုင်။ ဘာကာက တောတွင်ရှိသော သစ်ခေါင်းထဲမှ လက်ကောက် အပျော့ကို ထုတ်ပေးရာ ထိုလက်ကောက်အပျော့ကို သက်သေ ကိုအကြိန်းနှင့် မအမိတို့က ၎င်းတို့ ၏ ပစ္စည်းဖြစ်၍ လုယက်ရာတွင် ပါသွားကြောင်း ပြောပြပြီး စွဲပြကြသည်။ မအစိုး မည်သူ့ လက်ချက် ကြောင့် သေရသည် နှင့် ပတ်သက်၍ ကွဲလွဲ ပုံမှာ ကိုအကြိန်း၏ ထွက်ချက်အရ မအစိုးကို လူဆိုး ဘာကာက ပစ်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ဘာကာ၏ ပြောဆိုချက်နှင့် အပ်တင်အေးထို့၏ ပြောဆိုချက်အရ ဆိုလျှင် မအစိုး ကို သေနတ်နှင့် ပစ်သူမှာ လှရွှေ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မအစိုးသည် မည်သူ၏ လက်ချက်ကြောင့် သေရသည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ တိကျစွာ တရားလိုဘက်မှ ထုတ်ဖော် မပြောနိုင်ပေ။ အယူခံတရားလို ဘာကာနှင့် အပ်တင်အေးတို့က ၎င်းတို့

ဖြောင့်ချက် ပေးရခြင်းမှာ ရဲကညည်းပမ်း နှိပ်စက်သဖြင့် ပေးရပါသည်ဟု အဆိုရှိ၏။
 ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်၌လည်း ၎င်းတို့သည်ဖြောင့်ချက်ကိုမထောက်ခံ ဆန့်ကျင်သည်။
 သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် ဖြောင့်ချက်ကို မတရားပေးရသည် ဟူသည်နှင့် ပတ်သက်၍
 သက်သေ အထောက်အထား မပြနိုင်ပေ။

၁၉၆၅
 မောင်လှရွှေ
 ပါ ၃
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုများ တင်ပြသော ထုချေ
 ချက်ကို ယုံကြည်နိုင်ရန် အကြောင်းမရှိဟု ယူဆ၍ လက်မခံခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်။
 အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ဂ)/၃၄ နှင့်
 ပုဒ်မ ၃၉၂/၃၉၇ တို့အရ စွဲချက်တင်သော်လည်း ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၄ အရ
 ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုသို့ ယူဆခြင်းမှာ မှန်ကန်ပေသည်။ အယူခံ
 တရားလို ၃ ဦးတို့သည် လုယက်ရာ၌ လက်နက်များ ပါသွားကြသည်။ ထိုသို့ လက်နက်
 များ ပါသွား၍ လိုကအသုံးပြုရန်မှာလုယက်ခြင်း အမှုကို ကျူးလွန်ရာ၌ အထမြောက်
 စေရန်အတွက် ဖြစ်ပေသည်။ လူသတ်ရန် မဟုတ်ပေ။ ဤနေရာတွင် ဓါးပြမှုနှင့်
 ခြားနားသည်။ လုယက်မှုတွင် ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း လုလိုသော မူလအကြံအစည်ဖြင့်
 ပူးပေါင်းကြံစည်၍ လူရာ၌ အထမြောက်အောင်မြင်ရန် လက်နက်များကို ကိုင်စွဲခြင်း
 သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့လူရာ၌ လူဆိုး တဦးတယောက်က သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်
 ရှိသော် ထိုသတ်သောလူဆိုးကိုသာလျှင် လူသတ်မှုနှင့် အရေးယူနိုင်သည်။ ထိုသို့
 သတ်ဖြတ်ရာ၌ ကျန်လူဆိုးများနှင့် ကြိုတင်ပူးပေါင်း ကြံစည်သည်ဟုတရားလိုတက်က
 သက်သေမပြနိုင်သရွေ့ ကာလပတ်လုံးကျန်လူဆိုးများမှာ လူသတ်မှုနှင့် တာဝန်မရှိ။
 လုယက်ရာတွင် အနာဘရရရှိအောင် လုပ်ခြင်းသာလျှင် အကျုံးဝင်သည်။ ယခင်
 တရားလွှတ်တော် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော မောင်မြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအမှု
 (၁) ကိုကြည့်ပါ။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလို ၃ ဦးတို့ လုယက်ရာ၌ ပစ္စည်းများ ယူပြီးလျှင်
 မအစိုးကို သေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်ခြင်း ကိစ္စတွင် သက်သေများ ထွက်ချက်အရနှင့်
 အယူခံတရားလို ဘာကာနှင့် အပ်တင်အေးတို့၏ ဖြောင့်ချက်အရ ကို ပေါင်းစပ်
 ကြည့်ရှုပါမူ မည်သူပစ်သည်ဟု တထစ်ချ မပြောနိုင်သောကြောင့် အယူခံ တရားလို
 အားလုံးတို့အပေါ်တွင် အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၄ အရ
 ပြစ်မှုထိုက်သည်ဟု ယူဆခြင်းမှာ မှန်ကန်သဖြင့်ကျွန်ုပ် အနေဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်
 အကြောင်း မရှိပေ။ ၎င်းပြင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာ၌လည်း အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်
 တသက်တကျွန်းစီ ကျခံစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်မှာလည်း လျော်ကန်သင့်မြတ်
 သည်ဟု ကျွန်ုပ် ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံများကိုပလုပ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၇၉။

အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးကျော်ငံဦးနှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၂၈ ရက်။

မောင်အုန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) နှင့် ၃၂၄—တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ကို အက်ဥပဒေအရ၊ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ယခုအမှုတွင် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားရာ၌ အယူခံ တရားလိုနှင့် သေသူတို့မှာ သားဖအရင်းဖြစ်ခြင်း၊ အယူခံတရားလိုမှာ အလုပ်အကိုင်မရှိဘဲ မယားနှင့် ကလေးများ၏ ကြက်ရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းတွင် မှီခို၍ စားသောက်နေသဖြင့် သားဖြစ်သူ မောင်ညီစိန်က မကျေနပ်ခြင်း၊ အချင်းမဖြစ်ခင် ၁၅ ရက်လောက်က အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ကြမ်းကို ပြင်းထန်စွာနှင်းသဖြင့် မိမိ၏မိခင်ကိုစော်ကားသည်ဟု ထင်ပြီး အယူခံတရားလိုကို အိမ်မှနှင်ချခြင်းတို့သည် အယူခံတရားလို၏ စိတ်ခံနိုင်သည်ဟု ယူဆဘွယ်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မိသား တရု တအိမ်တည်းနေထိုင်ပြီး နောက်ဆုံးပိတ် အိမ်မှနှင်ချသည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အကြာတွင် အချင်းဖြစ် ပေါ်လာခြင်းမှာ အယူခံတရားလိုသည် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့်ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရန်မှာ မလွယ် ကူလှပေ။ အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်တွင် သေသူ မောင်ညီစိန်သည် အိမ်ပေါ်တွင်အိပ်နေသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုအိပ်နေသည့်ကလေးကိုမြင်သောအခါ အယူခံတရားလို၏ စိတ်၌ထုံလှုပ်ခြောက်ခြား လာပြီး [အနီးရှိသောခါးကိုဆွဲ၍ [ခုတ်နှံလိုက်ဟန်တူသည်။ [ထို့ကြောင့်] ထိုအချိန်ထိအခါတွင် အယူခံတရားလိုသည် ကလေးအိပ်နေသည်ကိုမြင်မှ စိတ်ဖောက်ပြန်လာပြီး ယင်းကဲ့သို့ပြုလုပ်လိုက် သဖြင့် ထိုပြုမှုချက်သည် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ဟန်လက္ခဏာမတူပေ။

သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၃၄၂ (တရား လွှတ်တော်)။

အိုင်ထွေး ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၁၃၄ (၁၄၁) (တရားလွှတ်တော်)။

မောင်ဆစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၂၁၊ (တရားလွှတ်တော်)။

ကာရံပါးဆင်း နှင့် အစိုးရ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (၆)၊ ၁၉၅၁၊ ပန်ဂျပ်၊ ၁၃၇ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၁။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ သာယာဝတီမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါ်ခင်လေး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။(အစိုးရရွှေနေ)ဒေါ်မြသန်းနု

၁၉၆၅
မောင်တန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။သာယာဝတီမြို့၊ ဒုတိယအထူး (ရာဘက်စက်ရှင်)၊ တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်အုန်းက၊ ၎င်း၏သားဖြစ်သူ မောင်ညီစိန်ကိုသတ်မှုဖြင့်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည့်အပြင်၊ ၎င်း၏မယားဖြစ်သူ မအေးရွှေအား ဓါးထိုးမှုဖြင့်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရ၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ် ၆ လကျခံစေရန်နှင့်၊ ၎င်း၏သားဖြစ်သူ မောင်မြသန်းကိုလည်း၊ ဓါးနှင့်ခုတ်သဖြင့်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်သိုက်သည့်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိသောကြောင့်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ထိုချမှတ်သော အမိန့်များကို အယူခံတရားလို မောင်အုန်းက မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ တွင်အယူခံဝင်လာခဲ့၏။ ပညာရှိ တရားသူကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးစံမောင်နှင့် ဦးစောဘသိန်းတို့က၊ ထိုအယူခံမှုကိုကြားနာပြီး၊ အောက်ရုံးအမိန့်အတိုင်း အတည်ပြုရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို အယူခံတရားလိုမောင်အုန်းက မကျေနပ်သဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၀ တွင်တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အထူးအယူခံခွင့်လျှောက်ထားသည်။ ပညာရှိအစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်ကို ကြားနာပြီးနောက်၊ အမှုတွင်ပေါ်ပေါက်သောအကြောင်းအချက်များမှ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိမရှိ ဟူသောအချက်မှာ၊ ဥပဒေအရ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာတွင် အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ထိုဥပဒေပြဿနာကို ကြေကြော်လည်လည်ကြားနာရန်လိုအပ်သည်ဟုယူဆသဖြင့်၊ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးကိုပေးလိုက်သည်။

အယူခံတရားလို၏ပညာရှိရွှေနေဒေါ်ခင်လေးကယခုအမှုတွင်အယူခံတရားလိုသည် သေသူ၎င်း၏သား မောင်ညီစိန်ကို ဓါးနှင့်ခုတ်သတ်သည်ဟု ဆိုထားသဖြင့်၊ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်မှာ အမှုတွင်မပေါ်လွင်သောကြောင့်၊ လူသတ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ (၁) (ခ) အရပြစ်မှုမြောက်သည်ဟုယူဆပြီး၊ သေဒဏ်အမိန့်ပေးခြင်းမှာ မှားယွင်းပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။ ၎င်းပြင် ဆက်လက်လျှောက်လဲရာ၌၊ ယခုအမှုတွင် မျက်မြင်သက်သေမရှိပါ။ အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ တင်ကူးကြံရွယ်ချက် ရှိမရှိဆိုသောပြဿနာမှာ၊ တရားလိုဘက်မှ ရှင်းလင်းစွာတင်ပြ၍ မသွားပါဟုဆိုသည်။

၁၉၆၅
မောင်အုန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိအစိုးရခန္ဓာနေ ဒေါ်မြသန်းနုက၊
ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို၏ ပြစ်မှုမှာ တင်ကူးကြံရွယ်၍ ပြုကြောင်းထင်ရှားပါ
သည်။ ၎င်းပြင် သေသူမောင်ညီစိန်က အယူခံတရားလိုအား၊ ခဏခဏအိမ်မှနှင်ချခြင်း
နှင့်အချင်းမဖြစ်ခင် ၁၅ ရက်သောက်က အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ပေါ်တွင်ကြမ်း
ကိုခပ်ပြင်းပြင်းနှင်း၍ လမ်းလျှောက်ရာတွင်၊ သေသူမောင်ညီစိန်က သူ၏မိခင်ကို စိတ်
ဆင်းရဲအောင်လုပ်သည်ဟုထင်ပြီး၊ ဖအေအား အိမ်တွင်မနေရန် ပြောကြားခြင်းကို
ထောက်ရှု၍၊ အယူခံတရားလိုမှာ သူ၏သားကိုသတ်ရန် တင်ကူးကြံရွယ်သည်ဟုယူဆ
ရန်အကြောင်းရှိပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် အမှုတရားကို ခြုံ၍ဝေဖန်သုံးသပ်ရာတွင်၊ တရားခံအစစ်မှာ
အယူခံတရားလို မောင်အုန်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင်၊ စဉ်းစားရန်ရှိသော
အဓိကအချက်မှာ၊ သေသူမောင်ညီစိန်ကိုခါးနှင့်ခုတ်သတ်ရာ၌၊ အယူခံတရားလို တင်ကူး
ကြံရွယ်ချက် ရှိ မရှိပင်ဖြစ်သည်။ တင်ကူးကြံရွယ်ချက် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊
သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁)၊ အိုင်ထွေးပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ
နိုင်ငံ (၂)၊ မောင်ဘစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၃) နှင့် ကာရ်ပါးဆင်းနှင့်
အစိုးရ (၄) အမှုတို့ကိုကြည့်ပါ။

အထက်အမှုတွင်ပေါ်ပြသော စီရင်ထုံးများကို မှီငြမ်းပြု၍၊ ယခုအမှုတွင် တင်ကူး
ကြံရွယ်ချက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားရာ၌၊ အယူခံတရားလိုနှင့် သေသူတို့မှာ သားအဖ
အရင်းဖြစ်ခြင်း၊ အယူခံတရားလိုမှာ အလုပ်အကိုင်မလုပ်ဘဲ၊ မယားနှင့်ကလေးများ၏
ကြက်ဆောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင်၊ မှီခို၍စားသောက်နေသဖြင့်၊ သားဖြစ်သူမောင်ညီ
စိန်က မကျေနပ်ခြင်း၊ အချင်းမဖြစ်ခင် ၁၅ ရက်သောက်က အယူခံတရားလိုသည်
အိမ်ကြမ်းကို ပြင်းထန်စွာနှင်းသဖြင့်၊ မိမိ၏မိခင်ကို စော်ကားသည်ဟုထင်ပြီး၊ အယူခံ
တရားလိုကို အိမ်မှနှင်ချခြင်းတို့သည်၊ အယူခံတရားလို၏ စိတ်ခိုနိုင်သည်ဟုယူဆတယ်ရာ
ရှိသည်။ သို့ရာတွင်၊ မိသားစုသည် တအိမ်တည်းနေထိုင်ပြီး၊ နောက်ဆုံးပိတ်အိမ်မှ
နှင်ချသည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အကြာတွင်အချင်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ၊ အယူခံတရားလိုသည်
တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဟုယူဆရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ အချင်းဖြစ်သည့်
အချိန်တွင် သေသူမောင်ညီစိန်သည်၊ အိမ်ပေါ်တွင်အိပ်နေသည်ဟု အဆိုရှိသည်။
ထိုအိပ်နေသည့် ကလေးကိုမြင်သောအခါ၊ အယူခံတရားလို၏စိတ်၌ တုံ့လှုပ်ခြောက်ခြား

(၁) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၃၄၂ (တရားလွှတ်တော်)။
(၂) ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၁၃၄ (၁၄၀) (တရားလွှတ်တော်)။
(၃) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ၊ ၂၁ (တရားလွှတ်တော်)။
(၄) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ပန်ဂျပ်၊ ၁၃၇။

လာပြီး၊ အနီးရှိသောခါးကိုစွဲ၍ ခုတ်နှံ့လိုက်ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ယူဆ
 သည်မှာ၊ ထိုအချိန် ထိုအခါတွင် အယူခံတရားလိုသည်ကလေးအိပ်နေသည်ကိုမြင်မှ
 စိတ်ဖောက်ပြန်လာပြီး၊ ယင်းကဲ့သို့ ပြုလုပ်လိုက်သဖြင့်၊ ထိုပြုမှုချက်သည်တင်ကူးကြံရွယ်
 ချက်ဖြင့်ပြုလုပ်ဟန် လက္ခဏာမတူပေ။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုအပေါ် ရာဇသတ်ကြီး
 ပုဒ်မ ၃၀၂(၁) (ခ) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟုယူဆပြီး၊ သေဒဏ်ချမှတ်သော အမိန့်ကို
 ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၂) အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သော်
 ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ၎င်းအား ထောင်ဒဏ်တသက်တကျွန်းကျခံ
 စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ၎င်းပြင်၊ မအေးရွှေ (လိပြ-၁) နှင့် မောင်မြသိန်း
 (လိပြ-၂) တို့အား ခါးဖြင့်ခုတ်မှုကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုကို ပေးထားသောထောင်
 ဒဏ်မှာ မှန်ကန်သည်ဟုယူဆသဖြင့်၊ အတည်ပြုရန်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ပြစ်ဒဏ်အားလုံးကို တပေါင်းတည်း ကျခံစေရန်ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်အုန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် ဦးချစ်ရွှေတို့

မောင်အောင်ထွေး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ
၄ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—သတင်းပေးသူ၏သက်သေခံချက် တန်ဖိုး—မြှောင်ချက်ကို သုံးသပ်ပုံ— ကြိုတင်ကြံစည်ချက်၏အခြင်းအရာ။

သေသူသည် ၎င်း၏မယားနှင့် ၅ နှစ်အရွယ်ရှိ သမီးကလေးတို့နှင့်အတူ နေအိမ်ခေါင်းရင်းဘက်ရှိ အဖိထဲ၌ ကုထင်ပေါ်တွင်အတူတကွအိပ်ပျော်နေစဉ် သန်းခေါင်အချိန်လောက်၌ လူနှစ်ယောက် အဖိထဲသို့ ဝင်လာပြီး တယောက်က လက်နှိပ်ခါတ်မီးဖြင့် ထိုး၍ အခြားတယောက်က ပါလာသော သေနတ်နှင့် နှစ်ချီဆွဲသည်။ ခါတ်မီးအရောင်ကြောင့် သေနတ်နှင့် ပစ်သူမှာ ယခင်က သိဘူးသူ တရွာတည်းနေအယူခံတရားလိုဖြစ်ကြောင်းသိရှိရသည်။ အယူခံတရားလိုကို တရားစွဲဆိုတင်ရာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)(ခ) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှား သဖြင့်၊ ၎င်းပြစ်မှု အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရဲဌာနာတွင် သတင်းထိုင်ချက်ပေးစဉ်အခါက၊ တရားခံအမည်ကို ထုတ်ပေါ် မပြောဆိုနိုင်၊ သတင်းပေးသူ၏ သက်သေခံချက်သည် တရားဝင်မဟုတ်ဟု မယူဆနိုင်။

မောင်စိန်ထွန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရား လွှတ်တော်၊ စာ ၁၁၅ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မြှောင်ချက်တွင် မိမိကိုယ်တိုင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ပြောကြားလျှင် ထိုမြှောင်ချက်သည် တရားဝင်မြှောင်ချက်ဖြစ်၏။ အရေးမကြီးသောအပိုင်၌ အနည်းငယ် ကွဲလွဲမှုနှင့် မြှောင်ချက်ထုလုပ်မှုကို ထက်မခံနိုင်ဟု ထင်ပြချက်မှာ လက်ခံနိုင်စရာမရှိ။

အယူခံတရားလိုသည် သေသူကို စတင်သေနတ်နှင့် လာရောက်မပစ်ခတ်မီ အခြားအိမ်တစ်အိမ်၌ ၎င်းသေနတ်ပြု၍ လုယက်မှု ကျူးလွန်သည်က တကြောင်း၊ အပေါ်ဖြစ်သူအား ယနေ့ညသေသူကို သတ်မှတ် လမ်းတွင် ကြိမ်းဝါးပြောဆိုခြင်းကတကြောင်း၊ အိပ်နေသောသူကို လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့် ထိုး၍ ၎င်းအား ရည်စူးပြီး အနာကပ်ကာ ကျည်ဆံ ၈ တောင့်ကုန်အောင် ပစ်လိုက်ခြင်းကတကြောင်း။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၀၂ (ရာဇဝတ် စောဒကမှု ၁၃/၆၅ နှင့် ဆက်စပ် သည်)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၄၅ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၉ ရက်၊ နေ့စွဲပါ၊ ပခုက္ကူမြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

သေနတ်နှင့်ပစ်ခတ်ခင် မူလကနဦးကတည်းက သေသူကိုရန်မူရန် ကြိုတင်စီမံခြင်း အချိန်များစွာ ရှိသည်ကတကြောင်းထို့ကြောင့် ကြိုတင်စီမံ၍ လူသတ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆသည်။

သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရား လွှတ်တော်၊ စာ ၃၄၂။

ကပါဆင်း နှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ၊ ပန်ဂျပ်၊ စာ ၁၃၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ထွေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးတင်ရီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘကြိုင်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ပခုက္ကူမြို့၊ ဒုတိယ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်၊ အယူခံတရားလို မောင်အောင်ထွေးအပေါ်တွင် ဦးဘဆိုင်ဆိုသူကို သေနတ်နှင့် အချက်ပေါင်းများစွာ ပစ်ခတ်သဖြင့် အသက်သေစေရန် ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဇူလိုင်လ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ၎င်းပြစ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်ခြင်းကိုမောင်အောင်ထွေးကမကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရုံးမှလည်း မောင်အောင်ထွေး အပေါ် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်၊ အပြစ် ဖွင့်လှစ်၍ အရေးယူထားသည်။ အမှုအပြစ်အပျက် အကြောင်းအရာမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၃၂၆ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်နေ့ (၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၆ ရက်)ညက သေသူ ဦးဘဆိုင်သည် မယားဖြစ်သူ မဆစ်တို့ (လိပြ ၁)နှင့် ၅ နှစ်အရွယ်ရှိ သမီး မစောမေတို့နှင့်အတူ အင်းယားရွာ နေအိမ်၏ ခေါင်းရင်းဘက်ရှိ အဖိထဲ၌ ကုတင်ပေါ် တွင် အတူတကွ အိပ်ပျော်လျက်နေစဉ် သန်းခေါင်အချိန်လောက်၌ သေသူ ဦးဘဆိုင်က ၎င်း၏ခိန်းမ မဆစ်တို့အား သူ့ကို အောင်ထွေးက သေနတ်နှင့်ပစ်သွားသဖြင့် ထရန် ပြောရာ မဆစ်တို့က ဦးဘဆိုင်အား ဘက်ထားလေသည်။ ထို့နောက် လူနှစ်ယောက် အဖိထဲသို့ မြောက်ဘက်မှဝင်လာပြီး တဟောက်က ၆ တောင်ကွာလောက်မှ လက်နှိပ် ဓါတ်မီးနှင့်ထိုးပြန်၍ ရွှေက သေနတ်ကိုင်သူသည် ဦးဘဆိုင်နှင့် တတောင်ကွာလောက်မှ နေ၍ ဦးဘဆိုင်အား မှန်းပြီး သေနတ်နှင့် နှစ်ချီဆွဲသည်။ နောက်မှနေသောသူက လက်နှိပ်ဓါတ်မီးဖြင့် ထိုးထားသဖြင့် ထိုလက်နှိပ်ဓါတ်မီးအရောင်ကြောင့် သေနတ်နှင့် ပစ်သွားမှာ ယခင်က သိခဲ့ဘူးသူ တရွာတည်းနေ အယူခံတရားလို မောင်အောင်ထွေး ဖြစ်ကြောင်း သိရှိသည်။ လက်နှိပ်ဓါတ်မီးနှင့် ထိုးသူမှာ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း မပြောနိုင်။ အိမ်ကြီးထဲတွင် အိပ်နေသော သမီးအကြီး မစန်းရင် (လိပြ ၂) သည်း

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ထွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

သေနတ်သံကြောင့် နိုး၍ အဖိဘက်ရှိရာသို့လာရာ၊ ဘခင်ကို အမေက ပေ့ထား
 သည်ကိုမြင်သည်။ ဘခင်၏တင်ပါးပိုင်းဘက်မှ သွေးများ ကျနေသည်ကို မြင်လေသည်။
 ဤတွင် မစန်းရင်က အဖေကို ဝင်ဘက်ရာ၊ ရွှေမှသေနတ်ကိုင်သူက မစန်းရင်အား
 ဆုတ်ဆုတ် ပြောသဖြင့် မစန်းရင်က နောက်သို့ ဆုတ်ပေးလိုက်သည်။ ~~မောင်အောင်~~
 ကွာမှ လူတယောက်က လက်နှိပ်ခါတ်မီးဖြင့် ထိုးထားသဖြင့် ထိုအလင်းရောင်ကြောင့်
 ဆုတ်ဆုတ် ပြောသောသူမှာ အယူခံတရားလို မောင်အောင်ထွေး ဖြစ်ကြောင်း၊
 ထိုသူသည် နောက်ထပ် သေသူ ဦးဘဆိုင်အား တတောင်ကွာလောက်ကနေပြီး
 မှန်း၍သေနတ်ဖြင့် နှစ်ချက်ဆင့်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုအခါပစ်ပြီးနောက် အယူခံတရားလို
 မောင်အောင်ထွေးနှင့် နောက်တယောက်တို့သည် အိမ်ပေါက်မှ နေ၍ အနောက်
 ဘက်သို့ ထွက်သွားကြသည်ကို တွေ့မြင်လိုက်ရသည်။ မဆစ်တို့နှင့် မစန်းရင်တို့မှာလည်း၊
 အချင်းဖြစ် အချိန်အခါက အလွန် ကြောက်ရွံ့နေကြသဖြင့် မအော်ဘဲနေကြသည်။
 လူဆိုးများ ထွက်ခွာသွားပြီးသည့်နောက်မှ ရွာခေါင်း ဦးထွန်းကြင် (လိပြ ၃) ထံသို့
 မဆစ်တို့က သွား၍၊ ဦးဘဆိုင်ကို အောင်ထွေးက သေနတ်နှင့် ပစ်သွား၍ သေပြီ
 ဖြစ်ကြောင်း၊ နှစ်ယောက်သာကြောင်း၊ တယောက်က လက်နှိပ်ခါတ်မီး ကိုင်သောသူ
 ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုလက်နှိပ် ခါတ်မီးကိုင်သောသူကို မသိကြောင်း ပြောပြသည်။ ဦးထွန်း
 ကြင်ကလည်း မဆစ်တို့မလာမီ ၎င်းအိမ်မှနေ၍ သေနတ်သံသုံးချက်ခလောက် ပစ်သံ
 ကြားကြောင်း ထွက်ဆို၍၊ မဆစ်တို့နှင့် ဦးထွန်းကြင်တို့သည် ရွာလူကြီးများဖြစ်သော
 ဦးမုန်း (လိပြ ၄) နှင့် ကိုစံဝိုင်းတို့အားခေါ်ယူရာ၊ ၎င်းတို့ ရောက်ရှိလာသည့်အခါ၊
 မဆစ်တို့က ဦးဘဆိုင်ကိုအောင်ထွေးက ပစ်သွားကြောင်း ပြောရာ၊ ဦးမုန်းနှင့် ကိုစံဝိုင်း
 တို့က “အောင်ထွေးလို့ မပြောနဲ့အုံးမခံသေးရင်ကြောက်ရတယ်။” ဟုပြောကြသည်။
 အထက်ပေါ်ပြပါ ရွာလူကြီးများသည် သေသူကိုသွားကြည့်ရာ၊ ဦးဘဆိုင်မှာ အဖိ
 ထဲတွင်ရှိသော အိပ်ယာ၌၊ ရင်ဘတ် တင်ပါးနှင့် ခါးတို့တွင် ဒဏ်ရာများ ရရှိ၍
 သေဆုံးနေကြောင်း တွေ့ရှိသည်။ နံနက်ခင်းလင်းသောအခါ အလောင်းကိုလှည်းနှင့်
 တင်၍ မဆစ်တို့နှင့်တကွ ပေါက်ရဲဌာနာသို့ ယူသွားစေပြီးလျှင်၊ ဌာနာ၌ မဆစ်တို့က
 တိုင်ချက်ပေးသည်။ တိုင်ချက်ပေးရာတွင် မဆစ်တို့က ဦးဘဆိုင်ကို သေနတ်နှင့်
 ပစ်သူများမှာ အမည်မသိ လူဆိုးနှစ်ယောက် ဖြစ်ကြောင်း၊ ကြောက်၍ မော်မကြည့်
 ဝံ့သဖြင့် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းကို မသိ၊ လူဆိုးများလည်း ဘယ်ခါကို ထွက်
 သွားသည်မသိဟု ပေါ်ပြထားသည်။ မဆစ်တို့၏ အစစ်ခံချက်တွင် ဤကဲ့သို့ တိုင်ချက်
 ပေးရာ၌ သေနတ်နှင့် ပစ်သူကို အမည်မသိဟု ပြောခဲ့ခြင်းမှာ သေနတ်နှင့် ပစ်သူမှာ
 မောင်အောင်ထွေးမှန်း သိသော်လည်း၊ ၎င်းအားကြောက်၍ ၎င်းကိုပစ်မမိသေးမီ
 ဌာနာတွင် ထည့်၍မတိုင်ခဲခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွာလူကြီးများဖြစ်သော ဦးထွန်းကြင်၊

ဦးမုန်းနှင့် ကိုစံဝိုင်းတို့ကို အချင်းဖြစ်ပြီးခြင်း၊ အောင်ထွေးက ဦးဘဆိုင်အား သေနတ်နှင့် ပစ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ သေသူ ဦးဘဆိုင်ရရှိသော ဒဏ်ရာ ဒဏ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာ သာရက စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ၎င်းရေးသားသော ဆေးစာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပခုက္ကူမြို့၊ ပြည်သူ့ဆေးရုံမှ ဒေါက်တာ ခင်ဝမ်း (လိပြ ၉) က ရည်ညွှန်း၍ ထွက်ဆိုသည်မှာ သေသူတွင် ရင်ဘတ်၌ သေနတ်ဒဏ်ရာ နှစ်ချက်ရရှိပြီး၊ ညာဘက်ပေါင်တွင် သေနတ်ဒဏ်ရာ တချက်နှင့် ဘယ်ဘက်ပေါင်တွင် သေနတ်ဒဏ်ရာတချက်၊ ၎င်းပြင်-ဘယ်ဘက် လက်ကောက်ဝတ်၌ ပွန်းပဲ့သောဒဏ်ရာကို တွေ့ရသည်။ ရင်ဘတ်တွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာမှာ အမှန်မူချ သေရမည့် ဒဏ်ရာ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဆေးစာတွင် ပါရှိကြောင်း ထွက်ဆိုသွားသည်။

၁၉၆၄ ခု၊ ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် မောင်အောင်ထွေးကို ပြည်သူ့ရဲအဖွဲ့က ဖမ်းဆီးပြီး စစ်ဆေးသည်။ ၎င်းက ဖြောင့်ချက်ပေးလိုသည်ဟု ပြောသဖြင့်၊ ပေါက်မြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးယုခိုင် (လိပြ ၁၁) ထံသို့ ပို့ပေးသည်။ ဦးယုခိုင်က မောင်အောင်ထွေး၏ ဖြောင့်ချက်ကို ရေးမှတ်ရာ၊ ထိုဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံ အမှတ် (စ)အဖြစ် လက်ခံထားလေသည်။ ထိုဖြောင့်ချက်အရဆိုလျှင် အချင်းဖြစ်ညက အင်းယားရွာနေ သေသူ ဦးဘဆိုင်အားသေနတ်နှင့် ပစ်မသတ်မီ အင်းယားရွာနှင့် တခေါ်လောက်ဝေးသော မုံတောရွာ၌ ကိုတင် (လိပြ ၈) အိမ်တွင် လုယက်မှုကျူးလွန်သည်။ ထိုနောက် အင်းယားရွာသို့ ပြန်လာရာ ချောင်းအကူးတွင် မောင်အောင်ထွေးသည် အပေါ်ဖြစ်သူ တင်မောင်အား၊ ဦးဘဆိုင်ကိုယနေ့ သွားသတ်မည်၊ လိုက်ရန်ပြောရာ၊ တင်မောင်က မလိုက်ဝံ့သဖြင့် မိမိတယောက်တည်း ရွာ၏ အရှေ့ဘက် မလှယ်ပေါက်မှ ရွာထဲသို့ ဝင်လာပြီး ဦးဘဆိုင်၏ အိမ်ဝိုင်းတံခါးပေါက်ကို ဖွင့်၍ အိမ်ရှေ့အဖိထဲရှိ ကုတင်ပေါ်တွင် ဦးဘဆိုင်နှင့် ၎င်း၏ မိန်းမ၊ ကလေးတို့ အိပ်နေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤတွင် မိမိကလက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့် ထိုး၍ ဦးဘဆိုင်ကို နှိုးသည်။ ဦးဘဆိုင်က လက်နှင့် ရမ်းလိုက်သောကြောင့် စတင်းသေနတ် မဂ္ဂဇင်းထဲ တွင် ထည့်ထားသောကျည်ဆံ ၈ တောင့်ကုန်အောင် ပစ်လိုက်သည်။ ထိုပစ်သော စတင်းသေနတ်မှာ ရုံးရွေ့ရှိ စတင်းသေနတ်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ထိုစတင်း သေနတ်ကို ဝန်တင်ရွာနှင့် သုံးမိုင် အကွာ အရှေ့တောင်ဘက်တွင် မြှုပ်ထားခဲ့ပြီး ဝန်တင်ရွာသို့သွားရာ၊ ကာကွယ်ရေး ခေါင်းဆောင်များက မိမိအား စစ်ဆေးပြီး မသင်္ကာဘူးဆို၍ ဖမ်းဆီးသည်။

သေသူ ဦးဘဆိုင်အိမ်တွင် ဦးဘဆိုင် အပစ်ခံရသော နေရာအနားမှ ပစ်ပြီးကား ယမ်းတောင့် ၇ တောင့် ရရှိသည်။ ၎င်းပြင် အိမ်ဝိုင်းပေါက် အနားမှ ၃ တောင့်ရရှိ သည်။ အိမ်အနောက်ဘက်နားမှ တောင့်ရရှိသည်။ ထိုပစ်ပြီးသား ယမ်းတောင့်

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ထွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 တေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ခွဲများကို ဦးထွန်းကြင် (လိပြ-၃)က ရဲအုပ် ဦးကျော်အိုင်အား ပေးအပ်သည်။ ဦးအောင်ဖေ (လိပြ-၆)၏ ထွက်ဆိုချက်အရ၊ တရားခံ အောင်ထွေးထံမှ သေနတ်ကို တောင်းရာ၊ တရားခံကချိုင်လောက်နှင့် ရုံးပဒေခင်းကြားရှိ တောထဲတွင်မြှုပ်ထားကြောင်း ပြောသဖြင့် ၎င်းကိုခေါ်ဆောင်ပြီး၊ ၎င်းပြသောနေရာ မြေကြီးထဲမှ စတင်းသေနတ် တလက်၊ ကျည်အိတ်နှစ်ခု၊ စတင်းယမ်းတောင့် ၃၆ တောင့်၊ ရိုင်ဖယ်ယမ်းတောင့် ၅ တောင့်ရရှိသည်။ ယမ်းတောင့်များကို တရားခံကိုယ်တိုင် ဖော်ပေးသဖြင့် ရရှိသည်။ ထိုတရားခံ ဖော်ပေးသော စတင်းသေနတ်နှင့် သေသူ ဦးဘအိုင်အိမ်မှ တွေ့ရှိပစ်ပြီးသား ယမ်းတောင့်ခွဲများကို အင်းစိန်မြို့ လောကဓါတ်ဌာနစုသို့ စစ်ဆေးရန် ပို့ရာ၊ အင်းစိန်မြို့ လောကဓါတ်ဌာနစု လျှို့ဝှက်ရေးမှူး ဦးမိုင်းကြီး (လိပြ-၂) က၊ ပေးပို့လိုက်သော ပစ်ပြီးသား ယမ်းတောင့်ခွဲများထဲမှ ယမ်းတောင့်ခွဲ ၈ ခုသည် သက်သေခံ စတင်းသေနတ်မှ ပစ်သော ယမ်းတောင့်ခွဲများ ဟုတ်မဟုတ်စစ်ဆေးရာ၊ ထိုစတင်းသေနတ်မှပစ်သော ယမ်းတောင့်ခွဲများ ဖြစ်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ မောင်တင် (လိပြ-၈) ကလည်း၊ ကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်နေ့ညဦးပိုင်း အချိန်က၊ အောင်ထွေးနှင့် တင်မောင်တို့ နှစ်ယောက် မိမိအိမ်ကို လာရောက်ပြီး လုယက်ကြစဉ်၊ ငွေ ၃၀၀ ကျပ် တောင်းရာ၊ ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ပေးလိုက်ရကြောင်း။ ထိုအခါက အောင်ထွေးထံတွင် စတင်း သေနတ်ပါသောကြောင်းကို ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်သည်၊ အောင်ထွေး၏ပြောဆိုချက်ကို ထောက်ခံထားသည်။ မောင်တင်အိမ်တွင် လုယက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပခုက္ကူမြို့ ၅ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ အောင်ထွေးနှင့် တင်မောင်တို့ နှစ်ယောက်စလုံးကို ၂ နှစ်စီ ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေးလိုက်ကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုထားသည်။

ဤအမှုကို တရားရုံးကိစ္စရှိ စဉ်းစား ဝေဖန် သုံးသပ်ရာဝယ်၊ မောင်အောင်ထွေးအပေါ်တွင် တွေ့ရှိသော အချက်များမှာ (၁) မျက်မြင်သက်သေများ ဖြစ်ကြသော မဆစ်တိုနှင့် မစန်းရင်တို့ထွက်ဆိုချက်၊ (၂) မောင်အောင်ထွေး၏ ပြောဆိုချက်နှင့် (၃) မောင်အောင်ထွေးက ထုတ်ပေးသော စတင်းသေနတ်နှင့် သေသူ ဦးဘအိုင်ကို ပစ်ပြီးသော စတင်းသေနတ် ကျည်ဆံခွဲတို့ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးထင်ရီက မဆစ်တိုသည် ရဲဌာနတွင် တိုင်ချက်ပေးစဉ်အခါက၊ လူဆိုးများကို မမှတ်မိကြောင်း ပြောဆိုသွားပါလျက် ရုံးတွင် အစစ်ခံသည့်အခါမှ သေနတ်နှင့်ပစ်သူ လူဆိုးမှာ အောင်ထွေးဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုချက်သည် ပဌမတိုင်ချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲ၍ နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဆစ်တို၏ ထွက်ဆိုချက်သည် ယုံနိုင်စရာ အကြောင်း မရှိပါ။ ဤနေရာတွင် စဉ်းစားရန်ရှိသော အကြောင်းမှာ မဆစ်တို ကိုယ်တိုင်က ၎င်း၏ ထွက်ဆိုချက်တွင် အောင်ထွေးနောက်ရှိ လူတယောက်က လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့် ထိုးသဖြင့်

ထိုလက်နဲ့ပိတ်ခါတိုင်း အရောင်းကြောင့် သေနတ်နှင့် ပစ်သမှုမှာ အောင်ထွေးဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ထွက်ဆိုသွားသည့်အပြင်၊ လူဆိုးများ ထွက်သွားပြီးနောက်၊ ရွာလူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးထွန်းကြင်၊ ဦးမုန်းနှင့် ကိုစံဝိုင်းတို့အား၊ သေနတ်နှင့် ပစ်သမှုမှာ အောင်ထွေးဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်ကို ထွက်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် ဦးမုန်းနှင့် ကိုစံဝိုင်းတို့က အောင်ထွေး နာမည်ကိုတော့ ထည့်မပြောနှင့် အောင်ထွေးကို ကြောက်ရတယ်၊ သူ့ကို ဖမ်းလို့မမိသေးဘူး ဟု ပြောသဖြင့် ဌာနာတွင် တိုင်ရာ၌ အောင်ထွေး နာမည်ကို ထည့်၍မပြောရဲသောကြောင့် လူဆိုးကိုမမှတ်မိပါဟု ပြောခြင်းဖြစ်တန်ရာသည်။ ဌာနာဘိုင်းစဉ်အခါက မောင်အောင်ထွေးကို ဖမ်း၍မမိသေး။ မောင်အောင်ထွေး မှာလည်း ရပ်ရွာတွင် လက်နက် အားကိုးဖြင့် ဤအချင်း မဖြစ်ပါးမီ ကလေးတညတည်းတွင်ပင် မောင်တင်၏အိမ်၌ စတင်းသေနတ်ကိုကိုင်၍ လုယက်သွားသူဖြစ်သည်။ ရဲဌာနာတွင် သတင်း တိုင်ချက် ပေးစဉ်အခါက၊ တရားခံ အမည်ကို ထုတ်ဖော် မပြောရုံနှင့် သတင်းပေးသူ၏ သက်သေခံချက်သည်၊ တရားဝင် မဟုတ်ဟု မယူဆနိုင်ကြောင်းကို မောင်စိန်ထွန်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၁) အမှုတွင် ဤသို့ ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

ခဏ္ဍ
မောင်အောင်
ထွေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

"A First Information Report usually does not contain a detailed account of every point in the case and the police officer who records it cannot go into the length of examining the informant in the way a witness is examined in Court. Because a certain allegation as against an accused concerned has not been mentioned in the First Information Report although the main features of the case have already been incorporated therein, one cannot conclude that the witness (informant) is a false witness and that his evidence in Court should be rejected *in toto* on that account."

၎င်းပြင်၊ ထိုစီရင်ထုံး၏ စာမျက်နှာ ၁၂၂ တွင် ကောက်ပါအတိုင်း မြက်ဟထားသည် ကို ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် သတိမမူပါ။

" * * * In his cross-examination before the Court he admitted having met Ma Ngwe Sein and Aye Saung directly after the incident. He explained that though he knew that Maung Po Maung was also concerned in the alleged murder before he left for the police station, yet he did not mention Maung Po Maung's name as he was afraid of reprisals,— Maung Po Maung's followers being members of the village

(၁) ခဏ္ဍ ၁၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ၊ ၁၁၅။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ထေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

defence force who were fully armed. This explanation for reasons which we shall set out hereinafter appears to be quite plausible. * * *

ထို့အပြင်၊ ထိုစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၃၀ တွင်လည်း မြက်ဟချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သတိမူမိသည်။

“ * * * Maung Aye Saung's testimony has also been impeached on the ground that he has stated before the Court more than what he has stated before the police when the police examined him a few days after the crime. Here again, Aye Saung has given the reason why he refrained from disclosing the names of the two appellants. He says he was afraid that if he disclosed that fact earlier he would be killed by the members of the defence force and that he therefore decided to disclose the fact only before the Court. In the tense atmosphere the villagers found themselves at the relevant time, especially when there was a conflict between the members of the defence force, who were in possession of fire-arms, and the younger folks of the fire brigade who were without fire-arms, the explanation offered by this witness is not unreasonable. It is urged by the learned counsel for the appellants that this witness has embellished his statements and that his evidence should be rejected.”

ထို့ကြောင့် မဆစ်တို့၏ အကြောင်းပြချက်မှာ ယုတ္တိရှိသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် လက်ခံသည်။ ၎င်းပြင်၊ ဗညာရှိရွှေနေကြီးက မောင်အောင်ထွေး၏ ဖြောင့်ချက်သည် အမှုအသွားအလာနှင့် မကိုက်ညီသဖြင့် ဖြောင့်ချက်ကို လက်မခံနိုင်ကြောင်းကိုလည်း တင်ပြ ချောက်လဲသွားသည်။ ဖြောင့်ချက်တွင် မောင်အောင်ထွေးသည် သူ တယောက်တည်း ဦးတဆိုင်ကို သွားရောက်၍ သေနတ်နှင့် ပစ်ခဲကြောင်း၊ သို့ရာတွင် မဆစ်တို့နှင့် မစန်းရင်တို့၏ သက်သေထွက်ချက်အရဆိုလျှင် လူဆိုးမှာ နှစ်ယောက်ဖြစ် ကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် သတိမူမိ၏။ သို့ရာတွင် ဖြောင့်ချက်တွင် မိမိကိုယ်တိုင် ဖြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ပြောပြလျှင်၊ ထိုဖြောင့်ချက်သည် တရားဝင် ဖြောင့်ချက်ဖြစ်၏။ အရေးမကြီးသည့် အပိုင်း၌ အနည်းငယ်ကဲ့လွဲမှုနှင့် ဖြောင့်ချက် တခုလုံးကို လက်မခံနိုင်ပါဟု တင်ပြချက်ကို၊ ကျွန်ုပ်တို့ လက်မခံနိုင်ပေ။ အောက်ရုံး ဗညာရှိ တရားသူကြီး ယုဆသည့်အတိုင်း ဤနေရာတွင် မောင်အောင်ထွေးက တင်မောင်ကို ကာကွယ်လိုသည့် အနေဖြင့် ထည့်မပြောခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့

အနေနှင့် လက်ခံသည်။ မောင်အောင်ထွေးက ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းမှာ ရဲများက နှိပ်စက်သဖြင့် ဖြောင့်ချက်ပေးရပါသည်။ ၎င်းပြင်၊ တရားသူကြီးရှေ့၌ တရားသူကြီးက စစ်ချက်တခုပေါ်တွင် လက်မှတ်ထိုးခိုင်းသဖြင့် လက်မှတ် ထိုးရပါသည်ဟု ပြောဆို၍ ဖြောင့်ချက်ကို ငြင်းကွယ်ခဲ့သည်။ ဤအကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားလိုဘက်မှ သက်သေများကို စစ်ဆေးစဉ်က နိမိတ်ပြမေးခွန်း မမေးခဲ့။ ထို့ပြင် ဖြောင့်ချက် ယူသည့် တရားသူကြီးကို စစ်ဆေးစဉ်ကလည်း နိမိတ်ပြ မေးခွန်း မမေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဤသို့ ထုချေချက်မှာ မောင်အောင်ထွေး၏ အပြောသာလျှင် ဖြစ်သည်။ အထောက်အခံ သက်သေဘာမျှမရှိ။ ထို့ပြင် မောင်အောင်ထွေးက သူသည် အချင်းဖြစ်ချိန်၌ အင်းယားရွာတွင် မရှိ။ အခြားရွာများဖြစ်သော ဓါတ်တောရွာ၊ စသိန်းရွာ စသည်တို့သို့ သွားရောက်နေထိုင်ကြောင်း ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ဤထုချေချက်ကို လက်မခံ။ ယင်းသို့ လက်မခံခြင်းမှာလည်း မှန်ကန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချင်းဖြစ်သော ကဆုန်လဆန်း ၆ ရက်နေ့က ညဦးပိုင်းတွင် အင်းယားရွာနှင့် တခေါ်လောက် ဝေးသော မုံတောရွာ မောင်တင် (လိုပြဂ) ၏ အိမ်တွင် စတင်း သေနတ်ကိုင်၍ လုယက်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထိုသို့ လုယက်ပြီးမှ မိမိရွာဖြစ်သော အင်းယားရွာသို့ ပြန်အလာ၊ သေသူ ဦးဘဆိုင် အိမ်ဝင်းထဲသို့ ဝင်ပြီး၊ ဦးဘဆိုင် အိမ်နေခိုက် မိမိကိုင်ဆောင်လာသော စတင်း သေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်သည်မှာ အမှုအသွားအလာအရ ထင်ရှားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ထွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများကို ထောက်ထား၍ မောင်အောင်ထွေးသည် သေသူ ဦးဘဆိုင်ကို စတင်း သေနတ်နှင့် အချက်ပေါင်းများစွာ ပစ်၍ သတ်ဖြတ်သူ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ၎င်းမောင်အောင်ထွေး အပေါ် အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ဖုဒ္ဒမတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှု ရှိသည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပေးထားခြင်းမှာ မှန်ကန်သည် မမှန်ကန်သည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစားရပေမည်။ ယင်းပုဒ်မအရဆိုလျှင် လူသတ်မှု၌ ကြိုတင်ကြံစည်ချက်များ ရှိရမည်။ ကြိုတင် ကြံစည်ချက် ဆိုသည်မှာ မည်သည့် အခြင်းအရာ ဖြစ်သည်ကိုလည်း ဝေဖန် သုံးသပ်ရပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြိုတင်ကြံစည်၍ လူသတ်မှု ကျူးလွန်သော ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး သန်းမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၂) အမှုတွင် အောက်ပါ အဘိုင်း စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

“ To constitute a premeditated killing it is necessary that the accused should have had time to reflect, with a view to determine whether, he would kill or not, and that he should

(၂) ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ဆုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၃၄၂။

၁၉၆၅
မောင်အောင်
ထေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

have determined to kill as a result of that reflection ; that it is to say, the killing should be a predetermined killing upon consideration, and not a sudden killing under the momentary excitement and impulse of passion upon provocation given at the time or so recently before as not to allow time for reflection.

Kirpal Singh v. The State, (1952) 52 Cr.L.J. p. 1520, followed."

၎င်းပြင်၊ ရန်မူသုက သေသူအား သေနတ်နှင့်ယစ်ရာတွင် ထပ်မံလဲပစ်ခြင်း အခြင်းအရာသည် ကြိုတင်ကြံစည်မှုကို ပေါ်ပြသည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိသည်ဟု ကပါဆင်း နှင့် အစိုးရ (၃) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ထုံးစံထားသည်ကို သည်း တွေ့ရှိရသည်။

"Pre-meditation may be established by direct or positive evidence or by circumstantial evidence. Evidence of pre-meditation can be furnished by former grudges or previous threats and expressions of ill-feeling ; by acts of preparation to kill, such as procuring a deadly weapon or selecting a dangerous weapon in preference to one less dangerous, and by the manner in which the killing was committed. For example, repeated shots, blows or other acts of violence, are sufficient evidence of pre-meditation. Pre-meditation is not proved from the mere fact of killing by the use of a deadly weapon but must be shown by the manner of the killing and circumstances, under which it was done or from other facts in evidence."

ထိုစီရင်ထုံးများကို မှီငြမ်းပြုလုပ်၍ ဤအမှုတွင် သုံးသပ်ရာမှာ မောင်အောင်ထွေး သည် သေသူ ဦးဘဆိုင်ကို စတင်း သေနတ်နှင့် လာဖျောက် မပစ်ခတ်ခင်၊ မောင်တင်၏ အိမ်၌ စတင်းသေနတ်ပြု၍ လုယက်မှုကျူးလွန်သည်။ ထိုနောက် မောင်အောင်ထွေး၏ ဖြောင့်ချက်အချာ သူနှင့် တင်မောင်တို့ အင်းယားရွာသို့ ပြန်အလာ ချောင်းအကူးတွင် သူက တင်မောင်အား "ယနေ့ည ဘဆိုင်ကိုသတ်မှာ၊ လိုက်ရဲလိုက်ခဲ ဟုပြောရာ၊ ကိုတင်မောင်က မလိုက်ဝံ့ဘူး ပြော၍ ကျွန်တော်တယောက်တည်း သွားပါသည်။" ဟု ပါရှိရာ မောင်အောင်ထွေးသည် ဦးဘဆိုင်ကို သတ်ရန် ကြိုတင်ကြံစည်မှုရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ၎င်းပြင် စတင်းသေနတ်ကို ကိုင်စွဲလျက် အင်းယားရွာသို့ ရောက်လာ

(၃) ၁၉၅၁ ခု၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ဖန်ဂျပ်၊ ၈ ၁၃၇။

သောအခါ မိမိနေအိမ်သို့ မပြန်ဘဲ၊ သန်းခေါင် အချိန်လောက်တွင် ဦးဘဆိုင်တို့ သားအိမ်တခု အိပ်နေရာသို့ အိမ်ဝင်းတံခါးပေါက်ကိုဖွင့်၍ ဝင်လာပြီး၊ မယား၊ သမီးတို့ နှင့်အတူ အိပ်နေသော ဦးဘဆိုင်ကို လက်နှိပ်ခါတ်မီးနှင့်ထိုး၍ ဦးဘဆိုင်ကို ရည်စူးပြီး အနားကပ်ခါ၊ ကျည်ဆံ ၈ ထောင့်ကုန်အောင် ပစ်လိုက်ခြင်းနှင့် ဦးဘဆိုင်ကို လာမက် သော သမီး မစန်းရင်အား ဆုတ် ဆုတ် ဟု ဆုတ်ခိုင်းခြင်းသည်၊ မောင်အောင်ထွေးက သေနတ်နှင့် ပစ်ရာ၌ ဦးဘဆိုင်ကိုသာလျှင် ရည်စူး၍ မှန်းပြီး ပစ်သော အခြင်း အရာမှာ ကြိုတင်ကြံစည်မှုဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဟူ၍လည်း ယူဆရန် အကြောင်း ရှိသည်။ ဦးဘဆိုင်ကို သေနတ်နှင့် ပစ်မသတ်ခင် မူလကနဦးကတည်းက ဦးဘဆိုင်ကို ရန်မူရန် ကြိုတင်ကြံစည်ခြင်း၊ အချိန်များစွာ ရှိသည်မှာလည်း အမှုအသွားအလာအရ ထင်ရှား သည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် အောက်ခုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက မောင် အောင်ထွေး အပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ပြစ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားရှိသည့် သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ် ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မရှိသဖြင့် ထိုအမိန့်ကို အတည်ပြုပြီး၊ အယူခံကို မသတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်
 ထွေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

တရားမစောဒကမူ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ် တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၁၇ ရက်။

ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်)ထရေဒင်ကော်ပိုရေးရှင်း (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန်မင်းကြီး (လျှောက်ထားခံရှင်သူ)*

အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆ (၁)—၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ် ရန်အတွက် ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန်လို မလို။

စောဒကဝင်သူ ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်) ထရေဒင် ကော်ပိုရေးရှင်းကို အစုရှင်လေးဦး အညီအမျှအစုရှယ်ယာများထည့်သွင်း၍ စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ကြသည်။ အစုရှင်တဦးမှာ ကွယ်ကွန်၍ အစုရှင် တဦးက အဆိုပါ ကော်ပိုရေးရှင်းလုပ်ငန်းမှ နုတ်ထွက်လိုက်သည်။ ကျန်အစုရှင်တဦး၏သဘော တူညီချက်အရ၊ မူလအစုရှင်၏ အရွယ်မရောက်သေးသည့်သားနှင့် သမီးများကို ၎င်းကော်ပိုရေးရှင်း တွင် ကုန်ဖက်လုပ်ကိုင်ခြင်း အကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့်ရှိသည့်အနေဖြင့် ထည့်သွင်းရန် သဘောတူ၍ ၎င်းတို့ကိုထည့်သွင်းပြီး လက်ရှိ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်အသစ်ပြုလုပ်၍၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြီး စာချုပ်မှတ်ပုံတင် (ရေစစ္စတြီ) အက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ကြသော်လည်း ကုန်ဖက် စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းအက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင်မပြုလုပ်ကြချေ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စောဒကဝင်သူတို့သည် ၎င်းတို့၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ငန်းသစ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံသို့ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ပေးရန်လျှောက် ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ လုပ်ငန်းစု (ဂ) တွဲဘက်အမြတ်ခွန်ဝန်ထောက်ထံသို့ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်စာဘမ်းများမှတ်ပုံတင် (ရေစစ္စတြီ) အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင် လုပ်ရန်လိုအပ်သည့်အပြင်၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရလည်း မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်နိုင်သည်။

ရာဂျာရာဒေမဂ္ဂဝါရောင်းအဘား နှင့် ဟိုက်ဒြဲဘက်အမြတ်ခွန်မင်းကြီး၊ ဆိုင်၊ တီ၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၃၂၊ စာမျက်နှာ ၅၅၅ (၅၅၅)။

မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန်မင်းကြီး နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သံမြေလုပ်ငန်းစက်ရုံ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ စောဒကအမှုအမှတ် ၁၉ တို့ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမူအမှတ် ၃။
† မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၆ (၁) အရ၊ တင်ဆက်သည့်စောဒကမူ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးထွန်းရှိန် နှင့် ဦးမောင်ကြီး။

၁၉၆၅

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ (လက်ထောက် နိုင်ငံတော်ခွဲနေသူ ပြီးဘကျော်)။

ယူနိုက်တက်
ဘားမီး(စ်)
ထရေဒင်
ကော်ပိုရေးရှင်း
နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ
အမြတ်ခွန် မင်း
ကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ရန်ကုန်မြို့၊ အမြတ်ခွန် အယူခံရုံးက စောဒက
ဝင်သူ ရန်ကုန်မြို့၊ ပန်းဆိုးတန်း၊ အမှတ် ၁၈၇၊ ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်) ထရေဒင်
ကော်ပိုရေးရှင်း လျှောက်ထား တင်ပြချက်အရ၊ ဤရုံးသို့ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ
၆၆ (၁)အရ ဆုံးဖြတ်ပြေဆိုပေးရန်၊ ထောက်လှမ်းမေးမြန်းသော ပြဿနာမှာ—

“Whether a fresh registration under Partnership Act is necessary for the reconstituted partnership firm.”

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤပြဿနာကို မေးမြန်းထားသည့်အတိုင်းဆိုလျှင်၊ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ
၂၆-က အရ၊ ဆုံးဖြတ်ပြေဆိုပေးရန် မဟုတ်ဘဲ၊ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ
အရသာ၊ ဆုံးဖြတ်ပြေဆိုပေးရန်ဖြစ်၍၊ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၆ (၁)အရ၊
ထောက်လှမ်းမေးမြန်းသော ပြဿနာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်
သဖြင့်၊ လိုအပ်သည့် တိကျစွာပြုလုပ် မေးမြန်းသည့် ပြဿနာဖြစ်စေရန်၊ ပြင်ဆင်၍
ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ရာဂျာရာမေရှင်းရောင်း ဘဟာဇူးနှင့် ဟိုက်ခြိဘတ်
အမြတ်ခွန်မင်းကြီး (၁) ဖီရင်ထုံးဆုံးဖြတ် ခွင့်ပြုချက်အရ၊ ပြင်ဆင်၍ပြုလုပ်ထားသော
ပြဿနာမှာ—

“Whether on the facts and in the circumstances of the case, a fresh registration under the Partnership Act is necessary for the reconstituted partnership firm for the purpose of section 26-A of the Income-Tax Act.”

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤပြဿနာကို ပြေဆိုခြင်းမပြုမီ၊ ရှေးဦးစွာ ‘ပေါ်ပြရန်မှာ၊ စောဒကဝင်သူ
ရန်ကုန်မြို့၊ ပန်းဆိုးတန်း၊ အမှတ် ၁၈၇၊ ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်) ထရေဒင် ကော်ပိုရေး
ရှင်းကို၊ ဦးစိန်ဝမ်း၊ ဦးချန်ထွန်း၊ ဒေါ်ကျင်ဆွမ်နှင့် ဦးဘိုဆွမ်တို့က၊ ၁၉၅၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ
၂၇ ရက်နေ့တွင် အညီအမျှ အစုရှယ်ယာများ ထည့်သွင်း၍၊ စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်
ပြီး၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၈၂၇
ဖြင့်၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ကြသည်။

(၁) အိုင်.တီ.အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၃၂၊ စာ ၅၅၂။

၁၉၆၅
 ယူနိုက်တက်
 ဘားမီး(စ်)
 ထရေဒ်
 ကော်ပိုရေးရှင်း
 နှင့်
 မြန်မာနိုင်ငံ
 အမြတ်တော်ခွန်
 မင်းကြီး။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင်၊ အစုရှင် ဦးချန်ထွန်းကွယ်လွန်၍ အစုရှင် ဦးဘိုဆွမ်က အဆိုပါ ကော်ပိုရေးရှင်း လုပ်ငန်းမှ နုတ်ထွက်လိုက်သဖြင့်၊ မူလအစုရှင် ၄ ဦးအနက်၊ ဦးစိန်ဝမ်း နှင့် ဒေါ်ကျင်ဆွမ် ၂ ဦးတို့သာ ကျန်ရှိရာ၊ ဦးစိန်ဝမ်းက၊ ဒေါ်ကျင်ဆွမ်၏ အရွယ် မရောက်သေးသည့် သားနှင့် သမီးများ ဖြစ်ကြသော မောင်မျိုးအေး၊ မောင်မျိုးဆွေ၊ လူစီချင်းနှင့် လီလီချင်းတို့ကို ၎င်းတို့၏ ကော်ပိုရေးရှင်းတွင် ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အကျိုးအမြတ် ခံစားခွင့် ရှိသည့်အနေဖြင့် ထည့်သွင်းရန် သဘောတူ၍၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့ထည့်သွင်းပြီး၊ လက်ရှိကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်အသစ်ပြုလုပ်၍၊ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီး၊ စာချုပ်များ မှတ်ပုံတင်(ရေစုစုကြီး) အက်ဥပဒေအရ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၄/၂၄၅၇ ဖြင့်၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ် ကြသော်လည်း၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင်ရန် မလိုဟု ယူဆပြီး၊ မှတ်ပုံတင် မပြုလုပ်ကြချေ။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင်၊ ထိုသို့ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ငန်းသစ်ကို၊ ဦးစိန်ဝမ်းနှင့် ဒေါ်ကျင်ဆွမ်တို့က ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်၊ အမြတ်ခွန် စည်းကြပ်ရေးအတွက် အကျိုးခံစားခွင့် ရရှိရန်၊ အမြတ်ခွန် အက်ဥပ ဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ လုပ်ငန်းစု (ဂ) တွဲဘက် အမြတ်ခွန်ဝန်ထောက်က၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်လိုသည့် ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ငန်း သစ်ကို စာချုပ်များမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ထားသော်ငြား လည်း၊ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ထားခြင်း မရှိ သဖြင့်၊ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ဦးစိန်ဝမ်းနှင့် ဒေါ်ကျင်ဆွမ်တို့၏ လျှောက်လွှာကို လက်မခံဘဲ ပယ်လိုက်သည်။

ဦးစိန်ဝမ်းနှင့် ဒေါ်ကျင်ဆွမ်တို့က၊ ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ ရန်ကုန်မြို့၊ တွဲဘက်လက်ထောက် အမြတ်ခွန်မင်းကြီး (အယူခံ) ထံသို့၊ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့၊ အမြတ်ခွန်အယူခံရုံးသို့၊ တဆင့်ပြီးတဆင့်အယူခံဝင်သော်လည်း၊ မအောင် မြင်ရှုံးနိမ့်သဖြင့်၊ မကျေနပ်သေး၍ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၆ (၁) အရ၊ ထပ်မံ၍ လျှောက်ထားတင်ပြသည်ကိုရန်ကုန်မြို့၊ အမြတ်ခွန် အယူခံရုံးက ခွင့်ပြု၍၊ ၎င်းတို့ ထောက်လှမ်းမေးမြန်းလိုသည့်ပြဿနာ ၅ ရပ်အနက်၊ အမှတ် (၁) ပြဿနာကို၊ ဥပဒေပြဿနာအနေဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့သဖြင့် ဤပြဿနာ ပေါ်ပေါက်၍လာသည်။

ဤပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ စောဒကဝင်သူတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက မူလ ယူနိုက်တက်ဘားမီး(စ်) ထရေဒ် ကော်ပိုရေးရှင်းကို၊ ကုန်ဖက်စပ်

လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင်ထားပြီး ဖြစ်သည်ပြင်၊ အစုရှင် ဦးချန်ထွန်း ကွယ်လွန်၍၊ အစုရှင် ဦးဘိုဆွမ် ထွက်သွားကြောင်းနှင့် ဦးစိန်ဝမ်း၊ ဒေါ်ကျင်ဆွမ် တို့က၊ နောက်ထပ် အစုရှင် ၄ ဦးကို ထည့်သွင်း၍ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်အသစ်ပြုလုပ်ပြီး၊ ဖွဲ့စည်းပြီး ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်အရာရှိ ထံသို့ အကြောင်းကြားရန်လိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ အကြောင်းကြားပြီးဖြစ်၍၊ စောဒက ဝင်သူတို့သည်၊ ၎င်းတို့၏ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက် ဥပဒေအရ ထပ်မံ၍ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် မလိုကြောင်း အကျယ်တဝင့် လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

၁၉၆၅
 ယူနိုက်တက်
 ဘားမီး(စ်)
 ထရေဒင်
 ကော်ပိုရေးရှင်း
 နှင့်
 မြန်မာနိုင်ငံ
 အမြတ်တော်ခွန်
 မင်းကြီး။

အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဤရုံးက မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်ခွန်မင်းကြီး နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သံမြို့အလုပ်စက်ရုံ(၂)စီရင်ထုံးတွင်—

“ In our opinion, sub-section (1) of section 26A of the Burma Income-Tax Act read with the proviso thereto clearly lays down that in order that a firm may be able to make to the Income-tax Officer the necessary application for registration it must be (1) constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners ; (2) if situated in any area to which the provisions of the Registration Act apply, the instrument of partnership has been registered under the Registration Act and (3) if situated in any area to which the provisions of Chapter VII of the Partnership Act apply, duly registered under the Partnership Act.

It is not sufficient that at the time of the application for registration under section 26A is made, the firm is in the process of being registered under the Partnership Act or that the instrument of partnership should be in the process of being registered under the Registration Act.”

ဟူ၍ ရှင်းလင်းတော်ပြ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ဤအမှုတွင်စောဒက ဝင်သူတို့သည် ၎င်းတို့၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံသို့ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းအက်ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ရန်ကုန်မြို့လုပ်ငန်းစု(ဂ)တို့ဘက် အမြတ်ခွန် ဝန်ထောက်ထံသို့ အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆-က အရ မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့၏

(၂) ၁၉၆၀၊ တရားမ စောဒကမှုအမှတ် ၁၉။

၁၉၆၅
 ယူနိုက်တက်
 ဘားမီး(စ်)
 ထရေဒင်
 ကော်ပိုရေးရှင်း
 နှင့်
 မြန်မာနိုင်ငံ
 အမြတ်တော်ခွန်
 မင်းကြီး။

ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင် (ရေစုစွဲကြီး) အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့်ပြင်၊ ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရလည်း၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ စောဒကဝင်သူတို့၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြချက်ကို လက်ခံရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်၍ ပယ်ရချေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤရုံးသို့ ရန်ကုန်မြို့၊ အမြတ်ခွန် အယူခံရုံး ထောက်လှမ်းမေးမြန်းသည့်—

“Whether on the facts and in the circumstances of the case, a fresh registration under the Partnership Act is necessary for the reconstituted partnership firm for the purpose of section 26A of the Income-Tax Act.”

ပြဿနာကို ပြန်လည်၍ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည့် ကုန်ဖက်စပ် လုပ်ငန်းသစ်ကို အမြတ်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆-က အရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် ကုန်ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း အက်ဥပဒေအရ၊ မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ဆုံးဖြတ်ခံပြုဆိုင်သည်။

စောဒကဝင်သူတို့သည် စောဒကဝင် ခံရသူ၏ တရားစရိတ်ကို ကျခံရန်ဖြစ်သည်။ ဤရုံးရွှေ့နေကြီးခမာ ၄၉ ၁၀၀ ဖြစ်သည်။

အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်ထိုရွှေတင်

ဟာဂျီဘီဘီနှင့် ပါ ၅ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဘီဘီဂျန် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ
၁၇ ရက်။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အင်္ဂလိပ်စာပေပုဒ်မ ၆—ခရိုင်တရားမရုံး၌ သေတမ်းစာအတည်ပြုရန် စွဲဆိုမှု—တရားလွှတ်တော်တွင်လည်း အမေ့မစွဲဆိုခြင်း—ပြိုင်တူစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိခြင်း—ခရိုင်ရုံးက စောင့်ဆိုင်းရန်တာဝန်ရှိ မရှိ။

မာရီရန်စလတန် (ခေါ်) ဒေါ်မိဆိုသူ ကွယ်လွန်သဖြင့် အယူခံတရားခံနှင့် အခြားနှစ်ဦးတို့က ခရိုင်တရားမရုံးတွင် ကွယ်လွန်သူ၏ သေတမ်းစာဟု ၎င်းတို့က တင်ပြကြသော စာတမ်းနှစ်စောင်ကို အတည်ပြုပေးပါရန်လျှောက်ထားကြသည်။ ပဌမအယူခံတရားလိုက အတည်မပြုရန် ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းက ဒေါ်မိ၏ အမေ့အနှစ်များကို ခွဲဝေပေးရန်အတွက် ယခင်တရားလွှတ်တော်တွင် အမေ့မစွဲဆိုခဲ့သည်။ ထိုအမေ့မစွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သောအမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားစေခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံတရားလို စွဲဆိုသော အမှုမှလည်း ပလုပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ထိုအခါ ခရိုင်တရားမရုံးက သေတမ်းစာအတည်ပြုခြင်း အမှုကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရာ၊ ပဌမအယူခံတရားလိုသို့ နို့တစ်စာထုတ်ဆင့်ခြင်းမပြုဘဲ သေတမ်းစာ များကို အတည်ပြုလိုက်လေ၏။

ပဌမအယူခံတရားလိုက မိမိရုံးခိုမိခဲ့သော တရားမကြီးမှုအတွက် အယူခံဝင်လေသည်။ အယူခံ အမှု၌ ပဌမအယူခံတရားလိုနှင့် အချို့သော အမှုသည်များက ကြေအေးကြပြီးလျှင် ရုံးက အယူခံ အမိန့်တွင် မှတ်တမ်းတင်ပေးရန် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။

ထိုနောက် ပဌမအယူခံတရားလိုက ၎င်းအား နို့တစ်စာထုတ်ဘဲ သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းကို ယယ်ဖျက်ပေးရန် ခရိုင်တရားမရုံး၌ လျှောက်ထားလေရာ အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံ တရားခံက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်သောအခါ အောက်ရုံးအမိန့်ကို ယယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမအယူခံတရားလိုက အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားရာ ရရှိခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ခရိုင်တရားမရုံးနှင့် တရားလွှတ် တော်တို့တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့် ပြိုင်တူရှိနေသဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးတွင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၈။
† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ အထူးထူးအယူခံမှုအမှတ် ၄ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့၊ တရားရုံးချုပ်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
ဟာဂျီဘီဘီ
နှင့် ပါ ၅
နှင့်
ဘီဘီဂျန်။

လျှောက်ထားခဲ့ခြင်းမှာလည်း တရားလွှတ်တော်တွင် ပဌမ အယူခံတရားလိုက စွဲဆိုသောအမှု၏ အရင်ကျသောကြောင့် ခရိုင်ရုံးသည် တရားလွှတ်တော်တွင် ပဌမအယူခံတရားလိုက အယူခံတင် ထားသည်ကို ပြီးပြတ်သည်အထိ စောင့်စားရန်တာဝန်မရှိ။ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တရားမဝင်ဟုမဆိုသာချေ။ ထိုသို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို တားဆီးလိုက် ပဌမအယူခံတရားလိုကသာ ခရိုင်ရုံးကိုသော်၎င်း၊ တရားလွှတ်တော်သို့သော်၎င်း လျှောက်ထားရန်ဖြစ်သည်။ ရုံးအနေနှင့် အယူခံဝင်ထားရုံမျှနှင့် အမှုကိုအကန့်အသတ်မရှိဆိုင်၎င်း ထားရန်သင့် မသင့် ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ရမည်သာဖြစ်ပေသည်။ အယူခံဝင်ရုံမျှနှင့် ဆိုင်းငံ့ရမည်ဟု မဆိုသာချေ။

အိစ္ဆာဟမ်မက်ဆီးမား နှင့် အစ်စ်မေးလ်ဟမ်မက်ဆီးမားနှင့်အများ၊ ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင် ထုံး၊ စာ ၃၆၀။

ဖေါလ်စ် နှင့် ဝိတာချန်၊ ၁၉၄၂ ခု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၂၈၃ တို့ကိုရည် ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘနာဂျီ။

တရားသူကြီး ခေါက်တာ မောင်မောင်။ ။မာရီရန် စူလတန် (ခေါ်) ဒေါ်မိ ဆိုသူ ကွယ်လွန်သဖြင့်၊ ပခုက္ကူခရိုင် တရားမရုံးတွင် ဦးဘိုးကောင်း၊ မိုဟာမက်ဂျာဝယ် ခိုရာဆန္ဒနှင့် မဘီဘီဂျန် (အယူခံတရားခံ)တို့သည် ကွယ်လွန်သူ၏ သေတမ်းစာဟု ၎င်းတို့က တင်ပြကြသော စာတမ်းနှစ်စောင်ကို အတည်ပြုပေးပါရန် လျှောက်ထား ခဲ့ကြသည်။ ဟာဂျီဘီဘီက ၎င်းသည် ကွယ်လွန်သူ၏ တူမလည်းဖြစ်သည်၊ အမွေစား အမွေခံ တဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်ဟုဆိုကာ၊ သေတမ်းစာများကို အတည်မပြုရန် ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ထိုသေတမ်းစာများသည် တရားမဝင် လိမ်လည် လှည့်ဖျား၍ ရေးဆွဲထားသော အတုများသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ၎င်းက အကြောင်းပြ သည်။ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက၊ ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းသော ဟာဂျီ ဘီဘီနှင့် အခြားကန့်ကွက်ကြသူများအား မှုခင်းတွင်လာရောက် ပြောဆိုနိုင်ရန် အထူး ကျေညာဘိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ဟာဂျီဘီဘီသည် ယခင် တရားလွှတ် တော်သို့သွားရောက်၍၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၅ တွင်ဒေါ်မိ၏အမွေအနှစ် များကို ခွဲဝေပေးရန်အတွက် အမွေမူတမူ စွဲဆိုခဲ့သည်။ ထိုအမှုကို စွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားပါရန် ဟာဂျီဘီဘီ သည် ၎င်း၏ရွှေနေကြီးမှတစ်ဆင့် ပခုက္ကူခရိုင် တရားမရုံးသို့ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုလျှောက်လွှာအရ အမှုကိုရုံးက ဆိုင်းငံ့ထားစေခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ယခင်တရားလွှတ်တော်က ဟာဂျီဘီဘီသည် ဒေါ်မိ၏ [အမွေစား

အမွေခံတဦးမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် အမွေမှုကို စွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိဟု တွေ့ရှိခဲ့သည်။ တရား
 လွှတ်တော်က ပခုက္ကူခရိုင် တရားမရုံးမှ ခေါ်ယူထားသော အမှုတွဲကို ပြန်ပို့သဖြင့်၊
 ခရိုင်တရားမရုံးက ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အမှုတွဲကိုပြန်လည် ရရှိ
 သည်။ ပညာရှိခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ တရားလွှတ်တော်တွင် စွဲဆိုထားသော
 အမှုကြောင့် သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့
 ရသည်ဖြစ်ရာ၊ တရားလွှတ်တော်မှ အမှုမှာ ပလပ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ
 ၁၆ ရက်နေ့တွင်ပင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်
 လိုအပ်သော နို့တစ်များကိုထုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဟာဂျီဘီဘီကဲ့သို့ ကန့်ကွက်
 ခဲ့သူနှစ်ဦးမှာ အမှုမှရုပ်သိမ်း ထွက်ခွာသွားပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့အပေါ်တွင် နို့တစ်
 များ ထုတ်ဆင့်ခြင်းမပြု၊ ဟာဂျီဘီဘီ၏အပေါ်တွင်လည်း နို့တစ်ထုတ်ဆင့်ခြင်း မပြု
 ပေ။ ထိုသို့အခြားသူများအား နို့တစ်ထုတ်ဆင့်ပြီးသည့်နောက် အမှုကို ဆက်လက်
 စစ်ဆေးကာ၊ နောက်ဆုံး၌ သေတမ်းစာများကို အတည်ပြုလိုက်လေသည်။

၁၉၆၅
 ဟာဂျီဘီဘီ
 နှင့် ပါ ၅
 နှင့်
 ဘီဘီလျန်။

ဟာဂျီဘီဘီ သည်၊ တရားလွှတ်တော်၌ တရားမကြီးမှု အမွေမှုတွင် ရှုံးနိမ့်ပြီး
 နောက်အယူခံဝင်လေသည်။ ထိုအယူခံမှု၌ ဟာဂျီဘီဘီနှင့် အချို့သော အမှုသည်များက
 ကြေအေးကြပြီးလျှင်၊ ထိုကြေအေး သဘောတူချက်ကိုရုံးက အယူခံအမိန့်တွင် မှတ်
 တမ်းတင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အချင်းချင်း သဘောတူချက်
 တရပ်မှာ ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေအနှစ်များထဲမှ ဂိုလံအလီ၊ ရှိရာဇီနှင့် အာဂါဂျန်ရှိရာဇီ
 တို့သည် ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေစား အမွေခံများအဖြစ် ၎င်းတို့၏ဝေစုကို ရရှိကြသော
 အခါ၊ ထိုဝေစုကို ဟာဂျီဘီဘီ၊ နိုရီဂျန်၊ ဇာဟာရာဘီဖီနှင့် ထိုအမွေစားအမွေခံ
 နှစ်ဦးတို့ညီတူညီမျှခွဲဝေ ယူကြရမည် ဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်။ တရားလွှတ်တော်က ကြေအေး
 သဘောတူချက်ကိုလက်ခံ မှတ်တမ်းတင်သင့် မတင်သင့်ကို ဥပဒေ အချက်အလက်များ
 ပေါ်တွင် ကြေလည်စွာ သုံးသပ်ပြီးနောက်၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း မှတ်တမ်းတင်
 ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုနောက် တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဌာနသို့ အမွေမှုကို
 ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် ပြန်ပို့ခဲ့သည်။ ကြေအေးလွှာကို မှတ်တမ်းတင်သော
 အယူခံစီရင်ချက်အရ၊ ဟာဂျီဘီဘီသည် ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေအနှစ်များကို ခွဲဝေ
 ကြရာတွင် အကျိုးရှိနိုင်သည့်သူ တဦးဖြစ်လာသည်။ သို့ရာတွင် စီရင်ချက်မှာ ဟာဂျီ
 ဘီဘီနှင့် အခြားအမွေ တောင်းသူများ၏ တရားဝင်ဝေစု ရရှိခွင့်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဒေ
 အရ ထိုက်သင့်သော အချိုးကျ ဝေပုံကျကိုသော်၎င်း၊ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။
 သူတို့အချင်းချင်း သဘောတူညီ ကြေအေးခဲ့ကြသည်ကိုသာ ရုံး၏ ဝတ္တရားအရ
 မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြင့် ဟာဂျီဘီဘီသည် တရားဝင်
 အမွေစားအမွေခံတဦး ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်သည်မဟုတ်၊ မူလဘက်ဌာနက အစဦး

၁၉၆၅
ဟာဂျီဘီဘီ
နှင့် ပါ ၅
နှင့်
ဘီဘီဂျန်။

တွင် ပလပ်ခဲသည့်အတိုင်း ဟာဂျီဘီဘီ၏ အမှုတွင် ၎င်းသည် အမွေစား အမွေခံမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် စွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်းလည်း မရှိပေ။

အယူခံမှုကို တရားလွှတ်တော်က ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်လိုက်ရာ၊ ဟာဂျီဘီဘီက ပခုက္ကူခရိုင် တရားမရုံးသို့ သွားရောက်၍ ထိုရုံးက ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့် သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းကို၊ ၎င်းအား နို့တစ်မထုတ်ဘဲ၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တရားမဝင်ပါ။ မိမိသည်လည်း ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေအနှစ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်သူ ဖြစ်လာပြီဖြစ်၍၊ မိမိကိုလည်း နို့တစ်ထုတ်သင့်ပါသည်။ မိမိ၏ကွယ်ရာတွင် မှုခင်းကို ဆက်လက်စစ်ဆေး၍ သေတမ်းစာ အတည်ပြုခဲ့ခြင်းသည် အမွေဆက်ခံခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၃ အရ၊ သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်ကို ပယ်ဖျက်သင့်သော အရေးကြီးသည့် အကြောင်းတရပ် ဖြစ်ပါသည် ဟု ဟာဂျီဘီဘီက လျှောက်ထားလေသည်။ ဦးဘိုးကောင်းနှင့် အမွေထိန်း လျှောက်ထားသူများသည် မိမိက တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံ ဝင်နေသေးသည်ကို သိပါလျက်၊ ရုံးအား တိုင်ကြားခြင်း မပြုသည်မှာလည်း အဆိုပါပုဒ်မ၏ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူချက်အရ အရေးကြီးသော အချက်တချက်ကို ထိန်ဂွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဟာဂျီဘီဘီက အကြောင်းပြသည်။

ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ဟာဂျီဘီဘီ၏ လျှောက်လွှာကို ကြားနာပြီးနောက်၊ ၎င်းအား နို့တစ်မထုတ်ဘဲ အမှုကိုဆက်လက်စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသည်၊ အရေးကြီးသော ချို့ယွင်းချက်တရပ် ဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးကောင်း အနေနှင့်လည်း အမှုကို အယူခံဝင်ထားကြောင်း တင်ပြသင့်သည်။ ထိုသို့ မတင်ပြခြင်းကြောင့် အရေးကြီးသော အချက်တရပ်ကို ထိန်ဂွက်ထားခြင်း ဖြစ်မြောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ သေတမ်းစာများကို အတည်ပြုထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှ မဘီဘီဂျန်က တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့က အယူခံကို ကြားနာကာ၊ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေ အချက်အလက်တို့ကိုလည်း စေ့စုံစွာ သုံးသပ်၍၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

ခုံရုံး၏ စီရင်ချက်မှ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပြုရန် ဟာဂျီဘီဘီက လျှောက်ထားပြန်သဖြင့်၊ ၎င်း၏လျှောက်လွှာကို ကြားနာပြီးနောက်၊ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး ပေးခဲ့သည်။ အခွင့်ထူး အယူခံကို လျှောက်လဲသော ပညာရှိခွေနေကြီး ဦးကျော်မြင့်က၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်ကို ပယ်ဖျက်ရာ၌၊ အမေဆက်ခံခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၃ တွင်ပါရှိသော ရှင်းလင်းချက် အမှတ် (၁) အရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုရှင်းလင်းချက်၏ အဓိပ္ပါယ်အရ ဦးဘိုးကောင်း

နှင့် အဓမ္မထိန်း လျှောက်ထားသူများသည် အရေးကြီးသော အချက်တရပ်ကို ရုံးမှာ ထိန်းဝှက်ထားခဲ့သည် မထားခဲ့သည်ကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် လိုပါသည်။ ထိုသို့ထိန်းဝှက် ထားခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိလျှင် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်ကို ပယ်ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ဤရုံးကလည်း ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အမှုတွဲများကို တရားလွှတ်တော်မှ ပြန်လည်ရရှိပြီးနောက်၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် ပြုလုပ်သော အခါ၌ ဦးဘိုးကောင်းနှင့် လျှောက်ထားသူများသည် ဟာဂျီဘီဘီက တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံ တင်သွင်းထားသည်ကို သိကြရပါမည်။ ထိုကဲ့သို့ သိရှိလျှင် ၎င်းတို့အနေနှင့် ရုံးသို့ မကွယ်မတက် တင်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ အယူခံတွင် တရားလွှတ်တော်က ဟာဂျီဘီဘီနှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကြေအေးလွှာကို မှတ်တမ်းတင် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည့်အခါ ဟာဂျီဘီဘီသည် ကွယ်လွန်သူ၏ အဓမ္မအနှစ်တွင် အကျိုးသက်ဆောက်ခွင့်ရှိသူ တဦးဖြစ်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအားလည်း မူလကကန်ကွက်ဘူးသူဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ နို့တစ်သီးခြား ထုတ်ဆင့်ပေးရန် လိုပါသည်။ အစဦးတွင် ခရိုင်တရားမရုံးက ထုတ်ခဲ့သော အများကြားသိရန် ကျေညာချက်နှင့် ဟာဂျီဘီဘီအပေါ်တွင် ထုတ်ခဲ့သော သီးခြားနို့တစ်ထို့ပြင်ကား မပြည့်စုံတော့ပါ။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင်ရုံးမှ ဦးဘိုးကောင်း၊ ခိုရာဆန္ဒ၊ မဘီဘီဂျွန်၊ မောင်ကိုလေး စသည်တို့ကို သီးခြားနို့တစ် ထုတ်သည့်နည်းတူ ဟာဂျီဘီဘီကိုလည်း နို့တစ်ထုတ်သင့်ပါသည်။ ထိုသို့နို့တစ် မထုတ်သဖြင့် အရေးကြီးသော ပျက်ကွက်မှု တရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ပျက်ကွက်သည်မှာ ဦးဘိုးကောင်းတို့က ဟာဂျီဘီဘီသည် အမှုကို စွန့်လွှတ်သည် မဟုတ်သေး ဆက်လက်၍ တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံနုသေးကြောင်း ရုံးသို့တင်ပြခြင်း မပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် ဟုလျှောက်လဲသည်။ တရားရုံးချုပ် အယူခံခံရုံးက ရည်ညွှန်းကိုးကားခဲ့သော အီစွတ်ဟမ်မက်ဆီးမား နှင့် အစ်စ်မေးလ်ဟမ်မက်ဆီးမား နှင့် အများ (၁)ကို ရည်ညွှန်း၍၊ ထိုစီရင်ထုံးပါ မူအရပင်လျှင် နို့တစ်ထုတ်ဆင့်ခြင်း ခံရထိုက်သူ ဟာဂျီဘီဘီအား နို့တစ်ထုတ်ဆင့်ခြင်း မပြုဘဲ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်ကို ပယ်ဖျက်ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီပါသည်ဟု ဦးကျော်မြင့်က လျှောက်လဲသည်။

၁၉၆၅
ဟာဂျီဘီဘီ
နှင့် ပါ ၅
ဘီဘီဂျွန်။

အယူခံ တရားခံ၏ပညာရှိ ရွေးနေကြီး မစ္စတာ ဘာနာဂျီက အဓိကထား၍ ကြည့်ရှုရမည်မှာ အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သော ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ နေ့တွင် ဟာဂျီဘီဘီသည် နို့တစ်ထုတ်ဆင့်ခြင်း ခံခွင့်ရှိသူဟုတ် မဟုတ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်၌ အတည်ဖြစ်နေသေးသော တရားလွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရဆိုလျှင်

(၁) ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၆၀။

၁၉၆၅
ဟာဂျီဘီဘီ
နှင့် ပါ ၅
ဘီဘီဂျန်။

ဟာဂျီဘီဘီသည် အမေ့စားအမွေခံ တဦးမဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် နို့တစ်ထုတ်ဆင်းခြင်း ခံခွင့်ရှိသူမဟုတ်ပါ။ ထိုသို့ သဘောရရှိ သဖြင့်လည်း ခရိုင်တရားမရုံးက ၎င်းအား နို့တစ်ထုတ်ဘဲ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသည်။ အကယ်၍ အမှုကိုဆိုင်းငံ့ထားစေရန် လိုလားလျှင် ဟာဂျီဘီဘီ ကသာ ၎င်းသည် တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံ ဝင်ထားသေးသဖြင့် ဆိုင်းငံ့ပေးပါဟု ခရိုင်တရားမရုံးကို လျှောက်ထားရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မဟုတ် တရားလွှတ်တော်သို့ ဆိုင်းငံ့မိန့် တောင်းခံရန် ဖြစ်ပါသည်ဟုတင်ပြသည်။ ထိုသို့ဆိုင်းငံ့ရန်မပြုဘဲ နေခဲ့သည်မှာဦးဘိုးကောင်းတို့ဘက်မှ ပျက်ကွက်ခြင်းမဟုတ်၊ ဟာဂျီဘီဘီဘက်မှ ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု မစ္စတာ ဘာနာဂျီက လျှောက်လဲသည်။ မေလစ် နှင့် ဝီဟာချန် (၂) ကိုရည်ညွှန်း၍ ကျေညာ ချက်များကို ပဌမ ထုတ်ဆင်းပြီးနောက်၊ သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်၊ သို့မဟုတ် အမေ့ထိန်းစာနှင့် ပတ်သက်သော မှခင်းတရပ်ကိုရုံးက စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်နေသည်ကို သိရှိပါလျက်နှင့် ဝင်ရောက်ပြောဆိုခြင်းမပြု၊ မိမိ၏ ကွယ်ရာတွင် အမှုစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ် စေသူတဦးသည် နောင်မှ မိမိကို နို့တစ်ထုတ်သည်အတွက် သေတမ်းစာ အတည်ပြု ချက်၊ သို့မဟုတ် အမေ့ထိန်းစာကို ရုပ်သိမ်း ပယ်ဖျက်ပေးပါဟု လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် မရှိဟု ထုံးပြုထားသည်ကို မစ္စတာ ဘာနာဂျီက ညွှန်ပြသည်။ ဤအမှု၌ ဟာဂျီဘီဘီ သည် မူလကပင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုရန် ဦးဘိုးကောင်း၊ ဘီဘီဂျန် စသည်တို့က လျှောက်ထားနေကြကြောင်း သိပါသည်။ သိ၍ ကန့်ကွက်လွှာတင်သဖြင့် ၎င်းအား နို့တစ်ထုတ်ပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနောက်မှ ၎င်းက တရားလွှတ်တော်တွင် အမေ့မှု စွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ၎င်းကပင် ခရိုင်တရားမရုံးသို့ သေတမ်းစာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားစေရန် လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်းလည်း ခရိုင်ရုံးက ဆိုင်းငံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ တရားလွှတ်တော်အမှုကို ရုပ်သိမ်းသွားသော အခါ၌ မူကား ဟာဂျီဘီဘီသည် အယူခံ ဝင်လိုပါသေးသည်။ ဆိုင်းငံ့ပေးပါဟူ၍ ခရိုင်ရုံးတွင် လည်းမလျှောက်၊ တရားလွှတ်တော်တွင်လည်း ဆိုင်းငံ့အမိန့်မတောင်း၊ မိမိ ကွယ်ရာ တွင်သာ အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက် ဆုံးဖြတ်စေခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတွင် နောက်ပိုင်းမှ သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်ခွင့် မရှိပါဟု မစ္စတာ ဘာနာဂျီက တင်ပြသည်။

ပညာရှိ တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးစံမောင် နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ကသေတမ်း စာ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခရိုင်တရားမရုံးနှင့် တရားလွှတ်တော်တို့တွင် စီရင် ပိုင်ခွင့် ပိုင်တူရှိနေကြသဖြင့်၊ ပခုက္ကူခရိုင် တရားမရုံးတွင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုချက် လျှောက်ထား ခဲ့ခြင်းမှာလည်း တရားလွှတ်တော်တွင် ဟာဂျီဘီဘီက စွဲဆိုသော အမှု၏

(၂) ၁၉၄၂ ခု၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ကာလကတ္တာ၊ စာ ၂၇၃။

အရင်ကျသောကြောင့် ခရိုင်ရုံးသည် တရားလွှတ်တော်တွင် ဟာဂျီဘီဘီက အယူခံ တင်ထားသည်ကို ပြီးပြတ်သည်အထိ စောင့်စားရန်တာဝန်မရှိ၊ ဆက်လက်၍ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။ ထိုသို့ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တရားမဝင်ဟု မဆိုသာဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ ကြသည်။ ထိုသို့ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်းကို တားဆီးလိုက် ဟာဂျီဘီဘီတို့ကသာ ခရိုင်ရုံးကိုသော်၎င်း၊ တရားလွှတ်တော်သို့သော်၎င်း လျှောက်ထားရန်ဖြစ်သည်ဟုလည်း တွေ့ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့်လည်း ထိုအတိုင်းပင် သဘောရရှိကြသည်။ တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံမှု၌ စီရင်ချက် ချသည်မှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ကဖြစ်သည်။ ဟာဂျီဘီဘီက ခရိုင်တရားမရုံးသို့ ပြန်လည်သွားရောက်ကာ၊ ဇေတမင်းစာ အတည်ပြုထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းသည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင်မှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံမှုပြီးဆုံးပြီး တနှစ်ကျော် မှ ဟာဂျီဘီဘီက အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကြန့်ကြာလာခဲ့သူမှာ ဟာဂျီဘီဘီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ပဌမအကြိမ် ခရိုင်တရားမရုံးအား မှုခင်းကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် လျှောက်ထားခဲ့သူမှာ ဟာဂျီဘီဘီဖြစ်သည်။ ရုံးက တရားလွှတ်တော် တွင် စွဲဆိုခဲ့သော အမေ့မှု ပြီးဆုံးပြီဖြစ်၍၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက် ပြုလုပ်သော အခါ၌၊ ဟာဂျီဘီဘီကသာလျှင် ဆက်လက်၍ အယူခံ ဝင်နေသေးသဖြင့် ဆိုင်းငံ့ထားပါဟူ၍ လျှောက်ထားလိုက် လျှောက်ထားရန်ဖြစ်သည်။ တဘက်အမှုသည်များက ဟာဂျီဘီဘီ အယူခံ ဝင်ထားသေးကြောင်း ရုံးအား တင်ပြရန် တာဝန်ရှိကြမည် မဟုတ်ပေ။ ရုံးအနေနှင့် အယူခံ ဝင်ထားရုံမျှနှင့် အမှုကို အကန့်အသတ်မရှိ ဆိုင်းငံ့ထားရန်နှင့်၊ မသင့် ခြင်းချိန်ဆုံးဖြတ်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အယူခံ ဝင်ရုံမျှနှင့် ဆိုင်းငံ့ရမည်ဟု မဆိုသာချေ။ ကွယ်လွန်သူ၏ အမေ့အနှစ်ကို ထိန်းသိမ်းသူ မရှိဘဲ ကြာရှည်ထားရန် သင့်တော်သည်လည်း မဟုတ်ချေ။ ဟာဂျီဘီဘီသည် အမေ့အနှစ်များတွင် အကျိုး သက်ရောက်ခွင့်ရှိသူ ဖြစ်လာလျှင် အမေ့ထိန်းသိမ်းသူများနှင့် စာရင်း ရှင်းလင်းက မိမိရသင့်ရထိုက်သော အမေ့စုများကို ရရှိနိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက် နိုင်သေးသည်။ ရက် ရှည်လများ ထိန်းသိမ်းမှုမရှိဘဲ ထားရှိသဖြင့် အမေ့အနှစ်များ ပျောက်ပျက် ဆုံးရှုံး ရမည်ဆိုလျှင် ဟာဂျီဘီဘီသည်လည်း အခြား အကျိုးသက်ရောက်ထိုက်သူများနှင့် အတူတကွ နှစ်နာရမည်သာဖြစ်သည်။ အယူခံမှုတွင် ကြေအေးသဘောတူချက်အရ၊ ဟာဂျီဘီဘီနှင့် အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဂိုလ်အလီရှိရာဇီနှင့် အာဂါကျန်ရှိရာဇီ တို့ရသင့် ရထိုက်သော အစုများကို ခွဲဝေယူကြရန်သာ ဖြစ်သည်။ ဟာဂျီဘီဘီကိုယ်တိုင် တရားဝင် အမေ့စားအမေ့ခံ ဖြစ်သည်ဟု အယူခံရုံးက ဆုံးဖြတ်သည် မဟုတ်ချေ။ ဂိုလ်အလီရှိရာဇီနှင့် အာဂါကျန်ရှိရာဇီတို့ကိုယ်တိုင် ခရိုင် တရားမရုံးတွင် ကန့်ကွက်လွှာ များကို တင်သွင်းခဲ့၍၊ နောက်ပိုင်း၌ အမှုမှ ရုပ်သိမ်းထွက်ခွာ သွားခဲ့ကြသည်။ ကိုယ်တိုင်

၁၉၆၅
ဟာဂျီဘီဘီ
နှင့် ပါ ၅
နှင့်
ဘီဘီကျန်။

၁၉၆၅
 ဟာဂျီဘီဘီ
 နှင့် ပါ ၅
 နှင့်
 ဘီဘီလျန်။

အမေ့စား အမေ့ခံများအဖြစ် ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသော ညီအစ်ကို နှစ်ဦးမှ တဆင့်သာ ဟာဂျီဘီဘီသည်အမေ့အနှစ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်ခွင့် ရှိသူဖြစ်သည်။ ထို ကာယကံရှင် နှစ်ဦးကိုယ်တိုင်က ရုံးတွင်ဆက်လက် ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုပါဘဲလျက်၊ ၎င်းတို့မှ တဆင့်သာ အကျိုးသက်ရောက်ခွင့်ရှိသည့် ဟာဂျီဘီဘီက လက်ဆက်ကန့်ကွက်ရန်လည်း အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အကြောင်းအချက် အခိုင်အလုံ ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ကန့်ကွက်နိုင်ခွင့်လည်း ရှိမည်မဟုတ်ဟု ဤရုံးအယူခံတွင် ပညာရှိ တရားသူကြီးများက ဆုံးဖြတ်ထားသည့်အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့လည်း ထပ်တူသဘော ရရှိသည်။ အထက်ပါ အကြောင်းတို့အပြင်၊ အထူးအယူခံကို ခွင့်ပြုလောက်သော ဥပဒေ ပြဿနာလည်း ပေါ်ပေါက်သည်ကို မတွေ့ရသဖြင့်၊ ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ရှေ့နေခ ၈၅ သတ်မှတ်သည်။

တရားမ အခွင့်ထူးအယူခံမှု

ထရားသူကြီးချုပ် ခေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့
ရွှေတွင်

အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ယူနိုက်တက်လိင်းနား အေဂျင်စီအော့(ဖ်) ဘားမားလီမိတက် ပါ J
(အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ
၁၈ ရက်။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်း
သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းအက်ဥပဒေနှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းရှိ မရှိ—ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်နည်း။

အယူခံတရားလို အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီသည်၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) ဖြစ်သော သင်္ဘော
ကုမ္ပဏီနှင့် အယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကုမ္ပဏီကိုယ်စားလှယ်များ အပေါ်
တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ တရားတထုံးစွဲခဲ့သည်။ ၎င်းမှာအယူခံတရားလိုက သံချောင်းလုံး
အထုပ် ၆၀ ကို နိုင်ငံခြားမှ မှာယူခဲ့ရာ ဟောင်ကောင်မြို့တွင် ထိုပစ္စည်းများကို အယူခံတရားခံ
အမှတ် (၁) ပိုင် သင်္ဘောနှင့် တင်၍ ရန်ကုန်သို့ပို့ခဲ့ရာ သင်္ဘောသည်၊ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊
ဇွန်လတွင် ဆိုက်ကပ်၍ ပစ္စည်းများကို ချခဲ့သော်လည်း အယူခံတရားလို မှာယူခဲ့သော ပစ္စည်း
များကိုမူ ထိုကုမ္ပဏီကမရရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းများအတွက် နစ်နာကြေးငွေ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့
သည်။ အယူခံတရားခံများက အမှုကို ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှစွဲဆိုသဖြင့် ပလပ်ရပါ
မည်ဟု အဓိကထား၍ ခုခံခဲ့သည်။ အယူခံတရားလိုသည် မူလရုံးတွင် ရှုံးနိမ့်ခဲ့သဖြင့် အယူခံဝင်ရာ၌
လဲ မအောင်မြင်ချေ။

အယူခံဝင်ရန် အထူးအခွင့်လျှောက်ထားရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကုန်ပစ္စည်းကို ဟောင်ကောင်မြို့မှ တင်ပို့၍ ချရန်ဆိပ်ကမ်းမှာ ရန်ကုန်
ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အရ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ရေလမ်း
ခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေများကို စာချုပ်ပါစကားရပ်များအတိုင်း
ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အမှုတွင် သက်သေခံတင်သွင်းထားသော ကုန်တင်
လက်မှတ်ပေါ်တွင်လည်း ပစ္စည်းကို သင်္ဘောဖြင့် တင်ပို့ခြင်းသည်ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူ
ပို့ဆောင်ခြင်း ဆိုင်ရာဟောင်ကောင်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်ကို
တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ကုန်တင်လက်မှတ်၌ဖော်ပြထားသော စည်းကမ်းအမှတ် (၁) ၌ပင်လျှင်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအခွင့်ထူးအယူခံမှုအမှတ် ၁၅။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၆၈ တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်
ရှုံးတော်၏ ချမှတ်သောစီရင်စီရင်စီရင် အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်းနားအေ
 ဂျင်စီအော့ (စ်)
 ဘားမားလိမ်
 တက် ပါ ၂။

ယင်းဥပဒေအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်တွင် သဘောတူညီခဲ့သော စည်းကမ်းချက်များနှင့် လည်း သက်ဆိုင်သည်ဟုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ အတိအလင်းဖော်ပြထားခြင်းများကြောင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်အရ ဟောင်ကောင်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေနှင့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်း၊ တသဘောတည်းဖြင့် သုံးစွဲခဲ့သော စကားလုံးများတွင်လည်း ကွဲလွဲခြင်း မရှိသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း အက်ဥပဒေသည် ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော ကာလစည်းကမ်းသတ်ပြဿနာနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရန်သာရှိသည် ဤကဲ့သို့ ကုန်တင်ပို့လိုက်သော နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် တူညီသော ဥပဒေရှိနေကြသောအခါ၊ ထိုဥပဒေကပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာကြခြင်းဖြင့် မျှတမှုလည်းရှိနိုင်သည်။ တတော်တချက်နှစ်နာရန်လည်းမရှိ။ စည်းကမ်းချက်များလည်း တပြေးတည်းဖြစ်နိုင်သည်။ တနိုင်ငံနှင့် တနိုင်ငံရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းကိုလည်း ပြေပြစ်ချောမောစေနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်ကို ညှိနှိုင်း၍ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဥပဒေတမျိုးတည်းတည်ကြသော နိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံအကြား ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အထူးပြဿနာမပေါ်နိုင်ချေ။

East and West Steam Ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettiar A.I.R. (1960) (S.C.) p. 1058 ; China Siam Line by their Local Agents Chip Hwat v. Nay Yi Yi Stores, (1959) B.L.R. p. 270 ရည်ညွှန်းသည်။

Bilasroy and another v. The Scindia Steam Navigation Co., Ltd. (1940) R.L.R. p. 552 ; Province (State) of Madras v. I.S. and C. Nandhodo ခွဲခြား ရှင်းလင်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရာ၌ ချပေးပြီးဖြစ်သင့်သော နေ့ရက်မှ တနှစ်အတွင်းကုန်တင်ခေသက သဘောကုမ္ပဏီကား လျော်ကြေးစွဲနိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အက်ဥပဒေအရင်း၊ ကုန်တင် လက်မှတ်အပိုဒ် (၁၉) အရင်း ကာလစည်းကမ်းသတ်သည် တနှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုတနှစ်ကို ကုန်ချပြီးဖြစ်မှ ခွဲသည့်နေ့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ မှန်ကန်တရားမဟုတ်ပါ။

အယူခံကို ပထမလိုက်သည်။

G. H. Renton and Co. Ltd. v. Palmyra Trading Coporation of Panama, 1957 Appeal Cases p. 149 (House of Lord). ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဆူဘန်း။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ ဦးသန်းအောင်။

တရားသူကြီး ခေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ အယူခံတရားလို အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီသည်၊ အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) ဖြစ်သော သဘောကုမ္ပဏီနှင့် အယူခံတရားခံအမှတ် (၂) ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့ရှိ ထိုကုမ္ပဏီ၏ကိုယ်စားလှယ်များအပေါ် တွင်ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ တရားတထုံးစွဲခဲ့သည်။ အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီက သံချောင်းလုံးအထုပ်

၆၀ ကို နိုင်ငံခြားမှမှာယူခဲ့ရာ၊ ဟောင်ကောင်မြို့တွင် ထိုပစ္စည်းများကို အယူခံ တရားခံအမှတ်(၁)ပိုင် “ဘရာဒီဘရက်” သင်္ဘောနှင့်တင်၍ရန်ကုန်သို့ပို့ခဲ့ရာ၊ သင်္ဘောသည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင်ဆိုက်ကပ်၍ ပစ္စည်းများကို ချဲ့သော်လည်း၊ အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီက မှာယူခဲ့သော ပစ္စည်းများကိုမူ ထိုကုမ္ပဏီကမရရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းများအတွက် နစ်နာသည့်လျော်ကြေးငွေပေါင်း ၆,၁၀၀ ခန့်ရှိရန် အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီက တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယွန်ကီတက်
 လိုင်းနားအေ
 ဂျင်စီအေ? (၆)
 ဘားမားလီမိ
 တက် ပါ ၂။

မူလမူတွင် သင်္ဘောကုမ္ပဏီနှင့် ၎င်း၏ ကိုယ်စားလှယ်တို့က အမျိုးမျိုးခုခံခဲ့ကြသည်။ အမှုကိုကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ပြီးမှ စွဲဆိုသဖြင့် ပလပ်ရပါမည်ဟူ၍၎င်း၊ သင်္ဘောရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတွင် ကပ်ပြီးနောက် အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီက မှာယူခဲ့သောပစ္စည်းများကို ချပေးခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ပစ္စည်းများငှားရမ်းခဖြင့် သယ်ယူသူအနေနှင့် သင်္ဘောပိုင်ရှင်တွင်မည်သည့်တာဝန်မှ မရှိတော့ပါဟူ၍၎င်း အဓိကအားဖြင့် မူလမူတွင် သင်္ဘောကုမ္ပဏီနှင့် ကိုယ်စားလှယ်တို့က ခုခံခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင်သနာနှစ်ရပ်နှင့် အခြားပြဿနာများကို ကောက်ချက်များအဖြစ် ထုတ်နုတ်ခါ မူလရုံးက စစ်ဆေးခဲ့သည်။ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ပြီးနောက်၊ အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီက မှာယူခဲ့သောပစ္စည်းများကို ချပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟူ၍ ရုံးကတွေ့ရှိဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ပြင် အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီက တရားစွဲဆိုသောအခါ၌ ခွင့်ပြုသော ကာလစည်းကမ်းသတ်တန်ဖိုးကျော်လွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ရုံးကဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အဓိကကောက်ချက်များပေါ်တွင် ထိုသို့တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ရုံးကအမှုကိုပလပ်လိုက်လေသည်။

အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီက ဤရုံးသို့ အယူခံခံခဲ့သည်။ အယူခံတွင် အဓိကထား၍ လျှောက်လဲခဲ့သည်မှာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် လွန်သည်ဟုတွက်ချက်တွေ့ရှိထားခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။ သင်္ဘောရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွာခဲ့သည့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့မှစ၍ တနှစ်ရေတွက်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ သင်္ဘောကိုယ်စားလှယ်တို့က အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီနှင့် အပြန်အလှန်ပစ္စည်းပေးအပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စာပေးစာယူလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ပစ္စည်းများကို မပေးအပ်နိုင်တော့ပါဟု ရတီပြတ် ပဌမဆုံး အကြိမ်ပြန်ကြားခဲ့သည့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့မှစ၍သာ ရေတွက်သင့်ပါသည်ဟူ၍ အယူခံတရားလိုက တင်ပြခဲ့လေသည်။ ထိုကာလစည်းကမ်းသတ်ပြဿနာကို ဤရုံးပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်က အကြောင်းအချက် ဥပဒေ အကျိုးအကားအစုံအလင်ကို ကြေလည်စွာသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ ကုန်တင်လက်မှတ် (Bill of Lading) ပါ စည်းကမ်းချက်အရင်း၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေ (Burma Carriage of Goods by Sea Act) အရင်း သင်္ဘောသည် ပစ္စည်းများကိုချွတ်၊ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းမှ ခွါသည့်နေ့ရက်မှစ၍

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်းနားအေ
 ဂျင်စီအော့ (ဖ်)
 ဘားမားလိမ်
 တက် ပါ ၂။

တနှစ် အတွင်းမှသာ၊ အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီက လျှော့ကြေးတောင်းဆိုခြင်းကို၊ ထို့လျှော့ကြေးငွေရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုခြင်းတို့ကို ပြုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

အယူခံတရားလိုသည် ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှ အယူခံဝင်ရန်အခွင့်ထူးလျှောက်ထားခဲ့သည်။ အရေးကြီးသော ပြဿနာပေါ်သည်ဟု ဤရုံးကယူဆသဖြင့်၊ အယူခံဝင်ရန်အခွင့်ထူးကိုပေးကာ ထိုပြဿနာပေါ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ သည် အကျယ်တဝင့် ပညာရှိရွှေနေကြီးများအား ကြားနာခဲ့ကြသည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဆူဘန်းက ပဌမအချက်အနေနှင့် တင်ပြသည်မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို တွက်ချက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရေလမ်း ခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေသည် အမှုပါ အချက်အလက် များနှင့်မပတ်သက်ပါ။ သာမန်ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေဖြင့်သာ ကာလ စည်းကမ်းသတ်ကို တွက်ချက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့တွက်ချက်လျှင် အယူခံတရားလို ကုမ္ပဏီနှင့် သင်္ဘောကုမ္ပဏီ၊ သင်္ဘောကိုယ်စားလှယ်တို့ အပြန်အလှန် စာပေးစာယူ လုပ်ခဲ့သောကာလကိုခွင့်ပြု၍၊ အပြီးအပိုင် တဘက်ကပစ္စည်းလည်း မပေးနိုင်၊ လျှော့ ကြေးလည်းမပေးနိုင်ဟုဆိုသော နေ့မှစ၍သာ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ ကိုရည် ညွှန်း၍ မစ္စတာ ဆူဘန်းကလျှောက်လဲသည်မှာ၊ ထိုဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းတခုခုမှ မြန်မာနိုင်ငံ ဆိပ်ကမ်းတခုခုသို့ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံပြင်ပသို့ဖြစ်စေ သင်္ဘော များဖြင့် ပစ္စည်းကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့်သာ ပတ်သက်ပါသည်။ နိုင်ငံခြား ဆိပ်ကမ်းတခုခုမှ ကုန်တင်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းတခုခုသို့ သယ်ဆောင် လာခြင်းနှင့်မပတ်သက်ပါ။ ပုဒ်မ ၂ အရဆိုလျှင် အက်ဥပဒေသည် အမှုပါကိစ္စနှင့် မဆိုင်ပါဟု လျှောက်လဲခဲ့သည်။

အဆိုပါ ဥပဒေဇယားတွင် အပိုဒ် ၃၊ စာပုဒ် ၆ အဖြစ် အောက်ပါကဲ့သို့ ဖော်ပြ ထားသည်။

"In any event the carrier and the ship shall be discharged from all liability in respect of loss or damage unless suit is brought within one year after delivery of the goods or the date when the goods should have been delivered."

ထိုပြဌာန်းချက်အရဆိုလျှင်၊ သင်္ဘောကုမ္ပဏီနှင့် သင်္ဘောတို့သည် တင်ဆောင်လာ သောပစ္စည်းကိုချပေးပြီးသောနောက်၊ သို့မဟုတ် ထိုသို့ချပေးပြီးဖြစ်သောနေ့မှစ၍ တနှစ်လွန်သော် ထိုပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်တာဝန်မှမရှိစေရဟုဆိုသည်။

ပဌမအယူခံမှုကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ပညာရှိတရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်က ဤအပိုဒ်ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာတွင် *East and west steam ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettiar* (၁) ကို ကိုးကား၍ ကာလစည်းကမ်းသတ် တန့်စံကိုရေတွက်ရာတွင် ကုန်ပစ္စည်းကို ချပေးပြီးသောနေ့၊ သို့မဟုတ် ချပေးပြီး ဖြစ်သင့်သောနေ့သည် ဆိပ်ကမ်းမှ သင်္ဘောခွါသောနေ့ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူ ရမည်ဟု ထုံးပြုသည်ကို ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်က လက်ခံခဲ့သည်။ ကိုးကားသော စီရင်ထုံးတွင် ဤပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေး သုံးသပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သင်္ဘောဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူခြင်းနှင့် မီးရထား ဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူခြင်းသည် လက်ခံတူအားဖြင့် မတူနိုင်ပုံများကိုလည်း ထိုစီရင် ထုံးတွင်ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။ မီးရထားဖြင့် ပစ္စည်းတင်လျှင် ဘယ်ရထားတွင် ကုန်ပါသွားမည်ကို အတိအကျမသိရ၊ သင်္ဘောနှင့်တင်လျှင်မူကား ကုန်တင်လက်မှတ် ခွဲပင်လျှင် ဘယ်သင်္ဘောနှင့်ကုန်ကို တင်လိုက်ရမည်ဟု အတိအကျပေါ်ပြသည်။ ထိုသင်္ဘောဆိုက်ကပ်သောနေ့၊ ကုန်များချပြီးနောက် ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွါသွားသော နေ့များကို အတိအကျသိနိုင်သည်။ ကုန်များချပြီးနောက် ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွါသော နေ့သည်၊ ကုန်တင်လက်မှတ်အရ တင်လာသည်ဆိုသော ပစ္စည်းများချပေးပြီးဖြစ် သင့်သော နောက်ဆုံးနေ့ဟူ၍ သတ်မှတ်နိုင်သည်ဟု စီရင်ထုံးတွင်ပေါ်ပြထားသည်။ ငိုသို့ပစ္စည်းချပေးပြီး ဖြစ်သင့်သော နေ့ဟူသော စကားရပ်ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ မစ္စတာ ဆူဘန်းက အထူးလျှောက်လဲခြင်းမပြုသော် လည်း၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတရပ်လုံးသည် အမှုပါကိစ္စနှင့်မပတ်သက်ပါဟူ၍သာ ထုခချသည်။ ပညာရှိတရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ကိုးကားသော 'စီရင်ထုံးပါ ဖြစ်ရပ်များသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်းရှိ ဘုံဘေဆိပ်ကမ်းမှ မဒရပ်ဆိပ်ကမ်းသို့ ပစ္စည်းကို သင်္ဘောဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင် ပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းတခုသို့ နိုင်ငံခြားဆိပ်ကမ်းတခုမှ သင်္ဘောဖြင့် သယ်ယူလာခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်ပါဟု ညွှန်ပြသည်။

၁၉၆၅
အောင်ထရေဒင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိင်းနားအေ
ဂျင်စီအော့ (ဖ်)
ဘားမားလီမိ
တက် ပါ ။

ဤပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှိခွေနေကြီး ဦးသန်းအောင်ကြား အယူခံမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်၌ ကိုးကားသည့် *China Siam Line by their Local Agents Chip Hwat v. Nay Yi Yi Stores* (၂) အရဆိုလျှင်နိုင်ငံခြားဆိပ်ကမ်း များမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ သင်္ဘောဖြင့်တင်ပို့သောပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ ရေ လမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေသည် အကျုံး ဝင်ပါသည်။ ထိုသို့ အကျုံးဝင်သည်ဟု သတ်မှတ်ကာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ

(၁) A.I.R. (1960) (S.C.) p. 1058. (၂) (1954) B.L.R. p. 270.

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်းနားအေ
 ဂျင်စီအေ (ပီ)
 ဘားမားလီမိ
 တက် ပါ ၂။

တရားဥပဒေများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း၊ အတိအကျပြဿနာတရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်မရှိလျှင် တရားမျှတမှုကို တောက်ရွှံ့ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဆိုထားသည်နှင့်လည်း ကိုက်ညီသည် ယင်းသို့ ထုံးပြု ထားသည်ကိုကြည့်လျှင် ဤအမှုတွင်လည်း ထိုဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရန်ရှိပါသည်။ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာ နိုင်ငံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ ကို ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်း အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလျှင်ကား၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဆိပ်ကမ်းတခုခုသို့ နိုင်ငံခြားမှ တင်ပို့သော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် မဆိုင်သလို ဖြစ်နေပါသည်ဟု ဦးသန်းအောင်က ရိုးသားစွာဝန်ခံသည်။ သို့ရာတွင် အက်ဥပဒေသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်ဖြင့် နိုင်ငံအသီးသီးက တနိုင်ငံနှင့်တနိုင်ငံ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ တသမတ်တည်း စည်း ကမ်းချက်များ ချမှတ်လိုသဖြင့် ညှိနှိုင်းသဘောတူခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာချုပ် အရ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်းကိုလည်း၊ အက်ဥပဒေ၏ နိဒါန်းတွင် အတိအလင်းဖော်ပြထားပါသည်ဟု တင်ပြသည်။

Bilasroy and another v. The Scindia Steam Navigation Co., Ltd.

(၃) တွင် တရားလွှတ်တော်ခုံရုံးက သဘောဖြင့် ကုန်တင်ပို့ခြင်းသည် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ အက်ဥပဒေနှင့် နောက်ဆက်တွဲတွင် ဖော်ပြထားသည့် အပိုဒ်များ၊ စာပုဒ်များသည် သဘောကုန်တင်ခြင်း ပဋိညာဉ် တွင် ထည့်သွင်းပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဟူ၍လည်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအမှု၌ မော်လမြိုင်မှ ကလကတ္တားသို့ သဘောဖြင့် ကုန်တင်ခဲ့ရာတွင် ပစ္စည်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းတခုမှ တင်ပို့လိုက်သော ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်သဖြင့်၊ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့မှောက်၌ရှိသော ပြဿနာနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

Province (State) of Madras v. I. S. and C. Machado (၄) အမှု

ခေါင်းစည်း၌၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် အိန္ဒိယ ဆိပ်ကမ်းတခုခုမှ ထွက်ခွါသောပစ္စည်းများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟူ၍ မှတ်ချက် အတို ထုတ်နုတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် စီရင်ချက်ကိုသေချာစွာဘတ်ရှု ကြည့်သောအခါ၌ ထိုကဲ့သို့ အတိအကျဆုံးဖြတ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။ ကုန်တင်သည့် ဆိပ်ကမ်းမှာ ထရပ်ပန်ကိုပြည်နယ်တွင်းမှ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ ယင်းဥပဒေသည် ထရပ်ပန်ကိုကို ချင်းပြည်နယ်တွင်း၌ အာဏာသက်ရောက်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ အိန္ဒိယ ပြည်ထောင်စုတွင်းသို့ ထရပ်ပန်ကို ပူးပေါင်းပါဝင်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း၌သာလျှင် ယင်း

(၃) (1940) R.L.R. p. 552. (၄) A.I.R.(1955) Mad. p. 519.

ဥပဒေသည် ထုတ်ပြန်ပြည်နယ်၌လည်း အမိန့်ပြန်တမ်းထုတ်ပြန် ကျေညာခြင်းဖြင့် အာဏာစက်ပြန်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစီရင်ထုံးတွင် ဥပဒေအာဏာ မတည်သေးသော ပြည်နယ်တွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်းမှ ကုန်ပစ္စည်းများကို ထိုသဘောတရားပိုင်ခွင့်ဖြင့် ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည်မဆို၊ သဘောကမ္မဏီနှင့် ကုန်ပစ္စည်းကို သယ်ဆောင်စေသူတို့ အချင်းချင်း ချုပ်ဆိုကြသော ပဋိညာဉ်စည်းကမ်းများဖြင့်သာ အမှုကို ဆုံးဖြတ် ရမည်ဟု စီရင်ခွင့်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစီရင်ထုံးသည်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ ရှေ့မှောက်ရှိ ပြဿနာကို အထောက်အကူပြုသည်ဟု မဆိုသာချေ။

၁၉၆၅
အောင်ထရေဒင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိုင်နားအေ
ဂျင်စီအော့ (ဖ်)
ဘားမားလီမိ
တက် ပါ။

ဤအမှုတွင် ကုန်ပစ္စည်းကို ဟောင်ကောင်မှတင်ပို့၍ ချရန် ဆိပ်ကမ်းမှရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အရ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံအသီးသီး တွင် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေများကို စာချုပ် ပါစကားရပ်များအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဤအမှုတွင် သက်သေခံ တင်သွင်းထားသော ကုန်တင်လက်မှတ်ပေါ်တွင်လည်း ပစ္စည်းကို သဘောဖြင့် တင်ပို့ ခြင်းသည်၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဟောင်ကောင်ဥပဒေ နှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ပြင်ကုန်တင် လက်မှတ်၌ဖော်ပြထားသော စည်းကမ်း အမှတ် ၁ ၌ ပင်လျှင်၊ ယင်းဥပဒေအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်တွင် သဘောတူညီခဲ့သော စည်းကမ်းချက်များနှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ အတိအလင်းဖော်ပြထားခြင်းများ ကြောင့်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အရ၊ ဟောင်ကောင်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေနှင့် ရည်ရွယ်ချက်တခုတည်း၊ တသဘောတည်းဖြင့် သုံးစွဲသောစကားလုံးများ တွင်လည်း ကဲ့သို့ခြင်းမရှိသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်း အက်ဥပဒေသည် ဤအမှုတွင်ပေါ်ပေါက်သော ကာလစည်းကမ်းသတ် ပြဿနာနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရန်သာရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ တင်ပို့လိုက်သော နိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် တူညီသော ဥပဒေရှိနေကြသောအခါ၊ ထိုဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာကြခြင်းဖြင့် မျှတမှုလည်းရှိနိုင် သည်၊ တဘက်တချက် နှစ်နာရန်လည်းမရှိ၊ စည်းကမ်းချက်များလည်း တပြေးတည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တနိုင်နှင့်တနိုင် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းကိုလည်း ပြေပြစ်ချောမော စေနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်ကိုညှိနှိုင်း၍ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ စာချုပ် ချုပ်ဆိုရာတွင်ပါဝင်၊ ရေလမ်း ခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အကိုက် အညီထုတ်ပြန်ထားခြင်းမရှိသော နိုင်ငံမှ ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့လျှင်ကား၊ ပြဿနာပေါ် ကောင်းပေါ်မည်။ ယခုကဲ့သို့ ဥပဒေတမျိုးတည်း တည်ကြသော နိုင်ငံ ၂ နိုင်ငံအကြား။

၁၉၆၅
 အောင်ထရေခင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်နားအေ
 ဂျင်စီအော့ (ဖ်)
 ဘားမားလီမိ
 တက် ပါ ၂။

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းများနှင့် မူကား အထူးပြဿနာ မပေါ်နိုင်ချေ။

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ အက်ဥပဒေ ၏ နောက်ဆက်တွဲ အပိုဒ် ၁ တွင် စကားရပ်များ၏အဓိပ္ပါယ်များကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြချက် (c) တွင်၊ ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း ဆိုသည်မှာ၊ အချိန်ကာလအားဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းကို သင်္ဘောပေါ်တင်သည်မှ သင်္ဘောပေါ်မှချသည် အထိ အချိန်ကာလ အကျုံးဝင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

“(e) ‘carriage of goods’ covers the period from the time when the goods are loaded on to the time when they are discharged from the ship.”

ထိုကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုလည်း သင်္ဘောဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း ဆိုင်ရာ စည်းကမ်းသည် ပြည့်စုံလုံလောက်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ကုန်တင်သည့် ဆိပ်ကမ်း တွင်တမျိုး၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် သယ်ယူလာရာတွင်တမျိုး၊ ခရီးလမ်းဆုံး ဆိပ်ကမ်းတွင် ကုန်ချရာတွင်တမျိုးတူ၍ အမျိုးမျိုး စည်းကမ်း သတ်မှတ်လျှင်၊ သင်္ဘောကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်တင်စေသူတို့ အချင်းဖြစ်ပွါကြသောအခါ၌၊ မည်သည့်စည်းကမ်းဖြင့် ဆုံးဖြတ် ရမည်ကို သတ်မှတ်ရန်လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဟောင်ကောင်တွင် သင်္ဘော ပေါ်သို့ ကုန်တင်သည်မှ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတွင် သင်္ဘောပေါ်မှ ကုန်ချသည်အထိ၊ ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများသည် တသမတ်တည်းဖြစ်ရသည်။ ထို့အတူ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတွင် သင်္ဘောပေါ်သို့ ကုန်တင်သည်မှ ဥပမာအားဖြင့် ဟောင်ကောင်ဆိပ်ကမ်းတွင် သင်္ဘောပေါ်မှကုန်ချသည်အထိ ကုန်ပစ္စည်း သယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်း စည်းကမ်းများတွင်လည်း တသမတ်တည်း ဖြစ်ရသည်။ ထိုစည်းကမ်း များသည် ဟောင်ကောင်မှ ရန်ကုန်သို့ သယ်ယူသည်ဖြစ်စေ၊ ရန်ကုန်မှ ဟောင်ကောင်သို့ သယ်ယူသည်ဖြစ်စေ ထပ်တူထပ်မျှပင်ဖြစ်ကြသည်။

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းသည် ကုန်တင်သည့်အချိန်မှ ကုန်ချ သည့်အချိန်အထိကို ပါဝင်ကြောင်းဖြင့် *G. H. Renton & Co., Ltd. v. Palmyra Trading Corporation of Panama* (၅) တွင် မှတ်ချက်ချထားသည် ကိုလည်းကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရသည်။

အထက်ပါကဲ့သို့ သုံးသပ်သောအခါ၊ ဤအမှုပါ အဖြစ်အပျက်များအရ၊ ဤရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်သည်၊ ပဌမအယူခံမှုကိုကြားနာရာ၌၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေကိုရည်ညွှန်းခဲ့ခြင်းသည် မှန်ကန်

(၅) Appeal Cases, p. 149 (House of Lords).

သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ ယင်းဥပဒေသည် မြန်မာ နိုင်ငံ ဆိပ်ကမ်းများသို့ နိုင်ငံခြားမှ သင်္ဘောများဆိုက်ကပ်ကာ ကုန်ချခြင်းများအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မဆို။ အမှုတစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆိုင်ရာ မြစ်ပျက်ပုံများ ထပ်တူထပ်မျှ ရှိကြသည် မဟုတ်ချေ။ ယင်းဥပဒေသည် အမှုတစ်ခုပါ အဖြစ်အပျက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန်လိုလျှင် မည်သည့်နိုင်ငံတွင် သင်္ဘောတင်ခဲ့သနည်း၊ ထိုနိုင်ငံသည်ကျွန်ုပ်တို့ ရည်ညွှန်းခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်ကို ရေးထိုးခဲ့သော နိုင်ငံဖြစ်သလော၊ ထိုနိုင်ငံတွင် မြန်မာနိုင်ငံက ထိုစာချုပ်အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို တထပ်တည်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းရှိသလော၊ ထိုဥပဒေပါ စည်းကမ်းချက်များကို ကုန်တင်လက်မှတ်တွင် ထည့်သွင်းထားသလော၊ သို့တည်းမဟုတ်၊ ကုန်တင်လက်မှတ်၌ ထိုစည်းကမ်းချက်များကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် ထားသလောစသဖြင့် သေချာစွာ သေသားပြီးမှသာ၊ ထိုပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်နိုင် မည်ဖြစ်ပေသည်။ ဤအမှု၌မူကား ထိုကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့လေ့လာပြီးဖြစ်၍၊ ဤအမှုပါ အချက်အလက်များနှင့် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာ နိုင်ငံဥပဒေသည် သက်ဆိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်းနားအေ
 ဂျင်စီအော့ (၆)
 ဘားမားလီမိ
 တက် ပါ J။

အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းထားသော ကုန်တင်လက်မှတ်တွင် ပါရှိ သည့်စည်းကမ်းချက်အမှတ် (၁၉) တွင်လည်း ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ နောက်ဆက်တွဲတွင်ပါရှိသည့် အပိုဒ် (၃)၊ စာပိုဒ် (၆) ပါစည်းကမ်းချက်ကို ထပ်မံ၍ စကားလုံးကွဲလွဲခြင်းမရှိဘဲ ထည့်သွင်းထားသည်ကိုတွေ့ရ ပြန်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ထည့်သွင်းထားသည်ကပင်လျှင်၊ ယင်းဥပဒေသည် ကုန်တင်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ အချင်းဖြစ်ပွားကြလျှင် သက်ဆိုင်ရမည်ဟု ထပ်လောင်း၍ သင်္ဘော ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်တင်စေသူတို့က သဘောတူချုပ်ဆိုကြရာ ရောက်သည်။ ကုန်တင် လက်မှတ် စည်းကမ်းချက်အမှတ် (၁၉) တခုတည်း ထီးထီးကြီးတည်ရှိလျှင်လည်း၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရာ၌ ကုန်ချပေးပြီးဖြစ်သင့်သောနေ့ရက်မှ တနှစ် အတွင်း၊ ကုန်တင်စေသူက သင်္ဘောကုမ္ပဏီအားလျော်ကြေးစွဲဆိုနိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အက်ဥပဒေအရင်း၊ ကုန်တင်လက်မှတ်အပိုဒ် (၁၉)အရ ရင်း ကာလစည်းကမ်းသတ်သည် တနှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုတနှစ်ကို ကုန်ချပြီးဖြစ်သင့် သောနေ့မှစ၍ တွက်ချက်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနေ့သည် သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမှ ခွါသည့် နေ့ဖြစ်သည်ဟု စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာလည်း မှန်ကန် တရားမျှတသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ အယူခံဘုရားလိုက အယူခံဘုရားခံများနှင့် စာပေးစာယူပြုလုပ်၍နေ သော်လည်း ၎င်းအနေနှင့် ကုန်တင်လက်မှတ် စည်းကမ်းချက်အရင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်း သင်္ဘောခွါပြီးသည့်နောက်မှ တနှစ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရန်ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
 အောင်ထရေဒင်
 ကုမ္ပဏီ
 နှင့်
 ယူနိုက်တက်
 လိုင်နားအေ
 ဂျင်စီအေ (ဖိ)
 ဘားမားလီမိ
 တက် ပါ ၂။

အထက်ပါကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ အယူခံကို ပလုပ်လိုက်သည်။ အယူခံတွင် အယူခံတရားလိုတို့က တင်ပြသော ဥပဒေပြဿနာသည် သိမ်မွေ့သောပြဿနာလည်း ဖြစ်သည်။ အမှုတွင် ပေါ်လွင်သော အကြောင်းအချက်တို့အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် အမှန်တကယ်ပင် ပစ္စည်းဆုံး၊ လျော်ကြေးလည်းမရခဲ့သောသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံစရိတ်နှင့်ပတ်သက်၍ အမှုသည်များသည် မိမိတို့စရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံစေရန် ကျွန်ုပ်တို့အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

ဦးကြင်မောင် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်သိန်းညွန့် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ
၃၁ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၂) (၃) အရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်း—
အိမ်ကို ရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် လို မလို။

အယူခံတရားလိုများက ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ၎င်းတို့ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် အခင်းဖြစ်အိမ်၏ အခန်း
တခန်း၌ အိမ်ငှားအဖြစ်နေထိုင်သူ အယူခံတရားခံများအား ထိုအိမ်ကို အယူခံတရားလိုများက အ
ကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် လိုပါသည်ဟုဆို၍
အိမ်မှ ဖယ်ရှားပြီး လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ
ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၂) (၃) အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အမှုတွင် ရှုံးနိမ့်သွားသဖြင့် အယူခံမှုကိုတင်သွင်းခဲ့ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားခံများအစစ်ခံရာဝယ်၊ အယူခံတရားလိုများ တရားစွဲဆိုခြင်းမှာ
အယူခံတရားခံများက ၎င်းတို့အပေါ် ရာဇဝတ်မှုစွဲဆိုမှုသာ အာဇာတထား၍ အယူခံတရားခံများ
အား အိမ်မှ သက်သက်နှင့်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု တိကျစွာမထွက်ဆိုနိုင်သည့်
အမှု လုံလောက်သော အထောက်အထားလည်း မပြနိုင်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့်
စီရင်ထုံးများပါ ရည်ညွှန်းချက်များအရ၊ တဦးနှင့် တဦးမသင့်မတင့် ဖြစ်နေကြသည်ဆိုချက်မှာ
အဓိကမဟုတ်ရကား၊ အယူခံတရားလိုတို့သည် ၎င်းစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အိမ်ကို ဆောက်လုပ်ရန်
ရိုးဖြောင့်သောသဘောနှင့် လိုအပ်ကြောင်းမှာ ခိုင်လုံပြီး၊ ထိုသို့ဆောက်လုပ်နိုင်ရန်လည်း ပစ္စည်း
အင်အားရှိကြောင်းတွေ့ရှိမှု၊ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၂) (၃) အရ၊ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် အချင်းအိမ်ကိုရိုး
ဖြောင့်သော သဘောနှင့် ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည့် အင်္ဂါရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်
ဟုသာ ယူဆရန်ရှိသည်။

ဒေါ်ဒေါ်သိ နှင့် ဦးသိမ်းမောင်ကုမ္ပဏီ ပါ ၁ ၁၉၅၆၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၄။

ဦးလူကလေး နှင့် မောင်သောင်းတင် ပါ ၃၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ
၁၅၆ (အက်စ်၊ စီ)။

ဟာဂျီ အဗ္ဗဒူမစ်(စ်)နှင့်ဟာဂျီမူဆာကာကာပါ ၂၊ ၁၉၆၂၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၅။

ဒေါ်သိန်းရွှေ နှင့် အက်(စ်) အမ်ချောက်ဒရီ၊ ၁၉၆၃၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၅၉
တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၁၁၆။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၁၂ တွင်ရန်ကုန်မြို့တော် စတုတ္ထတရားမ တရားသူကြီး
ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 ဦးကြင်မောင်
 ၁၂
 နှင့်
 ဒေါ်သိန်းညွန့်
 ၁၂။

အယူခံတရားလိုများ အတွက်။ ။ဦးဘညွန့်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးလှသိန်း။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခု အမှုမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၁၂ တွင်၊ မူလတရားလိုများဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုက ၁၉၅၆ ခု နှစ်က ၎င်းတို့ဝယ်ယူ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင် ဦးဝိဇ္ဇာလမ်း အမှတ် ၇၊ တထပ်ပျဉ်ထောင် ပျဉ်ခင်းအိမ်၏ အခန်း တခန်းတွင် အိမ်ငှါးအဖြစ် နေထိုင်သူ မူလတရားခံများဖြစ်သူ အယူခံ တရားခံတို့အား၊ ထိုအိမ်ကို အယူခံ တရားလိုများက အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် ရယူလိုပါသည်ဆို၍၊ အိမ်မှပယ်ရှားပြီး လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် ၁၉၆၀ ခု၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (c)အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အမှုတွင် ရုံးခိုခံသွားသဖြင့် ယခုအယူခံမှုကို အယူခံ တရားလိုများက တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံ တရားလိုများက အမှုတွင် အိမ်ကိုပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် သဘောရိုး ဖြင့် လိုအပ်ကြောင်းကို၊ အခြေခံအဖြစ် ၎င်းအိမ်မှာ ဟောင်းနွမ်း ပျက်စီးနေသည် တကြောင်း၊ အိမ်မှာ မြို့နီစီပီယံမှပေးသည့် ပုံစံအရ ဆောက်လုပ်ထားခြင်း မဟုတ် သဖြင့် အချိန်မရွေး မြို့နီစီပီယံမှ ဖျက်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုနိုင်ပါသည်ဟု ကိုးကား ပြဆိုပေသည်။

အယူခံ တရားခံများကမူ၊ ထိုပြဆိုချက်များကို ငြင်းဆို၍ အယူခံ တရားလိုများမှာ အိမ်အသစ် ဆောက်လုပ်နိုင်ရန် ပစ္စည်းအင်အား ပြည့်စုံသူများ မဟုတ်သဖြင့်၊ အိမ်ကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် ရယူလိုပါသည် ဆိုသည်မှာ မမှန်ကန်ပါဟု ချေပလေသည်။ ထိုချေပချက်များကို သက်သေခံချက်များအရ၊ မူလ စစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ လက်ခံပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ၏အမှုကို ပလုပ်လိုက်လေသည်။

ယခု အယူခံမှု ကင်သွင်းရာဝယ် အယူခံ တရားလိုများက မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ အယူခံ တရားလိုများ ပြဆိုသကဲ့သို့ အချင်းဖြစ် အဆောက်အဦမှာ အခွင့်အမိန့်မရှိဘဲ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အဆောက်အဦ ဟုတ် မဟုတ်ဆိုသည့်ပြဿနာမှာ စဉ်းစားရန် များစွာ လိုအပ်ပါလျက်၊ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လုံးဝကောက်ချက် ထုတ်နုတ်ခြင်း မပြု၊ မစဉ်းစားခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းနေကြောင်းကို အယူခံအချက် တရပ်အနေဖြင့် ပြဆိုပေသည်။ အမှုကို ယခင်က ကြားနာခဲ့သည့် အငြိမ်းစားယူသွားသော တရား သူကြီး ဦးစံမောင်က၊ ထိုပြဆိုချက်အရ သဘောတူညီသဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ ၎င်း၏ စီရင်ချက်အရ၊ အမှုကို တိကျစွာဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အောက်ပါ

အရေးကြီးသည့် ကောက်ချက်နှစ်ခုမှာ လိုအပ်နေသည်ဟုဆိုပြီး၊ ထိုကောက်ချက်များ နှင့်ပတ်သက်၍၊ နောက်ထပ် သက်သေများကို စစ်ဆေး၍ ထင်မြင်ချက်နှင့်အတူ ပြန်လည်ပေးပို့ရန်၊ မူလရုံးသို့ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၅ အရ၊ ညွှန်ကြားပေးပို့ခဲ့လေသည်။

၁၉၆၅
ဦးကြီးမောင်
၀၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်းညွန့်
၀၂။

ထုတ်နုတ်ခဲ့သည့် ကောက်ချက်များမှာ—

- (a) Was there an unauthorized extension to the suit building, if so, when was it done and by whom ?
- (b) Is it possible to remove this unauthorized extension without the necessity of effecting major and structural repairs ?

ထိုညွှန်ကြားချက်များအရ၊ မူလရုံးမှ ကောက်ချက်နှစ်ခုအပေါ် သက်သေခံချက်များထပ်မံရယူ၍ ၎င်း၏ ထင်မြင်ချက်နှင့်အတူ ယခုပြန်လည် စတင်သွင်းခဲ့သဖြင့်၊ အယူခံမှုကို ဆက်လက်ကြားနာခြင်းဖြစ်ရာ ယခုစီရင်ချက်မှာ ဤရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့က ချမှတ်ခဲ့သည့် စီရင်ချက်နှင့်ဆက်လက်ဘက်ရှုရန် ဖြစ်ပေသည်။ နောက်ထပ် ထုတ်နုတ်သည့် ကောက်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ မူလရုံးမှ ကောက်ချက်အမှတ် (၁) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အချင်းဖြစ်အိမ်၏ တိုးချဲ့ခန်းကို ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့မှ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့အတွင်း၊ မြို့နီစီပါယ်မှ အတည်ပြုခွင့်မိန့်မရှိဘဲ အယူခံ တရားခံများက ဆောက်လုပ်ခဲ့ပါသည်ဟု၎င်း၊ ကောက်ချက်အမှတ် (၂) နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ထိုတိုးချဲ့ခန်းကို ဖျက်မည်ဆိုပါက၊ အိမ်မကြီးကို အကြီးအကျယ် ပြင်ဆင်မှုမရှိဘဲ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်ဟု ထင်မြင်ချက် ပေးခဲ့လေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား၊ အမှုတွင် အယူခံတရားခံများ အခြေပြုသည့် အချက်များအနက်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်မှာ မြို့နီစီပါယ်မှ အတည်ပြုမိန့်အရ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ထားသည့်အိမ် မဟုတ်ဆိုသည်မှာ၊ မှန်သော်လည်း၊ ထိုအိမ်မှာ ပျက်စီးယိုယွင်း နေပြီဖြစ်ကြောင်းကိုမူ အထောက်အထား မခိုင်လုံကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယခုအမှုမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (c) အရ စွဲဆိုခဲ့သည့် အမှုဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုတွင် အရေးကြီး၍ အဓိကဆုံးဖြတ်ရန် အချက်မှာ မူလတရားလိုများဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုများတို့သည်၊ အချင်းဖြစ် အဆောက်အဦကို အသစ်ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ရန် အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးမြှောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုပါသလား ဆိုသည်ပင်ဖြစ်ကြောင်းကို၊ နှစ်ဘက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့်ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများက သဘောတူညီကြပေသည်။

၁၉၆၅
ဦးကြင်မောင်
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်းညွန့်
ပါ ၂။

ထိုပုဒ်မ၏ အခြေခံလိုအပ်ချက် စကားမှာ “ရိုးဖြောင့်သောသဘော” ဆိုသည်ပင် ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆင်ခြင်ရာဝယ် မည်သည့် အထောက်အထားများ အကျုံးဝင်ကြောင်းကို ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းနှင့် ဦးသိမ်းမောင် ကုမ္ပဏီပါ ၁ (၁) အမှုစီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုခဲ့လေသည်။

“The word ‘bona fide’ means, in good faith, without fraud or deception ; honestly as distinguished from bad faith ; openly ; sincerely.

In the determination of the question whether a landlord bona fide requires his land for the purpose of erecting a building thereon, the most vital point is landlord’s state of mind at the relevant time.

In deciding whether the landlord does really entertain honest intention or not one cannot apply a subjective test, but it must be decided objectively in the context of facts and circumstances relevant in each case.”

တဖန်ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ဦးလူကလေး နှင့် မောင်သောင်းတင် ပါ ၃ (၂) အမှုစီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုခဲ့လေသည်။

“ ‘Bona fide requirement’ in section 11 (d) of the Urban Rent Control Act is restricted to ‘requirement to build’. The true test therefore is whether the landlord really intends to build.

The question of motive is hardly of importance.”

အထက်ပါ စီရင်ထုံးများမှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းကြေးကြပ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဃ) [ယပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဃ)] အရမြေနှင့်ပတ်သက်သည့် အမှုများ ဖြစ်သော်လည်း အလားတူပုဒ်မ ၁၂ (၁) (င) အရ အိမ်နှင့်ဆက်စပ်သည့် အမှုများ တွင်လည်း ထိုရိုးဖြောင့်သော သဘောဆိုသည့် စကားကိုသုံးသပ်ရာဝယ်၊ အထက်က ရည်ညွှန်းသည့်ဒေါ်ဒေါ်သိန်းနှင့်ဦးသိမ်းမောင်ကုမ္ပဏီပါ ၁၊ အမှုပါပြဆိုချက်များကိုပင် လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ကြောင်းကို ယခင်တရားလွှတ်တော်မှ ဟာဂျီ အပ္ပဒူစမစ်(ဒ်) နှင့် ဟာဂျီ မူဆာကာကာပါ ၂ (၃) အမှု စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဆိုခဲ့လေသည်။

“Where there is ample evidence to show that the plaintiff has the means to construct a new building in respect of

(၁) (1956) B.L.R. p. 14. (၂) (1960) B.L.R. p. 156 (S.C.).
(၃) (1962) B.L.R. p. 55.

which he had a plan approved by the Municipal authorities and had taken necessary steps such as the purchase of bricks required to construct a new building, and the engagement of carpenter and masons for this purpose, it cannot be said that the plaintiff did not require the premises in suit reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building."

၁၉၆၅
 ဦးကြိုင်မောင်
 ပါ ၂။
 နှင့်
 ဒေါ်သိန်းညွန့်
 ပါ ၂။

ဤရုံးမှလည်း ဒေါ်သိန်းရွှေ နှင့် အက် (၆) အမ် ချောက်ဒဂို (၄) အမှုတွင်၊ အိမ်တအိမ်မှာ နောက် ၁၀ နှစ်ခန့် နေထိုင်နိုင်သေးသည်ဟု၎င်း၊ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးသည် သင့်မြတ်ခြင်း မရှိကြောင်း ပေါ်လွင်ရုံနှင့် အိမ်ရှင်သည်ထိုအိမ်ကို ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် ရှိသောကြောင့် သဘောနှင့် ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ဟု မယူဆနိုင်သည့်အပြင်၊ အိမ်ရှင်သည် အိမ်ဆောက်လုပ်ရန် ကုန်ကျမည့်ငွေကိုရရှိနိုင်စွမ်းရှိမှု ထိုအိမ်ရှင်မှာ အိမ်အသစ်ဆောက်ရန် ပစ္စည်းအင်အား ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုခဲ့လေသည်။

ထို့အတူ အထက်ပါ စီရင်ထုံးများပါ ပြဆိုချက်များကို နှလုံးမူ၍၊ ယခုအမှုတွင် မူလ တရားလိုများဖြစ်သူ အယူခံ တရားလိုများသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ရှိသောသဘောနှင့် ရယူလိုပါသလား ဆိုသည်ကို သက်သေခံချက်များအပေါ် မူတည်သုံးသပ်ရပေမည်။ မူလရုံးက ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်သည့် အမှတ်(၁) ကောက်ချက်ကိုဖြေဆိုရာ၌ မူလရုံးတရားလိုဖြစ်သူ အယူခံ တရားလိုများသည် အဆောက်အဦ အင်ဂျင်နီယာ ဦးကျော်ညွန့်နှင့် အိမ်ပုံစံ ချေးဆွဲပြီး၊ ထိုပုံစံအရ အိမ်ဆောက်လုပ်ရန် မြန်မာ့စီပီဟိမ့်မှ ခွင့်ပြုမိန့် ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ဦးကျော်ညွန့်နှင့် ကုန်ကျမည့်ငွေကို မည်သို့မည်ပုံပေးရန် တိကျစွာ ပြောဆိုထားခြင်း မရှိသေး၊ ကုန်ကျမည့်ငွေ ၃၀,၀၀၀ နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဦးမောင်ဦး (လိပြ-၂) က၊ တရားလိုသည် မီထီထံငွေ ၂၀,၀၀၀ ထည့်ဝင်၍ အစုစပ် လုပ်ကိုင်နေကြောင်း နှင့် တရားလို အလိုရှိပါက၊ နောက်ထပ် ၂၁,၀၀၀ ရရန် မခဲယဉ်းပါဟု ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ အစုစပ်ငွေ နှင့် ပတ်သက်၍၊ စာချုပ်စာတမ်း တင်မပြနိုင်သဖြင့် ယုံကြည်လက်ခံနိုင်ရန် ခဲယဉ်းခြင်း အချင်းဖြစ်အိမ်မှာ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းမရှိ၊ နောက်ထပ် ၁၅ နှစ်ခန့် နေနိုင်သေးခြင်း၊ အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် တရားလိုသည် မည်သည့်ပစ္စည်းမျှ စုဆောင်းခဲ့ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ လိုအပ်သည့် ပြင်ဆင်မှုများမရှိသေးသည်နှင့်အမျှ တရားလိုသည် အိမ်ခေါင်းရင်းအခန်းကို ဖျက်ချလိုက်သဖြင့်၊ တရားခံများက မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး

၁၉၆၅
 ဦးကြင်မောင်
 ပါ ၂
 နှင့်
 ဒေါ်ထိန်းညွန့်
 ပါ ၂။

ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၊ ၃၈ အရ၊ တရားလိုအား၊ တရားစွဲဆိုသည်တွင် ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခြင်းခံရကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ တရားလိုသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ရှိုးပြောင့်သော သဘောနှင့် အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် ရယူလိုပါသည်ဟုယူဆရန် ခဲယဉ်းသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။

သို့သော် ထိုပြဆိုချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာ၍ အောက်ရုံးမှ ပြဆိုသကဲ့သို့ တရားလိုသည် အိမ်ဆောက်လုပ်ရန်ကုန်ကျမည့်ငွေ ၃၀,၀၀၀ လက်ထဲ၌ မရှိသေးသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ ထိုငွေကို လိုသောအခါ ရရှိနိုင်စွမ်း မရှိပါဟု ဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဦးမောင်ဦးက တရားလို၏ငွေ ၂၀,၀၀၀ မိမိထံတွင်ရှိကြောင်း အတိအလင်း ဝန်ခံထား၍၊ လိုအပ်ပါက နောက်ထပ်ငွေ ၂၀,၀၀၀ ရရန် မခဲယဉ်းပါဆိုသည့် အချက်ကို တရားခံက မည်သို့မျှ ပျက်ပြယ်အောင် ပြသနိုင်ခြင်း မရှိသည့်အပြင်၊ တရားလိုသည် ကိုယ်ပိုင်ကားကို စီးနင်း အသုံးပြုနေသည် ဆိုသည်ကိုပင် မငြင်းဆိုနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တဖန် ယခင်အိမ်ငှါး တဦးဖြစ်သူ မခင်စမ် ရင် (လိုပြ-၄)နှင့် တရားလိုများ ယခုပြောင်းရွှေ့ငှါ ရမ်း နေထိုင်သည့်အိမ်ရှင် ဒေါ်သန်း (လိုပြ-၅)တို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ကြည့်ရှု၍ တရားလိုတို့သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ခေတ်မှီပုံစံအရ ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန်အာသီသ ရှိသည့်အတိုင်းပြင်ဆင်မှုအနေဖြင့် အိမ်ငှါးများအား အခန်းမှ ဖယ်ရှားပေးရန် တောင်းဆိုရာဝယ်၊ အိမ်လခ အချို့ကိုပင်မယူဘဲ ပြောင်းရွှေ့စရိတ်အဖြစ်ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့ကြောင်းနှင့် တရားလိုများကလည်း၊ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်ပင် အချင်းဖြစ်အိမ်မှ ပြောင်းရွှေ့၍ အခြားအိမ်တွင်သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ခြင်းများ ပေါ်လွင်သည့်အပြင်၊ တရားခံများထံသို့ တရားလိုများကပြောင်းရွှေ့ပေးရန် ပေးခဲ့သည့် သက်သေခံအမှတ် (ခ)နို့ တစ်စာမှာလည်း တရားစွဲခင် ၈ လခန့်ကဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ အချင်းချင်း ပဋိပက္ခ မဖြစ်ခင်ကဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေသဖြင့်၊ တရားလိုများသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို အသစ်ထပ်မံ ဆောက်လုပ်ရန် ရှိုးပြောင့်သော သဘောနှင့်ရယူလိုကြောင်း ထင်ရှားစေရန် လုံလောက်သည့်အထောက်အထား ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ အမှန်မှာ အယူခံ တရားခံများ အစစ်ခံရာဝယ်၊ အယူခံတရားလိုများ တရားစွဲဆိုခြင်းမှာ၊ အယူခံတရားခံများက ၎င်းတို့အပေါ် ရာဇဝတ်မှု စွဲဆိုမှုသာ အာသာတထား၍၊ အယူခံတရားခံများအား အိမ်မှသက်သက် နှင်ထုတ်ရန်တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု တိကျစွာ မသွက်ဆိုနိုင်သည်နှင့်အမျှ လုံလောက်သည့်အထောက်အထားလည်း မပြနိုင်ပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများပါရည်ညွှန်းချက်များအရ၊ တဦးနှင့်တဦး မသင့်မတင့် ဖြစ်နေကြသည်ဆိုချက်မှာ အဓိကအချက် မဟုတ်ရကား၊ အယူခံတရားလိုသည် ၎င်းစွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အိမ်ကိုဆောက်လုပ်ရန် ရှိုးပြောင့်သော သဘော

နှင့် လိုအပ်ကြောင်းမှာ ခိုင်လုံပြီး၊ ထိုသို့ဆောက်လုပ်နိုင်ရန်လည်း ပစ္စည်းအင်အား ရှိကြောင်း တွေ့ရှိမှု ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (c) အရ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ရိုးဖြောင့်သော သဘောနှင့် ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည့် အင်္ဂါရပ် နှင့် ပြည့်စုံသည်ဟုသာ ယူဆရန်ရှိပေသည်။

၁၉၆၅
 ဦးကြင်မောင်
 ပါ ၂
 နှင့်
 ဒေါ်သိန်းညွန့်
 ပါ ၂။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး အောက်ရုံးမှ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားလိုများစွဲဆိုသည့်အတိုင်း စရိတ်နှင့် တကွ ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ သို့သော် အယူခံ တရားလိုများသည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁) (c) အရ လိုအပ်ချက် အရ အချင်းဖြစ်အိမ် ကိုအယူခံတရားခံများ ထွက်ခွါသွားပြီး၊ ၉ လအတွင်းပြန်လည် ဆောက်လုပ်ပါမည် ဟုမူလရုံးရှေ့တွင် လုံလောက်သည့် အာမခံဘယောက်နှင့်ကျပ်ငွေ ၅,၀၀၀ တန်ခံဝန် ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

ဤရုံး ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး စရိတ်အဖြစ် ၅၀၀ သတ်မှတ်လိုက်သည်။

အခွင့်ထူး တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်။

ဦးခင်မောင် ပါ ၆ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဦးဘသိန်း ပါ ၈ (အယူခံတရားခံများ)*

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—မြေခွဲဝေပေးရန် စွဲဆိုမှု—သီးခြား သက်သာခွင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ စွဲဆိုခြင်း။

အချင်းဖြစ်မြေ၌ အယူခံတရားလိုများ အပါအဝင်အိမ်ထောင်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကျော်တို့မြေငှား ချ၍ နေထိုင်ကြသည်။ ထိုမြေဝယ်ယူရန်အတွက် အယူခံတရားလိုများအပါအဝင် မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သူများက အစည်းအဝေးပြုလုပ်ကြ၍ မြေပိုင်ဝယ်ယူရေး အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကြသည်။ ထိုအဖွဲ့ ဝယ်ယူနိုင်ရန် ငွေများကို အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သောသူများထံမှ အချိုးကျကောက်ခံရန် ဖြစ်သည်။ မြေကွက်ရနိုင်သူများမှာ မူလကနဦး ပိုင်ရှင်လက်ထက်ကတည်းက နေထိုင်သူဖြစ်ရမည် သာမက စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်သောမြေငှားများလည်း ဖြစ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ထိုနောက် အချင်းဖြစ်မြေကို ရေစတုဂံပြုလုပ်၍ ဝယ်ယူကြသည်။ ယင်းသို့ဝယ်ယူပြီးနောက် မြေကွက်ခွဲစိတ် ပေးရာတွင် အယူခံတရားမရရှိပေ။ သို့မရရှိသောအခါ အယူခံတရားလိုများက သီးခြား သက်သာခွင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အယူခံတရားခံများကို တရားစွဲဆိုကြ၏။ တရားလိုနှင့်တရားခံ များသည် ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှုမရှိဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး၊ အယူခံတရားလို များ၏ အမှုကိုစိတ်နှင့်တကွ ပယ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပဌမတရားမအယူခံမှုတွင် အယူခံရုံးအနေဖြင့် အမှုတခုလုံးကိုခြုံ၍ စဉ်းစား ရမည်။ မြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့သည် တရားဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့မဟုတ်။ ထို့အပြင်၎င်းအဖွဲ့မှာ တရားဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသဖြင့် အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ် မူလက ၇ ဦးရှိခဲ့ရာမှ ၄ ဦးနုတ်ထွက်သွားသဖြင့် အသစ် ၄ ဦးတို့ပါဝင်လာသော အဖွဲ့သည်မြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့မည်ခံ သော်ငြားလည်း လုံးဝအဖွဲ့သစ်တခုဖြစ်သွားသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပဋိညာဉ်အရ ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ဟုယူဆရန်အကြောင်းရှိစေကာမူ အဖွဲ့တွင် ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦးသည် မူလကအယူခံတရားလို များနှင့် အပြောအဆိုရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦးမဟုတ်ဘဲ လူသစ်များသာ ဖြစ်လာသောကြောင့်၊ ဤလူသစ်များပါဝင်သောအဖွဲ့သစ်နှင့် အယူခံတရားလိုတို့မှာ ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ် မှုရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။ အဖွဲ့မှာ တရားဝင်အဖွဲ့မဟုတ်သောကြောင့် အဖွဲ့ကို တရားမစွဲဆိုနိုင်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၄။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၈ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဖီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

တန်ခိုးနှင့် ဘိုဟိန်း၊ ၁၉၃၂ ခု၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၄၉၀။
ပက်စတိုလုံးဝရုံးခြင်း နှင့် ထိုက်ခိုက်မှုများအားမခံအသင်း၊ ချန်စရီပိပေးခြင်း၊ အတွဲ ၂၀၊
စာမျက်နှာ ၁၃၇။

ပက်ထရီပရာဆပ် နှင့် နာဂါမား၊ ၁၉၅၉ ခု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ တရားရုံးချုပ်၊ စာမျက်နှာ
၅၅၉။

မဒမ်ဂိုပေါ နှင့် ရှိဝါဒတ်(စ်)၊ ၁၉၃၄ ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၈၀၂။

ဦးဘပု နှင့် မောင်ရွှေ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (ယခင်တရားလွှတ်တော်)
စာမျက်နှာ ၁၆၇ ထို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၅
ဦးခင်မောင်
ပါ ၆
နှင့်
ဦးဘသိန်း
ပါ ၈။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ ဦးဘင်(သံလျင်)။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ ဦးဘဒေသာ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားရုံး ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊
တရားမကြီးမှု အမှတ် ၉၀၂ တွင်၊ ယခုအယူခံတရားလိုများ ဖြစ်ကြသော ဦးခင်မောင်
ပါ ၆ (မူလတရားလိုများ)က၊ ယခုအယူခံတရားခံများဖြစ်ကြသော ဦးဘသိန်း ပါ ၈
(မူလတရားခံများ) အပေါ်တွင် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ
ဧကရီ ရလို့မူ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ပညာရှိ တေတ္ထတရားသူကြီးသည် အဆိုအချေနှင့်
ပြန်ကြားဖြေဆိုသော အလွှာများအပေါ် ကောက်ချက် ၈ ခုထုတ်၍ အမှုကို
စစ်ဆေးခဲ့သည်။ တရားလိုနှင့် တရားခံများတို့သည် ယဉ်ညာဉ်အရ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်
ဆက်စပ်မှုမရှိဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး၊ တရားလိုများ၏အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ခဲ့
ပေသည်။

တရားလိုများက ထိုအခိန်နှင့် ဧကရီကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်
၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၈ တွင် အယူခံဝင်လာခဲ့ကြသည်။
တရားရုံးချုပ် ပညာရှိတရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်ဘိုက ထိုအယူခံမှုကို
ကြားနာပြီး၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး၏အဆုံးအဖြတ်ကို အတည်ပြုလက်ခံကာ
အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ထိုအခိန်ကို တရားလိုများက မကျေနပ်ပြန်သဖြင့် ဟဲဒန် နိုင်ငံတော် တရားရုံး
ချုပ်တွင် အယူခံဝင်ရန် အဆုံးအမကို တောင်းလာခဲ့သည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီး
ချုပ် ဦးဘိုကြားနှင့်၊ ပညာရှိတရားသူကြီးများ ဦးစောဘသိန်းနှင့် ဦးကျော်စံဦးတို့က
အဆုံးအယူခံခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ထိုသို့ အထူးအယူခံခွင့်ပြုလိုက်ရာတွင် အမှုတစ်လုံးကို
ပြန်လည်၍ စားစားလိုဟန် တူကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် အမှုတစ်လုံးကို
ပြန်လည်သုံး သပ်ဘို့ရန် ဝိုအပ်သည်ဟု ယူဆသည်။

၁၉၆၅
 ဦးခင်မောင်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ဦးဘသိန်း
 ပါ ၈။

အချင်းဖြစ်မြေဖြစ်သော ကလယကလေးခြံသည် ကြည့်မြင်တိုင်၌ တည်ရှိသည်။ ထိုကလယ်လေးခြံတွင် မြေငါးချပေးပြီး အိမ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကျော်ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်ကြသည်။ ထိုနေထိုင်သော သူများအထဲတွင် အယူခံတရားလိုများလည်း ပါသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုခြံကို မစ္စတာ ဆင်း ဆိုသူကဝယ်၍၊ ဘာလ်သာဇာနှင့် သားများ လီမိတက်အား၊ ၎င်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်ထားသည်။ အယူခံတရားလိုများ အပါအဝင် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်ကြသော သူများက ထိုအချင်းဖြစ်ခြံကို ဘာလ်သာဇာသံမှ ဝယ်ယူလိုသဖြင့် အစည်းအဝေးတခု ပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပဌမဌ်အချင်းချင်း စကားအပြောအဆို မညီညွတ်ကြသဖြင့် မည်သည့်ကိစ္စမျှ မဆောင်ရွက်နိုင်။ ထို့နောက် အစည်းအဝေးတခု ပြုလုပ်ရာတွင် ထိုအစည်းအဝေး၌ မြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကြ၍၊ ထိုမြေပိုင် ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့၏ လူကြီးများ အနေဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် ၉ ဦးကို ရွေးကောက်ကြသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ရွေးကောက်ခံရသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် မြေပိုင်ဝယ်ယူရေး အဖွဲ့အနေနှင့် ဘာလ်သာဇာမှ အချင်းဖြစ်မြေကို ကျပ်ငွေ ၄၀၀၀၀ တသောင်းဖြင့် ဝယ်ယူရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဝယ်ယူနိုင်ရန် ငွေများကို ထိုအချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သော သူများထံမှ အချိုးကျ ကောက်ခံရန် ဖြစ်သည်။ ထိုအပြင်၊ မြေဝယ်ယူပြီး၍ မြေကွက်ရခိုင်သူများမှာ မူလကနဦး၊ မူလခိုင်ရှင်ဖြစ်သောကလယ်တုသ၊ သို့မဟုတ် ကလယ်ကလေးဟု ခေါ်သူ၏ လက်ထက်ကတည်းက နေထိုင်သူဖြစ်ရမည့်အပြင်၊ စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်သော မြေငါးများလည်း ဖြစ်ရမည်။ စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်သော မြေငါးဆိုရာ၌ အကွက်ရှိ မြေပေါ်တွင် စည်းကမ်းတကျ နေရာရသူ ဖြစ်ရမည်။ လမ်းပေါ်တွင် ဆောက်လုပ်၍ နေသူကို မဆိုလို၊ သို့မဟုတ် အိမ်တအိမ်တွင် အဖီချ၍ခွဲဆောက်ထားသော မြေငါးကိုလည်း မဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစည်းကမ်းချက်များပြဋ္ဌာန်းထားသော သက်သေခံစာအမှတ်မှာ မူလနံးတွင်၊ သက်သေခံစာအမှတ် (၄) အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ သက်သေခံ အမှတ် (ည)အရဆိုလျှင် အချင်းဖြစ် ခြံမြေကို ဝယ်ယူရန် ခန့်အပ်သော ကိုယ်စားလှယ်များမှာ (၁) ဦးဘဖြူ၊ (၂) ဦးမြ၊ (၃) ဦးခင်မောင်၊ (၄) ဦးခင်နီ၊ (၅) ဦးစိုးမြင့်၊ (၆) ဦးထွန်းရီ၊ (၇) ဦးဘိုးဘွဲ့နှင့် (၈) ဦးသန်းမောင်တို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် မြေပိုင်ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့အနေနှင့် ၁၉၅၃ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့က အချင်းဖြစ်မြေကို ကျပ်ငွေ ၁၀,၀၀၀ ဖြင့် ရေစုဇွန်ပြုလုပ်၍ ဝယ်ယူကြသည်။ ယင်းသို့ ဝယ်ယူပြီးသည့်နောက်၊ မြေကိုခွဲစိတ်ပေ ရာတွင် အယူခံတရားလိုများ မရရှိပေ။ ၎င်းတို့သည် အထက်တွင် ဖော်ပြသည့် လိုအပ်သော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် မူလ ရွေးကောက် တင်မြောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များအနက် ၄ ဦးမှာ ထွက်သွားကြသဖြင့်၊ အခြား ၄ ဦး

နောက်တံ ဖြည့်စွက်ခန့်အပ်သည်။ မြေများ ခွဲဝေပေးရာ၌ နောက်ထပ် အခြား ၄ ဦးပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကသာလျှင် မြေများကို ဝေငှခြင်း ဖြစ်သည်။

အယူခံဘုရားလိုများ အနေနှင့် မြေခွဲဝေပေးခြင်းကို မခံရသောကြောင့်၊ အယူခံ တရားခံများအပေါ်တွင် ၂ ကြိမ်တိတိ ရွှေ့နေ နို့တစ်စာ ပေးသော်လည်း အကြောင်း မသားသဖြင့် အထက်တွင် မြက်ဟခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သီးခြားသက်သာခွင့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီး ဦးတင်(သံလျှင်) က ဥပဒေ အချက်အလက်များ ကိုးကား၍ လျှောက်လဲသွားသည်။ ၎င်းက မြေပိုင် ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့တွင် ဆောင်ရွက်သော ကိုယ်စားလှယ်များမှာ အယူခံတရားလိုများ၏ ကိုယ်စားအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ မူလကတည်းက အယူခံတရားလို များနှင့် မြေပိုင်ဝယ်ယူရေး အဖွဲ့ဘို့သည် ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှု ရှိကြပါသည်။ ထိုနှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှုမှာ အတိအလင်း မဖော်ပြဘဲ၊ သဘော သက်ရောက်စေသည့် ပဋိညာဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပဋိညာဉ်အရ အယူခံတရားခံများက ဆောင်ရွက်ပေးရန် ရှိပါသည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက် မပေးသဖြင့် ဆောင်ရွက် ပေးစေရန် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ တရားစွဲဆို ဒီကရီ တောင်းခံချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မူလရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့် ဒီကရီ ထိုအမိန့်ဒီကရီကို အတည်ပြုသောဘုရားရုံးချုပ်ပဌမအယူခံတွင်ချမှတ်သောအမိန့် ဒီကရီဘို့မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်း ချွတ်ချော်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပဌမတရားမ အယူခံ မှုတွင် ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့က မူလအောက်ရုံးက ပြုလုပ်ထားသော ကောက်ချက်တွင် မပါသည့် အချက်အလက်များကို ဖြည့်သွင်း စဉ်းစား၍ နှုတ်စာပေး ညှိသုံးသပ်သွားခြင်းမှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည်။ ၎င်း၏ ဆိုလိုရင်းမှာ၊ ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ ချမှတ်သော စီရင်ချက် စာမျက်နှာ၊ ၆ စာပိုဒ် ၉ နှင့် ၁၀ တို့မှာ ပြဿနာတရပ်အနေနှင့် မပေါ် ပေါက်ပါ။ ။ ၎င်းတင်ပြ လျှောက်လဲသွားသော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေ အချက်အလက်များအရ၊ အယူခံဘုရားလိုများအား တောင်းဆိုထားသည့် အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပေးပါရန် လျှောက်လဲသွား၏။

အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီး ဦးဘသော့က၊ ပြန်လည် ချေပ လျှောက်လဲရာတွင် မူလရုံး၏ချမှတ်သော အမိန့်နှင့်တကွ၊ တရားရုံးချုပ် ပဌမအယူခံ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်တို့မှာ၊ အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍ တသဘောတည်း ဖြစ်နေ သဖြင့်၊ ယခု ဤရုံးတော်အနေနှင့် ဝင်ရောက်ပွက်ပက်ခြင်း မပြုသင့်ပါ။ ဝင်ရောက် ပွက်ပက်ရန်လည်း အကြောင်းမရှိပါ။ ။ အယူခံတရားလိုများသည် အစည်းအဝေးတွင်

၁၉၆၅
ဦးစံမောင်
ပါ ၆
နှင့်
ဦးဘသိန်း
ပါ ၈။

၈၉၆၅
ဦးစံမောင်
ပါ ၆
နှင့်
ဦးဘသိန်း
ပါ ၁။

ပြဋ္ဌာန်းသည့် စည်းကမ်းချက်နှင့် ညီညွတ်သော သူများ မဟုတ်ပါ။ အယူခံတရားလို အမှတ် ၆၊ ကိုစံမြမှာသည် မြေငြိုးသူတဦးအနေ၏ အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် ၎င်းကို မြေခွဲဝေပေးပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အမှုစွဲဆိုရန်အကြောင်းမရှိပါ။ ကျန်ရှိသော အယူခံဘုရားလှီများမှာ အစည်းအဝေးကဆုံးဖြတ်သည့်မြေငြိုးအရည်အချင်းနှင့် မြေညှိ စုံသဖြင့်၊ ၎င်းတို့သည် အမှုစွဲရန် မပေါ်ပေါက်ပါ။ ထို့ပြင် အယူခံတရားလိုများနှင့် အယူခံတရားခံများတို့မှာ ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှုလည်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိရုံးနှစ်ခုစလုံးက အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ တသဘောတည်း ချမှတ်ထားသော အမိန့်များကို ဤရုံးတော် အနေဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိပါကြောင်း လျှောက်လဲသွား၏။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဤအမှုတရားကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာဝယ်၊ ပညာရှိ တရား သူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ ချမှတ်သွားသော အမိန့်နှင့် ဒီကရီတို့မှာ မှန်ကန်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးတင်က ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ ချမှတ် သော အမိန့်တွင် ကောက်ချက် များတွင် မပါသော အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးသွားခြင်းမှာ တရားဝင်အဖြစ် မယူဆစေလိုသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် အမှုကို ကြည့်ရှုသောအခါ၊ ပဌမတရားမ အယူခံမှုတွင် ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့သည် အယူခံရုံးအနေဖြင့် အမှုတရားကို ခြုံ၍စဉ်းစားသွားရပေမည်။ ၎င်းတို့၏ ယူဆချက်ဖြစ်သော မြေပိုင် ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့ သည် တရားဝင် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့မဟုတ် ဆိုသည်မှာ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးတင် ငြင်းနိုင်သွယ်မရှိ။ ၎င်းအဖွဲ့မှာ တရားဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းကို မရှိသဖြင့် အဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်များဘွဲ့မူလက ၇ ဦးရှိခဲ့ရာမှ ၄ ဦး နုတ်ထွက်သွား သဖြင့် အသစ် ၄ ဦးဖြစ်သော ဦးဘသိန်း၊ ဦးဘစိန်၊ ဦးတင်မောင်နှင့် ဦးသိန်းတို့ ပါဝင်လာသော ထိုအဖွဲ့သည်၊ မြေပိုင် ဝယ်ယူရေးအဖွဲ့ အမည်ခံသော်ငြားလည်း လုံးဝ အဖွဲ့သစ်တခု ဖြစ်သွားသည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပဋိညာဉ်အရ ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်း ရှိခေကာမူ၊ အဖွဲ့သစ်တွင် ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦးသည် မူလက အယူခံ တရားလိုများနှင့် အပြောအဆို ရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦး မဟုတ်ဘဲ လူသစ်များသာ ဖြစ်လာသောကြောင့် ဤလူသစ်များ ပါဝင်သော အဖွဲ့သစ်နှင့်အယူခံတရားလိုတို့မှာ ပဋိညာဉ်အရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ထို့ပြင် အဖွဲ့တွင် ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်းအဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဦးထွန်းရီ၊ ဦးဘဖြူ၊ ဦးစိန်မောင်တို့မှာ အချင်းဖြစ် မြေကို ဝယ်ရာ၌၊ သူတို့၏နာမည်နှင့်သာ ဝယ်ယူသည်မဟုတ်၊ အခြား တရားခံများနှင့် ပူးတွဲ၍ ဝယ်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ အဖွဲ့မှာ မြက်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း

တရားဝင်အဖွဲ့ မဟုတ်သောကြောင့်အဖွဲ့ကိုလည်း တရားမစွဲနိုင်ပေ။ ထိုအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တန်ခိုးနှင့် ဘိုဟိန်း(၁) အမှု၊ ပက်စတီလုံးဝဆုံးရှုံးခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်မှုများ အာမခံအသစ်(၂) အမှု၊ ပက်ထရီပရာသမ်နှင့် နာဂါမား (၃) အမှုနှင့် မဒဲဂိုပေါနှင့်ရီဝါ ဒတ်စ် (၄) အမှုကို ကြည့်ပါလေ။ ၎င်းပြင် ဦးတပုနှင့်မောင်ရွှေ (၅) အမှုတွင် အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။

၁၉၆၅
 ဦးခင်မောင်
 ပါ ၆
 နှင့်
 ဦးတသိန်း
 ပါ ၈။

“A suit for the recovery of compensation payable by an association, which was not carrying on business as contemplated by the Companies Act against its members is not maintainable, even though such members may be Committee members of the association at the time the agreement to pay compensation was made.”

ထိုအကြောင်းများကြောင့် ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မပြင် သောကြောင့် ဤအယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ပညာရှိရွှေ နေကြီး စရိတ်အတွက် ၈၅ ကျပ် သတ်မှတ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၃၂ ခု၊ အိုင်အယ်(လ်)အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၄၉၀။
 (၂) ချန်စရိဒီဗေးရှင်း၊ အတွဲ ၂၀၊ စာ ၁၃၇။
 (၃) ၁၉၅၉ ခု၊ အေအိုင်အာ(ရ်)၊ တရားရုံးချုပ်၊ စာ ၅၅၉။
 (၄) ၁၉၃၄ ခု၊ အေအိုင်အာ(ရ်)၊ လာဟို၊ စာ ၈၂။
 (၅) ၁၉၆၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (ယခင်တရားလွှတ်တော်) စာ ၁၆၇။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရွှေတွင်

ဦးစန္ဒိမာဝံသ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးသူမင်္ဂလာ ပါ ၃ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ ၃၁
ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ အချင်းဖြစ်သော ကျောင်းကိုပြန်၍ပေးအပ်ခြင်းပြုသင့်မပြုသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များအရ၊ မေတ္တာရပ်ခံခြင်းခံကြံ မျသူ ဆရာတော်တို့သည် အချင်းဖြစ်ကျောင်းသို့လာ၍ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ခတ်ထားသော ကျောင်းတံခါးသော့ခလောက်ကို ရိုက်ချိုးပြီးကျောင်းအတွင်းသို့ အဓမ္မဝင်ရောက်နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော်ငြားလည်း ထိုသို့ကျူးကျော်စဉ်အခါတွင် ကျောင်းအတွင်း၌ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏တပြည့်သား သံဃာမရှိသဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ အရ၊ ပစ္စည်းကိုသာအနိုင်အထက်ပြုလုပ်ကျူးကျော်ခြင်းဖြစ်၍ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်သူအား အနိုင်အထက် ပြုလုပ်ရာမရောက်သည့်အပြင်၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော် ကျောင်းသို့လာ၍ အဆိုပါဆရာတော် အားထွက်ခွါဖယ်ရှား၍ သွားရန်ပြောသည့်အခါတွင်လည်း ကျူးကျော်သူ ဆရာတော်တို့ကအကြမ်း ဖက်နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုမှုခြင်းကင်းမဲ့ရုံမျှမက မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကလည်း ဥပဒေကို လက်ဝယ် ထား၍အသုံးမပြုဘဲ (not lake Low into own hands) သက်ဆိုင်ရာ ဌာနနှင့် တရားရုံးသို့ သွားရောက်တိုင်ကြားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ဤရုံးက၎င်းအား အကူအညီပေးရန် သင့်သော်လည်း၊ ဖော်ပြခဲ့ သည့်စီရင်ထုံးများတွင် ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် အချက်အလက်များနှင့် ပြည့်စုံခြင်းမရှိသဖြင့် ခဲယဉ်းလျက်ရှိပေသည်။ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကသာ သက်ဆိုင်ရာရုံးသို့ ဥပဒေအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်သာဖြစ်ပေသည်။

ဦးကျော်လှ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ စီရင်ထုံး (လွှတ်တော်) ၂၅၉။ ကိုသန်းမောင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်) ၂၇၃။ ယူးနို.စ် နှင့် ရတ်(ဂျီ) မိုဟာမက်၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်) ၂၂၃။ ရှိခါပါ-အများ နှင့် အောတာဆင်း၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ် ၁၉၃၇။ နရိုမ်းဆင်းပါ ၁ နှင့်ပန်နာတာထံ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၀၊ လာဟိုစီရင်ထုံး၊ ၄၆၀။ ဒီကေအေဂေသာနာရယာနာဂုပတာ နှင့် ဂျေမုနက်ပ-ပါ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၆၂ (၁)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ပြေလ ၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ စစ်ကိုင်းမို့၊ ပဌမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၃၊ မေရတ် ၂၅။ မဟာဘီ ပါအများ နှင့် ရှမ်းဒါရီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ် ၁၉၄၉ အလဟဘတ်-၂၂၈။ အာလဟပ်ဆယ်လ်နပ နှင့်မိုက်ဆိုပြည်နယ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၆၀၊ မိုက်ဆို ၂၄။ ရမန်နယ်၊ နှင့် ဆိုနာဂျီ၊ အိုင်၊ အယ်လ်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၈ နဂ်ပူရီ ၂၉၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၅
—
ဦးစန္ဒိမာဝံသ
နှင့်
ဦးသုမင်္ဂလာ
ပါ ၃။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးမြစိန်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးလှညွန့်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော် ဦးစန္ဒိမာဝံသ က စစ်ကိုင်းမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၄ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု ပြုလုပ်ပေးရန်၊ မေတ္တာ ရပ်ခံ ရာတွင်၊ ၎င်း၏ ပညာရှိ ရွေးနုကြီးက အောက်ဖုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးသည် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်များ အရ၊ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့ အတင်း အဓမ္မ ရယူထားသော ကျောင်းကို၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာ တော်အား၊ ဇူလိုင်လကျင်းထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ ပြန်၍ ပေးအပ်ရန် သင့် ပါလျက် ပြန်၍ပေးအပ်ခြင်း မပြုသည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း တော်ပြ လျှောက်လဲ တင်ပြ၍၊ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့၏ ပညာရှိ ရွေးနုကြီးက အောက်ဖုံးပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်မှာ၊ အမှုအကြောင်း ခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များအရ၊ မှားယွင်းခြင်း မရှိဘဲ၊ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် အရ၊ ဖြစ်၍ မှန်ကန်ကြောင်း။ အကယ်၍ အောက်ဖုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်သည် ဥပဒေအရ မဟုတ်ဘဲ၊ မှားယွင်းခဲ့လျှင်လည်း ဤရုံးက မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်၏ အလွန်နောက်ကျသော မေတ္တာ ရပ်ခံလွှာ အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ အမိန့် ချမှတ်ပေးရန် မသင့်ကြောင်း စသည် ပြု လျှောက်လဲ ချေပသဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက် ၂ ရပ် မှာ—

- (၁) အောက်ဖုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ အမှု အကြောင်းခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များနှင့် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ မှန်ကန်ပါသလား။
- (၂) အကယ်၍ အောက်ဖုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်သည် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များနှင့် ဥပဒေ

၁၉၆၅
ဦးစန္ဒိမာဝံသ
နှင့်
ဦးသုမင်္ဂလာ
ပါ ၃။

အရ မဟုတ်ဘဲ မှားယွင်းခဲ့လျှင်၊ ဤရုံးက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) အရ၊ အမိန့် ချမှတ် နိုင်ပါမည်လား

ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ပဌမ ဆုံးဖြတ်ရန် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဦးကျော်လှ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ (၁)၊
ကိုသန်းမောင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ (၂)၊ ယူးနို. (စီ) နှင့် ရတ် (ဂျီ) မိုဟာမက် ပါ ၃
(၃) စီရင်ထုံးများတွင် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ အမိန့်ချမှတ်
နိုင်ရန် ကျူးကျော်သူက၊ ကျူးကျော်စဉ် အခါတွင်၊ အတင်းအဓမ္မ အနိုင် အထက်
ပြုလုပ်ခြင်း (use of criminal force)၊ သို့မဟုတ် အတင်းအဓမ္မ အနိုင်
အထက် ပြုလုပ်မည်ကို ဘော်ပြခြင်း (show of criminal force)၊ သို့မဟုတ်
ကြိမ်းမောင်း ခြောက်လှန့်ခြင်း (criminal intimidation) ကို ပြုလုပ်
ရန် လိုအပ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်၍၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရာတွင် လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်သူ
(person in possession) အား၊ ပြုလုပ်ရန်၊ သို့မဟုတ် အရာဝတ္ထုပစ္စည်း
(thing or property) ကို ပြုလုပ်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တိကျစွာ ဆုံး
ဖြတ်ထားခြင်းမရှိချေ။

သို့သော်၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် လာဟိုး တရားလွှတ်တော်က၊ ရှိခါ ပါ အများ နှင့်
အောတာဆင်း (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

“Where the accused breaks the lock of a house in the
absence of a person in possession and takes possession of
the house, he uses criminal force to the lock which he
breaks, criminal because it involves the crime of mischief
and therefore an order under section 522 of the Code of the
Criminal Procedure is competent. . .”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်သူ အိမ်ရှင် မရှိခိုက် ကျူးကျော်သူက
ခတ်ထားသော သော့ခလောက်ကို ရိုက်ချိုး၍ အိမ်တွင်းသို့ ပင်ရောက် နေထိုင်လျှင်၊
၎င်းကျူးကျော်သူသည် အိမ်တွင်းရှိ နေသူ တဦးတယောက်အား၊ အနိုင် အထက်
ပြုလုပ်ခြင်း၊ အနိုင်အထက်ပြုလုပ်မည်ကို ပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြိမ်းမောင်း ခြောက်
လှန့်ခြင်း တခုခုကို ပြုလုပ်ရာ မရောက်သော်လည်း၊ ခတ်ထားသော သော့ခလောက်

(၁) ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၅၉။
(၂) ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၀၃။
(၃) ၁၉၅၆ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (လွှတ်တော်)၊ ၂၂၃။
(၄) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၃၀ လာဟိုးစီရင်ထုံး၊ စာ ၈၃၉။

ကို ရိုက်ချိုး ဖျက်ဆီး ဖယ်ရှားခြင်းအားဖြင့် အကျိုး ပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်ရာ ရောက်
သဖြင့် ထုတ်ဖော် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ အမိန့် ချမှတ်ခြင်း ပြုနိုင်
သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

၁၉၆၅
ဦးစိုးမာဝံထ
နှင့်
ဦးသူမင်္ဂလ
ပါ ၃။

စီရင်ထုံးအရ ဤအမှုတွင် မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်အချင်းဖြစ်ကျောင်းတွင် မဋ္ဌိ
ခိုက်၊ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့က ခတ်ထားသော သော့ခလောက်ကို
ရိုက်ချိုး ဖျက်ဆီးပြီး ဝင်ရောက် နေထိုင် ကြသဖြင့် ထုတ်ဖော် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ
ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ အမိန့် ချမှတ်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ငြားလည်း
၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင် လာဟိုး တရားလွှတ်တော်ကပင် နဂိုမီးဆင်း ပါ ၁ နှင့် ပန်နာလာ (လ်)
(၅) စီရင်ထုံးတွင်—

“The only force that is contemplated by section 522 is
force as applied to the human body—the use of force as
mentioned is section 349 and 350, Penal Code. Hence, where
the complainant was dispossessed of his house in his absence,
no criminal force can be said to have been used to any
person. No order can therefore be made under section 522,
Criminal Procedure Code.”

ဟူ၍၊ ရိုခါ ပါ အများ နှင့် အောတာဆင်း (၄) စီရင်ထုံးကို လိုက်နာခြင်း မပြုဘဲ
ပယ်ဖျက်ပြီး (over-ruled) ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ် လိုက်သဖြင့် ဤအမှု
တွင် ဖော်ပြပါ ရိုခါ ပါ အများ နှင့် အောတာဆင်း (၄) စီရင်ထုံးကို အကိုးအကား
ပြု၍ ထုတ်ဖော် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ အမိန့် ချမှတ် နိုင်မည် မဟုတ်
ပေ။

၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင်၊ မဒရတ်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်က၊ ဒီ၊ ကေအစဂသာနာရသာနား
ဂုပတာ နှင့် ဂျေမုနက်ပ ပါ အများ (၆) စီရင်ထုံးတွင်—

“An order for restoration of property cannot be made
under section 522 where the criminal force attending the
dispossession complained of is used not against the person
dispossessed, but against the property in his absence. Section
522 applies only to criminal force used against the
person. . . .”

ဟူ၍ ရိုခါပါ အများ နှင့် အောတာဆင်း (၄) စီရင်ထုံးကို ရှောင်လွှဲဖယ်ရှားလျက်
နဂိုမီးဆင်း ပါ အများ နှင့် ပန်နာ လာ (လ်) (၅) စီရင်ထုံးကို မှီငြမ်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်

(၅) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၄၀ လာဟိုးစီရင်ထုံး စာ ၄၆၀။
(၆) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၄၃ မဒရတ်၊ စာ ၂၇၇။

၁၉၆၅
ဦးစွာမာဝံသ
နှင့်
ဦးသုမင်္ဂလာ
ပါ ၃။

ချက် ချမှတ် ထားသဖြင့် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ အမိန့် ချမှတ်နိုင်ရန် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၄၈ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် လက်ရှိ လူ တဦး တစ်ယောက်အား၊ အနိုင် အထက် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အနိုင် အထက် ပြုလုပ် မည်ကိုပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြိမ်းမောင်း ခြောက်လှန့်ခြင်း တခုခုကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ် သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် အလဟဘတ် တရားလွှတ်တော်က၊ မဟာဘီ ပါ အမျှား နှင့် ဝှမ်းဒါရီ (၇) စီရင်ထုံးတွင်—

“Criminal force or show of force or criminal intimidation in section 522 need not necessarily be an ingredient of the offence at all. The word ‘attended by’ should include an act done simultaneously with or immediately after another act. If the commission of an offence is immediately or shortly after, followed by force or show of force or criminal intimidation, the case will be covered by section 522.

Use of criminal force or show of force, or criminal intimidation must all be with reference to a person and not with reference to property.

Use of criminal force means actual use thereof. Criminal intimidation connotes a threat use of force to another person, show of force, therefore, must be something different from these two. It may fall short of the use of force or of a threat to use force. Where the accused or his accomplices having entered upon the land do not quit the land when the true owner protests against such unauthorised entry and are ready to fight, the offence can be said to have been attended by ‘show of force’. Show of force may consist in the physical presence of the accused, his servants or companions in such a way that the true owner is put to the fear that if he tried to regain possession by force, he will be met by force.

In such a case the dispossession of the true owner is not complete till he appears on the scene, protests and has to go away. The case is covered by section 522 and an order for restoration of possession can be passed by the Court”

(၇) အေ-ဆိုင်-အာရီ၊ ၁၉၄၉ အလဟဘတ်၊ ၈၁ ၂၂၈။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ ဤစီရင်ထုံးကို အမှီပြု၍၊ အာလကာ(လ်) ဆယ်(လ်) နပ နှင့် မိုက်ဆိုပြည်နယ် (ဂ) စီရင်ထုံးတွင်—

၁၉၆၅
ဦးစန္ဒိမာဝံသ
နှင့်
ဦးသုမင်္ဂလာ
ပါ ခု။

“It is enough that the commission of the offence is attended by force or show of force or intimidation. The words ‘attended by’ may include not only an act done simultaneously with another act, but also an act done immediately after another act. So, if the commission of an offence is immediately or shortly afterwards followed by force or show of force or criminal intimidation, the case will be covered by this section.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ အမိန့် ချမှတ်နိုင်ရန် ကျူးကျော်သူ (trespasser) သည် ကျူးကျော်စဉ် အခါတွင် သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ်၊ ကျူးကျော်ပြီး ချက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မကြာခဏတွင် သော်၎င်း၊ တံခါး၊ သော့ခလောက် စသော အရာဝတ္ထု ပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားကာ မျှသာ မဟုတ်ဘဲ (not only against property) လက်နဲ့ ပိုင်ဆိုင်သူ (but against person in possession)၊ သို့မဟုတ် ၎င်း၏လူများအား၊ အနိုင် အထက် ပြုလုပ်ခြင်း (use of criminal force)၊ သို့မဟုတ် အနိုင်အထက်ပြုလုပ် မည်ကို ပေါ်ပြုခြင်း (show of criminal force)၊ သို့မဟုတ် ကြိမ်းမောင်း ခြောက်လှန့်ခြင်း (criminal intimidation) တခုခုကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ် ကြောင်း ကောင်းစွာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားပေသည်။

ဤအမှုတွင် မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်က၊ အချင်းဖြစ် ကျောင်းတံခါးကို သော့ခတ်၍ ထားပြီး ပုညရှင်စေတီခေတ် ယင်ပြင်ပေါ်တွင် သွားရောက်၍ နေထိုင် စဉ်၊ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့က အချင်းဖြစ် ကျောင်းသို့ လာ၍၊ ခတ်ထားသော သော့ခလောက်ကို ခွဲခါးပြီး၊ ငင်ရောက် နေထိုင် သီတင်းသုံး ကြသဖြင့်၊ ပေါ်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများအရ၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်အား၊ အနိုင်အထက် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အနိုင်အထက် ပြုလုပ်မည်ကို ပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြိမ်းမောင်း ခြောက်လှန့်ခြင်း တခုခုကို ပြုလုပ်ကြသည်ဟု မဆိုသာချေ။

တဖန် မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်က၊ ဦးညာဏတ္ထရာ ကိုယ်တော် ၎င်းထံသို့ လာ၍ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့ အချင်းဖြစ် ကျောင်းပေါ်သို့ တက်၍ နေထိုင်ကြောင်း ပြောပြသဖြင့်၊ ဦးထွန်းရင်၊ ဦးလှနှင့် ဦးစတို့ကို ခေါ်၍ အချင်းဖြစ် ကျောင်းသို့ သွားပြီး ကြည့်ရှုရာ၊ သော့ခလောက်မှာ ပျက်နေ၍ ပတ္တာ

(ဂ) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၆၀၊ မိုက်ဆို စာ ၂၄။

၁၉၆၅
ဦးမိန့်မာဝံသ
နှင့်
ဦးသုမင်္ဂလာ
ပါ ၃။

မှာ ပြုတ်နေသည်ကို မြင်သဖြင့်၊ အဆိုပါ ဆရာတော်တို့အား၊ ကျောင်းမှ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှားပေးရန် ပြောဆိုသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ ထွက်ခွါ၍မသွားသောကြောင့် ရဲဌာနာ သို့ တိုင်ကြားရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆို၍၊ ဦးထွန်းရင် (လိုပြ-၇)၊ ဦးလှ- (လိုပြ-၈) နှင့် ဦးစ (လိုပြ-၉) တို့က၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်နှင့် အတူ အချင်းဖြစ် ကျောင်းသို့ သွားကြရာ၊ တံခါးခတ်ထားသော သောခခလောက် ပျက်၍၊ ပတ္တမာ ပြုတ်၍ နေ သည်ကို မြင်သဖြင့်၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်က၊ ကျူးကျော်ကြသူဆရာတော် များအား၊ ၎င်းက ခွင့်မပြုဘဲ အဘယ်ကြောင့် ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြပါသလဲ ဟု မေးမြန်းသည့် အခါ၊ အဆိုပါ ဆရာတော်တို့က၊ “အရှင်ဘုရားပိုင်လျှင်၊ အရှင် ဘုရားနေဘို့ဘဲ၊ တပည့်တော်တို့ ပိုင်လျှင် တပည့်တော်တို့ နေဘို့ဘဲ၊ သွားလိရာသွား ပါ” ဟု ပြောပြကြောင်း ထွက်ခွါ အစစ်ခံကြသည်ကို ထောက်ရှုလျှင် မေတ္တာရပ်ခံ ခြင်းခံရသူ ဆရာတော်တို့သည် အချင်းဖြစ် ကျောင်းပေါ်သို့ ကျူးကျော် ဝင် ရောက်ပြီး၊ မကြာခဏတွင် မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော် အချင်းဖြစ် ကျောင်းသို့ သွားရောက်သည့် အခါ၊ မေတ္တာရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့က၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်အား၊ အနိုင် အထက် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အနိုင် အထက် ပြုလုပ်မည် ကို ပြခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကြိမ်းမောင်း ခြောက်လှန့်ခြင်း တခုခုကို ပြုလုပ်ကြသည်ဟု ယူဆရန် ခိုင်လုံသော သက်သေခံချက် အလျဉ်း မရှိသဖြင့်၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ အရ၊ ဗုဒ္ဓဇာတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ အမှု အကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များ အရ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဒုတိယ ဆုံးဖြတ်ရန် အချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ရမ်န(သ)နှင့်ဆိုင် ဂျီ (၉) စီရင် ထုံးတွင်—

“The period of limitation of one month prescribed by section 522 (1) applies to an order passed by the trying Magistrate, and does not apply to an order passed under section 522 (3) by any Court of appeal, reference or revision . . .”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်က၊ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ပေးရန် မေတ္တာ ရပ်ခံသည်မှာ တလပင် ကျော် သော်ငြားလည်း ဤရုံးက ဗုဒ္ဓဇာတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ အမိန့် ချမှတ်ခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

(9) I.L.R. (1948) Nag. 296.

အမှု အကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်သေခံချက်များ အရ၊ မေတ္တာ ရပ်ခံခြင်း ခံကြရသူ ဆရာတော်တို့သည် အချင်းဖြစ်ကျောင်းသို့ (၁၅)၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော် ခတ်ထားသော ကျောင်းတံခါးသော့ခလောက်ကို ခိုက်ချိုးပြီး၊ ကျောင်းအတွင်းသို့ အတင်းအဓမ္မ ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော်ငြားလည်း၊ ထိုသို့ ကျူးကျော်စဉ် အခါတွင် ကျောင်းအတွင်း၌ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော် သို့မဟုတ် ၎င်း၏ တပည့် သား သံဃာများ မရှိသဖြင့်၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများအရ၊ ပစ္စည်းကိုသာ အနိုင်အထက် ပြုလုပ် ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်၍ လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်သူအား၊ အနိုင် အထက် ပြုလုပ်ရာ မရောက်သည့်ပြင်၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော် ကျောင်းသို့လာ၍၊ အဆိုပါ ဆရာတော်များအား ထွက်ခွါဖယ်ရှား၍ သွားငှန်ပြောသည့်အခါတွင်လည်း ကျူးကျော်သူ ဆရာတော်တို့က အကြမ်းဖက်၍ နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုခဲ့ခြင်း ကင်းခံခဲ့ရမှုမက၊ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကလည်း၊ ဥပဒေကို လက်ဝယ်ထား၍ အသုံးမပြုဘဲ (not take law into own hands) သက်ဆိုင်ရာ ဌာနနှင့် တရားရုံးသို့သာ သွားရောက် တိုင်ကြား စွဲဆိုသဖြင့် ဤရုံးက၊ ၎င်းအား အကူအညီ ပေးရန်သင့်သော်လည်း၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများတွင်ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် အချက် အလက်များနှင့် ပြည့်စုံခြင်း မရှိသဖြင့် ခံယဉ်းလျက် ရှိပေသည်။ မေတ္တာရပ်ခံသူ ဆရာတော်ကသာ သက်ဆိုင်ရာ ရုံးသို့ ဥပဒေအရ၊ ဆက်သက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
ဦးစန္ဒီမာဝံသ
နှင့်
ဦးသူမင်္ဂလာ
ပါ ၃။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံး ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး ချမှတ်ဖော် စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် ဥပဒေအရ၊ ခိုင်လုံသော အကြောင်း မရှိ၍၊ မေတ္တာ ရပ်ခံသူ ဆရာတော်၏ မေတ္တာ ရပ်ခံလွှာကို လိုက်လျောခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပလပ်ချန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

တရားမ အခွင့်ထူးအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ရွှေတောင်

† ၁၉၆၅
ဩဂုတ်လ ၂၃
ရက်။

ဦးတရုပ်ဖြူ ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်ဖွားညွန့် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ) *

ပြည်ဆောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—ထေယာပြင် ကွက်လပ် (air-space) တွင် ဖြစ်ပွားသည့် ကျူးကျော်မှု—အဆောင်ခြင်းထိခံမှုနှင့် ကျူးကျော်ရာရောက် မရောက်။

အယူခံတရားလိုများနှင့် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ဖွားညွန့်၊ ကုယ်လွန်သူဒေါ်သိန်းညွန့်တို့သည်၊ မြေကွက်ထဲကွက်ကိုအတူငှါးရမ်း၍နှစ်ထပ် ၄ ခန်းအိမ်ဆောက်လုပ်ကြပြီး သဘောတူ အယူခံတရားလို တို့က အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် အယူခံတရားခံတို့က အိမ်အောက်ထပ်တွင် သီးခြားပိုင်ရှင်များအဖြစ် အသီးသီးနေထိုင်ကြသည်။ အောက်ထပ်နေ အယူခံ တရားခံတို့က အလျား ၁၅ ပေကျော်ရှိ သောအဆောင်ကို အောက်ထပ်မှ အနောက်မြစ်ဘက်သို့ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ကြရာ၊ ၎င်းအဆောင် ခေါင်မိုးမှာ အိမ်အပေါ်ထပ်ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်းမဟုတ်ဘဲ၊ ကျော်လွန်၍အပေါ် သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မခန့်မြင့်၍နေ၏။

အယူခံတရားလိုတို့ကလည်း အိမ်အပေါ်ထပ်ဝါးရံတာမှ အနောက်မြစ်ဘက်သို့ပင် အလျား ၅ ပေ ၆ လက်မရှိသော အဆောင်ကို ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ပြီး၊ နောက်ထပ်တဖန် အလျား ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော ကပြင်ကိုဆောက်လုပ်ကြသည်။

အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလိုတို့ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ကြသော အဆောင်သည် ၎င်းတို့၏ အဆောင်ခေါင်မိုးပေါ်တွင် တည်ရှိနေ၍၊ ခေါင်မိုးသုတ်ပြားများကို ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သဖြင့်၊ အဆိုပါ အဆောင်ကို ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် တရားခံဆိုရာ၊ အောက်မူလရုံးက ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ပေးချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံတရားလိုတို့က ခရိုင်တရားမရုံးတွင် အယူခံရာ အောက်ရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ အယူခံတရားခံတို့က အယူခံရာ ဒုတိယအယူခံ မှုတွင် အယူခံတရားခံတို့၏ အဆောင်ခေါင်မိုးကိုအယူခံတရားလိုတို့ ပဌမချွဲထွင်ဆောက်လုပ်သည့် အဆောင်ကမည်သို့မျှ ပျက်စီးယိုယွင်းအောင်ပြုလုပ်ခြင်းမရှိဘဲ နောက်ထပ်ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်သည့် ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော အဆောင်ကသာ အချင်းဖြစ် အဆောင်ခေါင်မိုးကို ထိခိုက်ခြင်း အားဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုယူဆပြီး၊ ၎င်းကိုဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ပေးချမှတ် လိုက်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမအခွင့်ထူးအယူခံမှုအမှတ် ၁၆။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၃၀ တွင် တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက် နေ့စွဲပါဒီကရီကို အခွင့်ထူးအယူခံမှု။

အယူခံတရားလိုတို့က ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုအကြောင်းချင်းရာ သက်သေခံချက်များအရ၊ အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် သဘောတူမြေကွက်ကို ငှားရမ်းရယူပြီး အိမ်ဆောက်လုပ်ကြ၍၊ သဘောတူ အယူခံတရားလိုတို့က အိမ်အပေါ်ထပ်တင်၊ အယူခံတရားခံတို့က အောက်ထပ်တင် သီးခြား ပိုင်ရှင်များအဖြစ်ဖြင့်၊ နေထိုင်ကြသကဲ့သို့ အိမ်အနောက်ဘက် သံလွင်မြစ်သို့ရွှေ့လျက်ရှိနေသည့် လေဟာပြင်ကွက်လပ်ကိုလည်း အပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်းမျဉ်းသား၍ ပိုင်းခြားပြီး မျဉ်းကြောင်း၏အပေါ်ဘက်ကို အယူခံတရားလိုကရယူ၍၊ မျဉ်းကြောင်းအောက်ဘက်ကို အယူခံ တရားခံတို့က ရယူကြသည်ဟူ၍ ယူဆလျှင်လည်း၊ အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ထား သောအဆောင်သည် ထိုမျဉ်းကြောင်းအောက်သို့ ကျရောက်ခြင်းမရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလိုတို့ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အဆောင်ကို ကျူးကျော် သည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်းမရှိချေ။

၁၉၆၅
ဦးတရပ်ဖြူပါ
နှင့်
ဒေါ်ဖိုးညွန့်
ပါ။

ကျေးဇူးတင် နှင့် အယ်၊ ကေ၊ အာယာဗူးဒိုင်ဗူး။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ၈၁။

အိမ်သာအတံခွေခက်ဂျီပါစာပူဇေ နှင့် ဒတ္တာထရာရက်ပါရာရှမ်အာဂါနို၊ အေ၊ အိုင်၊ အာဂါ၊ ၁၉၄၅၊ နဂ်ပူဂါ၊ ၇၈ (၈၀)။

ပေးလမ်းနှင့် ဟဲလေ၊ ၈၂ ကေ၊ ဝိုင်၊ ၆၂၆။

ရက်ခိန် နှင့် ခိုင်စံတန်၊ စောလ (ခ)၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၂၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဒုတိယအယူခံမှုတွင် အချင်းဖြစ်မြေကွက်လပ်၏အပေါ် လေဟာပြင်ကွက်လပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သူကမည်သည့်နေရာကိုလက်ရှိရယူ၍ မည်သူကမည်ကဲ့သို့ လက်ရှိရယူရန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် ကတိပဋိညာဉ်ပြုလုပ်ထားကြဟန်မတူသဖြင့် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင် ခေါင်မိုးသည်ဖော်ပြပါ မျဉ်းကြောင်း အထက်သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မပင်ပို၍ မြင့်နေသော်လည်း ၎င်းတို့ကသာ ကျူးကျော်သည်ဟု ယူဆရန်မရှိသဖြင့် အကြောင်း ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ထိုသို့သော ကတိပဋိညာဉ်မရှိသဖြင့် အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်သည် အယူခံတရားခံတို့ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ကြသည့် အဆောင်ခေါင်မိုးကိုထိရုံမျှဖြင့် ကျူး ကျော်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးသန်းအောင်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးချောင်ဖိုး (ကိုယ်စား) ဦးချန်ထွန်းအောင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံ တရားလို ဦးတရပ်ဖြူ၊ ဒေါ်ချစ်တို့နှင့် အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဖိုးညွန့်၊ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်သိန်းညွန့်တို့သည် မော်လမြိုင်မြို့ ဈေးကြီးရပ်၊ ဖက်တန်း အမှတ် ၁၃၊ ကုလားတန်း၊ စုဂုတီဈေး ကော်မီတီပိုင် မြေကွက်ကို အတူတကွ ငှားရမ်း၍၊ နှစ်ထပ် လေးခန်းအိမ်ဆောက်လုပ်ကြပြီး၊ သဘောတူ အယူခံ တရားလိုတို့က အိမ်အပေါ်ထပ်တင် အယူခံတရားခံတို့က အိမ်အောက်ထပ်တင် သီး ခြား ပိုင်ရှင်များ အဖြစ် အသီးသီးနေထိုင်ကြသည်။

၁၉၆၅
ဦးထွန်းပြုပါ
၂
၁၉
၁၉၆၅
၁၉
၁၉

အောက်ထပ်နေ အယူခံတရားခံတို့က အလျား ၁၅ ပေကျော်ရှိသော အဆောင်ကို အောက်ထပ်မှ အနောက် သံလွင်မြစ်ဘက်သို့ ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ကြရာ ၎င်းအဆောင် ခေါင်းမိုးမှာ အိမ်အပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့် တပြေးတည်းမဟုတ်ဘဲ ကျော်လွန်၍ အပေါ်သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မခန့်မြင့်၍ နေသည်။

အယူခံတရားခံတို့ကလည်း အိမ်အပေါ်ထပ် ဝါးရံတာမှ အနောက် သံလွင် မြစ်ဘက်သို့ပင် အလျား ၅ ပေ ၆ လက်မရှိသော အဆောင်ကို ချွဲထွင် ဆောက်လုပ်ပြီး နောက်ထပ်တဖန် အလျား ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော အဆောင်ကို ဆောက်လုပ်ကြသည်။

အယူခံတရားခံတို့က အယူခံတရားလိုတို့ ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်ကြသော အဆောင် သည် ၎င်းတို့၏ အဆောင် ခေါင်းမိုးပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ ခေါင်းမိုး သွတ်ပြားများကို ပျက်စီး ယိုယွင်းခြင်းဖြစ်အောင် မြူလုပ်ဆည်း အဆိုပါ အဆောင်ကို ပျက်စီး ဖယ်ရှား ပေးရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ အယူခံတရားလိုတို့က ၎င်းတို့ ချွဲထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်သည် ၎င်းတို့တွင်ရှိသော အခွင့်အရေးအရ ဆောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်၍ အယူခံ တရားခံတို့၏ အဆောင်ခေါင်းမိုးကို မည်သို့မျှ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်း ဖြစ်အောင် မပြုလုပ် သဖြင့် ၎င်းတို့၏ အဆောင်ကို ပျက်စီး ဖယ်ရှားပေးရန် မလိုကြောင်း ဖော်ပြထုချေ ကြသည်။

အောက်မူလရုံးက အယူခံတရားလိုတို့ ချွဲထွင် ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောင် သည် အောက်သို့ တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ဆင်း၍ လာသဖြင့် အယူခံတရားခံတို့၏ အဆောင် ခေါင်းမိုးကို ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် အောက်ထပ်နေ အယူခံတရားခံတို့အား ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆပြီး အချင်းဖြစ် အဆောင်ကို ပျက်စီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုတို့က ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့် မော် လမြိုင်မြို့ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက အငြိမ်းစား တိုင်းအင်ဂျင်နီယာ ဦးကျော်ညွန့်နှင့် သက်သေ ဦးဘိုးသိန်း တို့၏ အစီရင်ခံစာနှင့် ထွက်ဆိုချက်များအပေါ် အခြေခံ မှီငြမ်းပြု၍ အယူခံတရားလိုတို့ ချွဲထွင် ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောင်သည် အယူခံတရားခံတို့အား ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေမည်ဟု စိုးရိမ်ရန်အကြောင်း မရှိဟုယူဆပြီး အောက်မူလရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်မပြုဘဲ၊ ဖယ်ဖျက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် အယူခံ တရားခံတို့က မကျေနပ်၍ ကျိန်းသို့ အယူခံဝင်ကြသည်။

ကျိန်းက ဒုတိယအယူခံမှုတွင် အယူခံတရားခံတို့၏ အဆောင်ခေါင်းမိုးကို အယူခံ တရားလိုတို့ ပဌမ ချွဲထွင် ဆောက်လုပ်သည့် အဆောင်က မည်သို့မျှ ပျက်စီးယိုယွင်း

၁၉၆၅
ဦးတရပ်ပြုပါ
နှင့်
ရွှေစွန်းညွန့်
ပါ ၃။

အောင် ပြုလုပ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ နောက်ထပ် ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သည့် ၂ ပေ ၄ လက်မ ရှိသော အဆောင်ကသာ အချင်းဖြစ် အဆောင်ခေါင်မိုးကို ထိခိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ အဆောင်တခုလုံးကို ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော အဆောင်ကိုသာ ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ရာ၊ အယူခံတရားလို တို့က မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ထပ်မံ၍ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ကြသော ၂ ပေ ၄ လက်မရှိသော အဆောင်သည် အယူခံ တရားခံတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သည့် အဆောင်ခေါင်မိုးကို ထိပါးကျူးကျော်သည်ဟု ဤရုံးက ဒုတိယ အယူခံမှုတွင် ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ အမှုအကြောင်းခြင်းရာ၊ သက် သေခံချက်များအရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြ၏။ အယူခံ တရားခံတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဤရုံး ချမှတ်ထားသော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီသည် အမှုအကြောင်းခြင်းရာ၊ သက်သေခံချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေ၍၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော် မတော် မတရားဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် ရှေ့ဟူးဝေနှင့် အယ်(လ်)၊ ကေ၊ အာယား ဗူးနိုင်ဒူး ပါ ၄ (၁) စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဤရုံးက အခွင့်ထူး အယူခံ မှုတွင် ထိုသို့ချမှတ်ထားသော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် မသင့်လျော်ကြောင်း လျှောက်လဲ ချေပသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤအယူခံမှုတွင်၊ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိက အချက်မှာ အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်ကြသော ၂ ပေ ၄ လက်မရှိ အဆောင် သည် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်ကြသည့် အဆောင် ခေါင်မိုးပေါ်ကို ကျူးကျော်ပါသလား (Trespass) ဟူ၍ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ ဤအမှုသည် မြေပြင်ပေါ်၌ ဖြစ်ပွားသော ကျူးကျော်မှု များ ကဲ့သို့သော်၎င်း၊ အဆောက်အဦးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပွားသော ကျူးကျော်မှုများ ကဲ့သို့သော်၎င်း မဟုတ်ဘဲ၊ လေဟာပြင် ကွက်လပ် (Air-Space) တွင်၊ ဖြစ်ပွားသည့် ကျူးကျော်မှုဖြစ်၍၊ အဆောင်ခြင်း ထိရံမျှဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံ တို့သည် တဦးအပေါ်တဦး ကျူးကျော်ရာ ရောက်ပါသလား ဟူသော ပြဿနာကို လည်း၊ အခြေခံထား၍ စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပေသည်။

ဤအမှု၌ ရှေးဦးအစ ပဌမတွင်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် မော်လမြိုင်မြို့၊ ဈေးကြီးရပ်၊ ဖက်တန်းအမှတ် ၁၃၊ ကုလားတန်း၊ စုရတီဈေးကော်မိတီ

(၁) ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ လွှတ်တော်ချုပ်၊ ၈၁။

၁၉၆၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့၊
ပိုင်ဆိုင်မှု ဝန်ကြီးဌာန
ပါ ၃။

ပိုင် မြေကွက်ကို၊ နှစ်ဦးသဘောတူ အတူတကွ ငှားရမ်းရယူကြသဖြင့် အမ်ဘာဒတ်(စ်) ရုခတ်ဂျီပါစာပုရေ နှင့် ဒတ္တာထရာဂက်ပါရာရှုရမ်အာဂါရှိ (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“The ordinary rule of law is, that whoever has got the solum—whoever has got the site is the owner of everything up to the sky and down to the centre of the earth.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက် အရ၊ ၎င်းတို့သည် မြေကွက်ကို အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်ကြသည့်ပြင်၊ မြေကွက်အပေါ် လေလဟာပြင်ကွက်လပ် (Air-Space) ကို လည်း၊ အတူတကွ အထက်သို့၊ မိုး ကောင်းကင် တိုင်အောင်ပင်၊ ပိုင်ဆိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ ငှားရမ်း ရယူပြီးသည့်နောက်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် မြေကွက်လပ်ပေါ်တွင် နှစ်ထပ် လေးခန်းအိမ် ဆောက်လုပ်ကြပြီး၊ နှစ်ဦး သဘောတူ အယူခံတရားလိုတို့က အပေါ်ထပ်တွင်၊ အယူခံတရားခံတို့က အောက်ထပ်တွင် သီးခြား ပိုင်ရှင်များ အဖြစ် နေထိုင်ကြရာ၊ အဆောက်အဦးများ မဆောက်ရသေးသည့် အိမ်အနောက် သံလွင်မြစ်ဘက်သို့ ကျန်ရှိနေသည့် မြေကွက်လပ်နှင့် ၎င်းအပေါ် လေလဟာပြင် ကွက်လပ်ကို ၎င်းတို့သည် ယခင် မူလအတိုင်းကဲ့သို့ပင် အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်လျက် ရှိနေကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားခံတို့က၊ အယူခံတရားလိုတို့သည် ၎င်းတို့၏ အဆောင် ခေါင်မိုးကို ကျူးကျော်သည်ဟု ဆိုသဖြင့် ဟေးလမင်း နှင့် ဟဲလေ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“One seeking an injunction against trespassers on land must be in actual possession as well as entitled to the possession.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်းဖြင့်နေရာကို ၎င်းတို့ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် သက်သေတင်ပြရန် လိုပေမည်။

ယခု အချင်းဖြစ် နေရာသည်၊ မြေပြင်မဟုတ်ဘဲ၊ လေလဟာပြင်ကွက်လပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်သဖြင့် ဝင်းစီး(လ်)တော့(တ်) ဥပဒေစာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၇၇ တွင်—

“Is it possible for intrusion by things other than aircraft to amount to trespass? If the injury is direct and immediate and the air-space is in the plaintiff's possession, the answer must be 'Yes'.”

(၂) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၅ နက်(စ်)ပူ၊ ၇၇ (၈၀)။
(*) တီ၊အက်လ်စ်လူဆင့်ရေး၊ ခြောက်ကြိမ်မြောက်ပုံနှိပ်ခြင်း။
(၃) ဂျ ကော့စိုင်း၊ ၆၂၆။

"Prima Facie a surface-owner has ownership of the fixed contents of the air-space and the exclusive right of filling the air-space with contents."

၁၉၆၅

ဦးတရပ်ဖြူ ပါ ၂

နှင့်
ဒေါ်မျိုးညွန့်
ပါ ၃။

ဟူ၍ ရေးသား ပေါ်ပြထားသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ အယူခံတရားခံတို့က ၎င်းတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်ခေါင်းမိုး တည်ရှိရာ လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကို အယူခံတရားလိုတို့ မပိုင်ကြဘဲ ၎င်းတို့သာလျှင် လက်ရှိပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင် သက်သေ သာဓကတင်ပြရန် လိုပေမည်။

အယူခံတရားခံတို့က အင်(န)၊ ဒီ၊ ဘာစု ရေးသားသော အင်ဂျန်းရှင် ဥပဒေ စာအုပ် (*) စာမျက်နှာ ၅၀၅ တွင်—

"In the primary sense, possession is the visible possibility of exercising control over a thing, coupled with the intention of doing so, either against all the world, or against all the world except certain persons."

ဟူ၍ ရေးသား ပေါ်ပြချက်အရ၊ အချင်းဖြစ် လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကို ၎င်းတို့ အချင်းဖြစ် အဆောင် ခေါင်းမိုး မဆောက်လုပ်မီကပင်၊ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်လိုကြောင်း ရည်ရွယ်ချက်စိတ်ထားဖြင့်၊ စီမံအုပ်ချုပ် သီးခြားရယူပြုလုပ် (Control) ရန် ဖြစ်ပါလျက်၊ ၎င်းတို့ ထိုသို့ပြုလုပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်အောင် ဘော်ပြသော သက်သေ ခံချက်များကို အမှုတွဲ၌ မတွေ့ရပေ။

တဖန်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် အဆောင်များကို ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်ခြင်း မပြုမီ၊ ကျန်ရှိနေသည့် မြေကွက်လပ်နှင့် ၎င်းအပေါ် လေဟာပြင် ကွက်လပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သူက မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အပိုင်း လက်ရှိရယူရန် နှင့် မည်သူက မည်သည့်အဆောက်အဦး မည်မျှအကျယ်၊ မည်မျှအမြင့် ဆောက်လုပ် နိုင်ကြောင်း စသော ကတိပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ကြေးကြောင်း အမှုတွဲ၌ ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိချေ။ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီးကလည်း အမှုတွဲ၌ ပေါ်ပြပါ အချက်အလက်များ လိုနေကြောင်း ဝန်ခံ၍၊ အယူခံတရားခံတို့၏ ပညာရှိ ရွှေ့နေကြီးကလည်း ထိုသို့သော အချက်အလက်များ အမှုတွဲ၌ လိုနေကြောင်းကို ငြင်းဆိုခြင်း မပြုပေ။

ထို့ပြင်၊ အင်(န)ဘာစု ရေးသားသော အင်ဂျန်းရှင် ဥပဒေစာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၀၂ တွင် ပေါ်ပြထားသည့် ရက်ဒီန် နှင့် ဝိုင်စီတန် (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

"If there be two persons in a close, each asserting that the premises are his, and each doing some act in the assertion

* N.D. Busu's Law of Injunctions.
(၄) ဝော်လ(စ်)၊ အထဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၂၃။

၁၉၆၅
ဦးတရပ်မြို့ ပါ ၂
နန်း
ခေါ်စွဲညွှန်
ပါ ၃။

of the right of possession, he who has the better title or right is considered as being in possession ; and the other is a trespasser."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် အချင်း ဖြစ် လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကို အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်ကြပြီး၊ မည်သူက မည်သူ့ထက် ပိုမို၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် သက်သေခံချက်များ မရှိသဖြင့်၊ တဦးက တဦးအပေါ် ကျူးကျော်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေမည်။

ထိုမှတစ်ပါး၊ ဂျေ၊ ပီ၊ ဆင်း ဂေါ(လ်) ရေးသားသော (၁၉၆၀) တော့(တ်) ဥပဒေစာအုပ်စာမျက်နှာ ၁၁၈ တွင်—

"A trespass, being the disturbance of another person's possession, cannot be committed by a person who is himself in possession."

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြချက်အရ ကျန်ရှိနေသည့် မြေကွက်လပ်နှင့် အပေါ် လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကို အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့ အတူတကွ လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း ဖြစ်နေ၍၊ အယူခံတရားလိုက ကျူးကျော်သည်၊ သို့မဟုတ် အယူခံတရားခံတို့ကပင် ကျူးကျော်သည်ဟူ၍ ယူဆဆုံးဖြတ်ရန်လည်း ခဲယဉ်းပေမည်။

တဖန်၊ အယူခံတရားခံတို့က ၎င်းတို့သည် အဆောင်ကို အရင် ဆောက်လုပ်ခြင်း အားဖြင့် လေဟာပြင်ကွက်လပ်ကို လက်ရှိရယူထားပြီး ဖြစ် သည်ဟု ယူဆ ရန်မှာလည်း ၎င်းတို့၏ အဆောင် ခေါင်းမိုးသည် လေဟာပြင် ကွက်လပ်တွင် ရှိနေသည်မှာ စည်း ကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်း မရှိသေးသဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ယူဆရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အမှု အကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်များအရ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့သည် သဘောတူ မြေကွက်ကို ငှားရမ်းရယူပြီး၊ အိမ်ဆောက်လုပ်၍ သဘော တူ အယူခံတရားလိုတို့က အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် အယူခံတရားခံတို့က အိမ်အောက် ထပ်တွင် သီးခြား ပိုင်ရှင်များ အဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်ကြသကဲ့သို့၊ အိမ်အနောက်ဘက် သံလွင်မြစ်သို့ ရွှေ့ရွှေ့လျက် ရှိနေသည့် လေဟာပြင် ကွက်လပ်ကိုလည်း အပေါ်ထပ် ကြမ်းပြင်နှင့်တပြေးတည်း မျဉ်းသား၍ ပိုင်းခြားပြီး မျဉ်းကြောင်း၏ အပေါ်ဘက်ကို အယူခံတရားလိုတို့က ရယူ၍ မျဉ်းကြောင်း အောက်ဘက်ကို အယူခံတရားခံတို့က ရယူကြသည်ဟူ၍ ယူဆလျှင်လည်း၊ အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောင်သည် ထိုမျဉ်းကြောင်းအောက်သို့ ကျရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း ပေါ်လွင် သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားခံတို့ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အဆောင် ကိုကျူးကျော်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းမရှိချေ။

ဤရုံးက ဒုတိယအယူခံမှုတွင် အချင်းဖြစ် မြေကွက်လပ်၏ အပေါ် လေဟာပြင် ကွက်လပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သူက မည်သည့်နေရာကို လက်ရှိရယူ၍၊ မည်သူက မည်ကဲ့သို့ လက်ရှိရယူရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် ကတိပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ထားကြဟန် မတူသဖြင့် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင် ခေါင်းမိုးသည် ဖော်ပြပါ မျဉ်းကြောင်း အထက်သို့ ၁ ပေ ၁၀ လက်မပင်ပို၍ မြင့်နေသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကသာ ကျူးကျော်သည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်း ကြောင်း ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ထိုသို့သော ကတိပဋိညာဉ် မရှိသဖြင့် အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်သော အဆောင်သည် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်ကြသည့် အဆောင် ခေါင်းမိုးကို ထိခိုမပြု၍ ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လျော်ကန် သင့်မြတ်မည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၅
ဦးတရပ်ဖြူ ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်ဖိုးညွန့်
ပါ ၃။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကို ထောက်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားသည့်အခါ ဤရုံးက ဒုတိယ အယူခံမှုတွင် အယူခံတရားလိုတို့ ချဲ့ထွင် ဆောက်လုပ်ကြသော အဆောင်သည် အယူခံတရားခံတို့ ချဲ့ထွင်ဆောက်လုပ်သော အဆောင်ကို ကျူးကျော်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်သည်မှာ သဘာဝ တရားမျှတရေး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်သည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့သည် မြေပြင်ပေါ်တွင် သီးခြား နေထိုင်ကြသကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ၊ အိမ်အထက်ထပ်နှင့် အောက်ထပ်တွင် သီးခြား နေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ တဦးနှင့်တဦး ဆက်လက်၍ အချင်းမများကြဘဲ ရှေးယခင်ကကဲ့သို့ ဆက်လက်၍ ခင်မင် ရင်းနှီးကြပြီး ယခု အချင်းဖြစ်သည့် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ ၎င်းတို့ အတူတကွ ဖြေရှင်း နေထိုင်ကြရန် လည်း လိုမည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးက ဒုတိယ အယူခံမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ပဌမအယူခံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြန်လည်၍ အတည်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဖော်ပြပါ အမှု အကြောင်းချင်းရာများအရ အမှုသည်တို့သည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ် များကို မိမိတို့ကျခံရန်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ
၃၀ ရက်။

ဦးထွန်းကြည် (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးညွန့်မောင်) (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက် ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၃၄ (၁) — ခေါင်းစဉ် ၄ ခု ပြုလုပ်၍ စွဲချက်တင်ခြင်း — ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း

လျှောက်ထားသူကို တရားခံက ခါးမြောင်နှင့်ထိုးသဖြင့် ဒဏ်ရာရအောင်ပြုလုပ်သည့်အတွက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၄ အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေရန် ၎င်း ပြင်ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ပေးဆောင်ရန်၊ မပေးဆောင်ခဲ့လျှင် နောက်ထပ်အလုပ်ကြမ်း နှင့် ထောင်ဒဏ်ကျခံစေရန်၊ ထောင်ဒဏ်များကို တချပြီးတခု ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် အခြား ၃ ဦးတို့ကို ခါးမြောင်ဖြင့် ဒဏ်ရာများရရှိအောင် ပြုလုပ်သည့်အတွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၄ အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် ပြစ်မှုတစ်ခုစီအတွက် ၅၀ ကျပ် စီပေးဆောင်ရန်၊ မပေးဆောင်က အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ လ စီကျခံစေရန် ထိုထောင်ဒဏ်များကိုတပါတည်း ကျခံစေရန်ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားခံကလူ ၄ ယောက်ကို ခါးနှင့်ထိုးခြင်းဖြင့် ပြစ်မှု ၄ ခုရှိသည်ဟုယူဆပြီး တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်ရာ၌ ထိုအမှု ၄ ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ခေါင်းစဉ် ၄ ခု ပြုလုပ်ပြီး စွဲချက်တင်ပြီး သကာလ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေး၍ တရားခံအား ထိုခေါင်းစဉ် ၄ ခုအပေါ် ပြစ်မှုမြောက်သည် ဟု ယူဆပြီးလျှင် ထိုပြစ်မှုအသီးသီးအတွက် ပြစ်ဒဏ်ငွေချမှတ်ခြင်းမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၃၄ (၁) နှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။

ခံမြဲ နှင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၃၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေကျမ်း အပိုင်း ၃၄၊ ၈၁ ၁၁၇၉ (တရား လွှတ်တော်) ကို ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးစံသိန်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၁ (ခ)။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄၄ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅၊ အထူးအာဏာရ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။မအူပင်မြို့ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ရုံး၏ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၄၄ တွင် တရားခံ ဦးညွန့်မောင် အပေါ် ဦးထွန်းကြည်ကို ဓါးမြှောင်နှင့် ထိုးသဖြင့် ဒဏ်ရာရအောင် ပြုလုပ်သည့် အတွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၄ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေရန်၊ ၎င်းပြင်ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ပေးဆောင်စေရန် ထိုဒဏ်ငွေကိုမပေး ဆောင်ခဲ့လျှင် နောက်ထပ် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေရန်၊ ထောင်ဒဏ်များကို တချိုး တခု ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် ဦးညွန့် မောင်သည် ဒေါ်ဖွားတင်၊ ကိုတင်အေးနှင့် မသောင်းကြည်တို့ကို ဓါးမြှောင်ဖြင့်၊ ဒဏ်ရာများရရှိအောင် ပြုလုပ်သည့် အတွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၄ အရ ပြစ်မှု မြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ပြစ်မှု တခုစီအတွက် ဒဏ်ငွေ ၅၀ ကျပ်စီပေးဆောင် ရန် မပေးဆောင်က၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၂ လကျခံစေရန်၊ ထိုထောင်ဒဏ် များကို တပါတည်း ကျခံစေရန်ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
 ဦးထွန်းကြည်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 (ဦးညွန့်
 မောင်)။

ထိုကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းမှာ အလွန်တရား နည်းလွန်းပါသည်ဟု ဆိုပြီး တရားလို ကိုထွန်းကြည်က၊ မအူပင်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၅ တွင် အပြစ်ဒဏ်များကို တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက ယင်းလျှောက်လွှာကို ကြားနာပြီးလျှင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့က အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အမိန့် ချမှတ်ရာတွင် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ အောက်ရုံး တရားသူကြီး စစ်ဆေးထားသော အမှုသည် ဥပဒေအရ မှားယွင်းနေကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ယင်းအမှုတခုလုံးကို ဖျက်သင့် ကြောင်း၊ ဤရုံးတော်သို့ အစီရင်ခံထားသည်။ ၎င်းပြင် တရားခံ ဦးညွန့်မောင်မှာ မင်းညီနောင်ဆေး ထိုးထားသူဖြစ်သဖြင့်၊ အချင်းဖြစ် အချိန်အခါက ဆေးတချို့၊ တရားခံသည် ဘာကို လုပ်မိမှန်း မသိသောကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ အရ၊ ပြစ်မှု မမြောက်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိသောကြောင့် ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးသင့် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တရားခံအား၊ တရားဝေ လွတ်သင့်ပါသောကြောင့် ပြန်လည် စစ်ဆေးရန် မလိုတော့ကြောင်း ထောက်ခံ၍ ဤရုံးတော်သို့ တင်ပို့ထား၏။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးစံသိန်းက၊ ဤအမှုတွင် မောင်ညွန့်မောင် သည် အချင်းဖြစ်သည့် နေ့က မောင်ထွန်းကြည်အိမ်သို့ လာရာတွင် ဓါးမြှောင်ကို ဝှက်ယူလာပြီး၊ မောင်ထွန်းကြည်တို့နှင့် စကားပြောဆိုပြီးနောက် အပြန်တွင် မောင် ထွန်းကြည်ကို ဓါးမြှောင်ဖြင့် ထိုးကြောင်း၊ ၎င်းပြင် ကိုတင်အေးဆိုသူကိုလည်း၊ နောက်ထပ် ဓါးမြှောင်နှင့် ထိုးကြောင်း၊ ဒေါ်ဖွားတင်ကိုလည်း ဓါးမြှောင်နှင့် ထိုး

၁၉၆၅
ဦးညွန့်ကြည်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ
(ဦးညွန့်
မောင်)။

ကြောင်းနှင့် မသောင်းကြည်ကိုလည်း ဓါးမြှောင်နှင့် ထိုးကြောင်း အမှုတွင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေရကား၊ စွဲချက်ပြုလုပ်သောအခါ ခေါင်းစဉ် ၄ ခုဖြင့် စွဲချက်ပြုလုပ်ပြီး ဆက်လက် အမှုစစ်ဆေး၍ ထိုပြစ်မှု ၄ ခု အသီးသီး အတွက် တရားခံ မောင်ညွန့် မောင်ကို အပြစ်ချမှတ်ခြင်းမှာ၊ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးသောအမှု တရားလုံးသည် တရား ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် မတရားသော အမှုစစ်ဆေးမှုဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ထိုရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်၍ တရားခံအပေါ် ပြန်လည်၍ စစ်ဆေး ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွား၏။ ဆက်လက်၍ လျှောက်လဲ ရာတွင် ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်အမိန့်တွင် ပေါ်ပြထားသည့် တရားခံအပေါ် အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့် မညီကြောင်းနှင့် တရားခံ၏ပြုမှု မှုမှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၄ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆချက်တို့မှာ ဤရုံးတော် အနေနှင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုအပ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မူလက၊ လျှောက်ထားခဲ့သည့် အတိုင်း အမှုတရားလုံးသည် တရားမဝင်သော အမှုဖြစ်နေသဖြင့်၊ ထိုအချက်နှင့်ပင် ထိုအမှုကို ပယ်ရန်သာ ရှိပါသည်ဟု လျှောက်လဲ၏။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးနှစ်က လျှောက်လဲရာတွင်၊ အမှုစစ်ဆေးသောရုံးသည်၊ တရားခံ အပေါ် ခေါင်းစဉ် ၄ ခု ပြုလုပ်ပြီး စွဲချက်တင်ထားသဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၄ (၁) နှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့်၊ ယင်း အမှုသည် တရားဝင် အမှုမဖြစ်နိုင်သောကြောင့်၊ တရားခံ အပေါ် ပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်များကို ပယ်ဖျက်၍ ပြန်လည်ပြီး အမှုစစ်ဆေး စေရန်၊ ဤရုံးတော်က ညွှန်ကြားနိုင်ပါသည်ဟု ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီးက လျှောက်ထားသည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကို ထောက်ခံသွားသည်။

ဤအမှုကို ကျွန်ုပ်အနေနှင့် ဝေဖန်သုံးသပ်သည်။ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး သည် တရားခံ ဦးညွန့်မောင်က လူ ၄ ယောက်ကို ဓါးနှင့် ထိုးခြင်းဖြင့် ပြစ်မှု ၄ ခု ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး၊ တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်ရာ၌ ထိုအမှု ၄ ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ခေါင်းစဉ် ၄ ခုပြုလုပ်ပြီး၊ စွဲချက်တင်ပြီးသကာလ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေး၍၊ တရားခံအား ထိုခေါင်းစဉ် ၄ ခုတို့အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ထိုပြစ်မှု အသီးသီးအတွက် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၃၄ (၁) နှင့် ဆန့်ကျင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဗေဒဖြ နှင့် နိုင်ငံတော် အမှု (၁) တွင် တရားဝန်ကြီး ဦးဘဦးက အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။

(၁) ၁၉၃၃ ခု၊ ကရင်မင်နယ်လ်လောဇာနယ်၊ အထွဲ ၃၄၊ စာ ၁၁၇၉ (တရားလွှတ်တော်)။

“Where more than three distinct offences of criminal breach of trust are tried together in one trial an illegality vitiating the trial is committed.”

၁၉၆၅
ဦးထွန်းကြည်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
(ဦးညွန့်
မောင်)။

ထို့ကြောင့် နယ်ပိုင် ရာဇပတ် တရားသူကြီးက စစ်ဆေးထားသော အမှုသည် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့်၊ ထိုအမှုကို ပယ်ဖျက်ရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ တရားခံ အပေါ်တွင် တွေ့ရှိသော ပြစ်မှုများနှင့် ချမှတ်သော ပြစ်ဒဏ်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောအသိန်းရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

ဦးဘအေး (အယူခံတရားလို)

ဩဂုတ်လ
၃၀ ရက်။

နှင့်

ဒေါ်ချစ်ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁ ဇာရီပူတွင် တရားရှုံး၏ ပစ္စည်းများကို မူလအမှုမှ ဒီဂရီကို အယူခံနေစဉ် အတွင်း ရောင်းချခြင်း—တရားရှုံးက အယူခံမှုတွင် အနိုင်ရရှိခြင်း—အယူခံရုံးက ဇာရီပူအမိန့်များကို ပယ်ချက်ခြင်း။

ကွယ်လွန်သူ ဦးစိုးမင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စား ဒေါ်ချစ်ကင်း၏ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်တင်ညွန့်ဖြင့် တရားခံ ဦးကြွယ်နှင့် (အယူခံတရားလို) ဦးဘအေးတို့အပေါ် ငွေ ၆,၀၀၀ တန် စာပုံနှိပ်စက် ၂ လုံးနှင့် စာပုံနှိပ်စက်များငှါးခကျန်ငွေ ၆,၇၇၅ ကျပ် တို့ကိုရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုရာ ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက တရားခံ ဦးကြွယ်က စာပုံနှိပ်စက် ၂ လုံးနှင့် ငွေ ၈,၇၀၀ ပေးစေရန်နှင့် အယူခံတရားလိုက ငွေ ၄,၈၀၀ ကို ပေးဆပ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

တရားနိုင်က ဇာရီပူလုပ်ရာ တရားရှုံးဦးကြွယ်က ၎င်းပေးရန်ရှိသော ဒီဂရီငွေများကို အရစ်ကျဖြင့် ပေးဆပ်၍၊ တရားရှုံးဦးဘအေးက မပေးဆပ်သဖြင့် ၎င်း၏ အိမ်နှင့်မြေကို ဝါးရမ်းဖြင့်ဘမ်းဆီးထားသည်။ အောက်ရုံးသို့ အယူခံတရားလို၏ လျှောက်ထား တောင်းဆိုချက်အရ၊ ယာယီဆိုင်ခံအမိန့် ထုတ်ပေးလိုက်သော်လည်း လိုအပ်သောခံဝန်ကို အချိန်မီချုပ်ဆိုခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးက အထက်ရုံးအမိန့်အတိုင်း ဇာရီပူကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝါးရမ်းဘမ်းဆီးထားသော အယူခံတရားလို၏ မြေနှင့် အိမ်ကို ရောင်းချရန် ကျေညာပြီး လေလံတင်၍ရောင်းချရာ ဦးပြေဆိုသူက ၃,၂၅၀ ပေး၍ဆွဲယူလိုက်၏။ တလကျော်ရှိသောအခါ လေလံတင် ရောင်းချခြင်းကို အတည်ပြုပြီး၊ လေလံဆွဲသူ တင်ထားသည့် လေလံရောင်းရငွေ ၃,၂၅၀ ကျပ် ကို တရားနိုင် ဒေါ်ချစ်၏ ကိုယ်စားလှယ်အား ထုတ်ပေးလိုက်သည်။

ထို့နောက်အယူခံရုံးက အောက်ရုံးက ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီဂရီကို အတည်မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်သဖြင့် အယူခံတရားလိုက လေလံတင်ရောင်းချခဲ့သော ၎င်း၏မြေနှင့်အိမ်ကို ၎င်းအားပြန်လည်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ လေလံဆွဲယူသူက ကန့်ကွက်သည်။ အောက်ရုံးက လေလံဆွဲယူသူသည် ရိုးပြောင့်သောသဘောဖြင့် ဝယ်ယူရရှိထားသော မြေနှင့် အိမ်ကို အယူခံတရားလိုအား

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမ အယူခံအမှုအမှတ် ၁၃။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမဇာရီပူအမှတ် ၇ တွင် မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားသူကြီးရုံးတော်၏ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

ပြန်လည်၍ပေးရန် မသင့်ကြောင်း တရားနိုင်ကသာ ထုတ်ယူထားသည့် လေလံဆွဲဝယ်ငွေကို အယူခံတရားလိုအား ပြန်လည် ပေးရန်သင့်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုကအယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံးက ချမှတ်သောဒီဂရီသည်အမြဲမှန်ကန်သည်ဟုမဆိုနိုင်ချေ။ ဒီဂရီ ချမှတ်ခြင်းခံရသူကအယူခံဝင်ခဲ့လျှင် ပဌမအယူခံရုံးနှင့် ဤရုံးက ချမှတ်ထားသော ဒီဂရီကိုအတည် ပြုရန်သင့်က အတည်ပြုမည်ဖြစ်၏။ ပြင်ရန်သင့်က သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ရန်သင့်ကပြင်၍သော်၎င်း၊ ပယ်ဖျက်၍သော်၎င်းပြုလုပ်မည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့သောဒီဂရီကိုစာရိယူပြုလုပ်၍တရားရှုံး၏ပစ္စည်းကိုဝါးရမ်း၊ ဖမ်းပြီး လေလံတင် ရောင်းချ၍ လူတဦးတယောက်က ဝယ်ယူပြီး နောက် အယူခံရုံးကဒီဂရီကိုပယ်ဖျက် လိုက်သည်ရှိသော် တရားရှုံးမှာ ၎င်းအပေါ် တွင် ဒီဂရီမရှိပါဘဲလျက် ပစ္စည်းရှုံးခြင်းခံရ၍ နှစ်နာမည် ဖြစ်၏။ အကယ်၍ လေလံဆွဲဝယ်သူအား(လေလံဆွဲဝယ်ငွေကို ပြန်ပေး၍ ပစ္စည်းကိုရယူပြီး တရား ရှုံးအား) ပြန်လည်၍ပေးလျှင် လေလံဆွဲဝယ်သူမှာ ပစ္စည်းမရရှိသလိုဖြစ် ပြီး ငွေမဆုံး၍ နှစ်နာခြင်းမရှိ သကဲ့သို့၊ တရားရှုံးမှာလဲ ပစ္စည်းမဆုံး၍ နှစ်နာခြင်းရှိမည်မဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် တရားမျှ တခြင်းရှိမည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ လေလံဆွဲဝယ်သူအား အကာအကွယ်ပေး၍ ပစ္စည်းကိုရယူစေလျှင် တရားရှုံးမဟုတ်ဘဲ ပစ္စည်းအရောင်းခံရသူမှာ များစွာ နှစ်နာခြင်းခံရပေ မည်။

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ် ပါ ။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးက ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ၎င်းချမှတ်ထားသည့် လေလံတင် ရောင်းချခြင်း ကို အတည်ပြုခြင်း၊ အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့်မြေကို အပ်နှံပေးခြင်း၊ လေလံဆွဲဝယ်သည့်ငွေကို အယူခံတ ရားခံအား ထုတ်ပေးခြင်း အမိန့်များကို တရားမကျင့်ထိုး ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ရာဂျယ် နှင့် ကုန်တိုအာဒီအက်(စ်) ကုန်တေဒီပါရစ်(စ်)အယ် (လ်)၊ အာရ်၊ ၁၈၇၁၊ ပရိဗ္ဗိ ကောင်စီ၊ ၃ တွဲ ၄၆၅။ သက္ကရာဇ်အားမား နှင့် ဂျီဘန်းရမ်းမာရ်ဝါရီ၊ ၄၁၊ ကလကတ္တား စီရင်ထုံး၊ ပရိဗ္ဗိ ကောင်စီ ၅၉၈ (၅၉၈)။ ရေ့ဘားမားပါအများ နှင့် ကယ်ခါနွတ်(သ်) မာရ်ဝါရီ ပါအများ၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၂၊ ပရိဗ္ဗိကောင်စီ၊ ၂၆၉ (၂၇၁)။ ဒီရေးဆွာမီအိုင်ယား နှင့် အန်ကာဆွာမီ အိုင်ယား၊ အထွဲ ၂၂၊ မဒရပ် ၃၀၆ (၃၁၂)။ စူခါစန်ပါအများ နှင့် သီဂန်နခါနီကံဗူး ပါ အများ၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၇၊ မဒရပ် ၆၉၄ ထို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ မနီလာလ် နှင့် ဂန်ဂါပရဆတ် ပါ အများ၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၄၊ အလဟာဘတ် ၈၃၂ ကိုလိုက်နာ ကျင့်သုံးခြင်းမပြု။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ကိုယ်တိုင်။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။ဦးကံမြိုင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှု ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအကြောင်း မှာ၊ ကွယ်လွန်သူ ဦးစိုးမင်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စား ဒေါ်ချစ်က၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်တင်ညွန့်ဖြင့် တရားခံ ဦးကြွယ်နှင့် (အယူခံတရားလို) ဦးဘအေးတို့ အပေါ်၊ ငွေ ၆,၀၀၀ တန် စာပုံနှိပ်စက် ၂ လုံးနှင့် စာပုံနှိပ်စက်များ ၎င်းခကျန်ငွေ ၆,၇၇၅ ကျပ်

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ ၂။

ထို့ကို ရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုရာ၊ မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက၊ ၎င်း၏ရုံး ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၈ တွင် တရားခံ ဦးကြွယ်က စာပုံနှိပ်စက် ၂ လုံးကို အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ချစ်သို့ လက်ရောက်ပေးအပ်စေရန်၊ မပေးအပ်ဘဲ၊ ပျက်ကွက်ကာ စာပုံနှိပ်စက် ၂ လုံး၏ တန်ဖိုးငွေ ၆,၀၀၀ ကို ပေးစေရန် တရားခံ (အယူခံ တရားလို) ဦးဘအေးက၊ စာပုံနှိပ်စက်များ ငါးခွေ ၄,၈၀၀ ကို ပေးဆပ်စေရန် တရားခံ ဦးကြွယ်က နောက်ထပ်မံ၍ ငွေ ၁,၂၀၀ နှင့် ၇,၀၀၀ ကိုလည်း ဒေါ်ချစ်သို့ ပေးစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံ ဦးကြွယ်က အယူမခံသော်လည်း တရားခံ (အယူခံ တရားလို) ဦးဘအေးက၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အမိန့် ဒီကရီကို မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

တရားနိုင် ဒေါ်ချစ်က၊ ၎င်းရရှိသော ဒီကရီကို မန္တလေးမြို့၊ ရာဘက် ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇာရီလ ၇ တွင် တရားရုံး ဦးကြွယ်နှင့် ဦးဘအေးတို့အပေါ်၊ ဇာရီလ ပြုလုပ်ရာ တရားရုံး ဦးကြွယ်က၊ ၎င်းပေးရန်ရှိသော ဒီကရီငွေများကို အရစ်ကျဖြင့် ပေးဆပ်၍၊ တရားရုံး ဦးဘအေးက၊ မပေးဆပ်သဖြင့် ၎င်း၏ မြေနှင့် အိမ်ကို အဆိုပါ ရုံးက ဝါးရမ်းဖြင့် ဘမ်းဆီး၍ ထားသည်။

ဤရုံးက အယူခံ တရားလို ဦးဘအေး လျှောက်ထား တောင်းဆိုချက် အရ၊ အောက်ရုံးသို့ ယာယီဆိုင်းငံ့မိန့်ကို ထုတ်ပေးလိုက်သော်လည်း၊ အယူခံ တရားလို ဦးဘအေးက၊ လိုအပ်သော ခံဝန်ကို အချိန်မီ ချုပ်ဆိုခြင်း မပြုနိုင်သဖြင့် အောက် ရုံးက၊ ဤရုံးအမိန့်အတိုင်း၊ ဇာရီလကို ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝါးရမ်းဘမ်းဆီး ထားသော အယူခံ တရားလို ဦးဘအေး၏ မြေနှင့် အိမ်ကို ရောင်းချရန် ကြော်ငြာပြီး လေလံတင်၍ ရောင်းချရာ ဦးပြေဆိုသူက အဆိုပါ မြေနှင့် အိမ်ကို ၃,၂၅၀ ပေး၍ ဆွဲဝယ်ယူလိုက်သည်။ တလကျော်ရှိအောအခါ၊ အောက်ရုံးက လေလံတင် ရောင်းချခြင်းကို အတည်ပြုပြီး၊ ဦးပြေတင်သွင်းထားသည့် လေလံရောင်းရငွေ ၃,၂၅၀ ကို တရားနိုင် ဒေါ်ချစ်၏ ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်တင်ညွန့်အား ထုတ်ပေးလိုက်သည်။

ဤရုံးက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် အယူခံ တရားလို ဦးဘအေး၏ အယူခံကို ကြားနာပြီးနောက်၊ ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်မပြုဘဲ ယယ်ပျက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့် အယူခံ တရားလို ဦးဘအေးက၊ အောက်ရုံးသို့ လေလံတင်၍ ရောင်းချခဲ့သော ၎င်း၏ မြေနှင့် အိမ်ကို ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ ၎င်းအား ပြန်လည်၍ ပေးရန် လျှောက်ထားရာ တရား နိုင်ဒေါ်ချစ်က မည်သို့မျှ ကန့်ကွက်ခြင်းမရှိသော်လည်း လေလံဆွဲဝယ်သူ ဦးပြေက၊ ၎င်းဝယ်ယူထားသော မြေနှင့် အိမ်ကို အယူခံ တရားလို ဦးဘအေး အား၊ ပြန်လည်၍ ပေးရန် မသင့်ကြောင်း လျှောက်ထားကန့်ကွက်သည်။

အောက်ရုံးက၊ လေလံဆွဲဝယ်သူ ဦးပြေသည် ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်၊
 ဝယ်ယူရရှိထားသော မြေနှင့် အိမ်ကို အယူခံ တရားလို ဦးဘအေးအား ပြန်လည်၍
 ပေးရန် မသင့်ကြောင်း တရားနိုင် ဒေါ်ချစ်ကသာ၊ ထုတ်ယူထားသည့် လေလံဆွဲဝယ်
 ငွေ ၃,၂၅၀ ကို အယူခံ တရားလိုအား ပြန်လည်၍ ပေးရန် သင့်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်
 ပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ အယူခံ တရားလိုက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ
 တွင်၊ လျှောက်ထားတင်ပြသော အယူခံ အကြောင်းပြချက်များနှင့် အယူခံ တရားခံ
 ဦးပြေဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသည့်
 ဥပဒေအချက်အလက်များအရ၊ ဤအယူခံမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အဓိက အချက်
 မှာ အမှု အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ အယူခံ တရားလို ဦးဘအေး အား၊ အယူခံ
 တရားခံ ဦးပြေက၊ လေလံတွင် ဆွဲဝယ်ထားသောမြေနှင့် အိမ်ကို ပြန်လည်၍ ပေးရန်
 သင့်မသင့် ဟူ၍ ဖြစ်၏။

၁၉၆၅
 ဦးဘအေး
 နှင့်
 ဒေါ်ချစ် ပါ ။

အယူခံအကြောင်းပြချက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပရိဗ္ဗိကောင်စီက၊ ၁၈၇၁ ခုနှစ်တွင်၊
 ဧရာဂျယ် နှင့် ကွန်တိုအာဒီ အက်(စ်) ကွန်တေဒီပါရစ်(စ်) (၁) စီရင်ထုံး၌—

“One of the first and highest duties of all Courts is to take care that the act of the Court does no injury to any of the suitors and when the expression the act of the Court ; is used, it does not mean merely the act of the primary Court, or of any intermediate Court of appeal, but the act of the Court as a whole from the lowest Court which entertains jurisdiction over the matter up to the highest Court which finally disposes of the case.”

ဟူ၍ ချမှတ်ထားသည့် ဥပဒေမူအရ၊ မည်သည့် တရားရုံးမဆို အနိုင်ဆုံးမှ အမြင့်ဆုံးထိ
 တရားရုံးများသည် အမှုသည်များ အကျိုးပျက်စီး နစ်နာခြင်း မရှိအောင် အထူး
 သတိထား၍၊ အမှုများကို စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ (တရားနိုင်) ဒေါ်ချစ်က၊ ပဌမ၌ အယူခံ တရားလို
 ဦးဘအေး အပေါ် အောက်ရုံးတွင် ဒီကရီ ရရှိခဲ့၏။ သို့သော် အယူခံတရားလိုက
 အဆိုပါ ဒီကရီကို မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ထားသည်ကို ဒေါ်ချစ်က ကောင်းစွာ
 သိပါလျက် ဒီကရီအတည်ပြုသည့် ဇာရီမူကို မရပ်မဆိုင်းဘဲ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်
 လျက်ပင် ရှိနေ၏။

(၁) အယ်(လ်)အာရ်၊ ၁၈၇၁၊ ပရိဗ္ဗိကောင်စီ ၃ တွဲ၊ ၄၆၅။

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ။

အောက်ရုံးကလည်း ဒေါ်ချစ်ကဲ့သို့ပင် ၎င်းချမှတ်သော ဒီကရီကို ဦးဘအေးက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ထားသည်ကို မငြင်းနိုင်အောင် သိလျက်ပင်ရှိနေ၏။ ဦးဘအေးက ဤရုံးအမိန့်အရ ဇာရီမှုကို ယာယီ ရပ်ဆိုင်း၍ ထားသည့် အမိန့်ကို အတည်ပြစ်စေရန် လိုအပ်သော အာမခံကို ရှာဖွေပါအောင်လည်း မရဘဲရှိနေ၏။ မည်သူမျှ အကြံမပေးသဖြင့် ဦးဘအေးက၊ ထောင်းချရန် ဝါးရမ်းတမ်းထားသည့် မြေနှင့် အိမ်ကို အာမခံ အဖြစ် ပေးသွင်းနိုင်ကြောင်း မသိဘဲရှိခဲ့၏။ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၄၁၊ နည်း ၅ အရ၊ အယူခံဝင်ကာမျှဖြင့် ဇာရီမှုကို ရပ်ဆိုင်း၍ ထားရန် မဟုတ်သည်မှာကားမှန်၏။ သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း အောက်ရုံးကအမှုအကြောင်းခြင်း ထုများအရဝါးရမ်းတမ်းထားသောမြေနှင့် အိမ်သည် လေလံတင်၍ မထောင်းမချရသေး သဖြင့်ဦးဘအေး၏ မြေနှင့် အိမ်ပင် ဖြစ်နေ၍ မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရမည်ကို မသိရှာသော ဦးဘအေးအား၊ ဤရုံးက အယူခံတွင် မည်ကဲ့သို့ အမိန့်ချမှတ်မည်ကို မသိသေးမီ တရား မှုတမုန်ကန်ရေးကို ငွေရှု၍ အဆိုပါ မြေနှင့်အိမ်ကို အာမခံအဖြစ်ပေးသွင်းစေ၍ ခံဝန်ကို ချုပ်ဆိုစေခြင်းအားဖြင့် ဇာရီမှုကို ဆက်လက်၍ မဆောင်ရွက်ဘဲ၊ ရပ်ဆိုင်း၍ထားရန် သင့်ပေ၏။ အောက်ရုံးက ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဒေါ်ချစ်က ၎င်းအပေါ် ဘက် လိုက်သည်ဟု အထင်အမြင်မှားမည်ကို စိုးရိမ်ကောင်း စိုးရိမ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော အမအကြောင်းခြင်းထုများအရ ဤရုံးက အယူခံတွင် မည်ကဲ့သို့ အမိန့်ချမှတ်မည်ကို မသိရသေးမီ ဇာရီမှုကို ရပ်ဆိုင်း၍ ထားရုံမျှဖြင့် ဒေါ်ချစ် အား အကျိုးပျက်စီး နှစ်နာစေရန် အကြောင်းမရှိ၍၊ ထိုကဲ့သို့ စိုးရိမ်မကင်းမရှိသင့်ဟု ပေါ်ပြလိုပေသည်။

ထို့ပြင်၊ အောက်ရုံးက ဦးဘအေးသည် လိုအပ်သောခံဝန်ကိုမပေး၍ဇာရီမှုကို ရပ်ဆိုင်း၍မထားဘဲ၊ ဆက်လက်၍ဆောင်ရွက်သည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုသာသော် ငြားလည်း၊ ဦးဘအေး၏မြေနှင့်အိမ် လေလံတင်၍ထောင်းချထားခြင်းကို ချက်ခြင်း အတည်မပြုသေးဘဲ၊ အယူခံမှမပြီးမီရပ်ဆိုင်း၍ထားရန်သင့်ပေ၏။ တဖန်၊ အကယ်၍ လေလံတင်ထောင်းချခြင်းကို မဆိုင်းငံ့နိုင်၍ အတည်ပြုခဲ့လျှင် လည်း၊ ရုံးသို့တင်သွင်း ထားသည့်လေလံဆွဲဝယ်ငွေ ၃,၂၅၀ ကို အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်အား၊ ထုတ်၍ မပေးသေးဘဲ၊ အယူခံမှုကို ဆုံးဖြတ်၍ပြီးသည့်တိုင်အောင် ဆိုင်းငံ့၍ထားရန်သင့်ပေ၏။ ယခုထိုကဲ့သို့ဆိုင်းငံ့၍ မထားဘဲ၊ အလျင်လျင် ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အယူခံတရားလို ဦးဘအေးအား၊ အကျိုးပျက်စီးနှစ်နာခြင်းကို ဖြစ်စေသဖြင့်၊ အောက် ရုံးက ရောဂျယ် နှင့် ကွန်တိုအာစီအက်(စ်) ကွန်တေဗီပါရစ်(စ်) (၁) စီရင်ထုံးတွင် ချမှတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေး ဥပဒေမှအရ၊ ဤအမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြု သည်ဟုယူဆရန်သင့်လျော်မည်မဟုတ်ပေ။

ထိုမှတပါး၊ ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင်၊ ပရိစ္ဆိမကောင်စီက၊ သက္ကရာဇ်ဘားမား နှင့် ဂျီဘန်း ရမ်မာရ်ဝါရီ (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ ၂။

“That which is sold in a judicial sale of this kind can be nothing but the property attached, and that property is conclusively described is and by the schedule to which the attachment refers.

If by mistake the wrong property was attached and an order made to sell it, the only course open to the decreeholders on the discovery of the mistake was to commence the proceedings over again. They could not turn an authority to sell one property into an authority to sell an another and a different one.”

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ဥပဒေမူအရ၊ တရားရုံးလေလံတင်၍ ရောင်းချသည့်ပစ္စည်းမှာ၊ အခြားမည်သည့်ပစ္စည်းမှမဟုတ်ဘဲ၊ ကြော်ငြာစာတွင် ထည့်သွင်း၍ကြော်ငြာသော ဝါးရမ်း ဘမ်းထားသည့် ပစ္စည်းသာဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ ရုံးကမှားယွင်းပြီး၊ မမှန်သောပစ္စည်းကို ဝါးရမ်းဘမ်း၍ ရောင်းချရန် အမိန့်ချမှတ်သည်ကို သိရှိက တရားနိုင်သည် အသစ်တဖန်ပြန်၍၊ မှန်ကန်သောပစ္စည်းကို ဝါးရမ်းဘမ်းစေခြင်းဖြင့် ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပေသည်။ ပစ္စည်းတခုရောင်းချရန်အမိန့်ကို အခြားပစ္စည်းတခုရောင်း ချရန်အမိန့်သို့ ပြောင်းလဲ၍ပြုလုပ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံ (တရားနိုင်) ဒေါ်ချစ်က၊ ဝါးရမ်းဘမ်း၍ရောင်းချ ပေးရန်၊ တင်ပြသောအယူခံတရားလို ဦးဘအေး၏ပစ္စည်းမှာ မန္တလေးမြို့ ရတနာ ဘုမ္မိရုပ်ကွက်အမှတ် ၅၂၈၊ ဦးပိုင် အမှတ် ၁၈ ဖြစ်၍၊ တရားမ ကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၆ အရ၊ ကြော်ငြာပေးရန် ဘော်ပြသောပစ္စည်းစာရင်းမှာလည်း ထိုကဲ့သို့ပင်ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း၊ ဘီလစ်ကြီးက လေလံတင် ရောင်းချသည့်အခါတွင် ရတနာဘုမ္မိရုပ်ကွက် အမှတ် ၅၂၈ ဦးပိုင် အမှတ် ၁၈ ကို၊ ရောင်းချခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ရတနာဘုမ္မိရုပ်ကွက် အမှတ် ၅၂၈ ဦးပိုင် အမှတ် ၁၈ ကိုသာရောင်းချခဲ့ပေသည်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၉၄ အရ၊ ထုတ်ပေးသည့် ရောင်းကြောင်း လက်မှတ်စာတွင်လည်း၊ ရတနာဘုမ္မိရုပ်ကွက်အမှတ် ၅၂၈ ဦးပိုင် အမှတ် ၁၈ မြေနှင့် အိမ်ကိုရောင်းချကြောင်း ဘော်ပြထားသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ အောက်ရုံးက ဝါးရမ်းဘမ်း၍ ရောင်းချရန် ကြော်ငြာထားသည့် ပစ္စည်းကိုသာ ရောင်းချရန်ဖြစ် ပါလျက်၊ ဝါးရမ်းမဘမ်း၊ မကြော်ငြာသည့်ပစ္စည်းကိုရောင်းချကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု

(၂) ၄၁၊ ကလကတ္တားစီရင်ထုံး၊ ပရိစ္ဆိမကောင်စီ ၅၉၀ (၅၉၈)။

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ် ပါ။

ဆိုရပေမည်။ ဤကဲ့သို့ မှားယွင်းခြင်းသည် ပစ္စည်း၏အကြောင်းအရာ (Description of property) ကို၊ ဘော်ပြရာတွင် မှားယွင်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ရောင်းချမည့် ပစ္စည်း၏ (Identity) ကို ဘော်ပြရာတွင် မှားယွင်းခြင်းဖြစ်၍ ထိုသို့အောက်ရုံး လေလံတင်ရောင်းချခြင်းကို သက္ကဋ်ဘားမား နှင့် ဂျီဘန်းရမ်မာရ်ဝါရီ (၂) စီရင်ထုံး တွင် ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်ဖြစ်ချေမည်။ အကယ်၍သာအောက်ရုံးက၊ ဘီလစ်အစီရင်ခံစာကို သတိထား၍ ဘတ်ဂ္ဂလေ့လာ လျှင် ဤချွတ်ယွင်းချက်ကိုတွေ့မြင်ပြီး၊ ပစ္စည်းရောင်းချခြင်းကို အတည်မပြုသေးဘဲ၊ ရပ်ကွက်အမှန်ကိုဘော်ပြ၍ ဝါးရမ်းထပ်မံ၍ဘမ်းပြီး၊ ကြော်ငြာ၍ရောင်းချလျှင်၊ ဤရုံးကအယူခံတွင် အမိန့်ချမှတ်ချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ရန်အကြောင်းရှိသဖြင့်၊ ဤပြဿနာ ပေါ်ပေါက်၍လာမည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ရပေမည်။

ပရိမိုကောင်စီက၊ ဂျေဘားမား ပါအများ နှင့် ကမ်ဒါနတ် (သ်) မာရ်ဝါရီ ပါအများ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

"It is the duty of the Court under section 144 of the Civil Procedure Code to place the parties in the position which they would have occupied, but for such decree or such part thereof as has been varied or reversed.

Not indeed does this duty or jurisdiction arise merely under the said section. It is inherent in the general jurisdiction of the Court to act rightly and fairly according to the circumstances towards all parties involved."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ တရားရုံးများက အမှုသည်များအား၊ မူလရိုင်းစွဲနေထွက် (ဗိုလ်နေပြ၊ ကျားနေပြ) ဖြစ်စေရန် ပြန်လည်၍ထားပေးရန်မှာ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရသာမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ အရလည်း ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို ဦးဘအေးသည် ၎င်းအပေါ်၌ အတည်ဖြစ်နိုင်သော စီကရီမပါပို့ပါဘဲလျက်၊ အောက်ရုံးကမှားယွင်း၍ ၎င်းပိုင်ပစ္စည်းကို လေလံတင်ရောင်း ချလိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ၎င်းအား အကျိုးပျက်စီးနစ်နာခြင်းကို ဖြစ်စေသောကြောင့်၊ တရားမျှတမှုနှင့်ကန်မှု ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဘော်ပြပါ စီရင်ထုံးအရ၊ လေလံတင်ရောင်း ချလိုက်သည့်ပစ္စည်းကို၊ ၎င်းအားပြန်လည်၍ပေးရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လျှင် အယူခံတရားခံ ဒေါ်လကြည်မှာ အယူခံတရားလို ဦးဘအေးနှင့်စာသော် များစွာ နစ်နာမည်မဟုတ် ချေ။

(၃) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၂၊ ပရိမိုကောင်စီ ၂၆၉ (၂၇၁)။

ဤထင်မြင်ယူဆချက်ကို ခိုရေးဆွာမိအိုင်းယား နှင့် အန်ကာဆွာမိအိုင်းယား (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

၁၉၆၅

ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ။

“All that the one has gained and all that the other has lost is due to the agency of the Court and, therefore, no injustice is done in restoring the party wrongfully dispossessed without stopping to investigate the rights of the party who has thereby gained the possession. He is in no worse position after his being put out by the Court than he would have been if the Court had never acted and the Court cannot, without putting him out, undo its own wrong.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်က၊ ထောက်ခံလျက်ရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထို့ပြင်၊ စူဒါစန်ပါအများ နှင့် ဆီဂျက်နန်ဒါနိုက်ဗူးပါအများ (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

“The rule that a bona fide purchaser at a sale held under a Court’s decree or order which is subsequently reversed is not affected by the reversal and the remedy by way of restitution does not lie against him, has no application to cases where through a mistake or material irregularity of the Court the property has been sold, such as when one property has been attached and another has been sold or where the property is sold on the one date whereas it ought to have been sold on another date. In such cases restitution is ordered not strictly under section 144 but under the inherent powers of the Court under section 151, Civil Procedure Code.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်ကလည်း၊ အထက်ဘော်ပြပါ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ထောက်ခံလျက်ရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

သို့သော်၊ ဘော်ပြခဲ့သည့် ဂျေဘားမား ပါအများ နှင့် ကယ်ဒါနတ် (သ်) မာရ်ဝါရီ ပါအများ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

“It would be inequitable and contrary to justice that the judgment-debtor should be restored to his property without making good to the auction-purchaser the moneys which have been applied for his benefit.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ တရားမျှတမှန်ကန်စွာ ပြစ်စေရန်၊ အယူခံတရားလို ဦးဘအေးအား၊ လေလံတင်ရောင်းချလိုက်သည့် ၎င်း၏ပစ္စည်းဖြစ်သော မြေနှင့်အိမ်ကို

(၄) အတွဲ ၂၃၊ မဒရတ် ၃၀၆ (၃၀၂)။
(၅) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၃၇ မဒရတ် ၆၉၄။

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ။

ပြန်လည်၍ပေးရန်သင့်သကဲ့သို့ လေလံတင်ဆွဲဝယ်သူ အယူခံတရားခံ ဦးပြေ (ကွယ်
လွန်သူ) ၏ တရားဝင်ကိုယ်စား ဒေါ်လှကြည်အားလည်း လေလံဆွဲဝယ်သည့်ငွေ
၃,၂၅၀ ကို ပြန်လည်၍ပေးရန်သင့်သည့်အလား၊ အယူခံတရားခံ(တရားနိုင်)ဒေါ်ချစ်
ကလည်း၊ ၎င်းရရှိသောဒီကရီကို ဤရုံးကပယ်ဖျက်လိုက်ပြီးဖြစ်၍ အယူခံတရားလို
ဦးဘအေးအပေါ် ၎င်းရရှိရန် ဒီကရီငွေမရှိတော့သဖြင့်၊ ရုံးမှထုတ်ယူသွားသောငွေ
၃,၂၅၀ ကို ရိုးသားဖြောင့်မတ် မှန်ကန်စွာဖြင့်၊ ရုံးသို့ပြန်လည်၍တင်သွင်းရန်သင့်
ပေသည်။

အောက်ရုံးအကိုးအကားပြုသော စီရင်ထုံးများကို ဘတ်ဂ္ဂလေ့လာရာ၊ စဉ်းစား
ရန်သင့်သည့်စီရင်ထုံးမှာ မနီလာလ် နှင့် ဂန်ဂါပရစတ် ပါအများ (၆) စီရင်ထုံး
ဖြစ်၏။ ထိုစီရင်ထုံးတွင် အယူခံမှုမပြီးပြတ်မီ ဒီကရီကိုဇာရီမူပြုလုပ်၍ တရားရုံး၏
ပစ္စည်းကိုလေလံတင်ရောင်းချရာ အပြင်လူက ရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ဝယ်ယူလျှင်
အယူခံတွင်ဒီကရီကို အတည်မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်လိုက်သော်ငြားလည်း အပြင်လူပစ္စည်း
ဝယ်ယူခြင်းကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားသည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊
အလဟဘတ် တရားလွှတ်တော်က၊ ဂျေဘားမား ပါအများ နှင့် ကယ်ဒါနတ် (သ်)
မာရ်ဝါရီ ပါအများ (၃) စီရင်ထုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော်လည်း၊ လိုက်နာကျင့်သုံး
ခြင်းမပြုဘဲ၊ သွေဖီရှောင်လွှဲလျက်၊ လေလံဆွဲဝယ်သူအား အကာအကွယ်ပေး၍ ရုံးက
ကူညီလျှင် တရားမျှတမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ထိုသို့ အကာအကွယ်ပေး၍ကူညီမှသာ၊
လေလံတင်ဆွဲဝယ်မည့်သူရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း အခြားအလဟဘတ် စီရင်ထုံးများ (၁၀
အလဟဘတ် ၁၆၆။ ၃၇ အလဟဘတ် ၂၄၀။ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၄၊ အလဟဘတ်
၂၇၃) ကို လိုက်နာကျင့်သုံး၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

သို့သော်၊ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ဤစီရင်ထုံးကို ဤအမှုတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း
မပြုလိုပေ။ အကြောင်းကိုရှာသော်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော ဒီကရီသည် အမြဲမှန်ကန်
သည်ဟုမဆိုနိုင်ချေ။ ဒီကရီချမှတ်ခြင်းခံရသူက အယူခံဝင်ခဲ့လျှင်၊ ပဌမအယူခံရုံးနှင့်
ဤရုံးက ထိုသို့ ချမှတ်ထားသော ဒီကရီကို အတည်ပြုရန်သင့်က အတည်ပြုမည်ဖြစ်၏
ပြင်ရန်သင့်က၊ သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ရန်သင့်က ပြင်၍သော်၎င်း၊ ပယ်ဖျက်၍သော်၎င်း
ပြုလုပ်မည်ဖြစ်၏။ ထိုသို့သောဒီကရီကို ဇာရီမူပြုလုပ်၍၊ တရားရုံး၏ပစ္စည်းကို ဝါးရမ်း
ဘမ်းပြီး၊ လေလံတင်ရောင်းချ၍ လူတဦးတယောက်ကဝယ်ယူပြီးနောက်၊ အယူခံရုံးက
ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်လိုက်သည်ရှိသော် တရားရုံးမှာ ၎င်းအပေါ်တွင် ဒီကရီမရှိပါဘဲ
လျက်၊ ပစ္စည်းဆုံးရှုံးခြင်းခံရ၍ နစ်နာမည်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ လေလံဆွဲဝယ်သူအား၊

(၆) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၄ အလဟဘတ် ၈၃၂။

လေလံဆွဲဝယ်ငွေကို ပြန်ပေး၍ပစ္စည်းကိုရယူပြီး၊ တရားရှုံးအား၊ ပြန်လည်၍ပေးလျှင်
 လေလံဆွဲဝယ်သူမှာ ပစ္စည်းမရရှိသာရှိပြီး၊ ငွေမဆုံး၍ နစ်နာခြင်းမရှိသကဲ့သို့၊ တရားရှုံး
 မှာလည်း၊ ပစ္စည်းမဆုံး၍နစ်နာခြင်းရှိမည်မဟုတ်သဖြင့်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်လျှင် တရားမျှတ
 ခြင်းရှိမည်ဟုထင်မြင်ယူဆ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ လေလံဆွဲဝယ်သူအား၊ အကာအကွယ်
 ပေး၍ပစ္စည်းများကိုရယူစေလျှင်၊ တရားရှုံးမဟုတ်ဘဲ၊ ပစ္စည်းအရောင်းခံရသူမှာ များစွာ
 နစ်နာခြင်းခံရပေမည်။

၁၉၆၅
 ဦးဘအေး
 နှင့်
 ဒေါ်ချစ် ပါ ။

ဤကဲ့သို့ ထင်မြင်ယူဆခြင်းမှာ အမှုတိုင်းတွင်မဟုတ်ဘဲ ဤအမှု၌ကဲ့သို့ အောက်ရုံး
 ကဘော်ပြခဲ့သည့် မှားယွင်းချွတ်ချော်ချက်များကို ပြုလုပ်မိသည့်အခါတွင်သော်၎င်း၊
 သို့မဟုတ် သည်ချီတာနက်ပူဘဏ်အသင်း နှင့် စီ၊ တီ၊ စမစ် (သ်) (၇) စီရင်ဆုံးနှင့်
 အလားတူစီရင်ထုံးများတွင် ဘော်ပြထားသည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများရှိလျှင်
 သော်၎င်း၊ ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ထင်မြင်ယူဆလျှင် သာလွန်ပိုမို၍ တရားမျှတမှန်
 ကန်မှုရှိမည်ဖြစ်ပေသည်။

ယခုကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အောက်ရုံးက တရားစီရင်ရေး
 မူအရ၊ ဤအမှုကို အမှုသည်များအကျိုးပျက်စီးနစ်နာခြင်း မရှိအောင်၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်
 ခြင်းမပြုဘဲ၊ အရင်စလို မှားယွင်းစွာ စီရင်ဆုံးဖြတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်
 ဖြစ်၍၊ ၎င်းမှာ တာဝန်မကင်းသဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ နှင့် ပုဒ်မ ၁၅၁
 အရ တာဝန်ယူ၍ ဘော်ပြခဲ့သည့်အချက်များကို ပြည့်စုံပြီးစီးအောင် လိုက်နာဆောင်
 ရွက်ရန်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင်၊ အောက်ရုံးက ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ၎င်းချမှတ်
 ထားသည့် လေလံတင်ရောင်းချခြင်းကို အတည်ပြုခြင်း၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေကို
 အပ်နှံပေးခြင်း၊ လေလံဆွဲဝယ်သည့်ငွေကို အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်အား ထုတ်ပေး
 ခြင်း၊ အမိန့်များကို တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ပယ်ဖျက်ရန်လိုပေမည်။
 သို့မှသာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်၍၊ တရားမျှတမှုကို အငြိအတယ်အရွတ်အရွက်မရှိဘဲ၊
 ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး (ဗိုလ်နေမြ၊ ကျားနေမြ)၊ ကဲ့သို့ဖြစ်စေရန်၊ ရည်သန်သောစိတ်ထား
 ဖြင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်သည်မှာ အောက်ရုံး မှားယွင်းမှုရှိခြင်းကြောင့် အယူခံ
 တရားခံ (ယခင်တရားနိုင်) ဒေါ်ချစ်ထံမှ လေလံဆွဲဝယ်သည့်ငွေ ၃,၂၅၀ ကိုပြန်လည်
 ရရှိ၍၊ အယူခံတရားခံ (လေလံဆွဲဝယ်သူ) ဦးပြေ၏ တရားဝင်ကိုယ်စား ဒေါ်လှကြည်
 အား၊ ပြန်၍ပေးပြီး၊ ၎င်းဝယ်ယူရရှိထားသည့် မြေနှင့်အိမ်ကို အယူခံတရားလို
 ဦးဘအေး အား၊ ပြန်လည်၍ပေးအပ်သည့်အခါတွင် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအရ၊

(၇) (၁၉၄၃) အတွဲ ၂၂၊ မတ်တန်း ၃၁၅။

၁၉၆၅
ဦးဘအေး
နှင့်
ဒေါ်ချစ်ပါ ၂။

ဦးပြေက အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အိမ်ကိုဝယ်ယူပြီးနောက်၊ ပြုပြင်ရာတွင် ငွေအကုန်အကျ ရှိခဲ့သော်၊ ထိုသို့အကုန်အကျခံခြင်းမှာ ၎င်း၏ကိုယ်ကျိုးအတွက်ဖြစ်သည့်ပြင် မြေနှင့် အိမ်တွင် နေထိုင်သည့် အခငွေများ (Mesne profits) ကိုလည်းပေးရန် ရှိသဖြင့် တဦးကတဦးအပေါ်၊ ခုနှိမ်ခြင်းပြုပြီး၊ မည်သို့မျှတောင်းဆိုခြင်းမပြုရန်၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ချစ်က ငွေ ၃,၂၅၀ ကို ရယူထားခြင်းမှာ အောက်ရုံးက ထုတ်ပေးသဖြင့် ရယူခြင်းဖြစ်၍ ငွေတိုးကိုမပေးဘဲ၊ ငွေရင်း ၃,၂၅၀ ကိုသာ ရုံးသို့ပြန်လည်၍ပေးရန်၊ ဟူ၍ဖြစ်၏။

အထက်၌ ဘော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကိုထောက်ရှု၍၊ အောက်ရုံးချမှတ် သောအမိန့်များကို ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အောက်ရုံးက တာဝန်ယူ၍၊ စရိတ်မရှိသဖြင့် (free of costs) အယူခံတရား (ယခင်တရားနိုင်) ဒေါ်ချစ်အား၊ ရုံးသို့ဥပဒေအရ ဆင့်ခေါ်ပြီး၊ ၎င်းရယူထားသော ငွေ ၃,၂၅၀ ကို ရုံးသို့ မပျက်မကွက်တင်သွင်းစေရန်၊ မတင်သွင်းဘဲ ပျက်ကွက် ပါက၊ ၎င်းအပေါ် ဥပဒေအရ၊ အရေးယူရန် အယူခံတရားခံ ဒေါ်ချစ်က အဆိုပါ ငွေ ၃,၂၅၀ ကို ရုံးသို့ပေးသွင်းလျှင် ထိုငွေ ၃,၂၅၀ ကို အယူခံတရားခံ ဦးပြေ၏ တရားဝင်ကိုယ်စား ဒေါ်လှကြည်အား ပြန်လည်၍ပေးစေရန်၊ အယူခံတရားခံ ဒေါ် လှကြည်က ထိုငွေ ၃,၂၅၀ ကိုပြန်လည်၍ ရရှိသည့်အခါတွင်၊ ၎င်းရယူထားသော မြေနှင့်အိမ်ကို အယူခံတရားလို ဦးဘအေး အား၊ ပြန်လည်၍ပေးဆပ်ရန်၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်လှကြည်က ပြန်လည်၍မပေးအပ်ဘဲ ပျက်ကွက်လျှင် ၎င်းအပေါ် ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဘော်ပြပါ၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ အမှုသည်တို့သည် ရုံးတိုင်းတွင် မိမိတို့၏တရားစရိတ်များကို မိမိတို့ကျခံရန်ဖြစ်သည်။

အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီးဦးချစ်
တို့ရွှေတွင်

ဦးရဲမြင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

† ၁၉၆၅

ဇူလိုင်လ ၂၀
ရက်။

ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် ၂၂ ပါ ၂ (ယခင်မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုကူးသန်း
ရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်လီမိတက် ပါ ၂) (အယူခံတရားခံများ)*

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆—အရွယ်မရောက်သေးသူ သမီး၏မိခင်ကအိမ်နှင့်
မြေရောင်းခြင်း—ဝယ်သူကုသ်တို့အပေါင်ထား၍ ငွေချေးယူခြင်း၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ ပစ္စည်းနောက်သို့ အပေါင်ခံသူလိုက်နိုင် မလိုက်နိုင်။

အယူခံတရားလိုသည် ဒုတိယအယူခံတရားခံထံမှ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကိုမှတ်ပုံတင်ပြီးအရောင်း
အဝယ်စာချုပ်ဖြင့်ဝယ်ယူခဲ့၏။ ၎င်းမြေနှင့်အိမ်ကို ဒုတိယအယူခံတရားခံက အပေါင်စာချုပ်ဖြင့်
အပေါင်ပေးအပ်ကာ ပဌမအယူခံတရားခံထံမှ ငွေချေးယူခဲ့သည်။ ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်သော
အခါ၌၊ ပဌမအယူခံတရားခံက ဒုတိယအယူခံတရားခံကို အပေါင်စာချုပ်ပေါ်၌ မှတည်၍တရားစွဲဆို
ခဲ့ရာအယူခံတရားလိုကိုပါ တရားခံအဖြစ်ဖြင့်လည်းထည့်သွင်းစွဲဆိုခဲ့သည်။ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်မှ
အရွယ်မရောက်သေးသူ သမီး၏ မိခင်က အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမခံရသေးမီက ဒုတိယ
အယူခံတရားခံသို့ ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ မိခင်ဖြစ်သူသည်
သမီး၏တရားစင်အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ရုံးကခန့်ထားခြင်းခံယူ၍ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ဒုတိယအယူခံ
တရားခံသို့ ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးသည့် စာချုပ်တရပ် ထပ်မံ၍ နှိပ်ဆိုကာ မှတ်ပုံတင်ပေးခဲ့သည်။
ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းပေးရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ ပဌမအယူခံတရားခံသည် အချင်း
ဖြစ်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပဏာမအပေါင်ဒီကရီကို ရရှိခဲ့သည်။ မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်ရာ
အယူခံကိုပယ်ပစ်ခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပဌမအမှုမှာ ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် ဒုတိယအယူခံတရားခံတို့အကြား ဖြစ်
ပွားခဲ့သော ပေါင်နှံခြင်းကိုအခြေပြုသော အမှုဖြစ်ခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် အချင်းဖြစ်
ပစ္စည်းကိုရောင်းသူတို့တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိ။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ ကို
အမှုပါအဖြစ်အပျက်များနှင့် စပ်တပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌ ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် ဒုတိယ
အယူခံတရားခံတို့အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အကြားတွင်
ဖြစ်ပွားခဲ့သောအကြောင်းအချက်အရပ်ရပ်တို့ကိုထောက်ထား၍ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၉။
† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၇၆ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊
တရားရုံးချုပ်၊ အယူခံဌာနရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
 ဦးရဲမြင့်
 နှင့်
 ပြည်သူ့ဘဏ်
 အမှတ် ၂၂ ပါ ၂
 (ယခင်မြန်မာ
 နိုင်ငံ ဗဟိုကူး
 သန်းရောင်းဝယ်
 ရေးဘဏ်လီမိ
 တက် ပါ ၂)။

၄၃ အရ၊ ပဌမအယူခံတရားခံသည်အပေါင်စာချုပ်ကို အခြေပြု၍ ထိုပစ္စည်းနောက်သို့ တရားဝင် လိုက်နိုင်ခွင့်ရရှိလာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ ဦးစောတိတ်လျှောင်။

အယူခံတရားခံများအတွက် ။ ။ မဇ္ဇတာ ဂို (ဂို)။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ အယူခံတရားလို ဦးရဲမြင့်သည် ဒုတိယအယူခံ တရားခံဖြစ်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အေဂျင်စီများ လီမိတက် ထံမှ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို မှတ်ပုံတင်ပြီး အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဝယ်ယူခဲ့သည်ဆို၏။ ထိုအချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို အဆိုပါကုမ္ပဏီက ပဌမအယူခံတရားခံဖြစ်သော ပြည်သူ့ဘဏ် အမှတ် ၂၂ (ယခင်မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ် လီမိတက်) ထံသို့ ဒုတိယ အယူခံတရားခံ ကုမ္ပဏီက ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် သက်သေခံအမှတ် (ခ) အပေါင်စာချုပ်ဖြင့် အပေါင်ပေးအပ်ကာငွေချေးယူခဲ့သည်။ ထိုငွေများကိုပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်သောအခါ ဦးဘဏ်သည် ကုမ္ပဏီကို တရားခံပြု၍ ဤရုံးမူလဘက်တွင်အပေါင်စာချုပ်ပေါ်၌ မှတည်၍ တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုသို့စွဲဆိုသောအခါ၌ ဦးရဲမြင့်သည်လည်း ကုမ္ပဏီထံမှ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို ဝယ်ယူခဲ့ပြီးသူဟုဆိုသဖြင့် ၎င်းကိုပါ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆို ခဲ့သည်။

မူလမှုကြီးတွင် ဘဏ်ထံ၌ ကုမ္ပဏီက အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို ပေါင်နှံခွဲခြင်းရှိ မရှိ၊ အကယ်၍ ပေါင်နှံထားရှိခဲ့သော် အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုစဉ်က ပေါင်သူ ကုမ္ပဏီ ထံသို့ အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သော ဒေါ်မိမိကြီးဆိုသူသည် ၎င်း၏သမီးဖြစ်သူ မရင်ရင်မြင့်၏ ပစ္စည်းဖြစ်သော အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမခံရသေးဘဲ ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ကုမ္ပဏီကတဆင့် ဘဏ်သို့ ထိုပစ္စည်းလွှဲပြောင်းပေါင်နှံ ခွဲခြင်းသည် တရားဝင် မဝင်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းပေးရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ သည် အမှုပါအဖြစ်အပျက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည် မသက်ဆိုင်သည် စသည်တို့ကို ကောက်ချက် အရပ်ရပ်ထုတ်နုတ်၍ စစ်ဆေး ခဲ့သည်။

ကုမ္ပဏီသို့ ဒေါ်မိမိကြီးက အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ရောင်းချလွှဲပြောင်း ပေးစဉ်က ၎င်းတွင်လွှဲပြောင်းပေးပိုင်ခွင့် မရှိခဲ့သည်မှာ အငြင်းမထွက်သော အချက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ ဒေါ်မိမိကြီးသည် ၎င်း၏ သမီး၏ တရားဝင်အုပ်ထိန်းသူ အဖြစ်ရုံးကခန့်ထားခြင်းကိုခံယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ခံယူပြီးနောက် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်နှင့် အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ကုမ္ပဏီသို့ရောင်းချ လွှဲပြောင်းပေးသည့် စာချုပ်တရပ် ထပ်မံ၍

ချုပ်ဆိုကာ မှတ်ပုံတင်ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကုမ္ပဏီက ဘဏ်မှ ငွေချေးယူ၍ အပေါင်စာချုပ် သက်သေခံ အမှတ် (ခ) ကိုချုပ်ဆိုခဲ့သည့်အချိန်၌ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည်ကုမ္ပဏီ၌ မတည်ခဲ့သည်မှန်သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်း၌ ဒေါ်မိမိကြီးက အရွယ်မရောက်သူ ၎င်း၏သမီး၏အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်ထပ်မံ၍ ကုမ္ပဏီသို့ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကိုပင် အပြီးအပိုင်လွှဲပြောင်းပေးသောအခါ၌ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည်ကုမ္ပဏီတွင် တည်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ အပေါင်ခံသူ ဘဏ်သည် ထိုအချင်းဖြစ်ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အပေါင်မှုစွဲဆိုကာ အရေးယူခွင့်ရရှိသွားသည်။ ထိုသို့သဘော ရရှိသဖြင့် မူလမှုကြီးကို တရားလိုဘက်အား အနိုင်ပေး၍ ပဏာမ အပေါင် ဒီကရီကို ချမှတ် ပေးခဲ့ လေသည်။

၁၉၆၅
 နှင့်
 ပြည်သူ့ဘဏ်
 အမှတ် ၂၂ ပါ ၂
 (ယခင်မြန်မာ
 နိုင်ငံဗဟိုဘဏ်
 သန်းရောင်းဝယ်
 ရေးဘဏ်လီမိ
 တက် ပါ ၂)။

ဦးရဲမြင့်က မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ပဌမအယူခံမှုနှင့်လွှတ်၍ လာရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအမှုကိုဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ပညာရှိတရားသူကြီး ဦးစံမောင်သည် အထက်ပါအကြောင်းအချက်နှင့် ဥပဒေရပ်များကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာ သုံးသပ်ပြီးနောက် မူလရုံးနှင့်သဘောတူ ယူဆသဖြင့် အယူခံကို ပလပ်ခဲ့သည်။ ပဌမအယူခံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုမကျေနပ် ပြန်သေးသဖြင့် ဦးရဲမြင့်က ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးပေးပါမည့်အကြောင်း ဤရုံးသို့ထပ်မံလျှောက်ထားခဲ့သည်။ အမှုပါအကြောင်းအချက်တို့သည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ နှင့် သက်ဆိုင်သည် မသက်ဆိုင်သည်ကို အဓိကထား၍ စဉ်းစားရန်လိုသည်ဟု ယူဆခဲ့ဟန် ရှိသောစုံညီခုံရုံးက အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးကို ဦးရဲမြင့်အားပေးခဲ့သည်။ အခွင့်ထူး အယူခံကို လျှောက်လဲသော ဦးရဲမြင့်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးစောတိတ်လျှောင်ကလည်း ထိုအချက်ကို အဓိကထား၍ ကျွန်ုပ်တို့ရွှေ၍ ရလျှောက်လဲသည်။

ဦးစောတိတ်လျှောင်က ကုမ္ပဏီသည်ဘဏ်သို့ သက်သေခံအမှတ် (ခ) အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးလျှင် အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ပေါင်နှံသောအခါ၌ ကုမ္ပဏီတွင် ထိုပစ္စည်းကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိခဲ့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒေါ်မိမိကြီးက ကုမ္ပဏီသို့လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သော ပဌမအရောင်းစာချုပ်သည် တရားမဝင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကုမ္ပဏီကတစ်ဆင့်ပစ္စည်းကို ဘဏ်သို့ ပေါင်နှံခဲ့ခြင်းသည်လည်း မူလကပင်တရားမဝင်ပျက်ပြယ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားမဝင်သော အပေါင်စာချုပ်သည် နောင်တွင်လည်း တရားမဝင်နိုင်ပါ။ ကနဦးကပင် ပျက်ပြယ်ပြီးဖြစ်နေသော ပဋိညာဉ်တရပ်သည် နောက်တွင်မှ အသက်ပြန်၍မဝင်နိုင်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ဒေါ်မိမိကြီးသည် နောက်ပိုင်း၌ ၎င်းသမီး၏ တရားဝင်အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခံယူရရှိပါသည်။ ထိုသို့ရရှိပြီးနောက်ကုမ္ပဏီသို့ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ရောင်းချလွှဲပြောင်းသည့် စာချုပ်ကို ထပ်မံချုပ်ဆိုပါသည်။ ထိုသို့ ဒုတိယအကြိမ်ချုပ်ဆိုခြင်းသည် တရားဝင်

၁၉၆၅

ဦးရဲမြင့်
နှင့်

ပြည်သူ့ဘဏ်
အမှတ် ၂၂ ပါ ၂
(ယခင်မြန်မာ
နိုင်ငံဗဟိုဘဏ်
သန်းရောင်းဝယ်
ရေးဘဏ်လီမိ
တက် ပါ ၂)။

ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ထပ်မံချုပ်ဆိုခြင်းကြောင့် ဒေါ်မိမိကြီးက ကုမ္ပဏီသို့ ပဌမချုပ်ဆိုပေးခဲ့သော အရောင်းစာချုပ်သည် တရားဝင်ဖြစ်၍ မလာနိုင်ပါ။ အသက် ဝင်၍ မလာနိုင်ပါဟု ဦးစောတိတ်လျှောက်က လျှောက်လဲသည်။

မူလအမှုမှာ ဘဏ်နှင့် ကုမ္ပဏီတို့အကြားဖြစ်ပွားခဲ့သော ပေါင်နှံခြင်းကိုအခြေပြု သောအမှုဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘဏ်အနေနှင့် ဒေါ်မိမိကြီးနှင့်သော်၎င်း၊ အရွယ်မရောက်သေး သော ၎င်း၏သမီးနှင့်သော်၎င်း တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ခဲ့သည်မဟုတ်ချေ။ ပစ္စည်းလွှဲ ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ ကို ဤအမှုပါ အဖြစ်အပျက်များနှင့်စပ်ဟပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌ ဘဏ်နှင့်ကုမ္ပဏီတို့အကြားဖြစ်ပွားခဲ့သည်တို့ကိုသာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီနှင့်ဒေါ်မိမိကြီးတို့အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည်တို့ကို ထည့် သွင်းစဉ်းစားရန်မဟုတ်ပေ။ အပေါင်စာချုပ် ချုပ်ဆို၍ ကုမ္ပဏီက ဘဏ်ထံမှ ချေးယူခဲ့စဉ်က ၎င်းကုမ္ပဏီတွင် အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို လုံးဝပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လွှဲပြောင်း ပေးခွင့်ရှိသည်ဟု အပေါင်စာချုပ်တွင် အတိအလင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဘဏ်ကယုံကြည်သဖြင့် အပေါင်ကို လက်ခံကာ ငွေထုတ်ချေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို အချိန်၌ ကုမ္ပဏီတွင် အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိသေးသည်မှာမှန်၏။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌မူကား ဒေါ်မိမိကြီးက တရားဝင်ရောင်းချလွှဲပြောင်းပေးနိုင်သဖြင့် အမှု စွဲဆိုသည့်အချိန်၌မူ ကုမ္ပဏီတွင် ထိုပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိနေပေပြီ။ ကုမ္ပဏီကဘဏ်သို့ ပစ္စည်းပေါင်၍ငွေချေးယူသည့်အချိန်မှ အမှုစွဲဆိုသည့်အချိန်အထိ အပေါင်စာချုပ်က မပျက်မပြယ်တည်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုစာချုပ်၏ အနှစ်သာရမှာ ဘဏ်က ကုမ္ပဏီသို့ငွေထုတ်ချေးခြင်း၊ ကုမ္ပဏီကဘဏ်မှ ငွေချေးယူခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ငွေချေးခြင်း၊ ယူခြင်းကို အာမခံပြုသည့်အနေနှင့် ပစ္စည်းကို ပေါင်နှံခြင်းဖြစ် ပေသည်။ အပေါင်စာချုပ်နှင့်ပဋိညာဉ်တည်နေသေးသည့် ကာလအတွင်း၌ပင်ကုမ္ပဏီ တွင်အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရှိလာသောအခါ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃ အရ ဘဏ်သည် အပေါင်စာချုပ်ကို အခြေပြု၍ထိုပစ္စည်းနောက်သို့ တရားဝင် လိုက်နိုင်ခွင့် ရရှိလာပေသည်။

ပြည်သူ့ဘဏ်အမှတ် ၂၂ အတွက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိအစိုးရရွှေနေ ကြီး မစ္စတာကို (ရှ်) က စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍ မူလရုံးနှင့် ပဌမအယူခံရုံး တို့ကပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃ ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူ၍ အမှုပါ အချက်အလက်တို့နှင့် စပ်ဟပ်အသုံးပြုရာတွင် မှန်ကန်ခဲ့ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း ထိုသို့ပင်သဘောရရှိကြသည်။ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးစောတိတ်

လျှောက်ကြားရာ၌ အချက်ကိုသာ အဓိကထား၍ လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်ရာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်း
 ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ နှင့်အမှုပါအချက်အလက်တို့သည် သက်ဆိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့
 လက်ခံကြလျှင် ၎င်းအနေနှင့် ဆက်လက်လျှောက်လဲရန်မရှိပါ။ အယူခံကိုခွင့်ပြုရန်
 လည်း အကြောင်းမရှိတော့ပါဟု ဝန်ခံ ပြောဆိုသည်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။
 ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ ၈၅ ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၅
 ဦးရဲမြင့်
 နှင့်
 ပြည်သူ့ဘဏ်
 အမှတ် ၂၂ ပါ ၂
 (ယခင်မြန်မာ
 နိုင်ငံဗဟိုဘဏ်
 သန်းရောင်းစယ်
 ရေးဘဏ်လီမိ
 တက် ပါ ၂)။

အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ရွှေတွင်

ဦးအေးကျော် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးဘစိန် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆—ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲခြင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅(၂) အရ၊ အာမခံတာဝန်ယူထားသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့်—မိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုးစသည့် အစနာင့်အရှက်ကို ပျောက်ကွယ်ရှင်းလင်းခြင်း—မြက်ဆိုချက် ဒီကရီကိုရရှိရန် အမှုများတွင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်အချက်။

အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကိုမူလက မမခင်ပိုင်၍၊ ၎င်းသေဆုံးသောအခါ အယူခံ တရားခံများက အမွေရရှိကြသည်။ ထိုနောက် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို ဦးမောင်ဦး ဆိုသူအား အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် အပြီးအပိုင်ရောင်းချလိုက်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ရောင်းစဉ် အခါက ရောင်းသူများကသော်၎င်း၊ ဝယ်ယူသူကသော်၎င်း ကွယ်လွန်သူက အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို သူတပါးအား ရောင်းချလိုက်သည်ဟု အလျင်းမသိကြချေ။ သို့ရာတွင် ဝယ်ယူ အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက်အဦကို ငှားရမ်းနေထိုင်ကြသူများထံမှ ငှားရမ်းခများကို၎င်းအားပေးရန် အကြောင်းကြားနဲ့ တစ်စာပေးသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုက ဝယ်ယူသူထံသို့ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို မိမိသည် နှီးကွယ်လွန်သူထံမှ အရောင်းစာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၍ ပိုင်ဆိုင်လာ ခဲ့ကြောင်း၊ ပြန်ကြားစာပေးပို့လိုက်သည်။ ထိုအခါ အယူခံတရားခံတို့က အရောင်းအဝယ်စာချုပ် သည်မဟုတ်မမှန်မတရားသဖြင့် လိမ်လည်၍ ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ဖြစ်၍ အတည်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ယှက်ပြယ်ရန်ဖြစ်သည်အပြင်၊ ၎င်းတို့အပေါ်တွင်ချုပ်နှောင်ထားသော တာဝန်သက်ရောက်ခြင်းမရှိ ကြောင်း မြက်ဖေါ်ချက်ဒီကရီကိုရရှိရန်စွဲဆိုသည်။ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံတို့သည် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်စိုးစဉ်းမျှ မရှိတော့သဖြင့် အမှုကိုစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည်အမှုကို အကျိုး ဆိုက်ရောက်သော သက်သာခွင့် (consequential relief) ကို တည်သွင်းခြင်းမပြုဘဲစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထုချေသည်။ မူလရုံးနှင့်အယူခံရုံးများတွင် အယူခံတရားလိုသည်ရှုံးနိမ့်ခဲ့ လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုတို့က ၎င်းတို့ပိုင်သည့် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦ ကို ဦးမောင်ဦးအား ပစ္စည်းပြောင်းလွှဲခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ အရ၊ ရောင်းချလိုက်သဖြင့်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၃။
† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်၊ မန္တလေးရုံးထိုင် တရားရုံးချုပ်၏ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၎င်းတို့၌ ရောင်းချလိုက်သောပစ္စည်းများတွင် ပိုင်ဆိုင်သည့် (ownership) မရှိတော့ဘဲဖြစ်သွား
 သော်ငြားလည်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ (၂) ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စီရင်ထုံးများ
 အရ၊ ၎င်းတို့တွင် ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အာမခံတာဝန်ယူထားသော
 ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (warranty of title) ရှိနေသေးသည်ဟုယူဆရန်ဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော အာမခံတာဝန်
 ယူထားသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (warranty of title) သည်ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း
 ပြီး (in relation to the property) ရှိနေသေးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

၁၉၆၅
 ဦးအေးကျော်
 နှင့်
 ဦးဘစိန် ပါ ခ။

ထိုသို့သော (warranty of title) ရှိနေသောကြောင့်သာလျှင် ပစ္စည်းဝယ်ယူသူက၎င်းဝယ်
 ယူသောပစ္စည်းများတွင် ပစ္စည်းရောင်းချသူပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းကို သိရှိခဲ့လျှင်ပစ္စည်းရောင်းချ
 သူအား၊ ဝယ်ယူသောပစ္စည်းအဖိုးငွေကိုသော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် လျော်ကြေးကိုသော်၎င်း၊ ရရှိရန်
 တရားစွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်ပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စည်းရောင်းချသူက ထိုသို့တရားစွဲဆိုခြင်းမခံရအောင် ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်
 ကိုအခြားသူတစ်ဦးတယောက်က မိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုး၍ အနှောင့်အရှက်ပြုလုပ်လျှင်
 (to cloud their title) ၎င်းသည်ထိုသို့သောမိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုးသည့်အနှောင့်
 အရှက်ကို ပျောက်ကွယ်ရှင်းလင်းအောင် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုလုပ်နိုင်သည်။

မိရလာလ်ပစ်ချေယာနှင့် ဘော့ဂါတာရာပူတင်ကတခရစ်ရှနာရာ နှင့် အများ။ အေ၊ အိုင်၊
 အာရ်၊ ၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ မဒရတ်၊ ၄၉၇။

ဘာစာရက်ဒီဂျစ် နှင့် အီနာကျပ်ဒီမနီယာ၊ ကလကတ္တား စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၅၊ ၂၉၈။

ရွာဟူအသာဒေးရွာကုမာပါအများ နှင့် အက်စ်ဇာကောဟူနေ-ပါအများ။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊
 ၁၉၄၄၊ အလဟဘတ်၊ ၂၄၃ တို့ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ စွဲဆိုသည့်အမှု
 များတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရုံးများက မြက်ဆိုချက်ဒီကရီကိုရရှိရန် စွဲဆိုသောအမှုများကိုလက်ခံခြင်း
 ပြုနိုင်သည်။ မပြုနိုင်သည်နှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်ထက်၊ အမှုများတွင် တောင်းဆိုသော
 သက်သာခွင့်များကို ပေးရန် သင့်သည်မသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်းပြီးပိုမို၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်လိုအပ်
 သည်ဟုယူဆသည်။

ဒေစူရက်ဒီယာပါ ၁ နှင့် စရေနီယာစာရက်ဒီနှင့်အများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၆၊ မဒရတ်၊
 ၆၀၅။ နဂံမာလ် နှင့် အဂိုရာမူးသီး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မဒရတ်၊ ၂၄၈။ ဘဲလရားကိုနားပါ
 ၁ နှင့် ရာမာဆွာမိကိုနားပါ ၁၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၃၉၊ မဒရတ်၊ ၈၉၄။ စူကာလာလ်ပါအများ
 နှင့် ဒေဝီလာလ်ပါအများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ရာဂျာစတန်၊ ၁၇၀ (၁၇၁) တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ ဦးကျော်မြင့်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ ဤအမှုတွင် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်
 အဦကို မူလက၊ ဒေါ်မမခင် ပိုင်၍၊ ဒေါ်မမခင် သေဆုံးသော အခါ အယူခံ တရားခံ

၁၉၆၅
ဦးအေးကျော်
နှင့်
ဦးဘစိန် ပါ ၃။

ဦးဘစိန်၊ မစိန်ရင်နှင့် မောင်ငယ်တို့က အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက် အဦကို အမွေ ရရှိကြသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်၊ အယူခံတရားခံတို့က ၎င်းတို့ အမွေ ရရှိသော အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ဦးမောင်ဦး ဆိုသူအား၊ အရောင်း အဝယ် စာချုပ်ဖြင့် အပြီးအပိုင် ရောင်းချလိုက်သည်။ ထိုသို့ ရောင်းချစဉ် အခါ၌ အယူခံ တရားခံတို့ကသော်၎င်း၊ ဦးမောင်ဦးကသော်၎င်း ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မမခင်က အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက် အဦကို သူတပါးအား၊ ရောင်းချလိုက်သည်ကို အလျဉ်း မသိဘဲ ရှိနေကြသည်။

ဦးမောင်ဦးက၊ အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက်အဦကို ၎င်းရမ်း၍ နေထိုင်ကြသူ ဦးကျော်ထွန်းနှင့် ဦးဘအောင်တို့အား၊ ၎င်းသည် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက် အဦကို၊ အယူခံ တရားခံတို့ထံမှ ဝယ်ယူ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၍၊ ၎င်းရမ်းခများကို ၎င်း အားပေးရန် အကြောင်းကြား နို့ တစ်စာ ပေးလိုက်သည်။

ထိုအခါ၊ အယူခံ တရားလို ဦးအေးကျော်က၊ ဦးမောင်ဦးထံသို့ ၎င်းသည် အချင်း ဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်မမခင်ထံမှ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ အရောင်း အဝယ် စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၍၊ ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့ကြောင်း အရောင်းအဝယ် စာချုပ်ကို ၎င်း၏ ရွှေနေကြီး မစွတာ ပီ၊ ကေ၊ ဘို (၆) ထံ၌၊ ကြည့်ရှုနိုင်ကြောင်း ပြန်ကြားစာ ပေးပို့လိုက်သည်။

ဤပြန်ကြားစာကို၊ အယူခံ တရားခံတို့က ဦးမောင်ဦးထံမှ တဆင့် ရရှိသော အခါ၊ ဒေါ်မမခင်သည်၊ မသေမီက အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက် အဦကို အယူခံ တရားလိုအား၊ ရောင်းချခြင်း မပြုကြောင်း သိရှိသည့်အားလျော်စွာ၊ အယူခံတရား လိုအပေါ်၊ ၎င်းနှင့်ဒေါ်မမခင်တို့ ချုပ်ဆိုသည်ဟု ဆိုသော အရောင်းအဝယ် စာချုပ် သည် မဟုတ်မမှန်၊ မတရားသဖြင့် လိမ်လည်၍ ချုပ်ဆို ထားသော စာချုပ် ဖြစ်၍၊ အတည် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပျက်ပြယ်ရန် ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ထိုအရောင်း အဝယ် စာချုပ်သည်၊ ၎င်းတို့အပေါ်တွင် ချည်နှောင်ထားသော တာဝန် သက်ရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း မြက်ဖော်ချက် ဒီကရီကို ရရှိရန် စွဲဆိုသည်။

အယူခံ တရားလို ဦးအေးကျော်က၊ ဒေါ်မမခင်သည်၎င်း အချင်းဖြစ် မြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ၎င်းအား တန်ဖိုးဖြင့် အရောင်း အဝယ် စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင် ပြုလုပ်၍၊ ရောင်းချပေးခြင်း အမှန်တကယ် ဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံ တရားခံတို့သည် အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ဦးမောင်ဦးအား အပြီးအပိုင် ရောင်းချပြီး ဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့တွင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် စိုးစဉ်းမျှ မရှိတော့သဖြင့် ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ၎င်းတို့သည်၊ ဤအမှုကို အကျိုးဆိုင်ရောက်သော သက်သာခွင့် (Consequential

Relief) ကို ထည့်သွင်းခြင်း မပြုဘဲ၊ စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ပေါ်ပြ ထုချေ သည်။

၁၉၆၅

ဦးအေးကျော်
နှင့်
ဦးဘစိန် ပါ ၃၊

အောက်မူလရုံးက၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြချက်များကိုဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး အယူခံ တရားခံတို့သည် ဤအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် အယူခံတရားလိုက ဒေါ်မမခင်နှင့် ချုပ်ဆိုသည်ဟုဆိုသော အရောင်းအဝယ် စာချုပ်သည် မဟုတ်မမှန် မတရားသဖြင့် လိမ်လည်၍ ချုပ်ဆိုသော စာချုပ် ဖြစ်၍၊ အတည်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပျက်ပြယ်ရန် ဖြစ် သည့်ပြင် အယူခံတရားခံတို့ အပေါ် ချုပ်နှောင်ထားသော တာဝန် သက်ရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပြီး အယူခံ တရားခံတို့ စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အမိန့် ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံ တရားလို ဦးအေးကျော်က၊ ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့် ဒီကရီကို မကျေနပ်၍၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ မအောင်မြင် အကြောင်း မထူးသဖြင့် ထပ်မံ၍ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ ပြဋ္ဌာန်း ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အခွင့်ထူး အယူခံကို ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသည်ကို ဤရုံးက ခွင့်ပြုလိုက်သဖြင့် ၎င်း၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး လျှောက်လဲတင်ပြသော အဓိက အယူခံ အကြောင်းပြချက်မှာ ဤရုံးအယူခံဘက်ဌာန ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးထွန်းတင်တို့ ပါဝင်သော ခုံရုံးက အယူခံ တရားခံတို့သည်၊ ၎င်းတို့ အမေ့ရ၍ ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုသော အချင်းဖြစ် မြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ဦးမောင်ဦးဆိုသူအား၊ အပြီးအပိုင် ရောင်းချလိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့တွင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အလျဉ်းမရှိဘဲလျက်၊ ဤအမှုကို သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ စွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ယူဆ ဆုံးဖြတ်သည်မှာ ဥပဒေ အရ မဟုတ်သဖြင့်၊ မှားယွင်းကြောင်း ဟူ၍ ဖြစ်၏။

သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ တွင်၊

“ Any person entitled to any legal character, or to any right as to any property, may institute a suit against any person denying, or interested to deny, his title to such character or right, and the Court may in its discretion make there in a declaration that he is so entitled, and, the plaintiff need not in such suit ask for any further relief :

Provided that no Court shall make any such declaration where the plaintiff, being able to seek further relief than a mere declaration of title, omits to do so.”

ဟူ၍၊ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ၊ အယူခံ တရားခံတို့သည်၊ ဤအမှုကို စွဲဆိုနိုင်ရန် ၎င်းတို့တွင် (Legal character) သို့မဟုတ် (Right as to property) ရှိရန် လိုအပ်ပေသည်။

၁၉၆၅
ဦးအောင်ကျော်
နှင့်
ဦးသိန်းမိ ၃။

ဤအမှုတွင်၊ အမှုအကြောင်း ခြင်းရာများအရ၊ (Legal character) နှင့်ပတ်သက်၍၊ စဉ်းစားရန် လိုမည် မဟုတ်ဘဲ၊ (Right as to any property) နှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်ပေမည်။

မိုရလာ (လ်) ပစ်ချေယာနှင့် ဘော့ဂါတာရာမူတင်ကတစရစ်ရှနာရာ နှင့် အများ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

“Section 42 does not require that the plaintiff should have a right in the property which is the subject matter of the suit. Any right as to any property referred to in S. 42 is not any right in the property. An agreement to sell in favour of a person gives him a right as to or in relation to the property which is the subject of the agreement.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် (Right as to any property) ဟု ဆိုသည်မှာ (Right in the property) မဟုတ်ဘဲ (Right as to, or in relation to the property) ဟူ၍ ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တပန်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ တွင်—

“In the absence of a contract to the contrary, the buyer and the seller of immoveable property respectively are subject to the liabilities, and have the rights, mentioned in the rules next following, or such of them as are applicable to the property sold:

* * * * *

(2) The seller shall be deemed to contract with the buyer that the interest which the seller professes to transfer to the buyer subsists and that he has power to transfer the same.”

ဟူ၍၊ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဘာစာရက်ဒီဂျစ်နှင့် အိန်ဒါဂျစ်ပီမနီယာ

(၂) စီရင်ထုံးတွင်—

“In the absence of any contract to the contrary, there is under section 55, sub-section 2 of the Transfer of Property Act, an implied covenant for title on the part of the vendor.”

(၁) အေ၊ဒိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၃၊ မဒရတ် ၄၉၇။

(၂) ကလကတ္တာ၊ စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၅၊ ၂၉၀။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ ရွာဟူအဘာ ခေးရွာကုမာ ပါ အများနှင့် အက်စ်
ဘေကောဟူနေပါ အများ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

၁၉၆၅

“ Even if there is no warranty of title provided in the sale deed, there must be deemed to be an implied warranty.”

ဦးအေးကျော်
နှင့်
ဦးသိန်း ပါ ၃။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားချက်အရ၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံတို့က၊ ၎င်းတို့ပိုင်သည့်
အချင်းဖြစ်ခြင်းနှင့် အဆောက်အဦကို ဦးမောင်ဦးအား ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်းအက်
ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၄ အရ၊ ရောင်းချလိုက်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့၌ ရောင်းချလိုက်သော ပစ္စည်း
များတွင် ပိုင်ဆိုင်သည့် (Ownership) မရှိဘဲ ဖြစ်သွားသော်ငြားလည်း၊ ပစ္စည်း
လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ (၂) ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် စီရင်ထုံးများအရ၊
၎င်းတို့တွင် ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး၊ အာမခံ၍ တာဝန်
ယူထားသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (Warranty of title) ရှိနေသေးသည်ဟု ယူဆရန်
ဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော အာမခံ၍တာဝန်ယူထားသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (Warranty of title)
သည် ရောင်းချလိုက်သည့် ပစ္စည်းများ နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး (in relation to the
property) ရှိနေသေးသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုသို့သော (Warranty of title) ရှိနေသောကြောင့်သာလျှင်၊ ပစ္စည်း
ဝယ်ယူသူက၊ ၎င်းဝယ်ယူသော ပစ္စည်းများတွင် ပစ္စည်း ရောင်းချသူ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်
မရှိကြောင်းကို သိရှိခဲ့လျှင် ပစ္စည်း ရောင်းချသူအား ဝယ်ယူသော ပစ္စည်း အဘိုးငွေ
ကို သော်၎င်း၊ သို့မဟုတ် လျော်ကြေးကိုသော်၎င်း ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်ပေ
သည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ပစ္စည်းရောင်းချသူက၊ ထိုသို့ တရားစွဲဆိုခြင်း မခံရအောင်
၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို အခြားသူ တဦးတယောက်က မိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ် လွှမ်း
မိုး၍ အနှောင့်အရှက် ပြုလုပ်လျှင်၊ (to cloud their title) ၎င်းသည်ထိုသို့သော
မိုးတိမ်များပမာ ဖုံးအုပ် လွှမ်းမိုးသည့် အနှောင့် အရှက်ကို ပျောက်ကွယ် ရှင်းလင်း
အောင်၊ တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုလုပ်နိုင်မည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။

ထို့ပြင်၊ ဒေစူရက်စီယာ ပါ ၁ နှင့် ဝေရနီဘာစာရက်စီ နှင့် အများ (၄) စီရင်ထုံး
တွင်—

“ In dealing with the declaratory suits, the Courts have in recent years laid stress not so much on the question of their

(၃) အေ၊အိုင်-အာရ်၊ ၁၉၄၄၊ အလဟသတ် ၂၄၃။
(၄) အေ၊အိုင်-အာရ်၊ ၁၉၃၆၊ မဒရစ် ၆၀၅။

၁၉၆၅

maintainability as that on propriety and utility of questioning relief by way of declaration."

ဦးအေးကျော်
နှင့်
ဦးဘစိန် ပါ ၃။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ နဂံမာလ် နှင့် အင်္ဂါရာပူးသီး (၅) စီရင်ထုံးတွင်—

“In dealing with a declaratory suit stress is not to be laid so much on the question of its maintainability as on that of the propriety and utility of granting relief by way of declaration. It is therefore, not a question of a Court having power to grant a declaration in the sense of its having jurisdiction or not, or whether such a suit for declaration was maintainable, but it is the exercise of discretion by a Court and whether the exercise of discretion is necessary in order to set at rest any doubtful claims and to see that the exercise of discretion is not futile but useful so as to declare the rights of parties.”

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ စွဲဆိုသည့် အမှုများတွင်၊ သက်ဆိုင်ရာရုံးများက၊ မြှောက်ဆိုချက် ဒီကရီကို ရငိုရန်၊ စွဲဆိုသော အမှုများကို လက်ခံခြင်း ပြုနိုင်သည်။ မပြုနိုင်သည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စဉ်းစား ဆင်ခြင်သည်ထက်၊ အမှုများတွင် တောင်းဆိုသော သက်သာခွင့်များကို ပေးရန် သင့်သည်။ မသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး၊ ပိုမို၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး၊ ဘဲလယားကိုနား ပါ ၁ နှင့် ရာမာဆွာမိကိုနား ပါ ၁ (၆) စီရင်ထုံးကို မှီငြမ်းပြု၍၊ စူကာလာလ် ပါ အများ နှင့် ဒေဝီလာလ် ပါ အများ (၇) စီရင်ထုံးတွင်—

“There is difference between a suit for the cancellation of an instrument and one for a declaration that the instrument is not binding on the plaintiff. When the plaintiff seeks to establish a title in himself and cannot establish that title without removing an insuperable obstacle such as a decree or a deed to which he has been a party or by which he is otherwise bound, then quite clearly he must get that decree or deed cancelled or declared void in toto, and his

(၅) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၆၊ မဒရတ် ၂၄၇။
(၆) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၃၉၊ မဒရတ် ၇၉၄။
(၇) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၅၄၊ ရာဂျာစတန် ၁၇၀ (၁၇၁)။

suit is in substance a suit for the cancellation of the decree or deed notwithstanding the fact that the suit may have been framed as a suit for a declaration. On the other hand, when the plaintiff is seeking to establish a title and finds himself threatened by a decree or a transaction between third parties, he is not in a position to get that decree or deed cancelled in toto. The proper remedy in such a case is to get a declaration that the decree or deed is invalid so far as he himself is concerned, and, therefore, he may sue for a declaration to that effect and not for the cancellation of the decree or the deed."

၁၉၆၅

 ဦးအေးကျော်
 နှင့်
 ဦးဘစိန် ပါ ၃။

ဟူ၍၊ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဥပဒေ မှုအရာ၊ ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားခံ တို့သည်၊ ၎င်းတို့၏ အဒေါ်ဖြစ်သူ ဒေါ်မမခင်နှင့် အယူခံတရားလိုတို့ အချင်းဖြစ်မြေ၊ အဆောက်အဦနှင့် ပတ်သက်၍၊ အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်သည့် စာချုပ်တွင် မည်သို့မျှ ပါဝင်သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသည့်ပြင်၊ ဦးမောင်ဦးအား၊ ရောင်းချလိုက်သည့် မြေနှင့် အဆောက်အဦတွင်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း မြွက်ဖော်ချက် ဒီကရီကို ရရှိရန် ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းတို့က ဒေါ်မမခင်ထံမှအမွေရ၍၊ ပိုင်ဆိုင်သော မြေနှင့် အဆောက်အဦကို၊ ဦးမောင်ဦးအား၊ ရောင်းချလိုက်ရာတွင် အယူခံ တရားလိုက၊ ဒေါ်မမခင် ချုပ်ဆိုပေးသည်ဟုဆိုသော အရောင်း အဝယ် စာချုပ် တစောင်ကို တင်ပြ၍၊ ၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုမိုးတိမ်များပမာဖုံးအုပ်လွှမ်းမိုးကာ (to cloud their title) အနှောင့်အရှက်ကို ဖြစ်စေသဖြင့်၊ ၎င်းတို့က ထိုသို့သော မိုးတိမ်များ ပမာ၊ ဖုံးအုပ် လွှမ်းမိုးသည့် အနှောင့် အရှက်ကို ပျောက်ကွယ်၊ ရှင်းလင်းအောင် အယူခံ တရားလိုနှင့် ဒေါ်မမခင်တို့ ချုပ်ဆိုသည်ဟု ဆိုသော အရောင်း အဝယ် စာချုပ်သည် ၎င်းတို့အပေါ် အတည် မဖြစ်ဘဲ၊ ပျက်ပြယ်ရန်နှင့် ချုပ်နှောင်ထားသော တာဝန်သက်ရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း ထင်ရှားစေသည့် မြွက်ဖော်ချက် ဒီကရီကို ရရှိရန်၊ သီးခြားသက်သာခွင့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ စွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

မိုင်နာရာမစန္ဒာဘာဂါတ် ပါ ၁ နှင့် ရမ်ဘာရီစီဘာဂါတ် ပါ ၁ (ဂ) စီရင်ထုံးတမ်း—

"To grant relief was discretionary with the Court, and unless that discretion is not judicially exercised, there ought

(ဂ) အေးအိုင်အာရ်၊ ၁၉၅၇၊ ပါတနာ ၁၃။

၁၉၆၅

to be no interference by a superior Court in regard to the exercise of jurisdiction."

ဦးအောင်ကျော်

နှင့်
ဦးဘစိန်ပါ ၃။

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ ဤရုံး အယူခံဘက်ဌာန ခုံရုံးက—

"Although the plaintiffs had sold the property to U Maung U, yet they were expressly and impliedly liable on their warranty of title. Accordingly they had a *locus standi* to file a suit under section 42 of the Specific Act, to remove any cloud cast on their title."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော် မတော် မတရား ယူဆ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ဥပဒေအရ၊ ယူဆ ဆုံးဖြတ် ထားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ဤရုံးကထိုသို့ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို၊ အခွင့်ထူး အယူခံမှုတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် လုံလောက်သော အကြောင်း မရှိသဖြင့်၊ ဤအခွင့်ထူး အယူခံမှုကို အယူခံ တရားခံတို့ လာရောက်ခြင်း မရှိ၍၊ စရိတ် မရှိဖြင့် ပလပ်ရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION*Before Dr. Maung Maung, C.J., U Chit and U Sein Thinn, JJ.*

ADDITIONAL COMMISSIONER OF INCOME-TAX,
BURMA (APPLICANT)

C.C.
1965

Oct. 8.

v.

MESSRS. BURMA TRADE FEDERATION LTD.
(RESPONDENT). *

*Burma Income-tax Act—whether s. 15 C applies to the facts and circumstances—
question of fact and question of law*

The respondent Messrs. Burma Trade Federation Ltd. had various sources of income including those from the manufacture of umbrellas and the manufacture of umbrella component parts. The Company claimed and was granted by the Assistant Commissioner of Income-tax (appeals) an exemption allowance from tax under s. 15 C of the Income-tax Act for the assessment year 1958-59 on the ground that it had made an outlay to set up a plant for the manufacture of component parts which it had previously imported from abroad and assembled in Burma.

The Income-tax Department raised objection to the grant of the allowance.

Held : When the proper legal effect of a proved fact need to be weighed a question of law comes in but when the facts speak for themselves and do not call for the assistance of legal principles and interpretation, the facts cannot be converted by force of imagination alone into questions of law. The only question which was before the Appellate Tribunal in considering the assessee Company's claim to an exemption allowance was whether the Company had started a new industrial venture. The finding that it had was one of fact, arrived at after examination of the evidence.

Sree Meenakshi Mills Ltd. v. Commissioner of Income-tax, Madras. (1957) 31 I.T.R. p. 28, referred to.

U Ba Kyaw (Assistant Attorney-General) for the applicant.

U Paing for the respondent.

DR. MAUNG MAUNG, C. J.—This and Civil Miscellaneous Application No. 10 of 1965 have been heard together on request of learned counsel for both sides. The facts and circumstances involved in the two applications are similar, only the assessment year being different.

* Civil Misc. Application No. 9 of 1965.

C.C.
1965
—
ADDITIONAL
COMMISSIONER OF IN-
COME-TAX,
Burma
v.
MESSRS.
BURMA
TRADE
FEDERATION
LTD.

The respondent Messrs. Burma Trade Federation Ltd. had various sources of income including those from the manufacture of umbrellas and the manufacture of umbrella component parts. The Company claimed and was granted by the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) an exemption allowance from tax under section 15C of the Income-tax Act for the assessment year 1958-59 on the ground that it had made an outlay to set up a plant for the manufacture of component parts which it had previously imported from abroad and assembled in Burma.

The Income-tax Department raised objection to the grant of the allowance, saying that the Company already had an umbrella manufacturing plant and the "new plant" was in fact a splitting up or the reconstruction of the old, so that sub-section (2) of section 15C would come into play to deny the Company an exemption from tax. This objection was heard and rejected by the learned Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) who went into the facts carefully and found that the Company had invested large sums in installing machinery and training technicians to make component parts of umbrellas which it had imported from abroad. The objection was again taken before the Income-tax Appellate Tribunal which came to the same finding. The learned Tribunal pointed out that there was a new industrial undertaking, not merely a reconstruction of a business already in existence. It also took the view that the Government had probably wanted to encourage industry and the exemptions from tax to new industrial enterprises were granted as incentive. The new plant installed by the Company must also have helped to save the country's foreign exchange.

The Income-tax Department applied to the Appellate Tribunal for a statement of case to this Court to pose the question as to whether the provisions of section 15C of

the Burma Income-tax Act would apply to the facts and circumstances of the case. The Tribunal rejected the application, again taking the view that as the fact that the Company had put up a new industrial undertaking was clearly proved no question of law arose for reference.

U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, submits that the question of law does arise, for an inference would need to be drawn from the facts as found, and this involved the application of relevant principles of law. He invites our attention to *Sree Meenakshi Mills Ltd. v. Commissioner of Income-tax, Madras* (1).

U Paing, learned Advocate for the respondent, argues that the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) and the Appellate Tribunal have come to the same conclusion as regards the admissibility of the assessee Company's claim to exemption under section 15C on a concurrent finding of facts. The simple question of fact which the appellate authorities had to examine was whether or not there had been a new industrial undertaking. On the evidence adduced they had given an affirmative answer, and the Company's claim fell neatly within the ambit of 15C. Citing a host of rulings, U Paing points out that the Chief Court does not disturb findings of facts made by the Appellate Tribunal unless they are unjudicial, capricious or perverse. A question of fact can become a question of law only if an inference has to be drawn from the proved facts involving the application of legal principles.

Of course, when the proper legal effect of a proved fact needs to be weighed a question of law comes in, but when the facts speak for themselves and do not call for the assistance of legal principles and interpretation, the facts cannot be converted by force of imagination alone into questions of law. Here the only question which was

C.C.
1965

ADDITIONAL
COMMISSIONER OF IN-
COME-TAX,
Burma
v.
MESSRS.
BURMA
TRADE
FEDERATION
LTD.

C.C.
1965

ADDITIONAL
COMMISSIONER OF IN-
COME-TAX,
BURMA

v.
MESSRS.
BURMA
TRADE
FEDERATION
LTD

before the Appellate Tribunal in considering the assessee Company's claim to an exemption allowance was whether the Company had started a new industrial venture. The finding that it had was one of fact, arrived at after examination of the evidence. We fail to see how this finding of fact can be turned into a question of law fit for reference to this Court.

We would therefore dismiss the application which is before us.

CIVIL REFERENCE

Before Dr. Maung Maung, C.J., U Kyaw Zan U, and U Chit, JJ.

ALI HASHIM MEHTAR AND OTHERS (APPLICANTS)

C.C.
1965

v.

Sept. 7.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA,
RANGOON (RESPONDENT).*

Reference against the order of the Income-tax Appellate Tribunal—whether the income of the applicants constitutes income from the business—whether the assessment be made as an association of persons.

The assessees were *twinzas* of Yenangyaung. They were assessed to income-tax individually under the head of "business". For the year 1961-62 they were assessed as an "association of persons". They contended that the assessment should have been made under the head "property" and the tax imposed on them individually instead of collectively.

The Income-tax Appellate Tribunal has put the following two questions :—

(a) Whether upon the facts and circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal was right in law in holding that the income of the applicants from the oil-wells constituted income from the business?

(b) Whether there was material or evidence on the record for the Tribunal to come to the conclusion that the applicants who had all along been assessed individually constituted an association of persons for the purposes of assessment for the assessment year 1961-62?

The answer to the first question is in the affirmative. Even though one of the heirs may have managed the oil-wells while the other heirs take no active part in the extractive business, the nature and the character of the operation still remains that of a business. It is true that profits which were gained from the oil-wells flow really out of the land in which the oil-wells are situated, but the oil-wells by themselves do not yield the profits. Manual labour and machinery have to be put to work to extract the oil which must be put through various processes culminating in the winning of profits. Here, the heirs themselves, through one of their co-heirs, have managed and operated the oil-wells, and divided the profits among themselves an active carrying on of business, rather than acquiring gain by a merely passive ownership of property.

The finding that the oil-wells constitute a business and not property for purposes of taxation paves the path for an answer to the 2nd question. The co-heirs have shared mutual rights and obligations in the business, the risks of loss and the prospects of gain through the years. They may not have combined in a formal association as a partnership firm but the fact remains

* Civil Reference No. 59 of 1964 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in Civil Appeal No. 57 of 1963.

C.C.
1965

that they stand in the business not as individuals but collectively. Therefore the answer is in the affirmative.

ALI HASHIM
MEHTAR AND
OTHERS
v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

In re *The Kaladan Sooratee Bazaar Company Ltd.*, Moulmein, 10 L.B. R. 309 ; *The Commissioner of Income-tax, Burma v. Suratee Bazaar Company Ltd.*, 9 Ran. 154 ; *Knightsdale Estates v. The Commissioner of Income-tax*, (1955) 28 I.T.R. 650, referred to.

Lahore Ice Factories Association v. Commissioner of Income-tax, A.I.R. (1935) Lah. 100, distinguished.

U Ngyi Peik for the applicants.

U Ba Kyaw (Assistant Attorney-General) for the respondent.

DR. MAUNG MAUNG, C.J.—The Income-tax Appellate Tribunal has put the following two questions to us :

- (a) Whether upon the facts and circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal was right in law in holding that the income of the applicants from the oil-wells constituted income from business ?
- (b) Whether there was material or evidence on the record for the Tribunal to come to the conclusion that the applicants who had all along been assessed individually constituted an association of persons for the purpose of assessment for the assessment year 1961-62 ?

The assessees, Ali Hashim Mehtar and others, were *twinzas* of Yenangyaung. For many years they were assessed to income-tax individually under the head "business". They made no protests then. For the year 1961-62, however, the Income-tax Officer, Magwe-Minbu Circle, Yenangyaung, assessed them as an "association of persons" and this drew vehement protests from them. They did not have any quarrel regarding the quantum of income found for taxation, but contended that the assessment should have been made under the head "property",

and the tax imposed on assesseees individually instead of collectively. The assesseees have gone on appeal to the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals), Northern Range, Mandalay, and to the Income-tax Appellate Tribunal but without success.

U Ngyi Peik, learned Advocate for the assesseees, submits that the oil-wells belonging to the *twinzas* have always been regarded as ancestral property and the oil-wells in question fall in an area which has been marked off as beyond the pale of State authority. U Ngyi Peik takes us on an historical excursion on this subject by referring us to an order passed by Mr. H. P. Todd-Naylor, Financial Commissioner of Burma, in Revenue Revision Case No. 7 of 1909. There the Financial Commissioner, after discussing the status of *twinzayos* and *twinzas* of Yenangyaung, came to the conclusion that an area of land in the Twingon and Beme reserves which had been allotted to *twinzas* and *twinzayos* was not State land so that a claim to a site on the reserves was not one cognizable by the Revenue Courts. It was pointed out in the order passed by Mr. Todd-Naylor that the hereditary *twinzayos* held their rights under certain restrictions, such as that on the right of transfer to anyone by a *twinzayo*, and prohibition of the use of improved machinery except by permission of the Chief Commissioner.

The order which U Ngyi Peik has dug up from the archives for our benefit confines itself to the narrow question as to whether land allotted to the *twinzas* fell within the jurisdiction of the Revenue Courts. U Ngyi Peik does not explain how land allotted to the *twinzas* on condition that transfer could only be made to *twinzas* has come into the hands of the assesseees. Nor can U Ngyi Peik describe the status of the *twinzas* and their sites in later years and after Burma's independence under a constitution which expressly declares that "all land belongs to the State"

C.C.
1965

ALI HASHIM
MEHTAR AND
OTHERS

v.

THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

C.C.
1965

ALI H^ASHIM
MEHTAR AND
OTHERS

v.

THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

vide section 30. In any case whether the oil-wells are *bobwabaing*, as U Ngyi Peik submits they are, or whether they have ceased to be such *bobwabaing*, is of little relevance to the question whether income from the oil-wells should be classified as income from business or as income from property. That U Ngyi Peik concedes.

Next, U Ngyi Peik argues that income from the oil-wells is clearly a benefit accruing from the land and should therefore be regarded as income from property. To support this contention he invites our attention to the definition of land in section 3-A of the Land Acquisition Act, which says that "land includes benefits to arise out of land and things attached to the earth or permanently fastened to anything attached to the earth". Similarly, U Ngyi Peik points out "immoveable property" includes land and benefits arising out of the land and things attached to the earth, etc., within the definition of section 2 (29) of the Burma General Clauses Act. Under section 9 (1) of the Income-tax Act "property" consists of any buildings or lands of which an assessee is owner or in respect of which he is entitled to receive rent or revenue in money, kind or services. The "property" envisaged by the section does not include, U Ngyi Peik stresses, "buildings or lands appurtenant thereto". By way of an illustration U Ngyi Peik submits that *In re. The Kaladan Sooratee Bazaar Company Ltd., Moulmein* (1) the question was discussed at length as to whether the bazaar company carried on business when it let out houses and bazaar stalls belonging to it. It was ruled that the mere fact that the company was incorporated under the Companies Act and kept an office and a staff of rent collectors, clerks, etc., for the purpose of letting out houses and collecting the rents did not convert the income earned by the company into one derived from business. It was held that "the method of

(1) 10 L.B.R. 309.

acquiring gain is passive by owning property and not by the active carrying on of a business". In the *Commissioner of Income-tax, Burma v. Suratee Bazaar Company Ltd.* (2) a Bench of the High Court, delivering opinion in an income-tax reference, had occasion to decide how the annual value of bazaar property let out in stalls should be calculated. The High Court, however, proceeded from the common ground that assessment of income-tax was correctly made under section 9 of the Income-tax Act.

Here, however, we do not have a simple case of letting out property for rent. The facts are on record that the oil-wells are worked under the management of one of the heirs and the net profits are divided among the heirs in the proportion of their shares in the inheritance. Oil is extracted by employment of manual labour and machinery and the crude oil is then put on the market. The net profits are calculated after the transportation expenses, taxes, wages, etc., are paid and the manager has received his 25 per cent fee. For these reasons, U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, points out that all the essential ingredients of "carrying on business" combine in the case before us. U Ba Kyaw also submits that the assessee had to take out a licence from the Government to operate the oil-wells, which shows that the assessee is engaged in the business of extracting oil for commercial purposes. U Ngyi Peik counters this by saying that a house-owner in Rangoon would need a licence to dig a tube-well in his compound to draw water from the depths of the earth, but that does not make the operation a business. We consider, however, that there is a clear difference between extracting oil under a mining licence for the purpose of selling the oil, and pumping up water that lies beneath one's compound for domestic consumption. It is not even clear to us that a house-holder needs

C.C.
1965

ALI HASHIM
MEHTAR AND
OTHERS

THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

C.C.
1965

ALI HASHIM
MEHTAR AND
OTHERS

v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

a licence for operating a tube-well: all that he may need is permission from the Municipal authorities to sink the well.

U Ba Kyaw also refers us to *Knightsdale Estates v. The Commissioner of Income-tax* (3) in which it has been ruled that income derived from tea estates is income from business. He points out that an analogy can be drawn between operating tea estates and extracting oil from the oil-wells. Organized effort is applied and the final fruits of the effort are put on sale.

In the light of submissions made by the learned Counsel on both sides we would form an opinion that the answer to the first question put to us should be in the affirmative. Even though one of the heirs may have managed the oil-wells while the other heirs take no active part in the extractive business, the nature and character of the operation still remains that of a business. It is true that profits which are gained from the oil-wells flow really out of the land in which the oil-wells are situated, but the oil-wells by themselves do not yield the profits. Manual labour and machinery have to be put to work to extract the oil which must be put through various processes culminating in the winning of profits. If the land and the oil-wells have been leased out and the heirs share the rent it may be a different thing. Then perhaps, the heirs may be liable to taxation on the rents as accruing from property while the lessee who actually operates the oil-wells, may be liable to taxation for the income he derives from the business of extracting oil from the land. Here, however, the heirs themselves, through one of their co-heirs, have managed and operated the oil-wells, and divided the profits among themselves—an active carrying on of business, rather than acquiring gain by a merely passive ownership of property.

This brings us to the second question as to whether the heirs have been correctly assessed as an association of persons. Our finding that the oil-wells constitute a business and not property for purposes of taxation paves the path for an answer to this question. The co-heirs have shared mutual rights and obligations in the business, the risks of loss and the prospects of gain through the years. They may not have combined in a formal association as a partnership firm but the fact remains that they stand in the business not as individuals but collectively. U Ngyi Peik invites our attention to *Lahore Ice Factories Association v. Commissioner of Income-tax* (4) in which it has been ruled that a firm, for the purpose of the Income-tax Act, is a collective term for a number of persons who enter into partnership with one another. It is true that the assesseees in this case have not joined in any formal partnership. There is, therefore, no question of their registering as a firm under section 26-A of the Income-tax Act; which is why the Income-tax authorities have found them to be, for taxation purposes, an association of persons rather than a firm. U Ngyi Peik cannot say that because they are not a firm in name nor one registered under section 26-A, they must invariably be regarded as individuals for taxation purposes. The fact as found by the Income-tax authorities is that they are not. We cannot say that the finding of fact is without foundation. The authorities had taxed the assesseees for many years as individuals, but that was due to an error. When the error is discovered, it can and should be corrected, for errors are not set right by repetition.

We would therefore also answer the second question put to us in the affirmative.

The costs of this reference will be borne by the assesseees. Advocate fees K 170.

C.C.
1965

ALI HASHIM
MEHTAR AND
OTHERS

v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA,
RANGOON.

(4) A.I.R. (1935) Lah. 100.

CRIMINAL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Sein Thinn, J.

C.C.
1965

DAW PEGGY (a) DAW TIN TIN AND ONE (APPLICANTS)

v.

Oct. 27.

DISTRICT MAGISTRATE, RANGOON AND TWO OTHERS
(RESPONDENTS).*

Criminal Procedure Code s. 526—application for transfer of case—whether confrontation of a witness with his previous statements to be recorded or not—disallowing questions in cross-examination no ground for transfer of case.

Held: It is nowhere laid down that when a prosecution witness is confronted with his previous statements made to the police during the course of the investigation, this fact must be recorded either in the diary of the proceedings or elsewhere in the record.

Held further: It has been held in many cases that the mere fact that the trial Magistrate disallowed questions as irrelevant is no ground for transfer of the case ; and that when the Magistrate in disallowing questions in cross-examination did not make a note of the same it was held that such omission is also not a ground for transfer of the case under s. 526, of the Criminal Procedure Code.

Abdul Aziz v. Ganesh, 25 Criminal Law Journal 1185 ; *Lal Bahadur v. Emperor*, 39 Criminal Law Journal 527 ; *Dewan Singh v. Emperor*, A.I.R. (1940) Lah. 528, referred to.

Maung Kyaw Aye v. The Union of Burma, (1953) B.L.R. p. 114 (H.C.) ; *U Ba Klin (applicant) v. The Union of Burma*, (1954) p. 191 (H.C.) distinguished.

U E Maung for the applicants.

U Maung Maung for the respondent No. 3.

U SEIN THINN, J.—This is an application under section 526 of the Criminal Procedure Code filed by the applicants Daw Peggy (a) Daw Tin Tin and U Hla Gyaw for transfer of Criminal Regular Trial No. 832 of 1965 of the 8th Additional Magistrate, Rangoon in which they are standing trial under section 420 of the Penal Code. Four out of

* Criminal Misc. Application No. 23 of 1965. Application under s. 526 of the Criminal Procedure Code for transfer of the case.

five prosecution witnesses have already been examined in the case. A similar application which was dealt with by the District Magistrate in his Criminal Miscellaneous Application No. 239 of 1965 met with no success. The transfer has been sought on the following grounds:

- (1) That in allowing some prosecution witnesses to be confronted with the previous statements made to the police, the trial Magistrate failed to record about this fact in the proceedings.
- (2) That in examining two prosecution witnesses U Hla Maung and U Than Aung, the trial Magistrate did not record their answers fully especially those regarding the sale of a pair of diamond bangles.

It is settled law that the main principle underlying transfer of cases under section 526, Criminal Procedure Code is that the accused must have a reasonable apprehension that he will not have a fair trial. But equally settled is the law in that it is not every kind of apprehension that will entitle the accused to get a transfer. The apprehension of the accused must be reasonable and that it must not be just fanciful or imaginary. It is therefore necessary for me to determine whether the alleged apprehension entertained by the accused is based on tenable ground.

The first ground put forward by the learned counsel for the applicants may lightly be brushed aside as unreasonable for nowhere it is laid down that when a prosecution witness is confronted with his previous statements made to the police during the course of the investigation, this fact must be recorded either in the diary of the proceedings or elsewhere in the record. I have carefully examined the evidence given by the witnesses concerned and I find that the statements given by them in connection

C.C.
1965

DAW PEGGY
(a) DAW
TIN TIN
AND ONE

v.
DISTRICT
MAGISTRATE
RANGOON
AND TWO
OTHERS.

C.C.
1965

DAW PEGGY
(a) DAW
TIN TIN
AND ONE

v.
DISTRICT
MAGISTRATE,
RANGOON
AND TWO
OTHERS.

with their previous statements to the police have been recorded. This is also not denied by the learned counsel for the applicants. His only grievance was that the Court should have made a note about this in the record of the case. I do not however find any necessity for doing so, although it is the practice with some Courts to record about this either in the diary of the record or in the deposition of the witness concerned. Even though the Magistrate may not have recorded this fact it will be apparent when the statements of the witnesses to the police are proved that they had made contradictory statements. The Court can then draw inferences in accordance with law.

As regards the second ground, the learned counsel for the applicants during the course of his arguments before me was unable to point out how the question regarding the sale of a pair of diamond bangles could be relevant to the facts in issue in the case before the trial Magistrate in which the allegation against the accused was in respect of a diamond ring. According to the learned counsel for the applicants the question whether a statement is relevant or not could only be determined at the termination of the trial. This is really an astounding proposition of law. Section 136 of the Evidence Act empowers the Magistrate to ask the party proposing to give evidence in what manner the alleged fact, if proved, would be relevant. It is not made out in the record of the lower Court that the trial Magistrate had refused to record the statements made by the witnesses which were relevant. It has been held in many cases that the mere fact that the trial Magistrate disallowed questions as irrelevant is no ground for transfer of the case; and that when the Magistrate in disallowing questions in cross-examination did not make a note of the same it was held that such omission is also not a good ground for transfer of the case under section

526 of the Criminal Procedure Code. Please see *Abdul Aziz v. Ganesh* (1); *Lal Bahadur v. Emperor* (2) and *Dewan Singh v. Emperor* (3).

In the present case before me I find that the learned Magistrate had done nothing which was not warranted by law; nor had he behaved in a manner not conducive to the proper administration of justice. One of the allegations against him as pointed out above was that he failed to make a note of a fact for which there was neither statutory requirement nor administrative instruction to do so. Another allegation was that he failed to take down all the statements which were made in answer to the questions put by the accused's counsel. In his explanation to the District Magistrate, the trial Magistrate has frankly admitted that he did not take down all the statements but only such of them as were relevant for the purpose of the trial before him. In the circumstances, I fail to see how it could be said that the trial Magistrate had done anything to occasion reasonable apprehension on the part of the accused that he will not get a fair trial.

I am not unmindful of certain rulings of this Court in which transfers of the cases were allowed on the ground that the accused entertained an apprehension that he would not have a fair and impartial trial. But the facts and circumstances obtaining in those cases were entirely different from the present one before me. For instance, in the case of *Maung Kyaw Aye v. The Union of Burma* (4) the transfer was allowed on the ground that the Magistrate in disposing of the case in his chambers was likely to cause a reasonable apprehension in the mind of the accused that he would not have a fair and impartial trial. It is therefore clear that the act of the Magistrate in dealing with the case in his chambers being contrary to

C.C.
1965

DAW PEGGY
(a) DAW
TIN TIN
AND ONE

T.
DISTRICT
MAGISTRATE,
RANGOON
AND TWO
OTHERS.

(1) 25 Cr. L.J. 1185.

(2) 39 Cr. L.J. 527.

(3) A.I.R. (1940) Lah. 528.

(4) (1953) B.L.R. p. 114 (H.C.).

C.C.
1965

DAW PEGGY
(a) DAW
TIN TIN
AND ONE
v.
DISTRICT
MAGISTRATE,
RANGOON
AND TWO
OTHERS.

the directions contained in paragraph 22 of the Burma Courts Manual was such as to raise a well-founded fear on the part of the accused that his case would not be tried fairly. In the case of *U Ba Khin (applicant) v. The Union of Burma* (5) also the transfer was granted on the ground that the behaviour of the trial Magistrate was such that it could cause reasonable apprehension in the mind of the accused that he would not get a fair or impartial trial. In that case it was made out that the trial Magistrate appeared to be on very familiar terms with the complainant and it was for this reason that the High Court held that the case should be transferred. However, in the case under consideration I do not see any reasonable ground for supposing that the applicants did really entertain any apprehension that the Magistrate had been prejudiced in favour of one party. The application for transfer was also not made promptly. The witness in respect of whom the Magistrate is alleged to have not fully recorded his statements was examined as early as 21st April 1965. But the transfer was applied for only after a lapse of several days. This laches on the part of the applicants is also a factor to be considered against them.

For all these reasons I would hold that the applicants are unable to make out a case why the Criminal Regular Trial No. 832 of 1965 which is pending before the 8th Additional Magistrate should be transferred. Their application is accordingly rejected.

(5) (1954) B.L.R. p. 191 (H.C.)

CRIMINAL REVISION

Before U Sein Thinn, J.

DAW THAN TIN (APPLICANT)

V.

DAW MA NGE (RESPONDENT).*

† C.C.
1965
Oct. 4.

Penal Code s. 420—ordering further inquiry under s. 436 Cr. P.C. to be used sparingly with great circumspection—further inquiry in case of perverse or illegal decision.

Held : The powers vested in the District Magistrate ordering further inquiry under s. 437 should be used sparingly and with great circumspection.

The jurisdiction exercised in revision is an extraordinary jurisdiction and is to be used only in exceptional cases where the circumstances clearly warrant such a course.

Held further : The Additional District Magistrate has clearly gone wrong in directing further inquiry in the case decided by the lower court which was not in the least perverse or illegal.

The Union of Burma v. U Po Chin, (1963) B.L.R. p. 111, referred to.

U Po Tha for the applicant.

— for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Criminal Regular Trial No. 147 of 1963 of the Township Magistrate, Paung, the applicant Ma Than Tin was prosecuted under section 420 of the Penal Code on the complaint filed by the respondent. The complainant's case in a nutshell was that during the month of June 1962 the applicant on the pretext of her visit to Rangoon borrowed some jewellery and that on her return from Rangoon she failed to return them in spite of several demands. The learned trial Magistrate after examining the complainant and her witnesses discharged the applicant under the provisions of section 253 (1) of the Code of Criminal Procedure. In his order of discharge the trial

* Criminal Revision No. 97 (B) of 1965.

† Review of order of the Additional District Magistrate of Thaton, dated the 10th day of April 1965, passed in Criminal Revision case No. 68 of 1964.

C.C.
1965
—
DAW
THAN TIN
•
DAW
MA NGE.

Court came to the decision that the transaction between the parties was of a civil nature and that no *prima facie* case under section 420 was made out against the applicant, his *ratio decidendi* being that the jewellery were handed over to the applicant for the purpose of raising a loan which was to be returned at her convenience.

Being dissatisfied with the order the respondent went up on revision to the Court of the Additional District Magistrate, Thaton, who in his Criminal Revision Case No. 68 of 1964 directed a further inquiry under Section 436 of the Code of Criminal Procedure. It is as against this order that the present application for revision is filed.

The learned Additional District Magistrate discussed at some length the evidence obtaining on the record of the lower Court and pointed out, though not quite correctly, that the trial Magistrate had based his finding only on the evidence of U Pan Nyunt (PW 4) and Ma Boke (PW 6) according to whom the transaction between the parties was purely a case of money-lending. He observed that U Pan Nyunt might have some reason to side with the applicant although it is not stated what that reason was. As regards Ma Boke, the learned Additional District Magistrate was of opinion that she owed a grudge against the respondent who had pointed out that the jewellery worn by Ma Boke's daughter on one occasion belonged to her (the respondent). But this assumption on the part of the revisional Court is not in the least warranted by the evidence obtaining on the record of the case.

I have very carefully gone through the evidence obtaining on the record of the lower Court and I find that the only witness who could support the complainant was Ma Fatima (PW 2) the complainant's own sister. U Chit (PW 3) who was alleged to be present when the transaction took place could only say that he saw the respondent hand over the jewellery to the applicant. He did

not seem to hear what passed on between the parties at that time. In the circumstances I am of opinion that the learned trial Court was perfectly justified in holding that no *prima facie* case was made out against the applicant under section 420 of the Penal Code.

C.C.
1965
—
DAW
THAN TIN
v.
DAW
MA NGE.

Now it is settled law that the powers vested in the District Magistrate ordering further inquiry under section 437 should be used sparingly and with great circumspection. In the case of *Sheocharan v. Emperor* (1) it was pointed out that the District Magistrate cannot set aside the order of discharge if there be no irregularity, illegality or impropriety in the proceedings and that where further enquiry is directed it does not in all cases mean taking of additional evidence, but may be rehearing and reconsideration of the evidence already taken. Then again in the case of *Sheoprasad Ramjas Agarwal and others v. Emperor* (2) it was held that it is both legal and proper for a District Magistrate to set aside the order of discharge on the ground of misapprehension of evidence, but it is not proper to do so unless he is clearly of opinion that the misappreciation is so flagrant that in effect the order is perverse or manifestly unreasonable or foolish or *prima facie* incorrect. In *Kundan Lal v. Manohar Lal* (3) Dalal, J. went so far as to say that a further enquiry may be ordered only in cases where a Magistrate has not taken sufficient trouble or has come to a perverse decision. It is also observed therein that a Court of revision is not entitled to order further inquiry merely for the reason of disagreement with the conclusion of a Magistrate. Thus it is quite clear from the ruling cited above that the jurisdiction exercised in revision is an extraordinary jurisdiction and is to be used only in exceptional cases where the circumstances clearly warrant such a course. The principle propounded in the

(1) A.I.R. (1926) Nag. p. 117.

(2) A.I.R. (1938) Nag. p. 39.

(5) A.I.R. (1929) All. p. 588.

C.C.
1965
—
DAW
THAN TIN
v.
DAW
MA NGE.

rulings quoted above is also cited with approval by this Court in the case of *The Union of Burma v. U Po Chein* (1) where the following headnotes appear: "The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prime facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure". In the present case before me the learned Additional District Magistrate has clearly gone wrong in directing further inquiry in the case decided by the lower Court which was not in the least perverse or illegal. I would accordingly allow this application and direct that the order passed by the learned Additional District Magistrate in his Criminal Revision Case No. 68 of 1964 be set aside.

(1) (1963) B.L.R. p. 111.

MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Thet Pe, J.

DAW THAN Nwai (PETITIONER)

v.

MAUNG MAUNG OHN GHINE AND ELEVEN OTHERS
(RESPONDENTS).*

C.C.
1965
Oct. 14

Trust Act s. 74—appointment of new Trustee or Trustees—whether it should be filled up or not.

Held : The sole question that arises for consideration in the present proceedings is whether there had been a vacancy in the post of trustee and if so whether it should be filled up by the Court. The answer must clearly be that the Trust has been without a trustee and the need for filling up the vacancy is apparent in the face of refusal by respondent No. 2 to continue his work of managing the Trust as agent of the beneficiaries so as to safeguard the interest of the Trust and all the beneficiaries.

Tirathdas Dharamdas and another v. Sh. Parmeshwaribai, w/o Kundanmal, A.I.R. (1943) Sind p. 223 ; *In re Sabnia, Goregaonkar and Senjit, Shivramdas and others v. B.V. Narurkar and others*, A.I.R. (1937) Bom. p. 374 at 378, referred to.

Khatoon Jannat Bibi v. Syed Wali Ullah and another, A.I.R. (1949) All. p. 310 at 315, referred to and followed.

R. Basu for the petitioner.

B. K. Sen for the respondent No. 1.

U Sein Bu for the respondent No. 2.

U Kyin Htone for the respondent No. 3.

U THET PE, J.—This is an application under section 74 of the Trust Act for appointment of new Trustee or Trustees in respect of the Trust known as U Ohn Ghine Trust.

* Civil Misc. Application No. 119 of 1964. In the matter of U Ohn Ghine Trust, and in the matter of Burma Trust Act (Act 11 of 1882).

C.C.
1965
—
DAW THAN
NWAJ
v.
MAUNG
MAUNG OHN
GHINE AND
ELEVEN
OTHERS.

The undisputed facts of the case are that in 1908 the late U Ohn Ghine of Rangoon created a Trust of his moveable and immoveable properties for the benefit of himself, his wife Daw Yeik and his children and other descendants ; and he appointed his wife Daw Yeik and his daughters Daw Mya and Daw Nu as trustees. All the three trustees are now dead and gone, Daw Mya having died on or about 3rd October 1910, Daw Yeik on 13th November 1939, and Daw Nu on 8th July 1957.

It transpired that on 13th June 1946 Daw Nu, the then sole surviving trustee, and other beneficiaries appointed Respondent No. 2 U Aye Maung, also a beneficiary, as the sole liquidator, Attorney and arbitrator of the Trust and that U Aye Maung had been managing and liquidating the estate until recently when he informed all the beneficiaries that he would be unable to shoulder the burden of managing the estate beyond 30th June 1964 on account of his old age and failing health coupled with his bereavement over the death of his wife.

In support of the need for appointment of a trustee or trustees the applicant states that since the Trust is at present without a trustee capable of representing the Trust legally, the only property left in the estate namely Building No. 191/199, Sule Pagoda Road, Rangoon, is exposed to great risk and hazards inasmuch as rents are hard to collect while taxes have to be paid and costly repairs had to be made without delay. The applicant further contends that the said building is more than 60 years old and needs extensive repairs involving a large sum of money which is not commensurate with its income and that all the beneficiaries agree to the sale of the property which can only be done with the permission of the Court on the application by a trustee or trustees inasmuch as the terms of the Deed of Trust enjoined that the said building can only be sold after the death of the applicant and respondents

Nos. 1 to 4 who are the children of the author of the Trust. The applicant volunteers to serve as a sole trustee or jointly with any other trustee if the Court appoints more than one trustee. She further submits that she would agree to anyone being appointed as trustee so long as the required security is furnished.

This application finds support in 8 out of 11 beneficiaries but is stoutly opposed by the remaining 3 namely respondents Nos. 1, 3 and 10 on various grounds amongst which it has been contended that the provisions of section 74 of the Trust Act did not apply to contentious cases which should be decided by way of a regular suit. The decision in *Tirathdas Dharamdas and another v. Sh. Parmeshwaribai w/o Kundanmal* (1) has been relied in support of this contention. At page 225 of this report Davis C.J. has this to say :

“Moreover, referring to the words of S. 74 itself, it would appear that a petition is to be made by the beneficiary when a vacancy or disqualification occurs. The petition follows a vacancy or disqualification which is a condition precedent, the existence of which is not dependent upon an adjudication by the Court in the same proceeding. Even in S. 73 the word ‘opinion’ is used. My conclusion in the matter is that Ss. 73 and 74 are not intended to apply to contentious or disputed cases, where proceeding by way of suit is appropriate, but to cases appropriate to a summary procedure where the facts are not disputed or cannot reasonably be disputed.”

In the instant case the fact that all the trustees appointed to U Ohn Ghine Trust are dead and that there is no one to represent the Trust legally is not in dispute. In this sense the present proceeding cannot be said to be a contentious one where intricate points of facts and law are required to be thrashed out.

C.C.
1965

DAW THAN
NWAI

v.
MAUNG OHN
GHINE AND
ELEVEN
OTHERS.

(1) A.I.R. (1943) Sind p. 225.

C.C.
1965
DAW THAN
NWAI
v.
MAUNG
MAUNG OHN
GHINE AND
ELEVEN
OTHERS.

Apart from that the decision in *Tirathdas Dharamdas and another v. Sh. Parmeshwaribai w/o Kundanmal* (1) *supra* has been dissented in *Khatoon Jannat Bibi v. Syed Wali Ullah and another* (2) where B. B. Prasad, J. has remarked,

“It will be seen that there is nothing in S. 74 to limit its application only to non-contentious cases. In fact, when S. 74 gives power to the Court to appoint a new trustee on the ground of unfitness or personal incapacity of an existing trustee, the proceeding in its very nature cannot be non-contentious. Indeed, even in the case of appointment of a new trustee in place of a deceased one, the matter may be disputed by rival claimants. It is true that no right of appeal is given by the Act against an order passed under S. 74, but the order is revisable. It may be that the Legislature deliberately provided a speedy procedure for the appointment of a new trustee by S. 74. The interests of a trust demand that a trustee should speedily be appointed in circumstances mentioned in S. 73. S. 74 therefore gave a speedy remedy to the beneficiaries to have a new trustee appointed. I express no opinion as to whether or not a regular suit for the removal of a trustee and the appointment of another person in his place is maintainable, but even if such a procedure is available for the removal of a trustee and the appointment of a new one, it is an alternative one. The beneficiary may either move the principal civil Court of original jurisdiction, by a petition under S. 74 or may bring a regular suit under S. 9, Civil P.C.”

I am in respectful agreement with the above remarks.

Another argument advanced on behalf of the opposers is that since the respondent No. 2 U Aye Maung all along had been acting as a *de facto* trustee the necessity for appointment of new trustee or trustees does not arise in the present case. Admittedly U Aye Maung has acted as the sole attorney, arbitrator and liquidator of the Trust with the consent of all the beneficiaries but that did not

(2) A.I.R. (1949) All. p. 310 at 315.

make him a trustee in the legal sense. His status was no better than that of the agent of the beneficiaries and the manager of the Trust which is quite different from that of the trustee within the meaning of section 3 of the Trusts Act. In this connection it would not be out of place to quote the remarks of B. J. Wadia, J. in the case of *In re Sabnia, Goregaonkar & Senjit, Shivramdas and others v. B. V. Narurkar and others* (3) where the difference between a trustee and the manager of the Trust has been lucidly explained thus,

“In my opinion, management of property does not necessarily make the manager a trustee in law. Trustees are managers because they have to control and manage the trust property, but all managers are not necessarily trustees, though they may be answerable in the general sense of the word for mal-administration. For instance, an administrator of the estate of an intestate has also got to manage it, but he is not a trustee within the meaning of S. 3, Trusts Act.”

In the instant case everyone agrees that all the trustees are dead and gone and the respondent No. 2 U Aye Maung who had been managing the affairs of the Trust as agent of the beneficiaries has ceased to function his management over the trust property. The need for appointment of new trustee or trustees under the circumstances is therefore irresistible.

Another submission made on behalf of the opposers is that the application is not *bona fide* inasmuch as it has been made at the instance of respondent No. 2 U Aye Maung who has failed to render the accounts of the Trust. It must at once be pointed out that the question as to whether respondent No. 2 has failed to render true and correct accounts of the Trust has no relevance to the purpose of this proceeding. If the respondent No. 2 as the agent of the beneficiaries has failed to render true and

C.C.
1965

DAW THAN
NWAI

v.
MAUNG OHN
GHINE AND
ELEVEN
OTHERS.

(3) A.I.R. (1937) Bom. p. 374 at 378.

C.C.
1965

DAW THAN
NWAI
v.
MAUNG
MAUNG OHN
GHINE AND
ELEVEN
OTHERS.

correct accounts the beneficiaries as his principals can call upon him to do so in appropriate proceedings. The sole question that arises for consideration in the present proceedings is whether there had been a vacancy in the post of trustee and if so whether it should be filled up by the Court. The answer must clearly be that the Trust has been without a trustee and the need for filling up the vacancy is apparent in the face of refusal by respondent No. 2 to continue his work of managing the Trust as agent of the beneficiaries so as to safeguard the interest of the Trust and all the beneficiaries.

In view of the absence of general agreement amongst the beneficiaries over the question as to whom they should appoint the trustee and the attitude of distrust shown by the beneficiaries amongst themselves, I am of opinion that it is a fit case where I should, and do hereby appoint the Official Trustee as the sole trustee of U Ohn Ghine Trust. The parties will bear their own costs.

CRIMINAL REVISION

Before U Chit, J.

GULBAHAR (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

C.C.
1965

Sept. 29.

Foreigner's Registration Act s. 5 (1)—applicant and ancestors in Burma for 3 generations—a citizen within the meaning of s. 4 (2) of the Union Citizenship Act.

Held : Ordinarily no application for revision will be considered if filed more than 60 days after the date of the last order passed unless it is accompanied by the explanation of the delay and the necessary affidavits. Although the Sessions Judge's record did not show that any order was passed in respect of the delay in filing the revision application, it appears that he exercised his discretion in condoning such delay in admitting it.

Held further : The applicant and her ancestors have been in Burma for 3 generations, and the applicant as well as her parents were born in Panmraung (Panmyaung) which is in Minbya Township, Burma Proper. The applicant cannot, therefore, be deemed to be a foreigner and as such it is not necessary on her part to hold a Foreigner's Registration Certificate. In other words, she must be deemed to be a citizen within the meaning of s. 4 (2) of the Union Citizenship Act.

Mr. M. A. Subhan for the applicant.

U Kyaw Gaung (Government Advocate) for the respondent.

U CHIT, J.—The recommendation of the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon Town District, Rangoon, dated the 14th June 1965 to set aside the conviction and sentence passed against the applicant Gulbahar must be accepted.

Gulbahar was prosecuted under section 5(1) of the Foreigners' Registration Act in Criminal Regular Trial No. 335 of 1964 of the Court of the 11th Additional

* Criminal Revision No. 102 (b) of 1965. Review of the order of the 11th Additional Magistrate of Rangoon, dated 1st day of August 1964, passed in Criminal Regular Trial No. 335 of 1964, as recommended by the Sessions Judge, Hanthawaddy and Rangoon Town District, Rangoon in Criminal Revision No. 131 of 1964.

C.C.
1965
GULBAHAR
v.
THE UNION
OF BURMA.

Magistrate, Rangoon, because she did not have a Foreigners' Registration Certificate. During the course of the trial Gulbahar stated that both she and her parents were born in Panmraung village and that her grandparents also settled and died there. She therefore claimed to be a statutory citizen under section 4(2) of the Union Citizenship Act. The learned Magistrate accepted the fact that the applicant and her parents were born at Panmraung village and that she and her ancestors have been in Burma for three generations. However, the learned Magistrate held that Panmraung village was in Chittagong and therefore, the applicant must be deemed to be a foreigner and as she did not possess a Foreigners' Registration Certificate at the time material to this case, he convicted the applicant and sentenced her to pay a fine of K 30 or in default to undergo one month's rigorous imprisonment. Being dissatisfied with the said order, the applicant Gulbahar filed a revision application in the Court of Sessions, Hanthawaddy and Rangoon Town District, Rangoon, to set aside the conviction and sentence passed against her by the lower Court. At the time Gulbahar filed that revision application it was obviously time-barred by over four months. Therefore, she filed an application and the necessary affidavits explaining the delay in filing that application. Ordinarily no application for revision will be considered if filed more than 60 days after the date of the last order passed, unless it is accompanied by the explanation of the delay and the necessary affidavits. It is noticed from the Sessions Judge record that no order was passed in respect of the delay in filing the revision application. But it appears that when the Sessions Judge admitted the revision application he exercised his discretion in condoning such delay.

The learned Sessions Judge, after hearing the arguments advanced by Mr. Subhan and the Government Advocate,

came to the conclusion that Panmraung village, according to *Burma Gazetteer* submitted by Mr. Subhan, is in Akyab District. Therefore, petitioner cannot be deemed to be a foreigner, but she should be deemed to be a statutory citizen of the Union of Burma under section 4(2) of the Union Citizenship Act. He therefore recommended to the Chief Court to set aside the conviction and sentence.

When this case reached before me I had the opportunity of hearing the arguments advanced by Mr. Subhan, the learned Counsel for the petitioner and the learned Government Advocate. Mr. Subhan in the course of his address produced to the Court *Burma Gazetteer*, Akyab District, Volume B, No. 1, wherein at pages 52 and 74 Panmraung (Panmyaunggyi) is shown situated in Minbya Township, Akyab District. In order to make this assurance doubly sure I directed the Government Advocate to get a report and, if necessary, an authorized Government map of the Akyab District from the Immigration Department just to ascertain the correctness of the said relevant extracts from the *Burma Gazetteer*. After some time the Government Advocate produced to the Court a report from the Immigration Officer, Akyab to the Immigration Department, Rangoon and an authorized map of the Akyab District. The said report shows that Panmraung (Panmyaung) village is only six miles from Myohaung and it is in Minbya Township. The report goes on to say Myohaungmyo is known to the Indians as Pa-tri-kella meaning the city made of rocks. It is also envisaged from the authorized map that Panmyaung is in Minbya Township.

The only point for consideration before me is whether Panmraung (Panmyaung) is in India or in Burma. From the above facts and circumstances, it is clear that Panmyaung belongs to Burma proper and is in Minbya Township. Therefore, the applicant Gulbahar cannot be

C.C.
1965

GULBAHAR
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
GULBAHAR
v.
THE UNION
OF BURMA.

deemed to be a foreigner and as such it is not necessary on her part to hold a Foreigners' Registration Certificate. In other words, she must be deemed to be a citizen within the meaning of section 4(2) of the Union Citizenship Act. Thus, her conviction under section 5 (1) of the Foreigners' Registration Act was clearly wrong. Having accepted the recommendation of the learned Sessions Judge, I set aside the conviction and sentence passed against the applicant Gulbahar, and I direct that she be acquitted as far as this case is concerned. I further direct the fine of K 30 if paid be refunded to her.

CIVIL REVISION

Before U Thet Pe, J.

ISMAIL EBRAHIM ISMAIL (deceased) by his L/R
Mr. HASHIN ISMAIL (APPLICANT)

C.C.
1965
Sept. 17.

v.

E. M. GORA AND SIX OTHERS (RESPONDENT).*

Appointment of Receiver—apprehension that the wakf property to be in jeopardy—trustees disputing each other's authority—O. XL R. 1 C.P.C. appointment of Receiver over property not subject-matter of pending suit.

Held : It is clear from the certified copies of the judgment and the plaint filed in this case and activities of the applicant in other connected cases that after exhausting all his efforts to wreck the Wakf itself he has now come forward as co-trustee in the present proceedings and challenged the authority of respondent No. 1 who claims to be the Managing Trustee of the Wakf. Under these circumstances it would be but natural for the original Court to apprehend that the Wakf property is in jeopardy unless a Receiver is appointed to take charge of the rents for the benefit of the Wakf and its beneficiaries.

It must be pointed out that the Wakf property is in actual possession of the tenant and the question of injury to anyone of the parties cannot therefore arise by appointing a Receiver to collect the rents. It is, in fact, in the interests of the Wakf and of the persons interested in it that the Court should take charge of the property when the trustees themselves have been disputing each other's authority.

Swale v. Swale, 52 E.R. 1233, referred to.

Held further : There is nothing in the wording of Rule (1), Order XL of the Code of Civil Procedure to forbid the Court from appointing a Receiver over the property which is not the subject-matter of a pending suit.

A.R.A.R.A.L. Chettyar Firm v. U Sin, A.I.R. (1935) Ran. 398 at p. 399 ; *Hari Ram v. Firm Maddu Mal Durga Das*, A.I.R. (1938) Lah. p. 12, referred to.

U Tun Tin for the applicant.

U Po Tha for the respondent.

* Civil Revision No. 30 of 1964 against the decree of the District Court of Moulmein in Civil Appeal No. 28 of 1963, dated 6th March 1964.

C.C.
1965

ISMAIL
EBRAHIM

ISMAIL
(deceased) BY
HIS L/R MR.

HASHIN
ISMAIL

v.
E.M. GORA
AND SIX
OTHERS.

U THET PE, J.—This is an application in revision against the order of the District Court of Moulmein confirming the order of the Subdivisional Court of Moulmein appointing a Receiver in respect of a house.

The brief facts which have given rise to the present proceedings are these:—The house known as No. 60, Lower Main Road, Moulmein, is the property of a private Wakf described as Sara Bi Bi Wakf. In Civil Regular Suit No. 30 of 1955 of the Subdivisional Court of Moulmein the present applicant, Ismail Ebrahim Ismail (now deceased and represented by his legal representative Mr. Hashin Ismail) in his capacity as a co-trustee, instituted a suit for ejectment against Messrs. O. S. S. Rahim and Co. from the premises in question for non-payment of rent and the suit was contested by the tenant on the ground that he had obtained the lease of the house from the Managing Trustee of the Wakf, the respondent No. 1, E. M. Gora. The suit underwent many vicissitudes and was still pending when the respondent No. 1, E. M. Gora, sued the same tenant for ejectment from the same premises in Civil Regular Suit No. 36 of 1958 of the Subdivisional Court of Moulmein. In the subsequent suit filed by the respondent No. 1, the applicant and one Ahmed Mohamed Saratair as Trustees of the Wakf, applied under Rule 10, Order 1 of the Code of Civil Procedure to implead them as parties to the suit and their application was allowed on 19th January 1959. On the next day, *i.e.*, on 20th January 1959, the tenant confessed judgment in the previous suit, that is, Civil Regular Suit No. 30 of 1955, which was accordingly decreed in favour of the applicant. Thereupon, respondent No. 1 had to institute a suit, being Civil Regular Suit No. 6 of 1959 against the tenants, the applicant and Ahmed Mohamed Saratair to declare and set aside the decree in Civil Regular Suit No. 30 of 1955 as fraudulent and collusive and ultimately, made an

application for appointment of a Receiver in respect of the premises in Civil Miscellaneous Case No. 11 of 1961 which, as mentioned above, was decided in favour of the respondent No. 1 both by the original as well as the appellate Courts.

It cannot be gainsaid that the appointment of a Receiver is within the discretion of the Court. This discretion must, of course, be exercised reasonably and judicially upon well established principles of law. In the present case it is clear from the certified copies of the judgment and the plaint filed in this Court as well as in Civil Regular Suit No. 38 of 1958 of the Subdivisional Court of Moulmein, that the applicant, as one of the beneficiaries of the Wakf, had unsuccessfully applied for the sale of Wakf property in Civil Miscellaneous Case No. 16 of 1949 of the District Court of Amherst and had also filed a pauper suit in Civil Regular Suit No. 11 of 1952 of the same Court for declaration that the deed creating the Wakf was not the *Wakf-nama* and for partition of the property amongst the heirs of the author of the invalid Wakf. After exhausting all his efforts to wreck the Wakf itself he has now come forward as co-trustee in the present proceedings and challenged the authority of respondent No. 1 who claims to be the Managing Trustee of the Wakf. Under these circumstances it would be but natural for the original Court to apprehend that the Wakf property is in jeopardy unless a Receiver is appointed to take charge of the rents for the benefit of the Wakf and its beneficiaries.

It must also be pointed out that the Wakf property is in actual possession of the tenant and the question of injury to anyone of the parties cannot therefore arise by appointing a Receiver to collect the rents. It is, in fact, in the interests of the Wakf and of the persons interested in it that the Court should take charge of the property

C.C
1965

ISMAIL
EBRAHIM
ISMAIL
(deceased)
BY HIS L/R
MR. HASHIM
ISMAIL
v.
E.M. GORA
AND SIX
OTHERS.

C.C.
1965

ISMAIL
EBRAHIM
ISMAIL
(deceased) BY
HIS L/R MR.
HASHIM
ISMAIL
v.
E.M. GORA
AND SIX
OTHERS.

when the trustees themselves have been disputing each other's authority. Thus, it has been held in *Swale v. Swale* (1) that when the trustees are at logger-heads with each other the proper course is the appointment of a Receiver.

It has been argued on behalf of the applicant that the lower Courts erred in appointing a Receiver inasmuch as the questions involved in the two pending suits, namely, the right to eject a tenant in one case and to declare and to set aside a decree on ground of fraud and collusion in another, have nothing to do with the subject-matter over which a Receiver has been appointed. It must however, be borne in mind that there is nothing in the wording of Rule 1, Order XL of the Code of Civil Procedure to forbid the Court from appointing a Receiver over the property which is not the subject-matter of a pending suit. In this connection reference may usefully be made to the decision in *A.R.A.R.A.L. Chettiar Firm v. U Sin* (2) where it was held that :

“The rule does not say that a receiver can be appointed only of property which is the subject-matter of a pending suit. What it says is that if it is found just and convenient, the Court can appoint a receiver of any property, provided the plaintiff or the defendant has a right thereto.”

The above decision has been quoted with approval in *Hari Ram v. Firm Maddu Mal Durga Das* (3).

For the reasons stated above the order of the lower Courts cannot be said to have been passed by them without jurisdiction or with material irregularity which would justify interference by this Court. The application in revision, therefore, fails and is dismissed with costs. Advocate's fee K 34.

(1) 52 E.R. 1233.

(2) A.I.R. (1935) Ran. 398 at p. 399.

(3) A.I.R. (1938) Lah. p. 12.

CIVIL MISCELLANEOUS APPEAL*Before U Sein Thinn, J.*

KO SHEIN GYI (APPELLANT)

V.

MAUNG NYUNT SEIN (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Oct. 30.

Workmen's Compensation Act—s. 110—limitation for institution of proceedings.

Held : No reason whatsoever could be assigned as to why the respondent had failed to make his claim within 12 months from the date of the occurrence of the accident. It was only after a lapse of 2½ years that the case was instituted in the Office of the Commissioner and in the face of the plain provisions of law which prescribe a definite time limit within which such a claim must be made. There is no alternative but to hold that the claim of the respondent is time-barred.

The Consolidated Tin Mines of Burma v. Maung Tun E, I.L.R. Ran. Series, Vol. IX (1931) p. 118, referred to.

U Chen Po for the appellant.

— for the respondent.

U SEIN THINN, J.—This is an appeal under section 30 of the Workmen's Compensation Act against the order of the Commissioner for Workmen's compensation by which the appellant was ordered to pay the sum of K 5,292 as compensation to the respondent Maung Nyunt Sein. The facts of the case are that during the year 1962 while the respondent was in the employ of the appellant as a car driver, he met with an accident resulting in sustaining severe burns which, according to the medical report, reduced his earning capacity by 70 per cent.

The main ground of appeal before me now is that the claim of the respondent is barred under section 10 of the

* Civil Misc. Appeal No. 36 of 1965, against the order of the Workmen's Compensation Commissioner of Prome in Workmen's Compensation Case No. 2/65, dated 23rd July 1965.

C.C.
1965

KO SHEIN
GYI
v.
MAUNG
NYUNT
SEIN.

Workmen's Compensation Act. The order of the Commissioner appealed against is silent regarding this question of limitation. However in the report filed by the Additional Commissioner on which the Commissioner has apparently based his order, it is pointed out that section 10 of the Workmen's Compensation Act is not in keeping with the Socialist policy adopted by the Revolutionary Government. The reason given by the Additional Commissioner is that the right of a worker to get compensation is guaranteed by Explanation 3 of section 4 of the Act No. 6 of 1964 of the Revolutionary Council. But section 10 of the Workmen's Compensation Act does not take away the right of a workman to get compensation. It only prescribes a time limit within which a workman must make his claim. No doubt if there is a real breach between law and policy it may be competent for a tribunal to adopt such an interpretation of the law as would conform to the policy adopted by the Government. In a recent case decided by the Bench of this Court of which I was a member, namely, Civil Reference No. 2 of 1964, the learned Chief Justice has pointed out that gaps of ten exist between law and policy and when this Court finds that it can throw a bridge between the two without doing violence to statutory interpretation, it becomes its duty so to do. But it must ever be borne in mind that only when different interpretations are possible that a law Court is competent to adopt one which is in conformity with the Government policy. It is not the function of the Court to legislate. If any real hardship or inconvenience if caused by adopting a construction which the wording of statute conveys that obviously is a matter for the legislature to correct and not for the Court to interpose.

I have gone through the record of the learned Commissioner to find out whether there was any sufficient cause on the part of the respondent to make his claim after the

expiry of the statutory period of 12 months ; but I find none. In *The Consolidated Tin Mines of Burma Ltd. v. Maung Tun E* (1), it is laid down that :

“ Under section 10 of the Workmen’s Compensation Act, a workman must institute his proceedings for compensation before the Commissioner within six months of the occurrence of the accident. The fact that he is illiterate and ignorant of the provisions of the Act is not sufficient cause within the meaning of the proviso to section 10 of the Act for extending the time in his favour.”

In the present case before me no reason whatsoever could be assigned as to why the respondent had failed to make his claim within 12 months from the date of the occurrence of the accident. It was only after a lapse of 2½ years that the case was instituted in the office of the Commissioner and in the face of the plain provisions of law which prescribe a definite time limit within which such a claim must be made I have no alternative but to hold that the claim of the respondent is time-barred.

Another ground put forward by the learned Counsel for the appellant is that the learned Commissioner erred in admitting the medical certificate of one Dr. Prakash as evidence and acting on it without calling the said doctor as a witness. This is also a good ground to assail the order of the learned Commissioner in view of the rulings in the case of *Maung Tin Maung* (1) v. *Union of Burma Airways* (2), where the following head-notes appear :

“ One Maung Tin Maung (1) sustained fracture of left shoulder girdle and five ribs on the left side as a result of the injury which he received and the question for decision was the compensation for loss of functional capacity. The Commissioner awarded 10 per cent as such loss, basing it on a medical certificate in the proceedings.

(1) I.L.R. Ran. series, Vol. IX (1931) p. 118.

(2) (1952) B.L.R. (H.C.), p. 86.

C.C.
1965

KO SHIN
GYI

v.
MAUNG
NYUNT
SEIN.

C.C.

1965

Ko SHEIN

GYI

v.

MAUNG

NYUNT

SEIN.

Held: The Medical Certificate is not admissible in evidence in the absence of the evidence of the doctor granting such certificate. Opinion expressed in the certificate is inadmissible in evidence."

However, as this appeal could be disposed of on the first ground I need not commit myself in giving a decision on this point of law. Therefore for the reasons set out above this appeal is allowed. The order passed by the Commissioner for Workmen's Compensation alluded to above is set aside. In the circumstances of the case I would make no order as to **costs**.

CIVIL REFERENCE

Before Dr. Maung Maung, C.J., and U Sein Thinn, J.

LAW SU (APPLICANT)

v.

NAING HPA PAUNG IN (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Oct. 6.

Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906—Rule 18A—substituted by the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order 1906 (Amendment) Act, 1961—ultra vires of the State Legislature—as regards 2nd appeal to the High Court—restriction by s. 102, C.P.C.

The question referred to is :—“ Is Rule 18A of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, as substituted by the Shan State Civil Justice (Subidiary) Order, 1906 (Amendment) Act, 1961 *ultra vires* of the State Legislature, in so far as it affects second appeal to the High Court from appellate decrees of the District Courts in the Shan State ?”

Held : Gaps often exist between law and policy and when this Court finds that it can throw a bridge between the two without doing violence to statutory interpretation it becomes its duty so to do. In that spirit it is decided that second appeals will continue to lie to the Chief Court from the Appellate judgments and decrees of the Courts in the Shan State, restricted only by s. 102 of the Civil Procedure Code.

Ko Kyin Wain v. U San Myint and one, Civil Reference No. 1 of 1960, decided by the Chief Court on 12th October 1962, referred to.

Mr. S. L. Verma for the applicant.

U Win Maung for the respondent.

DR. MAUNG MAUNG, J.—The following question has been referred to us :

“ Is Rule 18A of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, as substituted by the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906 (Amendment) Act, 1961 *ultra vires* of the State Legislature, in so far as it affects second appeals

* Civil First Appeal No. 2 of 1964. Reference made by the Hon'ble Justice U San Maung under Rule 25 of the Appellate Side Rules of Procedure (Civil) for the decision of a Bench or a full Bench.

C.C.
1965

LAW SU

v.
NAING HPA
PAUNG IN.

to the High Court from appellate decrees of the District Courts in the Shan State?"

In *Ko Kyin Wain v. U San Myint and one* (1) a similar question was posed in reference to a Full Bench of this Court and the opinion rendered was that notwithstanding the provisions of Rule 18A of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, which enacted that there could be no second appeal against the appellate judgment and decree of a Superintendent, second appeals would lie to the High Court of the Union of Burma. Before the opinion was framed, and after the question was posed in reference, the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906 (Amendment) Act, 1961, came into force on the 1st of February 1962. Rule 18A as amended now reads:

" 18A (1) An appeal from a decree or other in any suit or original proceeding in a Court of Resident of a value exceeding five thousand kyat shall lie to the High Court.

(2) A second appeal shall lie to the High Court from an appellate decree of a Resident's Court whenever that decree varies or reverses otherwise than as to costs the decree of the Court below, provided that the value of the cause exceeds five thousand kyat.

(3) The period of limitation for an appeal to the High Court under this Rule shall be ninety days."

Second appeals to the High Court, and now to this Court, are generally governed by the provisions in sections 100 and 102 of the Civil Procedure Code. Under the latter section "no second appeal shall lie in any suit of the nature cognizable by Courts of Small Causes, when the amount or value of the subject-matter of the original suit does not exceed K 500." The question now is whether because of the interposition of the new sub-rule

(1) Civil Reference No. 10f. (1960) decided by the Chief Court on 12th October 1962.

(2) of Rule 18A, as amended, the value of the subject-matter must exceed K 5,000, instead of K 500, in order to make second appeals to this Court competent.

C.C.
1965

LAW SU

•

NAING HPA
PAUNG IN.

Mr. Verma, learned Advocate who has filed an appeal in the Chief Court at Mandalay from a decree passed by the District Judge at Kyaukme in a suit where the subject-matter is valued at K 1,000 only, submits that we should either ignore the new sub-rule (2) or hold that it can exist side by side with section 102 of the Civil Procedure Code, the latter being predominant. Second appeals to the former High Court being regulated by sections 100 and 102 of the Civil Procedure Code, it was not within the powers of the Shan States Council, Mr. Verma argues, to pass any law which would have the effect of curtailing the appellate powers of the High Court. The Shan State Council could make laws for the administration of justice in the State, Mr. Verma concedes, but restricting the appellate powers of the High Court was, according to him, a thing which lay beyond the State's power. If it was deemed desirable to reduce and restrict the appellate powers of the High Court in regard to appeals arising out of suits tried in the Shan States it was the Union Government, not the State Government, which should have moved.

The arguments advanced by Mr. Verma are attractive and interesting, but we should not forget that a right of appeal is a creature of statute, not a fundamental and irrevocable right. Just as one statute may create a right of appeal, another may reduce or remove it. Also section 100 of the Civil Procedure Code clearly lays down that second appeals shall lie to the High Court only where it is not "otherwise expressly provided in the body of this Code or by any other law for the time being in force." Thus section 100 does not create a rigid and unalterable right of access to the High Court by way of second appeal.

C.C.
1965
LAW SU
v.
NAING HPA
PAUNG IN.

It makes room for other provisions in the Civil Procedure Code or other laws to lay their own conditions on the right of appeal.

The test therefore is whether the amendment to the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, introduced in 1961 by way of a law made by the Shan State Council is a valid "any other law" within the meaning of section 100 of the Civil Procedure Code. If the amendment is valid as such any other law then there can be no question of conflict between the law made by the Shan State Council and the relevant provisions of the Civil Procedure Code. There can then be no question as to whether the amending of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order was *ultra vires* the constitutional powers of the Shan State Council.

On this point U Tin Ohn, learned Law Officer for the Union States, sheds considerable light. He submits that the Amendment Act of 1961 passed by the Shan State Council and promulgated by due constitutional process is valid law since its coming into force on the 1st February 1962. No question of constitutionality can now be raised. Since the Amendment Act is good law it can, under the provisions of section 100 of the Civil Procedure Code, restrict the rights of litigants to go to the former High Court, or come to the present Chief Court, on second appeal. The restriction would be both proper and valid.

U Ba Kyaw, learned Assistant Attorney-General, who also appears as *amicus curiae* on our invitation, takes the same view.

The question which is before us is in its final analysis, more than one of pure law, for it involves policy in a good measure. One of us was a member of the Full Bench which gave the decision in Civil Reference No. 1 of 1960,

and our brother U Chit, then the Assistant Attorney-General of the Union, assisted the Bench as *amicus curiae*. The old Rule 18A of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, contained a proviso that "no second appeal shall lie from the appellate judgment and decree of a Superintendent to the Commissioner." The powers and functions of the Commissioner later devolved on the Director of Frontier Areas Administration and after Burma's independence the High Court became the appellate authority. Despite the proviso to Rule 18A however, the Full Bench decided that in the interest of uniformity in administration of justice throughout the Union, a goal to which we have been constantly striving together for more than a decade, litigants in the Shan State should also have the same opportunity enjoyed by their brethren in the Union to come to the High Court on second appeal.

U Tin Ohn submits that The States Court Act of 1953 is operative only in the Kachin State where the court system is becoming well-established. The Act has yet to become fully operative in the Shan State in which the Courts Act has still to be implemented. In the absence of an established hierarchy of courts in the Shan States, the Residents, the Assistant Residents and the Township Officers are administering civil justice under the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order. Steps are being taken, U Tin Ohn says, to establish a uniform court system under the Courts Act in the Shan State and when that is achieved litigants will have the right of second appeal to the Chief Court under sections 100 and 102 of the Civil Procedure Code.

We must say that from what we have been able to see of the working of the Residents, Assistant Residents, and the Township Officers in the administration of civil

C.C.
1965
—
LAW SU
v.
NAING HP A
PAUNG IN.

C.C.
1965
LAW SU
v.
NAING HPA
PAUNG IN.

justice, these officers have been doing their work remarkably well. Also we do not consider that the right to come to the Chief Court on second appeal is an altogether unmixed blessing. As U Tin Ohn points out, coming on second appeal to this Court involves trouble and expense and some of the suits that are filed in the Shan State are of a simple nature. Mr. Verma, on the other hand, submits that if second appeals are shut out where the subject-matter is below K 5,000 then few second appeals would ever be filed for most of the suits are for values less than K 5,000. Even though a suit may be of a small value questions of law that arise may be of such importance that the Chief Court should examine them in the public interest and give decisions which will afford guidance to the Courts in the Shan State.

If we have to give a strict interpretation of law on the question that has been referred to us, we would say that the Amendment Act of 1961 which introduced the new Rule 18A in the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order, 1906, fell within the competence of the then Shan State Council. On the other hand, a Full Bench of this Court had already ruled before that that second appeals would lie to the Chief Court from the appellate judgment and decree of a Superintendent in the Shan State, despite a proviso to the contrary in the old rule 18A. It is a known fact that steady steps are being taken towards building a uniform court system in the Shan State. When that court system comes into flower, the question that is now before us will only be of academic interest. If we hold now that after the 1st of February 1962 second appeals to this Court from the appellate decrees passed in the Shan State can only be entertained in this Court if the value of the subject-matter is K 5,000 or above, we shall in our respect for the letter of the law, be offending its spirit and the clear objective of the Government and the Shan State Affairs Council. We shall then be saying in

effect that second appeals will lie to this Court if they are of K 500 value or more, and the rights to appeal had accrued before the 1st February 1962. After that date and until the court system provided for by the Courts Act is introduced, second appeals will only lie if the value is K 5,000 or above. That situation would be confusing as well as, to some eyes, discriminatory.

Mr. Verma submits that while second appeals of K 5,000 and above would be negligible in number those which are below that value are not too many either. If we therefore open access to this Court to all litigants in the Shan State who wish to come up on second appeal we may have a few dozen such second appeals and no more. That few dozen will no doubt add to our burden, for our dockets are full and our lists are long. But this Court is here to serve the people and we appreciate that it gives the people a measure of satisfaction if they can come and lay their causes before us. Non-discrimination is the key-note of policy in every field of governmental activity today. To hold that all people in the Union, but not those who make their homes in the Shan State, can come to this Court on second appeal when the subject-matter is K 500 or above, would certainly have the bitter taste and bad odour of discrimination.

Gaps often exist between law and policy and when this Court finds that it can throw a bridge between the two without doing violence to statutory interpretation it becomes its duty so to do. In that spirit we will hold that while the question does not strictly arise as to whether the amended Rule 18A of the Shan States Civil Justice (Subsidiary) Order is or is not *ultra vires* second appeals will continue to lie to the Chief Court from the appellate judgments and decrees of the Courts in the Shan State, restricted only by section 102 of the Civil Procedure Code.

C.C.
1965

LAW SU
v.

NAING HPA
PAUNG IN.

SPECIAL LEAVE APPEAL

Before Dr. Maung Maung, C.J., U Chit and U Sein Thin, JJ.

C.C.
1965

Sept. 11.

MA KHIN MYINT (APPELLANT)

V.

AH SHU (RESPONDENT).*

Union Judiciary Act, s. 6—definition of tenant in s. 2 (g) of the Urban Rent Control Act.

The appellant filed a suit for ejectment and for damages for wrongful use and occupation against the respondent in respect of a house and its site. She was unsuccessful in the lower court and the 1st appellate court, but on 2nd appeal the suit was decreed with costs in her favour under the provisions of s. 11 (1) (f) of the Urban Rent Control Act. On 11th May 1959 the respondent vacated the premises. There after the appellant filed a suit for recovery of K 11,500 as damages for use and occupation of the suit premises against the respondent. The Additional District Judge held that the respondent was liable to pay only K 4,538 and the appellant's appeal against this judgment and decree was dismissed. Hence the present appeal.

Held : A tenant who remained in occupation of the premises after having ceased to be a tenant in whatsoever manner his tenancy might have been terminated is a tenant holding-over and as such falls within the purview of s. 2 (g) of the Urban Rent Control Act, and it also includes a tenant against whom an ejectment decree is subsisting but who has not yet vacated the premises.

There has not been any appreciable change as would either restrict or widen the scope of the term "tenant" as defined in the old Act of 1948 and in the existing Act of 1960. Therefore in spite of the alteration in the language the law as explained in the rulings decided under the old Act still holds good in so far as the term "tenant" is concerned.

Mrs. D. M. Singer v. The Controller of Rents and three others, (1949) B.L.R. p. 143, (S.C.) ; *Sin Tek and another v. Lekhany Bros.*, (1952) B.L.R. p. 180 (H.C.) ; *B.R. Kamdar v. The Assistant Controller of Rents and others*, (1950) B.L.R. p. 50 (S.C.), referred to and followed.

Mrs. Constance Mineo Writer v. A. M. Khan, (1951) B.L.R. p. 169 (S.C.), referred to.

U Tun Sein for the appellant.

Mr. R. Chaube for the respondent.

* Special Leave Civil Appeal No. 9 of 1963, against the decree of the Chief Court sitting at Mandalay in Civil First Appeal No. 4 of 1960 for special leave to appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act.

U SEIN THINN, J.—The salient facts of the case lie within a narrow compass and only a short point of law arises for our consideration. In so far as they are relevant for the purpose of determining the question is posed before us the undisputed facts are as follows:—

C.C.
1965
MA KHIN
MYINT
v.
AH SHU.

In Civil Regular Suit No. 45 of 1953 of the Township Court, Mandalay, the appellant Ma Khin Myint filed a suit for ejectment and for damages for wrongful use and occupation against the respondent Ah Shu in respect of a house and its site hereinafter referred to as the suit premises. The suit having been dismissed the appellant went up on appeal to the District Court but to no avail. On second appeal to the Chief Court, sitting at Mandalay, the judgment and decree of the lower Court were set aside and the suit was decreed with costs in favour of the appellant under the provisions of section 11 (1) (f) of the Urban Rent Control Act which clearly contemplated relationship of land-lord and tenant between the parties to the suit. It is rather obscure from the materials placed before us as to in what manner, if any, the appellant, as the decree-holder took out execution against the respondent, the judgment-debtor. However, it is apparent that on 11th May 1959 the respondent vacated the premises. Thereafter on 19th February 1960 the appellant filed a suit, being Civil Regular Suit No. 7 of 1960 in the Additional District Court of Mandalay, against the respondent for recovery of K 11,500 as damages for use and occupation of the suit premises, the claim as formulated by the appellant being that the respondent was liable to pay damages for wrongful use and occupation of the suit premises at the rate of K 5 only per diem from 27th January 1953, which was the date of the ejectment order, to 11th May 1959, when the respondent actually vacated the premises. The learned Additional District Judge held that the respondent was liable to pay only at the rate of K 60 per mensem

C.C.
1965
MA KHIN
MYINT
v.
AH SHU.

which was the standard rent fixed for the premises. He accordingly passed a decree against the respondent for K 4,538 only with proportionate costs.

As against this judgment and decree of the Additional District Court an appeal was preferred which was dealt with by a Bench of two Judges in Civil First Appeal No. 4 of 1960 of the Chief Court sitting at Mandalay. Two main issues were involved. The first relates to the question whether the respondent occupied the suit premises from 22nd January 1953 to 11th May 1959 as a trespasser or as a tenant of the appellant ; and the second as regards the rate at which the respondent was liable to pay for his occupation of the suit premises. After a careful scrutiny of the facts and of the law pertinent's to the case the learned Judges came to the conclusion that the respondent's occupation of the suit premises for the period under consideration was that of a tenant and that he was therefore liable to pay only the standard rent fixed for the premises. The appeal was accordingly dismissed. Hence the present appeal under section 6 of the Union Judiciary Act.

In spite of the several grounds mentioned in the memorandum of appeal the only point that is canvassed before us now is that in view of the ejection decree passed against the respondent he could no more be termed a "tenant" within the meaning of section 2 (g) of the Urban Rent Control Act. According to the learned Counsel for the appellant section 2 (g) does not embrace the case of a tenant against whom an ejection decree has been passed even if he might have been a tenant prior to that decree. His line of contention was that as soon as a decree for ejection was passed the respondent by virtue of the order passed in the case ceased to be a tenant even though he might have remained in occupation of the premises, and that his status as and from the date of the decree was

that of a trespasser and not a tenant. We are however unable to subscribe to this view. The word "tenant" as used in section 2 (g) of the Urban Rent Control Act has been very lucidly explained in the leading case of *Mrs. D. N. Singer v. The Controller of Rents and three others* (1) where the following head-notes appear:—

C.C.
1965
MA KHIN
MVINT
v.
AH SHU.

"Held: That the following classes of persons are termed tenants within the meaning of Act:

- (a) A person who takes a lease of any premises and occupies them himself;
- (b) A person who is permitted under section 12 of the Urban Rent Control Act to occupy;
- (c) A legal representative of either of the above two;
- (d) A sub-tenant; and
- (e) A tenant-holding-over. (*italics is ours*)."

The learned Counsel for the appellant would however have the Court hold that the word tenant-holding-over does not include the case of a tenant against whom an ejectment decree has been passed. No authority whatsoever could be cited for this view and his only contention was that the definition given in section 2 (g) does not specifically refer to such a person. Needless to say, there is abundance of authority on the subject and we need only to point out a few. In the case of *Sin Tek and another v. Lekhany Bros.* (2) it was held that there is a distinction between the meaning of the word "tenant" in the Urban Rent Control Act and the meaning of the word "tenant" under the Transfer of Property Act; and that a tenant-holding-over after the determination of the tenancy is a tenant within the meaning of the Urban Rent Control Act but he is not a tenant under section 116 of the Transfer of Property Act. Then again, in the case of *B. R. Kamdar v. The Assistant Controller of Rents and others* (3) it was

(1) (1949) B.L.R. p. 143 (S.C.).

(2) (1952) B.L.R. p. 780 (H.C.).

(3) (1950) B.L.R. p. 50 (H.C.)

C.C.
1965

MA KHIN
MYINT
v.
AH SHU

held that the term "tenant" in the Urban Rent Control Act means one by whom, or on whose account rent for the premises is paid, or the legal representative of a tenant, or a person deriving title from a tenant, or a tenant-holding-over. Thus, it seems clear to us that a tenant who remained in occupation of the premises after having ceased to be a tenant in whatsoever manner his tenancy might have been terminated is a tenant-holding-over and as such falls within the purview of section 2 (g) of the Urban Rent Control Act.

The learned Counsel for the applicant also makes most of the fact that the definition of the term "tenant" appearing in the old Act of 1948 is not identical with that appearing in the existing Act of 1960. It must clearly be so for the first Act came out in English while the second Act is in Burmese. However, after a careful comparison of the two sections it does not occur to us that there is any appreciable change as would either restrict or widen the scope of the term "tenant" as defined therein. Therefore in spite of the alteration in the language the law as explained in the rulings decided under the old Act still holds good in so far as the term "tenant" is concerned.

We are greatly impressed by the argument put forward by the learned Counsel for the respondent that the term "tenant" used in section 2 (g) of the Act should be read with reference to the context of other sections in the Act as well. He invites our attention to sub-section (2) of section 12 of the Act where the word "tenant" is used although it postulates the case of a tenant against whom an ejection decree has already been passed. We are accordingly inclined to the view that the word "tenant" in section 2 (g) of the Act also includes a tenant against whom an ejection decree is subsisting but who has not yet vacated the premises as in the case of the respondent before us.

It may also be mentioned in passing that the Urban Rent Control Act was first enacted with a view to allay the plight of the tenants during the period of shortage of housing accommodation in the urban areas as an aftermath of the Second World War. We could clearly envisage the case of a tenant who in spite of an ejection decree against him was unable to immediately move out of the premises due to lack of alternative accommodation. Would it then be fair if he were to be allowed to fall a victim to rack-renting without being able to avail himself of the remedies afforded by the statute which was primarily designed to safe-guard his interest? We do not think this was ever intended by the legislature. Therefore, if such a strict construction as has been placed by the learned Counsel for the appellant be employed in construing section 2(g) of the Act it would surely defeat its own object. We are fortified in this view by the ruling in the case of *Mrs. Constance Minoo Writer v. A. M. Khan* (4) where the following observations are apposite:—

“The Urban Rent Control Act was enacted to solve the housing problem consequent upon the scarcity of residential and other buildings after the second World War. The normal rights of the owners have been restricted in various ways; and to the incidence of the contractual relation are super-imposed many terms never in the contemplation of the parties. The integrity of the contractual relationship is consequently affected by the Act. In interpreting Statutes such construction of a Statute shall be made as shall suppress the mischief and advance the remedy.”

Therefore, in the light of the findings arrived at by us this appeal fails and is hereby dismissed with costs: Advocate's fees being assessed at K 85.

C.C.
1965
MA KHIN
MYINT
AH SHU

(4) (1951) B.L.R. p. 169 (S.C.).

SPECIAL LEAVE CIVIL APPEAL

before Dr. Maung Maung, C J., U Chit and U Sein Thinn, JJ

MA TIN AYE AND ONE (APPELLANTS)

v.

U SAN KYU (a) U NYA NINDA AND ONE (RESPONDENTS).*

Japanese Currency (Evaluation) Act of 1947—whether it has retrospective operation.

In the year 1945 the suit land was mortgaged by the first respondent and his late wife Ma Khin to Maung Htwe (deceased), father of the appellants, for a sum of K 1,400 by way of usufructuary mortgage. Sometime afterwards the mortgagors offered to redeem the land but to no avail. They then filed a suit for recovery of possession on the basis of their title and it was decreed. On appeal the District Court confirmed the judgment and decree of the trial Court. In the second appeal as well as in the Civil Appeal the appellants were unsuccessful.

The question which arises in this appeal is :—“whether the Japanese Currency (Evaluation) Act of 1947 has retrospective operation so that a mortgage of land in the year 1945 involving a sum of Rs. 1,400 in Japanese Currency could be equated with a mortgage for K 70 as calculated in accordance with the Schedule under s. 3 of the Act.”

Held : As pointed out by the learned Judges of the Bench which decided the Civil Special Appeal No. 3 of 1961 of this Court it is settled law that no retrospective operation could be given to a statute unless it is expressly stated to be so or unless it clearly arises by necessary implication. Neither expressed nor implied provision for the retrospective operation of the Act can be found in it.

Ko Maung Tin v. U Gon Man, R.L.R. (1947), p. 149 at 156 ; *John William Cree v. Violet Elizabeth Cree*, B.L.R. (1952) (H.C.), p. 53 ; *Messrs. Burma Corporation Limited v. The Union of Burma*, (1953) B.L.R. (H.C.), p. 403 ; *U Hoke Sein v. The Controller of Rents*, (1949) B.L.R. (S.C.), p. 160 ; *Babu Ram Das v. U Maung Gyi and four others*, (1959) B.L.R. (S.C.), p. 179, referred to.

U Hla Pe (2) for the appellants.

U Hla Gyaw for the respondents.

U SEIN THINN, J.—Simple as are the facts of the case out of which the present appeal arises a law point of considerable interest present before us in the following form.

* Special Leave Civil Appeal No. 11 of 1963 against the decree of the Bench of the late High Court sitting at Mandalay in Civil Appeal No. 3 of 1960, dated 13th July 1962.

Whether the Japanese Currency (Evaluation) Act of 1947 has retrospective operation so that a mortgage of land in the year 1945 involving a sum of Rs. 1,400 in Japanese currency could be equated with a mortgage for K 70 as calculated in accordance with the Schedule under section 3 of the Act. The question occurs in the following manner:—

C.C.
1965
MA TIN AYE
AND ONE
U SAN KYU
(a) U NYA
NINDA AND
ONE.

In the year 1945 the suit land was mortgaged by the first respondent and his late wife Ma Khin to Maung Htwe (deceased), father of the appellants, for a sum of K 1,400 by way of usufructuary mortgage. Sometime afterwards the mortgagors offered to redeem the land but to no avail. They then filed a suit for recovery of possession on the basis of their title it was decreed. On appeal to the District Court of Myingyan the District Judge in his Civil Appeal No. 5 of 1959 confirmed the judgment and the decree of the trial Court holding that the suit land was mortgaged by the first respondent and his late wife Ma Khin to Maung Htwe and that the respondents offered to redeem the suit land from the appellants who refused to accept the mortgage debt and to allow redemption of the suit land. A second appeal was then preferred to the late High Court, sitting at Mandalay, and was taken up by U Ba Nyunt (J) in Civil Second Appeal No. 56 of 1959. In that appeal it was contended that in-as-much as the payment of K 1,400 in the year 1945 was equivalent to K 70 according to the Japanese Currency (Evaluation) Act the mortgage created by U San Kyu and Ma Khin at that time was a valid mortgage and that therefore the respondents should have filed a suit for redemption rather than a suit for possession based on title. It was also argued that as the offer for redemption was made to the *de-facto* guardian who could not accept a mortgage sum on behalf of the minors it was not valid in law. We may here pause to mention that the same grounds were taken in

C.C.
1965
MA TIN AYE
AND ONE
v.
U SAN KYU
(a) U NYA
NINDA AND
ONE.

the present appeal before us as also in the Civil Special Appeal No. 3 of 1960 of this Court where a Bench of this Court upheld the decision of the Second Appellate Court. As we are entirely in agreement with the findings arrived at by the learned Judges in the aforesaid proceedings we need only to add a few observations by way of fortifying their decisions.

The Japanese Currency (Evaluation) Act of 1947 found its way to the Statute Book closely in the wake of the following observations made by Goodman Roberts, C.J. in the case of *Ko Maung Tin v. U Gon Man* (1):

“But the matter brooks no delay and it is most earnestly to be hoped that within a very few weeks of this judgment some legislation, even if of an emergency or temporary character, will be enacted. I have rarely ventured to press the necessity for legislation upon the legislative authorities. It is the business of the judges to interpret and to administer the law. But this becomes difficult indeed when they are faced with the alternative of deliberately inflicting hardship upon one of the parties in every suit, or of directing in each suit a further inquiry into the economic situation at a particular place at a particular time—such inquiry being useful only in respect of a particular decision and having no application to the generality of cases that come before the Courts.”

In that case the question was as to what principles the Courts should follow in determining the amount of compensation to be awarded to a person under section 70 of the Contract Act. Thus it is clear that the Japanese Currency (Evaluation) Act was enacted solely with a view to obviate the necessity for the Courts to enter into prolonged enquiries regarding the amount to be awarded in respect of any debt or contractual obligation entered into during the period of the Japanese occupation and which

(1) R.L.R. (1947) p. 149 at 156.

remains unsatisfied or undischarged. We are therefore unable to subscribe to the view as presented by the learned Counsel for the appellants that the intention of the legislature in enacting the said Act was with a view to cover all transactions involving the so-called Japanese currency throughout the period of the Japanese occupation of the country. We would even venture to point out that such a proposition would surely lead to confusion; for many a contract which were otherwise valid would on account of the retrospective operation of the Act become valid; many a document which were admissible would become inadmissible; and all the adjudications given by the Courts on the basis of such contracts or documents would be rendered illegal.

Moreover from the very wordings of the Act itself it is apparent that no retrospective operation was ever intended by the legislature. Section 3 clearly relates to the question of payment for the discharge of any debt or contractual obligation that remains wholly or partially unsatisfied or undischarged at the time of the military occupation of the area in which the same was incurred, while section 4 covers only such kind of debt or obligation as had been wholly paid or discharged and for which payment had already been accepted. We do not therefore see how any of the Sections of this Act could be made to validate the transaction relating to the present case before us.

As pointed out by the learned Judges of the Bench which decided the Civil Special Appeal No. 3 of 1960 of this Court it is settled law that no retrospective operation could be given to a statute unless it is expressly stated to be so or unless it clearly arises by necessary implication. As authorities for this proposition we need only to re-iterate the various rulings cited by the learned Judges.

C.C.
1965

MA TIN AYE
AND ONE

v.
U SAN KYU
(a) U NYA
NINDA AND
ONE.

C.C.
1965
MA TIS AYE
AND ONE
v.
U SAN KYU
(a) U NYA
NINDA AND
ONE.

Please see *John William Cree v. Violet Elizabeth Cree* (2) ; *Messrs. Burma Corporation Limited v. The Union of Burma* (3) ; and *U Hoke Sein v. The Controller of Rents* (4). Therefore as neither expressed nor implied provision for the retrospective operation of the Act can be found in it we have no alternative but to reject the first ground of appeal put forward by the learned Counsel for the appellants.

Regarding the second ground of appeal we are of opinion that the ruling in the case of *Babu Ram Das v. U Mg Gyi and four others* (5) is a complete answer to this issue for in that case the following observations were made—

“While we accept the principle enunciated in *Ko U Mar's* case that section 53A may be invoked where possession had been given on a document purporting to be one of mortgage but which is invalid for want of registration we are unable to subscribe to the further observation appearing in the judgment that a suit for recovery of possession based upon title must be preceded by an offer to pay back what had been received.”

For all these reasons this appeal is hereby dismissed with costs.

Advocate's fee fixed as (three) gold mohurs.

(2) B.L.R. (1958) (H.C.), p. 53.

(3) (1953) B.L.R. (H.C.), p. 403.

(4) (1949) B.L.R. (S.C.), p. 160.

(5) (1959) B.L.R. (S.C.), p. 179.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

MAUNG SET HTAW (a) MAUNG NYEIN MAUNG
(APPLICANT)

65
1965

Oct. 6.

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

Foreigners Registration Act s. 5 (1)—Constitution s. 11 (ii)—a citizen of the Union under—no necessity to renew the Foreigners Registration Certificate.

Held: It cannot be disputed that the applicant was already a citizen of the Union under the Constitution and not merely a person deemed to be a citizen of the Union when he applied for Union Citizenship. A person being a citizen of the Union there is no necessity to renew his Foreigners Registration Certificate if he has taken one.

လက်ချခို(ခေင်)လက်ချခိုမဆုဆင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ဝဥဒါ၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊
ခပဒ် (တရားလွှတ်တော်)။

Indu Bhai v. The Union of Burma, * (1963) B.L.R. 384 (C.C.), referred to
Kali Mutu v. The Union of Burma, (1962) B.L.R. 1 (C.C.); *P. K. Dutta v. The Superintendent, Central Jail, Rangoon*, (1953) B.L.R. 83 (S.C.) distinguished.

Bishná Lal v. The Union of Burma, (1959) B.L.R. 3 (H.C.), referred to and followed.

U Hla Nyun for the applicant.

U Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is the recommendation of the learned Sessions Judge of Katha in his Criminal Revision No. 2 of 1965, to set aside the conviction of the applicant under section 5(1) of the Foreigners Registration Act for his failure to renew the certificate under the rules framed thereunder and the sentence to pay a fine of K 30 or in default to suffer 15 days rigorous imprisonment and to

* Criminal Revision No. 25 (B) of 1965. Review of the order of the Sub-divisional Magistrate of Kawlin, dated the 9th day of February 1965, passed in Criminal Regular Trial No. 268 of 1964.

C.C.
1965

MAUNG SET
HTAW(a)
MAUNG
NYEIN
MAUNG
v.
THE UNION
OF BURMA.

direct an acquittal. The learned Government Advocate supports the recommendation.

The trial Court found that the applicant's mother is a pure Burmese woman while his father is a Chinaman, a foreigner. The learned District Magistrate of Katha as per Exhibit No. 1 directed him to file his amended application for citizenship of the Union and his affidavit. Finding that the applicant's maternal grand parents were also Burmese he recommended to the Ministry of Immigration and National Registration as per Exhibit No. 2 for the issue of the Union Citizenship Certificate. There is no evidence that the applicant is recognised as a citizen of the Peoples' Republic of China.

There is evidence on record to show that the applicant (i) was born in Burma and (ii) his maternal grand parents were pure Burmese. Accordingly, he is a citizen of the Union of Burma under section 11(ii) of the Constitution. But section 12 of the Constitution gives power to the Parliament "to make such laws as it thinks fit in respect of citizenship", and accordingly the Parliament made a law known as the Union Citizenship Act, being Act No. 66 of 1948, sub-section (2) of Section 4 of which says if a person has resided permanently in Burma since the time of his grand parents and he as well as both his parents were born in Burma he is to be deemed a citizen of the Union of Burma. လက်ချမိ (ခေ) လက်ချမိပရာဆင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (1). Under this sub-section it must be shown that both his parents were also born in Burma. *Indu Bhai v. The Union of Burma* (2). In the instant case the applicant has complied with all the requirements of section 11(ii) of the Constitution and of sub-section (2) of section 4 of the Union Citizenship Act, 1948, except one, that is, both his parents were not born in Burma. The trial Court was quite correct in pointing out this missing link in its judgment.

(1) (1961) B.L.R. 136 (H.C.).

(2) (1963) B.L.R. 348 (C.C.)

The applicant's father U Set Mi (DW 3) a Chinaman admits he was born in China and a foreigner, and therefore, the applicant cannot be deemed to be a citizen of the Union of Burma under this sub-section (2) of section 4 of the Union Citizenship Act, 1948 though, of course, he is a citizen under section 11(ii) of the Constitution. For this reason, perhaps, the applicant applied for Union Citizenship.

Sub-section (2) of section 6 of the Union Citizenship Act, 1948, as amended by Act No. 16 of 1957 however empowers the Minister to issue a Union Citizenship certificate not only to a person qualified under section 4(2) of the Union Citizenship Act, but also to a person who is a citizen under section 11(ii) of the Constitution. In the present case the District Magistrate, has already recommended the applicant to the Ministry that he is a fit person to be a citizen of the Union. The applicant has, of course, not yet received the certificate, but this should not deprive him of the Union Citizenship when (i) he is a citizen under the Constitution, (ii) the learned District Magistrate has recommended him to the Ministry for the issue of the Union Citizenship certificate as required by law and (iii) the Minister has authority to issue the certificate to him. The facts in *Kali Mutu v. The Union of Burma* (3) referred to by the trial Court are distinguishable from the facts in the present case. In that case the applicant Kali Mutu applied for Union Citizenship under sub-section (2) of section 4 of the Union Citizenship Act whereas the applicant in the present case is a citizen of the Union under section 11(ii) of the Constitution. I think in the judgment of that case second figure '6' in the fourth line at page 54 of the Burma Law Reports is a misprint. It should be '4'. In that case there was no evidence that the applicant Kali Mutu could even be deemed to be a citizen of

C.C.
1966
MAUNG SET
HTAW(a)
MAUNG
NYUN
MAUNG
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.C.
1965
MAUNG-SET
HTAW(o)
MAUNG
NYBIN
MAUNG
v.
THE UNION
OF BURMA.

the Union of Burma under section 4(2) of the Union Citizenship Act. The case of *P. K. Dutta v. The Superintendent, Central Jail, Rangoon and two others* (4) is a case under the Union Citizenship (Election) Act, 1948 and is not applicable to the present case. The question of changing the mind does not arise here as the applicant being a citizen of the Union cannot renounce his Burmese citizenship under section 15 of the Union Citizenship Act, 1948 so long as he resides in the Union of Burma. The learned Sessions Judge should have discussed the law applicable more fully and come to a clear view of the case when he made the recommendation. It cannot be disputed that the applicant was already a citizen of the Union under the Constitution and not merely a person deemed to be a citizen of the Union when he applied for Union Citizenship. A person being a citizen of the Union there is no necessity to renew his ~~Foreigners Registration Certificate~~ if he has taken one. In the present case there is evidence to show that the applicant's father through fear of prosecution took out a Foreigners Registration Certificate for him (applicant) in the year 1951 very much against his (applicant's) will. The mere fact that a citizen of the Union holds a Foreigners Registration Certificate would not make him an alien. *Bishna Lal v. The Union of Burma* (5). See also *Indu Bhai v. The Union of Burma* (*supra*).

This is undoubtedly a case fit for withdrawal under section 494 of the Code of Criminal Procedure. In these circumstances the conviction and sentence passed against the applicant are set aside and he is directed to be acquitted. The fine paid shall be refunded.

(4) (1953) B.L.R. 83 (S.C.).

(5) (1959) B.L.R. 3 (H.C.).

CRIMINAL REVISION*Before U Sein Thinn, J.*

MAUNG TIN NGWE AND TWO (APPLICANTS)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT) *

C.C.
1965

Oct. 7.

Public Property Protection Act s. 6(1) read with s. 9—no order, direction or notification paddy to be sold only to Government.

Held: It is necessary to determine whether the 77 baskets of paddy were brought to the Government paddy purchasing point with a view to have them sold either under a contract or any law for the time being in force. It has been conceded that at all material times relating to the alleged offence the Government has not yet issued any order, direction or notification by which paddy were required to be sold only to the Government. Therefore it was clearly no offence for a person to mill his paddy at a private mill at the time when the case under consideration took place.

U Maung Maung Khin for the applicants.*U Kyaw Gaung* (Government Advocate) for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In this application for revision the three applicants: Maung Tin Ngwe, Maung Shein and Maung Soon Leong seek to quash the charges under section 6 (1) read with section 9 of the Public Property Protection Act framed against them by the 5th Additional Magistrate, Myaungmya, in his Criminal Regular Trial No. 58 of 1964. The facts giving rise to this application were as follows: In Criminal Regular Trial No. 12 of 1964 of the 1st Additional Magistrate, Ein-me, five persons including the present three applicants before me were prosecuted under section 8 (1) of the Essential Supplies and Services Act. The offence alleged against them was in respect of 77 baskets of paddy which were brought by one, Maung Thaung

* Criminal Revision No. 15 (B) of 1965. Review of the order of the 5th Additional Magistrate of Myaungmya, dated the 10th day of January 1965, passed in Criminal Regular Trial No. 58 of 1964 praying that the charges framed against the applicants be quashed.

C.C.
1965
—
MAUNG TIN
NOWE
AND TWO
v.
THE UNION
OF BURMA.

Shwe, a cultivator of Yengan Kwin village with a view to have them sold at the Government Paddy Purchasing Point in Kankyidaung Village. This was on the 6th *lasan* of *Tabodwe*, 1236 B.E. (19th January 1964). On presentation the paddy were found to be wet and were accordingly rejected. It was, however, suggested that the paddy should be dried up and be offered for sale when they conform to the standard required by the Government. Maung Thaung Shwe did not take the suggestion and instead he milled them into rice and sold the same to five persons including the three applicants. The learned trial Magistrate came to the finding that as no order has yet been issued under section 3 (1) of the Essential Supplies and Services Act no offence was made out against the accused. He accordingly discharged them under section 253 (1) of the Code of Criminal Procedure. This case was taken up on revision by the Sessions Judge, Myaungmya, in his Criminal Revision Case No. 36 of 1964. By his order dated the 28th April 1964, the learned Sessions Judge directed a further enquiry under section 436 of the said Code. In his order it was pointed out that the trial Magistrate should have applied his mind as to whether the acts alleged against the applicants fall within the purview of section 6 (1) of the Public Property Protection Act. It was also remarked that any paddy brought by a cultivator for the purpose of selling the same to the Government falls within the definition of 'public property' as defined in section 2 (1) of the said Act. In accordance with the said order a new case was opened against the applicants, this time under section 6 (1) of the Public Property Protection Act. The new case was taken up by the 5th Additional Magistrate, Myaungmya, in his Criminal Regular Trial No. 58 of 1964. The learned Magistrate after examining 8 witnesses for the prosecution discharged the two accused. As regards the three applicants before me charges were framed against

them under section 6 (1) of the Public Property Protection Act. Hence the present application.

Now, the main point to be considered before me is whether the said 77 baskets of paddy which were brought by Maung Thaung Shwe to the Paddy Purchasing Point to have them sold to the Government could be termed 'public property' within the meaning of section 2 (1) of the said Act. 'Public property' as defined in the said section means any store or equipment or any other property whatsoever belonging to, or consigned to, or intended for the use of the army, naval or air forces serving in Burma or belonging to, or consigned to, or intended for the use of the Government of Burma or any local authority, or any Board or Body constituted under any law. The definition thus given is no doubt very wide. If interpreted to the very letter of the law it may mean that any private property will become public property once it is intended for the use of the Government. In the present case there is no doubt about the fact that the paddy were originally brought from the village by Maung Thaung Shwe with the intention of selling them to the Government. Therefore, if the intention of the owner be the main criterion for deciding whether a property is either private or public property it is likely to lead to absurd results. For we can imagine a person who at first intended his property to be sold to the Government for the latter's use but, before he could actually sell the property he may change his mind in which case the property which had already become public property would again revert to private property. In this connection an instance pointed out by U Ba U, C.J., in the case of *Kin Ma Ma v. The Chairman, Public Property Protection Board*, and another (1) is worthy of note:

"Take, for instance, the case of a man having several bundles of piece-goods in his own possession as his own

C.C.
1965

MAUNG TIN
NGWE
AND TWO
OTHERS
v.
THE UNION
OF BURMA.

(1) (1948) B.L.R. 574 (S.C.).

C.C.
1965

MAUNG TIN
NGWE.
AND TWO
v.
THE UNION
OF BURMA.

property, and an army officer coming round and telling him that these bundles of goods are required for use by the army and that they must not be sold to others. These bundles of piece-goods would, according to the definition given above, become public property. Nobody in that case would have any sense of security with his own property. That would even in a way be in conflict with article 23 of the Constitution."

It was accordingly held that having regard to the whole context of section 2(i) what public property means is, and includes one's own property if it is intended either under contract or any law for the time being force for the use by the army, navy, etc. It is, therefore, necessary for me to determine whether the said 77 baskets of paddy were brought to the Government paddy purchasing point with a view to have them sold either under a contract or any law for the time being in force. The learned Government Advocate has conceded that at all material times relating to the alleged offence the Government has not yet issued any order, direction or notification by which paddy were required to be sold only to the Government. No doubt, at present a notification has been issued prohibiting all kinds of private transactions in respect of paddy and other essential commodities. Therefore, while it would be an offence subsequent to the issue of the said notification for a person to deal with paddy in contravention of rules and directions issued by the Government it was clearly no offence for a person to mill his paddy at a private mill at the time when the case under consideration took place. In the circumstances it is quite clear that the learned Magistrate in framing charges against the three applicants before me under section 6(1) of the Public Property Protection Act has acted illegally. The charges framed against them should not therefore be allowed to stand. I would accordingly quash them as prayed for by the applicants.

CIVIL REFERENCE

Before Dr. Maung Maung, C.J., U Chit and U Thet Pe, JJ.

MESSRS. CATHAY PACIFIC AIRWAYS LTD., (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA
(RESPONDENT).*

C.C.
1965

Sept. 21.

Burma Income-tax Act, s. 66 (1)—reference—whether interest on borrowed capital allowable deduction under s. 10(2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Income-tax Rules—whether Route Development Expenditure an allowable deduction under s. 10(2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

Under s. 66(1) of the Burma Income-tax Act, the Income-tax Appellate Tribunal has referred the following questions :—

- (1) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of K 15,01,232 being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under s. 10(2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.
- (2) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of K 1,22,285 being Route Development expenditure was an allowable deduction under s. 10(2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

Noting that the assesee has withdrawn the claim for the difference out of HK\$ 1,501,232 the Court would say that on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 1,457,441 being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under s. 10 (2)(iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules. Therefore, the answer to the first question is in the affirmative.

On the facts *i.e.* it is the general practice among airway companies to entertain guests invited for inaugural flights and to pay their hotel expenses, etc., in accordance with the resolutions of the International Air Transport Association—as stated by the Appellate Tribunal the answer to the second question is also in the affirmative.

Messrs. Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, (1963) B.L.R. p. 31(C.C.), referred to.

U Paing for the applicant.

U Ba Kyaw (Assistant Attorney-General) for the respondent.

* Civil Reference No. 12 of 1963 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its appeal No. 12 of 1962, dated 28th December 1962.

C.C.
1965

MESSRS.
CATHAY
PACIFIC
AIRWAYS
LTD.

v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

DR. MAUNG MAUNG, C.J.—Two questions were referred to this Court by the Income-tax Appellate Tribunal under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act as follows:

1. Whether on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 1,501,232, being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules;
2. Whether on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 122,285, being Route Development Expenditure, was an allowable deduction under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

A Bench of this Court, in its order dated 28th December 1963, elucidated the principles that should guide the search for the answers, but pointed out that further particulars are needed for a complete and final decision. Under section 66 (4) of the Burma Income-tax Act, therefore, the case was referred back to the Income-tax Appellate Tribunal so that the necessary facts and material might be gathered and a further statement of case made. The Appellate Tribunal has now made the further statement.

On the matter of interest which the assessee has claimed to have paid on borrowed capital, the Appellate Tribunal states that certificates of payment up to HK\$ 1,457,441 have been issued by the Hongkong and Shanghai Banking Corporation to the assessee and solemn assurance has been received from the Bank's Chief Accountant that relationship between the Bank and the assessee is purely one of banker and client and the Bank has no interest in the success or failure of the assessee's

business. U Paing, learned Counsel for the applicant, submits that the principles laid down in *Messrs. Bharat Line Limited v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon and one* (1) should apply to the facts as stated by the Appellate Tribunal and an affirmative answer should therefore be given to the first question. U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, states that he has nothing to add.

C.C.
1965

MESSRS.
CATHAY
PACIFIC
AIRWAYS
LTD.

v.
THE COM-
MISSIONER OF
INCOME-TAX,
BURMA.

Noting that the assessee has withdrawn the claim for the difference out of HK\$ 1,501,232, we would say that on the facts and circumstances of the case the sum of HK\$ 1,457,441, being interest on borrowed capital, was an allowable deduction under section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

In regard to the second question the Appellate Tribunal has submitted that it is the general practice among airway companies to entertain guests invited for inaugural flights and to pay their hotel expenses, etc. This practice, it is pointed out, is accepted by the International Air Transport Association which has, however, imposed strict control on the expenditure in order to prevent any individual airway company from taking undue advantage. Copies of resolutions of the International Air Transport Association relevant to the matter were placed before the Appellate Tribunal together with details of the new services inaugurated by the applicant company. The Appellate Tribunal submits that the expenditure claimed by the applicant appears to be reasonable.

In the light of this information, U Paing submits, the answer that we should give to the second question should also be in the affirmative. On this also U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, has nothing to add.

(1) (1963) B.L.R. p. 31 (C.C.).

C.C.
1965

MESSRS.
CATHAY
PACIFIC
AIRWAYS

LTD.
v.

THE COM-
MISSIONER
OF INCOME-
TAX, BURMA.

The learned Bench of this Court, in its order of 28th December 1963, having propounded the principles which would govern a decision on this question we need not further elaborate them. We would only say that on the facts as stated by the Appellate Tribunal the answer to the second question should also be in the affirmative.

Each party will bear its own costs.

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before Dr. Maung Maung, C.J., U Chit and U Sein Thinn, JJ.

MRS. J. FOXWELL (APPLICANT)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, RANGOON
AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Oct. 8.

Burma Income-tax Act—assessment to Income-tax on capital gains whether travelling expenses be construed as personal expenditure or expenditure deductible under the Income-tax Act.

The applicant has been assessed to income-tax on "capital gains" earned by her for sale of a certain property. She was resident in London and came to Rangoon on a visit during which the sale was made. Her appeal was dismissed by the Income-tax Appellate Tribunal.

Held: Whether the travelling expenses incurred by the assessee to be present before the Chief Court at Rangoon to take measures to make the property under sale transferable must be construed as personal expenditure or expenditure deductible under the Income-tax Act is purely a question of fact and no question of law is involved.

U Tun Aung (2) for the applicant.

U Ba Kyaw (Assistant Attorney-General) for the respondent.

DR. MAUNG MAUNG, C.J.—The applicant Mrs. Foxwell has been assessed to income-tax on "capital gains" earned by her for sale of a certain property. She was resident in London and came to Rangoon on a visit during which the sale was made. She appealed to the Income-tax Appellate Tribunal on several grounds and when the appeal was dismissed, she applied for the reference of several questions, which she submitted were questions of law, to the Chief Court. The Appellate Tribunal considered her application fully and decided to refuse it. Hence her coming here.

* Civil Misc. Application No. 5 of 1965, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in Reference No. 4 of 1964 arising out of its order dated the 23rd March 1964 passed in Appeal No. 5 of 1964.

C.C.
1965

MRS. J.
FOXWELL

v.
THE
INCOME-TAX
APPELLATE
TRIBUNAL,
RANGOON
AND ONE.

Only two of the several questions that she framed are now taken before us by her learned counsel, U Tun Aung (2). And he does not seriously press the one which questioned the determination of "fair market value" of the property. Two different assessors had surveyed the property and the Appellate Tribunal had accepted the valuation made by the National Housing Board.

The second question which U Tun Aung submits to us is "whether the travelling expenses incurred by the assessee to be present before the Chief Court at Rangoon to take measures to make the property under sale transferable must be construed as personal expenditure or expenditure deductible under the Income-tax Act?"

The Appellate Tribunal had considered this question and found that no law was involved. Mrs. Foxwell had travelled from London to Rangoon and back, and had claimed that the journeys were made by her with the direct object of effecting the sale of the property. The Appellate Tribunal had not accepted the claim, pointing out that she stayed in Rangoon for nine months, which was a rather long spell if she had only one single purpose of selling her property. U Tun Aung concedes that Mrs. Foxwell could have appointed an agent in Rangoon to act on her behalf in the Chief Court where she says she had to initiate proceedings to have a gift of the property previously made by her in favour of a missionary institution revoked in order to restore title to herself as a prelude to selling the property. He submits, however, that the lawyer engaged by Mrs. Foxwell had advised her to come to Rangoon and she had taken his advice.

U Tun Aung also concedes that there is nothing on the records placed before the Appellate Tribunal to show exactly how long the proceedings in the Chief Court had taken. In any case, as U Ba Kyaw, the learned Assistant Attorney-General, points out, the evidence adduced by

Mrs. Foxwell did not support her claim that she had visited Rangoon solely for the purpose of selling the property. To bring her claim within the ambit of section 12A (2) (i) of the Income-tax Act, Mrs. Foxwell must prove that the travelling expenses were incurred solely in connection with the sale of the property. She was unable to discharge her burden of proof.

That was purely a question of fact. The Appellate Tribunal came to its conclusion after examining the evidence before it. We do not see that any question of law is involved, and we would therefore dismiss the application.

C.C.
1965

MRS. J.
FOXWELL

v.
THE
INCOME-TAX
APPELLATE
TRIBUNAL,
RANGOON
AND ONE.

CIVIL REGULAR SUIT

Before U Thet Pe, J.

C.C.
1965
Oct. 21.

THE MINERAL RESOURCES DEVELOPMENT
CORPORATION (PLAINTIFF)

V.

U BA YONE (DEFENDANT).*

Suit for recovery of pre-sale advances—cardinal principle construction of a written agreement—burden of proof of the non-observance of the direction or negligence to discharge the duties—Contract Act—ss. 211 and 212.

Held : It is the cardinal principle of construction of a written agreement that when the intention of the parties are clear and unequivocal, effect must be given to it in the sense the parties have really intended.

Although the defendant was described as the trustee of the plaintiff in respect of the ores extracted in one of the clauses of the contract, the real intention of the parties was that they should adopt one another as principal and agent in respect of the ores sold through the plaintiff.

Wilson v. Bevan, 7 C.B. 673 ; *Volkart Brothers v. Rutnavelu Chetti*, I.L.R. Vol. XVIII Mad. p. 63, referred to.

Held further : Since the relationship of principal and agent exists between the parties, the defendant, in order to succeed his counter-claim, must show that the loss was attributable to the non-observance of the direction given by him or to the negligence of the plaintiff in the discharge of his duty within the meaning of ss. 211 and 212 of the Contract Act.

Narayan Deo v. Hanumantha Rao, A.I.R. (1950) Orissa p. 241, referred to.

Mr. S. K. Gosh (Government Advocate) for the plaintiff.

U Kyaw Myint for the defendant.

U THET PE, J.—The Mineral Resources Development Corporation (hereinafter referred to as the plaintiff) sued U Ba Yone of Tavoy (hereinafter referred to as the defendant) for recovery of K 37,603.73 paid on advance. It was the case of the plaintiff that the defendant agreed to work the Phaungdaw (Crest), Phaungdaw and Widnes Mines and to export the mineral ores obtained therefrom

* Civil Regular Suit No. 78 of 1961.

through the Marketing Department of the plaintiff by an agreement dated the 21st March 1956, under the terms of which the defendant had to pay to the plaintiff a commission of 10 per cent on the gross sale proceeds of the mineral ores extracted and a further 2½ per cent commission on all sales done through the plaintiff, apart from the royalties collected by the Government and the plaintiff in return agreed to advance 70 per cent of the value of the market price of the mineral ores consigned by the defendant. That the defendant on various occasions consigned to the plaintiff for sale 23 tons 9 cwt. 2 qrs. and 25 lbs. of wolfram for which the plaintiff paid and the defendant received K 1,05,950 being 70 per cent of the value of the ores consigned. That the aforesaid quantity of wolfram was sold for a sum of K 97,311.87. That after all deductions, including a sum of K 14,816.86 being interest charged on the advance of K 1,05,950 the net sale proceeds totalled only K 68,346.63 which was found to be short from the pre-sale advance by K 37,603.73 and that the defendant had failed to refund the amount in spite of repeated demands.

The defendant resisted the plaintiff's suit on various grounds and made a counter-claim from the plaintiff. He contended that the sum of K 1,05,950 received from the plaintiff formed only 55 per cent of the provisional value of the mineral ores consigned to the plaintiff. That he was under no liability to pay interest on the amount so advanced. That the plaintiff as the agent of the defendant was under a duty to sell the ores delivered by the defendant immediately on a falling market with a view to minimize the loss. That the sale proceeds of the ores would have fetched K 1,69,794.22 had the plaintiff been diligent enough to sell the ores immediately after delivery. That he had thereby suffered loss amounting to K 63,844.22 over and above the amount of advances

C.C.
1965THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORATIONv.
U BA YONE

C.C.
1965

THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORATION
v.
U BA YONE.

received from the plaintiff and that he is counter-claiming the sum from the plaintiff.

On the pleadings my learned predecessor framed the following issues :

1. Did the defendant suffer loss and damage as described in paragraph 6 of the written statement and, if so, was the loss and damage due to failure on the part of the plaintiff to discharge its duty, if any, to sell the ores without undue delay after delivery ?
2. Is the plaintiff entitled to interest as claimed in paragraph 4 of the plaint ?
3. Did the sums of money advanced from time to time by the plaintiff to the defendant represent 70 per cent of the provisional value of the ores consigned, as alleged in paragraph 3 of the plaint, or did they represent 55 per cent of the provisional value of the ores as asserted in paragraph 2 of the written statement ?
4. To what relief, if any, is the plaintiff entitled ?
5. To what relief, if any, is the defendant entitled ?

Issue No. 1

This is the vital issue on which the counter-claim of the defendant must either succeed or fail. Before going into the merits of this issue, it is necessary to pause over a novel point raised by the learned Advocate for the defendant, who has referred me to clause 5 of the Ex. 2 agreement executed by the parties, by which defendant was described as the trustee of the plaintiff in respect of the mineral ores extracted. The plaintiff's case, the learned Counsel for the defendant broadly insinuates, is not in accordance with the contract of the agreement. But it

must be borne in mind that in construing a contract it is not an isolated word or clause but the contract as a whole must be looked to. A perusal of clauses 6 and 7 of the agreement Ex. 2 will show that the plaintiff agreed to act as the commission agent of the defendant in respect of the mineral ores-extracted and sold through the plaintiff and the defendant was to receive the balance of the sale proceeds obtained therefrom. The conduct of the parties did not leave any room for doubt that the relationship of principal and agent did really exist. This is clearly evidenced by the averments made in the pleadings. In paragraph 4 of the written statement the defendant has described the plaintiff as his agent. Besides it is the cardinal principle of construction of a written agreement that when the intention of the parties are clear and unequivocal, effect must be given to it in the sense the parties have really intended. In this connection I can do no better than quote the following remarks of Cresswell, J. in *Wilson v. Bevan* (1):

“When the intention of the parties to a contract is sufficiently apparent, effect must be given to it in that sense, though some violence be thereby done to the words. Where the intention is doubtful the safest course is to take the words in their ordinary sense.”

See also *Volkart Brothers v. Rutnavelu Chetti* (2). In the instant case although the defendant was described as the trustee of the plaintiff in respect of the ores extracted in one of the clauses of the contract, the real intention of the parties was that they should adopt one another as principal and agent in respect of the ores sold through the plaintiff.

Since the relationship of principal and agent exist between the parties the defendant, in order to succeed his

C.C.
1965
—
THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORATION
U BA YONE.

(1) 7 C.B., 673.

(2) I.L.R. Vol. XVIII Mad. p. 63.

C.C.
1965
—
THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORATION
v.
U BA YONE.

counter-claim, must show that the loss was attributable to the non-observance of the directions given by him or to the negligence of the plaintiff in the discharge of his duty within the meaning of sections 211 and 212 of the Contract Act. In *Narayan Deo v. Hanumantha Rao* (3) the liability of an agent for negligence has been stated thus :

“Where it can be shown that a loss sustained by the principal is directly traceable to disregard on the part of the agent of directions issued to him regarding the conduct of business, even though such disregard may have been due to nothing worse than negligence or over-confidence in the honesty of others, such misconduct on the part of an agent is clearly actionable.”

The defendant contended that the loss would have been obviated if the plaintiff was diligent enough to dispose of the mineral ores immediately after receipt from him and that the plaintiff was guilty of gross negligence in withholding the sale of the ores until the market price had reached rockbottom level. But it must not be forgotten that the agreement between the parties does not contain any provision for the sale of the mineral ores immediately on receipt by the plaintiff. Besides, the defendant was unable to consign a reasonable amount of ore at one time. The schedule attached to his written statement shows that small quantities of ores are consigned on various dates. The evidence of U Mya Sein (PW 4), U Ba Tun (PW 3) and U Thein Tin (DW 1) agree that the optimum weight of mineral ores suitable for export is round about five tons and that it is neither desirable nor profitable to export mineral ores at a quantity less than the said weight.

There is a dispute as to the nature of direction alleged to have been given by the defendant regarding the sale of the ores. Defendant contended that he had verbally

(3) A.I.R. (1950) Orissa, p. 241.

instructed U Thein Tin the Sales Manager of the plaintiff to sell out the ores immediately so as to minimize the loss as the market was declining but this allegation was denied by U Thein Tin who stated that the defendant had verbally instructed him to withhold the sale and wait for the market to improve. In this, he was supported by Ex. 13 letter written by him to the head office in Rangoon informing that he had received about eight tons of ore from the defendant and the sale had been withheld at the request of the defendant. The letter was written on the 16th March 1957 long before the parties started thinking of the present litigation. U Ba Tun (PW 3) had even made a noting on this letter that the wolfram market was reviving. All this go to show that the parties were at that time under the impression that the wolfram market would revive one day and that the sale should wait until the price became more favourable. On top of that, the defendant had admitted on page 8 of his evidence that he had given instructions to U Thein Tin not to sell the ores and to wait for a favourable market. The defendant would have it that he had never made such a statement but the fact that he had taken steps to correct this statement only on 18th May 1965 although the disputed statement was actually made on 26th April 1963, coupled with the reasons marshalled above, clearly shows that his subsequent denial was a belated attempt to improve his case.

Although the contract does not provide for obtaining of any instruction from the defendant, the plaintiff cannot be said to be negligent in the discharge of his duty for the loss occasioned by continued falling market when there is a specific instruction from his principal that the sale of the mineral ores should be withheld for a better market. For the aforesaid reason, the answer to the issue will be that the loss suffered by the defendant is not due to the negligence of the plaintiff.

C.C.
1965

THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORATION
U BA YONE.

Issue No. 2

Since the contract between the parties does not provide for payment of interest on the amount advanced by the plaintiff, the claim for interest prior to the suit cannot be allowed. In this connection a decision of the Privy Council in *Bengal Nagpur Railway Co., Ltd. v. Ruttanji Ramji and others* (4) is relevant. It was held there that,

“Interest for the period prior to the date of the suit may be awarded, if there is an agreement for the payment of interest at a fixed rate, or it is payable by the usage of trade having the force of law, or under the provision of any substantive law, entitling the plaintiff to recover interest as for instance the Court may award interest at the rate of 6 per cent per annum, when no rate of interest is specified in a promissory note or bill of exchange, under s. 80, Negotiable Instruments Act.”

See also *Ramlal v. H. Prasad* (5). In the present case the plaintiff has not shown that there is a usage of trade having the force of law to justify the award of interest. Besides, it must not be forgotten that plaintiff had obtained more than K 30,000 (Kyats thirty thousand only) as commission on the sale of mineral ores made by the defendant to other people and that the defendant had incurred heavy expenditure in improving the mines and severe losses due to the falling market for which due consideration should be given in his favour. The answer to the issue will therefore be in the negative.

Issue No. 3

Mr. S. K. Ghosh for the plaintiff and U Kyaw Myint for the defendant submit that the decision of this issue is unnecessary for the correct decision of the present suit. I concur with their submission and will not therefore burden my judgment with the deliberations of this issue.

(4) A.I.R. (1938) P.C., p. 67.

(5) A.I.R. (1955) Pat. p. 254.

In the result I direct that there shall be a decree for K 22,786.51 only in favour of the plaintiff against the defendant with costs thereon. The plaintiff is further entitled to interest on the decretal amount at Court rate from the date of the decree to the date of realisation. The counter-claim of the defendant is dismissed.

C.C.
1965

THE
MINERAL
RESOURCES
DEVELOP-
MENT
CORPORA-
TION

v.

U BA YONE.

CRIMINAL APPEAL

*Before U Sein Thinn, J.*C.C.
1965

THE UNION OF BURMA (APPELLANT)

Oct. 16.

v.

MAUNG TIN MYINT (RESPONDENT).*

Appeal against the order of acquittal—conviction under s. 380/109 P.C.

Held : It is settled law that in order to convict a person of abetting the commission of the crime it is not only necessary to prove that he has taken part in those steps of the transaction which are innocent but in some way or other it is absolutely necessary to connect him with those steps of the transaction which are criminal. There is not a shred of evidence to show that the respondent was aware of the absolute ownership of the properties by the complainant.

U Myo Htun Lynn (Government Advocate) for the appellant.

U Than Tin for the respondent.

U SEIN THINN, J.—This is an appeal by the Government against the order of acquittal passed by the Sessions Judge, Toungoo, in his Criminal Appeal No. 18 of 1964, which arises out of Criminal Regular Trial No. 187 of 1963 of the 5th Additional Magistrate, Toungoo, in which the respondent Maung Tin Myint along with two others, viz., Ma Kitty and Ma Thein Kyi were prosecuted under section 380 of the Penal Code on a complaint filed by U Tin. The facts of the case in a nutshell were as follows: The accused Ma Kitty was the wife of the complainant U Tin having been married to him for nearly 13 years. They lived together in Toungoo occupying a rented house in Pabedan Quarter. The second accused Ma Thein Kyi was a maid-servant employed by the couple. During the month of April 1963, U Tin, who

* Criminal Appeal No. 297 of 1964. Appeal from the order of the Sessions Judge of Toungoo, dated the 24th day of June 1964, passed in his Criminal Appeal No. 18 of 1964.

was away from home for sometime came back to Toun-goo only to find his house empty. It was common ground that during U Tin's absence Ma Kitty left the house taking away with her all her personal effects as well as furniture and other household articles. It was alleged that in removing these properties she was assisted by the third accused Maung Tin Myint who was a co-worker in the same department where Ma Kitty worked as a Telephone Operator. The learned Magistrate of the trial Court held that the accused Ma Kitty in taking away the properties belonging to her husband U Tin committed an offence under section 380 of the Penal Code. He also found Maung Tin Myint guilty of abetment of the offence committed by Ma Kitty. As regards the third accused Ma Thein Kyi the lower Court held that she was only a maid-servant who carried out the directions given her by her mistress and as such she could not be held liable as an abettor. Ma Kitty and Maung Tin Myint were accordingly convicted while Ma Thein Kyi was acquitted. Ma Kitty and Maung Tin Myint went up on appeal to the Sessions Court, Toungoo, which, as pointed out above, was dealt with by the Sessions Judge in his Criminal Appeal No. 18 of 1964. The first appellate Court concurred with the finding of the lower Court as regards the conviction and sentence passed on Ma Kitty. Regarding Maung Tin Myint it was pointed out that he could not be convicted as an abettor inasmuch as there was no evidence on record to prove that he had knowingly assisted Ma Kitty in dishonestly removing the properties out of the possession of the complainant U Tin. An order was therefore passed acquitting Maung Tin Myint of an offence under section 380/109 of the Penal Code. It was against this order that the present appeal is field.

The main ground of appeal before me now is that the first appellate Court erred in not convicting Maung Tin Myint of an offence of abetment although there was clear

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA
v.
MAUNG TIN
MYINT.

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA
v.
MAUNG TIN
MYINT.

evidence on record to prove that he had assisted Ma Kitty when the latter shifted her residence. It was also contended that the respondent Maung Tin Myint in engaging a car for the purpose of removing the properties must be deemed to have acted with the knowledge that she (Ma Kitty) had taken away the properties from her husband's possession with a dishonest intention and also without his consent.

It is settled law that in order to convict a person of abetting the commission of the crime it is not only necessary to prove that he has taken part in those steps of the transaction which are innocent but in some way or other it is absolutely necessary to connect him with those steps of the transaction which are criminal. In the present case before me there is no shred of evidence to show that the respondent was aware of the absolute ownership of the properties by the complainant U Tin. It is even doubtful whether Ma Kitty could be said to have committed an offence under section 380 of the Penal Code for it was held in many cases that if a person takes another man's property believing under a mistake of fact and in ignorance of law that he has a right to take it he is not guilty of theft because there is no dishonest intention even though he may cause wrongful loss. It was also pointed out that if there be any fair pretence of right in the property a person who takes away such property cannot be convicted of theft. In the present case before me there is every reason to believe that Ma Kitty as the wife of the complainant U Tin had acted in a genuine belief that she was also a co-owner of the properties under consideration. I do not also see how it could be said that she had removed the properties out of the possession of the complainant U Tin for in law a wife's possession is always equated with her husband's possession. The properties were at all material times relevant to this case still in the possession of Ma Kitty and as such they cannot

be said to have been taken away out of U Tin's possession so long as they still remain in the former's possession.

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA
v.
MAUNG TIN
MYINT.

It is an accepted practice that where the decision of the trial Court is an honest and not an unreasonable one of which the facts are susceptible the High Court will not interfere. Applying this test to the present case I find that the order of the learned Sessions Judge, Toungoo, in acquitting the respondent Maung Tin Myint is not unwarranted by the facts and circumstances obtaining on the record of the lower Court. The learned Government Advocate who appears for the Government frankly submits that he could not support this appeal. In the circumstances I have no alternative but to dismiss this appeal which is hereby dismissed.

CRIMINAL REVISION

Before U Tun Tin and U Kyaw Zan U, JJ.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

W. T. MCINTYRE AND ONE (RESPONDENT).*

Revision against the order of discharge—offences under s. 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947 read with s. 120 B.P.C.—the interpretation of laws.

Held: The modern trend of construction is where an equivocal or ambiguous word leaves a reasonable doubt of its meaning which the canons of interpretation fail to solve, the benefit of the doubt should be given to the subject and against the legislature which has failed to explain itself. It must be remembered that the spirit of our free institutions require that the interpretation of all laws should be favourable to personal liberty.

Where an enactment may entail penal consequences, no violence must be done to its language to bring people within it, but rather care must be taken that no one is brought within it who is not within its express language. If the legislature has not used words sufficiently comprehensive to include all cases within its prohibition it is not competent to a Court to extend them.

There is nothing clear to show on records that there was intent on the part of the respondents to secure delay in the receipt or to stop or cease the receipt of the foreign exchange. If this be so these two cases do not fall within the ambit of the provisions of s. 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947.

P.C. Ray and one v. The Union of Burma, (1961) B.L.R. 1 (S.C.), referred to.

U Ba Gyaw (Assistant Attorney-General) and U Tun Nyo
(Government Advocate) for the applicant.

C. C. Khoo for the respondent. •

U KYAW ZAN U, J.—These two applications by the Government to revise the orders of discharge of the two respondents arose out of Criminal Regular Trials Nos. 5 and 10 of 1957 of the Court of the Special (S.I.A.B. and

* Criminal Revision No. 139B and 140B of 1965. Review of the order of the Special Judge II (S.I.A.B. and B.S.I.A.) of Rangoon, dated the 6th day of August 1965, passed in Criminal Regular Trials Nos. 5 and 10 of 1957.

B.S.I.A.) Judge No. 2 of Rangoon where they were indicted for the alleged offences under sections 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947 read with section 120B of the Penal Code for conspiring to do illegal acts punishable with imprisonment for a term which may extend to three years and liable to fine. Under section 6 (1) no person, or resident in, the Union of Burma, unless exempted by the Controller of Foreign Exchange, shall *inter alia* make payment, or draw, issue or negotiate any bill of exchange to any person or place any sum to the credit of any person outside the Union of Burma, and under section 11 (1) of the said Act, except with the permission of the Controller, no person—

C.C.
1965.
THE UNION
OF BURMA
v.
W.T. MCINTYRE AND
ONE.

“ who has a right (whether present or future and whether vested or contingent) to receive any foreign exchange,..... shall do, or refrain from doing, any act with intent to secure
(a) that the receipt by him of the whole or part of that foreign exchange,..... is delayed, or
(b) that the foreign exchange or payment ceases, in whole or in part, to be receivable by him.”

In Criminal Regular Trial No. 5 of 1957 the respondents were accused of debiting to the 1st respondent's account and making sundry payments and transfer in the year 1951 through the Bank in the United Kingdom of foreign exchange issued in Burma, and in the second case they were accused of remitting foreign exchange in 1951 to their account with the Bank in the United Kingdom inclusive of the commission payable to them here and for making various payments and transfers to the bank abroad in 1952 more specifically mentioned in the complaints presented against them by the Deputy Director of the Bureau of Special Investigation (PW 1), who is an *ex* police officer.

The respondents are two of the partners of the well-known firm known as A. Scott & Co. of Rangoon which

C.C.
1965
THE UNION
OF BURMA
v.
W. T. McIN-
TYRE AND
ONE.

had been carrying on business since long before the last war as recognised bankers and as merchants until it was nationalized by the Government a few years ago. They were authorised dealers in foreign exchange under the Foreign Exchange Regulation Act, 1947 and has branches in many places abroad.

We think it will be useful to give the background of the two cases briefly before we tackle the main point raised by the learned Government Advocate in his argument. It will be seen that the prosecutions of the two respondents, who are foreigners, arose out of the transactions entered by them in the year 1951/1952. U Aung Nyunt Pe, the Exchange Control Officer (PW 9) referring to Exhibit L Circular deposed that "Foreigners in Burma can operate on their accounts expressed in any foreign currency other than U.S. dollars" until it "was later cancelled by the Exchange Control Department Notification No. 36, dated 24th September 1955." According to him the Exhibit No. 2B is the 1st respondent's permit issued by the Controller to effect remittances to the United Kingdom for self and family from October 1951 to March 1952. He further deposed that if a firm has a banking account in England which is not connected with any business or profession here it can operate on that account without permission. He stated that nothing could prevent the respondents to direct their banker in England to pay a sum covered by the permit *plus* an excess amount not so covered from the firm's account not connected with business or profession. In this connection P. Solomon, a witness for the prosecution with a long experience in banking business deposed that a holder of the General Permit like the respondents for a period of six months could send any amount in any particular month so long as they did not exceed the permitted amount during the allowed period. He said if the respondents had a General Permit to send £ 200 a month for a

period of six months they might send £ 400 in the first month and nothing in the following month. It may be of interest to note that sub-section (2) of section 6 declares that it is not unlawful to make any payment already authorised with the foreign exchange retained by a person in pursuance of an authorization granted by the Controller, and sub-section (3) says nothing in section 6 shall restrict the doing by any person of anything within the scope of any authorization or exemption granted under the Act. U Aung Nyunt Pe agreed that out of the three items of the alleged offences mentioned in the complaint in Criminal Regular Trial No. 5 of 1957 the first two could be no offences if the above conditions were satisfied. The complainant in the case deposed—

“For the purposes of this prosecution I am maintaining an allegation under sections 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act against the two accused. My allegation is that the accused had delayed the repatriation of the Foreign Exchange earned or owned by them. I have no authority to direct the two accused to repatriate the foreign exchange but in the course of my investigation I enquired them whether they had done so or not. To my enquiry the (they ?) replied that the foreign exchange earned later by them was been (being ?) arranged to be repatriated into the country. Because I found that they had not repatriated the foreign exchange covered by the period of my investigation I filed this complaint.”

Excluding the inadmissible evidence of the statement made by the accused in the course of the investigation it is thus clear the cardinal point in the prosecution was the alleged delay in the repatriation of the foreign exchange by the accused (respondents). A good deal of documents not actually relevant were filed by the prosecution. They only created confusion by touching upon points not actually in issue. The prosecution could have sorted out only those that were relevant and filed in the proceedings.

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA
v.
W. T. McIN-
TYRE AND
ONE.

C.C.
1965
THE UNION
OF BURMA
v.
W.T. McIN-
TYRE AND
ONE.

In the second case the learned trial Judge in his order had found one item of the alleged unauthorised dealing was subsequently approved by the authorities, and on reading the records it appears to us that the charges were by no means definite. If there was approval it is spineless now to agitate by the prosecution over the use of the word "condonation" by the learned trial Judge in his order. It serves no purpose. With regard to the first charge the draft for £ 460-6sh-1d. was issued by the 2nd respondent in favour of the bank in the United Kingdom. The original draft was not obtainable. When the complainant was asked whether the amount was actually drawn out of the foreign exchange of this country he merely answered—

"Since 27th December 1951 certain sums in pound sterling were acquired by A. Scott & Co. and since this sum of £ 460-6-1d was not repatriated into the country but given out in Scotland the foreign exchange reserve of this country had suffered to that extent. This payment relating to £ 460-6-1d is a book adjustment and actually not a physical payment made from Burma. The word 'remittance' recorded from time to time in my deposition may not necessarily mean actual physical payment made from here to abroad."

The second charge in this case relates to five drafts but the prosecution through its complainant submitted that only transaction in regard to one draft being No. 4342 would be preferred for the charge. Whatever it may be the learned Government Advocate submitted that he would not press the charges under section 6 (1) of the Act.

The learned Government Advocate agreed that the late Supreme Court had ruled in *P. C. Ray and one v. The Union of Burma* (1) that mere failure to repatriate foreign exchange is not an offence under section 11 of the

(1) (1961) B.L.R. 1 (S.C.).

Foreign Exchange Regulation Act, 1947 and that the intent to secure delay of despatch or to cease payment is a necessary ingredient. In that case the sums involved were in fact repatriated later in the course of the trial and it was conceded by the learned Government Advocate who appeared for the Union that the offence even if proved would only be a technical one. If the respondents were found to have failed to comply with the requirements of sub-section (1) of section 11 of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947 quoted above the Controller had his discretion to give them such directions for the purpose of securing or expediting the receipts of the foreign exchange under sub-section (2) of the said section, but it appears neither directions were given nor actions taken against them.

The main point raised in the argument of the learned Government Advocate is the interpretation of the words "who has a right (whether present or future and whether vested or contingent) to receive any foreign exchange" in sub-section (1) of section 11 by the learned trial judge in his orders is wrong. He held that these words do not cover the foreign exchange already received. To use his words:

"What is apparently made an offence by this sub-section is the doing of an overt act with the express intention of securing the delay or the cessation of the foreign exchange, etc., to which a person becomes entitled to receive."

we think his interpretation is in line with the ruling given by the late Supreme Court quoted above. The "right" referred to is the present or future right "to receive" any foreign exchange. The words "to be receiveable by him" in clause (b) of sub-section (1) of the section are very significant. Since the respondents had received and spent the foreign exchange the right to receive the same had been extinguished and did not exist. Sub-section (1)

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA

v.
W. T. MCINTYRE AND
ONE.

C.C.
1965
THE UNION
OF BURMA
v.
W. T. McINTYRE AND
ONE.

of section 11 of our Act is almost identical with sub-section (1) of section 10 of the Indian Act. Only the words in brackets in ours are not found in the Indian Act. Some help is derived from the Statements of Objects and Reasons given under the sub-section of the Indian Act in interpreting the law and we quote the words below from *A. I. R. Manual, Vol. VII, 2nd Edition, page 690* :—

“Sub-section (1) makes it obligatory on a person to whom a payment is due from a person outside India not to delay the receipt of payment. This is to ensure that the country receives the full payment due to it, and that individuals do not hoard foreign exchange.”

The modern trend of construction is where an equivocal or ambiguous word leaves a reasonable doubt of its meaning which the canons of interpretation fail to solve, the benefit of the doubt should be given to the subject and against the legislature which has failed to explain itself. It must be remembered that the spirit of our free institutions require that the interpretation of all laws should be favourable to personal liberty. We have also consulted Maxwell on Interpretation of Statutes, 10th Edition. Where an enactment may entail penal consequences, no violence must be done to its language to bring people within it, but rather care must be taken that no one is brought within it who is not within its express language. If the legislature has not used words sufficiently comprehensive to include all cases within its prohibition it is not competent to a Court to extend them.

There is nothing clear to show on records that there was intent on the part of the respondents to secure delay in the receipt or to stop or cease the receipt of the foreign exchange. If this be so these two cases do not fall within the ambit of the provisions of sections 6 (1) and 11 (1) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947. It is not disputed that between 6th August 1947 and 20th July 1955

no notification or order restricting or prohibiting the use or dealings in foreign exchange was ever issued. The fact that the respondents had no bad intent or any ulterior motive concerning the matters in question is apparent from their honest declaration and surrender in 1955 of the foreign exchange amounting to £ 4,855-16-11d. their unexpended balance of their commission received by them to the Controller as required by law. The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be perverse or *prima facie* incorrect it should not be lightly brushed aside.

In the result both the applications are dismissed.

C.C.
1965

THE UNION
OF BURMA

v.
W.T. McINTYRE AND
ONE.

CIVIL FIRST APPEAL

Before U Sein Thinn, J.

U KHIN MAUNG (APPELLANT)

v.

PAIK KYAIN (RESPONDENT).*

Suit for compensation for use and occupation of premises—relationship of landlord and tenant—failure of suit for want of Standard Rent Certificate.

Series of litigation had been going on between the parties since the year 1956 in respect of the subject matter of this suit. In Civil Regular Suit No. 272 of 1962 of the City Civil Court, Rangoon, plaintiff-appellant U Khin Maung filed a suit against the defendant-respondent Paik Kyain for recovery of a sum of K 8,294 being the amount of compensation for use and occupation of the Eastern half of the premises known as No. 781, Maha Bandoola Street, Rangoon. The plaintiff's case was that he was the owner of the premises, but the status of the defendant was not specifically identified.

Held : There is no shred of evidence to indicate that the defendant was not a tenant at the relevant period in respect of which the claim for compensation was made. On the other hand there has been successive adjudications by which the defendant was held to be the tenant.

Held further : Once the relationship of landlord and tenant had been held to be established between the parties the suit was bound to fail for lack of Standard Rent Certificate as required under the provisions of the Urban Rent Control Act, even if the suit had been otherwise maintainable.

A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar v. A. Chokalingam Chettyar, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.), referred to.

U Aw for the appellant.

Mr. Jaffar for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Civil Regular Suit No. 272 of 1962 of the City Civil Court, Rangoon, plaintiff-appellant U Khin Maung filed a suit against the defendant-respondent Paik Kyain for recovery of a sum of K 8,294 being the amount of compensation for use and occupation of the

* Civil First Appeal No. 93 of 1964 against the decree of the Additional Chief Judge of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 272 of 1962.

Eastern half of the premises known as No. 781 Maha Bandoola Street, Rangoon. It was the case of the plaintiff that he was the owner of the premises and that the defendant had been in occupation of the same, at first by himself and later through his partners, from 1st September 1955 to 24th December 1960. *The status of the defendant was not specifically identified* in the plaint although from the nature of the claim made by the plaintiff it would appear that he was not a tenant. The compensation was claimed at the monthly rate of K 130 which, according to the plaintiff, used to be the rent of the premises. The period of limitation for filing of this suit was also sought to be extended on the ground of the defendant's alleged acknowledgment of liability in writing. This however seems hardly necessary in view of the plaintiff's assertion in paragraph 5 of the plaint that his claim was governed by Article 120 of the Limitation Act, being the claim for damages for use and occupation and not for rent.

C.C.
1965
U KHIN
MAUNG
v.
PAIK KYAIN.

The defendant by his written statement admitted ownership of the premises but denied the rest of the allegation made out in the plaint. The trial Court framed several issues of which the following only are relevant for the purpose of disposing the claim of the plaintiff:—

- (1) Did the defendant use and occupy the suit premises from 1st September 1955 to 24th December 1960?
- (2) Is the plaintiff entitled to the amount claimed?

The learned Judge of the lower Court took great pains in tracing the series of litigation that had been going on between the parties since the year 1956 in respect of the subject matter of this suit. It started with the institution on 2nd January 1956 of Civil Regular Suit No. 6 of 1956 of the City Civil Court in which the plaintiff sought to eject the defendant and two others from the suit premises

C.C.
1965
U KHIN
MAUNG
v.
PAIK KYAIN.

on the ground specified in section 11 (1) (e) of the Urban Rent Control Act. Neither in the suit nor in the appeal, which was dealt with in Civil First Appeal No. 25 of 1957, was the plaintiff successful. The High Court held that the defendant was a tenant and that he had been in occupation of the suit premises in partnership with one Khin Maung and Sein Win. The next suit was Civil Regular Suit No. 89 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon. It was a suit for ejectment against the defendant and three others and was based on the alleged relinquishment of the tenancy by the defendant. This suit also met with the same fate as the first one and on appeal it was held that the defendant still remained the tenant. Thereafter on 1st April 1960 the plaintiff taking advantage of the expiry of the Urban Rent Control Act filed another suit for ejectment against the defendant and three others but on the new Urban Rent Control Act coming into force, the plaintiff's suit was dismissed. His appeal to the High Court also resulted in the appeal being dismissed as withdrawn. The next litigation took the form of an application before the Rent Controller under Sections 21 and 22 of the Urban Rent Control Act. In this case the plaintiff was successful in as much as one Hone Kyi a sub-lessee of the defendant was forcibly evicted and the premises allotted back to the plaintiff. The order of the Controller of Rents was also upheld by the Supreme Court in its Civil Miscellaneous Case No. 224 of 1961 where it was observed that the plaintiff had been in occupation of the premises as a tenant till 1956 when he ceased to occupy it after sub-letting it to one Hone Kyi. Then came the present suit under consideration.

In the face of these adjudications the learned trial Judge held that the defendant did use and occupy the suit premises from 1st September 1955 to 24th December 1960 but that as his occupation was that of a tenant and not a

trespasser he was not entitled to recover compensation from the defendant. It was also pointed out that the plaintiff ought to have filed a suit for recovery of rent as it was clearly made out that the defendant had not been paying any rent of the premises for the period under consideration. The lower Court even went so far as to consider whether the plaintiff should have been allowed to amend the plaint although no application to this effect was ever made by the plaintiff. It was however realised that even if the plaintiff had chosen to take such a course it would have been infructuous as his claim for rent was time-barred under Article 110 of the Limitation Act. For these reasons the lower Court dismissed the suit with costs. Hence the present appeal.

C.C.
1965
U KHIN
MAUNG
v.
PAIK KYAIN.

I may say at once that this appeal has no legs to stand. As pointed out by the learned trial Judge there is no shred of evidence to indicate that the defendant was not a tenant at the relevant periods in respect of which the claim for compensation was made. On the other hand there has been successive adjudications by which the defendant was held to be the tenant. As a matter of fact it was the plaintiff himself who had at the very outset treated the defendant as a tenant. For section 11 (1) (e) of the Urban Rent Control Act under which the plaintiff first sued the defendant contemplated a suit between the landlord and his tenant. The status of the defendant never changed until the sub-tenant Hone Kyi was forcibly evicted and the premises allotted back to the plaintiff on 6th November 1961. It was only then that the tenancy between the parties may be said to have been terminated. Till then the defendant was the person who was liable to pay rent and as such he was a tenant within the meaning of section 2 of the Urban Rent Control Act. Moreover the action taken by the Controller of Rents and which was confirmed by the Supreme Court proceeded on the assumption that

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG

PAIK KYAIN.

the defendant was a tenant who had sub-let the premises to another person without the permission of the Rent Controller.

The plaintiff has from the very outset of the present case taken a dubious stand. He has not got the courage of conviction to state in clear and unequivocal terms whether the defendant was a tenant or a trespasser at all material times relevant to his claim. In paragraph 6 of the plaint exemption from the Law of Limitation was claimed which was clearly tantamount to saying that the amount claimed by him was rent due by the defendant and again in paragraph 2 of the plaint, it was averred that the premises were sub-let by the defendant to one Hone Kyi. I do not therefore understand how the plaintiff could have done so if he was not a lessee or in other words a tenant. But in the rest of his pleadings the amount claimed by him was described as damages for use and occupation. Therefore even on his own showing the suit should have been thrown out of Court for it is settled law as pointed out in the oft quoted ruling of *A. S. P. S. K. R. Karuppan Chettyar v. A. Chokalingam Chettyar* (1) "that a party should be allowed to win or lose on a case set out in his pleadings and it is not the function of a trial or an appellate Court to make out a case different from the one set out in the pleadings". I would accordingly hold that the lower Court was perfectly justified in disallowing the claim of the plaintiff. The next ground of appeal is as regards the Law of Limitation. It is contended that the trial Judge failed to take into consideration the exclusion of the period of limitation. But this was hardly material in view of the fact that once the relationship of landlord and tenant has been held to be established between the parties the suit was bound to fail for lack of Standard Rent Certificate as

(1) (1949) B.L.R. p. 46. (S.C.).

required under the provisions of the Urban Rent Control Act, even if the suit had been otherwise maintainable.

In the course of his arguments before me the learned Counsel for the appellant has drawn my attention to the commentary at page 509 of Woodfall's Law of Landlord and Tenant, 24th Edition, by L. A. Blundell, where it was mentioned that in accordance with the principle of constructive occupation the lessee who has sub-let the premises may be sued for use and occupation for he holds the premises as tenant and occupies them by his sub-tenant. On the strength of this statement the learned Counsel would have the Court hold that even though his client was a tenant he was entitled to sue for use and occupation. I am however unable to subscribe to this view. It is not known in what context the above remarks were made but even reading it as it stands, it is quite clear that the words "use" and "occupation" do not at all mean damages for use and occupation. It only means that as a tenant who was out of possession he was still liable to pay rent on account of his use and occupation of the premises through some one else. Thus it is quite clear that the defendant who was a tenant was only liable to pay rent and not damages for use and occupation as claimed by the plaintiff. In the result this appeal fails and is hereby dismissed with costs. Pleader's fee fixed as 2 (two) gold mohurs.

C.C.
1965

U KHIN
MAUNG
v.
PAIK KYAIN.

CIVIL REVISION

Before U Sein Thinn, J.

U KYAW THEIN AND ONE (APPLICANTS)

v.

DAW ZAINABI (a) MA HLA KYI AND ONE
(RESPONDENTS).*C.C.
1965
Oct. 20.*Civil Procedure Code, s. 115—demanding Court fees afresh—whether revision lies.*

Held: The Additional District Judge in demanding Court fees afresh had acted in the exercise of his jurisdiction and he could not have avoided an issue that had come up before him. So, even if his order was wrong or contrary to law, it cannot be said that he had acted without jurisdiction or in excess of his jurisdiction, and therefore it is not open to revision.

Ma Than Yin v. Tan Keat Khang (a) Tan Keit Sein, B.L.R. (1951) (H.C.) 161; *Ramkhelawan Sahu v. Bir Surendra Sahi*, (1937) 16 Pat. p. 766, referred to

U Ba Nyunt for the applicants.

U Tin (Syriam) for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Civil Suit No. 1212 of 1963 of the City Civil Court, Rangoon, the applicants U Kyaw Thein and Daw Kyin Yone filed a suit for specific performance of contract against the respondents Daw Zainabi and Ma Kya Nyo. It was the case of the plaintiffs that on 21st April 1956 the defendants and the plaintiffs entered into a contract by which the former agreed to sell the suit property to the latter for a sum of K 7,000 only. In pursuance of the said contract the defendants accepted an advance of K 3,500 and put the plaintiffs in possession of the suit property. Subsequently, the defendants received payments for the balance in three instalments of K 500, K 1,000 and K 2,000 on 14th June 1956, 25th June 1956 and 9th September 1957 respectively. However, as no order under the Land Nationalization Act had yet been received the defendants undertook to

* Civil Revision No. 14 of 1965 against the decree of the Additional District Court of Hanthawaddy in Civil Regular Suit No. 1 of 1964.

execute a registered conveyance as soon as the said order was available. During the month of December 1961 a monk who was in occupation of a portion of the suit land, made preparations for erecting certain structures on it. The plaintiffs accordingly protested by inserting notices in some vernacular newspapers whereupon the defendants on 10th December 1960 replied that they would not sell the land to the plaintiffs anymore. Hence the suit in which the date of the cause of action being mentioned as 10th December 1960.

The learned Judge of the City Civil Court returned the plaint to the plaintiffs under Order VII, Rule 10 of the Code of Civil Procedure on the ground that as the suit land was situate within the Township of Syriam, the City Civil Court had no jurisdiction to try the same. The plaintiffs accordingly presented the plaint to the Sub-divisional Court of Syriam which in turn returned the plaint to the plaintiffs under the same provisions of law, pointing out that the suit was beyond the pecuniary limit of its jurisdiction. Finally on 15th June 1964 the plaintiffs filed the suit under revision in the Additional District Court of Hanthawaddy being Civil Regular Suit No. 1 of 1964. The plaint in that suit was not the same plaint which was presented to the former Courts, the date of the cause of action in the present suit being changed from 10th December 1960 to 28th October 1961. The reasons given by the plaintiffs for the alteration in the date of the cause of action was that although the cause of action arose since 10th December 1960 when the defendants intimated their desire not to sell the land it continued till 28th October 1961 when subsequent to an order passed by the Subdivisional Magistrate under section 144 of the Code of Criminal Procedure their possession was disturbed.

The defendants filed preliminary objections on points of law by which it was contended *inter alia* that the

C.C.
1965
U KYAW
THEIN
AND ONE
v.
DAW
ZAINABI (a)
MA HLA KYI
AND ONE.

C.C.
1965

U KYAW
THEIN
AND ONE
v.
DAW
ZAINABI (a)
A HLA KYI
AND ONE.

plaintiffs were not entitled to file the plaint in which the date of the cause of action was altered. Citing various rulings pertaining to Order VII, Rule 10 of the Code of Civil Procedure, the learned Additional District Judge held that as the date of the cause of action being changed from 10th December 1960 to 28th October 1961, the present suit could not be said to be one filed in continuation of the previous suits. It was accordingly ordered that the plaintiffs do pay Court-fees afresh for the present suit. Hence this application in revision before me.

The first point taken up by the learned Counsel for the respondents is that no revision lies against the order complained of. In answer to this contention, U Ba Nyunt, the learned Counsel for the applicants, cites several Indian rulings in which it is made out by implication that Indian High Courts have dealt with such questions in revision. Please see *A.I.R.* 1959 Punjab, page 629; *A.I.R.* 1949 Madras page 448; and *A.I.R.* 1943 Patna page 355. However, it is necessary to bear in mind the existence of a Full Bench ruling of this Court, namely *Ma Than Yin v. Tan Keat Khang (a) Tan Keit Sein* (1) in which the question relating to revisional jurisdiction of the High Court is fully thrashed out. In the present case before me the lower Court has ordered the plaintiffs to pay Court-fees afresh on account of the new plaint presented before it. Assuming that the order of the lower Court in demanding fresh Court-fees was wrong, it was tantamount to demanding Court-fees erroneously. Therefore, the question that is posed before me now is whether an order demanding Court-fees erroneously from the defendants on the ground that in the plaint which was presented after the previous ones had been returned under Order VII, Rule 10 of the Code of Civil Procedure, the date of the cause of action was changed is open to revision by the Chief Court under

(1) B.I.R. (1951) (H.C.) 161.

section 115 of the Code of Civil Procedure. This question is to my mind hardly different from the question which had been referred to the Full Bench in the ruling cited above. In that case the Court-fees demanded were in respect of a claim for set-off while in the present case before me the Court-fees related to the plaint which was presented after two previous ones had been returned under Order VII, Rule 10 of the Code of Civil Procedure. No doubt, the circumstances under which the demands for the Court-fees were made in two cases varied, but the principle involved is the same. In both cases revisions were sought for in respect of the alleged erroneous demands which were made by the Courts competent to deal with the question. It was entirely within the jurisdiction of the Additional District Court to have come to a finding whether or not Court-fees ought to be levied in respect of the new plaint which according to the lower Court was not substantially the same as the previous ones. It may be that the decision was wrong or contrary to law but there is no suggestion whatsoever that it was either whimsical or perverse.

The learned Judge, who made the reference in the ruling cited above, has also pointed out the ruling in the case of *Ramkhelawan Sahu v. Bir Surendra Sahi* (2) in which it was held that in deciding the question of Court-fee the Court decides an issue not as between the plaintiff and the defendant but decides an issue as between the plaintiff and the Crown and that if the decision be adverse to the plaintiff it amounts to a decision to refuse to exercise its jurisdiction to try the issue and as such subject to the revisional jurisdiction of the High Court. In spite of this ruling the learned Judges, who constituted the Bench, have come to an unanimous decision that an order demanding improper Court-fees from a defendant on the ground that

C.C.
1965
U KYAW
THEIN
AND ONE
DAW
ZAINABI (a)
MA HLA KYI
AND ONE.

C.C.
1965
U KYAW
THEIN
AND ONE
v.
DAW
ZAINABI (a)
MA HLA KYI
AND ONE.

the claim for adjustment made in the written statement is tantamount to a claim for set-off is not open to revision by the High Court under section 115 of the Code of Civil Procedure. It is also laid down in clear and unequivocal terms that section 115 of the Code of Civil Procedure does not apply to any wrong conclusion whether in law or in fact where the question of jurisdiction is not also involved. In other words, where a Court had jurisdiction to decide a question which came before it and did decide it, it could not be said that the Court was acting without jurisdiction or that it was acting illegally or with material irregularity in the exercise of its jurisdiction merely because its decision was wrong on a point of law or on fact. As I have occasion to point out above, in the present case before me the learned Additional District Judge in demanding Court-fees afresh had acted in the exercise of his jurisdiction. I do not see how he could have avoided deciding an issue that had come up for decision before him. Therefore, even if his order was wrong or contrary to law, it cannot be said that he had acted without jurisdiction or in excess of his jurisdiction. Therefore, in the light of the ruling of the Full Bench case alluded to above, I have no alternative but to hold that the order passed by the Additional District Court is not open to revision.

In the result, this application fails and is hereby dismissed with costs. Advocate fees fixed at two Gold Mohurs.

တရားမ ပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းရွှေတွင်

ဒေါ်လှချစ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးစံ ပါ ခု (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

အောက်တိုဘာ
လ ၁၆ ရက်။

မြန်မာပုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ—လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်အတွင်း ဖောက်လှံဖောက်
ပြန်ပြုလုပ်ခြင်း ရှိမရှိ—နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းတွင် မယား၏အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးမှုရှိမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းတွင် မယား၏အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးရန်မှာ လင်ဖြစ်သူက
မိမိမယားသည် တပါးသောသူနှင့် ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားသည့် သက်သေခံချက်များ
ပြသရန်လိုအပ်ပေသည်။

အမှုတွင်ရရှိသည့် သက်သေခံချက်အားလုံးကို ခြုံ၍ကြည့်ရှုသောအခါ မလှချစ်သည် ဦးစံနှင့်
ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း စောသွန်းအောင်နှင့် ဖောက်လှံဖောက်ပြန်ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟု
မဆိုနိုင်။ ဦးစံ၏စွဲစွဲချက်နှင့် မသင်္ကာစရာအချက်များပေါ်ပေါက်နိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်းအချို့
သာလျှင် အမှုတွင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေရာ၊ ထိုအချက်များကို အခြေခံထား၍ တရားလို၏အမှုကို
အနိုင်ဖက်ရမိပေးနိုင်။

ဦးဆင် နှင့် မမလေး၊ ၁၉၄၁ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၄။ မဒန်းမေ နှင့် မောင်စံထွန်း၊
၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၂၉ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးတင်မောင်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ ဦးစံသိန်း။

.... (၂) ။ ။ မလာရောက်။

.... (၃) ။ ။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ
ကြီးမှုအမှတ် ၂၁၂ တွင်၊ တရားလို ဦးစံပါ ခု ဦးတို့က တရားခံ ဒေါ်လှချစ်အပေါ်၊
အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများ၌ ဒေါ်လှချစ်သည်အကျိုးခံစားခွင့် လုံးဝမရှိကြောင်း မြက်ဟ

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၉။
† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၁၂ တွင်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်
ရန်ကုန်မြို့၊ တတိယ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
ဒေါ်လှချစ်
နှင့်
ဦးစံ ပါ ၃။

ဒီကရီချပေးရန်နှင့် ထိုအိမ်၏ တောင်ဘက်ခန်းမှ ထွက်ခွာသွားပြီး၊ ထိုအခန်းကို တရားလိုသို့ လက်ရောက်အပ်ပေးရန်အပြင်၊ ကျန်အခန်းနှစ်ခန်းမှ အိမ်လခများကို ဒေါ်လှချစ်က ကောက်ခံခြင်း မပြုရန် တားဆီးပိတ်ပင်သည့် ဒီကရီရလိုမှု တရားစွဲခဲ့ သေးသည်။ အဆိုလွှာတွင် တရားလိုက အောက်ပါအတိုင်း ပေါ်ပြထား၏။

တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည်၊ ၁၉၄၃ ခုနှစ်မှ အစပြု၍၊ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းလာခဲ့ရာ၊ သားသမီးနှစ်ဦး ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ လ ၂ ရက်နေ့က တရားလိုသည် အချင်းဖြစ်အိမ်ကို မိမိ၏မယား မလှချစ်၊ သမီး မသီလှစံ သား မောင်သူတော်စံတို့၏ နာမည်ဖြင့် အပြီးအပိုင် ဝယ်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှစ၍ တရားခံသည် စောထွန်းအောင်ဆိုသူ တဦးနှင့် ကျူးလွန်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ကိုနှစ်လေ အတွင်းတွင် တရားခံသည်၊ စောထွန်းအောင်နှင့်အတူ နေအိမ်မှ ထွက်ခွာသွားပြီး၊ မုပုံမြို့သို့ သွားရောက်ခါ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့သေးသည်။ ထို့နောက် နှစ်လခန့်ကြာသောအခါ၊ တရားခံနှင့် စောထွန်းအောင်တို့သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြပြီး၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ရှိ အခန်းတခန်းတွင် ဝင်ရောက်ခါ နေထိုင် ခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ နေထိုင်စဉ် တရားလိုသည် တရားခံနှင့် သွားရောက်ဘူးဆုံလေသည်။ ထိုအခါ တရားခံက မိမိသည်စောထွန်းအောင်နှင့်ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ရာယခုအခါတွင် ပဋိသန္ဓေပင် ရှိနေခဲ့ပြီဖြစ်သောကြောင့်၊ တရားလိုနှင့် မပေါင်းသင်းလိုတော့ကြောင်း ပြောပြသေးသည်။ ထိုအခါ တရားလိုက မိမိတို့၏ သားသမီးများ အရှက်ကွဲ အကျိုးနည်း မဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ တရားခံ၏အလိုအတိုင်း၊ ၎င်းအား မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းစွန့်လွှတ် လိုက်ပြီး တပါးသောအရပ်သို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် ပြောကြားခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့ရောက်သောအခါ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည် အောက်ဖုံး အမှုတွဲတွင် သက်သေခံအမှတ် (ခ) အဖြစ် တင်သွင်းထားသည့် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ဘဏ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုပဋိညာဉ်စာချုပ်အရ ဆိုသော် တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည် အကြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်လာခဲ့ရာမှ၊ မလှချစ်၌ ထုတ်ဘော်၍ မပြော နိုင်သော အကြောင်းတရကြောင့် ၎င်းတို့သည် လင်မယားအဖြစ်မှကွာရှင်းခဲ့ရကြောင်း၊ ၎င်းတို့ အတူတကွနေထိုင်စဉ်ကဖြစ်ထွန်းသည့် လက်ဝတ် လက်စားပစ္စည်းအရပ်ရပ်တို့ကို နှစ်ဦးသဘောတူ ခွဲဝေရာ၌ မလှချစ်က ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်ဘိုးခန့်တန်သည့် စိန်၊ ရွှေ လက်ဝတ်လက်စားပစ္စည်းများကို ဝေစုအဖြစ် ရရှိခဲ့ကြောင်း။ ကျန်ပစ္စည်းအရပ်ရပ် တို့တွင် မလှချစ်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အကျိုးကျေးဇူးတစ်စုံတရာ မရှိတော့ကြောင်းများပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ စာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် မလှချစ်သည် အချင်းဖြစ်အိမ်ရှိ အခန်းတခန်းတွင် ဝင်ရောက်နေထိုင်သည်သာမက၊ ကျန်အခန်းနှစ်ခန်းမှ ရရှိသည့် အိမ်လခများကိုပါ ကောက်ခံသုံးစွဲခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုကို စွဲဆိုရခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
ဒေါ်လှချစ်
နှင့်
ဦးစံ ပါ ၃။

တရားခံ၏ ထုချေလွှာတွင် မိမိသည် တရားလိုနှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်က၊ စောထွန်းအောင် ဆိုသူနှင့် ကျူးလွန်ခြင်း အလှူပေးပင်မရှိခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့က မိမိနှင့် တရားလိုတို့သည် နှစ်ဦးသဘောတူ သက်သေခံအမှတ် (ခ)စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခြင်းမပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၅၁ ခု၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့ကမိမိနှင့် တရားလိုတို့သည် ပစ္စည်းများခွဲဝေခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ နှစ်ဦးသဘောတူ ကွာရှင်းကြသည့် စာချုပ်တခုပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း။ တရားလိုနှင့် ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီးသောအခါမှ မိမိသည် စောထွန်းအောင်နှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းမှာလည်း၊ တရား လိုဝယ်ယူသည့်ပစ္စည်းများ၏ မိမိ၏ပိုင်က မိမိနှင့် သားသမီးများအတွက် လွှဲပြောင်း ပေးသည့် ပစ္စည်းသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။ အဆိုနှင့် ချေလွှာများအရ၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက ကောက်ချက်များ ထုတ်ခဲ့ရာ အလွန် အရေး ကြီးသည့် ကောက်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ၁။ ။ တရားလို၏ အဆိုလွှာအပိုင်း ၄ နှင့် ၅ တို့တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ တရားခံ မလှချစ်သည် အခြားယောက်ျားတယောက်နှင့် ဖေါက်ပြားခဲ့သလား။
- ၂။ ။ တရားလို၏ အဆိုလွှာအပိုင်း ၆ နှင့် ပြန်ကြားလွှာအပိုင်း ၇ တို့တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည် လင်မယား ကွာရှင်း၍ ပစ္စည်းများ ခွဲဝေသော နှစ်ဦးသဘောတူ စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သလား။

အထက်ဖော်ပြပါ ကောက်ချက်များကို ပညာရှိ အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည် တရားလို၏ အကျိုးငှါ ခံဖြုတ်ပြီးသကာလ၊ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများသည် လင်မယား နှစ်ဦးစလုံးပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းများဖြစ်လေရာ၊ မလှချစ်သည် စောထွန်းအောင်နှင့် ဖေါက်လဲ့ဖေါက်ပြန် ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့်၊ မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေအရ ထိုပစ္စည်းများ၌ မိမိရသင့်ထိုက်သည့် ဝေစုအားလုံး ဆုံးရှုံးခဲ့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက် ရယူလိုက်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လိုက်ပြီး၊ တရားလိုထံဆိုသည့် အမှုကို စခတ်နှင့်တကွ ဒီကရီချပေးခဲ့လေသည်။ ထိုစီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို မကျေနပ် သဖြင့်၊ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အယူခံလွှာကို တင်သွင်းခြင်းဖြစ်၏။

ဤအယူခံမှုတွင် အဓိက ဆုံးဖြတ်ရန်အချက်များမှာ၊ မလှချစ်သည် တရားလို ဦးစံနှင့် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း၊ စောထွန်းအောင်ဆိုသူနှင့် ဖေါက်လဲ့ဖေါက်ပြန် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းရှိ မရှိ။ ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်ခဲ့ပါက၊ မလှချစ်သည် မိမိ၏ အဖြစ်ကို ဝန်ခံပြီး၊ တရားလို ဦးစံနှင့် နှစ်ဦးသဘောတူ လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်း ခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိဟူသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။ မလှချစ်သည် စောထွန်းအောင်ဆိုသူနှင့် ဖေါက်လဲ့ဖေါက်ပြန် ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟူသောအချက်ကို သက်သေခံပြရန် တာဝန်မှာ

၁၉၆၅
၂၅
၂၆
၂၇
၂၈
၂၉
၃၀
၃၁
၃၂
၃၃
၃၄
၃၅
၃၆
၃၇
၃၈
၃၉
၄၀
၄၁
၄၂
၄၃
၄၄
၄၅
၄၆
၄၇
၄၈
၄၉
၅၀
၅၁
၅၂
၅၃
၅၄
၅၅
၅၆
၅၇
၅၈
၅၉
၆၀
၆၁
၆၂
၆၃
၆၄
၆၅
၆၆
၆၇
၆၈
၆၉
၇၀
၇၁
၇၂
၇၃
၇၄
၇၅
၇၆
၇၇
၇၈
၇၉
၈၀
၈၁
၈၂
၈၃
၈၄
၈၅
၈၆
၈၇
၈၈
၈၉
၉၀
၉၁
၉၂
၉၃
၉၄
၉၅
၉၆
၉၇
၉၈
၉၉
၁၀၀

တရားလိုအပေါ်၌ သက်ရောက်လေသည်။ မလှချစ်နှင့် စောထွန်းအောင်တို့ ပေါက်လှဲ
ပေါက်ပြန် ပြုလုပ်သည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံးအမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံ
ချက်များမှာ ဦးစံ၏ ထွက်ချက်များနှင့် ဤအမှုတွဲတွင် တင်သွင်းသည့် သက်သေခံ
ကတိစာချုပ်များသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်များအနက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ
၂၃ ရက်နေ့က ချုပ်ဆိုသည်ဟူသော စာချုပ်ကို မလှချစ်က မိမိမချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်း
ဒေပြင်းအထွန် ငြင်းကွယ်ထား၏။ ထိုစာချုပ်အပြင် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲ
ဖြင့် ဦးစံနှင့် မလှချစ်တို့ အကြင်လင်မယားအဖြစ်မှ ပြတ်စဲပါသည်ဟူသော စာချုပ်
တခုကို ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်း နှစ်ဘက်သော အမှုသည်
များက ဝန်ခံထား၏။ သို့ရာတွင် တရားလို ဦးစံ၏ အပိုင်အရဆိုသော်၊ ထိုစာချုပ်
ချုပ်ဆိုသည်နှင့် တရက်တည်းမှာပင်လျှင်၊ မိမိတို့သည် မကွာရှင်းသေးကြောင်း
သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် စာချုပ်တခု ချုပ်ဆိုခဲ့ပါသည်ဟု စွပ်စွဲထား
လေသည်။ မည်သည့်အတွက် တနေ့တည်းမှာပင်လျှင်၊ ကွာရှင်းသည့် စာချုပ်နှင့်
မကွာရှင်းသေးသည့် စာချုပ် နှစ်ခုကို ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဦးစံကအကြောင်း
ပြထားသည်မှာ၊ မလှချစ်သည် ဝိစဉ်အခါက သံလျင်မြို့သို့ သွားရောက်ပြီး ဟရားအား
ထုတ်ပို့သောကြောင့် လင်မယားကွာရှင်းသည့် စာချုပ် ပြုလုပ်ပေးပါရန် တောင်းပန်
သဖြင့် လင်မယား ကွာရှင်းသည့် စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း။ သို့ရာတွင်
မလှချစ်သည် ထိုစာချုပ်ကို အကာအကွယ်ပြုလုပ်၍ စောထွန်းအောင် နှင့် ပေါက်လှဲ
ပေါက်ပြန် ပြုလုပ်မည်စိုးသောကြောင့်၊ လင်မယား မကွာရှင်းရသေးကြောင်း ပေါ်ပြ
ထားသည့် စာချုပ်တခုကိုလည်း ချုပ်ဆိုပေးခဲ့ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုထား၏။ ပညာရှိ
အောက်ရုံးတရားသူကြီးက လက်ရေးပါရဂူဖြစ်သည့် ဦးထွန်းမြင့် (လိပြာ) ၏ ထွက်ဆို
ချက်များအပြင် မိမိကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိရသည့် အချက်အလက်များကို အားကိုး အားထား
ပြုလုပ်ပြီး၊ အမှုတွဲတွင် တင်ပြထားသည့် စာချုပ်အားလုံးတို့တွင် တရားခံ မလှချစ်
လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆထားလေသည်။ ထို့ကြောင့်
ပညာရှိ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက ဦးစံ၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့်တကွ အဆိုပါစာချုပ်
များတွင် ပါရှိသည့် အချက်အလက်များအပေါ်၌ မူတည်၍၊ တရားခံ ပလှချစ်သည်
တပါးသော ယောက်ျားနှင့် ပေါက် လှဲ ပေါက်ပြန်ပြုလုပ်ခဲ့သောမက၊ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်း
များတွင် မိမိခိုင်ဆိုင်သည့် အခွင့်အရေးများကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်
ချက်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ယုံဆုံးဖြတ်ချက်သည် အောက်ရုံးအမှုတွဲတွင်
ရရှိသော သက်သေခံဝင်သည့် သက်သေခံချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည် မကိုက်ညီသည်ကို
ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅

ဒေါ်လှချစ်
နှင့်
ဦးစံ ပါ ၃။

မလှချစ်သည် ဦးစံနှင့် ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း၊ စောထွန်းအောင်ဆိုသူနှင့် ဖေါက်
 လှဲဖေါက်ပြန် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ဦးစံ၏ ထွက်ဆိုချက်မှအပ၊ အခြားသက်သေတဦး
 တယောက်မျှ ပြသနိုင်ခြင်းမရှိချေ။ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့ ချုပ်ဆိုခဲ့ပါသည်ဟူသော
 စာချုပ်များအနက် သက်သေခံအမှတ် “၁” တွင် ပေါ်လွင်နေသည့် အချက်မှာ၊
 ဦးစံနှင့် မလှချစ်တို့သည်၊ ၁၉၅၈ ခု၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့က နှစ်ဦးသဘောတူ လင်မယား
 အဖြစ်မှ ပြတ်စဲခဲ့သည့်စာချုပ်ဘဏ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။
 ထိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းကို ဦးစံကလည်း ဝန်ခံထား၏။ ထို့ကြောင့် ထိုစာချုပ်အရ
 မလှချစ်နှင့် ဦးစံတို့ အဆိုပါနေ့က ပြတ်စဲကြသည်ဆိုသည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။
 ဦးစံက ထိုစာချုပ်သည် တကယ်တမ်း ကွာရှင်းသည့် စာချုပ်မဟုတ်ဟု ချေပထား
 သော်လည်း၊ ၎င်း၏ ချေပချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေခံချက် တစိုးတစေ့မျှ တင်ပြ
 နိုင်ခြင်း မရှိချေ။ လင်မယားအဖြစ်မှ မကွာရှင်းသေးပါဟူ၍ စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းကို
 မလှချစ်က ငြင်းဆိုထားသည်။ ထိုစာချုပ်တွင်ပါရှိသော လက်မှတ်သည် မလှချစ်၏
 လက်မှတ်နှင့်တူကြောင်း လက်ရေးပါရဂူက ထင်မြင်ချက်ပေးထားသည်ကား မှန်၏။
 သို့ရာတွင် လက်ရေးပါရဂူ၏ ထင်မြင်ချက်တခုအပေါ်၌သာ မူတည်ပြီး ထိုစာချုပ်ကို
 မလှချစ်အမှန်တကယ် ချုပ်ဆိုသည်ဟု မယူဆသင့်ချေ။ ထိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့်
 ပတ်သက်၍ ဦးစံ၏ အကြောင်းပြချက်မှာလည်း စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်ရာ မရှိချေ။
 လင်မယား ပြတ်စဲပါမှ မယားသည် တရားအားထုတ်နိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု မည်သည့်ကျမ်း၊
 မည်သည့် ဥပဒေ၊ မည်သည့်လုံးတမ်းလေ့စဉ်လာများတွင်မျှ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။

ဦးဆင် နှင့် မမလေး အမှု (၁) ၌၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေတွင် မယားဖြစ်
 သူက တပါးသူနှင့် ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုကို လင်ကခွင့်လွှတ်နိုင်ကြောင်း။ သို့မဟုတ်
 လင်သည် မယား၏အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံချက်ယူပြီးနောက် နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုဖြင့်
 လင်က နှစ်ပါးစုံပစ္စည်းကိုယူပြီး၊ လင်ခမ်း မယားခမ်းပြတ်စဲနိုင်ကြောင်း။ ထိုကဲ့သို့
 ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါက၊ မယားသည် သူတပါးနှင့် ကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲပြီး လင်သည်
 ပစ္စည်းကို သိမ်းပိုက်ထားခွင့်မရှိကြောင်း။ လင်သည် တရားရုံးတော်၌ ကွာလို့
 စွဲပြီး မယား၌ အပြစ်ရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် ပြရမည်ဖြစ်ကြောင်းများဖြင့် ဖော်ပြ
 ထားလေသည်။ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အမှု၌ ဟောင်းလိုအားကိုး အားထားပြုလုပ်ထားသည့်
 အဓိကအချက်မှာ၊ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည် သက်သေခံအမှတ် (ခ) စာချုပ်ကို
 နှစ်ဦးသဘောတူ ချုပ်ဆိုခဲ့ပါသည်ဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ မလှချစ်က ထိုစာချုပ်ကို
 ချုပ်ဆိုခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်းဖြင့် ငြင်းကွယ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစာချုပ်ကို မလှချစ်

(၁) (၁၉၄၁) ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၄။

၁၉၆၅
ဒေါ်လှချစ်
နှင့်
ဦးစံ ပါ ၃။

တကယ်ပင် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်ဟု ယူဆကော့မူ ထိုစာချုပ်၌ မလှချစ်က မိမိသည်၊ ဦးစံနှင့် ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း တပါးသောသူနှင့် ကျူးလွန်ခြင်းကို ဝန်ခံထားသည့် အချက်တစ်ခုတရာ မတွေ့ရှိရချေ။ ထိုစာချုပ်ထဲတွင် ပါရှိသည့် “ထုတ်ဖော်၍ မပြုနိုင်သော အကြောင်းတရား” ဆိုသည်မှာ မလှချစ်ကိုယ်ဝန်ရှိသည့်အကြောင်းကို ဆိုပါသည်ဟု ဦးစံက ထွက်ဆိုထားသော်လည်း၊ ထိုအချက်ကို ထောက်ခံထားသည့် သက်သေခံချက် အလျဉ်းပင် မတွေ့ရှိရချေ။ မလှချစ်နှင့် ဦးစံ၏ မယားကြီးတို့ မသင့်မတင့် ဖြစ်နေသည့် အကြောင်းကို ရည်ညွှန်းထားသည်ဆိုပါက ယင်း ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုစာချုပ်၌ မလှချစ် နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည့်ကိစ္စဟု ယင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအချက်ကိုထောက်၍၊ ဦးစံနှင့် မလှချစ်တို့သည် သက်သေခံအမှတ် (၁) အရ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့က နှစ်ဦးသဘောတူ ကွာရှင်းပြီးသောအခါမှ၊ ထိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆစရာအကြောင်း ရှိလေသည်။ အကယ်၍ ထိုအချိန်က လင်မယား ပြတ်စဲခြင်းမရှိခဲ့သေးပါမူ၊ မလှချစ်နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည်ဟု ဖော်ပြထားမည့်အစား လင်ငယ်နေသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြောက်မထားသည်ဟုသာ ဖော်ပြစရာအကြောင်း ရှိလေသည်။ မည်မျှပင်ဖြစ်စေကာမူ ထိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရုံသာမျှဖြင့်၊ မလှချစ်သည် မိမိတပါးသောသူနှင့် ဖောက်ပြားကြောင်း ဝန်ခံထားသည်ဟု တထစ်ချ ယူဆခြင်းငှါ မထိုက်ချေ။

သက်သေခံအမှတ် (ခ) စာချုပ်ကို လင်မယားကွာရှင်းသည့် ကိစ္စအတွက်သာလျှင် အထောက်အကူပြုသည့် သက်သေခံချက်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် စာချုပ်မဟုတ်ခြင်းကြောင့် ကျပ်ငွေတရာကျော်တန်သည့် မရှေ့မပြောင်းနိုင်သော အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ လက်ဝေးအဖြစ် အသုံးမဝင်ချေ။ လင်မယားကွာရှင်းသည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍လည်း၊ ဧကန်တင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ နှစ်ဦးသဘောတူ ကွာရှင်းကြောင်းသာလျှင် ပေါ်လွင်လေသည်။ မလှချစ်သည် ဦးစံနှင့် ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း တပါးသူနှင့် ကျူးလွန်ကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိချေ။ မဋ္ဌန်းမေ နှင့် မောင်စံထွန်း (၂) တွင် လင်မယားကွာရှင်းရန် စွဲဆိုသည့် အမိန့် ယေးဖြစ်သူအား တပါးသူနှင့် ကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ မပြသနိုင်လျှင် စွပ်စွဲကာမျှဖြင့် နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းများမှ မယား၏အကျိုးခံစားခွင့် မဆုံးရှုံးနိုင်ဟု အတိအလင်း မြက်ဟထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။ ကိုကြောင့် နှစ်ဦးပိုင်ပစ္စည်းကွင် မယား၏ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးရန်မှာ လင်ဖြစ်သူက မိမိ၏မယားသည် တပါးသောသူနှင့် ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်းအလွန်ထင်ရှားသည့်သက်သေခံချက်များပြသရန် လိုအပ်ပေသည်။

(၂) (၁၉၃၇) ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၂၉။

ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိအမှုတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်အားလုံးကို နှိုင်း၍ ကြည့်ရှုသော အခါ မသွေချစ်သည် ဦးစံနှင့် ပေါင်းသင်းနေစဉ်အတွင်း စောထွန်းအောင်နှင့် မေါက်လဲ မေါက်ပြန်ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ဦးစံ၏ စွပ်စွဲချက်နှင့် မသက်သာ စရာအချက်များ ပေါ်ပေါက်နိုင်သည့် စာရွက် စာတမ်းအချို့သာလျှင် အမှုတွဲ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေရာ၊ ထိုအချက်များကို အခြေခံထား၍ တရားလို၏ အမှုကို အနိုင် ဒီကရီပေးခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်မြင်ယူဆသည်။

အသက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အောက်ရုံးက ချမှတ်သည့် စီရင်ချက် နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်ချန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေခံမှာ ၃၄ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၅
ဒေါ်လှချစ်
နှင့်
ဦးစံ ပါ ၃။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅]

အောက်တိုဘာလ
၂၃ ရက်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (မောင်သောင်း)

(ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်လှဆင့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅၂ အရ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂ (၁)အရ ထောင်ဒဏ်မပေးဘဲ အာမခံနှင့် နေစေရန်အမိန့်ချမှတ်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ထားသူ ရသေ့ဒဏ်ရာမှာ ဒါးဖြင့်ပြုလုပ်၍ ရရှိသော ဒဏ်ရာမဟုတ်၊ တယောက်ကိုတယောက် ထီးနှင့် ရိုက်ကြရာတွင် ထီးခရိုင်၏အစွန်းနှင့် ထိမိသဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ သော ဒဏ်ရာမျိုး ရရှိခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ တမင်သက်သက် ထိုကဲ့သို့သော ဒဏ်ရာရအောင် အကြံမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်ဟန်မတူ။ ဤအကြောင်းများကြောင့် လျှောက်ခံရသူအား ကျပ်ငွေတထောင် တန် ခံဝန်သူနှစ်ဦးဖြင့် တနှစ်နှင့်ခြောက်လအတွင်း ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်စေရန် အမိန့်ချမှတ် ခဲ့ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသည်။ *B. Titus and others.* A.I.R. (1941) Mad. 72၉; *The Union of Burma v. Saw Thein.* (1958) B.L.R., p. 47; *Chhotan Hasmat Ali v. Emperor,* (1935) I.L.R., Vol. LIX (514); *Vaijappa Shivlingappa Humberwadi v. Emperor,* A.I.R. (1935) Bom., p. 4၀2; *Emperor v. Faiz Talib,* A.I.R. (1926) Lah. p. 317; *Public Prosecutor, Andhra v. Shaik Dastagiri,* A.I.R. (1957) Andhra Pradesh p. 532, ထို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးမျိုးထွန်းလင်း။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးခင်မောင် (၄)။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ အင်းစိန်မြို့ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆၀၂ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှဆင့် အပေါ်၌၊ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၅၂ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ကျပ်ငွေ တထောင်တန် ခံဝန်သူနှစ်ဦးဖြင့်၊ တနှစ်နှင့် ခြောက်လအတွင်း၊ ကောင်းမွန်စွာ

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၁ (ခ)။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၀၆၂ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်၊ နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ၄ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

နေထိုင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို လျှောက်ထားသူ မောင်သောင်းက မကျေနပ်သဖြင့်၊ အပြစ်ဒဏ် တိုးမြှင့်ပေးပါရန်၊ အင်းစိန်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ ပြင်ဆင်လွှာ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၆၈ ကိုဖွင့်လှစ်၍ အမှုကြိုကြားနာပြီးလျှင်၊ အောက်ရုံးမှ ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်မှာ နည်းလွန်းသည်ဟု ယူဆကာ အခြားထိုက်သင့်သော အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးပါရန်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံချက်ဖြင့် တင်ပို့လေသည်။

ခဏ္ဍ
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
မောင်သောင်း
နှင့်
မောင်လှဆင့်။

လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှဆင့်ကို၊ အမှုစစ်ဆေးသည့် တရားရုံးက၊ မောင်သောင်းအား ထီးနှင့်ရိုက်ရာတွင်၊ ထီးခရိုင်အစွန်းနှင့် ထိုးမိသဖြင့်၊ မောင်သောင်း၏ နားရွက်ပြတ်သွားသည်ဟု ယူဆကာ၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့ ပြင်ဆင်မှုပြုစုရန် ပြင်ဆင်မှုပြုစုရန်၊ အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှုတွင် တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ မောင်လှဆင့်နှင့် မောင်သောင်းတို့သည်၊ စကားများကြရာမှ၊ တဦးကို တဦး ထီးများဖြင့် ရိုက်ကြသည်။ ထိုသို့ရိုက်ကြရာ၌၊ မောင်လှဆင့်၏ ထီးခရိုင်အစွန်းနှင့် မောင်သောင်း၏ နားရွက်ကို ရိုက်မိဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်သောင်း၏ နားရွက်မှာ ပြတ်သွားသည်။ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဆရာဝန်၏ စစ်ချက်တွင် ထီးနှင့် ရိုက်ရာ၌၊ ထီးခရိုင်အစွန်းနှင့် ထိုးမိလျှင်၊ ယင်းကဲ့သို့ နားပြတ်သွားနိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ မောင်သောင်းက ရဲစခန်းတွင် တိုင်တမ်းရာ၌ “သူ့ကို မောင်လှဆင့်က ခါးဟုတ်ရသော၊ အရာဝတ္ထုတခုနှင့် ထိုးလိုက်သည်ဟု” တိုင်တမ်းသည်။ ၎င်းအပြင်၊ ကိုမောင်ပွ (လိုပြ-၆) ၏ အစစ်ခံချက်တွင်၊ မောင်လှဆင့်၏ လက်ထဲ၌ ဘာလဲမသိ၊ ပြောင်ပြောင်ပစ္စည်းတခု တွေ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ မောင်သောင်း၏ စစ်ချက်တွင်၊ မောင်လှဆင့်၌ ခါးပါသည်ဟု တထစ်ချ မပြောနိုင်၊ ကိုမောင်ပွ၏ သက်သေထွက်ချက် အရလည်း မောင်လှဆင့်တွင် ပြောင်ပြောင်ပစ္စည်း တခုတွေ့ရှိရုံနှင့် ထိုပြောင်ပြောင်ပစ္စည်းသည် ခါးဖြစ်သည်ဟူ၍ တထစ်ချ မပြောနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဆရာဝန်၏ ယူဆသည့် အတိုင်း။ မောင်သောင်းတွင် ရရှိသော နားရွက်ပြတ်ဒဏ်ရာမှာ၊ ထီးခရိုင်အစွန်းနှင့် ထိုးမိ၍ ရသည်ဟုယူဆသည်။ အောက်ရုံးအမှုစစ်သည့် တရားသူကြီးက၊ မောင်လှဆင့်အပေါ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု တွေ့ရှိရပြီး၊ ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေးဘဲ၊ အာမခံနှင့် တနှစ်နှင့် ခြောက်လအတွင်း ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမှာ တရားခံ မောင်လှဆင့်မှာ ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ ရှေးအခါက အပြစ်ဒဏ် တကြိမ်တခါမျှ မရရှိခဲ့ဘူးသည်ကတကြောင်း၊ မောင်လှဆင့်က ထူသောသက်သေများ၏ အစစ်ခံချက်များအရ၊ မောင်လှဆင့်၏ အကျင့်စာရိတ္တမှာ ကောင်းမွန်သည်ကတကြောင်းနှင့် အမှုအဖြစ်အပျက် အခြင်းအရာကို ထောက်ထားခြင်းကြောင့်တကြောင်း၊ ထိုအထက်ပါအကြောင်း

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
မောင်သောင်း
နှင့်
မောင်လှဆင့်။

များကြောင့်၊ မောင်လှဆင့်အား ထောင်ဒဏ် အပြစ်မပေးဘဲ၊ အထက်ပါအတိုင်း အမိန့် ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအမိန့်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပေါ့လျော့သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုသို့ ပေါ့လျော့သည်ဟု ယူဆခြင်းမှာ၊ မောင်သောင်းတွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာသည်၊ ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့သွားသည်အထိ ပြင်းထန်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ မောင်သောင်းရသော ဒဏ်ရာမှာ၊ ဓါးဖြင့်ပြုလုပ်၍ ရရှိသောဒဏ်ရာ မဟုတ်၊ တယောက်ကိုတယောက် ထီးနှင့်ရိုက်ကြရာတွင်၊ ထီးခရိုင်၏ အစွန်းနှင့် ထိမိ သဖြင့်၊ ယင်းသို့သော ဒဏ်ရာမျိုးရရှိခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ တမင် သက်သက် ထိုကဲ့သို့သော ဒဏ်ရာရအောင် အကြံမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်ဟန်မတူ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံးအမူစစ်ဆေးသည့်၊ တရား သူကြီးချမှတ်သောအမိန့်မှာ မှန်ကန်၍၊ ထိုအမိန့်နှင့်ပင် တော်လောက်ပြီဟု ယူဆသည်။

B. Titus and others (1) အမှုတွင် ဤကဲ့သို့သော အာမခံနှင့် နေစေရန် အမိန့်မျိုးနှင့်ပတ်သက်၍၊ စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိ ရသည်။ ၎င်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

“Section 562 is intended to be used to prevent young persons from being committed to jail, where they may associate with hardened criminals, who may lead them further along the path of crime and to help even men of more mature years, who for the first time may have committed crimes through ignorance or inadvertence or the bad influence of others and who, but for such lapses, might be expected to make good citizens. In such cases a term of imprisonment may have the very opposite effect to that of which it was intended. Such persons would be sufficiently punished by the shame of having committed a crime and by the mental agony and disgrace that a trial in a criminal Court would involve. It was not intended that section 562 should be applied to experienced men of the world who deliberately flout the law and commit offences which they know are strongly condemned by their superior officers, but which they have persisted in doing in order that it might not be said of them that they have not been able to detect a petty crime.”

၎င်းအပြင်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၂ (၁) အရ၊ ထောင်ဒဏ် အပြစ်မပေးဘဲ၊ အာမခံနှင့် နေစေရန် ချမှတ်ခဲ့သောအမိန့်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်၌ ဖော်ပြထား

(1) A.I.R. (1941) Mad. 720.

သည့် စီရင်ထုံးများ *The Union of Burma v. Saw Thein* (2) အမှု၊
Chhotan Hasmat Ali v. Emperor (3) အမှု၊ *Vaijappa Shivlingappa*
Humberwadi v. Emperor (4) အမှု၊ *Emperor v. Faiz Talib* (5)
 အမှုနှင့် *Public Prosecutor, Andhra v. Shaik Dastagiri* (6) အမှု
 များကို ကြည့်ပါ။

၁၉၆၅
 —
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 မောင်ကောင်း
 နှင့်
 မောင်လှဆင့်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေအကိုးအကားများအရ၊ ကျွန်ုပ်
 သည် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။ သို့ဖြစ်၍၊
 အောက်ရုံးအမှုစစ်ဆေးသော တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်
 လိုက်သည်။

(2) (1958) B.L.R. p. 47. (4) A.I.R. (1935) Bom. p. 402.
 (3) (1935) L.L.R., vol. Lix. p. 514. (5) A.I.R. (1926) Lah. p. 317.
 (6) A.I.R. (1957) Andhra Pradesh, p. 532.

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းရှေ့တွင်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်လှရွှေ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
စက်တင်ဘာလ
၁၇ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁—ရာဘက်စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊
အာမခံပေးအမိန့်-ပယ်ပျက်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤရုံးတော်၌ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ စက်ရှင်တရားသူကြီး
က ခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံကိုဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ကြောင်း စီရင်ထုံးအများအပြားရှိလေသည်။
အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည် ၎င်းခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊
ပယ်ဖျက်နိုင်သည့်အာဏာမရှိ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ အပိုးရရှေ့နေကြီး ဦးမျိုးထွန်းလင်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။ ကျောက်ဖြူမြို့ ပဌမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး
ရုံး၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၅၅ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေနှင့်
ကျော်ဖေဝင်းဆိုသူတို့အပေါ်၌ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ တရားစွဲဆိုထားလေသည်။
တရားခံများသည်၊ ထိုရုံးတွင် မိမိတို့အား အာမခံနှင့် လွှတ်ထားရန် လျှောက်ထားခဲ့
ပါသော်လည်း၊ မအောင်မြင်သောကြောင့်၊ ကျောက်ဖြူမြို့ ရာဘက်စက်ရှင် တရားသူ
ကြီးရုံးတော်တွင် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အယူခံဝင်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုကို

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁။

† လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ကျောက်ဖြူမြို့၊ ရာဘက်စက်ရှင်တရားသူကြီးက ၎င်း၏ရုံး ရာသေးမှု
အမှတ် ၄/၆၅ တွင်- ၁၉၆၅ ခု၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ၂,၀၀၀ တန်ခံဝန်သူနှစ်ဦးပေးထားသော
အာမခံဖြင့် လွှတ်ထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ခလကရုံး စာအမှတ်
၈၆-ခလက/၂၄ (က) ၆၅ နေ့စွဲ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့အရ၊ အာမခံပေးထားသော
တရားခံ (လျှောက်ထားခံရသူ) မောင်လှရွှေ၏ အာမခံပေးထားခြင်းကို ရုပ်သိမ်းရန်အကြောင်း
ကြားစာရရှိသဖြင့် ဤရုံးသို့ အမိန့်ချမှတ်ရန် အစီရင်ခံစာနှင့်အတူ တင်ဆက်သော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်လှရွှေ။

ကျောက်ဖြူမြို့ ရာဘက်စက်ရှင် တရားသူကြီးသည်၊ မိမိ၏ရုံး ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်အသေး အဖွဲ့အမှတ် ၄ တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမိန့်တွင် လျှောက်ထားခံရသူ များသည် ငယ်ရွယ်သူ ကျောင်းသားများဖြစ်ကြလေရာ၊ တက္ကသိုလ်ဝင် စာမေးပွဲဝင်ရန် ရှိသောကြောင့်၊ ၎င်းတို့အား အာမခံဖြင့် လွတ်ထားသင့်ကြောင်းဖော်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားခံရသူများအား ၂,၀၀၀ ကျပ်တန် အာမခံ ၂ ဦးစီဖြင့် အမှုအတောအတွင်း အချုပ်လွတ်ထုချေရန် ခွင့်ပြုထားလိုက်၏။ ထိုကဲ့သို့ ခွင့်ပြုခဲ့ရာ၌ လည်း၊ ခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီနှင့်တကွ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ သဘောတူညီချက်ကိုလည်း ရယူထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် ခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီက၊ ၎င်းတို့၏ရုံး စာအမှတ် ၈၆-ခလက/၂၄ (က) ၆၅ နေ့စွဲ၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့အရ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေအား အာမခံပေးထားခြင်းကို ရုပ်သိမ်းပါရန်အကြောင်းကြားစာကို၊ ရာဘက်စက်ရှင် တရားသူကြီးထံ ပို့လိုက်ရာ၊ ရာဘက် စက်ရှင်တရားသူကြီးသည်၊ အဆိုပါစာတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို သဘောတူညီပါသော်လည်း၊ မိမိတွင် အာမခံပေးထားခြင်းကိုပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အာဏာမရှိဟု ယူဆကာ၊ ဤရုံးသို့ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ အမိန့်ချမှတ်ပေးပါမည့်အကြောင်း အစီရင်ခံစာ ပေးပို့ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဤရာဇဝတ် အသေးအဖွဲ့မှဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေမှာ၊ ဤရုံးမှ နို့တစ်စာထုတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးထုတ်သည့် နို့တစ်စာမှာ အတည်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေသည်၊ မိမိကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ မိမိကို ကိုယ်စားပြုသည့် ရွှေနေဖြင့်သော်၎င်း ဤရုံးသို့လာရောက်ထုချေခြင်း မရှိချေ။ ဤရုံးတော်၌ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံကို ငင်ရောက်ဖွက်ဖက်နိုင်ကြောင်း စီရင်ထုံးအများအပြားရှိလေသည်။ ပညာရှိ အောက်ရုံးတရားသူကြီး ဖော်ပြသကဲ့သို့၊ ၎င်းသည် မိမိခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ ပယ်ဖျက်နိုင်သည့်အာဏာ မရှိပေ။

ယခု ကျွန်ုပ်ရွှေရှိအမှုတွင်၊ ရာဘက်စက်ရှင် တရားသူကြီးသည် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေအား အာမခံပေးခဲ့ရာ၌၊ ၎င်းသည် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုနိုင်ရန် အာမခံပေးခြင်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ တက္ကသိုလ်ဝင် စာမေးပွဲများ ပြီးဆုံးသွားပြီဖြစ်ခြင်းကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းမရှိတော့ချေ။ ၎င်းအပေါ်၌ ထုတ်ဆင့်ခဲ့သော နို့တစ်စာများကိုယ်ထိလက်ရောက် အတည်မဖြစ်ခြင်းကို ထောက်ဆသောအခါ၌လည်း၊ ၎င်းသည် ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တိမ်းရှောင်နေသည်ဟု ယူဆစရာ အကြောင်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအပေါ် ခွင့်ပြုထားသည့် အာမခံ ခံဝန်ချုပ်ကို၊

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
မောင်လှရွှေ။

ဤရုံးတော်က ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁(က)အရ ခွင့်ပြုထားသည့် အာဏာများအရ ရုပ်သိမ်းသင့်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်လှရွှေ၏ အာမခံ ဝန်ခံချုပ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

မဟာမက်ဆူဗန်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

† ၁၉၅၅

အောက်တိုဘာ
လ ၁၆ ရက်။

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများ ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ မူပြစ် ထင်ရှား စီရင်ခြင်း—အမိန့်ကြော်ငြာစာ ၉၂ သည် တရား ဝင် မဝင်—ရွှေများကို သိမ်းဆည်းခြင်း ပြုနိုင် မပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၉၂ မှာ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများ ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁) အရ၊ ကျေညာ ထားသဖြင့် တရားဝင်သည်။ ထိုပုဒ်မ အရ၊ ရွှေများကို အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်း အနေဖြင့် သတ်မှတ်ရန် မလိုဘဲ အရေးယူ တရားစွဲဆိုနိုင်၍၊ ရွှေများကိုလည်း သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၉၂ ကို ချိုးဖောက်၍ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁) (၂) အရ အရေးယူ အပြစ်ပေးနိုင်သည်။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁၉၅၄) ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၂၉၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအဘက်။ ။ ဦးထွန်းစိန်။

ပြင်ဆင်ရန်ခံရသူအဘက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ လျှောက်ထားသူ မဟာမက်ဆူဗန်းအပေါ်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁)

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၅၉ (ခ)။
† လျှောက်ထားသူကင်းအပေါ် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ စစ်တွေမြို့ (၁) ရာဘက် ရာဇဝတ် (အထူး) တရားသူကြီး၏ ရုံး ရာဇဝတ်ကြီးမှု ၁၂၇/၆၄ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့က ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ လ ကျခံစေရန် ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို အဘည်ပြုလိုက်သော စစ်တွေမြို့ စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ ရုံး ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု ၂/၆၅ တွင်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့က ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
မဟာမက်ဆူဗန်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ စစ်တွေမြို့ (၁) ရာဘက် ရာဇဝတ်တရား
သူကြီး (အထူး) က၊ ယင်းမဟာမက်ဆူဗန်းအား ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ပေးဆောင်စေ။
ပျက်ကွက်ပါက အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ လကျခံစေ။ ၎င်းအပြင် သက်သေခံ
ပစ္စည်းများဖြစ်သောရွှေများကိုလည်း၊ အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းစေ။ ယင်း
သိမ်းဆည်းပြီး လေလံတင်ရောင်းချ၍ ရရှိသောငွေကို၊ အစိုးရငွေတိုက်သို့ ပေးသွင်းစေဟု
အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို လျှောက်ထားသူ မဟာမက်ဆူဗန်းက မကျေနပ်သဖြင့်
စစ်တွေမြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာတင်သွင်းသည်။ ပညာရှိ
စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ထိုအမှုကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး၊ အောက်ရုံးချမှတ်သောအမိန့်
မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆကာ၊ ထိုအမိန့်ကို အတည်ပြု၍ လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်
လွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

ယခုတဖန်၊ လျှောက်ထားသူ မဟာမက်ဆူဗန်းက၊ ဤရုံးသို့ နောက်ထပ်ပြင်ဆင်မှု
လျှောက်လွှာတင်သွင်းပြန်သည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးထွန်းစိန်
နှင့် အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်ထိုက်ကို
ကြားနာသည်။ ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက ချမှတ်သောအမိန့်များမှာ၊
အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍သော်၎င်း၊ ဥပဒေအချက်အလက်များနှင့် ပတ်
သက်၍သော်၎င်း တသဘောတည်းဖြစ်နေသဖြင့် ဤရုံးအနေဖြင့်၊ ထိုတသဘောတည်း
ချမှတ်သောအမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ ထိုဆိုင်ခံပြီးသောအမိန့်
များမှာ အထူးချွတ်ချော်၍ ထင်ထင် ရှားရှား လွှဲမှားပြီး မတရားဖြစ်နေမှသာလျှင်၊
ဤရုံးအနေဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်သည်။ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာ
နိုင်ငံ (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

ဤအမှုတွင် အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက၊ တသဘောတည်းချမှတ်သော အမိန့်မှာ၊
အထူးချွတ်ချော်၍ ထင်ထင် ရှားရှား မှားယွင်းပြီး မတရားဖြစ်နေသည်ကို မတွေ့ရှိရ
သဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိသောကြောင့်၊ အောက်
ရုံးအမိန့်များကိုအတည်ပြု၍၊ လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကိုပလပ်ရန်သာရှိသည်။

အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးတွင် အငြင်းမပွါးခဲ့ဘဲ၊ ယခုဤရုံးကျမ လျှောက်ထားသူ၏
ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးထွန်းစိန်က အငြင်းပွါးချက်တခုကို တင်ပြ၍ လျှောက်လဲသွား
သည်။ ထိုအငြင်းပွါးချက်ကို၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာတွင်
အတိအကျ ဖော်မပြထားသော်လည်း၊ တရားသဖြင့် ဖြစ်စေရန် ကျွန်ုပ်က ထိုအငြင်းပွါး
ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်လဲချက်ကိုကြားနာသည်။ အစိုးရအတွက်လိုက်ပါဆောင်

(၁) (၁၉၅၄) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ ထရားလွှတ်တော်၊ စာ ၂၉၃။

ရွက်သောရွှေနေကြီးကိုလည်း၊ ထုအငြင်းပွားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လှန်လျှောက်
လဲချက်ပေးရန် အခွင့်အရေးကိုလည်း ပေးခဲ့သည်။

၁၉၆၅

မဟာမက်ဆူဗန်း
နှင့်
ပြင်ဆောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး အငြင်းပွားချက်မှာ ယခုလျှောက်ထားသူကို
အပြစ်ပေး၍ သိမ်းဆည်းထားသော ရွှေများမှာအရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်
ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအရ ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအက်ဥပဒေအရ ယင်းအမိန့်မှာ
တရားမဝင်ပါ။ ဘမ်းဆီးထားသော ရွှေများမှာ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများ
မဟုတ်သဖြင့်၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၄၇ ခုနှစ်က၊ အစိုးရကပြဋ္ဌာန်းထား
သော အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၉၂ မှာ အက်ဥပဒေ နှင့် ဆန့်ကျင်နေပါသည်။
ဆိုလိုရင်းမှာ၊ ရွှေသည် ထိုအက်ဥပဒေအရ၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းဟု သတ်မှတ်
ထားခြင်းမရှိသဖြင့်ထိုအက်ဥပဒေအရအရေးမယူနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့်အရေးယူတရားစွဲဆို
ထားသောအမှုများပျက်ပြယ် သွားသောကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူအားတရားသေလွတ်
၍ သိမ်းဆည်းထားသော ရွှေများကို ပြန်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီးက ပြန်လည်လျှောက်လဲရာတွင် အမိန့်ကြော်ငြာစာ
အမှတ် ၉၂ မှာ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများ
ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) အရ ကျေညာထားသဖြင့် တရားဝင်ပါသည်။ ထို့ပြင်
ထိုပုဒ်မအရ ရွှေများကို အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းအနေဖြင့် သတ်မှတ်ရန်မလိုပဲ၊
အရေးယူ တရားစွဲဆိုနိုင်၍ ရွှေများကိုလည်း သိမ်းဆည်းနိုင်ပါသည်။ အရေးကြီးသော
ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အဆင့်နှစ်ဆင့် ငြိုပါသည်။ ပဌမအဆင့်မှာ၊ ထိုပုဒ်မအရ
လူသူအတွက် မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမဆို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထိုပစ္စည်းသည် အရေး
ကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းဟူ၍ အထူးသတ်မှတ်ရန် မလိုပါ။ ယင်းသို့ သတ်မှတ်ထားရန်
လိုသောပစ္စည်းများအတွက်၊ အစိုးရ၊ သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်များက၊
အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု၊ အထူးသတ်မှတ်ရန်လိုပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊
အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်း
ထားသော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်မှု ကြီးကြပ်ရေးအမိန့် အပိုဒ် ၃(၁)
နှင့် ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရေထွက်ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်မှု ကြီးကြပ်ရေးအမိန့် အပိုဒ် ၃(၁)
တို့ကို ညွှန်ပြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၉၂ မှာ၊ တရားဝင်သော
အမိန့်ဖြစ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ချိုးဖောက်၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈(၁)
(၂) အရ အရေးယူ အပြစ်ပေးနိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲရာတွင် တင်ပြသွားသည်။

ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ဤအငြင်းပွားချက်ကို သေချာကျနစွာ စဉ်းစား၍ ငေဖန်
သုံးသပ်ရာတွင်၊ ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး တင်ပြချက်မှာ တရားဥပဒေအရအားဖြင့်၊
လေးနက်သည်ဟု ယူဆသည်။

၁၉၆၅
 မဟာမက်ဆူဗန်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ထို့ကြောင့် ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး တင်ပြချက်ကို လက်ခံပြီး၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းစိန် တင်ပြချက်ကို ပယ်လိုက်သည်။
 အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများနှင့် အချက်အလက်များအရ၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးက တသဘောတည်းချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်ပြုလက်ခံ၍၊ လျှောက် ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

မစ္စတာ ဂျော့ဒီကရူး (စ်) (ခေါ်) ဦးကျော်ဇံပါ ၊
(အယူခံတရားလိုများ)

† ၁၉၆၅၊
စက်တင်ဘာလ
၂၊ ရက်။

နှင့်

ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင် ပါ ၊ (အယူခံတရားခံများ) *

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ် ဥပဒေ—အထက်ပါ ပစ္စည်းတွင် အထက်သား သမီးများ ရရှိထိုက်သော ဝေစု။

အယူခံ တရားလိုများနှင့် အယူခံ တရားခံ (၂) တို့သည်၊ အယူခံ တရားခံ (၁) ၏ အထက် သားသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ အယူခံ တရားခံ (၁) နှင့် အယူခံ တရားလိုများ၏ ဖခင်သည်၊ အကြင်လင်မယားဘဝ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနေစဉ် အတွင်းတွင် အယူခံ တရားလိုများ၏ ဖခင်က ၎င်း၏နှစ်မသေဆုံးသဖြင့် အချင်းဖြစ် အိမ်ကို အမွေရရှိခဲ့သည်။

- ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ် အိမ်သည်၊ မစ္စတာ အမ် (မ်)၊ စီ၊ ဒီကရူး (စ်)၊ (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်က၊ အမွေရရှိသော ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိဒွေးဖြစ်သော အယူခံ တရားခံ ၁-ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင် သည်၊ ထိုပစ္စည်း တန်ဖိုး အစု တဝက်ကို ဆိုင်သည်။ ကျန် တန်ဖိုး တဝက်မှ ၃ ပိုင်း ၂ ပိုင်း အစုကို အယူခံ တရားလိုများ ဆိုင်သည်။ ၎င်းအနက် ကျန် ၃ ပိုင်း ၁ ပိုင်းကို အယူခံ တရားခံ အမှတ် (၂) က ဆိုင်သည်။

ဝါဂါဂုဘုရင်မင်းမြတ်၏ မနု ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ (1892) Text Translation note p. 24- ၂၆ အက် (စ်) စီလာဟီရီ၊ Sixth Edition, Lahiri, p. 272; မမင်းကျင်နှင့် မောင်ဝါ (1915) Indian Cases Volume 31, p. 875(9 B.L.T.53); အက် (စ်) စီလာဟီရီ၊ (1892) Text Translation & Notes, pp.273-275(supra); မောင်ရွှေနန်း နှင့် မမင်းဒွေး၊ 1872(1892) Selection Judgments, Lower Burma, p. 110.

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ဥပဒေအပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသော အမှု ကြီးများမှ ရွေးချယ်ထား သော ကျမ်းစာ။ (1926) Buddhist Law, May Oung, 2nd Edition p. 278 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမ အယူခံမှု အမှတ် ၁၃၁။
† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၀၉ တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးထွန်းအောင် (၂)။

မစ္စတာ ဂျော့
ဒီကရူး(စ်)
(ခေါ်)
ဦးကျော်ဇော်ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘီ၊ကော၊ဆင်း။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ဤ အမှုမှ မစ္စတာ ဂျော့ဒီကရူးစ်(ခေါ်) ဦးကျော်ဇော် (အယူခံတရားလို-၁)၊ မစ္စစ် ကက်သလင်းဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဒေါ်အေးရင် (အယူခံတရားလို-၂) နှင့် မစ္စတာ အော့စတဲလ်ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစောလှိုင် (အယူခံတရားခံ-၂) တို့သည်။ မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ် နှင့် မစ္စစ် ဂက်ထရူးကွင်လီဗင်း ဒီကရူးစ်တို့၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်လောက်တွင် မစ္စတာ အမ်စီဒီကရူးစ်နှင့် ၎င်း၏ဇနီး မစ္စစ် ဒီကရူးစ်တို့ နှစ်ဦး သဘောတူ ဘုရင်ဂျီဘာသာဂိုဏ်းဝင် ဘုန်းတော်ကြီးရွှေ၌ ကွာရှင်းကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဘုရင်ဂျီဂိုဏ်းဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ မစ္စစ် ဒီကရူးစ်သည် နောက်ထပ်အိမ်ထောင် ပြု၍ ၁၉၂၄ ခုနှစ်လောက်တွင်ပင်၊ အင်္ဂလန်သို့ ပြန်သွားသည်။ ၎င်းသည် ယခုထက်တိုင် အသက်ရှင်လျက် ရှိသည်မရှိသည်ကို အမှုတွင် မပေါ်လွင်၊ မစ္စစ် ဒီကရူးစ် အင်္ဂလန်သို့ ပြန်သွားပြီးသည့်နောက်၊ မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ်မှာ သားသမီးငယ် ၃ ယောက်နှင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် အတူတကွ နေထိုင်ကြသည်။ မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ်သည် မြန်မာပြည်မီးရထားဌာနတွင်လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာကြီး အဖြစ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး၊ ကာကွယ်ရေးဌာနသို့ လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာအဖြစ်ပြောင်း၍ လုပ်ကိုင်သည်။ ယင်းသို့ လုပ်ကိုင်နေစဉ်၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်လောက်တွင် ဒေါ်သိန်း(ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင် (အယူခံတရားခံ-၁) ဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသမီး အပျိုကြီး တယောက်နှင့် တွေ့ရှိသဖြင့် နှစ်ဦး သဘောတူ လူသိရှင်ကြား လက်ထပ်ထိမ်းမြားကြသည်။ ထိုစဉ် အခါက၊ မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ်သည် ဘုရင်ဂျီဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်နေသဖြင့် ဒေါ်သိန်းက သူနှင့် လက်ထပ်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုသဖြင့် မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ်သည် အိမ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုရားစင်ကို ထား၍ ပူဇော်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးများကိုလည်း ကိုးကွယ်ဆီးကပ်သည်။ တူများကိုလည်း ရှင်ပြုခဲ့လေသည်။ ဘုရားပုထိုးနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများသို့လည်း ခဏခဏသွား၍ ပူဇော်သက္ကာယပြုသည်။ ဘုရင်ဂျီ ဘုန်းတော်ကြီးတပါးက မစ္စတာ အမ်စီဒီ၊ ကရူးစ် အိမ်သို့ အလည်လာရာတွင် ဘုရားစင်ကိုမြင်သဖြင့် မစ္စတာအမ်စီဒီ၊ ကရူးစ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သွားကြောင်းသိရသောကြောင့်၊ ၎င်းတို့ ဘုရင်ဂျီဂိုဏ်းမှ ပလိုက်သည်။ မစ္စတာအမ်စီဒီ၊ ကရူးစ် နှင့် ဒေါ်သိန်း(ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်တို့ အကြင်လင်မယားဘဝ နေထိုင်သည်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်အရ၊ လင်မယားအဖြစ်သို့ ရောက်နေခြင်း ကျော်စောသတင်းရှိသည်။ ၎င်းပြင် ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေ ဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ

၂၀ အရ၊ ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်ဟုလည်း မှတ်ယူရမည်။ ယင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၊ ပုဒ်မ ၂၆ တို့အရလည်း၊ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ဖော်လှယ်ခြင်းသော ကိစ္စအားလုံးတို့ကို ထိုအကြင်လင်မယားနှင့် သူတို့၏ မိသားစု အားလုံးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာ လူမျိုးဖြစ်ပြီးသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ မွေ့သတ်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ငယ်ရွယ်သူ ကလေးများ ဖြစ်ကြသော အယူခံတရားလိုများနှင့် ၂ တရားခံတို့သည် မိမိ၏ ဘခင် အရင်းနှင့် မိဒွေး ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်တို့နှင့် အတူတကွ ချစ်ချစ်ခင်ခင် နေထိုင်လာကြသည်။ မစ္စတာ အမ်စီဒီကရူးစ်သည် မြန်မာနာမည် ဦးစိန်လှိုင်ဟု ခေါ်တွင်လာသည်။ မစ္စတာ အမ်စီဒီကရူးစ်(ခေါ်)ဦးစိန်လှိုင်တွင်၊ မစ္စစ် အမ်၊ အယ်လ်၊ ဒီ၊ ကရူးစ်ဆိုသူနှစ်ဦးအပျိုကြီး တယောက်ရှိသည်။ သူသည် အချင်းဖြစ်သည့်၊ ရန်ကုန်မြို့ အလုံရပ်ကွက် ပဒေသာလမ်းတွင်ရှိသော အိမ်အမှတ် ၂၉—၃၁ ကိုပိုင်သည်။ ထိုအပျိုကြီးသည် ဂျပန်ခေတ်အတွင်းက အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်။ ထိုသို့အနိစ္စရောက်ရာ တွင်၊ ထိုအိမ်ကို မစ္စတာ အမ်စီဒီကရူးစ်(ခေါ်)ဦးစိန်လှိုင်က အမွေ ဆက်ခံ၍ရရှိသည်။ ထိုအိမ်ပေါ်သို့ မစ္စတာ အမ်စီဒီကရူးစ်(ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်၊ ဒေါ်သိန်းနှင့် သားသမီး တစ်ယောက်ရှိ နေထိုင်ကြသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် မစ္စတာ အမ် (စီ) ဒီ၊ ကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်သည် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးတွင် အနိစ္စရောက်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ အနိစ္စရောက်ပြီးနောက်၊ အထက် သားသမီးများ ဖြစ်ကြသော မစ္စတာ ဂျော့ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးကျော်ဇံနှင့် မစ္စစ် ကက်သလင်း ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဒေါ်အေးရင်တို့သည် မိဒွေး ဒေါ်သိန်း (အယူခံတရားခံ-၁) ထံမှ၊ မိမိတို့ဘခင်က အမွေထားခဲ့သော အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မိမိတို့ ဘခင်စုဆောင်း ထားသော ငွေများနှင့် အခြားပစ္စည်းများတို့ကို အမွေခွဲဝေပေးရန် တောင်းခံလာသည်။ ထိုစဉ် အခါက၊ အယူခံတရားလိုများသည် ဒေါ်သိန်းနှင့် အတူမနေ တသီးတခြား ခွဲ၍နေကြသည်။ အယူခံတရားခံ-၂-မစ္စတာအော့စတဲလ်ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစောလှိုင်သည် ဒေါ်သိန်းနှင့် အတူ အချင်းအိမ်ပေါ်တွင် နေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အမွေ ခွဲဝေပေးရန် တောင်းခံ သောအခါ၊ ဒေါ်သိန်းကပြင်းဆို၍၊ ၂ အယူခံတရားခံမစ္စတာအော့စတဲလ်ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစောလှိုင်က အယူခံတရားလိုများနှင့် မပူးပေါင်းလိုသောကြောင့်၊ အယူခံတရားလို များသည် ဒေါ်သိန်းကို ၁ တရားခံထား၍၊ မစ္စတာ အော့စတဲလ်ဒီကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစောလှိုင်ကို ၂ တရားခံထားပြီး၊ မိမိတို့၏ဘခင် အမွေ ရရှိခဲ့သော အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့် အခြားပစ္စည်းများကို အမွေခွဲဝေရေးနှင့် ပစ္စည်း ခွဲဝေရေး အမှုကို၊ ရန်ကုန်မြို့ တော် တရားမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၀၉ တွင်စွဲဆို ကြသည်။

၁၉၆၅
မစ္စတာဂျော့
ဒီကရူးစ်(စ်)
(ခေါ်)
ဦးကျော်ဇံပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ ၂။

၁၉၆၅
 မစ္စတာဂျော့
 ဒီကရူး(စ်)
 (ခေါ်)
 ဦးကျော်ဇံပါ J
 နှင့်
 ဒေါ်သိန်း
 (ခေါ်)
 ဒေါ်သိန်းရင်
 ပါ J။

ထိုအမှုကို ဒုတိယ တရားသူကြီး ဦးသိန်းဟံက စစ်ဆေးသည်။ ပညာရှိ တရားသူကြီး
 သည် အဆို၊ အခြေနှင့် ပြန်ကြားလွှာတို့ အပေါ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ငြင်းချက် ၅
 ခုကိုထုတ်ခဲ့သည်။

1. Whether Mr. M. C. DeCruize deceased espoused Buddhism as his religion as alleged in the written statement? And whether the deceased and 1st defendant Daw Thein (a) Daw Thein Yin were legally married couple?
2. Whether Miss M. L. DeCruize created a mortgage by deposit of title deed of the land and the house in favour of Dr. U Po Thi for K 5,000? If so, whether the 1st defendant is entitled to be subrogated to the rights of the mortgage for reasons mentioned in paragraph 5 of the written statement? If so, whether there is any property left for administration and/or partition?
3. What was the nature of the property in suit? Is it *ahetpa* property of the deceased or joint property of the deceased and 1st defendant Daw Thein Yin?
4. Whether the plaintiffs and 2nd defendant are entitled to 3/4th share therein?
5. To what relief, if any, are the plaintiffs entitled?

ထိုသို့ငြင်းချက်များကို ထုတ်ပြီးနောက်၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးသည်
 အမှုကိုစစ်ဆေး၍၊ တရားလိုများ၏ အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ ထိုပလပ်သော အမိန့်ကို
 မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများက၊ ဤရုံးတော်သို့ အယူခံဝင်ကြလေသည်။
 အယူခံတရားလိုများ၏ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းအောင် (၂) နှင့် အယူခံတရားခံများ၏
 ပညာရှိ ရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဘီ၊ကော၊ဆင်း တို့က အမှုအဖြစ်အပျက်အကြောင်းခြင်းရာ
 များကိုဖော်ပြပြီး၊ ဥပဒေနှင့် စီရင်ထုံး များကို အကိုးအကားပြု၍ တင်ပြလျှောက်လဲ
 ကြသည်။

ငြင်းချက် အမှတ် (၁) နှင့်ပတ်သက်၍၊ မစ္စတာ-အမ်၊စီ၊ဒီ၊ကရူးစ်သည် အမှု
 အသွားအလာအရ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြောင်းနှင့်၊ ၎င်းနှင့် ဒေါ်သိန်း (ခေါ်)
 ဒေါ်သိန်းရင်တို့သည် တရားဝင်အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေး
 သည်။ ထိုငြင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤရုံးတော်တွင် အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိ
 ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းအောင်(၂) နှင့် အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ

ဘီကေးဆင်း တို့က အငြင်းမပွားကြပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံရုံးအနေနှင့် ဇေန်သုံးသပ်ရန် အကြောင်းမရှိတော့ပေ။

ငြင်းချက်အမှတ်(၂)နှင့်ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံး ပညာရှိတရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားခံများ၏ အဆိုကို လက်မခံဘဲ ပယ်လိုက်သည်။ ဤသို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းကို အယူခံတရားခံများက အယူမခံကြပေ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဤကိစ္စကိုလည်း ဇေန်သုံးသပ်ရန်လိုမည်မဟုတ်ပေ။

ငြင်းချက်အမှတ်(၃)နှင့်ပတ်သက်၍၊ အမှုတွင် ဖော်ပြသောပစ္စည်းသည်၊ မည်သည့်အမျိုးအစားပစ္စည်း ဖြစ်သည်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ရန်လိုသည်။ အထက်တွင် မြက်ဟင်းသည့်အတိုင်း မဇ္ဇတာ အမ်၊စီ၊ဒီ၊ကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်နှင့် ဒေါ်သိန်း (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်တို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြပြီး၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦးအကြင်လင်မယားဘဝ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနေသည့် အတောအတွင်းတွင် ရရှိသော အချင်းဖြစ်ပဒေသာလမ်းရှိ အိမ်အမှတ် ၂၉—၃၁ သည် သေသူ မဇ္ဇတာ အမ်၊စီ၊ဒီ၊ကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းလည်း မဟုတ်၊ လင်မယားအတူတကွ ကြိုးစား၍ရရှိသော နှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်းလည်း မဟုတ်၊ မဇ္ဇတာ အမ်၊စီ၊ဒီ၊ကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင် သည် မိမိ၏ နှစ်မ မဇ္ဇအမ်၊အယ်လ်၊ဒီ၊ကရူးစ် (သေသူ) သေ၍ အမွေရသော ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပေးရပေမည်။ အယူခံ တရားလိုများသည် ဤအမှု၌ ဤပစ္စည်းတခုတည်းကိုသာလျှင် ထုတ်ဖော်၍ပြနိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ ဘခင်ပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုသော အခြားပစ္စည်းများကို ထုတ်ဖော်၍မပြနိုင်ပေ။

ငြင်းချက်အမှတ်(၄/၅)နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုများသည် အယူခံတရားခံ ၂ နှင့် အတူ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်း ပေါ်တွင်၊ ၄ ပုံ ၃ ပုံ အမွေစုခွဲဝေပြီး ရထိုက်သည် မရထိုက်သည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စဉ်းစားဝေဖန် သုံးသပ်ရန်ရှိသည်။ ငါဂါရုဘုရင်မင်းမြတ်၏ မနုဓမ္မသတ်ကျမ်း (၁) ဆဋ္ဌမမြောက်သော အမွေတရား ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ဤသို့ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“ ပီတာ။ အဖသည်။ မာတာ။ သေ၍။ စုန္ဒိယမာတာ။ မိဆွေးနှင့်။ ပုတ္တပီ တရေသု။ သားသမီးတို့နှင့်။ ဒါယဇ္ဇံ။ အမွေကို။ ဘာဂံ။ ခွဲဝေခြင်းလည်းတပါး။ ”

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ် ဥပဒေကို ကျမ်းပြုသည့် အင်္ဂါစီလောဟီရီ (၂) ၏ကျမ်းတွင်

“ . . . But on the death of their own parents, step-children are entitled to claim a partition with their step-parent.”

၁၉၆၅
မဇ္ဇတာကျော
ဒီကရူးစ် (စိ)
ခေါ်
ဦးကျော်လံ ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ ၂။

(1) (1892) Text Translation Note p. 24
(2) (1957) Sixth Edition, Lahiri, p. 272.

၁၉၆၅

ဟု ဖော်ပြထားသည်။ မမင်းကျင် နှင့် မောင်အမှု (၃) တွင်ဟု—

မစ္စတာဂျော့
ဒီကရူး(စ်)
(ခေါ်)
ဦးကျော်ဇံပါ
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ။

“Under Burmese Buddhist Law, partition can be claimed by a step-child during the step-father’s life time.”

ဟုအဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။

၎င်းပြင် ကျမ်းပြုဆရာကြီး အက်စ်.စီ.လာဟီရီ (၄) ၏ ပုဒ္ဒမ္မသတ်ကျမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြှောက်ဆိုထားသည်—

“What properties the step-children may claim to partition

When there has not been a previous partition on the re-marriage of the surviving parent, the step-children are entitled to partition the following properties, namely:—

- (a) *Ahtetpa property, i.e.,* property taken by their own parent to the subsequent marriage ;
- (b) *Inherited property, i.e.,* property inherited by their own parent during coverture with the step-parent; and
- (c) *Hnapazon property, i.e.,* property jointly acquired by their own parent and the step-parent.”

ထို့ပြင် ကျမ်းပြုဆရာကြီးအက်စ်.စီ.လာဟီရီ (၅) ကျမ်း အမေ့ဆက်ခံသောပစ္စည်း နှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ပါအတိုင်း မြှောက်ဆိုထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်—

“Of the property inherited by the father during his second marriage, the step-children get one-half and the step-parent the other half.”

မောင်ရွှေနိုး နှင့် မမင်းဌေး အမှု (၆) တွင်လည်း—

“Property inherited by a father from his ancestor during marriage is not *hnapazon* or joint property of the husband and wife. On his death, leaving a daughter by a previous marriage and a widow, the daughter is entitled to one-half and the widow to an equal share.”

ဟုအဆုံးအဖြတ် ပေးထားသည်။

(3) (1915) Indian Cases, Volume, 31, p. 875. (9) B.L.R. (53).
 (4) (1892) Text Translation & Note. p. 273. (*Supra*).
 (5) (1892) Text Translation & Note. p. 275. (*Supra*).
 (6) (1972—1892) Selection Judgments, Lower-Burma, p. 110.

ထို့ပြင်ဗုဒ္ဓဘာသာ မွေးသတ် ဥပဒေအပေါ်တွင် ဆုံးဖြတ်ထားသော အမှုကြီး များမှာ ရွေးချယ်ထားသော ကျမ်းစာ(၇)တွင်—

“The *Dhammathats* include, among the six kinds of children entitled to inherit, the *pubbaka*, ‘children of the husband or wife by a former marriage,’ and it is the purpose of the present chapter to consider the rights of inheritance enjoyed by these and their issue.”

“It has been seen (a) that, on the death of one of a Burman Buddhist couple, the eldest son or daughter, possessed of certain qualifications, is entitled to claim partition of the joint estate of the parents from the survivor, while all other children born of the marriage are postponed till the latter's decease or re-marriage. But this does not apply to the *atet* or former children of the deceased spouse, who may call for a division at once. A contention similar to that raised in the leading case was put forward by the defence in *Ma Min Kyin v. Maung Wa (B)* and it was argued that as children cannot claim partition of their parent's estate during the lifetime of their parent, a step-child should not be in a better position; and that though the *Dhammathats* declare the shares to be allotted on such a partition being made, they do not expressly say a partition can be claimed'. But it was ruled that 'that is the usual form in which the case is stated in the *Dhammathats*, and the declaration that a person is entitled to a certain share connotes that he may sue for it'. Needless to say, step-children, once their own parent is no more, cannot, as a rule, be excepted to leave their property for an indefinite period in the hands of a stranger by blood.”

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်း ခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေစီရင် ထုံးများအရ အချင်း ဖြစ်အိမ်သည် မစ္စတာ အမ်၊စီ၊ဒီ၊ကရူးစ် (ခေါ်) ဦးစိန်လှိုင်က အမွေရရှိသော ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိဒွေး ဖြစ်သော အယူခံတရားခံ ၁ ဒေါ်သိန်းခေါ် (ခေါ်) ဒေါ်သိန်းရင်သည်၊ ထိုပစ္စည်းတန်ဖိုး တဝက်အစုဆိုင်သည်။ ကျန်တန်ဖိုးတဝက်မှာ ၃ ပိုင်း၊ ၂ ပိုင်းအစုကို အယူခံတရားလိုများ ဆိုင်သည်။ ၎င်းအနက်ကျန် ၃ ပိုင်းတပိုင်း ကို အယူခံတရားခံ အမှတ် ၂ ကဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးပညာရှိတရားသူ ကြီးက ငြင်းချက်အမှတ်(၃၂၄)နှင့်(၅)တို့တွင်အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကို ပယ်ဖျက် လိုက်သည်။

ခဇ်၅
မစ္စတာကျော့
ဒီကရူးစ်(စ်)
(ခေါ်)
ဦးကျော်စံပါ
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ ၂။

(7) (1926) Buddhist Law, May Oung, 2nd. Edition, p. 278.

၁၉၆၅

သို့ဖြစ်၍ အထက်တွင် ချမှတ်ထားသည့် အတိုင်း အမေ့ခွဲရေးကို ပဏာမ ဒီကရီ အနေဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးလိုက်သည်။

မစ္စတာဂျော့
ဒီကရီ(စ)
(ခေါ်)
ဦးကျော်စံပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်သိန်း
(ခေါ်)
ဒေါ်သိန်းရင်
ပါ ၂။

ပစ္စည်းခွဲဝေရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက တရား ဥပဒေအရ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံး ဒီကရီ ချမှတ်ရန် အမိန့်ချ လိုက်သည်။

တရားစရိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှုသည်များသည် ရုံး ၂ ရုံးစလုံးအတွက် မိမိတို့ ကုန်ကျစရိတ်ကို အသီးသီးကျခံစေရန်ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမစောဒကမူ

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာခမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးချစ်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းတို့ ရှေ့တွင်

မောင်ကိုကြီး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်အုံးခင် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းကိစ္စ—လက်ထပ်ကတိပျက်ကွက်ခြင်း— ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းမျိုးနှင့် တပြေးတည်းစား၍ စဉ်းစားရန် သင့်မသင့်—မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဆုံးဖြတ်ရန်။

လျှောက်ထားသူသည် မူလရုံးတွင်၎င်းအပေါ် ကတိပျက်ကွက်မှုစွဲဆိုခံရစဉ်အခါက အသက် ၂၅ နှစ် ခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်ပြီးသူတဦးဖြစ်သည်။ လျှောက်ခံရသူ၏ သမီး မသက်ထားမှာ အသက် ၁၇ နှစ်ကျော်ခန့်အရွယ်သို့ ရောက်သည်တွင် လျှောက်သူနှင့် လူငယ်ချင်း ရည်ငံခွဲကြသည်သာမက လျှောက်သူက မသက်ထားအား တရားဝင်လက်ထပ်၍ယူပါမည်ဟု ကဆိုပြခဲ့သည်။ လျှောက်ခံရသူနှင့် မသက်ထားနှစ်ဦးဆုံ၍လည်းလျှောက်သူ၏ ကတိကိုရယူခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် မသက်ထား တွင်ကိုယ်သန်ရင့်မာရှိလာအခါ လျှောက်သူက လက်ထပ်ရန်ကတိပျက်သဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ် မသက်ထားနှင့် လျှောက်ခံရသူတို့က လျှော်ကြေးရလို့မူ တရားစွဲဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အမှုကို အောက်ရုံးကပလုပ်ခဲ့သည်။ အယူခံဝင်ရာ ခရိုင်တရားမရုံးက မသက်ထား၏အမှုကို ပလုပ်ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်။ သို့ရာတွင် လျှောက်ခံရသူအား လျှောက်သူက ကတိပြုခြင်းမှာ ပဋိညာဉ်မြောက် သဖြင့် လျှော်ကြေးခံပေးစေဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ—

“အရွယ်ရောက်ပြီး ယောက်ျားတဦးက အရွယ်မရောက်သေးသောမိန်းကလေးတဦးကို လက်ထပ် ပါမည်ဟူ၍ ၎င်းမိန်းကလေး၏အဘအား ကတိခံဝန်ပြုခဲ့သည်။ မိခင်ကလည်း တုံ့ပြန်၍ ကတိ ခံဝန်ပဋိညာဉ်ပြုခဲ့ကြရာတွင် သမီး၏သဘောတူညီချက်ကို ရရှိခဲ့ပြီး၊ သမီး၏အကျိုးကိုညွှန်ပြုလုပ် ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုလျှင်၊ ယောက်ျားဘက်မှကတိပျက်သောအခါ၊ လက်ထပ်ရန် ကတိပျက်ကွက်ခဲ့

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမူအမှတ် ၁။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၀ တွင် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်က တရား လွှတ်တော်အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ (တရားမဥပဒေ ၂၅ အရ) ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ အမိန့်အရ ခုံရုံးသို့တင်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်စောဒကဝင်ခြင်း။

၁၉၆၅
မောင်ကြီး
နှင့်
ဒေါ်အိုးခင်။

သည့်အတွက် လျော်ကြေးရလို့မူ တရားစွဲဆိုနိုင်ပါသလော ” ဟူသော ပြဿနာကို စုံညီခုံရုံးဖွဲ့စည်း၍ သုံးသပ်ကာ ဖြေကြားပေးရန် ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အားလုံးကိုခြုံ၍ကြည့်သော် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြား လက်သပ်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်း စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော ပြဿနာမျိုးတွင် မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကို ဦးစွာလေ့လာသုံးသပ်ရန်လိုသည်။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် ကတိပြုခြင်းကို ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ပြုရန် ကတိပဋိညာဉ်ပြုခြင်းမျိုးနှင့် တပြေးတည်းထား၍ စဉ်းစားရန်သင့်တော် သည်မဟုတ်ချေ။ ယဉ်ကျေးသောမည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း အိမ်ထောင်တည် ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ဆက်ဆံကူးလူးခြင်းများနှင့်အတူ မထားကြချေ။ သိမ်မွေ့၍ အရေးကြီးသော လူမှုရေးကိစ္စတရပ်ဟူ၍ လက်ခံကျင့်သုံးကြသည်။ ဤကိစ္စမျိုးသည် ထိမ်းမြားလက်ထပ် အိမ်ထောင်တည်ဆောက်ကြသူများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်မှန် သော်လည်း ၎င်းတို့နေထိုင်ကြသော လူ့အဆောက်အအုံနှင့်လည်း ပတ်သက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလိကရေးရာသက်သက်မျှသာမဟုတ်၊ လူ့အဆောက်အအုံနှင့် သက်ဆိုင်နေသော ကိစ္စလည်း ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသောအခါ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့သည် မည်သည့်အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည်၊ မည်သို့နေထိုင်ပေါင်းသင်းကြမှ တရားဝင်လင်မယား မြောက်သည်၊ အိမ်ထောင်ဖျက်သိမ်း၍ ကွာရှင်းလိုကြလျှင် မည်သို့သော အကြောင်းများ ခိုင်ခိုင် လုံလုံရှိရမည် စသည်တို့ကို လူ့အဆောက်အအုံကလည်းကမ်းများ သတ်မှတ်၍ပေးသည်။ ထိုစဉ်ကမ်း များသည် ကုန်ပစ္စည်းအရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်ရာတွင်၊ သတ်မှတ်ကျင့်သုံးကြသော စည်းကမ်းများ နှင့် ထပ်တူမဟုတ်ကြပေ။ လူမှုရေးစဉ်းကမ်းများဖြစ်သဖြင့် သီးခြားထားရှိကာ ပို၍သိမ်မွေ့တတ် သည်။

မောင်ကြီးက မသက်ထားအား ပြုခဲ့သောကတိသည် မိန်းကလေးတဦးတည်းနှင့်သာသက်ဆိုင် သည်ဟုဆိုသောချေ။ မိန်းကလေး၏ မိခင်နှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ ၎င်းတို့အားလုံးနေထိုင်ကြ သော လူ့အဆောက်အအုံနှင့်လည်း တစိတ်တဒေသ သက်ဆိုင်သည်။ လူ့သိက္ခာကျင့်ဝတ်တို့နှင့် လည်း တွဲယှဉ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကတိပျက်၍ အချင်းဖြစ်ပွားသောအခါ အမှုကိစ္စကို ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရသာ အပေါ်ရုံကြောတွေးတောဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစား၍ အမှုသည် အချင်းချင်း အပေါ်တွင်လည်း မျှတအောင် ၎င်းတို့၏ လူ့အဆောက်အအုံကလည်း လက်ခံနိုင်အောင် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါအကြောင်းတို့ကြောင့် မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကို ကိုးကား၍၎င်း၊ ယခု အခါတွင် နိုင်ငံ၌ ကျင့်သုံးနေကြသော လူလူချင်းအနိုင်အထက်မပြု၊ အမြတ်မထုတ်၊ လောကပါလ တရားကျင့်ဝတ်တို့နှင့်အညီ ကူးလူးဆက်ဆံကြသည့် တရားကိုထောက်ရှု၍၎င်း၊ ရွှေမှောက်ရှိပြဿနာ ပေါ်တွင် “ ဖော်ပြသောအခြေအနေမျိုးတွင် ကတိပျက်သော ယောက်ျားအပေါ် လျော်ကြေး ရလို့ကြောင်းတရားစွဲဆိုနိုင်သည် ” ဟု ယူဆသည်။

မောင်ကလေး နှင့် မလှရင်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၁၊ စာ ၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။
မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည် အိုင်၊ အယ်လ်၊ အာ(ရ်)၊ ရန်ကုန် အတွဲများ၊ အမှတ် ၁၄၊ စာ ၂၅၅ သဘောကဲ့လဲ့သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှညွန့်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အယ်(လ်) ဘားမား။

ရုံးတော်သဟာယအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်၊ ဦးမြစိန်နှင့် လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်။

ခေမ္မာ
မောင်ကြီး
ဒေါ်အုံးခင်။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။မန္တလေးမြို့တွင် ရုံးထိုင်သော တရားရုံးချုပ်သို့ မောင်ကြီးက ဒေါ်အုံးခင်အပေါ် တရားမ အယူခံမှု တင်သွင်းခဲ့ရာမှ အောက်ပါအရေးကြီးသော ဥပဒေပြဿနာ ပေါ်ပေါက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်က ထိုပြဿနာကို စုံညီခုံရုံးဖွဲ့စည်း၍ သုံးသပ်ခါ ဖြေကြားပေး သင့်ပါသည်ဟု တရားသူကြီးချုပ်ထံ တင်ပြခဲ့သည်။ ပြဿနာသည် ဥပဒေအရသာ လျှင်အရေးကြီးသည်မဟုတ်ဘဲ မြန်မာလေ့ ထုံးတမ်းစဉ်အလာအားဖြင့် ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်တည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့နှင့်လည်း တွဲယှက်၍နေသည် ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ရုံးတော်၏ သဟာယအဖြစ် ပါဝင်ကူညီကြရန်ပညာရှိ လက် ထောက်နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်အား၎င်း၊ ဥပဒေ ပါရဂူ သုမိန်ကြီး ဦးကျော်မြင့်အား ၎င်း၊ “မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ” ကျမ်းကို ပြုစုရေးသားသူ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမြစိန်အား၎င်း ဘိတ်ကြားခဲ့သည်။ ရွှေနေကြီးများသည် အများပြည်သူ၏အကျိုး ကို ရွှေရှုကာ၊ ဘိတ်ကြားသည့်အတိုင်း လာရောက်၍ ကူညီဆောင်ရွက်ကြသည်။ နှစ်ဘက် အမှုသည်များ၏ ပညာရှိကြီးများသည်လည်း မိမိတို့၏ စရိတ်ဖြင့် မန္တလေးမှ လာရောက်ကြကာ ပြဿနာကို ပြေလည်စေရန် စေတနာထား၍ လျှောက်လဲ ဆောင် ရွက်ကြသည်။

ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်က တင်ပြခဲ့သော ပြဿနာမှာ—

“အရွယ်ရောက်ပြီး ယောက်ျားတဦးက အရွယ်မရောက်သေးသော မိန်းကလေး တဦးကို လက်ထပ်ပါမည်ဟူ၍၊ ၎င်းမိန်းကလေး၏ မိခင်အား ကတိခံဝန်ပြုခဲ့သည်။ မိခင်ကလည်း တုံ့ပြန်၍ ကတိခံဝန် ပဋိညာဉ် ပြုခဲ့ရာတွင် သမီး၏ သဘောတူညီချက်ကို ရရှိခဲ့ပြီး၊ သမီး၏ အကျိုးကိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ဆိုလျှင်၊ ယောက်ျားဘက်မှ ကတိပျက်သောအခါ လက်ထပ်ရန် ကတိကို ပျက်ကွက်ခဲ့သည့်အတွက် လျော်ကြေးရလိမ့်မူ တရားစွဲဆိုနိုင်ပါသလော” ပြဿနာတွင် အကျိုးဝင်ကြသော ကတိပျက်သည့် ယောက်ျား၊ ကတိပြုသည့် မိခင်နှင့် အရွယ်မရောက်သော မိန်းကလေး ၃ ဦးစလုံးသည် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာများ ဖြစ်ကြ၍ မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်အုံးခင်။

မောင်ကိုကြီးသည် မူလရုံးတွင် ၎င်းအပေါ် ကတိပျက်မှု စွဲဆိုခံရစဉ် အခါက အသက် ၂၅ နှစ်ခန့် ရှိပြီဖြစ်၍၊ အရွယ်ရောက်ပြီးသော လူတဦး ဖြစ်ပေသည်။ ဒေါ်အုံးခင်၏သမီး မသက်ထားသည် အသက် ၁၇ နှစ်ကျော်ခန့် အရွယ်သို့ ရောက်သည် တွင် မောင်ကိုကြီးနှင့် လူငယ်ခြင်းရည်ခံခဲ့ကြသည်။ မောင်ကိုကြီးက မသက်ထားအား တရားဝင် လက်ထပ်၍ ယူပါမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ ဒေါ်အုံးခင်နှင့် မသက်ထား နှစ်ဦးဆုံ၍လည်း မောင်ကိုကြီး၏ ကတိကို ရယူခဲ့ကြဘူးသည်။ ထို့နောက် မသက်ထား တွင် ကိုယ်ဝန်ရင့်မာ ရှိလာသောအခါ မောင်ကိုကြီးက လက်ထပ်ရန် ကတိပျက်သဖြင့် ၎င်းအပေါ် မသက်ထားနှင့် ဒေါ်အုံးခင်တို့က လျော်ကြေးရလို့မူ မန္တလေးမြို့၊ အမရပူရ နယ်ပိုင်တရားမရုံး၌ စွဲဆိုခဲ့ကြသည်။ လျော်ကြေးများနှင့် ပတ်သက်၍ မူလရုံးက တရားလိုတို့ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ကန်သည်ဟု တွေ့ရှိရသော်လည်း လူငယ်နှစ်ဦး ကတိပြု၍ ကိုယ်လက်လွန်ကျူးပြုခဲ့ကြစဉ်အခါက မသက်ထားသည် ၁၇ နှစ်နှင့် ၄ လ အရွယ်မျှသာ ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မသက်ထားသည် ကိုယ်တိုင် တရားဝင် ပဋိညာဉ် ပြုနိုင်ခဲ့သည်မဟုတ်၊ ၎င်းနှင့် မောင်ကိုကြီး အတူ အပြန် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော ပဋိညာဉ် သည် တရားမဝင်၊ ပဋိညာဉ်မမြောက်၊ လျော်ကြေးရလို့မူ စွဲဆိုနိုင်ရန် အခြေခံလည်း မဖြစ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ကာ၊ သားအမိ နှစ်ဦးတို့၏ အမှုကို ပလုပ်ခဲ့သည်။

မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမရုံးသို့ ဒေါ်အုံးခင်နှင့် မသက်ထားတို့က အယူခံဝင်ကြ သည်။ ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက မသက်ထား၏ အမှုကို ပလုပ်သည်မှာ မှန်ကန်သည်၊ သို့ရာတွင် မောင်ကိုကြီးသည် ဒေါ်အုံးခင်ကိုလည်း ၎င်း၏သမီးကို တရားဝင်လက်ထပ် ယူပါမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ ဒေါ်အုံးခင်က ထိုသို့ လက်ထပ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။ ထိုသို့ မိခင်က ကတိပြုခြင်းသည် သမီး၏ အကျိုး အတွက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်အုံးခင်နှင့် မောင်ကိုကြီးတို့အကြားတွင်သာ တရား ဝင်သော ပဋိညာဉ် သဘောတူညီချက်သည် တည်ရှိခဲ့သည်။ ထိုပဋိညာဉ်ကို စောင့် ထိန်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သဖြင့် မောင်ကိုကြီးသည် ဒေါ်အုံးခင်အား လျော်ကြေးငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် ပေးစေဟု ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်သည်။

မောင်ကိုကြီးက ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံတက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူခံကို လက်ခံကြားနာသောအခါ အထက်ဖော်ပြပါ ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်က ပြဿနာကို စုံညီခုံရုံးသို့ တင်ပို့ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူခံတွင် ပေါ်ပေါက်သော ပြဿနာသည် ဒေါ်အုံးခင် မောင်ကိုကြီးတို့၏ ပဋိညာဉ်နှင့်သာ ပတ်သက်သော်လည်း စုံညီခုံရုံးသို့ တင်ပို့သော ပြဿနာကိုမူ ပို၍ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းဖွဲ့ထားသည်။ အရေးကြီး ပြဿနာဖြစ်၍ အများပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့် ထိုသို့ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်ဆုံးခင်။

ထိမ်းမြားလက်ထပ် ကတိကို ပျက်ကွက်သဖြင့် လျော်ကြေးငွေ ရလိုကြောင်း စွဲဆိုသည့် ရှေးယခင်က အမှုများတွင် တရားရုံးချုပ်များက အမျိုးမျိုး စီရင်ထုံး ပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ကဲ့လဲ့ကြရသည်မှာ တမ္မနှင့်တမူ အကြောင်းခြင်းရာချင်း မတူ ခဲ့၍ လည်း ဖြစ်သည်။ အရွယ်မရောက်သေးသော မိန်းကလေးက ကတိပျက်သော ယောက်ျားကို စွဲဆိုသော အမှု၊ ယောက်ျား၏ မိဘများကို စွဲဆိုသော အမှု၊ မိန်းကလေး ၏ မိဘများတို့က ယောက်ျား၏ မိဘများကို စွဲဆိုသော အမှုစသည်ဖြင့် အမှုများက ကွဲပြားခဲ့ကြသည်။ အချို့အမှုများတွင် မိန်းကလေးက အရွယ်မရောက်သေး၍၊ အချို့ တွင်မူကား ယောက်ျားကလေးက အရွယ်မရောက်သေးသူ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကဲ့လဲ့ သော အကြောင်းခြင်းရာတို့ကို သုံးသပ်ရာတွင် တရားရုံးများ၏ အတွေးအခေါ်နှင့် မြန်မာ့ ထုံးတမ်းဥပဒေကို အပေါ်ယံကောက်ယူချက်ကလည်း ကဲ့လဲ့ခဲ့ပြန်သည်။ အချို့ တရားသူကြီးများက အမှုများတွင် ပေါ်ပေါက်သော ပြဿနာကို မြန်မာ့ထုံးတမ်း စဉ်လာ ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်ဘဲ ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရ တရားဝင်ကတိကို ပေးနိုင်ရန် အရွယ်မရောက်သေးသူ တဦး ပါဝင်နေလျှင်ထိုပဋိညာဉ်သည် တရားမဝင်၊ တရားမဝင်သော ပဋိညာဉ်ကို အခြေခံ၍ အောင်မြင်စွာ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း မပြုနိုင်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရန် ကတိပျက်ကွက်မှုများ၌ ကတိပြုသူ တဦးဦး သည် အရွယ်မရောက်သေးသူ ဖြစ်နေလျှင် အမှုကို မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်လော။ သို့မဟုတ် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်လော ဟူသော ပြဿနာသည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၏ ရွှေမှောက်သို့ မောင်ကလေး နှင့် မလှရင် (၁)တို့၏ အမှုတွင် ရောက်ခဲ့ဘူးသည်။ စုံညီခုံရုံးဖွဲ့၍ ထိုပြဿနာကို ပညာရှိတရားသူကြီးများက အလေးအနက် စဉ်းစားသုံးသပ်ခါ၊ မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရသာလျှင် အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု စီရင်ထုံး ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်းဟူသည် သာမန် ပဋိညာဉ်မျိုး မဟုတ်၊ သာမန် ပဋိညာဉ် မျိုးထက် ပိုသည်။ ထူးခြားသည်ဟူ၍ စီရင်ထုံးတွင် မှတ်ချက်ချမှတ်၍ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရ၊ ၁၈ နှစ်အရွယ် ရောက်မှသာ ယောက်ျားကလေး တဦးသည် တရားဝင် သောကတိကို ပြုနိုင်သည်မှန်သော်လည်း၊ မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ ထိမ်း မြား လက်ထပ်နိုင်သည့် အရွယ် ရောက် မရောက်ကို ထောက်ရှု၍သာ အမှုကို ဆုံးဖြတ် ရမည်ဟု စုံညီခုံရုံးက ထုံးဖွဲ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စုံညီခုံရုံးတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် ပညာရှိ တရားသူကြီး ဦးခင်က၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် ကတိပျက်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံ တရားဥပဒေများ ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (က)

(၁) မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၁၊ ၁၁ ၉၉။

၁၉၆၅
မောင်ကြီး
နှင့်
ဒေါ်အိန်

အရ မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သော အမှုမျိုးဖြစ်သည်။ ကတိ ပျက်မှု၏ အခြေခံသည် အမှုသည် အချင်းချင်း အတုံ့အပြန် ကတိပြုခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကတိသည် တရားဝင် မဝင်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အမှုသည်များသည် တရားဝင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း ပြုနိုင်သည် မပြုနိုင်သည်ကို သုံးသပ်ရန်လိုသည်။ ထို့ကဲ့သို့ သုံးသပ်နိုင်ရန် မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကိုလေ့လာရသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေနှင့် ကင်းကွာ၍ အမှုကိုဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ထို ဥပဒေအရသာ အမှုကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးသော ပြဿနာနှင့် အလားတူ ပြဿနာတရပ်ကို မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည် (၂) တို့ အမှုတွင် ရန်ကုန်မြို့ တရားလွှတ်တော် စုံညီခုံရုံးက ထပ်မံသုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြန်သည်။ “ ထိုအမှုတွင် အရွယ်ရောက်ခြင်းကို သတ်မှတ်သည့် အက်ဥပဒေ ” (Majority Act) အရ အရွယ်မရောက်သေးသော ယောက်ျားလေး တဦးက ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပါမည်ဟု ကတိပြုလျှင်ထိုကတိသည် တရားဝင် မဝင်ကို ယင်းဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်လော၊ မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်လော ဟူ၍ ပြဿနာဖြစ်ပေါ်သည်။ စုံညီခုံရုံးသည် ယခင် စီရင်ထုံးများကို သုံးသပ်ပြီးနောက် ယောက်ျားကလေး တဦးသည် အရွယ်ရောက် မရောက်ကို အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် အရသာ ဆုံးဖြတ်ရမည်။ အက်ဥပဒေအရ အရွယ်မရောက်သေးသူသည် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရ တရားဝင် ကတိပြုခြင်း၊ ပဋိညာဉ် ပြုခြင်းကို မပြုလုပ်နိုင်၊ မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေသည် လက်ဝင်းထိမ်းမြား လက်ထပ်ရန် သဘောတူပြီးနောက်၊ အိမ်ထောင် တည်ခြင်းနှင့် သာသက်ဆိုင်သည်။ အနာဂတ်ကာလတွင် ထိမ်းမြား လက်ထပ်ကြပါမည်ဟု ကတိ ပြုခြင်းသည် အိမ်ထောင် တည်ခြင်းနှင့် တဆက်တည်း ဆက်စပ်၍မနေ၊ သီးခြား ဖြစ်သော ပဋိညာဉ်မျှသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ပြဿနာကို ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ အရ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ထုံးဖွဲ့ခဲ့သည်။

ထိုစီရင်ထုံး ချမှတ်ခဲ့ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် အရွယ်မရောက်သေးသော မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူငယ်တဦးသည် မိန်းကလေး တဦးအား ထိမ်းမြားလက်ထပ် ယူပါမည်ဟု ကတိပြုပြီးနောက်၊ ကျူးလွန်ပေါင်းသင်းပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ထိမ်းမြားလက် ထပ်ခြင်း မပြုသော် ထိုယောက်ျားကလေးအား ကတိပျက်ကွက်မှုဖြင့် လျော်ကြေး တောင်းခြင်းမပြုနိုင်၊ အလားတူပင် မိန်းကလေးသည်လည်း အက်ဥပဒေအရ အရွယ် မရောက်သေးသူ ဖြစ်နေလျှင် ၎င်းသည် ကတိပျက်သော ယောက်ျားအား လျော်ကြေးတောင်းခြင်း မပြုနိုင်ဟု တရားရုံးများက ပုံသေကားကျ မှတ်ယူလိုက်နာ

(၂) (အိုင်၊အယ်လ်၊ အာရ်) ရန်ကုန် အတွဲများ အမှတ် ၁၄။ စာ ၂၅။

ခဲ့ကြသည်။ ထိုစီရင်ထုံးရှိနေသည့်အတွက် ကတိပျက်မှု စွဲဆိုခြင်းများလည်း နည်းပါးခဲ့ပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် ပြဿနာကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ယခုတိုင် အခါအခွင့်မပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးချေ။

၁၉၆၅
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်အုံးခင်။

မောင်ကိုကြီးအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှညွန့်က မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည် (၂) တို့အမှုတွင် စုံညီခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့် အတိုင်း ဥပဒေတည်နေပါသည်။ ထိုစီရင်ထုံးအရ၊ မောင်ကိုကြီးက မသက်ထားအပေါ် ပြုခဲ့သော ကတိသည် တရားမဝင်ပါ။ ဒေါ်အုံးခင်က မိခင်အနေနှင့် မောင်ကိုကြီးအပေါ် တရားစွဲဆိုရန်မှာလည်း မောင်ကိုကြီးက မသက်ထားအပေါ် ပြုခဲ့သော ကတိကို အခြေခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အမှု၏ အမြစ်ရင်းဖြစ်သည့် ထိုကတိသည် တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ဒေါ်အုံးခင် ကိုယ်တိုင်ကလည်း မောင်ကိုကြီးထံမှ လျော်ကြေးမရနိုင်ပါဟု တင်ပြသည်။ မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ ၁၇ နှစ်ကျော်ခဲ့ပြီးသော မသက်ထားသည် ၎င်းကိုယ်တိုင် သဘောတူ၍ ၎င်း၏ မိခင်ကလည်း ခွင့်ပြုလျှင် မောင်ကိုကြီးနှင့် တရားဝင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်နိုင်ကြောင်းကို ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဝန်ခံသည်။ အားလုံးသဘောတူခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း လူငယ်နှစ်ဦးအတူ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြလျှင် အကြင်လင်မယား အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြသည်ကိုလည်း ဝန်ခံသည်။ သို့ရာတွင် မောင်ကိုကြီးဘက်မှ ပျက်ကွက်၍ ထိုသို့ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းမပြုသောအခါ၌မူ မသက်ထားသည် “အရွယ်မရောက်သေးသူ” ဖြစ်၍ မောင်ကိုကြီးအပေါ် ကတိပျက်ကွက်မှု စွဲဆိုနိုင်ခြင်း မရှိတော့ပါဟု လျှောက်လဲသည်။

ဒေါ်အုံးခင်ဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဘားမားက၊ လူငယ်နှစ်ဦး ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြလျှင် တရားဝင်သော အိမ်ထောင်ဘက်များဖြစ်ကြမည်မှာ ထင်ရှားပါလျက်၊ ယောက်ျားဘက်က ပျက်ကွက်ရုံမျှနှင့် မိန်းကလေးက ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် ကတိခံဝန်ပြုခဲ့ခြင်းသည် တရားမဝင်ဟု ဆိုသည်မှာ မျှတမှုနှင့် ဆန့်ကျင်ပါသည်။ တရားဝင် လက်ထပ်နိုင်သော မိန်းကလေးတဦးသည် ထိုသို့ လက်ထပ်ရန် တရားဝင် ကတိပြုနိုင်သည်လည်း ဖြစ်ရပါမည်။ မိခင်၏ဘက်မှဆိုလျှင်လည်း မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ သားသမီးများကို အရွယ်ရောက်သော အခါ၌ ထိမ်းမြား မင်္ဂလာ ပြုပေးရန် တာဝန်ဝတ္တရား ရှိပါသည်။ “ သားမြေး တို့ကို၊ ၁၅ နှစ်၊ ၁၆ နှစ် အရွယ်ရောက်သော် အိမ်ထောင်ပေးအပ်၏။ မပေး၍ အပြစ်ရှိလေ့ငြားသော်လည်း အမျက်မထွက်အပ် ” ဟု ဓမ္မသတ်များက ဆိုကြောင်းကို ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း စုပေါင်းပြုစုခဲ့သော ဓမ္မသတ် ကောက်နုတ်ချက်များ အတွက် (၂) ပုဒ်မ ၃၃ တွင်ပါရှိသည်ဟု မစ္စတာ ဘားမားက ညွှန်ပြသည်။ ထုံးတမ်းစဉ်လာ

၁၉၆၅
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်အုံးခင်။

အခု မသက်ထားသည် အရွယ်ရောက်ပြီးသော မိန်းကလေးတဦး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်က ကြည်ဖြူ၍ လက်ခံရည်ငံပြီးသော မောင်ကိုကြီးအား ဒေါ်အုံးခင်က မိခင်၏ ဝတ္တရားအလျောက် သမီးနှင့် ထိမ်းမြား ပေးပါမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သဖြင့် မိခင်နှင့် သမီးတို့ကတိ ပြုခဲ့ခြင်းသည် ထုံးတမ်း စဉ်လာနှင့်ညီ၍ ပြည့်စုံပါသည်။ မောင်ကိုကြီးက ကတိပျက်သဖြင့် ၎င်းအပေါ် လျော်ကြေးရလိုကြောင်း တောင်းခံ နိုင်ကြပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

သူ့ ခမိန်ကြီး ဦးကျော်မြင့်က ဤအမှုတွင် မသက်ထားက သဘောတူ ကြည်ဖြူ ခဲ့ရုံမက မိမိကိုယ်ကိုပင် မောင်ကိုကြီးအား အပ်နှံခဲ့သဖြင့် ပဋိသန္ဓေရခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ ပေါင်းသင်းခဲ့ခြင်းကြောင့် ကလေးတယောက်ပင် ထွန်းပေါက်ခဲ့သည်။ သမီးတွင် ကာ ဣန္ဒြေ ပျက်ရခြင်း၊ ဖအေ မခေါ်နိုင်သော ကလေးတဦး မွေးဖွားရခြင်းတို့သည် ဒေါ်အုံးခင် အတွက်လည်း နစ်နာသော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနစ်နာသော အချက်များကြောင့် ဒေါ်အုံးခင်သည် မောင်ကိုကြီး အပေါ် တရားစွဲဆိုနိုင်ပါ လိမ့် မည်။ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း မိခင်က သမီးကို ပေးပါ မည်ဟု ကတိပြုခဲ့ခြင်းသည် သမီး၏ အကျိုးအတွက် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကတိအတိုင်း မိခင်ရောသမီးပါ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် အဆင်သင့် ရှိကြသည်။ သမီးဘက်မှလည်း မိမိကိုယ်ကိုပင် ပုံ၍ ပေးခဲ့သည်။ ထိုအချက်တို့ကြောင့် ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရပင်လျှင် မိခင်သည် မောင်ကိုကြီး အပေါ်တွင် လျော်ကြေး ရလိုကြောင်း စွဲဆိုနိုင်ပါသည်ဟု ထင်မြင်ချကပေးသည်။

ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမြစိန်က မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည် (၂) တို့၏ အမှုတွင် ထွက်ဆိုခဲ့သော စီရင်ထုံးသည် ခေတ်နှင့် မလျော်တော့ပါပြီ။ အခြေခံ သဘော အားဖြင့်လည်း မှားယွင်းပါသည်။ ထိုစီရင်ထုံးနှင့် အလားတူ စီရင်ထုံး များသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား အမိပြုခဲ့ပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ လူနေမှု ဓလေ့ရိုးရာ စသည်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ လူနေမှု ဓလေ့ရိုးရာတို့နှင့် များစွာ ကွဲလွဲပါသည်။ အထူးသဖြင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင် တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာပြည်သူ ပြည်လားတို့သည် ဘာသာရေးကို လိုက် သည် မဟုတ်ပါ။ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်၊ အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်တို့သည်ကား အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စတို့တွင် ဘာသာရေးကို လိုက်ပါ ကျင့်သုံးကြပါသည်။ မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြား လက်ထပ်အိမ်ထောင်တည်ထောင်ရာတွင် နှစ်ဦး ကြည်ဖြူသဘောတူခြင်းက အဓိကဖြစ် ပါသည်။ ဤအမှုတွင် ထိုကဲ့သို့ လူငယ်နှစ်ဦး သဘောတူ ကြည်ဖြူကြသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ မသက်ထားသည် မိခင်၏ အခွင့်ကိုပန်၍သာ ထိမ်းမြားလက်ထပ် နိုင်မည် မှန်သော်လည်း မိခင်၏ ခွင့်ကိုယူပြီးသူ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ကိုကြီး

ဘက်ကသာ ကတိတည်ပါလျှင် ဆက်လက်၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကာ တရားဝင် အကြင်လင်မယား အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သော အခြေအနေ ရှိခဲ့ပါသည်။ လက်ထပ် လျှင် တရားဝင် လင်မယား ဖြစ်နိုင်ပါလျက် မောင်ကိုကြီးက လက်ထပ်ရန် ပျက်ကွက် သောကြောင့် မသက်ထားသည်လည်း လက်ထပ်ရန် တရားဝင်ကတိကိုပင် ပြုနိုင်သူ မဟုတ်ဟူ၍ အမိပွယ် ကောက်ယူရန်မှာ သင့်တော် မှုတသည်မဟုတ်ပါ။ မောင်ကိုကြီး အပေါ် ကတိပျက်မှု စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ပါလျှင် လူ့ကျင့်ဝတ်ကို ပျက်ပြားသူ တဦးအား အခွင့်အရေးပေးရာ၊ အကာကွယ် ပေးရာ ရောက်ပါလိမ့်မည်ဟု ဦးမြစိန်က တင်ပြသည်။

ခွဲဖြေ
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်အိုင်။

ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော် စုပေါင်း၍ တင်ပြ သည်မှာ မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည် (၂) စီရင်ထုံးကို ပြောင်းလဲလာသည့် အခြေအနေများနှင့် ယှဉ်၍ ထပ်မံသုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပြီဟု ယူဆကြောင်း။ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရန် ကတိပြုခြင်းသည် သာမန် ပဋိညာဉ်မျိုး မဟုတ်ကြောင်း၊ ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ် ပြုကြရာတွင် ချုပ်ဆိုသည့် ကတိမျိုးနှင့် များစွာ ကွာခြားကြောင်း၊ ထိမ်း မြား လက်ထပ်၍ အိမ်ထောင် တည်ထောင်ရန် အရွယ်ရောက်ပြီဟု ပတ်ဝန်းကျင် လူအများက အသိအမှတ်ပြုပြီးသော မိန်းကလေးတဦးသည် လက်ငင်း အိမ်ထောင် မပြုသေးဘဲ၊ နောင်တွင် ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပါမည်ဟု ကတိပြုရန် အရည်အချင်း မရှိဟု ယူဆခြင်းသည် သဘာဝယုတ္တိနှင့် လွန်စွာ ဆန့်ကျင်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ဤပြဿနာမျိုးကို နိုင်ငံခြားမှ သွင်းယူခဲ့သော ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ စသည်တို့အရ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ မြန်မာပြည်သူပြည်သားတို့ လက်ခံ ကျင့် သုံးကြသည့် ယဉ်ကျေးမှု၊ လူနေမှုဘဝနှင့် ကိုက်ညီသော ဥပဒေများအရသာ ဆုံး ဖြတ်ရန် သင့်ကြောင်းဖြင့် အကျယ်တဝင့် တင်ပြသည်။

အားလုံးကို ခြုံကြည့်သော် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအချင်းချင်း ထိမ်းမြားလက်ထပ် ခြင်း၊ ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်း စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော ကျွန်ုပ်တို့ ရွှေ့မောက်သို့ ရောက်လာသည့် ပြဿနာမျိုးတွင် မြန်မာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေကို ဦးစွာ လေ့လာ သုံးသပ်ရန် လိုသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် ကတိပြု ခြင်းကို ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ်ပြုရန် ကတိပဋိညာဉ် ပြုခြင်းမျိုးနှင့် တပြေးတည်း ထား၍ စဉ်းစားရန် သင့်တော်သည် မဟုတ်ချေ။ ယဉ်ကျေးသော မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင် တည်ထောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ် ဆက်ဆံ ကူးလူးခြင်းများနှင့်အတူ မထားကြချေ။ သိမ်မွေ့၍အရေးကြီးသော လူမှုရေးကိစ္စ တရပ်ဟူ၍လက်ခံကျင့်သုံးကြသည်။ ဤကိစ္စမျိုးသည် ထိမ်းမြားလက်ထပ် အိမ်ထောင် တည်ဆောက်ကြ သူများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည် မှန်သော်

၁၉၆၅
မောင်ကိုကြီး
နှင့်
ဒေါ်အိုးခင်။

လည်း ၎င်းတို့ နေထိုင်ကြသော လူ့အဆောက်အအုံနှင့်လည်း ပတ်သက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလိကရေးရာ သက်သက်မျှသာမဟုတ် လူ့အဆောက်အအုံနှင့် သက်ဆိုင်နေသော ကိစ္စလည်း ဖြစ်သည်ဟု လက်ခံကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိမ်းမြား လက်ထပ်သော အခါ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်တို့သည် မည်သည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည်၊ မည်သို့ နေထိုင် ပေါင်းသင်းကြမ္မာ တရားဝင် လင်မယားမြောက်သည်၊ အိမ်ထောင် ဖျက်သိမ်း၍ ကွာရှင်းလိုကြလျှင် မည်သို့သော အကြောင်းများ ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ရှိရမည် သေသည်တို့ကို လူ့အဆောက်အအုံက စည်းကမ်းများသတ်မှတ်၍ပေးသည်။ ထိုစည်းကမ်းများသည် ကုန်ပစ္စည်း အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရာတွင် သတ်မှတ် ကျင့်သုံးကြသော စည်းကမ်းများနှင့် ထပ်တူမဟုတ်ကြပေ။ လူမှုရေး စည်းကမ်းများ ဖြစ်သဖြင့် သီးခြား ထားရှိကာ ပို၍သိမ်မွေ့တတ်သည်။

မောင်ကိုကြီးက မသက်ထားအား ပြုခဲ့သော ကတိသည် မိန်းကလေးတဦးတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်ဟု မဆိုသာချေ။ မိန်းကလေး၏ မိခင်နှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ ၎င်းတို့အားလုံး နေထိုင်ကြသော လူ့အဆောက်အအုံနှင့်လည်း တစိတ်တဒေသ သက်ဆိုင်သည်။ လူ့သိက္ခာ ကျင့်ဝတ်တို့နှင့်လည်း တွဲယှဉ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကတိပျက်၍ အချင်းဖြစ်ပွားသော အခါ အမှုကိစ္စကို ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေအရသာ အပေါ်ရံကြော တွေးတော၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာ အရ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစား၍ အမှုသည် အချင်းချင်းအပေါ်တွင်လည်း မျှတအောင် ၎င်းတို့၏ လူ့အဆောက်အအုံကလည်း လက်ခံနိုင်အောင် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ကင်းငန်မင်းကြီး ဦးကောင်း ပြုစုခဲ့သော သုံးဆဲ့လေးစောင်တွဲ မွေသတ်ကျမ်းကြီး အိမ်မှုခန်း ပုဒ်မ ၁၃၅ တွင် အောက်ပါကဲ့သို့ ဆိုသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ယောကျ်ားသည်၊ မိန်းမကို အလိုတူ၍ ရမြောက်ပြီးလျှင်။ မလိုဟူဘိအံ့၊ တရားသူကြီး ရွှေနှိုက် မလျော်ဝံ့၍၊ လို၏ဟူပြန်အံ့။ တရားသူကြီးတို့သည်။ သင့်နေစေဟု ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ ရမြောက်ပြီးလျှင် မလိုဟူပြန်၏။ မူကား။ ထိုသို့သော ယောကျ်ားကို။ တရားဒဏ်သည်းစွာပေး၍။ ရှိသည့်ဥစ္စာကို ရုပ်၍။ မိန်းမငယ်ကို ပေးအပ်၏။ မယား အရာကလည်း လွတ်စေအပ်၏။”

အထက်ပါကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသည် ဥပဒေသဘောမျိုး ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်း တွေးခေါ် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ထက် နှစ်ဘက်မျှတမှု၊ မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မြင်ရသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကို ကိုးကား၍ ၎င်းယခုအခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၌ ကျင့်သုံးနေကြသော လူလူချင်း အနိုင်အထက်မပြု၊

အမြတ်မထုတ်၊ လောကပါလ တရား ကျင့်ဝတ်တို့နှင့်အညီ ကူးလူးဆက်ဆံကြသည့် တရားကို ထောက်ရှု၍၎င်း၊ ကျွန်ုပ်တို့ရွှေမှောက်ရှိ ပြဿနာပေါ်တွင် “ပေါ်ပြသော အခြေအနေမျိုးတွင် ကတိပျက်သော ယောက်ျား အပေါ် လျော်ကြေး ရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုနိုင်သည်” ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဖြေကြားလိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်ကိုကြီး
 နှင့်
 ဒေါ်အိုးခင်။

ရုံးတော်အား လာရောက် ကူညီကြသော လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်နှင့် တကွ သဟာယ သုခမိန်ကြီးများအား၎င်း၊ မန္တလေးမှ လာရောက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက် ကြသော ရွှေနေကြီးများအား၎င်း အထူး ကျေးဇူးဥပကာရ တင်ရှိကြောင်းကို ကျွန်ုပ် တို့က မှတ်တမ်းတင်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ

၇ ရက်။

မောင်ကျော်မြင့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၆—ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ပြန်လည်ထပ်မံစစ်ဆေးရန်အမိန့်—
တရားရှင်လွတ်ခံရသူအား ထုချေခွင့်မပြုခြင်း—ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော အမိန့်ဖြစ်မဖြစ်—
တရားရှင်လွတ်ရန်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အကြောင်းခြင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၆ (ခွဲခြားချက်) အရ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး
သည်ပြန်လည် ထပ်မံစစ်ဆေးရန်အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုမီ တရားရှင်လွတ်ထားခံရသူအား၊ ၎င်းအပေါ်
တွင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် အရေးမယူထိုက်ကြောင်း ထုချေခွင့်မပြုသဖြင့်၊ ၎င်းအမိန့်သည်
ဥပဒေ နှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရန်အမိန့်ချမှတ်သည်။

ဂျီနာဟူစိန် နှင့် အစိုးရ၊ ၁၉၅၀၊ အတွဲ ၅၁၊ ရာဇဝတ် ဥပဒေကျာနယ်၊ စာ ၁၅၇၀ ကိုရည်ညွှန်း
သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားရှင်လွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည် အလွန်တရာ မှားယွင်း
ချွတ်ချော်နေသည်ကိုမတွေ့ရပေ။ အလွန်တရာမှားယွင်းချွတ်ချော်မှုသာလျှင် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍
ထပ်မံပြီးစစ်ဆေးရန် အကြောင်းရှိသည်။

မစ္စတာ စီ၊ အာရ်၊ မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမ်းချမ်း ပါ ၃၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊
စာ ၇၉၆။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုးချိန်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊
စာ ၃ ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘိုးသာ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘဇော်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂ (ခ)။
† လျှောက်ထားသူက ၎င်းကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅၃ အရ၊ မော်လမြိုင်၊ ၂ ရာဘက်
ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး ရာကြီးမှုအမှတ် ၁၀၆/၆၄ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ
၂၃ ရက်နေ့က အမှုမှ တရားရှင်လွတ်သည့်စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်သည်။ မော်လမြိုင်မြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်
တရားသူကြီးရုံး၊ ရာပြင်မှုအမှတ် ၂၀/၆၄ တွင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့က ချမှတ်သော
စီရင်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၀၆ တွင်၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်အပေါ် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄-က အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခြင်း ရှိသည်ကို မတွေ့ရှိရရှိမျှမက၊ ယင်းပုဒ်မနှင့်ပင် စွဲချက်တင်လောက်အောင် သက်သေခံ အထောက်အထားမရှိသောကြောင့်၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်ကို တရားရှင်လွှတ်ရန်၊ ၁၉၆၄ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့က အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မော်လမြိုင်မြို့ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၅ အရ၊ မိမိသဘောအလျောက် အမှုတွဲကို ခေါ်ယူပြီး၊ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၀ ကိုဖွင့်၍၊ အမှုကို သုံးသပ်သည်။ ယင်းသို့ သုံးသပ်ရာဝယ်၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်အား အကြောင်းမကြား တစ်တရာထုချေခွင့်ကိုလည်း မပေး၊ မိမိသဘောအလျောက်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်အရ၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်အား တရားရှင်လွှတ်လိုက်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ အရ၊ ၎င်းအပေါ်တွင် မော်လမြိုင်မြို့ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ပြန်လည်ထပ်မံ စစ်ဆေးရန်အမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်မြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ကျော်မြင့် (မူလတရားခံ) က ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာတင်သွင်းသည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဖိုးသာက၊ အကြောင်းနှစ်ချက်ပြု၍ လျှောက်ထားသွားသည်။ ပဌမအကြောင်းမှာ၊ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ (ခွင်းချက်) အရ၊ လျှောက်ထားသူအား ထုချေခွင့်ပြုခြင်းမရှိဘဲ၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမှာ၊ တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်၍ အာဏာကို ကျူးလွန်သုံးစွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအကြောင်းမှာ၊ လျှောက်ထားသူသည် သတ်ပေါ့လျှော့စွာ၊ သို့မဟုတ် အရမ်းမဲ့ မော်တော်ကားကို မောင်းနှင်ခြင်း လုံးငမရှိဟု၊ မျက်မြင်သက်သေများ၏ ထွက်ချက်အရ ထင်ရှားပါလျက်၊ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမှာ မှားယွင်းပါသည်။ သေဆုံးသူ မိန်းကလေးသည် သုတိမမူဘဲ ရုတ်တရက်လမ်းကို ဖြတ်ပြေး၍သာလျှင် မတော်တဆ ထိခိုက်မိသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ၌ တစ်တရာအပြစ်မရှိနိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ပါလျက်၊ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မှားယွင်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်။ ယင်းသို့ လျှောက်ထားရာ၌၊ ဥပဒေအကိုးအကားနှင့် သက်ဆိုင်သောစီရင်ထုံးများကိုလည်း တင်ပြသွားလေသည်။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘဖေက၊ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်သည်၊ ဥပဒေအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်၍

၁၉၆၅
မောင်ကျော်မြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သော်၎င်း၊ အမှုဖြစ်အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍သော်၎င်း မှားယွင်းပါသည်ဟု ရှိသားစွာ ဝန်ခံသွား၏။

အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည်မှာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ကျော်မြင့်သည်၊ ကိုယ်ပိုင် ကား အမှတ် ဆ/၈၈၉၈ ကို၊ မုဒုံဘက်မှ မော်လမြိုင်ဘက်သို့ လမ်းမကြီးအတိုင်း ကိုယ် တိုင်မောင်းနှင်လာရာ၊ ဦးကာဆင်၏သမီး အသက် ၈ နှစ်အရွယ်ရှိ မကူလီရှင်ဘီကို တိုက်မိသဖြင့်၊ ကလေးမလေးသည် ဦးခေါင်းနှင့် သွားတို့တွင် ဒဏ်ရာများရသွားသည်။ မော်လမြိုင် ဆေးရုံကြီးတွင် ထိုရရှိသောဒဏ်ရာဖြင့် ၆ ရက်အကြာတွင် သေဆုံးသွား သည်။ မျက်မြင်သက်သေများဖြစ်ကြသော၊ ဦးကာဆင် (လိပြ-၃) နှင့် ဦးဝင်းညွန့် (လိပြ-၄) တို့၏ ထွက်ချက်များအရ၊ အချင်းဖြစ်ချိန်တွင်၊ ထိလက်မှတ်များ ရောင်း သောကားတစ်စီးသည် အသံခွဲစက်ဖြင့် သီချင်းများဖွင့်ပြီး ရောင်းနေသည်ကို၊ မကူလီ ရှင်ဘီက၊ မျက်နှာခြင်းဆိုင်ဖြစ်သော မိမိနေအိမ်မှ လမ်းကိုဖြတ်ကူးသွား၍၊ ထိလက် မတ်ရောင်းသော မော်တော်ကားဆီသို့ သွားသည်။ ထိုမျှပြန်၍ လမ်းကူးလာရာတွင်၊ မောင်ကျော်မြင့်မောင်းလာသောကား၏ ဘေးကိုငင်တိုက်မိသဖြင့်၊ လဲကျသွားရာ၊ မောင်ကျော်မြင့်က ကလေးကို ကားပေါ်သို့တင်၍၊ မုဒုံဆေးရုံသို့ပို့ပေးသည်။ ကလေး မမှာ သတိမရသဖြင့်၊ မုဒုံဆေးရုံမှတစ်ဆင့် မော်လမြိုင်မြို့ ဆေးရုံသို့ပို့လိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင်မောင်ကျော်မြင့်သည်သက်သေများ၏ ထွက်ချက်အရ၊ ကားကိုလမ်း၏ လက်ဝဲဘက်မှ လမ်းမှန်အတိုင်းမောင်းလာသည်။ ကားကိုလည်း ခပ်မှန်မှန်မောင်းလာ သည်။ အရှိန်မပြင်းပါဟု ထွက်ဆိုကြသည်။ ကားဟွန်းသံပေးသည် မပေးသည်ကိုမူ၊ အသံခွဲစက်ဖြင့် သီချင်းများ ကျယ်လောင်စွာ ဖွင့်နေသဖြင့် မသိပါဟု ထွက်ဆိုကြသည်။

ထိုအကြောင်းခြင်းရာကို ထောက်ရှု၍၊ အမှုစစ်ဆေးသည့် ပညာရှိတရားသူကြီး သည်၊ ဤကဲ့သို့ မော်တော်ကားတိုက်မိခြင်းမှာ၊ မတော်တဆ ဖြစ်သည်ဟုယူဆပြီး၊ မောင်ကျော်မြင့်အား တရားရှင်လွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက မကျေနပ်သဖြင့် ခေါ်ယူသုံးသပ်ပြီး၊ အထက်တွင် မြှောက်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အမိန့်ချမှတ်သည်။ ထိုအမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ (ခြွင်းချက်) နှင့်ဆန့်ကျင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုခြွင်းချက် တွင်—

“ Provided that No Court shall make any direction under this section for inquiry into the case of any person who has been discharged unless such person has had an opportunity of showing cause why such direction should not be made.”

ဟုပြဆိုထားသည်။

ဤအမှုတွင်၊ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်ကျော်မြင့်အား ထုချေခွင့်မပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကျော်မြင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဂျီနာဟူစိန် နှင့် အစိုးရ (၁) အမှုတွင်—

“ The proviso to section 436 is mandatory in character and its requirement is imperative. A disregard of the proviso or a failure to comply with its requirement is an obvious illegality.

The reversal of an order of discharge ordered *ex-parte* would be illegal as well as unjust. This illegality could not be cured by the provisions contained in section 537. Even if the omission to give notice to the accused is treated as an irregularity prejudice is necessarily involved when such a serious irregularity is committed.”

ဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။

ထို့ကြောင့် ပညာရှိခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏အမိန့်သည် တရားဝင်သော အမိန့်မဟုတ်သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို ပယ်လိုက်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

ထို့ပြင် အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားခံ မောင်ကျော်မြင့်အား တရားရှင်လွတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည်၊ အလွန်တရာမှားယွင်း၍ ချွတ်ချော်နေသည် ကို မတွေ့ရှိရပေ။ အလွန်တရာ မှားယွင်း၍ ချွတ်ချော်မှသာလျှင် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ ထပ်မံပြီး စစ်ဆေးရန်အကြောင်းရှိသည်။ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ မစ္စတာ စီအာရ်၊မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမ်းချန် ပါ ၃ (၂) အမှုတွင်—

တဖန် ယခုကဲ့သို့ တရားရှင်လွတ်သည့် အမိန့်မျိုးတွင်၊ တရားသူကြီး၏ အမိန့် သည် ဆီလျော်ခြင်း၊ သို့မဟုတ်၊ အကျိုးအကြောင်း မဆက်စပ်ခြင်း (foolish or perverse) မဖြစ်လျှင် ပယ်ဖျက်ရန် မသင့်၊ ထပ်မံ၍ စစ်ဆေးရန် အထူး ကောင်းမွန်သောအကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အထူးစဉ်းစားရန် အကြောင်းမရှိလျှင်၊ မပြုလုပ်သင့်။

ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုထားသည်။

ထို့ပြင်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် ဦးဘိုးချိန် (၃) အမှုတွင်—

“ The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect

(၁) (1950) Vol. 51 C.L.J. p. 1580. (၂) (1963) B.L.R. p. 796.

(၃) (1963) B.L.R. p. 111.

၁၉၆၅

မောင်ကျော်မြင့်

နှင့်

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure.

The power to direct further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection especially where the question involved are mainly matters of fact."

ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုထားသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် လျှောက်ထားသူ မောင်ကျော်မြင့်အား တရားရှင်လွှတ်ရန် ချမှတ်သောအမိန့်သည်၊ အထက်တွင်ဖော်ပြ သုံးသပ်ချက်များနှင့်အညီ၊ အမှုအသွား အလာနှင့်မဆီလျော် အကြောင်းခြင်းရာမဆက်စပ် အလွန်တရာမှ မှားယွင်း ချွတ်ချော် နေသည်ဟု မတွေ့ရှိရသောကြောင့်၊ ထိုအမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရှေ့တွင်

မောင်ညီးဖေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

အောက်တိုဘာ
လ ၂၀ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ (၂) နှင့် ၂၀၁ အပိုင်း (၂) အရ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ခုခံကာကွယ် ပိုင်ခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတရားလုံးကိုဖြည့် စဉ်းစားဝေဖန် သုံးသပ်ရာ၌ အယူခံတရားလို၏ပြုမူချက် သည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်အနေဖြင့် ပြုလုပ်သည်မှာမှန်၏။ သို့ရာတွင် သေသူက ခါးမြှောင်ကိုင်၍ အယူခံတရားလိုသို့အားသွန်လိုက်ရန်အထက်တွင် အယူခံတရားလိုက ကြောက်အားကြီးစွာဖြင့် မါးမဖြင့် တအားခုတ်လိုက်ခြင်းမှာ သေသူ၏ ပြုမူချက်မှာ အယူခံတရားလို၌ လျော်ကန် သင့်မြတ်သော ကြောက်စိတ်မဖြစ်နိုင်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေ ကပေးထားသည်ထက်ပို၍ ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို၏ ပြုမူ ချက်မှာ လူသတ်မှုမမြောက်သော လူသေမှုတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟုယူဆသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးဘိုးသာ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးထွန်းညို။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ထားဝယ်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၃ တွင် အယူခံတရားလို စောညီးဖေအပေါ် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်း ကျခံစေရန်။ ထို့ပြင် ၎င်းအပေါ် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ (၂) အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟူ၍ သည်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ကျခံစေရန်၊ အပြစ်ဒဏ်များကို တပေါင်းတည်း ကျခံစေရန် အမိန့်ချ မှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် စောညီးဖေက ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၃၈။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၃ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ထားဝယ်မြို့၊ ပဌမအထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
 မောင်ညီးလေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုအပြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ခိုးပညာရှိ တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသဖြင့် ထပ်လောင်း၍ ဖော်ပြရန်လိုမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် အဓိကဖြစ်သော အကြောင်းခြင်းရာမျှကိုသာ ဖော်ပြပေမည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် သေသူ စောဘနှင့် မောင်သိန်းတင် (လိပြ-၁) တို့သည် ထားဝယ်မြို့အနီးရှိ ညောင်ချောင်းရွာမှ ထားဝယ်မြို့နှင့် မိုင် ၂၀ ကွာဝေးသော မါးသွေးကျောက်ရွာသို့သွားကြသည်။ ရောက်ရှိလျှင် စောဘသော် အိမ်သို့သွားကြသည်။ ထိုအိမ်တွင် သေသူ စောဘ၏သားမက် စောဦးဖေမှာ မကျန်းမမာဖြစ်နေသဖြင့် ဆေးဝါးကုသရန် ညောင်ချောင်းရွာသို့ ပြန်ခေါ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စောဦးဖေမှာ ထိုအိမ်တွင်မရှိချေ။ ယာတောသို့သွားနေသည်ဟုဆိုရသည်။ ထိုအိမ်တွင် အိမ်ရှင် စောဘသော်သည် ထိုအချိန်၌ မရှိသေး။ စောလူရှိ (လိပြ-၃)၊ မလက်ကောက် (ခံပြ-၃) နှင့် စောညီးဖေတို့သာ ရှိနေကြသည်။ အတန်ငယ်ကြာသော် အိမ်ရှင် စောဘသော်ရောက်ရှိလာသည်။ ၎င်းရောက်ရှိသောအခါ ၎င်းနှင့် စောဘတို့ ကရင်ဘာသာဖြင့် ဒေါသကြီးစွာ စကားပြောကြသည်။ မောင်သိန်းတင်မှာ ကရင်စကားမတတ်သော မြန်မာဖြစ်သည်။ စောညီးဖေကလည်း ကရင်ဘာသာဖြင့် ဝင်၍ ပြောသည်။ ထိုအခါတွင် သေသူ စောဘက ဒေါသကြီးစွာဖြင့် စောညီးဖေရှိရာသို့ တအားသန်လိုက်လာရာ စောညီးဖေက အနီးတွင်ရှိသော မါးမနှင့် ခုတ်လိုက်ရာ စောဘမှာ လည်ပင်းတိတိပြတ်၍ ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးသွားသည်။ မောင်သိန်းတင်က ကြောက်လန့်တကြားထွက်ပြေး၍လမ်းတွင်ဘတ်(စ်)ကားကြုံတခုတွေ့ရှိ၍ ထားဝယ်သို့ ပြန်လာပြီး ထိုညတွင် ထားဝယ်ရဲစခန်း၌ သက်သေခံအမှတ် (က) တိုင်ချက်ကို ပေးသည်။ ထို့နောက် အမှုစစ်ဆေးသော အရာရှိက မောင်သိန်းတင်အား ဆက်လက်စစ်ဆေးရာ မောင်သိန်းတင်က သက်သေခံ အမှတ် (၁) အစစ်ခံချက်ကို ပေးသည်။ စောဘ၏အလောင်းကို ရွာအနီး တောင်ကုန်းကြားတွင် စောညီးဖေက မြှုပ်လိုက်သည်။ အမှုစစ်ဆေးသော ရဲအရာရှိ ဦးဘအေး (လိပြ-ဂ) က အချင်းဖြစ်သော မါးသွေးကျောက်ရွာသို့ သွား၍ တရားခံ စောညီးဖေကို ဖမ်းဆီးသည်။ သက်သေခံ မါးမကိုလည်း သိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ စောညီးဖေ ဖော်ထုတ်ပြသဖြင့် စောဘ၏ အလောင်းကို ရရှိသည်။ အလောင်းကို ထားဝယ်မြို့သို့ယူလာပြီးနောက် ဆေးရုံသို့ပို့သည်။ ဆရာဝန် ဦးမျိုးသိန်း (လိပြ-၉) က စောဘ၏အလောင်းကို စစ်ဆေးသည်။ စစ်ဆေးရာတွင် လည်ပင်းတိတိပြတ်နေသော မါးဒဏ်ရာတချက် တွေ့ရသည်။ ထိုဒဏ်ရာမှာ အမှန်မူချ ပွဲချင်းပြီး သေရမည့် ဒဏ်ရာဖြစ်သည်။ ရန်မူသူအား အပေါ်ကစီး၍ သက်သေခံခါးဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သေသူ၏ ဘယ်ဘက်မှ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုဒဏ်ရာမှာ တအားစိုက်၍ ခုတ်သောဒဏ်ရာဖြစ်နိုင်သည်ဟု ထွက်ဆိုသွားသည်။

၁၉၆၅

မောင်ညီးဖေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

အမှုစစ်ဆေးသော ရဲအရာရှိ ဦးဘအေးသည် ဓါးသွေးကျောက်ရွာမှ ဓါးမြှောင် တလက်ကိုသိမ်းသည်။ ထိုဓါးမြှောင်ဖြင့် သေသူ စောဘက အချင်းဖြစ်ပွားချိန်တွင် စောညီးဖေအား အားသွန်လိုက်၍ ထိုးရန်ပြုသော ဓါးမြှောင်ဟု အဆိုရှိသည်။ စောညီးဖေက ဖြောင့်ချက်ပေးသည်။ ထိုဖြောင့်ချက်သည် သက်သေခံအမှတ် (င) ဖြစ်သည်။ ထိုဖြောင့်ချက်တွင် သေသူ စောဘက သူ၏သားမက် စောညီးဖေအား ပြုစားထားသဖြင့် မနေမကောင်းဖြစ်နေကြောင်း။ စောညီးဖေက စောဘအား စောညီးဖေ၏ အသက်ကို ချမ်းသာပေးရန် တောင်းပန်ကြောင်း။ သို့တောင်းပန်ရာတွင် စောဘက ဒေါသဖြစ်၍ “နင်တို့ တရွာလုံးကို လုပ်သတ်မည်” ဟု ပြန်ပြောပြီး စောညီးဖေထံသို့ တအားသွန်လာရာ စောညီးဖေက သက်သေခံ ဓါးမနှင့် စောဘကို ခုတ်လိုက်ကြောင်း။ ရွာထဲတွင် လူ ၄-၅ ယောက်ကို သေသူ စောဘက ပြုစားသဖြင့် သေသွားကြောင်း။ စောညီးဖေထံ တအားသွန်လာသောအခါ ပညာနှင့်ပြုလုပ်မည် စိုး၍ ကြောက်အားနှင့် ခုတ်လိုက်ကြောင်း၊ စောဘအလောင်းကို လှူရှင်နှင့်အတူ တောင်ကုန်းကြားတွင် သွားမြှုပ်ထားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည် ဤအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အဓိက အချက်များဖြစ်ပေသည်။ အယူခံတရားလို စောညီးဖေက သေသူ စောဘကို ဓါးနှင့် မခုတ်ရဟု မငြင်းခဲပေ။ ခုတ်ရခြင်းအကြောင်းမှာလည်း၊ တရွာလုံးက စောဘသည် ပြုစားတတ်သူတယောက် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ၍စောဘကိုပင် ကြောက်နေရကြောင်း၊ စောဘက သူ၏မယားပါ သားမက် စောညီးဖေကို လာခေါ်ရာတွင် စောညီးဖေ၏ ဦးလေးတော်သူ စောညီးဖေက စောညီးဖေ ရောဂါပျောက်အောင် ပြုလုပ်ပေးရန် ပြောနေကြစဉ် အချင်းချင်း စကားများကြပြီး၊ စောဘက မိမိလွယ်အိတ်ထဲတွင် ပါလာသော ဓါးမြှောင်နှင့် စောညီးဖေအား အားစိုက်လိုက်၍ ထိုးမည်အပြုတွင် စောညီးဖေက အနီးတွင်ရှိသော ဓါးမနှင့် ခုတ်လိုက်ကြောင်းတို့ ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘိုးသာက ဤအမှုတွင် စောညီးဖေ၌ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ စောညီးဖေကို သေသူ စောဘက လွယ်အိတ်ထဲမှ ဓါး မြှောင်ထုတ်၍ တအားသွန်လိုက် သဖြင့် စောညီးဖေမှာလျော်ကန်သော ကြောက်စိတ် ဖြစ်လာပြီး ရန်မူသူ စောဘကို ရန်မူနိုင်အောင် အနီးရှိ ဓါးမနှင့် စောဘကို ခုတ်ရာတွင် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် အတွင်းကျရောက်ပါသဖြင့် ပြစ်မှုမမြောက်ပါ။ ထို့ကြောင့် စောညီးဖေအား တရားသေလွတ်သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွား၏။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းညိုက သေသူ စောဘသည် ရွာသားတွေကို ပြုစား၍သတ်ကြောင်း တရားခံဘက်မှ လူများက

၁၅၆၅
 မောင်ညီးဖေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ယုံကြည်ကြသည်ဟု အမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်ပါသည်။ သေသူ စောဘမှာ ဓါးမြှောင်
 ပါသည် မပါသည်မှာ ပြဿနာဘရပ် ဖြစ်ပါသည်။ စောညီးဖေ၏ ပြောဆိုချက်တွင်
 သူ့အား သေသူ စောဘက ဒေါသဖြင့်ထပြီ စောညီးဖေဘက်သို့ သွန်လာရာတွင်
 ဓါးမြှောင်ပါသည်ဟု မပေါ်လွင်ပါ။ မောင်သိန်းတင် (လိုပြ-၁) ၏ သက်သေထွက်ချက်
 တွင် သေသူ စောဘက ဓါးမြှောင်နှင့် ရန်မူရန် စောညီးဖေထံသို့ တအားသွန်လိုက်သည်
 ဆိုသည့်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မပါရှိပါ။ ကရင်လူမျိုးများအထဲတွင် ဖြစ်ပျက်
 သော အကြောင်းခြင်းထုကိုသိသူမှာ မြန်မာဖြစ်သော မောင်သိန်းတင်တယောက်သာ
 ဖြစ်၍ ၎င်းသည် မူသားထွက်ဆိုရာအကြောင်း မရှိပါ။ တရွာလုံးက စောဘသည်
 ပြုစားသူဖြစ်၍ သူပြုစားခဲ့သည့်အတွက် ရွာသားများ သေကြသည်ကို စွဲလမ်းစွာ
 ယုံကြည်၍ သူ့ထံသို့ သွန်အလိုက်တွင် သူ့အား ပြုစားပြီး သတ်မည်ဟု စိုးရိမ်ပြီးလျှင်
 ဓါးနှင့်ခတ်လိုက်ဟန်တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် အပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌ ရုံးတော်က လျော့ပေါ့
 ၍ပေးမည်ဆိုကလည်း ပေးနိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။

စောညီးဖေသည် သေသူစောဘကို ဓါးနှင့်ခတ်ရာတွင် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်အနေဖြင့်
 ပြုလုပ်သောဆိုသည့် ပြဿနာကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားရပေမည်။ စောဘ၌ ဓါး
 မြှောင်ပါလာသည်နှင့်ပတ်သက်၍ မောင်သိန်းတင်က မသိ။ အခင်းဖြစ်သောအချိန်တွင်
 စောဘက မိမိသွယ်ထားသော လွယ်အိတ်ထဲမှ ဓါးမြှောင်ကိုထုတ်ပြီး စောညီးဖေကို
 ထသိုးမည်အလုပ်တွင် စောညီးဖေက ဒူးထောက်၍ ဓါးနှင့်တအားခတ်လိုက်ကြောင်း
 စောလူရှိ (လိုပြ-၃) နှင့် မသက်ကောက် (ခံပြ-၃) တို့၏ သက်သေထွက်ချက်များ
 ရှိပါသည်။ စောညီးဖေက မိမိတူ စောညီးဖေ၏ယောက္ခမ စောဘကို အကြောင်းမဲ့
 ဓါးနှင့်ခတ်ရန်မရှိနိုင်ပေ။ သက်သေခံဓါးမြှောင်နှင့်ပတ်သက်၍ မောင်သိန်းတင်သည်
 ရဲစခန်းတွင် တိုင်ချက်ပေးစဉ်အခါက ထုတ်ဖော်မပြောခဲ့သော်လည်း ထိုတိုင်ချက်ပေး
 ပြီးလျှင် ပေးပြီးခြင်း ရဲအရာရှိ ဦးဘအေးက ဆက်လက်စစ်ဆေးရာတွင် ဓါးမြှောင်
 အကြောင်းကို ထည့်၍ပြော၏။ ထိုရဲထံတွင် အစစ်ခံသော စစ်ချက်ကို တရားခံဘက်မှ
 အသုံးပြု၍ ရုံးတွင် သက်သေခံအဖြစ်ပြုလုပ်ထားသည်။ ၎င်းမှာ သက်သေခံအမှတ် (၁)
 ဖြစ်သည်။ ထိုစစ်ချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“သေသူ စောဘမှာ စောညီးဖေနှင့် စကားပြောဆိုနေစဉ် ၎င်းလက်တွင်
 ဓါးမြှောင်တစ်စင်း စွဲကိုင်ထားပြီး စောညီးဖေအား ဒေါသမာန်ပါပါနှင့် ကရင်
 ဘာသာဖြင့် ပြောဆိုနေရာမှ ထိုင်ရာမှထ မည်အပြုတွင် စောညီးဖေက ဓါးနှင့်
 ခတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်”

မောင်သိန်းတင် (လိုပြ-၁) ၏ ကွက်ချက်တွင် ထိုကဲ့သို့ ရဲထံတွင် အစစ်မခံရပါဟု
 ငြင်းဆိုသည်။ သို့ငြင်းဆိုသော်ငြားလည်း ထိုဓါးမြှောင်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အချင်း

၁၉၆၅
မောင်ညီးဖေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

ဖြစ်သည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့ည ၉ နာရီကျော်တွင် မောင်သိန်းတင်ကို ရဲကစစ်ရာ၌ ခါးမြှောင်အကြောင်း ပေါ်လွင်လာသဖြင့် ခါးမြှောင်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားခံဘက်မှ နောက်မှစိတ်ကူးရပြီး လုပ်ကြံသည့်အနေမျိုး ဖြစ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းပေသည်ဟုယူဆသည်။ ထိုခါးမြှောင်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချင်းဖြစ်စဉ် အခါကရှိသော မျက်မြင်သက်သေများဖြစ်သည့် စောသူရှိ (လျှို့ဝှက်-၃) နှင့် မလက်ကောက် (ခံပြု-၃) ဟိုကလည်း ထောက်ခံထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မောင်သိန်းတင်၏ တပ်မဲအစစ်ခံချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ရဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို လေ့လာရာတွင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအမှတ် (၁)၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့ည ၁၀ နာရီ ၂၅ မိနစ်တွင် စစ်ဆေးပြီး ရေးသွင်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရဲအရာရှိ ဦးဘအေး လက်ဝယ်ရှိသော ရဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းများအပြင် ထားဝယ်မြို့ ချိုင်ရဲဝန်ထံသို့ ပေးထားသော ထိုနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၏ ကာပွန်မိတ္တူကိုလည်း ကြည့်ရှုရာ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း အမှတ် (၁) တွင် ခါးမြှောင်နှင့်ပတ်သက်၍ အစစ်ခံထားကြောင်း ရေးသွင်းထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ခါးမြှောင်နှင့်ပတ်သက်၍ ဦးဟင်္သာသယဖြစ်တယ်ရာ အကြောင်း မရှိပေ။ မောင်သိန်းတင်က ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ခါးမြှောင်အကြောင်းကို ပဌမသတင်းတိုင်စဉ်အခါက မပြော။ ထိုနည်းတူစွာ စောညီးဖေ၏ ဖြောင့်ချက်တင်လည်း ခါးမြှောင်အကြောင်း မပါရှိသော်ငြားလည်း ထိုခါးမြှောင်နှင့်ပတ်သက်၍ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နောက်မှအကြံရပြီး ဆင်၍ထားသည်ဟု ကျွန်ုပ်မယူဆပေ။

အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက အချင်းဖြစ်သည့်အချိန်တွင် သေသူ၏လက်ဝယ်၌ ခါးမြှောင်မရှိနိုင်ပါဟုယူဆသည်။ အကြောင်းပြချက်မှာ ခါးမြှောင်ကိုထားပါက စောဘမှာ ခေါင်းပြတ်သွားရာ၌ သွေးများပန်းထွက်သဖြင့် ခါးမြှောင်မှာ သွေးစွန်းတယ်ရာအကြောင်းရှိသည်။ သွေးပေစွန်းခြင်း မရှိသဖြင့် ခါးမြှောင်ရှိသည်ဆိုသည်မှာ ယုတ္တိမရှိဟု ဆိုကာ ပယ်ချလိုက်သည်။

ငြင်းစားရန်မှာ ခေါင်းပြတ်သွား၍ သွေးပန်းထွက်သော်လည်း ခါးမြှောင်ကို သွေးစွန်းနိုင်ရမည်ဟု တထစ်ချ မယူဆနိုင်ပေ။ သက်သေများ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင် ခါးနှင့်အခတ်ခံရပြီး စောဘမှာ နောက်ပြန်လဲကျသွားသည်ကိုလည်း သတိမူအပ်ပေသည်။

အမှုတရားရုံး ခြံ၍စဉ်းစားဝေဖန် သုံးသပ်ရာ၌ စောညီးဖေ၏ ပြုမူချက်သည် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် အနေဖြင့် ပြုလုပ်သည်မှာမှန်၏။ သို့ရာတွင် သေသူက ခါးမြှောင်ကို၍ စောညီးဖေထံသို့ အားသွန်လိုက်ရန်အထက်တွင် စောညီးဖေက အကြောက်ကြီးစွာဖြင့် ခါးမဖြင့် တအားခတ်လိုက်ခြင်းမှာ စောဘ၏ ပြုမူချက်မှာ စောညီးဖေနှင့် လျော်ကန်သင့်မြတ်သော ကြောက်စိတ်မဖြစ်နိုင်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် စောညီးဖေသည်

၁၉၆၅
မောင်ညီးဖေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေကပေးထားသည်ထက်ပို၍ ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် စောညီးဖေ၏ ပြုမူချက်မှာ လူသတ်မှုမမြောက်သော လူသေမှုတွင် အကျိုး ဝင်သည်ဟု ယူဆသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးက စောညီးဖေအပေါ် တွေ့ရှိရသော ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည်ဟုဆိုသော မှုပြစ်ကို ပယ်ဖျက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သော ထောင်ဒဏ် တသက်တကျွန်းကို ပယ်ဖျက်၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၎င်းပြင် စောညီးဖေသည် သေသူ စောဘ၏အလောင်းကို ဖျောက်ဖျက်သည်ဟု တွေ့ရှိရ၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၀၁ (၂)၊ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟုယူဆပြီး အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် အပြစ်ပေးခြင်းကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ပယ်ဖျက်ရခြင်း အကြောင်းမှာ ငပိန်ပါ-၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအမှု (၁) တွင် ဆုံးဖြတ် ထားသော အောက်ပါ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်းဖြစ်သည်။

“Held further: Section 201, Penal Code does not apply to a person who is proved or admitted to be the principal offender, although the mere fact that the accused is probably or possibly the principal offender does not prevent his conviction under the section.”

(၁) (၁၉၅၃) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၁၆

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတောင်

မောင်ထွန်းရီ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဂံမ ၃၀၂ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် မိမိကို ရန်မမှုသူအား ရန်မမှုနိုင်အောင် ခုခံကာကွယ် သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းမှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဂံမ ၉၆ အရပြစ်မှုမမြောက်ဟု ယူဆသည်။

မောင်ကတုံး နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး (တရားလွှတ် တော်) စာ ၆၆၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘဖေ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ သရက်မြို့ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှု အမှတ် ၂၉ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းရီအပေါ် သေသူ မောင်ချက်ဖေါင်းကို ဒဏ်ရာရအောင် ပြုလုပ်၍ သေသွားသဖြင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဂံမ ၃၀၂ (၂) အရ၊ အပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိသော ကြောင့်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မောင်ထွန်းရီက မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံးပညာရှိ အထူး တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည်။ စဉ်းစားရန်ရှိသော အဓိက အချက်မှာ သေသူ မောင်ချက်ဖေါင်းသည် အထူးသဖြင့် ဦးခွဲနောက်ဆက်၌ရသော ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းရီနှင့် မည်ကဲ့သို့

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှု ၃၆၀။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှုအမှတ် ၂၉ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက် နေ့စွဲပါ၊ သရက်မြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းရီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပတ်သက်အကျိုးဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အခြင်းဖြစ်သောနေရာသည် မောင်ထွန်းရီအိမ်၌ ဖြစ်၍ အခြင်းဖြစ်သောအချိန်မှာ ၁၃၂၅ ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆန်း ၁၂ ရက် (၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄) ရက်နေ့ည ၁၀ နာရီ အချိန်လောက်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်လောက်တွင် မောင်ထွန်းရီအိမ်ပေါ်၌ မောင်ထွန်းရီ၊ မောင်ထွန်းပိုင် (လိပြု-၉) ကျော်ဟန်၊ ဦးကြာ ရင် (ခံပြု-၃) နှင့်ဦးစောဆိုသူတို့ လဘက်ရည်သောက်နေကြသည်။ မောင်ထွန်းရီသည် ရွာ၌ မြေယာကော်မီတီ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လေသည်။ ရွာတွင် မြေခွန်များ အမတော် ကြေးငွေများကို မြေယာ ကော်မီတီ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူး တို့နှင့်အတူ တောင်းခံ ရသည်။ ကျေးရွာသူကြီး ဦးစံလှိုင် (လိပြု-၁) ထွက်ချက်အရဆိုလျှင်၊ မောင်ထွန်းရီ သည် လူရိုး လူကောင်းတယောက်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ပိုင်းဖွဲ့၍ လဘက်ရည်သောက်နေကြစဉ်၊ ထွန်းမုန် (လိပြု-၄) နှင့် သေသူ မောင်ချက်ဖောင်းတို့သည် မောင်ထွန်းရီ၏ အိမ်ပေါ်သို့တက်လာကြပြီးလျှင်၊ မောင် ချက်ဖောင်းက ထိုင်နေကြသော လူကြီးများကို ဘာလူကြီးတွေလဲဟုမေးသည်။ ထိုအခါ က မောင်ချက်ဖောင်းသည် အရက်မူးနေသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုသို့မေးပြီးလျှင် ချက်ဖောင်းက မောင်ထွန်းရီအား မင်းဘယ်ကိုရောက်သေးသလဲဟု မေးရာ၊ မောင်ထွန်းရီ ကဘယ်မှမသွားဘူးဟု ပြန်ပြောသည်။ ချက်ဖောင်းက သူသည် တောအနှံ့ ရောက်ခဲ့ ကြောင်းပြောသည်။ ထို့နောက် ချက်ဖောင်းက ငါ့ခြေထောက်ကို ငါမီးနှင့် နှုတ်ရာ မပြတ်ဘူးဟုပြောရာ၊ မောင်ထွန်းရီက မီးတုံးလိုဖြစ်မှာပေါ့ဟု ပြန်ပြောလိုက်ရာတွင်၊ ချက်ဖောင်းက မင်းကငါ့ပါးစပ်ကိုဖိဖြစ်အောင် လုပ်သည်ဟု ပြန်ပြောသည်။ ထို့နောက် ချက်ဖောင်းက မိမိခါးကြားမှ ခါးမြှောင်ကိုထုတ်၍ မောင်ထွန်းရီရွှေသို့ ပစ်ပေးလိုက်ပြီး ငါ့ကိုထိုးစမ်းဟု ပြောသည်။ ထိုအခါ အိမ်ပေါ်တွင်ရှိနေကြသော လူကြီးများက၊ အချင်းချင်းတွေ မတော်ပါဘူး ဒီလိုမလုပ်ကြပါနှင့်ဟုပြောသည်။ ထွန်းရီက ခါးမြှောင် ကို ကောက်ယူပြီး အိမ်အပြင်ဘက်သို့ ပစ်လိုက်သည်။ ဤတွင် ကိုစံရင်၊ ဦးဘစော၊ ကိုကျော်ဟန်တို့သည် ထွန်းရီအိမ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားကြသည်။ ချက်ဖောင်းသည် ထွန်းရီ အိမ်ပေါ်၌ ထွန်းမုန်၊ ဦးကြာရင်၊ ထွန်းပိုင်တို့နှင့်အတူ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိုညည်သည်များ ဆင်းသွားကြသောအခါ၊ ချက်ဖောင်းလည်း ဆင်းလာ၍ အိမ်ရှေ့ မြေကြီးပေါ်တွင်ကျနေသော ခါးမြှောင်ကို ပြေး၍ကောက်ယူသည်။ ဤတွင် အနီး အနားရှိ ညည်သည်များသည်လည်း ကြောက်ရွံ့သဖြင့် ထွက်ပြေးကြသည်။ နနက် မိုးလင်းမှ ချက်ဖောင်းသေသည်ကို ကြားသိရသည်။

ဤအမှုတွင် ပြဆိုထားသော သက်သေထွက်ချက်များကို အသေးစိတ် ဝေဖန် သုံးသပ်ရာတွင် တွေ့ရှိရသည်မှာ သက်သေများသည် ချက်ဖောင်းက မြေကြီးပေါ်မှ ခါးမြှောင်ကို ကောက်ယူသည့်အချိန်မှစပြီး၊ နောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပျက်သည့်အကြောင်း

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းရီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

အရာနှင့်ပတ်သက်၍ အမှန်မပြောကြားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ချက်ဖေါင်းနှင့်အတူ ပါသူ ထွန်းမုန်သည် ရုံးတော်တွင် ထွက်ဆိုရာ၌၊ ရွှေနောက် မညီညွတ်သော ထွက်ဆိုချက်များ ထွက်ဆိုထားသောကြောင့်၊ အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးက ၎င်းအပေါ် ရာဇပတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၆ အရ၊ အရေးယူထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဤအမှုမှ ၎င်း၏သက်သေထွက်ချက်ကိုလည်း ပထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ဤအမှုတွင် တရားကိုယ် အစစ်အမှန်ကို နက်နဲစွာ ရှာဖွေသုံးသပ်ရာတွင် ယူဆဘွယ်ရာရှိသော အကြောင်းအချက်မှာ မောင်ထွန်းရီအိမ်၌ ဧည့်သည်များက ရန်ဖြစ်မည့် အခြေအနေကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ တိမ်းရှောင်၍နေကြပြီးနောက်၊ ၎င်းမောင်ထွန်းရီအိမ်ပေါ်တွင် အချင်းဖြစ်သည့်အခါက၊ မောင်ထွန်းရီနှင့် သေသူ မောင်ချက်ဖေါင်းတို့ နှစ်ဦးသာရှိပေသည်။

ကျေးရွာသူကြီး ဦးစံလှိုင် (လိုပြ-၁) ၏ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင်၊ အခြင်းဖြစ်သည့် ည ၁၀ နာရီကျော်အချိန်လောက်တွင် သူ့ထံသို့ မောင်ထွန်းရီလာပြီး မောင်ထွန်းရီက သူနှင့် ချက်ဖေါင်း အခြင်းဖြစ်ကြလို့ တယောက်ကို တယောက်ရိုက်မိရာ၊ ချက်ဖေါင်း ထိုးကျသွားကြောင်း ပြောပြသည်။ မောင်ထွန်းရီအိမ်သို့ လိုက်ကြည့်ရာ ချက်ဖေါင်းကို လှေခါးခြေရင်း လှေခါးခုံပေါ်တွင် လဲနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုအခါတွင် ချက်ဖေါင်း၏ ဦးခွံကဲ့၍ ဦးနှောက်များထွက်နေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ချက်ဖေါင်းတွင် ရရှိသောဒဏ်ရာနှင့်ပတ်သက်၍၊ သရက်မြို့၊ လက်ထောက်ဆရာဝန် ဦးတင်ဇွေ (လိုပြ-၁၁) ၏ထွက်ချက်မှာ စိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ ရှိပေသည်။ ထိုသက်သေက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ချက်ဖေါင်း၏အလောင်းကို လက်ခံရရှိကြောင်း။ အလောင်းမှာ ပုပ်ပူနေကြောင်း။ အပြင်ဒဏ်ရာများမှာ ၃ ခုဖြစ်၍၊ ပဌမဒဏ်ရာနှင့် ဒုတိယဒဏ်ရာတို့မှာ ပြတ်ရှုသောဒဏ်ရာများဖြစ်ကြောင်း။ ထိုဒဏ်ရာများကို သက်သေခံ ဓါးမနှင့် ခုတ်၍ရနိုင်သော ဒဏ်ရာဖြစ်နိုင်ကြောင်း။ ဒဏ်ရာအမှတ် ၃ မှာ နောက်ဆက်ပေါ်တွင် အရှည် ၆ လက်မ၊ အကျယ် ၄ လက်မရှိ ဟောင်းလောင်းပေါက် တခုဖြစ်ကြောင်း။ ထိုဒဏ်ရာကိုလည်း သက်သေခံဓါးမနှင့် ပြုလုပ်လျှင် ရနိုင်သည်ဟုယူဆကြောင်း။ ဒဏ်ရာအမှတ် ၃ သည် အမှန်မချ သေရမည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်းဟု ထွက်ဆိုထားသည်။ သို့ရာတွင် တရားခံရွှေနေကြီး ပြန်လှန်မေးမြန်းချက်တွင် ဖြေကြားရာ၌ အမှတ် ၁ နှင့် အမှတ် ၂ ဒဏ်ရာများမှာ အိပ်ပေါ်က လိမ်ကျပြီးနောက် သက်သေခံအမှတ် ၁ ဓါးမြှောင်နှင့် သူ့ဟာသူထိ၍ ရနိုင်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် အမြင့် ၅ တောင်ရှိသော လှေခါး ၄ ထပ်ပေါ်မှ လူတယောက်က၊ သေသူအား ကြီးမားသော အားဖြင့် တွန်းချလျှင် ၎င်းဒဏ်ရာ အမှတ် ၃ မျိုးရနိုင်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုထားပေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းရီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဆရာဝန်၏ သက်သေထွက်ချက်အရ ဒဏ်ရာများရပုံမှာ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းရီက၊ သက်သေခံ ဓါးမဖြင့်ခုတ်၍ ရသောဒဏ်ရာလော။ သို့တည်းမဟုတ် သေသူ မောင်ချက်ဖောင်းက ဓါးမြှောင်ကိုကိုင်ပြီး လှေခါးထစ်မှ အိမ်ပေါ်သို့တက်အလာ၊ လှေခါးထစ်မှ မောင်ထွန်းရီကကြီးမားသောအားဖြင့် တွန်းချလိုက်သဖြင့် လိမ့်ကျ အသွားတွင် ဒဏ်ရာအမှတ် ၁ နှင့် ၂ တို့မှာ ဓါးမြှောင်နှင့် ချစ်မိ၍ရသော ဒဏ်ရာ၊ ၎င်းပြင် အားနှင့်လိမ့်ကျအလာ လှေခါးခုံနှင့် နောက်ဆက် ဆောင်မိသဖြင့် ဦးခွံကွဲပြီး ဦးနှောက်များထွက်၍ရသော ဒဏ်ရာများဖြစ်သလော စသည်တို့ကို၊ အထူးလေးနက်စွာ စဉ်းစားရပေမည်။ သေသူသည် ဦးခေါင်းခွံ နောက်ဆက်ကွဲ၍ ဦးနှောက်များထွက်ပြီး၊ မောင်ထွန်းရီအိမ်လှေခါးခုံပေါ်မှာ လဲ၍ သေနေကြောင်း တွေ့ရှိရခြင်းနှင့်၊ အနီးတွင် သက်သေခံ ဓါးမြှောင်ကိုလည်း တွေ့ရှိရခြင်းတို့ကို ထောက်ထား၍၊ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သေသူ ချက်ဖောင်းသည် မြေကြီးပေါ်တွင် ကျနေသော ဓါးမြှောင်ကို ပြေးကောက်ပြီး၊ မောင်ထွန်းရီကို ရန်မူရန် အိမ်ပေါ်သို့ လှေခါးမှပင် တက်လာ ဟန်တူသည်။ ဤတွင် မောင်ထွန်းရီက၊ သူကြီး ဦးစံလှိုင်သို့ ထုတ်ပေးသော ဓါးမနှင့် ဆီး၍ခုတ်သလော၊ သို့မဟုတ် ရန်မူရန် တက်လာသူ ချက်ဖောင်းအား ရန်မမူနိုင်ရန် တွန်းချလိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အထက်တွင်ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဒဏ်ရာများ ရရှိသလော ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဒို့ဟသံသယများစွာ ဖြစ်တယ်ရှိသည်။

သက်သေများထွက်ချက်အရ၊ သေသူ မောင်ချက်ဖောင်းသည် ရွာတွင် လူရမ်း ကားတယောက် ဖြစ်ကြောင်း၊ လူတယောက်ကိုလည်း သတ်ခဲ့ဘူးကြောင်းဟု အဆို ရှိသည်။

မောင်ကတုံး (ဂတုံး) နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (၁) အမှုတွင်—

“လူတဦးတယောက်က မိမိအား ရန်မူရန်လာလျှင် ရန်မူခြင်းခံရသူသည် ထွက်ပြေးရန်မလို၊ ရပ်တန့်၍ ခုခံနိုင်သည်။ မိမိကို ရန်မူသူသည် ထပ်မံ၍ ရန်မမူနိုင်သည့်တိုင်အောင် ခုခံနိုင်သည်။”

ဟု စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။ ယခုအမှုတွင် သေသူ မောင်ချက်ဖောင်းသည် ဓါးမြှောင်ကိုဖြင့် မောင်ထွန်းရီကို ရန်မူရန် လှေခါးထစ်များမှ အိမ်ပေါ်သို့တက်အလာတွင် မောင်ထွန်းရီ က၊ သက်သေခံဓါးမဖြင့် ခုခံကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် ခုတ်ချလိုက်သည်ဟု ယူဆခြင်း ထက်၊ လှေခါးထစ်မှနေ၍ တအားတွန်းချလိုက်ခြင်းဖြင့်၊ သေသူ မောင်ချက်ဖောင်းတွင် အဆိုပါ ဒဏ်ရာများရရှိနိုင်တယ်ရာရှိသည်ဟု ယူဆပါက သဘာဝယုတ္တိရှိမည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။ ဤနေရာတွင် သက်သေခံ ဓါးမနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်ရှင်းရန်လိုသည်။

(၁) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၆၆၁။

ရွာသူကြီး ဦးစံလှိုင်အား မောင်ထွန်းရီက တိုင်တမ်းစဉ်အခါက၊ ရိုက်သည်ဟုတိုင်သည်။ သို့ရာတွင် သက်သေခံမီးမကို ထုတ်ပေးသည်ဟုဆိုသည်။ သက်သေခံ မီးမတွင် သွေး တွေသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ သွေးမှာ နည်းသဖြင့် မည်သည့်သွေးမျိုးဟု ဆက်လက် စုံစမ်းခြင်းမရှိပေ။ ထိုမီးမသည် သားငါးခုတ်သော မီးမဖြစ်လျှင် သွေးပေစွန်းစရာ အကြောင်းရှိသည်။ မီးမနှင့်ပတ်သက်၍ တထစ်ချ သက်သေခံချက်မရှိ။

၁၉၆၅
 မောင်ထွန်းရီ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်ပါ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်းကို ထောက်ရှု ခြင်းအားဖြင့်၊ မောင်ထွန်းရီသည် မိမိကို ရန်မူသူ ချက်ပေါင်းအား ရန်မမူနိုင်အောင် ခုခံကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းမှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၉၆ အရ၊ ပြစ်မှု မမြောက်ဟုယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ အယူခံ တရားလို မောင်ထွန်းရီအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်သည် ဟုတွေ့ရှိရပြီး၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ကျခံစေရန် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်သမျှ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းရီအား တရားသေလွှတ်ရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတူ

မောင်သာမြ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှိ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅
စက်တင်ဘာလ
၂၁ ရက်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု—ကာလစည်းကမ်းသတ် ရက်လွန်ကိစ္စ—ကိုယ်ကျိုးအဖြစ်ပြောင်းလဲ၍သုံးထားခြင်းကို သက်သေပြရန်တာဝန် ရှိမရှိ—တသဘောတည်း အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်သောအမိန့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုများတွင် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက်မှာ သာမန်အားဖြင့် အရက် ၆၀ ပြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုရက်ထက် ကျော်လွန်သွားက လျှောက်ထားသူက အဘယ်ကြောင့် နေ့နှင့်နေ့ကြန့်ကြာရသည့်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရုံးတော်သို့ ထင်ရှားစွာ ကျမ်းကျိန်ချက်ဖြင့် တင်ပြလျှင် ရုံးတော်ကစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ရက်ကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ယခုကိစ္စတွင် လျှောက်ထားသူသည် မကျန်းမမာဖြစ်နေခြင်း၊ ရန်ကုန်သို့ လာရန်စရိတ်မရှိခြင်း၊ စည်းကမ်းသတ်ရက်အတွင်း ကြိုးစား၍ အမှုကို ရန်ကုန်မြို့သို့လှူကြံနှင့် ပို့ရာတွင် အမှုတို့ပျောက်ဆုံးသွားခြင်း၊ နောက်မှထပ်၍ အမှုတို့ပြန်လုပ်ရခြင်း စသည့်တင်ပြချက်များကို လက်ခံသည်။ ထို့ကြောင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက် ကျော်လွန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခွင့်လွှတ်သည်။

ဆာဘာဆင်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အိုင်၊ အယ်၊ အာ(ရ်)၊ လာဟို၊ စာ ၅၀၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သည်။ သို့နှင့် ယုံကြည်အပ်နှံထားသောပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်ရှိသည်။ တရားလိုအနေနှင့် ၎င်းသည် မည်သို့မည်ပုံအလွဲသုံးစားပြုလုပ်သည်၊ သို့မဟုတ်ကိုယ်ကျိုးအဖြစ်ပြောင်းလဲ၍ သုံးထားသည်ကို သက်သေပြရန်တာဝန်မရှိ။ လျှော့နေသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ငွေသွင်းထားခြင်းမရှိသဖြင့် အစိုးရအနေနှင့် မတရားဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သည့်အပြင် လျှောက်ထားသူသည် မတရားအကျိုးခံစားခွင့် ရှိသည်ဟုယူဆသည်။

ဘီရာဂျနာ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၁။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးခင်မောင်လတ်ပါ။ ၂၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၁၄ တို့ကိုမလိုက်နာ။

ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် ကေဒါဘတ်ရှ်၊ ၁၉၁၀ ခု၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေ ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၁၊ စာ ၆၉၉ ရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၆ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ၊ စစ်တွေမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံးနှစ်ရုံး၏ အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ပတ်သက်၍ တသဘောတည်း ချမှတ်ထားသော အမိန့်သည် ထင်ရှားစွာ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေပြီး မတရားဖြစ်နေသည်ကို မတွေ့ ရှိရ။ ထို့ကြောင့် ပြင်ဆင်မှုရုံးအနေနှင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်မလို။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၉၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၅
မောင်သာမြ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။စစ်တွေမြို့၊ ပဋမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ရုံး၏ ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၉ တွင်လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြ (တရားခံ) အပေါ် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရပြစ်မှု မြောက်သည်ကိုတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ရုံးတက် ရုံးဆင်း၊ ထောင်ဒဏ် ၁ ရက်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မောင်သာမြ ကမကျေနပ်သဖြင့်၊ စစ်တွေမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ရုံး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃၀ တွင် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူ ကြီးသည် အောက်ရုံး အမှုတွဲကို သေချာကျနစွာ သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီးသကာလ ၁၉၆၄ ခု၊ အောက်ဘိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြ၏ လျှောက်လွှာ ကိုပယ်လိုက်သည်။

မောင်သာမြသည်၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်ပြန်သဖြင့် ဤရုံးတော်သို့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် နောက်ထပ်တဖန် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာတင်သွင်း သည်။ ဤရုံးတော်၏ မှတ်ချက်အရဆိုလျှင်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြ၏လျှောက် လွှာ တင်သောနေ့မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက် ၆၀ ပြည့်ပြီးသည့်နောက် ၅၂ ရက် ကျော်လွန်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လျှောက်ထား သူ၏ ရွှေနေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်က ကျော်လွန်သောရက် ၅၂ ရက်မဟုတ်ပါ။ အရက် ၂၀ လောက်သာ ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြ၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကာလစည်းကမ်းသတ် ရက်ထက်ရက် ပေါင်းများစွာ ကျော်လွန်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ရွှေနေကြီးက သာမန်စည်းကမ်းသတ်ရက် ၆၀ ကျော်လွန်ပြီးသည့်နောက်မှ ဤပြင်ဆင်မှုလျှောက် လွှာကို တင်ရာ၌၊ နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာနေရခြင်း အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အကြောင်းပြလျှောက်လွှာနှင့်ကျမ်းကျိန်ချက်များတင်သွင်းသည်။ ရုံးများ၏လက်စွဲ ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း၊ စာ ၃၉၃၊ အပိုင်း ၇၆၆ တွင် အောက်ပါအတိုင်းညွှန်ကြားထားသည်။

“ 766. Ordinarily no application for revision will be considered, if filed more than 60 days after, the date of the last

၁၉၆၅

မောင်သာမြ

နှင့်

ပြည်ထောင်စု
ပြန်မာနိုင်ငံ။

order complained of, unless it is accompanied by an explanation of the delay and the necessary affidavits."

ရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်က ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာ တင်သွင်းရာ၌ ရက်ပေါင်း ၆၀ ကျော်လွန်သွားခြင်း အကြောင်းမှာ သူ၏ အမှုသည် မကျန်းမမာ ဖြစ်နေသည့်အပြင်၊ စစ်တွေမြို့ပေါ်၌မရှိ။ တောသို့သွား၍ ပိုက်ဆံရှာဖွေရကြောင်း။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးက ၎င်း၏ လျှောက်လွှာကို ပလပ်ပြီး၊ ဖြစ်သည်ဟု ကြားသိရပြီးနောက်၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ တရားရုံးချုပ်တွင် နောက်ထပ်ပြင်ဆင်မှု တင်ရန် မိမိကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်သို့ မလာနိုင်ပါ။ နေမကောင်းသည့်အပြင် ခရီးစရိတ်လည်း မရှိပါ။ လူကြိုနှင့် အမှုတွဲကို ရန်ကုန်သို့ပို့ရာတွင် ထိုလူကြိုက လမ်းခရီး၌ အမှုတွဲကို ဖျောက်ပစ်သဖြင့် နောက်ထပ်အမှုတွဲ ပြုလုပ်၍ ရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မောင်ခင်ထံသို့ ပို့ရသဖြင့် နေ့ရက်များမှာ မလွဲမရှောင်သာဘဲ ကုန်ဆုံးသွားရပါသည်။ ဦးမောင်မောင်ခင်က ဆာတာဆင် နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်အမှု(၁)ကို တင်ပြသည်။ ၎င်းအမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

"Held: that the case Sant Singh v. Qaim (r) is distinguishable from the present case on the facts and especially inasmuch as that was a Civil Appeal. This appeal being a criminal one there is no 'successful litigant' who has secured any 'valuable right.' The Crown cannot be said to gain anything by the appeal being dismissed as time-barred as all that the Government is, or should be, anxious for is that justice should be done."

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးတိုးမောင်က ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက် ကျော်လွန်နေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှ မကန့်ကွက်လိပါ။ တရားရုံးတော်၏ သဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသွားသည်။

ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုများတွင် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရက်မှာ သာမန်အားဖြင့် အရက် ၆၀ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုရက်ထက် ကျော်လွန်သွားက လျှောက်ထားသူက အဘယ်ကြောင့် နှောင့်နှေး ကြန့်ကြာရသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရုံးတော်သို့ ထင်ရှားစွာ ကျမ်းကျိန်ချက်ဖြင့် တင်ပြလျှင်၊ ရုံးတော်က စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ရက်ကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ယခုကိစ္စတွင် လျှောက်ထားသူသည် မကျန်းမမာ ဖြစ်နေခြင်း၊ ရန်ကုန်သို့ သာရန်စရိတ် မရှိခြင်း၊ စည်းကမ်းသတ် ရက်အတွင်း ကြိုးစား၍ အမှုကို

(၁) အိုင်၊အယ်၊အာ(ရ်)၊ လာဟို၊ စာ ၅၀၈။

၁၉၆၅
မောင်သာမြ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ

ရန်ကုန်သို့ လှူကြူနှင့်ပို့ရာတွင်၊ အမှုတွဲပျောက်ဆုံး သွားခြင်း၊ နောက်မှထပ်၍ အမှုတွဲ ပြန်လုပ်ရခြင်း စသည့်တင်ပြချက်များကို ကျွန်ုပ်လက်ခံသည်။ ထို့ကြောင့် ကာလစည်း ကမ်းသတ်ရက် ကျော်လွန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်ခွင့်လွှတ်သည်။

အမှုသွား အမှုသာနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ၏ မွှေးနေကြီးက လျှောက် ထားသူ မောင်သာမြသည်၊ စစ်တွေမြို့၊ ပ-ပ-က ဆိုင်တွင် အောက်တန်းစာရေးကလေးမျှ သာဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအထက်တွင် ဟာဝန်ခံ အရာရှိကြီးများ ရှိပါသည်။ ၎င်းလက် ဝယ်၌ ချုပ်ပြီးသော အထည်များလျော့ပေါ့ နေခြင်းကိုတွေ့ရှိယုံမျှနှင့် လျှောက်ထား သူသည် ယုံကြည်အပ်နှံမှုကို ဖောက်ဖျက်၍ အလွဲသုံးစာပြုလုပ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါဟု လျှောက်ထားပြီးလျှင်၊ ဘီရာဂျနာ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်အမှု (၂) နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးခင်မောင်လတ်ပါ ၂ အ မှု(၃) တို့ကိုတင်ပြသွားသည်။ ယခု အမှုတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသောအကြောင်းခြင်းရာများနှင့်၊ တင်ပြသော စီရင်ထုံးများတွင် ပေါ်လွင်သော အကြောင်းခြင်းရာများမှာ မတူညီကြသဖြင့်၊ ထိုစီရင်ထုံးများကိုကျွန်ုပ် လက်မခံနိုင်ပေ။

ကျွန်ုပ်သည် ဤအမှုကို သေချာကျနစွာစိစစ်သည်။ အမှုတွင်တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြသည်၊ အောက်တန်းစာရေးမျှပင် ဖြစ်သော်ငြားလည်း ချုပ်ပြီးသော အထည်များကို ရောင်းရသော ဌာန၌ တာဝန်ခံ ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင် သည်။ နောက်ဆုံး ၁၉၆၃ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် စသုံးလုံးဌာနက သက်သေ များနှင့် စစ်တွေမြို့ ပ-ပ-က ဆိုင်ကို ဝင်ရောက်မစစ်မီ တလလောက်က ဌာနဆိုင်ရာ စာရင်းစစ်များ စစ်ဆေးထောက်ခံထားချက်အရ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြ တာဝန်ယူထားသည့် ချုပ်ထားသော အထည်များနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးပြီးဖြစ် သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ စာရင်းစစ်ဌာနများက စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြ နှင့် ပတ်သက်၍ ချုပ်ပြီးသော အထည်ရောင်းရငွေ ၁၀၀ ကျပ် ၆၀ ပြားလျော့နေခြင်းစသည်တို့မှာအမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာ များသာဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းခြင်းရာများကို အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စစ်ဆေး၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းကို ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက အောက် ရုံး အမိန့်ကို အတည်ပြု ထောက်ခံထားသဖြင့်၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံး စလုံး၏ အကြောင်း ခြင်းရာပေါ်တွင်တွေ့ရှိရသော အချက်အလက်တို့မှာ လပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်နေသည်။ ဤအမှုတွင် ဥပဒေအချက်အလက် ပါရှိသည်ကို မတွေ့ရှိရပေ။ အကြောင်းခြင်းရာ

(၂) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၁။
(၃) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၁၄။

၀၉၆၅
မောင်သာမြ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သက်သက်မျှသာဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ဖြစ်သည်။
သို့နှင့် ၎င်းထံ ယုံကြည်အပ်နှံထားသော ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ရှိသည်။
တရားလိုအနေနှင့် ၎င်းသည် မည်သို့မည်ပုံ အလွဲသုံးစားပြုလုပ်သည်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်
ကျိုး အဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ သုံးထားသည်ကို သက်သေပြရန် တာဝန်မရှိပေ။ လျှော့
နေသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငွေသွင်းထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အစိုးရအနေ
နှင့် မတရားဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်သည့်အပြင်၊ လျှောက်ထားသူတစ်ဦးမှ မတရားအကျိုးခံစားခွင့်
ရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူ မောင်သာမြနှင့် ပတ်သက်၍
ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ပြောလိုသည်မှာ၊ ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် ကေဒါဘတ်ရှ်အမှု(၄)
တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“A peon was charged with misappropriation of money. The prosecution proved that he had not returned the money when it was his duty to return it:

Held: that the prosecution had proved its case; and it lay on the accused to prove his defence. The prosecution is not bound to prove the actual mode of misappropriation of the money.”

ပညာရှိအောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ တသဘောတည်း
ချမှတ်ထားသော အမိန့်သည်၊ ထင်ရှားစွာ မှားယွင်းချွတ်ချော်နေပြီး မတရား ဖြစ်
နေသည်ကို မတွေ့ရှိရပေ။ ထို့ကြောင့် ဤရုံးသည် ပြင်ဆင်မှုရုံးအနေနှင့် ဝင်ရောက်
စွက်ဖက်ရန်မလိုလားအပ်ကြောင်းကို မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ
အမှု (၅) တွင်၊ အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

“Held: The High Court as a Court of revision will not approach the application as a court of appeal, and will not as a rule go into the evidence but will accept the concurrent findings of facts by the lower courts, except where the judgment of the facts is manifestly wrong and palpably unjust.”

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်း ခြင်းရာများကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အောက်ရုံး
များမှ ချမှတ်ထားသော အမိန့်များကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မပြင်သဖြင့်၊
ဤပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

(၄) ၁၉၁၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ဥပဒေ ဂျာနယ် အတွဲ ၁၁၊ စာ ၆၉၉။
(၅) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၉၁။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းရွှေတွင်

မောင်သူတော်လေး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ
၁၈ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂(၂)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ရုတ်တရက်ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားရာ၌ ဒေါသ အလျောက်ဘင်းကူးကြံရွယ်ခြင်းမရှိဘဲပြုလုပ်မှု—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရသာ ပြစ်မှုကျူး လွန်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလိုသည် သေသူအား ရိုက်နှက်သည်မှန်သော်လည်း ၎င်းသည် ထိုကဲ့သို့ ရိုက်နှက်ရာ၌ ရုတ်တရက် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားသဖြင့် ဒေါသအမျက်ပြင်းပြ၍ ရုတ်တရက်သတ်ပုတ် ကြရာတွင် တင်ကူးကြံရွယ်ခြင်းမရှိဘဲနှင့် ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်ရာ၌ လည်း အယူခံတရားလိုသည် မလျော်သော အခွင့်အရေးကိုယူခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရက်ရက် စက်စက်ထူးထူးခြားခြား ပြုမှုခြင်းရှိကြောင်း အမှုတွဲတွင်ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များအရ အလျဉ်း မပေါ်ပေါက်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရသာလျှင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားသူတော်ချုပ်) စာ ၁၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးမျိုးထွန်းလင်း။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။ အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် အမှု၏ အကြောင်း ခြင်းရာများကို စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ရကား၊ အကျဉ်းချုပ်မျှသာ ဖော်ပြ ရန် လိုလေသည်။ သေဆုံးသူ မောင်ပြားနှင့် စိန်ဇေ (လိပြ-၃)၊ မောင်ရား (လိပြ-၄)၊ တင်ဟန် (လိပြ-၅) တို့သည် ညီအစ်ကို အရင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ အခင်းဖြစ်သည့်နေ့ ည ၇ နာရီအချိန်ခန့်တွင် မောင်ကြန် (လိပြ-၆)၏ နေအိမ်ပေါ်၌ မောင်တင်ဟန်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၅၀။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအမှုအမှတ် ၁၉ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက် နေ့စွဲပါ သရက်မြို့၊ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၀၉၆၅
 မောင်သူတော်
 လေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

(လိုပြ-၅)၊ မောင်စန် (လိုပြ-၈)၊ မောင်သိန်းကြန် (လိုပြ-၇)နှင့် အယူခံ တရားလို တို့သည် စကားထိုင်ပြောနေကြလေသည်။ ထိုအခိုက်အတန့်၌ မောင်ကြန်၏ အိမ်ရွှေသို့ မောင်ရား (လိုပြ-၄) ရောက်ရှိလာပြီးနောက် အယူခံတရားလိုနှင့် တယောက်တခွန်း စကား များကြလေသည်။ ထိုအခါ အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားပြီး လမ်းပေါ်တွင် မောင်ရားနှင့် ဆက်လက် စကားများကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စကား များနေကြစဉ် မောင်ရား၏ အစ်ကို မောင်စိန်ဇွေ (လိုပြ-၃) ရောက်ရှိလာပြီး၊ စကားများနေကြသူများအား ဖြန်ဖြေသည်ဟု အဆိုရှိ၏။ မောင်စိန်ဇွေသည် မောင်ရား အား တွန်း၍ ခေါ်သွားစဉ် သေဆုံးသူ မောင်ပြားသည် ထိုနေရာသို့ ရောက်ရှိလာရာ အယူခံတရားလိုက မောင်ပြားအား တုတ်ဖြင့် (၂) ချက်ဆီး၍ ရိုက်လေသည်။ မောင်ပြား မြေကြီးပေါ်သို့ လဲကျသွားသောအခါ၊ အယူခံတရားလိုသည် မြောက်ဘက် သို့ ထွက်ပြေးသွားလေသည်။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည် မောင်စိန်ဇွေ (လိုပြ ၃) ၏ အစစ်ခံချက် ပေါ်တွင် အားကိုးအားထားပြုပြီး အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ အပိုဒ် (၂) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ပြီးသကာလ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၁ နှစ်တိတိ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုစီရင်ချက်နှင့် အမိန့်တို့ကို မကျေနပ်သဖြင့် ယခု ကျွန်ုပ်ရွှေရှိ အယူခံလွှာကို တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်တွင် ပေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အခင်းဖြစ်သည့် နေရာအနီး၌ ရှိနေကြသူများ မှာ သေဆုံးသူ မောင်ပြား၏ ညီအစ်ကိုများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်များကို အလွန် သတိကြီးစွာဖြင့် စိစစ်ဝေဖန်ရမည် ဖြစ်သည်။ မောင် စိန်ဇွေက မိမိသည် မောင်ရားနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ စကားများနေကြသည်ကို သွားရောက် ဖြန်ဖြေခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုထား၏။ သို့ရာတွင် မောင်ကြန် (လိုပြ-၆) နှင့် မောင်သိန်းကြန် (လိုပြ-၇) တို့၏ အစစ်ခံချက်များအရဆိုသော် မောင်စိန်ဇွေသည် မိမိအစ်ကိုဘက် နေ၍ ကူညီရန် ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ၊ ဤအမှုတွင် မပြင်းနိုင်သည့်အချက်မှာ အယူခံတရားလိုက တဘက် သေဆုံးသူနှင့် ၎င်း၏ညီအစ်ကိုများက တဘက် စကားများ ရန်ဖြစ်ကြသည် ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုနှင့် မောင်ရားတို့ စတင်စကားများကြ ကြောင်း တရားလိုပြ သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များအရပင်လျှင် ပေါ်လွင်လေရာ၊ များမကြာမီပင်လျှင် သေဆုံးသူ မောင်ပြား ရောက်ရှိလာခြင်းကြောင့် မောင်ပြားနှင့် အယူခံတရားလိုတို့ ရန်ဖြစ်ကြခြင်းမှာလည်း ပဌမ စတင်ရန်ဖြစ်ခြင်းနှင့် တဆက်တည်း ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို၏ ဒူးဂေါင်းတွင် ဒဏ်ရာ ရရှိသွားကြောင်း မှာလည်း သက်သေ အထောက်အထား ရှိခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံ

တရားလိုကတဘက်၊ မောင်ပြားတို့ ညီအစ်ကိုများက တဘက် အချင်းချင်း မိမိတို့ သဘောအလျောက် ရန်ဖြစ် သတ်ပုတ်ကြသည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည်၊ မောင်စိန်ငွေ (လိုပြ-၃) ၏ အစစ်ခံချက်ကို အားကိုးအားထားပြုခြင်းမှာ မှားယွင်းလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မောင်စိန်ငွေသည် သေဆုံးသူနှင့် ညီအစ်ကိုအရင်း တော်စပ်သည်သာမက ၎င်းတို့၏ ထွက်ချက်များမှာလည်း မောင်ကြန် (လိုပြ-၆)၊ မောင်သိန်းကြန် (လိုပြ-၇) တို့၏ အစစ်ခံချက်များနှင့် အလွန် ကွဲလွဲနေလေသည်။ မောင်ကြန်နှင့် မောင်သိန်းကြန် တို့သည်၊ တရားလို၊ တရားခံများနှင့် ဆွေမျိုး တော်စပ်သူများ မဟုတ်သည့်ပြင်၊ ၎င်းတို့သည် တရားလိုအပေါ်၌ ၎င်း၊ တရားခံအပေါ်၌ ၎င်း မတရားသဖြင့် အစစ်ခံချက် ပေးရန် အကြောင်း တစုံတရာမရှိချေ။ ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်များကို သေချာစွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြည့်မှသာအခါ၊ အခင်းဖြစ်စဉ်က မောင်စိန်ငွေသည် ဓါးတလက်ကိုင် ဆောင်ထားကြောင်း ပေါ်ပေါက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအစစ်ခံချက်သည် ယုံကြည်ထိုက်သည့် အစစ်ခံချက် မဟုတ်ချေ။

သေဆုံးသူ မောင်ပြားအား ရိုက်နှက်သူမှာ အယူခံ တရားလိုသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း မငြင်းဆိုနိုင်ပေ။ အယူခံတရားလိုက မိမိအား မောင်ရားတို့က လိုက်သဖြင့် ထွက်ပြေး သွားသောအခါ သေဆုံးသူနှင့် အခြားသောသူများတို့သည် ထွေးလုံးကာ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်ဟု အစစ်ခံထား၏။ သို့ရာတွင် အခင်းဖြစ်စဉ်က မောင်ပြား၏ အနီးအနား၌ ရှိနေသူများမှာ ၎င်း၏ ညီအစ်ကိုများသာလျှင် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုသူများက မောင်ပြားအား ရိုက်နှက်ကြမည် မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် သေဆုံးသူရရှိသည့် ဒဏ်ရာမှာ အယူခံတရားလို ရိုက်နှက်၍ ရရှိသည့်ဒဏ်ရာဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားလေသည်။

အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားလိုသည် မောင်ပြားအား ရိုက်နှက်သည် မှန်သော်လည်း ၎င်းသည် ထိုကဲ့သို့ရိုက်နှက်ရာ၌ ရုတ်တရက် ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားသဖြင့် ဒေါသအမျက် ပြင်းပြ၍ ရုတ်တရက် သတ်ပုတ်ကြရာတွင် တင်ကူး ကြံရွယ်ခြင်း မရှိဘဲနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရာ၌လည်း အယူခံတရားလိုသည် မလျော်သော အခွင့်အရေးကိုယူခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရက်ရက်စက်စက် ထူးထူးခြားခြား ပြုမှုခြင်းရှိကြောင်း အမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များအရ အလျဉ်းပင် မပေါ်ပေါက်ခဲ့ချေ။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုသည် သတ်ပုတ်လိုသည့် စိတ်ဖြင့် အိမ်ပေါ်က ဆင်းသွားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် မိမိကိုယ်ကို မိမိခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်မရှိဟု ယူဆထားလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ယူဆခြင်းမှာ မှန်ကန်လေသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုနှင့် သေဆုံးသူ ညီအစ်ကိုတို့ တဦးနှင့်တဦး မိမိတို့ သဘောအလျောက်

၁၉၆၅
မောင်သူတော်
လေး
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉၆၅
 မောင်သူထော်
 လေး
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရိုက်နှက် သတ်ပတ်ကြသည်ဟူသော အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ တရားခံအပေါ်၌ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ အပိုဒ် (၂) အရ အပြစ်ပေးခြင်းသည် မှားယွင်းလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြ ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရ၏။

“အချင်းဖြစ်ပြီးပြီးခြင်း တရားခံ၏ အပြုအမူကို ကြည့်ရှုလျှင် ၎င်းသည် လှထွန်းအိမ်သို့ ထွက်ပြေးသွားပြီး လှထွန်းက ၎င်းအား တောမွန်ရွာ မမှတ်ကြီး (ခံပြ-၄) ၏နေအိမ်သို့ လိုက်ပို့ခဲ့ရကြောင်းတို့ကို ထောက်ရှုလျှင် တရားခံသည် ရပ်ရွာရှိ လူကြီးများ ရောက်ပြီးနောက် ဖြေရှင်းရန် မကြိုးစားဘဲ၊ ဤသို့ ရှောင်တိမ်းနေခြင်းမှာလည်း အပြစ်ကင်းသောသူ တယောက်၏ အပြုအမူနှင့် ခြားနားနေသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။”

သို့ရာတွင် ထိုအကြောင်းပြချက်မှာ လုံလောက်သည့် အကြောင်းပြချက် မဟုတ် ချေ။ အခင်းဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း၊ ရွာမှ တိမ်းရှောင်နေရုံကားဖြင့် တရားခံသည် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူဟူ၍ မယူဆသင့်ကြောင်း မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံတော် (၁) တွင် ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။ ဤ အမှုတွင်လည်း အယူခံတရားလိုနှင့် ရန်ဖြစ်ကြသူများမှာ သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကို များဖြစ်လေရာ၊ အယူခံတရားလိုသည် ထိုညီအစ်ကိုများကို ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ရှောင်တိမ်းသွားသည်ဟု ယူဆနိုင်လေသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားလို ကျူး လွန်သည့်ပြစ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရသာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုအပေါ်၌ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ အပိုဒ် (၂) အရ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ပြီးသကာလ အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရန် ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်နှင့် စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ထိုအစား အယူခံတရားလိုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်တိတိ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၅၄ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာမျက်နှာ ၁၁။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

ထရားသူကြီး ဦးသက်ဖေရွှေတွင်

မောင်သောင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ

၈ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဂံမ ၃၀၂(၂)/၃၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—အတူချုပ်ထားသော တရားခံများ၏မြှောင့်ချက်တို့သည် တခုကိုတခု အထောက်အကူပြုနိုင် မပြုနိုင်။

အယူခံတရားလို၏ မြှောင့်ချက်ကို၎င်းနှင့်အတူ ရုံးတင်သော တရားခံ၏ မြှောင့်ချက်က ပိုမိုခိုင်လုံအောင် အထောက်အကူဖြစ်မဖြစ်ဆိုသော အချက်ကို ဆန်းစစ်ရန်လိုပေသည်။ ရဲဌာနအုပ်၏ ထွက်ချက်အရ အယူခံတရားလိုအား အခြားတရားခံနှင့်အတူ တနေ့တည်းဖမ်းဆီးပြီး အတူချုပ်ထားကာ တရားသူကြီးတဦးတည်းရွှေ၌ မြှောင့်ချက်ပေးစေခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ၎င်းတို့၏ မြှောင့်ချက်များသည် တဦးနှင့်တဦး ကြိုတင်တိုင်ပင်ပြီး မြှောင့်ဆိုခဲ့သည့် မြှောင့်ချက်များမဟုတ်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းနေသည်။ တရားခံများသည် မြှောင့်ချက်မပေးနိုင်မီ ကြိုတင်တိုင်ပင်ရန် အခွင့်အရေး မရှိဟုဆိုရန်ခဲယဉ်းနေသောကြောင့် ၎င်းတို့၏မြှောင့်ချက်များမှာ တခုကိုတခု အထောက်အကူပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်။

အလှ (ခေါ်) မောင်လှ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ ၂၉ (တရားလွှတ်တော်)။ ဆုရင်မင်းမြတ် နှင့် ငမ္ဘီ၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၁၉၉ (ရည်ခွံ) တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ။ ။ အယူခံ တရားလို အပေါ် မောင်ကြိုင်နှင့် အတူ မောင်စံချိန် ဆိုသူအား၊ ဓါးဖြင့် ခုတ်သတ်ခဲ့သည်ဟုဆိုကာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဂံမ ၃၀၂ (၂)/၃၄ အရ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် အပြစ်ပေးခဲ့သည့် အင်းစိန်မြို့ ဗုတိယ တရားသူကြီး အမိန့်နှင့် စီရင်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်သော အမှု ဖြစ်လေသည်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၆၃။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်လ ၁၄ ရက် နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ဗု-အထူးတရားသူကြီး (ရာဘက်စက်ရှင်) ၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၅
မောင်သောင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုဖြစ်ပွားပုံ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်မှာ လွန်ခဲ့သည့် ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့ ညနေ ၅ နာရီ အချိန်ခန့်တွင် အင်းစိန်ခရိုင် ထန်းတပင် ရဲဌာနာအပိုင် ရွာသစ်ကြီးရွာနေ မောင်စံချိန်သည် ထိန်နှစ်ပင်ရွာသို့ ရေဦးယူရန် လှေစာစင်းဖြင့် ထွက်ခွာသွားရာ၊ နောက်နေ့အထိ ပြန်မလာသောကြောင့် ၎င်း၏ဇနီး မလှရင်နှင့် ညီ မောင်ငွေသိန်း (လိုပြ-၁) သည် အခြားသူများနှင့် အတူ လိုက်လံရှာဖွေသောအခါ ထိန်နှစ်ပင်ရွာ၏ တောင်ဘက် လမ်းကွင်းထဲတွင် မီးဖိုခန်းများဖြင့် သေဆုံးနေသည့် မောင်စံချိန်၏ အလောင်းကို တွေ့ရှိရသဖြင့် ရဲဌာနာတွင် တိုင်တမ်းပြီး၊ အလောင်းအား ထန်းတပင်မြို့ ပြည်သူ့ ဆေးရုံသို့ ပို့လိုက်လေသည်။ ဆရာဝန် ဒေါက်တာ ဂျေရပ်ချီ (လိုပြ-၁၄)က အလောင်းကို ကြည့်ရှုရာ၊ ဦးခေါင်းတွင် ပြတ်ရှုနေသည့် ဒဏ်ရာ ၃ ချက် (ထိုဒဏ်ရာများအနက် တခုမှာ ဦးနှောက်များ ထွက်နေသည်)။ လက်ျာဘက် လက် မောင်းတွင် ၄ ချက်၊ လက်ျာဘက် ပုခုံးတွင် တချက်၊ လက်ျာဘက် ရင်ဘတ်တွင် ၂ ချက်၊ စုစုပေါင်း ဒဏ်ရာ ၁၀ ချက် ချော့ရပြီး၊ ဦးနှောက်ထွက်သော ဒဏ်ရာမှာ မလွဲမရှောင်သာဘဲ အသက် သေစေမည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ပြီး၊ ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာများမှာ နံရိုးများကို ပြတ်သွားစေခဲ့သည့် အလျောက် တချင်း အနေဖြင့် အသက်သေစေနိုင်သော ဒဏ်ရာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုဒဏ်ရာများကို ခါးကဲ့သို့သော လက်နက်ဖြင့် ရရှိစေနိုင်ကြောင်း ထွက်ဆိုသွားလေသည်။

၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ထန်းတပင် ရဲအုပ် ဦးထွန်းရွှေ (လိုပြ-၁၆) သည် အယူခံတရားလိုနှင့် မောင်ကြိုင်အပြင် အခြားလူ ၃ ယောက်တို့ကို အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖမ်းဆီးလိုက်ပြီး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ခါး အစရှိသည့် သက်သေခံ ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းလေသည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလိုနှင့် မောင်ကြိုင်တို့အား တိုက်ကြီးမြို့ တတိယ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ဦးဘအေး (လိုပြ-၃) ထံသို့ ခေါ်သွားပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ဖြောင့်ချက် “ခ” နှင့် “ဂ” များကို ရယူခဲ့လေသည်။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက အယူခံ တရားလိုနှင့် မောင်ကြိုင်တို့ အပေါ် (၁) ၎င်းတို့၏ ပြသချက်အရ အခင်းဖြစ်ပွားစဉ် အသုံးပြုသည်ဆိုသော ခါးများကို ရရှိခဲ့သည့်အပြင်၊ (၂) ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ဖြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း ဝန်ခံထားသည့် ဖြောင့်ချက်များ ရှိနေသည့်အလျောက် ဖြစ်မှု ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုကာ အထက်ပါ အတိုင်း အပြစ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤအမှုတွင် အမှုစစ်ဆေးသူ အရာရှိ ဦးထွန်းရွှေ (လိုပြ-၁၆) သည် ခါး ၄ ချောင်းကို သိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုခါးများသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာ၌ အသုံးပြုခဲ့သည့်

ခါးများဖြစ်ကြောင်း ယူဆရန် သက်သေ အထောက်အထား လုံးဝမရှိ။ အကယ်၍ အဆိုပါ ခါးတချောင်းချောင်းတွင် သွေးများ ပေနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါမူ ထိုခါးသည် လူသတ်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် ခါးဖြစ်သည်ဟု ယူဆကောင်း ယူဆနိုင်ပေမည်။ သို့ရာတွင် ယခုအမှု၌ ဤကဲ့သို့သော သက်သေ အထောက်အထား လုံးဝမရှိ။ အယူခံ တရားလိုနှင့် မောင်ကြိုင်တို့၏ ပြသချက်အရ ချောင်းထဲမှရရှိသော အရိုးကျွတ်နေသည့် ခါးမှာလည်း အလားတူပင် လူသတ်ရာ၌ အသုံးချသည့် ခါးဖြစ်သည်ဟု တထစ်ချ မဆိုနိုင်ပါ။ မောင်ခိုင် (လိုပြ-၉) ထုတ်ပေးသော ခါးမှာလည်း အယူခံ တရားလို မောင်ကြိုင် လာရောက် ဖွက်ထားသည်ဟုဆိုရန် ခံယူပါသည်။ အတယ်ကြောင့် ဆိုသော် မောင်ခိုင်အား ရဲအုပ် ဦးထွန်းရွှေသည် ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် ခေါ်ယူ စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ခါးကို ထုတ်ပေးသော ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးထားပြီးဖြစ်ရာ၊ ရဲအရာရှိက ထိုခါးကို မောင်ကြိုင် လာရောက် လျှို့ဝှက်ထားကြောင်း ပြောရန် ညွှန်ကြားသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ လုံးဝအခြေ အမြစ်မရှိဟု မဆိုသာချေ။

၁၉၆၅
 မောင်သောင်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုသည် တရားသူကြီးရှေ့တွင် ဖြောင့်ချက်ကို ရဲအရာရှိက နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းသောကြောင့် ပေးခဲ့ရသည်ဟု ဆိုကာ မှန်သိမ်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အလှ (ခေါ်) မောင်လှ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၁) တို့အမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အတိုင်း ရဲအရာရှိများက နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း ခြိမ်းချောက် ပြားယောင်း၍ ရယူထားသော ဖြောင့် ချက်ဖြစ်သည်ဟု သက်သေ အထောက်အထားမရှိသဖြင့် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပါက ၎င်းအပေါ် အသုံးချကာ အပြစ် ပေးနိုင်ပေမည်။ သို့ရာတွင် အကြောင်းထူးရှိသော အမှုများမှအပ၊ တရားခံအပေါ် ၎င်း၏ဖြောင့်ချက်နှင့် အပြစ်ပေးရန်မှာ ပတ်ဝန်းကျင် သက်သေ အထောက်အထား ရှိရန်လိုပေသည်။

အခင်းဖြစ်သည့် ညနေက အယူခံတရားလိုအား မောင်ကြိုင် မောင်သိန်းထွန်း နှင့်အတူ ထိန်နှစ်ပင်ရွာ၊ ရွာသစ်နှင့် ရွာဟောင်းကြားရှိ ချောင်းအတွင်း၌ လှေတစ်စင်း ပေါ်တွင် တွေ့လိုက်ရသည်ဟု မောင်ပင်းတင် (လိုပြ-၃၀) က ထွက်ဆိုသွားသည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် ထိုချောင်းမှာ လူသွားလူလာ များပြားသည့် ချောင်းတခု ဖြစ် ကြောင်း ဦးစာရင် (လိုပြ-၁၅) က ထွက်ဆိုသွားသောကြောင့် အယူခံတရားလိုအား ထိုနေ့က ချောင်းထဲတွင် တွေ့လိုက်သည်ဆိုသော အချက်မှာ ဖြောင့်ချက်အား အထောက်အကူ ဖြစ်စေသည့် သက်သေ လက်ချက်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သမ္မာန်ခတ်သူ မောင်စံသိန်း (လိုပြ-၁၂) က အခင်းဖြစ်ပွားရာ ဝေသအနီးတွင် ရေသံကြား၍

(၁) ၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာပြည် စီဒင်ထုံးများ၊ ၂၉ (တရားလွှတ်တော်)။

၁၉၆၅
မောင်သောင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

လက်နှိပ်ခါတ်မီးဖြင့် ထိုးကြည့်သောအခါ လူ ၃ ယောက်သည် လယ်ကွက်ထဲ၌ ကုန်းကုန်း
ကုန်းကုန်းနှင့် သွားလာနေသည်ကို တွေ့မြင်ရကြောင်း၊ အချိန်မှာ ည ၉ နာရီခန့်ရှိပြီ
တွေ့မြင်ရသည့် နေရာမှာလည်း၊ ငေးသဖြင့် လူမမှတ်မိကြောင်း ထွက်ဆိုသွားသော်
လည်း အယူခံတရားလို မောင်သောင်း၏ ဖြောင့်ချက်ဥမူ ခါတ်မီးဖြင့် ထိုးကြည့်သော
သူမှာ မောင်စံသိန်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသဖြင့် အယူခံတရားလိုက ၎င်းအား
မည်ကဲ့သို့ ဖြောင့်ဆိုရမည်ဟု ရဲအရာရှိက သင်ပေးထားသည်ဆိုသော စွပ်စွဲချက်မှာ
မပြေးသော်လည်း ကန်ရာမှိုဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

ထို့ပြင် အယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ချက်ကို ၎င်းနှင့်အတူ ရုံးတင် တရားစွဲဆိုသည့်
မောင်ကြိုင်၏ ဖြောင့်ချက်က ပိုမိုခိုင်လုံအောင် အထောက်အကူ ဖြစ်မဖြစ်ဆိုသော
အချက်ကို ဆန်းစစ်ရန် လိုပေသည်။ ရဲဌာနအုပ် ဦးထွန်းရွှေ၏ ထွက်ချက်အရ
အယူခံ တရားလိုအား မောင်ကြိုင်နှင့်အတူ တနေ့တည်း ဖမ်းဆီးပြီး အတူချုပ်ထား
ကာ တရားသူကြီး တဦးတည်းရှေ့၌ ဖြောင့်ချက် ပေးစေခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့်
၎င်းတို့၏ ဖြောင့်ချက်များသည် တဦးနှင့်တဦး ကြိုတင်တိုင်ပင်ပြီး ဖြောင့်ဆိုခဲ့သည့်
ဖြောင့်ချက်များ မဟုတ်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းနေသည်။ အကယ်၍ အယူခံတရားလိုနှင့်
မောင်ကြိုင်တို့အား တနေရာစီတွင် ခွဲခြားကာ ဖမ်းဆီးမိပြီး တခြားစီ ချုပ်နှောင်
ထားခိုက်၊ ဖြောင့်ချက် ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါမူ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် ကြိုတင်တိုင်ပင်ရန်
အခွင့်အရေး ရရှိမည်မဟုတ်သောကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဖြောင့်ချက်များသည် တခုအပေါ်
တခုက အထောက်အကူ ပြုသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ ဤအတိုင်းပင်လည်း နိုင်ငံတော်နှင့်
မောင်မြို့ (၁) တို့ အမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ထားလေသည်။

ယခုအမှု၌မူ တရားခံများသည် ဖြောင့်ချက် မပေးမီ ကြိုတင်တိုင်ပင်ရန် အခွင့်
အရေးမရှိဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းနေသောကြောင့် ၎င်း၏တို့ ဖြောင့်ချက်များမှာ တခုကို
တခုက အထောက်အကူ ပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

သို့ဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားလိုအပေါ် ၎င်း၏ ဖြောင့်ချက်တခုတည်းဖြင့် အပြစ်
ပေးထားသည့် ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ပေးမှုမှာ
မှားယွင်းနေသည့် အလျောက် ပယ်ဖျက်ကာ၊ အယူခံတရားလို မောင်သောင်းအား
ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တရားသေလွတ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ ၁၉၉၊ (စုံညီခံ)။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းရွှေတိုင်

မောင်အောင်ရွှေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ-
၂၁ ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း—သူယ်ဝိုက်သည့် သက်သေခံချက်များ အရ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ရန် သင့် မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားခံအပေါ်၌ငြိစွန်းချက်များရှိနေသည်ဟူ၍ ဆိုရမည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုအချက်များကြောင့် သေဆုံးသူအား သတ်သောသူမှာ အခြားသူမဖြစ်နိုင်၊ တရားခံသာလျှင် ဖြစ်ရမည်ဟု တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ခဲယဉ်းလေသည်။ တရားခံသည် အချင်းဖြစ်သည့် အချိန်ပိုင်း၌ မိမိသွားလာရောက်ရှိခဲ့သည့်နေရာများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကြောနှပ်လောက်အောင် သက်သေခံချက်များ တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် မိမိတွင်အပြစ်မရှိကြောင်း တရားခံ၌ သက်သေပြရန် တာဝန်လုံးဝမရှိ။ တရားလိုဘက်၌သာလျှင် တရားခံသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ဖြစ်ကြောင်း သံသယကင်းရှင်းသည့် သက်သေခံချက်များတင်ပြရန် တာဝန်ရှိလေသည်။ အကယ်၍ တရားခံထံ၌သွေးစွန်းပေနေသည့် ဓါး၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်ခုခုတွေ့ရှိပါက ထိုအချက်သည် တရားလိုဘက် အမှုကို ခိုင်မာစေသည့် အထောက်အကူရနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ တရားခံထံတွင်အထက်ဖော်ပြပါ အရ၊ ဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်ခုခုတွေ့ရှိသည်သာမက ပိုက်ဆံတပြား တချပ်မျှ၎င်းထံမှသိမ်းဆည်းရမိခြင်းမရှိချေ။ အချင်းဖြစ်ပြီးနောက် တရားခံသည် မိမိရွာမှထွက်ပြေး ထိမ်းရှောင်ရန် ကြံစည်အားထုတ်ခြင်းမရှိချေ။ မိမိနှင့်အတူ လိုက်ပါသွားကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့သည့် သက်သေများရှိလျှင်နှင့် တရားခံသည်သေဆုံးသူအား ထိုကဲ့သို့သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ဟူသော အချက်မှာ အလွန်သဘာဝကျသည်မဆိုနိုင်ချေ။

ဘင်ဂျမင်ဇေးဗီးဖား (ခေါ်) မောင်တင်ခင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၁၄၆ (တရားလွှတ်တော်) ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အဖိုးရရွှေနေကြီး ဦးနှစ်။

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၃၇။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၃ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပြည်မြို့၊ ပဌမ အထူးတရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
မောင်အောင်ရွှေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။သေဆုံးသူ မောင်အောင်တင့် နှင့် အယူခံ တရား
လို မောင်အောင်ရွှေ တို့သည်၊ ဆိပ်ကြီးရွာသားများ ဖြစ်ကြသည်။ အချင်းဖြစ်
ပွားသော ၁၃၅၅ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၅ ရက် (၁၂-၂-၆၄) နေ့တွင်၊
၎င်းတို့သည် အခြား တရားလိုပြ သက်သေများနှင့် အတူ မဲကြီးရွာ၊ ကိုဟန်တင်
(လိပြ-၆) နေအိမ်၌ ဖဲကစားကြရာ၊ များမကြာမီ အိမ်ရှင် ကိုဟန်တင် ရောက်ရှိလာ
ပြီး၊ ဖဲကစားခြင်းကို ကန့်ကွက်သောကြောင့်၊ ဖဲဝိုင်း ပျက်သွား၏။ ထို့နောက်၊ ၎င်း
တို့သည် သရက် ကုန်းရွာသို့ သွားကြသည်။ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ သည်၊ သရက်
ကုန်းရွာ ကိုမောင်မြ (လိပြ-၁၃) ၏ နေအိမ်သို့ သွားသည်။ သေသူမောင်အောင်တင့်
က၊ ဦးစံမင်း (လိပြ-၇) တို့နှင့် အတူ၊ ကိုအောင်သိန်း (လိပြ-၉) နေအိမ်တွင်၊
ဆက်လက် ဖဲကစားကြသည်။ ထို့နောက်ကိုအောင်သိန်းက ဖဲထုပ်ကို သိမ်းထားသ
ဖြင့်၊ ၎င်းတို့သည် ဆက်လက် ဖဲမကစား နိုင်တော့ဘဲ၊ ထိုအိမ်မှာပင် လက်ဘက်ရည်
ကြမ်း ထိုင်သောက်နေကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ လဘက်ရည်ကြမ်း သောက်နေစဉ်
မောင်ပုဆိန် (လိပြ-၁၀) နှင့် မောင်ထားမောင် (လိပြ-၁၁) တို့ ရောက်ရှိ လာကြ
သည်။ များမကြာမီ၊ နေဝင်ခါနီး ဖြစ်သွားသဖြင့်၊ မောင်အောင်တင့်က ရွာသို့ပြန်ရာ၊
မောင်ပုဆိန် နှင့် မောင်ထားမောင်တို့က ငိုက်ပို့ကြသည်။ ရွာထိပ်သို့ ရောက်သော
အခါ၊ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ နှင့် တွေ့ဆုံသောကြောင့် မောင်အောင်တင့်က
ရွာပြန်ရန် အပေါ်ရပြီဟု ဆိုကာ၊ မောင်ပုဆိန် နှင့် မောင်ထား မောင်တို့ကို ပြန်လွှတ်
လိုက်သည်။ နောက်တနေ့ နံနက် ၇ နာရီခွဲ အချိန်တွင်၊ အရပ်လူကြီး ကိုလှအုန်း
(လိပြ-၃) နှင့် ဆယ်အိမ်ခေါင်း ကိုလှအောင်တို့က သရက်ကုန်းရွာ၏ မြောက်ဘက်
လယ်ကွင်းထဲ၌ လူသေ အလောင်းတခု တွေ့ရှိကြောင်း လာရောက် ပြောသဖြင့်
ရွာသူကြီး ဦးသက်မောင် (လိပြ-၁) သည်၊ ထိုနေရာသို့ သွားရောက် ကြည့်ရှုလေ
သည်။ ဦးသက်မောင်သည်၊ မြောက်ဘက်ရွာ နယ်နိမိတ် ၇ လံခန့်ကွာသော နေရာ
၌၊ မောင်အောင်တင့် သည်၊ ဓါးဒဏ်ရာများနှင့် သေဆုံးနေသည်ကို တွေ့ရှိ၏။ သို့နှင့်
ဦးသက်မောင်သည်၊ အောက်ရုံး အမှုတွဲတွင် သက်သေခံ အမှတ် “က” အဖြစ် တင်
သွင်းထားသော တိုင်ကြားစာကို မေး၍၊ တရုပ်မှော် ရဲဌာနာသို့ ပို့လိုက်သည်။

ဤအမှုတွင် သေဆုံးသူ မောင်အောင်တင့် အား၊ မည်သူ သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြောင်း
မျက်မြင် သက်သေ တဦး တယောက်မျှ မရရှိခဲ့ချေ။ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ
အပေါ်တွင် ငြိစွန်းနေသည့် အချက်များမှာ၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

- (၁) အချင်းဖြစ်သည့် ညနေက၊ တရားခံနှင့် သေဆုံးသူ မောင်အောင်တင့်
တို့သည်၊ သရက်ကုန်း ရွာထိပ်မှ ဆိပ်ကြီးရွာဘက်သို့ အတူတကွ
ထွက်သွားကြသောအချက်။

- (၂) ထိုနေ့က တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ သည်၊ ဓါးဦးချွန် တခုကို ကိုင်ဆောင် ထားသည်ဟူသော အချက်။
- (၃) ဖဲကစားရာမှ ဖဲရွှံးသဖြင့်၊ မောင်အောင်ရွှေ သည်၊ သူများထံမှ ငွေ ချေးရာ၊ မရခဲ့ဟူသော အချက်။
- (၄) သေဆုံးသူ မောင်အောင်တင့်ထံတွင် ထိုနေ့က ငွေ ၁၅ ကျပ် ရှိနေသည် ဟူသော အချက်။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်ရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည်၊ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ အပေါ်၌ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ အပိုဒ် (၂) အရ၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ရာတွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“မောင်ပုဆိန် (လိုပြ-၁၀) နှင့် မောင်ထားမောင် (လိုပြ-၁၁) တို့၏ အစစ် ခံချက်များ အရ၊ ၎င်းတို့သည်၊ သေသူ အောင်တင့်အား၊ ပြန်ပို့ရာ၌ ရွာထိပ် လှည်းလမ်း ရောက်သောအခါ၊ တရားခံ အောင်ရွှေ နှင့် တွေ့သဖြင့်၊ အောင်တင့် က အောင်ရွှေ နှင့် ပြန်မည်ဟုပြောပြီး မောင်ပုဆိန် နှင့် မောင်ထားမောင်တို့ အား၊ ပြန်လွှတ်ကြောင်း သိရှိရလေသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ၊ သေသူ အောင်တင့် သည် တရားခံ အောင်ရွှေ နှင့် တွေ့ဆုံပြီး၊ အောင်ရွှေနှင့် အတူ ရွာသို့ ပြန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုသို့ ပြန်ရာတွင်၊ တရားခံ အောင်ရွှေသည် ငွေအသုံး လိုရာ၌ သေသူ အောင်တင့်ထံမှ ငွေချေး၍ မရသဖြင့် အောင်တင့် နှင့် စကားများ ရန်ဖြစ်ပြီး၊ အောင်တင့်အား ဓါးနှင့် ခုတ်သတ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေရာ ရှိလေ သည်”။

သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ယူဆနိုင်ရန်မှာ၊ အကြောင်း ခိုင်လုံသည့် အထောက် အထား များ ရှိ မရှိ သေချာစွာ စိစစ် ဝေဖန်ရန် လိုလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိစစ်ဝေဖန်ရာတွင် တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ သေဆုံးသူနှင့် တရားခံတို့သည် အချင်း ဖြစ်သည့် နေ့က၊ သရက်ကုန်း ရွာထိပ်တွင် တွေ့ဆုံရာမှ၊ သေဆုံးသူ၏ ဆန္ဒအရသာလျှင် မိမိ အပေါ် များကို ပြန်လွှတ် လိုက်ကာ၊ တရားခံနှင့် တဦးတည်း ရွာသို့ ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခိုက် အတန်းတွင် တရားခံ၌ ဓါးဦးချွန်တခု ကိုင်ဆောင်ထားကြောင်း သက်သေခံချက် မရရှိခဲ့ချေ။ စောစောက တရားခံတွင် ဓါးဦးချွန် ပါလာသည်ဟုသာ သက်သေများက၊ ထွက်ဆို လေသည်။ တရားခံသည်၊ ငွေလိုနေသည် ဟူသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ကိုစိန်မောင် (လိုပြ-၁၇) ၏ အစစ်ခံချက်၌၊ တရားခံသည်၊ မိမိထံတွင် ငွေ ၁ ကျပ် ချေးသည်ဟု ဖော်ပြထား၏။ ကိုဟန်တင် (လိုပြ-၆) နှင့် ကိုအောင်သိန်း (လိုပြ-၉) တို့ အစစ်ခံချက်များတွင်လည်း၊ ဖဲရိုက်ရာ၌ တရားခံသည်၊ ငွေ ၂ ကျပ်မျှသာ ရှုံး

၁၉၆၅
 မောင်အောင်ရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ကြောင်း ပါရှိလေသည်။ ထိုအချက်များကို ထောက်ခံခြင်းအားဖြင့်၊ တရားခံသည် လူတိုင်း တယောက်ကို သတ်နိုင်လောက်သည့် တိုင်အောင် ငွေအများ အပြား အလို ရှိနေကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်။ ထိုမှတစ်ပါး အောက်ရုံးရွှေ တင်ပြ ထားသည့် ဓါးဦးချွန်မှာ၊ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ၏ ဓါးဦးချွန် ဖြစ်ကြောင်း မှန်သော်လည်း ထိုဓါးတွင် သွေးအစ အနု တစ်စုံတရာ တွေ့ရှိသည်ဟု သက်သေခံချက် မရရှိခဲ့ချေ။

သွယ်ဝိုက်သည့် သက်သေခံချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဘင်ဂျမင်ဇေးဗီးယား(ခေါ်) မောင်တင်ငမ်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ပေါ်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှိနိုင်လေသည်။

“Circumstantial evidence must be consistent, and consistent only with the guilt of the accused, the inculpatory facts must be incompatible with the innocence of the accused and incapable of explanation upon any other reasonable hypothesis than that of his guilt. If the evidence is consistent with any other rational explanation, then there is an element of doubt of which the accused must be given the benefit.”

ယခု ကျွန်ုပ်တို့ ရှေ့ရှိ အမှုတွင်၊ တရားခံ အပေါ်၌ အထက်ဖော်ပြပါ ငြိစွန်းချက် များရှိနေသည်ဟူ၍ ဆိုရမည် ဖြစ်သော်လည်း ထိုအချက်များကြောင့် သေဆုံးသူ မောင်အောင်တင့် အား၊ သတ်သောသူမှာ အခြားသူများ မဖြစ်နိုင်၊ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ သာလျှင် ဖြစ်ရမည်ဟု တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ခဲယဉ်းလေ သည်။ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး ဖော်ပြ ထားသည့် အတိုင်း၊ တရားခံ မောင်အောင်ရွှေ သည်၊ အချင်းဖြစ်သည့် အချိန်ပိုင်း၌၊ မိမိသွားလာ ရောက်ရှိခဲ့သည့် နေရာများနှင့် ပတ်သက်၍၊ စိတ်ကြေနပ်လောက်အောင် သက်သေခံချက်များ တင် ပြနိုင်ခြင်း မရှိသည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ် ချက် ချမှတ်ထားသကဲ့သို့၊ ရာဇဝတ်မှုများတွင် မိမိတွင် အပြစ် မရှိကြောင်း၊ တရားခံ ၌ သက်သေပြရန် တာဝန် လုံးဝ မရှိ၊ တရားလို ဘက်၌သာလျှင်၊ တရားခံသည် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ ဖြစ်ကြောင်း၊ သံသယ ကင်းရှင်းသည့် သက်သေခံချက်များ တင်ပြရန် တာဝန် ရှိလေသည်။ ဤအမှု၌၊ အကယ်၍ တရားခံထံ၌ သွေးများ စွန်းပေနေသည့် ဓါး၊ သို့တည်းမဟုတ်၊ အခြား ဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်စုံတရာ တွေ့ရှိခဲ့ပါက၊ ထိုအချက်သည် တရားလိုဘက်က အမှုကို ခိုင်မာစေသည့်၊ အထောက် အကူ ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

(၁) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၁၄၆၊ (တရားလွှတ်တော်)။

တရားခံထံတွင် အထက်ဖော်ပြပါ အရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်စုံတရာ မတွေ့ ရှိသည်သာ မက၊ ပိုက်ဆံ တပြား တချပ်မှ ၎င်းထံမှ သိမ်းဆည်းရမိခြင်း မရှိချေ။ အချင်း ဖြစ်ပြီး နောက်၊ တရားခံသည် မိမိ၏ ရွာမှ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရန်လည်း ကြံစည် အားထုတ် ခြင်း မရှိချေ။ မိမိနှင့် အတူ လိုက်ပါသွားကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့သည့် သက်သေများ ရှိလျက်နှင့် တရားခံသည် သေဆုံးသူအား၊ ထိုကဲ့သို့ သတ်ဖြတ်ခဲ့သည် ဟူသော အချက် မှာ အလွန် သဘာဝကျသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်ရွှေ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက တရားခံ အပေါ်၌ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂၊ အပိုဒ် (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင် ခြင်းသည်၊ မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ် မထင်မြင်ပေ။ ထို့ကြောင့်၊ အယူခံ တရားလို၏ အယူခံလွှာကို လက်ခံပြီး သကာလ၊ အောက်ရုံးက ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံ တရားလိုအား တရားသေ လွှတ်ရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။ အမှုကို ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အပိုဒ် (၂) အရ၊ အမှုမှန် ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြား သတ်မှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းရွှေတွင်

မောင်အောင်သစ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ မှုပြစ်ထင်ရှားစီရင်ခြင်း—တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံတရားလို၏ အပြုအမူသည် တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုသည်မပြုသည် အချက်ကို စဉ်းစားရန်ဖြစ်ပေသည်။ ဦးအုပ်သိန်း (လိုပြ-၂) ၏ အိမ်တွင်ဖိခိုင်းမှုစ၍ အယူခံ တရားလိုနှင့် သေသူတို့စကားများကြရာမှ အယူခံတရားလိုသည် အိမ်ပြန်၍ ဓါးယူပြီး လမ်းခုလပ်တွင် တွေ့ရှိသော သေသူ ၃ ယောက်၏ ခါးနှင့်ခုတ်ရာဝယ် မောင်ချစ်မောင်ကို သေစေရန် တင်ကူး ကြံစည်နိုင်လောက်အောင် စဉ်းစားရန် အချိန်မရပေ။ စရန်ဖြစ်သည့်အချိန်မှစ၍ ခုတ်သည့်အချိန် အထိမှာ တဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် အယူခံတရားလိုအနေဖြင့် တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ရှိနိုင်ရန် စဉ်းစားဘို့အချိန်မရှိပေ။

သန်းမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၄၂။ အိုင်ထွေး ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၃၄ (၁၄၁)။ မောင်ဘစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၀၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၁ (၂၅-၂၆)။ ကပါဆင်း နှင့် အစိုးရ၊ အေ-အိုင်-အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁၊ ပန်ဂျပ်၊ စာ ၁၃၇ (၁၄၀) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးမောင်မောင်ကြီး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ငွေငါမြသန်းနု။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ပခုက္ကူမြို့ ဒုတိယ အထူး တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၆ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ် အပေါ် ရာဇသတ် ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ၊ အပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၁၃။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပခုက္ကူမြို့ ဒုတိယအထူးတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ သေဒဏ် ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်သောကြောင့် ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရုံးမှလည်း အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ် အပေါ် စောဒကမှု ဖွင့်ထားသည်။

၁၉၆၅
မောင်
အောင်သစ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှု အဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့ရာ တွင်၊ ဤအယူခံမှုကို စဉ်းစားဝေဖန်ရန် အတွက်၊ အဓိက ဖြစ်သော အကြောင်းခြင်း ရာများကို အတိုချုပ် ဖော်ပြ ပေမည်။

ပခုက္ကူခရိုင်၊ ထီးလင်းမြို့အပိုင်၊ ကွမ်းဆွဲရွာ၊ ဦးအုပ်သိန်း (လိပြ-၂) ၏ အိမ်တွင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၆ ရက်နေ့ ည ၉ နာရီ အချိန်ခန့်တွင် ဖဲပိုင်းရှိသည်။ ထိုဖဲပိုင်း၌ ဦးအုပ်သိန်း အပြင်၊ ကိုဘလိုင် (လိပြ-၃) မောင်လူလှ၊ မောင်တင်ညွန့် နှင့် အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ်တို့ ဖဲကစားကြသည်။ မောင်သောင်းမြ (လိပြ-၄)၊ မောင်ထိုက်စံနှင့် သေသူ မောင်ချစ်မောင်တို့က ဘေးမှနေ ကြည့်နေကြသည်။ ထို ဖဲပိုင်းတွင် မောင်အောင်သစ်က ရှုံးသဖြင့်၊ ဦးအုပ်သိန်း ထံမှ ငွေချေးသည်။ သို့သော် မရချေ။ ဤတွင် သေသူ မောင်ချစ်မောင်က “ပိုက်ဆံမရှိရင်လဲတော်ကြပါ” ဟု ဝင် ပြောရာ၊ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ် နှင့် သေသူ မောင်ချစ်မောင်တို့ စကား များကြသည်။ မောင်အောင်သစ်က အထတွင်၊ မောင်ချစ်မောင်က တွန်းလိုက်ရာ၊ ဖင်ထိုင်လျက် လဲကျသွားသည်။ ဤတွင် အခြားသူများက ဖြန်ဖြေ ကြသဖြင့် ရန်ပွဲ မဆက်ပေ။ သို့ရာတွင် အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ်က “ငါ့အကြောင်းသိ လိမ့်မယ်” ဟု ပြောပြီး၊ ဦးအုပ်သိန်း အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားသည်။ တချိန်တည်း လိုပင် သေသူ မောင်ချစ်မောင်နှင့် မောင်သောင်းမြတို့ကလည်း၊ ထိုအိမ်ပေါ်မှ ဆင်းကြသည်။ မောင်ချစ်မောင် သည်၊ မပုမ အိမ်သို့သွားသည်။ မောင်သောင်းမြက ထိုအိမ်နားတွင် သီချင်း ဆိုလျက်နေသည်။ မောင်ချစ်မောင်သည် မပုမ အိမ်မှတဖန်၊ ရွာအနောက် ပိုင်းရှိ ၎င်း၏ အစ်ကိုတော်သူ ကိုဘသောင်းအိမ်သို့ သွားမည်ဆို၍ ထွက်သွားသည်။ မောင်အောင်သစ်မှာမူ၊ မိမိအိမ်သို့ ဝင်၍ အထွက်တွင် သူ၏ လက်တွင် ဓါးပါလာ ကြောင်း၊ မောင်တင်ဝ (လိပြ-၁၀) က တွေ့လိုက်ရသည်။ မောင်အောင်သစ် သည်၊ ဓါးကိုငြိမ်း ထွက်အလာ လမ်းတွင် သေသူ မောင်ချစ်မောင်နှင့် တွေ့၍၊ မောင်ချစ်မောင် ကို ဓါးဖြင့် ခုတ်ပြီး ထွက်ပြေးသည်။ မောင်ချစ်မောင်က “သောင်းမြရေ၊ အောင်သစ် ငါ့ကို ဓါးနှင့် ခုတ်တယ်” ဟု အော်လိုက်ရာ၊ သောင်းမြက ကြားသဖြင့်၊ သောင်းမြ သည် အလံကြားရာဘက်သို့ သွားရာ၊ လမ်းခုလပ်တွင် အနောက်ဘက်မှ အရှေ့ဘက်သို့ ဖြတ်ပြေးသော အောင်သစ်အား ၎င်း၏ ဓါတ်မီးရောင်ဖြင့် မြင်လိုက်သည်။ သောင်းမြ သည် အောင်သစ်နောက်သို့ မလိုက်ဘဲ၊ အသံကြားရာဘက်သို့ သွားရာ၊ လမ်းပေါ်တွင်

၁၉၆၅
 မောင်
 အောင်သစ်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

သွေးအိုင်ထဲ၌ နောက်စေ့တွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာဖြင့် လဲနေသော မောင်ချစ်မောင်ကို တွေ့သည်။ ထိုနေရာသို့ မောင်အေးမောင် (လိုပြု-၅) ရောက်လာသည်။ မောင်ချစ်မောင်က၊ သောင်းမြဲ နှင့် အေးမောင်တို့အား၊ အောင်သစ် ခါးနှင့် ထိုးလို ကူညီပါဟု ပြောပြသည်။ ဤတွင် မောင်အေးမောင် နှင့် မောင်သောင်းမြဲတို့က၊ မောင်ချစ်မောင်ကို တွဲ၍၊ မောင်ချစ်မောင်၏ အမေ ဒေါ်ငွေသိန်း (လိုပြု-၁) အိမ်သို့ ပို့လိုက်သည်။ ထိုအိမ်သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်း၊ မောင်ချစ်မောင်က သူ့ကို၊ အယူခံ တရားလို အောင်သစ်က ခါးနှင့် ခုတ်ကြောင်း၊ ဒေါ်ငွေသိန်း (လိုပြု-၁)၊ ဦးရဲဘို (လိုပြု-၆) နှင့် ဦးဘစိန် (လိုပြု-၇) တို့ကို ပြောပြသည်။ ထိုသို့ ပြောပြပြီးနောက် မောင်ချစ်မောင် မှာ သတိလစ်သွားသဖြင့်၊ နောက်သပ်စကားမပြောနိုင်တော့ပေ။ ထို့နောက်သူကြီး ဦးကျော်လေး (လိုပြု-၁၆) ရောက်လာသည်။ သူကြီး ဦးကျော်လေး အား၊ ဒေါ်ငွေသိန်းက တိုင်တန်းသဖြင့်၊ သူကြီးက ထီးလင်း ရဲစခန်းသို့ လူနာကိုပါ ပို့ရန်နှင့် ရဲဌာနာတွင် တိုင်တန်းရန် လွှတ်လိုက်ရာ၊ ရဲဌာနာသို့ မရောက်မီ မောင်ချစ်မောင်မှာ သေဆုံးသွားလေသည်။ ရဲဌာနာတွင် ဒေါ်ငွေသိန်းက တိုင်ချက်ပေးသည်။ (သက်သေခံအမှတ် “က” ဖြစ်သည်)။

သေသူ မောင်ချစ်မောင်၏ အလောင်းကို၊ ဆရာဝန် ဦးတင်ရွှေ (လိုပြု-၈) က စစ်ဆေးရာတွင် တွေ့ရှိရသော အပြင်ဒဏ်ရာများမှာ နောက်စိတွင် ခါးခုတ် ဒဏ်ရာ တချက်နှင့်လက်ဝဲဘက်လက်ပြင်တွင် ခါးဒဏ်ရာ တချက်ဖြစ်သည်။ နောက်စိတွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာသည် သဘာဝအားဖြင့် သေစေလောက်သော ဒဏ်ရာ ဖြစ်သည်။ ထိုဒဏ်ရာနှင့် ဒုတိယ ဒဏ်ရာတို့ကို၊ သက်သေခံခါးဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ပဌမဒဏ်ရာကို အားသွန်စိုက်၍ ပြုလုပ်ရပေမည်။ ရန်သူမှာ သေသူ၏ အနောက်ဘက်မှ နေ၍ ပြုလုပ်ရမည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ်၌လည်း ပွန်းပဲ့သော ဒဏ်ရာ ၆ ခု တွေ့ရှိရကြောင်းကို၊ ထိုဆရာဝန်ကပင် ထွက်ဆိုသည်။ မောင်အောင်သစ်၏ အဆိုမှာ၊ ဒဏ်ရာများ ရရှိခြင်း အကြောင်းမှာ၊ သေသူမောင်ချစ်မောင်၊ သောင်းမြဲ နှင့် အေးမောင်တို့က ဝိုင်းရိုက်သဖြင့် ရရှိသော ဒဏ်ရာများ ဖြစ်ကြောင်း၊ သူသည် မောင်ချစ်မောင်ကို ခါးနှင့် မခုတ်ရကြောင်း၊ မောင်ချစ်မောင် ရရှိသောဒဏ်ရာများ မှာလည်း၊ သူ့ကို ဝိုင်းခုတ်နေစဉ် လုံးထွေး နေကြသဖြင့် ရရှိနိုင်သော ဒဏ်ရာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။

အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊ ထိုထုချေချက်ကို လက်မခံ။ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်သစ် သည်၊ သေသူ မောင်ချစ်မောင်ကို တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ခါးနှင့် ခုတ်သတ်သည်ဟု ယူဆပြီး သေဒဏ်တခုတည်းကိုသာ သတ်မှတ်ထားသည်။

ဏုဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရ၍ သေဒဏ် ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
မောင်
အောင်သစ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလို အတွက် လိုက်ပါ အောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးမောင်မောင်ကြီးက သေသူ မောင်ချစ်မောင်ကို အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ် က ခါးနှင့် မခတ်ရပါ။ အချင်းဖြစ်အချိန်မှာ မောင်နေသဖြင့် သေသူ မောင်ချစ်မောင် ကို ခါးနှင့် ခုတ်သူမှာ နောက်ကနေ ခုတ်သဖြင့်လည်း မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမှာ ခဲယဉ်းပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။ ထို့နောက် ဆက်လက်၍ လျှောက်လဲရာတွင် သေသူ မောင်ချစ်မောင်အား ခါးနှင့်ခုတ်သူမှာ မောင်အောင်သစ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆလျှင် ထိုကဲ့သို့ ပြုမှုသူမှာ တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် သေဒဏ်ပေးထားခြင်းမှာ မှားယွင်းပါသည်ဟု တင်ပြသွားသည်။

အစိုးရဘက်မှ လိုက်ပါ အောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရ ရှေ့နေကြီး ဒေါ်မြသန်းနု က မောင်ချစ်မောင်ကို ဒါဏ်ရာရ၍ သေစေအောင် ပြုလုပ်သူမှာ အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ် ဖြစ်ကြောင်း သက်သေ အထောက်အထား လုံလောက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အယူခံတရားလိုမောင်အောင်သစ်၏ အပြုအမူမှာ တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်း မရှိသောကြောင့် စွဲချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ဘို့ကို ပြောင်းလဲပေး၍ ထိုက်သင့်သော အပြစ်ဒဏ်ကို ရုံးတော်က ပေးသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် ဤအမှုကို သေချာ ကျနစွာ လေ့လာတတ်ရှု၍ ဝေဘန် သုံးသပ်ရာဝယ်၊ တွေ့ရှိရသော အချက်အလက်များမှာ သေသူ မောင်ချစ်မောင်ကို ခါးနှင့် ခုတ်သောသူမှာ အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ်သာလျှင် ဖြစ်ရပေမည်။ သို့ရာတွင် စဉ်းစားရန် ရှိသော အဓိကအချက်မှာ ယင်းသို့ မောင်အောင်သစ်၏ အပြုအမူသည် တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုသည် မပြုသည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဦးအုပ်သိန်း (လိုပြ-၂) ၏ အိမ်တွင် ဖဲဝိုင်းမှစ၍ မောင်အောင်သစ်နှင့် မောင်ချစ်မောင် တို့ စကားများကြရာမှ မောင်အောင်သစ်သည် အိမ်ပြန်၍ ခါးယူပြီးလမ်းခုလပ်တွင် တွေ့ရှိသော သေသူ မောင်ချစ်မောင်ကို ခါးနှင့်ခုတ်ရာဝယ်၊ မောင်ချစ်မောင်ကို သေစေရန် တင်ကူးကြံစည်နိုင်လောက်အောင် စဉ်းစားရန် အချိန်မရပေ။ စရန်ဖြစ် သည့်အချိန်မှစ၍ ခုတ်သည့် အချိန်အထိမှာ တဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ သောကြောင့် မောင်အောင်သစ် အနေဖြင့် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိနိုင်ရန် စဉ်းစားဘို့ အချိန်မရှိပေ။ ဤနေရာတွင် ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး ကိုးကားသော မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးကိုပင် ပြန်လည်၍ အကိုးအကား ပြုရပေမည်။ ထိုအမှုတွင်

၁၉၆၅
မောင်
အောင်သစ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သန်းမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၁) အမှုဖြစ်သည်။ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက ထိုအမှုကို ဤအမှု၌သုံးသပ်ရာဝယ် အဓိပ္ပါယ် အယူအဆ ဆန့်ကျင်နေ သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအမှုတွင် တရားခံနှင့် သေသူ စကားများကြ၍ တရားခံသည် မိမိနေထိုင်သော နေရာသို့ ပြန်လာပြီး ရိုင်ဖယ် သေနတ်ကို ဆွဲယူကာ သေသူရှိသော နေရာသို့ သွားရောက်၍ သေသူအား ထိုသေနတ်နှင့် ပစ်သတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းမှာ စ၍ ရန်ဖြစ်သည့်အချိန်မှ သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်သည့် အချိန် အထိ တရားခံတွင် တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ရှိရန် စဉ်းစားနိုင်သည့် အချိန်မရှိပေ။ အပြု အမူ အခြင်းအရာသည် တဆက်တည်း ဖြစ်နေသဖြင့် တင်ကူး ကြံရွယ်ချက် မရှိနိုင် ကြောင်းကို အဆုံးအဖြတ် ပေးထားသော အမှုဖြစ်သည်။ ထိုအမှုနှင့် ဤအမှုမှာ အကြောင်း ခြင်းရာခြင်း အတူတူလို ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအမှုတွင် အောက်ပါ အတိုင်း စီရင် ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

“Held: To constitute a premeditated killing it is necessary that the accused should have had time to reflect, with a view to determine whether, he would kill or not, and that he should have determined to kill as a result of that reflection; that is to say, the killing should be a pre-determined killing upon consideration, and not a sudden killing under the momentary excitement and impulse of passion upon provocation given at the time or so recently before as not to allow time for reflection.”

ထို့ပြင်၊ အိုင်ထွေး ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ(၂)အမှု။ မောင်ဘစိန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၃) နှင့် ကပါးဆင်းနှင့် အစိုးရ (၄) အမှုတို့ကို ကြည့်ပါ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများအပေါ် ဝေဘန် သုံးသပ်ခြင်း အရ သော်၎င်း၊ ဥပဒေ အချက်အလက်များအရ သော်၎င်း၊ ကိုးကားထားသော စီရင် ထုံးများအရသော်၎င်း အယူခံဘုရားပို့ မောင်အောင်သစ်သည် သေသူ မောင်ချစ်မောင် အား ဓါးနှင့် ခုတ်သတ်သဖြင့် အသက်ဆုံးရှုံးရသည်ဟု ယူဆသော်လည်း၊ ထိုသို့ ပြုမူချက်သည် မောင်အောင်သစ်၌ တင်ကူး ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရှိရသည်။

- (၁) ၁၉၅၃ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၃၄၂။
- (၂) ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ၊ ၁၃၄၊ (၁၄၁)။
- (၃) ၁၉၆၀ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၁ (၂၅-၂၆)။
- (၄) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁၊ ပန်ဂျပ်၊ စာ ၁၃၇ (၁၄၀)။

သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ်အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိရပြီး သေဒဏ်ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအစား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် အယူခံတရားလို မောင်အောင်သစ်အား ထောင်ဒဏ် တ သက်တကျွန်း ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်
 အောင်သစ်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ်ရွှေတွင်

† ၂၉၅၆
စက်တင်ဘာလ
၂၉ ရက်

သောင်းခိုင် ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံများ)*

ရာဇသတ်ပုဂံမ ၃၂၅ နှင့် ၃၂၆ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း—ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာများကို အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သော လက်နက်များဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း—မည်သူကပြုလုပ်သော အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုကြောင့် သေဆုံးသွားရသည့် ခွဲဟသံသယ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဆရာဝန်ကြီး၏ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင် ဒဏ်ရာများသည် အလွန်ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာများဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာနှစ်ချက် တွေ့ရှိရုံနှင့် လူ ၃-၄ ယောက်တို့သည် ဝိုင်းဝန်းရိုက်သည်ဟု မဖြစ်နိုင်ပါဟု မပြောနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင်ဒဏ်ရာပေါ်တွင်ထပ်ဆင့်ရိုက်ပါကဖြစ်နိုင်စရာအကြောင်းရှိသည်။ သို့ကြောင့်ပင် ဆရာဝန်ကြီးက နောက်စေ့ပတ်တန်းကျင်ညာဘက်နဖူးပတ်တန်းကျင်နှင့် ညာဘက်ပါးစောင်ရိုးပတ်တန်းကျင်တို့တွင် ဖူးရောင်းနေခြင်းများသည် အသားမကွဲဘဲ ထိုနေရာများကို ထပ်ဆင့်၍ ရိုက်ပါကလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ထွက်ဆိုသွားသည်။ ၎င်းအပြင် အယူခံတရားလိုများ အသုံးပြုသော လက်နက်များကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်သည်မှာ အယူခံတရားလိုများသည် အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သော လက်နက်များကိုအသုံးပြုထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ မျက်မြင်သက်သေများ ထွက်ဆိုချက်အရ အလုံး ၂ လက်မရှိ ၂ တောင်လောက်ရှည်သော ပျဉ်းကတိုး တုတ်ခချောင်းများနှင့် ပုဆိန်တို့ကို ကိုင်ဆောင်ပြီး တအားရှိသောကြောင့် အယူခံတရားလို ၄ ဦးလုံးက ပြုလုပ်သော ဒဏ်ရာများမှာ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရိုးရိုးနာကျင်စေမှုမဖြစ်နိုင်ဘဲ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုပြုလုပ်သည်ဆိုရာ၌ ခွဲဟသံသယဖြစ်ဘူးဟု အကြောင်းမပေါ်ပေါက်ပေ။ ဆိုလိုရင်းမှာ အယူခံတရားလိုတိုင်းကပင်လျှင် သေသူအပေါ်ဒဏ်ရာရအောင်ပြုလုပ်ခြင်းများသည် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းများဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မည်သူက ပြုလုပ်သော အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုကြောင့် သေဆုံးသွားရသည်ကို မပြောနိုင်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့သေသွားလောက်အောင် အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုပြုလုပ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ခွဲဟသံသယရှိသဖြင့် လူသတ်မှုနှင့် အရေးမယူဘဲ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုနှင့်သာ အရေးယူ၍ အပြစ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၀၅။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ ပဌမအထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

ထွန်းအေး နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် ၁၉၁၄—၁၆၊ အတွဲ ၂၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ
 ၈၁ ၃၅။
 မိအန်ဆင်နန်လား နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အား(ရ်) (၁၉၃၈) လာဟိုး၊ စာ ၃၄၇-၊
 ဒီပါ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်) (၁၉၄၇) အလဟဘတ် စာ ၄၀၈၊
 နာချား နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ (၁၉၄၁) မဒရပ် စာ ၇၄၆ တို့ကိုမလိုက်နာ။
 ဂေါရီဒတ်စ်နာမာစူစုစုများ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် အိုင်၊အယ်၊ အာ ၃၆၊ ကလကတ္တား၊ စာ ၆၅၉၊
 ဆူလေမန် နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁၉၄၁ရ) န်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၂၅၉၊
 မောင်စိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ (၁၉၄၈) ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၃၄
 တို့ကိုရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

၁၉၆၅
 သောင်းခိုင်
 ပါ ၄
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးလှိုင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးကျော်ဂေါင်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ အင်းစိန်မြို့၊ ပဌမ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးရုံး၏
 ၁၉၆၄ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄ တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်သောင်းခိုင်၊
 မောင်ခင်မောင်နှင့် မောင်တင်လှိုင်တို့အပေါ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ ပြစ်မှု
 ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်စီ၊
 အသီးသီးကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အယူခံတရားလို မောင်ဖိုးငို
 အပေါ်တွင်လည်း၊ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်သည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်
 ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။
 ထိုအမိန့်များကို အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးတော်သို့ ၎င်းတို့၏
 ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှိုင်မှတစ်ဆင့်၊ အယူခံတင်သွင်းသည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ငုံးပညာရှိ တရားသူကြီး၏ စီရင်
 ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ အကျယ်ချဲ့ ရေးသားရန်
 မလိုတော့ပေ။ လိုရင်းအကြောင်းခြင်းရာ များမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

လှည်းကူးမြို့၊ စန်းသော်တာ ရပ်ကွက်တွင်၊ ဒေါ်ငွေ၏ အသုဘရှိသည်၊ ၎င်း
 အသုဘအိမ်နှင့် ဝါး ၆ ပြန့်ကွာလောက်တွင်၊ အယူခံတရားလို မောင်သောင်းခိုင်အိမ်
 ရှိသည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့နံနက် ၅ နာရီအချိန်လောက်တွင်၊
 အသုဘအိမ်၌ ရွာသားအချို့ ဖဲကစား နေကြသည်။ အချို့မှာ ညှော်သည်များ ကျွေး
 မွေးရန် ထမင်းဟင်းများ ချက်ပြုတ်နေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် မောင်သောင်းခိုင်၏
 အိမ်ဘက်မှ ဆူညံသံများကြားသည်။ ဆူညံသံများ ကြားရာဘက်သို့၊ ကိုအေးလှိုင်
 (လိပြ-၂)၊ ကိုတင်မောင် (လိပြ-၃)၊ မောင်စိုးသိန်း (လိပြ-၄) နှင့် ကိုသန်းမောင်

၁၉၆၅

သောင်းခိုင်
ပါ ၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

(လိပြ-၆) တို့သွားကြသည်။ မောင်သောင်းခိုင်၏ အိမ်နောက်ဘေးရှိ လယ်ကွင်းထဲတွင်၊ မောင်သောင်းခိုင်၊ မောင်ခင်မောင် နှင့် မောင်တင်လှိုင်တို့က မြေကြီးပေါ်တွင် လဲနေသူတဦးအား၊ လုံးပတ် ၂ လက်မ၊ အရှည် ၂ တောင်ခန့်ရှိ ပျဉ်းကဒိုး ဒုတ်များနှင့် ရိုက်နှက်နေကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် မောင်ဖိုးငိုကလည်း၊ လဲနေသူအား ပုဆိန်နှင့် ပြေးခုတ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အနီးတွင် မောင်သိန်းဆိုသူကို တွေ့ရှိရသည်။ မောင်သိန်းက မဆိုင်သူတွေ မကပ်နှင့်ဟု ပြောသဖြင့်၊ မောင်အေးလှိုင်တို့ လူစုသည် ရပ်ကြည့်သော နေရာမှ ပြန်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ကိုစိန်မောင် (လိပြ-၁) သည်၊ အချင်းဖြစ် နေရာသို့ ရောက်လာသည်။ မောင်သောင်းခိုင် ကို တွေ့ရှိသောအခါ၊ မေးမြန်းကြည့်ရာ၊ အရိုက်ခံရသူမှာ အောင်ခင် ဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိရသည်။ မောင်စိန်မောင်သည် လှည်းကူး ရဲဌာနာသို့ သွား၍ သက်သေခံ အမှတ်(က) ပဌမသတင်းတိုင်တန်းချက်ကို ပေးခဲ့သည်။ လူနာ မောင်အောင်ခင်မှာ စကားမေး မရ ရှိသော်လည်း၊ အသက်ရှိလျက်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို လှည်းကူးဆေးရုံ သို့ ပို့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အင်းစိန်ဆေးရုံသို့ပို့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်ပြည်သူ့ ဆေးရုံ ကြီးသို့ပို့လိုက်ရာ၊ ဆေးရုံကြီးအရောက်တွင် သေဆုံးသွားသည်။

၎င်း၏အလောင်းကို ဆရာဝန်ကြီး ဦးမောင်မောင်တိတ် (လိပြ-၁၀) က ခွဲစိပ် စစ်ဆေး ကြည့်ရှုသည်။ ၎င်း၏ထွက်ချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

သေသူအောင်ခင်တွင် ရရှိသော အပြင်ဒဏ်ရာများမှာ—

“၁။ နောက်စေ့ တည့်တည့်ပေါ်တွင်၊ ၂လက်မအရှည်၊ လက်မလေးပုံတပုံ အကျယ်၊ အရိုးအထိ နက်သွား၍၊ ခပ်စောင်းစောင်း တည်လျက်ရှိ သော ပေါက်ပြဲသော ဒဏ်ရာ ၁ ချက်။

၂။ ဘယ်ဘက်ဂျိုစောင်း၏ အနောက်နား၊ အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ (ဝိုင်) ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ တလက်မခွဲအရှည်၊ လက်မလေးပုံ တပုံ အကျယ်၊ အရိုးထိနက်သော ပေါက်ပြဲသောဒဏ်ရာ ၁ ချက်။

နောက်စေ့ပတ်ဝန်းကျင်၊ ညာဘက်နား ပတ်ဝန်းကျင်၊ ညာဘက်ပါးစောင်ရိုး ပတ်ဝန်းကျင်နားတွင်၊ နံပါတ် ၁၊ ၂ ဒဏ်ရာအရှိန်များကြောင့် ဖူးရောင် လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အတွင်းဒဏ်ရာများမှာ—

ငယ်ထိပ် နောက်စေ့ရိုးခြား ဦးဆက်သည်၊ ၃ လက်မအရှည် အက်ကွဲသွားပါ သည်။ ပြင်ပဒဏ်ရာ နံပါတ် ၁၊ ၂ အတွင်းရှိသော၊ ဦးရေခွံအတွင်းသား များမှာလည်း၊ များစွာ သွေးခြေဥနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဦး

နှောက်၏ ဘယ်ဘက်တခြမ်း လုံးမှာ၊ သွေးခဲများ ဦးနှောက်ပေါ်၌ ပိုလျက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၁၉၆၅

သောင်းခိုင်
ပါ ၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

သေရခြင်းအကြောင်းမှာ၊ ဦးဆက်အက်ကွဲခြင်းနှင့် ဦးနှောက်ပေါ်၌ သွေးသွန်ခြင်းအားဖြင့်၊ သွေးခဲများသည် ဦးနှောက်ကို ဖိနှိပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဦးခေါင်း ဒဏ်ရာသည်၊ သဘာဝ သဘောတရားအားဖြင့်၊ သေစေနိုင်သော ဒဏ်ရာဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပဒဏ်ရာ ၂ ခုလုံးမှာ၊ တိုးသော လက်နက်ဖြင့်၊ ကျောဘက်မှ အင်အားများစွာ ပြုလုပ်၍ ရရှိနိုင်သော ဒဏ်ရာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ သို့မဟုတ် ပုဆိန်၏ အနှောက်ဘက်မှ ပြုလုပ်ကာ၊ ထိုဒဏ်ရာမျိုးကို ရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒဏ်ရာများကို ၂ ချက် ပြုလုပ်မှရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးမှ ဖူးရောင်နေခြင်းကို ကြည့်ရသောအားဖြင့်၊ ထိုဒဏ်ရာ ၂ ခုကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုနေရာတွင် ထပ်ဆင့်၍ ရိုက်ပါကလည်း၊ အသားမကွဲဘဲရှိက ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဦးနှောက်ပေါ်သို့ သွေးသွန်ခြင်းသည်၊ မည်သည့် အပြင်ဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်သည်ကို၊ ကျွန်တော် ထင်မြင်ချက် မပေးနိုင်ပါ။ ဒဏ်ရာ တခုကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၂ ခုပေါင်း သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သေသူလဲနေစဉ် အပေါ်မှ စီးပြီး ရိုက်ပါကထိုဒဏ်ရာမျိုးများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုဒဏ်ရာများ ရရှိပြီးနောက်၊ လူနာစကားပြောနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

ဦးခွံရိုး ကွဲအက်ခြင်းမှာ၊ မည်သည့် ပြင်ပ ဒဏ်ရာကြောင့် ဖြစ်သည်ကို၊ ကျွန်တော် ထင်မြင်ချက် မပေးနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ပြင်ပဒဏ်ရာ တခုနှင့် တခုသည် တလက်မခွဲခန့်သာ ကွာ၍၎င်း၊ ကွဲအက်သော ဒဏ်ရာမှာ၊ ထိုဒဏ်ရာ နှစ်ခု၏စပ်ကြား အောက်တွင် ကွဲအက်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဦးနှောက်ခွံ ကွဲအက်ခြင်းမှာ၊ ဒဏ်ရာ တချက်တည်းကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဒဏ်ရာ နှစ်ခုပေါင်း သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ လက်နက် တခုတည်းဖြင့်၊ ထိုဒဏ်ရာနှစ်ခုကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။”

စသည်ဖြင့်ထွက်ဆိုထားလေသည်။

အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှိုင်က မလျှောက်လဲရာတွင်၊ သေသူ အောင်ခင်အား၊ အယူခံတရားလိုများက ဝိုင်းဝန်း၍ ဒုတ်နှင့်ရိုက်သည်၊ ပုဆိန်ရိုးနှင့် ထုသည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ မျက်မြင်သက်သေများ ဖြစ်ကြသော၊ ကိုဇွေလှိုင်၊ ကိုဘင်မောင်၊ မောင်စိုးသိန်းနှင့် ကိုသန်းမောင်တို့၏ ညီညွတ်သော သက်သေထွက် ချက်များ ရှိသဖြင့်၊ ဝိုင်းရိုက်ထုသူများမှာ၊ အယူခံ တရားလိုများ မဟုတ်ဟု အငြင်း မပွားလိုပါဟု ဝန်ခံသွားသည်။ သို့ရာတွင်၊ အောက်ရုံး ပညာရှိ တရားသူကြီးက၊

၁၉၆၅
သောင်းခိုင်
ပါ-၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလို သုံးဦးဖြစ်သော သောင်းခိုင်၊ မောင်ခင်မောင် နှင့် မောင်တင်လှိုင်တို့ အပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅ အရ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းတို့အား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်စီ ကျခံစေရန် အမိန့်နှင့် အယူခံတရားလို မောင်ဖိုးငိုအပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်ကျခံစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်များမှာ၊ ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ပါ။ မည်သူ့ လက်ချက်ကြောင့်၊ အောင်ခင်သေဆုံး သွားသည်ကို ထင်ရှားစွာ မပြနိုင်သဖြင့်သော်၎င်း၊ အောင်ခင်ကို ထိုကဲ့သို့ ဝိုင်းရိုက်ထုရာ၌ အသက် သေစေလိုသော အကြံတခုကို အထမြောက်စေခြင်းငှာ၊ ပြုလုပ်ကြသည်ဟူ၍သော်၎င်း၊ တရားလိုဘက်မှ ပြနိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အပေါ် လူသတ်မှုဖြင့် အရေး မယူသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၂ ရှင်းလင်းချက်နှင့် အညီ၊ မည်သည့် တရားခံက ပြုလုပ်သော ဒဏ်ရာသည်၊ အပြင်းအထန် နာကျင်စေရန် ကြံရွယ်၍သော် ၎င်း၊ အပြင်းအထန် နာကျင်စေမည်ကို သိရှိသော အနေဖြင့်သော်၎င်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း မျိုးကိုလည်း၊ တရားလိုဘက်မှ မပြနိုင်သဖြင့်၊ တရားခံများအပေါ် အရေးယူပါက၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၃ အရသာလျှင် အရေးယူရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး ပညာရှိတရားသူကြီး ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံတရားလို များ အပေါ်တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၃ အရသာလျှင် ပြစ်မှုမြောက်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်ဟုသာ၊ ဤရုံးတော်က ယူဆပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ ကျခံပြီး သော အပြစ်ဖက်ကိုပင် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ပေးပါမည့် အကြောင်း လျှောက် ထားသွားလေသည်။ ထို့ပြင် အောက်ပါ စီရင်ထုံး အကိုးအကား များကိုလည်း တင်ပြသွားသည်။

ငထွန်းအေး နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁) အမှု။ မီအန်ဆင်နန်လား နှင့် ဘုရင်မင်း မြတ် (၂) အမှု။ ဒီပါ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၃) အမှုနှင့် နာချား (၄) အမှုတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

အစိုးရ ဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးကျော်ဂေါင် က တင်ပြလျှောက်လဲ သွားသည်မှာ၊ သေသူ အောင်ခင်ကို အယူခံတရားလိုများက ဝိုင်းရိုက်ထုကြသည်မှာ၊ မျက်မြင်သက်သေများအရ ထင်ရှားပါသည်။ ၎င်းမှာ ရရှိ သော ဒဏ်ရာများကြောင့် သေဆုံးသွားရပါသည်။ အယူခံတရားလိုများသည် အောင်

(၁) (၁၉၄၁-၁၆ ခု)၊ အတွဲ ၂ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၅။
(၂) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ (၁၉၃၈) လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၇၄၇။
(၃) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ (၁၉၄၇) အလာဟဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၄၀၈။
(၄) အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ (၁၉၄၁) မဒရပ် (စ်)၊ စာမျက်နှာ ၇၄၆။

၁၉၆၅

သောင်းခိုင်
ပါ ၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ခင်သေစေရန် ကနဦးကတည်းက ကြိုတင်ကြံ့ခိုင်ထားသော အကြံတူညီမှု မရှိသော်လည်း၊ အပြင်းအထန် နာကျင်စေရန် ဝိုင်းရိုက်ထုရာ၌၊ ယင်းသို့ အပြင်းအထန်နာကျင်သော ဒဏ်ရာများ ရရှိစေရန် အကြံတူတစ်ဦးကို အထမြောက်စေခြင်းငှာ၊ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပါမည်။ သေသူအောင်ခင် ရရှိသော အပြင်ဒဏ်ရာနှင့် အတွင်းဒဏ်ရာများကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ အပြင်ဒဏ်ရာတွင် ဒဏ်ရာ နှစ်ချက်သာ ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း၊ အတွင်း ဒဏ်ရာများမှာ အလွန်ပြင်းပြပြီး၊ ဦးခွံများကဲ့၍ နား- နားထင်များ ရောင်ရမ်းနေသောကြောင့်၊ ထိုဒဏ်ရာများသည် အယူခံတရားလိုသုံးဦးတို့က၊ အသုံးနှုန်းလက်မနှင့် အရှည် ၂ တောင်ရှိသော ပျဉ်းကဒိုးဒုတ်များဖြင့် တအားစိုက်၍ ရိုက်နှက်ခြင်းနှင့် အယူခံတရားလို မောင်ဖိုးငိုက အသက်သေစေရန် အန္တရာယ် ဖြစ်နိုင်လောက်သော လက်နက် ဖြစ်သည့် ပုဆိန်နှင့် ထုခြင်းတို့မှာ၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ နာကျင်မှု သက်သက်လောက်သာ မဟုတ်ဘဲ၊ အပြင်းအထန် နာကျင်စေရန် အကြံအစည်နှင့်သော်၎င်း၊ ကိုင်သော လက်နက် များမှာ တအားစိုက်၍၊ အသက်အန္တရာယ်များကို လွယ်လွယ် ကူကူ ဖြစ်စေနိုင်သော အပိုင်းကို၊ အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုဖြစ်စေသောကြောင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၅-၃၂၆ တို့ဖြင့်၊ ပြစ်မှု မြောက်သည်ဟု တွေ့ရှိရပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးလိုက်ခြင်းမှာ မှန်ကန်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားလေသည်။

ကျွန်ုပ်အနေဖြင့်၊ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးလှိုင် အငြင်းပွားသော အပိုင်းကို သေချာကျနစွာ ဝေဖန်လေ့လာရာတွင်၊ ၎င်းတင်ပြသွားသည်ကို၊ ကျွန်ုပ်လက်မခံနိုင်ပေ။ ၎င်းပြင် ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးလှိုင်တင်ပြသွားသော စီရင်ထုံးများကိုလည်း၊ ကျွန်ုပ်သည် လေးစားသော်ငြားလည်း၊ ဤအမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းအားဖြင့် မတူညီသောကြောင့် လက်မခံနိုင်ပေ။

ဆရာဝန်ကြီး ဦးမောင်မောင်တိတ်၏ ထွက်ချက်အရဆိုလျှင်၊ ဒဏ်ရာများသည် အလွန်ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာများ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာ နှစ်ချက် တွေ့ရှိရုံမျှနှင့် လူ ၃-၄ ယောက်တို့သည် ဝိုင်းဝန်း၍ ရိုက်သည်ဟု မဖြစ်နိုင်ပါဟု မပြောနိုင်ပေ။ ထိုရရှိသော ဒဏ်ပေါ်တွင် ထပ်ဆင့်ရိုက်ပါက ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာဝန်ကြီးက နောက်စေ့ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ညာဘက်နား ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ညာဘက်ပါးစောင်ရိုး ပတ်ဝန်းကျင်တို့တွင် ဖူးရောင်နေခြင်းများသည်၊ အသား မကွဲဘဲ၊ ထိုနေရာများကို ထပ်ဆင့်၍ ရိုက်ပါကလည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ထွက်ဆိုသွားသည်။ ၎င်းပြင် အယူခံတရားလိုများ အသုံးပြုသော လက်နက် များကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်သည်မှာ၊ အယူခံတရားလိုများသည် အသက် အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော လက်နက်များကို အသုံးပြုထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
သောင်းခိုင်
ပါ ၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

၎င်းတို့မှာ မျက်မြင်သက်သေချား ထွက်ဆိုချက်အရ၊ အလုံး ၂ လက်မရှိ ၂ စတင်
သောက်ရှည်သော ပျဉ်းကဒိုး ဒုတ်ချောင်းများဖြင့် ပုဆိန်တို့ကို ကိုင်ဆောင်ပြီး တအား
ရိုက်သောကြောင့်၊ အယူခံတရားလို ၄ ဦးစလုံးက ပြုလုပ်သော ဒဏ်ရာများမှာ၊
မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရိုးရိုးနာကျင်စေမှု မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ အပြင်းအထန်နာကျင် စေမှုမျှ
သာလျှင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထိုနေရာတွင် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု ပြုလုပ်သည်ဆို
ရာ၌ ဒွိဟ သံသယဖြစ်ဘွယ်ရာ အကြောင်း မပေါ်ပေါက်ပေ။ ဆိုလိုရင်းမှာ၊ အယူခံ
တရားလိုတိုင်းကပင်လျှင်၊ သေသူအောင်ခင် အပေါ် ဒဏ်ရာရအောင် ပြုလုပ်ခြင်း
များသည် အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေသည်။
သို့ရာတွင် မည်သူကပြုလုပ်သော အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုကြောင့်၊ အောင်ခင်
သေဆုံးသွားရသည်ကို မပြောနိုင်သဖြင့်၊ ထိုကဲ့သို့ သေသွားသောအောင် အပြင်း
အထန် နာကျင်စေမှု ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဒွိဟသံသယရှိသဖြင့်၊ လူသတ်မှုနှင့်
အရေးမယူဘဲ၊ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု နှင့်သာ အရေးယူ၍ အပြစ်ပေးလိုက်ခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့သော ယူဆချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဂေါရီဒတ်(စ်)နာမာစူထရား နှင့်
ဘုရင်မင်းမြတ် (၅) အမှုတွင်

“Where several accused persons struck the deceased several blows, one of which only was fatal, and it was not found who struck the fatal blow, it was held that, in the circumstances, it could not be said that those who did not strike the fatal blow contemplated the likelihood of such a blow being struck by the others in prosecution of the common object, and that they were all guilty under section 326, and not under section 302, of the Penal Code.”

ဟု စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုစီရင်ထုံးဖွဲ့သော မှုကိုလိုက်နာ၍၊ ဆူလေမန် နှင့် ဘုရင်
မင်းမြတ် (၆) အမှုတွင်

“If the common intention of the accused and his associates by committing an assault was not to cause injury known to be likely to cause death, but to cause grievous hurt, through the combined effect of the injuries actually caused was likely to cause death, the accused is guilty of the offence of causing

(၅) အိုင်၊အယ်လ်၊အာ (ရ်)၊ ၃၆၊ ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၆၅၉။
(၆) (၁၉၄၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၂၅၀။

grievous hurt and not of culpable homicide not amounting to murder."

၁၉၆၅

သောင်းခိုင်
ပါ ၄ နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟုစီရင်ထုံးစွဲထားပြန်သည်။

အထက်ပါ မူသဘောကို ရည်ညွှန်း လိုက်နာ၍၊ မောင်စိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံ (၇) အမှုတွင်

"The common intention was to cause grievous hurt and the accused was guilty under section 325, Penal Code."

ဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်း ခြင်းဆရာများနှင့် ဥပဒေအကိုးအကားများ အရ၊ ပညာရှိအောက်ခုံး တရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်ကြသည့် မောင်သောင်း ခိုင်၊ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်တင်လှိုင် တို့သည်၊ တုံးသော လက်နက်ဖြစ်သည့် ပျဉ်းကဒိုး ဒုတ်ကိုကိုင်ဆောင်၍၊ အောင်ခင်အား အပြင်းအထန် နာကျင်စေအောင် ပြုလုပ်မှုကြောင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၅ အရဖြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရ သဖြင့်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ကျခံစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်မှာ မှန်ကန်သည်ဟုယူဆသည်။

ထို့ပြင်၊ အယူခံတရားလို မောင်ဖိုးငိုသည် အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်စေသော လက်နက် ဖြစ်သည့် ပုဆိန်ကိုကိုင်ဆောင်၍၊ အောင်ခင်အား အပြင်းအထန် နာကျင်စေရန် ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၆ အရဖြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်သည့်ဖြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိရပြီး၊ ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ကျခံ စေရန် ချမှတ်သောအမိန့်မှာလည်း မှန်ကန်သည်ဟုယူဆသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဤအယူခံမှုများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့်၊ ထိုကဲ့သို့ တွေ့ရှိရသောပြစ်မှုများနှင့် ချမှတ်ခဲ့သော အပြစ်ဒဏ်များကို အတည်ပြုပြီး၊ အယူခံမှုများကို ပယ်လိုက်သည်။

(၇) (၁၉၅၁) မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၃၄။

တရားမအထွေထွေလျှောက်ထားမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးနှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅

အောက်တို
ဘာလ
၃၁ ရက်။

အထက်တန်းရွှေနေ ဗိုလ်မှူးကျော်ဒင်၏ ကိစ္စ (လျှောက်ထားသူ) *

၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ လွှတ်တော်ရွှေနေကြီးများ လက်ခံခြင်း နည်းဥပဒေ အပိုဒ် (၇) — ရွှေနေကြီးအဖြစ်သို့ စာရင်းတင်သွင်းခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဦးကျော်ဒင်သည် ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံပြီး ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများကို သေချာစွာ လေ့လာခြင်း မပြုမီခွဲ၍ ဤကဲ့သို့ ချွတ်ချော်မှားယွင်းခဲ့ရသည်ကို လက်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် ရွှေနေကြီးများသည် ဥပဒေစည်းကမ်းများကို ကောင်းမွန်စွာ လေ့လာ၍၊ ၎င်းတို့၏ အမှုသည်များ၏ အကျိုးအတွက်၎င်း၊ တရားရုံးများသည် အမှန်တရားကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အကူအညီပေးနိုင်ရန်၎င်း၊ အမြဲတစေ ဝိရိယစိုက်ထုတ် သတိထားကာ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု မြှော်လင့်သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဦးကျော်ဒင်အား သတိပေးသည့်အနေနှင့် အထက်တန်းရွှေနေအဖြစ် ရန်ကုန်တရားရုံးတွင် စာရင်းသွင်းခဲ့သော ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့မှ တနင်္ဂနွေပြည့်ပြီးသောအခါမှသာ ဦးကျော်ဒင်သည် နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်ရွှေနေကြီး အဖြစ်ကို ခံယူရန် အရည်အချင်း ပြည့်စုံမည့်သူ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးမောင်။

ဘားကောင်စီအတွက်။ ။ ဦးအေးမောင်။

ရုံးတော်သဟာယအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘတေ။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ ဦးကျော်ဒင်သည် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် မှ ဥပဒေ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ဆွတ်ယူပြီးနောက်၊ သတ်မှတ်ထားသော အလုပ်သင်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ၊ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်သို့ အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံ ပါရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ လျှောက်လွှာကို စိစစ်ပြီးနောက် လိုအပ်သော အရည် အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့် ဤရုံးက ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက် နေ့စွဲဖြင့် ဦးကျော်ဒင်အား အထက်တန်း ရွှေနေတဦးအဖြစ် လက်ခံကြောင်း လက်မှတ် ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ရွှေနေများကို လက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ ၁၀ အရ၊ ဦးကျော်ဒင်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်ထားမှု အမှတ် ၁၅။

† ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ လွှတ်တော် ရွှေနေကြီးများ လက်ခံခြင်း နည်းဥပဒေ အပိုဒ် (၇) အရ၊ ရွှေနေကြီးအဖြစ်သို့စာရင်းတင်သွင်းခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာ။

သည် နောက်တဆင့် အနေနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် အတွင်း၌ရှိသော တရားရုံးများတွင် ရွှေနေအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အလို့ငှါ၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ် ထံတွင် စာရင်းသွင်းရန် လိုသည်။ ထိုစည်းကမ်းချက်ကို မသိသဖြင့် ဦးကျော်ဒင်သည် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့မှသာ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် စာရင်းသွင်းခဲ့သည်။

၁၉၆၅
 အထက်တန်း
 ရွှေနေ ဗိုလ်မှူး
 ကျော်ဒင်၏
 ကိစ္စ။

ဦးကျော်ဒင်သည် အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကာလအပိုင်း အခြားကို တရားရုံးချုပ်က ၎င်းအား လက်ခံခဲ့သည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ကာ၊ တနှစ်ပြည့်ပြီးပြီဟူ၍ သဘောရရှိသဖြင့် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် ၎င်းအား နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရွှေနေကြီး တဦးအဖြစ် လက်ခံရန်ပါ လျှောက်ထား ခဲ့သည်။ ထိုလျှောက်လွှာပေါ်တွင် မှတ်ချက် ရှိ မရှိ ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီသို့ ပေးပို့ခဲ့ရာ၊ ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီက ဦးကျော်ဒင်၏ လျှောက်လွှာသည် စည်းကမ်း နှင့်မညီ၊ အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် ၎င်းလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းသည့် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့မှစ၍သာ ရေတွက်ရမည် ဖြစ်၍ တနှစ်မပြည့်သေး၊ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရွှေနေကြီးဖြစ်ရန် အရည်အချင်း မပြည့်စုံသေး ဟူ၍ ညွှန်ပြခဲ့သည်။ ထိုကန့်ကွက်ချက် ကို သုံးသပ်ရန် ဦးကျော်ဒင်၏ ကိစ္စကို၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရွှေမှောက်သို့ ပေးပို့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ဒင်၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးမောင်က ဦးကျော်ဒင်သည် ပြည်ထောင်စု စစ်ရဲတွင် ဗိုလ်မှူး တဦးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၍ ၇ နှစ်လုံးလုံး ပဌမတန်း ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အာဏာကို ခံယူ သုံးစွဲခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေအရာတွင် ကျွမ်းကျင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဤကဲ့သို့ မှားယွင်းခဲ့ရသည်မှာ စည်းကမ်း နည်းဥပဒေ များကို ကောင်းစွာ မသိကျွမ်းခဲ့၍ ဖြစ်ရပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော် တရား ရုံးချုပ်က ဦးကျော်ဒင်အား လက်ခံသည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍ ဦးကျော်ဒင် သည် ရုံးများတွင် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်တန်း ရွှေနေ အဖြစ် အမှုလိုက်သက်သည် တနှစ်ကျော်ပါပြီဟု တင်ပြသည်။

ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီ၏ ကိုယ်စား လာရောက် ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးအေးမောင်က ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီက ကန့်ကွက်ရသည်မှာ နည်းဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်နေ၍ ဖြစ်ပါသည်။ အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံ ခြင်းသည် ပဌမဆင့် သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင် တရားမရုံး၊ သို့မဟုတ် ရန်ကုန်ခရိုင်အတွက် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံးတွင် သွားရောက်စာရင်းသွင်းခြင်းသည် ဒုတိယဆင့်အဖြစ် အထင်အရှား နည်းဥပဒေများက သတ်မှတ်ထားပါလျက် စာရင်းသွင်းခြင်းကို မပြု လုပ်ဘဲ ဦးကျော်ဒင်က ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသည် စည်းကမ်းနှင့် မညီပါ။ ရွှေနေကြီးများ

၁၉၆၅

အထက်တန်း
ရွှေနေ ဗိုလ်မှူး
ကျော်ဒင်၏
ကိစ္စ။

ကောင်စီ အနေနှင့် စည်းကမ်းများကို စောင့်ထိန်းရန်၎င်း၊ ရွှေနေကြီးများ၏ အရည်အချင်းကို မြှင့်တင်ထိန်းသိမ်းရန်၎င်း တာဝန် ရှိသဖြင့်သာ ဤကဲ့သို့ ကန့်ကွက်ရပါသည်ဟု တင်ပြပါသည်။

နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်ကိုယ်စား လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးဘဘေက ဦးကျော်ဒင်သည် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်မှ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် နည်းဥပဒေအရ ထိုနေ့မှစ၍သာ ၎င်း၏ အထက်တန်းရွှေနေ အမှုလိုက်သက်ကို ရေတွက်ရမည်ဟုဆိုပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤရုံးက သက်ညာသောအားဖြင့် ဦးကျော်ဒင်အား အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံခဲ့သည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍ ၎င်း၏ လုပ်သက်ကို ရေတွက်လျှင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ဦးကျော်ဒင်က ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းခဲ့သော ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ နေ့မှစ၍ ရေတွက်ကာ တနှစ်ပြည့်သော နေ့တွင် ၎င်းအား နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရွှေနေကြီး အဖြစ် လက်ခံရမည်ဟု ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်မည်လား မသိပါ ဟု ဆိုသည်။

ဤကိစ္စမျိုးတွင် အနည်းငယ်ဆင်တူသော ကိစ္စတရပ်သည် ယခင် တရားလွှတ်တော် သို့ ရောက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုကိစ္စမှာ မန္တလေးတွင် အထက်တန်း ရွှေနေတဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဒေါ်တင်တင်အေး၏ ကိစ္စဖြစ်သည်။ ဒေါ်တင်တင်အေးသည် လိုအပ်သော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံပြီးနောက် အထက်တန်းရွှေနေတဦးအဖြစ် လက်ခံရန် တရားလွှတ်တော်သို့ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ လက်ခံကြောင်း လက်မှတ်ကို မန္တလေးခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက နှင်းအပ်သည်။ ထိုနောက် ခရိုင်တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းခြင်း မပြုဘဲ ဒေါ်တင်တင်အေးသည် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နှစ်ကုန်တိုင်း ၎င်း၏လက်မှတ်ကို လဲလှယ်ရန် ခရိုင်တရားမရုံးတွင် လျှောက်ထားခဲ့ရာ ရုံးက လဲလှယ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးနောက် လွှတ်တော် ရွှေနေအဖြစ်ကို ခံယူရန် လျှောက်လွှာ တင်သွင်းသောအခါမှ ဒေါ်တင်တင်အေးသည် မည်သည့်နေ့ရက်ကစ၍ ခရိုင်တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းသနည်း ဟူသော ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရုံးကလည်း ထိုကဲ့သို့ စာရင်းတင်သွင်းခြင်း မပြုခဲ့ကြောင်း တွေ့၍ နောက်ကြောင်းပြန်ကာ နေ့တနေ့ကို သတ်မှတ်၍ ထိုနေ့မှစ၍ စာရင်းသွင်းသည်ဟု မှတ်ယူခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှစ၍ ရေတွက်လျှင် လွှတ်တော် ရွှေနေအဖြစ် ခံယူရန် လျှောက် ထားသော နေ့စွဲသည် တနှစ် မပြည့်သေးသဖြင့် ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီက ကန့်ကွက် ခဲ့လေသည်။ ထိုကန့်ကွက်ချက်ကို တရားလွှတ်တော်က ခုံရုံးဖွဲ့၍ စဉ်းစားကာ ဒေါ် တင်တင်အေးသည် အမှန်အားဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးနှင့် အခြားရုံးများတွင် အမှု လိုက်ပါ

ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ တနှစ်ကျော်ခဲ့ပြီး၊ ခရိုင်တရားမရုံးတွင် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်
 နေသော အမျိုးသမီး ရွှေနေ များသည် များပြားလှသည် မဟုတ်သဖြင့် ဒေါ်
 တင်တင်အေး ရွှေနေလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်နေကြောင်းကို ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး
 ကိုယ်တိုင်လည်း သိပြီးဖြစ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေနေအဖြစ် ခရိုင်တရားမရုံးတွင် စာရင်း
 သွင်းခြင်းမှာ နောက်ကျခဲ့သော်လည်း၊ ဒေါ်တင်တင်အေးကိုယ်တိုင် ရုံးတွင် စတင်၍
 အမှု လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် နေ့မှစ၍ စာရင်းသွင်းသည်ဟု မှတ်ယူလျှင် သင့်တော်
 မည်ဟု ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ရွှေနေကြီးများကောင်စီ၏ ကန့်ကွက်ချက်ကို လက်မခံ
 ငြင်းဆန်၍၊ ဒေါ်တင်တင်အေးအား လွှတ်တော် ရွှေနေကြီးအဖြစ် လက်ခံခဲ့သည်။

၁၉၆၅
 အထက်တန်း
 ရွှေနေ ဗိုလ်မှူး
 ကျော်ဒင်၏
 ကိစ္စ။

ထိုသာကေနှင့် ပတ်သက်၍ ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး
 ဦးအေးမောင်က အခြေအနေ အကြောင်းခြင်းရာများသည် ကွဲပြားပါသည်။ ဒေါ်
 တင်တင်အေး၏ ကိစ္စတွင် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးကိုယ်တိုင်က ရွှေနေ လက်မှတ်ကို
 နှင်းအပ်၍၊ ခရိုင်ရုံးတွင် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်နေသည်ကိုလည်း မြင်သိကာ ခွင့်ပြု
 ခဲ့ပါသည်။ ဦးကျော်ဒင်၏ကိစ္စတွင်မူ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်က လက်မှတ်ထုတ်ပေး၍
 ဦးကျော်ဒင်က သွားရောက် စာရင်း တင်သွင်းရမည်မှာ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး
 ဖြစ်ပါသည်။ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ်က ဦးကျော်ဒင်သည် မည်သည့် နေ့ရက်က
 အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်က လက်ခံခဲ့သည်မသိပါ။ ဦး
 ဦးကျော်ဒင်က လာရောက်၍ စာရင်းတင်သွင်းသော အခါမှသာ တရားသူကြီးချုပ်
 အနေနှင့် ဦးကျော်ဒင်အား အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံပြီးကြောင်းနှင့် ရန်ကုန်
 ခရိုင်အတွင်းရှိ တရားရုံးများ၊ အခွန်တော် ရုံးများတွင် ရွှေနေလိုက်ခွင့် ပြုကြောင်းဖြင့်
 စာရင်း တင်သွင်း၍ လက်မှတ် ထုတ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရန်ကုန်မြို့ တရားမ
 ရုံး တရားသူကြီးချုပ်က လက်မှတ် ထုတ်ပေးသော နေ့ကစ၍ ဦးကျော်ဒင်၏ ရွှေနေ
 လိုက်သက်ကို ရေတွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဦးအေးမောင်က တင်ပြသည်။

ဦးကျော်ဒင်ဘက်မှ တင်သွင်းသော စာရွက်စာတမ်းများကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြည့်ရှုရာ၊
 ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ်၏ ထောက်ခံစာတွင် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ
 ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဦးကျော်ဒင်သည် အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် စာရင်းတင်သွင်းပြီး
 ဖြစ်ကြောင်း၊ အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းမွန်စွာဖြင့် အမှုများကို “ယနေ့ထက်တိုင်
 လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း” ပါရှိသည်။ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်
 နေ့မတိုင်မီကစ၍ ဦးကျော်ဒင်သည် ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ် ရွှေတွင်
 အမှုလိုက်ခဲ့သည်ဟုမဆိုပေ။ ဤနေရာတွင်ဦးကျော်ဒင်၏ကိစ္စသည် ဒေါ်တင်တင်အေး
 ၏ကိစ္စနှင့် ကွဲပြားသည်။

၁၉၆၅
အထက်တန်း
ရွှေနေ ဗိုလ်မှူး
ကျော်ဒင်၏
ကိစ္စ။

ဦးကျော်ဒင်က ၎င်းလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်၍ ကိုယ်စားလှယ်စာ တင်သွင်းခဲ့သော အမှုအချို့၏ စာရင်းကို တင်သွင်းသည်။ ထိုအမှုများသည် ၁၉၆၅ ခုနှစ်အတွင်းက အမှုများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကျော်ဒင်အား နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်က အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် စတင် လက်ခံခဲ့သည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍ ဦးကျော်ဒင်သည် ရန်ကုန်ခရိုင် အတွင်းရှိ တရားရုံးများတွင် ရွှေနေအဖြစ် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟူ၍ ထိုအမှုစာရင်းသည် အထောက်အထား မပြုနိုင်ပေ။ ဦးကျော်ဒင်၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးအေးမောင်ကလည်း ဦးကျော်ဒင်သည် ၎င်းနှင့် တွဲဘက်၍ အမှုများ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်ဟု ဆိုသော်လည်း အတိအကျ အားဖြင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၏ ဒုတိယပိုင်းတွင် ဦးကျော်ဒင်သည် မည်သည့် ရုံးများတွင် မည်သည့် အမှုများ၌ ကိုယ်တိုင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

ဦးကျော်ဒင်သည် ရွှေနေအဖြစ် လက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများကို သေချာစွာ လေ့လာခြင်း မပြုခဲ့မိ၍ ဤကဲ့သို့ ချွတ်ချော် မှားယွင်း ခဲ့ရသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်ပေါ် သည်။ သို့ရာတွင် ရွှေနေကြီးများသည် ဥပဒေ စည်းကမ်းများကို ကောင်းမွန်စွာ လေ့လာ၍ ၎င်းတို့၏ အမှုသည်များ၏ အကျိုးအတွက်၎င်း၊ တရားရုံးများသည် အမှန် တရားကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အကူအညီ ပေးနိုင်ရန်၎င်း အမြဲတစေ ဝီရိယ စိုက်ထုတ် သတိထားကာ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မြော်လင့်သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဦးကျော်ဒင်အား သတိပေးသည့် အနေနှင့် အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံးတွင် စာရင်းသွင်းခဲ့သော ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့မှ တနှစ်ပြည့်ပြီးသော အခါမှသာ ဦးကျော်ဒင်သည် နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ရွှေနေကြီးအဖြစ် ကို ခံယူရန် အရည်အချင်း ပြည့်စုံမည့်သူ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးချစ် နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း တို့ရွှေတွင်

ဦးခွေး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကိုအေး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်။

တရားမဇာရီမှုတွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု—တောင်သူလယ်သမား လက်ဝယ်ရှိ ကျွဲများကို ဝရမ်းကပ်ခြင်း—၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁)(က) အရ ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းခြင်း ပြုနိုင်-မပြုနိုင်—တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်နိုင်ခြင်း။

လျှောက်ထားခံရသူတို့သည် တောင်သူလယ်သမားများ ဖြစ်ကြသဖြင့် ၎င်းတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိနေသော ကျွဲများကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁) (က)အရ တရားရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီဖြင့် ဝရမ်းကပ်ခြင်း သိမ်းခြင်း ပြုနိုင်-မပြုနိုင် ဆုံးဖြတ်ရန် ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမ မှုခင်းများတွင် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁-က အပိုင်းထားသော အာဏာကိုသုံးစွဲ၍ ပြင်ဆင်မှုများ ဖွင့်လှစ်နိုင်သော်လည်း သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ထိုအာဏာကို လွယ်ကူစွာ သုံးစွဲခြင်းမပြုပေ။ နှစ်ဖက်သော အမှုသည်များ အနေနှင့် မကျေနပ်က ကိုယ်တိုင် အယူခံဝင်ရန် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် လိုအပ်ပါက ထိုသို့အမှုကို ခေါ်ယူ၍ ပြင်ဆင်ပေးနိုင်ကြောင်းမူကား ဥပဒေအရ ထင်ရှားသော အချက်တချပ်ဖြစ်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမကျင့်ထုံးက တောင်သူ လယ်သမားများကို အတော်အသင့် အကာအကွယ် ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအခွင့်အရေးများနှင့် မလုံလောက်သေးဟု ယူဆသဖြင့် တော်သွန်ရေး အစိုးရက “တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ”ကို ဖြည့်စွက် ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းဥပဒေသည် တဖက်တွင် တောင်သူလယ်သမားများ၊ တဖက်တွင် မြေရှင် ငွေကြေးရှင်တို့ ဖြစ်ပွားကြသော တရားမမှုများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်သာရမှာလည်း တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝ လုံခြုံမှုတွင် တောင်သူလယ်သမား အချင်းချင်း ယိုင်းပင်း

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၂။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမဇာရီမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဈာပုံပြု၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
—
ဦးခွေး
နှင့်
ကိုအေး ပါ ၂။

ကူညီ၍ စည်းလုံးကြခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ဤနိုင်ငံတွင် တောင်သူလယ်သမားများသည် တဦးက တဦး တတ်နိုင်သရွေ့ လုပ်အားဖြင့်၎င်း၊ ကျွဲနွားပစ္စည်း ကိရိယာတန်ဆာပလာ ငှားရမ်းကူညီခြင်း ဖြင့်၎င်း၊ စုပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်သည့် အလေ့ရှိကြသည်။ အကယ်၍သာ အခြား လယ်သမား တဦးထံမှ ကျွဲနွားပစ္စည်း ကိရိယာကို ငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့ပြီးသော လယ်သမား တဦးသည် တောင်သူ လယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို အကာအကွယ်ယူ၍ ထိုကျွဲနွား ပစ္စည်း ကိရိယာတို့ကို ပိုင်ရှင် လယ်သမားအား ပြန်မပေးဘဲ နေထိုင်မည်ဆိုလျှင် တောင်သူ လယ်သမား အချင်းချင်း ယိုင်းပင်းကူညီ အတူစိုက်ပျိုး ထွန်ယက်ကြသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် တစတစနှင့် ပျောက်ကွယ်ရပေလိမ့်မည်။ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝ လုံခြုံမှုကို ကာကွယ်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်း သည့် ဥပဒေသည် ထိုလုံခြုံမှု၏ အရေးကြီးသော အင်္ဂါတရပ်ဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမား အချင်းချင်း စည်းလုံးမှုကို ပျက်ပြားစေလိမ့်မည်။ တောင်သူလယ်သမားများ၏ အကျိုးကို ရည်စူး၍ ပြဋ္ဌာန်းထားပေးခဲ့သော ဥပဒေကို ရည်ရွယ်သလို မဟုတ်ဘဲ မတရားသုံးစွဲစေလျှင် တောင်သူ လယ်သမားများက တရားဥပဒေများကို၎င်း၊ တရားရုံးများကို၎င်း ယုံကြည်ကိုးစားခြင်း နည်းပါး လာနိုင်သည်။

ဥပဒေတရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် နောင်အခါများတွင် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် ပြဿနာ၊ ဖြစ်ရပ်ဟူသမျှကို ခြုံမိငုံမိအောင် ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည် မဟုတ်ချေ။ မမျှော်လင့်ခဲ့သော ပြဿနာ ဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ၌၊ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်သာရတို့နှင့် ပေါ်ပေါက်သော ပြဿနာ ဖြစ်ရပ်များတို့ကို အနီးကပ်ဆုံး ကိုက်ညီအောင် စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုပေးရန် တာဝန်သည် တရားရုံးချုပ်အပေါ်၌ ကျရောက်သည်။ ထိုသို့စပ်ဟပ် ညှိနှိုင်းခြင်း မပြုနိုင်လောက်အောင် ရှိနေလျှင်မူကား ဥပဒေကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပေးရန် ထောက်ခံရန်သာ ရှိပေသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပေါ်ပေါက်သော ဖြစ်ရပ်တို့ကို စပ်ဟပ် ညှိနှိုင်း၍မရနိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲသည်ဟု မဆိုသာချေ။

လျှောက်ထားသူအတွက် ။ ဦးလှသိန်း ။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက် ။ ။ ဦးဘစိန်၊ ရုံးတော် သဟာယအဖြစ် လက် ထောက် နိုင်ငံတော်ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော် ။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင် ။ ။ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် ပါဝင်ကြသော နှစ်ဖက်အမှုသည်များသည် တောင်သူလယ်သမားများ ဖြစ်ကြသည်။ ။ လယ်သမား ကြီး ဦးခွေးက လယ်သမား ဇနီးမောင်နှံ ဖြစ်ကြသည့် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ ထံမှ ကျွဲနွစ်ကောင်ကို စာချုပ်ဖြင့် ငွေသုံးရာပေးကာ စပ်ယူပြီးနောက်၊ ထိုကျွဲများကို ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ကိုပင် တနှစ်စာ လယ်လုပ်ပြီးစီးသည်အထိ ပြန်လည်ငှားရမ်း ထားခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ နှစ်ကုန်၍ ကျွဲများကို ပြန်တောင်းသောအခါ မပေး သဖြင့်၊ ဦးခွေးက ဖျာပုံမြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတွင်၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ အပေါ်၌ ကျွဲနွစ်ကောင်ကို ပြန်လည်ရလိမ့်မူ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

ဤအမှုတွင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ခုခံခဲ့သည်။ စာချုပ်သည် တရားဝင် အရောင်းအဝယ် စာချုပ် မဟုတ်ပဲ ကြွေးအတွက် လည်ဆယ် ချုပ်ဆိုစေသည့် စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အား ကျွဲနှစ်ကောင်ကို ငှားရမ်း ထားခဲ့သည် ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန် စသည်ဖြင့် ချေပခဲ့ကြသောကြောင့် ထိုငြင်းချက်တို့ အပေါ်တွင် ကောက်ချက်များ ထုတ်နုတ်၍ ပညာရှိ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးက နှစ်ဖက်သက်သေ အပြည့်အစုံ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် စာချုပ်သည် တရားဝင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ကျွဲအရောင်းအဝယ် စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ဦးခွေးက ထိုကျွဲနှစ်ကောင်ကို ဦးအေးတို့အား လယ်လုပ်ရန် အတွက် တနှစ်ငှားရမ်း ထားသည်ဆိုခြင်းသည်လည်း မှန်ကန်သည် စသည်ဖြင့်၊ အဓိက ကောက်ချက်တို့တွင် အဖြေပေးကာ၊ ဦးခွေး ဆိုစွဲသည်အတိုင်း၊ ကျွဲနှစ်ကောင်ကို ဦးအေးတို့က ပြန်လည် ပေးအပ်ရန် အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုစီရင်ချက်မှ ဦးအေးတို့က ဖျာပုံခရိုင် တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ခဲ့ကြသော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ကြချေ။ အယူခံရုံးသည်လည်း မူလရုံးကဲ့သို့ပင် ကောက်ချက် အရပ်ရပ်ပေါ်၌ တွေ့မြင်ယူဆသဖြင့် အယူခံကို ပလပ် လိုက်လေသည်။

၁၉၆၅
 ဦးခွေး
 နှင့်
 ကိုအေး ပါ ၂။

ဦးခွေးကမူလရုံးသို့အမိန့်အတွင်းကျွဲနှစ်ကောင်ပြန်ပေးစေရန်ဇာရီပြုလုပ်လျှောက် ထားခဲ့သည်။ တရားရုံးတို့က အလွယ်တကူ ပေးအပ်ခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ကျွဲများကို ဝရမ်းဖမ်းဆီးပေးရန် လျှောက်ထားသောအခါ၊ ပညာရှိ မြို့နယ် တရားမ တရား သူကြီးက တရားနိုင် တရားရှုံးတို့သည် လယ်သမားများ ဖြစ်ကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ ဇာရီမှုတွင် မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်ကို၊ ဖျာပုံခရိုင် လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌထံသို့ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံခဲ့လေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌက တရားဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပေးသဖြင့်၊ ဦးအေးတို့လက် ဝယ်တွင်ရှိနေသော ကျွဲများကို ပေးအပ်စေရန် ရုံးက ဝရမ်းထုတ်ဆင့် ခဲ့လေသည်။ ဦးအေးတို့က ကျွဲတကောင်ကို မြွေကိုက်၍ သေပြီဟု အကြောင်းပြခဲ့သည်။ ကျန် ကျွဲတကောင်ကို သာ တရားနိုင်က ရုံး၏ ဝရမ်းထုတ်ဆင့်ချက်အရ ပြန်လည် ရရှိခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ ကျွဲတကောင် ပေးအပ်ရသည်ကို မကျေနပ်သေး၍၊ ဦးအေး တို့က ခရိုင်လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီထံသို့ သွားရောက် တိုင်တန်းခဲ့ပြန်ရာ။ ဖျာပုံခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ စစ်ဆေးပေးရန် ကော်မတီက တဆင့်ပေးပို့ သဖြင့်၊ ပညာရှိ တရားသူကြီးကလည်း ထိုပြဿနာကို တရားရုံးချုပ်သို့ တင်ပြ အစီရင်ခံရန်၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးအား ညွှန်ကြားလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ အမှုတွဲများနှင့် ပေါ်ပေါက်သော ပြဿနာသည် ဤရုံးသို့ရောက်လာ လေသည်။

၁၉၆၅

ဦးဆုံး
နှစ်

ကိုအေး ပါ ၂။

မူလတရားမမှုကြီးနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့သည် ခရိုင် တရားမ
ရုံးသို့ အယူခံ ဝင်ခဲ့ကြပြီးပြီ။ အယူခံ ရုံးနိမ့်သော အခါ၌ ဆက်လက်၍ မည်သို့မျှ
ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုကြတော့ချေ။ ထိုအမှုပါ အကြောင်းအချက်များနှင့် ပတ်
သက်၍ မူလရုံးသည်၎င်း၊ အယူခံရုံးသည်၎င်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အကြောင်းခြင်းရာ
တို့ကို သုံးသပ်စစ်ဆေးခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ ဤရုံးက စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမရှိ
တော့ချေ။ သို့ရာတွင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့သည် တောင်သူလယ်သမားများဖြစ်
ကြသဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိနေသည့် ကျွဲများကို တရားရုံး၏ အမိန့်ဖြင့်
ဝရမ်းကပ်ခြင်း သိမ်းဆည်းခြင်း ပြုနိုင်မပြုနိုင်ကို၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်
သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) (က) အရ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်
ရန်လိုသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသဖြင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို ဖွင့်လှစ်ကာ နှစ်ဖက်သော
အမှုသည်များအား အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ အရေးကြီးသော ဥပဒေ ပြဿနာ
တရပ်ပေါ်ပေါက်သဖြင့်၊ ထိုပြဿနာကို အစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် ညှိနှိုင်း၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်
ရန်အတွက်၊ သဟာယအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော် ရွှေ့နေချုပ်ကိုလည်း
ဤရုံးကဖိတ်ကြားခဲ့သည်။

ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ တရားရုံးများဖြစ်ကြသော ဦးအေး-ဒေါ်ထား
တို့က တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသော သက်သာခွင့် အမျိုးမျိုးကို
တောင်းခံနိုင်ကြသည်။ အကြောင်း အခိုင်အလုံ ပြုနိုင်လျှင်၊ ဇာရီပြုခြင်းကို ဆိုင်းငံ
ရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ဇာရီမှုတွင် ချမှတ်သော အမိန့်မှ အယူခံဝင်ခြင်း၊
အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ကြသည်။
သို့ရာတွင် တရားရုံးများကိုယ်တိုင်က ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုခဲ့ကြချေ။

တရားမမှုများတွင် တရားလို တရားခံတို့သည် မိမိတို့၏ အဆို အချေကို မိမိတို့
ကိုယ်တိုင်ပြု၍၊ မိမိတို့၏ သက်သေများကို မိမိတို့က ထူကြရသည်။ တရားတထုံး
ပြီးဆုံးပြန်လျှင်လည်း မကျေနပ်သူက အယူခံဝင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ခြင်းစသည်
တို့ကို ဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသည့်အတိုင်း ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။ တရားရုံး
အနေနှင့် အမှန်တရားကို စောင့်ထိန်းရသည်ထက်ပို၍ ဆောင်ရွက်ပြန်လျှင်လည်း၊
တရားလို တရားခံ နှစ်ဖက်ရှိရာ တဖက်ဖက်သို့ယိမ်းညွတ်သလို ဖြစ်တတ်သည်။ ဤ
နေရာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းနှင့် အနည်းငယ် ကွဲပြားသည်၊
ရာဇဝတ်မှုခင်းများ၌၊ များသောအားဖြင့် နှစ်နာသူက တိုင်တန်းသဖြင့်၊ အရေးယူ
စစ်ဆေးရသည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သူများကို သင့်လျော်သော
ပြစ်ဒဏ်ကို ပေးရန် တာဝန်သည် အစိုးရအပေါ်၌ ကျရောက်သည်။ ရာဇဝတ်မှု
ကျူးလွန်သူတို့ကို ရှာဖွေထုတ်ဖော်၍ သင့်လျော်သော ပြစ်ဒဏ်ကို ပေးမှ မြို့ပြ

၁၉၆၅
ဦးခွေး
နှင့်
ကိုအေး ပါ ၂။

ရန်သူအေးချမ်းသာယာသည်။ ထို့ကြောင့် များစွာသော ရာဇဝတ်မှုများ၌ နစ်နာသူ
ကတိုင်တန်းသည်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ရဲ့ စသော အဖွဲ့အစည်းများက ရှာဖွေတွေ့ရှိ၍
အမှုပြုလုပ်ကာ ရုံးသို့ တင်သည်ဖြစ်စေ၊ အဓိက တရားလိုသည် ပြည်သူ့ ပြည်သား
တို့၏ဘဝလုံခြုံရေးကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရသည့် အစိုးရပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်မှု ခင်းများ၌ အောက်ရုံးများက ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သော
အမှုများကို လိုအပ်လျှင်၊ တရားရုံးချုပ်က ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်၍ ခေါ်ယူ စစ်ဆေးကာ၊
တရားဥပဒေအရ လွန်စွာ မှားယွင်း ချွတ်ချော်နေသည်များကို ဖြစ်စေ၊ တရား
မျှတမှု ကင်းမဲ့နေသည်များကို ဖြစ်စေ တွေ့ရှိရလျှင် သင့်လျော်သော အမိန့်ကို
ချမှတ်၍ ပြင်ဆင်ပေးသည်။ ဤသို့ ပြင်ဆင်ပေးခြင်းဖြင့်၊ တနိုင်ငံလုံးရှိ တရား
ရုံးများသည် တရားဥပဒေနှင့်အညီ မျှမျှတတ တရားစီရင် စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်
ရုံးအသီးသီး၏ အစီရင်ခံစာများမှဖြစ်စေ၊ တရားရုံးများကို စစ်ဆေးခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်
စေ တွေ့ရှိရသော ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်ပေးရန် လိုကောင်းလိုမည်ဟု ယူဆနိုင်သည့်
အမှုများကို မည်သူကမျှ မလျှောက်ထားဘဲ၊ တရားရုံးချုပ်က အလိုအလျောက်
ခေါ်ယူကာ ပြင်ဆင်မှုများ ဖွင့်လှစ်သည်။

တရားမမှု ခင်းများတွင်မူကား တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ က အပိုင်းထား
သော အာဏာကိုသုံးစွဲ၍၊ အလားတူ ပြင်ဆင်မှုများ ဖွင့်လှစ်နိုင်သော်လည်း၊ သာမန်
အားဖြင့်ဆိုလျှင် ထိုအာဏာကို လွယ်ကူစွာ သုံးစွဲခြင်းမပြုပေ။ နှစ်ဖက်သော အမှုသည်
များအနေနှင့် မကျေနပ်က ကိုယ်တိုင်အယူခံဝင်ရန်၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်ပေးရန်
လျှောက်ထားနိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ အချို့သော အမှုများ၌ ထိုကဲ့သို့
အဆင့်ဆင့် အယူခံဝင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားခြင်း ပြုလုပ်ပြီးနောက်၌ပင်
ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူး
လျှောက်ထားနိုင်ကြသည်။ ထိုအခွင့်အရေးများ ရှိနေပြီးဖြစ်၍၊ တရားရုံးချုပ်က အလို
အလျောက်တရားမမှုများကို ခေါ်ယူ၍၊ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်ခြင်းများ နည်းပါးခဲ့သည်။
လိုအပ်ပါက ထိုသို့အမှုကို ခေါ်ယူ၍ ပြင်ဆင်ပေးနိုင်ကြောင်းမှာမူကား ဥပဒေအရ
ထင်ရှားသော အချက်တရပ်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ
လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်ကလည်း ဤအာဏာသည် တရား
ရုံးချုပ်၌တည်ပါသည်ဟုတင်ပြသည်။

ဤအမှု၌မူကား တောင်သူလယ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍၊
အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရန် ပေါ်ပေါက်သောကြောင့် ဤရုံးက ဖျာပုံမြို့၊ မြို့နယ်တရားမ
တရားသူကြီး၏ အစီရင်ခံစာကို သုံးသပ်ပြီးသောအခါ၌ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ရန်လိုသည်ဟု
ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
ဦးခွေး
နှင့်
ကိုအေး ပါ ၂။

နှစ်ဖက်သော အမှုသည်များသည် ရွှေနေကြီးများမှ တဆင့် ၎င်းတို့၏ လျှောက်
လဲချက်များကို တင်ပြကြသည်။ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က အထက်တန်း ရွှေနေကြီး
ဦးဘစိန်ကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စား လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်စေလိုကြသဖြင့် ဦးဘစိန်က
ထိုသို့လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ကျွန်ုပ်တို့ထံမှ တောင်းခံသည်။ ဦးဘစိန်သည် ၎င်း၏
အမှုသည်များအတွက် မူလရုံးနှင့် ပဌမအယူခံရုံးတို့တွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့သော
ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ အမှုသွား အမှုလာကို ကောင်းစွာ သိကျွမ်းသူ ဖြစ်သည်။ အခြား
ရွှေနေကြီး တဦးဦးကို ငှားရမ်းရမည်ဆိုလျှင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ အတွက် စရိတ်စက
ပိုမိုကုန်ကျနိုင်ဘွယ်ရှိသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အထူးကိစ္စတရပ် အနေဖြင့် အထက်တန်း
ရွှေနေကြီး ဦးဘစိန်အား ဤရုံးတွင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့၏ အကျိုးဆောင် အဖြစ်
လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် ပေးခဲ့သည်။ ဦးခွေးကမူ ဤရုံးပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှသိန်းကို
လိုက်ပါဆောင်ရွက်စေခဲ့သည်။

အထက်၌ ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း အဓိက ပြဿနာသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊
တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁) (က)
အရ၊ တောင်သူလယ်သမား ဖြစ်ကြသော ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့၏ လက်ဝယ်တွင်
ရှိသည့် ကျွဲများကို တရားရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီဖြင့် ဖရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း
ပြုနိုင်မပြုနိုင် ဖြစ်လေသည်။ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (၁) (က) က အောက်ပါကဲ့သို့
ဆိုသည်။

၃။ ။(၁) တည်ဆဲဥပဒေ တရပ်ရပ်တွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ တရားမ
ရုံးတခုခု၏ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ဖြင့်—

- (က) လယ်ယာမြေကိုသော်၎င်း၊ လယ်ယာမြေ လုပ်ကိုင်ရာ၌
အသုံးပြုသည့် ကျွဲနွားနှင့် ကိရိယာတန်ဆာပလာ၊ အခြား
သက်ရှိသက်မဲ့ ကိရိယာတန်ဆာပလာများကိုသော်၎င်း၊
လယ်ယာမြေမှ ထွက်သော ပစ္စည်းများကို သော်၎င်း
ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းမပြုရ။

အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုရာတွင်
ဥပဒေသဘောသာမက၊ ဥပဒေ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်နှင့် အစိုးရ၏မူဝါဒသည်လည်း
အကျိုးဝင်နေသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော်
ရွှေနေချုပ်အား ဗဟိုမြေယာ ကော်မတီ၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုလည်း ရယူသင့်သည်ဟု
အကြံပေးခဲ့သည်။ ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်က လိုအပ်သော
ညွှန်ကြားချက်တို့ကို ယူပြီးနောက်၊ ကျွန်ုပ်တို့အား တင်ပြသည်မှာ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်

ခဏ္ဍ
ဦးအေး
နှင့်
ကိုအေး ပါ ၂။

သည် လယ်သမား အချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသည့် တရားမမှုတွင် ချမှတ်သည့် ဤအမှုမှာ ကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးကို ရည်စူးခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ တောင်သူလယ်သမား တဦးက တဖက်၊ မြေရှင် ငွေကြေးရှင် စသည်တို့က တဖက် ဖြစ်ပွားကြသော မှုခင်းမျိုးတွင် ချမှတ်သော ဒီကရီ အမိန့်မျိုးကိုသာ ရည်စူးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပုဒ်မ ၃ (၁) (က) ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ၌၊ ထိုသို့အတိအကျ ထည့်သွင်းခြင်း မပြုခဲ့ပါ။ ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း မပြုနိုင်သော ပစ္စည်း ကိရိယာ ကျွဲ နွား စသည်တို့သည် တရားရုံး တောင်သူလယ်သမားပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်း ကိရိယာ ကျွဲ နွားများကို သာဆိုလိုကြောင်းကိုလည်း တိကျစွာ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ တောင်သူလယ်သမား များ၏ အခွင့်အရေးကို အကာအကွယ် ပေးရန်နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ ဘဝလိုခြံ့ရေးကို မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် လတ်တလော လိုနေသောကြောင့်၊ ယင်း ဥပဒေကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ရာ၊ ဤအမှုမျိုးကို ကြိုတင်မျှော်မှန်း၍ မမြင်နိုင်ခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၃ (၁) (က) ကို ကျဉ်းမြောင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလျှင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့၏ လက်ဝယ်၌ ရှိခဲ့သော ကျွဲများကို ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း မပြုနိုင်ဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလျှင် ဥပဒေ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီဟန် မတူပါ။ ထို့ကြောင့် ဤရုံးက သင့်လျော်သလို အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုပေးလိုက ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်ဟု ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်က တင်ပြသည်။

ဦးဘကျော်က ဆက်လက်၍၊ တောင်သူလယ်သမားများအား တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၆၀ နှင့် အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၆ တို့ကအလားတူ အကာအကွယ်များ ပေးထားပါသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ၌မူ တောင်သူလယ်သမားများပိုင်ဆိုင်သော အိမ်ယာ၊ လယ်ထွန်ကိရိယာ ပစ္စည်း စသည်တို့ကို ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းမှ ခြွင်းချက် ပေးထားပါသည်။ ထိုအိမ်ယာ ပစ္စည်း ကိရိယာ စသည်တို့သည် တရားရုံး လယ်သမား တဦးဦးက ပိုင်ဆိုင်သည် မပိုင်ဆိုင်သည်တို့မှာ ရုံးက စစ်ဆေး စုံစမ်းနိုင်သည့် အကြောင်းအချက် ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြသွားလေသည်။

ရွှေနေကြီး ဦးဘစိန်ကမူလမ်းတွင် တရားမကြီးမှု၌၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က ခုခံခဲ့ကြသည့် အချက်အလက်များကိုပင် ထပ်မံ လျှောက်လဲသည်။ ကျွဲ အရောင်းအဝယ် စာချုပ်သည် တရားမဝင်ကြောင်း၊ ကျွဲများကို ငှားရမ်းထားသည် ဆိုသည်မှာလည်း မမှန်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ချေပသည်။ ထိုအချက်တို့ကို မူလရုံးကပင် ကောက်ချက် အရပ်ရပ် ထုတ်နုတ်၍ သက်သေအစုံအလင် ကြားနာကာ ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သည်။ ပဌမအယူခံရုံးတွင်လည်းထိုအချက်များကိုတင်ပြ လျှောက်လဲပြီးဖြစ်သည်။ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုအကြောင်း အချက်တို့ကိုထပ်မံစစ်ဆေးသုံးသပ်နိုင်

၁၉၆၅
 ဦးခွေး
 နှင့်
 ကိုအေး ပါ J။

မည်မဟုတ်ချေ။ ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းသည် တောင်သူလယ်သမားများအခွင့်အရေးကာကွယ်
 သည့် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသည် မရှိသည်ကိုသာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ဦးခွေး၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှသိန်းက ၎င်း၏ အမှုသည်သည်လည်း
 တောင်သူလယ်သမား တဦးဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားပါသည်။ တဖက် အမှုသည်
 များက ထိုအချက်ကို မူလရုံးတွင် ၎င်း၊ ပဌမ အယူခံ ရုံးတွင် ၎င်း၊ ၎င်းဆိုင်ခွဲခြင်း
 မဏ္ဍိုင်၊ အချင်းဖြစ် ကျွဲများကို ဦးခွေးတို့က တရားဝင်ပိုင်သည်။ ဦးအေး-ဒေါ်ထား
 တို့ထံသို့ တနှစ်လယ်လုပ်ရန်အတွက် ငှားရမ်းပေးခဲ့သည်။ ထိုအချက်များကိုလည်းမူလ
 ရုံးနှင့် ပဌမ အယူခံရုံးတို့ တသဘောတည်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစဉ်
 ကငှား၍ ပြန်ပေးရန် အချိန်ကျသော အခါ၌ တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်သူလည်းဖြစ်၊
 တောင်သူလယ် သမား တဦးလည်းဖြစ်သော ဦးခွေးအား ပြန်ပေးခြင်း မပြု။
 ရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် အပြင်းအထန် ခုခံခဲ့သည့် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့အား တောင်သူ
 လယ်သမားများ အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို အကာအကွယ် ယူစေမည်
 ဆိုလျှင်၊ နောက်နောင်တွင် လယ်သမား အချင်းချင်း ကျွဲ နွား လယ်ထွန် ကိရိယာ
 စသည်တို့ကို ငှားရမ်းဝံ့ကြတော့မည် မဟုတ်ပါ။ ယုတ်စွာဆုံး ပေါက်တူး တလက်၊
 ဓါးတချောင်းကိုပင် ငှားရမ်းကြတော့မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း
 ခဲ့သည့် အစိုးရ၏ စေတနာနှင့် ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို မတရားသုံးစွဲခြင်း၊ အခွင့်အရေး
 ယူခြင်း မပြုနိုင်စေရန် အတွက်၊ ဇာရီရုံးက ချမှတ်ပြီးသော အမိန့်များကို ဤရုံးက
 ပြင်ဆင်စွက်ဖက်ရန် မသင့်ပါဟု ဦးလှသိန်းက လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

တရားမကျင့်ထုံးက တောင်သူလယ်သမားများကို အတော် အသင့် အကာ
 အကွယ် ပေးပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအရေးခွင့်များနှင့် မလုံလောက်သေးဟု ယူဆ
 သဖြင့် တော်လှန်ရေး အစိုးရက “တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့်
 ဥပဒေ” ကို ဖြည့်စွက် ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းဥပဒေသည် တဖက်တွင်
 တောင်သူလယ်သမား၊ တဖက်တွင် မြေရှင် ငွေကြေးရှင်တို့ ဖြစ်ပျိုးကြသော တရားမ
 မှုများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်သာရ
 မှာလည်း တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန်
 ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝလုံခြုံမှုတွင် တောင်သူလယ်သမားများ အချင်းချင်း ယိုင်းပင်း
 ကူညီ၍ စည်းလုံးကြခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံတွင် တောင်သူလယ်သမား
 များသည် တဦးကိုတဦး တတ်နိုင်သရွေ့ လုပ်အားဖြင့် ၎င်း၊ ကျွဲ နွား ပစ္စည်းကိရိယာ
 တန်ဆာပလာ ငှားရမ်းကူညီခြင်းဖြင့် ၎င်း စုပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်သည့် အလေ့
 အထရှိကြသည်။ အကယ်၍ သာ အခြား လယ်သမား တဦးထံမှ ကျွဲ နွား ပစ္စည်း
 ကိရိယာကို ငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့ပြီးသော လယ်သမား တဦးသည် တောင်သူလယ်သမား

၁၉၆၅

ဦးခွေး
နှင့်

ကိုအေး ပါ ၂။

အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို အကာအကွယ်ယူ၍၊ ထို ကျွဲ နွား ပစ္စည်း ကိရိယာတို့ကို ပိုင်ရှင် လယ်သမားအား ပြန်ပေးဘဲ နေနိုင်မည်ဆိုလျှင်၊ တောင်သူ လယ်သမား အချင်းချင်း ယိုင်းပင်းကူညီ၊ အတူစိုက်ပျိုး ထွန်ယက်ကြသည့် လေ့ ထုံးတမ်းသည် တစတစနှင့် ပျောက်ကွယ်ရပေလိမ့်မည်။ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝလိုခြံမှုကို ကာကွယ်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေသည် ထိုလိုခြံမှု၏ အရေးကြီးသော အင်္ဂါတရပ်ဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမားအချင်းချင်းစည်းလုံးမှုကို ပျက်ပြားစေလိမ့် မည်။ တောင်သူလယ်သမားများ၏အကျိုးကိုရည်စူး၍ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သော ဥပဒေကိုရည် ရွယ်သလို မဟုတ်ဘဲ မတရား သုံးစွဲစေခဲ့လျှင် တောင်သူလယ်သမားများကတရားဥပဒေ များကို၎င်း၊ တရားရုံးများကို၎င်း၊ ယုံကြည်ကိုးစားခြင်း နည်းပါးလာနိုင်သည်။

ဥပဒေတရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် နောင်အခါများတွင် ပေါ်ပေါက်လာနိုင် သည့် ပြဿနာ ဖြစ်ရပ်ဟူသမျှကို ခြုံမိငုံမိအောင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည် မဟုတ်ချေ။ မခမြော်လင့်သော ပြဿနာ ဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ၌၊ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်သာရတို့နှင့် ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာ ဖြစ်ရပ်တို့ကို အနီး ကပ်ဆုံး ကိုက်ညီအောင် စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍၊ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးရန် တာဝန်သည် တရားရုံးချုပ်အပေါ်၌ ကျရောက်သည်။ ထိုသို့ စပ်ဟပ် ညှိနှိုင်းခြင်း မပြုနိုင်လောက် အောင်ရှိနေလျှင်မူကား၊ ဥပဒေကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပေးရန် ထောက်ခံရန်သာ ရှိပေသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ထင်ရှားနေသဖြင့်၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပေါ်ပေါက်သော ဖြစ်ရပ်တို့ကို စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍ မရနိုင်လောက် အောင်ခက်ခဲသည်ဟုဆိုသာချေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် ကျွဲများကို ငါးရမ်းခဲ့သော ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က ထိုကျွဲများကို တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်သော တောင်သူလယ်သမား တဦးဖြစ်သည့် ဦးခွေးအား၊ တရားရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီအရ ပြန်လည် ပေးအပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေသည် ဤအမှုတွင် ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းကို တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း မပြု။ ဇာရီမှုကို မြို့နယ် တရားမရုံးက လက်ခံ၍၊ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် တရားဥပဒေနှင့်၎င်း၊ တရားမျှတမှု နှင့်၎င်း ကိုက်ညီသည်။ တရားရုံး၏ တာဝန်လတ္တရားကို ထမ်းဆောင်ရာလည်း ရောက် သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နယ် တရားမရုံးက ဇာရီမှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်တို့ကို ဤရုံးက စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမရှိ။

ရုံးတော် သဟာယ အဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်အား ရုံးက အထူးကျေးဇူးဥပကာယ တင်ရှိ ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်သည်။

တရားမကြီးမှု

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ ရွှေတွင်

ဦးစောဦး (တရားလို)

နှင့်

ဦးစိန်လွင် ပါ ၂ (တရားခံများ) *

၁၉၆၅

စက်တင်ဘာလ

၂၅ ရက်။

ပေါ့လျော့ လစ်လင်းမှုကြောင့် လျှော်ကြေးရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းတွင် သဘောများ မောင်းနှင်သွားလာရန် စည်းကမ်း—သဘော နှစ်စင်း ဦးချင်းဆိုင်၍ ဆုံမိလျှင် ရှောင်တိမ်း နည်း—ပေါ့လျော့လစ်လင်းမှုကို အထင်အရှား တင်ပြနိုင်ရန်တာဝန်။

တရားလိုပိုင် ရန်ကုန်-ဟင်္သာတလမ်း ပြေးဆွဲခနုသည့် နှစ်ထပ်ခမာတော် သဘော စိန်ဝင်းကြည် နှင့် တရားခံများပိုင် ရန်ကုန်-မြောက်မြားမြင်လမ်းပြေးဆွဲခနုသည့် တထပ်ခမာတော်သဘော ရွှေပြည်သာ တို့သည် ၁၉၆၄ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ည ၁၁ နာရီခွဲအချိန်ခန့်တွင် မအူပင်မြို့အလွန် ခနောင်တို့ ရွာအနီးရှိ ရောဝတီမြစ်အကွေ့၌ တိုက်မိကြလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မော်တော်နှစ်စင်း တိုက်မိရာ ဒေသသည် မြစ်ကျဉ်းမဟုတ်ဘဲ အတော်ပင် ကျယ်ပြန့်သည့် ခေကြောင်းတွင် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် မော်တော်နှစ်စင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ရှောင်တိမ်းခတ်ခမ်းခင်းနိုင်သည့် အလျောက် ရေကြောင်းဌာန စည်းကမ်းများအတိုင်း လိုက်နာခတ်မောင်းရန် မလိုဘဲတစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း မတိုက်မိရအောင် သတိမူ၍ လွတ်လပ်စွာ မိမိတို့စိတ်ကြိုက်လမ်းအတိုင်း ခတ်မောင်းနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှုတွင် မည်သည့် မော်တော်က ခေကြောင်းမှားပြီး ခတ်မောင်းလာသည်ဆိုသော ပြဿနာမှာ အဓိကပြဿနာတရပ် မဟုတ်ပေ။

တစ်ဘိုးဆန်နှင့်ဆီစက်များနှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့၊ ၁၉၆၃ ခု နှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၁၇ (၂၂၀) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မော်တော်နှစ်စင်းသည် မြစ်လယ်ရေစီးကြောင်းတွင် ရုတ်တရက် ဦး ချင်းဆိုင်၍ ဆုံမိပါက တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း မတိုက်မိရအောင် မြစ်ကြောင်း ဥပဒေအရ လက်ျာသက်သို့ ရှောင်တိမ်းပေးရန် တာဝန်ရှိ၏။

အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်နေသော အချက်အလက်အားလုံးကိုပေါင်းစပ် ကြည့်ရှုလျှင် မော်တော် နှစ်စင်း တိုက်မိရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ တရားခံပိုင် မော်တော်၏ ဆလင်နှင့် သဘောသားတို့၏ လစ်လင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရမည်ဟု တထစ်ချ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် သက်သေ အထောက်အထား ခိုင်လုံခြင်းမရှိ။ ယင်းသို့ တရားခံများ ပေါ့လျော့ လစ်လင်းမှုကို အထင်အရှားပြနိုင်ခြင်း၊ မရှိသည့် အမှုမျိုးတွင် တရားလိုသည် တရားခံတို့ထံမှ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသည့်အတွက် လျှော်ကြေးငွေ မရနိုင်။ ။

ဝီလီယံန်မော်ဂင်နှင့် ဆင်း၊ အီး၊ အာ (၁၈၇၇)၊ ၁၁ မိုး ၃၀၇၊ စာ ၃၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၉။

တရားလိုအတွက်။ ။ ဦးဘအုန်း။

တရားခံအတွက်။ ။ ဦးစောတိတ်လျှောင်။

၁၉၆၅
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင် ပါ။

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ။ ။ တရားလို ဦးစောဦးသည်၊ တရားခံ ဦးစိန်လွင်နှင့် ဦးမောင်ကိုတို့အပေါ် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအတွက် လျော်ကြေးငွေ ၆၉,၀၉၅ ကျပ် ၂၅ ပြား ကို ရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုသည့် အမှုဖြစ်လေသည်။

တရားလိုက ၎င်းသည် ရန်ကုန်-ဟင်္သာတတွင် ပြေးဆွဲနေသော နှစ်တပ် မော်တော် သင်္ဘော စိန်ဝင်းကြည်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း။ တရားခံများမှာ ရန်ကုန်-မြောင်းမြ ခရီးတွင် ပြေးဆွဲနေသော တထပ် မော်တော် သင်္ဘော ရွှေပြည်သာကို ပိုင်ဆိုင်သူများ ဖြစ်ကြကြောင်း။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၃ ရက် (၁၉၆၁ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်) နေ့တွင်စိန်ဝင်းကြည်မော်တော်သည် ဟင်္သာတမှ ထွက်ခွာလာရာ ည ၁၁ နာရီခွဲခန့် အချိန်တွင် မအူပင်မြို့အလွန် ခနောင်တိုရွာအနီး ရှိ ရောဝတီမြစ်အကွေ့သို့ ရောက်သွားကြောင်း၊ သတိပေးဥဩတချက်ဆွဲပြီး မြစ်ကွေ့ ထဲသို့ မြစ်လယ်ရှိ ရေကြောင်းအတိုင်း ဝင်သွားရာ တဘက်မှ မော်တော်တစင်းသည် မြစ်၏ လက်ဝဲဘက်ကမ်းမှ ကပ်လျက် ရေဆန် ခုတ်မောင်းလာသည်ကို တွေ့မြင်ရ သောကြောင့် မိမိလမ်းအတိုင်း သွားမည်ဟု အချက်ပေးလိုက်ကြောင်း။ အဆိုပါ မော်တော်ကလည်း အလားတူ အချက်ပြန်ပေးလိုက်သည့် အတွက် ဆက်လက် ခုတ် မောင်းလာရာ၊ အနီးသို့ ရောက်ကာလ တဘက်မော်တော်သည် စိန်ဝင်းကြည် မော် တော်ထံသို့ ဦးပေးခုတ်မောင်း လာသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် လက်ဝဲဘက်သို့ တိမ်းရှောင် ပေးလိုက်ရကြောင်း။ သို့ရာတွင် တဘက်မော်တော်က စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လကျာဘက် နံဘေးခါးပိုင်းကို အရှိန်ပြင်းထန်စွာ ဝင်တိုက်ကြောင်း၊ ထိုအချိန်ကျမှ တဘက်မှ မော်တော်သည် ရွှေပြည်သာ မော်တော်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရကြောင်း။ ယင်းသို့ ရွှေပြည်သာ မော်တော်က အရှိန်ပြင်းထန်စွာ ဦးဖြင့် ဝင်တိုက်သောကြောင့် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လကျာဘက်နံဘေး ခါးပိုင်းရှိ သံကိုယ်ထည်မှာ ပေါက်ကွဲ သွားပြီး မော်တော်ထဲသို့ ရေများဝင်လာကြောင်း။ ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ကျောက်ဆူးကြီးကိုစိန်ဝင်းကြည်မော်တော်မှသံတိုင်များတွင် ငြိတုယ်နေသောကြောင့် အတော်ပင် ခက်ခက်ခဲခဲ ဖြုတ်ယူရကြောင်း။ ရွှေပြည်သာ မော်တော်က ဝင်တိုက်၍ စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ တက်မကို ထိန်းထားသော သံကြိုးမှာ ပြတ်သွားသဖြင့် ခနောင်တို ရွာအနီး သောင်ပေါ်တွင် ဆိုက်ကပ်ထားရကြောင်း။ မော်တော်ထဲသို့ ရေဝင်သဖြင့် နဝလီ သယ်ဆောင်လာသည့် ကုန်အချို့မှာ ပျက်စီးကုန်သောကြောင့် ပစ္စည်းပိုင်ရှင်များအား ငွေ ၂၀,၇၃၀ ကျပ် လျော်ပေးခဲ့ရကြောင်း။ စိန်ဝင်းကြည်

၁၉၆၅
—
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင်ပါ။

မော်တော်အား ရန်ကုန်မြို့သို့ ယူဆောင်လာရာတွင် ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ် ကုန်ကျခွဲပြီး ပြန်လည် ဆင်ပြင်ရာ၌ ငွေ ၂၅,၀၀၀ ကျပ် ကုန်ကျခွဲကြောင်း။ နဝလီ တင်ဆောင် လာသည့် အချို့ပစ္စည်းများကို ဟင်္သာစိန်မော်တော်ဖြင့် မော်တော်တိုက်သည့် နေရာမှ ရန်ကုန်မြို့သို့ သယ်ဆောင်ခဲ့ရသည့်အတွက် ငွေ ၄,၄၀၇ ကျပ် ကုန်ကျခွဲကြောင်း။ မော်တော်ပြင်ရာတွင် ရက်ပေါင်း ၄၀ ကြာမျှ မော်တော် အလုပ်သမားများအား လခငွေ ၅,၂၇၅ ကျပ် ၅၀ ပြား ပေးခဲ့ရပြီး ထိုရက်များအတွက် မော်တော် အခေါက် ပေါင်း ၁၄ ခေါက် ပျက်ကွက်သောကြောင့် ဝင်ငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ် ဆုံးရှုံးခဲ့ကြောင်း။ ယင်းသို့မော်တော်ချင်းတိုက်မိရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ တရားခံတို့၏ လုပ်သားများ ဖြစ်ကြသည့် ရွှေပြည်သာ မော်တော်ဆလင် ကိုကြီးမောင်နှင့် သင်္ဘောသားတို့၏ ပေါ့လျော့ လစ်ဟင်းမှုကြောင့် ဖြစ်သည့်အလျောက် လျော်ကြေးငွေ ၆၉,၀၉၅ ကျပ် ၂၅ ပြားကို တရားခံများက ပေးရန် တာဝန်ရှိကြောင်း အဆိုပြုလာပြန်သည်။

တရားခံများက မိမိတို့၏ ရွှေပြည်သာ မော်တော်သည် ရန်ကုန်မြို့မှ အခင်းဖြစ်နေ့ ညနေ ၆ နာရီခန့် အချိန်တွင်ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ည ၁၁ နာရီ ခွဲခန့် အချိန်တွင် မလက်တို ရွာအနီးသို့ ရောက်လာရာ၊ မြစ်တဘက်မှ ဥဩအရှည်ဆွဲသံ တချက်ကြားသဖြင့် မိမိတို့ မော်တော်ကလည်းဥဩအရှည်တချက်ဆွဲလျက် မြစ်၏ လကျာကမ်းကိုကပ်ကာ ရေဆန် ခုတ်မောင်းခဲ့ကြောင်း။ များမကြာမီ တဘက်မှ ရေစုန်ခုတ်မောင်းလာသည့် မော်တော် တစင်းကို တွေ့ရပြီး ထိုမော်တော်က မိမိလာသည့် လမ်းအတိုင်း ခုတ်မောင်းမည် ဖြစ်ကြောင်း အချက်ပေး၍ မိမိတို့မော်တော်ကလည်း အလားတူ အချက်ပြန်ပေး ခဲ့ကြောင်း။ မိမိတို့ မော်တော်နှင့် ပေ ၁၅၀ ခန့် အကွာသို့ ရောက်သောအခါ တဘက်မှမော်တော်သည် ဥဩကို ၂ ချက်ပေးပြီး မိမိတို့မော်တော်ရှေ့မှ ဖြတ်ကာ လက်ဝဲဘက်သို့ ခုတ်မောင်းသဖြင့် မိမိတို့ မော်တော်က ဥဩတို့ ၃ ချက်ဆွဲပြီး နောက်ပြန်ဆုတ်သော်လည်း မရဘဲ ဝင်ရောက်တိုက်မိခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအချိန်ကျမှ တဘက်မော်တော်သည် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော် ဖြစ်သည်ကို သိရကြောင်း၊ မိမိတို့ မော်တော် အလုပ်သမားများ၏ ပေါ့လျော့ လစ်ဟင်းမှုကြောင့် မော်တော်ချင်း တိုက်မိရသည်ဆိုခြင်းမှာ မဟုတ်ကြောင်း။ စိန်ဝင်းကြည် မော်တော် အလုပ်သမား များ၏ ပေါ့လျော့ လစ်ဟင်းမှုကြောင့်သာ ဖြစ်၍ လျော်ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း။ ထိုကဲ့သို့ မော်တော်ချင်း တိုက်မိသည့် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မအူပင်မြို့ စတုတ္ထ ရာ ဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၄ တွင် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ ဆလင် ကိုအေးမောင်မှာ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၂၇၀ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်း ခံရပြီး၊ ထိုရုံး၏ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉/၆၂ တွင် ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင် ရှိကြီးမောင်မှာ အပြစ်မရှိသဖြင့် တရားသေလွတ်ခြင်း ခံရကြောင်း ထုချေကြသည်။

တရားလို၏ အဆိုနှင့် တရားခံတို့၏ ချေလွှာများအပေါ် မူတည်လျက် ကျွန်ုပ် အရင် ပညာရှိ တရားသူကြီးက အောက်ပါ ကောက်ချက်များကို ထုတ်ခဲ့လေသည်။

၁၉၆၅

ဦးစောဦး

နှင့်

ဦးစိန်လွင် ပါ။

၁။ ၁၉၆၁ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ညတွင် တရားလို၏ မော်တော်စိန်ဝင်းကြည်နှင့် တရားခံတို့၏ မော်တော် ရွှေပြည်သာတို့ တိုက်မိခြင်းမှာ အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၅ နှင့် ၆ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင်နှင့် သင်္ဘောသားတို့၏ ထင်ရှားသော ပေါ့လျော့ လင်ဟင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသလား။

၂။ ဟုတ်မှန်ပါက တရားလိုသည် အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၁၂ မှ ၁၇ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တရားခံများထံမှ ငွေ ၆၉,၀၉၅ ကျပ် ၂၅ ပြားကို လျော်ကြေးအဖြစ် ရသင့်ပါသလား။

၃။ တရားလိုသည် မည်သည့်သက်သာခွင့်ကို ရရှိနိုင်ပါသနည်း။

ကောက်ချက်အမှတ် ၁။

ထိုကောက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြလာသည့် သက်သေများ အနက်၊ အဓိကသက်သေများမှာ ကိုအေးမောင် (လိပြ-၂)၊ မောင်ကျော် (လိပြ-၃) နှင့် ကိုတင်အေး (လိပြ-၉) တို့ဖြစ်ကြလေသည်။ ကိုအေးမောင်မှာ စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ ဆလင်ဖြစ်ပြီး မောင်ကျော်မှာ စူကာနီ ဖြစ်သည်။ ကိုတင်အေးမှာ သင်္ဘောသားတဦး ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့က နောင်တိုကျေသို့ ရောက်သောအခါ သတိပေး ဥသြရှည်တချက်ကိုဆွဲပြီး၊ ရေကြောင်းဌာန စည်းကမ်းအတိုင်း စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်ကို မြစ်၏ လက်ျာဘက် ခနောင်တိုကမ်းကို အမှီပြု၍ ကမ်းမှ ပေ ၁၀၀ ခန့် ခွါကာ ရေစုန်ခုတ်မောင်းလာရာ၊ တဘက်မှ ရေဆန်ခုတ်မောင်းလာသော မော်တော်ကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှပင် လရောင်အောက်၌ တွေ့မြင်ရကြောင်း။ တဘက်မော်တော်သည် ၎င်း၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သည့် မလက်တို့ ကမ်းဘက်သို့ မကပ်ဘဲ စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော ခနောင်တို ကမ်းဘက်သို့ကပ်ခါ ကမ်းမှပေ ၄၀-၅၀ ခန့်ခွါ၍ ခုတ်မောင်း လာကြောင်း။ အနီးသို့ ရောက်သောအခါ မော်တော် ၂ စင်းမှာ တစင်းနှင့်တစင်း မရှောင်သာသည့် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်နေသဖြင့် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်က လက်ဝဲဘက်သို့ တိမ်းပေးလိုက်သော အခါ ရွှေပြည်သာ မော်တော်သည် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လက်ျာဘက် နံဘေး ခါးပိုင်းကို အရှိန် ပြင်းထန်စွာ ဝင်တိုက်လိုက်ကြောင်း ထွက်ဆိုသွားကြပေသည်။

တရားခံတို့၏ သက်သေများ ဖြစ်ကြသည့် ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင် ကိုကြီးမောင် (ခံပြ-၁) နှင့် စူကာနီ ကိုထွန်းညွန့် (ခံပြ-၂) တို့ကမူ ရွှေပြည်သာ

၁၉၆၅
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင်ပါ။

မော်တော်သည် လမ်းမှန်ဖြစ်သည့် မလက်တို့ ကမ်းကို အမှီပြုလျက် ကမ်းမှ ပေ ၁၅၀
ခွဲကာ ရေဆန်ခတ်မောင်းလာရာ၊ တဘက် မော်တော်သည် အနီးသို့ ရောက်သော
အခါမှ ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ သွားရာလမ်းကြောင်းကို ဖြတ်ပြီး ခတ်မောင်း
သောကြောင့် ရွှေပြည်သာ မော်တော်က စက်ကို ချက်ခြင်း နောက်ပြန်ခတ်၍
ဆုတ်သော်လည်း မရဘဲ ဝင်တိုက်မိခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုသွားကြလေသည်။
၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်များကို ထိုစဉ်က ရွှေပြည်သာ မော်တော်တွင် စီးနင်း လိုက်ပါ
လာကြသည့် ကိုသောင်းကြည် (ခံပြု-၆) နှင့် ဦးရင်ဖေ (ခံပြု-၄) တို့က ထောက်ခံ
ထွက်ဆိုသွားကြ၏။ ကိုသောင်းကြည်မှာ အချင်း ဖြစ်ပွားစဉ် အချိန်က သီတာညွန့်
ဆိုသည့် မော်တော်တွင် ဆလင်အဖြစ် အလုပ်လုပ်လျက်ရှိပြီး သီတာညွန့် မော်တော်
ရန်ကုန်မြို့၌ ဒေါက်တင်ထားသဖြင့် မိမိနေရပ် ဖြစ်သော ဝါးခယ်မမြို့သို့ ရွှေပြည်သာ
မော်တော်ဖြင့် လိုက်ပါလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးရင်ဖေမှာ ဘုရင့်နောင်ခေါ် မော်တော်
၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေနှစ်ဦးသည် မော်တော် အလုပ်နှင့် အသက်မွေး
ဝမ်းကျောင်းသူများ ဖြစ်၍ အချင်းဖြစ်ပွားစဉ် အချိန်က မိမိတို့ စီးနင်း လိုက်ပါလာသည့်
မော်တော်မှာ မည်သို့မည်ပုံ ခတ်မောင်းနေသည် ဆိုခြင်းကို သာမန် ခရီးသည်များ
ထက် ပိုမို၍ အကဲခတ် သိရှိနိုင်ကြမည်မှာ မလွဲပေ။

သက်သေ အသီးသီးတို့၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ဆိုလျှင် တရားလိုဘက်က ရွှေပြည်သာ
မော်တော်သည် မိမိခတ်မောင်းရမည့် လမ်းကြောင်းတွင် ခတ်မောင်းခြင်း မပြုဘဲ
စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လမ်းကြောင်းတွင်း၌ ခတ်မောင်းလာသည်ဟု စွပ်စွဲ
ထားပြီး၊ တရားခံများဘက်မှလည်း အလားတူပင် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်သည်
ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ လမ်းကြောင်းထဲသို့ ဝင်ရောက် ခတ်မောင်းခဲ့သည်ဟု
အပြန်အလှန် စွပ်စွဲထားလေသည်။ သို့ရာတွင် မော်တော် နှစ်စင်း တိုက်မိသည့်
အချိန်မှာ တန်ဆောင်းမုန်းလဆန်း ၁၃ ရက်နေ့ည ၁၁ နာရီခွဲအချိန် ဖြစ်၍ လသာ
နေသောကြောင့် တစင်းနှင့်တစင်း အဝေးမှပင် ကောင်းစွာ တွေ့မြင်နိုင်ကြောင်း
အငြင်းမပွားသည့်အပြင် အချင်း ဖြစ်ပွားရာ ဒေသ၏ မြစ်အကျယ်အဝန်းမှာ ပေ ၇၀၀ မှ
၉၀၀ ထိ ရှိကြောင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သက်သေများက အတိအလင်း ဝန်ခံထားကြသဖြင့်
မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိရာ ဒေသသည် မြစ်ကျဉ်းမဟုတ်ဘဲ အတော်ပင် ကျယ်ပြန့်
သည့် ရေကြောင်းတွင် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး
တွင်ပင် မော်တော် ၂ စင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ရှောင်တိမ်း ခတ်မောင်းနိုင်သည့်
အလျောက် ရေကြောင်းဌာန စည်းကမ်းများအတိုင်း လိုက်နာခတ်မောင်းရန် မလိုဘဲ
တစင်းနှင့်တစင်း မတိုက်မိရလေအောင် သတိမူ၍ လွတ်လပ်စွာ မိမိတို့စိတ်ကြိုက်လမ်း

အတိုင်းခံစားနိုင်ပေသည်။ ဤအတိုင်းပင်လည်း တက်တိုးဆန်နှင့် ဆိစက်များ နှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့ (၁) တို့အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှုတွင် မည်သည့် မော်တော်က ရေကြောင်းမှားပြီး ခုတ်မောင်းလာသည်ဆိုသော ပြဿနာမှာ အဓိက ပြဿနာတရပ် မဟုတ်တော့ပေ။

၁၉၆၅
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင် ပါ။

တရားလို၏ သက်သေများ ဖြစ်ကြသည့် ကိုအေးမောင်၊ မောင်ကျော်နှင့် ကိုတင်အေးတို့က မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိသော နေရာမှာ ခနောင်တိုက်မီးဘက်သို့ ကျသည်ဟု ထွက်ဆိုကြသော်လည်း တိုက်မိပြီးနောက် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်သည် မြစ်တဘက်ကမ်းရှိ မလက်တို့ သောင်ပေါ်၌ သွားရောက်တင်နေသည်ဟု ၎င်းတို့ကိုယ် တိုင် ဝန်ခံထားသည်ဆိုသော အချက်ကို ထောက်ရှုလျှင် မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိ သော နေရာမှာ မြစ်လယ် ရေကြောင်း၊ သို့မဟုတ် တရားခံများဘက်မှ တင်ပြသည့် အတိုင်း မလက်တိုက်မီးဘက်သို့ ပို၍နီးသည်ဟု ယူဆဘွယ်ရာအကြောင်း ရှိနေသည်။ အကယ်၍ တရားလိုတင်ပြသည့်အတိုင်း မော်တော် ၂ စင်းသည် ခနောင်တိုက်မီးဘက် တွင် တိုက်မိရိုးမှန်ပါမူ အတိုက်ခံရသော စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်သည် တက်မကို ထိန်းသောကြိုး ပြတ်နေသည့်အလျောက် နီးရာ ခနောင်တိုက်မီးပေါ်၌သာ ဆိုက်ကပ် ရန် ပိုမိုလွယ်ကူပေမည်။ မြစ်တဘက်ကမ်းရှိ မလက်တိုက်မီးသို့ သွားရောက်ဆိုက်ကပ် နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားလို၏အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၉ တွင် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်သည် အတိုက်ခံရပြီးနောက် ခနောင်တိုက်မီးဘက်တွင် ဆိုက်ကပ်ထားသည်ဟု မဟုတ်မမှန် ဖော်ပြခဲ့၏။ ထိုကဲ့သို့ ဖော်ပြခဲ့ခြင်းမှာ မော်တော် ၂ စင်းသည် စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်ရာ ခနောင်တိုက်မီးဘက်၌ တိုက်မိသည်ဆိုခြင်းကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ခဲ့လှန် လက္ခဏာ ရှိပေ သည်။ ထို့ပြင် တရားခံတို့ တင်ပြသည့် အချင်းဖြစ်ပါးရာ မြေပုံ (သက်သေခံ အမှတ် ၉ နှင့် ၁၀) တို့မှာ တရားလိုနှင့် တရားခံတို့၏ မော်တော် ဆလင်များ ဖြစ်ကြသည့် ကိုအေးမောင်နှင့် ကိုကြီးမောင်တို့ နှစ်ဦးစလုံးအား ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၂၇၀ အရ မဆင်မခြင် ရေယာဉ် မောင်းနှင်မှုဖြင့် ရာဇဝတ်ရုံးတွင် တရားစွဲဆိုရန် အမှုစစ်ဆေးသူ အရာရှိ စခန်းမှူး စောရှိတ်စပီးယား (ခံပြု-ဂ)က မော်တော်တိုက်ရာ ဒေသသို့ အချင်း ဖြစ်ပါးပြီးနောက် မကြာမီ ပူပူနွေးနွေး သွားရောက်ရေးဆွဲခဲ့သည့် မြေပုံများ ဖြစ်၍ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသည့် မြေပုံ (သက်သေခံအမှတ် ၈) ထက် ပိုမိုမှန်ကန် ဘွယ်ရာအကြောင်းရှိသည်။ အဆိုပါ (သက်သေခံ အမှတ် ၉ နှင့် ၁၀) အရ ဆို

(၁) (၁၉၆၃) မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၁၇ (၂၂)။

၁၉၆၅
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင်ပါ။

လျှင် မော်တော် ၂ စီးသည် မြစ်လယ် ရေစီးကြောင်း အနီး မလက်တို့ ကမ်းဘက် ခတ် ကျကျတွင် တိုက်မိကြောင်း ပေါ်ပေါက်နေပေသည်။

ယင်းသို့ မော်တော် ၂ စင်းသည် မြစ်လယ် ရေစီးကြောင်းတွင် ရုတ်တရက် ဦးချင်းဆိုင်၍ ဆုံမိပါက တစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း မတိုက်မိရအောင်မြစ်ကြောင်း ဥပဒေအရ လက်ျာဘက်သို့ ရှောင်တိမ်းပေးရန် တာဝန်ရှိ၏။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၅ ရက်၊ ဖလှော် တေလားကုမ္ပဏီမှ ထုတ်ဝေသည့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သင်တန်းများ အက်ဥပဒေ လက်စွဲ၏ စာ ၉၄၊ အပိုဒ် ၁၂ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

“ 12. When two steam or motor vessels are meeting end-on, or nearly end-on, so as to involve risk of collision each shall alter her course to starboard so that each may pass on the port side of the other.”

ဤအမှုတွင်စိန်ဝင်းကြည်မော်တော်သည် ရွှေပြည်သာမော်တော်နှင့် ဦးချင်းဆိုင်၍ ဆုံမိသောအချိန်တွင် အထက်ဘက်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း လက်ျာဘက်ကိုရှောင်တိမ်း ပေးခြင်းမပြုဘဲ လက်ဝဲဘက်သို့ ရှောင်တိမ်းခဲ့၏။ ယင်းသို့ရှောင်တိမ်းခြင်းမှာ စိန်ဝင်း ကြည် မော်တော်ဆလင် ဖြစ်သူ ကိုအေးမောင်၏ မှားယွင်းမှု တရပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ တရားခံပြု သက်သေများ ဖြစ်ကြသည့် ကိုကြီးမောင်၊ ကိုထွန်းညွန့်၊ ကိုသောင်းကြည်၊ ဦးရင်ဖေနှင့် စက်ဆရာ ကိုညွန့်စိန် (ခံပြု၍) တို့အားလုံးက စိန်ဝင်းကြည် မော်တော် သည် အနီးသို့ရောက်မှ လက်ဝဲဘက်သို့လှည့်ကာ ရွှေပြည်သာမော်တော်၏ လမ်း ကြောင်းကျွေကို ဖြတ်လျက်ခုတ်မောင်းလိုက်သောကြောင့် ရွှေပြည်သာမော်တော်၏ စက်ကို နောက်ပြန်ခုတ်၍ ဆုတ်သော်လည်း ချက်ခြင်းအရှိန်မသတ်နိုင်ဘဲ ဝင်ရောက် တိုက်မိခြင်း ဖြစ်သည်ဆိုသော ဆင်ခြေမှာ ယုတ္တိမရှိဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။ အကယ်၍ ရွှေပြည်သာမော်တော်စက်ကို နောက်ပြန် ခုတ်ခဲ့ခြင်း မရှိဟု ဆိုစေကာမူ တဘက် စိန်ဝင်းကြည်မော်တော်၏ လမ်းပြောင်းရာတွင် မှားယွင်းမှုကြောင့် တိုက်မိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှားသည့်အလျောက် ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင်နှင့် သင်္ဘော သားများ၏ ပေါ့လျော့မှုကြောင့် မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ရေကြောင်းဌာနမှ ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင် ကိုကြီးမောင်အား အဆိုပါ မော်တော်တိုက်မှုတွင် အပြစ်ရှိသည်ဟု ဆိုကာ မော်တော် မောင်းနှင်ခွင့် လက်မှတ်ကို ၆ လ ပိတ်လိုက်ပြီး စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ ဆလင် ကိုအေးမောင်ကိုမူ အပြစ်မရှိသဖြင့် သတိပေးကာ လက်မှတ်ကို ပြန်ပေးလိုက်ကြောင်း သက်သေထွက်ချက်များတွင် ပေါ်ပေါက်နေ၏။ သို့ရာတွင် ရေကြောင်းဌာနမှ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် ဆလင်များကို မည်သို့မည်ပုံ စစ်ဆေးပြီး မည်သို့မည်ပုံ အပြစ်ရှိကြောင်း

အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့သည်ဟု ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန်အတွက် တရားလိုဘက်မှ သက်သေ အထောက်အထား လုံးဝ တင်ပြနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ရေကြောင်းဌာနမှ တာဝန်ခံ အရာရှိအား သက်သေထူရန် အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးစား သော်လည်း မရရှိသဖြင့် သက်သေအဖြစ် မပြသခဲ့ရကြောင်း ရှင်းလင်းသွား၏။ သို့ရာတွင် တရားလိုသည် မိမိအပေါ်ကျရောက်သော တာဝန်ကို ကျပြန်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ရေကြောင်း ဌာန၏ အမိန့်မှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤအမှု အဆုံးအဖြတ်ပေးရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် သက်သေအထောက်အထားတခု ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

၁၉၆၅
ဦးစောဦး
နှင့်
ဦးစိန်လွင် မါ ၂။

၎င်းပြင်တဝ မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိကြပြီးနောက် ဆလင် ၂ သောက်စလုံးအား မဆင်မခြင် ရေသဉ် မောင်းနှင်မှုဖြင့် မအူပင်မြို့ စတုတ္ထရာဘက် ရာ...ဝတ် တရားသူကြီး ရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ စိန်ဝင်းကြည် မော်တော်၏ ဆလင် ကိုအေးမောင်မှာ အပြစ် ရှိသဖြင့် ဒဏ်ငွေ တပ်မိုက်ခြင်း ခံရပြီး ရွှေပြည်သာမော်တော်၏ ဆလင် ကိုကြီးမောင် မှာ အပြစ်မရှိသောကြောင့် တရားသေလွှတ်ခြင်း ခံရသည်ဆိုသော အချက်ကိုလည်း သတိမူရပေမည်။

အထက်ပါ အချက်အလက် အားလုံးကို ပေါင်းစပ် ကြည့်ရှုလျှင် မော်တော် ၂ စင်း တိုက်မိရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ရွှေပြည်သာ မော်တော်၏ ဆလင်နှင့် သင်္ဘော သားတို့၏ လစ်ဟင်းမှုကြောင့်ပင် ဖြစ်ရမည်ဟု တထစ်ချအဆုံးအဖြတ် ပေးရန် သက် သေ အထောက်အထား ခိုင်လုံခြင်းမရှိပေ။ ယင်းသို့ တရားခံများ ပေါ့လျော့ လင့်ဟင်း မှုကိုအထင်အရှားတင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိသည့်အမှုမျိုးတွင်တရားလိုသည်တရားခံတို့ထံမှပျက် စီးဆုံးရှုံးသည့်အတွက် သျော်ကြေးငွေမရနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင်လည်းဝီလီယမ်မော်ဂင် နှင့် ဆင်းအူ (၂) တွင် အောက်ပါအဘိုင်းမိန့်မြွက်ထားသည်ကိုတွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

“ . . . The party seeking to recover compensation for damage must make out that the party against whom he complains was in the wrong. The burden of proof is clearly upon him, and he must show that the loss is to be attributed to the negligence of the opposite party. If at the end he leaves the case in even scales and does not satisfy the Court that it was occasioned by the negligence or default of the other party, he cannot succeed. . . .”

အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းရပ်များကြောင့် တရားလို၏ အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

(၂) E.R. (1857) XI. MOORE, 307, at p. 312.

တရားမအထွေထွေအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅ ခု၊
အောက်တိုဘာ
လ ၂၂ ရက်။

ဦးထိုင်ကျပ် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

မမြကြည် (အယူခံတရားခံ)*

အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ—ဥပဒေပြဿနာ ဟုတ်-မဟုတ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဦးချစ်ဖေ ပဲ့နင်း ဟုတ်-မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အမှုတဲရီ သက်သေခံချက် များအပေါ် မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာ၌လည်း အလွန်အရေးကြီးသည့် ဥပဒေ ပြဿနာချုပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ပြဿနာရပ်များ မပေါ်ပေါက်ချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဤရုံးက တရားဥပဒေအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပိုင်ခွင့်မရှိ။

အလီမိုဟာမက်ဂျူပါဒီခန်နှင့် ရှန်ကာတူကရမ်ပိုတီနှင့်အများ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၃၃) ၁၉၄၆၊ ဘုံသေ၊ စာ ၁၆၉။

ကျူးလင်းအိကိတ်မင့်ကုမ္ပဏီလီမိတက် နှင့် ဇိန်နတ်ဘိဘီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၃၀) ၁၉၄၃ လာဟို၊ စာ ၅၂။

မမွေးရင် ပါ ၂ နှင့် ဘီအို၊စီ၊ ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅ ရန်ကုန်၊ စာ ၁၇၃ ထို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးအောင်မျိုး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးမုန်စံလှိုင်။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။မြတ်မြို့၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး မင်းကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လျော်ကြေးမှု အမှတ် ၂ တွင်၊ အလုပ်သမားလျော်ကြေး မင်းကြီးက၊ အယူခံတရားလိုများအပေါ်၊ မိမိတို့၏ အလုပ်သမား ပဲ့နင်း ဦးချစ်ဖေ သေဆုံးသွား သည့်အတွက်၊ ဦးချစ်ဖေ၏ ဇနီး အယူခံတရားခံအား၊ လျော်ကြေးငွေ ၇,၀၀၀ ကျပ် တိတိကို ပေးစေရန်အမိန့် ချမှတ်ခဲ့ လေသည်။ အလုပ်သမား လျော်ကြေး မင်းကြီး

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၉။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မြတ်မြို့၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေးမင်းကြီးရုံးတော် လျော်ကြေးမှုအမှတ် ၂ တွင် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့၌ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ရွှေတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ အနက်၊ ဤအယူခံမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်နှစ်ခုမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

၁၉၆၅ ခု၊
ဦးထိုင်ကျင်
ပါ၊
နှင့်
မမြကြည်။

- (၁) အလုပ်သမား ဦးချစ်ဖေ သေဆုံးခြင်းသည်၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃(၁) တွင်ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် အတိုင်း၊ အလုပ်ခွင် အတွင်း အလုပ်လုပ်နေစဉ် အလုပ်မှ ရရှိသော မတော်တဆထိခိုက် ဒဏ်ရာ ရရှိမှုကြောင့် သေဆုံးခြင်းဟုတ် မဟုတ်။
- (၂) သေဆုံးသူ အလုပ်သမား ဦးချစ်ဖေသည်၊ တလလျှင် လစာငွေ ၂၀၀ ကျပ်ရရှိသော “အေးအေးလေး” ခေါ်စက်လှေ ပဲ့နင်းဟုတ် - မဟုတ်။

အလုပ်သမား လျော်ကြေး မင်းကြီးသည်၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များကို၊ အယူခံ တရားခံ၏ အကျိုးငှာ အဖြေပေးခဲ့ပြီး၊ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း အမိန့် ချမှတ်ခဲ့ရာ၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အယူခံလွှာကို၊ အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၀ အရ တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အယူခံတရားခံအတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ကျွန်ုပ်ရှေ့ တွင် လျှောက်လဲချက်များ ပေးရာ၌၊ ပဌမ အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်လဲခြင်း မပြုလုပ်လိုတော့ကြောင်း ပြောကြားသွားသည်။ ဒုတိယအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ကား၊ အောက်ပါအတိုင်းလျှောက်လဲသွားလေသည်။

အလုပ်သမား လျော်ကြေး မင်းကြီးသည်၊ သက်သေခံ မဝင်သည့် ရဲအရာရှိများ၏ အစစ်ခံချက်များကို အားကိုးအားထားပြုပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့သည့်အပြင်၊ သက် သေ အချို့အားလည်း ပြန်လည်စစ်ဆေးခွင့် မရှိဘဲ စစ်ဆေးခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ပြင်းပြင်းထန်ထန် လျှောက်လဲခဲ့၏။

ဤအမှုတွင် အဓိက စဉ်းစားရန်အချက်မှာ၊ အဆိုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဥပဒေ ပြဿနာ ဟုတ် မဟုတ် ဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထို ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဥပဒေပြဿနာရပ် မဟုတ်သော်၊ အယူခံ တရားလိုများသည် အလုပ်သမား လျော်ကြေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀(၁) ပဌမခြွင်းချက်အရ၊ အယူခံပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ သေဆုံးသူ ဦးချစ်ဖေသည် ပဲ့နင်းဟုတ် မဟုတ်ဟူသောကိစ္စ သက်သက်မှာ အကြောင်းခြင်းရာ ပြဿနာမျှသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းသည်၊ ဥပဒေအရ သက်သေခံ မဝင်သည့် သက်သေခံချက်များ အပေါ် မူတည်ပြီး ချမှတ်ထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်ပါက၊ ထိုအချက်သည် ဥပဒေ ပြဿနာ ရပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ အလုပ်သမားလျော်ကြေး မင်းကြီးရွှေမှောက်၌ သက်သေခံချက် များ ပေးခဲ့သည့် သက်သေများအနက်၊ ဦးမောင်မောင်လေး နှင့် မောင်အောင်သန်း

၁၉၆၅ ခု
ဦးထိုင်ကျင်
ပါ ၂
နှင့်
မမြကြည်။

တို့သည် ရဲအရာရှိများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ပေးခဲ့သည့် အစစ်ခံချက် များသည် အချင်း ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးခြင်း၊ စက်လှေ ပိုင်ရှင် ဦးထိုင်ကျင်က၊ မြိတ်မြို့ ပြည်သူ့ရဲ စခန်းသို့ ပေးပို့ခဲ့သည့် ပဌမသတင်းပေး အစီရင်ခံချက်နှင့် ပတ်သက်သည့် အစစ်ခံ ချက်များဖြစ်သည်။ မည်သည့်အတွက် ထိုအစစ်ခံချက် များသည် သက်သေခံ မဝင် သည့် အစစ်ခံချက်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံ တရားလိုများအတွက် လိုက်ပါဆောင် ရွက်သည့် ပညာရှိရှေ့နေကြီးက အကြောင်းမပြနိုင်ချေ။ ထိုအစစ်ခံချက်များသည်၊ သက်သေခံ မဝင်သည့် အစစ်ခံချက်များ ဖြစ်သည်ထားဘိဦး၊ အလုပ်သမား လျှော် ကြေးမင်းကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည်၊ ထိုအစစ်ခံချက်များ အပေါ်၌သာ မူတည်ပြီး ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မဟုတ်ချေ။ သက်သေခံဝင်သည့် အခြား သက်သေခံ ချက် အများအပြားကို အမှီသဟဲပြုလုပ်၍ ချမှတ်ခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဿနာရပ်သည်၊ ဥပဒေ ပြဿနာရပ်ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာချေ။

အလီမိုဟာမက်ဂျူပါဒီခန် နှင့် ရှန်ကာတူကရမ်ပိုတီ နှင့် အများ(၁)စီရင်ထုံးတွင်၊ ဘုံဘေတရားလွှတ်တော်က၊ အလုပ်သမားလျှော်ကြေးမင်းကြီး၏ အကြောင်းခြင်းရာ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အရေးကြီးသည့် ဥပဒေပြဿနာရပ်နှင့် ဆက်စပ်ခြင်းမရှိပါက တရားလွှတ်တော်သည် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခွင့်မရှိကြောင်း။ အ ကြောင်းခြင်းရာအရ ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်သည်၊ သက်သေခံချက် အလျဉ်း မရှိဘဲ ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ပါက။ ဥပဒေပြဿနာရပ်နှင့် သက်ဆိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်း၊ အလွန်မခိုင်လုံသည့် သက်သေခံချက်ပင်ဖြစ်စေကာမူ၊ ထိုသက်သေခံ ချက်အရ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေပြဿနာရပ်တွင် အကျိုးမဝင်ကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

ကျူးလင်းအိကွိတ်မင့်ကုမ္ပဏီလီမိတက် နှင့် ဇိန်နတ်ဘီဘီပါ ၂ (၂) တို့အမှုတွင် လည်း၊ အကြောင်းခြင်းရာ ပြဿနာသည်၊ ဥပဒေပြဿနာနှင့် လုံးဝသက်ဆိုင်ခြင်း မရှိပါက၊ အယူခံမှုတွင် တရားလွှတ်တော်သည်၊ အလုပ်သမားလျှော်ကြေးမင်းကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်းသာလျှင် လိုက်နာရမည်ဟု စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားလေသည်။ တဖန် မမွေးရင်ပါ ၂ နှင့် ဘီအိုစီကုမ္ပဏီလီမိတက် (၃) အမှုတွင်လည်း၊ အလုပ်သမားတဦး သေဆုံးရခြင်းသည်၊ အလုပ်ခွင်အတွင်း အလုပ်လုပ်နေစဉ် သေဆုံးရခြင်း ဟုတ်မဟုတ် ဟူသည့်အကြောင်းခြင်းရာများကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့်ရုံးသည်၊ အလုပ်သမားလျှော်

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ (၃၃) (၁၉၄၆) ဘုံဘေ၊ စာ ၁၆၉။
(၂) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ (၃၀)(၁၉၄၃) လာဘို၊ စာ ၅၂။
(၃) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ (၁၉၃၅) ရန်ကုန်၊ စာ ၁၇၃။

ကြေးမင်းကြီးရုံးသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း။ ထိုမင်းကြီးသည် အမှုတွဲတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း မြက်ဟထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

၁၉၆၅ ခု၊
ဦးထိုင်ကျင့်
ပါ ၂
နှစ်
မပြုကြည်။

ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိအမှုတွင်၊ ဦးချစ်ဖေသည် ပဲနင်းဟုတ် မဟုတ်ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အမှုတွဲရှိ သက်သေခံချက်များအပေါ် မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာ၌လည်း အလွန်အရေးကြီးသည့် ဥပဒေပြဿနာရပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ပြဿနာရပ်များ မပေါ်ပေါက်ချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ ဤရုံးက တရားဥပဒေအရ ငင်ရောက်စွက်ဖက်ပိုင်ခွင့်မရှိ။

အယူခံတရားလိုအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အလုပ် သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးသည်၊ သက်သေအချို့ကို ပြန်လည်ခေါ်ယူစစ်ဆေးရာ၌၊ ဥပဒေအရ ပေးအပ်ထားသည့် အာဏာမရှိခြင်းကြောင့်၊ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်ဟု လျှောက်လဲထားလေသည်။ စင်စစ်သော်၊ အလုပ်သမားလျော် ကြေးမင်းကြီးသည်၊ သက်သေများကို ထပ်မံစစ်ဆေးခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့ချေ။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့က အလုပ်သမားလျော်ကြေးမင်းကြီးသည်၊ အလုပ်သမားဥပဒေ စစ်ဆေးရေးအရာရှိအား၊ ဤအမှုကို ထပ်မံ၍ လိုအပ်သလို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ပေးပို့ လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် အလုပ်သမားဥပဒေ စစ်ဆေးရေးအရာရှိသည်၊ တွဲဘက် လျော်ကြေးမင်းကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ထားသည်မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပဒေအရ ဤအမှု ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုလုပ်နိုင်သည်ကို သိရှိသောအခါ၊ ယခင်ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အလုပ်သမား ဥပဒေစစ်ဆေးရေး အရာရှိ၏ အစီရင်ခံစာကို လစ်လျူ၊ ရှုခဲ့ခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူထိုအချက်သည် အမှု၏ အသွားအလာ ကို ထိခိုက်နိုင်သည့် အချက်မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားလျော်ကြေး မင်းကြီး ချမှတ်သည့် အမိန့်သည် ဥပဒေနှင့် လျော်ညီစွာ ချမှတ်သောအမိန့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ရမည်ဖြစ်လေသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အယူခံ လွှာကိုလုပ်လိုက်သည်။

ဤရုံး၏ ရှေ့နေခံမှာ ကျပ် ၃၄ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအထွေထွေအယူခံမှု

ကရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅

စက်တဘာလ
၉ ရက်။

ဦးဘိုးနီ ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဦးထွန်း ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

တရားမဇာရီမူ—အရစ်ကျပေးဆောင်နိုင်ရန် လျှောက်ထားချက်—ကာလစည်းကမ်း သတ်အက်
ဥပဒေ နောက်ဆက်တွဲ အပိုဒ် ၁၇၅ အရ ရေတွက်နည်း—၎င်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၅-၁၄ တို့နှင့်
သက်ဆိုင်ခြင်း ရှိ မရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အောက်ရုံးက ဒီဂရီသည် အယူခံရုံး ဒီဂရီနှင့်ပေါင်းစပ်သွားသည်ဟု ယူဆ
ရမည်ဖြစ်၍ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကာလကိုအယူခံရုံး ဒီဂရီချမှတ်သည့်နေ့မှစပြီး ရေတွက်ရမည်။
ဤအမှုတွင် အယူခံရုံး ဒီဂရီချမှတ်သည့် ၁၉၆၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍သာ စည်းကမ်း
သတ် ကာလကို ရေတွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ကာလ စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ နှင့် ပုဒ်မ ၁၄ တို့မှာ ဇာရီမူတွင် အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန်
လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာများနှင့် မသက်ဆိုင်။

အဗ္ဗဗူကရင်နှင့် မောင်စံကျော်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) (၁၉၃၂) ရန်ကုန်၊ စာ ၅၄။

စူပရာမန်းနီးယားချစ်တီးယားနှင့် အယ်(လ်)၊ အဲင်(န်)၊ ချစ်တီးယားဖမ်း၊ (၁၉၄၀) ရန်ကုန်
စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၂၅ (၇၃၀) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဗို၊ စံစီပိုး။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ ဦးကျော်ထွန်း။

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ။ ။ အယူခံတရားလိုများက၊ ၎င်းတို့အပေါ်ချမှတ်ခဲ့
သည့် ဒီဂရီငွေများအား အရစ်ကျပေးဆောင်နိုင်ရန် လျှောက်ထားချက်ကို၊ ရန်ကုန်မြို့
တရားမရုံး၏ ပညာရှိ ဒုတိယတရားသူကြီးက ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်ကျော်သွန်
နေပြီဖြစ်၍ ခွင့်မပြုနိုင်ဟုဆိုကာ ပယ်ချခဲ့သဖြင့် အယူခံဝင်သော အမှုဖြစ်လေသည်။

ဤအမှုတွင် အငြင်းမပွားသည့်အချက်မှာ၊ အယူခံတရားခံတို့သည် အယူခံတရားလို
များအပေါ်၊ အောက်ရုံး၌ သီးခြားသက်သာမှုအက်ဥပဒေအရ မြှောက်လှူကြောင်းနှင့်

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၄၀။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ဇာရီမူအမှတ် ၅၃၃ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၃
ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတိယတရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ချမှတ်သော ဒီဂရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးဘိုးနီ
ပါ ၂
နှင့်
ဦးထွန်း ပါ ၂။

လက်ရောက်ရသလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုရာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင်
ငွေဒီကရီသက်သက်ကိုသာရရှိခဲ့သေးသည်။ အယူခံတရားခံတို့သည် ထိုကဲ့သို့ ငွေသက်
သက် ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ တရားရုံးချုပ်မှ
၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင်၊ အောက်ရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီတို့ကို
အတည်ပြုပြီး၊ အယူခံမှုကို ပလပ်လိုက်လေသည်။

အယူခံတရားလိုတို့က ဒီကရီကျငွေကို အရစ်ကျပေးဆပ်ရန် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ
လ ၇ ရက်နေ့တွင် လျှောက်လွှာတင်သည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေနောက်ဆက်
တွဲ အပိုဒ် ၁၇၅ အရ ဒီကရီငွေအား အရစ်ကျ ပေးရန် လျှောက်လွှာကို၊ ဒီကရီကျပြီး
နောက် ၆ လအတွင်း လျှောက်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရား
သူကြီးက မူလရုံး၏ ဒီကရီချမှတ်သည့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့မှစ၍၊
ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်ကို ရေတွက်ရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထား၏။ အမှုဌာနရင် နှင့်
မောင်းစံကျော် (၁) တို့၏ အမှုတွင် အောက်ရုံး စီရင်ချက်ကို အယူခံဝင်သောအခါ၊
အောက်ရုံး ဒီကရီသည် အယူခံရုံး ဒီကရီနှင့် ပေါင်းစပ်သွားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍
စည်းကမ်းသတ်ကာလကို အယူခံရုံး ဒီကရီချမှတ်သည့်နေ့မှစပြီး ရေတွက်ရမည်ဟု ဆုံး
ဖြတ်ထားသေးသည်။ သို့ဖြစ်ရာ၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံရုံး ဒီကရီချမှတ်သည့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊
ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍သာ စည်းကမ်းသတ်ကာလကို ရေတွက်ရမည် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ ရေတွက်စေကာမူ၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ လျှောက်လွှာသည် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊
စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့၌သာ တင်သွင်းခဲ့သဖြင့်၊ စည်းကမ်းသတ်ကာလအချိန်ထက်
၉ ရက်ကျော်လွန်နေပြန်၏။ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ထိုကဲ့သို့
ကျော်လွန်နေသည့် (၉) ရက်အတွက် ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရင်း၊
ပုဒ်မ ၁၄ အရင်း ခွင့်လွှတ်သင့်သည်ဟု လျှောက်လဲသွား၏။ ကာလစည်းကမ်းသတ်
ဥပဒေပုဒ်မ ၅ နှင့် ပုဒ်မ ၁၄ တို့မှာ၊ ယခုကဲ့သို့သော ဇာရီမှုတွင် အရစ်ကျပေးဆောင်ရန်
လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာများနှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊
ဥပဒေမန်းနီးရား ချစ်တီးယား နှင့် အယ်(လ်)၊ အင်(န်)ချစ်တီးယားဖမ်း (၂) တို့
အမှုကိုသာ ညွှန်ပြရန်လိုပေသည်။ ပုဒ်မ ၅ မှာ ဇာရီမှုနှင့်လုံးဝအကျိုးမဝင်၊ ပုဒ်မ ၁၄
မှာစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိသည့်ရုံးတွင် သဘောမှီးဖြင့် ဆောင်ရွက်၍ ကုန်ဆုံးရသည့်
အချိန်ဖြစ်လေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်
သည်။

(၁) အေအိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၅၄။
(၂) (၁၉၄၀) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၇၂၅ (၇၃၀)။

CHIEF COURT

Before U Kyaw Zan U, J.

DAW HTAI YIN (APPLICANT)

v.

DAW AYE MAI AND FIVE OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C.
1965

Nov. 10.

Code of Civil Procedure—Order 14, Rule 3—framing of issues—not confined to pleadings only—may frame issues from the contents of documents.

Held: Order 14, Rule 3 of the Code of Civil Procedure mentions the various materials in addition to the pleadings on which issues may be framed. The obvious intention is to provide against failure of justice upon technical rules of pleading and to add other materials on which proper issues may be framed. Issues are thus not confined to pleadings only. Order 14, Rule 3(e) of the Code provides the Court may frame issues from the contents of documents produced by either party. In the instant case the materials are provided in the legal notices filed in the suit for framing the preliminary issue proposed by the applicant. It may be a very important issue on which the entire suit rests its fate and it will cause grave injustice to the applicant to shut out this legal issue or defence which goes to the root of the suit.

Gopal Ram Mohuri v. Dhakeswar Pershad Narain Singh, I.L.R. 35 Cal. 807; *Surendra Nath Roy and others v. Krishna Sakhi Dasi and others*, 5 C.W.N. 239; *Giyana Sambandha Pandara Sannadhi v. Kandasami Tambiran*, I.L.R. 10 Mad. 375 at p. 502, referred to.

Mr. N. C. Sen for the applicant.

Mr. V. San C. Po for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application to revise the order of the learned Subdivisional Judge of Bassein dated 12th June 1965 rejecting the application dated 6th May 1965 of the applicant who is the defendant No. 1 in Civil Regular Suit No. 6 of 1962 of the said learned Judge to frame a preliminary issue in the following form:

“Whether the suit as framed is not maintainable in law for want of legal notice.”

The respondents who are the plaintiffs in the suit objected as the point raised in the proposed preliminary issue was

* Civil Revision No. 24 of 1965 against the order of the Subdivisional Court of Bassein in Civil Regular Suit No. 6 of 1962 dated 12th June 1965.

C.C.
1965
—
DAW HTAI
YIN
v.
DAW AYE
MAI AND
FIVE OTHERS.

not taken up in the amended written statement. It was contended that as the lease was for a fixed term of five years no notice was necessary and the learned Judge held the same view.

The suit is for ejectment of the applicant Daw Htai Yin from the rice-mill and is based on the registered lease deed dated 19th September 1957. The lease was for a period of five years beginning from 1st October 1957 to 30th September 1962. Clause 7 of the deed however required that about a month before the expiry of the term the lessors must give a notice to the lessee asking whether renewal was desired, and it stated that if renewal was desired it would be accepted. Three days before the expiry of the lease the lessors who are plaintiff-respondents sent a legal notice dated 27th September 1962 asking the applicant to quit by 1st October 1962 saying that the owners themselves were going to work the mill. I may state here the lease was granted to the applicant's husband (since deceased) by the 1st plaintiff-respondent Daw Aye Mai and her husband who had transferred his right, title and interest in the mill to the other two plaintiff-respondents and the other remaining three defendants who do not join with the applicant in this revision but are added as respondents.

On 30th September 1962 *i.e.* on the last day of the term of the lease the applicant sent a reply through her Advocate to the aforesaid legal notice stating that she had made preparations to continue working the mill as the lessee on renewal of the lease.

It seems clear that the lessors failed to comply with the terms of Clause 7 in not giving a notice about a month before the expiry of the term of the lease asking the applicant if she wished to renew the lease, and under the Clause

the renewal, if desired, would have to be accepted. But about two and half months after the expiry of the term of the lease the lessors sent a reply on 11th December 1962 to the reply dated 30th September 1962 of the applicant complaining that the applicant had committed breaches of the conditions of the lease by not effecting necessary repairs and by practically allowing the mill to deteriorate during the period of the lease by removing some properties from mill premises, and determined the lease asking the applicant to deliver possession of the mill within 24 hours. No lease was subsisting at the time and even if the applicant committed breaches a suit for damages should have been filed. The present suit for ejectment was filed on 13th December 1962 about two and half months after the expiry of the lease. It is not known how the lessors could determine the lease which had already expired and which they had failed to renew. The lessors also alleged that the applicant was setting up a title. I fail to see how she could do this when she had asked for renewal of the lease and wanted to continue as a lessee. It seems the allegation that the applicant had committed breaches of the terms of the lease was an after-thought inasmuch as no such allegation was made in their first notice dated 27th September 1962. It was used as a lever to evict the applicant. In their first notice dated 27th September 1962 they merely asked the applicant to quit as they themselves wanted to work the mill. The learned Advocate for the applicant submitted in his argument that the notices dated 27th September 1962 and 11th December 1962 served on the applicant are not legal. He contended that the notices not being sent by all the lessors or co-owners who have derived their title to the mill are invalid as pleaded in Para. 5(b) of the written statement of the applicant to the amended plaint, and he relied upon

C.C.
1965DAW HTAI
YINv.
DAW AYE
MAI AND
FIVE OTHERS.

C. C.
1965
—
DAW HTAI
YIN
v.
DAW AYE
MAI AND
FIVE OTHERS.

Gopal Ram Mohuri v. Dhakeswar Pershad Narain Singh (1) which was followed in *Surendra Nath Roy and others v. Krishna Sakhi Dasi and others* (2). It is not for me to come to a decision on this point at this stage. The learned Advocate for the applicant also submitted that the lease could not be forfeited by such notices as there was no express condition of re-entry in the lease-deed and that in cases of forfeiture a notice under section 111(g) of the Transfer of Property Act must be given of the intention to determine the lease. In the instant case the lease had already expired.

Order 14, Rule 3 of the Code of Civil Procedure mentions the various materials in addition to the pleadings on which issues may be framed. The obvious intention is to provide against failure of justice upon technical rules of pleading and to add other materials on which proper issues may be framed. Issues are thus not confined to pleadings only. [*Giyana Sambandha Pandara Sannadhi v. Kandasami Tambiran* (3)]. Order 14, Rule 3(c) of the Code provides the Court may frame issues from the contents of documents produced by either party. In the instant case the materials are provided in the legal notices filed in the suit for framing the preliminary issue proposed by the applicant. It may be a very important issue on which the entire suit rests its fate and it will cause grave injustice to the applicant to shut out this legal issue or defence which goes to the root of the suit, which, I very much regret to say has been unnecessarily prolonged.

In the result the application is allowed with costs and the order dated 12th June 1965 of the trial Court is vacated with the direction that the proposed issue or an issue on the lines indicated above be framed as a preliminary issue and determined by the trial Court as early as possible. Advocate's fee: five Gold Mohurs.

(1) I.L.R. 35 Cal. 807.

(2) 15 C.W.N. 239.

(3) I.L.R. 10 Mad. 375 at p. 502.

CIVIL FIRST APPEAL

Before U Sein Thinn, J.

DAW KHIN KYI AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW MA MA (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Dec. 4.

Will—Succession Act, s. 222 application for probate of the will—interpretation of the word “devise”—consideration of extrinsic evidence.

Held : It is true that the Will does not contain the words “immoveable property” but the use of the word “devise” which is commonly employed only in respect of immoveable property taken in conjunction with the testator’s intention of making the respondent her sole heir to her entire estate clearly shows that Daw Mya bequeathed not only her immoveable property but also the suit property as well.

Held further : The lower Court is perfectly justified in taking into consideration the extrinsic evidence appearing on its record in construing the will.

Mr. G. N. Banerji for the appellants.

U Than Tin for the respondent.

U SEIN THINN, J.—The facts giving rise to this appeal are as follows :

The deceased Daw Mya, a Burmese Christian spinster and adoptive mother of the respondent Daw Ma Ma, was the owner of the property known as No. 72, 165th Street and its site hereinafter referred to as the suit property. On 27th September 1958 Daw Mya died leaving behind a Will in which the respondent was named executrix of the entire estate. The respondent Daw Ma Ma then filed an application in Civil Miscellaneous Case No. 184 of 1959 of the Original Side of the late High Court under section 222 of the Succession Act for probate

* Civil First Appeal No. 16 of 1965, against the decree of the Additional Chief Judge of the Rangoon City Civil Court in Civil Regular Suit No. 341 of 1962.

C.C.
1965
DAW KHIN
KYI AND
ONE
v.
DAW MA
MA.

of the said Will. Her application was contested by the defendant U Ba, father of the present appellants, on the ground that although the Will relied upon by Daw Ma Ma was genuine, on a true construction of its contents Daw Mya died intestate so far as her immoveable properties were concerned, and that he (U Ba) being the younger brother of Daw Mya was her sole heir. In spite of this objection probate was ultimately granted to the respondent Daw Ma Ma and on appeal against the said order by the deceased U Ba his appeal was dismissed in Civil First Appeal No. 23 of 1961 of the same Court. In the appellate judgment it was pointed out that the question whether or not the suit property belonged solely to the deceased Daw Mya or jointly with the appellant U Ba does not arise for consideration and that the same will only arise if and when U Ba sues for possession of the said property. It appears that during the pendency of the probate proceeding U Ba took possession of the entire estate thereby necessitating Daw Ma Ma to file the present suit for declaration of ownership and for possession of the suit property.

The main issue in the suit before the lower Court is the following: "Does the Will of Daw Mya whereby the plaintiff has been appointed executrix in respect whereof probate has been granted relate to any immoveable property of hers?" It is common ground that Daw Mya was originally the sole owner of the suit property. It is also an admitted fact that the respondent Daw Ma Ma who was the adopted daughter of the deceased Daw Mya has been appointed sole executrix of the last Will and Testament of the deceased Daw Mya. The only question in dispute is whether or not the suit property is the subject of disposition as evidenced by the Will under consideration. The relevant portion of the Will is as follows: "Secondly I give *devise* and bequeath to my sole adopted

daughter Ma Ma, aged 21 years, Burmese Christian, residing at 72, 165th Street, Tamwe, Rangoon and my legacy (all moveables) as the said Ma Ma was brought up and adopted by me from her babyhood when she was only 12 days old with a view to inherit my estate."

C. C. ?
1965
—
DAW KHIN
KYI AND
ONE
●
DAW MA
MA.

The learned trial Judge holding that there is latent ambiguity in the Will as worded took into consideration extrinsic evidence regarding the execution of the Will. U Ngwe Gon (PW 1) the alleged writer of the will was examined and he would have the Court hold that Daw Mya did intend to give away all the properties both moveable and immoveable to her adopted daughter Daw Ma Ma. Relying on this evidence and also on the facts and circumstances appearing on the record of the lower Court, the learned trial Judge construed the Will as indicating that Daw Mya bequeathed all her properties both moveable and immoveable to the respondent Daw Ma Ma. He accordingly passed a decree as prayed for by the plaintiff-respondent with costs. Hence this appeal before me.

The first ground of appeal is that in the absence of any reference to immoveable property in the Will the deceased Daw Mya must be deemed to have died intestate in so far as her immoveable properties are concerned and that as there is no ambiguity either patent or latent, the evidence of U Shwe Gon (PW 1) is inadmissible in evidence. As regards the first contention it is true that the Will does not contain the words "immoveable property" but the use of the word "devise" which is commonly employed only in respect of immoveable property taken in conjunction with the testator's intention of making Daw Ma Ma her sole heir to her entire estate clearly shows that Daw Mya bequeathed not only her immoveable property but also the suit property as well. In the circumstances I am of opinion that the learned trial Judge is perfectly justified in construing the Will in

C.C.
1965
DAW KHIN
KYI AND
ONE
v.
DAW MA
MA.

the manner he did. In respect of the second contention regarding the inadmissibility of U Shwe Gon's evidence I may say at once that it is not tenable. As pointed out by the lower Court the purport of the word "and" appearing between the words "Rangoon" and "my legacy" is not altogether clear. As the word "and" precedes the words "my legacy" it seems to indicate that not only her legacy consisting of all moveable properties but some other property as well have been the subject matter of the testator's bequest. Therefore although on the face of the Will there seems to be no ambiguity yet when it is applied to the properties belonging to the deceased it seems clear to me that there is a latent ambiguity as pointed out by the learned trial Judge. It is an elementary principle of law regarding construing of Wills that extrinsic evidence of the circumstances or surrounding facts in which a Will has been made, so far as they throw light on the matter to which the document relates, and on the condition and position and course of dealings of the persons who made it or are mentioned in it, is always admitted as indispensable for the purpose not only of identifying such person and things, but also of explaining the language, whenever it is latently ambiguous or susceptible of various meanings or shades of meaning, and of applying it sensibly to the circumstances to which it relates. (Please see Maxwell on Interpretation of Statutes, 9th Edition, page 23.) I would accordingly hold that the lower Court is perfectly justified in taking into consideration the extrinsic evidence appearing on its record. U Shwe Gon (PW 1) was carefully examined by the learned trial Judge. From his evidence it is abundantly clear that Daw Mya's intention when she wrote the Will was to devise and bequeath all her properties both moveable and immoveable to the plaintiff-respondent. I do not also see any reason whatsoever to discredit her evidence.

It is also contended that the lower Court did not take into consideration Exhibit 3 filed by the defendant's Advocate. Exhibit 3 purports to be the letter addressed by the deceased Daw Mya to the Superintendent of City Survey, Rangoon Development Trust. The letter was dated 3rd February 1948 and in it Daw Mya expressed her willingness to make her brother U Ba a joint owner of the suit property. This letter was not admitted by the plaintiff-respondent but even conceding that it is proved, I do not see how it could have created any right, title or interest in the suit property which is immovable and whose value is more than K 100. Therefore this letter which is neither a valid deed of gift nor conveyance could not be relied upon by U Ba to prove the joint ownership of the property by U Ba and Daw Mya. As pointed out above Daw Mya was the sole owner of the suit property and in the absence of any valid gift or conveyance in favour of U Ba the latter cannot be said to have acquired any interest in the same.

For all these reasons I would hold that the lower Court was right in decreeing the suit. In the result the appeal fails and is hereby dismissed with costs. Advocate's fees fixed as 2 (two) gold mohurs.

C.C.
1965

DAW KHIN
KYI AND
ONE
v.
DAW MA
MA.

CIVIL REGULAR

Before U Thet Pe, J.

DAW KHIN MYINT AND ONE (PLAINTIFFS)

v.

U TUN SEIN AND FOUR OTHERS (DEFENDANTS). *

C.C.
1965

Dec. 29.

Code of Civil Procedure O. VI, Rule 17—cause of action on the remarriage of the surviving parent—amendment of plaint based on cause of action on the death of the parent.

Held : It is an undeniable fact that the cause of action for the proposed amended plaint is quite distinct and different from that of the original plaint. The original plaint bases its cause of action on the remarriage of the surviving parent U Tun Sein to his fourth wife Daw Myint Myint which took place some time in November 1953, whereas the proposed amended plaint has its cause of action on the death of U Tun Sein which occurred on 24th February 1965.

It is the fundamental principle of law that different suits must be brought for different causes of action.

Ma Shwe Mya v. Maung Mo Hnaung, 4 U.B.R. 30 ; *P.M. Chettiar Firm v. Ma Shwe Pon*, 5 Ran. 115 ; *Ma Thaing v. Maung Chet On*, 7 Ran. 140 ; *Muthaya Chettiar v. A.R.M. Chettiar Firm*, (1948) B.L.R. 855 (H.C.) ; *A.S. Hutton v. I.M. Madha*, (1949) B.L.R. 484 (H.C.) ; *Tarab Ally v. Mohamed Ayub*, (1950) B.L.R. 361 (H.C.) ; *Pethu Reddiar v. Chidambara Reddiar*, A.I.R. (1931) Mad. 533 ; *Sobhraj v. F.O. Variomal*, A.I.R. (1942) Sind 4 ; *Sashi Bhusan v. Tulsi Charan*, A.I.R. (1950) Cal. 107, referred to.

Sheo Narayan v. Ram Prasad, A.I.R. (1923) Nag. 241 ; *Tika Sao v. Harilal*, A.I.R. (1949) Pat. 276 ; *Gopaldas Khettry v. Pulchand*, A.I.R. (1946) Cal. 357 ; *Tarachand v. Abdul Ahad*, 67 I.C. 894 ; *Ghulam Haidar Khan v. Sardar Ali Khan*, 73 I.C. 748, distinguished.

U Than Maung for the plaintiffs.

U Ohn Maung
U Than Aung
U Win Kyi } for the defendants.

U THET PE, J.—This is an application for amendment of plaint under Rule 17, Order VI of the Code of Civil Procedure. The plaintiffs are the children of one U Tun

Sein by his first deceased wife Daw Hnin Hla. On 7th December 1964 they sued their surviving parent U Tun Sein for administration of the parental estate on the ground of his remarriage with Daw Myint Myint, the fourth wife in November 1953. Some other persons were also impleaded as defendants and it is unnecessary to mention them for the purpose of this application. Before the suit could be heard U Tun Sein died on 24th February 1965 and the plaintiffs now seek to amend the plaint by which they claimed for administration of the estate of U Tun Sein as a whole. The proposed amendment is opposed by the defendants excepting defendant Daw Toe on the ground that it would amount to substitution of one distinct cause of action for another inasmuch as the claim for partition of the parental estate from the surviving parent on his remarriage is quite different from a claim for partition from a step-parent on the death of the surviving parent.

C.C.
1965
DAW KHIN
MYINT AND
ONE
v.
U TUN SEIN
AND FOUR
OTHERS.

The sheet anchor of the defendants' objection is the decision in *Ma Shwe Mya v. Maung Mo Hnaung* (1) where it was held that—

“All rules of Court are nothing but provisions intended to secure the proper administration of justice, and it is therefore essential that they should be made to serve and be subordinate to that purpose so that full powers of amendment must be enjoyed and should always be liberally exercised, but none the less no power has yet been given to enable one distinct cause of action to be substituted for another, nor to change, by means of amendment, the subject matter of the suit.”

The above dictum of their Lordships of the Privy Council had been quoted with approval and followed in a number of decisions in Burma. See *P.M. Chettiar Firm v. Ma Shwe Pon* (2), *Ma Thaing v. Maung Chet On* (3), *Muthaya*

(1) 4 U.B.R. 30.

(2) 5 Ran. 115.

(3) 7 Ran. 140.

C.C.
1965

DAW KHIN
MYINT AND
ONE
v. ၃၇
U TUN SEIN
AND FOUR
OTHERS.

Chettiar v. A.R.M. Chettiar Firm (4), *A.S. Hutton v. I.M. Madha* (5) and *Tarab Ally v. Mohamed Ayub* (6).

It has been argued by the learned Advocate for the plaintiffs that the amendment should be allowed so as to avoid multiplicity of suits although the cause of action arisen subsequent to the institution of the suit and he has referred me to the decision in *Sheo Narayan v. Ram Prasad* (7) where it was held that—

“Amendment, altering the character of the suit entirely, was, under section 53 of the Old Code, expressly forbidden. But section 135 and rule 17 of order 6 of the present Code make no express restriction on the discretion of the Court, provided it is judicially exercised.”

A close examination of the decision however shows that the defendant therein did not object to the amendment which had probably outweighed the consideration of the Court.

The learned Advocate for the plaintiffs had cited the decision in *Tika Sao v. Harilal* (8) where it was observed that—

“In many cases where the plaint is allowed to be amended the subject-matter of the claim is necessarily enlarged and the defendant can hardly be heard to say that it is unjust that the plaint should be allowed to be amended simply because it will result in his having to pay the just dues of the plaintiff.”

The above decision deals with the enlargement of the subject matter of the suit and does not deal with the substitution of the cause of action. It is therefore distinguishable.

(4) (1948) B.L.R. 855 (H.C.).

(6) (1950) B.L.R. 361 (H.C.)

(5) (1949) B.L.R. 484 (H.C.)

(7) A.I.R. (1923) Nag. 241.

(8) A.I.R. (1949) Pat. 276.

Gopaldas Khettry v. Pulchand (9) is another authority pointed out by the learned Advocate for the plaintiffs. It was held there that—

“Where the original relief claimed has, by reason of subsequent change of circumstances, become inappropriate, or it is necessary to have the decision of the Court on the altered circumstances so as to shorten litigation, or to do complete justice between the parties, the Court may mould the relief on the basis of the altered circumstances.”

That was a suit for recovery of possession and arrears of rent. A Receiver was appointed after institution of the suit and the Court therefore held that a prayer for damages for the period which followed the Receiver's appointment can be added by the plaintiff. It is clear therefore that it is not a case of substitution of cause of action as contemplated in the instant case.

The decision in *Tarachand v. Abdul Ahad* (10) relied upon by the plaintiffs is also distinguishable inasmuch as the amendment was granted there on the ground that the suit for partition could not possibly have been satisfactorily adjudicated upon until every portion of the joint family property had been brought into the suit.

The decision in *Ghulam Haidar Khan v. Sardar Ali Khan* (11) can also have no application to the facts of the present case inasmuch as it was held therein that—

“An amendment will not, however, be allowed if it converts the suit into one which is not only different from, but is inconsistent with, the plaint as originally lodged, and when the defendant is prejudiced by the amendment.”

In the present case it is an undeniable fact that the cause of action for the proposed amended plaint is quite distinct and different from that of the original plaint. The

C.C.
1965
—
DAW KHIN
MYINT AND
ONE
v.
U TUN SEIN
AND FOUR
OTHERS.

(9) A.I.R. (1946) Cal. 357.

(10) 67 I.C. 894.

(11) 73 I.C. 748.

C.C.
1965
—
DAW KHIN
MYINT AND
ONE
v.
U TUN SEIN
AND FOUR
OTHERS.

original plaintiff bases its cause of action on the remarriage of the surviving parent U Tun Sein to his fourth wife Daw Myint Myint which took place some time in November 1953, whereas the proposed amended plaintiff has its cause of action on the death of U Tun Sein which occurred on 24th February 1965. It must further be borne in mind that if the plaintiffs had by the original plaintiff obtained a share from U Tun Sein they would have no further claim in his estate *vide, Daw Yu v. Maung Khin* (12).

It is the fundamental principle of law that different suits must be brought for different causes of action. In this connection it has thus been remarked in *Pethu Reddiar v. Chidambara Reddiar* (13)—

“If it is the law that for different causes of action different suits must be brought, that law must be upheld. If plaintiff wants the privilege of a fresh cause of action, he must pay a fresh court-fee.

A plaintiff cannot be allowed to amend the plaint by tacking on to a suit a cause of action which is foreign to the cause of action on which that suit is brought.

If the new cause of action is barred by limitation, to escape that bar by tacking is to offend a principle which the Courts have invariably maintained. If the new cause of action is not time barred, such tacking is a fraud on the revenue, since the only apparent reason for not bringing a second suit is to save the court-fee.”

See also *Sobhraj v. F.O. Variomal* (14) and *Sashi Bhusan v. Tulsi Charan* (15).

In the result the application for amendment of the plaint is rejected with costs. Advocate's fees K 17 for each of the two sets of the contesting defendants.

(12) (1951) B.L.R. 236 (S.C.)

(13) A.I.R. (1931) Mad.533.

(14) A.I.R. (1942) Sind 4.

(15) A.I.R. (1950) Cal. 111

CIVIL FIRST APPEAL

Before U Sein Thinn, J.

DAW THAN MYINT AND ONE (APPELLANTS)

V.

MESSRS. SHWE NI TRADING COMPANY LIMITED
(RESPONDENT).*C.C.
1965

Nov. 4.

Set-off—Code of Civil Procedure, O. VIII, Rule 6—whether it cannot be claimed.

Held : Under Order VIII, Rule 6 the claim must be legally recoverable, that is, it must not be a dead claim. So unless we import such words as “legally recoverable at the date of the institution of the suit”, in one case and “legally recoverable at the date when the counter-claim is made”, in another case, into the said enactment there cannot be two different *termini ad quem* for the purpose of limitation in respect of Order VIII, Rule 6 of the Code of Civil Procedure. If it is time-barred, it cannot be claimed whether the set-off is legal or equitable.

Messrs. Nanigram Jaganath v. K. A. M. Sheik Mohamed and others, (1947) R.L.R. 478 ; *Ariff v. Jadu Nath*, 55 Cal. 1090, referred to and followed.

Pragi Lal v. Maxwell and others, 7 All. 284 ; *Harendra Nath Chaudhuri v. Sourindra Nath Chaudhuri*, I.L.R. (1924) 2 Cal. 485, dissented from.

U E Maung for the appellant.

U Hla Thein for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Civil Regular Suit No. 413 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon, which was instituted on 8th June 1959 the plaintiff-respondent sued the defendants-appellants for recovery of a sum of K 3,136.25. It was the case of the plaintiff that on 9th June 1956 the parties entered into an agreement by which the plaintiff undertook to grant a loan of K 6,500 for the purpose of repairing the defendants' mill which was to be let out to the plaintiff on a rental of K 90 per each working day of

* Civil First Appeal No. 12 of 1965, against the decree of the Additional Chief Judge of Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 413 of 1959, dated the 22nd December 1964.

C.C.
1965

DAW THAN
MYINT AND
ONE
G.
MESSRS.
SHWE NI
TRADING
COMPANY
LIMITED.

eight hours. It was also agreed that on any particular day when the total working hours fell short of full eight hours the rent was to be calculated proportionately at the same rate according to the actual number of running hours. As regards the manner for payment of rent the stipulation between the parties was that half of the rent was to be paid in cash and the other half to be set-off against the loan. In pursuance of the said agreement the plaintiff after advancing the loan of K 6,500 worked the defendants' mill from 3rd July 1956 to 16th November 1956 for a total period of $74\frac{3}{4}$ working days. The plaintiff therefore claimed that as half of the rent due had already been paid in cash and as the remaining half which amounted to K 3,363.75 was to be set-off against the loan of K 6,500, he was entitled to the sum of K 3,136.25 being the balance remaining unpaid for the original loan advanced by him to the defendants.

The defendants filed a written statement admitting the grant of loan of K 6,500 in their favour. It was however asserted that the rent agreed upon was K 90 per diem irrespective of the number of working hours. The defendants also alleged that on account of the continued occupation of the mill by the plaintiff a large sum of money was due and payable by the plaintiff to the defendants and that for this sum of money they reserved the right to file a suit. But on 2nd March 1964 an amended written statement was filed by which the defendants claimed to set-off a sum of K 8,000 which the plaintiff owed them for his use and occupation of their mill premises and its site from 3rd July 1956 to 3rd March 1959.

The lower Court found that the amount which the defendants sought to be set-off against the claim of the plaintiff being an unascertained sum of money, they were not entitled to a legal set-off as provided by Order VIII,

Rule 6 of the Code of Civil Procedure. It was also held that even if this claim of the defendants be regarded as an equitable set-off it was time-barred, the amended written statement in which the set-off was claimed being filed only on 2nd March 1964, *i.e.* more than three years after the accrual of their right to obtain compensation for this the trial Court relied on the ruling in the case of *Messrs. Nanigram Jaganath v. K.A.M. Sheik Mohamed and others* (1) where the following head-notes appear:—

“*Held*: That under the provision of Order VIII, Rule 6, whether the set-off is legal or equitable it cannot be claimed if it is time-barred.”

The learned counsel for the appellants questioned the correctness of this ruling on the ground that it was contrary to the views expressed by the Indian High Courts in a long catena of decisions starting with *Pragi Lal v. Maxwell and others* (2) to *Harendra Nath Chaudhuri v. Sourindra Nath Chaudhuri* (3). In all these rulings a distinction was drawn between a set-off and a counter-claim. As regards the set-off the period of limitation was to be reckoned with reference to the plaint, while in the case of a counter-claim the period was to be determined with reference to the date on which the written statement was filed. This distinction did not find favour with the learned Judge who decided the *Nanigram Jaganath* case on the ground that “the rule adopted by the High Courts in India had its inception and justification in considerations of equity and these considerations cannot be allowed to over-ride the plain provisions of an Act of the legislature, namely, Section 3 of the Limitation Act: see *Ariff v. Jadu Nath* (4).” With respect I am in entire agreement with the view for under Order VIII, Rule 6 the claim must be legally recoverable, that is, it must not be a dead

C.C.
1965

DAW THAM
MYINT AND
ONE
v.
MESSRS.
SHWE NI
TRADING
COMPANY
LIMITED.

(1) (1947) R.L.R. 478.

(2) 7 All. 284.

(3) I.L.R. (1924) 2 Cal. 485.

(4) 55 Cal. 1090.

C.C.
1965

DAW THAN
MYINT AND
ONE

v.

MESSRS.
SHWE NI
TRADING
COMPANY
LIMITED.

claim. So unless we import such words as "legally recoverable at the date of the institution of the suit", in one case, and "legally recoverable at the date when the counter-claim is made", in another case, into the said enactment there cannot be two different *termini ad quem* for the purpose of limitation in respect of Order VIII, Rule 6 of the Code of Civil Procedure. It has always been the practice of this Court that in interpreting a statute we are always guided by the following principle laid down in Maxwell's Interpretation of Statutes, Volume IX, page 14.

"It is a strong thing to read into an Act of Parliament words which are not there, and, in the absence of clear necessity, it is a wrong thing to do. We are not entitled to read words into an Act of Parliament unless clear reason for it is found within the four corners of the Act itself."

A recent instance in which this Court adhered to this principle is the ruling in the case of *Ahmed Violin House (Burma) Ltd. v. The Financial Commissioner (5)*. In the circumstances I see no reason why we should depart from this principle and dissent from the view expressed by U E Maung, J. in Nanigram Jaganath's case. The reasons why he did not follow the rulings of the Indian High Courts were very ably and succinctly explained by the learned Judge and I can do no better. Therefore the contention put forward by the learned counsel for the appellant that this ruling should not have been followed by the lower Court is not in the least tenable.

The lower Court has given very cogent reasons for its findings that the terms of the agreement entered into between the parties were as asserted by the plaintiff in his plaint and that the sum of K 3,126.25 was due to the plaintiff by the defendants. In fact the learned counsel

for the appellants has not seriously challenged the correctness of these findings which as stated above were warranted by the evidence obtaining on the record of the lower Court. His real quarrel was with the finding of the lower Court in disallowing the claim of set-off put forward by the defendants in their amended written statement. But as this claim, as discussed above, has become barred under section 3 of the Limitation Act, I have no alternative but to dismiss the appeal which is hereby dismissed with costs. Pleader's fee fixed as two gold mohurs.

C.C.
1965

DAW THAN
MYINT AND
ONS

•
MESSRS.
SHWE NI
TRADING
COMPANY
LIMITED.

INSOLVENCY CASE

*Before U Thet Pe, J.*C.C.
1965

Dec. 8.

IN THE MATTER OF CHAN KAR*LI (a) U WIN MAUNG (a)
U KAW LI (DEBTOR).**Rangoon Insolvency Act s. 41 annulment order—application under O. 9, R.9, C.P.C. to set aside the order—incompetent in view of s. 14(2) of Rangoon Insolvency Act.*

Held : In the absence of any specific provision to the contrary, the provisions of the Civil Procedure Code cannot limit or otherwise affect those of the Rangoon Insolvency Act. It therefore follows that the application under Rule 9, Order 9 of the Civil Procedure Code is incompetent in view of the specific provision of s. 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act.

Venugopalachariar v. Chunnimal Sowcar and others, I.L.R. Vol. XLIX, Mad. p. 935 ; *The Law of Insolvency in India* by D.F. Mulla, 2nd edition, p. 331, para. 355, referred to.

U Ko Ko Gyi (3) for the Insolvent.

U Soe Hlaing, Official Assignee.

Mr. C. A. Soorma for Peoples' Bank No. 9.

Mr. S. A. A. Pillay for Creditor No. 5.

U THET PE, J.—This is an application under Rule 9, Order 9 of the Code of Civil Procedure to set aside the order of annulment made under section 41 of the Rangoon Insolvency Act.

On 16th December 1963 the applicant was adjudicated an insolvent. Then on the date fixed for hearing of his application for discharge, neither he nor his Advocate was present before the Court and my learned predecessor annulled the adjudication under section 41 of the Rangoon Insolvency Act. The applicant now seeks to set aside the order of annulment on the ground that he was prevented by illness from attending the Court on the date fixed for hearing of his application for discharge.

* Insolvency case No. 9 of 1963.

The learned Official Assignee and two of the creditors objected to the application on the score that the provisions of Rule 9, Order 9 of the Code of Civil Procedure do not apply to an insolvent proceeding and that the remedy of the applicant lies in section 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act by another application for adjudication. There is much substance in their objection.

Section 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act specifically provides that a debtor in respect of whom an order of adjudication has been annulled on account of his failure to prosecute an application for discharge is entitled to present a fresh insolvency petition with leave of the Court. Since Rangoon Insolvency Act is a special Act it will override the general provisions of the Code of Civil Procedure. To put it in another way, in the absence of any specific provision to the contrary, the provisions of the Civil Procedure Code cannot limit or otherwise affect those of the Rangoon Insolvency Act. It therefore follows that the application under Rule 9, Order 9 of the Civil Procedure Code is incompetent in view of the specific provision of section 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act. In this connection the decision in *C. Venugopalachariar v. Chunnilal Sowcar and others* (1) is relevant where it was held that,

“When an order annulling an adjudication has been passed under section 43 (1) of the Provincial Insolvency Act (V of 1920), it is not open to the Insolvency Court to set aside the order under the provisions of Order IX of the Civil Procedure Code.

The insolvent should resort to the definite remedy prescribed by section 10 (2) of the Act and cannot apply under Order IX of the Code, by virtue of the provisions of section 5 of the Act.”

The above decision of course turns on the interpretation of section 10 (2) of the Provincial Insolvency Act

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
CHAN KAR
LI (a) U WIN
MAUNG (a)
U KAW LI
(DEBTOR.)

(1) I.L.R. Vol. XLIX, Mad. p. 935.

C.C.
1965

IN THE
MATTER OF
CHAN KAR
LI (a) U WIN
MAUNG (a)
U KAW LI
(DEBTOR.)

which is however identical to section 14 (2) of the Rangoon Insolvency Act in its wording and the principle enunciated therein will therefore apply with equal force to the present proceeding.

Besides the learned author on the *Law of Insolvency in India* (2) has this to say,

“A debtor whose adjudication is annulled under the section now under consideration cannot apply to have the order set aside under the provisions of the Code of Civil Procedure, 1908. The reason is that the provisions of the Code apply subject to the provisions of the Insolvency Acts and the Acts provide a specific remedy for such cases, namely, that the debtor may present a fresh petition for adjudication with the leave of the Court by which the adjudication was annulled.”

In the result the application fails and is accordingly dismissed. In the circumstances of the case there will be no order as to costs of this application.

(2) By D.F. Mulla, 2nd Edition, p. 331, para 355.

CIVIL MISCELLANEOUS APPEAL

Before U Sein Thinn, J.

KULSAM BI BI (APPELLANT)

V.

MAIDEEN BI BI (RESPONDENT). *

C.C.
1965

Dec. 2.

Code of Civil Procedure O. 39, Rule 2 (3)—disobeying injunction order.

Held: Apart from the bare assertion of the defendant-respondent, there is so far nothing on record to testify about the execution of the will; much less to prove the appointment of Mustapha as the sole executor thereof. In the circumstances Mustapha should not be allowed to take the law into his hands and to flout the order of the Court which to his own knowledge has issued the injunction restraining the defendant from disposing of the estate properties.

It is common ground that the injunction order was served on Mustapha on 23th February, 1964 and that despite the same he continued to dispose of some of the estate properties. He must therefore be held to be guilty of disobeying the order of the Court for which action should be taken against him in accordance with the provisions of Order XXXIX, Rule 2 (3) of the Code of Civil Procedure.

Eusoof Ahmed Sema v. Ismail Ahmed Sema, A.I.R. (1938) Ran. 322; *Kuchwar Lime & Stone Co., Ltd., v. Secretary of State*, A.I.R. (1937) Pat. 65, referred to.

U Maung Maung for the appellant.

U Tin (Syriam) for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Civil Regular Suit No. 4 of 1964 of the District Court, Hanthawaddy, the plaintiff-appellant Kulsum Bi Bi claiming to be the second wife of the deceased Peer Mohamed filed a suit for partition and possession of a half share in the estate of the said Peer Mohamed against the latter's first wife Maideen Bi Bi, the defendant-respondent. One of the defences to the suit was that Peer Mohamed left a will by which one Mustapha, a

* Civil Misc. Appeal No. 20 of 1965. against the order of the District Court of Hanthawaddy in Civil Misc. case No. 9 of 1964, dated the 5th May 1965.

C.C.
1965
KULSAM BI
v.
MAIDEEN
BI BI.

nephew of the defendant-respondent Maideen Bi Bi, was appointed the sole executor to administer the estate of the deceased. During the pendency of the suit the plaintiff-appellant applied for and obtained an *ad-interim* injunction in Civil Miscellaneous Case No. 4 of 1964 of the same Court restraining the defendant-respondent from disposing the properties belonging to the estate. Subsequent to the issue of the said injunction Mustapha sold out a few more items of moveable property belonging to the estate. The plaintiff-appellant thereupon filed an application praying that action may be taken against the respondent under Order XXXIX, Rule 2(3) of the Code of Civil Procedure. The learned District Judge in his order dated the 5th May 1965 pointed out that under the Mohamedan Law the executor is the sole administrator to the estate of a deceased person and therefore Mustapha must be deemed to have acted *bona fide* in disposing of the properties in his capacity as an executor. It was also remarked that as the properties were sold by Mustapha and not by Maideen Bi Bi against whom the injunction order was made, the former cannot be said to have committed contempt of Court. The application was accordingly dismissed with costs. Hence the present appeal.

No doubt under the Mohamedan Law the executor is the sole administrator to the estate of a deceased person. But the alleged will under which Mustapha claimed to be the sole executor thereof has neither been proved nor any probate taken out in respect of it. As a matter of fact the question whether or not the deceased Peer Mohamed at all left a will behind is sharply in dispute between the parties to the suit. It is settled law that the onus *probandi* lies in every case upon the party propounding a will. Please see *Eusoof Ahmed Sema v. Ismail Ahmed Sema and others* (1). In the instant case apart from the bare

(1) A.I.R. (1938) Ran. 322.

assertion of the defendant-respondent, there is so far nothing on record to testify about the execution of the will ; much less to prove the appointment of Mustapha as the sole executor thereof. In the circumstances Mustapha should not be allowed to take the law into his hands and to flout the order of the Court which to his own knowledge has issued the injunction restraining the defendant from disposing of the estate properties.

In the case of *Kuchwar Lime & Stone Co., Ltd. v. Secretary of State* (2) it was held that the persons who were thoroughly aware of the injunction and who by their actions were setting at naught the order of the Court were guilty of contempt of the authority of the Court whether or not they were themselves bound by the injunction. It is common ground that the injunction order was served on Mustapha on 23rd December 1964 and that despite the same he continued to dispose of some of the estate properties. He must therefore be held to be guilty of disobeying the order of the Court for which action should be taken against him in accordance with the provisions of Order XXXIX, Rule 2(3) of the Code of Civil Procedure. I would accordingly set aside the order of the learned District Judge dated the 5th May 1965 and direct that action be taken against the said Mustapha according to law.

Advocate's fee fixed as two gold mohurs.

C.C.
1965
KULSAM BI
BI
v.
MAIDEN.
BI BI.

CIVIL REGULAR

*Before U Thet Pe, J.*C.C.
1965

Dec 24.

MESSRS. LIKHMICHAND HIRALAL (PLAINTIFF)

V.

H.E. JAMAL AND SEVENTEEN OTHERS (DEFENDANTS).*

Suit for damages on account of breach of covenant of lease—ouster of the tenants from the tenement without recourse to a Court of law—breach of covenant of the lease governed by Article 115 of the Limitation Act—dispossession of a tenant in breach of covenant—liability of landlord to pay damages.

Held : The plaintiffs are the lessees of the defendants whose ouster of their tenants from the tenement without recourse to a Court of law during the subsistence of the lease is tantamount to a misfeasance arising out of the contract of lease. Under s. 108 (c) of the Transfer of Property Act, the lessors are under a statutory obligation to allow the lessees to hold the leased property without interruption and the wrongful dispossession caused by the lessors is undoubtedly a breach of covenant of the lease, which, comes within the purview of Article 115 of the Limitation Act.

The plaintiffs were dispossessed on the 20th October 1963 but restored to possession on 8th September 1961. The limitation under Article 115 will therefore commence only on the latter date and the suit which was instituted on 30th November 1963 must be held to be within time.

Jaganath Malwari v. Kalidas Raha, A.I.R. (1929) Pat. 245 ; *Raja Balu v. Krishna Rao Ramchandra*, 2 Bom. 273 at 293 referred to

Lal Singh v. Hira Singh, A.I.R. (1921) Lah. 242 ; *Kir Mohamed Khan v. Mt. Janath*, A.I.R. (1940) Lah. 359 ; *Radha Krishna v. Radha Ramana Swami*, A.I.R. (1941) Orissa 1, distinguished.

Held further : The landlord is under a statutory obligation to allow his tenants to quiet enjoyment of the leased property under s. 108 (c) of the Transfer of Property Act and if he dispossesses a tenant in breach of such a covenant, otherwise than in due course of law, he will be liable in damages.

Sayed Muktar Ahmed v. Rani Sunder Koa, 17 C.W.N. 960 ; *Nao Rang Singh v. A.J. Maik*, A.I.R. (1923) Mad. 41 ; *Gajadhar Ramchandra Jatia v. Rambhau Vishwa Nath*, A.I.R. (1938) Nag. 439 ; *Karchanlal v. Hari Prasad Dadu Khadak Singh*, A.I.R. (1959) Nag. 379, referred to.

Mr. G. N. Banerji for the plaintiff.

U Ba Than (3) for the defendants No. 3 to 15.

Defendants No. 1 and 2 in person.

* Civil Regular Suit No. 59 of 1963.

U THET PE, J.—Plaintiffs Messrs. Likhmichand Hiralal sued the defendants H. E. Jamal and 17 others, joint owners of Roxy Cinema for recovery of K 62,856.42 due as damages on account of the breach of covenant of lease. It is the case of the plaintiffs that by an agreement dated the 10th November 1950 the cinema hall known as “Roxy Cinema” situated at No. 246—256, Phayre Street, Rangoon, was leased out to Messrs. Kapurchand (Burma) Limited for a period of 10 years renewable from year to year at a monthly rental of K 1,200; that subsequently a supplementary agreement dated the 19th April 1954 was executed by which the lessors agreed to extend the lease for 6 years at the expiry of the first lease on the same terms and conditions; that on the 2nd September 1957 Messrs. Kapurchand (Burma) Limited made an outright transfer of the lease in favour of the plaintiffs, who thereafter became the lessees and had been in possession of the cinema hall; that on the night of the 19th October 1960 after the last show was over, the defendant No. 2 along with others forcibly ousted the watchman and other employees of the plaintiffs and locked up the main gate of the cinema hall thereby wrongfully dispossessing the plaintiffs of the leased property; that on the 20th October 1960 the police took action under section 145 of the Criminal Procedure Code and the cinema hall was attached by the Western Subdivisional Magistrate in his Criminal Miscellaneous Case No. 231 of 1960 where the defendants No. 1 and 2 had disclosed in their evidence that they took possession of the cinema hall after consulting the other co-owners; that on the 11th November 1960 defendant No. 1 instituted a suit for partition of the leased property in Civil Regular Suit No. 138 of 1960 of this Court impleading unnecessarily the plaintiffs as party defendants with a view to mislead the Court and thus obtained an order for appointment of a receiver, in pursuance of which the

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SE VENTE EN
OTHERS.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

Official Receiver took possession of the leased property and locked up the premises, although the attachment of the Criminal Court under section 145, Criminal Procedure Code was still subsisting; that possession of the premises was restored to the plaintiffs only on the 8th September 1961 after this Court had upheld the plea of the plaintiffs that their possession as lessees could not be interfered with in its Civil Miscellaneous Appeal No. 5 of 1961; that the defendants No. 1 to 15 had, by the wrongful acts, dispossessed the plaintiffs of the leased property from the 20th October 1960 to the 8th September 1961, for which they were liable to pay K 62,856.42 in damages; and that the defendants No. 16, 17 and 18 being residents of India were simply added as *pro forma* defendants. The defendants No. 1 and 2 filed separate written statements whereas the defendants No. 3 to 15 submitted a joint written statement. The defendants admitted that they were co-owners of the Roxy Cinema Hall. They did not deny that the cinema hall was originally leased out to Messrs. Kapurchand (Burma) Limited who had later assigned it to the plaintiffs. Defendant No. 1 contended that the plaintiffs were made party defendants in Civil Regular Suit No. 138 of 1960 of this Court as they were necessary parties to the proceedings, while the 2nd defendant pleaded that the dispute arose on account of the failure of the plaintiffs to pay rents and their interference with the co-owners' rights. Defendants No. 3 to 15, on the other hand, submitted that they held only a minor interest in the cinema hall and they were in fact sleeping co-owners not taking any active part in its affairs and that they had not given their consent and approval to defendants No. 1 and 2 to oust the plaintiffs nor were they consulted by defendants No. 1 and 2 before the plaintiffs were dispossessed. The defendants further pleaded that the plaintiffs had no cause

of action against them and that the claim for damages was barred by time.

On these pleadings my learned predecessor joined the following issues :—

1. Is there cause of action for the suit against Defendants 1 to 15 ?
2. Is the claim of the Plaintiffs barred by limitation ?
3. Are Plaintiffs entitled to the sum of K 62,856.42 claimed as loss and/or damages ?
4. To what relief is the Plaintiffs entitled ?

It has been agreed by the parties before my predecessor as well as before me that the question of quantum of damages, if ever the plaintiffs are found to be so entitled, should be investigated and threshed out before the Official Referee. The issue No. 3 does not therefore arise for consideration at this juncture.

Issue No. 2

Being an issue of law it will be taken up first. It has been argued on behalf of the defendants that the suit having been filed only on 30th November 1963 although the dispossession has taken place on 20th September 1960 was barred under Article 36 of the Limitation Act which prescribe a period of 2 years. Article 36 applies to tortious act independent of contract. It has no application to a suit for damages for malfeasance or misfeasance or non-feasance based upon a liability *ex contractu*. The same view has been taken in *Jaganath Malwari v. Kalidas Raha* (1) where it was held that a suit for compensation for any malfeasance or misfeasance *ex delicto*, and not otherwise provided for, is governed by Article 36 whereas a suit for damages for malfeasance or misfeasance or for negligence

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

(1) A.I.R. (1929) Pat. 245.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHA D
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

ex contractu is covered by Article 115. In the instant case the plaintiffs are the lessees of the defendants whose ouster of their tenants from the tenement without recourse to a Court of law during the subsistence of the lease is tantamount to a misfeasance arising out of the contract of lease. Under section 108 (c) of the Transfer of Property Act, the lessors are under a statutory obligation to allow the lessees to hold the leased property without interruption and the wrongful dispossession caused by the lessors is undoubtedly a breach of covenant of the lease, which, in my opinion, comes within the purview of Article 115 of the Limitation Act.

A breach of covenant for quiet possession by the lessees is a continuing breach within the meaning of section 23 of the Limitation Act *vide Raja Balu v. Krishna Rao Ramchandra* (2). In the present case the plaintiffs were dispossessed on the 20th October 1963 but restored to possession on 8th September 1961. The limitation under Article 115 will therefore commence only on the latter date and the suit which was instituted on 30th November 1963 must be held to be within time. The decisions in *Lal Singh v. Hira Singh* (3), *Kir Mohamed Khan v. Mt. Janath* (4) and *Radha Krishna v. Radha Ramana Swami* (5) relied upon by the defendants are distinguishable inasmuch as what they laid down was that an act of trespass amounting to complete ouster was not a continuing wrong within the meaning of section 23 of the Limitation Act. If a trespasser completely ousts the owner the injury is complete at the date of ouster and in such a case section 23 of the Limitation Act will have no application. There can be no quarrel over this proposition of law. But in the present case the parties are landlords and tenants. The landlords are under a statutory obligation to put the

(2) 2 Bom. 273 at 293.

(3) A.I.R. (1921) Lah. 242.

(4) A.I.R. (1940) Lah. 359.

(5) A.I.R. (1941) Orissa 1.

tenants in uninterrupted possession of the demised property and if they commit a breach of such covenant, their act will surely amount to continuing breach until they restore possession of the tenement to the tenants. The answer to the issue will therefore be in the negative.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v. O.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

Issue No. 1

The solution to this issue turns on the question whether the defendants had wrongfully dispossessed the plaintiffs of the leased property. The landlord is under a statutory obligation to allow his tenants to quiet enjoyment of the leased property under section 108 (c) of the Transfer of Property Act and if he dispossesses a tenant in breach of such a covenant, otherwise than in due course of law, he will be liable in damages. If any authority is required on this subject the decisions in *Sayed Muktar Ahmed v. Rani Sunder Koa* (6), *Nao Rang Singh v. A. J. Maik* (7), *Gajadhar Ramchandra Jatia v. Rambhau Vishwa Nath* (8) and *Kar-chanalal v. Hari Prasad Dadu Khadak Singh* (9) may be referred to.

So far as the defendants No. 1 and 2 are concerned, there is enough evidence to hold that they were responsible for the wrongful dispossession of the plaintiffs from the Roxy Cinema Hall. Vayapuri (PW 1), the night watchman of the cinema hall had testified that the first defendant with some others assaulted him when he attempted to resist the defendant No. 2 from locking up the main gate of the cinema hall after the last show was over on the night of the 19th October 1960. Both of them were admittedly convicted in Criminal Regular Trial No. 212 of 1961 of the Court of the Western Subdivisional Magistrate under section 341 of the Penal Code for wrongful restraint by locking up the cinema hall. They had admitted in that

(6) 17 C.W.N. 960.

(7) A.I.R. (1923) Mad. 41.

(8) A.I.R. (1938) Nag. 439.

(9) A.I.R. (1959) Nag. 379.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

proceeding as well as in Criminal Miscellaneous Case No. 235 of 1960 of the Court of the Western Subdivisional Magistrate which was a proceeding opened by the police under section 145 of the Criminal Procedure Code that they had in fact taken physical possession of the cinema hall after the last show. The action of the defendants No. 1 and 2 led to the police setting the criminal law in motion precipitating in the attachment of the cinema hall by the Criminal Court. The defendant No. 1 further tried to dislodge the plaintiffs from the tenement by civil process and his attempt would have met with complete success had it not been for the appellate order of this Court ruling that the co-owners of the property had no present right to dispossess their tenants. The chain of events clearly implicates the defendants No. 1 and 2 as the real culprits responsible for the wrongful dispossession of the plaintiffs from the leased property. Besides, both the defendants No. 1 and 2 had not chosen to go into the witness-box to deny and challenge the plaintiffs' case and the presumption under section 114 of the Evidence Act is therefore irresistible against them. It has been said by the defendant No. 2 at the time of argument that the dispute had arisen as a result of the plaintiffs' failure to pay rents and the interference of the co-owners' right. But it must not be forgotten that the defendants are not entitled to take the law into their own hands. If there is any grievance against their tenants they should bring the matter before a court of law.

On the other hand, the defendants No. 3 to 15 stand on different footing. They hold only minor interest in the cinema hall. They have not personally taken part in ousting the plaintiffs from the premises and they have come forward and testified that they did not consent or connive at the action of defendants No. 1 and 2. It has been said on behalf of the plaintiffs that since defendants

No. 1 and 2 had admitted in criminal proceedings that a meeting of co-owners was held on the afternoon of the fateful day where the co-owners agreed to the re-entry of the leased property by defendants No. 1 and 2 the other defendants should also be held equally liable. The admission of defendants No. 1 and 2 in criminal proceedings cannot, in my opinion, bind the other defendants inasmuch as they did not represent the interest of the latter in those proceedings. Thus it has been held in *Kishan Singh v. Lachmandas* (10) that under section 18 of the Evidence Act co-defendants are not bound by the admission of another co-defendant if they are not represented by him and have independent rights of their own.

It has further been urged that the conduct of defendants No. 3 to 15 in not protesting against the action of defendants No. 1 and 2 when they forcibly took over the cinema hall as well as the attempt of defendant No. 1 to dispossess the plaintiffs by appointment of a receiver through civil process is tantamount to acquiescence. It must however be borne in mind that when defendants No. 3 to 15 came to know of the wrongful dispossession of the cinema hall by defendants No. 1 and 2, the act of ouster was already complete and their silence or non-protest cannot therefore be regarded as admission or acquiescence. Furthermore, the fact that they have not contested the application of defendant No. 1 for appointment of receiver in the partition suit does not necessarily mean that they have impliedly aided defendant No. 1 in his attempt to oust the plaintiffs from the leased property. It is true that defendant No. 7 Azim S. Jamal had testified in one of the criminal cases that he was present when the meeting of co-owners decided on the re-entry. In this Court, however, he has not admitted that there was a meeting of co-owners on the day when the dispossession took place.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL
v.
H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

(10) A.I.R. (1930) Lah. 238.

C.C.
1965

MESSRS. LI-
KHMICHAND
HIRALAL

H. E. JAMAL
AND
SEVENTEEN
OTHERS.

The testimony of defendant No. 2 in the criminal proceedings to the effect that he had to go round and get the consent of the co-owners in their respective houses between 2 p.m. and 4 p.m. on that day lends support to Azim's denial that any meeting of the co-owners was held on the fateful day. There will be no necessity for defendant No. 2 to go round and get the consent of the co-owners in their respective houses if the meeting of co-owners had in fact taken place. I am therefore of opinion that it is rather doubtful on the evidence on record that defendants No. 3 to 15 had expressly or impliedly abetted defendants No. 1 and 2 to commit the breach of covenant of the lease.

Under these circumstances the answer to the issue will be that the plaintiffs have causes of action against defendant No. 1 and 2 and that they have no causes of action against defendants No. 3 to 15.

In the result there will be a preliminary decree with costs against defendants No. 1 and 2 with the direction that the Official Referee will under issue No. 3 investigate and go into the question of quantum of damages to which the plaintiffs may be found entitled for their wrongful dispossession of the tenement from 20th October 1960 to 8th September 1961. The suit against the other defendants is dismissed. Under the circumstances obtaining in the case no order as to costs is made in their favour.

CIVIL MISCELLANEOUS APPEAL

Before U Sein Thinn, J.

SWEYADA RAHMAN (a) MAUNG THA TUN
(APPELLANT)

C.C.
1965
19 Nov.

v.

MA NOOR NAHUR AND TWO OTHERS (RESPONDENT).*

Guardians And Wards Act, S. 7—principles governing the appointment of guardian-personal law of minor taken into consideration.

Held : The principle governing the appointment of a guardian has been well settled in that when the custody of the minor child comes before the Court the paramount consideration must be the welfare of the minor as a whole than that the Court is not so much concerned with the feelings of parents and natural guardian as with the proper welfare of the minor.

Govindaswamy and another v. N. China Tambi, (1952) B.L.R. p. 8 (H.C.) ; *U Maung Maung v. Ma Aye Bu*, (1952) B.L.R. p. 406 (H.C.), referred to.

Held further : In preferring the mother to the father for appointment as the guardian, it has been considered whether it is consistent with the law to which the minor is subject, namely, the Mahomedan Law, and the fact that the mother had re-married and had children by the subsequent marriage.

Mt. Samiunnissa v. Mt. Saida Khatun, A.I.R. (1944), All. 202, referred to and followed.

U Tun Sein for the appellant.

Mr. M. A. Subhan for the respondents.

U SEIN THINN, J.—The essential facts of this case which lie within a narrow compass were as follows :

The appellant Sweyada Rahman (a) Maung Tha Tun married the first respondent Ma Noor Nahur in the year 1955 according to Moslem rites, both parties being Mahomedans. About a year of their coverture there was a divorce when Ma Noor Nahur was already four months advanced in pregnancy. After their separation Ma Noor Nahur went and stayed in the house of her father Usman

* Civil Misc. Appeal No. 22 of 1965, against the decree of the District Court of Akyab in Civil Misc. Case No. 3 of 1965, dated, 3rd April 1965.

C.C.
1965
SWEYADA
RAHMAN (a)
MAUNG THA
TUN
v.
MA NOOR
NAHUR AND
[2 OTHERS.

Ali, the 2nd respondent, where the third respondent Noor Jehan was born. Both of them re-married and have children by their subsequent marriages. When Noor Jehan was about one year old Ma Noor Nahur applied and obtained an order under section 488 of the Code of Criminal Procedure by which the appellant was directed to pay a monthly allowance of K 20 for the maintenance of his minor daughter.

On 1st February 1965 the appellant filed an application under section 7 of the Guardians and Wards Act in Civil Miscellaneous Case No. 3 of 1965 of the District Court of Akyab seeking to be appointed guardian of the person of his minor daughter. The grounds advanced by the appellant in support of his application were that the minor was not properly looked after by the mother and her step-father who have children by their present marriage and that he being the natural father of the minor was entitled to be appointed the guardian. The application was contested by the respondents alleging that it was a mere subterfuge on the part of the appellant to avoid payment of maintenance which had fallen into arrears for nearly two years. The lower Court after a careful scrutiny of the evidence adduced by the parties came to the finding that the appellant was not a suitable person to be appointed the guardian and accordingly dismissed the application with costs. Hence this appeal.

Although the parties were at variance regarding the actual age of the minor it was common ground that she has not attained the age of puberty. It was also in evidence that she has, since her birth, lived together with her mother and also as a protege of her maternal grandfather Usman Ali who was no other than a person responsible for the education of the appellant himself. The lower Court has also gone to the extent of examining the minor with a view to find out her wishes. In her

examination it was made out that her attitude towards her father was that of a stranger. It must naturally be so for there is nothing on the record to indicate the existence of close ties between the minor daughter and her father since his divorce with her mother. The learned trial Judge has also pointed out that the appellant who was working as a teacher in a village some distance away from home could stay at home only during the week-ends. In the circumstances I find it hard to hold that it would be for the welfare of the minor if the appellant be appointed the guardian.

The law regarding the appointment of a guardian is laid down in section 17 of the Guardians and Wards Act, the relevant portion of which reads as follows :

“ In appointing or declaring the guardian of a minor, the Court shall, subject to the provisions of this section, be guided by what, consistently with the law to which the minor is subject, appears in the circumstances to be for the welfare of the minor. In considering what will be for the welfare of the minor, the Court shall have regard to the age, sex and religion of the minor, the character and capacity of the proposed guardian and his nearness of kin to the minor, the wishes, if any, of a deceased parent, and any existing or previous relations of the proposed guardian with the minor or his property.”

In accordance with the aforesaid provisions of law the principle governing the appointment of a guardian has been well settled in that when the custody of the minor child comes before the Court the paramount consideration must be the welfare of the minor as a whole and that the Court is not so much concerned with the feelings of parents and natural guardian as with the proper welfare of the minor. Please see *Govindaswamy and another v. N. China Tambi* (1). This principle also finds favour with

C.C.
1965

SWEYADA
RAHMAN (a)
MAUNG THA
TUN

v.
MA NOOR
NAHUR AND
2 OTHERS.

C.C.
1965

SWEYADA
RAHMAN (a)
MAUNG THA

TUN

v.
MA NOOR
NAHUR AND
2 OTHERS.

the learned Judges of the High Court who decided the case of *U Maung Maung v. Ma Aye Bu* (2), where the following head-notes appear:

“*Held*: It is the interest and welfare of the minor which should have paramount consideration. The rights of guardianship under the law to which the minor is subject or on the ground of propinquity must be assigned to a subordinate position.”

Thus, it seems clear to me that the order of the lower Court in dismissing the application of the applicant was quite justified. As pointed out above there is overwhelming evidence on the record to prove that the respondent Ma Noor Nahur who is the natural mother of the minor and with whom the minor has been staying since her birth is a fit and proper person in whose custody the minor should be. The appellant Sweyada Rahman (a) Maung Tha Tun on the other hand, has now a new family of his own and in view of the fact that he was away from home for most of the time, could not be considered a fit person to be the guardian of the minor under consideration. I have also considered whether in preferring the mother to the father for appointment as the guardian, it is consistent with the law to which the minor is subject, namely, the Mahomedan Law. In this connection many rulings have been cited at the Bar in which a mother was preferred to the father or other close relatives but the ruling which is directly in point is the case of *Mt. Samiunnissa v. Mt. Saida Khatun* (3) where the appointment of a mother as a guardian in preference to other close relatives by the District Judge was approved by the High Court. In that case the mother had re-married and had children by the subsequent marriage.

In conclusion, I would like to point out that as a Court of appeal I am not in a position to interfere with

(2) (1952) B.L.R. p. 406 (H.C.).

(3) A.I.R. (1944) All. 202.

the finding of the trial Court which was based on evidence which has been correctly appreciated by it. The learned Counsel for the appellant has not been able to point out anything which does not warrant the conclusion arrived at by the trial Judge. As pointed out in the case of *Ma Than Yin v. Ma Than May and others* (4): "what the appellate Court has to do is to see whether the principles of law applicable to the case were appreciated and correctly applied, whether there was evidence upon which the Court of first instance could find the facts as it did, whether any mistake of fact or of inference or any material oversight has occurred any one of which might reasonably affect the result, whether the weight of the evidence shows that the trial Court came to a right conclusion, bearing in mind that the Judge who saw and heard the witnesses is in a much better position to form an estimate of the worth of the testimony than the appellate Court which has not that advantage." Applying these principles to the present case before me I find that there is no ground whatsoever to interfere with the judgment and order of the lower Court. In the circumstances I have no alternative but to dismiss this appeal which is hereby dismissed with costs: Advocate's fee fixed as 2 (two) Gold Mohurs.

C.C.
1965

SWRYADA
RAHMAN (o)
MAUNG THA
TUN

v.
MA. NOOR
NAHUR AND
2 OTHERS.

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Kyaw Zan U, U Chit and U Sein Thinn, J.J.

C.C.
1965

19 Nov.

U OHN TIN (APPLICANT)

v.

DAW TIN MYA AND ONE (RESPONDENTS).*

Union Judiciary Act, s.6—distinction between a suit for partition and an administration suit—nature of administration suit explained—O.2, R. 2 (1) and O.23, Rule 1 (1) C.P.C. for relinquishment or abandonment of part of claims whether the relinquishment of the paddy lands out of the deceased's estate alters the nature of the administration suit.

Held : It is not seen how the suit has turned into a suit for partition simply because the properties barring those waived by the 1st respondent remain in possession of the applicant. The suit is styled as a suit for administration praying for a decree for (i) declaration of the shares of the parties in the estate, (ii) ascertainment of the extent of the estate of the deceased, (iii) accounts and (iv) administration. The properties should no doubt be ultimately partitioned, but that does not make the suit a partition suit. The partition may be an incident but it is not a necessary incident of the administration of the deceased's estate. A suit for partition is not an administration suit though the latter involves the former. Order 20, Rule 13 of the Code of Civil Procedure provides that all persons with claims may come in under the preliminary decree and establish their rights. If the applicant claims that some of the properties in his possession are his own it is open to him to establish his rights. There is no reason why a Court should not decide as between the parties whether the assets belong to the deceased or not. In an administration suit a complete inquiry necessarily implies determination of title to properties and the court is bound to decide questions as to ownership of such properties as an incident of the administration of the estate. Administration means management of the deceased's estate by the Court on request and consists of ascertainment and presentation of the estate, collection of assets, payment of debts and legacies, acts in respect of adverse claims to assets and finally distribution among the heirs. The 1st respondent in her plaint stated that the properties are in possession of the applicant and he is managing them with the approval of the parties and therefore the applicant cannot be said to be in wrongful or illegal possession. If he was in wrongful or illegal possession a suit for administration may not be proper. The present suit being for collection of assets, amongst others, in the hands of the applicant who is properly joined as a defendant being an heir, it is not outside the scope of an administration suit. This case is not only in form but also in substance a suit for administration.

* Civil Misc. application No. 134 of 1964, against the order of this Court Rangoon in Civil First Appeal No. 127 of 1963, date 28th November, 1964-

Mt. Amir Bi v. Abdul Rahim and others, A.I.R. (1928), Mad. p. 760; *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one, v. A. Chokkalingan Chettyar*, (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.), referred to.

Held further : Order 2, Rule 2(1) and Order 23, Rule 1(1) of the Code of Civil Procedure provide for relinquishment or abandonment of part of the claim and in exercising such a right no application for an amendment of the plaint but an intimation to the Court is necessary and the Court has only to note it and there ends the matter.

Duggempudi Ramakrishna Reddi v. Duggempudi Veerareddi and another ; U Thint and one v. Daw Chit Pu, (1962) B.L.R. 329 (C.C.), referred to.

C.C.
1965

U OHN TIN
v.
DAW TIN
MYA AND
ONE.

U Aye Maung for the applicant.

U Ze Ya for the respondent No. 1.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application under section 6 of the Union Judiciary Act for leave to appeal against the judgment and decree of the learned single Judge of this Court (U Maung Maung, J.) in Civil First Appeal No. 127 of 1963.

In Civil Regular Suit No. 2 of 1958 of the District Court of Maubin, the respondent No. 1 Daw Tin Mya sued the applicant and the respondent No. 2 who are her younger brother and elder sister for administration of the estate of their deceased father shown in schedules A, B, C, D and E attached to the plaint. The parties are Burmese Buddhists. It was alleged that the entire estate is in possession and under the control of the applicant, who was living under the parental roof until the death of the father, and as now managing the same with the consent and approval of the parties.

The applicant denied the gold and diamond jewellery shown in schedules B and C formed a part of the estate. He admitted that only five boats shown as item 13 in schedule A and the paddy lands being items 1, 2 and 3 in schedule D belong to the estate and stated the remaining items in schedules A and D are his self-acquired properties. Schedule E shows the mesne profits derivable

C.C.
1965
U. OHN TIN
v.
DAW TIN
MYA AND
ONE.

from four rice mills shown in schedule A as items 1 to 4. The respondent No. 2 supported the brother (the applicant) almost *Verbatim at literatim*.

When the 2nd respondent in her rejoinder pressed the Court to call upon the 1st respondent (the plaintiff) to furnish certified copies of maps and history of holdings of all the lands the 1st respondent informed the Court in writing through her learned Advocate that no maps were actually needed at that stage since she had given the boundaries and numbers as required by Order 7 Rule 3 of the Code of Civil Procedure for identification undertaking at the same time to file them later when needed as she was then in straitened circumstances, but the Court on 24th July 1963 refused under pain of dismissal of the suit, so on 28th August 1963 she verbally waived or relinquished all the paddy lands shown as item 14 in schedule A which are also shown in schedule D measuring about 500 acres in all. The Court, however, directed her to file a signed statement so on 21st August 1963 her learned pleader filed a statement in writing abandoning the aforesaid lands. There was no objection. On 18th September 1963 the Court framed three issues and the first and second issues dealt with properties leaving aside those paddy lands relinquished by the 1st respondent. These issues specifically referred to the properties other than those relinquished (တရားလို ဘက်က စွန့်လွှတ်သော လယ်များမှအပ). Again there was no objection to the issues framed by the Court. When no objection as to the maintainability of the suit was raised promptly in the trial Court it is deemed to have been waived.

There is no dispute that each is entitled to one-third of the estate in the suit. The Court passed a preliminary decree to that effect directing as usual to take accounts of the liabilities and assets leaving aside the paddy lands relinquished, and to appoint a Commissioner and a

Receiver if the parties approved. Against this decree the applicant went up on appeal being Civil First Appeal No. 127 of 1963 of this Court on the ground that by waiving or relinquishing the paddy lands the suit has turned into a suit for partition of the properties in possession of the appellant and as such it is not maintainable, the parties being Burmese Buddhists but he was not successful. Hence this application for leave to appeal again.

We do not see how the suit has turned into a suit for partition simply because the properties barring those waived by the 1st respondent remain in possession of the applicant. The suit is styled as a suit for administration praying for a decree for (i) declaration of shares of the parties in the estate, (ii) ascertainment of the extent of the estate of the deceased, (iii) accounts and (iv) administration. The properties should no doubt be ultimately partitioned but that does not make the suit a partition suit. See *Mt. Amir Bi v. Abdul Rahim Sahib and others* (1). The partition may be an incident but it is not a necessary incident of the administration of the deceased's estate. A suit for partition is not a suit for administration though the latter involves the former. Order 20, Rule 13 of the Code of Civil Procedure provides that all persons with claims may come in under the preliminary decree and establish their rights. If the applicant claims that some of the properties in his possession are his own it is open to him to establish his rights. There is no reason why a Court should not decide as between the parties whether the assets belong to the deceased or not. In an administration suit a complete inquiry necessarily implies determination of title to properties and the Court is bound to decide questions as to ownership of such properties as an incident of the administration of the estate. Administration means

C.C.
1965
U OHN TIN
v.
DAW TIN
MYA AND
ONE.

(1) F.I.R. (1928) Mad. p. 760.

C.C.
1965
U OHN TIN
v.
DAW TIN
MYA AND
ONE.

management of the deceased's estate by the Court on request and consists of ascertainment and preservation of the estate, collection of assets, payment of debts and legacies, acts in respect of adverse claims to assets and finally distribution among the heirs. The 1st respondent in her plaint stated that the properties are in possession of the applicant and he is managing them with the approval of the parties and therefore the applicant cannot be said to be in wrongful or illegal possession. If he was in wrongful or illegal possession a suit for administration may not be proper. The present suit being for collection of assets, amongst others, in the hands of the applicant who is properly joined as a defendant being an heir, it is not outside the scope of an administration suit. In our view the instant case is not only in form but also in substance a suit for administration. It is a trite saying that a party should be allowed to win or lose on a case set out in his pleading and it is not the function of the appellate Court to make out a case different from the one set out in pleading. *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one v. A. Chokkalingam Chettiar (2)*. This is not a suit for partial administration of the estate nor a suit for partition either.

The learned Advocate for the applicant was unable to show that an heir cannot waive or relinquish any of his claims to the estate. There is no prohibition in law that one cannot claim less than what is actually due. Order 2, Rule 2 (1) and Order 23, Rule 1 (1) of the Code of Civil Procedure provide for relinquishment or abandonment of part of the claim and in exercising such a right no application for an amendment of the plaint but an intimation to the Court is necessary and the Court has only to note it and there ends the matter. *Duggempudi Ramakrishna Reddi v. Duggempudi Veerareddi and another (3)*. In

(2) (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.)

(3) (1949) B.L.R. p. 46 (S.C.)

this connection we may refer to *U Thint and one v. Daw Chit Pu* (4). It was a suit for administration and one of the points raised was there had already been a partition amongst the heirs and that in any event the plaintiff had not brought in all the properties in the estate of the deceased. It was held by the Bench that any party to the administration suit could allege that some of the properties belonging to the estate had been left out in the schedules but the plaintiff could not be non-suited on that account alone. By waiver a legal right is lost so far as the properties waived are concerned but the suit still remains alive. The submission of the learned Advocate for the applicant that the relinquishment of the paddy lands out of the deceased's estate alters the nature of the administration suit to a suit for partition and that a suit for partition is not maintainable amongst the Burmese Buddhists is a preposterous proposition of law on the facts and circumstances of the suit cutting off the rights and remedies of the plaintiff (respondent No. 1) and must be rejected.

There is no substance in this application and it is therefore dismissed with costs. Advocate's fee 5 (five) gold mohurs.

C.C.
1965
U OHN TIN
v.
DAW TIN
MYA AND
ONE.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C.
1965

U THEIN KYI AND ONE
U THEIN KYI AND ONE (APPLICANT)

Nov. 19

v.

U KYIN HOKE
U KYIN HOKE (RESPONDENT). *

Suit for possession of premises as the tenant—cross suit for declaration claiming the same relief—Revisional power of the Chief Court under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act.

Held: The deduction made by the Trial Court from the evidence is quite correct and there is no substantial injustice due to an erroneous decision on facts and the Court of Revision cannot interfere under s. 25 of the Rangoon City Civil Court Act.

Siva Dass Dey v. Ashabi and one, I.L.R. 3 Ran. 471; *S.S. Mohamed Hanifa v. K.O. Mohamed Kasim*, (1950) B.L.R. 26 (H.C.); *Sultan Ahmed v. Nasara Jaman*, (1950) B.L.R. 369 (H.C.); *Ram Krishna Shukla and others v. Thakur Sri Ramjanki*, I.L.R. 35 Pat. 986, referred to.

U Than Aung for the applicant.

U Maung Maung for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—Civil Regular Suit No. 911 of 1963 and Civil Regular Suit No. 32 of 1964 of the City Civil Court, Rangoon, are connected as they are cross-suits. The former out of which Civil Revision No. 10 arises was instituted by U Kyin Hoke (respondent) on 7th September 1963 against U Thein Kyi and Daw Thein Oo who are husband and wife (applicants) for possession of the suit premises known as Room No. 4A in house No. 19, York Road, Rangoon, claiming that he is the tenant and that the applicants being his close and intimate friends were permitted to stay in the said premises without any charge.

* Civil Revision No. $\frac{10}{11}$ of 1965 against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular suit No. 911/63 and No. 32/64.

In the course of the hearing of the suit the applicants filed the cross suit being Civil Regular Suit No. 32 of 1964 against him out of which Civil Revision No. 11 arose for a declaration that they and not he are the tenants of the premises. By consent of the parties evidence was taken in the first suit for both the suits and the trial Court held that the respondent U Kyin Hoke is the tenant and gave him a decree for possession with costs dismissing the applicants' suit for declaration with costs. These two applications were by consent taken up and heard together and accordingly this judgment is written for both these revision applications.

The main point for determination in these two applications is which party is the tenant of the suit premises. The applicants alleged that the respondent U Kyin Hoke merely acted as their agent and later renounced the agency to set up title in himself as the tenant while U Kyin Hoke alleged that the applicants are mere licensees occupying the premises at his pleasure, and that he is the real tenant. In all the exhibits rent receipts U Kyin Hoke is shown as tenant. The deposit receipt (Exhibit ၈၅) of the Rangoon Electric Supply Board for the suit premises also shows him as the depositor. The electricity bills and receipts (Exhibits ၃၃ series) are also in his name. He stated that he took the applicants in at his first residence in Zafarsha Road when their house in A.F.P.F.L. Quarter was burnt down and when he shifted to No. 133, Yedashay (old) Street, Bahan, he again gave them accommodation. Ko Maung Han and Ko Khin Maung (PWs 2 and 3) supported him. The parties were so intimate and friendly that the respondent (U Kyin Hoke) regarded the applicants as his own parents and he admitted that he even gave their names in his national registration certificate as his parents. He trusted them so much that he even entrusted his money with them. Even in his life insurance policy (Exhibit No. 1)

C.C.
1965

U THEIN
KYI AND ONE
U THEIN
KYI AND ONE
v.
U KYIN
HOKE
U KYIN
HOKE.

C.C.
1965

U THEIN
KYI AND ONE

U THEIN
KYI AND ONE

v.
U KYIN
HOKE

U KYIN
HOKE.

he made the assignment to their son as his younger brother. The applicant U Thein Kyi did not enter the box but his wife Daw Thein Oo admitted that she and her family were accommodated by U Kyin Hoke at his house in Zafarsha Road when their house was burnt down in A.F.P.F.L. Quarter. She deposed that as regards the house in Yedashay (old) street at Bahan U Kyin Hoke hired it on their behalf from U Po Chein (deceased) and she paid K 200 as deposit for four months at K 50 per month as rent but there is no reliable proof to support her evidence. She said they lived there for over two years. She admitted that she never contacted the landlord of the suit premises and though she had paid rents for over four years and the electricity bills she could not produce them as they had been stolen by U Kyin Hoke. She could not however substantiate her statement. She did not deny the Exhibit " ၃၃ " series. In her cross-examination she admitted that the house in Yedashay (old) street and the suit premises were rented in U Kyin Hoke's name, the rents receipts were all in his name, and that she never took steps to change the name. Though she stated that U Kyin Hoke acted as agent she admitted that she never gave him any authority in writing. Her nephew Maung Mya Thein (DW 1) who lives with her merely said that the deposit and the house rents were actually paid by his aunt though the receipts were given in U Kyin Hoke's name. His evidence shows the parties trusted one another so much that each looked after another in business and money transactions. Ko Maung Maung (DW 2) was not present when the house in Yedashay (old) street was hired and that he only learnt from Daw Thein Oo that she paid the deposit and rent. Maung Thein Tun (DW 3) was an employee of the applicants and he regarded Daw Thein Oo as his adopted mother. He too was not present when the suit premises were rented but he said he was present when a total sum

of K 9,000 was given to U Kyin Hoke by Daw Thein Oo to be paid as "salami" on two different occasions and there was no one else. Hence there was no other witness to corroborate this very interested witness on the point.

Reading the evidence adduced by both sides I must agree with the trial Court that the applicants have failed to prove their case. The most important witness in the suits was the landlord's agent (PW 1) and his evidence clearly shows that he recognizes only U Kyin Hoke as his tenant and there ends the matter. There is no proof that he acted for the applicants. The deduction made by the trial Court from the evidence is quite correct and there is no substantial injustice due to an erroneous decision on facts and accordingly this Court sitting as a Court of Revision cannot interfere under section 25 of the Rangoon City Civil Court Act. *Siva Dass Dey v. Ashabi and one* (1) *S. S. Mohamed Hanifa v. K. O. Mohamed Kasim* (2) and *Sultan Ahmed v. Nasara Jaman* (3). See also *Ram Krishna Shukla and others v. Thakur Sri Ramjanki* (4).

In the result both the applications are dismissed with costs. Advocate's fee five Gold Mohurs in each case.

C.C.
1965

U THEIN
KYI AND ONE
U THEIN
KYI AND ONE

U.
U KYIN
HOKE
U KYIN
HOKE.

(1) I.L.R. 3 Ran. 471.

(2) (1950) B.L.R. 26 (H.C.).

(3) (1950) B.L.R. 367 (H.C.).

(4) I.L.R. 35 Pat. 986.

CIVIL REGULAR SUIT

Before U Thet Pe, J.

U TIN MYINT (PLAINTIFF)

V.

U KHIN MYINT AND ONE (RESPONDENTS).*

Suit for specific performance of contract of sale—amendment of plaint to add claim for damages—o.2, Rule 2, sub-rule (3) C.P.C. applies to subsequent proceedings—whether claim for possession be made in addition to specific performance of contract.

Held: The words “shall not afterwards sue” in o.11, Rule 2 sub-rule (3) clearly connote that the restriction imposed by this rule applies only to subsequent proceedings. The bar of the rule will operate only where a decree has been passed in a previous suit in which the plaintiff has omitted a portion of the claim. It has no application to cases similar to the present one where the amendment of plaint is sought for addition of the claim which has been omitted in the original plaint.

Upendra Narain Roy v. Janaki Nath Roy and others, A.I.R. (1919), Cal. 904 ; *Fateh Khan v. Muhammad Isa*, A.I.R. (1919) Lah. 198 ; *R.T.S. Khondoo v. Hussein Buksh*, I.L.R. 3 Cal. 785 ; *Jagat Singh v. Sangat Singh*, A.I.R. (1940) P.C. 70, referred to and followed.

Held further: The question that poses for determination is whether a claim for possession can be made in addition to that of the specific performance of contract. The answer to that question is to be found in s. 19 of the Specific Relief Act which clearly says that such a claim is competent.

U Aye Maung for the plaintiff.

U Tun Tin for the defendants.

U THET PE, J.—The plaintiff U Tin Myint sued the defendants U Khin Myint and his wife Tan Shu Lim for specific performance of contract of sale in respect of a two-storeyed pucca building known as No. 109, Windermere Road, Rangoon, together with its site and outhouses. Before the defendants could file the written statement the plaintiff made the present application for amendment of the plaint. By his proposed amended plaint the plaintiff now

* Civil Regular Suit No. 16 of 1965.

seeks not only the specific performance of contract of sale but also claims K 19,000 as damages for the delay in performing the said contract by the defendants. The proposed amendment is, of course, stoutly resisted by the defendants.

It has been submitted on behalf of the defendants that the proposed amendment is barred under Rule 2, Order II of the Code of Civil Procedure inasmuch as the plaintiff in asking for the sole relief of specific performance in his original plaint, although he had demanded damages amounting to K 19,000 in his notices sent to them before the institution of the suit, must be deemed to have waived the claim of damages. This submission is, in my opinion, misconceived. Sub-rule (3) to Rule 2, Order II of the Code of Civil Procedure reads :

“(3) A person entitled to more than one relief in respect of the same cause of action may sue for all or any of such reliefs; but if he omits, except with the leave of the Court, to sue for all such reliefs, he shall not afterwards sue for any relief so omitted.”

The words “shall not afterwards sue” therein clearly connote that the restriction imposed by this rule applies only to subsequent proceedings. The bar of the rule will operate only where a decree has been passed in a previous suit in which the plaintiff has omitted a portion of the claim. It has no application to cases similar to the present one where the amendment of plaint is sought for addition of the claim which has been omitted in the original plaint. I am fortified in this view by the decision in *Upendra Narain Roy v. Janaki Nath Roy and others* (1) where it was held that :

“Order 2, Rule 2, refers to a case where there has been a suit in which there has been an omission to sue in respect

C.C.
1965
U TIN
MYINT
v.
U KHIN
MYINT
AND ONE.

(1) A.I.R. (1919) Cal. 904.

C.C.
1965

U TIN
MYINT
v.
U KHIN
MYINT
AND ONE.

of a portion of a claim, and a decree has been made in that suit. In such case a second suit in respect of the portion so omitted is barred. But the rule does not apply to the amendment of a plaint by the addition of a claim which has been omitted in the plaint as originally filed."

It has also been ruled in *Fateh Khan v. Muhammad Isa* (2) that :

"Order 2, Rule 2, merely bars a second suit for relief which should have been included in an earlier suit, and does not apply to the case of an amendment of a plaint."

See also *R. T. S. Khoondoo v. Hussein Buksh* (3) and *Jagat Singh v. Sangat Singh* (4).

Another argument advanced on behalf of the defendants is that since the contract of sale does not, of itself, create any interest in or charge on the suit property under section 54 of the Transfer of Property Act, the claim of the plaintiff for damages on the strength of the suit contract of sale is not tenable in law and should not therefore be permitted to be added to the original claim of specific performance. That, in my opinion, is a matter which can only be decided on merits of the whole case. At this juncture the question that poses for determination is whether a claim for possession can be made in addition to that of the specific performance of contract. The answer to that question is to be found in section 19 of the Specific Relief Act which clearly says that such a claim is competent.

The principles under which the amendment of a plaint should or should not be allowed are well settled. Amendment will be refused only when it would introduce a new and inconsistent case or when it would take away a valuable right accrued to a party by loss of time or when it

(2) A.I.R. (1919) Lah. 198.

(3) I.L.R. 3 Cal. 785.

(4) A.I.R. (1940) P.C. 70.

would place the opposite party in a position which could not be compensated by costs or when its application is not made in good faith. (*Vide Gaw Shan Soot v. E. C. Madha Brothers* (5), *Lal Behari Jado v. Rabidutt Panday* (6) and *A. S. Hutton v. I. N. Madha* (7). In the instant case it has not been shown that the proposed amendment comes under any of the categories of the abovementioned mischiefs.

In the result the application of the plaintiff for the amendment of the plaint is allowed. He shall however, pay costs of the application to the defendants. Advocate's fee K 17.

C.C.
1965
U TEN
MYINT
v.
U KHIN
MYINT
AND ONE.

(5) (1922) B.L.R. 136 (H.C.).

(6) (1955) B.L.R. 81 (H.C.).

(7) (1947) B.L.R. 484 (H.C.).

CRIMINAL REVISION

Before U Sein Thinn, J.

U WAY LIN (APPLICANT)

v.

F. MOHAMED (RESPONDENT).*

C.C.
1965

Nov. 17.

Penal Code, s. 420—proof of falsity of the statement—proof indicating the dishonest intention.

Held : The gravamen of the prosecution case was that the applicant falsely stated that he had with him 300 tons of timber for sale. Unless this is proved there cannot be any offence under s. 420 of the Penal Code.

The applicant was a timber merchant of many years standing and at the time of the offence he was actively engaged in the business of selling timber. Therefore, in the absence of any proof indicating the dishonest intention on his part at the time of accepting the advance, it could not be said that he had no intention of performing his promise to supply timber to the respondent.

Maung Po Lu v. The State, 1 Ran. p. 397, referred to.

U Hla Maung (1) for the applicant.

U Than Aung for the respondent.

U SEIN THINN, J.—In Criminal Regular Trial No. 143 of 1964 of the 6th Additional Magistrate, Toungoo, the applicant U Way Lin was prosecuted under section 420 of the Penal Code on a complaint filed by F. Mohamed, the respondent. It was the case of the complainant that on 8th January 1963 he paid an advance of K 10,000 to the applicant on the representation made by the latter that he had with him 300 tons of "Pyinkado" ready for sale and that although the applicant undertook to deliver the timber within 15 days he had neither delivered the timber nor paid him back the advance of K 10,000 in spite of repeated demands. The trial Court after examining seven

* Criminal Revision No. 133 (B) of 1965. Review of the order of the Sessions Judge of Toungoo, dated the 14th day of July 1965, passed in Criminal Revision No. 56 of 1965.

witnesses for the prosecution held that at the time when the applicant U Way Lin accepted the sum of K 10,000 he did not have the dishonest intention to cheat the respondent inasmuch as he was at that time in a position to supply the required timber in accordance with the stipulation between him and the respondent. The trial Court accordingly discharged the applicant under the provisions of section 253 (1) of the Code of Criminal Procedure. On revisions to the Sessions Court, Toungoo, the learned Sessions Judge in his Criminal Revision Case No. 56 of 1965 remarked that as the applicant without having in his possession 300 tons of Pyinkado ready for sale had falsely represented to the contrary there was sufficient ground to frame the charge against the applicant under section 420 of the Penal Code. He accordingly set aside the order of discharge and directed further inquiry under section 437 of the Code of Criminal Procedure. It is against this order that the present application for revision is filed.

~ The crux of the whole case turns on the question whether the applicant at the time of accepting the advance of K 10,000 had falsely represented that he was in possession of 300 tons of Pyinkado ready for sale. The learned trial Judge after a careful scrutiny of the evidence adduced by the prosecution had come to a finding that on 8th January 1963 which was the date of the contract for sale between the parties, the applicant U Way Lin was in a position to fulfill the terms of the contract; for as early as 19th June 1962 he had been permitted by the Forest Department to extract Pyinkado timber. It was also in evidence that the applicant had also paid royalty to the extent of K 13,709 on 16th July 1963. It was therefore quite apparent that on 8th January 1963 U Way Lin was well established in his timber extracting business as to be in a position to supply or at least had reasonable prospect of supplying 300 tons of Pyinkado to the respondent. I

C.C.
1965U WAY LIN
v.
F. MOHAMMED

C.C.
1965
U WAY LIN
v.
F. MOHAMED.

have gone through the evidence obtaining on the record of the lower Court and I find nothing to indicate any false representation on the part of the applicant. In his complaint the respondent had stated that it was only on 8th January 1963 that the applicant approached him in connection with the contract for sale of 300 tons of Pyinkado. However, in his examination before the Court he deposed that it was during the month of December 1962 that the applicant came forward with his representation regarding possession of 300 tons of timber ready for sale. Thus even on his own showing it was not clear as to when the applicant did actually state that he had with him 300 tons of timber ready for sale. As stated above, the gravamen of the prosecution case was that the applicant falsely stated that he had with him 300 tons of timber for sale. Unless this is proved there cannot be any offence under section 420 of the Penal Code. None of the witnesses cited by the prosecution knew anything about the stipulation between the parties on or before 8th January 1963 when the contract for sale was made between the applicant and the respondent. Their evidence was only as regards the events subsequent to the execution of the said contract for sale. In the circumstances I find it hard to hold that any useful purpose will be served by ordering further inquiry in the case.

In the case of *Maung Po Lu v. The State* (1), which was a case somewhat similar to the present case before me, it was held that if the facts did not warrant the inference that the accused at the time of obtaining the advance had no intention of performing his promise and that in the absence of the proof of any representation at the time on the part of the accused, which he knew or had reason to believe to be false, no offence of cheating could be said to have been committed. In the instant case the applicant

(1) 1 Ran. p. 397.

was a timber merchant of many years standing and at the time of the offence he was actively engaged in the business of selling timber. Therefore, in the absence of any proof indicating the dishonest intention on his part at the time of accepting the advance, I do not see any reason how it could be said that he had no intention of performing his promise to supply timber to the respondent. The principle regarding the direction of further inquiry under section 437 of the Code of Criminal Procedure has been explained in the case of *the Union of Burma v. Maung Soe Aung and three others* (2) to the effect that where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure. The same principle was followed by this Court in the case of *Mr. C. R. Manikum v. Karamchand and two others* (3).

Applying this principle to the present case before me, I find that as the trial Court had valued and weighed the evidence before it, and had come to a finding based on that evidence his order should not have been interfered with unless the revising Court had found that the same was perverse or manifestly contrary to the evidence. The learned Sessions Judge in a cryptic statement which seems to be the basis of his order had said that the applicant U Way Lin did state that he was in possession of 300 tons of Pyinkado ready for sale although it was a fact that he did not have the same in his possession at the time when he accepted the advance. This is however, not in the least warranted by the evidence obtaining on the record of the lower Court. As pointed out above, apart from the dubious statements of the complainant himself, none of the prosecution witnesses could testify about it. The

C.C.
1965
U WAY LIN
vs.
F. MOHAMMED

(2) (1962) B.L.R. p. 430.

(3) (1963) B.L.R. p. 796.

C.C.
1965
U WAY LIN
v.
F. MOHAMED.

finding of the lower Court on the other hand was based on the evidence as well as on the facts and circumstances obtaining on the record of the lower Court. Thus it seems clear to me that the learned Sessions Judge's order in directing further inquiry into the case was not at all justified.

U Than Aung, learned counsel for the respondent, has drawn my attention to the ruling in the case of *Ram Pratab Singh v. Suraj Pal Singh* (4) where it was observed that in setting aside an order of discharge under section 436 the powers of a Sessions Judge are very wide. If once he has, after considering the evidence on record, come to the conclusion that the order of discharge should be set aside and further inquiry should be made, the High Court would be loath to interfere with such an order unless there are compelling reasons for so doing. The mere fact that another Judge could have taken a different view would by itself be no ground for setting aside the order of the Sessions Judge under section 436 of the Code of Criminal Procedure. I have no doubt that it is a sound proposition of law but in the instant case the learned Sessions Judge's order could not be said to have been based on the evidence obtaining on the record of the lower Court. It is not that another Judge could have taken a different view but the view taken by the learned Sessions Judge was patently wrong inasmuch as there was no evidence to warrant such a conclusion.

For all these reasons, I would set aside the order of the learned Session Judge passed in Criminal Revision Case No. 56 of 1965 of the Sessions Court.

‡ (4) A.I.R. (1954) All. p. 185.

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

ဒုကရင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
ဒီဇင်ဘာလ
၄ ရက်။

လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ် စီရင်မှု—၂ (၁) (ခ) အရ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်း—လက်နက်ကိုင်
ခွင့်ရှိသူ ရဲသားများထံမှ စပေါ်ငွေ တောင်းခြင်း—စွဲဆိုသည့် ပုဒ်မအရ ပြစ်မှုမြောက် မမြောက်
—ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အချင်းဖြစ်သည့် ယမ်းတောင့် ၁၂၅ တောင်ကို လက်နက်ကိုင်ဆောင်ခွင့်
မရှိသူတဦးအား ရောင်းချခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ လက်နက်ကိုင်ခွင့်ရှိသူ ရဲသားများသို့ ရရှိခဲ့သည့် ယမ်းတောင့်
များကို အဘိုးစားနား မယူဘဲ ဖြည့်တင်း ထုတ်ပေးရမည့်အစား အယူခံတရားလို ရဲအုပ်က ယမ်း
တောင့် တခုတောင်လျှင် စပေါ်ငွေ ၂ ကျပ်တောင်းခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် လက်နက်အရေးပေါ်
ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၁) (ခ) ၏ ရည်ရွယ်ချက်အတွင်းသို့ အကျုံးဝင်ခြင်း
မရှိ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံ တရားလိုများသည် တာဝန်ရှိသည့် ပြည့်သူ့ဝန်ထမ်း တဦး
အနေနှင့် မိခံပြုလုပ်ရမည့် ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ မတရားလာဘ်လာဘ ရယူပြီးမှ
ရွက်ဆောင် ပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် အယူခံ တရားလိုများ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုမှာ
ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁ အရသာ ဖြစ်ပေသည်။ အမှု အကြောင်းအရာများကို ခြုံ၍ကြည့်သော်
ပုဒ်မပြောင်းလွဲ၍ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ငြားသော်လည်း အယူခံ တရားလိုများအဘို့ နှစ်နာရန်
အကြောင်း မည်သို့မျှ မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို ဒုကရင်သည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁
အရ၎င်း၊ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ချိန်သည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁/၁၀၉ အရ၎င်း ပြစ်မှု
ကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးအောင်မျိုး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရခရိုင်ရုံးကြီး ဦးတိုးမောင်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၁၂၆။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ မြတ်မို့၊ ပဌမ အထူးစက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
 ဧကရင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ ယခုအမှုမှ အယူခံတရားလို ဒုက္ခကရင်နှင့် ဆက်စပ်
 နေသည့်အယူခံမှုအမှတ် ၁၄၁/၆၅ မှ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်တို့မှာ၊ မြိတ်မြို့၊
 ပဌမ အထူးတရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၀ တွင် လက်နက်
 (အရေးပေါ်ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု) (ယာယီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(၁) (ခ) နှင့် ပုဒ်မခွဲ ၂
 အရ အသီးသီးပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်
 ၅ နှစ်စီကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရသည်။ ထို့အတွက်ယခုအယူခံမှုများကို
 တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ယခုအမှုတွင်ချမှတ်မည့်အမိန့်မှာ အယူခံမှုအမှတ် ၁၄၁/၆၅ အတွက်ပါ
 အကျုံးဝင်ပေသည်။

အချင်းဖြစ်သည့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင်၊ အယူခံတရားလို ဒုက္ခကရင်မှာ၊ မြိတ်ခရိုင်၊
 ပုသောမြို့နယ် ဘုတ်ရဲကင်း၌ ကွန်မန်ဒိုရဲအုပ်ဖြစ်၍ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်မှာ
 ဘုတ်ရဲကင်း ရဲအုပ်ဒုက္ခကရင်၏ သက်အောက်တွင် ကြဲရဲကင်း၌ ရဲအုပ်ဖြစ်လေသည်။ အမှု
 အကြောင်းအရာ အသေးစိတ်ကို အောက်ရုံး စီရင်ချက်တွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားပြီး
 ဖြစ်၍၊ ထပ်မံရေးသားရန်လိုမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် လိုရင်းကို ပြဆိုရမူ
 ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဘုတ်ရဲကင်းကို သောင်းကျန်းသူများ လာ
 ရောက်ပစ်ခတ်သဖြင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာ၊ ရဲကင်းမှ ရဲသားများက ခုခံတိုက်ခိုက်ကြသဖြင့်
 ၎င်းတို့အားပေးထားသည့် ယမ်းတောင့်များ အစတင်ပင်ကုန်သွား၍ နောက်တနေ့တွင်၊
 ထိုအခါက ကင်းအုပ်ဖြစ်သူ မောင်ဘတုတ်၏ တောင်းဆိုချက်အရ၊ ကွန်မန်ဒိုအဖွဲ့မှ
 တာဝန်ခံ ပုသောမြို့ ရေတပ်ရင်းရုံးမှ အရာရှိကလာရောက်စစ်ဆေးပြီး၊ ၃၀၃ ယမ်းတောင့်
 ၂၀၀ ကိုဖြည့်ဘင်းပေးခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မောင်ဘတုတ်က ရဲသားများကို ဝေပေးသော်
 လည်း ရဲသားများတွင် ကုန်သည့် ယမ်းတောင့်အပြည့် ပြန်မရဟုဆိုသည်။ ထိုနောက်
 ၄၅ ရက်ခန့်အကြာတွင် မောင်ဘတုတ်၏နေရာသို့ အယူခံတရားလို ဒုက္ခကရင်သည်
 ကွန်မန်ဒိုရဲအုပ်အဖြစ် လာရောက်ဝတ္တရားဆောင်ရွက်ရသည်။ များမကြာမီပင် ကြဲ
 ရဲကင်းသို့ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်သည် ရဲကင်းအုပ်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့လာ
 သည်ဆိုသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလို ဒုက္ခကရင်က ဌာနချုပ်သို့
 ရဲသားများတွင် လိုနေသည့် ယမ်းတောင့်များ ထုတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ရာ၊ ရှေးဦးစွာ
 ၃၀၃ ယမ်းတောင့် ၂၀၀ နှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ယမ်းတောင့် ၁၅၅
 တောင့်၊ ပေါင်း ၃၅၅ တောင့်ကို ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုကြောင်း ယမ်းတောင့်ရရှိ
 သော်လည်း အယူခံတရားလို ဒုက္ခကရင်သည် ရဲသားများထံ လိုနေသည့် ယမ်းတောင့်
 များကို ဖြည့်ပေးဘဲ၊ များမကြာမီ ကြဲရဲကင်းသို့ သွား၍ ယမ်းတောင့် စစ်ဆေးသည်
 တွင် ရဲသားများထံ၌ ယမ်းတောင့် ၁၅၅ တောင့်လျော့နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့်

လျော့နေသည့် ရဲသားများအား ယမ်းတောင့်များကို သုံးရက်အတွင်း ရှာဖွေ၍ ထည့်ရန်နှင့် မရရှိက သူကရှာပေးမည်ဖြစ်ပြီး၊ တတောင့်လျှင် ၂ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ယမ်းတောင့်များအတွက် လက်ငင်းငွေ ၁၀၀ ပေး၍ ကျန်ငွေကို လခထုတ်လျှင် အချိုးကျ ဖြတ်ခံရမည်ဟု ပြောသည်ဆိုကြောင်း။ ထို့အတွက်ယမ်းတောင့်လျော့နေသည့် ရဲသားအနီးငွေ၊ မောင်အေး အပါအဝင် ရဲသားများက ထိုနေ့ည၌ပင် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ကိုစု၍၊ ရဲအုပ် အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်အား ပေးသည်တွင်၊ နောက်နေ့၌ ကျော်ရှိန်က ဘုတ်ရဲကင်းသို့သွား၍ ဒုက္ခရင်ထံမှ ယမ်းတောင့် ၁၂၅ တောင့်ယူလာပြီး ယမ်းတောင့်လျော့နေသည့် ရဲသားများအား ဝေပေး၍ ကျန်ငွေများကို ၎င်းတို့၏ လစာမှ အချိုးကျ လခထုတ်သည့်အခါ ဖြတ်ယူလိုက်သည်ဆိုကြောင်း။ ထိုအကျိုးအကြောင်းကို တလခန့်အကြာမှ ရဲသား မောင်ထွန်း (လိပြ-၄) က မြိတ်မြို့ဌာနချုပ် သို့ရောက်သည်တွင် ပြောပြသိရှိရသဖြင့်၊ ဌာနချုပ်မှ ရဲကြပ်ကြီး အောင်သိန်း (လိပြ-၁၀) အားသွားရောက် စစ်ဆေးစေပြီး အယူခံတရားလိုများအား ဘမ်းဆီး၍ ယခုအမှုကို စွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၅
ဒုက္ခရင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုတွင် အယူခံတရားလိုများမှာ ရဲကင်းအုပ်ဖြစ်ပြီး သက်သေများမှာ ၎င်းတို့၏ လက်အောက်၌ အလုပ်ဝတ္တရားဆောင်ရွက်နေရသည့် ရဲသားများ ဖြစ်သဖြင့် သက်သေများသည် ရုံးရွှေ့ရောက်သောအခါ မှန်ကန်စွာ မထွက်ဆိုတော့ဘဲ မိမိတို့၏ ဆရာဖြစ်သည့် အယူခံတရားလို ဒုက္ခရင်အတွက် အများပင်လိုက်လျောထွက်ဆိုထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ သို့ပေငြားလည်း စစ်ဆေးသည့် အောက်ရုံးပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက သက်သေဘဦးစီ၏ စစ်ဆေးချက်ကို အသေးစိတ် ဝေဖန်ပြီး ရှင်းလင်းလိုက်သော အထက်ကပြဆိုသည့်အတိုင်း ဌာနချုပ်မှ ရဲသားများ တိုက်ပွဲဖြစ်၍ လျော့နေသည့် ယမ်းတောင့်များကို ဖြည့်ဘင်းရန်ပေးခဲ့သည့် ယမ်းတောင့်များအနက်မှ ၁၂၅ တောင့်ကို အယူခံတရားလို ဒုက္ခရင်က၊ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန် အကူအညီနှင့် တတောင့်လျှင် ငွေ ၂ ကျပ်ကျစီရယူခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများအပေါ် အောက်ရုံးမှ လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက်ဥပဒေအရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုအယူခံမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေခံချက်ကို လေ့လာသောအခါ၊ အယူခံတရားလို ဒုက္ခရင်က ဌာနချုပ်မှ ရဲသားများအား ဖြည့်တင်းပေးရန် ၃၀၃ ယမ်းတောင့် ၃၅၅ တောင့်ရရှိခဲ့ကြောင်းကို မငြင်းဆိုဝန်ခံပေသည်။ သို့သော် ဒုက္ခရင်က ထိုယမ်းတောင့်အနက် ၁၁၅ တောင့်ကိုတရင်းသေနတ်ကိုင်သူ မောင်ဘိုကြည်အားထုတ်ပေး၍၊ ယခုအချင်းဖြစ်သည့် ယမ်းတောင့် ၁၂၅ တောင့်ကိုမူ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန် သို့ ထုတ်ချေးလိုက်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်ဟုဆိုလိုသည်။ သို့သော် ထိုယမ်းတောင့်များကို

၁၉၆၅
—
ဇူကရင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြန်သည်ရှိရန် မည်သို့မျှမပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို ဝန်ခံသည်နှင့်အမျှ ကျော်ရှိန် ယမ်း
တောင့်လာယူစဉ်ကလည်း ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ရရှိကြောင်းကို မပြင်းဆို။ သို့သော်
ထိုငွေမှာ မိမိယောက္ခမ မအေးမြင့်က အထည်များအကျွေးရောင်းထားသည့်အတွက်
ပြန်ဆပ်သောငွေဖြစ်ပါသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်။ ထိုထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံရန် သက်
သေပြခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းသက်သေခံချက်တို့မှာ မည်သို့မျှ ခရီးရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း
တွေ့ရသည်။

တဖန် အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်က ကျမ်းကျိန်အစစ်ခံရာဝယ်၊ ယမ်းတောင့်
လျော့နေသည့် ရဲသားများအား ဇူကရင်က၊ ၎င်းထံတွင် ယမ်းတောင့်များရှိ၍
တတောင့်လျှင် ငွေ ၂ ကျပ်နှုန်းနှင့် ယူရမည်၊ လောလောဆယ် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်စု၍
မိုးလင်းလျှင် ယမ်းတောင့်များလာယူပြီး၊ ကျန်ယမ်းတောင့် အဘိုးများကို မတ်လ
လဆဲမ့ ဖြတ်ယူမည်ဟု ပြောပြီး မိမိအား လိုက်လာရန်မှာသည့်အတိုင်း၊ ရဲသားများက
ယမ်းတောင့်အတွက် စုပေးသည့် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ကို နောက်နေ့ နံနက် ယူဆောင်၍
ဘုတ်ရဲကင်းသို့လိုက်သွားပြီး၊ ဇူကရင်အား ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ပေး၍ ယမ်းတောင့် ၁၅၀
ယူလာပြီး ကျန်ယမ်းတောင့်ဘိုးငွေများကို ရဲသားများ၏ လစာမှ ဖြတ်ယူပေးခဲ့ကြောင်း
ထွက်ဆိုသဖြင့်၊ ကျော်ရှိန်က ဇူကရင်သို့ပေးသည့် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်မှာ အထည်ဘိုး
ပြန်ဆပ်ငွေမဟုတ်ကြောင်းနှင့်၊ ဇူကရင်က ယမ်းတောင့်များကို ၎င်းအားချေးငှါး
လိုက်သည်ဆိုသည်မှာလည်း မမှန်ပါဟု ထွက်ဆိုသဖြင့် ဇူကရင်၏ ချေပချက်မှာ လုံးဝ
အခြေအမြစ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်။

နှစ်ဘက်သော သက်သေခံချက်များကို ခြုံ၍စစ်ဆေးသော်၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံ
တရားလို ဇူကရင်သည် တပ်ရင်းမှ ထုတ်ပေးသည့် ထပ်ဖြည့်ယမ်းတောင့်များကို
တာဝန်အရ လျော့နည်းနေသည့် ရဲသားများအား ထုတ်ပေးခြင်းမပြုဘဲ၊ ယမ်းတောင့်
တတောင့်လျှင် ၂ ကျပ်ရရှိမှသာ ထုတ်ပေးခဲ့ရာ၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာ၌ အယူခံတရားလို
မောင်ကျော်ရှိန်က ပါဝင်ကူညီ ရွက်ဆောင်ပေးကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်။ အဘယ်
ကြောင့်ဆိုသော်၊ မောင်ကျော်ရှိန်က ယမ်းတောင့်များအတွက် ထိုသို့ငွေယူကြောင်းကို
တပ်ရင်းရုံးသို့ မည်သို့မျှ တိုင်တန်းပြောဆိုခြင်း မပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော် ယခုအမှုတွင် အဓိကစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည့်အချက်မှာ၊ အမှုကြောင်းရာ
များသည် အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ယမ်းတောင့်များကို အခမဲ့ဖြည့်ပေးခြင်း
မပြုဘဲ၊ တတောင့်လျှင် ငွေ ၂ ကျပ်ယူခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားနေသဖြင့်၊ ထိုအကြောင်း
အရာများအရ အယူခံတရားလိုများ၏ ပြုမူချက်မှာ လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု
(ယာယီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ခ) အတွင်းသို့ အကျူးဝင်ခြင်း ရှိ မရှိပင်
ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော် အချင်းဖြစ်သည့် ယမ်းတောင့် ၁၂၅ တောင့်ကို

လက်နက်ကိုင်ဆောင်ခွင့် မရှိသူ တဦးတယောက်အား ရောင်းချခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ လက်နက်
 ကိုင်ခွင့်ရှိသူ ရဲသားများသို့ ရဲအုပ်က ရရှိခဲ့သည့်ယမ်းတောင့်များကို အဘိုး
 စားနားမယူဘဲ ဖြည့်တင်းထုတ်ပေးရမည့်သစား၊ အယူခံတရားလိုက ယမ်းတောင့်
 တစ်တောင့်လျှင် စပေါ်ငွေအဖြစ်ငွေ ၂ ကျပ်တောင်းခဲ့ခြင်းသာဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်လေ
 သည်။ ၎င်းအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ
 လက်ထောက်ရွှေနေချုပ်ကြီးက ယခုအမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့်အကြောင်းခြင်းရာများ
 အရ၊ အယူခံတရားလိုသည် လက်နက်အရေးပေါ် ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက်ဥပဒေ
 ၏ချည်ရွယ်ချက်မှိုင်းသဘောသက်ရောက်သည့် ယမ်းတောင့်များကို အရောင်းအဝယ်
 ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယူဆရန် ထင်ရှားခြင်း မရှိကြောင်းကို ဝန်ခံ၍ အယူခံ
 တရားလိုများသည် တာဝန်ရှိသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တဦးအနေနှင့် မိမိပြုလုပ်ရမည့်
 ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ မတရားလာဘ်လာဘရယူပြီးမှ ရွက်ဆောင်ပေးခြင်း
 ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုများတို့ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုမှာ
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁ သို့သာ ဆီလျော်အကျိုးဝင်နေကြောင်း ပြဆိုပေသည်။
 ထိုပြဆိုချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံ
 တရားလိုသည် ရရှိသည့် ယမ်းတောင့်များကို အခြားလက်နက်ကိုင်ဆောင်ခွင့် မရှိ
 သူများသို့လည်း ရောင်းစားလိုက ရောင်းချရန် ခဲယဉ်းမည်မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်
 လေသည်။

၁၉၆၅
 ဒုက္ခရင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤနေရာ၌ ထိုသို့ပုဒ်မပြောင်းလဲ အပြစ်ပေးရန်နှင့်ပတ်သက်၍ ထပ်မံစဉ်းစားရန်
 လိုအပ်သည်မှာ အယူခံတရားလိုအား ပုဒ်မပြောင်းလဲ၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ပါက ၎င်းတို့အား
 အမှုတွင် နစ်နာခြင်းဖြစ်စေနိုင်သလားဆိုသည့် အချက်ဖြစ်ပေသည်။ အစိုးရအတွက်
 လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိလက်ထောက် ရွှေနေချုပ်ကမူ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်
 ၍ အမှုကြောင်းရာများကို ခြုံ၍ကြည့်သော်၊ ပုဒ်မပြောင်းလဲလင့်ကစား အယူခံ
 တရားလိုများက ချေပရမည်မှာ ယမ်းတောင့်များကို တတောင့်လျှင် ငွေ ၂ ကျပ်
 မယူဘဲ ဖြည့်တင်းထုတ်ပေးရန် ဌာနချုပ်မှ ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မိမိတို့ဆောင်ရွက်
 ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ချေပရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အမှုတွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် အဓိကထား၍
 ချေပသက်သေများပြသခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလိုများအပေါ် ပုဒ်မပြောင်းလဲသော်
 ငြားလည်း၊ မည်သို့မျှ နစ်နာခြင်းဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိပါဟု
 ပြဆိုလေသည်။ အမှုတွင် အယူခံတရားလိုများ၏ ချေပချက်ကြည့်ရှုမှု၊ ပညာရှိ
 လက်ထောက် နိုင်ငံတော်ရွှေနေချုပ်ကြီး ပြဆိုသကဲ့သို့ ၎င်းတို့က ယမ်းတောင့်များကို
 ငွေ ၂ ကျပ်ယူ၍ ယမ်းတောင့်လျော့နေသည့် ရဲသားများသို့ ဖြည့်တင်းပေးခဲ့ခြင်း
 မဟုတ်၊ အချို့ ကိုယ့်အပ်သည့် ရဲသားများအား ဖြည့်တင်းပေးပြီး၊ အချို့ ဦး ချေးငှါး

၁၉၆၅
 ဧကရင်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

လိုက်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်ဟု ချေပသက်သေခံပြုသခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းတို့အပေါ် ပုဒ်မပြောင်း
 လဲ၍ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်သော်ငြားလည်း၊ အယူခံတရားလိုများအဘို့နှစ်နာရန်
 အကြောင်း မည်သို့မျှမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို ဧကရင်သည် ယခုအမှုတွင်
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁ အရ၎င်း၊ အယူခံတရားလို မောင်ကျော်ရှိန်မှာ ရာဇသတ်ကြီး
 ပုဒ်မ ၁၆၁/၁၀၉ အရ၎င်း ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ပြစ်ဒဏ်နှင့်
 ပတ်သက်၍မူ အယူခံတရားလိုများမှာ နာမည်ကောင်းရရှိသည့် ရဲအရာရှိများဖြစ်ပြီး
 တကြိမ်တခါ မှားယွင်းခြင်းအတွက် ၎င်းတို့အား ယခုအမှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့်
 ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်စီသာကျခံစေရလျှင် လုံလောက် တရားမျှတသည်ဟုယူဆသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် မြိတ်မြို့ပဌမအထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊
 ရာဇသတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၀ တွင်၊ အယူခံတရားလို ဧကရင်အပေါ် လက်နက်အရေးပေါ်
 ပြစ်ဒဏ်စီရင်မှု (ယာယီ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍ ထောင်
 ဒဏ် ၅ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားသည်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ဧကရင်သည်
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်၍ ထိုပြစ်မှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့်
 ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအထွေထွေလျှောက်ထားမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ရှေ့တွင်

ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးကိုကိုလေး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာ ၂ ရက်။

ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်မှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (ဒုတိယခြွင်းချက်)—မိုးကြိုး သတင်းစာတွင် ရေးသားချက်—ရုံးတော်ကို မထိလေးစား ပြုလုပ်ရာရောက် မရောက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ရှိရသော အချက်မှာ လျှောက်သူက မိုးရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့ကို မူပိုင်ခွင့် ရရှိရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုနေခိုက်တွင် မိုးကြိုးသတင်းစာက “မူပိုင်အခွင့်အရေး ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးတွင်မရှိ” ဟုခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းမှာ ရုံးတော်တွင် စစ်ဆေးနေသော အမှု၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းအားဖြင့် ရုံးတော်ကို မထိလေးစား ပြုလုပ်ရာရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြ ထားခြင်းသည် မမှန်သော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းသည် တရားရုံး၏ ဂုဏ်ကြက်သရေကို ထိခိုက်သော တရားရုံးတော်၏ အပေါ်တွင် အထင်အမြင်မှားယွင်း သေးသိမ် စေနိုင်သော ရေးသား ဇာတ်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးတော်၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးကို အထင်အမြင် သေးသိမ်စေနိုင်သော သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ဂုဏ်တန်ခိုးကို ခိုခံကျစေနိုင်သော တရားဖြောင့်မှန်ရေးကို နှောက်ယှက်နိုင်သော သို့မဟုတ် တရားသဖြင့် ထုတ်ဝေသော အမိန့်ဆင့်စာဝရမ်း စသည်တို့ကို အတည်ပြုရာ၌ နှောက်ရှက် နိုင်သော အပြုအမူ အပြောအဆို အရေးအသားသည် ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်း ပြစ်မှုဖြစ်သည်။

စောဘသိန်း နှင့် ဦးကိုကိုလေး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၉၈၊ နိုင်ငံတော် နှင့် မောင်တင်စော ပါ ၂၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၃၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးညွန့်ဟန်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးဘဆွေ။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ဤအမှုသည် ၁၃၂၆ ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၃ ရက် (၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၅ ရက်) နေ့ထုတ် မိုးကြိုးသတင်းစာ စာမျက်နှာ ၉ တွင်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်ထားမှုအမှတ် ၃။
† လျှောက်ထားသူက လျှောက်ထား ခံရသူများအပေါ် ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (ဒုတိယခြွင်းချက်) အရ အရေးယူပါရန် တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်
လေး
နှင့်
ဦးကိုကိုလေး
ပါ။

“ပုံမာဇာတ်ကား ပြခွင့်ရပြီ၊ မူပိုင်အခွင့်အရေး၊ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးမှာ မရှိ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပါရှိသော အပိုဒ်အတွက် ရုံးတော်များကို မထိခံမြင်ပြုလုပ်ခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ လျှောက်ထား ခံရသူများ ဖြစ်ကြသော ဦးကိုကိုလေး၊ မိုးကြိုးသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်နှင့် ဦးထွန်းကြွယ်၊ မိုးကြိုးသတင်းစာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ သူတို့အပေါ် အရေးယူပြီး၊ အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ပေးပါရန်၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးက လျှောက်ထားသော အမှုဖြစ်သည်။

ထိုဥပဒေနယ်ပယ်အတွင်း သက်ဆင်း ကျရောက်သော စာပိုဒ်မှာ “မူပိုင်အခွင့် အရေး၊ ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးမှာမရှိ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြစ်သည်။

ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးသည်၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်ကတည်းက “ဂုဏ်မြင့်သူ” ဝတ္ထုကို ရေးသား၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ၊ ၎င်း၌ ထိုဝတ္ထုစာ၏ မူပိုင်ခွင့် ရှိခဲ့ကြောင်း၊ တရားခံများ ဖြစ်ကြသော မိုးရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့မှာ ထို “ဂုဏ်မြင့်သူ” ဝတ္ထုကို အခြေခံထားပြီး၊ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ ခွင့်ပြုချက် မတောင်းခဲ့ပဲ၊ “ပုံမာ” အမည် ဖြင့် ရုပ်ရှင်ကားရိုက်ကူး ပြသစေခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ မူပိုင် အခွင့်အရေးများကို ကျူးကျော် သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားသူကြီးချုပ်ရုံးတွင် တရားစွဲဆိုထားသော အမှုဖြစ်သည်။ တရားစွဲဆိုသော နေ့မှာပင်၊ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ရွှင်ရယ်ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ရတနာပုံ ရုပ်ရှင်ရုံများတွင် ပြသနေသော “ပုံမာ” ဇာတ်ကား ကိုမပြသစေရန် ကြားဖြတ် တားဝရမ်းကိုလည်း တောင်းဆိုခဲ့ရာ ရရှိခဲ့သည်။ နောက် တနေ့တွင် တရားခံ ဦးကျော်ဆွေက၊ ကြားဖြတ်တားဝရမ်း ချိပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ်က၊ ထိုကြားဖြတ် တားဝရမ်းကို ချိပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ တချိန်တည်းတွင် ဦးကျော်ဆွေက ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးတွင် မူပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း အကျိုးအကြောင်းများ ဖော်ပြ၍ ချေလွှာတင်သွင်းသည်။ ထိုချေလွှာကို ရုံးတော်က လက်ခံပြီးလျှင် ဆက်လက်အမှု စစ်ဆေးရန် ရက်ချိန်းပေးခဲ့ သည်။ ထိုအချင်းအရာများအရ၊ ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးက မိုးရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့အား စွဲဆိုသော အမှုမှာ မပြီးပြတ်သေးပေ၊ ရုံးတော်က ချေလွှာကို လက်ခံပြီးသည့်နောက် အမှုကို ဆက်လက်ကြားနာပြီးလျှင် ဆုံးဖြတ်ရန် ရှိနေသေး သည်။ ဦးကျော်ဆွေက အဆိုပါချေလွှာကို တင်သွင်းပြီး နောက်တနေ့တွင် မိုးကြိုး သတင်းစာ၌ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသား ထုတ်ဝေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

မူပိုင်အခွင့်အရေး ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၌ ရှိသည် မရှိသည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အမှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်တွင် ယင်းကဲ့သို့ မိုးကြိုးသတင်းစာက “မူပိုင်အခွင့်အရေး၊ ဒေါ်ဒဂုန်

ခင်ခင်လေးတင်မရှိ” ဟုခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသား ထုတ်ဝေသောကြောင့်၊ ရုံးတော်ကို မထိခဲ့မြင်ပြုရာ ကျပါသည်ဟု ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက အဆိုရှိ၏။]

လျှောက်ထား ခံရသူများက၊ ရုံးတော်တွင် စစ်ဆေးသောအမှု၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက် ၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးသည့်အနေဖြင့် ရေးသားခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေး တွင် မူပိုင်အခွင့်အရေး မရှိကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးကျော်ဆွေက ရုံးတော်သို့ ချေပချက် တင်သွင်းရာ၊ ရုံးတော်မှ လက်ခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍သာ ဖော်ပြထား ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ရုံးတော်ကို မထိခဲ့မြင်ပြုရာ မရောက်ပါ။ ထို့အပြင် ဤကဲ့သို့ ရေးသား ခြင်းမှာလည်း သဘောရိုး မဟုတ်ခြင်းကို ငြင်းဆိုပါသည်။ အမှန်မှာ ထိုသတင်းကို ထည့်သူမှာ သက်ဆိုင်ရာ သတင်းထောက်က လျှောက်ထား ခံရသူတို့ မသိဘဲ ထည့်သွင်း လိုက်ခြင်းဖြစ်၍၊ လျှောက်ထား ခံရသူတို့တွင် အပြစ်မရှိပါဟု ထုချေသည်။ သို့သော် မိမိဘို့၏ အပြုအမူမှာ ရုံးတော်ကို စော်ကားရာ ရောက်သည်ဟု ဆိုနိုင်လျှင်လည်း၊ လျှောက်ထား ခံရသူတို့က ခြွင်းချက်မရှိ၊ သက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်ကို ဝန်ချ တောင်းပန် ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဝန်ချတောင်းပန်ချက်ကို မိုးကြိုး သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြ လိုသော်လည်း၊ ယခုအခါ ထိုသတင်းစာမှာ ထုတ်ဝေခြင်းမရှိတော့သဖြင့် မထည့်သွင်း နိုင်တော့ပါဟု တင်ပြသွား၏။

အမှုကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ရှိရသော အချက်မှာ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက မူပိုင်ခွင့် ကုမ္ပဏီနှင့် ဦးကျော်ဆွေတို့ကို မူပိုင်ခွင့် ရရှိရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ တရားစွဲဆို နေခိုက်တွင် မိုးကြိုးသတင်းစာက “မူပိုင်အခွင့်အရေး၊ ဒေါ်ဒဂုန် ခင်ခင်လေးတင်မရှိ” ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍၊ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းမှာ ရုံးတော်တွင် စစ်ဆေးနေသော အမှု၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ရုံးတော်ကို မထိလေးစား ပြုလုပ်ရာ ရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖော်ပြထားခြင်းသည် မမှန်သော အချက် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါး ၎င်းသည် တရားရုံး၏ ဂုဏ်ကြက်သရေကို ထိခိုက်သော၊ တရားရုံးတော်၏ အပေါ်တွင် အထင်အမြင်မှားယွင်း သေးသိမ် စေနိုင်သော၊ ရေးသား ချက်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးတော်၊ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးကို အထင်အမြင် သေးသိမ် စေနိုင်သော၊ သို့မဟုတ်၊ ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်တန်ခိုးကို နှိမ်ချစေနိုင်သော တရားဖြောင့်မှန် ရေးကို နှောင့်ရှက်နိုင်သော၊ သို့မဟုတ် တရားသဖြင့် ထုတ်ဝေသော အမိန့်ဆင့်စာ ဝရမ်း စသည်တို့ကို အတည်ပြုရာ၌ နှောင့်ရှက်နိုင်သော အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အရေးအသားသည်၊ ရုံးတော်ကို မထိခဲ့မြင်ပြုခြင်း ပြစ်မှုဖြစ်သည်။

“ Any act done or writing published which is calculated to bring a Court or a judge into contempt, or to lower his authority, or to interfere with the due course

၁၉၆၅
ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်
လေး
နှင့်
ဦးကျော်ဆွေ
ပါ ။

၁၉၆၅
—
ခေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်
လေး
နှင့်
ဦးကိုကိုလေး
ပါ ၂။

of justice or the lawful process of the Court, is a contempt of Court"—Halsbury's Law of England, 2nd Edition, Volume 7, pages 6-7.

တရားရုံးတော်၏ ဂုဏ်ကြက်သရေကို ထိပါးသော၊ သို့မဟုတ် တရားဖြောင့်မှန်ရေး လမ်းစဉ်ကို နှော့ကပ်ရှက်နိုင်သော အရေးအသား အပြောအဆိုအားလုံး ရုံးတော်ကို မထိမဲ့မြင် ပြုခြင်းများဖြစ်သည်။

All publications which offend against the dignity of the Court or are calculated to prejudice the course of justice constitute contempts—Oswald's Contempt of Court, 3rd Edition, page 91.

စောဘသိန်း နှင့် ဦးကိုကိုလေး (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

လျှောက်ထား ခံရသူများက၊ ထိုခေါင်းစဉ်ဖြင့် ထည့်သွင်းသော သတင်းကို သတင်းစာ၌ ထည့်လိုက်ရာ၌၊ ၎င်းတို့ မသိလိုက်ရပါဟု ထုချေခြင်းကို လက်မခံနိုင်ပေ။ ၎င်းတို့ မသိဟု ဆိုသော်ငြားလည်း၊ ၎င်းတို့တွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု နိုင်ငံတော် နှင့် မောင်တင်စော ပါ ၂ (၂) အမှုတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

"Held: that the publication of comments on a case which is pending trial in a Court amounts to contempt of Court if the comments are such as are likely to prejudice the administration of justice in the case. A printer cannot escape liability imposed on him by law by alleging a contract with the owner of the press that he was not to be responsible for the contents of the publications. A journalist should acquaint himself with his duties and liabilities. Youth and inexperience or a subsequent apology would not be an excuse as a rule."

သို့အတွက်၊ ဤအမှုတွင် မိုးကြိုးသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးကိုကိုလေး နှင့် ၎င်းသတင်းစာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ဦးထွန်းကြွယ်တို့ အပေါ်တွင် ရုံးတော်များကို မထိမဲ့မြင် ပြုလုပ်ခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်။

သို့ရာတွင်၊ ၎င်းတို့သည် ဤရုံးတော်နှင့် အောက်ရုံး တရားသူကြီးကို ခြွင်းချက်မရှိ ဝန်ချတောင်းပန်သည်။ သို့ဝန်ချ တောင်းပန် ကြောင်းကိုလည်း၊ ပြည်သူ့ပြည်သား

(၁) (၁၉၄၈) မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၃၉၈။
(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၃၉။

လူအများ သိရှိအောင် မိမိတို့၏ သတင်းစာတွင် ကြော်ငြာရန် တာဝန်ယူသော်လည်း၊
ယခုအခါ ထိုသတင်းစာမှာ ထုတ်ဝေခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်
မကြော်ငြာနိုင်တော့ပေ။

၁၉၆၅
ဒေါ်ခန့်ခင်ခင်
လေး
နှင်း
ဦးကိုကိုလေး
ပါ ။

ဤရုံးတော်ကလည်း၊ ဦးကိုကိုလေးနှင့် ဦးထွန်းကြွယ်တို့သည်၊ အောက်ရုံးတော်ကို
မထိခံမြင် ပြုမိသည့်အတွက်၊ တကယ်ပင် ဝမ်းနည်းပြီး ဝန်ချတောင်းပန်သည်ဟု ယူဆ
သည်။

သို့အတွက် ဦးကိုကိုလေးနှင့် ဦးထွန်းကြွယ်တို့၏ ခြင်းချက်မရှိ ဝန်ချ တောင်းပန်
ချက်ကို ရုံးတော်များကို မထိခံမြင် ပြုလုပ်ခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၊ ပဌမ ခြင်းချက်
အရ၊ ဤရုံးတော်က လက်ခံလိုက်သည်။ ၎င်းတို့ကိုလည်း၊ ဤအမှုတွင် အပြစ်ဒဏ်
မစီရင်ဘဲ လွတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ ရှေ့တွင်

ဒေါ်အေးသင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကော်လိတ္တော်အရာရှိ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

မြေသိမ်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉ အရ မြေကွက်သိမ်းယူခြင်း—မြေသိမ်းအမိန့် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေ မနေကို ဆုံးဖြတ်ရန်အာဏာရှိ မရှိ—လျှော်ကြေးပေးခြင်းအမိန့် မှန် မမှန် ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဤရုံးသို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် တင်ပြနိုင်သည့် ပြဿနာများမှာ (၁) မြေအတိုင်းအတွာ၊ (၂) လျှော်ကြေးငွေ၊ (၃) လျှော်ကြေးကို မည်သူ့အား ပေးရမည်နှင့် (၄) သက်ဆိုင်သူတို့အား လျှော်ကြေးကို မည်ကဲ့သို့ ဝေခြမ်းပေးရမည်ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှု၌ နိုင်ငံတော် သမတက ထုတ်ပြန်သော မြေသိမ်းအမိန့်သည် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေ သည် မနေသည်ဆိုခြင်းကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိပေ။

Ramamurthi v. Spl. Dy. Collr., Vizag, A.I.R. (1927) Mad. p. 114 ; Dinshaw Italia v. State of Hyderabad, A.I.R. (1955) Hyderabad p. 203 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့သောမြေကို မည်သို့မည်ပုံ လျှော်ကြေးတက်ချက် ပေးရမည်ဟု ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ (က) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အလျောက်၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ကော်လိတ္တော် အရာရှိ၏ လျှော်ကြေးအမိန့်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ မြေကို မြေသိမ်း အက်ဥပဒေ အရ သိမ်းယူခြင်းမပြုသဖြင့် ယင်းဥပဒေအရ လျှော်ကြေးရေတွက်ရန်မလို။

State of Bihar v. K. Singh, A.I.R. (1952) (S.C.) p. 254 ; Malojirao v. State of Madhya Bhart, A.I.R. (1953) M.B. p. 97 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးလှစိန် ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးတိုးမောင် ။

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေ။ ။ ဤအမှုသည် မြေသိမ်းရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ အရ၊ အဆုံးအဖြတ်ခံယူသည့်အမှုဖြစ်လေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ သိမ်ဖြူလမ်း အမှတ် ၉၁ နေ၊ ဒေါ်အေးသင်သည်၊ ရန်ကုန်မြို့ မြို့မအရွှေတိုက်နယ် မြေတိုင်းရပ်ကွက်အမှတ် ၁၄-ဂျီ၊

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့အမှတ် ၁၇၇။

၁၉၆၅
ဒေါ်အေးသင်
နှင့်
ကော်လံထွော်
အရာရှိ။

ခုတ်ယတန်းဦးပိုင်အမှတ် ၂ နှင့် ၃ ၏တောင်ပိုင်း လေးပုံတပုံ ရေိယာ ၀.၁၇၁ ကေရှိ
မြေကွက်ကို ပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်လေသည်။ ထိုမြေကို အများပြည်သူတို့အကျိုးငှါ အိုးအိမ်
ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် လိုအပ်သည်ဟု၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင်
ထိုစဉ် နိုင်ငံတော်သမတကြီးက မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၊ ပုဒ်မခွဲ ၁ အရ ကျေညာ
ခဲ့၏။ ထို့နောက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော် သမတကြီးကပင်
မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး
နှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ အရ၊ အဆိုပါ မြေကွက်ကို
အများပြည်သူတို့အကျိုးငှါ အိုးအိမ်ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် အလိုရှိ၍၊ ရန်ကုန်
မြို့ ကော်လံထွော်အရာရှိအား၊ သိမ်းယူရန် ဆင့်ဆိုခိုင်းလေသည်။ (ဘဏ္ဍာရေးနှင့်
အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန မြေနှင့်ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဌာနခွဲ၏ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ
၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ ပြန်တမ်းအမှတ် ၄၇ ကိုကြည့်ပါ)။ ယင်းသို့ဆင့်ဆိုခဲ့သည်အတိုင်း
ကော်လံထွော်အရာရှိသည် ၎င်းမြေကွက်အား သိမ်းယူလျက် ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်
လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့သို့ လွှဲအပ်ပေးပြီးနောက် ပိုင်ရှင်
ဒေါ်အေးသင်အား၊ လျော်ကြေးငွေ ၃၅,၂၀၀ ကျပ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့၏။

ကော်လံထွော်အရာရှိသည် လျော်ကြေးကိုသတ်မှတ်ရာ၌မြေကို ဒေါ်အေးသင်သည်
၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင်သာ ဝယ်ယူခဲ့သဖြင့် ပြည်သူ့ အိုးအိမ်ပြန်လည်
ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၈ (က) ၏
အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) အရ အနည်းဆုံးဈေးဖြစ်သည့် လက်ရှိပိုင်ရှင်ကပေးဝယ်ခဲ့သော တန်ဘိုး
ငွေ ၃၅,၀၀၀ ကျပ်ကို၎င်း၊ မြေကို သိမ်းစဉ်က မြေပေါ်ရှိတဲအိမ် ၂ လုံးနှင့် ဝင်းထရံ
ပြုလုပ်ထားသော သံပြားပေါက်များကို ရွှေ့ပြောင်းသယ်ယူရသည့်အတွက် မြေသိမ်း
အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ (၁) ၏ အပိုဒ်ငယ် (၅) အရ၊ ငွေ ၂၀၀ ကျပ်ကို၎င်း သတ်မှတ်
တွက်ချက်ပေးခဲ့လေသည်။

ယင်းသို့ ကော်လံထွော်အရာရှိက လျော်ကြေးငွေ ၃၅,၂၀၀ ကျပ်သတ်မှတ်
ပေးခဲ့သည်ကို ဒေါ်အေးသင်က မကျေနပ်သဖြင့် မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အရ၊
ဤရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူလိုကြောင်း လျှောက်ထားသည့်အလျောက် ဤအမှု
ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်လေသည်။

ပိုင်ရှင် ဒေါ်အေးသင်က၎င်း၏မြေကိုပြည်သူ့ အိုးအိမ်အဖွဲ့ကသိမ်းယူနိုင်ခွင့်အာဏာ
မရှိကြောင်း။ ပြည်သူ့ အိုးအိမ်အဖွဲ့သည် မလိုဘဲနှင့် မြေကိုသိမ်းယူခဲ့ကြောင်း။
အင်းဖြစ် မြေအနီးအနားရှိ အခြား မြေကွက်များကို မသိမ်းယူဘဲ အချင်း
ဖြစ်မြေကွက်ကိုသာ သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း။ မြေကို ပြည်သူ့ အိုးအိမ်အဖွဲ့က အသုံးမပြုဘဲ
ပမက အဖွဲ့က လိပ်ပြာတောင်ဆိုင် အဆောက်အဦဆောက်လုပ်အသုံးချခဲ့ကြောင်း။

၁၉၆၅
ဒေါ်အေးသင်
နှင့်
ကော်လိတ္တော်
အရာရှိ။

ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေ အရ မြေကိုသိမ်းယူခြင်းမှာမမှန်ကန်ကြောင်း။ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေအရသာ လျော်ကြေးငွေကို တွက်ချက်ပေးသင့်ကြောင်း စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုး တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း၊ ဤရုံး၌ ၎င်း၏ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ မြေကိုသိမ်းခြင်းမှာ တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီကြောင်းဆိုသည့်အချက်နှင့် မြေသိမ်းအက်ဥပဒေအရသာ လျော်ကြေးငွေကို တွက်ချက်ပေးသင့်ကြောင်းဆိုသည့် အချက်များကို အဓိကလျှောက် လဲသွားလေသည်။

ဤအမှုမှာ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အရ၊ အဆုံးအဖြတ်ခံယူသည့်အမှု တခု ဖြစ်၏။ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အား၊ ယခုအမှုအတွက် လိုသလောက်ကို ဖော်ပြ ရလျှင် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“ 18. (1) Any person interested who has not accepted the award may, by written application to the Collector, require the matter to be referred by the Collector for the determination of the Court, whether his objection be to the measurement of the land, the amount of the compensation, the persons to whom it is payable, or the apportionment of the compensation among the persons interested.”

အတက်ပါပုဒ်မအရဆိုလျှင် ဤရုံးသို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် တင်ပြနိုင်သည့် ပြဿနာ များမှာ (၁) မြေအတိုင်းအထွာ၊ (၂) လျော်ကြေးငွေ (၃) လျော်ကြေးကို မည်သူ့ အားပေးရမည်နှင့် (၄) သက်ဆိုင်သူတို့အား လျော်ကြေးကို မည်ကဲ့သို့ ဝေခြမ်း ပေးရမည်ဆိုခြင်းသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လည်း ကော်လိတ္တော်အရာရှိက လျော်ကြေးကိစ္စတခုတည်းကိုသာ စဉ်းစားရန်လိုအပ်ကြောင်း ၎င်း၏အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူရန် အစီရင်ခံသည့်အမိန့်၌ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ယင်းသို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် တင်ပြလာသည့်ပြဿနာကိုသာ ဤရုံးမှ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအမှု၌ နိုင်ငံတော် သမတကထုတ်ပြန်သော မြေသိမ်းအမိန့်သည် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင် နေသည် မနေသည်ဆိုခြင်းကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာမရှိပေ။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ *Ramamurthi v. Spl. Dy. Collr. Vizag* အမှု (၁) တွင် အောက် ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။

“The land acquisition Court gets jurisdiction only on a reference being made to it by the Collector and its jurisdic-

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၂၇)၊ မဒရပ်၊ စာ ၁၀၄။

tion is confined to disposing of the matter so referred. It has no jurisdiction under the Act to consider the legality of acquisition or of the reference."

၁၉၆၅
—
ဒေါ်အေးသင်
နှင့်
ကော်လီထွော်
အရာရှိ။

Dinshaw Italia v. State of Hyderabad အမှု (၂) တွင်လည်း အလားတူ အဆုံးအဖြတ် ပေးထားလေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့်မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့အက်ဥပဒေအရ အချင်းဖြစ်မြေကို သိမ်းယူခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ဟုဆိုသော အကြောင်းပြချက်ကို လက်ခံစဉ်းစားခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ဒေါ်အေးသင်၏ ပညာရှိရွှေ့နေကြီးက လျော်ကြေးငွေကို ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ တွက်ချက်ရမည်ဟု ရုံးကယူဆပါလျှင် ကော်လီထွော်အရာရှိ သတ်မှတ်ပေးထားသော တန်ဖိုးမှာ မှန်ကန်ကြောင်း။ သို့ရာတွင် လျော်ကြေးငွေကို ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ မတွက်ချက်ဘဲ၊ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေအရသာ တွက်ချက်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲသွားသည်။ ဤလျှောက်လဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ယခုအမှုပါ မြေကွက်ကို အထက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေနှစ်ရပ်အနက် မည်သည့် ဥပဒေအရ၊ သိမ်းယူခဲ့သနည်းဆိုသည့် မေးခွန်း၏ အဖြေပေါ်တွင် မူတည်လျက် အဆုံးအဖြတ်ပေးရပေမည်။ အချင်းဖြစ်မြေကိုသိမ်းယူသည့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ ပြန်တမ်းအမှတ် ၄၇ တွင်၊ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ အရ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ သမတကြီးက အများပြည်သူတို့အကျိုးငှါ အဆိုပါမြေကို အိုးအိမ်ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် အလိုရှိကြောင်း ကျေညာလျက် မြေကိုသိမ်းယူရန် ကော်လီထွော် အရာရှိအား ဆင့်ဆိုပြီး ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ (၂) အရ ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့သို့ ပြောင်းလဲပေးအပ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားရာ၊ အချင်းဖြစ်မြေကွက်ကို ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားနေသည်။ ယင်းသို့ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့သောမြေကို မည်သို့မည်ပုံ လျော်ကြေးတွက်ချက်ပေးရမည်ဟု ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀-က တင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အလျောက်၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ တွက်ချက်ပေးခဲ့သော ကော်လီထွော် အရာရှိ၏ လျော်ကြေးအမိန့်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ မြေကို မြေသိမ်းအက်ဥပဒေဖြင့် သိမ်းယူခြင်းမပြုဘဲ ပြည်သူ့အိုးအိမ်

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၅၅)၊ ဟိုက်ဒရဘတ်၊ စာ ၂၀၃။

၁၉၆၅
ဒေါ်အေးသင်
နှင့်
ကော်လိတ္တော်
အရာရှိ။

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူ ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ မြေသိမ်းအက်ဥပဒေအရ လျော်ကြေးတွက်ချက်ပေးရန်မလိုပေ။

State Of Bihar v. K. Singh အမှု (၁) တွင်အောက်ပါအတိုင်းစီရင်ထုံး

ဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

“The provision for compensation in the Land Acquisition Act applies only to land acquired under that Act. It has no application to lands acquired under other statutes and, therefore, the provision for compensation of the Land Acquisition Act cannot apply to acquisitions under the Bihar Act and, therefore, the doctrine of occupied field can have no application.”

Malojirao v. State of Madhya Bhart အမှု (၂) တွင်လည်း အလားတူ စီရင်ထုံး ဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။

ယခုအမှုတွင် ဒေါ်အေးသင်၏ပညာရှိရွှေနေကြီးကလျော်ကြေးကိုပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေအရ တွက်ချက် ရမည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုလျှင် ကော်လိတ္တော် အရာရှိ၏ လျော်ကြေးအမိန့်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံထားသည့်အလျောက်၊ ကော်လိတ္တော် အရာရှိသတ်မှတ်ထား သည့်အတိုင်း မြေအတွက် လျော်ကြေးငွေ ၃၅,၀၀၀ ကျပ်နှင့် မြေပေါ်ရှိ တဲအိမ်နှင့် အခြားပစ္စည်းများအား၊ ရွှေပြောင်းခငွေ ၂၀၀ ကျပ်၊ စုစုပေါင်း လျော်ကြေးငွေ ၃၅,၂၀၀ ကျပ်ဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်အမိန့်ချလိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးသင်သည် လျှောက်ထားခံရသူ၏ တရားစရိတ်များကို ကျခံရမည်။ ရွှေနေစရိတ်မှာ ၃၄ ကျပ်သတ်မှတ်လိုက်သည်။

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၅၂)၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၅၄။
(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၅၃)၊ အမ်၊ သီ၊ စာ ၉၇။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၊ တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး၊
တရားသူကြီး ဦးချစ်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းတို့ရွှေ့တွင်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဒေါက်တာပြည်စိုး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်
ထားသူ)
နှင့်

ဒေါ်တင်ကင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
နိုဝင်ဘာလ
၁၅ ရက်။

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည်—အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် နိုင်ငံတော် စည်းလုံးမှုကို တည်ဆောက်ရန်၎င်း၊ လူ့သစ်တည်၍ ပြည်သစ် ထူထောင်ရန်၎င်း၊ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ကျေညာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော် မူဝါဒရေးရာနှင့် ခွဲ၍မရ တွဲစပ်လျက်ရှိသော ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည့် ထိုအမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူ လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရာ၌ မူဝါဒ ရည်ညွှန်းချက်တို့နှင့် အကိုက်ညီ ဆုံးဖြတ်စေရန်၊ ဒေခိကထားရသည်။ လက်တွေ့သဘော တွေးတော ကျင့်သုံးရသည်။ သာမန် ဥပဒေများကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရာတွင် အသုံးပြုမသာ မှုများထက်ပင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ မူဝါဒ ရည်မှန်းချက်တို့က အရေးကြီးသည်။ အချက်အချာကျသည်။ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က မေးမြဲဟန်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တွင် အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီ မူဝါဒ၊ ရည်မှန်းချက်တို့နှင့် အကိုက်အညီ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားသည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံသဖြင့် ထိုအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို စီရင်ထုံးပြုလိုက်သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့က “ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်းမရှိ ” ဟုဆုံးဖြတ်သည်မှာလည်း လျော်ကန်ပေသည်။ အယူခံအဖွဲ့က မှတ်ချက်ပြုသည့်အတိုင်း ပိတ်ပြီးသော အမှုများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်မည်ဆိုလျှင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက် စေတနာနှင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ အနှစ်သာရတို့သည် ပျက်ပြယ်ဆုံးရှုံးရန်ရှိသည်။ လွတ်ငြိမ်းသူ တစ်ဦးဦးအား မသမာစိတ်ထားသော ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာခံရပါသည်ဆိုသူ တစ်ဦးဦးက ခြောက်လှန့်တောင်းယူခြင်း စသည်ကို ကာလအကန့်အသတ်မရှိ ပြုလုပ်နိုင်ဘူးဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ကြလျှင် စေတနာအမှန်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်သည် မသမာသူများ လက်ဝယ်တွင် လက်နက်သဖွယ်

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၅၁ (ခ)။

† ရန်ကုန်မြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးဘမောင်က ဒေါက်တာ ပြည်စိုး၊ တရားခံအဖြစ် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၄ (က)/၃၃၈ အရ၊ စွဲဆိုခြင်းခံရသော ရန်ကုန်မြို့၊ ပဌမရာသက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (အထူး) ရုံး၏ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၈၇၈/၆၃ အမှုကို၊ တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားလွှာအမှတ် ၆/၆၅ (နေ့စွဲ၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၇၂ က်) ကို ရည်ညွှန်း၍ တင်ဆက်သောလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဒေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဒေါ်တင်တင်။

ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံအဖွဲ့က “လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသေ ဤကဲ့သို့ အမှုများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်းမရှိ” ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ လည်း လက်ခံ၍ စီရင်ထုံးပြုလိုက်သည်။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးမဟုတ်သော အမှုများကို ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူများက ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးကို သုံးစွဲ၍ တိုင်ကြားလိုက် တိုင်ကြားနိုင်ရန် တော်လှန်ရေး ကောင်စီက ကာလစည်းကမ်း သတ်မှတ်၍လည်း မည်သည့်နေ့ အထိသာ နောက်ဆုံးတိုင် ကြားနိုင်သည်ဟု ဥပဒေ ပြုသင့်ကြောင်း အယူခံအဖွဲ့က မှတ်ချက်ပြုသည် မှာလည်း အထူးလျော်ကန် သင့်မြတ်သည်။ ထိုနောက်ဆုံးနေ့ရက်ကို ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သော အမိန့်တရပ်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ကျေညာရန် သင့်တော်ပေသည်ဟု ထောက်ခံသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အထက်ပါကဲ့သို့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို စီရင်ထုံးပြုပြီးနောက် ရုံးရွှေ့မှောက်ရှိ အမှုကို သုံးသပ်ရာတွင် အမှုမာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်ကြား၍ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပြီးသော ဆက်လက်စစ်ဆေးနေဆဲ အမှုဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အမှုကိုပြန်လည် ဖွင့်လှစ်သော အချိန်၌ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့၏ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်လည်း မရှိသေး။ ဤရုံးကအမှုကို ပြန်လည်ဖွင့်ခြင်းသည် မှန် မမှန် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားသုံးသပ်၍ ဥပဒေသဘောအရ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူကာ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆ၍ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ် ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်တန်းသူနှင့် တိုင်တန်းခံရသူတို့ ကျေနပ် ကျေအေးကြလျှင် အမှုကို ပိတ်နိုင်ခဲ့ သည်။ ထိုသို့ကျေအေးမှုမရှိ၊ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူက ရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် ဝိရိယစိုက်ထုတ် စရိတ်အကုန်အကျခံကာ တိုင်တန်းရ၊ ချေပရ ပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက်၊ ယခုမှ ဤရုံးကပင် ထပ်မံ၍ အမှုကိုပိတ်စေ အမိန့်ချပြန်လျှင် နစ်နာသူတွင် လင်ယောက်ျားလည်း ဆုံးရသည်။ စရိတ်ကုန်လှုပ်မီး ဖြစ်၍ပိုပြီးနစ်နာမည်။ တခါက အမှုပြန်လည် ဖွင့်လှစ်စေ၊ ယခုအမှု ပြန်ပိတ်စေဟု အမိန့်ချမှတ်သော ဤတရားရုံးချုပ်နှင့်တကွ တရားရုံးများ အပေါ်တွင် ယုံကြည်ကိုးစားမှုလည်း လျော့ပါးလိမ့်မည်။ “စိတ်အခဲမကြေနိုင်စရာ ကိစ္စမျိုးကိုတော့ အစိုးရအနေနှင့် ကြားထဲက ဒို့ကြေလိုက်တယ်ဆိုတာ မလုပ်စကောင်းဘူး” ဟု တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက ဗဟိုလိုခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီ နှစ်ပတ်လည် ညီလာခံတွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့၌ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ ခြွင်းချက် နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းချက်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုရပေမည်။

ထို့ကြောင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော အမှုများတွင် ယနေ့တိုင် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာသူကတိုင်ကြား၍ဖွင့်လှစ်ပေးရန်တောင်းဆိုခြင်း မပြုကြလျှင်၎င်းတို့သည်ကျေနပ် ကျေ အေးပြီးဖြစ်သည်ဟုသာယူဆရန်ရှိတော့သည်။ ထိုအမှုများကို ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူများက တိုင်ကြားသော်လည်း ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန် မဟုတ်တော့ပြီဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်း သည် အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့ “လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများ” ဟု မောင်မြဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝိသေသပြုသည်နှင့် ကိုက်ညီသည်။

အမှုကိုလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရပိတ်ခဲ့သော်လည်း ကုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာသူကမကျေနပ် ၍ တိုင်ကြားသဖြင့် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပြီး စစ်ဆေးနေဆဲ အမှုများကိုမူ တရားဥပဒေ အတိုင်းဆက်လက် စစ်ဆေး စီရင်ရန်၊ သို့ ဟုတ် တိုင်တန်းသူက ကျေအေးက အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုရန် ဖြစ်ပေသည်။

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့က မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမှုတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖွင့်ဆိုပေးခဲ့သည်။

[“ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာခြင်း ခံရသည်ဟု တိုင်ကြားသူ ” ဆိုရာတွင် သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသေးသည့် ထိခိုက်နှစ်နာသူနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရန် အခက်အခဲ မပေါ်ပေါက်ပေ။ လူသတ်မှု၊ လူသေစေမှု စသည်တို့၌မူကား ကျန်ရစ်သော ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာခြင်း ခံရသူများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသူများသည် အောက်ပါသူများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဒေါက်တာ
ပြည်စိုး၊
နှင့်
ဒေါ်တင်တင်။

သေဆုံးသူသည် အိမ်ထောင်ရှိသူ တဦးဖြစ်လျှင်၊ ၎င်း၏မယား၊ သို့မဟုတ် လင်ယောက်ျား ထိုသို့ မယား ယောက်ျားရှိပါလျက်နှင့် ထိုထိခိုက်နှစ်နာသူက တိုင်ကြားခြင်းမပြုလျှင် ပြစ်မှုသည် လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သော ပြစ်မှုဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မယားကိုသတ်သော လင်၊ လင်ကိုသတ်သော မယား၊ သို့မဟုတ် ထိုသို့သတ်ရာတွင် ပါဝင်ကြခြင်းမျိုး မရှိဟူ၍ မဆိုသာ၊ ထိုသို့သော အခြေအနေမျိုး၌။

သေဆုံးသူ၏ သားသမီး တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ သေဆုံးသူတို့ မယား၊ သို့မဟုတ် ယောက်ျားမရှိတော့လျှင်လည်း သားသမီး တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာသူဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ သားသမီး တဦးဦးက တိုင်ကြားခြင်းမရှိလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို လုံးဝရရှိသည်။

မယား ယောက်ျားမရှိ၊ သားသမီးလည်းမရှိ (သို့မဟုတ် သားသမီး ရှိသော်လည်း အရွယ် မရောက်ကြသေး) လျှင် သေဆုံးသူ၏ မိဘသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာသူ ဖြစ်သည်။ မိဘဖြစ်သူက မတိုင်ကြားလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝ အကျိုးဝင်သည်။

မယား၊ ယောက်ျား၊ သားသမီး၊ မိဘဟူ၍ မရှိတော့သူတဦး သေဆုံးရာတွင် သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာသူဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ အနက် မည်သူကမျှ တိုင်ကြားခြင်းမရှိလျှင် ပြစ်မှုသည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝအကျိုးဝင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါကဲ့သို့ တော်စပ်သူများမှအပ ဆွေမျိုး တော်စပ်သူများကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူများအဖြစ် မှတ်ယူလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ အပိုဒ် (၁) ၏ အပိုဒ်ခွဲ (၂) သည် လွန်စွာကျယ်ဝန်းလာမည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ မှတ်ယူရန် မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

အိမ်ထောင်မရှိသောသူ တဦးသေဆုံးရာတွင် ၎င်း၏မိဘ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာသူတဦး ဖြစ်ပေသည်။ မိဘမရှိလျှင်၊ သို့မဟုတ် ရှိလျက်နှင့် အမှုတွင် တနည်းနည်း ငြုဏ်းနေသောကြောင့် မတိုင်ကြားလျှင် သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ထက်လွန်၍ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာသူဟူ၍လက်ခံမှတ်ယူရန် မဟုတ်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။

၁၉၆၅
—
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဒေါက်တာ
ပြည်စိုး
နှင့်
ဒေါ်တင်တင်။

အထက်ပါ ကဲ့သို့သော ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် တိုင်ကြားခြင်း မပြုနိုင်လျှင် ၎င်း၏ကိုယ်စား အခြားတဦးဦးကို တိုင်ကြားရန် စေလွှတ်ခိုင်းစေလျှင် လည်း ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူကပင် တိုင်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ပေသည်။]”

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခွေး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ် စောဒကမူအမှတ် ၁၄။ ဦးစန္ဒာသီရိ၊ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃။ အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် ရှင်းလင်းကျေညာချက်၊ ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂ ကို လိုက်နာသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးမောင်မောင်။
ရုံးတော်သဟာယအတွက်။ ။ လက်ထောက် နိုင်ငံတော်ရွှေနေ့ချုပ် ဦးဘကျော်။
ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ ဦးကြင်ထုံး (ကိုယ်စား) ဦးထွန်းတင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ တော်လှန်ရေး ကောင်စီသည်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သော အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့သည်။ အမိန့်၏အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ် ခွဲ(၁) အရ အမိန့်ထုတ်ပြန်သည့် နေ့ရက် မတိုင်မီက ရာဇဝတ် ပြစ်မှု တခုခုကို ကျူးလွန် ခဲ့သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံသား အားလုံးကို လုံးဝ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရစေသည်။ အပိုဒ်ခွဲ(၂) ကမူ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာခြင်း ခံရသည်ဟု တိုင်ကြားခြင်း ပြုသည့် လူသတ်မှု မုဒိန်းမှုများနှင့် သူတဦးအား ထိခိုက် နစ်နာစေသည့် သို့တည်း မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်း ဆုံးရှုံး နစ်နာစေသည့် ပြစ်မှု တခုခုကို ကျူးလွန်သူ အား လုံးဝ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် မပေး။ အပိုဒ် ၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အတိုင်း သက် ညှာသော ပြစ်ဒဏ်ကို သင့်စေသည်။

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရာ၌၊ “ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာခြင်းခံရသူ” နှင့် အခြား စကားရပ်များတို့ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုရန် လိုလာသည့် အလျောက်၊ ဤရုံးက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခွေး (၁)၊ ဦးစန္ဒာသီရိ

(၁) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမူအတွက် ၁၄။

နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁) စသည်တို့တွင် လိုအပ်သော စီရင်ထုံးများ ချမှတ်၍ ပေးခဲ့သည်။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်သည်၊ နက်နဲ ကျယ်ဝန်းသည့် အလျောက်၊ ထိုကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များသည်၊ ပေါ်ပေါက်သော အမှုကိစ္စများအားလုံးကို ခြုံမိ ငုံ့မိသည်ဟု မဆိုသာချေ။ ဤရုံးအနေနှင့် အမှုများမှ ပြဿနာသစ်များ ပေါ်ပေါက်သော အခါ လိုအပ်သလို ထပ်မံ၍ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆိုပေးရသည်။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဒေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဒေါ်တင်တင်။

အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၂) တွင်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ချက်၌ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ ကဲ့သို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုပေးခဲ့သည်။

“ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာခြင်းခံရသည်ဟု တိုင်ကြားသူ” ဆိုရာတွင် သက်ရှိ ထင်ရှား ရှိနေသေးသည့် ထိခိုက် နစ်နာသူနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရန် အခက်အခဲ မပေါ်ပေါက်ပေ။ လူသတ်မှု၊ လူသေစေမှု စသည်တို့၌ မူကား ကျန်ရစ်သော ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသူများသည် အောက်ပါများ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုသည်။

သေဆုံးသူသည် အိမ်ထောင် ရှိသူ တဦး ဖြစ်လျှင်၊ ၎င်း၏ မယား၊ သို့မဟုတ် လင်ယောက်ျား၊ ထိုသို့ မယား ယောက်ျား ရှိပါလျက် နှင့် ထိုထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်ကြားခြင်း မပြုလျှင်၊ ဖြစ်မှုသည် လုံးဝ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သော ဖြစ်မှု ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မယားကို သတ်သောလင်၊ လင်ကို သတ်သော မယား၊ သို့မဟုတ် ထိုသို့ သတ်ရာတွင်ပါဝင်ကြခြင်းမျိုးမရှိဟူ၍ မဆိုသာ၊ ထိုသို့သောအခြေ အနေမျိုး၌။

သေဆုံးသူ၏ သားသမီး တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ သေဆုံးသူတွင် မဟား၊ သို့မဟုတ် ဇယာကျား မရှိတော့လျှင်လည်း သားသမီး တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ သားသမီး တဦးဦးက တိုင်ကြားခြင်း မရှိလျှင် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ကို လုံးဝ ရရှိသည်။

(၁) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃။
 (၂) ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂။

၁၉၆၅

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဒေါက်တာ
ပြည်စိုး
နှင့်
ဒေါ်တင်ထင်။

မယား၊ ယောက်ျားလည်း မရှိ၊ သားသမီးလည်း မရှိ၊ (သို့မဟုတ် သား
သမီး ရှိသော်လည်း၊ အရွယ် မရောက် ကြသေး) လျှင်၊ သေဆုံး
သူ၏ မိဘသည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နှစ်နာသူဖြစ်သည်။ မိဘဖြစ်သူက
မတိုင်ကြားလျှင်လွတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝအကျိုးဝင်သည်။

မယား၊ ယောက်ျား၊ သားသမီး၊ မိဘဟူ၍ မရှိတော့သူ တဦး သေဆုံးရာ
တွင် သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမ တဦးဦးသည် ကိုယ်တိုင်
ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ အနက် မည်သူကမျှ တိုင်
ကြားခြင်း မရှိလျှင် ပြစ်မှုသည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် လုံးဝ
အကျိုးဝင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ကဲ့သို့ တော်စပ်သူများမှ အပါအဝင်မျိုး တော်စပ်သူများ
ကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာသူများ အဖြစ်မှတ်ယူလျှင်၊ လွတ်
ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် (၁) ၏ အပိုဒ်ခွဲ (၂) သည် လွန်
စွာ ကျယ်ဝန်းလာမည် ဖြစ်၍ ထိုသို့ မှတ်ယူရန်မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်
တို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

အိမ်ထောင် မရှိသော သူ တဦး သေဆုံးရာတွင် ၎င်း၏ မိဘ တဦးဦးသည်
ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ မိဘ မရှိလျှင်၊ သို့မဟုတ်
ရှိလျက်နှင့် အမှုတွင် တနည်းနည်း ငြိစွန်း နေသောကြောင့် မတိုင်
ကြားလျှင် သေဆုံးသူ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမ တဦးဦးသည်
ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုထက် လွန်၍
ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နှစ်နာသူ ဟူ၍ လက်ခံမှတ်ယူရန် မဟုတ်ဟု
ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။

အထက်ပါ ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နှစ်နာသူ တဦးဦး
သည် ကိုယ်တိုင် တိုင်ကြားခြင်း မပြုနိုင်လျှင် ၎င်း၏ကိုယ်စား အခြား
တဦးဦးကို တိုင်ကြားရန်စေလွှတ် ခိုင်းစေလျှင်လည်း၊ ကိုယ်တိုင် ထိ
ခိုက် နှစ်နာသူကပင် တိုင်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ပေ
သည်။

အထက်ပါ ကဲ့သို့ “ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နှစ်နာခြင်း ခံရသည်ဟု တိုင်ကြားသူ ”
ဆိုသည့် စကား ရပ်ကို အယူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က ဤရုံးထက် အနည်းငယ်
ကျဉ်းမြောင်း၍ ပိုမို တိကျစွာ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆို ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က လက်ခံ၍ ခံအောက်ပါ ကဲ့သို့ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆို ပေးခဲ့သည်။

“လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်း မရှိ။ ကိုယ်တိုင်ထိခိုက် နစ်နာသူ တဦးဦးက တိုင်ကြားလျှင်လည်း ထိုသို့ ဖွင့်လှစ်ရန် မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ပိတ်ပြီး အမှုများကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်မည် ဆိုလျှင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက် စေတနာနှင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ အနှစ်သာရတို့သည် ပျက်ပြယ်ဆုံးရှုံးရန် ရှိသည်။ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ပြီး မဟုတ်သော အမှုများတွင် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာ သူများက ၎င်းတို့၏ အခွင့် အရေးကို သုံးစွဲလျက် တိုင်ကြားခြင်း ပြုလိုက တိုင်ကြားနိုင်ရန် တော်လှန်ရေး ကောင်စီက ကာလစည်းကမ်း သတ်မှတ်၍ မည်သည့် နေ့အထိသာ နောက်ဆုံး တိုင်ကြား နိုင်သည်ဟု ဥပဒေ ပြုသင့်သည်ဟူ၍လည်း ကျွန်ုပ်တို့က ယူဆကြသည်။”

မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ စီရင် ချက်ကို ဤရုံးက စက်ရှင် တရားသူကြီးများ၊ အထူး တရားသူကြီးများ နှင့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးများ အားလုံးသို့ ပေးပို့ကာ၊ အထူး ဂရုစိုက် လေ့လာကြရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အဖွဲ့တို့၏ ရုံးများတွင် ရှိနေသေးသော လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အမှုများ၌ တရားရုံးချုပ်က ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးများနှင့် အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့၏ စီရင် ထုံးပါ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ ချက်များသည် ကွဲလွဲနေသည်ကို တွေ့ရလျှင်၊ အမှုများကို ခေတ္တ ဆိုင်းငံ့ထားရန်နှင့် အမှုအကျဉ်းချုပ်ကို ရေးသားဖော်ပြ၍ တရားရုံးချုပ်သို့ ပေးပို့ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။

အဆိုပါ ညွှန်ကြားလွှာအရ ရန်ကုန်ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက မိမိ၏ လက်အောက်ရှိ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ရုံး တရုံးတွင် စစ်ဆေးဆဲ ဖြစ်နေသော အမှု တမူ၌ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရန် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရန် အခက် အခဲ ရှိနေပါသဖြင့် လိုအပ်သော ညွှန်ကြားချက်များကို ပေးပါဟူ၍ အမှုတံ့နှင့် တကွ အဲစီရင် ခံစာကို ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ဤရုံးသို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။

ဤအမှုတွင် တရားခံ ဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ပြည်စိုးသည်၊ တရားလို ဒေါ်တင်တင်၏ ယောက်ျား တပ်ကြပ်ကြီး မောင်မောင်ခင်ကို ကားဖြင့် တိုက်ခွဲမိသောကြောင့် မောင်မောင်ခင် သည်၊ ရရှိသော ဒဏ်ရာများဖြင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ဒေါက်တာ ပြည်စိုးအပေါ် အမှုဖွင့်လှစ် စစ်ဆေးခဲ့ရာ၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား တွေ့ရှိ၍ ပြစ်ဒဏ် ပေးခဲ့သည်။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
ဒေါက်တာ
ပြည်စိုး
နှင့်
ဒေါ်တင်တင်။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဒေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဒေါ်တင်တင်။

ဒေါက်တာ ပြည်စိုးက အယူခံ ဝင်နေသည့် အတော အတွင်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် ထုတ်ပြန်လိုက်သဖြင့် အမှုကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်တန်းခဲ့သည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာ ပြည်စိုးသည် လုံးဝ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ရထိုက်သူ ဖြစ်သည်ဟု ရုံးက တွေ့ရှိကာ၊ ၎င်းအပေါ် အမှုပိတ်၍ ၎င်းအား လွတ်စေခဲ့သည်။ ထိုနောက်ပိုင်း၌ဒေါ်တင်တင်ကိုယ်တိုင်က ၎င်းသည် များစွာနစ်နာ၍ မခံ မရပ်နိုင် ဖြစ်သဖြင့် ဒေါက်တာ ပြည်စိုး အပေါ် အမှု ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်၍ စစ်ဆေးပေးပါရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုလျှောက်လွှာကို လက်ခံစစ်ဆေးသော ရန်ကုန်မြို့ ပဌမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ပြီး မှုအ ဖြစ်သဖြင့် ထပ်မံ၍ အမှုဖွင့်နိုင်ဟု ဆိုကာ ပလပ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်တင်တင်က မကျေ နပ်၍ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခဲ့ရာ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက ဒေါ်တင်တင်သည် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူ ဖြစ်၍ အမှုသည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် အပိုဒ် ၁ ၏ အပိုဒ် ၃ ။ တွင် အကျုံးဝင် သည် ဖြစ်သဖြင့် အမှုကို လက်ခံ၍ ဆက်လက် စစ်ဆေး ရမည်ဟု အမိန့် ချမှတ် ခဲ့ သည်။ ထိုအမိန့်မှ ဒေါက်တာ ပြည်စိုးက ဤရုံးသို့ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခဲ့ရာ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ အယူခံ ဝင်ရန် အခွင့်ထူး လျှောက်ထား ပြန်သော်လည်း အလား တူပင် မအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းအပေါ် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ် ထားသော အမှုကို ဆက် လက် စစ်ဆေးလျက် ရှိသည်။

အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က “လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်” အမိန့်အရပိတ်ပြီး သော ဤကဲ့သို့ အမှုမျိုးကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်း မရှိဟု ဆုံးဖြတ် ထား သဖြင့် ဒေါက်တာ ပြည်စိုး အပေါ် ပိတ်ပြီးသော အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်၍ ဆက် လက် အရေးယူ ဆောင်ရွက်နေခြင်းသည် မှန် မမှန်ဟူသော ပြဿနာ ပေါ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ဤရုံးက ရံဖန်ရံခါ စီရင်ထုံး ပြု၍ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်များနှင့် အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်း အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားသည်တို့ကို ညှိနှိုင်း၍ တရားရုံး အားလုံးသည် တသ မတ်တည်း တညီ တညွတ်တည်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို မှန်ကန်စွာ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူကျင့်သုံးနိုင်စေမည့် စီရင် ထုံးပြုရန် လိုပြီဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်အား သဟာယ အဖြစ် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ရန် ဖိတ်ကြား ပြီးနောက်၊ အမှုသည်များ၏ ရွှေနေကြီးများ ထံသို့လည်း လျှောက်လဲချက်များ ပေးနိုင်ရန် လုံလောက်သော အချိန်ပေး၍၊ အကြောင်း ကြားခဲ့သည်။

ပညာရှိ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်က၊ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့သည်၊ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်နှင့် ပတ်သက်ပြီး နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစား၍

အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်တို့သည် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက် သဘောထား စေတနာတို့နှင့် အကိုက် အညီ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တရား ရုံးချုပ်က ထိုအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆို ချက်တို့ကို လက်ခံ၍ စီရင်ထုံး ပြုပေး လျှင် အများ ပြည်သူတို့အတွက်လည်း အကျိုး ရှိပါလိမ့်မည်။ တရားရုံးများသည် လည်း တသမတ်တည်း တညီ တညွတ်တည်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ ကျင့်သုံး နိုင်ကြပါမည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ ထုံးပြုပေးရန် သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။ ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက တင်ပို့သော အမှုနှင့် ပတ်သက်၍မူကား၊ ယခင် တခါက လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် တရပ် ပိတ်ပြီးနောက် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ကာ စစ်ဆေး နေဆဲ အမှု ဖြစ်သဖြင့် မောင်မြဟန် ပါ ၂ နှင့် ပြည် ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အမှုတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က ချမှတ် ထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်၌ အကျိုးဝင်သော အမှု ဖြစ်သည်ဟု ယူဆလျှင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ၊ တကြိမ် အမှုပိတ်ပြီးနောက် “ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာသူ ” ကတိုင်တန်း သဖြင့် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ကာ ဆက်လက် စစ်ဆေးနေပြီ ဖြစ်သော အမှု ဖြစ်၍ အထူး ရာဇဝတ် ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က ရည်ရွယ်သော အမှုမျိုး မဟုတ်၊ အယူခံအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ် ချက် တွင် မပါဝင်ဟု ဤရုံးက ယူဆလိုလျှင်လည်း ယူဆနိုင်ပါသည်ဟု ဦးဘကျော်က တင်ပြသည်။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဒေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဒေါ်တင်တင်။

ဒေါက်တာ ပြည်စိုး၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးမောင်မောင်က အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ရွှေမှောက်ရှိ အမှုသည်၊ လွတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ပြီး အမှု တမှု ဖြစ်သည်ဟု သဘော ထားကာ အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ် ခဲ့ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုကို ပိတ်၍၊ တရားခံ အား လွတ်ရမည် ဟူ၍ ရုံးက အတိ အကျ ဆုံးဖြတ် ပေးပါဟု လျှောက်လဲသည်။

ဒေါ်တင်တင်၏ ရွှေနေကြီး ဦးကျင်ထုံး၏ ကိုယ်စား လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းတင် က တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် သည် ဥပဒေ တရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဥပဒေကို တော်လှန်ရေး ကောင်စီကသာ ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက် နိုင်ပါသည်။ တရားရုံးများကမူ လိုအပ်သလို စီရင် ထုံးဖွဲ့၍ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆို ခြင်းသာ ပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပဒေကို တရားရုံးများက ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ရန် မဟုတ်ပါဟု လျှောက်လဲသည်။ ပိတ်ပြီး အမှုများနှင့် ပတ်သက်၍၊ အထူး ရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့၏ စီရင်ချက်များသည်၊ ပိတ်ပြီး၍ ပြန်မဖွင့်ရသေးသော အမှုများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါ သည်။ ပိတ်ပြီးနောက် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်တန်းသဖြင့် ပြန်လည် လည် ဖွင့်လှစ်ကာ စစ်ဆေးနေဆဲ အမှုများနှင့် မသက်ဆိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆို

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဧကိတ်တာ
 ပြည်စိုး
 နိုင်ငံ
 ဧကိတ်တင်။

ထားခြင်းများကို ဤရုံးက လက်ခံ၍ တညီ တညွတ်တည်း တနိုင်ငံလုံးတွင် တရားစီရင် နိုင်စေရန် အလို့ငှါ စီရင်ထုံးပြု၍ ပေးသင့်ပါသော်လည်း၊ အမှုကို ပိတ်ပြီးနောက် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာ သူက တိုင်တန်း သဖြင့် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ကာ စစ်ဆေး နေဆဲ အမှုများနှင့်ကား မသက်ဆိုင်ဟု အဆုံး အဖြတ် ပေးသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသည်။

တော်လှန်ရေး ကောင်စီသည် နိုင်ငံတော်၏ စည်းလုံးမှုကို တည်ဆောက်ရန်၎င်း၊ လူသစ်တည်၍၊ ပြည်သစ် ထူထောင်ရန်၎င်း လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ထုတ်ပြန် ကျေညာ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော် မူဝါဒ ရေးရာနှင့်ခွဲ၍ မရ၊ တွဲစပ်လျက် ရှိ သော ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာတည်သည့် ထိုအမိန့်ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရာ၌၊ မူဝါဒ၊ ရည်ညွှန်းချက်တို့နှင့် အကိုက်ညီဆုံး ဖြစ်စေရန် အဓိက ကားရ သည်။ လက်တွေ့ သဘော တွေးတော ကျင့်သုံးရသည်။ သာမန် ဥပဒေ များကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရာတွင် အသုံးပြုသော မူများထက်ပင် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ၏ မူဝါဒ၊ ရည်မှန်းချက်တို့က အရေးကြီးသည်။ အချက် အချာ ကျသည်။ အထူး ရာဇဝတ်ခံရ အယူခံ အဖွဲ့က မောင်မြဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တွင် အထွေ ထွေလွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ မူဝါဒ ရည်မှန်းချက်တို့နှင့် အကိုက် အညီ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည် လက်ခံသဖြင့် ထို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဆိုချက်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း စီရင်ထုံး ပြုလိုက် သည်။

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့က “လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ပိတ် ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်း မရှိ” ဟု ဆုံးဖြတ် သည်မှာလည်း လျော်ကန်ပေသည်။ အယူခံ အဖွဲ့က မှတ်ချက်ပြုသည့် အတိုင်း ပိတ် ပြီးသော အမှုများကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်မည် ဆိုလျှင် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက် စေတနာနှင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ အနှစ်သာရတို့သည် ပျက် ပြယ် ဆုံးရှုံးရန် ရှိသည်။ လွတ်ငြိမ်းသူ တဦးဦးအား မသမာ စိတ်ထားသော ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာ ခံရပါသည်ဟု ဆိုသူ တဦးဦးက ချောက်လှန် တောင်းယူခြင်းစသည် ကို ကာသအကန့် အသတ်မရှိ ပြုလုပ် နိုင်ဘွယ် ရှိသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ကြလျှင် စေ တနာ အမှန်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်သည် မသမာသူများ လက်ဝယ်တွင် လက်နက်သဘွယ် ဖြစ် ပိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံ အဖွဲ့က “လွတ် ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ရန် အကြောင်း မရှိ” ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း လက်ခံ၍ စီရင်ထုံး ပြုလိုက်သည်။ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ပိတ်ပြီး မဟုတ် သော အမှုများကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူများက ၎င်းတို့၏ အခွင့် အရေး

ကို သုံးစွဲ၍၊ တိုင်ကြားလိုက် တိုင်ကြားနိုင်ရန် တော်လှန်ရေး ကောင်စီက ကာလ စည်းကမ်းသတ်မှတ်၍၊ မည့်သည့်နေ့ အထိသာ နောက်ဆုံး တိုင်ကြား နိုင်သည်ဟု ဥပဒေ ပြုသင့်ကြောင်း အယူခံ အဖွဲ့က မှတ်ချက် ပြုသည်မှာလည်း အထူး လျော်ကန် သင့်မြတ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့က ယူဆကြသည်။ ထို နောက်ဆုံး နေ့ရက်ကို ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာ တည်သော အမိန့် တရပ်ဖြင့် ထုတ်ပြန် ကျေညာရန် သင့်တော်ပေသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း ထောက်ခံပါသည်။

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ခေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဧဝါတင်တင်။

အထက်ပါ ကဲ့သို့ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို စီရင်ထုံးပြုပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့ ရွှေ့မှောက်ရှိ အမှုကို သုံးသပ်ရာတွင် အမှုမှာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ပြီးလျှင် ပြီးခြင်း ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်ကြား၍ ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ပြီးသော ဆက်လက် စစ်ဆေး နေဆဲ အမှု ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်သော အချိန်၌ အထူး ရာဇဝတ် ရုံး အယူခံ အဖွဲ့၏ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်လည်း မရှိသေး။ ဤရုံးက အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်ခြင်းသည် မှန် မမှန် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစား သုံးသပ်၍၊ ဥပဒေ သဘော အရ၊ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူကာ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူ၏ အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်ရန် လိုသည်ဟု ယူဆ၍၊ ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်တန်းသူနှင့် တိုင်တန်း ခံရသူတို့ ကျေနပ် ကျေအေးကြ လျှင် အမှုကို ပိတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကျေအေးမှု မရှိ ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက ရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် ဝိရိယ စိုက်ထုတ်၊ စရိတ် အကုန် အကျ ခံကာ တိုင်တန်းရာ၊ ချေပ ရ ပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက်၊ ယခုမှ ဤရုံးကပင် ထပ်မံ၍ အမှုကို ပိတ်စေ အမိန့် ချပြန် လျှင် နစ်နာသူတွင် လင်ယောက်ျားလည်း သေဆုံး ရသည်။ စရိတ်ကုန် လူပန်း ဖြစ်ရ၍ ပိုပြီး နစ်နာမည်။ တခါက အမှုကို ပြန်လည် ဖွင့်စေ၊ ယခုမှ ပိတ်ပြန်စေဟု အမိန့် ချမှတ်သော ဤတရား ရုံးချုပ်နှင့် တကွ တရားရုံးများ အပေါ်တွင် ယုံကြည် ကိုးစားမှုလည်း လျော့ပါးလိမ့်မည်။ “စိတ်ထဲ အခဲ မကြေနိုင်စရာ ကိစ္စမျိုးကိုတော့ အစိုးရ အနေနှင့် ကြားထဲက ဒို့ကြေလိုက်တယ် ဆိုတာ မလုပ်စကောင်းဘူး” ဟု တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက ဗဟိုလုံခြုံရေး နှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီ နှစ်ပတ် လည် ညီလာခံတွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့၌ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၏ ခြွင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရှင်းလင်း ချက်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ သတိ ပြုရပေမည်။

(၄)။ “အထွေထွေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် နှင့် ရှင်းလင်းကျေညာချက်”
 ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၇။

ထို့ကြောင့် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ပိတ်ပြီးသော အမှုများတွင် ယနေ့တိုင် ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက တိုင်ကြား၍၊ ဖွင့်လှစ်ပေးရန် တောင်းဆို

၁၉၆၅
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ
 ဒေါက်တာ
 ပြည်စိုး
 နှင့်
 ဒေါ်ထင်တင်။

ခြင်း မပြုကြလျှင်၊ ၎င်းတို့သည်၊ ကျေနပ် ကျေအေးကြပြီး ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရန် ရှိတော့သည်။ ထိုအမှုများကို ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူများက တိုင်ကြားသော် လည်း ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ရန် မဟုတ်တော့ပြီဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အထူးဂရုဇဝင်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့ “ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ပြီးသော ဤကဲ့သို့ အမှုများ ” ဟု မောင်မြဟန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝိသေသ ပြုသည်နှင့်ကိုက်ညီသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။

အမှုကို လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ ပိတ်ခဲ့သော်လည်း ကိုယ်တိုင် ထိခိုက် နစ်နာသူက မကျေနပ်၍ တိုင်ကြားသဖြင့် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ပြီး စစ်ဆေး နေဆဲ အမှုများကိုမူ၊ တရား ဥပဒေ အတိုင်း ဆက်လက် စစ်ဆေးစီရင်ရန်၊ သို့မဟုတ် တိုင်တန်း သူက ကြေအေးက အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုရန် ဖြစ်ပေသည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဘဇော (ခေါ်) ရွှေအ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

ဒီဇင်ဘာလ
၃၁ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၄၁ အရ အကျုံးဝင် မဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စစ်ဆေးသည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ပြုဆိုချက်အရပင် လျှောက်ခံရသူက မေးလိုသည့် အကြောင်းချင်းရာများကို အမှုအရာဖြင့် ပြစေပြီး၊ ထိုပြုဆိုချက်ကို စာနှင့်ရေး၍ ၎င်းအားပြသည်တွင် မှန်ကန်သည်ဟု အမှုအရာနှင့် ပြန်လည်ပြဆိုသိရှိသည့်အတိုင်း၊ သက်သေများကို မေးမြန်းစစ်ဆေးပြီး လျှောက်ခံရသူအားလည်း ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အထက်ပါ နည်းအတိုင်း လျှောက်ခံရသူအား စစ်ဆေးသောအခါ ၎င်းကကောင်းစွာ သိရှိနားလည်ကြောင်း မှာစွပ်စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ရုံးကမေးသည်များကို လျှောက်ခံရသူက ဖြေကြားထားခြင်းနှင့် စွဲချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မကျူးလွန်ရ၍ အပြစ်မရှိကြောင်း ချေပချက်တို့ကို 'ရေးမှတ်ထားခြင်းက ပေါ်လွင်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား လျှောက်ခံရသူသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၄၁ တွင် ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း မိမိအပေါ် စွဲဆိုသည့်အမှု အကြောင်းခြင်းရာများကို မည်သို့မျှ သိရှိ နားလည်ခြင်းမရှိ၊ သိရှိစေရန်လည်း လုံးဝပြုလုပ်၍ မရနိုင်ကြောင်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခင်မြိုင် (၁၉၆၃)၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၆ (ခ) ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးတိုးမောင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ မအူပင်မြို့ တတိယ ရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ၎င်း၏ရုံး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၃၂ တွင် တရားခံဖြစ်သူ

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၇၆ (ခ) ။
† မအူပင်မြို့၊ တတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးဘဝမ်း (အထူးအာဏာ)က၊ ၎င်း၏ရုံး ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၂/၆၅ တွင်၊ ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၃၇၆ အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် စွဲဆို ထားခြင်းကို ရာဇဝတ်ပုဒ်မ ၃၄၁ အရ၊ သင့်လျော်သောအမိန့် ချမှတ်ပေးပါရန်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တင်သွင်းသော ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၅
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
အစော (ခေါ်)
ရွှေအ။

လျှောက်ခံရသူ ဘအေး(ခေါ်)ရွှေအ အပေါ် သင့်လျော်သော အမိန့်ချမှတ် ပေးပါရန် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၃၄၁ အရ ဤရုံးသို့ တင်သွင်းသည့်အမှုဖြစ်လေသည်။

လျှောက်ခံရသူ မောင်ဘအေး (ခေါ်) ရွှေအမှာ နားမကြား ဆွံ့ အနေသူ တဦးဖြစ်သည်ဆို၏။ အထက်ပါအမှုတွင် မောင်ဘအေး (ခေါ်) ရွှေအက အငြိမ့် မင်းသမီး မခင်ညို၏သမီး အသက် ၇ နှစ်ခန့်ရှိ မတင်ရီဆိုသူအား၊ မအူပင်မြို့နယ် တာတပေါ်အပိုင် သုံကြိုင်သောင်ရွာတွင်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့ညဉ့်မှဒိန်း ကျင့်သည်ဆို၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၇၆ အရ စွဲတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ဆေးသည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ပြဆိုချက်အရပင် လျှောက်ခံရသူက မေးလိုသည့်အကြောင်း ခြင်းရာများကို အမှုအရာဖြင့် ပြစေပြီး ထိုပြဆိုချက်ကို စာနှင့်ရေး၍ ၎င်းအားပြသည် တွင် မှန်ကန်သည်ဟု အမှုအရာနှင့်ပြန်လည်ပြဆိုသိရှိသည့်အတိုင်း၊ သက်သေများကို မေးမြန်းစစ်ဆေးပြီး လျှောက်ခံရသူအားလည်း ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးကြောင်းတွေ့ရှိရ သည်။ အထက်ပါနည်းအတိုင်း လျှောက်ခံရသူအား စစ်ဆေးသောအခါ၊ ၎င်းက ကောင်းစွာ သိရှိနားလည်ကြောင်းမှာ စွပ်စွဲချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ရုံးကမေးသည့် များကို လျှောက်ခံရသူက ဖြေကြားထားခြင်းနှင့် စွဲချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မကျူးလွန်ရ၍ အပြစ်မရှိကြောင်း ချေပချက်တို့ကို ရေးမှတ်ထားခြင်းက ပေါ်လွင်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား လျှောက်ခံရသူသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၃၁ တွင် ပြဆိုထား သည့်အတိုင်း မိမိအပေါ် စွဲဆိုသည့် အမှုအကြောင်းခြင်းရာများကို မည်သို့မှသိရှိ နားလည်ရှိမရှိ၊ သိရှိစေရန်လည်း လုံးဝပြုလုပ်၍မရနိုင်ကြောင်း မဟုတ်သည်မှာထင် ရှားနေသဖြင့် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၄၁ အကျုံးဝင်ခြင်း မရှိကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ အလားတူ နားပင်းဆွံ့အနေသည့် တရားခံနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံ နှင့် မောင်ခင်မြိုင်အမှု (၁) ကိုကြည့်ပါ။ ထို့အတူ အမှုအကြောင်းအရာ များကို ကြည့်ရှုသော် အထက်က ပြဆိုသည့်အတိုင်း ယခုအမှုမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၃၄၁ တွင် အကျုံးမဝင်နိုင်ကြောင်းကို အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း သဘောတူညီငန်ခံပေသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ယခုအမှုသည် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၃၄၁ တွင် အကျုံးဝင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ဤရုံးမှ လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် အထက်ပါ မှတ်ချက်များနှင့် အမှုတွဲကို မူလရုံးသို့ ဥပဒေအရ လိုအပ်သလို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ပြန်လည်ပို့ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၆ (ခ)။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတင်

မခင်ရီ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးကြည် (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅
နိုဝင်ဘာလ
၁၉ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ (၁)အရ အမိန့်—အယူခံရာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော် မကျော်—
တဦးတခြားနေခြင်းသည် မိမိသဘောအလျောက်ဟုတ် မဟုတ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ပဌမပြဿနာဖြစ်သော ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်
၍ တွေ့ရှိရသည်မှာ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်
ချမှတ်သော စီရင်ချက်သည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၆၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိဟု
တွေ့ရှိရသည်။ ထိုစီရင်ချက်သည် လျှောက်သူအတွက် ထိကျပြတ်သား၍ ပြည့်စုံသော စီရင်ချက်
မဟုတ်ပေ။ တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့်
လျှောက်သူသည် ထောက်ပံ့ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း အခွင့်ချမှတ်သည့် နေ့သည်သာလျှင်
လျှောက်သူအတွက် စီရင်ချက်ချမှတ်သည့် နေ့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ဖြစ်ရကား၊ ၁၉၆၅ ခု၊
ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် အယူခံရာ၌ ရက်ပေါင်း ၃၀
မကျော်လွန်သေးသဖြင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။

အေ၊ စီ၊ မှတ်စာကွတ်တီး နှင့် အပူငူရရှစ်၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၈၁ ၂၄၄။
ဒေါ်အုန်းစိန် နှင့် ဒေါ်နှင်းဆီ (ဒေါ်) ဟာဖစ်ဘီဘီ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊
၈၁ ၂၆၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်ခံရသူ နေသောတိုက်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်ရန်မှာ လျှောက်သူ
အတွက် မဖြစ်နိုင်ပေ။ လျှောက်သူနှင့် ထိုတိုက်တွင်နေသူ ဒေါ်ခင်အေးတို့သည် အညွှန်ကိစ္စနှင့်
ပတ်သက်၍ တယောက်မျက်နှာတယောက် မကြည့်ဝံ့လောက်အောင် အကြီးအကျယ် ခိုက်ရန်
ဖြစ်ပွားထားသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လျှောက်သူသည် လျှောက်ခံရသူနှင့် တဦး
တခြားနေခြင်းအားဖြင့် မိမိသဘောအလျောက် နေထိုင်သည်ဟု ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၈၈ (၄)
အရ မယူဆနိုင်ပေ။

မောင်ထွန်းဇွေ နှင့် မထွေး၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၈၁ ၂၈၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၂ (ခ)။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ ပြည်မြို့၊ စက်ရှင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၂)။

မခင်ရီ

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဝင်းလှိုင်။

ဦးကြည်။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ပြည်မြို့ ၅ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်အသေးမှုအမှတ် ၁၇ တွင် မခင်ရီက ဦးကြည် ထံမှ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇၈ (၁) အရ၊ မယားစရိတ် တလ ၂၅၀ ကျပ်နှင့် ကလေးနှစ်ယောက်အတွက် စရိတ် တလ ၂၅၀ ကျပ်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိရန် လျှောက်ထားတောင်းခံရာ ပညာရှိ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက မခင်ရီအတွက် မယားတလလျှင် ၄၀ ကျပ်နှင့် ကလေးနှစ်ယောက် အတွက် တလလျှင် ၁၀ ကျပ်စီ စုစုပေါင်း ၆၀ ကျပ်ကို မခင်ရီ စတင်လျှောက်ထားသည့် နေ့မှစ၍ ဦးကြည်ကပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို ဦးကြည် က မကျေနပ်သဖြင့် ပြည်မြို့ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၁ တွင် အယူခံဝင်ခဲ့သည်။ ထိုအယူခံမှုတွင် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက အယူခံတရားခံ မခင်ရီသည် အယူခံတရားလို ဦးကြည်နှင့် ပြန်လည်နေထိုင်ပေါင်းသင်းရန်အတွက် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ငြင်းဆန်နေရ သည်ကို အောက်ရုံးက သေချာစွာ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ အယူခံတရားလိုအား မယားစရိတ်ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ထားခြင်းမှာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆပြီး အောက်ရုံး က ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ အထက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို ထပ်မံ စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးမှ သင့်တော်သောအမိန့်ချမှတ်ရန်အတွက် ဤအမှုကို ပြည်မြို့ ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ရွေးချယ်သည့် အခြားရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးက ပြန် လည်စစ်ဆေးရန်အတွက် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်အတိုင်း ထိုအမှုကို ပြည်မြို့ တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့မှု အမှတ် ၃ တွင်ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထိုရုံးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကလေးနှစ်ယောက်အတွက် တလလျှင် ၁၀ ကျပ် စီဖြင့် နှစ်ယောက်အတွက်ပေါင်း ၂၀ ကျပ်ကို လျှောက်ထားသည့်နေ့မှစ၍ ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်တွင် မခင်ရီနှင့်ပတ်သက်၍ မယားစရိတ်ရသင့်သည် မရသင့်သည်ဆိုသည့် အဆုံးအဖြတ်မပါရှိချေ။ သို့ရာတွင် ထိုအမိန့်၌ မခင်ရီနှင့်ပတ်သက် ၍ အောက်ဖော်ပြပါ ယူဆချက်များကို တွေ့ရှိရသည်။

“ညွှန်ကိစ္စအတွက် မခင်ရီက ၎င်း၏အလုပ်ပိုင်ရှင်နှင့် စကားများ ရန်ဖြစ် ထား၍ ရှက်သဖြင့် ၎င်းတိုက်သို့ ကိုကြည်နှင့်ပြန်မနေလိုသည့်အကြောင်း ရှိသည် ဟု ယူဆရပေမည်”

“မိန်းမသားတဦး ဓမ္မတာအရ စားသောက်နေထိုင်မှုမှအစ စိတ်ကျဉ်းကြပ် ဖြစ်သည်မှာ မလွဲဟုယူဆရပေမည်။”

“လျှောက်ထားခံရသူက လျှောက်ထားသူ မခင်ရီအား အကြိမ်ကြိမ် ခေါ် သော်လည်း မခင်ရီက ဦးကျန်တိုက်သို့ပြန်၍ မလိုက်လိုကြောင်း သက်သေများ အစစ်ခံချက်အရ သိရှိရသဖြင့် မည်သည့်အတွက် မခင်ရီသည် ကိုကြည်ခေါ်သည် ကို ပြန်မလိုက်ကြောင်းကို စဉ်းစားဝေဖန်ရန် လျှောက်ထားသူ မခင်ရီကိုယ်တိုင် အစစ်ခံထားသည့် ရန်ဖြစ်ထား၍ ရှက်သဖြင့် ပြန်မနေဝံ့ပါ ဟု ထွက်ဆိုထားချက် ရှိနေ၍ ရန်ဖြစ်ထားသည့်အတွက် မခင်ရီသည် ကိုကြည်ရှိရာ ဦးကျန်တိုက်ကို ပြန်မနေလို၍ ငြင်းဆန်ကြောင်း ပေါ်လွင်နေပေသည်။”

အထက်တွင် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မခင်ရီသည် ကိုကြည်နှင့်အတူ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ပြန်လည်နေထိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်နေသော ငြားလည်း တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့က အမိန့်ချမှတ်ရာတွင် မခင်ရီအတွက် မည်သို့မျှ ကောက်ချက်ချထားခြင်း မရှိသော ကြောင့် မခင်ရီ၏ ဝတ်လုံတော်ရက ထိုအမိန့်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးပါရန် လျှောက် ထားရာ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် တွဲဘက်ခရိုင် တရားသူကြီး က ၎င်းချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့က အမိန့်သည် ကလေးနှစ် ယောက်အတွက်ကိုသာ စားစရိတ်ပေး၍ မယားအတွက် စားစရိတ်မပေးသော အမိန့် ဖြစ်သဖြင့် ယင်းအမိန့်ကို ပြန်လည်ပြင်ရန်အကြောင်း မရှိဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် မခင်ရီက ပြည်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၅ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင် အယူခံဝင်ခဲ့ရာ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက မခင်ရီသည် ၁၉၆၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့က တွဲဘက်ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ချမှတ်သောအမိန့်ကို ၁၉၆၅ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့မှ အယူခံဝင်သဖြင့် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၅၄ အရ၊ ရက်ပေါင်း ၃၀ ကျော်လာပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ အယူခံရက်ကို တိုးပေးရန်အတွက် လုံလောက်သော အကြောင်းတစ်ခုခုရှိသည်ဟု မမြင်သဖြင့် မခင်ရီ၏ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

မခင်ရီက ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးသို့ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာ တင်သွင်းသည်။

အမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးများ၏စီရင် ချက်များတွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်ကား ထင်လောင်း၍ ဖော်ပြရန်မလိုပေ။

၁၉၆၅
မခင်ရီ
နှင့်
ဦးကြည်။

၁၉၆၅
မခင်ရီ
နှင့်
ဦးကြည်။

ဦးကြည်နှင့် မခင်ရီတို့မှာ တရားဝင် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းမထွက်။ အမြွှာပူးကလေး ၂ ယောက်မှာလည်း သူတို့၏ကလေးများ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း အငြင်းမထွက်။ ဦးကြည်နှင့် မခင်ရီတို့ကို ဦးကြည်ဦးလေး ဦးကျန်က လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးလိုက်သည်မှာလည်း အငြင်းမထွက်ချေ။ မခင်ရီကိုယ်လေးလက ဝန် ၈ လတွင် ဦးကြည်၏သဘောတူညီချက်အရ မခင်ရီအား ၎င်း၏အဒေါ်အိမ်သို့ မျက်နှာမြင်ရန် ပို့ထားခြင်းမှာလည်း အငြင်းမထွက်ပေ။ အမြွှာပူးကလေးများ မွေးပြီး သည့်နောက် ၆ လအထိ မခင်ရီ၏အဒေါ်အိမ်သို့ ဦးကြည်ဝင်ထွက်သွားလာနေပြီး ထောက်ပံ့နေသည်များ၌လည်း အငြင်းမထွက်။ ကလေးများ ၆ လအရွယ်တွင် မခင်ရီနေထိုင်လျက်ရှိသော အဒေါ်အိမ်၏ နောက်ဖေးတွင် ဦးကျန်၏မိန်းမ ဒေါ်ခင်အေးက အလုပ်သမား ၃-၄ ယောက်နှင့် လာရောက်ပြီး အညှော်တိုက်သဖြင့် မခင်ရီနှင့် ဒေါ်ခင်အေးတို့ စကားများရန်ဖြစ်ကြသည်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း အငြင်းမထွက်။ ထိုစကားများသည့်နေ့မှစ၍ နောက်ပိုင်းတွင် ဦးကြည်သည် မခင်ရီနေထိုင်ရာသို့ မလာမရောက်တော့ဘဲ မခင်ရီအတွက်သော်၎င်း၊ ကလေး ၂ ယောက်အတွက်သော်၎င်း ထောက်ပံ့ကြေးများ မပေးခြင်း၌လည်း အငြင်းမထွက်။ ကလေးများအခါလည်ပြီး သောအခါ နာမည်ပေး ကင်မုန်းတပ်စဉ်က ဦးကြည်က မခင်ရီအား ငွေ ၃၀၀ ကျပ် ပေးခြင်းမှာ အမှုတွင်ပေါ်လွင်သည်။ ဦးကြည် က မခင်ရီအား ဦးကျန်တိုက်တွင် ၎င်းနှင့်အတူ ပြန်လည်နေထိုင်ရန် ပြောသောအခါ မခင်ရီက ဒေါ်ခင်အေးနှင့် ရန်ဖြစ် ထားသဖြင့် ၎င်းတို့တိုက်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်ရန် မသင့်သဖြင့် ထိုတိုက်တွင် ပြန်လည် နေထိုင်ရန် ငြင်းဆိုခြင်းမှာ မူလအမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်သည်။

ယခုအမှုတွင် ပေါ်လွင်နေသော အဓိကပြဿနာကြီး ၂ ချက်ရှိသည်။ ပဌမ ပြဿနာမှာ မခင်ရီက ပြည်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် ၁၉၆၅ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့က တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်ရာ ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီးယူဆသည့်အတိုင်း ကာလစည်းကမ်း သတ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ အရ ရက်ပေါင်း ၃၀ ကျော်လွန်လာပြီ၊ မကျော်လွန်လာပြီ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယပြဿနာမှာ မခင်ရီသည် ဦးကြည်နှင့် ဦးကျန်တိုက်တွင် အတူတကွ ပြန်လည်၍ နေထိုင်ရန် မဖြစ်ခြင်းမှာ မလွဲမရှောင်သာသောအကြောင်း ရှိ မရှိ ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးလှဖေ (၂) က ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးသည် မခင်ရီ၏ အယူခံသွားကို ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီဟု ယူဆကာ အယူခံကို ပသပ်လိုက်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ မှားယွင်းပါသည်။ တွဲဘက် ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စီရင်ချက်

၁၉၆၅
မခင်ရီ
နှင့်
ဦးကြည်။

ရေးသား၍ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သော်လည်း ကလေး ၂ ယောက်အတွက် ထောက်ပံ့ကြေးငွေ တယောက်တလ ၁၀ ကျပ်စီရထိုက်ကြောင်းသာလျှင်အဆုံးအဖြတ်ပေး၍မခင်ရီအတွက် မည်သို့မျှ ကောက်ချက်ချထားခြင်း မပါရှိပါ။ မခင်ရီ၏ လျှောက်ထားချက်အရ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့မှ မခင်ရီသည် ထောက်ပံ့ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း တိကျပြတ်သားသော အမိန့်မရရှိပါသဖြင့် မခင်ရီအတွက် တိကျပြတ်သားသော အမိန့်ချမှတ်သည့် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့မှစ၍ စက်ရှင်ရုံးသို့ အယူခံတင်သည့်နေ့ ၁၉၆၅၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့ဆိုလျှင် ရက်ပေါင်း ၃၀ မကျော်လွန်သေးသဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွား၏။ ၎င်းပြင် ဒုတိယပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်လက်လျှောက်လဲရာ မခင်ရီသည် ဦးကြည်နှင့်အတူ ဦးကျန်တိုက်၌ နေထိုင် ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဦးကျန်၏မိန်းမ ဒေါ်ခင်အေးနှင့် အညွှတ်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ရန်ဖြစ်ထားသဖြင့် ဒေါ်ခင်အေးရှိသောတိုက်သို့ ပြန်လည်နေထိုင်ရန် မဝံ့ခြင်းမှာ၊ ဦးကြည်နှင့် ထိုတိုက်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်ပေါင်းသင်းခြင်း မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စ၌ မခင်ရီ၏ အကြောင်းပြချက် လုံလောက်သဖြင့် မခင်ရီသည် ဦးကြည်နှင့်အတူ မနေနိုင်သော်ငြားလည်း ဦးကြည်ထံမှ ထောက်ပံ့ကြေးကို ရထိုက်ပါသည်ဟု တင်ပြသွားသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဝင်းလှိုင်က ပြည်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် မခင်ရီ တင်ထားသော အယူခံလွှာမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်ရကား အယူခံလွှာကို စက်ရှင်တရားသူကြီးက ပလယ်လိုက်ခြင်းမှာ မှန်ကန်ပါသည်ဟု တပ်ပြပြီးလျှင် ထိုအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အေး၊စိ၊ မှတ်ဆာကူတ်တီး နှင့် အပ္ပဗုရရုစံ အမှု (၁) နှင့် ဒေါ်အုန်းစိန် နှင့် ဒေါ်နှင်းဆီ (ခေါ်) ဟာပစ်ဘီဘီ အမှု (၂) တို့ကို ညွှန်ပြသွားသည်။

ဤအမှုကို ဤရုံးအနေနှင့် ဝေဖန်သုံးသပ်ရာဝယ် ပဌမပြဿနာဖြစ်သော ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ရှိရသည်မှာ တွဲဘက် ခေ့ခိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော စီရင်ချက်သည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၆၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီခြင်း မရှိဟု တွေ့ရှိရသည်။ ကလေး ၂ ယောက်နှင့်ပတ်သက်၍ စားစရိတ် ၁၀ ကျပ်စီပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသော်လည်း မခင်ရီနှင့်ပတ်သက်၍ စားစရိတ် ရထိုက်သည် မရထိုက်သည်ကို မည်သို့မျှ ဖော်ပြထားခြင်း မတွေ့ရှိရပေ။ ထို့ကြောင့် ထိုစီရင်ချက်သည် မခင်ရီအတွက် တိကျပြတ်သား၍ ပြည့်စုံသော စီရင်ချက်မဟုတ်ပေ။ မခင်ရီက တွဲဘက်ခေ့ခိုင်ရာဇဝတ်

(၁) ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၄၄။
(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၆၄။

၁၉၆၅
မခင်ရီ
နှစ်
ဦးကြည်။

တရားသူကြီးထံ ယင်းစီရင်ချက်ကို ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ ချမှတ်ပေးပါရန် လျှောက်
သောအခါမှ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ် တရား
သူကြီးက အမိန့်ချမှတ်ရာ၌ မခင်ရီသည် ထောက်ပံ့ကြေးငွေ မရထိုက်ကြောင်း ထိုနေ့
ထိုအခါမှ သိရသဖြင့် မခင်ရီအတွက် စီရင်ချက်သည် ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်
နေ့မှချမှတ်သော စီရင်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့ဖြစ်ရကား ၁၉၆၅ ခု၊
ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် အယူခံရာ၌
ရက်ပေါင်း ၃၀ မကျော်လွန်သေးသဖြင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်
သည်ယူဆရပေမည်။ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ကိုးကားသော
စီရင်ထုံးများမှာ ဤအမှုနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်သဖြင့် ကျွန်ုပ်လက်မခံနိုင်ပေ။
လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးတင်ပြသောအချက်များကို ကျွန်ုပ်လက်ခံသည်။
ထို့ကြောင့် ပညာရှိစက်ရှင် တရားသူကြီးချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ယင်းသို့ပယ်ဖျက်ပြီးနောက် အမှုအသွားအလာနှင့်ပတ်သက်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေး
ရန် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့သင့် မသင့်နှင့်ပတ်သက်၍
စဉ်းစားရာ ပညာရှိရွှေနေကြီး ၂ ဦးစလုံးက ဤအမှုကို စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြန်လည်မပို့ဘဲ
ဤရုံးတော်ကပင်လျှင် အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် လျှောက်ထားကြသဖြင့် ဤရုံးက ရာဇဝတ်
ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) တွင် အာဏာအပ်နှင်းထားသည့်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်
ပေးရန် လက်ခံသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရန်မှာ ဒုတိယပြဿနာတွင် အကျုံးဝင်သည်။

မခင်ရီသည် ဦးကြည်နှင့်အတူ ဦးကျန်ဘိုက်တွင် ပြန်လည်၍မနေနိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်
သတ်ပြီး အကြောင်းလုံလောက်စွာ ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဦးကြည်နေသော
ဦးကျန်-ဒေါ်ခင်အေးတို့၏ဘိုက်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်ရန်မှာ မခင်ရီအဘို့ မဖြစ်နိုင်ပေ။
ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မခင်ရီနှင့် ဒေါ်ခင်အေးတို့မှာ အညွှတ်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍
တယောက်မျက်နှာ တယောက်မကြည့်ဝံ့လောက်အောင် အကြီးအကျယ် ခိုက်ရန်
ဖြစ်ပွားထားသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မခင်ရီသည် ဦးကြည်နှင့် တဦး
တခြားနေခြင်းအားဖြင့် မိမိသဘောအလျောက် နေထိုင်သည်ဟု ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး
ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ (၄) အရ မယူဆနိုင်ပေ။ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍
မောင်ထွန်းရွှေ နှင့် မထွေးအမှု (၃) တွင် အောက်ပါအတိုင်း စီရင်ထုံးဖွဲ့ထား
သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“အကြင်လင်မယားနှစ်ဦးသည်၊ အတူတကွ နေထိုင်ပေါင်းသင်းရန် မည်သည့်
နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ တသီးတခြားစီနေထိုင်ရန်သာလျှင် မလွဲမရှောင်သာသော

(၃) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၈၇။

အကြောင်းများရှိပါက၊ ယင်းကဲ့သို့ တသီးတခြားနေခြင်းအားဖြင့် မိမိသဘော အလျောက် နေထိုင်သည်ဟု ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၈ (၄) အရ မယူဆနိုင်ပေ။”

၁၉၆၅

မခင်ရီ

ဦးကြည်

ထို့ကြောင့် မခင်ရီသည် ဦးကြည်ထံမှ မယားစရိတ်ကို ရထိုက်သူဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

မယားစရိတ် မည်ရွေးမည်မျှ ရထိုက်သည်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြဿနာတရပ်ပေါ်ထွက် လာပြန်သည်။ ဦးကြည်သည် ၎င်း၏ဦးလေး ဦးကျန်တိုက်တွင် ဦးကျန်၏ ရက်ကန်း ထောင်အလုပ်၌ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသည်ဟု ပေါ်လွင်သည်။ ဦးကျန်၏ ရက်ကန်းအလုပ်မှာ ငွေဝင်ကောင်းသော အလုပ်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ပေါ်လွင်သည်။ ဦးကြည်သည် ဦးကျန်ထံမှ လုံလောက်သော အထောက်အပံ့ကို ခံယူ၍ နေထိုင်သူ ဖြစ်သည်ဟု ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးကြည်သည် မခင်ရီအား လျော်ကန် သင့်မြတ်သော မယားစရိတ်ကို ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ ဤအမှုကို ပဌမ စစ်ဆေးသော ပြည်မြို့ ၅ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ဦးကြည်သည် မခင်ရီအား မယားစရိတ် တလလျှင် ၄၀ ကျပ်ထောက်ပံ့ရန် ချမှတ်သောအမိန့်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် ထိုအမိန့်အတိုင်း ဤရုံးက မခင်ရီသည် ဦးကြည်ထံမှ မယားစရိတ် တလ ၄၀ ကျပ်နှင့် အမြှားပူးကလေး ၂ ယောက်အတွက် တယောက်လျှင် တလ ၁၀ ကျပ်စီ စုစုပေါင်း တလ ၆၀ ကျပ်ကို အမှုစတင်စွဲဆိုသည့်နေ့မှစ၍ မခင်ရီအား ဦးကြည်ကပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုအတွက် တရားစရိတ်နှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ မခင်ရီအား အောက်ရုံး များနှင့် ဤရုံးတွင် ကုန်ကျသော တရားစရိတ်များကို ဦးကြည်ကပေးဆောင်စေရန် ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း တို့ရွှေတွင်

မောင်ကုတ်ချို (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅
နိုဝင်ဘာလ ၂၆
ရက်။

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ)အရ ပြစ်မှုတင်ရှားစီရင်ခြင်း—ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ
၈၄ အရ အကြူးဝင် မဝင်—တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တာဝန်—
ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိခြင်းကို ယူဆချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားခံသည် မိမိ၏ပြုလုပ်မှုမှာ ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ နှင့် အကျူးဝင်ပါ
သည်ဟု ထုချေခဲ့ခြင်း မရှိစေကာမူ ထိုအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ (၁၉၅၃)၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊
တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၈၊ နိုင်ငံတော် နှင့် လှမောင်၊ (၁၉၄၆)၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၅၀
တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ [(၁၉၆၂)၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားရုံးချုပ်၊
စာ ၃၃၈ ရည်ညွှန်းလိုက်နာသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတွဲရရှိသည့် သက်သေခံချက်များနှင့်တကွ အမှု၏ အဖြစ်အပျက်
အကြောင်းအရာတို့က တရားခံသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံသည်
မိမိတွင် သက်ရောက်သည့် သက်သေခံထင်ရှား ပြသနိုင်ရန် တာဝန်ကိုကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်လေသည်။

နိုင်ငံတော် နှင့် မောင်ပို၊ (၁၉၄၆)၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၈၆ ကိုခွဲခြားပြသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုနှင့် သေဆုံးသူတို့သည် မောင်နှမ အရင်းများဖြစ်ကြ
သည်။ ၎င်းတို့တဦးနှင့်တဦး ချစ်ချစ်ခင်ခင် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံချက်များ တွေ့ရှိရ၏။
အခင်းမဖြစ်မီက ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ စကားများခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း သက်သေ
များက တညီတညွတ်တည်း ထွက်ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည် နှမငယ်အား ဓါးဖြင့်
ခုတ်ရာ၌ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။
ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက်အကျိုးအကြောင်း မရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ရာ အယူခံတရားလို
သည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍သာလျှင် ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၂၆။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၉ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ
၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဖျာပုံမြို့၊ ပဌမအထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် ဦးလှခိုင်၊ (၁၉၅၇)၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၄၃ ကို ပိုင်းခြားဝေဖန်သည်။

၁၉၆၅

မောင်ကုတ်ချို
'နှင့်'
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်ရန် အကြောင်းကား အယူခံတရားလိုသည်။ မဖွားကြည်အား သတ်ဖြတ်စဉ်က မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေသည့် အချိန်ကာလ အတောအတွင်း ပြုလုပ်ကြောင်း၊ ပြသနိုင်မှသာလျှင် အဆိုပါပုဒ်မ သက်သာခွင့်ကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ သာမန်အားဖြင့် ရာဇသတ်မှမြောက်သော ပြုလုပ်မှုသည် ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူချေ။ ထို့ကြောင့် အမှု၏အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများကို အားကိုး၍သာလျှင် ၎င်း၏စိတ် ပေါ့သွပ်ခြင်းကို သက်သေထူထောင်ရန်ပင်ဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်းအချက်အလက်များကို ထောက်ခံ၍ ကြည့်သောအခါ အယူခံတရားလိုသည် မဖွားကြည်အား ခါးနှင့်ခုတ်စဉ်က စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့် မိမိ၏ ပြုလုပ်မှုသည် မည်သို့သော သဘောရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ မတော် မမှန်သည်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ကိုသော်၎င်း မသိရှိ၍သာလျှင် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ ဦးစောဆယ်မြူရယ်(လ်)ချစ်။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးဘဖေ။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။ ဖျာပုံမြို့၊ ပဌမတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ မှုပြစ်ထင်ရှား စီရင်၍ သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ အမှု၏ အကြောင်းခြင်းရာ အဘိချုပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

သေဆုံးသူအသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်ရှိ မဖွားကြည်သည်၊ အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချို၏ နှမအရင်းဖြစ်၍ ငယ်စဉ်ကပင် စိတ်မနှံ့ နေသူ တဦးဖြစ်သည်။ မောင်ကုတ်ချိုနှင့် မဖွားကြည်ဘို့သည် မိဘမဲ့များ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက်၊ ၎င်းတို့အား ဦးလေးတော်သူ ကိုမောင်ဥာဏ် (လိပြ-၁)က ကြည့်ရှုထားလေသည်။ ၁၃၂၇ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၄ ရက် (၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်)နေ့ မွန်းတည့်အချိန်ခန့်တွင် ကိုမောင်ဥာဏ်သည်၊ ကိုဇွေ (လိပြ-၅)အိမ်သို့ သွားရောက်၍၊ ပိုက်ကွန်ထိုးနေစဉ် မိမိ၏ သားငယ် ၂ ယောက် ရောက်ရှိလာပြီး မောင်ကုတ်ချိုသည် မဖွားကြည်အား ရင်ဘတ်ကို လက်သီးနှံ့ထိုးကာ မငေးကြီးရွာဘက်သို့ ဆွဲခေါ်သွားကြောင်း တိုင်တန်းလေသည်။ ကိုမောင်ဥာဏ်သည် အဖော်များနှင့်အတူ မောင်ကုတ်ချိုတို့အား လိုက်လံ ရှာဖွေရာ

၁၉၆၅
 မောင်ကုတ်ချီ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

နောက်ဆုံးတွင် မောင်ကုတ်ချီအား သောကြာရွာ ကိုချစ်အောင် (လိပြ-၉) အိမ်၌ တွေ့ရှိသည်။ ကိုမောင်ဉာဏ်က မောင်ကုတ်ချီအား မဖွားကြည် ဘယ်မှာလဲဟု မေးမြန်း သောအခါ မောင်ကုတ်ချီက “ ဘကြီး ကျွန်တော်တော့ ထိုးသတ်လိုက်ပြီ ” ဟုပြန်ပြော ၏။ ထို့နောက်ည ၁၀ နာရီအချိန်သို့ ရောက်သောအခါ မောင်ကုတ်ချီသည် ကိုမောင် ဉာဏ်နှင့် အခြားရွာသားများအား ကိုသန်းရင်ဆိုသူ၏ တဲအနီးရှိ ရိုးထဲမှ မဖွားကြည် အလောင်းကို ညွှန်ပြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုမောင်ဉာဏ်သည် မဖွားကြည်အလောင်း ကို ဖျာပုံခရိုင်၊ နောက်ပြန်တိုး ရဲဌာနာသို့ ယူဆောင်သွားပြီး ဌာနာတွင် အောက်ရုံး အမှုတွဲ၌ သက်သေခံအမှတ် “က” အဖြစ် တင်သွင်းထားသော ပဌမသတင်းပေး အစီရင်ခံချက်ကို ပေးခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံး အမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များအရ အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသည် စိတ်မနှံ့သူ တဦးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်လေသည်။ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်တွင်လည်း “ ရုံးမှ တရားခံအား ကြည့်ရာနှင့် မေးမြန်းရာတွင် တရားခံမှာ စိတ်မနှံ့သူတယောက် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည် ” ဟု ဖော်ပြထား၏။ ပညာရှိ အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည် အထကတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း ယူဆချက် ချမှတ်ထားခဲ့သော်လည်း၊ တရားခံသည် အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း စိတ်မနှံ့သူတဦး ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မိမိ၏အမှုကို ကာကွယ် ထုချေနိုင်သည့် အရည် အချင်းရှိ-မရှိ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။ အကယ်၍ အမှုစစ်ဆေးစဉ် အတွင်းက တရားခံ သည်မိမိ၏အမှုကို ခုခံကာကွယ်နိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၆၄ အရ၊ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ မဆောင်ရွက်ခဲ့ပါမူ အမှုတရားလုံးကို ပျက်ပြားစေမည်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ တရားခံ၏အသက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီး ပြုမူဆောင်ရွက်မှုများသည် စိတ်ကြော့နပ်ဘွယ်ရာ မရှိချေ။ သာမန်အားဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး၌ အောက်ရုံးက ချမှတ်သည့် စီရင်ချက် နှင့် အမိန့်တို့ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်ရမည်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ယခုကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ရှိ အမှုကို ထိုကဲ့သို့ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့် ချမှတ်ပါက အစိုးရ၌ ငွေအကုန်အကျများပြီး အကျိုးထူးရန် အကြောင်းမရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤအမှုတွင် တရားခံသည် မိမိ၏အမှုကို မိမိကိုယ်တိုင် ခုခံချေပ နိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိစေကာမူ အောက်ရုံးတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များနှင့် တကွ အမှု၏ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းခြင်းရာများအရ ၎င်းအပေါ်၌ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ထင်မြင်ယူဆသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကုတ်ချီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသည်။ သေဆုံးသူ မဖွားကြည်အား ရင်ဘတ်ကို လက်သီးနှင့်ထိုး၍ မငေးကြီး ရွာဘက်သို့ ဆွဲခေါ်သွားကြောင်း သက်သေခံ အထောက်အထား ရရှိခဲ့သည်။ မောင်ကုတ်ချီသည် ကိုမောင်ဥာဏ် (လိုပြု-၁)နှင့် အခြားသူများ ရောက်ရှိလာသောအခါ မိမိသည် မဖွားကြည်အား ဓါးနှင့်ထိုး၍ သတ်ခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံထားသည်မှာ အလွန်ထင်ရှားပေသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း သက်သေခံအထောက်အထား လုံလောက်စွာ ရရှိခဲ့သည်။ ထိုမျှသာမကသေး သေသူ၏ အလောင်းကို အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီ ညွှန်ပြသော နေရာမှပင် ပြန်လည်ရရှိခဲ့ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားသည့် သက်သေခံချက်များ ရရှိပြန်လေသည်။ မောင်ကုတ်ချီသည် မိမိက မဖွားကြည်အား ထိုးခဲ့သော ဓါးကိုပင်လျှင် ကိုမောင်ဥာဏ်ဘွဲ့အား ထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်း သက်သေခံချက်ရရှိခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် သေဆုံးသူ မဖွားကြည်အား ဓါးဖြင့်ထိုး၍ သတ်သူမှာ အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း သံသယကင်းရှင်းစွာ ယူဆနိုင်လေသည်။ သို့ရာတွင် အမှု၏ အခြေအနေအရ ကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစားရန် ပြဿနာတခု ပေါ်ပေါက်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုစဉ်းစားရန် ပြဿနာ မှာ အယူခံတရားခံ မောင်ကုတ်ချီသည် မဖွားကြည်အား ဓါးဖြင့် ခုတ်သတ်သောအချိန်တွင် မိမိ၏ဘက်ကို မိမိမပိုင်နိုင်၊ မိမိ၏ပြုမှုချက်ဘက်သည်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းများဖြစ်သည်ကိုမသိ၊ ရူးသွပ်သည်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာဖြစ်ပေသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသည် ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ အရ ကင်းလွတ်ခြင်းကို ခံစား၍ မိမိ၏ ပြုမှုခဲ့ခြင်းအတွက် ပြစ်ဒဏ်သင့်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရသင့်သလောဟူသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ဤပြဿနာကို ပညာရှိအောက်ရုံး တရားသူကြီးသည် အလျဉ်းပင် စဉ်းစားခဲ့ဟန် မတူချေ။ စင်စစ်သော်ကား အောက်ရုံးတွင် အယူခံတရားလိုသည် ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ထုချေခဲ့ခြင်းမရှိချေ။ သို့ပင်ဖြစ်လင့်ကစား ဤအချက်ကို အောက်ရုံးက မိမိ၏ သဘောအလျောက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ခွင့်ရှိကြောင်း စီရင်ထုံး အများအပြားရှိသည်။

မောင်မှတ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အမှု (၁)၊ စီရင်ထုံးတွင် တရားဝန်ကြီး ဦးသောင်းစိန်က၊ နိုင်ငံတော် နှင့် လှမောင် အမှု (၂) ကို ရည်ညွှန်း၍ အယူခံတရား လိုသည် မိမိကိုယ် ကို မိမိခုခံ ကာကွယ် ဝိုင်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အရေးကို ခုခံ ချေပထားခြင်း မရှိစေကာမူ ရုံးတော်သည် ထိုပြဿနာကို မိမိအလိုအလျောက် အမှု၏ ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းခြင်းရာများအရ ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်သည်ဟု

(၁) (၁၇၅၃) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၁၈။
(၂) (၁၉၄၆) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၅၀။

၁၉၆၅
မောင်ကုတ်ချီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ပေါ်ပြထား၏။ ထိုနည်းတူ တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ခြင်းချက်နှင့် အကျုံးဝင် မဝင်ကို ရုံးတော်သည် မိမိ၏ သဘော အလျောက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်သည်ဟုပင် ယူဆရပေမည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက် ၍ အလွန်တိကျစွာ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အမှုမှာ၊ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အမှု (၃) ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင် တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်က အောက်ပါအတိုင်း မြက်ဟထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

“အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာတို့က တရားခံသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံ ကိုယ်တိုင်က အမှုစစ်ဆေး စဉ်အခါက ထုချေခြင်း မပြုခဲ့စေကာမူ သို့မဟုတ် ထုချေသော်လည်း မိမိ၏ သက်သေများ အားဖြင့်သာ မိမိ၏ စိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားပြသ နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့စေကာမူ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက အခြားသက်သေ အထောက်အထားများကို ကိုးကား၍ တရားခံအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆသည်။ လက်တွေ့ အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားခံ တဦးသည် မိမိ၏ အာမန်အားဖြင့် ရာဇဝတ်မှုမြောက်သော ပြုလုပ်မှုသည် ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ် ပေါ့သွပ်နေခဲ့၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန် မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေတို့ကို အားကိုး၍သာလျှင် ၎င်း၏စိတ် ပေါ့သွပ်ခဲ့ခြင်းကို သက်သေ ထူနိုင်မည် ဖြစ်ပေ သည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေတို့မှာ ၎င်းစိတ် ပေါ့သွပ် နေခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်လောက်အောင် ပေါ်လွင် ထင်ရှား လာလျှင်လည်း တရားခံက သော်၎င်း၊ တရားခံ၏ ရှေ့နေက သော်၎င်း စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကို အကာအကွယ် မယူစေကာမူ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ အကျိုးကို တရားခံအား ပေးသင့်သည်ဟု ယူဆသည်။”

ထို့ကြောင့် ယခုကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ရှိ အမှုတွင်လည်း တရားခံသည် အောက်ရုံး၌ မိမိ၏ ပြုလုပ်မှုမှာရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ နှင့် အကျုံးဝင်ပါသည်ဟု ထုချေခဲ့ခြင်းမရှိစေကာမူ ထိုအချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အနေနှင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ ထို့ ကြောင့် ယခုကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစားရန် ကျန်ရှိနေသည့် အချက်မှာ အမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက် များနှင့်တကွ အမှု၏ ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းခြင်းရာများကို ထောက်ဆ၍ကြည့်လျှင် အယူခံ တရားလို၏ ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျုံးဝင်မဝင်ဟူသော ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။

(၃) (၁၉၆၅) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ တရားရုံးချုပ်၊ စာ ၃၃၈။

နိုင်ငံတော် နှင့် မောင်ပို အမှု (၄) တွင် တရားခံသည် ရှားသွပ်နေကြောင်း စတင်သက်သေထူထောင်ရန် တာဝန် (burden of introducing Evidence) သာမက သက်သေထင်ရှား ပြသရန်တာဝန် (burden of Establishing the defence) သည် တရားခံ၏ အပေါ်၌ သာလျှင် သက်ရောက်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် အမှုတွဲတွင်ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များနှင့် တကွ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာတို့က တရားခံသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံသည် မိမိတွင် သက်ရောက်သည့် သက်သေခံထင်ရှား ပြသနိုင်ရန် တာဝန်ကို ကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ယူဆခြင်းသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အမှု(၃)၏ စီရင်ထုံးနှင့် ကိုက်ညီသည်မှာ ထိုစီရင်ချက်၏ အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များအရ ထင်ရှားလေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကတ်ချီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

“ အကယ်၍ အမှုအဖြစ် အပျက်အကြောင်းအရာများနှင့် တရားခံ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင် အမှုမဖြစ်မီ ပြုမူနေထိုင်ခြင်း၊ အမှုဖြစ်ပြီးနောက် ပြုမူနေထိုင်ခြင်းစသော ဆီလျော်စပ်ဆက်သည့် အကြောင်းအချက် အရပ်ရပ်တို့ကို လေ့လာပြီး နောက် တရားရုံးက တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ထင်မြင် ယုံကြည်နိုင်လျှင်၊ ပုဒ်မ ၈၄ ၏အကျိုးကို တရားခံအား ပေးနိုင်သည်ဟူ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် တရားခံအား စိတ်ပေါ့သွပ်၍ နေခဲ့လေမလားဟူသော သံသယဒွိဟ၏ အကျိုးကို ပေးရမည်ဟူ၍ မဆိုလို။ တရားခံ ကိုယ်တိုင်ကသော်၎င်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက် အခြေအနေ အားလုံးကသော်၎င်း ၎င်းစိတ် ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို ပေါ်လွင် ထင်ရှား စေရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်စေရန် တာဝန်၏ အလေးချိန်သည် တရားလိုက တရားခံသည် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ပါသည်ဟူ၍ ထင်ရှားစွာ သက်သေထူရမည့် တာဝန်ထက် အနည်းငယ် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ”

အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးများတွင် ပါရှိသည့်မူများကို နှလုံးသွင်း၍ ယခုကျွန်ုပ်တို့ ရွှေ့ရှိ အမှုကို စောကြောလေ့လာ ကြည့် ရှုရာတွင် အောက်ပါ အဓိကအချက်များ ပေါ်ပေါက်နေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။

(၁) အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသည် အစဉ်သဖြင့် စိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့သူ မဟုတ်သော်လည်း ရံဖန်ရံခါ စိတ်မနှံ့ခြင်းမှာ တရားလိုပြ သက်သေများ၏ အစစ်ခံ

(၄) (၁၉၄၆) ခန့်စစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၈၆။

၁၉၆၅
မောင်ကုတ်ချီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ချက်များအရ ပေါ်လွင်သည်။ ကိုမောင်ဉာဏ် (လိပြ-၁)၏ အစစ်ခံချက်၌ “စွပ်စွဲခံရသူသည် စိတ်ကောင်းစွာ မန့် သူ ဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်တော် စိုးရိမ်မိခြင်း ဖြစ်ပါသည်” ဟုပြော၏။ ကိုဇွေ (လိပြ-၅)ကလည်း “အယူခံတရားလိုသည် စကားပြောရာတွင် တခါတလေ အဓိပ္ပါယ်မရှိသော စကားများကို ပြောသည်သာမက အလုပ်မလုပ်ဘဲ ဟိုသွားလိုက်၊ သည်သွားလိုက် လုပ်နေပါသည်” ဟုဖော်ပြထား၏။ ထိုအစစ်ခံချက်များကို အခြားသော တရားလိုပြ သက်သေများကလည်း ထောက်ခံထွက်ဆို ထားရှိသောမက ပညာရှိအောက်ရုံး တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်၌လည်း တရားရုံးမှ တရားခံအား ကြည့်ရှုရာနှင့် မေးမြန်းရာတွင် တရားခံသည် စိတ်မန့် သူတို့ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်းနှင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ အယူခံတရားလို၏ နှမအရင်းဖြစ်သည့် သေဆုံးသူ မဖွားကြည်သည် ဝမ်းတွင်းရူးတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း အငြင်းပွားချက် မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည်လည်း မိရိုးဖလာ စိတ်နောက်သည့်ရောဂါ စွဲကပ်နေသူ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များနှင့်တကွ အမှု၏ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းခြင်းရာများကို ဆင်ခြင်သုံးသပ် ကြည့်ရှုသောအခါ အယူခံတရားလိုသည် ရံဖန်ရံခါ ရူးသွပ်ခဲ့ခြင်းမှာ ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

(၂) အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံ တရားလိုနှင့် သေဆုံးသူတို့သည် မောင်နှမအရင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး ချစ်ချစ်ခင်ခင် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံချက်များ တွေ့ရှိရ၏။ အခင်း မဖြစ်မီက ၎င်းတို့သည် တဦးနှင့်တဦး ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ စကားများခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း သက်သေများက တညီတညွတ်တည်း ထွက်ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုသည် နှမငယ်အား ခါးဖြင့် ခုတ်ရာ၌ ရည်ရွယ်ချက်အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲ ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ရာ၊ အယူခံ တရားလိုသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍သာလျှင် ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။ သာမန်အားဖြင့် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲပြုမှုတိုင်းတွင် ကျူးလွန်သူ စိတ်ပေါ့သွပ်၍ ပြုလုပ်မှုဟူ၍ မယူဆနိုင်ကြောင်း ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် ဦးလှခိုင် အမှု (၅)တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်း လုံးဝမရှိသည်ကို ထပ်လောင်း၍ အခြားသော အဖြစ်အပျက်တို့ကလည်း ကျူးလွန်သူ စိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့ကြောင်းကို အထောက်အထားပြုကြလျှင် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်း မဲ့ခြင်းသည်လည်း တရားခံ ရူးသွပ်ခြင်းကို အထောက်အထားတခု ဖြစ်နိုင်ကြောင်း အထက်ဖော်ပြပါ မောင်ထွန်းစိန်၏ အမှု၌ ပညာရှိ တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်က မြက်ဟ

(၅) (၁၉၅၀) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၁၄၃။

ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ရှိ အမှု၌ အယူခံတရားလိုသည် သေဆုံးသူအား ခါးဖြင့် ခုတ်သတ်ရာ၌ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်း မရှိဘဲ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် အယူခံတရားလို စိတ်ပေါ့သွပ်၍ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ကို ထောက်ခံထားလေသည်။

၁၉၆၅
မောင်ကုတ်ချီ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

(၃) အယူခံတရားလို မောင်ကုတ်ချီသည် သေဆုံးသူ မဖွားကြည်အား သတ်ဖြတ်ပြီးနောက် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရန် အားထုတ်ခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့ချေ။ ဦးလေးတော်သော ကိုမောင်ဉာဏ် (လိုပြ-၁)နှင့် တွေ့ရှိလျှင် တွေ့ရှိခြင်း မောင်ကုတ်ချီက မိမိသည် မဖွားကြည်အား ထိုးသတ်ခဲ့ကြောင်း ရဲရဲတင်းတင်း ပြောပြခဲ့လေသည်။ အခင်းဖြစ်ပြီးနောက် အယူခံ တရားလိုသည် ကိုချစ်အောင် (လိုပြ-၉)၏အိမ်သို့ ရောက်ရှိသွားသော အခါ၌လည်း မည်သူကမျှ မေးမြန်းခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ မိမိအလိုအလျောက် မိမိသည် လူတယောက်ကို သတ်ပြီးလာခဲ့သည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအချက်များကို ထောက်ဆ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ အယူခံ တရားလိုသည် ထိုစဉ်အခါက ရူးသွပ်နေခဲ့၍သာလျှင် ထိုစကားများကို ပြောဆိုကြောင်း အလွန်ထင်ရှားသည်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်ရန် အကြောင်းကား အယူခံ တရားလိုသည် မဖွားကြည်အား သတ်ဖြတ်စဉ်က မိမိစိတ် ပေါ့သွပ်နေသည့် အချိန်ကာလအတောအတွင်း ပြုလုပ်ကြောင်း ပြသနိုင်မှသာလျှင် အဆိုပါပုဒ်မ၏ သက်သာခွင့်ကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ သာမန်အားဖြင့် ရာဇဝတ်မှုမြောက်သော ပြုလုပ်မှုသည် ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ် ပေါ့သွပ်နေခဲ့၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူချေ။ ထို့ကြောင့် အမှု၏ အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကို ကိုးကား၍သာလျှင် ၎င်း၏စိတ် ပေါ့သွပ်ခြင်းကို သက်သေထူထောင်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤအမှု၌ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်းအချက်အလက်များကို ထောက်ဆ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ အယူခံတရားလိုသည် မဖွားကြည်အား ခါးနှင့်ခုတ်စဉ်က စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့် မိမိ၏ပြုလုပ်မှုသည် မည်သို့သော သဘောရှိသည်ကို သော်၎င်း၊ မတော်မမှန်သည်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ကို သော်၎င်း မသိရှိ၍သာလျှင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ပြုလုပ်မှုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လိုက်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ဤအယူခံကို လက်ခံ၍ ပညာရှိအောက်ရုံး အထူးတရားသူကြီးက ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့်

၁၉၆၅
 မောင်ကုတ်ချီ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပြစ်ဒဏ်တို့ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အယူခံတရားလိုအား ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တရား
 သေလွတ်စေရမည်။ သို့ရာတွင် လူထု၏ လုံခြုံမှုကို ရှေ့ရှု၍သော်၎င်း၊ အယူခံတရားလို
 ၏နောင်ရေးကို ရှေ့ရှု၍သော်၎င်း ၎င်းအား တံတားကလေး စိတ္တဇဆေးရုံသို့ ပို့စေရ
 မည်။ ထို့နောက် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံ အရာရှိများက ၎င်း၏ရောဂါ လုံးဝကင်းစင်စွာ
 ပပျောက်ပြီဟု ယူဆ၍ ၎င်းအား ထိန်းသိမ်းကုသရန် မလိုတော့သည့် အချိန်တွင်
 ၎င်းအား ဆေးရုံမှ ဆင်းခွင့်ပြုပြီး လိုရာသို့ လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ပေးရန်ဖြစ်သည်။
 ဤဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇၁ အရ၊ လိုအပ်သော
 အစီရင်ခံခြင်းကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက တရားရေးဌာနသို့
 ပို့စေရမည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

ဘုရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ရွှေတိုင်

မောင်ထွန်းလှ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ
၂၃ ရက်။

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁)—အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် စစ်ဆေးသောအမှု—ပြစ်ဒဏ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် စစ်ဆေးသောအမှုပေါ်ကွင် တွေ့ရှိရသည့်အတိုင်းဆိုလျှင်၊ လျှောက်ထားသူသည် ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစံနှုန်းကို ဆန့်ကျင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မထင်ရှား၊ မသိနားမလည်၍ ကုန်ပစ္စည်းကို သယ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူကျခံခဲ့ပြီးသည့် ပြစ်ဒဏ်နှင့်ပင် တော်လောက်ပါပြီဟု ထောက်ခံခြင်းသည် လျှောက်ခံသင့်မြတ်သည်။ ဤအမှုမျိုး၌ သဘောရိုးဖြင့် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူသယ်ဆောင်ခြင်းပြုမိသူများအား အစိုးရက ပညာပေးသည့်အနေဖြင့် ဆုံးမ၍လွှတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်း၏တန်ဖိုးကို ပြန်ပေးခြင်း စသည်ကိုလည်း ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ အစိုးရရွှေ့နေကြီး ဦးနှစ်။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ လျှောက်ထားသူသည် ငါးပိ တပုံးကို သယ်ဆောင်လာသည်ဟု တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ကျိုက်လတ်မြို့၊ (၁)ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁)အရ၊ ၎င်းအပေါ် ထောင်ဒဏ်ဘလ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ လျှောက်ထားသူအား အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးခဲ့ရာ လျှောက်ထားသူကလည်း အပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံခဲ့သည်။

ဖျာပုံခရိုင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ သယ်ယူခဲ့သည်ဆိုသော ငါးပိမှာလည်း များလှသည် မဟုတ်၍၊ ၎င်းသည် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးကို ဆန့်ကျင်သူ

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၈၂ (ခ)။

† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကျဉ်းမှုအမှတ် ၁၇၇ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၅ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ကျိုက်လတ်မြို့၊ (၁) ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၅
မောင်ထွန်းလှ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တဦးဟူ၍လည်း ယူဆရန် ခဲယဉ်းသည့် အားလျော်စွာ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်ကို ကျခံခဲ့ပြီးသော ထောင်ဒဏ်အထိ လျော့ပေါ့၍ ပေးသင့်ပါသည်ဟု ထောက်ခံချက်ဖြင့် အမှုတွဲကို ဤရုံးသို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။ အမှုကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးခဲ့သဖြင့် အကြောင်းအချက် အစုံအလင်မပေါ်ပေ။ သို့ရာတွင် ပစ္စည်းရှာဖွေ စာရင်း၌ မုန့်ပုံးနှင့် ထည့်ထားသော မျှင်ငါးပိ တပုံးဟု ဖော်ပြထားသည်။

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် အမှုများကို စစ်ဆေးနိုင်ရန် အာဏာကို တရားသူကြီးများအား အပ်နှင်းပြီးနောက်၊ ဤရုံးက ၁၉၆၅ ခု၊ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ညွှန်ကြားလွှာအမှတ် ၄ ကို ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုညွှန်ကြားလွှာတွင် အစိုးရက အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော သဘောထား၊ ကျေညာချက်၊ ညွှန်ကြားချက် စသည်တို့ကိုကြေကြေလည်လည်လေ့လာ၍ ရုံးသို့အမှုများ တင်ပို့လျှင် ထိုသဘောထားများ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် စစ်ဆေးစီရင်ရန်လိုကြောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေး စံနစ်ကို ဆန့်ကျင်၍ ပြုကြသည့် ကိုယ်ကျိုးရှာ အမြတ်ကြီးစား၊ စီးပွားရေး သမားများကို ဖယ်ရှားရန်ဖြစ်သော အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကို မျက်ခြေမပြတ် ထားရှိရန်လိုကြောင်း စွပ်စွဲခံရသူသည် သဘောခိုးဖြင့် ပစ္စည်းကို ဝယ်ယူခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း စသည်တို့က ရည်ရွယ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် သုံးစွဲရသူတွင် သဘောခိုးရှိကြောင်း ပေါ်လွင်လျှင် ၎င်းအား ဆောလျင်စွာလွှတ်ရန် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် အတိအလင်း ညွှန်ကြားခဲ့သည်။

အမှုအခင်းများကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်ရန် အာဏာအပ်နှင်း ခြင်းမှာလည်း၊ အမှုများ ကြန့်ကြာခြင်းဖြင့် အများပြည်သူတို့ ခက်ခဲနစ်နာခြင်း မရှိရလေအောင် စီစဉ်ဖန်တည်းခြင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ အကျဉ်းနည်း စစ်ဆေးသော်လည်း အစိုးရ၏အမိန့်ကို ကျူးလွန် မလွန် ပေါ်လွင်စေသည့် အကြောင်းအချက်များကို အတိချုံး မှတ်တမ်းတင်ကာ အမိန့်တွင် ဖော်ပြ၍ ဆုံးဖြတ်ရန် လိုကြောင်းဖြင့် ဤရုံး၏ ညွှန်ကြားလွှာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် စစ်ဆေးထားသော အမှုပေါ်တွင် တွေ့ရှိရသည့် အတိုင်း ဆိုလျှင် လျှောက်ထားသူသည် ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေး စံနစ်ကို ဆန့်ကျင်၍ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မထင်ရှား၊ မသိနားမလည်၍ ကုန်ပစ္စည်းကို သယ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ ကျခံခဲ့ပြီးသည့် ပြစ်ဒဏ်နှင့်ပင် တော်လောက်ပါပြီဟု ထောက်ခံခြင်းသည် လျော်ကန် သင့်မြတ်သည်။ ဤအမှု မျိုး၌ သဘောခိုးဖြင့် အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူ သယ်ဆောင်ခြင်း

ပြုမိသူများအား၊ အစိုးရက ပညာပေးသည့် အနေနှင့် ဆုံးမ၍လွှတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်း၊
 သို့မဟုတ် ပစ္စည်း၏တန်ဖိုးကို ပြန်ပေးခြင်း စသည်ကိုလည်း ပြုလျက်ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့
 ပြုလုပ်နေသည်နှင့်အညီ၊ ဤအမှုတွင်လည်း၊ လျှောက်ထားသူသည် ကျခံခဲ့ပြီးသော
 ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပညာရလောက်ပြီဟု ယူဆသဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ်တွင် ကျန်ရှိနေသေးသော
 ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်ထွန်းလှ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာ

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းတို့ ရွှေတွင်

မောင်သန်း (ခေါ်) ရာကွတ် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ
၆ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၇ အရ စသုံးလုံးတရားသူကြီးထံ အာမခံပေးရန်လျှောက်ထားရာ ပယ်ခြင်း—ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ လျှောက်လွှာကို စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ တင်သွင်းသင့် မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ စသုံးလုံး တရားသူကြီးအမိန့်ကိုမကျေနပ်၍ တင်သွင်းသည့်လျှောက်လွှာများကို ကနဦး စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့သာတင်သွင်းသင့်သည်။

Savad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshsh v. The State A. I. R. (1938) Lah. p. 762 ; Vasant Vinayak Bhagwat v. State A. I. R. (1951) Madhya Bharat p. 104 ; Indar Dass v. State Criminal Law Journal (1952), p. 280
တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ ဦးမြင့်စိုး နှင့် ဦးထွန်းဝင်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ (အစိုးရရွှေနေကြီး) ဦးခင်မောင်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ။ ။ ယခုအမှုမှ လျှောက်ထားသူ မောင်သန်း (ခေါ်) ရာကွတ်နှင့် အခြားနှစ်ဦးမှာ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့က၊ ရန်ကုန်မြို့ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာန အထူးတရားသူကြီး (၂) ၏ရုံး၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင်အများနှင့် ဆိုင်သောပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဥပဒေပုဒ်မ ၃/၁၀၉ အရ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ကုန်ရုံအမှတ် ၆ မှ လေလံဆွဲဝယ်ခဲ့သည့် ပျက်စီးနေသော ဘိလပ်မြေများကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့များတွင် ပေးသွင်းပြီးငွေထက်ပို၍၊ ဘိလပ်မြေ ၂၁ တန်ကျော်ကို ပိုမိုမတရားထုတ်ယူသည်ကို တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ တရားစွဲခံရခြင်းဖြစ်လေသည်။

* ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၅/၆၅။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာန အက်ဥပဒေ အထူးရာဇဝတ်တရားသူကြီး (၂) ၏အမိန့်ကို လျှောက်ထားမှု။

၁၉၆၅

မောင်သန်း
(ခေါ်) ရာကုတ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုကို အထူးရာဇဝတ်ရုံးဖွဲ့၍ ကြားနာစစ်ဆေးရန် ရွက်ဆောင်နေကြောင်းတရား လိုဘက်မှ အစီရင်ခံသဖြင့်၊ ထိုနည်းဥပဒေ ၃ (၄) အရ ချုပ်ထားရန် တရားသူကြီးက ရမန်ပေးလိုက်လေသည်။ လျှောက်ထားသူက ၁၉၆၅ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် မိမိအား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၇ အရ အာမခံပေးပါရန်၊ စသုံးလုံးတရားသူကြီးထံ လျှောက်ထားရာ၊ အမှုကို အထူးရာဇဝတ်ခုံရုံးနှင့် စစ်ဆေးမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုနည်း ဥပဒေအပိုဒ် ၃ (၄) အရ အမှုကို မစစ်ဆေးဘဲဆိုင်းငံ့ထားပြီး၊ တရားခံအား ပုံစံ (၁) အရ ချုပ်ထားခဲ့သဖြင့်၊ ထိုရုံးတွင် လျှောက်သူအား အာမခံနှင့်နေခွင့် ပေးရန် အာဏာမရှိဆိုပြီး လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်လေသည်။

ထို့တွက် လျှောက်သူက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ ဤရုံးသို့ ၎င်းအား အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း အာမခံပေးထားပါရန် တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ် လေသည်။ လျှောက်သူ၏ လျှောက်လွှာပါ ပြဆိုချက်များကို မသုံးသပ် မဝေဖန်မီ ယခုလျှောက်လွှာမှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် လျှောက်သူသည် ထိုပုဒ်မတွင်ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း လိုအပ်သည့် အခွင့်အရေးကို စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးနှင့် ဤရုံးများမှ ပေးနိုင်သည့် အာဏာတူညီရှိပါလျက်၊ လျှောက် လွှာကို ရှေးဦးစွာ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ ဤရုံးသို့ တိုက်ရိုက် တင်သွင်းရကား၊ ဤရုံးမှ လက်ခံစဉ်းစား သုံးဖြတ်ပေးသင့် မပေးသင့်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ (၁) မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

“The High Court or Court of Session may in any case, whether there be an appeal on conviction or not, direct that any person be admitted to bail, or that the bail required by a police officer or Magistrate be reduced.”

သို့ဖြစ်ရကား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ အာမခံပေးရန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးနှင့် တရားလွှတ်တော်မှာ တူညီသည့်အခွင့်အာဏာရှိပြီး၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးသည်လက်အောက်ခံရုံးဖြစ်ရကား၊ ဤရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အထွေ ထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၃၀ ဦးအုံးမြင့်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမှုတွင်

Savad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshsh v. Emperor (1). Vasant Vinavak Bhagwat v. State (2). Indar Dass v. State (3).

စီရင်ထုံးများပါ ဖော်ပြချက်များကိုမူတည်၍ လျှောက်လွှာကို အောက်ရုံးတွင်သာ ကနဦးလျှောက်ထား၍ အဆုံးအဖြတ်ခံယူရန်ဖြစ်ပြီး၊ အထူးအကြောင်းခြင်းရာများ

(1) A.I.R. (1938) Lah. p. 762. (2) A.I.R. (1951) Madhya Bharat p. 104.
(3) Criminal Law Journal (1952) p. 280.

၁၉၆၅
မောင်သန်း
(ခေါ်) ရာဇဝတ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မရှိမူ တရားလွှတ်တော်ကတိုက်ရိုက်လက်ခံစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ပေးလေ့မရှိကြောင်း မူချ မှတ်ထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား ယခုအမှုတွင်လည်း ထိုမူအရလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမပြုဘဲ လျှောက် သူက ဤရုံးသို့ ကနဦးလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ရာထိုသို့ လျှောက်ထားရန်အကြောင်းထူး ရှိ မရှိမေးမြန်းသည်တွင် လျှောက်သူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အထူးစုံစမ်း စစ်ဆေးမှု အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၃-က) အရ စ-သုံးလုံး အထူးတရားသူကြီးသည် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အာဏာကို သုံးစွဲလျက် ပြစ်မှုများကို စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရမည်ဟု၎င်း၊ ပုဒ်မ ၂၁ (၅) နှင့် (၆) တို့တွင် စ-သုံးလုံး အထူးတရားသူကြီး၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံနိုင်၍၊ တရား လွှတ်တော်ကပင် အမိန့်များကို ပြင်ဆင်နိုင်သည်ဟု ပြဆိုထားသဖြင့်၊ ယခုအမှုတွင် စ-သုံးလုံးတရားသူကြီးက အာမခံပယ်သည့်အမိန့်ကို ဤရုံးသို့သာလျှင် လျှောက်ထား ရမည်ဟုယူဆ၍ တင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ပြဆိုပေသည်။

သို့သော်၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ အာမခံနှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသည့်ကိစ္စများတွင် စ-သုံးလုံး တရားသူ ကြီး၏အမိန့်ကို မကျေနပ်သော်တရားလွှတ်တော်သို့သာ လျှောက်ထားရမည်ဟု စသုံး လုံးဥပဒေတွင်၎င်း၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ တွင်၎င်း၊ ပညတ်ထားခြင်း မရှိပါဟု ဝန်ခံ ပေသည်။ တဖန် စ-သုံးလုံး တရားသူကြီးများမှာသာမန်အထူးတရားသူကြီးများဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့၏ရုံးကို စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံးဟု သတ်မှတ်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်းကိုလည်း လျှောက်သူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက မငြင်းဆိုနိုင်ပေ။ အမှန်မှာ လျှောက်သူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးကပင် စ-သုံးလုံး တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ လျှောက်ထားလိုက၊ ရှေးဦးစွာ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတွင်ကြားနာသင့် သည်ဆိုပါက၊ မိမိ၏အမှုသည် လျှောက်ထားသူအတွက် ပို၍ပင် အကျိုးရှိပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လျှောက်သူတွင် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ စက်ရှင်တရား သူကြီးရုံးအပြင် တရားလွှတ်တော်သို့ တကြိမ်ထပ်မံ လျှောက်ထားနိုင်သည့် အခွင့် အရေးရရှိမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရအတွက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ယခုလျှောက်သူမှာ စ-သုံးလုံး တရားသူကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၈ အရ တင်သွင်းသည့် အာမခံပေးရန် လျှောက်လွှာဖြစ်ရာ၊ စ-သုံးလုံးဥပဒေနှင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေများတွင် ၎င်းအလွှာများကို ဤရုံးသို့သာတိုက်ရိုက် တင်သွင်း ခွင့်ရှိကြောင်း၊ မည်သည့်ဥပဒေတွင်မှ ပြဆိုထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊ စက်ရှင်တရားရုံးတွင် သာ ကနဦး တင်သွင်းသင့်သည့်မူအရ၊ ရွက်ဆောင်သင့်ကြောင်း ပြဆိုပေသည်။

အထက်ကရည်ညွှန်းခဲ့သည့် စီရင်ထုံးပါမူများကို ဤရုံးမှ ကာလအတန်ကြာကပင် လက်ခံ၍ လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ကြောင်းမှာ The High Court Office Manual စာအုပ် အပိုဒ် ၃၃၀ တွင်ပြဆိုချက်များက ပေါ်လွင်နေပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား ယခုကဲ့သို့ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ စသုံးလုံးတရားသူကြီးမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တင်သွင်းသည့်လျှောက်လွှာများကိုကနဦးစက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့သာ တင်သွင်းသင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း သဘောတူညီသဖြင့်၊ လျှောက်သူသည် အထက်ကပြဆိုထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်လိုက ဆောင်ရွက်ရန်သာဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြ၍ ယခု အလွှာကိုမူ ပလပ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်သန်း
 (ခေါ်) ရာကုတ်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း ရွှေတွင်

မောင်အောင်ပွင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ

၂၀ ရက်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ (၁၉၅၇ ခုနှစ်)—ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း—ဆေးထိုးကိရိယာများနှင့် ဆေးများတွေ့ရှိခြင်း—ယစ်မျိုးဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ (က) အရ လွှဲပြောင်းပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဆေးထိုးကိရိယာများနှင့် ဆေးများကို အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏အိမ်တွင် ထားရှိလည်ဟူသော အချက်နှင့်တကွ ရံဖန်ရံခါ ဆေးထိုးပေးသည့်ဟူသော အချက်နှင့်စပ်ဟပ်၍ ကြည့်ရှုသောအခါ အယူခံတရားလိုသည် ဆရာဝန်ဟောင်းဆောင်နေသူ တဦးဖြစ်တန်ရာသည်ဟု သံသယမကင်းစရာအကြောင်းများပေါ်ပေါက်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ သံသယမကင်းစရာ အကြောင်းများရှိရှိကားမရှိဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းငှါမသင့်ပေ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုက မိမိထံတွင် ဆေးထိုးသည့် ပြွန်ကံတခုတွေ့ရှိကြောင်း ဝန်ခံထား၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည်မြန်မာနိုင်ငံတော်ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ အပြစ်မရှိစေကာမူ၊ ယစ်မျိုးဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ (က) အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမြောက်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဗွီ၊ စံစီဖိုး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးကျော်ဂေါင်။

တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်း။ ။၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့ ည ၁ နာရီ အချိန် ခန့်တွင် ပဲခူးမြို့နယ်၊ ဘုရားကလေး ရဲစခန်းမှ ဒု-လိုခြုံရေးမှူး ဦးကံညွန့် (လိုပြ-၁) သည် ဘုရားကြီး ရွာနေ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်ပွင့် နေအိမ်သို့ တက်ရောက် ရှာဖွေ ရှာ ဆေးထိုးသည့် ပြွန်ကံ တခုနှင့် ဆေးထိုး ကိရိယာများ အပြင်၊ ထိုးဆေး အမျိုးမျိုး

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၃၅။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၁ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက် နေ့စွဲပါ ပဲခူးမြို့ တွဲဘက်ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

ကို တွေ့ရှိသောကြောင့် သိမ်းဆည်း လိုက်သည်။ ထို့နောက် အယူခံ တရားလိုအား ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ ထိုအမှုကို၊ ပဲခူးမြို့၊ တွဲဘက် ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက မိမိ၏ရုံး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂၁ တွင် စစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ တွဲဘက် ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်ပွင့် အပေါ်၌ မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ စွဲချက် တင်သွင်း ခဲ့ပြီးနောက်၊ ထိုစွဲချက်အရ၊ အယူခံ တရားလို အပေါ်၌ မှုပြစ် ထင်ရှား စီရင်၍၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် တိတိ ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် ခဲ့လေသည်။ ထိုစီရင်ချက်နှင့် အမိန့်ကို မကျေနပ် သဖြင့်၊ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အယူခံလွှာကို တင်သွင်း ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်အောင်ပွင့်
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည်၊ အယူခံ တရားလို မောင်အောင်ပွင့် အပေါ် စွဲချက် တင်သွင်းခဲ့ရာတွင်၊ “တရားခံ မောင်အောင်ပွင့်သည်၊ မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန် မဟုတ်ဘဲ မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန်ကဲ့သို့ ဆေးများ ထိုးပေးသည် ဖြစ်၍၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ ပြစ်မှု ကျူး လွန်သည်” ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပြစ်မှု၏ အချက်အလက် များမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

“မည်သူမဆို မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန် မဟုတ်ဘဲလျက်၊ မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန် ယောင်ဆောင်လျှင်၊ ထိုသို့ အယောင်ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ လူတစ်ဦး တယောက် အလိမ် ခံရသည် ဖြစ်စေ၊ မခံရသည် ဖြစ်စေ၊ ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ် အထိ အလုပ် ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် အပြင် ငွေဒဏ်လည်း စီရင်ခြင်း ခံရမည်။”

ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ပုဒ်မတွင် ဖော်ပြထားသည့် အဓိက အချက်မှာ မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အောက်ရုံး အမှုတွဲတွင် ရရှိသည့် သက်သေခံချက်များကို သေချာစွာ စိစစ်ဝေဖန် ကြည့်ရှုသော အခါ၊ အယူခံ တရားလိုသည် မှတ်ပုံတင် ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံချက်တစ် တရာမတွေ့ရှိခဲ့ချေ။ ဦးကံညွန့်(လိပြ-၁)၏အစစ်ခံချက်တွင်၊ တရားခံသည် လက်မှတ်ရ ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်၍၊ ဆေးကုသနေသည်၊ မနေသည်ကို မသိပါဟု ပါရှိလေ သည်။ အယူခံ တရားလို နေထိုင်သည့် ဘုရားကြီးရွာမှ လူကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးသာထွန်း (လိပြ-၂)၊ ဦးထွန်းတင် (လိပြ-၃) နှင့် ဦးဘိုးစိန် (လိပြ-၄) တို့၏ အစစ်ခံချက်များတွင်လည်း၊ တရားခံသည်၊ မိမိကိုယ်ကိုယ် မိမိ ဆရာဝန်ဟု

၁၉၆၅
မောင်အောင်ပွင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မပြောခဲ့ကြောင်း အတိ အလင်း ဝန်ခံထားလေသည်။ ဦးထွန်းတင် (လိပြ-၃)နှင့် ဦးဘိုးစိန် (လိပြ-၄) တို့၏ အစစ်ခံချက်များ၌ အယူခံ တရားလိုသည် အချို့သော ရွာသားများ နေထိုင် မကောင်း၍ ဆေးရုံသို့ မပို့နိုင်မီ ကာလ အတော် အတွင်း အတား အဆီး သဘောဖြင့် ဆေးထိုးပေးသည်ဟု သိရကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ဆေးထိုးပေးရုံကာမျှဖြင့် အယူခံ တရားလိုသည် ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်သည်ဟု တထစ်ချ ယူဆရန် မသင့်ပေ။ အယူခံ တရားလိုသည် လွန်ခဲ့သော ၄၅ နှစ်ခန့်က ဘုရားကြီး ဆေးရုံတွင် ဝင်ရောက် အလုပ် လုပ်ကိုင် ခဲ့ဘူးကြောင်း တရားလိုပြ သက်သေများကပင်လျှင် ဝန်ခံထား၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းထံ၌ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် ဆေးထိုး ကိရိယာ နှင့် ဆေးများ ရှိနေခြင်းမှာ အလွန်ထူးခြားသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ထို ဆေးထိုး ကိရိယာများနှင့် ဆေးများကို အယူခံ တရားလိုသည် မိမိ၏ အိမ်တွင် ထားရှိသည် ဟူသော အချက်နှင့် တကွ၊ ရံဖန် ရံခါ ဆေးထိုးပေးသည်ဟူသော အချက်နှင့် စပ်ဟပ်၍ ကြည့်ရှုသော အခါ၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဆရာဝန်ယောင်ဆောင် နေသူ တဦး ဖြစ်တန်ရသည်ဟု သံသယ မကင်းစရာ အကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ သံသယ မကင်းစရာ အကြောင်းများ ရှိရုံသာမျှဖြင့် အယူခံ တရားလိုသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု မှုပြစ် ထင်ရှား စီရင်ခြင်းငှါ မသင့်ပေ။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း မည်သည့် တရားလိုပြ သက်သေကမျှ၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဆရာဝန်ယောင် ဆောင်ကြောင်း ထွက်ဆိုထားခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ ရာဇဝတ်မှုများတွင် တရားခံသည် ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ကြောင်း သက်သေပြရန် တာဝန်သည် တရားလိုဘက်၌ သက်ရောက်လေသည်။ တရားလိုပြ သက်သေများ၏ သက်သေခံချက်များ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း မပေါ်ပေါက်ခဲ့လျှင်၊ တရားခံအား အပြစ် မပေးနိုင်၊ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အမှုတွင်၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးသည် အယူခံ တရားလို အပေါ်၌ မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ စွဲချက် တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းတင်သွင်းခဲ့သည့် စွဲချက်၌ ထိုပြစ်မှု၏ အချက် အလက်များကို ဖော်ပြ ထားခြင်း မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုသည် မိမိ အပေါ်၌ တင်သွင်း ထားသည့် စွဲချက်၏ အချက် အလက်များကို မသိရှိဘဲနှင့်ပင်လျှင် ခုခံ ချေပ ထားရာ၌၊ အဆိုပါ ပြစ်မှု၏ အချက် အလက်များနှင့် ငြိစွမ်းခြင်း မရှိအောင် ချေပ ထားနိုင်ခဲ့လေသည်။ အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံ တရားလို အပေါ်၌၊ ပညာရှိ အောက်ရုံး တရားသူကြီးက၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တော် ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ မှုပြစ် ထင်ရှား စီရင်ခြင်း သည် မှားယွင်း လေသည်။

အယူခံ တရားလိုက မိမိထံတွင် ဆေးထိုးသည့် ပြန်တံ တခု တွေ့ရှိကြောင်း ဝန်ခံထား၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည် မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ အပြစ် မရှိစေကာမူ၊ ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က) အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမြောက်ကြောင်း ထင်ရှား လေသည်။ မိမိ၏ အယူခံလွှာတွင်လည်း အယူခံ တရားလိုက မိမိအား ထိုပြစ်မှုအရ၊ အပြစ်ပေးသင့်ကြောင်း ဖော်ပြ ထားလေသည်။ သို့ရာတွင် စဉ်းစားရန် အချက်မှာ အယူခံ ရုံးအနေနှင့် မြန်မာ နိုင်ငံတော် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) မှ၊ ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က) သို့ ပြောင်းလွှဲ ပေးနိုင်သည့် အာဏာ ရှိ မရှိ ဟူသော အချက် ဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၂၃ အရ၊ အယူခံ ရုံး၏ အခွင့် အာဏာများသည် အလွန် ကျယ်ပြန့်သည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် ပြစ်မှုတခုမှ တခုသို့ လွှဲပြောင်း၍ မူပြစ် ထင်ရှား စီရင်ရာ၌၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂၃၇၊ ၂၃၇ နှင့် ၂၃၈ များတွင် ဖော်ပြ ထားသည့် မူများ နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သည့် အာဏာကို အသုံးပြုရ မည် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ တရားခံ တဦးအား မိမိအပေါ်၌ တင်သွင်းထားသော စွဲချက်၏ အချက် အလက်များကို မသိရှိဘဲ အပြစ်ပေး ခံရခြင်း မှ ကာကွယ်ရန်သာလျှင် ဖြစ်ချေသည်။ ယခု ကျွန်ုပ်ရှေ့ရှိ အမှုတွင် မူကား၊ အထက် တွင် ဖော်ပြ ထားသည့် အတိုင်း တရားခံသည်၊ မိမိအပေါ်၌ ဆေးထိုးသည့် ပြန်တံ တခု အပါ အဝင် အခြား ပစ္စည်းများ တွေ့ရှိသည် ဟူသော စွပ်စွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စွဲချက်အတင်ခံရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိရှိခဲ့၏။ ထိုကဲ့သို့ သိရှိရုံသာမက တရားခံကပင်လျှင် မိမိအား ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က) အရ၊ အပြစ်ပေးသင့် ကြောင်း ဝန်ခံထားလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး အဆိုပါ ပြစ်မှုမှာလည်း ဝါရမ်းမူ မဟုတ်ဘဲ သာမန်မှုမျှသာ ဖြစ်လေရာ၊ ထိုပုဒ်မသို့ ပြောင်းလွှဲ၍၊ မူပြစ် ထင်ရှား စီရင်မည် ဆိုက များယွင်း နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ယခု အချိန်တွင် အကျဉ်းခံ နေရသည်မှာ ၆ လ နီးပါး ရှိလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုပြစ်ဒဏ်မျှ ဖြင့်သာ ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က) အတွက် သင့်တော်လောက်ပြီဟု ကျွန်ုပ်ထင်မြင် ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားလိုအပေါ်၌ မြန်မာနိုင်ငံ တော် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ (၁) အရ၊ မူပြစ် ထင်ရှား စီရင်ခြင်း ကို ပယ်ဖျက်ပြီးနောက်၊ ထိုပြစ်မှု အစား ယစ်မျိုး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (က) အရ၊ လွှဲပြောင်း၍၊ ယခု ကျခံခဲ့ပြီးသည့် ပြစ်ဒဏ် အထိသာလျှင်၊ ထောင်ဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

၁၉၆၅
မောင်အောင်ပွင့်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ တရားသူကြီး ဦးချစ် နှင့် တရားသူကြီး ဦးစိန်သင်းတို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၅
ဒီဇင်ဘာလ
၄ ရက်။

ဦးခွေး (လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ဦးအေး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

စာချုပ်သည် ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေထူခွင့်ရှိခြင်း—တရားရုံးများက အမှုကို နှက်နှက်နဲ့နဲ့ သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ခြင်း—၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၃ (က) ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ စာချုပ်တစ်ခုကို အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြ သည်။ အစစ်အမှန်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုစာချုပ်ပါ စကားတို့နှင့် ကွဲလွဲ၍ ချုပ်ဆိုသူတို့က သက်သေမထူနိုင် ချေ။ ထိုသို့ပင် သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ က ပညတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အကျိုးသက်ရောက် စေရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိ။ ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေထူခွင့် ရှိသည်။ ဟန်ဆောင်စာချုပ်ဟုတ် မဟုတ်ဟူသည့် အချက်သည် အရေးကြီးသော ကောက်ချက်တရပ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုကောက်ချက်ကို သက်သေအထောက်အထားများကို သုံးသပ်ပြီးမှသာ ဆုံးဖြတ် နိုင်သည်။

လျှောက်ခံရသူတို့က စာချုပ်သည် တရားမဝင်၊ ကြွေးကြောင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ရပါသည်။ အရောင်း အဝယ် မရှိခဲ့ပါဟူ၍ ချေလွှာတွင် ဆိုသောကြောင့် ကောက်ချက်တရပ်ပင် ထုတ်နုတ်ခဲ့ရသည်ဖြစ်ရာ၊ မူလရုံးက နှစ်ဘက်သက်သေများကို မကြားနာဘဲ၊ ထိုစာချုပ်ကို ဖတ်ရှုရုံမျှဖြင့် ကောက်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အခြေခံကစ၍ မှားယွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးခွေး နှင့် ကိုအေး ပါ ၂၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၂။ ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၃၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှု အမှတ် ၇၊ တရားရုံးချုပ်။

ဒေါ်သောင်းချက် ပါ ၅ နှင့် ဦးထွန်းလှိုင် ပါ ၂၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၂၀၊ တရားရုံးချုပ်။

ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃၁၊ တရားရုံးချုပ် တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၆။
† ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမဇာရီမူအမှတ် ၁ တွင် ချမှတ်သော ဖျာပုံမို့၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးခွေး
နှင့်
ဦးအေး ပါ။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လျှောက်သူကလေးလက်ဝင်းပေး၍ ကျွဲများကို ဝယ်ယူသည်ဆိုသော်လည်း ကျွဲများကိုမယူ၊ လျှောက်ခံရသူတို့ လက်ဝယ်တွင်ထားသည်။ စာချုပ်တွင် ကျွဲများကိုမယူဘဲ ငှားရမ်းထားကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမရှိ၊ စာချုပ်ရေးထိုးပြီးကြမှ နောက်တနေ့တွင် စာချုပ် ကျော့ဘက်၌ ထိုသို့ငှားကြောင်း ရေးထိုးစေသည်။ ရေးထိုးရာတွင် ဦးအေးသာပါသည်။ ဒေါ်ထား မပါတော့ချေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် လျှောက်သူသည် ကျွဲများကိုငွေဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့သည်မဟုတ်၊ ကြေးမြီအတိုးအတွက် အရောင်းအဝယ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤရုံးက ပဏာမကောက်ချက်အဖြစ် ထုတ်နုတ်ခဲ့သော ပြဿနာပေါ်တွင် တရားလို ဦးခွေးအား ဆန့်ကျင်၍ ဖြေဆိုပါမူ အမှန်တရားဖြစ်မည်။ စာချုပ်မှာ အရောင်းအဝယ်စာချုပ် အစစ်အမှန်မဟုတ်၊ အယောင်ဆောင်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဦးခွေး၏အမှုတွင် ခိုင်မာသော အခြေခံမရှိ၊ အမှုကို ပလပ်ရန်သာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားရုံးများသည် အမှုကို အပေါ်ရံကျော့မျှသာ မကြည့်ဘဲ၊ နက်နက်နဲနဲသုံးသပ်၍ အငြင်းပွားခြင်း၏ အရင်းအမြစ်ကို ရှာဖွေထုတ်ဖော်ရသည်။ အမှန်တရားကို ရရှိနိုင်ရန် စစ်ဆေးစုံစမ်းရသည်။ တင်ပြသော သက်သေများဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ အရေးကြီးသော အချက်တို့ကို ခေါ်ယူဖော်ထုတ်ရသည်။ ထိုသို့ ဖော်ထုတ်ရာတွင်မူ တဖက်ဖက်သို့ တိမ်းစောင်းအသားပေးခြင်းမျိုး မဖြစ်စေဘဲ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရေးကို မျက်ခြေမပြတ်ထားလျှင် မျှတမှန်ကန်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ လိုအပ်ပါက အချင်းဖြစ်ရာသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးလျှင် သက်သေများသည် မကြောက်မရွံ့ အမှန်ကိုပြောတတ်သည်။

ယခင်ပြင်ဆင်မှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သော မူဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော စီရင်ထုံးကို ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမမြင်၊ သို့ရာတွင် အမှုတိုင်းတွင် အကြောင်းအချက် အပြည့်အစုံ ဖော်ထုတ်သုံးသပ်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုကြောင်းကိုမူ အထူးသတိပေးလိုသည်။ လယ်သမား ဟူသည်တို့တွင်လည်း အတန်းအစားအမျိုးမျိုး အလွှာအချပ်ချပ်ရှိတတ်သည်။ ဦးခွေးနှင့် ဖခင် ဦးချန်းနားတို့သည် လယ်သမားများပင် ဖြစ်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့အပေါ်၌ မူကား ၎င်းတို့က ကြွေးရှင်မြီရှင်အဖြစ် ဆက်ဆံ၍ ကြေးမြီပေါ်တွင် အတိုးနှုန်းကြီးကို ယူခဲ့သူများဖြစ်ပေသည်။ ယခင်ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးသည် တောင်သူလယ်လုပ်အချင်းချင်း မြန်မာ့ရှေးရိုးဓလေ့အတိုင်း ဝိုင်းဝန်းကူညီ၍၊ ကျွဲနွားလယ်လုပ်ကိရိယာ ငှားရမ်းခြင်း စသည်တို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက် ။ ။ ကိုယ်တိုင်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက် ။ ။ ကိုယ်တိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်။ ။ ဦးခွေးက၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ အပေါ် ဖျာပုံမြို့ မြို့နယ်တရားမရုံး၌ ငှားရမ်းထားသော ကျွဲ နှစ်ကောင် ပြန်လည်ရလို့ မှု့ဆိုခဲ့သည်။ အဆိုမှာ ထိုကျွဲများကို အဘိုးငွေ ၃၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့ထံမှ အပြီးအပိုင်ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့အား တနှစ်လယ်ထွန်နိုင်ရန် ကျွဲများကို ငှားရမ်းခဲ့ကြောင်း။ လယ်လုပ်ပြီးချိန်တွင် ကျွဲများကို

၁၉၆၅
ဦးခွေး
နှင့်
ဦးအေး ပါ

ပြန်ပေးရန် ပျက်ကွက်ကြကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်သည်။ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က ကျွဲများကို မရောင်း၊ မိမိတို့ယူခဲ့သော ကြွေးမြီများအပေါ် အတိုးငွေတွက်ချက်ကာ ဦးခွေးတို့က ကျွဲရောင်းစာချုပ် ရေးထိုးစေ၍၊ အာမခံသဘောတူထားခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း။ အတိုးငွေများအတွက်လည်း၊ လယ်ရိတ်ပေးရခြင်း၊ ဝက်ကလေးတကောင် ပေးရခြင်းတို့ဖြင့် တတ်နိုင်သလောက် ပေးဆပ်ခဲ့ပြီးကြောင်းဖြင့် ခုခံခဲ့ကြသည်။

မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးက၊ ဦးခွေးတင်ပြသော စာချုပ်သည် ကျွဲအရောင်း အဝယ်စာချုပ် အစစ်အမှန်ဖြစ်သလား၊ သို့မဟုတ် ကြွေးအတွက် ချုပ်ဆိုသော စာချုပ် ဖြစ်သလားဟူ၍ ကောက်ချက်ထုတ်နုတ်ကာ၊ ထိုကောက်ချက်ကို ပဏမာစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အရောင်းအဝယ်စာချုပ် စစ်မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍၊ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထိုအတွင်း တရားသူကြီး ပြောင်းရွှေ့၍ နောက်တဦးက ဆက်ခံကာ အမှုကို အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်သောအခါ၌ ဦးခွေးတို့ကို အနိုင်ပေးခဲ့လေသည်။

ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က၊ အယူခံဝင်ရာတွင်မအောင်မြင်။ နောက်ဆုံးတွင်၊ ဦးခွေးက ကျွဲများကို ဝါရမ်းဖမ်းရန် ရုံးသို့လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ရုံးက နှစ်ဘက်အမှုသည်များ သည် လယ်သမားများဖြစ်နေကြ၍၊ မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရမည်ကို သက်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီသို့ အမှုအဖြစ်အပျက်ကို တင်ပြ၍၊ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံခဲ့သည်။ ကော်မတီက ဥပဒေအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပေး သဖြင့်၊ ဇာရီပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအတွင်း ကျွဲတကောင်သေဆုံးသဖြင့်၊ ကျန် ကကောင်ကို ဦးခွေးရလေသည်။ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က မကျေနပ်သဖြင့်၊ လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီသို့ တိုင်ကြားသည်။ ကော်မတီက၊ ဖျာပုံခရိုင်၊ တရားမ တရားသူကြီးသို့ လွှဲအပ်၍၊ တရားသူကြီးများက ဤရုံးသို့အစီရင်ခံကြသဖြင့် အရေး ကြီးသော ဥပဒေပြဿနာပေါ်ပေါက်သည်ဟုယူဆသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့က တရားမ ပြင်ဆင် မှုဖြင့်လှစ်ကာ၊ ရုံး၏သဟာယအဖြစ်၊ လက်ထောက် နိုင်ငံတော် ရွှေနေချုပ်ကို၎င်း၊ အမှုသည်များ၏ ရွှေနေကြီးများကို၎င်း၊ ကြားနာခဲ့ကြသည်။ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က၊ တရားရုံးချုပ်ရွှေနေကြီးတဦးကို၊ ငှားရမ်းခြင်းမပြုနိုင်ခဲ့ကြ၍ ၎င်းတို့အတွက် ဖျာပုံမြို့တွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရွှေနေ ဦးဘစိန်ကိုပင် ဤရုံးတွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် ပေး၍ ကျွန်ုပ်တို့က ကြားနာခဲ့ကြသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ထိုစဉ်အခါကမြင်သည့် ပြဿနာမှာ၊ လယ်သမားအချင်းချင်း ကျွဲ နွား ငှားရမ်းခဲ့ကြ၍၊ ငှားယူသုံးစွဲသူက၊ အချိန်တန်လျက် ပြန်မပေးလျှင် ပိုင်ရှင်က တရား ဥပဒေအရ အရေးယူနိုင် မယူနိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေးအစိုးရသည် တောင်သ လယ်သမားများ၏ ဘဝလုံခြုံမှုအတွက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) (က)

တည်ဆဲအခြားဥပဒေအရပ်ရပ်တွင်၊ မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ တရားမရုံးတခုခု၏ ဒီကရီ အမိန့်ဖြင့်၊ လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်ရာ၌ အသုံးပြုသော ကျွဲနွား ကိရိယာတန်ဆာ ပလာ စသည်ကို ဝါရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း မပြုရဟု ပညတ်ထားသည်။ ထို ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် ဆိုခဲ့ပြီးသော လယ်သမားအချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသည့်ကိစ္စမျိုးနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသလော။

၁၉၆၅
 ဦးအေး
 နှင့်
 ဦးအေး ပါ J။

ပြဿနာကို နက်နက် နဲနဲသုံးသပ်၍ အစိုးရ၏ ဝါဒနှင့် ညှိနှိုင်းကာ၊ အကိုက်အညီ ထုံးပြုပေးရန်လိုသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့က လက်ထောက်ရွှေနေချုပ် ဦးဘကျော်အား ဗဟို မြေယာကော်မတီ၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုယူရန် အကြံပေး၍၊ လိုအပ်အောအချိန်ကိုလည်း ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ဦးဘကျော်နှင့် နှစ်ဘက်ရွှေနေကြီးများကို ကြားနာပြီးနောက် ကျွန်ုပ် တို့က အောက်ပါကဲ့သို့ မှတ်ချက်ပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

“တရားမကျင့်ထုံးက တောင်သူလယ်သမားများကို အတော်အသင့် အကာ အကွယ်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအခွင့်အရေးများနှင့် မလုံလောက်သေးဟု ယူဆ သဖြင့်၊ တော်လှန်ရေးအစိုးရက တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးကာကွယ် သည့်ဥပဒေ ကို ဖြည့်စွက်ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပဒေသည်၊ တဘက် တွင် တောင်သူလယ်သမား၊ တဘက်တွင် မြေရှင်ကြေးရှင်တို့ ဖြစ်ပွားကြသော တရားမမှုများနှင့် အဓိကအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်အရသာမှာလည်း တောင်သူ လယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုဘဝလုံခြုံမှုတွင်၊ တောင်သူလယ်သမား အချင်း ချင်း ယိုင်းပင်းကူညီ၍ စည်းလုံးကြခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် တောင်သူလယ်သမားများသည် တဦးကိုတဦး တတ်နိုင်သရွှေ့ လုပ်အားဖြင့်၎င်း၊ ကျွဲ နွား ပစ္စည်းကိရိယာတန်ဆာပလာ ငှားရမ်းကူညီခြင်းဖြင့်၎င်း၊ စုပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်သည့် အလေ့အထရှိကြသည်။ အကယ်၍သာ အခြားလယ် သမားတဦးထံမှ ကျွဲ နွားပစ္စည်း ကိရိယာကို၊ ငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့ပြီးသော လယ် သမားတဦးသည်၊ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့် ဥပဒေကို အကာအကွယ်ယူ၍၊ ထိုကျွဲ နွားပစ္စည်းကိရိယာတို့ကို ပိုင်ရှင်လယ်သမားအား၊ ပြန်မပေးဘဲ နေနိုင်မည်ဆိုလျှင် တောင်သူလယ်သမားအချင်းချင်း ယိုင်းပင်း ကူညီ အတူစိုက်ပျိုးထွန်ယက်ကြသည့် ခလေ့ထုံးတမ်းသည်၊ တစတစနှင့် ပျောက် ကွယ်ရပေလိမ့်မည်။ တောင်သူ လယ်သမားတို့၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ကာကွယ်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေသည်၊ ထိုလုံခြုံမှု၏ အရေးကြီးသော အင်္ဂါတရပ်ဖြစ်သည့် တောင်သူလယ်သမားအချင်းချင်း စည်းလုံးမှုကို ပျက်ပြားစေလိမ့်မည်။ တောင် သူလယ်သမားများ၏ အကျိုးကို ရည်စူး၍ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သော ဥပဒေကို

၁၉၆၅

ဦးခွေး
နှင့်

ဦးအေး ပါ ၂။

[ရည်ရွယ်သလိုမဟုတ်ဘဲ၊ မတရားသုံးစွဲစေလျှင်၊ တောင်သူလယ်သမားများကတရား
ဥပဒေများကို၎င်း၊ တရားရုံးများကို၎င်း၊ ယုံကြည်ကိုးစားခြင်းနည်းပါးလာနိုင်သည်။

ဥပဒေတရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင်၊ နောင်အခါများတွင် ပေါ်ပေါက်
လာနိုင်သည့် ပြဿနာဖြစ်ရပ်ဟူသမျှကိုခြုံမိ၊ ငိုမိအောင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်မည်
မဟုတ်ချေ။ မြော်လင့်ခဲ့သော ပြဿနာဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၌
ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အနှစ်သာရတို့နှင့် ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာ
ဖြစ်ရပ်တို့ကို အနီးကပ်ဆုံး၊ ကိုက်ညီအောင် စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍၊ အပေါ့ပင်စွာဆို
ပေးရန် တာဝန်သည်။ တရားရုံးချုပ်အပေါ်၌ ကျရောက်သည်။ ထိုသို့ စပ်ဟပ်
ညှိနှိုင်းခြင်း၊ မပြုနိုင်လောက်အောင် ရှိနေလျှင်မူကား၊ ဥပဒေကို လိုအပ်သလို
ပြင်ဆင်ပေးရန်၊ ထောက်ခံရန်သာရှိပေသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဥပဒေ၏ ရည်
ရွယ်ချက်သည်၊ ထင်ရှားနေသဖြင့်၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပေါ်ပေါက်သော ဖြစ်ရပ်
တို့ကို၊ စပ်ဟပ်ညှိနှိုင်း၍၊ မရနိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲသည်ဟု မဆိုသာချေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဤအမှုတွင်၊ ကျွဲများကို ငှားရမ်းခဲ့သော
ဦးအေး-ဒေါ်တားတို့က ထိုကျွဲများကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်သော၊ တောင်သူ
လယ်သမားတဦးဖြစ်သည့် ဦးခွေးအား တရားရုံး၏အမိန့် ဒီကရီအရ၊ ပြန်လည်
ပေးအပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေး ကာကွယ်သည့်
ဥပဒေသည်၊ ဤအမှုတွင် ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းကို၊ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းမပြု။ ဇာရီ
မှုကို မြို့နယ်တရားမရုံးကလက်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည်၊ တရားဥပဒေ
နှင့်၎င်း၊ တရားမျှတမှုနှင့်၎င်း ကိုက်ညီသည်။ တရားရုံး၏ တာဝန်ဝတ္တရားကို၊
ထမ်းဆောင်ရာလည်း ရောက်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့်
မြို့နယ်တရားမရုံး ဇာရီမှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်တို့ကို ဤရုံးက စွက်ဖက်
ပြင်ဆင်ရန်အကြောင်းမရှိ” (၁)။

ကျွန်ုပ်တို့၌၊ ယခင်ပြင်ဆင်မှုတွင် ပေါ်ပေါက်သော၊ ဥပဒေပြဿနာကို အစိုးရ၏
မူဝါဒနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖြေကြားထုံးပြုရန်သာ အခွင့်အာဏာရှိခဲ့သည်။ အချင်းဖြစ်
ကျွဲများကို၊ တကယ်ရောင်း မရောင်း စာချုပ်သည် အစစ်အမှန်လော၊ ကြွေးမြီကိစ္စကို
ထိမ်ဝှက်သော အယောင်ဆောင် စာချုပ်မျှသာလောဟူသည့် ပြဿနာကို၊ ထပ်မံကြား
နာ၍၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်ချေ။ ထိုပြဿနာကို မူလရုံးတွင်၎င်း၊ ခရိုင်တရား
ရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၎င်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ ဤရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင် သာမန်
အားဖြင့်၊ ထပ်မံဖွင့်လှစ် ကြားနာခြင်းမပြုနိုင်တော့ချေ။ တရားစီရင်ရာတွင် အယူခံ
ဝင်နိုင်ခွင့်ကို၊ ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ထားရသည်။ ရုံးသူက အဆင့်ဆင့်အယူခံတက်နေ

(၁) ဦးခွေး နှင့် ကိုအေး ပါ ၂။ (၁၉၆၅) ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၂။

နိုင်လျှင်၊ မျှတမှုကိုဖြစ်စေမည့်အစား အမှုသယ်များသာလျှင်၊ ငွေကုန်လုပ်ငန်းဖြစ်ရ တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေဖြင့် အယူခံခံခွင့်ကို သတ်မှတ်ထားရသည်။ ထို့ထက် ပို၍မရ။ တော်လှန်ရေးအစိုးရကလည်းထိုမှုကိုလက်ခံ၍ အထူးအရေးကြီးသောပြဿနာ များပေါ်ပေါက်လျှင်သာ အယူခံနောက်တဆင့်ဝင်ခွင့်ရရန် အခွင့်ထူးပေးနိုင်ခွင့်ကို ဤရုံးသို့ ဥပဒေဖြင့် အပ်နှင်းခဲ့သည်။ ဤရုံးကလည်း ဥပဒေဖြင့် အပ်နှင်းသော အခွင့် အာဏာတို့ကိုသာ သုံးစွဲရသည်။ တရားရုံးကို၊ တရားဥပဒေက ထိန်းသည်။ တရားရုံးချုပ် သည်လည်း၊ တရားဥပဒေ၏ အထက်၌တည်မနေ၊ တရားဥပဒေဘောင်အတွင်း၌ ရပ် တည်၍ တရားစီရင်ရသည်။

၁၉၆၅
 ဦးအေး
 ဦးအေး ပါ ၂။

ထို့ကြောင့် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က ပြင်ဆင်မှုဖြင့်လွှတ်ပေးရန်သော်၎င်း၊ အယူခံ ဝင်ရန် အခွင့်ထူးကိုသော်၎င်း၊ လျှောက်ထားတောင်းခံကြခြင်း မပြုခဲ့ကြဘဲ၊ ဤရုံး ကသာ ဥပဒေပြဿနာတရပ်ကို ကောက်နုတ်၍ ဖြေကြားရန် ပြင်ဆင်မှုဖြင့်လွှတ်ပေးခဲ့ ရာတွင်၊ ဥပဒေပြဿနာကို ကျော်လွန်၍ အကြောင်းအချက်များကို၊ သုံးသပ်နိုင်ခွင့် သည် ကျွန်ုပ်တို့၌ မရှိခဲ့ပေ။

အမှုတွင်၊ ကျွဲနှစ်ကောင်မျှသာပါဝင်သော်လည်း၊ ဤရုံးကချမှတ်ထားသော စီရင် ငံ့သည်။ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ပတ်သက်နေသဖြင့်၊ အကြောင်းအချက်များ အရ အမှုမှန် ဟုတ် မဟုတ်ကို၊ ထုတ်ဖော်ပေးနိုင်ရန် ဗဟိုမြေယာကော်မီတီက၊ ဖျာပုံမြို့နယ် အချင်းဖြစ်ပွားရာ ကျေးရွာသို့ ကော်မီတီ၏ တုံ့ဘက်အတွင်းရေးမှူးကို စေလွှတ်၍၊ လေ့လာစုံစမ်းစေခဲ့သည်။ ကျေးရွာသို့ သွားရောက်၍၊ စေ့စုံစွာ စုံစမ်း စေပြီးနောက်၊ ဗဟိုမြေယာကော်မီတီက ဖြစ်ရပ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ရန်၊ ဤရုံး သို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို ပေးပို့ခဲ့သည်။

ဗဟိုမြေယာကော်မီတီသည်၊ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဘဝကို နီးကပ်စွာသိကြွမ်း ၍၊ လယ်ယာမြေဝေငှရေး၊ သီးစားချထားရေး စသည့်ကိစ္စအဝဝတွင် အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ဗဟိုမြေယာကော်မီတီက ကျေးရွာသို့သွားရောက် စုံစမ်းတွေ့ရှိချက်တို့တွင်၊ တရားမရုံးများ၌ အထင်အရှား ပေါ်ထွက်ခြင်းမရှိခဲ့သေး၊ အချက်အလက်အသစ်များကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိကြရသည်။ ထိုအချက်အလက်များကို၊ ကျွန်ုပ်တို့ ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးကာ၊ လိုအပ်ပါက မူလရုံး၏ စီရင်ချက် အမိန့်စသည်တို့ကို ပြင်ဆင်ပေးသင့်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ အမှုသည်များကို ခေါ်ယူစစ်ဆေးမည့်အစား ဖျာပုံမြို့သို့၊ ကျွန်ုပ်တို့က ခရီးထွက်ရုံးစစ်ယင်း သွားရောက်ခါ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ် နိုင်ရေးအတွက် ပွင့်လင်းရင်းနှီးစွာ မေးမြန်းသင့်သည်ဟု ယူဆကြသဖြင့်၊ ထိုသို့ဆောင် ရွက်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၆၅
—
ဦးအေး
ပါ

မူလရုံးက ဦးခွေးသက်သေခံတင်သွင်းသော စာချုပ်သည် ကျွဲအရောင်းအဝယ် စာချုပ် ဟုတ် မဟုတ်၊ ကြွေးမြီကြောင့် ချုပ်ဆိုရသော စာချုပ် ဟုတ် မဟုတ်ကို၊ ပဏာမကောက်ချက်အနေနှင့် ထုတ်နုတ်စစ်ဆေးခဲ့သည်မှာ၊ မှားယွင်းချွတ်ချော်ချက် တရပ်ဖြစ်ခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရသည်။ ထိုကောက်ချက်ကို စာချုပ်ကိုဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် သာ ဖြေကြားနိုင်သည်မဟုတ်။ ဥပဒေနှင့် အကြောင်းအချက် ဒွန်တွဲလျက်ရှိသော ကောက်ချက်ဖြစ်သည်ကို ပညာရှိတရားသူကြီးသည်၊ သတိမူခဲ့ဟန်မတူချေ။ သက်သေ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မစစ်ဆေးသေးဘဲ၊ စာချုပ်သည် စစ်မှန်သလော၊ အယောင်ဆောင်လော ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်။ သို့ပါလျက် မူလရုံးက စာချုပ်ကို “ကျွဲအရောင်းအဝယ် အပိုင်စာချုပ်”ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ စာချုပ်တွင် အကြွေးနှင့် ပတ်သက်သော စာလုံး များမပါသောကြောင့် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်သာဖြစ်ရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်း သည်၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က ချေပတင်ပြသော အရေးကြီးသည့် ခုခံချက်ကို စစ်ဆေးစုံစမ်းခြင်းမပြုဘဲ ပယ်လိုက်ရာရောက်သည်။

စာချုပ်တစ်ခုကို အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်၊ အစစ်အမှန်ဖြစ်ခဲ့လျှင်၊ ထိုစာချုပ်ပါ စကားတို့နှင့် ကွဲလွဲ၍ ချုပ်ဆိုသူတို့က၊ သက်သေ မထူနိုင်ချေ။ ထိုသို့ပင် သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ က ပညတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိ၊ ဟန်ဆောင်စာချုပ်မျှသာ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်းကို၊ သက်သေထူခွင့်ရှိသည်။ ဟန်ဆောင်စာချုပ် ဟုတ် မဟုတ် ဟူသည့်အချက်သည် အရေးကြီးသော ကောက်ချက်တရပ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုကောက် ချက်ကို သက်သေအထောက်အထားများကို သုံးသပ်ပြီးမှသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ ဦးမြတ်ထင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်ယုံ ပါ ၃(၂)၊ ဒေါ်သောင်းချက် ပါ ၅ နှင့် ဦးထွန်းရှိန် ပါ ၂(၃)၊ ဒေါ်မြမေ နှင့် ဒေါ်ကျင် (၄) စသော စီရင်ထုံးတို့ကိုကြည့်ပါ။

ဤအမှုတွင် ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့က စာချုပ်သည် တရားမဝင် ကြွေးကြောင့် ချုပ်ဆိုခဲ့ရပါသည်။ အရောင်းအဝယ်မရှိခဲ့ပါဟူ၍၊ ချေလွှာတွင်ဆိုသောကြောင့် ကောက် ချက်တရပ်ပင် ထုတ်နုတ်ခဲ့ရသည်ဖြစ်ရာ၊ မူလရုံးက နှစ်ဘက်သက်သေများကို မကြား နာဘဲ၊ စာချုပ်ကို ဖတ်ရှုရုံမျှဖြင့် ကောက်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ အခြေခံကစ၍ မှားယွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရသည်။

အရေးကြီးကောက်ချက်ကို ပဏာမအနေနှင့် ဆုံးဖြတ်ထားပြီးဖြစ်၍၊ အမှုကို အပြီးသတ်စီရင်သော တရားသူကြီးကလည်း ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို လိုက်နာခဲ့သည်။

(၂) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၇၊ တရားရုံးချုပ်။
(၃) ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂၀၊ တရားရုံးချုပ်။
(၄) ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃၁၊ တရားရုံးချုပ်။

အယူခံရုံးတွင်လည်း ထိုကောက်ချက်ပေါ်တွင် ထပ်မံ၍ စဉ်းစားခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ စာချုပ် ကိုခေါင်းကပ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍သာ၊ ဝေဘန်သုံးသပ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးအေး- ဒေါ်ထားတို့က တင်ပြခံချက်ကို အောက်ရုံးများက အထောက်အထားအရ စစ်ဆေး ခြင်းမရှိခဲ့ကြချေ။

၁၉၆၅
 ဦးခွေး
 နှင့်
 ဦးအေး ပါ ၂။

ဖျာပုံမြို့တွင် ကျွန်ုပ်တို့က ဦးခွေးနှင့် သက်သေများကို၎င်း၊ ဒေါ်ထားနှင့် သက်သေများကို၎င်း မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဘက်သက်သေများကို အမှုသယ် များ၏ ရွှေမှောက်တွင်ပင် မေးမြန်းခဲ့ကြသည်။ မူလရုံးတွင် ထွက်ဆိုခဲ့ကြသည့် အတိုင်းပင်၊ ဦးခွေးက ကျွဲ နှစ်ကောင်ကို ငွေအပြေပေး၍ ဝယ်ယူခဲ့သည်။ ကြေးမြီနှင့် နှိမ်ရန်မရှိခဲ့ပါဟုဆိုသည်။ ဝက်တကောင်ကိုမူ ကျွဲခွါနင်းခ (ငှါးရမ်းခ) အတွက် ယူသည်ဟု ဝန်ခံသည်။ ဒေါ်ထားကမူ ကျွဲ နှစ်ကောင်ကို မရောင်းခဲ့ပါ။ ကိုခွေး၏ ဖခင် ဦးချန်းနား၏ ကုန်စုံဆိုင်မှ ဆန်-ဆီ စသည်ကို ကြေးယူ၍ စားခဲ့ရာမှ အရင်းငွေ ၄၀၀ ကျပ်နှင့် အတိုးငွေ ၂၀၀ ကျပ်ဖြစ်လာသောအခါ၊ အရင်းကိုပြန်ဆပ်၊ အတိုးအတွက် ဝက်တကောင်ပေး၊ လယ်ရိပ်ခ ၃၀ ကျပ်ကို လုပ်အားပေးပြီး၊ အတိုးမပြေ ကျန်နေ သေး၍၊ ကျွဲအရောင်းအဝယ်စာချုပ် ချုပ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟုဆိုသည်။ စာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးရသော်လည်း၊ ကျွဲများကို ဦးချန်းနား၊ ကိုးခွေးတို့လက်သို့မအပ်ရ၊ မိမိတို့လက်ဝယ်သာ ဆက်လက်ထားရှိရသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းမပွား။

ဦးချန်းနားက ကျွဲအရောင်းအဝယ်ကို ကိုခွေးကလုပ်ပါသည်။ မိမိဘာမျှမသိ၊ စာချုပ်ကိုသာ မိမိအိမ်၌ ရေးထိုးကြသည်။ ငွေအပြေပေးသည်ကို မြင်ရသည်ဟုဆို၏။ သို့ရာတွင် စာချုပ်ရေးပေးသူ၊ ကိုကျော် (ဦးခွေး၊ ခေါ်သက်သေ-၁)က ငွေချေသည် ကိုမသိ။ ဝယ်ယူမှာ ဦးချန်းနားနှင့်ဇနီး ဒေါ်မြဖြစ်၍၊ “မောင်ခွေးမှာ အရွယ်ရောက် သဖြင့်၊ ကျွန်တော်က ထည့်ပေးပါသည်” ဟုဆိုသည်။ ဦးကျော်ကပင်၊ ဦးချန်းနား ဆိုင်တွင် ကြေးယူစားဘူးကြောင်း၊ ကြေးနှင့်နှိမ်၍ ၎င်း၏ယောက်ဖပိုင် ကျွဲတကောင် ဒေါ်အေးပုံထံမှ တကောင်သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ ကြေးနှင့် နှိမ်၍ ကျွဲယူကြောင်းကို၊ ဦးထွန်းလှိုင်၊ ကိုသိန်းမောင် (ဒေါ်ထား ပြသက်သေ-၂-၃) နှင့် ကိုတင်ရွှေ (ဦးခွေး ပြသက်သေ-၂) တို့ကထွက်ဆိုကြသည်။ ထိုသက်သေများသည် ရပ်ရွာ လူကြီးများဖြစ်ကြ၍၊ နှစ်ဘက် အမှုသယ်များနှင့် ရင်းနှီးကြသူတို့ ဖြစ်သည်။ အမှုသယ်အချင်းချင်း ကြေအေးကြရန် ဖြောင်းဖျဆုံးမခဲ့ကြသူများလည်း ဖြစ်သည်။ အမှုကြောင့် ရုံးပြင်ကနားသို့ ရောက်ရသည်ကို၊ စိတ်ချမ်းမြေ့ကြပုံ မပေါ်ချေ။

ရပ်ရွာလူကြီးများပြောသည့်အထဲမှ၊ ကျေးရွာ၏ ခလေးထုံးစံတရပ်ပေါ်လွင်သည်။ ထိုအချက်မှာ ကျွဲနွား အရောင်းအဝယ်ရှင်းရှင်းလုပ်လျှင် စာချုပ်စာတမ်းမလို၊ အသိ

၁၉၆၅
ဦးခွေး
နှင့်
ဦးအေး ပါ ၂။

သက်သေ လူကြီးများရှေ့တွင်ပင်၊ ရေခဲငွေ၊ ရေခဲကျွဲ၊ ရေခဲနွား ဟုပေးယူကြသည်။ စာချုပ်စာတမ်းရေး၍ ကျွဲနွားကိုကား မယူလျှင် ကြွေးအတွက် အာမခံသဘော ချုပ်ဆိုကြခြင်းသာဖြစ်သည်။ ကျွဲကို ခွဲနင်းခဖြင့် ငှားရမ်းမည်ဆိုလျှင်လည်း၊ ဝင် သူက ကျွဲယူပြီး အတန်ကြာမှ ပြန်၍ငှားသည်။ ဝယ်ပြီး၊ ငွေချေးပြီး ကျွဲမယူဟူသည် မရှိ။ ကျွဲ နွား ဝယ်လျှင်လည်း၊ လယ်လုပ်ဘို့ဝယ်ယူသည်သာရှိရာ ပြန်၍ငှားရမ်းသည် ဟူ၍မရှိသလောက်ရှားသည်။ ထိုလေ့ထုံးစံသည် သဘာဝယုတ္တိနှင့် ကိုက်ညီပေ သည်။

အမှုတွင် ဦးခွေးက ငွေလက်ငင်းပေး၍ ကျွဲများကို ဝယ်ယူသည်ဆိုသော်လည်း ကျွဲများကို မယူ၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့လက်ဝယ်တွင် ထားသည်။ စာချုပ်တွင် ကျွဲများကိုမယူဘဲ၊ ငှားရမ်းထားကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမရှိ။ စာချုပ်ရေးထိုးပြီးကြမှ နောင်တနေ့တွင် စာချုပ်ကျောဘက်၌၊ ထိုသို့ ငှားကြောင်း ရေးထိုးစေသည်။ ရေးထိုးရာတွင်၊ ဦးအေးသာပါသည်။ ဒေါ်ထားမပါတော့ချေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဦးခွေးသည်၊ ကျွဲများကို ငွေဖြင့်ဝယ်ယူခဲ့သည် မဟုတ်၊ ကြွေးမြီအတိုးအတွက် အရောင်းအဝယ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့က ဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူလရုံးက ပဏာမကောက်ချက်အဖြစ် ထုတ် နှုတ်ခဲ့သော ပြဿနာပေါ်တွင် တရားလို ဦးခွေးအား ဆန့်ကျင်၍ ဖြေဆိုပါမှ၊ အမှန် တရားဖြစ်မည်။ စာချုပ်မှာ အရောင်းအဝယ်စာချုပ် အစစ်အမှန်မဟုတ်။ အယောင် ဆောင်သာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဦးခွေး၏အမှုတွင် ခိုင်မာသော အခြေခံမရှိ၊ အမှုကို ပလပ်ရန်သာဖြစ်ခဲ့သည်။

တရားရုံးများသည် အမှုကို အပေါ်ရံကျောမျှသာ မကြည့်ဘဲ၊ နက်နက် နဲနဲ သုံးသပ်၍ အငြင်းပွားခြင်း၏ အရင်းအမြစ်ကို ရှာဖွေထုတ်ဖော် ရသည်။ အမှန်တရားကို ရရှိနိုင်ရန် စစ်ဆေးစုံစမ်းရသည်။ တင်ပြသော သက်သေများဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ရန် မဟုတ်ပဲ၊ အရေးကြီးသောအချက်တို့ကို ခေါ်ယူထုတ်ဖော် ရသည်။ ထိုသို့ဖော်ထုတ် ရာတွင်မူ၊ တဘက်ဘက်သို့ တိမ်းစောင်း အသားပေးခြင်းမျိုးမဖြစ်စေဘဲ၊ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရေးကို မျက်ခြေမပြတ်ထားလျှင် မျှတမှန်ကန်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ လိုအပ် ပါက အချင်းဖြစ်ရာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးလျှင်၊ သက်သေများသည် မကြောက်မရွံ့ အမှန်ကိုပြောတတ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ယခင်ပြင်ဆင်မှုတွင် ချမှတ်ခဲ့သော မူဝါဒနှင့်ပတ်သက်သော စီရင် ထုံးကို ပြင်ဆင်ရန်အကြောင်းမမြင်၊ သို့ရာတွင် အမှုတိုင်းတွင် အကြောင်းအချက် အပြည့်အစုံဖော်ထုတ်သုံးသပ်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်လိုကြောင်းကိုမူ၊ အထူးသတိပေး လိုသည်။ လယ်သမားဟူသည်တို့တွင်လည်းအတန်းအစားအမျိုးမျိုး၊ အလွှာအချပ်ချပ်

ရှိတတ်သည်။ ဤအမှုတွင်၊ ဦးခွေးနှင့် ဖခင် ဦးချန်းနားတို့သည်၊ လယ်သမားများပင် ဖြစ်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ ဦးအေး-ဒေါ်ထားတို့အပေါ်ဥစ္စကား၊ ၎င်းတို့က ကြွေးရှင် မြီရှင်အဖြစ် ဆက်ဆံ၍၊ ကြွေးမြီပေါ်တွင် အတိုးနှုန်းကြီးကိုယူခဲ့သူများ ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က၊ ယခင်ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးသည်၊ တောင်သူလယ်သမားအချင်းချင်း မြန်မာ့ရွေးရိုးလေ့အတိုင်း ဝိုင်းဝန်းကူညီ၍၊ ကျွဲ နွားလယ်လုပ်ကိရိယာ ငှားရမ်းခြင်း စသည်တို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။

၁၉၆၅
 ဦးခွေး
 နှင့်
 ဦးအေး ပါ ၂။

ဦးခွေး၏ အမှုသည်၊ မစစ်မမှန် အယောင်ဆောင်စာချုပ်ပေါ်တွင် အခြေပြုခဲ့သဖြင့် ၎င်း၊ အမှုကို စစ်ဆေးရာတွင် အစဦးမှပင် ချွတ်ချော်ခဲ့သဖြင့်၎င်း၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ်တိုင်စစ်ဆေးခဲ့သည်များကိုလည်း ထောက်ရှု၍၊ ဦးခွေး၏ မူလအမှုနှင့်၎င်းအမှုမှ ပေါက်ဖွားသော အယူခံမှုအမိန့်နှင့် ယခင်ဤရုံးပြင်ဆင်မှုတွင် ဇာရီပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက် သောအမိန့်အရပ်ရပ်ကို ပယ်ဖျက်ပလပ်လိုက်သည်။

ဒေါ်ထားထံမှ ဝါရမ်းဖမ်း၍ ဦးခွေးအားပေးပြီးသော ကျွဲတကောင်ကို ဒေါ်ထား အား ပြန်ပေးစေ။

အမှုသယ်များသည် ရပ်ရွာလူကြီးများ၏ ဖြန့်ဖြေခြင်းကို မနာခံ မခံချင်စိတ်ဖြင့် ရုံးအဆင့်ဆင့် တက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့သည် ကိုယ်စွဲစိတ်ကို ကိုယ်ကျခံကြစေ။

ဤအမိန့်ကို၊ ဖျာပုံမြို့နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည် အချင်းဖြစ်ရာ၊ ကျေးရွာ သို့ သွားရောက်၍ အမှုသယ်များအား၊ လူကြီးများရွှေ့မှောက်တွင် ရှင်းလင်း ဖတ်ပြ ပြီးလျှင် ဤအမိန့်အတိုင်း တည်စေရန်၊ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅ ခု၊

ဧပြီလ ၃၀ ရက် ။

ဦးဘတင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးစိန်ချော (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ မဖြစ်ထင်ရှား စီရင်ခြင်း—ပုဒ်မ ၄၉၉ ခြင်းချက်များတွင် တရားမံ အပြုအမူသည်ဝင် မဝင် ။

ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ဦးတိုက်လျှောက်လွှာ အမှတ် (၃)နှင့် အပိုဒ် (၅)တို့မှာ လျှောက်ခံရသူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာထိခိုက်သော စွပ်စွဲချက်များ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စွပ်စွဲချက်များကို ရေးသား ရာ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း လျှောက်သူ၏ ညွှန်ကြားချက်အရ၊ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ယူဆ ရပေမည်။ ဤသို့သော အပြုအမူသည် လျှောက်သူက သဘောရိုးဖြင့် ပြုလုပ်သည်၊ မပြုလုပ်သည်မှာ စဉ်းစားဝေဖန်ရန်ဖြစ်သည်။ လျှောက်သူသည် ဘဏ်အဖွဲ့ချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ပြုလုပ်ရသည် ဆိုရာ၌ လျှောက်ခံရသူ အပြုအမူကို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး စူးစမ်း ဆင်ခြင်စွာဖြင့် ပြုလုပ်ဟန် လက္ခဏာ မရှိပေ။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် လျှောက်သူအပေါ်၌ သဘောရိုးမရှိဟု ယူဆရန်ရှိသည်။ သဘောရိုးမရှိလျှင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၉ ခြင်းချက်များတွင် အကျုံးမဝင်ပေ။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ တရား လွှတ်တော်၊ စာ ၂၉၃။

အီဒရင်ကာဒမဒါလီ နှင့် ထရီပူရာစွန်ဒါရီအမ်မာ၊ ဒိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၄၉၊ မဒရပ် ရ်ညီခုံရုံး၊ စာ ၇၂၀ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက် ။ ။ဦးလှသိန်း။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက် ။ ။ဦးစိန်ဗူး။

တရားသူကြီး ဦးချစ် ။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ ၅ ရာဘက် ရာဇဝတ်ရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၂၂၁ တွင်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးစိန်ချော တရားလိုက လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးဘတင် (တရားခံ) အပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၀

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၀၆ (ခ)။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၂၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၆ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်နှင့် ဟံသာဝတီခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးစိန်ချော။

အရာ တရား စွဲဆိုရာ၊ ပညာရှိ တရားသူကြီးက တရားခံ ဦးဘတင်သည်၊ တရားလို ဦးစိန်ချော အပေါ် ဂုဏ်သရေကို ဖျက်သည်ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ၊ ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ဦးဘတင် အား ဒဏ်ငွေ ငါးရာ ပေးဆောင်စေ၊ ပျက်ကွက်က ထောင်ဒဏ် ၄ လ ကျခံစေ၊ ဒဏ် ငွေငါးရာ ရရှိကာ တရားလို ဦးစိန်ချောသို့ ပေးစေဟု အမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို ဦးဘတင်က မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၁၂၂ တွင် အယူခံ ဝင်ခဲ့သည်။ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက နှစ်ဘက်သော ရွှေနေကြီးများကို ကြားနာပြီး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၆ ရက်နေ့၌ အမိန့် ချမှတ်သည်။ ထိုအမိန့်တွင် ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးသည်၊ အောက် အမှုစစ် ရုံး၏ တွေ့ရှိရသော အချက်အလက်များကို ထောက်ခံ အတည်ပြုပြီး ဦးဘတင်သည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၅ ရာဘက်ရာဇဝတ်ရုံး ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၀၃၃ တွင်၊ ဦးစိန်ချော အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၁၈၊ ၄၂၀၊ ၁၀၉၊ ၁၁၄ အရ၊ တရား စွဲဆိုရန် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ရာ၌၊ သဘောရိုး မရှိဟု တွေ့ရှိရ သဖြင့်၊ ဦးဘတင်သည်၊ ဦးစိန်ချော၏ ဂုဏ်သရေကို ထိခိုက် နစ်နာစေရန် အသရေ ဖျက်ခြင်းမှာ ပေါ်လွင်သောကြောင့် အောက် အမှုစစ်ရုံး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြုပြီး လျှင်၊ ဦးဘတင်၏ အယူခံသွားကို ပယ်လိုက်သည်။

ဦးဘတင် သည် ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်ပြန်သဖြင့်၊ ဤရုံး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၀၆ (ခ) တွင် ပြင်ဆင်မှု အသွားတင်သွင်းသည်။

အမှု အဖြစ်အပျက် အကြောင်း ခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံး ၏ စီရင်ချက်များတွင် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ ထားပြီး ဖြစ်ရကား၊ ကျွန်ုပ်အနေနှင့် ထပ် လောင်း၍ ဖော်ပြရန် လိုမည် မထင်ပေ။ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးသည် အကြောင်း ခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ သော်၎င်း၊ ဥပဒေ အချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ သော်၎င်း ချမှတ်သော အမိန့်များတွင် စိတ် တသဘောတည်း ဖြစ်နေကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်။

ဤရုံးသည် ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံ ရုံးသို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှု လျှောက် လွှာကို စဉ်းစား ဝေဖန် သုံးသပ်ရန် ရုံးဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရကား၊ မောင်ထွန်းစိန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမှု (၁) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း စီရင် ထုံးဖွဲ့ထား သည်ကို လိုက်နာ ရပေမည်။

“The High Court as a Court of revision will not approach the application as a court of appeal, and will not as a rule

(၁) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်)၊ စာ ၂၉၃။

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးစိန်ချော။

go into the evidence but will accept the concurrent findings of facts by the lower courts, except where the judgment of the facts is manifestly wrong and palpably unjust.”

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး နှစ်ရုံး စလုံးက တသဘောတည်း ချမှတ်သော အမိန့်သည် ပေါ်လွင်စွာ မှားယွင်း နေသည့် အပြင် ထင်ရှားစွာ တရားမူ ကင်းမဲ့နေမှသာ ဤရုံးသည် ပြင်ဆင်မှု ရုံးအနေနှင့် အောက်ရုံးများက ချမှတ်သော အမိန့်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက် နိုင်သည်။

အထက်တွင် ပေါ်ပြထားသော စီရင်ထုံးနှင့် အညီ ဤရုံးက မည်သည့် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် မည်သည့် ဥပဒေ အချက် အလက်ဘို့တွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းရှိမရှိကို သုံးသပ်ရန် လိုပေမည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးလှသိန်းက ဦးစိန်ချော နှင့် အခြားသူ ၂ ဦး အပေါ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၁၊ ၄၂၊ ၁၀၉၊ ၁၁၄ အရ၊ ဗိုလ်အေးကြိုင်က ဘဏ်၏ ဘဏ်စာရင်းအကျမ်းအရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသင်္ကြံရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၀၃၃ တွင် တရားစွဲဆိုစဉ်က၊ ဘဏ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ဦးဘတင်မှာ အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာ တဦး အနေနှင့် သဘောပိုင်း နှင့် တရားစွဲဆိုစေခြင်း ပြင်ပါသည်။ ဦးစိန်ချော အပေါ် အသရေပျက်စေလိုသော မရိုးသားသည့် သဘောမျိုး မရှိပါ။ ထို့ပြင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၉ ခြင်းချက် ၉ တွင် အကျုံးဝင်သော ကင်းကဲ့သို့ ဗိုလ်အေးကြိုင်အား တရားစွဲဆိုစေရာ၌ သဘောပိုင်း နှင့် စွဲဆိုစေသည့် အတွက် ပြစ်မှု မမြောက်ပါဟု လျှောက်လဲပြီးလျှင်၊ ယက်သေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃၂ ကို တင်ပြပြီး စီရင်ထုံး အများ အပြားကို ကိုးကား၍ ညွှန်ပြလေသည်။

လျှောက်ထား ခံရသူ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးစိန်ဗူးက၊ ဦးဘတင် သည်၊ ဦးစိန်ချောကို လိမ်လည်မှုဖြင့်၊ ဗိုလ်အေးကြိုင်အား တရား စွဲဆိုစေရာ၌၊ ဦးစိန်ချော အပေါ် ထိခိုက် နစ်နာစေသည့် အသုံး အနှုန်းများ စီစဉ် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ဦးဘတင်၏ အပြုအမူမှာ သဘော မှိုးသားမှု မရှိ၍၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံး စလုံးက တသဘောတည်း ယူဆ ထားသည့် အတိုင်း၊ ဦးဘတင် သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ၊ ပြစ်မှုထိုက်ပါသဖြင့် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်သွားကို ပယ်သင့် ပါသည်ဟု လျှောက်လဲချက် ပေးပြီးနောက်၊ စီရင်ထုံး အများ အပြားကို ကိုးကား၍ တင်ပြ ပါသည်။

ကျွန်ုပ်အနေနှင့် သုံးသပ်ရန် အခါ အချက်မှာ၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးစလုံးက တသဘောတည်း အကြောင်း ခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ ချမှတ်သော အမိန့်များသည် သိသိသာ

၁၉၆၅
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးစိန်ချော။

သာ ထင်ထင် ရှားရှား မှားယွင်း၍ ပေါ်လွင်စွာ တရားမှု ကင်းမဲ့နေခြင်း ရှိမရှိ ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး နှစ်ဦးတို့မှာ မူလရုံးနှင့် အယူခံရုံးများတွင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်သည့် အတိုင်း အမှုတွဲကို လေ့လာခြင်း အားဖြင့် ၎င်းတို့သည် ထိုရုံးနှစ်ရုံးစလုံး၌ အကြောင်း ခြင်းရာနှင့်သော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့် သော်၎င်း၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လျှောက်လဲ တင်ပြသွားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ယခု အဓိက စဉ်းစားရန် ရှိသော အချက်မှာ ဦးဘတင်သည်၊ ဦးစိန်ချောကို ဗိုလ်အေးကြိုင်မှ တဆင့် တရားစွဲဆိုစေရာ၌၊ သဘောရိုးနှင့် ပြုလုပ်သည် မပြုလုပ်သည် ဖြစ်သည်။ ဦးဘတင်၏ အဆိုအရမှာ၊ သူသည် ဦးစိန်ချော အပေါ်နှင့် လျှောက်ထားသူနှစ်ဦးတို့ကို တရားစွဲရာ၌၊ ဘဏ် အမှုဆောင် အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ပြုလုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ဘဏ် အမှုဆောင် အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကြည့်ရှုရာ၌၊ တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ သက်ဆိုင်သော အရာရှိများကို စိန် အတုများ ပေါင်နှံခြင်း တွင် လက်ခံသော ကိစ္စ၌၊ တရားမကြောင်းနှင့် ဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းနှင့် ဖြစ်စေ တရား စွဲဆိုရန်သာလျှင် ရှိပါသည်။ ဦးဘတင်သည်၊ ဦးစိန်ချော နှင့် အခြားသူ နှစ်ဦးတို့ကို တရား စွဲဆိုစေရာ၌၊ တရားလိုဘက်မှ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ရွှေနေကြီး ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်အား အမှုစီစဉ်ပေးသူ ဖြစ်သည်။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမ ဇာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၀၃၃ တွင်၊ ဦးဘတင်ကို (လိပြ ၅) အနေဖြင့်၊ စစ်ဆေးရာ၊ တရားခံ၏ ရွှေနေ ပြန်လှန် မေးခွန်း၌၊ ဦးဘတင်က ဤသို့ ထွက်ဆိုသည်။ “ဒီအမှုတွေ စွဲဆိုသို့ ကျွန်တော်က မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာ အနေနှင့် စီစဉ်ပေးဒါမှန်ပါသည်။ ဦးတိုက် လျှောက်လွှာမှာ ကျွန်တော် ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ရွှေနေက ရေးရပါသည်” ဟု ပါရှိသည်။ ရွှေနေကြီး ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင် တင်သွင်းသော ဦးတိုက် လျှောက်လွှာ အပိုဒ် (၃) နှင့် အပိုဒ် (၅) တို့မှာ၊ ဦးစိန်ချော ၏၊ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာ ထိခိုက်သော စွပ်စွဲချက်များ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စွပ်စွဲချက်များကို ရေးသားရာ၌၊ ဆိုခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း၊ ဦးဘတင်၏ ညွှန်ကြားချက် အရ၊ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဤသို့သော အပြု အမူသည် ဦးဘတင်က သဘောရိုးဖြင့် ပြုလုပ်သည် မပြုလုပ်သည်မှာ စဉ်းစား ဝေဖန်ရန် ဖြစ်သည်။ ဦးဘတင်သည် ဘဏ် အဖွဲ့ချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ပြုလုပ်ရသည် ဆိုရာ၌၊ ဦးစိန်ချော အပြု အမူကို စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီး စူးစမ်း ဆင်ခြင်စွာဖြင့် ပြုလုပ်ဟန် လက္ခဏာ မရှိပေ။ ထိုကဲ့သို့ မပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဦးဘတင် အပေါ်၌ သဘော ရိုးမရှိဟု ယူဆရန် ရှိသည်။ သဘောရိုး မရှိလျှင်၊ ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၉၉ ခြင်း

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးစိန်ချော။

ချက်များတွင် အကျုံးမဝင်ပေ။ အီန္ဒရင်ကာဒမူဒါလီ နှင့် ထရီပူရာစွန်ဒါရီအဲမ်မာ အမှု (၂) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“According to exception VIII to section 499, Indian Penal Code, defamatory statements in complaints to Magistrates are not absolutely privileged. Unless they are made in good faith, the complainant is guilty of defamation.”

ထို့ကြောင့် ဦးဘတင်၏ အပြုအမူသည် အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးက ယူဆထားသည့် အတိုင်း သဘောရိုး မဟုတ် သည်မှာ ထင်ရှား သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အောက်ရုံး နှစ်ရုံး စလုံး၏ တသဘောတည်း ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ သိသိ သာသာ မှားယွင်း သည်ဟု မဆိုနိုင်။ ထင်ထင် ရှားရှား တရားမှု ကင်းမဲ့သည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်သဖြင့် ကျွန်ုပ်အနေနှင့် အောက်ရုံးမှ ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း ရှိသည်ဟု မတွေ့ ရှိရသောကြောင့်၊ အောက်ရုံးအမိန့်ကို အတည်ပြုပြီး၊ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို ပလပ် လိုက်သည်။

(၂) အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၄၉၊ မဒရပ်၊ (စုံညီခုံရုံး)၊ စာ ၇၂၀။

တရားမဒုတိယအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးချစ် ရွှေတွင်

ဦးဘတင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးလှဖေ ပါ ဇ ဦး (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ
၁၁ ရက်။

ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပေးရန်နှင့် လက်ရောက် အပ်ပေးရန် တရားစွဲဆိုမှု—ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သော စာရွက်စာတမ်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း စာရွက်စာတမ်း—မြေပုံနှင့် မြေအထူပတ္တိ တို့၏ သက်သေအထောက်အထား။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အမှုတွင် အရေးကြီးသော ငြင်းချက်မှာ အယူခံ တရားလိုသည် အချင်းဖြစ် မြေကိုပိုင် မပိုင်ဟူသည့် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုဘက်မှ တင်ပြသည်မှာ သက်သေခံ မြေပုံနှင့် သက်သေခံမြေ အထူပတ္တိတို့ဖြစ်သည့်အပြင်၊ အချင်းမြေကို လေလံတင် ရောင်းစဉ်အခါက ရှိနေ၍ သိရှိသူ၏ သက်သေထွက်ချက်ဖြစ်သည့် အယူခံတရားလို တင်ပြသွားသည့် သက်သေခံစာများ မှာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးနိုင်သော စာရွက်စာတမ်း (document creating a title) မဟုတ်ဘဲ၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသရာတွင် တန်ဖိုးရှိသော စာရွက်စာတမ်း (document evidencing title) ဟု ယူဆသည်။

— အချင်းဖြစ် မြေယာကွက်ကို အယူခံတရားလို ဝယ်ယူစဉ်အခါက ရရှိသော အရောင်းလက်မှတ်ကို အယူခံတရားလိုက ရုံးတွင် မပြနိုင်စေကာမူ တင်ပြထားသည့် မြေပုံနှင့် မြေအထူပတ္တိတို့မှာ အချင်းဖြစ် မြေကို အယူခံတရားလိုက ပိုင်ကြောင်းကိုပြသည့် သက်သေအထောက်အထားများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။

Ko Po Maung and one v. Ma Mein Gale I.L.R. (1923) Vol. I (Rangoon Series) 562; *Ko Yan and another v. Ma Mai Wi* I.L.R. (1932) Vol. X (Rangoon Series) 529; *Maung Daw Na and another v. Maung Wa Maung and others*, R.L.R. (1941) 706; *Aung Hla v. Ton Gyi, Ma Hnin U, Lower Burma Rulings, 1915-16, Vol. VII, 264*; *Rum Sarup Rai and others v. Charitter Rai and others* A.I.R. (1927) All. p. 338 (မသက်ဆိုင်)။

V.R.A. Veerappa Chettyar v. U Po Nge, B.L.R. (1949) (H.C.) p. 553; *Radha Kishun and others v. Chyam Das and others* A.I.R. (1939) Pat. p. 671 ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ ဦးဘညွန့်။

အယူခံ တရားခံများအတွက်။ ။ မစ္စတာ ဗွီ၊ စံ၊ စီ၊ ဖိုး။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၁၇။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၆ တွင်၊ ကျိုက်ထိုမြို့၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ၊
၆ ဦး။

တရားသူကြီး ဦးချစ်။ ။ ကျိုက်ထိုမြို့မြို့နယ်တရားမ ရုံး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ
ကြီးမှု အမှတ် ၁၆ တွင်၊ ဦးဘတင်က (၁) ဒေါ်စိန်နု၊ (၂) မတင်ရွှေ၊ (၃) ဦးလှဖေ၊
(၄) ဒေါ်လှသိန်း၊ (၅) ဦးထွန်းရှိန် နှင့် (၆) ဒေါ်လှတင်တို့ အပေါ် အချင်းဖြစ်
မြေယာကွက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း မှတ်တမ်း တင်ပေးရန်နှင့် ထိုမြေယာ
ကွက်ကို လက်ရောက်ပေးအပ်ရန်၊ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ထိုမြို့နယ် တရားမရုံးက၊ အဆို
နှင့် အချေလွှာများ အရ၊ ငြင်းချက် (၄) ခုကို ပြုလုပ်၍၊ အမှုကို စစ်ဆေးပြီး၊
တရားလို ဦးဘတင်အား၊ အနိုင် ဒီဂရီ ပေးခဲ့သည်။ တရားရုံးများ ဖြစ်ကြသော
ဦးလှဖေ၊ ဒေါ်လှသိန်း၊ ဦးထွန်းရှိန် နှင့် ဒေါ်လှတင်တို့က၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်
သဖြင့်၊ သထုံမြို့၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၏၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှု
အမှတ် ၄ တွင်၊ အယူခံ ဝင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအယူခံမှုတွင်၊ အယူခံ တရားလို များက၊
ဒေါ်စိန်နု နှင့် မတင်ရွှေတို့ကို၊ အယူခံ တရားခံများ အဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်း ထားသည်။
ယင်းသို့ ပြုလုပ်ရခြင်း အကြောင်းမှာ ဒေါ်စိန်နု နှင့် မတင်ရွှေ တို့က၊ မူလ ရုံးတွင်
တရားလို ဦးဘတင် စွဲဆိုထားသည့် အတိုင်း မှန်ကန်ပါသည်ဟု ဖြောင့်ဆိုခဲ့
ကြသည်။ ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ မိမိရွေ့ဝယ် ရောက်ရှိနေသော
အယူခံမှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ နှစ်ဖက်သော ရွှေနေကြီးများ၏ လျှောက်လဲချက်များကို
ကြားနာပြီးနောက်၊ မြို့နယ် တရားမရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီဂရီကို ပယ်ဖျက်၍၊
တရားလိုများအား အနိုင်ပေးသော အမိန့် ဒီဂရီကို ချမှတ် ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို
ဦးဘတင်က မကျေနပ် သဖြင့်၊ ဤရုံးတော်၏ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံ
မှု အမှတ် ၁၇ တွင် အယူခံဝင်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားခံများထဲ၌၊
ဒေါ်စိန်နု နှင့် မတင်ရွှေတို့ကို၊ အယူခံ တရားခံများ အဖြစ်ဖြင့် သာမန်အားဖြင့်
ထည့်သွင်း ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အတယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဒေါ်စိန်နု နှင့် မတင်ရွှေ
တို့သည်၊ အယူခံ တရားလို၏ စွဲဆိုချက်ကို ဝန်ခံခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤအမှု အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံး စလုံးတွင် ချမှတ်
ခဲ့သော စီရင်ချက်များ၌၊ ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ဤရုံး
အနေနှင့် ထပ်လောင်း၍ ဖော်ပြရန် လိုမည် မထင်ပေ။ သို့ရာတွင် တရားလို တရားခံ
များ၏ အဆိုနှင့် ချေလွှာများ အရ၊ ပြုလုပ်ထားသော ငြင်းချက် (၄) ခုကို ဖော်ပြ
လိုပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ—

- (၁) တရားလိုသည် အချင်းဖြစ် မြေကွက်ကို ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်သည် ဆိုရာ
မှန်သလား။

- (၂) တရားလို အဆို အပိုဒ် (၂) အရ (၁) နှင့် (၂) အရ တရားခံတို့သည် အခင်းဖြစ် မြေကွက်တွင်၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်လောက်က အိမ်ဆောက်လုပ် နေထိုင် ကြသည် ဆိုရာ မှန်ပါသလား။
- (၃) ဤအမှုစွဲသည်မှာ ကာသ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပြီ ဆိုရာ မှန်ပါသလား။
- (၄) တရားလိုသည် မည်သည့် သက်သာခွင့်ကို ရထိုက်သနည်း

၁၉၆၅
 ဦးဘတင်
 နှင့်
 ဦးလှဖေ ပါ
 ၆ ဦး။

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ငြင်းချက် အမှတ် (၁) နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ဦးဘညွန့်က အချင်း ဖြစ်မြေသည် အယူခံ တရားလို ဦးဘတင်ပိုင် မြေကွက် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့မှ စ၍ ၁၉၃၄-၃၅ ခုနှစ်၊ နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်၏ အမှုတွဲ အမှတ် (၁၇၁) အရ ဝယ်ယူထားကြောင်းကို သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) အရ ထင်ရှားပါသည်။ ယို သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) ကို ကိုယ်စားပြု ထား၍ “ပေးအပ်သောနေ့” ဖြစ်သည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့အထိ ထိုမြေ ရာဇဝင်တွင် ဦးဘတင် အပြင် အခြားသူ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ဖော်ပြ ထားခြင်း မရှိပါ။ ၎င်းအပြင် သက်သေခံ အမှတ် (ခ) ဖြစ်သည့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့စွဲရှိ မြေပုံ အရ ဆိုလျှင်လည်း အချင်းဖြစ် မြေကွက် ပိုင်ရှင်မှာ ဦးဘတင်ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းအပြင် အစိုးရက အချင်းဖြစ်မြေကို လေလံ တင် ရောင်းချရာ၌ အယူခံ တရားလို ဦးဘတင်က ဝယ်ယူ ထားကြောင်းကို ဦးသာအောင် (လိပြ-၇) က ထောက်ခံ ထွက်ဆို ထားသည့် အပြင် ဦးမောင်စိုး (ခံပြ-၅) ကလည်း သက်သေခံ အမှတ် (ဂ) အရ အချင်းဖြစ် မြေကွက် ပိုင်ရှင်မှာ ဦးဘတင် (အယူခံတရားလို) ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဤအယူခံ မှုမှာ အယူခံတရားခံများ ဖြစ်ကြသော ဒေါ်စိန်နု နှင့် မတင်ရွှေတို့ကလည်း အချင်း မြေယာကွက်ကို အယူခံ တရားလို ဦးဘတင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ဝန်ခံရေးသား ထွက်ဆို ထားပါသည်။ ရုံးတွင် တင်ပြ ထားသော စာရွက် စာတမ်းများမှာ အချင်းဖြစ် မြေကို ဦးဘတင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သက်သေခံ အထောက် အထားများ ဖြစ်ပါသည်။ အယူခံ တရားလိုသည် မူလက အစိုးရ လေလံ ပစ်စဉ် အခါက အချင်းဖြစ် မြေကွက် ကို ဝယ်ယူခဲ့သော အရောင်း စာချုပ်ကို ရုံးတွင် တင်မပြသော်လည်း ယခု ဆိုခဲ့ပြီး သည့် အတိုင်း၊ ရုံးတွင် တင်ပြထားသော စာချုပ်များ အရ အချင်းဖြစ် မြေကို အယူ ခံ တရားလိုသည် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သက်သေခံ အထောက် အထား ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် နှုတ်သက်သေ အားဖြင့်လည်း အယူခံ တရားလိုသည် ထိုမြေကို လေလံ

၁၉၆၅
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ
၆ ဦး။

တင် ရောင်းစဉ် အချိန်က ဝယ်ယူ ထားကြောင်း ပေါ်လွင်နေပါသဖြင့် အချင်းဖြစ်
မြေသည်။ အယူခံ တရားလို ဦးဘတင် ပိုင်သော မြေဖြစ်ပါသည်ဟု စီရင်ထုံးများ
ကို အကိုး အကား ပြု၍၊ လျှောက်လဲ သွားသည်။

အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဆက်လက်၍ လျှောက်လဲရာတွင် အချင်း
ဖြစ်မြေပေါ်တွင် ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့နေထိုင်ခြင်းမှာ အယူခံ တရားလိုကို ဆန့်ကျင်၍
နေခြင်းမဟုတ်ပါ။ အယူခံ တရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်အရသာ နေထိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါ
သည်။ ၎င်းအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံ တရားလို၏ ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်သောင်း
မေနှင့် ရုံးခေါ်သက်သေ ဒေါ်စိန်နုတို့၏ သက်သေထွက်ချက်အရ ထင်ရှားပါသည်။ ထို့
ကြောင့် ထိုမြေပေါ်တွင် ဒေါ်စိန်နုနှင့် တကွ ဒေါ်စိန်နုက တဆင့် လွှဲအပ်သော အယူခံ
တရားခံများဖြစ်ကြသည့် ဦးလှဖေ၊ ဒေါ်လှသိန်း၊ ဦးထွန်းရှိန်နှင့် ဒေါ်လှတင်တို့မှာ
ထိုမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ရာ၌ အယူခံ တရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်အရ နေထိုင်သည်ဟု ယူဆ
ရပါမည်။ ထို့အပြင် ဦးသာအောင် (လိုပြ-၇) ၏ သက်သေထွက်ချက်နှင့် သက်သေခံ
အမှတ် (၅) အရ ဆိုလျှင်၊ အယူခံ တရားလိုပိုင် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှ
စ၍၊ ဒေါ်စိန်နုသည် အိမ်ဆောက်လုပ် နေထိုင်ခဲ့ရာ၊ ဒေါ်စိန်နုသည် ထိုကဲ့သို့ နေထိုင်
ရာ၌၊ တရားလိုကို ဆန့်ကျင်၍ နေထိုင်သည်ဟု ယူဆသော်ငြားလည်း၊ အမှုစွဲဆိုစဉ်
အခါက၊ ၁၂ နှစ် ပြည့်မြောက်ခြင်း မရှိခဲ့သဖြင့် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်
သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ၎င်းအပြင် ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့က ဦးလှဖေထံတွင် အကြွေး
ယူထားရာမှ အကြွေးပြန်မပေး နိုင်သောကြောင့်၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ဆောက်
လုပ်ထားသော အိမ်ကို လက်ရောက်အပ်ပေးရာတွင် အိမ်ကိုသာ အပ်ပေးကြောင်း၊
အချင်းဖြစ်မြေကို အပ်မပေးခဲ့ပါဟု ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့၏ ထွက်ချက်တွင်
ထင်ရှားနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့က ဦးလှဖေကို စာချုပ်
ပြုလုပ်ပေးရာ၌၊ ၎င်းတို့ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အိမ်အပြင်၊ အချင်းဖြစ် မြေယာကိုပါ
ထည့်သွင်း၍ အရောင်းပြထားသည်ကိုလည်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖော်ပြထား
သော်လည်း၊ မူလကပင် ထိုအချင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့က ပိုင်ဆိုင်
ခြင်းမရှိရကား၊ မိမိတို့ မပိုင်ဆိုင်သောမြေကို အခြားသူတဦးအား ရောင်းချခြင်းသည်၊
တရားဥပဒေအရ ရောင်းခြင်း မမည်ပါ။ ဦးလှဖေ အနေနှင့်လည်း၊ ရောင်းသူများကိုက
ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိသော ပစ္စည်းကို လက်ခံရယူသည်မှာလည်း၊ တရားဥပဒေအရ လက်ခံ
ပိုင်ခွင့်မရှိပါ။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဥပဒေ အကိုး
အကားများအရ၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ဒီကရီသည် မှားယွင်းနေ
ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအမိန့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ မူလရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်
ဒီကရီကို ပြန်လည်အတည်ပြုပေးပါရန် တင်ပြသွားပြန်သည်။

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ
၆ ဦး။

အယူခံ တရားခံများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး မစ္စတာ ဦး စံ စီ ဖိုးက၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်မှာ မှန်ကန်ပါသည်။ သက်သေခံ မြေပုံနှင့် မြေ အထူပုတ္တိုကို တင်ပြရုံမျှဖြင့်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို အယူခံ တရားလိုသည်။ ဥပဒေအရ ပိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ထိုမြေကို လေလံတင် ရောင်းချစဉ်အခါက၊ အရောင်း လက်မှတ် မှာ အယူခံတရားလိုထံတွင်မရှိဘဲ၊ ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့လျှင်၊ ထိုပျောက်ဆုံး သွားခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရုံးတော်ကို အထင်အရှားပြနိုင်ရန်၊ အယူခံ တရားလို၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မြေကွက်ကို လေလံတင် ရောင်းစဉ်အခါက ဘီလစ် ဦးဘပုဂ္ဂိုလ်၊ ယခုအခါ သူသည် ရန်ကုန်မြို့၌ နေထိုင်ကြောင်း၊ ဦးသာအောင် (လိုပြ-၇)၏ သက်သေထွက်ချက် ပေါ်တွင်နေရကား။ အယူခံတရားလိုက ဦးဘပုကို သက်သေအဖြစ် မပြခြင်းမှာ၊ ၎င်းကို သက်သေထည့်ပါက၊ မိမိနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ထွက်မည်ဟု သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၄ (ဂျီ)အရ၊ ရုံးတော်က ယူဆရန်ရှိပါသည်။ *Ko Po Maung and one v. Ma Mein Gale and one (1)* အမှုကိုတင်ပြပြီး၊ အယူခံတရားလို ဦးဘတင်သည်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားအောင် မပြနိုင်သဖြင့်၊ ပညာရှိ ခရိုင် တံရားမတရားသူကြီးက၊ ဦးဘတင်၏ အမှုကို ပယ်လိုက်ခြင်းမှာ မှန်ကန်ပါသည်ဟု လျှောက်လဲသွားသည်။

ဤအမှုကို ကျွန်ုပ်အနေနှင့် သုံးသပ်ရာ၌၊ အရေးကြီးသော ငြင်းချက်မှာ ပဌမ ငြင်းချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို ဦးဘတင်သည်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို ပိုင် မပိုင်ဟူ သည့် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဦးဘတင်ဘက်မှ တင်ပြသည်မှာ သက်သေခံမြေပုံနှင့် သက်သေခံ မြေအထူပုတ္တိုတို့ ဖြစ်သည့်အပြင်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို လေလံတင် ရောင်းစဉ် အခါကရှိနေ၍ သိရှိသူ၊ ဦးသာအောင် (လိုပြ-၇)၏ သက်သေထွက်ချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို တင်ပြသွားသည့် သက်သေခံ စာများမှာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သော စာရွက်စာတမ်း (document creating a title) မဟုတ်ဘဲ၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသရာတွင်၊ တန်ဖိုးရှိသော စာရွက်စာတမ်း (document evidencing title) ဟုယူဆသည်။ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ကိုးကားသည့် *Ko Yan and another v. Ma Mai Wi (2)* အမှု၊ *Maung Daw Na and another v. Maung Wa Maung and others (3)* အမှု၊ *Aung Hla v. (1) Ton Gyi (2) Ma Hsin U (4)* အမှု၊ *Ram Sarup Rai and others v. Charitter Rai and others (5)* တို့ကို သေချာစွာ

(1) I.L.R. (1923) Vol. I (Rangoon Series), 562.
(2) I.L.R. (1932) Vol. X (Rangoon Series), 529.
(3) R.L.R. (1941) 706.
(4) Lower Burma Rulings (1915-16) Vol. VIII. 264.
(5) A.L.R. (1927) All. p. 338.

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ
၆ ဦး။

လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် ယခုအမှုနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအမှု များမှာ အပေါင်မူများနှင့် နာမည် လွဲပြောင်းသော အမှုများသာဖြစ်၍၊ မြေပုံ၊ သို့မဟုတ် မြေစာရင်းဌာန၏ အမှုတွဲမှစာချုပ်စာတမ်းတခုတည်းကိုသာလျှင်ကိုးကား၍ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြဆိုသော အမှုများသာဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင် အချင်းဖြစ် မြေယာကွက်ကိုအယူခံတရားလိုသည် ဝယ်ယူစဉ်အခါက၊ ရရှိသော အရောင်းလက်မှတ် ကို အယူခံတရားလိုက ရုံးတွင်မပြနိုင်စေကာမူ၊ တင်ပြထားသည့်မြေပုံနှင့်မြေအတ္ထုပ္ပတ္တိ တို့မှာအချင်းဖြစ်မြေကို အယူခံတရားလိုက ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကိုပြသည့် သက်သေ အထောက်အထားများဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ *V.R.A. Veerappa Chettyar v. U Po Nge* (6) အမှုတွင်—

“It is necessary to distinguish between documents creat- ing a title and documents evidencing title ; it seems desirable to restrict as far as possible to the former category, deeds the deposit of which can validly create a mortgage by deposit of title deeds.”

ဟုအဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်။ ထိုစီရင်ထုံး အရဆိုလျှင်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သည့် စာချုပ်စာတမ်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသနိုင်ရန် တန်ဖိုးရှိသော စာရွက်စာတမ်း များတို့ကို ခြားနားသိရှိရန် လိုပေသည်။ ၎င်းအပြင်၊ *Radha Kishun and others v. Chyam Das and others* (7) အမှုတွင်—

“The maps and surveys made in India for revenue purposes are official documents prepared by competent persons and with such publicity and notice to persons interested as to be admissible and valuable evidence of the state of things at the time they were made.”

“Title may in certain cases be inferred from long posses- sion, and where the question is whether certain lands apper- tain to one or the other of two neighbouring estates, if it is to be presumed that the boundaries of the two estates as shown in cadastral survey papers are correct, that fact by itself may be regarded as some evidence of title.”

ဟုစီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

ပညာရှိ ခန့်ခွင့်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ အယူခံတရားလို တင်ပြထားသော သက်သေခံ စာရွက်စာတမ်းများကို လေးလေးနက်နက် လေ့လာသုံးသပ်ဟန်မတူ။

(6) B.L.R. (1949) (H.C.) p. 553.

(7) A.I.R. (1939) Pat. p. 671.

၁၉၆၅
—
ဦးဘတင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ
၆ ဦး။

ထိုစာရွက်စာတမ်းများသည် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်
ကြောင်း ပြသရာတွင် တန်ဖိုးရှိသော စာရွက်စာတမ်းတို့ ခြားနားသည်ကို သတိ
ပြုဟန်မတူ။ တင်ပြထားသော စာရွက်စာတမ်းများမှာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ပေးနိုင်သော
စာရွက်စာတမ်းများ မဟုတ်ဟူသော်လည်း၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ပြသရာတွင် တန်ဖိုး
ရှိသော စာရွက်စာတမ်းများ ဖြစ်သည်မှာ အထက်တွင် ဖော်ပြသော စီရင်ထုံးများ
အရ ယူဆနိုင်သည်။ အထက်၌ မြက်ဟခဲသည့်အတိုင်း ဤအမှုတွင် သက်သေခ
စာရွက်စာတမ်းသာလျှင် တင်ပြရုံမက၊ နှုတ်သက်သေအနေဖြင့်၊ ဦးသာအောင်၊
မတင်ရွှေနှင့် ဒေါ်စိန်နုတို့၏ သက်သေထွက်ချက်အပြင်၊ ဦးမောင်စိုး (ခံပြု၍)၏
သက်သေထွက်ချက်အရ၊ အချင်းဖြစ်မြေသည် အယူခံတရားလို ဦးဘတင်ပိုင် မြေဖြစ်
သည်ဟု သက်သေအထင်အရှားရှိသည်။

အယူခံ တရားလို၏ ရွှေနေကြီး ဦးဘညွန့်၏ သဘောထားသည် ကျွန်ုပ်၏ သဘော
ထားနှင့် တူညီသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက တင်ပြသည့် အချက်အလက်
များနှင့် စီရင်ထုံးများကို လက်ခံပြီး၊ ပဌမငြင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ ခမိုင်
တရားမ တရားသူကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ပြီးလျှင်၊ မူလရုံး၏ အဆုံး
အဖြတ်ကိုပြန်သည်၍ အတည်ပြုလိုက်သည်။

အခြားငြင်းချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပညာရှိ ခမိုင်တရားမ တရားသူကြီးက၊
အဆုံးအဖြတ်ပေးရန်မလိုဟု ယူဆပြီး၊ အဆုံးအဖြတ် မပေးခဲ့ပေ။ သို့သော် ကျွန်ုပ်
အနေနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဒုတိယငြင်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊
ဒေါ်စိန်နုနှင့် မတင်ရွှေတို့သည် အချင်းဖြစ် မြေကွက်တွင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်လောက်က
အယူခံတရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်အရ အိမ်ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး
ဒေါ်စိန်နု၏ သက်သေထွက်ချက်၊ မတင်ရွှေ၏ သက်သေထွက်ချက်နှင့် ဦးမောင်စိုး၏
သက်သေထွက်ချက်တို့က ပေါ်လွင်နေသည်။ ဦးမောင်စိုးသည် ကျိုက်ထိုမြို့မ တိုက်
စာရေးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဒေါ်စိန်နုကို သိရှိပြီး၊ ၎င်းတင်ပြသော သက်သေခ
အမှတ် (စု)အရဆိုလျှင်၊ မစိန်နုသည် ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှစ၍၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်
အိမ်ဆောက်လုပ် နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ၎င်းသက်သေများ၏ ထွက်ချက်နှင့်
သက်သေခအမှတ် (စု)ကို ကျွန်ုပ်လက်ခံသည်။ အမှုတွဲရှိ အခြားသက်သေများမှာ
အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ဒေါ်စိန်နု အိမ်ဆောက်လုပ်ပြီး နေထိုင်သည့် အချိန်ကာလနှင့်
ပတ်သက်၍၊ တိကျပြတ်သားမှု မရှိသဖြင့် ထိုသက်သေထွက်ချက်များကို ကျွန်ုပ်
ထည့်သွင်း၍ မစဉ်းစားနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် ငြင်းချက်အမှတ် (၃)ဖြစ်သော ဤအမှု စွဲဆိုခြင်းမှာ ကာလစည်းကမ်း
သတ် ကျော်လွန်နေပြီဟုဆိုရာ မှန်ပါသလားဟူသည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤအမှုတွင်

၁၉၆၅
—
ဦးဘထင်
နှင့်
ဦးလှဖေ ပါ
၆ ဦး။

ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်သည် မကျော်လွန်သည်ဆိုသည့် ပြဿနာ ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိဟု တွေ့ရှိရသည်။ ဒေါ်သောင်းမေ၏ သက်သေထွက်ချက်၊ ဒေါ်စိန်နုနှင့် ဦးမောင်စိုးတို့၏ သက်သေထွက်ချက်တို့ကို ပေါင်းစပ်၍ လေ့လာသည့် အခါ၌၊ တွေ့ရှိရသည်မှာ (၁) အချင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် ဒေါ်စိန်နုသည် အယူခံ တရားလို၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အိမ်ဆောက်လုပ် နေထိုင်ခြင်း၊ (၂) အယူခံ တရားလိုကို ဆန့်ကျင်၍ နေသည် ဆိုစေကာမူ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှစ၍၊ ဒေါ်စိန်နုမှာ နေထိုင်လာခဲ့သဖြင့် ဆန့်ကျင်၍ နေထိုင်သည့် ကာလစည်းကမ်းသတ် (၁၂)နှစ် မကျော်လွန်သေးသောကြောင့်၊ ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်း၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြရွှေ (၈) တို့၏ အမှုတွင် စီရင်ထုံး ဖွဲ့ဆိုချက်အရ ထင်ရှားသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် တကွ ဥပဒေ အချက်အလက်၊ စီရင်ထုံး အကိုးအကားများကို ထောက်ထား၍၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်ပြီးလျှင်၊ မူလအောက်ရုံး အမိန့်နှင့် ဒီကရီအတိုင်း ပြန်လည်၍ အတည်ပြုရန် စရိတ်နှင့်တကွ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံး၏ ရွှေနေခစရိတ်မှာ ၅၀ ပြစ်စေရမည်။

(၈) (၁၉၆၃) ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၄၂။

တရားမအသေးအဖွဲ့အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးချစ်တို့ရွှေတွင်

ဦးမြမောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်မာတီမာ (ခေါ်) ဒေါ်ညိုမိန်း ပါ ၄ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၅

နိုင်ငံဘာလ
၂၆ ရက်။

တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ ယာယီတားဝရမ်းမိန့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ အယူခံ တရားလိုက အချင်းဖြစ်အိမ် ဆောက်လုပ်ခြင်းမှာ ပြီးဆုံး၍ ငှားရမ်း နိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် မပြဆိုနိုင်သည့်အပြင်၊ တဦးတယောက်အား ငှားရမ်းရန် စကားသေချာ၍ စပေါ်ငွေ ယူပြီးပြီဟုလည်း ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိသည့်ပြင်၊ အယူခံ တရားလို ဆိုစွဲသည့် အမှုမှာလည်း အဓိကအားဖြင့် ဆောက်၍ပြီးစီးသည့်အိမ်ကို ရရှိရန်မဟုတ်၊ သက်သေခံ (က) ဂတိစာချုပ်အရ မြေယာနှင့် ၎င်းအပေါ်တည်ရှိသည့် အဆောက်အဦ အစိတ် အပိုင်းကို လွှဲပြောင်းပေးရန်၊ သို့မဟုတ် ယူထားသည့် စပေါ်ငွေကို အတိုးနှင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် သာ တရားစွဲဆိုထားပြီး မြေကရံမှာလည်း အယူခံတရားလို၏ လက်ရှိဖြစ်သဖြင့် ယခုအမှုမျိုးတွင် တားဝရမ်း ထုတ်ပေးရန် မသင့်ဟု အောက်ရုံးမှယူဆ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ သက်သေခံချက်များအရ သော်၎င်း၊ ဥပဒေအရသော်၎င်း မှားယွင်း ချွတ်ချော်ခြင်း ဖြစ်နေသည်ဟု မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ ဦးဘရွှန်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ ဒေါက်တာ ရွှေဘော်။

တရားသူကြီး။ ။ ဦးထွန်းတင်။ ။ ယခုအမှုမှ အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ ဦးမြမောင် က၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၃၇ တွင်၊ အယူခံ တရားခံများအပေါ် ဂတိအတိုင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ သို့မဟုတ် ကျပ်ငွေ ၁၁,၇၇၀ ကိုရ လိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

အမှုကြောင်းရာ အတိုချုပ်မှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၉ ရက်နေ့က သဘောတူညီ ချုပ်ဆိုသည့် ဂတိစာချုပ် သက်သေခံအမှတ် (က)အရ၊ အယူခံ တရားခံ များက၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၀၁ လမ်း၊ အမှတ် ၁၀၁ ဆောက်လုပ်နေဆဲ နှစ်ထပ်တိုက်ကို

* ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့အယူခံမှုအမှတ် ၈။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၃၇ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားသူကြီးချုပ် ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၅
ဦးမြမောင်
နှင့်
ဒေါ်ပါတီမာ
ခေါ်
ဒေါ်ညိမ်းပါ ၄။

နှစ်လ အတွင်း၊ အယူခံတရားလိုသို့ ငှားရမ်းရန် စပေါ်ငွေအဖြစ်ကျပ် ၁၀,၀၀၀ ကို၊ အယူခံ တရားလိုထံမှ ရယူခဲ့၍၊ ထိုသို့ငှားရမ်းရန် ပျက်ကွက်ပါက၊ အဆောက်အဦနှင့် မြေယာကိုအပ်ပေးရန် သဘောတူညီပြီး၊ မြေဂရံကို အယူခံတရားလိုသို့ ပေးအပ်ခဲ့သည် ဆိုသည်။ သို့သော် ဂတိအတိုင်း အယူခံ တရားခံများသည်၊ အိမ်ကိုအပ်ပေးရန်ကို၎င်း၊ မြေကိုလွှဲပြောင်းပေးရန်ကို၎င်း မဆောင်ရွက်သဖြင့် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်စေရန်၊ သို့မဟုတ် အယူခံ တရားလိုထံမှ ယူထားသည့်ငွေ ၁၀,၀၀၀ ကျပ် ကို ၁၀၀ ကျပ် လျှင်တလ ၁/၅ဝါးနှုန်းနှင့် သင့်ငွေပေါင်း ၁၁,၇၇၀ ကျပ် ကို ပြန်လည် ပေးဆပ်စေရန် ဒီကရီချ မှတ်ပေးပါရန် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့က တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလိုက တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၉၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ မြေရှင် သေဆုံးသူ ဒေါ်ညိမ်းနှင့် ၎င်း၏ သားသမီးများတို့အား အမှုအတောအတွင်းတွင် အချင်းဖြစ် အဆောက်အဦကို ငှားရမ်း ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပေါင်နှံခြင်းများ မပြုလုပ်ရန် ယာယီတားဝရမ်းမိန့် ထုတ်ဆင့်ပေးပါရန်၊ ကျမ်းကျိန်စာ နှစ်စောင်နှင့်အတူ လျှောက်ထား တောင်းဆိုသည် တွင် ရုံးမှ တဘက်သို့ နို့တစ်ထုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ယာယီတားဝရမ်း လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရုံးမှ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး အောက်ပါအတိုင်း နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အမိန့်တရပ် ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

“ ခေတ္တ တားဝရမ်း လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သို့ စစ်ဆေး ပြီး၊ နှစ်ဘက်ရွှေ့နေကြီးများ လျှောက်လဲနေကြစဉ် ကြေအေးရန် အကြောင်း ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု လျှောက်ထား ကြသဖြင့်၊ ကြေအေးသည်၊ မကြေအေး သည်ကိုပြောကြားရန် ရွှေ့ချိန်းလိုက်သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက် နေ့အထိ တရားခံများသည် အခြားမည်သူ့ကိုမျှ အချင်းဖြစ်အိမ်၏ အခန်းများကို မငှားရန် ခေတ္တတားဝရမ်း ထုတ်စေ၊ အကယ်၍ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မကြေအေးကြပါက၊ ခေတ္တ တားဝရမ်း ကိစ္စကို ပြန်လည်စဉ်း စားပြီး၊ ထပ်မံအမိန့်ချမည် ”။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့ကြကလ၊ အမှုသည်များက ကြေအေးခြင်း မဖြစ်ပါဆိုပြီး၊ သက်ဆိုင်သည့် အယူခံ တရားခံများအတွက် ကန့်ကွက်လွှာ တင်သဖြင့်၊ တရားသူကြီးက ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့ တွင် ယခုအယူခံမှုနှင့် သက်ဆိုင် သည့် အယူခံတရားလိုက ယာယီတားဝရမ်း ထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားသည့် အလွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ကြောင်းနှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့က ထုတ်ဆင့်ထား

သည့် ယာယီတားဝရမ်း အမိန့်ကိုလည်း ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်လေသည်။

၁၉၆၅
ဦးမြမောင်
နှင့်
ဒေါ်ဖါတီမာ
ဒေါ်
ဒေါ်ညိုမီးပါ။ ၄။

ထိုသို့ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အယူခံတရားလိုက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ အဓိကအနေဖြင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့က ရုံးမှထုတ်ပေးသည့် ယာယီတားဝရမ်းမိန့်မှာ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၄ အရသာ ထုတ်ပေးသည့် တားဝရမ်းဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ရုံးမှပြန်လည်ဖျက်သိမ်းရန် ဥပဒေအရ အခွင့်အရေး မရှိပါဟုဆိုလိုသည်။

သို့သော် ထိုပြဆိုချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့လက်ခံရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံ တရားလို၏ ယာယီ တားဝရမ်း လျှောက်လွှာကို ချက်ခြင်း ခွင့်မပြုဘဲ၊ နည်းဥပဒေ ၃ အရ တဘက်သို့ နို့တစ်ထုတ်၍ စစ်ဆေးခြင်း ပြုနေစဉ် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ကြေအေးနိုင်စေရန် ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့မှ ၁၄ ရက်အတွက်သာ ပြေအေးရန် စကားပြောဆိုနေစဉ်အတွင်း အချင်းဖြစ်အိမ်ကို မငှါးရမ်းစေရန် ခေတ္တ တားဝရမ်းထုတ်၍၊ မပြေအေးက၊ ခေတ္တ တားဝရမ်းကိစ္စကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး အမိန့်ချမှတ်မည်ဟု အတိအလင်း ပေါ်ပြထားသောကြောင့် ထိုယာယီ တားဝရမ်း အမိန့်မှာ နည်းဥပဒေ ၄ အရ ထုတ်ဆင့်သည့် ယာယီ တားဝရမ်းမဟုတ်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ချမှတ်သည့် အမိန့်သာလျှင် နည်းဥပဒေ ၄ အရ၊ ချမှတ်သည့် အမိန့်ဖြစ်ကြောင်း မှာ ပေါ်လွင်နေပေသည်။

တဖန် အယူခံတရားလိုအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ သက်သေခံချက်များကို ကြည့်ရှုမှု အောက်ရုံးမှ ပြဆိုသကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်သည့် တိုက်ခန်းများကို ငှါးရမ်းရန် စကားကမ်းလှမ်း ပြောဆိုရာတွင် စပေါ်ငွေ မည်ရွှေမည်မျှ ပေးမည်ဟု ပြောဆိုကြသည်ဆိုသည်မှာ ဓမ္မတာအရ အနည်းငယ် ကဲ့လဲ့မည်ဖြစ်သော်လည်း သက်သေခံချက်များကို လေ့လာမှု၊ အယူခံ တရားခံများသည် အိမ်ပြီးစီးပါက အခြားလူများအား ငှါးရမ်းရန် စေ့စပ်နေကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့်၊ ထိုသို့ မပြုလုပ်နိုင်ရန် တားဝရမ်း ထုတ်ဆင့်ပေးသင့်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သို့ရာတွင် အယူခံ တရားလိုက အချင်းဖြစ်အိမ် ဆောက်လုပ်ခြင်းမှာ ပြီးဆုံး၍၊ ငှါးရမ်းနိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် မပြဆိုနိုင်သည့်ပြင်၊ တဦးတယောက်အား ငှါးရမ်းရန် စကားသေချာ၍၊ စပေါ်ငွေ ယူပြီးပြီဟုလည်း ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့် အမှုမှာ အဓိကအားဖြင့် ဆောက်၍ ပြီးစီးသည့်အိမ်ကို ရရှိရန်မဟုတ်၊ သက်သေခံ (က) ဂတိစာချုပ်အရ၊ မြေယာနှင့် ၎င်းအပေါ် တည်ရှိသည့် အဆောက်အဦ အစိတ်အပိုင်းကို လွှဲပြောင်းပေးရန်၊ သို့မဟုတ်

၁၉၆၅
ဦးမြမောင်
နှင့်
ဒေါ်မိတီမာ
ခေါ်
ဒေါ်ညိမ်းပါ ၄။

ယူထားသည့် စပေါ်ငွေကို အတိုးနှင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန်သာ တရားစွဲဆိုထားပြီး၊
မြေကရံမှာလည်း အယူခံတရားလို၏ လက်ရှိ ဖြစ်သဖြင့် ယခုအမှုမျိုးတွင် တားဝရမ်း
ထုတ်ပေးရန် မသင့်ဟု အောက်ရုံးမှ ယူဆဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ သက်သေခံချက်များ
အရသော်၎င်း၊ ဥပဒေအရသော်၎င်း၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော်ခြင်း ဖြစ်နေသည်ဟု ကျွန်
တို့မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရပေ။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ယခု အယူခံမှုကို ခွင့်ပြုနိုင်ရန် အကြောင်း
ကျွန်ုပ်တို့ မတွေ့ရှိရသဖြင့် အယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ပညာရှိ ရွှေနေကြီး စရိတ်အဖြစ် ၅၁ ကျပ် သတ်မှတ်သည်။

တရားမပဌမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတောင်

ဦးဝါရင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ကျင်စိန် ပါ ၁၀ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၅

နိုဝင်ဘာလ
၂၀ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၇)—ဘုံအသင်းအတွက် တရားလို ပြုလုပ်စွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုခြင်း—သက်ဆိုင်သည့် အသင်းသားများသို့ နို့တစ်စာ ချအပ်ရန်၊ သို့မဟုတ် သတင်းစာ များတွင် ကျေညာရန်လိုခြင်း—မပြည့်စုံသဖြင့် ဥပဒေအရ အမှုကို ပလပ်သင့် မသင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၇)အရ၊ အယူခံတရားလိုအား တရားလိုပြုလုပ်စွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။ သို့သော် ရုံးတော်မှ ဒုတိယ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် သက်ဆိုင်သည့် အသင်းသားများထံ ထိုသို့ တရားစွဲဆိုကြောင်း နို့တစ်စာ ချအပ်ရန်ကိုသော်၎င်း၊ သတင်းစာများတွင် ကျေညာရန်ကိုသော်၎င်း မရည်ညွှန်းခဲ့သဖြင့် တရားလို ကဆောင်ရွက်ခြင်း လုံးဝမပြုလုပ်ခဲ့ပေ။ ထို့အတွက် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၇) အရ လိုအပ်ချက်တခုမှာ မပြည့်စုံကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။ သို့သော် ဥပဒေအရ အမှုကိုမပလပ် သင့်။ ခရိုင်တရားမရုံးမှ ၎င်း၏အမှုတွဲ စာရင်းစာအုပ်တွင် မူလနိပါတ်အရ ပြန်လည်ထည့်သွင်းပြီး၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၇)အရ လိုအပ်ချက်များကို ပြုလုပ်၍ ဥပဒေအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ရှုရမလာ(လ်) နှင့် မူစမတ် နှင့် တဦး၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၂၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၁၆၊ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၄၄၊ အလဟဘတ်၊ စာ ၂၃၁။ မောင်ထွန်းသိန်း နှင့် မောင်ဆင် ၁၂၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၆၇၀ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ ဦးမွန်စံလှိုင် ။

အယူခံတရားခံများအတွက် ။ ။ ဦးဘရွှန်း ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ။ ။ ယခုအမှုမှာ အယူခံ တရားလိုက ဖျာပုံမြို့ရှိ၊ ကန်ရှိဝှမ်းရန်တောင် တရပ်ဘုံအသင်းကိုယ်စား၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့်(၁)၊ နည်းဥပဒေ

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၂၂။
† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၇ တွင်၊ ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၅
ဦးဝါရင်
နှင့်
ခေါ်ကျင့်စိန် ပါ
၁၀။

(ဂ)အရာ ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမမှု အမှတ် ၁၈ တွင်၊ တရားခံများဖြစ်သူ အယူခံတရားခံများအား၊ဘုံအသင်းပိုင် ငှားရမ်း ထားသည့် မြေရာများနှင့်အဆောက်အဦတို့ကို လက်ရောက်အပ်ပေးပြီးထွက်ခွါသွားစေ လိုမှုဖြင့် စွဲဆိုခဲ့သည်ကို၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့က ခရိုင်တရားမ တရား သူကြီးက စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်၍၊ တင်သွင်းခဲ့သည့် အယူခံမှု ဖြစ်ပေသည်။

အမှုတွင် တင်သွင်းစွဲဆိုသည့်အလွှာ၊ ချေလွှာနှင့် ပြန်လည်ဖြေလွှာများအရာ၊ ပဏာ မကောက်ချက် (၄)ခု ထုတ်နုတ်ခဲ့ရာ၊ ယခုအယူခံမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ပဏာမ ကောက်ချက်မှာ (၁) တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရာ၊ ဤအမှုကို တရားစွဲဆိုရန်၊ ရုံးကခွင့်ပြုသင့်သလားဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးက၊ ထိုပဏာမ ကောက်ချက်ကို ဖြေဆိုရာ၌၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)၏ လိုအပ်ချက်တခုမှာ၊ ဘုံအသင်းသားများ အားလုံးအား ထိုသို့ စွဲဆိုကြောင်း နို့တစ်စာ ချအပ်ရန် လိုအပ်သဖြင့်၊ ယခုအမှုတွင် အသင်းသားများသို့ လိုအပ်သည့် နို့တစ်စာများကို ထုတ်ဆင့်ထားကြောင်း မတွေ့ရသောကြောင့်၊ ရုံးတော်မှအမှုကို လက်ခံစစ်ဆေးနိုင်ရန် မရှိဆိုပြီး၊ အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ထို့အတွက် ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ်၊ အယူခံ တရားလိုက အမှုတွင် တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရာ လိုအပ်သည့် နို့တစ်စာကို အသင်းသားများသို့ မထုတ်ဆင့်ထားရုံနှင့် အမှုတခုလုံးကို ဥပဒေအရ ပလပ်ရန် မသင့်ပေ။ ထိုလိုအပ်ချက် မပြည့်စုံကြောင်း တွေ့ရှိလျှင်၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် အမှုကို ဆက်လက်၍ မစစ်ဆေးဘဲ၊ လိုအပ်သည့် နို့တစ်စာ၊ သို့မဟုတ် သတင်းစာမှ ကျေညာချက်များကို ပြုလုပ်ရန်ဆင့်ဆို ညွှန်ကြားချက်များ ပေးရန်ရှိကြောင်း ပြဆို လေသည်။

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ) (၁)မှာ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

“Where there are numerous persons having the same interest in one suit, one or more of such persons may, with the permission of the Court, sue or be sued, or may defend, in such suit, on behalf of or for the benefit of all persons so interested. But the Court shall in such case give, at the plaintiff's expense, notice of the institution of the suit to all such persons either by personal service, or, where from the number of persons or any other cause such service is

not reasonably practicable, by public advertisement, as the Court in each case may direct."

၁၉၆၅

ဦးဝါရင်

နှင့်
ဒေါ်ကျင်စိန် ပါ
၁၀။

သို့ဖြစ်ရကား၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရ၊ တရားစွဲဆိုလိုမှု ရှေးဦးစွာ ရုံးတော်မှ အခွင့်ရယူပြီးသည့်နောက်မှ၊ စွဲဆိုနိုင်မည့်အပြင်၊ ရုံးမှလည်း ထိုအမှု မျိုးတွင် သက်ဆိုင်သည့်သူ အားလုံးသို့ နို့တစ်စာများ၊ သို့မဟုတ် သတင်းစာမှ ကျေညာချက်ကို တရားလို၏စရိတ်နှင့် ထုတ်ဆင့်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြဆိုထားပေ သည်။

ယခုအမှုကို စွဲတင်သည့်နေ့တွင်ပင်၊ တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံ တရားလိုက၊ အမှု စွဲလွှာအပိုဒ် (၆) တွင်၊ ထိုသို့စွဲကြောင်း ဖော်ပြရုံတွင်မက၊ စွဲလွှာနှင့်အတူ၊ တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရ၊ အခွင့်လျှောက်တောင်းလွှာကို တရားလို ဘုံအသင်းမှ ၎င်းအသင်း၏ကိုယ်စား တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် အသင်းအစည်းအဝေးက ဆုံး ဖြတ်ချက် မှတ်တမ်းတစောင်ကိုပါ ပူးတွဲ တင်သွင်းခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ရုံးတော်မှ အမှုတွဲ၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့စွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအရ၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရ၊ အယူခံတရားလိုအား တရားလို ပြုလုပ်စွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။ သို့သော် ရုံးတော်မှ ဒုတိယ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် သက်ဆိုင်သည့် အသင်းသားများထံ ထိုသို့ တရားစွဲဆို ကြောင်း နို့တစ်စာ ချအပ်ရန်ကိုသော်၎င်း၊ သတင်းစာများတွင် ကျေညာရန်ကို သော်၎င်း မရည်ညွှန်းခဲ့သဖြင့်၊ တရားလိုက ဆောင်ရွက်ခြင်း လုံးဝမပြုလုပ်ခဲ့ပေ။ ထို့အတွက် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (ဂ)အရ၊ လိုအပ်ချက်တခုမှာ၊ ယခုအမှုတွင် မပြည့်စုံကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။

ထို့အတွက် ယခုစဉ်းစားရန်မှာ ထိုသို့လိုအပ်ချက် မပြည့်စုံရုံမျှနှင့် တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံ တရားလို၏ အမှုကို ဥပဒေအရ ပလပ်သင့်ပါသလား ဆိုသည်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍—

Shyam Lal v. Mussamat Lalli and another (၁) ၏ စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားပေသည်။

“In my opinion the result of the omission to issue notice is not the dismissal of the suit. It is an irregularity committed by the Court which omitted to issue the notice. Order 1, Rule 8 requires that when a plaintiff brings a suit in his

(၁) A.I.R. (1922) All. p. 16; I.L.R. 44, All. p. 231.

၁၉၆၅
ဦးဝါရင်
နှင့်
အကျင့်စိန် ပါ
၁၀။

representative capacity he must first obtain the leave of the Court to bring such a suit and when the leave is granted the Court shall issue notice that the suit has been instituted.

The provisions of the section as to the issue of notice are undoubtedly peremptory and the Court was, therefore, bound to issue notice as required by the rule. If the Court omitted to issue notice it committed an irregularity and a grave irregularity which might be remedied by the appellate Court sending back the case to the Court of first instance to comply with the requirements of the law."

တဖန် ယခင်တရားလွှတ်တော်မှ *Maung Tun Thein v. Maung Sin* (၂) ၏ စီရင်ထုံးတမ်း အထက်ပါစီရင်ထုံး၏ ပြဆိုချက်များကို သဘောတူညီ ကိုးကား၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုခဲ့ပေသည်။

"A plaintiff who wishes to file a representative suit must first obtain the leave of the Court in that behalf, and the Court must give public notice of the suit. But the omission to do so is not fatal to the maintenance of the suit and the Court can at any time order notice to issue, and the Appellate Court may also remand the case to repair the omission."

သို့သော်၊ အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အောက်ရုံး၏ စီရင်ချက်က ကြည့်ရှုမှု၊ အယူခံတရားလိုသည် တရုပ်ဘုံအသင်း၏ ကိုယ်စားလှယ် (အေးဂျင်း) အဖြစ် တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုထားသည့်အပြင်၊ ယခုအယူခံမှုတွင် တရုပ်ဘုံအသင်းမှာ အယူခံတရားလို ဖြစ်လင့်ကစား၊ ခေါင်းစဉ် ပြဆိုချက်အရ၊ အယူခံ တရားလိုမှာ "ဦးဝါရင်" ဟု တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ယခုအယူခံမှုကို ပလပ်ထိုက်ကြောင်းနှင့် တရားလို တရုပ်ဘုံအသင်းမှာ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းရှိမရှိ မပေါ်လွင်သဖြင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို လက်မခံထိုက်ပါဟု ချေပလေသည်။

သို့သော်၊ အထက်က ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း၊ တရားလို၏ စွဲလွှာနှင့် ၎င်းနှင့်အတူ တင်သွင်းခဲ့သည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၈) အရ၊ အခွင့်တောင်းခံ လွှာများအပြင်၊ အောက်ရုံး၏ စီရင်ချက်တွင်ပင်၊ ယခုအမှုကို ပလပ်ရသည်မှာ တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၈) ၏ လိုအပ်ချက် မပြည့်စုံ၍၊ ပယ်ခဲ့ကြောင်း အတိအလင်း ပြဆိုထားသဖြင့်၊ ယခုအမှုတွင် ဦးဝါရင်က၊ တရုပ်ဘုံအသင်း၏ ကိုယ်စား

(၂) 12. Ran. p. 670.

လှယ် (အေးကျင်း) အဖြစ် စွဲသည်ဟု ယူဆသင့်ပါသည် ဆိုသည်ကို၊ လက်ခံနိုင်စရာ မရှိပေ။

၁၉၆၅

ဦးဝါရင်
နှင့်
ဒေါ်ကျင်စိန် ပါ
၁၀။

တဖန် တရားလို ဘုံအသင်းမှာ၊ အစိုးရအဖွဲ့၏ အမိန့်ကျေညာစာအရ မှတ်ပုံတင် ထားခြင်းရှိ မရှိမပေါ်လွင်၍၊ အယူခံကို ရုံးကလက်မခံသင့်ပါ ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ယခုအမှုကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်က၊ စွဲဆိုခဲ့သည်တကြောင်း၊ ထိုလိုအပ်ချက်မှာ ယခုအယူခံမှုနှင့် အကျုံးဝင်ကြောင်းကိုလည်း အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက မည်သို့မျှ ပြဆို နိုင်စွမ်း မရှိပေ။

ထိုမှအပ၊ အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အထက်ကရည်ညွှန်း ပြထားသည့် စီရင်ထုံးပါ ပြဆိုချက်များမှာ၊ ယခုအမှုနှင့် မသက်ဆိုင်၊ အကျုံးမဝင် ကြောင်းကိုလည်း မည်သည့် အထောက်အထားကိုမျှ ပြဆိုနိုင်ခြင်း မရှိရကား၊ ယခု အယူခံမှုကို ခွင့်ပြု၍ အောက်ရုံးမှ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး၊ ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမမှုအမှတ် ၁၈ တွင်၊ ချမှတ်ထားသည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်၍၊ ယခုအမှုကို ခရိုင်တရားမရုံးမှ ၎င်း၏အမှုတွဲ စာရင်းစာအုပ်တွင် မူလနံပါတ်အရ ပြန်လည်ထည့်သွင်းပြီး အထက်ပါ ပြဆိုချက်များအရ၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၁)၊ နည်းဥပဒေ (၈)အရ၊ လိုအပ်သည် များကိုပြုလုပ်၍၊ ဥပဒေအရ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ပညာရှိရှေ့နေကြီး စရိတ်အဖြစ်ကျပ် ၅၀ သတ်မှတ်သည်။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

	PAGE
Lieutenant Kyaw Lin v. The Union of Burma ...	1
Maung Aye Kyaing v. The Union of Burma ...	9

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

	PAGE
Maung Hla Shwe v. The Union of Burma, (1962) B.L.R. 271, referred to 	1
Nga Pyan v. The State of Burma Law Times, p. 267, referred to 	9

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

ဝစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

ညွှန်းချက်

INDEX

PAGE

ACTS :

DEFENCE SERVICES ACT
PENAL CODE

DEFENCE SERVICES ACT, s. 44—*Conduct unbecoming an officer—writing love letters to wife of subordinate.* Where on the evidence on the record and on the own admission of the accused, it was found that the accused had written love letters to the wife of his subordinate, and was having a love affair with her. *Held :* The accused had behaved in a manner which was unbecoming of the position and character of an officer, and was properly convicted under s. 44 of the Defence Services Act. *Maung Hla Shwe v. Union of Burma, (1962) B.L.R. 271, referred to and followed.*

LT. KYAW LIN v. THE UNION OF BURMA I

DELUSION SUFFERED BY ACCUSED—*shooting of a friend when under such delusion—whether guilty of an offence under s. 307 Penal Code—benefit of doubt to be given to the accused.* The accused had fired a shot from his rifle, and the bullet had struck his friend who was lying down and about to fall to sleep, about fifteen feet away. The friend received an injury in the hand. Immediately afterwards, the accused ran to his injured friend and asked to be forgiven as he had made a mistake and caught hold of his feet and wept. On being questioned by his superior officer the accused had stated that someone had come and pulled his hair during his sleep, that he grabbed his rifle and fired at that person, and that he really did not know what had happened to him. At the Summary General Court Martial, the accused was sentenced to (4) years, rigorous imprisonment. The accused then submitted a petition under s. 168 (2) of the Defence Services Act, and a reference was subsequently made to the Courts Martials Appeal Court under s. 228 (b) of the said Act. As the reference (which was taken up as an Appeal) raised a novel point regarding the condition of the mind of the accused, he was allowed to give evidence himself and also examine witnesses to support his claim for exemption from criminal responsibility, before the Court-Martial Appeal Court. *Held :* From the evidence given it is clear that the accused was suffering from some sort of mental aberration as described by him

and witnessed by others. It is also clear that he was subject to abnormal behaviour during his sleeping hours. In addition to his nightmares, the accused became subject to a delusion that a ghost or demon was pulling his hair now and again. It appears that when the accused was disturbed on the day in question during his subconscious state, he seized a weapon close at hand and after completing the required movements almost automatically by reflex action, he fired one round which could have been in any direction to drive away the demon. A reasonable possibility also exists that his injured friend was mistaken to be the demon. Accordingly, it can hardly be said the accused was aware that he was deliberately firing a shot in the direction of his injured friend, when in his subconscious state, he meant the shot for the demon. A case of this nature is of rare occurrence. The accused must be given the benefit of the doubt. *Nga Pyan v. The State* 4. Bur. Law Times, p. 267, referred to and followed.

MAUNG AYE KYAING v. THE UNION OF BURMA ... 9

PENAL CODE—S. 307—WHEN DEEMED TO COMMITTED AN OFFENCE UNDER THE SAID SECTION—BENEFIT OF DOUBT WHEN TO BE GIVEN TO THE ACCUSED 9

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်စာရင်းနှင့် စာမျက်နှာများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အမှုခံတရားရုံး

	PAGE
Maung Kyaw Sein v. Union of Burma	19

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

မရှိ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

DEFENCE SERVICES ACT.

DEFENCE SERVICES ACT—s. 51 (b) *conviction under—sentenced to 6 months rigorous imprisonment and dismissed from the service—sentence reduced to one of three months rigorous imprisonment by the confirming authority.* Action was taken against the accused under s. 51 (b) of the Defence Services Act for dishonestly misappropriating to his own use 88 gallons of petrol belonging to the brigade. The plea by the accused that he had acted under verbal order of his superior officer is rejected. The conviction and sentence passed upon the accused as also his dismissal from the service are confirmed and the appeal is dismissed.

MAUNG KYAW SPIN v. UNION OF BURMA 19

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

	PAGE
Captain Kyi Shein v. The Union of Burma ...	23
Dein Yin Tan and two others v. The Union of Burma	33
Han Khan Dahl v. The Union of Burma ...	37
Maung Kan Tint v. The Union of Burma ...	44
— Sit Thein v. The Union of Burma ...	48
— Tun Thein v. The Union of Burma ...	54
စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံးနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ...	58
စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံးနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ...	62

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

မရှိ

စစ်ဘက်အယူခံအမှုများ

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

Acts:

အက်ဥပဒေများ—

DEFENCE SERVICES ACT.

PENAL CODE.

DEFENCE SERVICES ACT 1959—ss. 32 (b) and 32 (c), conviction under—*plea of acting under compulsion—whether s. 94 P.C. applicable.* The appellants were sentenced to undergo 7 years' rigorous imprisonment and dismissal from the service under ss. 32 (b) and 32 (d) and 32 (e) of the Defence Services Act. On presentation of petitions under s. 168 (2) of the same act the findings and sentences were confirmed but the second appellant had his sentence reduced by 2 years. *Held:* The 2 witnesses no doubt contributed small sums of money, their spare uniforms and ammunition as collected from them by the 3 appellants to be given to the insurgents. In these circumstances, as they were privy to what was happening at Shidi camp, their evidence may be viewed as coming from accomplices. But it can be accepted for what it is worth since they were competent to testify and the fact can be taken into account that they were desirous of reporting to the Commander of the Unit. *Held further:* S. 94 of the Penal Code relating to acts done under compulsion requires that at time of the act, the person compelled must be under apprehension of instant death. This section however is not a defence in cases of murder and offences against the State punishable with death. A reference to s. 32 of the Defence Services Act will show that each of the offences enumerated in (a) to (p) is punishable with death. The plea of compulsion cannot also be taken into account as the three appellants had ample time and opportunity to report to the commanding officer of the Unit or flee from the camp before the next visit of the insurgent.

DEIN YIN TAN AND TWO v. THE UNION OF BURMA ...

33

DEFENCE SERVICE ACTS. 41(e), s. 51(f) AND s. 65—*separate trial according to rule 152—abatement within the meaning of s. 68.* The appellant was sent up for trial under six charges. The 2nd and 4th charges were framed in the alternative to the 1st and 3rd while the 5th and 6th were independent and distinct. The accused was found guilty under the 1st [s. 51 (f) of the Defence Services

Act,] 3rd [s. 51 (f) of the Defence Services Act read with s. 68 of the same act], 5th [s. 41(e) of the Defence Services Act] and 6th (s. 65 of the Defence Services Act) the punishment meted out was that he be cashiered, sentenced to one year's rigorous imprisonment, and to forfeit all arrears of pay, allowances and the public moneys due to him at the time he was cashiered. The confirming authority remitted the unexpired portion of 5 month's rigorous imprisonment that remained to be served. *Held*: It would appear that according to Rule 152, separate trial is the normal procedure. That would also be conducive to fair trial, to avoid conflicting evidence when two or more are jointly tried, one tries to put the blame on the other. A joint trial is only for accused persons who have acted in concert or close association. *Held further*: The words in s. 51 (f) of the Defence Services Act contain "with intent to defraud" and, in the alternative, "to cause wrongful gain to one person or wrongful loss to another person". It is the opinion of the Court that the calculation on Ex. "c" to which the accused was privy, were designed to obtain money from the Central Command by deceit, since the amount if, and when sanctioned, was not going to be incurred at all as admitted by the accused himself. Hence, when the July bill was presented to the accused by Lt. Tin Lay, he abetted him within the meaning of s. 68 of the Defence Services Act. As a result, there was wrong loss to the Government. As to the 1st, 5th and 6th charges the accused admitted to the facts when examined by the Court and he cannot take refuge behind his Commander and contend that he is not liable.

Capt. KYI SHEIN v. THE UNION OF BURMA ...

23

DEFENCE SERVICES ACT s. 71 READ WITH S. 302 (1) P.C.—*Defence Services Act s. 71 read with s. 307 P.C.—7 years' rigorous imprisonment and dismissal from service.* The appellant was sent up on two charges under s. 71 of the Defence Act read with s. 302 (1) of the Penal Code for causing the death of a rifleman of the same battalion and under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 307 of the Penal Code for attempting on the lives of two civilians, a Police constable and a Shan. He was found guilty on both counts and sentenced to 7 years' rigorous imprisonment and also dismissal from the service. The appeal is dismissed.

MAUNG TUN THEIN v. THE UNION OF BURMA ...

54

DEFENCE SERVICES ACT. S. 71 READ WITH S. 304 (A) OF THE PENAL CODE—*culpable negligence in driving.* The appellant was sent up s. 71 of the Defence Services Act read with s. 304(A) Penal Code under and being found guilty was sentenced to 3½ years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. *Held*: The evidence shows that the accused had to be shouted at to apply his brakes. This proves that the accused was negligent and had to be told to do his duty which an ordinary driver would normally do without being told. In addition to his neglect to apply the brakes in good time, which could have prevented even the first bump against the motor cycle, the accused also failed to blow his horn to warn Chan Mya. The accused may not have been rash in his driving as he was going only at about 10 miles an hour but, for reasons stated, he was certainly guilty of culpable negligence within the meaning of s. 304 (A) of the Penal Code.

MAUNG KAN TINT v. THE UNION OF BURMA ...

44

DEFENCE SERVICES ACT s. 71 READ WITH s. 307 P.C.—statement of accused as evidence under Rule 22 (3) of the Defence Services. Rules. determination of the intention of the accused—conviction altered to one under s. 65 of the Defence Services Act. The appellant has been convicted under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 307 of the Penal Code and sentenced to suffer rigorous imprisonment for 7 years after dismissal from the service for shooting at Lance Coporal who came to check the sentry posts. The confirming authority has, however, mitigated the sentence to a term of 3 years' rigorous imprisonment. *Held:* The statement given by the appellant to the officer, who took the summary of evidence, followed the warning that he was not under any obligation to say anything unless he wanted to, but whatever he said would be written down and might be produced in evidence. Thus the appellant's statement was introduced as evidence as permitted by Rule 22 (3) of the Defence Services Rules. *Held further:* To hold that the appellant was guilty of an attempt to murder the Lance Coporal the Court must be satisfied that when he shot at him he had the intention to kill. That the appellant had shot at the Lance Coporal is an undisputed fact, but the Court finds that the question whether he shot with the intention to kill is one that is not entirely free from doubt. That intention may be gathered from the statement that the appellant had made to the officer recording the statement. Such a statement, though admissable in evidence, must be weighed carefully in a case where the accused stands on trial under a serious charge. If the Court does not accept the statement made by the appellant as conclusive and it finds itself unable to do that then it is left with circumstantial evidence. That evidence is clear on the fact that the appellant shot the Lance Coporal, but it is inconclusive on the question whether he shot to kill. To hold the appellant guilty of attempted murder, the Court must find, as it has already remarked, that the act that he had done was impelled by the intention to kill. The Court finds itself unable to accept that the charge of attempted murder has been proved beyond all reasonable doubt. *Held further:* The facts clearly established that the appellant was guilty of acts and omissions prejudicial to good order and military discipline, within the mischief of s. 65 of the Defence Services Act.

MAUNG SIT THEIN v. THE UNION OF BURMA

48

DEFENCE SERVICES ACT—conviction under s. 71 of the act read with s. 497 the Penal Code—conviction in the alternative under s. 65 of the Defence Services Act—decision according to the facts found—steps to be taken in an adultery case. The appellant was convicted and sentenced to a term of 2 years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. The two counts against him were, firstly, that he had, on the night of 14th September 1964, committed adultery with one H, wife of a rifleman of the same brigade and secondly, in the alternative, that he had, having been found together with H. in her house on the said day. At about 11 p.m. during the absence of her husband, committed breach of military discipline. The sentence was reduced to one year by the confirming Authority. *Held:* When a person is sent up on a charge of adultery, the Court trying the case would have to decide according to the facts found whether the adultery took place or not. In case of rape where the prosecutrix, being the complainant, must of necessity have her person examined. A qualified doctor must

do the examination and a nurse is always present to protect the interest and modesty of the person examined. Furthermore, stained clothing and specimen have to be sent to another expert, namely the Chemical Examiner, for microscopic examination and report.

LIAN KHAN DAHL v. THE UNION OF BURMA

အက်ဥပဒေများ—

တပ်မတော်အက်ဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

ထပ်မံတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (c) အရ၊ အထက်အရာရှိများက ထုတ်ဆင့်ထားသော အမိန့်ကို လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်မှု။ အယူခံတရားလိုအား ရဲဘော်များကို နှိပ်ကွပ်တိုင်း ကိုယ်တိုင်တန်းစီစေ၍ အဝတ်အစားအနေအထိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကိစ္စများကို ကြပ်မတ်ပြောဆိုရန် အထက်အရာရှိများက ထုတ်ထားသော အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သည့်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိရရာ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (၁) အရ၊ အရာခံစိုလ်အဆင့်မှ တပ်ကြပ်ကြီးအဆင့်သို့ လျှော့ပေါ့သောပြစ်ဒဏ်ကိုချမှတ်ခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တပ်မတော်သားတဦးသည် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိကပေးအပ်သော တာဝန်ကို တိကျစွာ ထမ်းဆောင်ရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိက ချမှတ်သော အမိန့်ကို တိကျစွာ လိုက်နာရသည်။ တပ်မတော်သားတဦးအနေနှင့် အမိန့်ကိုနားမလည်က ရှင်းလင်းမေးမြန်း ရသည်။ ထိုသို့မေးမြန်းပြီးနောက် ရှင်းလင်းစာနားလည်သောအခါ အမိန့်အတိုင်း တိတိကျကျ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အခက်အခဲပေါ်ပေါက်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိအား သတင်းပို့၍ အမိန့်ကိုလိုသလို ပြင်ဆင်ပေးပါရန် တောင်းခံရန်သာရှိသည်။ မိမိသဘောအရ အမိန့်ပြင်ပေးအပ်သောတာဝန်ကို အခြားသူတဦးအား တဆင့်လွှဲအပ်စေခိုင်းရန်မဟုတ်။ ဤစည်းကမ်းနှင့်ကျင့်ထုံးသည် ရာထူးနိမ့်မြင့်မရွေး တပ်မတော်သားတိုင်း၌ တည်ရသည်။ သို့တည်းမှသာလျှင် တပ်မတော်တစ်ခုလုံးအနေနှင့် စည်းကမ်းရှိရှိ တာဝန်သိသိ တိုင်းပြည်၏ဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်မည်။

မောင်ရန်လင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ 62

တပ်မတော် ဥပဒေပုဒ်မ ၇၁ နှင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၉၇—အခြားတဦး၏မယားနှင့် စပ်ယှက် ပေါင်းသင်းခြင်း—အယူခံတရားလို (၁) က စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းသောမိန်းမသည်၎င်း၏ယောက်ျားနှင့်ကွဲကွာနေသည်ဟုထုတ်ဖော်ချက်။ အယူခံတရားလို (၁) အပေါ်တွင် အခြားတပ်သားတဦး၏မယားနှင့်စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခဲ့သည့်အတွက်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၁ နှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ တို့ကို တွဲစပ်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တနှစ်ကျခံစေရန်နှင့် စစ်မှုထမ်းခြင်းမှအမြတ်တမ်း ထုတ်ပယ်ပစ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံတရားလို (၂) အပေါ်တွင်လည်း

အယူခံတရားလို (၁) ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အားပေးကူညီခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ
 ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇/၁၀၉ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိ၍ အလားတူပြစ်ဒဏ်
 စီရင်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံဝင်ကြရာဝယ် အယူခံတရားလိုများက အယူခံ
 တရားလို (၁) စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခဲ့သော တပ်သားတဦး၏ ဇနီးသည်၎င်း၏
 ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့် ကွဲကွာနေသည်ဟု ဇာထင်ရှိသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်က
 အလိုတူ၍ခေါ်ဝင်သည်ဟု တင်ပြကြသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ကြီး
 ပုဒ်မ ၄၉၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြစ်မှုမြောက်ရန်ဆိုလျှင် မည်သူကမည်သူ ကို
 စ၍ဆွယ်သည်၊ မိန်းမက အလိုတူသည်မတူသည်က အကြောင်းမဟုတ်။ လင်ရှိ
 မယားနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်းက အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ မိန်းမ
 ဖြစ်သူက အလို မတူလျှင်မယားခိုးမှုမဟုတ်ဘဲ မုဒိမ်းမှုသာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မောင်ဘိုကေ ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ --- 85

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

	PAGE
Boh Than Tin v. The Union of Burma	65
Lt. Tha Htoon v. The Union of Burma	77
Mohamed Sah (a) Myat Tun v. The Union of Burma ...	88

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

	PAGES
Sona Meah v. Emp. referred to and followed ...	65

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

ဝစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACT :

DEFENCE SERVICES ACT.

PENAL CODE .

DEFENCE SERVICES ACT, s. 51 (c), 51 (f), s. 65, s. 44—*Accomplices' evidence—reasonable inference on failure to account—commission of criminal breach of trust though full amount surrendered—temporary loss and gain make no difference for commission of offence under s. 51 (f) of the Defence Services Act.* The applicant was tried and convicted under s. 51(c), 51 (f), 51 (f), 65 and 44 of the Defence Services Act. *Held* : That an accomplice is regarded as unworthy of credit unless he is corroborated in material particulars. One accomplice supporting the other, is not regarded in law as corroboration, which must come from an independent and untainted source. *Held further* : From the evidence found in the case, there is no room for doubt that the accused failed to account for moneys admittedly in his possession and which he had withdrawn from the strong box of the office. The reasonable inference therefore is, a shortage, big or small, had occurred, and this was why the accused did not surrender what remained with him at the material time he received orders from his Battalion Commander to hand over completely to his successor. The accused must have realised that he was to hand over not merely his duties but what ever money he had in his charge. And though the amount of K 4,609 was returned by the wife of the accused 3 months later, temporary criminal breach of trust had been committed under s. 51(c) D.S.A. *Sona Meah v. Emp.*, ref. to and foll. The salary to be paid to the 8 policemen on the date due, and which was in his possession, was wrongful loss to them and though both loss and gain mentioned in s. 51(f) were of a temporary nature it did not make any difference because the offence was committed. *Held* : The omission to pay K 150 to the headman of Zaymathwe for the telephone posts which he had on record as paid was an offence within the ambit of s. 65 D.S.A.

BOH THAN TIN v. THE UNION OF BURMA

65

DEFENCE SERVICES ACT, s. 46, 51 (f), 65 AND 51 (f)—*right of private defence under s. 97 P.C. and s. 100 P.C.—unwritten code of honour*

for Government servant and an officer of the Armed Forces. The applicant was convicted under s. 46, 51(f), 65 and 51(f) of the Defence Services Act. *Held* : Under s. 97 of the Penal Code, the accused seemed to have been placed in circumstances in which he had every right to defend himself and his men even, if need be, to the extent of causing the death of Petty Officer Saw Lwin ; in view of the fact that under s. 100 of the Penal Code he had every reason to apprehend that if he did not defend himself by causing harm to Saw Lwin in snatching the revolver out of his hands, he, or one of his men could have received fatal injuries if Saw Lwin had used the revolver which he was asked to give up but which he still held pointed at the accused. *Held further* : That the intention of the accused from the very outset, as can be reasonably inferred from the surrounding circumstances, was to defraud the Government in order to obtain wrongful gain to himself as he neither sought for nor obtained any sanction from his Directorate to use his jeep on hire charges which he drew from his contingent funds. As a Government servant and an officer of the Armed Forces bound by an unwritten code of honour, he was guilty of an act prejudicial to good order and military discipline.

LT. THA HTOON *v.* THE UNION OF BURMA ... 77

DEFENCE SERVICES ACT, s. 71 READ WITH s. 497 P.C.—*Adverse inference to be drawn for nonproduction of evidence.* The applicant was tried and convicted under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 497 P.C. *Held* : Besides the discrepancies that have been pointed out with regard to date and time of the alleged occurrence, an important missing link is the report made to the Military Police. Both Ma Hla Pwe and Ma Myint Myint (PWs 1 & 3) definitely stated that a report was made to the Military Police. But there is no evidence to support this fact because Ko San Myint of the Military Police was not produced as a witness. The Evidence Act allows an adverse inference to be drawn where the evidence which could be produced, is not, and the evidence if produced would have been unfavourable to the side withholding it.

MOHAMED SAH (a) MYAT TUN *v.* THE UNION OF BURMA ... 88

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

Maung Tin Ngwe v. The Union of Burma

၈၁၁

PAGE

95

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားသောမူခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

	PAGE
Maung Nyan Shein v. The Union of Burma Criminal Appeal No. 2 of 1964, referred to ...	98
<u>The Union of Burma Aung Tun (a) Aung Myint v. The Union of Burma</u>	
<u>Aung Tun (a) Aung Myint</u> (1958) B.L.R. (S.C.) 1, referred to ...	98

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

DEFENCE SERVICES ACT.

PENAL CODE.

CASE AGAINST THE ACCUSED ON HIS OWN EVIDENCE BEFORE THE COURT AND HIS STATEMENT—*acceptance or rejection of confession as a whole—right of private defence.* Convicted under s. 38 (a) Defence Services Act, and under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 302 (2) Penal Code. *Held:* The whole case against the accused depends upon his own evidence before the Court and his statement to Capt. San Nyunt. In *Maung Nyan Shein v. The Union of Burma*, decided by this Court, a similar situation had to be dealt with because, there also, the accused had been convicted on his own statement with no other direct evidence. This Court placed reliance on *The Union of Burma v. Aung Tun (a) Aung Myint, Aung Tun (a) Aung Myint v. The Union of Burma* where it was held that if there is no other evidence to show affirmatively that any portion of the exculpatory element in a confession is false, the Court must accept or reject the confession as a whole, *Maung Nyan Shein v. The Union of Burma*, Cr. Appeal No. 2 of 1964; *The Union of Burma v. Aung Tun (a) Aung Myint, Aung Tun (a) Aung Myint v. The Union of Burma*, (1958) B.L.R. (S.C.) 1, referred to. *Held further:* The point to be decided by the Court is whether the accused, on the evidence found and as testified to by him, acted in the right of private defence. S. 97, of the Penal Code give a person the right to defend not only his own body but that of another against aggression, and s. 102 of the Penal Code says that this right commences as soon as a reasonable apprehension of danger to the body arises from an attempt or threat to commit any of the offences that are enumerated in s. 100 of the Penal Code. There must be an actual danger or apprehension of danger at the time, and if a person kills his supposed adversary when the latter does not show his intention to kill him by an act indicating such intention, such killing would not be justified because it could not be said that he had a reasonable apprehension of danger to his life. It seems clear from the accused's own evidence that he could not have had any reasonable apprehension of assault from Chet Kyi as would amount to any

of the offences mentioned in s. 100 of the Penal Code. Though Chet Kyi was unarmed and had taken flight, the accused fired at him, not once, but twice, which proved fatal. In these circumstances there could not have been any right of self-defence.

PAGE

MAUNG TIN NGWE v. THE UNION OF BURMA 95

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

LIEUTENANT KYAW LIN (APPELLANT)

V.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.
1965

Apr. 2.

Defence Services Act, s. 44—Conduct unbecoming an officer—writing love letter to wife of subordinate.

Where on the evidence on the record and on the own admission of the accused, it was found that the accused had written love letters to the wife of his subordinate, and was having a love affair with her.

Held: The accused had behaved in a manner which was unbecoming of the position and character of an officer, and was properly convicted under s. 44 of the Defence Services Act.

Maung Hla Shwe v. Union of Burma, (1962) B.L.R. 271, referred to and followed.

Nil— for the appellant.

U Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—The trial of Lieutenant Kyaw Lin, BAF 1270 by Summary General Court-Martial took place at Meiktila on 9th December 1963 before Major Ba Tin as the Presiding Officer. Two charges namely, under section 71 of the Defence Services Act read with section 497 of the Penal Code, and section 44 of the Defence Services Act had been framed against him since 31st July 1963. On the second day of the trial, after only three prosecution witnesses had been examined Lieutenant Kyaw Lin was acquitted of both charges. The proceedings however had to be submitted to the Confirming Authority under section 164 of the Defence Services Act. The Confirming Officer, Brigadier Thaung Dan, Vice-Chief of

* Criminal Appeal No. 21 of 1964.

C.M.A.
1965
LT. KYAW
LIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Staff (Air) entertaining a contrary view, returned the proceedings and, by an order dated 28th February 1964, issued directions for the Court to reassemble and revise the finding on the 2nd charge. The Court was also to take additional evidence if necessary and to pass a sentence if a new finding was arrived at. Under these directions the Court reassembled on 8th June 1964 and, after further examination of a re-called prosecution witness and admission of documentary evidence, it arrived at a new finding by which the accused was found guilty under section 44 of the Defence Services Act and as a result of that finding, he was awarded a sentence of cashiering on 8th June 1964. This order was confirmed by General Ne Win, Chief of Staff on 25th July 1964. Being aggrieved, the accused has preferred this appeal.

The person affected in this case is Warrant Officer II Khin Maung Yin (PW 1). According to him, after a courtship of six years, he obtained the hand of Ma Htar Yin (PW 2) in marriage while at Mogok. Though he was a Christian by religion, he was satisfied with an ordinary wedding ceremony performed by the local Subdivisional Magistrate, in the presence of elders representing the relations of the bride and bridegroom. This was in 1953. Ma Htar Yin later obtained work as a clerk in the Air Force in 1955 and the couple were posted to Meiktila in 1958. Round about 1962 the accused was also posted to Meiktila and he was directly in charge of the staff which included Ma Htar Yin. In course of time Warrant Officer II Khin Maung Yin and the accused came to know each other well and as their friendship ripened, the couple often invited the accused to meals in the married quarters provided to them. It was on the night of the 29th June 1963 that Khin Maung Yin noticed that his wife was crying. He also heard some crackling of paper in the pocket of her bodies. He coaxed her and obtained the paper from her. Upon reading the contents he discovered it was a love

letter addressed to her and the writer was no other than his friend Lieutenant Kyaw Lin. He went to the accused only on Monday, that is, two days later, and when he asked for an explanation the accused denied and said he would clear the matter when all three met together. When they did meet Khin Maung Yin said the accused admitted that he and Ma Htar Yin were in love with each other and that instead of making a report to *Bogyi Tun Kyaing*, he (Khin Maung Yin) should go on leave. Both Khin Maung Yin and Ma Htar Yin left for Rangoon and according to Khin Maung Yin it was at Rangoon that Ma Htar Yin admitted that she had sexual relations with the accused. On their return to duty a fortnight later, *Bogyi Tun Kyaing* (PW 3) sent for Khin Maung Yin and informed him that he had heard all about their affair directly from the accused himself. And on being told that he could decide things the way he desired Khin Maung Yin lodged his complaint (Exhibit ၈၀) on the 24th July 1963. He also filed nine more letters which Ma Htar Yin had given him on their return to Meiktila and all of which were in the handwriting of the accused. When Warrant Officer Khin Maung Yin submitted his complaint through *Bogyi Tun Kyaing*, the latter submitted it to Commander of the Training Base together with his short report (Exhibit ၈၁) indicating that he had examined the accused and that the latter had owned up the whole affair. *Bogyi Tun Kyaing* gave evidence in support of what he had been told by Warrant Officer Khin Maung Yin and Lieutenant Kyaw Lin.

When Ma Htar Yin (PW 2) was examined she admitted having made statements to *Bogyi Tin Lat* who took down the summary of evidence. But she destroyed the whole fabric of Khin Maung Yin's evidence built upon information given by her, by denying that she had had sexual relations with the accused, and stating that the letters filed as exhibits were those which she had stealthily taken out of

C.M.A.
1965

LT. KYAW
LIN

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
LT. KYAW
LIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

the drawer of the writing desk used by the accused, and without his knowledge. She also denied having been in love with him. As a result of such contradictory evidence by the very person who was in the best position to tell all she knew, it was not surprising that, he earned an acquittal under Rule 56 Defence Service Rules.

But, as described at the beginning of this order, the matter did not end with this stout and emphatic denial by Ma Htar Yin. When the Court reassembled on the 8th of June 1964, *Bogyi Tin Lat* was examined as to statements the accused had made during the summary of evidence he had recorded. *Bogyi Tin Lat* testified that he had taken all the necessary precautions required under Rule 23 (3) Defence Service Rules before recording the statement voluntarily made by the accused on the 2nd August 1963, and which the accused had signed in token of its correctness. Ma Htar Yin was recalled and when examined on this second occasion she admitted that the exhibit letters had been sent to her by Lieutenant Kyaw Lin. And as regards (Exhibit ၁) which was a notice of the marriage agreement drawn up by the accused, she said she could not say whether it was merely a joke or not. Her evidence therefore with regard to the important letters was a complete change of front from the evidence she had given on the 9th December 1963.

The accused did not testify nor did he even make an ordinary statement during this new hearing. In his statement a service " 3 " given on the 2nd August 1963 which will have to be considered and which was not put in at the earlier stage of the trial, the accused did not deny having written those letters to Ma Htar Yin. Neither did he deny the notice of marriage between him and Ma Htar Yin that he had drawn up on the 22nd July 1962. He however gave an explanation in his statement that the

letters were, to use his own words, (ကျွန်တော်၏ နောက်ပြောင် လိုသော ဝါသနာအချို့ မထားရင်အား စာဖြင့်ပင် နောက်ပြောင်ခဲ့တူးပါသည်။) and in another place, (မထားရင်အား ရည်ရွယ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။)။

His admission voluntarily made therefore contained this qualification that, though they were in his hand, the letters were written in fun. That was therefore his defence. Another point which could be invoked in his favour in the Amnesty Order dated the 1st of April 1963. But of the nine letters, there are two which will not come under the Amnesty Order as they are dated the 29th May 1963 and 29th June 1963, the latter being (Exhibit ဆ.) which Warrant Officer Khin Maung Yin obtained from his wife on that very day as described already. The offence under section 44 Defence Services Act alleged to have been committed in respect of these two letters (Exhibit ဆ and Exhibit ငြ) can however be further supported by letters previous to these two as section 11 of the Evidence Act reads :

C.M.A.
1965
L.T. KYAW
LIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Facts not otherwise relevant are relevant :

- (1) if they are inconsistent with any fact in issue or relevant fact ;
- (2) if by themselves or in connection with other facts they make the existence or non-existence of any fact in issue or relevant fact highly probable or improbable.

That is, the Court is allowed to exercise a sound discretion and see that the connection, between the fact to be proved, and the fact sought to be given under section 11 Evidence Act is so immediate as to render the co-existence of the two highly probable. (*Vide* Law of Evidence by Woodroffe and Ameer Ali 1962 Edition).

The previous letters in chronological order are Exhibit "င" dated the 7th March 1962 ; Exhibit "စ" dated the 20th March 1962 ; Exhibit "ဆ" dated the 31st May 1962 ; Exhibit "ဇ" dated the 21st October 1962 ; Exhibit "ဈ"

C.M.A.
1965
LT. KYAW
LIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

dated the 5th December 1962 ; Exhibit "၄" ; Exhibit "၅" and Exhibit "၆" bear no dates in the hand of the accused but Exhibit "၇" has a date 15th March 1962 with the signature "ဝဏ္ဏ" below. All these nine letters together with the notice of marriage Exhibit "၈" will have to be considered whether they were letters sent to Ma Htar Yin with all the meaning attached thereto or whether, though sent to her, were only in fun and therefore innocuous for a criminal charge. Exhibit "၉" dated the 28th May 1963 shows that the accused was playing the role of an actor in the presence and hearing of Khin Maung Yin as if he were going to marry this or that woman. The acting was to lull his suspicions. Exhibit "၁၀" dated the 29th June 1963 shows that the accused even had an affection for Khin Maung Yin perhaps born out of pity and his ignorance of the illicit intimacy between them. The accused asked her in the letter to obtain Khin Maung Yin's consent to agree to a divorce and that he would marry her four or five months later. But he also asked her not to bring in his name as the person on whose account she sought a divorce as this would bring them into trouble. As regards the remaining letters previous to 1st April 1963, Exhibit "၁၁" dated the 7th March 1962 mentions his lack of experience in a matter that had taken place between them ; Exhibit "၁၂" dated the 20th March 1962 refers to the posting he would try for on the day she began to hate him and did not like to look at him ; Exhibit "၁၃" dated the 31st May 1962 complains she had not replied to his letters and that he was suffering mentally and Exhibit "၁၄" dated the 5th December 1962 refers again to Darling [ဝဏ္ဏ] (meaning Khin Maung Yin) into whose hands he dreaded one of his letters would find its way. The accused also warned her not to confide their love affair with Yemai Nu Nu Aye as she was dangerous and would gossip and broadcast whatever she knew. Of the three short notes fixing 11 p.m. for their meeting, only one bears a date in token of its receipt signed "ဝဏ္ဏ"

apparently Ma Htar Yin. As regards the notice of marriage drawn up by the accused on the 22nd July 1962 it appears to bear out his eagerness and sincerity to marry her as can be inferred from his later letter Exhibit "၁" dated the 29th June 1963 where he raised the question of divorce. Reading these letters which extend over a period of one year, they are so well connected that it does not appear necessary to go too deeply into all of them for any reasonable and prudent man to arrive at the conclusion that they speak out nothing but the writer's innermost feelings of the circumstances existing for both of them at the time he wrote them. They certainly belie the pretence that they were jocular. The persons mentioned in the letters were living characters and whatever was attributed to them was not imaginary. In his statement Exhibit "၃" he also stated that the whole matter was one-sided and that it was Ma Htar Yin who wanted him badly. He also raked up an unpleasant past of her life wherein she was no angel but a woman capable of snatching up any man she wanted. But this cannot help the accused and the conclusion is that he wrote the exhibit letters meaning exactly what they contained.

The leading case on the point regarding an admission amounting to a confession by an accused person during the summary of evidence which is taken down after due warning is to be found in *Maung Hla Shwe v. Union of Burma* (1). Here, the admission by the accused is that he wrote the letters. His explanation that he wrote them merely as a joke must be rejected. In these circumstances even disregarding Ma Htar Yin's evidence as unreliable on grounds that she changed her statements whenever it suited her, there is sufficient material from the accused's own admission and his letters that he had behaved with Ma Htar Yin, reputed to be the wife of Warrant Officer II

G.M.A.
1965
LT. KYAW
LEN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965

LT. KYAW
LIN

THE UNION
OF BURMA.

Khin Maung Yin, in a manner which was unbecoming the position and character of an officer.

We would, therefore, for reasons given above, confirm the conviction under section 44 Defence Services Act, and the sentence of cashiering passed upon the accused, and dismiss this appeal.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

MAUNG AYE KYAING (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.
1965

Apr. 23.

Delusion suffered by accused—shooting of a friend when under such delusion—whether guilty of an offence under s. 307 Penal Code—benefit of doubt to be given to the accused.

The accused had fired a shot from his rifle, and the bullet had struck his friend who was lying down and about to fall to sleep, about fifteen feet away. The friend received an injury in the hand. Immediately afterwards, the accused ran to his injured friend and asked to be forgiven as he had made a mistake and caught hold of his feet and wept. On being questioned by his superior officer the accused had stated that someone had come and pulled his hair during his sleep, that he grabbed his rifle and fired at that person, and that he really did not know what had happened to him.

At the Summary General Court Martial, the accused was sentenced to 4 years rigorous imprisonment. The accused then submitted a petition under s. 168 (2) of the Defence Services Act, and a reference was subsequently made to the Courts Martials Appeal Court under s. 228 (b) of the said Act.

As the reference (which was taken up as an Appeal) raised a novel point regarding the condition of the mind of the accused, he was allowed to give evidence himself and also examine witnesses to support his claim for exemption from criminal responsibility, before the Court-Martial Appeal Court.

Held: From the evidence given it is clear that the accused was suffering from some sort of mental aberration as described by him and witnessed by others. It is also clear that he was subject to abnormal behaviour during his sleeping hours. In addition to his nightmares, the accused became subject to a delusion that a ghost or demon was pulling his hair now and again.

It appears that when the accused was disturbed on the day in question during his subconscious state, he seized a weapon close at hand and after completing the required movements almost automatically by reflex action, he fired one round which could have been in any direction to drive away the demon. A reasonable possibility also exists that his injured friend was mistaken to be the demon.

* Criminal Appeal No. 22 of 1964, in The Courts-Martial Appeal Court' Rangoon against the order of Summary General Court-Martial No. 1 of 1964 (Ya Ta Kha) under the Chairmanship of Major Sein Yin.

C.M.A.
1965
MAUNG AYE
KYAING
v.
THE UNION
OF BURMA.

Accordingly, it can hardly be said the accused was aware that he was deliberately firing a shot in the direction of his injured friend, when in his subconscious state, he meant the shot for the demon.

A case of this nature is of rare occurrence. The accused must be given the benefit of the doubt.

Nga Pyan v. The State 4 Bur. Law Times, p. 267, referred to and followed.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—In Summary General Court-Martial No. 1 of 1964 (Ya Ta Kha), under the Chairmanship of Major Sein Yin, 216941 Rifleman Aye Kyaing of the 8th Battalion Buregt was found guilty under section 71 of the Defence Services Act read with section 307 of the Penal Code. As a result of this finding he was dismissed from the service and sentenced to four years' rigorous imprisonment. The Commander of South-East Command, Colonel Thoung Kyi, confirmed the order of the Court-Martial on 29th June 1964. Being aggrieved, Rifleman Aye Kyaing submitted a petition under section 168 (2) of the Defence Services Act on 7th July 1964 and, amongst several grounds, one related to a point of law which had not been brought to the notice of the Court-Martial for its consideration during the trial of the case. A reference has therefore been made to this appellate Court under the provisions of section 228 (b) of the Defence Services Act. This petition of Rifleman Aye Kyaing will consequently be taken up as if it were an appeal.

The following are briefly the facts:

Lieutenant Than Htay (PW 3) was in charge of a platoon having its camp at Yebu village where a school was being built under the supervision of a Working Committee with him as the President. Among others belonging to the platoon, there were Riflemen Pantaya, Ba Soe (PWs 3 and 5) and the accused Aye Kyaing. On 25th October 1963, after Riflemen Ba Soe and the accused had discharged their kin duties, they were resting on

raised platforms of Bunker No. 2. Each was on a separate platform, about 15 feet apart in different directions and, at the material time, only Ba Soe, the accused, and Rifleman Pantaya (PW 3) then on duty, were left behind while the other *yebaws* were out on other duties. At about 12 noon, Lieutenant Than Htay left the camp with Sergeant Tun Shein (PW 2) in charge. It was about 1-30 p.m. when Rifleman Pantaya heard a rifle shot. He turned round towards Rifleman Ba Soe only 5 feet behind him and saw that the latter had received an injury on his left hand and was in pain. He ran towards him, and while about to give his help, Rifleman Aye Kyaing also arrived and, calling out Ba Soe by name, he asked to be forgiven, saying he had made a mistake. While requesting to be forgiven, he caught hold of Ba Soe's feet and wept. Sergeant Tun Shein who had also heard the shot arrived followed soon by Lieutenant Than Htay who had received information regarding the incident at the camp. Upon questioning the accused why he had shot at Rifleman Ba Soe, the accused replied that during his sleep, some one had come and pulled his hair four or five times; that he grabbed his rifle and fired at the person who had come and pulled his hair, and that he really did not know what had happened to him. Rifleman Ba Soe's arm was attended to and he was sent to the Military hospital at Pa-an and finally to Mingaladon.

From the short narrative above regarding the facts, there is no room for doubt that it was Rifleman Aye Kyaing who had fired a shot in the direction of Rifleman Ba Soe. It is also clear that Rifleman Aye Kyaing acknowledged his mistake to Rifleman Ba Soe requesting him in tears to be forgiven. The fact that Rifleman Aye Kyaing, when questioned, explained to Lieutenant Than Htay that some one had come and pulled his hair four or five times while he was asleep, is also amply supported by Rifleman Pantaya and Sergeant Tun Shein. But, at his trial, Rifleman Aye

C.M.A.

1965

MAUNG AYE
KYAINGv.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
MAUNG AYE
KYAING
v.
THE UNION
OF BURMA.

Kyaing neither made a statement in the ordinary way nor did he offer evidence on oath. It was only on 7th July 1964 that in his petition under section 168 (2) of the Defence Services Act, he mentioned in paragraph 5 that he had entertained no intention to attempt the murder of Rifleman Ba Soe whom he dearly loved as a friend ; that in reality he used to fist persons if untimely aroused from slumber during which time he was half asleep and half awake ; that the Court-Martial trying him had not considered that a person in that condition of mind would not be aware of what he was doing, and prayed that the authority concerned would now give consideration afresh and also enquire into the matter. As the accused had raised a novel point, he was also allowed an opportunity to be present before this Court and to examine witnesses in support of his claim for exemption from criminal responsibility.

The accused himself gave evidence before this Court that, since he attained the age of ten he had often been told by others that he used to get up and talk during his sleeping hours. He said that personally, he knew nothing about it though he had to be awakened and told he was talking. In fact his father once told him that he got up from his sleep and used abusive language. It was on 17th August 1962 (*Vide* Exhibit 6) that he was admitted into the Army and he continued from the beginning of his Army life to be subject to nightmares and was informed about it by fellow yebaws who slept in the same barracks with him. Rifleman Chit Aye (DW 1) who had known the accused since he was a boy of ten, joined the Army on the same day with the accused. He gave supporting evidence that he shared the same barracks with the accused and slept to his right and that, on one occasion, the accused got up from his sleep came to his bed and embraced him. He also remembered the occasion when, as he went out to urinate, the accused was seen to be up from his sleep

and speak incoherently ; and on another occasion Chit Aye recollected the accused had woke him up with a fright because he was speaking loudly and had awakened other *yebaws* also. Rifleman Chit Tun (DW 2) who came to know the accused about three years ago, slept to his left and he also said that he personally saw the accused go and embrace Chit Aye. He also testified that the accused often got up from sleep and spoke things he could not understand, thereby disturbing others.

C.M.A.
1965
MAUNG AYE
KYAING
v.
THE UNION
OF BURMA.

One other important piece of evidence in favour of the accused came from Rifleman Ba Soe himself. He stated that about two or three days before the occurrence of this case, he and the accused went down to the river for a bath. The accused, he said, told him that at night, when asleep, he either had a nightmare or was haunted by a demon who used to come and pull his hair every now and then, and that, at the present, his mind was not at all clear. Rifleman Ba Soe was particularly frank that his relations with the accused were most friendly, that they had always been associated together, and had never fallen out. It would therefore appear that, as the accused trusted him most, he confided in him how his mind had of late, been troubled with hideous dreams.

From the evidence given by Rifleman Ba Soe, and that given by the accused and his two defence witnesses, one prominent point stands out clearly and this is, that the accused was suffering from some form of mental aberration as described by him and witnessed by others. It is equally clear that during his childhood and later, after he entered the Army, he had to be informed about his abnormal behaviour during his sleeping hours. He himself knew nothing nor could he recollect what he had said or done. He had to be made aware of it by others so that he should try and control himself in future. Time did not improve matters because the nightmares did not disappear and, in

C.M.A.

1965

MAUNG AYE

KYAING

v.

THE UNION
OF BURMA.

addition, the accused became subject to a delusion that a ghost or demon was pulling his hair now and again.

The accused was charged under section 71 of the Defence Services Act read with section 307 of the Penal Code. The latter section though amended by Act No. XXXIII of 1947, having the words "or knowledge" deleted, still requires that the offender must have the intention which is necessary to make him criminally liable. In his evidence the accused denied shooting at Rifleman Ba Soe and stated that he did not know what had happened. In his petition dated 7th July 1964, which was read over to him and acknowledged correct, he said that he had no intention to attempt the murder of Rifleman Ba Soe. To support his denial, he introduced evidence which goes to indicate that, had he not been told by his fellow *yebaws*, he would not have known anything regarding his abnormal behaviour during his sleeping hours. Then again, Rifleman Ba Soe would not have given evidence on his behalf if it were not true that the accused had informed him about his nightmares and of the demon who was troubling him. His information to Rifleman Ba Soe was the very explanation given to Lieutenant Than Htay at the earliest possible moment, as to why he had been impelled to grab his rifle and shoot at the demon (သေနတ်ကိုဆွဲ၍ ထိုးပစ်လိုက်ပါသည်) A normal person would of course regard this as a delusion which the accused had recently become subject to, but the information given to Rifleman Ba Soe will have to be duly considered by this Court in judging the state of mind the accused found himself in, prior to the incident. Hence, on giving it due weight, it would appear that when the accused was disturbed on the day in question during his subconscious state, he seized a weapon close at hand and, after completing the required movements almost automatically by reflex action, he fired one round which could have been in any direction to drive away the demon. But it happened to be in the direction of Rifleman Ba Soe,

15 feet away. A reasonable possibility also exists that Rifleman Ba Soe, was mistaken to be the demon. Here, the evidence of Chit Aye would lend colour to this theory. If the accused could very well embrace or grapple with some one during his sleep he would equally well snatch a weapon to shoot at his imagined enemy, the demon. In this view of the matter, it can hardly be said that the accused was aware that he was deliberately firing a shot in the direction of Rifleman Ba Soe when, in his subconscious state, he meant the shot for the demon.

According to the doctor Lieutenant Eina Whet (PW 4), Rifleman Ba Soe could have received the shot fired from a distance of 15 feet. The entrance wound was from the outer side of the left arm, a little above the elbow, the exit wound being on the inner side. He said the injured man would have to have his left arm extended or, in a raised position, and not by the side of the body. Rifleman Ba Soe's evidence is that he was lying down and about to fall asleep. His escape from death was therefore nothing short of a miracle and would support the fact that the shot was more in fright than with due deliberation by a trained rifleman firing from such close range.

In *Nga Pyan v. King Emperor* (1), the appellant was found to be subject to delusions. He had been convicted for an attempt to murder a *phongyi* whom he thought was keeping his sisters and daughters in the monastery when, in fact, he had no sisters and only a young daughter living in the village. The attack on the *phongyi* was utterly unprovoked and motiveless and, after the attack, the accused did not attempt to escape or conceal himself. These facts were considered favourably as strong indications that the appellant was of unsound mind and incapable of knowing the nature of the act at the time he committed it. Here also, the prosecution has not proved any motive for the accused to attempt on the life of his friend Rifleman

C.M.A.
1965

MAUNG AYE
KYAING

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
MAUNG AYE
KYAING
v.
THE UNION
OF BURMA.

Ba Soe and, far from trying to escape or conceal himself, he went to his injured friend as soon as he woke to his senses, to enquire whether he had been hit and wept at his feet. These facts therefore appear to support his statement that he neither knew what he was doing at the time he did it, nor that he had any intention to shoot at Rifleman Ba Soe.

A case of this nature is of rare occurrence. But one that is similar for application of the principle that a person should not be held responsible for his action when he is half-conscious will be reproduced below. It is from Taylor's Principles and Practice of Medical Jurisprudence, Volume I, 9th Edition, at page 827, among the Illustrative Cases, cited in section XIII, dealing with Insanity (page 757 to 850).

“It has been a contested question among medical jurists how far a person should be held responsible for a *criminal act perpetrated in that half-conscious state which exists when he is suddenly roused from sleep*. There is no doubt that the mind is at this time subject to hallucinations and illusions, which may be more active and persistent in some persons than in others; but it is difficult to suppose, unless we imagine there is a sudden access of insanity, that a person should not recover from the delusion before he could perpetrate the act like murder. A case of this description, that of Bernard Schedmaizig will be found reported by Marc :

This man suddenly awoke at midnight and saw before him, as he believed, a frightful phautom. He twice called out, ‘Who is that?’ and receiving no answer, and imagining that the phautom was advancing upon him, he seized a hatchet, which was beside him, attacked the spectre, and it was found that he had murdered his wife. He was charged with the murder, but pronounced ‘not guilty’ on the ground that he was not at the time conscious of his actions.”

We have given our anxious consideration to this case and have come to the conclusion that it is extremely

doubtful whether the accused can be held to know the nature of this act or that he was doing something contrary to law at the time he fired his shot. He must be given the benefit of the doubt. We would accordingly hold that the accused is not guilty of the offence under section 307 of the Penal Code with which he had been charged. We would therefore allow this appeal and set aside the conviction and sentence passed upon the accused and acquit him so far as this case is concerned.

C.C.
1965

MAUNG AYE
KYAING
v.
THE UNION
OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT*Before Chief Justice Dr. Maung Maung, Col. Tun Tha and U Aung Gyi.*

MAUNG KYAW SEIN (APPELLANT)

v.

UNION OF BURMA (RESPONDENT) *

C.C.
1965

June 25.

Defence Services Act—s. 51 (b)—conviction under—sentenced to 6 months' rigorous imprisonment and dismissed from the service—sentence reduced to one of three months' rigorous imprisonment by the confirming authority.

Action was taken against the accused under s. 51 (b) of the Defence Services Act for dishonestly misappropriating to his own use 88 gallons of petrol belonging to the brigade. The plea by the accused that he had acted under verbal order of his superior officer is rejected.

The conviction and sentence passed upon the accused as also his dismissal from the service are confirmed and the appeal is dismissed.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—In Summary General Court-Martial No. 30 of 1964 (Ya Ta Kha), presided over by Major Sein Yin, 107574 Sgt. Clerk Kyaw Sein of the 8th Buriet was convicted under section 51 (b) of the Defence Services Act and sentenced to 6 months' rigorous imprisonment and dismissed from the service. Col. Maung Lwin, Commander of the South East Command, while confirming the conviction however reduced the sentence to one of 3 months' rigorous imprisonment by his order dated 27th November 1964.

The facts of the case are as follows:

The appellant belonged to the transport section and was in charge of the maintenance of the petrol for the brigade, stationed at Kamamaung, Pa-an. He was about to be transferred to another department and his prospective relief W/O Htin Lin was also of the same brigade. But on 26th March 1964, pending this change of hands,

* Criminal Appeal No. 12 of 1965.

C.C.
1965

MAUNG
KYAW SEIN
v.
UNION OF
BURMA.

W/O Htin Lin saw two drums of petrol being taken away in a car driven by Pte. San Yin (PW 1). He entertained some suspicion with regard to this removal and when Pte. San Tin and his men returned, he lined them up and asked Pte. San Tin about the said two drums of petrol. Pte. San Tin then told him that he had been given orders by Sgt. Clerk Kyaw Sein to take those two drums. Later, when W/O Htin Lin was in his office room, Sgt. Clerk Kyaw Sein came and explained to him that when Capt. Sunzahtan and Capt. Maung Maung Tin went to Moulmein, they had used petrol when they went about in a jeep and that he was now trying to make up for it. Though W/O Htin Lin accepted the explanation for the time being, he reported the matter to Capt. Sunzahtan the next day, i.e., 27th March 1964. To this, Capt. Sunzahtan replied that he did not owe petrol to anybody.

Lt. Tin Aye, an Intelligence Officer of the same brigade, also knew about the two drums of petrol taken away in a car on 26th March 1964 and also about a similar removal of ten drums of petrol on 5th December 1963. On that earlier occasion he informed both Capt. Sunzahtan and Capt. Maung Maung Tin and it appeared that neither of them knew anything about it.

On 13th May 1964, when W/O Htin Lin took over his new duties from Sgt. Clerk Kyaw Sein, the accused, he reported again to Capt. Maung Maung Tin about the missing two drums from the reserved stock of petrol. Acting on this report, Capt. Maung Maung Tin in turn submitted a written report to the Brigade Commander on 15th March 1965. As a result, action was taken against the accused under Section 51 (b) of the Defence Services Act for dishonestly misappropriating to his own use 88 gallons of petrol belonging to the brigade.

The accused has not denied the removal of the ten drums of petrol on 5th December 1963 and sale of five drums out of ten to one driver Tun Hlaing. But before

the remaining five drums could be disposed of, he admitted that Capt. Maung Maung Tin ordered them to be brought back to the brigade and that, when demanded, he made over the sale proceeds to Capt. Maung Maung Tin after he received the same from Tun Hlaing. It was only with regard to the removal and sale of two drums of petrol on 26th March 1964 that action was taken against the accused. But in his statement before the Court given in the ordinary way, the accused pleaded that on both occasions, he had acted under the verbal orders given him by Capt. Maung Maung Tin. Before this appellate Court also his grounds of appeal contain the same plea that he had acted under Capt. Maung Maung Tin's verbal orders and that his object had been to repay the expenses incurred on behalf of his two officers when they went about in a jeep during their separate visits to Moulmein when he also accompanied them.

The case against the accused rests on the evidence of Capt. Sunzahtan (PW 4) and Capt. Maung Maung Tin (PW 5). From the evidence of Lt. Tin Aye (PW 3) it is also clear that this Intelligence Officer of the brigade passed on the information he had obtained that Sgt. Clerk Kyaw Sein had been removing the drums of petrol on the ground that he had been ordered to do so. According to Capt. Sunzahtan, he received information from this Intelligence Officer on 8th December 1963 and, on the same day, Capt. Maung Maung Tin also received the same information when he found both Capt. Sunzahtan and Lt. Tin Aye together in the office room of Capt. Sunzahtan. The appellant has pleaded that the two officers had used jeeps during their respective visits to Moulmein and that, as ordered by Capt. Maung Maung Tin, he had had to sell the two drums of petrol on 26th March 1964 in order to defray the costs of the hiring of the jeeps. But on examination of the statement given by the accused on 14th October 1964 shows that, before he ordered the two drums to be

C.C.
1965

MAUNG
KYAW SEIN
v.
UNION OF
BURMA.

C. C.
1965

MAUNG
KYAW SEIN
v.
UNION OF
BURMA.

taken in a car, he informed W/O Htin Lin the reason why he was removing them. This however does not appear to be true because when W/O Htin Lin saw the car driven by Pte. San Tin on that day, he did not know the reason till Pte. San Tin returned and was questioned about the said drums after the men had been lined up. Again, Capt. Sunzahtan's evidence shows that during his stay at Moulmein on 10th, 11th and 12th March 1964, he did go about in a jeep provided by Sgt. Clerk Kyaw Sein but he paid the expenses out of his pocket. When Capt. Maung Maung Tin gave evidence he also said that Sgt. Kyaw Sein came to Moulmein with him and that the jeep expenses were paid out of the funds for purchases of canteen goods. Capt. Maung Maung Tin denied having used a civilian jeep without payment.

It appears highly improbable that Capt. Maung Maung Tin would have given orders to the accused to sell petrol to the public for the purpose of settling jeep expenses incurred at Moulmein in that irregular way. One reason is he had been informed that the accused had been removing ten drums of petrol and when Lt. Tin Aye gave him that information it was in December 1963. It is therefore hardly credible that Capt. Maung Maung Tin, fully aware of the first occasion when he even prevented the sale of the remaining five drums, would have himself ordered the sale of the two drums on 26th March 1964. We are therefore unable to accept the plea by the accused that he had acted under verbal orders from Capt. Maung Maung Tin.

For the above reasons, we are of the opinion that the conviction passed upon the accused by the Court-Martial was correct. We would therefore confirm the conviction and sentence passed upon the accused, as also his dismissal from the service, and dismiss this appeal.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Criminal Appeal

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

CAPTAIN KYI SHEIN (APPELLANT)

V.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.C.
1965

Aug. 20.

Defence Services Act s. 41 (e), s. 51 (f) and s. 65—separate trial according to rule 152—abatement with in the meaning of s. 68.

The appellant was sent up for trial under six charges. The 2nd and 4th charges were framed in the alternative to the 1st and 3rd while the 5th and 6th were independent and distinct. The accused was found guilty under the 1st [s. 51 (f) of the Defence Services Act], 3rd [s. 51 (f) of the Defence Services Act read with s. 68 of the same act], 5th [s. 41 (e) of the Defence Services Act] and 6th (s. 65 of the Defence Services Act) the punishment meted out was that he be cashiered, sentenced to one year's rigorous imprisonment, and to forfeit all arrears of pay, allowances and the public moneys due to him at the time he was cashiered. The confirming authority remitted the unexpired portion of 5 months rigorous imprisonment that remained to be served.

Held: It would appear that according to Rule 152, separate trial is the normal procedure. That would also be conducive to fair trial, to avoid conflicting evidence when two or more are jointly tried, one tries to put the blame on the other. A joint trial is only for accused persons who have acted in concert or close association.

Held further: The words in s. 51 (f) of the Defence Services Act contain "with intent to defraud" and, in the alternative, "to cause wrongful gain to one person or wrongful loss to another person". It is the opinion of the Court that the calculation on Ex. 'c' to which the accused was privy, were designed to obtain money from the Central Command by deceit, since the amount if, and when sanctioned, was not going to be incurred at all as admitted by the accused himself. Hence, when the July bill was presented to the accused by Lt. Tin Lay, he abetted him within the meaning of s. 68 of the Defence Services Act. As a result, there was wrong loss to the Government. As to the 1st, 5th and 6th charges the accused admitted to the facts when examined by the Court and he cannot take refuge behind his Commander and contend that he is not liable.

Hla Gyaw for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—The appellant, B. C. 7137 Capt. Kyi Shein of the 52nd Bn. The Burma Regiment, was sent up

C.M.A.C.
1965
CAPT.
KYI SHEN
v.
THE UNION
OF BURMA.

for trial under six charges before a Summary General Court-Martial presided over by Major Sain Yin. The 2nd and 4th charges were framed in the alternative to the 1st and 3rd while the 5th and 6th were independent and distinct. The accused was found guilty under the 1st [section 51 (f) of the Defence Services Act], 3rd [section 51 (f) of the Defence Services Act read with section 68 of the Defence Services Act], 5th [section 41 (e) of the Defence Services Act] and 6th (section 65 of the Defence Services Act), and the punishment meted out was that he be cashiered, sentenced to one year's rigorous imprisonment, and to forfeit all arrears of pay, allowances and other public moneys due to him at the time he was cashiered. When the proceedings reached the confirming authority, Brigadier San Yu, as Acting Chief of Staff, by an order dated 19th October 1964, remitted the unexpired portion of 5 months' rigorous imprisonment that remained to be served.

Major Mya Maung (PW 1) the Commanding Officer of the 52nd Bn. stationed at Prome was due to attend a law course for three months at Maymyo and, before he proceeded to the said place on 15th May 1963, the appellant, his Adjutant, recently arrived on transfer, was given charge to act as the Commander. Earlier in the year, the Central Command had asked Major Mya Maung to submit an estimate of his battalion's requirements towards the erection of bunkers, buildings and other things necessary for security purposes. It was during Major Mya Maung's absence that the sanctioned amount was disbursed. The Company Commanders were summoned to Prome but, out of the total sanctioned amount of K 13,257 only K 3,750 was disbursed, thus leaving a balance of K 9,427. Various reasons were given by the accused why the sanctioned amounts were not disbursed though each Company Commander had to sign that he received his sanctioned amount in full.

The battalion was also short of transport, and during May to August, the Quartermaster Lt. Tin Lay was supposed to have hired cars owned by the public. In point of fact he did not, and the accused countersigned the July bill though he was fully aware that the bill was not correct. The sum so obtained, in the manner stated, that is, the balance left after disbursing only a portion to the Company Commanders, and the amounts which were not incurred for hire of private cars, were credited towards the Private Fund of the battalion in charge of the Quartermaster. These two acts constituted the subject matter of the 1st and 3rd charge framed against the accused.

The 5th charge is closely connected with the 1st and 3rd as the allegation is that the accused, in allowing these two sums to be kept in the Private Fund, had neglected to obey Order No. 122/55 which definitely prohibited such Funds. After Major Mya Maung returned from Maymyo, the accused took leave and went to Rangoon. When he came back on 3rd September 1963, he brought a refrigerator bought from Rowe & Co., for his Commander. Major Mya Maung refused to accept it and his evidence is that he never asked the accused to buy him one. As this action of the accused amounted to a breach of military discipline, he was charged 6thly, under section 65 of the Defence Services Act.

The above are the brief facts.

After the prosecution had closed its case against the accused, he made an ordinary statement which was recorded by the Court on 18th March 1964. From his statement it appears very clearly that he admitted to the facts as mentioned in the above four charges, but he explained he did what his Commander had asked him to do. As to the 3rd charge, he said he was aware that no cars had in fact been hired from the public, but that he countersigned the July bill because he was told that this

C.M.A.C.

1965

CAP

K.YI SWIN

THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
 1965
 CAPT.
 KYI SHIN
 v.
 THE UNION
 OF BURMA.

had been done once previously (ကားများကို ပြုရန်ခွင့်တောင်းခံပြီး ယခင်ကပင်လျှင် မပြုခဲ့၊ ဘီလ်များတွင် ထပ်ဆင့်လက်မှတ်ကို ကျွန်တော်ထိုးပေးရာတွင် ယခင်ကလည်း ဤကဲ့သို့ထိုးသည်ဟုဆို၍ ကျွန်တော်ထိုးပေးခဲ့ပါသည်။ ဇူလိုင်လ ၁ လသာလျှင် ကျွန်တော်ထိုးခဲ့ပါသည်။)။

Learned counsel for the accused submitted in much the same way that the accused had arrived on transfer to the 52nd Bn. only a couple of months ago, and that what he had done while acting as Commander, was at the bidding of Major Mya Maung. For this reason, learned counsel submitted, the accused and Major Mya Maung should have been tried together, instead of separately, and that such a procedure could have resulted in a uniform sentence, if at all they were convicted. In order to support his contentions on this point of the desirability of a uniform sentence, learned counsel had, before the hearing of this appeal, applied for production of some decided Court-Martial proceedings, one of them being the trial of Major Mya Maung. In this Summary General Court-Martial No. 4 of 1965 (Ta Pa Kha), Major Mya Maung, tried alone, was, on his plea of guilty to the three charges, ordered to pay up the amount derived from the sale of surplus petrol which he had allowed and, further, his pension was adversely affected for five years. In comparison to this, learned counsel submitted, the punishment meted out to the accused is severe.

With regard to the point that there had been non-joinder of the accused in a single trial, reference may be made to Rule 152 of the Defence Services Rules which is among those to be applied in proceedings by Summary General. This rule runs:

The court may be sworn at the same time to try any number of accused persons then present before it, but, except as provided in Rule 34, the trial of each accused person shall be separate.

Rule 34 referred to, unlike Rule 152, does not come under any particular type of Court-Martial trial and sub-rule (1) reads:

Any number of accused persons may be charged jointly and tried together for an offence averred to have been committed by them collectively.

But the word "collectively" would imply that the same offence was committed together. It would therefore appear that according to Rule 152, separate trial is the normal procedure. That would also be conducive to a fair trial, to avoid conflicting evidence when two or more are jointly tried, and one tries to put the blame on the other. And, in this case, taking the 3rd charge for instance, it can hardly be said that Major Mya Maung, while at Maymyo, had anything to do with countersigning a fictitious bill presented by the Quartermaster to the Acting Commander. Nor, for that matter, had he a hand in persuading the Company Commanders to accept less than they had applied for and at the same time make them acknowledge full receipt of the sanctioned amount as testified by them. A joint trial is only for accused persons who have acted in concert or close association. A perusal of the two proceedings also shows that the trial of the accused by Summary General Court-Martial was ordered by Brigadier Sein Win, Commander, Central Command on 24th December 1963, whereas, it took some time before the trial of Major Mya Maung was decided upon by Colonel Maung Tin U, Commander, Central Command, on 27th January 1965. For these reasons we do not think that there was any miscarriage of justice because the accused was not tried together with Major Mya Maung.

The 3rd charge appears to be the most serious because, while the 1st charge was with respect to deductions from the sanctioned amounts and which the Company

C.M.A.C.
1965
—
CAPT.
KYI SHWIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965
CAPT.
K. T. SHEN
THE UNION
OF BURMA.

Commanders were openly requested to sacrifice, the 3rd charge was in respect of money, the manipulation of which, only a few knew and which was carried out in secrecy. The evidence by Major Mya Maung was that though he countersigned for expenses incurred in the hire of private cars for August 1963, he could not believe that the Central Command expected half the expenses that would be sanctioned. He said, in cross-examination “ကျွန်တော် တိုင်းအစည်းအဝေးသို့မသွားမီ ကားခအတွက် မယုံတဝက်၊ ယုံတဝက် လက်မှတ်ထိုးပေးခဲ့သော်လည်း၊ ထိုစဉ်က ပြည်မှနေ၍၊ ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်းတိုင်းသို့ တယ်လီဖုံးနှင့်မမေးခဲ့၊ လူကိိုယ်တိုင် ရောက်သည့်အခါမှသာလျှင် မေးခဲ့ပါသည်။” He therefore made it a point to clear up the matter when he attended the conference at Rangoon. It was therefore when he asked the Commander of the Central Command he was informed that no such understanding, to share half and half, existed. Having been put wise, Major Mya Maung, on arrival at Prome on 22nd September 1963, at once sent for Quartermaster Lt. Tin Lay and confronted him with the true facts he had learnt at Rangoon. He cautioned Lt. Tin Lay before he made a statement, and when he did make one, it was recorded by Major Mya Maung and Lt. Tin Lay acknowledged it as correct after he read it. This statement Exhibit “ဆ” bears the date 22nd September. Besides making a statement Lt. Tin Lay also produced the rough calculation recorded on paper and purported to have been done by W/O Lun Swe who was the person who came to Prome in March and July of 1963, in connection with permits for hiring of public cars. This rough calculation Exhibit “င” regarding hire of public cars for the months of July, August and September, contained a deduction of K 500 which was for a Radio Wedding Present. No date is found on it. But in his statement to Major Mya Maung, Lt. Tin Lay said that as he was sent for, he went to the house of the accused where *Bogyi Soe Tint* and *Ko Lun Swe* were putting up,

C.M.A.C.
1965
CAPT.
KYI SHEIN
V.
THE UNION
OF BURMA.

and that this rough calculation Exhibit "c" was done there by *Saya Lun Swe* and that he had to give *Saya Lun Swe* K 2,447. He also said that this had been done once before. Major *Mya Maung* pursued the matter further by asking his Adjutant, the accused, in writing, on 24th September 1963, how much he had taken out in connection with the hire of public cars and the accused replied on the same paper Exhibit "c".

Before action was taken against the accused, Major *Tint Lwin* (PW 9) was ordered by the Commander, Central Command, to investigate into the matter. During the course of his investigation Major *Tint Lwin* went to *Prome* and received various sums from the accused, Quartermaster Lt. *Tin Lay* and Lt. *Po Nan*, all amounting to K 7,430-65 relating to sums kept as Private Fund and other dues. He also seized several letters written by W/O *Lun Swe* and the accused. These letters are Exhibit " " and ". The significance which they have with the facts in this case will be shown later.

The evidence given by Lt. *Tin Lay* (PW 7) is important. He stated that on 30th July 1963, *Bogyi Soe Tint* and *Saya Lun Swe* arrived at *Prome* and put up in the house of the accused and that he and *Saya Lun Swe* did the calculation. They also agreed that half should go to the Central Command as before. A few relevant sentences of his evidence may be reproduced :

ထိုအချိန်ထိ ပြောမလုပ်ရသေးပါ။ ငွေကိုကျွန်တော်ထံမှအသင့်ရှိသော တပ်ခွဲမှူးများကလျှူခံသည့် အဆောက်အဦရုံးပုံငွေမှ ထုတ်ယူထားသော ငွေများမှ ပေးလိုက်ပါသည်။ ပေးရန်ငွေမှာကျပ် ၃,၁၁၅ ဖြစ်သော်လည်း ကျပ် ၅၀၀ မှာ ဗိုလ်ကြီးကြည်ရှိန်မင်္ဂလာဆောင်တွင် လက်ဖွဲ့ရန်အတွက် ရေဒီယိုဝယ်ရန် တိုင်း၏အနေဖြင့် လက်ဖွဲ့သောငွေဖြစ်ပါသည်။ ဗိုလ်ကြီးကြည်ရှိန်ကိုပေးရန်နှင့် ဗိုလ်ညိုဝင်း ရန်ကုန်ရောက်စဉ်က ဗိုလ်ညိုဝင်းမှ ဆရာလွန်းဆွေ ယူထားသောငွေကျပ် ၁၅၀ ထုတ်ထားပြီး ကျပ်ငွေ ၂,၄၆၅ ကိုသာ ပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုအချိန်က အနားမှာ ဘယ်သူမှ

C.M.A.C.
1965
CAPT.
KYI SHEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

မရှိပါ။ ပြောစာများကို လက်မှတ်ထိုးရန်များတွင် ပြင်ဆင်တင်ပြ၍ တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်ကြီးကြည်ရှိန်မှတစ်ဆင့် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ၎င်းထံမှပင် ငွေထုတ်ပါသည်။

In another part of his examination-in-chief he stated :

ယာဉ်များအတွက်ပြောစာများ မပြင်ဆင်သေးဘဲ တွက်ကြည့်ရာ ကျပ် ၄,၃၀၀ ခန့်ကြပါသည်။.....ငွေတွက်မှာ ကျွန်တော်နှင့်ဆရာလွန်းဆွေတို့ အတူတွက်ကြပါသည်။ တွက်သောစာရွက်မရှိတော့ပါ။ ဖျောက်ဖျက်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်က ငွေကျပ် ၂,၁၀၀ ကို ကြိုတင်ငွေအဖြစ် တပ်ရင်းဗိုလ်ကြီး ကြည်ရှိန်ထံမှ ကားခများအတွက် ကြိုတင်ထုတ်ပေးရန် တောင်းခံလွှာတစ်ခု မလုပ်ရသေးဘူး။ ဆရာလွန်းဆွေ နေ့လည်ရထားဖြင့် ပြန်မှာမှ ပေးလိုက်ရမည်ဟုပြောပြီး ကြိုတင်တောင်းယူ၍ ပေးလိုက်ပါသည်။ ပေးလိုက်ခဲ့ရာ ငွေဘာသုံးသလဲဟု ကျွန်တော်မမေးလိုက်ပါ။

There can be no dispute from the above extracts that the accused was fully aware how part of the whole amount, which he later countersigned, had been utilised. Not only was money given to *Saya Lun Swe*, who was, of course, to see to it that sanction was accorded by the Central Command, but the accused was also fully aware that a sum of K 500 was set apart for purchase of a radio to be presented to him for his forthcoming wedding.

The letters seized by Major Tint Lwin may now be considered. They contain expressions of fear and anxiety and can be regarded as independent and corroborative of the evidence given by Lt. Tin Lay Exhibit "က" dated 11th October, from *Saya Lun Swe* to *Bogyi Kyi Shein* shows that he (*Lun Swe*) complains of his brain being affected and in a state of turmoil and that he is anxious for advice as to what he is to say when examined. In the postscript, *Saya Lun Swe* asked *Bogyi Kyi Shein* to adhere to his statement already made that he had given him (*Lun Swe*) a loan and to be prepared for questioning, accompanied by threats. In Exhibit "ခ" also dated 11th October, *Saya Lun Swe* asked *Bogyi Kyi Shein* to write a letter separately to *Bogyi Soe Tint* as they were very anxious. He added in the postscript that one of them was prepared to be sacrificed. The third letter

Exhibit “ဝ” dated 12th October revealed that Major Tint Lwin was not satisfied with the answers he had given him, and in this letter, reference was made to the authority to hire cars for the months of July, August and September. Exhibit “ခ” dated 12th October 1963 from *Bogyi Kyi Shein* to *Saya Lun Swe* mentions that the piece of paper on which he (Lun Swe) had done the calculations, containing the deduction of K 500 for the radio, as a wedding present, had gone into the hands of the Battalion Commander who examined Lt. Tin Lay as soon as he returned to Prome from Rangoon. Towards the end, he asked *Saya Lun Swe* to destroy the letter after he had read it. In this letter Exhibit “ဂ” dated 12th October 1963, *Bogyi Kyi Shein* complied with *Saya Lun Swe*’s request, by writing to *Bogyi Soe Tint* giving him assurances that nothing had been stated against him. But, towards the end of the letter, he mentioned an important fact that he had to ask for K 3,000 from his home, and give it to Lt. Tin Lay to make up the amount wanting. In Exhibit “ဃ” dated 29th September 1963, the accused wrote a letter to W/O Than Nyunt but which was really meant for *Saya Lun Swe*. The letter contained some information as to statements Lt. Tin Lay had made when examined. Here, also, he requested *Saya Than Nyunt* to destroy the letter lest, if it be seized, it might be turned into an exhibit before the Court.

The evidence of Lt. Tin Lay and the cumulative effect of the letters described above definitely prove that a sum of money passed to W/O Lun Swe who came from the office of the Central Command. But what happened to that amount is not known because Lt. Tin Lay himself said this, “ပေးလိုက်ခဲ့ရာ ငွေတာသုံးသလဲဟဲ့ ကျွန်တော်မပေးလိုက်ပါ” But, as far as the evidence on the record shows it was testified by Lt. Tin Lay that after he had obtained the signature of the accused to the July bill for hire of private cars, he was able to draw the money and place the same in the Private Fund of the battalion. Now only was the battalion

C.M.A.C.

1965

CAPT.
KYI SHEIN

v.

THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965
CAPT.
KYI SHEIN
v. ~~THE~~ UNION
OF BURMA.

benefited, but W/O Lun Swe obtained K 2,000 odd, and the accused had K 500 set apart for his wedding present. The words in section 51 (f) of the Defence Services Act contain "with intent to defraud" and, in the alternative, "to cause wrongful gain to one person or wrongful loss to another person". We are of opinion that the calculations on Exhibit "§" to which the accused was privy, were designed to obtain money from the Central Command by deceit, since the amount if, and when sanctioned, was not going to be incurred at all as admitted by the accused himself. Hence, when the July bill was presented to the accused by Lt. Tin Lay, he abetted him within the meaning of section 68 of the Defence Services Act. As a result, there was wrongful loss to the Government. As to the 1st, 5th and 6th charges, the accused admitted to the facts when examined by Court and we do not think he can take refuge behind his Commander and contend that he is not liable.

In the above circumstances, we are of the opinion that the convictions under 1st, 3rd, 5th and 6th charges were correct. We would therefore confirm these convictions and sentence and order passed upon him and dismiss this appeal.

COURT-MARTIAL APPEAL

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

DEIN YIN TAN AND TWO (APPELLANTS)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

C.M.A.
1965

July 2.

Defence Services Act 1959—S. 32(b) and 32(c), conviction under—plea of acting under compulsion—whether s. 94 P.C. applicable.

The appellants were sentenced to undergo 7 years' rigorous imprisonment and dismissal from the service under s. 32(b) and 32(d) and 32(e) of the Defence Services Act. On presentation of petitions under s. 168(2) of the same Act the findings and sentences were confirmed but the Second appellant had his sentence reduced by 2 years.

Held: The 2 witnesses no doubt contributed small sums of money, their spare uniforms and ammunition as collected from them by the 3 appellants to be given to the insurgents. In these circumstances, as they were privy to what was happening at Shidi camp, their evidence may be viewed as coming from accomplices. But it can be accepted for what it is worth since they were competent to testify and the fact can be taken into account that they were desirous of reporting to the Commander of the Unit.

Held further: S. 94 of the Penal Code relating to acts done under compulsion requires that at time of the act, the person compelled must be under apprehension of instant death. This section however is not a defence in cases of murder and offences against the State punishable with death. A reference to s. 32 of the Defence Services Act will show that each of the offences enumerated in (a) to (p) is punishable with death. The plea of compulsion cannot also be taken into account as the three appellants had ample time and opportunity to report to the Commanding Officer of the Unit or flee from the camp before the next visit of the insurgents.

for the appellants.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—A sentence of 7 years' rigorous imprisonment against each of the three accused, 15291 Rfn. (L/C) Dein Yin Tan, 30089 Rfn. En Daung Naw and 22018 Rfn. Hta La Di, was passed in Summary General Court-Martial No. 16 of 1964 (Na Ma Kha) presided over

C.M.A.
1965
DEIN YIN
TAN
AND TWO
OF
THE UNION
OF BURMA.

by Major Ne Lin after the three accused had been found guilty under section 32 (b), 32 (d) and 32 (e) of the Defence Services Act, 1959. Each of them was also dismissed from the service. Col. Lun Tin, Commander of North West Command, confirmed the findings and sentences on 5th January 1965, but when the three accused presented their petitions under section 168 (2) of the Defence Services Act, Rfn. En Daung Naw had his sentence reduced by 2 years. In other respects, the petitions were rejected. They have now come up on appeal.

From the evidence of Capt. Thet Nyunt (PW 1), the three accused were among the 12 persons selected for re-employment after they had been retired from the Brigade stationed at Putao, and since 1963, they had been given back the same posts and stationed at Shidi camp, about 3 miles away from the Re-Settlement Unit. But in January-February of 1964, 5 out of the 12 riflemen went underground. Soon after this desertion, the arms and ammunition that had been entrusted to the 12 men were taken back and only one rifle out of five entrusted to them had been taken away by the deserters.

Two of the Kachin riflemen, namely, Watakonpon and Ah Di (PWs 2 & 3) who were also re-employed like the three accused gave evidence that after five of their number had gone underground, Kachin insurgents paid them stealthy visits at intervals of five to twenty days, and were seen to go in and out of the houses of the three accused. Not only did they pay visits but they also demanded money and uniforms. Rfn. Watakonpon wanted to report to the Commander of the Unit but he said that accused Hta La Di threatened him with death if he did so. Rfn. Ah Di also suggested to the three accused to report to the Commander but they did not wish to do so. Later, not only did they have to contribute money and uniforms but also ammunition though they had no rifles left with them.

Accused Hta La Di gave 60 rounds of 9 mm and the three accused actively collected altogether 17 rounds of .303. Apart from these contributions both Watakonpon and Ah Di saw letters arrive from the insurgents for they were read by the three accused within his hearing while Ah Di said that he merely knew about the arrival of the letters. Neither of them could however say whether replies were sent. The most important fact they deposed to was that the three accused took the money, uniforms and ammunition personally to deliver them to the insurgents. It was after this that Rfn. Ah Di took courage by going secretly to the Commander of the Unit to whom he reported whatever he knew.

The above two witnesses no doubt contributed small sums of money, their spare uniform and ammunition as collected from them by the three accused to be given to the insurgents. In these circumstances, as they were privy to what was happening at Shidi camp, their evidence may be viewed as coming from accomplices. But it can be accepted for what it is worth since they were competent to testify, and the fact can be taken into account that they were desirous of reporting to the Commander of the Unit.

The three accused neither gave evidence nor did they cite any defence witnesses. But on 6th October 1964, when the Court was about to pass sentence on them, each in turn asked for leniency while accused Dein Yin Tan admitted that they had, through fear of the insurgents, met their demands in a small way to protect the lives of the Yebaws of the village. Again, about three months prior to this when Capt. Thet Nyunt (PW 1) recorded the summary of evidence on 21st July 1964, he gave the necessary warning under Rule 22 (3) of the Defence Services Rules before recording the statements (Exhibit " d " & Exhibit " c ") of accused Dein Yin Tan and Hta La Di respectively. Each of the two implicated himself and the

C.M.A.
1965
DEIN YIN
TAN
AND TWO
OF
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
DEIN YIN
TAN
AND TWO
v.
THE UNION
OF BURMA.

other two accused. No mention was made of Rfn. Watakonpon or Rfn. Ah Di. Accused En Daung' Naw however did not offer any statement. This would show that Capt. Thet Nyunt took down statements only from those who volunteered after due warning had been given that such statement could be used in evidence.

In the grounds of appeal before this Court, the three accused pleaded that they acted under compulsion of being put to death if they did not give what was demanded of them. The accused therefore prayed for leniency. Section 94 of the Penal Code relating to acts done under compulsion requires that at the time of the act, the person compelled must be under apprehension of instant death. This section however is not a defence in cases of murder and offences against the State punishable with death. A reference to section 32 of the Defence Services Act will show that each of the offences enumerated in (a) to (p) is punishable with death. The plea of compulsion cannot also be taken into account as the three accused had ample time and opportunity to report to the Commanding Officer of the Unit as suggested by Rfn. Watakonpon and Ah Di, or flee from the camp before the next visit of the insurgents. They could have thus shown their loyalty to the State and the Armed Force they were serving.

In the above circumstances, we are of opinion that the convictions and sentences on all charges passed upon the accused, together with their dismissal from the service, need no interference, and, confirming them, we would dismiss these appeals.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

LIAN KHAN DAHL (APPELLANT)

V.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

C.M.A.
1965

July 30.

Defence Services Act—conviction under s. 71 of the act read with s. 497 of the Penal Code—conviction in the alternative under s. 65 of the Defence Services Act—decision according to the facts found—steps to be taken in an adultery case.

The appellant was convicted and sentenced to a term of 2 years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. The two counts against him were, firstly, that he had, on the night of 14th, September 1964 committed adultery with one H. wife of a rifleman of the same brigade and secondly, in the alternative, that he had, having been found together with H. in her house on the said day, at about 11 p.m. during the absence of her husband, committed breach of military discipline. The sentence was reduced to one year by the confirming Authority.

Held: When a person is sent up on a charge of adultery, the Court trying the case would have to decide according to the facts found whether the adultery took place or not.

In case of rape where the prosecutrix, being the complainant, must of necessity have her person examined. A qualified doctor must do the examination and a nurse is always present to protect the interest and modesty of the person examined.

Furthermore, stained clothing and specimen have to be sent to another expert, namely the Chemical Examiner, for microscope examination and report.

For the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This appeal arises out of Summary General Court Martial No. 35 of 1964 (Ya Ta Kha) in which, under the Chairmanship of Major Sain Yin, 106541 Sgt/Clerk Lian Khan Dahl was convicted and sentenced to a term of two years' rigorous imprisonment and dismissed

C.M.A.
1965
LIAN KHAN
DAHL
v.
THE UNION
OF BURMA.

from the service. The two counts against him were first, that he had, on the night of 14th September 1964 committed adultery with one Htan Ngi wife of 184310 Rfn Lwai Khumar of the same brigade stationed at Kama-maung, Moulmein District, and secondly, in the alternative, that he had, having been found together with Htan Ngi in her house on the said day at about 11 p.m. during the absence of her husband, committed breach of military discipline. The finding was confirmed by Col. Maung Lwin, Commander of South East Command on 20th January 1965 but the sentence was reduced by one year.

The following are the facts:—

On 14th September 1964, L/C San Thein and Rfn Toe Kywe (PWs 1 and 2), both of the Military Police, were to do their rounds duty of the family quarters belonging to the brigade. At about 10 p.m. when they approached the houses belonging to families of the 4th unit, they saw the shadow of a passing figure near Htan Ngi's house. They were aware of the fact that her husband Rfn Lwai Khumar was then away on operation duty. As their suspicion was aroused they went close to her house and listened. They heard whispers and after about 15 minutes to half an hour, at about 11 p.m., they heard the creaking of the bamboo flooring. When they gave more concentration to the sounds within, they heard the sexual intercourse taking place. San Thein then sent Toe Kywe to go and inform Sgt. Mya Wai and to bring him along. When Sgt. Mya Wai (PW 3) arrived he and San Thein finding the back door of the kitchen open, got in, while Toe Kywe guarded the front door. A torch light was flashed in the direction of the mosquito net and when it was lifted up, Htan Ngi was found with legs curled up lying on her right side and the accused was sitting at her feet. Sgt. Mya Wai asked the accused to come with him to the duty officer and the accused, without any show of resistance followed. Upon

arrival, W/O Htin Lin (PW 4) was awakened and informed by Sgt. Mya Wai that the accused had been found in Htan Ngi's room. When questioned by the duty officer if it was true, the accused admitted the fact. W/O Htin Lin then told the accused to return to his quarters. A report was submitted to the Commanding Officer, Capt. Sunzahan, and when orders were received to place the accused under arrest he was recalled from his quarters and informed about it. The accused then explained to the duty officer that he had been feeling greatly depressed since receiving some news from his home, that he had drunk too much on that account and as a result had done something wrong without being aware of it. He was then taken to the lock-up and just when W/O Htin Lin was returning he received further orders from the Commanding Officer that the accused should be examined in the medical room. He was then taken there and the medical orderly Sgt. Than Pe had to be sent for. According to Sgt. Than Pe (PW 6) he had already, at 1.7 a.m. examined the person of Htan Ngi, as also her bedsheet and skirt which had been brought from her house. When he examined Htan Ngi's sexual organ he said he found slimy matter which, in his opinion was spermatozoa (ပုခံတုပုဆူပါသည့်). On the bedsheet and the skirt he said he found stains which were big and small in size but he did not give any opinion regarding those stains. When he examined the accused brought by the two men at 1.25 a.m., he again found slimy matter on the male organ as far as the ridge (ခွံ) which he said showed that there had been recent sexual intercourse.

On the above facts as presented by the prosecution the accused was sent up for trial with the result as mentioned already.

The accused made an ordinary statement before the Court on 17th December 1964. He said he had received bad news from home, and being depressed, had taken to

C.M.A.
1965
—
LIAN KHAN
DAHL
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
—
LIAN KHAN
DAHL
v.
THE UNION
OF BURMA.

drink which he had never done before. He said he went to Htan Ngi's house at about 6 p.m. to tell her the news he had received and that he vomited all the food on arrival and was put to bed. After the effects of the drink had worn off he said he realised he was in the wrong place and when about to return he was arrested by the Military Police. When taken to the duty officer he said he admitted to the fact that he had been found in Htan Ngi's room, and in his statement before the Court he repeated this admission. He denied committing adultery with Htan Ngi and, as she herself had given evidence that he was merely found at an untimely hour in her house, he pleaded guilty only to an offence in respect of breach of military discipline.

In contrast to the statement made by the accused, the two prosecution witnesses, L/C San Thein and Rfn Toe Kywe gave evidence which however fail to impress us on some important points, and therefore make us treat their evidence with caution. The accused stated he went to Htan Ngi's house at about 6 p.m. and was put to bed after he had vomited his food. The evidence of San Thein and Toe Kywe however is that at about 10 p.m. they saw the shadow of a person, and when they traced it to Htan Ngi's house this person was eventually found to be the accused. But when Toe Kywe was cross-examined on this point why they did not arrest that unknown person he answered that they did not know whether that person was *lusoe* or a good man and that it could be a person belonging to one of the families. This answer does not appear satisfactory. These two persons belonged to the Military Police and even if it can be assumed that the unknown person belonged to the brigade, it was plainly their duty to have challenged him and obtained the pass word and left it to chance that he was a good man and not a *lusoe* or an insurgent. Instead, they went close to the house and listened to what was going on inside for about half an hour or so before

Sgt. Mya Wai was sent for. Their evidence therefore that they saw a shadow at about 10 p.m. cannot be accepted in preference to the explanation offered by the accused that he was in Htan Ngi's house since 6 p.m. or so and lying in a drunken state.

C.M.A.
1965
LIAN KHAN
DAHL
V.
THE UNIO.
OF BURMAN

Another flaw in their evidence is that they said they could definitely hear the noise caused by the sexual intercourse going on inside Htan Ngi's room. In this connection L/C San Thein said this:—

“ကျွန်တော်တို့မှာ ကြမ်းမြည်သံတင်သာမက ယောက်ျားနှင့် မိန်းမ စပ်ယှက် နေသည်ဟုအသံအသေအချာကြားမှ ဆရာကြီးမြဝေအား သွားရောက်သတင်း ပို့ခိုင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။”

Later on in cross-examination, he repeated in the last line:—

“စပ် ယှက်သောအသံကို ပကတိကြားပါသည်”

Reading the evidence of Toe Kywe this is found:—

“ကျွန်တော်တို့အာရုံပြု၍ နားထောင်ပြီး ပိုမိုသေချာရန် စံသိန်းနှင့်ကျွန်တော် တို့ တန်းလျားအိပ်ခန်းအောက်သို့ဝင်၍ နားထောင်ကြကာ အိပ်ယာတွင်းမှ ကာမစပ်ယှက်သံကို အသေအချာသိရသည်။”

It would appear clear from Toe Kywe's evidence that the noise caused by the intercourse, apart from the creaking of the bamboo flooring, could be definitely heard when both of them went under the house. But this act of going under the house is entirely missing in San Thein's evidence. If it really had to be done, San Thein would surely have mentioned it. Moreover, it would appear to us to be highly unsafe to conclude conclusively from the mere creaking of the bamboo floor that sexual intercourse was in progress. These two witnesses therefore only prove that they are not reliable but have given exaggerated or highly coloured evidence. They did probably hear conversation in Htan Ngi's house when they were going round the houses and, as the accused also admitted he was there since 6 p.m. or so. According to these two witnesses and the evidence of

C.M.A.
1965
LIAN KHAN
DAHL
v.
THE UNION
OF BURMA.

Sgt. Mya Wai, they found the accused sitting at the foot of Htan Ngi while she was lying on her right side. And the very first report made to the duty officer was only this fact, of having found the accused in the room with Htan Ngi, a fact which the accused did not deny.

The prosecution also tried to prove in another way that sexual intercourse between the accused and Htan Ngi took place from the fact that upon examination of the person of Htan Ngi, slimy matter was found in her female part. This, according to the opinion of Sgt. Than Pe (PW 6) was spermatozoa.

The suggestion that the person of Htan Ngi should be examined appears to have come from Sgt. Mya Wai as he said in his evidence that this was “ ကြာကုန်ကိစ္စ ” and that Htan Ngi should be examined. We consider that the examination was unnecessary and unbecoming. When a person is sent up on a charge of adultery, the Court trying the case would have to decide according to the facts found whether adultery took place or not. Secondly, in the present case, Sgt. Than Pe was not an expert competent to give his opinion in a matter like this before a Court of law. Even in cases of rape where the prosecutrix, being the complainant, must of necessity have her person examined to support her case, the opinions of experts have been tested and challenged. A qualified doctor must do the examination, and a nurse is always present to protect the interest and modesty of the person examined. Furthermore, stained clothing and specimen have to be sent to another expert, namely the Chemical Examiner, for micro scope examination and a report. Hence, in this case the opinion given by Sgt. Than Pe can carry no weight whatever to prove that his examination of Htan Ngi disclosed the presence of spermatozoa. We cannot on the other hand help, but point out the impropriety of the way in which this simple Chin girl, aged 18, though married, was subjected to such an examination in the presence of not less than five men.

She must have been in fear, for she did not resist, but at the same time one can imagine the deep shame she must have felt.

There is thus no legal evidence to prove that the appellant had committed adultery with Htan Ngi. As to the stains found on the bedsheet and skirt belonging to Htan Ngi, she explained that they were caused by her discharges. This could reasonably be true.

The accused explained that he was in a drunken condition and that he went to seek consolation from a fellow Chin after receiving bad news about the death of his sister. It may also be noted that alternative charges were preferred against the accused from the very beginning and this appears to show the existence of a reasonable doubt as to the first charge of adultery. The reduction of the sentence by the Commander would go to indicate a preference to the second charge. Taking these facts into consideration, we are of the opinion that the accused should be given the benefit of the doubt on the first charge of adultery. As regards the second charge framed in the alternative, his presence in the house of a married woman during the absence of her husband clearly amounted to a breach of military discipline.

We would therefore, for reasons given, set aside the conviction under section 71 of the Defence Services Act read with section 497 of the Penal Code, but confirm the conviction in the alternative under section 65 of the Defence Services Act and maintain the sentence and order of dismissal from the Service.

C.M.A.

1965

LIAN KHAN
DAHLTHE UNION
OF BURMA.

**COURTS-MARTIAL APPEAL COURT
CRIMINAL APPEAL**

Before Dr. Maung Maung, C.J. Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

C.M.A.C.

1965

Aug. 29.

MAUNG KAN TINT (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Defence Services Act s. 71 read with s. 304(a) of the Penal Code—culpable negligence in driving.

The appellant was sent up under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 304 (a) Penal Code and being found guilty was sentenced to 3½ years' rigorous imprisonment and dismissed from the service.

Held: The evidence shows that the accused had to be shouted to apply his brakes. This proves that the accused was negligent and had to be told to do his duty which an ordinary driver would normally do without being told. In addition to his neglect to apply the brakes in good time, which could have prevented even the first bump against the motor cycle, the accused also failed to blow his horn to warn Chan Mya. The accused may not have been rash in his driving as he was going only at about 10 miles a hour but, for reasons stated, he was certainly guilty of culpable negligence within the meaning of s. 304 (a) of the Penal Code.

for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This is an appeal by 209518 Pte. Kan Tint of No. 414 Sig. Bn, Bassein. He was sent up for trial in Summary General Court-Martial No. 2/65 (Na Ta Kha) presided over by Major Hla Maung for an offence under section 71 of the Defence Services Act read with section 304(A) of the Penal Code and, being found guilty, he was sentenced to 3½ years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. The confirming authority, Col. San Kyi, Acting Commander, South West Command, seeing no reason to interfere confirmed the finding and sentence on 4th April 1965.

* Criminal Appeal No. 23 of 1965.

The two important eye witnesses to the incident in the case are Pte. Myo Win (PW 3) and U Khin Maung (PW 6), and the facts are as follows :

On 22nd October 1964, at about 11 a.m., the big Bedford car No. 4532(s) belonging to the Signal Battalion, was returning from the military hospital, taking a direction from west to east with the accused at the wheel. On his left sat Pte. Myo Win. Within the car there were several passengers and among them, Pte. Ko Lay and Pte. Chin Kin who figured as prosecution witnesses. The car approached the maternity hospital, catching up with a motor cycle No. 1447(:) with despatch rider Chan Mya on it. He was also proceeding in the easterly direction. As the big Bedford got nearer to the cycle a Datsun was seen on the right and which prevented the Bedford overtaking Chan Mya as intended. Later, the Bedford got so close to the motor cycle, with only its headlamps separating it from the cycle, that it gave the small cycle a bump and pushed it forward. The cycle received the impact and, after being pushed forward, it came to a stop. But the big Bedford, still coming from behind gave this motor cycle another bump and, as a result, Chan Mya who happened to turn round, was thrown off his seat. As he fell on the ground with his face down and hands outstretched, the left front wheel of the Bedford ran over the left part of his head, as also his left hand. At that time, Capt. Kalick Maung Maung's car which had been following from behind stopped, and Capt. Maung Maung having heard that a man had been run over came out to see. He saw the injured Chan Mya bleeding and had him taken in a stretcher to the maternity hospital, but within a short time he died.

As stated earlier, Pte. Myo Win, sitting on the left of the accused, saw everything that had happened, and so did U Khin Maung, who was sitting in his Datsun. U Khin

C.M.A.C.
1965

MAUNG KAN
TINT

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965
MAUNG KAN
TINT
v.
THE UNION
OF BURMA.

Maung had seen the motor cyclist being followed by the Bedford till the incident took place. The important piece of evidence from Pte. Myo Win is that when he saw the possible danger of a collision taking place, he had to shout at the accused to apply the brakes. This warning was heard by the two *yebaws*, Privates Ko Lay and Chin Kin, within the Bedford. But the evidence by U Khin Maung was that when one *yebaw* got down from the Bedford, he gave the driver a round of abuses saying that this had happened, despite his warning. U Khin Maung is an independent and disinterested witness, and there is no reason why he should not be believed though there is no evidence given by any of the *yebaws* that Pte. Myo Win abused the accused for his negligent act. There was another fact that U Khin Maung deposed to, and this was, that the driver of the Bedford did not blow his horn at all. None of the *yebaws* witnessed stated that the horn was blown, and there is therefore no reason to disbelieve U Khin Maung that the accused failed to warn Chan Mya who was ahead, that he would be overtaking him.

In his evidence before the Court the accused said it was an accident and that he had been driving only at 10 miles p.h., and that he applied the brakes. He also stated that he had very little experience in driving. This last fact seems to be true because Pte. Myo Win stated that while he was a first class driver, and Pte. Ko Lay a second class, the accused was only a third class driver.

The evidence of Pte. Myo Win however shows that he had to shout at the accused to apply his brakes. This proves that the accused was negligent and had to be told to do his duty which an ordinary driver would normally do without being told. The brakes, according to Pte. Myo Win were in good condition though, in his grounds of appeal, the accused tried to say that the accident was due to the fact the brakes were defective. Hence, even if

he did apply the brakes which he said he did, it was too late, and took effect only after Chan Mya had been run over. In addition to his neglect to apply the brakes in good time, which could have prevented even the first bump against the motor cycle, the accused also failed to blow his horn to warn Chan Mya. The accused may not have been rash in his driving as he was going only at about 10 miles per hour, but, for reasons stated, he was certainly guilty of culpable negligence within the meaning of Section 304 (A) of the Penal Code.

We would therefore, confirm the conviction and sentence, and the order of dismissal from the service passed upon the accused, and dismiss this appeal.

C.M.A.C.

1965

MAUNG KAN
TINTv.
THE UNION
OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha, and U Aung Gyi J.

C.M.A.
1965

July 16.

MAUNG SIT THEIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Defence Services Act s. 71 read with s. 307 P.C.—statement of accused as evidence under Rule 22 (3) of the Defence Services Rules—determination of the intention of the accused—conviction altered to one under s. 65 of the Defence Services Act.

The appellant has been convicted under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 307 of the Penal Code and sentenced to suffer rigorous imprisonment for 7 years after dismissal from the service for shooting at the Lance Corporal who came to check the sentry posts. The confirming authority has, however, mitigated the sentence to a term of 3 years' rigorous imprisonment.

Held : The statement given by the appellant to the officer, who took the summary of evidence, followed the warning that he was not under any obligation to say anything unless he wanted to, but whatever he said would be written down and might be produced in evidence. Thus the appellant's statement was introduced as evidence as permitted by Rule 22 (3) of the Defence Services Rules.

Held further : To hold that the appellant was guilty of an attempt to murder the Lance Corporal the Court must be satisfied that when he shot at him he had the intention to kill. That the appellant had shot at the Lance Corporal is an undisputed fact, but the Court finds that the question whether he shot with the intention to kill is one that is not entirely free from doubt. That intention may be gathered from the statement that the appellant had made to the officer recording the statement. Such a statement, though admissible in evidence, must be weighed carefully in a case where the accused stands on trial under a serious charge. If the Court does not accept the statement made by the appellant as conclusive and it finds itself unable to do that then it is left with circumstantial evidence. That evidence is clear on the fact that the appellant shot the Lance Corporal, but it is inconclusive on the question whether he shot to kill. To hold the appellant guilty of attempted murder, the Court must find, as it has already remarked, that the act that he had done was impelled by the intention to kill.

The Court finds itself unable to accept that the charge of attempted murder has been proved beyond all reasonable doubt.

Held further : The facts clearly established that the appellant was guilty of acts and omissions prejudicial to good order and military discipline, within the mischief of s. 65 of the Defence Services Act.

— for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

* Criminal Appeal No. 5 of 1965.

DR. MAUNG MAUNG, J.—The appellant Maung Sit Thein, a rifleman of the 7th Burma Regiment, has been convicted under section 71 of the Defence Services Act read with section 307 of the Penal Code by a Summary General Court-Martial and sentenced to suffer rigorous imprisonment for 7 years after dismissal from the service. The finding and sentence of the Court have been confirmed by the Commander, Eastern Command, who has however mitigated the sentence to a term of 3 year's rigorous imprisonment.

C.M.A.
1965
—
MAUNG SIT
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

The charge against Maung Sit Thein was that while he was serving with his regiment and on sentry duty he had shot at L/Cpl. Ba Saw who came to check the sentry posts. According to L/Cpl. Ba Saw, he was making a round of the posts on 18th January 1964 and arrived at post No. 2 to which the appellant was assigned. He gave the code word for the evening to Rfn. Aung Kyi who was in charge. Sit Thein left, carrying his rifle, while Ba Saw was still at the post. Ba Saw noticed that Sit Thein headed towards post No. 4. A little while later Ba Saw left post No. 2 and after he had taken a few steps he heard a crackle in the bushes. He turned round to look and heard a shot. He was hit and fell down unconscious. Ba Saw did not see who shot him but was told later that it was Sit Thein. He himself, having seen Sit Thein depart in the direction of post No. 4, presumed that it was Sit Thein who had shot at him. Ba Saw stated in Court that there was no enmity between him and Sit Thein.

Rfn. Aung Kyi (PW 5) supported L/Cpl. Ba Saw in the main particulars. He could also add that after he heard the shot, he and his men took up positions. They heard Cpl. Ba Saw moan and going out to look, they saw Ba Saw lying on the ground some 20 to 25 feet from their bunker. The place where Ba Saw had fallen was in the direction of post No. 4. That place was about 40 yards from where Sit Thein was to have taken up his sentry duty. According

C.M.A.
1965
MAUNG SIT
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

to Aung Kyi, Sit Thein returned to the bunker at about 11-30 p.m. Then he asked to be put into the quarter-guard. His rifle was taken from him and Sit Thein was sent to the quarter-guard. Asked by the Court, Aung Kyi replied that Sit Thein told him that he had done something wrong. Aung Kyi did not, however, ask what that was.

Rfn. Tin Ohn of the same bunker was also present at the incident. He told the same story as Aung Kyi but, according to him, when Sit Thein returned at about 11 p.m. he said that he was guilty of having shot L/Cpl. Ba Saw. Rfn. Hta Maung (PW 7) who also was of the same bunker, told substantially the same story. But according to him, when Sit Thein arrived back between 10 to 12 p.m. he asked to be put into the quarter-guard but did not reveal what he had actually done.

Sit Thein had stated before the trial to Lt. Myint Maung, who took the summary of evidence Exhibit "ω" that he had made up his mind that day to shoot any one from the Administration Company who came to their bunker. He decided to do that because he had grievance against the Company. When therefore L/Cpl. Ba Saw arrived Sit Thein, according to his statement, slipped out with his rifle and took a shot as Ba Saw emerged and came by. After that he hid in the bamboo grove and at about 11 p.m. he went back to his bunker and surrendered himself to Aung Kyi, who was in charge. The statement given by Sit Thein to Lt. Myint Maung followed the warning that he was not under any obligation to say anything unless he wanted to, but whatever he said would be written down and might be produced in evidence. Thus, Sit Thein's statement was introduced as evidence as permitted by Rule 22 (3) of the Defence Services Rules.

Sit Thein retracted his statement at the trial. He alleged that it was extracted from him under duress. Lt. Myint Maung gave evidence and introduced Exhibit "ω" He was not, however, cross-examined by the defending

officer for the accused to discover whether any pressure was applied to Sit Thein in order to get the statement out of him. Cpl. Ohn Ngwe (DW 1) supported Sit Thein's story that the statement was taken under duress in the quarter-guard.

C.M.A.
1965
MAUNG SIT
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Sit Thein did not deny having shot L/Cpl. Ba Saw. His story was that he saw a dark form in the gathering dusk and he opened fire. When he discovered that it was Ba Saw that he had shot he took fright. He did not shout out when search parties approached. When he opened fire he was about 25 yards from Ba Saw and could not recognize him. There was therefore, he stated in Court, no intention to shoot Ba Saw.

In his memorandum of appeal Sit Thein states that when he saw someone from a distance he challenged before opening fire. When the man did not respond he thought it was somebody hostile and that was why he fired. This is not, however, what he stated in Court. There he admitted that he did not challenge before firing. In his appeal Sit Thein also repeats that the statement that he made to Lt. Myint Maung was given under duress.

To hold that Sit Thein was guilty of an attempt to murder Ba Saw we must be satisfied that when he shot at Ba Saw he had the intention to kill. That Sit Thein had shot at Ba Saw is an undisputed fact, but we find that the question whether he shot with the intention to kill is one that is not entirely free from doubt. That intention may be gathered only from the statement that Sit Thein had made to Lt. Myint Maung. Such a statement, though admissible in evidence, must be weighed carefully in a case where the accused stands on trial under a serious charge. If we do not accept the statement made by the appellant as conclusive and we find ourselves unable to do that then we are left with circumstantial evidence. That evidence is clear on the fact that Sit Thein shot Ba Saw but it is inconclusive on the question whether he shot to kill. To

C.M.A.
1965
MAUNG SIT
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

hold Sit Thein guilty of attempted murder, we must find, as we have already remarked, that the act that he had done was impelled by the intention to kill.

Sit Thein has explained that he had acted under the mistaken impression that Ba Saw was an enemy. The shooting took place after 6 p.m. in the hills in December. The evidence on record is sketchy as to visibility at the time of the incident but it is probable that it was none too good. Sit Thein's explanation that he could not see clearly from a distance of about 25 yards is not, therefore, entirely unacceptable. The explanation at least casts a shadow of doubt on the very important question of Sit Thein's intention in opening fire. We must also remember that Sit Thein has put in more than 8 years of service and was seriously wounded once in an ambush. He could therefore have opened fire from a failure of nerves.

We notice that the Commander who confirmed the finding and sentence saw it fit to mitigate the sentence substantially. Perhaps the Commander had in his mind the long record of service that Sit Thein had put in and perhaps he too had some doubt as to whether Sit Thein did intend to kill.

We too find ourselves unable to accept that the charge of attempted murder has been proved beyond all reasonable doubt. The fact that no enmity existed between Sit Thein and Ba Saw, as the latter stated without hesitation in Court, also serves to increase rather than diminish the doubt that we have. In these circumstances, we would set aside the conviction and sentence that have been entered against the appellant under section 307 of the Penal Code.

Sit Thein, however, is not entirely free from responsibility. He was under a duty to challenge and wait for response. The incident did not happen at the front-line and shooting on sight was unjustified. If Sit Thein had shot Ba Saw by mistake he should also have shouted out for help when he discovered the mistake and

come out openly without delay to explain what had happened. The facts clearly establish that Sit Thein was guilty of acts and omissions prejudicial to good order and military discipline, within the mischief of section 65 of the Defence Services Act. For that offence we consider that Sit Thein should suffer rigorous imprisonment for a term of 2 years.

We therefore set aside the conviction and sentence passed upon the appellant by the Summary General Court-Martial and find him guilty instead under section 65 of the Defence Services Act, for which he shall suffer rigorous imprisonment for a term of 2 years after dismissal from the service.

C.M.L.
1965

MAUNG SIT
THEIN

v.
THE UNION
OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

C.M.A.
1965

July 16

MAUNG TUN THEIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

Defence Services Act s. 71 read with s. 302 (1) P.C.—Defence Services Act s. 71 read with s. 307 P.C.—7 years, rigorous imprisonment and dismissal from service.

The appellant was sent up on two charges under s. 71 of the Defence Act read with s. 302 (1) of the Penal Code for causing the death of a rifleman of the same battalion and under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 307 of the Penal Code for attempting on the lives of two civilians, a Police constable and a Shan. He was found guilty on both counts and sentenced to 7 years' rigorous imprisonment and also dismissal from the service.

The appeal is dismissed.

for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This is an appeal by 200210 Rfn. Tun Thein of the 5th Bn The Kachin Rifles. He was sent up on two charges under section 71 of the Defence Services Act read with section 302 (1) of the Penal Code for causing the death of Rfn. Myint Swe of the same battalion and under section 71 of the Defence Services Act read with section 307 of the Penal Code for attempting on the lives of two civilians, a Police Constable and a Shan. The summary General Court-Martial presided over by Major Ba Tun found him guilty on both counts and sentenced him to 7 years' rigorous imprisonment and also dismissed him from the service. The findings and sentence were confirmed by Col. Sein Mya, Commander of the Eastern Command on 26th October 1964.

* Criminal Appeal No. 2 of 1965.

It was on 4th December 1963 at about 4 p.m. when this case occurred at Naungpha camp, Kengtung. At the material time the accused Rfn. Tun Thein was within the bunker together with Riflemen Tin Nyunt and Myint Swe. They had two visitors with them, namely, Police Constable Myint Swe of Kengtung Police Station and a Shan who had been brought to the camp for the first time by Rfn. Myint Swe.

The evidence of Rfn. Tin Nyunt (PW 2) shows that there were three beds within the bunker and, with the exception of Mya Than (PW 3), the others were enjoying a bottle of country spirit, and were either seated or lying down on the beds. When Rfn. Tun Thein who was already a bit intoxicated got up from his bed, he noticed that his sten gun kept hung by the side of his bed, was not in its original position. Both Rfn. Tin Nyunt and Mya Than agree that the accused asked deceased Myint Swe if he had been handling it. Myint Swe denied the suggestion but stated that he had handled Rfn. Kyi Min's sten gun. Rfn. Tun Thein then uttered that he would like to know who had moved his sten gun and, pulling its bolt kept it cocked. As he happened to move it towards Rfn. Myint Swe, the latter told him not to turn the gun in his direction as it might go off. This warning appeared to annoy Tun Thein because both the two witnesses agreed in their evidence that, no sooner had Myint Swe spoken in that way, the accused who was then standing, deliberately turned the sten gun towards Myint Swe who was sitting on Tin Nyunt's bed, and pulled the trigger. Rfn. Tin Nyunt thereupon grabbed the sten gun out of the hands of the accused, and ran towards the bathing room to give it to their leader Cpl. Khandargun (PW 4) to whom he immediately reported that Tun Thein had shot Myint Swe with that gun. But, in next to no time, further shots rang out and when Rfn. Tin Nyunt hurried back he saw that

C.M.A.
1965
MAUNG TUN
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965
MAUNG TUN
IBBIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

the accused, armed again with another sten gun, was firing at the Police Constable and the Shan, both of whom, at a distance of about 50—60 yards, were running away. The accused shot at them till they had passed the gate of the camp. But neither of them was hit. When Cpl. Khandargun reached the scene he saw the accused come back running and when ordered to put down his gun, all that he told the Cpl. was that he had fired at those two men because they had run away.

The injured Rfn. Myint Swe could not answer when called by Cpl. Khandargun. He was taken in a car to the hospital but upon arrival he was found to be dead.

Out of the two eye witnesses mentioned above, Police Constable Mya Than came to the camp on that day to ask back K 10 which Rfn. Myint Swe had taken from him on loan. He was with the other four men within the bunker and ran away soon after a shot had been fired by the accused at Myint Swe. During his flight he found that the Shan had also followed him. He said that 4, 5 or 6 shots were fired from the back from a distance of about 75 yards but no shot hit him or the Shan.

The evidence given by Rfn. Tin Nyunt has been amply supported by Cpl. Khandargun, Rfn. Kyi Min and Kyaw Hmin (PWs 4, 5 & 6) as they all testified to the fact that, soon after the shooting within the bunker, they were informed by Rfn. Tin Nyunt that the accused had shot Rfn. Myint Swe with his sten gun. Both Rfn. Tin Nyunt and Police Constable Mya Than stated that when the accused shot Rfn. Myint Swe, he (the accused) was standing while Rfn. Myint Swe was sitting on Rfn. Tin Myint's bed. The medical evidence given by *Bogyi Ba Tay* (PW 7) supported this fact because the shot that penetrated the chest was from above downwards at an angle of 45 degrees, and the doctor's opinion was the assailant and the injured would be face to face.

In each of his statements given firstly, during the summary of evidence on 18th December 1963 (Ex. " a "), secondly, before the Court on 27th April 1964 (Ex. " c ") and lastly, in his ground of appeal, the accused put the blame on the Shan as the one who had shot Rfn. Myint Swe with his (accused's) sten gun. A perusal of his earliest statement (Ex. " a ") will show that he did not make any mention that he reported this fact to Cpl. Khandargun but in his written statement (Ex. " c ") submitted to the Court on 27th April 1964, and in his grounds of Appeal, he said he reported to Cpl. Khandargun that it was due to the Shan that Rfn. Myint Swe had been shot. But Cpl. Khandargun did not give him any support that such a report was made to him. On the contrary he said that it was Rfn. Tin Nyunt who handed over the sten gun to him saying that it was the accused who had shot Rfn. Myint Swe with it. Neither did Rfn. Tin Nyunt nor Police Constable Mya Than say anything about the Shan even handling the sten gun belonging to the accused. He was sitting on the bed by the side of Rfn. Myint Swe, and if he did any shooting at all the penetration would have been from side to side, and not from above downwards. Again, if it was the Shan who did the shooting there appears no reason why the two witnesses, particularly Rfn. Tin Nyunt, would suppress this fact and make the accused the culprit. Rfn. Tin Nyunt and the accused were apparently on the best of terms as, according the statement by the accused in Ex. " a ", he said that both of them returned together from town to their camp at about 2.00 p.m. on that day.

We are therefore satisfied from the evidence on record that the case against the accused on both the charges was fully proved. We would therefore confirm the convictions and sentence, and the dismissal from the service and dismiss this appeal.

C.M.A.
1965
MAUNG TUN
THEIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ မိုလ်မူးကြီး ထွန်းသာနှင့် တရားသူကြီး ဦးအောင်ကြီး တို့ရွှေတွင်

† ၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၂ ရက်။

မောင်ဘိုကော ပါ ၂ (အယူခံတရားလို)

နှိ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

တပ်မတော် ဥပဒေပုဒ်မ ၇၁ နှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇—အခြားတဦး၏ မယား နှင့် စပ်ယှက် ပေါင်းသင်းခြင်း—အယူခံတရားလို (၁) က စပ်ယှက် ပေါင်းသင်းသော မိန်းမသည် ၎င်း၏ ယောက်ျားနှင့် ကွဲကွာနေသည်ဟု ထုချေချက်။

အယူခံတရားလို (၁) အပေါ်တွင် အခြားတပ်သားတဦး၏ မယားနှင့် စပ်ယှက်ပေါင်းသင်း ခဲ့သည့်အတွက်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၁ နှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ တို့ကို တုံ့စပ်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တနှစ်ကျခံ စေရန်နှင့် စစ်မှုထမ်းခြင်းမှ အမြဲတမ်း ထုတ်ပယ်ပစ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံတရားလို (၂) အပေါ်တွင် လည်း အယူခံတရားလို (၁) ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အားပေးကူညီခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၉၇/၁၀၉ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိ၍ အလားတူ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံဝင်ကြ ရာဇဝတ် အယူခံတရားလိုများက အယူခံတရားလို (၁) စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခဲ့သော တပ်သားတဦး၏ ဇနီးသည် ၎င်း၏ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့် ကွဲကွာနေသည်ဟု အထင်ရှိသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်က အလိုတူ၍ ခေါ်ဝင်သည်ဟု တင်ပြကြသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြစ်မှုမြောက်ရန်ဆိုလျှင် မည်သူ က မည်သူ့ကိုစဉ်းဆွယ်သည်၊ မိန်းမက အလိုတူသည် မတူသည်က အကြောင်းမဟုတ်၊ လင်ရှိ မယားနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်းက အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ မိန်းမဖြစ်သူက အလိုမတူလျှင်၊ မယားခိုးမှုမဟုတ်ဘဲ မုဒိန်းမှုသာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။ ကစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်စိန်။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၆-၁၇။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ် အမှတ် ၉/၆၄ တွင်ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ ။ရန်ကုန်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်၊ အကျဉ်း စစ်တရားရုံးချုပ်က၊ အယူခံတရားလို အမှတ်(၁) ဆက်သွယ်ရေးတပ်တွင်၊ တပ်သား အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ မောင်ဘိုကေ အပေါ်တွင် အခြားတပ်သားတဦး၏ မယားနှင့် စပ်ယှက်ပေါင်းသင်းခဲ့သည့်အတွက်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၁ နှင့် ဝေဒသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ တို့ကို တွဲစပ်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တနှစ်ကို နယ်ဘက်အကျဉ်းထောင်တွင် ကျခံစေရန်နှင့် စစ်မှုထမ်းဆောင်ခြင်းမှ အမြဲတမ်း ထုတ်ပယ်ပစ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါတပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သော တပ်သား မောင်စိန်ဝင်း အပေါ်တွင်လည်း မောင်ဘိုကေ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အားပေး ကူညီခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိကာ၊ ဝေဒသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇/၁၀၉ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ၍ ။ အလားတူပြစ်ဒဏ်ကို စီရင်ချက် ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
 မောင်ဘိုကေ
 ပါ
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ယခု မောင်ဘိုကေနှင့် မောင်စိန်ဝင်းတို့က ဤရုံးသို့ အယူခံ ဝင်ကြရာဝယ်၊ အကြောင်းအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ များစွာ အငြင်းမပွား၊ မောင်ဘိုကေက စပ်ရှက်ပေါင်းသင်းခဲ့သော မတင်ရွှေဆိုသည့် တပ်သား မောင်မြင့်လွင်၏ ဇနီးသည်၊ ၎င်း၏ ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့် ကွဲကွာနေသည်ဟု အထင်ရှိသဖြင့်သာ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု တင်ပြကြသည်။ မတင်ရွှေသည် မောင်မြင့်လွင်နှင့် ကွဲကွာနေသည်ဟု အထင်ရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝေဒသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ တွင်၊ အကျူးဝင်သော ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့ရာ မထောက်ပါဟု ထုချေကြသည်။ ထိုပုဒ်မအရလင်ရှိမယားဖြစ်ကြောင်း မိမိသိသော သို့မဟုတ် လင်ရှိမယား ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိသော မိန်းမနှင့် ပေါင်းပေါ် စပ်ယှက်ရန် လိုကြောင်းကို အယူခံတရားလိုများက တင်ပြကြသည်။

ပညာရှိ အစိုးရရွှေနေကြီး ဦးခင်စိန်က အကြောင်းအချက်များမှာ ထင်ရှားပါသည်။ မတင်ရွှေ ကိုယ်တိုင်က ၎င်းနှင့် မောင်ဘိုကေတို့သည် အိမ်တအိမ်တွင် ချိန်း၍ တွေ့ကြကာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခဲ့ကြပါသည်ဟု အတိအလင်း ထွက်ဆိုထားသည်ကို ညွှန်ပြသည်။ ၎င်း၏ထွက်ချက်တွင် ၎င်းကိုယ်တိုင်က အလိုတူအလိုပါဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ထို့အပြင် မောင်စိန်ဝင်းက ၎င်းတို့နှစ်ဦး တွေ့ဆုံရန် ချိန်း၍ပေးခြင်း၊ တွေ့ဆုံပြီးသောအခါ တအိမ်သို့ခေါ်ဆောင် စီစဉ်ပေးခြင်း၊ အပေါ်ထပ်၌ စပ်ယှက် ကျူးလွန်ကြသော အခါ၌ မောင်စိန်ဝင်းက အောက်ထပ်တွင် စောင့်ခြင်း၊ လှမ်း၍ မေးခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း မတင်ရွှေက ထွက်ဆိုပေါ်ပြသွားသည်။

ဘိုကေက ကျွန်မ ကိုမြင့်လွင်၏ မယားဖြစ်ကြောင်း သိပါသည်ဟု မတင်ရွှေက ထွက်ဆိုသည်။ ကျူးကျူးလွန်လွန် မဖြစ်မီ မောင်ဘိုကေတို့က ၎င်းအား အိမ်သို့

၁၉၆၅
 မောင်ဘိုကေ
 ပါ ၂
 နှင့်
 ပြည်တော်စီရင်
 ပြန်မာနိုင်ငံ။

ပြန်ခိုင်းရာ၊ ၎င်းက ယောက်ျားရိုက်လိမ့်မည်ဟု ပြန်ပြောခဲ့ကြောင်း၊ ထိုသို့ပြောပြီး အိမ်သို့မပြန်ဘဲ ဆက်၍နေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ထိုသို့ပြောခြင်း အားဖြင့်၊ မောင်ဘိုကေနှင့် မောင်စိန်ဝင်းတို့သည် မတင်ရွှေ၌ ကာမပိုင် ယောက်ျား ရှိကြောင်းကို သိကြရမည့်အပြင် လင်နှင့်မယား တရားဝင် ကွာရှင်းထားသည် မဟုတ် ကြောင်းကိုလည်း သိရှိကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

တပ်သား မောင်မျိုးလွင် (လိုပြ-၄)သည်၊ မောင်မြင့်လွင် ၎င်း၏မယား ပျောက်၍ ရှာရာတွင် ကူညီရှာဖွေခဲ့သူဖြစ်သည်။ မတင်ရွှေသည် မြင့်လွင်၏ မယားဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်လည်း သိပါသည်။ တရားခံတို့လည်း သိကြပါသည်ဟု အမှုစစ်ရာတွင် ၎င်းက ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းအား တရားခံတို့ဘက်မှ ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် မောင်ဘိုကေသည် မတင်ရွှေ၌၊ လင်ယောက်ျား ရှိကြောင်း သိလျက်နှင့် ၎င်းအား စပ်ယှက်ကျူးလွန်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အလား တူပင် မောင်စိန်ဝင်းသည် ထိုသို့ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းကို အားပေးကူညီ ခဲ့ခြင်းသည်လည်း ထင်ရှားသည်။

မောင်ဘိုကေက အယူခံလွှာတွင် တင်ပြသော အချက်တရပ်မှာ ၎င်းက မတင်ရွှေ ကို ခိုးယူပေါင်းသင်းခြင်းမဟုတ်၊ မတင်ရွှေ ကိုယ်တိုင်က အလိုတူ၍ ချိန်းဆို ခေါ်ဝင် ခြင်းဖြစ်ကြောင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ မတင်ရွှေက စခဲ့သည်မှန်၏။ သို့ရာတွင် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ပြစ်မှုမြောက်ရန်ဆိုလျှင် မည်သူက မည်သူ့ကို စ၍ဆွယ်သည်၊ မိန်းမက အလိုတူသည် မတူသည်က အကြောင်းမဟုတ်၊ လင်ရှိမယားနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်းက အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ မိန်းမ ဖြစ်သူက အလိုမတူလျှင် မယားခိုးမှု မဟုတ်ဘဲ မုဒိန်းမှုသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ယ အမှု၌ ယောက်ျားဖြစ်သူ မောင်မြင့်လွင်က သဘောမတူ၊ ၎င်း၏မယား ပျောက်သည် နှင့်တပြိုင်နက် တပ်တွင်း သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိတို့အား တိုင်တန်းသည်၊ လိုက်လံ၍ ရှာဖွေသည်၊ အမှုကို အကျဉ်းစစ် တရားရုံးချုပ်က စစ်ဆေးသော အခါ၌ မောင်မြင့်လွင် ကိုယ်တိုင် သက်သေခံ၍၊ ၎င်း၏မယားနှင့် ဘိုကေတို့ ပေါင်းသင်းခြင်းကို ၎င်းက သဘောလည်းမတူ၊ ခွင့်လည်းမပြု၊ အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းလည်း မလုပ်ဟူ၍ ထွက်ဆို ခဲ့သည်။ အကယ်၍ ၎င်းကိုယ်တိုင် တိုင်တန်းခြင်း မပြုစေခဲ့ဦးတော့၊ တပ်တွင်းစည်းကမ်း ကို ထိန်းသိမ်းရာ၌၊ ရဲဘော်အချင်းချင်း သစ္စာတည်ရန်၊ ရဲဘော်များတာဝန်နှင့် ထွက်ခွာ ရသောအခါ၌ မိမိတို့၏ နောက်ပိုင်း အိမ်ထောင်ရေးအတွက် စိတ်ချနိုင်စေရန် အရေး ကြီးသည့် အားလျော်စွာ သူတပါး၏ မယားကို ပေါင်းသင်းခြင်းသည် ပြစ်မှုမြောက် သော ကျူးလွန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် မောင်ဘိုကေ အပေါ်တွင် တပ်မတော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၁/ရုဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိထားခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထို့အတူ ၎င်းအား အားပေးကူညီခဲ့သော မောင်စိန်ဝင်းသည်လည်း၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၁/ရုဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၉၇/၁၀၉ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိထားခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို နှစ်ဦးအပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိ ထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင် ထားခြင်းတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် စွက်ဖက်ပြင်ဆင်ရန် အကြောင်းမရှိ၊ ၎င်းတို့၏ အယူခံများကို ပယ်လိုက်သည်။

၁၉၆၅
 မောင်ဘိုကေ
 ပါ J
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး ထွန်းသာနှင့် တရားသူကြီး ဦးအောင်ကြီး တို့ရွေ့တွင်

၁၉၆၅
ဇူလိုင်လ
၂ ရက်။

မောင်ရန်လင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁(င) အရ၊ အထက်အရာရှိများက ထုတ်ဆင့်ထားသော အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်မှု။

အယူခံတရားလိုအား ရဲဘော်များကို နှနက်တိုင်း ကိုယ်တိုင်တန်းစီစေ၍ အထက်အစား အနေအထိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကိစ္စများကို ကြပ်မတ်ပြောဆိုရန် အထက်အရာရှိများက ထုတ်ထားသော အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိရရာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (င) အရ၊ အရာခံဗိုလ်အဆင့်မှ တပ်ကြပ်ကြီးအဆင့်သို့ လျှော့ပေါ့သော ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ တပ်မတော်သားတဦးသည် သက်ဆိုင်ရာအထက်အရာရှိက ပေးအပ်သော တာဝန်ကို တိကျစွာ ထမ်းဆောင်ရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိက ချမှတ်သော အမိန့်ကို တိကျစွာ လိုက်နာရသည်။ တပ်မတော်သား တဦးအနေနှင့် အမိန့်ကို နားမလည်က ရှင်းလင်းမေးမြန်းရသည်။ ထိုသို့မေးမြန်းပြီးနောက် ရှင်းလင်းစွာ နားလည်သောအခါ အမိန့်အတိုင်း တိတိကျကျ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အခက်အခဲ ပေါ်ပေါက်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိအား သတင်းပို့၍ အမိန့်ကို လိုသလို ပြင်ဆင် ပေးရန် တောင်းခံရန်သာရှိသည်။ မိမိသဘောအရ အမိန့်ဖြင့် ပေးအပ်သော တာဝန်ကို အခြားသူတဦးအား တဆင့်လွှဲအပ်စေခိုင်းရန် မဟုတ်။ ဤစည်းကမ်းနှင့် ကျင့်ထုံးသည် ရာထူး နိမ့်မြင့်မရွေး တပ်မတော်သားတိုင်း၌ တည်ရှိသည်။ သို့တည်မှသာလျှင် တပ်မတော် တခုလုံးအနေနှင့် စည်းကမ်းချို့ရှိ တာဝန် သိသိတိုင်းပြည်၏ ဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်မည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ အစိုးရရွေ့နေကြီးဦးခင်စိန် ။

* ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံအမှုအမှတ် ၁၃။
† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်အမှတ် ၂၂/၆၄ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

တရားသူကြီး ဒေါက်တာ မောင်မောင်။ အယူခံ တရားလို မောင်ရန်လင်း အပေါ်တွင် အရွှေ့ပိုင်းတိုင်း စစ်ဌာနချုပ်က ဖွဲ့စည်းသည့် အကျဉ်းစစ် တရားရုံးချုပ်က၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (c) အရ၊ ၎င်းအား ရဲဘော်များကို နှံ့နှက်တိုင်း ကိုယ်တိုင်တန်းစီစေ၍၊ အဝတ်အစား အနေအထိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကိစ္စများကို ကြပ်မတ်ပြောဆိုရန် အထက်အရာရှိများက ထုတ်ဆင့်ထားသော အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သည့် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပျက်ကွက်ခဲ့သည့်အတွက် အရာခံဗိုလ်အဆင့်မှ တပ်ကြပ်ကြီးအဆင့်သို့ လျော့ပေါ့သော ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅
မောင်ရန်လင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံ တရားလိုက လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သော အမိန့်ကို အမှုတွဲတွင် သက်သေခံအမှတ် c (၁) အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရသည်။ ထိုအမိန့်ကို အယူခံ တရားလို၏တပ်မှ ယာယီတပ်မှူး ဗိုလ်ဘဌေးက လက်မှတ်ရေးထိုး ထုတ်ပြန်၍၊ နှံ့နှက်တိုင်းတွင် အရာခံဗိုလ်ကိုယ်တိုင် တပ်ခွဲရှိ အကြပ်တပ်သား အားလုံးကို တန်းစီစစ်ဆေးရမည် စသည်ဖြင့် အတိအကျ အမိန့်ချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုအမိန့်အတိုင်း မောင်ရန်လင်းက လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုခဲ့သည်မှာ သက်သေအထောက်အထားများအရ ၎င်းကိုယ်တိုင် ကျမ်းသစ္စာပြုပြီး ထွက်ဆိုခဲ့သည်မှ ၎င်း ထင်ရှားသည်။ ၎င်းက တပ်မှူးခိုင်းထားသော လုပ်ငန်းတာဝန်များ များပြားနေခြင်းကြောင့် တခါတရံ တန်းမစီနိုင်ခဲ့ပါ။ ထိုအခါမျိုး၌ အလှည့်ကျ တာဝန်ကြပ်နှင့် အခြားတပ်ကြပ်ကြီး တဦးအား တန်းစီစေခဲ့ပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုထားသည်။

အယူခံလွှာတွင်လည်း မောင်ရန်လင်းက ၎င်း၏ကိုယ်စား တပ်ခွဲ တာဝန်ကျအား တန်းစီစေခြင်း၊ ကြပ်မတ်ပြောဆိုစေခြင်း ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် ၎င်းက တာဝန်ပေးအပ်ထားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့တာဝန်ပေးအပ်၍ ရဲဘော်များအား တန်းစီခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းစသည်တို့ကို ပြုလုပ်စေခဲ့သောကြောင့် စွဲချက်ပါအမိန့်ကို မနာခံသည့်ပြစ်မှု ကျူးလွန်ရာ မရောက်ပါဟု ထုချေသည်။

တပ်မဇာတ်သား တဦးသည် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိက ပေးအပ်သော တာဝန်ကို တိကျစွာ ထမ်းဆောင်ရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိက ချမှတ်သော အမိန့်ကိုတိကျ လိုက်နာရသည်။ တပ်မဇာတ်သားတဦးအနေနှင့်အမိန့်ကို နားမလည်ကရှင်းလင်း မေးမြန်းရသည်။ ထိုသို့မေးမြန်းပြီးနောက် ရှင်းလင်းစွာနားလည်သောအခါ အမိန့်အတိုင်း တိတိကျကျ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အခက်အခဲ ပေါ်ပေါက်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အရာရှိအား သတင်းပို့၍ အမိန့်ကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပေးပါရန် တောင်းခံရန်သာရှိသည်။ မိမိသဘောအရ အမိန့်ဖြင့် ပေးအပ်သောတာဝန်ကို အခြားသူ တဦးအား တဆင့်လွှဲအပ်စေခိုင်းရန် မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၅
 မောင်ရန်လင်း
 နှင့်
 ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ။

ဤစည်းကမ်းနှင့် ကျင့်ထုံးသည် ရာထူးနှိမ်မြင့်မရွေး။ တပ်မတော်သားတိုင်း၌ ထည့်ရသည်။ သို့တည်မှသာလျှင် တပ်မတော် တခုလုံးအနေနှင့် စည်းကမ်းရှိရှိ၊ တာဝန်သိသိ တိုင်းပြည်၏ဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်မည်။

အယူခံတရားလို မောင်ရန်လင်းသည် မိမိအား လွဲအပ်သော တာဝန်ကို အထက် အရာရှိ၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ မိမိ၏ သဘောအလျောက် အခြားသော တပ်မတော်သား များအား လွဲအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ လွဲအပ်ခဲ့ခြင်းသည် အထက်၌ ဧဝါပြခဲ့ပြီးသော စည်းကမ်းနှင့် ကျင့်ထုံးကို ပေါက်ဖျက်စေရန်အတွက်သည်။

ထို့ကြောင့် ရည်ညွှန်းသော ဥပဒေ ပုဒ်မအရ မောင်ရန်လင်း အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား၊ တွေ့ရှိထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်စာချင်းတို့သည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ် တို့ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏အယူခံကို ဖယ်လိုက်သည်။

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

BOH THAN TIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.C.
1965

Sept. 10.

Defence Services Act—s. 51(c), 51(f), s. 65, s. 44—Accomplices' evidence—reasonable inference on failure to account—commission of criminal breach of trust though full amount surrendered—temporary loss and gain make no difference for commission of offence under s. 51(f) of the Defence Services Act.

The applicant was tried and convicted under s. 51 (c), 51(f), 51(f), 65 and 44 of the Defence Services Act.

Held: That an accomplice is regarded as unworthy of credit unless he is corroborated in material particulars.

One accomplice supporting the other, is not regarded in law as corroboration, which must come from an independent and untainted source.

Held further: From the evidence found in the case, there is no room for doubt that the accused failed to account for moneys admittedly in his possession and which he had withdrawn from the strong box of the office. The reasonable inference therefore is, a shortage big or small, had occurred and this was why the accused did not surrender what remained with him at the material time he received orders from his Battalion Commander to hand over completely to his successor. The accused must have realised that he was to hand over not merely his duties but whatever money he had in his charge. And though the amount of K 4,609 was returned by the wife of the accused 3 months later, temporary criminal breach of trust had been committed under s. 51 (c) D.S.A.

Sona Meah v. Emp. ref. to and foll.

The salary to be paid to the 8 policemen on the date due, and which was in his possession, was wrongful loss to them and though both loss and gain mentioned in s. 51 (f) were of a temporary nature it did not make any difference because the offence was committed.

Held: The omission to pay K 150 to the headman of Zaymathwe for the telephone posts which he had on record as paid was an offence within the ambit of s. 65 D.S.A.

Mon San Hlaing for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—In Summary General Court-Martial No. 24 of 1964, under the Chairmanship of Major Sain

* Criminal Appeal No. 21 of 1965.

C.M.A.C.
1965
BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Yin, B.C. 6441 Lt. Than Tin of the 1st Burifs was tried and convicted under all five charges that had been framed against him with the result he was cashiered and sentenced to a term of six months' rigorous imprisonment. He was also to forfeit all arrears of pay, allowances and other public moneys due to him at the time he was cashiered. An appeal against this order dated 24th September 1964, brought no success as the Chief of Staff confirmed the same on 27th February 1965.

To establish the 1st charge under section 51 (c) of the Defence Services Act, Exhibit "6" which is a payment Voucher No. 47 dated 21st June 1963, shows that a sum of Government money, viz., K 1,895 was passed in favour to the accused who was the Commanding Officer of the Special Police Commando at Thaton. The money was for erection of new bunkers ordered by Col. Tin U when he inspected the damage caused by KNDO attack in February 1963. Sgt. Po Cho (PW 8) in charge of Takhundaing outpost, on being asked by the head office at Thaton, submitted through headman U Ohn Pe, a bill for K 345 as cost of the three bunkers he required. He took it for granted the money would be paid and, as it was an urgent matter, the headman and villagers carried out the work without delay. But no payment was made on the bill.

Sgt. Tin Toon (PW 12), in charge of Winsein outpost, acted in a different way. He obtained help from villagers and erected three bunkers. He had also apparently heard about the order for new bunkers, and acted in anticipation that expenses would be given later. But he, too, like Sgt. Po Cho, did not receive any form of financial help from the head office at Thaton. S.I.P. Aung Htut (PW 1) who was at headquarters in close touch with the accused said that the Sergeants in charge of outstations frequently came to Thaton, and enquired from him about the expenses they had incurred; that as they did not receive

any payment they gave up all hopes and erected the new bunkers with the help of the villagers and did not come to him again. At the time the Sergeants came for the bunker expenses, Aung Htut said he requested the accused on their behalf but only obtained a reply that it was not an important matter. And, as far as Aung Htut and Sergeant Hla Wai (PW 2) were aware, expenses amounting to K 485 were paid only for two bunkers, one at Zaymathwe and the other at Thantada.

The 2nd charge, under section 51 (f) of the Defence Services Act, relating to the retention of K 2,800 by the accused arose in this way. At a meeting of the Police force under the command of the accused, it was resolved that contributions should be made by the police personnel, which numbered about 400 towards a "Welfare fund". The ordinary policeman was to contribute 10 pyas per day out of his daily allowance and Sgt. Po Cho said he had to contribute K 3 per month towards this fund. At the meeting held in February 1963, Col. Tin U was present as Chairman, and the accused acted as Secretary. S.I.P. Aung Htut who was also present at the meeting said this contribution proved quite successful as the yield came up to about K 1,000 per month. It is clear from Aung Htut's evidence that this money was kept in a strong box at the commander's office. He said that out of this box, the accused took out a sum of K 800 on 5th June 1963 saying that it was for purchase of a refrigerator, though none was actually bought. Again, on 10th June 1963, Aung Htut said the accused withdrew another 400. And though Aung Htut did not know what other amounts were withdrawn, he said the accused requested him in July of that year to falsify the expense accounts to the amount of K 2,800. Aung Htut then realised that besides the two amounts of which he knew, the accused had withdrawn another 1,200. However, as bidden, Aung Htut falsified accounts showing expenses incurred on behalf of

C.M.A.C.
1965

BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
 1965
 BOH THAN
 TIN
 v.
 THE UNION
 OF BURMA.

the outstations under their jurisdiction. Not only were accounts falsified but signatures of acknowledgments were also forged by Aung Htut. Before the Court-Martial, he could show only K 270 as found in Exhibit "o" to "o.oo" but he said he had forgotten the other falsifications, all of which came up to K 2,800. He admitted, when cross-examined, that what he had done was illegal and that he could be punished but he said he was afraid of the accused who was his Commander and did not dare to tell anybody about the order he had received from him.

In respect of this 2nd charge, it is to be noted that the words in the charge were that the accused "caused the said U Aung Htut to falsify accounts in order to cover the said amounts)" meaning of course, K 2,800. We do not think that there was sufficient proof that the accused caused Aung Htut to falsify. The reason is, S.I.P. Aung Htut is admittedly an accomplice, and an accomplice is regarded as unworthy of credit unless he is corroborated in material particulars. Aung Htut was not corroborated by any independent witness nor can we find from other evidence on record that the accused did, in fact, cause Aung Htut to manipulate the falsifications. There is only Aung Htut's word that the accused asked him to commit the falsifications. The possibility cannot be ruled out that Aung Htut did it for his own ends. It is true, as submitted by the learned Government Advocate, that the two Sergeants Po Cho and Tin Toon, of the outstations, gave evidence that they never received any amenities from headquarters. This only corroborates what was done by Aung Htut but is not sufficient in itself to confirm the allegation that the accused caused Aung Htut to commit the falsification. But, whether there was, or was not wrongful gain to the accused, will be considered later.

The 3rd charge against the accused under section 51 (f) of the Defence Services Act is in connection with the non-disbursement of K 253.92 to the 8 Policement to whom

the money was due as pay for part of December 1963, and his own retention of the sum. Sgt. Hla Wai (PW 2) testified to the fact that, on the 14th December 1963, he found that the strength of the Police force was down by 11 men. He submitted notes which Supdt. U Ba Tin signed and when the notes were put up before the Battalion Commander with the recommendation of the accused, sanction was granted the same day for the appointment of 8 men only. The required number was found and they were appointed with effect from 20th December 1963 as shown in blue pencil in Exhibit "∞". But, according to Hla Wai these 8 new recruits were assigned their respective duties and places only as from 1st January 1964. However, the office prepared the acquittance roll in token of their right to part salary of K 31.74 each for 12 days in December 1963 as shown in Exhibit "3". But two Policemen, Tun Sein and Soe Tint (PWs 5 & 6) gave evidence that they understood they were appointed only with effect from 1st January 1964, and that the signatures found in Exhibit "3" were not theirs. They also stated that they received no payment at all. The total amount of K 253.92 due to the 8 policemen was given to the accused but this was not disbursed by him.

In connection with the 4th charge, under section 65 of the Defence Services Act, U Tha Zan (PW 7), headman of Zaymathwe stated in his evidence that Sgt. Tin Aung came to him with an order for 30 telephone posts in October 1963. As they could not be obtained in his village, the headman bought them from Seikyone at K 1 each. Later, 50 more had to be supplied. The headman said that he did not receive a single pya for these posts and that everything had been supplied free. The amount due to him was K 150 but this was also retained by the accused.

In the last and fifth charge under section 44 of the Defence Services Act, the accused was alleged to have

C.M.A.C.
1965

BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965
—
BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

lent out money at high rates of interest to Police personnel and labourers under his charge. The principal witnesses who testified against him were S.I.P. Aung Htut and Sgt. Hla Wai. Aung Htut said that the accused first gave him in October 1962, a sum of K 2,000 but as he did not want to do the work himself he asked Hla Wai to find persons who required loans. The interest charged was 20% and though many took loans from Hla Wai, nobody was told that the money belonged to the accused. Both Aung Htut and Hla Wai said that the interest on the loans yielded, monthly, about 800 and sometimes less; that both of them used to go together to return principal and interest to the *Bogyi's* wife; that they occasionally met the accused; that the principal was always returned for further loans, and that the *Bogyi's* wife used to give them K 50 or K 25 each, according to the amount of profit brought by them.

The supporting evidence to connect the accused with this lucrative side business came from borrowers like P.C. Aung Yin (PW 9), P.C. Tun Hlaing (PW 10), Municipal driver Aung Gyaw (PW 11), L/C Khin Win (PW 13) and labourer Bi Mauk (PW 17). But none of them could definitely say that the accused had a hand in giving out the loans to prove that the money belonged to no other person but him. Some of them said that the loan was given by Hla Wai and others said it was Maung Sain the overseer (not a witness) but nobody knew the source. Only L/C Khin Win was a bit definite as he stated that when the Indian labourers came to the *Bogyi's* house for the money, one Ma Nyunt, sister-in-law of the accused, came out with the money. As none of the witnesses could say that it was the accused whose money was being lent out, the prosecution is left only with Aung Htut and Hla Wai. Both of them had actively helped in advancing the loans at high interest, and both admittedly had willingly accepted rewards from the *Bogyi's* wife for

their trouble. They can therefore be regarded as no better than accomplices and it would not therefore be safe to accept only their word. Furthermore, one accomplice supporting the other, is not regarded in law as corroboration, which must come from an independent and untainted source. S.I.P. Aung Htut admitted that the accused held an enquiry against him because there were allegations that he had used the gratuities to be given to the wives to two policemen who died in action. He might therefore have borne a grudge against the accused and obtained the help of Sgt. Hla Wai to support this charge against him. If the other independent witnesses already mentioned, can be believed that they went to the *Bogyi's* house, the most that can be said is that the *Bogyi's* wife or his sister-in-law might have been giving out the loans. Evidence of his knowledge and complicity is lacking

C.M.A.C.
1965
BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

When the accused was examined by the Court on 25th September 1964, he gave evidence on oath without citing any witness in defence. He admitted that he received money from the Government for payment of new bunkers but said that he found it difficult to go to the four outstations to inspect the bunkers himself and then pay for them ; that he could not find the time and therefore kept the money with him after settling for two bunkers. As regards the amount of K 2,800 he denied asking for and receiving the said amount from S.I.P. Aung Htut because he (accused) had the money with him. He took this amount to Rangoon in July-August 1963, to buy jungle hats for the whole police force of 400 under his charge. He said that he told S.I.P. Aung Htut to make a note of it that the said amount had been taken out by him (ကျွန်တော်တွေ ၂,၈၀၀ ယူသွားခဲ့ရာ ထိုစဉ်အခါရုံးအုပ်-ရဲဘုပ်အောင်ထွက်အား၊ ထိုငွေ ၂,၈၀၀ အတွက် ကျွန်တော့်အထက်ဖြင့် စာရင်းတို့ထားရန် မှာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ But he could not get the jungle hats as they were not

C.M.A.C.
1965
BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

available. When he returned to Thaton he said he retained the money without cancelling the entry of withdrawal (ထိုငွေများကိုစာရင်းမဖျက်ခင်ဘဲ ကိုင်ထားပါသည်။) so that at a future date, he might purchase the jungle hats when available. This of course proved that he had full dominion over the said amount.

As regards the entrustment of K 253.92 by Hla Wai, the accused offered no denial. But he explained that he could not disburse the pay because the Commander of his division had required and called him on 5th January 1964. K 150, the amount due to be given to the headman, and which he had taken out for the telephone posts, was also not denied. Here also, he explained that he intended to give the amount, but being very busy in December 1963 he could not go and give it to the headman. He however admitted having sent Sgt. Tin Aung with an order for the telephone posts and that after a month, Sgt. Tin Aung came and reported to him that the posts were ready. The last charge, regarding the usurious loans advanced on his behalf, was denied. In fact, he said he was away with his family from Thaton in July-October 1962, and that the evidence of S.I.P. Aung Htut that he first gave him the money in October 1962 to give out loans could not therefore be true.

Though the evidence given by the accused contains the admission that he retained the moneys in question, he explained that only in February 1964 he knew that there was a case against him. When he was examined by Capt. Ko Gyi in February 1964, he said he told him that the moneys were in his house. But this appears improbable because Capt. Philimore (PW 15) in his evidence stated that, together with Capt. Soe Hlaing, he went to the house of the accused on 8th April 1964, and when the accused's wife was asked whether she had the money she gave him the four packets (Exhibit ၈၁၀၆၁၀၀). Each

packet had the handwriting of the accused and contained currency notes, all of which came up to K 4,609. The accused had written out that the four sums were for payment of:—

C.M.A.C.
1965

BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

- (1) K 1,405 to the headman for erection of bunkers (Exhibit ခ).
- (2) K 253.92 entrusted to him as pay for 8 policemen (Exhibit ဃ)
- (3) K 150 to be paid to headman of Zaymathwe for telephone (Exhibit မ) posts, and the 4th packet merely had the words “သီးသန့်ငွေ” which was written by him as 1,800 though in actual fact the packet contained K 2,800 (Exhibit ဝ).

Learned counsel for the appellant contended that this was just a case of mere retention of money by the accused: that as he had so many responsibilities, being President of various local bodies and committees, he could not find time to pay when and where payment was due, and that in respect of the last charge under section 44 of the Defence Services Act, both S.I.P. Aung Htut and Sgt. Hla Wai were accomplices whose tainted evidence should not be accepted without independent corroboration.

In his evidence the accused said “၁၉၆၄ ခု ဇူလိုင်လ ၅ ရက် နေ့တွင် ကျွန်တော့်အား တိုင်းမှခေါ်သည်ဟု တပ်ရင်းမှူးက ဗိုလ်ထူးမြင့်အား၊ အားလုံးကိစ္စကိုလွှဲခဲ့ပါဆိုသဖြင့် ထိုငွေမှာလည်း ရှင်းတမ်းတွင်ပါသွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရှင်းတမ်းဆိုသည်မှာ အကြမ်းရေးပေးသောစာရင်းမျှသာဖြစ်ပါသည်။”

The above statement appears to us to be significant because when the evidence to Lt. Tun Myint (PW 16) is carefully examined, there is no mention of this rough statement of accounts having been given to him by the accused either orally, or on paper. The orders of the Battalion Commander to the accused were that he was

C.M.A.C.
1965
BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

to hand over completely. Hence, the accused realised that it was not merely the duties that he was to hand over but also whatever money was in his charge. When Lt. Tun Myint examined the accounts, K 150 had been paid but he could not trace the acknowledgment for the said amount. The duties of Commander of the Police Commando were again, by order, transferred to Capt. Min Aung (PW 3). When his evidence is examined it becomes more definite that his scrutiny of the statement of accounts showed only a balance of K 297 (ထိုငွေစာရင်း ရှင်း တမ်းတပ်ဖွဲ့သီးသန့် ရံပုံငွေ စာရင်းတွင် ငွေသား လက်ကျန် ၂၉၇ ဝိပါရှိ၍ ထိုငွေ ၂၉၇ ကိုသာလက်ခံခဲ့ပါသည်။)

From the above, it appears clear to us that the accused did not account for K 4,609 on the morning of 5th January 1964 when he handed over completely to Lt. Tun Myint. If he had that amount of K 4,609 intact at that material time and date, we are unable to understand why he did not simplify matters for himself then and there by handing over the amount with necessary notes as to whom they were to be paid, and how much, and for what. The money was admittedly in his possession and if the handing over was in the office he could have brought the money from his residence. The evidence of Aung Htut was that the accused withdrew the two sums of K 800 and K 400 on two different dates out of the strong box in the office of the accused. Even if these two withdrawals are not corroborated the accused himself admitted in his evidence that he informed Aung Htut about the withdrawal of K 2,800 and to make a note of it. If, therefore, there was a strong box in the office of the accused for custody of money, it was his duty to keep moneys that did not belong to him in that strong box. He was permanently at headquarters, not with a moving column and there was neither need nor excuse to keep money in his possession. It was therefore irregular,

in the first place, for him to have kept in his possession and at his residence moneys to be paid to others.

The duration of retention has also to be considered. He had the money for the bunkers since June 1963 and the Sergeants who frequently came and saw Aung Htut could not get the expenses that had been incurred. In the case of the 8 policemen, if it was considered that they were entitled to be paid for 12 days in December 1963, the preparation of the acquittance roll by the D.S.P.'s office further proved that the accused was not justified in withholding payment of these public servants to whom pay was due on the date others were paid. Headman U Tha Zan did not appear to be concerned over K 150 earmarked for him and the accused delayed payment which was due since November 1963. If the accused could send Sgt. Tin Aung to order the telephone posts he could have sent him again to pay the amount due or bring the headman with him. To make matters worse, the record that K 150 had been paid was found to be unsupported.

From what has been stated above, there is no room for doubt that the accused failed to account for the moneys in question, which admittedly were in his possession. The reasonable inference is there was a shortage, big or small, and this was why the accused did not surrender what remained with him at the time of handing over his duties.

Coupled with this failure to account there was a false account as already shown. The observations by Lentaigne, J., in *Sona Meah v. K.E.* (1) regarding failure to account, and which justify hostile inferences, are as follows:—

“It is settled law that where property is entrusted to a servant, it is the duty of the servant to give a true account

C.M.A.C.
1965

BOH THAN
TIN
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
 1965
 BOH THAN
 TIN
 v.
 THE UNION
 OF BURMA.

of what he does with the property so entrusted to him. If such servant fails to return the property or to account or gives an account which is shown to be false and incredible, it is ordinarily a reasonable inference that he has criminally misappropriated the property so entrusted to him and dishonestly converted to his own use".

Though the full amount of K 4,609 was returned by the wife of the accused on 8th April 1964 the accused no doubt committed temporary criminal breach of trust under section 51 (c) of the Defence Services Act in respect of the amount entrusted to him for payment of the new bunkers. K 2,800 admittedly taken out of the Welfare Fund since July 1963, was a wrongful gain to him and to which he was not legally entitled; and K 253.92 entrusted to him by Sgt. Hla Wai for payment as salary to the 8 policemen was a wrongful loss to them when he retained them. Though both loss and gain mentioned in section 51 (f) of the Defence Services Act were of a temporary nature, it did not make any difference because the offence was committed. The omission of the accused to pay K 150 to headman U Tha Zan of Zaymathwe was an offence within the ambit of section 65 of the Defence Services Act.

We would however acquit him of the last charge *viz.* that of making usurious loans, as we do not consider the charge as satisfactorily proved.

With the above alteration we would confirm the convictions and sentence, and other orders passed against the accused and dismiss this appeal.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

LT. THA HTOON (APPELLANT)

V.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.C.
1965

Sept. 17.

Defence Services Act. s. 46, 51(f), 65 and 51(f)—right of private defence under s. 97 P.C. and s. 100 P.C.—unwritten code of honour for Government servant and an officer of the Armed Forces.

The applicant was convicted under s. 46, 51(f), 65 and 51(f) of the Defence Services Act.

Held : Under s. 97 of the Penal Code, the accused seemed to have been placed in circumstances in which he had every right to defend himself and his men even, if need be, to the extent of causing the death of Petty Officer Saw Lwin ; in view of the fact that under s. 100 of the Penal Code he had every reason to apprehend that if he did not defend himself by causing harm to Saw Lwin in snatching the revolver out of his hands, he, or one of his men could have received fatal injuries if Saw Lwin had used the revolver which he was asked to give up but which he still held pointed at the accused.

Held further : That the intention of the accused from the very outset as can be reasonably inferred from the surrounding circumstances, was to defraud the Government in order to obtain wrongful gain to himself as he neither sought for nor obtained any sanction from his Directorate to use his jeep onhire charges which he drew from his contingent funds. As a Government servant and an officer of the Armed Forces bound by an unwritten code of honour, he was guilty of an act prejudicial to good order and military discipline.

Myint Soe for the appellant.

U Khin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This appeal arises out of Summary General Court-Martial proceedings presided over by Major Ba Tin in the trial of BN 3087 Lt. Tha Htoon who had to answer four charges under section 46, 51 (f), 65 and 51 (f) of the Defence Services Act. After some substitution of words and figures depending on facts proved by the evidence for the prosecution, the accused was found guilty

* Criminal Appeal No. 15 of 1965.

C.M.A.C.
1965
—
LT. THA
HTOON
v.
THE UNION
OF BURMA.

under all charges. Orders passed on 9th September 1964 were that he be cashiered and sentenced to one year's rigorous imprisonment and on 23rd February 1965 the Chief of Staff confirmed the convictions and sentence and the orders passed upon the accused.

The first charge under section 46 of the Defence Services Act relates to an assault by the accused on 12th February 1964 upon Petty Officer Saw Lwin, a person subordinate to him in rank. On that Chinese New Year day, the accused and his men were invited to dinner at the Aeroplane Store, Akyab. As drinks went round, Private Ba U happened to tease P.O. Saw Lwin that he would carry him home if he could not go back himself. This annoyed Saw Lwin who retaliated in very filthy language. The accused decided that it would be better to send Saw Lwin away and so he asked P.O. Tin Thein and Sergeant Kyaw U to take him away. The order was carried out though Saw Lwin resisted. When the accused also returned to his quarters in his jeep, he had his men and two civilians with him. On the way they met a cyclist going into town and who nearly collided into their jeep. The cyclist was none other than P.O. Saw Lwin, and this annoyed the accused very much. When he and his men arrived at their quarters they came to learn that Saw Lwin, in his drunken condition, had been pointing his revolver at Private Hla Aung warning him that it would be better if he (Hla Aung) did not work with him. The accused at once summoned Corporal San Lwin and Kyaw U to accompany him. A revolver was brought by Corporal Kyaw U and the three of them left in the jeep to look for Saw Lwin. They soon found him cycling back from town. When he saw the jeep he recognised it and stopped his cycle. As he got down he whipped out a revolver from his waist and played about with it. When Corporal San Lwin went forward, Saw Lwin, pointing the revolver in his

direction, told him not to come nearer. San Lwin retraced his steps and went towards the back of the jeep. The accused, unperturbed, sitting in his jeep, called out to Saw Lwin to come into the jeep. To this, Saw Lwin replied that he wanted to go back on his own. Upon this, the accused got down from his jeep and though his two men warned him not to go towards Saw Lwin he paid no heed but went forward slowly and asked Saw Lwin to give up his revolver and come into the jeep. When the order was not obeyed and Saw Lwin still held the revolver pointed at the accused, the latter suddenly went forward and grappled with Saw Lwin. The revolver was finally wrested out of this hands and made over by the accused to his men. After that, he slapped, fisted and kicked Saw Lwin several times. Saw Lwin got up from the ground and after he had requested the accused to accept his surrender, he was put into the car and taken back to their Naval quarters.

Learned counsel for the appellant, admitted the assault described above and recorded in the summary of evidence, and to which the accused pleaded guilty before the Court. The examination of the witnesses was not therefore repeated at the trial and the whole summary of evidence, as allowed under Rule 159 (3) of the Defence Services Rules, was admitted and attached to the proceedings. However, as contended by learned counsel for the appellant, the prosecution itself clearly showed in the summary of evidence that the accused had initially acted in self defence. It was clear that Saw Lwin had first threatened Corporal San Lwin with his revolver. The accused was also in the same danger when, on getting down from his jeep, Saw Lwin still had the revolver levelled at him. Hence, at great personal risk, to save himself and his men from being shot at, he had to grapple with Saw Lwin and successfully managed to snatch the revolver out of his

C.M.A.C.
1965
—
LT. THA
HTOON
v.
THE UNION
OF BURMA.

hands. The beating which Saw Lwin later received could not be said to be chastisement out of proportion to the peril that Saw Lwin had posed. When they got back to their quarters, the accused asked Saw Lwin to disclose his grievances, if any, and Saw Lwin complained about the transfer that had been planned for him and which he did not like. But after a while when the beating he had received, began to be more painful, a doctor was sent for and acting on his advice, Saw Lwin was sent to the hospital for better treatment there. No medical evidence was produced for the Court to form an opinion regarding the injuries received by Saw Lwin. However, under section 97 of the Penal Code, the accused seemed to have been placed in circumstances in which he had every right to defend himself and his men even, if need be, to the extent of causing the death of Saw Lwin ; in view of the fact that under section 100 of the Penal Code, he had every reason to apprehend that if he did not defend himself by causing harm to Saw Lwin in snatching the revolver out of his hands, he, or one of his men could have received fatal injuries if Saw Lwin had used the revolver.

The evidence led against the accused in respect of the 2nd charge was that he obtained hire charges for a jeep which was not actually used by No. 3 M. I. S. under his charge at Akyab. The amount of K 2,950 was alleged to be his wrongful gain. Evidence on this charge came from Corporal Hla Thein (PW 6) who had to be recalled on 7th September 1964 to prove this charge after he had given evidence on the 4th charge when examined on 9th July 1964. It appears from his evidence that after the two Navy cars had been returned to them by No. 3 M. I. S. (N), on 31st August 1963, the M. I. S. hired a jeep RC/719 on 1st September 1963 at K 20 per diem. At the end of the month although a sum of K 580 for 29 days was shown to be paid and signed by the accused he signed another

receipt for K 725 as paid for use of one Dodge-jeep RD/1693, belonging to one Tha Tun Oo, though this jeep was never used by the M.I.S. In this way, payment for a car not used by the M. I. S. amounted to K 2,950 as found amended by the Court-Martial on the evidence before it. Corporal Hla Thein, however, said that the jeep bearing RB/8732 was used for the months of November, December of 1963, and January of 1964, at K 600 per month, and that these amounts were signed by the accused as paid to owner Kyaw Kyaw Ohn. Hla Thein could give his definite evidence because he said he had to prepare the receipts. Sergeant Tin Thein (PW 9) who had to handle the expense accounts in February 1964 supported Hla Thein. He also found from the accounts that the Commanding Officer had allowed payments for two cars when only one car was used by the M. I. S. But like Hla Thein he agreed that RB/8732 was used by the M. I. S. and that hire charges were paid for its use.

The 3rd charge is that the accused, in using his own private jeep as one that had been hired by the Government, had done what was improper while acting as Commander of the Unit.

As the 2nd and 3rd charges are closely connected it would be appropriate to consider them together. Seaman/Writer Ohn Kyaw was no relation of the accused nor was he serving under him in No. 3 M. I. S. at Akyab. But his evidence that he was called to his (accused's) house and requested by the accused to be the purchaser of the jeep RB/8732, cannot be disbelieved. The reason is, he is well supported by documents. In Exhibit " ၈ " Ohn Kyaw appeared as the purchaser of the said jeep on 18th November 1963 and, three months later, on 24th February 1964, he signed a document Exhibit " ၁၀ " which purported to be a sale agreement of the same jeep. Ohn Kyaw said the jeep was, in the first instance, really bought by the accused for

C.M.A.C.
1965

LT. THA
HTOON

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965
LT. THA
HTOON
v.
THE UNION
OF BURMA.

K 8,000 and sold for the same price to one U Mya Tha Nu. But though he was the purchaser on paper, he said the jeep was never in his possession and that as vendor he never received or saw the money. When it was sold to U Mya Tha Nu of Lanmadaw quarter, he had to do what was necessary so that the transfer should be effected smoothly. He admitted that what he did was not right but explained saying, “ကျွန်တော်နှင့် ခင်မင်ပြီး အထက် အရာရှိ တဦး ဖြစ်သူကခိုင်း၍ မဟုတ်မမှန်ဘဲ လက်မှတ် ရေးထိုးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။” If the documents are therefore accepted as true there is no reason why he cannot be believed that the names appearing on Exhibit “ ဝ ’ and Exhibit “ ဆ ” as Ohn Kyaw are his, and that he was the ostensible purchaser and vendor as represented in these documents.

The accused made a very short statement to the Court on 7th September 1964. He declined to give evidence, he made no statement and did not examine any witness on his behalf. But his defending counsel Lt.-Col. Maung Maung Gyi took up a defence in the alternative regarding non-existence of rules, submitting to the Court “မည်သို့ပင် ရှိစေ၊ မိမိပိုင်ကားကိုတပ်သို့ အခကြေးငွေဖြင့် မငါးရဟူသည့်စည်းကမ်းချက်ကိုရှာ၍ လည်းမတွေ့၊ တရားလိုဘက် အမှုလိုက် အရာရှိအခန့်ဖြင့်လည်း မပြနိုင်ခဲ့ပါ။”

Before this appellate Court, the appellant’s learned counsel urged the same reason that the prosecution had produced no rules which prohibited the accused from hiring his own jeep for Government purposes and claiming hire charges for such use. Reasons were also submitted that no private owner at Akyab wanted to hire his car because the roads were very bad. The hirer would also find that the car would constantly be in need of repair ; it could not be used at any time as required ; the driver of such car could not be trusted. Among other reasons it was also submitted that the accused had used his own jeep in good faith at a nominal charge of K 600 per mensem.

The above reasons appear to be plausible but the accused has overlooked the fact that the Government cannot possibly foresee every conceivable contingency that may arise so that, it could, in cold print, frame rules for guidance to be followed strictly, should the occasion arise. Hence, the golden but unwritten rule is to seek wiser counsel when one's action is in doubt as to whether it is correct or not. Here, the accused, an officer with 10 years' standing in the Navy, though perhaps not responsible to any one at Akyab, was nevertheless answerable to his Directorate at Rangoon. Communications between Akyab and Rangoon were quite normal then as they are now. The very grounds before this Court should have been submitted to his Directorate and approval sought. If prior approval had not been asked, he could have requested that this procedure be validated with retrospective effect. The Directorate would then have had an opportunity to consider the matter and the prevailing conditions at Akyab and issue instructions to him. The accused would thus have shown that he had acted *bona fide*. But, the facts, as found in the case for our consideration are that from the very beginning his action was shady and questionable. He employed a subordinate to appear as purchaser when this subordinate had no means to possess K 8,000. Three months later, this subordinate was asked again to be the vendor. From Hla Thein's evidence it also appeared that when hire charges were paid for the use of the jeep in question, the accused drew the amount in the name of one Kyaw Kyaw Ohn who did not exist suppressing Ohn Kyaw's name and which, the others belonging to No. 3 M. I. S. probably did not know about. The accused also submitted a reason that as he was using this jeep for military intelligence purposes, it was necessary to keep it unidentifiable. But, he himself submitted that there were only a few cars at Akyab. It is therefore hardly a sound

C.M.A.C
1965LT. THA
HTOON
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1665
LT. THA
HTOON
2.
THE UNION
OF BURMA.

reason how his jeep could remain always unknown, no matter what camouflage he employed by transforming it or changing its number plate now and again. Counter espionage at work would soon reveal what he tried to hide. We are therefore of opinion that from the outset, the intention of the accused, as can be reasonably inferred from the surrounding circumstances, was to defraud the Government in order to obtain wrongful gain to himself and which he did to the extent of the sum alleged and amended in the 2nd charge. And as he himself neither sought for nor obtained any sanction from his Directorate to use his jeep on hire charges which he drew from his contingent funds, he, as a Government servant and an officer of the Armed Forces bound by an unwritten Code of honour, was guilty of an act prejudicial to good order and military discipline.

The facts relating to the 4th charge concern the sale of petrol between October 1963 and March 1964. The allegation was that the accused, in order to obtain wrongful gain to himself, caused Seaman Writer Ohn Kyaw to sell 17 drums of petrol on two different occasions to one U Hla Tun Pru, a B. O. C. Agent at Akyab. The two witnesses examined to establish this charge are Seaman Writer Ohn Kyaw and Corporal Hla Thein. When Hla Thein was requested by the accused to get petrol sold he (Hla Thein) obtained the help of Ohn Kyaw of the Navy because the latter had been at Akyab for some time, and had been known to him at Moulmein. Ohn Kyaw made enquiries first from one Chinese Agent who refused to buy. He however succeeded in persuading U Hla Tun Pru to take the petrol in excess and sell for him. When he obtained K 400 he gave this sum to Hla Thein who, in turn, gave it to the accused. On a second occasion, 3 or 4 months later, the accused sent for Ohn Kyaw and directly asked him to sell some more petrol.

Ohn Kyaw again got the help of U Hla Tun Pru who sold the petrol for him and the sale proceeds were made over to the accused. The point at issue here is whether the evidence of these two witnesses Hla Thein and Ohn Kyaw, can be relied upon that it was the accused who had caused them to sell the petrol, and the second point is whether the sale, even if true, was before or after 1st April 1963, the date of the General Amnesty Order.

U Hla Tun Pru (PW 1) stated in his evidence given on 9th July 1964 that Ohn Kyaw, whom he did not know before, came to him about 9 months ago and asked him to buy petrol which they had in excess. He said he refused at first, but later he only accepted it that he would sell for him. Calculating backwards from 9th July 1964, it would therefore be in or about the month of October 1963. After he agreed to sell for him Ohn Kyaw came with his lorry and coolies who unloaded 10 to 11 drums of petrol. It was about 11 a.m. and the driver of the car was Maung Aung Saw (PW 3) by whose side was Maung Pu Shay (PW 4). Ohn Kyaw had asked Maung Pu Shay for his lorry, but as it was engaged, Maung Pu Shay got another lorry belonging to a friend and requested Maung Aung Saw to drive it to No. 3 M. I. S. where the loading of 10-11 drums of petrol was done. All these three witnesses, examined on 9th July 1964, said that this was about 9 to 10 months ago. This again, by calculation would be September, October 1963. Ohn Kyaw who was also examined on 9th July 1964 said that it was about 10 months ago. It was only Hla Thein who said that this sale for which he paid the proceeds to the accused was in the year 1962. He could have made an honest mistake about this sale, and as the others have agreed that it would be about September, October 1963 without having any reason to tell an untruth, their evidence should be accepted. This was however not the only occasion as U Hla

C.M.A.C.
1965

LT. THEA
HROON

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
 1965
 ———
 LT. THA
 HTOON
 v.
 THE UNION
 OF BURMA.

Tun Pru further stated “နောက်ဆုံးသားလေးလ ခန့်လောက်ကြာသော အခါ အိုးကျော်သည် ထိုကဲ့သို့ ခါးဆီပီပီ * * * ငါးပီပီ ခြောက်ပီပီဖြစ်မည် ထင်ပါသည်။” The 2nd sale would therefore be in January. February 1964. And Ohn Kyaw who took direct instruction from the accused on this occasion also said that it was some 3 or 4 months after the first sale that he went again to U Hla Tun Pru, who, like on the first occasion, did not buy, but sold for him and gave him the proceeds of 5 or 6 drums at K 95 per drum. Ohn Kyaw said he remembered the first sale to be about ten months after the arrival of No. 3 M. I. S. to Akyab. The precise date of its arrival at Akyab was given by Corporal Kan Choon who said that they arrived from Rangoon at Akyab on 9th July 1962 and took up duties the same day. Calculating ten months from that date it would be April, May 1963. Barring Corporal Hla Thein the time fixed for the first sale by Hla Tun Pru, Aung Saw, Maung Pu Shay and Ohn Kyaw would be after the General Amnesty Order had ceased to apply for either occasion.

The important point however remains whether the said evidence of Ohn Kyaw and Hla Thein can be believed that it was the accused who asked them to sell the excess petrol. Hla Thein's evidence is only as to one occasion while Ohn Kyaw's is for two. A persual of U Hla Tun Pru's evidence shows that Ohn Kyaw told that he had been asked to do this “စစ်ထောက်လှမ်းရေးက ငင်းကိစ္စကို သူ့အားခိုင်းလိုက်၍ သူ့လာရောက် ပြောကြားသောခွန်ကြေး ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အိုမခိုင်းသျှင် သူ့ဘာလာပြီးလုပ်ရဲ မလဲဟုပြောပါသည်။” There appears no reason to disbelieve this elderly gentleman who is 61 years of age. From such a statement made to him by Ohn Kyaw it appears clear that some one who was his superior had asked him to get the petrol sold. We do not think that Hla Thein who was only a Corporal, could have influenced Ohn Kyaw who was no subordinate to

him. And as the first occasion was in October 1963, it might be recalled that the document Exhibit " ၀ " in connection with the 2nd and 3rd charges, will have to be taken into consideration here. Ohn Kyaw had been pliable and obliging to the accused in the matter of sale of petrol in October 1963, and on 18th November 1963, this very Ohn Kyaw who had been prepared by the accused at his house to be the purchaser of the jeep RB/8732, obliged him once more. That is, the 1st sale of petrol was a little earlier to the purchase of the jeep in which it cannot be contended that Ohn Kyaw was not concerned. Ohn Kyaw obliged again when the jeep was sold to U Mya Tha Nu on 24th February 1964 and if the 2nd sale of petrol was 3 to 4 months after the first, this could be in January, February 1964 when Ohn Kyaw said he sold petrol to U Hla Tun Pru for the second time. As the two exhibits with Ohn Kyaw's name on them cannot be discounted, this would lend assurance for this Court to accept that Ohn Kyaw was telling the truth. The accused also realised that it was necessary to suppress Ohn Kyaw's name as the owner to whom the hire charges were due and hence, he had the charges paid in the name of a fictitious Kyaw Kyaw Ohn as testified to by Hla Thein. This also negatives the submissions made by the accused that his intentions were *bona fide*.

For the above reasons, we would set aside the conviction on the first charge, but confirm the convictions on the remaining charges and the sentence and order of cashiering and dismiss this appeal.

C.M.A.C.
1965

LT. THA
HTOON

v.
THE UNION
OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before Dr. Maung Maung, C.J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi, J.

C.M.A.C.
1965

MOHAMED SAH (a) MYAT TUN (APPELLANT)

v.

Sept. 3.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Defence Services Act s. 71 read with s. 497 P.C.—Adverse inference to be drawn for non-production of evidence.

The applicant was tried and convicted under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 497 P.C.

Held: Besides the discrepancies that have been pointed out with regard to date and time of the alleged occurrence, an important missing link is the report made to the Military Police. Both Ma Hla Pwe and Ma Myint Myint (PWs 1 and 3) definitely stated that a report was made to the Military Police. But there is no evidence to support this fact because Ko San Myint of the Military Police was not produced as a witness. The Evidence Act allows an adverse inference to be drawn where the evidence which could be produced, is not, and the evidence if produced would have been unfavourable to the side withholding it.

— for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This is an appeal by 243496 Pte. Mohamed Sah (a) Myat Tun of the 1st Medical Corps, Meiktila. He was tried by Summary Court Martial for an offence under section 71 of the Defence Services Act read with section 497 Penal Code, and being found guilty by his Commanding Officer, he was sentenced to a term of 8 months' rigorous imprisonment and dismissed from the service. Against this order dated 30th March 1965, the accused appealed under section 168 (2) of the Defence Services Act and was partly successful because the term of 8 months' rigorous imprisonment was reduced to that he had already undergone.

* Criminal Appeal No. 20 of 1965.

The allegation against the accused as stated in the charge, is that, in the month of January 1965, he committed adultery with one Ma Than Yi, wife of W/O Tin Than of the 56th Battalion, The Buregt, while she was an in-patient of the Military Hospital where the accused was in charge as the medical orderly.

C.M.A.C.
1965

MOHAMED
SAH (a)
MYAT TUN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Out of the four principal witnesses against the accused, Ma Ah Mar Ni (PW 2), Ma Myint Myint (PW 3) and Ma Sin Ma Nyan (PW 4) gave eye witness accounts of the accused and Ma Than Yi (PW 6) in the act of adultery in the nurses' room at about 1-30 a.m. on 31st January 1965. But Ma Hla Pwe (PW 1) gave evidence of what she saw on two dates and at different times. She said that at about 10 p.m. on 29th January 1965, she saw the accused going downstairs of the hospital building with Ma Than Yi and that, in the early hours of 30th January 1965, while she was going round collecting spittoons used by the patients, she saw the accused and Ma Than Yi sleeping together. Further, she said that at about 9 p.m. on 31st January 1965, she saw them sleeping together again in the nurses' room. The credibility of these four witnesses, however, must be put under careful scrutiny.

Ma Hla Pwe said she saw the accused and Ma Than Yi sleeping together not once, but twice, on two successive days as described above, the earlier occasion being in the early hours of 30th January 1965. The accused cross-examined her if she reported to anybody. She replied that she reported that morning to Ko San Myint of the Military Police, that Ko San Myint reported to *Sayama* Ma Khin Mya, and that the *Sayama* in turn reported to the *Bogyi*. But there is no evidence to support this fact because Ko San Myint of the Military Police was not produced as a witness and so, whether the other reports were made or not becomes equally doubtful. Such a statement

C.M.A.C.
1965
MOHAMED
SAH (a)
MYAT TUN
v.
THE UNION
OF BURMA.

made by Ma Hla Pwe by way of disclosure of what she saw, immediately after the occasion, would have corroborated her credibility but the absence of Ko San Myint's evidence leaves her statement open to doubt since there is nothing further in her evidence that she reported to anybody else other than Ko San Myint.

Ma Ah Mar Ni, a young girl of 14, did not see the accused at 9 p.m. on 31st January 1965, but it was at about 1 a.m. when she said she first saw Ma Than Yi get up from her bed and go into the duty room. Half an hour later, Ma Armar Ni went out and, as the creaking of the bed attracted her attention she had a look and saw the accused and Ma Than Yi in the act which she fully described adding that both were in a state of partial undress. She returned to her bed and it was only about 5 a.m., according to her, that Ma Than Yi also came back to her bed. Ma Armar Ni kept this knowledge to herself; cross-examined by the accused, she said she did not tell anybody about this. Her evidence therefore stands uncorroborated.

The evidence of both Ma Myint Myint and Ma Sin Ma Nyan shows that what they saw was also, not at 9 p.m., like Ma Hla Pwe, but at about 1-30 a.m., on 31st January 1965. Ma Myint Myint woke up at about 1-30 a.m. and because she did not see the medical orderly, she had a look into the duty room. There, she saw the accused and Ma Than Yi on the bed which was on the side where the electric light was on. Both were half dressed and in the act. Seeing this, she went back to her bed to call her friend Ma Sin Ma Nyan to come and see. Only after they had seen together, Ma Myint Myint went out and she said that, before she returned to her bed, Ma Than Yi was already back and which, in cross-examination, she said could be about 2 a.m. Ma Than Yi's return to her bed would therefore be much earlier than the time given by Ma Ah Mar Ni which was about 5 a.m. In her

examination-in-chief Ma Myint Myint said she reported this matter to the Military Police but did not mention his name.

An examination of Ma Sin Ma Nyan's evidence shows that it was because Ma Myint Myint awoke her that she had to get up. The reason she gave was that Ma Myint Myint woke her up to get her company to the lavatory (မမြင့်မြင့်က အိမ်သာ သွားရအောင် ခေါ်၍ ကျမ ထသွားပါသည်) This therefore totally negatives the reason given by Ma Myint Myint whose evidence, as described already, would appear to be she went back for the purpose of informing her friend Ma Sin Ma Nyan and bring her to witness what she had seen. Both however agree that only one light was on, though Ma Sin Ma Nyan made it clearer by saying that the light was actually above the two persons (ဆရာတို့ အပေါ်က မီးက ဖွင့်ထားပါသည်)။

When the accused made his statements to the Court he totally denied committing adultery with Ma Than Yi. He gave his reasons that these four witnesses had a grudge against him because he had reported two of them to *Sayamagyi* Naw Paw Say (DW 1). The *Sayamagyi* did support him that the reports were made to her first, with regard to Ma Sin Ma Nyan, because she did not take her medicine as told, and secondly that the report against Ma Myint Myint was because she had been quarrelling with another patient. The accused in his evidence also stated that he found Ma Ah Mar Ni playing the radio and dancing in the *Bogyi's* room and that she was annoyed with him when he stopped her. As regards Ma Hla Pwe, who was an employee of the hospital, he said he prevented her bringing her children to sleep downstairs in the hospital and that, as she was dissatisfied, she reported to her husband about his objection. In contrast to the discipline he exercised over the prosecution witnesses who were in-patients, the accused admitted that he looked after Ma

C.M.A.C.
1965

MOHAMED
SAH (a)
MYAT TUN

v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.C.
1965

MOHAMED
SAH (a)
MYAT TUN
v.
THE UNION
OF BURMA.

Than Yi very well. He said that when her elder sister paid a visit to the hospital and found out how well he had looked after Ma Than Yi, she even thanked him. It is therefore quite possible that the prosecution witnesses who testified against him did not like this special care given to Ma Than Yi.

Ma Than Yi (PW 6) also totally denied the allegation that she had committed adultery with the accused. After she was admitted to the hospital she told him she was a married woman with two children, and that her husband belonged to the 56th Battalion. She said that she and the accused were friendly but that she treated him only as a young brother. In cross-examination she admitted having had quarrels with the prosecution witnesses. Though her husband W/O Tin Than (PW 5) gave evidence he knew nothing about the case and was only a formal witness to say he would never give his consent, if there was any adultery proved at all.

Besides the discrepancies that have been pointed out with regard to date and time of the alleged occurrence, one important missing link is the report made to the Military Police. Both Ma Hla Pwe and Ma Myint Myint (PWs 1 and 3) definitely stated that a report was made to the Military Police. They did not report together but Ma Hla Pwe mentioned Ko San Myint as the Military Police to whom she reported whereas, Ma Myint Myint did not mention anyone by name. The Evidence Act allows an adverse inference to be drawn when the evidence which could be produced, is not, and the evidence if produced would have been unfavourable to the side withholding it. Apart from this, it is equally surprising why the hospital authorities in charge of the hospital and the patients, were not informed. Ma Hla Pwe, Ma Myint Myint and Ma Sin Ma Nyan as married women should have realised that the most appropriate

person they should have reported to was *Sayamagyi* Naw Paw Say. Again, if the evidence of Ma Hla Pwe is considered, she saw the accused and Ma Than Yi sleeping together on two distinct occasions and yet, no report was made to the *Sayamagyi*. And if her report to Ko San Myint on the morning of 30th January 1965 was really made, the accused could not have had another opportunity to repeat his act on the night of 31st January 1965. Her evidence that she saw the accused and Ma Than Yi sleeping together at about 9 p.m. on 31st January 1965 is scarcely believable since patients, according to her, were ordered to go to sleep only by 9 p.m. every night.

Ma Ah Mar Ni, Ma Myint Myint and Ma Sin Ma Nyan all deposed that, with the aid of the electric light over the bed in the duty room, they witnessed the adulterous act between the accused and Ma Than Yi. This is also in the highest degree improbable. The offence of adultery, by its very nature, requires utmost stealth and privacy and a glaring electric light does not fit well into an adulterous scene.

For the above reasons we are of opinion that the offence with which the accused was charged has not been satisfactorily proved.

We would therefore set aside the conviction and sentence passed upon the accused and acquit him so far as this case is concerned.

C.M.A.C.
1965

— —
MOHAMED
SAH (a)
MYAT TUN
v.
THE UNION
OF BURMA.

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before, Dr. Maung Maung, C.J. Col. Tun Tha and U Aung Gyi, JJ.

MAUNG TIN NGWE (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A.
1965

Dec. 31.

Case against the accused on his own evidence before the Court and his statement—acceptance or rejection of confession as a whole—right of private defence.

Convicted under s. 38 (a) Defence Services Act, and under s. 71 of the Defence Services Act read with s. 302 (2) Penal Code.

Held : The whole case against the accused depends upon his own evidence before the Court and his statement to Capt. San Nyunt. In *Maung Nyan Shein v. The Union of Burma*, decided by this Court, a similar situation had to be dealt with because, there also, the accused had been convicted on his own statement with no other direct evidence. This Court placed reliance on *The Union of Burma v. Aung Tun (a) Aung Myint* where it was held that if there is no other evidence to show affirmatively that any portion of the exculpatory element in a confession is false, the Court must accept or reject the confession as a whole.

Maung Nyan Shein v. The Union of Burma, Cr. Appeal No. 2 of 1964 ; *The Union of Burma v. Aung Tun (a) Aung Myint* (1958) B.L.R. (S.C.), 1, referred to.

Held further : The point to be decided by the Court is whether the accused, on the evidence found, and as testified to by him, acted in the right of private defence. S. 97, of the Penal Code gives a person the right to defend not only his own body but that of another against aggression, and s. 102, of the Penal Code says that this right commences as soon as a reasonable apprehension of danger to the body arises from an attempt or threat to commit any of the offences that are enumerated in s. 100, of the Penal Code. There must be an actual danger or apprehension of danger at the time, and if a person kills his supposed adversary when the latter does not show his intention to kill him by an act indicating such intention, such killing would not be justified because it could not be said that he had a reasonable apprehension of danger to his life.

It seems clear from the accused's own evidence that he could not have had any reasonable apprehension of assault from Chet Kyi as would amount to any of the offences mentioned in s. 100 of the Penal Code. Though Chet Kyi was unarmed and had taken flight, the accused fired at him, not once, but twice, which proved fatal. In these circumstances there could not have been any right of self-defence.

* Criminal Appeal No. 30 of 1965.

C.M.A. — for the appellant.
1965

MAUNG TIN
NGWE

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

THE UNION
OF BURMA.

U AUNG GYI, J.—Appellant 207655 Rfn Tin Tin Ngwe of 109 Light Infantry Regiment was sent up for trial before the Summary General Court Martial under the Chairmanship of Major Ba Tun on two charges, namely, under section 38 (a) of Defence Services Act for being absent from the Regiment without leave, and under section 71 of Defence Services Act read with section 302 (2) Penal Code for having caused the death of his fellow Rifleman Chet Kyi of the same Regiment. Being found guilty under both charges, he was sentenced to 5 years' rigorous imprisonment and dismissed from the service. When the proceedings went before the confirming authority for revision of the finding and sentence, they were returned to the Court on 5th February 1965 for further reconsideration whether the accused, who appeared to have been convicted solely on his own evidence, had acted in the right of private self defence and, if so, the Court was to reconsider whether the accused was guilty only of culpable homicide not amounting to murder under section 304 of the Penal Code. After receipt of these directions the Court reassembled on 27th February 1965 and, giving attentive consideration to the observations of the confirming authority, altered the 2nd charge to one under section 304 of Penal Code read with section 71 of Defence Services Act and reduced the sentence to one of 3 years' rigorous imprisonment. This order was confirmed on 29th April 1965 by the Commander of Eastern Command.

The relevant facts of the case are that, on 17th May 1964, the accused who had leave of absence from 5 p.m. to 11 p.m. returned to the Regiment at about 7 p.m. after he had enjoyed alcoholic drinks at a hotel. On his arrival he met Rfn Chet Kyi who persuaded him to go out again with him. The accused resisted at first but

later gave in to his companion's request. When W/O Aung Kyi (PW 4) checked up the men that night he found that the accused had not returned and, at about midnight, he reported the matter to the Commander of the Company, Lt. Myint Thein (PW 3). Two days later, the accused returned. He went straightaway to his Company Commander, Lt. Myint Thein, and gave him a report that, while under the influence of liquer he had been called away by Rfn Chet Kyi; that, unwillingly, he had taken part in a robbery with Chet Kyi and that after obtaining property from the persons they had robbed, he had shot Chet Kyi dead and returned to the Regiment with the booty obtained from these robbed, and that he had also brought back the rifle and ammunition belonging to Chet Kyi. On the next day Lt. Myint Thein, with the help of the accused, traced the dead body of Chet Kyi and, upon examining it, he found that there was only one bullet wound which had proved fatal.

Three prosecution witnesses, namely, Lt. Myint Thein, Lt. L. Zawboon and Lt. Sein Win (PWs 3, 6 and 8) gave evidence regarding the story that the accused related to them soon after his return to the Regiment. He said he spent two nights in the jungle with Chet Kyi and it was at about 9 a.m., on 19th May 1964, that they stopped and robbed the passengers of a jeep coming from Thibaw to Lashio. He told them that after the robbery, Chet Kyi, apparently pleased with his success and the booty obtained, persuaded him to join the insurgents and to continue to live as robbers. He said that while both of them lay down on the ground, Chet Kyi, who was beginning to trust him, kept the rifle between them. The accused said that he was planning a way out to return to the Regiment taking Chet Kyi with him. Later, seeing the rifle between him and Chet Kyi, he took his chance by seizing and pointing it at Chet Kyi. When he commanded Chet Kyi to return to the Regiment with him,

C.M.A.
1965
—
MAUNG TIN
NGWE
v.
THE UNION
OF BURMA.

C.M.A.
1965

MAUNG TIN
NGWE

v.
THE UNION
OF BURMA.

he ran away and, as he did so, the accused said he fired one shot which caused him to fall down and that he followed up with another shot which killed him.

The above story, as told by the accused, and as far as the witnesses who heard it could remember, constituted the foundation for the two charges framed against the accused when he was sent up for trial.

The accused was examined under Rule 22 (3) Defence Service Rules by Capt. San Nyunt (PW 1) on 24th May 1964, five days after he had returned to the Regiment. Besides the statement to Capt. San Nyunt, the accused also offered evidence on his own behalf before the Court on 31st August 1964. This statement on oath, and that given after being duly warned by Capt. San Nyunt, are substantially the same. When he narrated his story to the three witnesses, he did not however mention that when they left the Regiment Rfn Chet Kyi had made him go in front at the point of his (Chet Kyi's) gun from behind. And though he clearly mentioned this fact in his statement to Capt. San Nyunt and his evidence before the Court, it would appear that he was not spontaneous with this information on the very first occasion when he narrated his story to the officers.

The whole case against the accused therefore depends upon his own evidence before the Court and his statement to Capt. San Nyunt. In *Maung Nyan Shein v. The Union of Burma* (1), decided by this Court, a similar situation had to be dealt with because, there also, the accused had been convicted on his own statement with no other direct evidence. This Court placed reliance on *The Union of Burma v. Aung Tun (a) Aung Myint* (2) where it was held that if there is no other evidence to show affirmatively that any portion of the exculpatory

(1) Cr. Appeal No. 2 of 1954.

(2) (1958) B.L.R. (S.C.) 1.

C.M.A.
1965
MAUNG TIN
NGWE
v.
THE UNION
OF BURMA.

element in a confession is false, the Court must accept or reject the confession as a whole. Here also, taking the evidence and statement of the accused as a whole, the circumstances under which he was led to shoot Chet Kyi dead will have to be carefully considered. The reason is, the Court-Martial apparently came to the conclusion that the accused had acted in self defence and so, on 27th February 1965, when it reassembled, it altered its original finding on the 2nd charge and also reduced the sentence by two years as mentioned already.

The point to be decided by this appellate Court is whether the accused, on the evidence found, and as testified to by him, acted in the right of private defence. Section 97 of the Penal Code gives a person the right to defend not only his own body but that of another against aggression, and section 102 of the Penal Code says that this right commences as soon as a reasonable apprehension of danger to the body arises from an attempt or threat to commit any of the offences that are enumerated in section 100 of the Penal Code. There must be an actual danger or apprehension of danger at the time, and if a person kills his supposed adversary when the latter does not show his intention to kill him by an act indicating such intention, such killing would not be justified because it could not be said that he had a reasonable apprehension of danger to his life. In the present case, did the accused have any reasonable apprehension of an assault from Rfn Chet Kyi which would result in his death or cause him grievous hurt. The answer to this can be found in his own evidence where he said:—

“အဲဒီအချိန်မှာနှစ်ယောက်အတူပက်သက်လှန်၍လှဲပြီး ကျွန်တော့ကိုယုံကြည်လာ သဖြင့် သေနတ်ကိုဘေးသို့ချလိုက်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်သည် ၎င်းအား သေနတ်ဖြင့်ထောက်ချိန်၍ မင်းပြန်လာခဲ့ပါဟုခေါ်ပါသည်။ ထိုအခါ သူ့အောက်ဆင်း ပြေးပါသည်။ ထိုသို့ဆင်းပြေးသဖြင့် ကျွန်တော်လည်း သေနတ်တွင်မောင်းထိုးပြီး အဆင်သင့်ရှိနေ၍ သေနတ်မောင်းခလုပ်ကို ကုတ်၍ပစ်လိုက်ပါသည်။ * * *

C.M.A.
1965
MAUNG TIN
NGWE
v.
THE UNION
OF BURMA.

ပဌမအချက်ပစ်သောအခါ သူ့လဲသားပါသည်။ လဲနေသော်လည်း သွေးထွက်၍ နောက်တချက်ထပ်ပစ်ပါသည်။”

When examined by Court later he stated :—

“ကျွန်တော်သေနတ်ရသောအခါချက်ကြီးပြေးပါသည်။ ကျွန်တော်ပင်လိုက်သော အခါ ချက်ကြီးသည် ၁၅ ပေလောက်ဝေးပါသည်။”

It seems clear therefore from the accused's own evidence that he could not have had any reasonable apprehension of assault from Chet Kyi as would amount to any of the offences mentioned in section 100 of the Penal Code. In fact, it was Chet Kyi who was taken by surprise and, realising the danger he was placed in ran away. And though he was unarmed and had taken flight, the accused fired at him, not once, but twice, which proved fatal. In these circumstances, there could not have been any right of self defence. The killing could have been avoided because the accused, both in his evidence and in his statement to Capt. San Nyunt said that when Chet Kyi was collecting the booty from the passengers lined up, he handed over his rifle for a while to him. The accused could have utilized this opportunity by forcing Chet Kyi not the jeep at the point of the rifle, and after placing him in the custody of the passengers, they could have driven to the Regiment where, after handing him over to the authorities, the law would have taken its own course. Even in his grounds of appeal before this Court, the accused alleged that Chet Kyi had tricked him to leave the Regiment without leave, and he said he shot Chet Kyi dead because he was a traitor to the Army and had committed robbery.

In these circumstances, a conviction under section 302 (2) of the Penal Code, rather than under section 304, might have been more correct. We may perhaps, invoking our powers under section 216 (2) of the Defence

Services Act, enter a finding of guilt against the Appellant under section 302 (2), but as we are not disturbing the sentence passed by the Court-Martial, the result would only be academic.

With these remarks we dismiss the appeal.

C.M.A.
1965
—
MAUNG TIN
NGWE
v.
THE UNION
OF BURMA.